SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

«S. N.» płaći měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pólce a pola dowérnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihtišćernja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2697.

Za nawóčstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaći so za mały rjadk 20 zlot. pj. Wobdźěłanje so stejace nawóčstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 52 **Budyšin — Stwórtk, 1. měrca 1928 — Bautzen** **Lětnik 78**

Zeźiwjeński minister Šiele wo ratarskej nuzy.

W němskim sejmje so wutoru w druhim cźitanju wo wudawkach ministerstwa a sejźiwjenje jednejcze. Hdyž so sejźiwjeńśi minister **Schiele** źłowa jimajcze, kommunistojo na njeho nawołachu: „Minister k wuhłódnjenju dźěłaćerjow!“ Minister so j tym samsnjcź njedawajo, na to pokasa, so němske ratarstwo pśeco wobwrótom śeźi a pomoj potrjebo, jeli so so njeźmje cźeźki wobuź sa zyle němske ratarstwo sfordźeć. W knježerstwowym nusowym programje wotmysłene samjenjenje dołha dyrbi ratarjam jeno pśeco pśechodny cźas hač k bliźšchim žnjam pśechepomhać. Trajuc pomoc njemóże pśekśiwjeć. Ta móże so jeno dospić, hdyž so j hospodarsku-politiskimi naprawami ratarstwo sapo wunoścne sejźi. Wobeźene hospodarśe połoženje ratarstwa so j wobsejmoseźenmi na skótnych wikach pohubjeńśnje. Płacźiny za žwinje 20 proz. nźe wudawkow sa płahowanje leża. S tym wozbeźe drobni ratarja a ratarśy dźěłaćerjo najbóle cźerpja. Pśichi tychle wobstejnosećach je ratarstwo wulki skutk dokonjało, hdyž je wobstank skota sapo na méru pśechodwójnjeho cźasa powjeźiło. Po tkowinym dźěłu je so dospiło, so so Němska sapo žana j cźerstwym mjasom sastarnje.

Pśichetrjebanje mjasa na hłowu wobydlerstwa je we poślednim lěcźe j 52 kilogramami pśichetrjebanje pśechodwójnjeho cźasa pśekmekrocźiło. Sozialna hospodarśa nusa w nastupanju sastarnja j mjasom je po taźim nimo. Jeli so nochcemy existencu nascheho ześiwjenstwa hišcźe dale wohrosować, dyrbimy dowes wukrajneho mjasa a źiweho skota po możnosći samjesowaś. Knježerstwo je źeli w swojim nusowym programje wotmysłiło, hromadu hześłowneho sunjerscheho mjasa po dźělach sniźiś a system dowosnych wopśimnow na wulwos swini a žwinjazeho mjasa wunjechetrećy. Sanjecenju tkotrosećow se wukraja dyrbi so j nakóźenjom sawrjesća mjeźy a j wotstronjenjom dotalneho dowosneho wołoženja sadźěwaś.

Sa łśišchu organizaciju wiećnych pomerow sa skót a mjaso je 22 **milijonow jako němśtśatne rukowanje** postajerych a dale 8 milijonow, kotrejž so w sejźiwjeńskich wudawkach sa 1928 žadaju. Stótne płacźiny dyrbja so łkrućśeć a so rosdźeł płacźiny mjes płahowarjom a pśechetrjebarjom pomjeńśiś. Kreditny wustaw rentiśeh banki dyrbi finanzowanje ratarskeje produkcije połožeś. Sa tón śamy samyśł dyrbi so 25 milijonow družśtwam k poruconjeći daś. Jako nusowy fond sa śpeśne pśechewjedźenje wotmysłenych pomozných naprawow ma so 30 milijonow nakóźeś. Pśichi nakóźenju średkow ma so pśichrada se bohatstwow němśkeho śejma a němśkśtatnieje rady wutworiś.

Powójnjske sadołżenje ratarstwa je hač do nasnym 1927 wyšokosećo 7 milijardow dośahnyło, łśtwa danjowa cźeźa je na nźo nejlubjeńu frośtla. Najbóljśi a najnusniśi ratarśi dołh je dołhocźaśnjeho realneho kredita pśechetworiś. K pśechewjedźenju tehsle pśechetworjenja dołha knježerstwo kreditnym wustawam najprjódy 100 milijonow pśichbjerka pśiśiwoli. Wotmysłeny pomocny program nećežiśnu ratarśku kriju njewotwśtroni, ale ju jeno wołóźi. Wulki dowos wukrajneje zyroby dyrbi so śmjeńśiś. Se schtyrjoch milijardow, kotrejž śu so sa zusu zyrobu sańdźene łśto wudaśe, móża so tśi milijardy tukrajnemu wupłodźenju pśichwobroćiś. S wumeńjenjom je, so so naśehnu ratarstwo j rjadnej wikowańśkej politiku nusna wótkosć a trébna je pjera da.

Sozialdemokrat **Tempel** méni, so ministrowa wopowéź ratarstwo j dźěła jara wostróbi; pśechetoź mésto towych pucow ratarskeje politiki je jeneź stary recept samjesowanja dowosa pśichśoch. To njeje prawy puć. Ratarstwu móże so jeneź pomhaś j pożytnjenjom kupowańskeje mozy śchérokich pśechetrjebańśkich cźerjodow. Sozialdemokratija dźěłaćerjow a pśechetrjebarjow jenostronsku njefastitkuje. Sozialdemokratija dawno wé, so je burska nusa łudowa nusa. Burstwo a ratarśy dźěłaćerjo pśechetrjebańśki worsthu tworja, kotraž ma wulku wažnosć sa tyeźe industrialneje produkcije.

Wérno je, so je dźenża krisa we wulkim dźělu ratarstwa. Hdyž so wona pśechepytuje, njesmjé so to staś, kaž minister cźini, kotrejž réź njeje bjes pśechmacźa a fyjerśchego połwaźenja. S pśicźinu ratarskeje kriźy je wrócźowostnje ratarskeje produkcije w Němśki. Hdyž němśku predukciju śelenin j hollandśkej a němśku łkórnu produkciju j danskej pśichinnjace, potom widźiśe, so je w nakóźenju techniskich pomocnych średkow nimśli ratać dalako sa wukrajnym wrócźo wośtak. Sśmy śwólniwi, średki sa lépśe techniske rosmnoźenje pśichśiwolicź. Dalśha wina leźi w desorganizaciji wikow, kotraž k tomu wjedźe, so ratarź swoju tworu spekulacyji pśechewóstaji a so j dźěła pśechećiwne mjesnjowikowanje rosdźeł płacźiny mjes wupłodźerjom a pśechetrjebarjom na njestrowe waschnje wyšoko honi. Słóneźnje je burska nusa krajna nusa, fśejhiok njestrowsho rosdźelenja semje, kotraž śwój wuraś w tym namakaźe, so k kanju wot kobja pjećsto śećacz wulkokoleźowoscerjow śedźi, j kotrychž kóždy 10 000 hektarow semje wobsedźi. Sadołżenje ratarstwa je woprawdźe nadwóźcu wyšokosć dośahło. S dźěła to na tym leźi, so pśeco nékotrymi létami ratarjam pożeźonki woprawdźe lohkomyślnje namuśowachu. Drobni a śrjedźni burjo su mjenje sadołżeni dyli wulkoleźowoscerjo. Burjo so pśechetradaju, bjes tym so wulzy knjeza nochźeźa so śiwojich pśedawiśnych waschnjow wuslaciś. Nusa ratarstwa je j wulkeho dźěła j politiku nétcźišchego knjeźerstwa sawinowana, kotraž njeje śchódnej płacźinowej politiźy trustow a kartellow sadźéwała, ale łupowańsku móz pśichetrjebarskich cźerjodow tak sešikała, so so w Porurbrjesu na hłowu a dźeń jenoź pjećsećina litra mloka pśichetrjebuje. 100 milijonow, kotrejž su zła na pjenadza wunjeźe, su němśkim śkót płahowaźym burarn wotewsali. Wérno nje, so so zyle ratarstwo j dawkowej cźeźe łatkóźi. W Prenzlawskim wokrjesu je so śwećiśko, so **60 prozentow tryźeźkubleźerjow žanych dohodnych dawkow njeplaći.** Pśichi landbundowych demonstracijach pożleduje so cźaśa je so j bjesmérnym pśichenacźom a njerozumnym hrożenjom dźěłało. Pra'śchamy so ministra, **śchto je wérneho wo pocźahach mjes němśkim sejźiwjeńskim ministerstwom a Němskej Bacon-Cie.** Jedna so wo znatu pleśkowu firmu, kotraž njeje podpjerańa hódna. Ssu śnadź śmmy němśkeho sejźiwjeńskeho ministerstwa pśeco Feist béźake? K knježerstwu nimamy dowérjenja, so średki prawje rosdźeli. Wośimy so, so budźa so bjes nadźije sadołżeni wulkoleźowoscerjo dyrbjeć podpjeraś.

Němśki sejźiwjeńśi minister **Schiele** wo naléżnosći Bacenkeje kompagnije snapśeśiwi: „Za a moje ministerstwo zyle śdała tychle wézow stejimoj. Wśchó, schtoź je so wo tym powédało, su hole wumyślenki.

Němske wulkowikowarstwo pśeśiwo družśtwam.

Němśkostatny śwjat němśkeho wulkeho a samórźkeho wikowarstwa je so j nusownym programom němśkeho knježerstwa sabrał. We wopowédźi na němśke knježerstwo so pyraji, so so wulkowikowarśtwo j połépśenjom połoženja ratarstwa wurjadnje jara sajimuje a so je śwólniwe, so wschémi śwojimi średkami pśichi połépśenju tehsle położenja jeobu pomhaeź. Toka je wśchej rasnosći so knježerśtwowemu wotpohładej napśeśeśiwo stupa, družśtwam 25 milijonow hriwnow jako nusowe kredity pśichwobroćeśiś. Sa to so žaneho rukowanja njedawa; so so jumny, tymle družśtwam k razionalizowanju a wustrowjenju k poruconosći pśichepodate, teź woprawdźe k spomożenju ratarstwa nakoża, a njepśichiprawne je, so so średki powschitkownoscje k tomu wuźiwa, so by so jenostronśy do konkurrenzneho śeśiśkeja mjes wulkowikowarśtwom a družśtwami sapśchinyło a so tuto k lépśchemu družśtwoweje stronu pśeheśunyło a so j tym śwobodnemu wikowanju śeschkodźiło. Wotmyślena podpjerańa politika sa družśtwa je cźim mjenje frośmnjeź, dotelź so so nawjedowaze wobsoby družśtwoweho hibanja w pśedawśnich lětdźeśatkach je śwojimi družśtwami sabadnje kóźdeje podpjerańeje politiki śdałowale a stajnje tózde munjeke śpěchowanje družśtwow wotpokasale. Nětkole wotmyślene pospmpowanje němśkeho knježerśtwa njewosnanja dale nicźo, dyžli rosbrojenje średkow powschitkownoscje a jenostronśe sajśchimanje stata do konkurrenzneho wojowanja mjes wulkowikowarśtwom a družśtwami.

Twar nowcho pancerowcho křižaka zwěsćeny.

Pśichi wuradźenju wudawkow němśkeho wobornego ministerstwa běchu strony lěwizy žadany twar nowcho panzerowaneho łśchižaka smutśka Versailleśkich pśechedpisow wotpokasale. Runje tak je Prusika w němśkostatnej radze pśeśeśiwo twarej była. Na pśeśeco tomu je so nékto zentrumśka strona rosśudźiła, za twar hłosowaś. Dźiwajo na połoženje Rušśkeje Prušeje, kotrejž by so méźo we pśichodnej wójnje sakitaeź, dźe zentrumśka strona sa wobnowjenje němśkeho wójnśkeho łódźerstwa hłosowaeź. Stwój wóliw na Prušku budźe zentrumśka strona na to wuźiś, so by teź Prušśa w němśkostatnej radze wudawki za twar panzerowaneho łśchižaka pśichśiwoliła.

Dźěłonjemcźacy młodźi wuźerjo w Pruskej.

Pruśki kulturowny minister dr. Bejer je krajnemu sejmej pśichćiwdł wo liźbje młodych wuźerjow bjes méśtna po śtawje 15. septembra 1927 podał. Po tymle pśichećiwdźe je w Prušej 110 000 wujerśich méśtnow. We wuźerśke sastojnjstwo je 36 000 młodych wuźerjow pśiśuje. S nich su jako sastupjerjo 12 000 wuźerśich śłužbu dóstali, a jako pomocni wuźerjo nźeźe 23000 dźěłaju. Bjes dźěła w śchulskej śłužbje je potajśim śtoro 21 000 młodych wuźerjow wóstało, j kotrychž je so 10 500 nalhwitnje druhemu powolanju pśichiwobroćiło.

W chemiśkej industriji so tarif wupowéźi.

Swjatk fabrikiśkich dźěłaćerjow je mjidowy tarif sa chemiśku industriju w Branibórskej prowinzy a w Barlinje k 31. měrcej wupowéźił. Tarifej nźeźe 18 000 dźěłaćerjow pśichśiśnjcha.

Wonjerjeśenje źidowskeho pohrjebnischeja.

Pachołaj, 17 a 19 lět staraj, staj w Ejringenach we Pfalzy źidowśke pohrjebnischeje japnśćiłoj. 42 rotwowych pomnikow staj powaliłoj a j dźěła rośbiłoj. Stahnj réźnjś wéź pśichepytuje. Pohrjebnischeje je nźeźe 1000 lět stare.

Wólbne hibanje we Pólskej.

Sanźdźenm nźeźeli je we Warschawje 68 wólbnych shromadźiznow było, pśichi kotrychž je so nźeźe 120 000 wolerjow wobdźěliło. Shromadźizny su so k śmérnom wotmérje, jenož pola komunistow na namésće Kasjmérza Wulkeho je k napśeśnoścam dośchło. Hdyž bź jena žónska śtatej njepśećelśkeje śtrowa pórěźała, kotrejž pola cźerjody śylny wothłós nadeśdźeli, policija śakrocźi. Do polizijowy ho kamjenje mjetachu, a hdyž jśdna policija pśichjeźa, ho wutkli. S wutklom so jedyn kóń śrani. Lud so policijantam śpjećowaśche, pśichi cźimž ho dwé wośobje cźeźko franischtej, mjes tym so nźeźe dwaceśi wośobow lóźźe franjenje pocźerpi. Na to komunistojo śpytachu, shromadźiznu pólśkich śozialistow rosbicź, tela wobdźělnizy jich sa jale wucźiśchachu. W prowinzy su wólbne shromadźizny po dotalnowej potrjećeźach, j towarjaczom nékterych małych nazyłnoścow śmérnom wotbéźale. W Piatykotku su monarchistiśke shromadźizny rospuśćeźili. Harź runje réźnik praji, so mohł so jeniczy marschall Piłśudśki za trała inwolićeź, jeho réź pola pośtkrućenych žanych sympathijow njenadeśdźe.

W Lwowje, w galizijśkim hłownym mésće, je nźeźelśke 20 wólbnych shromadźiznow było. S nich bźchu wośebje shromadźizny kommunistow, lśtwych śozialistow a pravowérjazych źidow jara njemérne. W shromadźizne lśtwych śozialistow nékotrych kommunistow dla śtatej njepśećelśkej réźcow sajachu. W źidowśkich shromadźiznach pravowérjazych do zionistow śrajchu. Policija dyrbjeśche lohkodla shromadźizny rospuśćeźeć. Pśichi śrajenjach je ho wjele wośobow i dźěła lohko, i dźěła cźeźko franiło. We Rześchowje k podobnym śrajenjam mjes źidowśkimi śtronami dóńdźe, pśichi cźimž j rewolwrow śśćachu. Policija shromadźizni rospuśćeźi. Nékotre wośoby ho franichu.

*

Žona wyšśeho pólśkeho śastojnika we Warschawje bź w nogy śrentni khšze, kotruž wobydli, pśećejśiwo khšerjowej woli j agitaciźnimi plakatami sa knježerśtwowu śrontu połépśeć dała. Na to wutoru wjećor nźeźe 200 śtudentow techniśkeje wyšśeje śchule i rźélemi a j horrazemi klija pśichinźe, wottorha plakaty knježerśtwoweje śrony a mésto nich plakaty katolśkeho narodneho bleka pśichlépi. Policijśtwo śakrocźichu a śtudentow rosehnachu. Pśichi tom ho nékotre wośoby franichu. 17 śtudentow śajachu. Mésćezjanśki hejtman je rektorow namołwił, so bychu na mkodźinu śkulkowali, so ho njeby pśchi wólbnej agitaziji wobdźělili.

Litwa Polskej wotmolwiła.

Litewske knježerstwo je pólskemu knježerstwu na jeho notu wotmolwiło. W njej praji, so Pólska swoje pichtiłuchtowanje k Pólskej njeje dopjelnita. Pólska njeje je žanym zlowječkom rjekła, na kajše waschnje dyrbja so jednanja na podležu Swjatša Ludowu japoczeć, schtož žebi do dwohne postajenje žada. Litewske knježerstwo namjetnje, so by pólske knježerstwo Swjatš Ludowu proschło, so by pschi jednanju pomozny był a cłaš a mjetno jednanja postajił. Jeli so by Pólska někajkežkuli pschiczinu pschecziwo pomozy Swjatša Ludowu pschi jednanju była, by litewske knježerstwo swólniwe było, i Pólskej rtnje 30. měrza 1928 we Königsbergu jednaci.

Politiski attentat w Romje.

Na pjedawjscheho generalneho sekretara towarstwa Jesu, stawisnarja jesuitiskeho rjada patera Dacha Ventura je so attentat tkuczik. Mlodźi cłowjek spyta w klóschtrje pschi Pekušowej zyrkwi s kakacom wuczenjej schiju pschestáci. Pater ho frani; nadpadnik cjekny. Pschiczinu k njeskutkej njejsu hischcze wujasnjene, tola njech so pschipomni, so je jesuitiski pater wot někotrych lět z Mussolinowym diechownym radowdawarjom, to rěka se spowědnym wótcom

Argentinska přeciwo Zjednoćenym statam połnócneje Ameriki.

W ławje 21 pakta Swjatša Ludowu je wo tak mjenowanych regionalnych swjatkach rěcźi, kotrež móža dwaj abo někotre staty k swojemu sakitanju wobjamknuć. Jako pschikład taječeho regionalneho sakitaneho pakta je w pakcu Swjatša Ludowu americanska **Monroeowa sjadaba** mjenuje, to rěka stejiščo Sjednoczenych statow połnócneje Ameriki, so ma thromadźenišcow americanskich statow **směschowanje europiskich mozow do americanskich nalejnoścjow wotpokazaca.** Sastupjer Argentinskeje, kotraž je so na wschoamerikanskim sjězdze w Habawnje je Sjednoczenymi statami **roskrica a w** tejle swadze podležała, je w bjeskrachowym **wuhbeku w Genfu** njeudźiwy pschipowědźił, so dyrbi staw**wej 21 Swjatša Ludowu napschecziwo rěcźej.** Monroowa sjadaba je jenostronske wopowědźenje Sjednoczenych statow. **Tohodla je njemóża** jako regionalne dorozumjenje we swopke Swjatša Ludowu wobhladaca. Hižo na wschoamerikanskim sjězdze su je staty pokodniscze Ameriki **pschecziwo tomu wuprajile, so je su Monroeowej sjadbu Sjednoczene staty nadawk pschewzałe, druhe americanske staty schlitacz,** tam pak je njeje na tole wopowědźenje kedźbowało. Wo tutón protest Argentinskeje njebudźa je Sjednoczene staty dale staracz. Wone budźa je dale Monroeweje jadabu dźerżeczz, so je Amerika napschecźo njeamericanskim statam njeskrantowa a budże i wojerskej mozu kóždemu wobaraca, kotryž žebi swěri, so do naležnoscźow americanskich kraiow tykacz.

Njemčerjy hórnikow w Ameriy.

Blizko Dorothywowych podkopkow pola Steubeville we Obiojskim stacze wu pokrazuje Ameriy hórnizy wot 1. haprleje saúdźeneho léta strajkuja. Póndźelu je tam k njemčeram dóschło. Policija je jich hórnikow sajała.

Kommunistiska agitacija w Marokkowskej.

Po powědźi z Fesa su w Marokkowskej kommunistisku agitacziju centralu wuhladźili. W pohledninu cźahu su je wjes wojakami a domorodźenymi kommunistiske letaki roschčerke. Sa agitatorami źiadźo, zu w Arbawje, w poslednim strašiščach pschi schpanjelej mjezy, kommunista zajeli, kotryž bě hižo jako horliwy agitator swojeje strony znaty. Hdyž jeho pschepschaschichnychu, ko wpschinoscź na zozlastita Valentina kedźbliwa sčinj. Jeho hydło pschepytajo, wjele pismow namakachu, kotrež dopokazuja, jo Valentin z kommunistiskej internazionalu wobkhadźesche a jo mjezyche nadawk, dźeło franzozowskich wpschinoscźow w Marokkowskej sniciez. Mjez druhim zapisch 47 zubustawow kommunistiskeje strony w Casablanzy, druhi zapisch 30 kommunistow w Rabatu a wotpisowanje franzozowskeho kommunista Cordiera namakachu, w kotrejž jo Valentin jaok zastupjer „panki w Casablanzy“ na bliščim kongresu w Moskwje pomjenowa. Valentina su do Fesa dowjedli, hdyž so psched jud staji. S pschepytanjom je so wukopało, so je kommunistiska agitacija hromadze z hibanjom Wahabitow w Mesopotamiskej wjedze.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk, 1. nalětnika.

Albrina.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1“.

1832 † Arnošt Bjedrich Sołta we Wojerecach jako wučer za holcy. Běše 1763 w Rychwaldźe jako syn fararja Pětra Sołty narodźił a wot njeho prěnju wučbu dostał. Nan jeho też sam za universitu přihotowaše. Njetrjebaše gymnazij wopytać. Studowaše štyri lěta we Wittenberku theologiju a so tam wuznamjenowaše, zo jeho pohnuwachu tola so za profesuru přihotować, a jemu pjenjeżnu podpjeru k tomu Nprilubjachu. Ale z pokornoscźu so toho wzda. Też mjenješe, zo njeje dosć strowy. — Tuž so radšo wjele lět bźdźeše jako domjacy wučeř we wšelakich zemjanskich swójbach a skónčnje přija 1796 we Wojerecach městno jako wučeř za holcy. Swěru je swoje zastojnstwo wukonjał hač do swojeje smjerće. Mješe wulke wědomostne zajimy. Njeje so woženił a tuž je cyle za nje živy był. Zawostaji wulku knihownju a wšelake wot njeho spisane rukopisy. Mjez nimi běše wulki grekski słownik 502 str. šeroki, noweho testamenta, a němskoserbski a serbsko-němski słownik a serbska rěčnica. — Wšitko je drje so po jeho smjerći zhubiło. Je to žara wulka škoda. Tak je živjeńske dźěło tutoho pokorneho a pilneho Serba podarmo było. —

1904 započnje so bitwa pola Mukdena we wójnje mjez Rusami a Japanami. —

1457 założi so bratrowska wosada na Morawje.

1897 † bywši rektor Budyšskeho gymnazija prof. dr. Kreußler — 84lětny, přećel Serbow.

1832 † Arnošt Bjedrich Šołta we Wojerecach.

Spomjatkuj sej tute přisłowo: Njeroda je brjoerka! —

Měrca ćople wětry přez kraj du,
Sněhawka nas strowi z fijalku:
Skowrončk zejhrawaty w powětře,
Zradny wita młode naležе. K. Fiedler.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 750, hygrometer 0, thermometer we dwjo +6. Djensa rano we 8 hodź. barometer —4 hygrometer we nozy —2. Wuhladny na stajne wjedrow. — Wyschina je swoje městno jenoš mało pschemjenita. Wona wowpschescźera so pschezo hischcze z połodnjischcze Skandinawiskeje pschez Pólsku hacź do krótkorazinskeje Europy. S njeje buja k nam czeršowe wětrn. W. Němiscz je njebjo swjećisca jasne, i měknami jenoš trochu pomročcene. W nozy trochu mjersnje. Podležna nižina nad nawiecźernej a krótkowjeczornej Europu so hižom rospuschczuje, dokelž je pschecźiwo wyschinje pschestajka. Pod tutymi wobstrejnoscźemi so wjedra pola nas malo pschemjeni. — Jutrje pjatk stkada któžka 6,48 hodź. a thowa so 5,38 hodź. Měsacźk stkada jutrje pschipołdnju 12,47 hodź. a thowa so rano 5,10 hodź

*

Měrc abo nalětnik.

S rjanym dnjom k nam pschikhadża, tutón nalětnik měsaz. We swojej druhej połowje pschinjese nam protyčne nalěco. Ale też hižom pricoh hnuwny zaczinawcz znni sjudźaju nalětni powětr. Swórba wotnicza se symskeho dołheho spara k nowemu žiwjenju. Boże któnczko stupa hladajo wjsche a swěcźi cźoplischo na hischcze nahi semju. Hižom pokazuja so prěni nalětni połoło w powětrje a drje hischcze zhowani w zahrodach. Wutroba cźłowjeka pak wujsta pschikhadźazemu naležu napschecźo, kiž so bórzy z mozu do kraja dobywa. Natać pschinja so pomału rólneho gratu, so by so pschihotował na nalětni wuzyw.

*

— **Sanjeschwarnjenje Schprjewje a mrěcze rybow.** Se pschiběracym sanjeschwarnjenjom Schprjewje rosce strach so hischcze wjazy rybołu tónz wosnje, hacź je so hižom stako. Wobrożene tužiše rybarstwo běsche i pschicźinu, so Budyške wokrjesne hejtmanstwo jebi zhromadnje se wschelakimi sastupjerjemi jalkeho knježerstwa Schprjewinje rěcznischco a tužiše hany wobhlada. Sajimawe je, so je w Kupojanskich hatach, kiž i Małej Schprjewji žwišuje, najwjetschi dźeł rybow tónz wsak. W hatach pak, kiž wodu z arteziskich studnjow dostawachu, njejsu žanehu schkodowanja wobkedźbowali. Pschicźina mrěcza rybow a mjetna, kiž znaju famolwjenje ja puschczenje jeda do Schprjewje njeseż, hodźa so jenoż z dotkadnym pschepytowanjom wězywustojnych wuhlědźicz. Wobrjedowy hejtman, kiž wobhladowanje nawjedowaše, pokasa i pschichłosowanjom sastupjerjow ministerstwa, kak je so wokrjesne hejtmanstwo i podstajenymi mětnjenjesemi prózowało a kak też někto wschitko možne sypta, so by dalschemu wospjetowanju mrěcza rybow sadźewało.

— **Ssmjertny pad do Schprjewje.** Wječera popoldnju po 4 hodź. thabkaschе so žylnje pjany 34lětny wojenjeny sastaranjki cźakanz z Budyschina po privatnej kawje, kotraž Pod hrodom w Židowskim měrkowym dźele do ležownoscze cźo. 45 wjedje, pschekama wobkłonjenje a padny do Schprjewje. Dołkach dyri z hłowu wo wulke kamjenje, so je jemu cźełko nop pukny. Snjesbożenj na to hnydom wumrě. Hačrunjež běsche wón jenoż 5 metrow wyschko delepadnył a je jenoż někotre wokomik w rězu leżał, běchu tola wězywustkone posnyty na sajo wojiwjenje, kotrež sawołani pschiběžnicznjy dźełacźerske samaritiske kolony wukonjachu, bohužel bjes wuspěcha.

S **Krakez.** Wječera wjeczor z 11 hodź. wudyri w naschej wjsty woheń. Wróżeń a hród ludomniebo žiwnoscźerja Pětra Lehmanna, cźišło 26, stejesche w plomjenjach. Stót mózkanu hischcze wukhowacz. K wohnju pschikhowachu sykawy i Delnjeje Kiny, Boschcza a Porschiz. Worschiska žykawo pak njetjesbaschе hakle sapschinnycz. Wróżeń a hród so zyle wotpalischtej. Wobkedźbeć ma sawdsjene. Kak je wohenj nastał, njeje hischcze znate.

S **Wujeźda.** Skónczuje žnny wšitko doczakali, schtož žnny žebi hižom dawno pschesli. Wot wutory je nascha wjesnska broha k wjeczorami elektrizy wobkwětlena. Někto njetrjebaju puczowacz wjazy na cźmu wo wsty skorzicz. Zdała wjeseł elektriske wobkwětlenje wjesnjeje dróhi i wjeselom wita.

S **Kulowa.** W cźasu mjes hodami a póstnizami mějachu ludźo w naschej wosadze mało pschichtitnosce so zenicz. W tutym cźasu da so jenoż jedyn por w tudomnej katolskej farskej zyrkwi swerowacz. — W pschedmjecźu je němsłostatna pósta pola knjesa pschekupza Wacha na

Herčine potajnstwo.

Roman.

14] (Pokračowanje.)

Marjeri Bujež w lapali pschi mojim pohnjewjeczi knježna Hortensija najrazumiscze z jeje wumělskich kwětkow, a i tymaj žamłownymaj rukomaj, kotrejž běschtej hižo někotrymkuli draslu sa baty trochu hubje wurězlej, njeješche knježna Celina na Boże Cźełko hordze cźełku khorhoj na cźole kuzle nazeho towarstwa. — S króćka, wonej běschtej dwschnej holzy, wilnej kaj pezołk a wutrobitej kaj mrowje, a wuživaschtej i pravwom powschitkownym rjeczesnowjesej. Herta njebudźesche mohła wopravdźe do lěpschich ruckow pschinicz!

Na tamnem ranju běsche knježna Celina hischcze wusłoczinischa hacź hewak.

„Djensa ma hyć ta nowa dźełaczerka nastupicz“, rjekny k swojej hottje; potom jenoć je wo swój łoscź kaž wo kij a wobroczinischoj je k mlodym holzam projesche: „Ja je nadźijam, moje knjenje, jo je na wyschkeho konja njeschudnjesce kaž hewak, ale je wopokazesce je pschecźelne a swólnive!... Dóje dha mamy ju pohadzicz, Hortensija? . . .

„Ja měnju“, snapschecźiwi starscha holza, „jo by je pschi wokuje pódla Heloisiju městaczko pschipraviczi hodźało.“

Wulka Heloisa žiwje i hłowu nasnak sjedźe.

„Pschi mojim wokuu“, snapschecźiwi je wurason jschiwdźeneje, „a cźehodla niz sa kulojtym blidom? Tale holza je słónczinje tola jenoż wuczbnizaj!...“

„My mamy winowatosci, na jeje zwójzbu dźiwaczi“, rěcźesche knježna Hortensija smjerom dale.

„Ach haj, wona je semjanskeho rodu!“ snapschecźiwi Heloisa, sozpěwaje, i hubu sczahuje. Potom pschistaji khwilu zo rosmyślinschi: „Je tola dźiwnje, jo holza we jeje postajenju měła nuzowana hyeć dźełacz, jo by žebi žiwoj wschedmy khleb saczuzila...“

„Je hyrota“, rjekny knježna Hortensija, „a jeje połoženje je z tym hischcze bóle sajimawe...“

„Wscho jene“, wosta Heloisa pschi swojim, „mi njemóża to měnjenje wurěczecz, so tu tola wschno w porjedze njeje!...“

„Heloisa“, sawoła knježna Celina knecze, „ja žebi wuprošchu, jo žane tajke pschekhwatane wuhudki wjazy njewuprajicze!... Tale młode holcza je mi była porucżena, a ja njebudu cźerpjecz, jo schtó budźe nźkajke hnype blady wo njej rosschérjecz.“

„Ja myšli, jo wona tu runje pschikhadża“, rjekny knježna Hortensija, kiž běsche na dróhu wou pohladała.

W žamłownem wokomiku jaflinka žwónczeł do klamow, a knježna Celina djesche wotewiricz. To běsche wopravdze Herta. Schołastika pschiwoła tón łokrik, a mudźiłka pokaza mlodej holczy w druhim poschhodze jstwu, w kotrejž nježesche pschichodnje budliz. Hdyž běsche Herta potom hischcze z domjacymi nałožkami a napriwami trochu jeschtarnila a mjerwała, jchalki cźyołeho młoka wupicz, dowjedze knježna Pesche, młódźicza, hischcze pschjeo je swojimi łoscźom wobrotnjena. Herta do dźiwanskeje jstwy unts. Hdyž wona zastupi, wocźišnychu dźełaczerki, kotrychž na pol wótcze powdanje klinczeze kaž jutrjenje roja kuttiworow, na jene dobo a wobhladowachu jebi nowy pschikhadnizu, kotraž poźnjeschnje a jo zaczerwjenjo strewjesche, i wczipnymi wczjenji. Bórzy jich pobladujenja pokasachu spodźiwanje a spodobanje, a to jo wulkej Heloisiju dazyła njeluboscze. Prěnja dźełaczerka dże běsche na tom była, so dże jebi na lubosczive wajchnje we swojich mysłach njeležeu, hordu, nadutu Hertu wumołowała. Młodu holczu, kotruż nětko psched zobu widźesche, bě nawopak wschedno tobu a mjejesche nimo toho hischcze spodźiwne, zwětłojazne włosy a najkrasnischu barbu mjeswocza. — To su jebanja, kiž zonika powschitkownje jenoż jnjeje, a wulka Heloisa njechcźesche a njemóżesche jo žanehu wobsebitebo stajiznu tworicz.

Knježna Hortensija wobsczki Hertu łahodnje na cźoło a powita ju; hdyž ta potom swoje pschecze wupraji, jo dyze jo hnydom wuzitna jcźinicz, rjekny knježna Pesche: „Dźicze ke knježnje Heloisy, wona want wschć trěbne pokuwy poda.“

Herczinej wulkej wócźzy rosbladowaschtej jo pytajo po jstwje.

Tamle, pschi wokuje! Wzmicze jebi stólcźt!“ pschiwoła jej knježna Celina je swojim mózným hłosom a pokaiowaschе sobom je swojim łokczom na Heloisyny podtwark wokna. Raniena i tym, so Herta hnydom na prěnje spohladujenje njespóda, schtó wona bě a schto mějesche tu rjez, hladajcze Heloisa jara i wuzkna.

„Wy chcezce dźeko měcz, knježna“, pocza dostojnje, „prajeze mi tola najprjedy, schto wy dozwla rosumicze . . .“

„Zwuk wam“, snapschecźiwi Herta pohórdnikaje, „ale mam wjele bohsze wole a i wschej radu a i wschej podpjeru . . .“ Pschi tom hladajcze na Heloisu je zjowjinuj pokornywaj hłubokimaj wocźomaj, a tole spohladujenje zhromadnje je zmukom jeje błaza zlutkowaschе kaž kuzło. Heloisa bě porażna a dobyta, wona wusjasi jo swojeho wulkotneho waschnja a podawschone nowotinjy swoje powuczenja i pomérnej pschecźelniwoscźu.

Hdyž na zyrkwinjey wéźi dwanaccze czejesche, dźechu dźełaczerki k jedźi, a tak rucze hacź běchu psched durjemi, rosmolwjachu jo wo Herczje. Wschitke młódźiske holzy hladachu na Heloisu a wocźakowachu, jo wona swój wuzkuzk wupraji; ale czejeżowna prěnja radźcho pschipohlubschajche mjelczeży. Hdyž pak stónczuje jena i wuczbnizow rjanej wocźi nowotinjy wulkwalowaschе, sczahnu Heloisa jazpeważy swojej hubje a rjekny:

„Dh, selenej wocźi! Rujty kocźej wocźi!... Dopokaś falschujesce!“ — To běsche wschno, schtož mójachu wot njeje nawędźicz.

Dźeń po mérnje minu. Wjecźor wokolo wosmich dźesche Herta, hdyż bě i hujeżnomaj Pesche powjeczerjała, do jiwjeje hornjeje jiwiczki. Tam wša hnydom jako prěnju weż Felikowu kaschczu do rukow a wobhladowaschе zebi jón dołho, jara dołho. Mějesche napohlad kricha pěskowza i miechom, czerwjenkami a papretom prosczenebo; tu a tam bě i mějchezuju travowo a kupjenow mějchto pschekaszanzow widźecz, kiž běchu je spodźiwnej łahodnoscźi, źiwru a pschinarodźenoscźi wurěžowane; znadno by žebi cźłowjek myślicz mohł, so žiwiski brunki kschwórczecz a widźi, kak so papreczina we wětšiki koleba. Herta wocźini kaschczit a wsa wo nim sthowane podležki i njeho; powjadły hnydźel bě wschnu swoju lěkim wón wobkhował, a młoda holczka cźuješche so wospjet zyle do Argonow pschekadzena. Myślo na Felikza a na mału dźełakunju w Lachaladze wuzmy.

(Pokračowanje sčehuje.)

Wilhelmowym namjescu sławny jelefon pschiprawika. — Pschi woženju drjewa sniesbožu na Brěžkowskim rewěrje hospodarski pomocnik Kral se Ssulschej pola Kukowa. Jemu padny cžežki ssónk na nohu a jemu hwisdžel stanca.

S Wojerez. Njedaloko tudomuchu dwórnischcža žu sapoczeli nowy finanzny hamt twaricz. Nowotwar ma hižom k 1. julijej t. l. dotwarjeny hyc, dokelž finanzny hamt swoje wobstejne mjeschnoczke hižom k tutomu dnjej do nieho pschepoloži.

S Bukowa. Tu sajedže sandženu njedželu motorowy kolesaŕ do automobila, kiž žo runje wokolo rózka winy. Automobil běsche žo jenož 1 lokta wobschkodžił a mózesche dalejcz. Motorske kolo bu pak cžežischo wobschkodzene a kolesaŕ dyrbjesche jo do wuporjedženja dowjezcz. Wón běsche žo na sjowje khětro franił.

S Róssbórka. Pondželu popoldnu wotpali žo statok khětkarja Thamna w Nowej Wsy pola Rósbórka. Dźeczi, kotrejž žu sebi je sapalkami grikale, pu pjecza wohenj sanuschkrile. Nastala schkoda je khětro wulka a žo jenož zdžela je sawěsczenjom naruna.

Z Łužicy.

* S Kumwalda. Gmejnitkim sastupjerjam běsche žo w poslednim posedženju sědny plan sa autowu czaru pschedpokožił, kotraž ma žo mjes Kumwaldom a Budyschinom wotewricz. Po jédnym planje žu wschednje tři jězby do Budyschina a wróczo wotmyslene. Gmejnitej sastupjerjo wobsamknychu, so sa wotewrjenje czary wustupja, dokelž tu potrjebnosczj sa nju je. Wonj pak wotpokasuja, so gmejna rukowanje pschewosmje, dokelž bebi hižo autowa czara ſ Kumwalda do Lubija podpjeru zada. Pak měla žo Lubijska czara hacž do Wbohowa podešczicz, hdjež by bylo pschisiamknjenje k czarje ſ Nowosalza do Budyschina.

* S Hornjeje Wjasoiżu. Njedawno stej žo Hornja a Delnja Wjasoiża sjednoczikej do Wjasoiżu. Sandženu njedželu mějachu wobydlerjo Hornjeje Wjasoiże swoje wotedaczom hłoßowanschich papjerkow rosßudzicz, hacž ma Hornja Wjasoiża dale žamostatna wostacz abo hacž ma žo Wjasoiżu pschisimknycz. So bychtej hromadże „Wulku Wjasoiżu“ tworiłej. Sa dalschu žamostatnoscz Hornjeje Wjasoiżu hłoßowasche 166 wobydlerjow, sa sjednoczenje ſ Wjasoiżu 170 wobydlerjow, 6 hłoßow běsche njepłaczliwych. Se 452 wólbothmannych wobydlerjow běsche 342 žwoje wólbne prawo wužiwało. Tak je woczakacz, so žo „Wulka Wjasoiża“ wutwori, kiž by potom hromadże 6500 wobydlerjow měła.

* S Połczinzy. Ssobotu wjecžor 348 hodžin sta žo na żelesnistim pschekhodże Kamjenko-Arnsdorfskeje czary pschi Drježdžanskej drósy njeslobo ſ autom, pschi kotrymž bu spediteur Emil Mautkisch ſ Połczinzy na hłowje lohko sranjeny. Jemu žo tež mohły lohko sischahechu. Njeslobo sta žo kohodła, dokelž pschekhodnej sajwerje pschi bliżenju auta hižcze sawrjenej njeběschtej. W žamžnym czażu pschijedże wožobowy cżah do Arnsdorfa we njepschewidnym kolenu wokoło. Dokelž drje je pschekhodny strażnik signal pschesknschał, spyta pschitkowatcay běhaŕ po czarje sawjerje hižcze saczinicz. W žamžnym wokomiku běsche pak auto hischcze na kolljach. S pschespěchnym saczinjenjom sawjerow padże žerdź na schkatanku schtkeiżu automobila a knjesej Mautkischej do wobliča, so žo tón bjes wědomja swjese.

* Se Skorjeza. W žamomordakich myßlach dżyschte tele dny nězhże 20-letna holza ſ Gżertowego mosta na żelesnizu dele skocżicz. Nekotři wukłodżowarjo, kotřiż runje nimo pschijědżeschu, ju jischcze w poslednim wokomiku sahżerżachu. Wbosha holza pjecza na cżežke myßle cżerpi.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* Se Stolpina. (Njepowołżene cżekanje ſ jastwa.) Hižom někotre raje khłostachu 23letny jaty nadpadny jastwowy strażnischtka, kiż jenm žnjedanje pschinjeże a cżekaŕ. Stóżnik jależe na tżechi wodarnje, stocżi ſ khětro wyßokeho twarjenja na jemju dele a běżeże po Hrodowej drózy dale. Wón pschesskakowasche płoty a kerczinu hacž do Noweje Wjeski, hdjež jaty Wjasoiżu pschepkuwa. Tu pak cżekażeho žo dożahnychu. Nadpadnjeny strażnischtr bu pak pschi nadpadże khětro sranjeny.

* S Drježdżan. (Nowy superintendent.) Na městno njebożeho superintendenta Dr. Khłtżicha sinpi superintendent Fiker ſ Wołeschinjo w Vogtlandskej. Wón budże njedżelu 11. měrza w Khżinjanej zyrkwi sapokasany. Sandżen njedżelu rosßohnowa žo je jiwojej dotalnej wożadu we Wołeschinjo (Oławitz.)

* S Drježdżan. (Wujażnjenje cżežkeho rubjeżneho nadpada.) Na Mischnjanisko-Radebuirgskej drózy běsche we rańschich hodżinach 8. wulkeho rózka, jeneho stótuneho wikowarja że Steinbacha nězhto nadpadnyt a wurubił. Jeho zyke pjenjezy, wokoło 100 hr. buchu jomu wotewsate. Njedożinkowo žu někotre wuslędżili a tuhowału żedżitaj we Mischnjanistim jastwje. Jedna žo we wěsteho dżełacżerja Rudolfa Kirscha a Arnoschta Friedemanna ſ Mischna. Wobej mataj cżežke khłostanje wocżakacż.

* S Drježdżan. (Saurowe njeżboże.) Pondżelu pop. tu na Tornaiskej haży w pschedmieżcze Reick, wulki cżežity auto 5letnu holczku hrabny a spody wosa wjerhny. Kolesa wobohemu dżełcżu lewu hwisdżel wotmjeżechu. Po polżajskim pschepytowanju bě dżżeżo na njeżboże žante wina. Wone bě rumu žinuthu bo wosa sabżałko.

* S Drježdżan. (Ssamomordarstwo.) Wutoru we rańschich hodżinach nanakachu króko pyched dwórnischczżom w Stetżichu hrożnje roskuschowane cżeło 17 lět starcho dżełacżerja że Stetżicha. Wón bě žo żelesnistkemu cżahej pschejcż dał.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— Schkrowa powječż wo wjedrje ſa jutiſchi pjatk. Na nawjeczornej kromje Němstoje je ſwjetſcha pomrócżene ſ městnami žo podeschczuje. W frjedżnej a narańschej Němskej wostanje dale rjenje, w noszy trochu mjernije. We Jendżelskej sunja mile wjedro ſ deschczowanjom.

Afghanskaj kralowskaj mandżelskaj dżenja schtwórtk wjecżor do Drjeżdżan pschijěżdżetaj a budżetaj tam pjatk pschebywacz.

*

W ratarskim wubjerku němskeho żejma je němskonazionalny żwobodny knjes se Stauffenberg na njedołsatk dżełacżerjow pokasał a żadał, so by žo wjazaŋ wukrajnych natchwilnych dżełacżerjow do Němskeje pschipuschczilo. Posprył, njedostatkej na dżełacżerjach ſ pschistajenjom dżełonjemejazych fabrikarjow wotpomhacz, njeje žo we wjele stronach poradżił.

Ministerialny radżicżel dr. Stephan ſ němskeho dżełowego ministerstwa widżi winu cżekanja je wżuow w żanjerodżenju wobhdżenjow. Tohodla je ministerstwo pjenjezy k poruczenjoseji dało, ſ kotrymiż je žo 40 000 wobhdżenjow natwarilo. Sa letżiche lěto je žo 100 000 wukrajnych dżełacżerjow pschipuschczilo.

Němskonazionalny Behrens na to pokaja, so ſ Pomorskeje a Schlesiskeje lětnje 100 000 ratarskich dżełacżerjow wucżejnje. Tomu móże žo jenož wotpomhacz, hdyż žo ratarstwu możnosczj da, pschistojnu mzdu płaczicz.

Demokrat Lemmers prajt, so wosebje rużerkubleržo wukrajnych dżełacżerjow pschistajeja. Hdyż njemóża němscich ratarskich dżełacżerjow prawje żaplacżicz, potom nimaja prawo k existenzy.

*

Po knjeżerstwowym namjeże by žo franzowske wójsko pschichodnje wjetż żestajacej ſ 249 000 Franzowzow, ſ 90 000 domorodnych ſ polnócznje Afriki, 85 000 domorodnych że druhich franzowskich kolonijow a 106 000 powołanschich wojakow.

* *

Němskostatna wuhlowa rada je postajiła, so žo w měrzu wuhlowe płaczijny njepowyschcha.

*

Połski ratarski minister je w rosrěczenju ſ dopitżarjom Berlinskich nowin we Warschawje rjekł, so by wikowanske żeżenje ſ Němskej njeżodżi wobsamknuwż, jeli so žo wupłodam połskeho ratarstwa němske mjesy njewotewrja.

*

Ssowjetstawaj němskeje nazionalneje sozialistiskeje stronu dr. Göbbels a Schulz w Berlinje běschtaj w sjawnej shromadżinje němskich nazionalnych sozialistow k nażyłnożejam połskeho redaktorej dr. Kriegżej ſ Berlinskeho „Lokal-Anzeigera“ a hischcze pschecżiwo druhim nowinarjam a pschede wschem pschecżiwo żararjej Stuckej namolwitej. Stucka běżhu w shromadżinje krowawo żbili. Khłostanſki żud je nětko dr. Göbbela ſ jastwu na 6 njedżel a Schulza ſ jastwu na 4 njedżele dla namolwjenja ſ tłuczenju nażyłnożejow żażudził.

Hospodarski rozhlad.

Schtwórtk 1. měrza 1928.

Wczerawże kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,183	100 połsk. złotych .	46,90
jendżelski punt .	20,41	100 ßeskoſ. krónow .	12,40
100 swajc. frankow	80,54	100 franc. frankow .	16,455

Barlinska bursa sapiſha wczera frjedu sażo rěżschi a żiwischi wobhlad. Njedżiwajcy khablanja kurży swjetſcha wschitkich hódnoſczow postupowachu a żo skruczowachu. Też wikowanje ſ dnjoſowymi pjenjezami běsche łżpsche.

Produktowe wiki w Barlinje běchu wczera khětro njestajne. Termijnowe płaczijny sa pschenżu trochu spadnychu, dokelž wjetſchi pschiwóz pschenży wocżakowachu. Rożkowe płaczijny pak njepowuschczichu. Wone stożeja że zyle po płaczijnach wukrajnych wikow, dokelž je dowoz rożki le tukowaja pschecze hischcze żnadny. Wżjera pak żo sa rożku wjazaŋ kupzow namaka. Wowyż wobkhowa żwoje wyßoke płaczijny. Wczera płaczeſche zentnaŕ

w Barlinje

pschenży 11,45—11,60 hr., rożki 11,70 hr. hacż 11,90 hr., jecżmjenja nałetnjeho 11,05 hacż 14 hr., wowża 10,75—11,30 hr.,

W termijnowym wikowanju

sa měrz: pschenży 12,77¼—12,75 hr., rożki 12,92½—12,97½ hr., wowża 11,60 hr. hacż 11,55 hriwnow,

sa meju: pschenży 13,40 hr., rożki 13,45 hacż 13,47½ hr., wowża 12,27½—12,25 hriwnow,

sa julij: pschenży 13,70 hr., rożki 12,90 hr. hacż 12,92½ hr.

Na pschedaŕ:

Krowa, wyßokoßuczelna w Dobrnschi cżo. 29.

Kozy młode w Naschowje cżo. 25.

Konjel, brjenjolinaj cżornakaj ſ gratom a wojom a 30 zentnarjow runtżiży w Němskich Paßizach cżo. 16.

Prošata na knjeżim dworje w Tumizach.

Ssminjezi do pizy, Krauzig na Horje pola Mużakowa cżiſło 101.

Pschisitajicz pytaju

Plekatskeho k sobotnischemu wupomhanju, Oswald Neumann w Pjowjach.

Mlaczerka sa małże a cżełaſ, krejschcho a njeżejscheho, Hußig, wobschedżer młyna w Brotżezach pola Halschtrowa.

Pohonża, jolidnehe, mężdżiwe łżsłe lubło w Budyschinje na Lubinskej drózy (Thrombergstr.) 2.

Pohonża do hoicżenja „Winowa kicż“ we Wulkich Sdżarach. —

Wotrożka młódżischeho, porjadneho, A. Berge w Porchowje cżo. 119.

Wotrożka, H. Hajnk we Wulkich Sdżarach cżo. 17.

Hoizu, jenu sa dom, kotraż tež trochu ratarſke dżeło rozumi a jenu do ratarſtwa, Mehnert w Dżežnikezach cżiſło 45.

Hoizu jutrownu, żylnu a sprawnu k 15. haprleji, kujeni Antonia Lukaczkowa w Budyschinje na Lessingowej drózy cżo. 5!.

Hołzu do ratarſtwa k 1. haprleji we Wojerezach na Dwórnischczowej drózy cżo. 26

Ssudnizy na pschedżadżowanje.

pjatk 2. měrza 1928:

w Niebjelczżicach — kupzy żeidu žo w „Herbskej grychcże“ dop. w 10 hodż.: kucżu;

w Pschikopzach dop. w 10 hodż. na żudnistwje dżełba parſumowych tworow;

w Kolpinje — kupzy żeidu žo w kantinje pschip. w 12 hodż.: Kobża, wóz, radiowy aparat ſ 5 rollami, pisaniſe blido, khubowy ſofa, scheschelong, 2 wosaj k wożenju drjewa, 150 litrow kognaka;

w Lubnschu w kantinje dop. w 11 hodż.: 20 litrow runma.

Někotre płaczijny ſ wczerawschich Drjeżdżanskich wikow

(Markthallen)

Sarżana pjerjina: Kury stare 1,30—1,60 hr., młode 1,40—1,80 hr., hušy 1—1,20 hr., kaczki 1,40—1,70 hr., hołbże 0,50—1,30 hr. — Karpy 1,10—1,20 hr., schczuki 1,20 hr., liny 2,20 hr. — Krenschowy 25—40 pf., jabłuka 15—50 pf., běrny zentnaŕ 4,50—5,50 hr., butra 1,90 hacż 2,20 hr., twaroh 32—35 pf., jesa 14—15 pf., muka 27—34 pf., mjeż 1,50—4 hr., kjbaty każ 15 pf.

Sswinjaze wiki wczera frjedu w Barlinje.

Na nje běchu pschihnali 551 běžakow a 253 prošatow. Te płaczachu

běhaki:

wulke	57—62 hr.
frjenje	37—52 hr.
małe	28—37 hr.

prošata:

wulke	20—28 hr.
frjenje	14—20 hr.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dżenja dop. 3/11 hodż.: Pschi jara žnadnym wobroczu žu wiki lohko schkrucżene. Tendenza je powschitkownje wocżakowaja.

Dop. 5/12 hodż.: Wiki žu małko pschehładne, żakładna tendenza je khětro stajna. Wukrajne posticżenja žu lohko powyschene.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaczizny po zlotej hriwnje.

	29. 2.	28. 2.		29. 2.	28. 2.
Pšenica	229-233	229-232	buny	21-21,50	20-21,50
rožka	234-238	224-238	woka	21-23,00	21-23,00
nal. jačmjeń	221-280	221-280	módre lupiny	14-14,75	14-14,75
naz. jačmjeń	—	—	žołte lupiny	15-16,00	15-16,00
wows	215-226	215-226	zeradella	—	—
kukurica	224-226	224-226	raps. wosušk	19,60	20,00
pšenič muka	30-34,25	30-34,25	lany wosušk	22,80	22,40
rżana muka	31-34,50	30-34,25	poczn. melasa	—	—
pš. wotruby	15,75	15,75	běrnj. kruški	23-23,60	23,70
rżane „	15,50	15,50	syno, 50 kg	2,40-2,70	2,40-2,70
lane symjo	—	—	rżana słoma	0,80-1,05	0,80-1,05
raps	34-35,00	34-35,00	pšenič. „	0,75-0,95	0,75-0,95
hróch	34-36,00	34-36,00	wowsna „	0,70-0,85	0,70-0,85
pjeluški	20-20,50	20-20,50	jačna „	0,70-0,85	0,70-0,85

Płaczizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

29. februara 1928. Płaczizny po centn. a zl. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 181.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosce hač do 6 lět	60—62
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene . .	54—57
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše . .	48—50
Mjenje picowane wšěch starobow	38—45

Byki 354.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rězneje hódnosce	55—57
Połnomjasne, młódše	51—53
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	48—50
Spatne	44—47

Jałojcy a krowy: 744.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosce	46—48
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosce hač do 7 lět	39—41
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	29—29
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy . .	20—22
Mjenje a spatnje picowane	—

Cełata: 3050.

Najlěpše wukormjene (2. druž.)	75—84
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	60—72
Spatne (4.)	44—55

Wowcy: 3126.

Młódše a starše wukormjene (1. družina)	58—61
Starše wukormjene (2.)	55—57
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	50—54

Swinje: 15432.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět stare	59
Wukormjene	58
Mjasne	55—58
Spatne	53—56
Kancy a kundrosy	50—54

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžnicy. — Za nawěstki: O. Janak w Budyšinje. —

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšin. — **Župa Jan Arnošt Smoleŕ** zeńdźe so přich. njedźelu, 4. měrca, popołdnju w 5 hodź. k prěnjemu porjadnemu posedźenju. Wopyt wšěch předsydow towaŕstwow so wěsće wočakuje. Cyle nuzne a ważne, wujasnjace jednanja. Krječmaŕ.

Hłowna zhromadźizna Posmjertneje pokładnje župy Jan Arnošt Smoleŕ budźe přich. njedźelu, 4. měrca, pop. w 5 hodź. w kofejowni Serb. Domu. Přizamknje so k jednanjam župineho posedźenja. Prawo, přitomny być, ma kóždy sobustaw pokładnje. Porjad: Rozprawa, postajenja dalšeho zarjadowanja a wupłaćomneje pomocy a přinoška.

Wodźacy wuběrk.

Hodźij a wokolina! — Serbske blido zeńdźe so přichodnu njedźelu, 4. měrca, pop. w 2 hodź. w Eignerec nošcencu ke generalnej zhromadźiznje. Porjad: Rozprawy, wólby, namjety. Wočakuje so bohaty wopyt wšěch swěrnych Hodźijskich a wokolnych Serbow. Jednać ma so z dobom też wo wulkotnym serbskim swjedźenju w Hodźiju.

Nawječorna župa „Michał Hórnik“ přeprošuje wutrobnje a naležnje na swoju zhromadźiznu srjedu, 7. nałětnika, pop. w 3 hodź. pola Vickec w Haslowje. Dźeński porjad: I. Rozprawa wo wurjadnej hł. zhrom. Domowiny w Budyšinje a rozmołwa; II. hłowna zhromadźizna Domowiny we Wojerecach a naše namjety a přeća; III. zjězd župiny w Różeńcu 2. julija 1928; IV. namjety, kotrež maju so do 5. III. pisomnje zapósłać županej.

Župan: J. Delan, faraŕ.

Njeswačidło. „Jutrnica“ změje **hakle njedźelu, 11. měrca**, pop. w 3 hodź. w Klahnec hoscencu swoju měsačnu zhromadźiznu. Ma so jednać wo wušěrku do Drježdźan. Přednošk wutwostanje. Wšitcy přećelnje přeprošuje předsydstwo.

Njebjelčicy. „Sokoł“ zwučuje nětko kóždy štwórtk wječor we 8 hodź., potajkim nic pjatk. Tak wostanje hač do jutrow. Načolnik.

Pančicy. „Jedn. Sokoł“ zwučuje hač na dalše kóždu sobotu wječor 8 hodź. we Worklecach. Nowe sobustawy su nam přeco witane. Načolnik.

Porśicy. Każ je znate, chce sebi „Sokołska Jednota“ w Porśicach přich. njedźelu, 4. III., w Handrikec žurli ze swojimi dźěćimi dźěćacy swjedźeń w hotować. Hraś budźeja so někotre dźiwadłowe kruchi. Tuž přeprošujemy wšitkich našich Serbow a we wokolinje, zo bychu też tutón swjedźeń wobpytali.

Jedn. Sokoł.

Pjatk 2. měrca
Sobotu 3. měrca

2 dnjej zbytkow

Jan Jurij Pahn w Budyšinje

Wupjerki

jenož najlěpše twory

80 cm	fejerole	m 2.20
100 cm	„	m 2.75
115 cm	„	m 3.00
130 cm	„	m 3.50
140 cm	„	m 3.70
160 cm	„	m 4.25

Spratwne serbšće poćežowanje!

A. Kasper nasl.
w Budyšinje, Burgleŏn 11

Kože wšěch družin
kupuja po najw. płaćiznach a
črjewa
předawataj
Kießling & Erdenberger
na Zwonku. Lawsk hasy 54 III.
Sobotu w „Poł měsacu“.

Palne drjewo

35 rm sylnych kójnowych kuluchow je na předań
w Šoŝowje 22 pola Njeswačidła
Dobr. wotwoženje

Handrij Štrympa
w Budyšinje
na Różowej hasy 15
poruča
meble
a pólstrowane twory
Swm Serb!

My pytamy hnydom
při wysokim myće:
1 wusł. wjednika při gatru,
2 syln. dźěłaćerjow

My předawamy bźinje
po fórach:
rěz, palne šwarty a wobrěčki
Rězak w Slepom

Pisane ložowe nawoblečenja a ložowe płachty, wupjerki, najl. twory, wulki wubjerk, jara tunjo
K. Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11 znapřeča hosć. „Stern“

Wěsće hižo?

We Lutobčanskim hoscencu
so 2. měrca a dalše dny

swinjo rěza a kózlopiwo toći. Najl. pječene kołbasy a kołbaski w znatej kajkosći.

Přećelnje přeprošujetaj
August Lehder a mandźelska

Wobleki ke konfirmaciji
25.-, 28.-, 32.-, 36.-, 42.-, 49.- hr.

Wobleki za pruhowanje
18.-, 22.-, 28.-, 38.- hr,

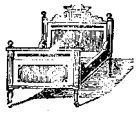
Šulske wobleki wot 3.- hr.

Pěkne mantle za paćerske holcy

Franz Mršťný
w Budyšinje na Bohatej hasy 4
w Kamjencu na Zwingerskej hasy.

Trjebane a nowe

meble

kaž też **wuhotowanje jstwow** poru tunj

Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 4
Podźelnje płaćić dowola

Za
konfirmandow
mantle
wobleki
w tkaniny
w hobrskim wubjerku, jara tunjo

PAUL OTTE
na Žitnej hasy 10

Zymske mantle ja nětk za kóždu płaćiznu předawam.

Wobleki za
konfirmandow

woprawj. wobleki 35.—, 27.—		**19.-**
wobl. za pruhowanje 38.—, 29.—		**19.-**
cleg. wobleki za muž. 58.—, 48.—, 33.—		**18.-**
wobleki z česan. tkan. módre, 85.—, 78.—		**59.-**
sport-wobleki za muž. z dźěła z 2 kholow. 68.-, 58.-, 45.-		**29.-**

kłobuki, čapki, zwjeršne košle, samowjazaki we wulkim wubjerku a za znatu tunju płaćiznu

šulske wobleki	24.—18.50 13.50	**9.50**
matros. wobleki	25.-18.50 15.50	**12.50**

Za wučbu drastu za wšě powołanja, sportske a dźěłanske kholowy a šaty

Hugo Pachaly
před Šulerskimi wrotami 1

Dźěćace wozyčki

w najnowšich formach a barbach
Pawoł Böger
w Budyšinje
na Šulskej hasy 5

Swoje dźěći škitaja

nazhonjene maćerje přećiwo wakam najlěpje z
Leidereč wakow. kopikami a wakowej zalbu
Schloss Apotheke Bautzen.

K dostaću přez:
Louis Wagner wosebity dom za symjenja **w Budyšinje**
Telefon 2709

Wosebite poskićenje

Najlěpše krane buny

2 punt. tyza	jenož **58** pj.
pječene słowki . .	punt **38** pj.
wulke słowki . . .	punt **32** pj.
mlokowa čokolada z cyłymi worjechami **3 tafle,** jena 100 g .	jenož **95** pj.

Thams & Garfs
w Budyšinje / na Hłown. torhošću 8

Kłobuki za konfirmandow

čorne, módre a barbojte

3.— 3.50 3.80 4.— 4.50

Hugo Lehmann
w Budyšinje, na Bohatej hasy 25

Wot pjatka mam nowy transport młodych, sylnych, wysokosućelnych, jara rjanych original-rańso-pruskich-hollandskich

kruwow, jałojcow a čělcow

w mojich hródźach w hótelu „Kurwjerch“ w Budyšinje na Drjewowych wikach jara tunjo na předań.

Emil Grälo, skótna wikowarnja w Budyšinje
Telefon 2063 a 2418. — Skót k rězu so zamjenja

Šulske tornistry

za holcy a hólcy
Hobrski wubjerk — jara tunjo!
Wosebite poskićenje:
Dobre šulske toše z najlěpšeje wumělskeje kože, z kožanym wobrubom a z ruku šite jenož **2.75** hr.

ALBERT
na Lawskich hrjebjach čisło 10

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěło Smolerjec knihičišćerja, rsp. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobilěcuja. Za reklamowy nu u rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. u u

Čisło (Nr.) 53 | Budyšin — piatk, 2. měrca 1928 — Bautzen | Lětnik 78

Personalna politika. — Jednanje mjez němskonacionalnymi a centrumskej stronu.

Dla praschenjow personalneje politiki žu poślednje dny něhdyšnje knježerstwowe strony mjes sobu jednale. Nanowšiny kanzler Hergt sy knježerstwowe wopowědźenje cyłajo pschipowědźił, jo je sebi knježerstwo wotmyślitše, pódla sakonjowych naćišćelow, w nujnym programje žo wopschihujowych, **liczbu sastojnikow rosmnožiej a někotrych sastojnikow do wyšich rjadowanjow pschesadźiej.** Pschecziwo tomule wotpohladej bě jako sastupjer zentrumskeje stronu sapósłanc ſ Guerard protestował a pschipowědźił, so budźe žo zentrumska strona pschecziwo rosmnoženju sastojnikow pschecziwjeć. Němskonacionalni žo boja, so žo ſ pschichodnymi wólbami ſ knježerstwa wuczišćeja. Tohodla chcedźa najwyschsche sastojnistwa ſe swojimi pschiwisowarjemi wobsadźiej a tak žiwoju móz w statnym sarjadnistwje pożmlić. Dokelž njechcychu swoje wotmyślenje wuwjesć mohli, hdy by jim zentrumska strona napschećziwo stała, žu žo rosšyrili, žo ſ njej do wyšokich sastojnistwow dźělić. Zentrumskej stronje dyrbi žo pschi rosmnoženju sastojnistwow wjelicha liczba ſ nich pschewostajić. Tomule poskićenju ujeje žo pjerća zentrumska strona sarjekła.

Podobny plan kaž w němskim knježerstwje maja też w Pruskej, hdyž w tu chwilu zentrum a jogialdemokratiska strona knježitej.

Kriza w bayerskim knježerstwje.

Dla reformy sastojnistwa mjedy hrošy bayerske knježerstwo rozpadnyć. Bayerska ludowa strona a němskonacionalni na tym wobstawaju, so žo w Bayerskej mjeda sastojnikow po tej samej měrje wuprawi, kaž w druhich němskich krajach. Burski swjask po tomu pschecziwja, dokelž dyrbi žo dla powyschenja mjedy dawki powyschicz dyrbjake, kotrež hižo někotre njemóža swjesć. Sdźěju popodnju bě žo sajmjerstwo burskeho swjaska do pożedźenja w Mnichowoje powołało. Tam je žo sadźerženje burskich sapósłanzow we žejmje jenomyślnje jako prawe pschipósłało a žo wobsamkło, so žo ſ pohladom na hospodarstwo a finansne mjerowe połoženje Bayerskeje w nětčišćim czażu sastojnikam, kotrež maju pschez 7000 hriwnow létnych dochodow, mjeda njeježmě powyschicz. Sapósłanzy burskeho swjaska hroža, so ſ koalizije knježerstwowych stronow wustupja, jeli so žo krajej ſ reformu sastojnistwje mjedy pschewuzke cżeże napołoża.

4000 hórnikam w Saarskim kraju so dźěło wupowědźiło.

Němska saarskokrajna ludowa strona je němskemu knježerstwu sledowazu telegram pósłała: Hórnistwowe sarjadnistwo je 4000 **hórnikam dźěło wupowědźiło.** Druhdźe žo sa nich dźěło njenamaka. Pomoz je jenož mózna, hdyž žo wjazy Saarskeho wuhla do Němskeje wotbywa. Kaž je słyschcej, je hórnistwowe sarjadnistwo žiwbiko, so by žo mohło wupowědźenje wrócžo wsacz, hdy by žo wjazy wuhla do Němskeje rospschedało.

Subkowe mandželstwo psched rozpuschczenjom.

Mózna podawizna w jenym Barlinskim hoscżenzu, je kotrejž je Subkowowe mjeno sažo do sjawnosje pschischło, je prynzesu Viktoriu pohnula, sažo do Bonna wotpucżowacz. Wona ma po sdacżu dosć pschicżiny wobzarowacz, so je žo na žiwoje stare dny ſ mjedym muzom swjasała. Je žo pjerća rosšyrjła, žo wot njeho dźělicz dacz. Wschitkim, kotrejž je Subkowowej mandželskimaj wobthadźuja, je nadpadło, so je žo po wozenjenju ſ Subkowej liczba ruskich cżeknjenzow pschitowarischła, pod kotrychž wliwom žu žo prynzesyne pjenježne wobstejnosće ſ runowahi pschinjesche. Prynzesa je, hačrunje ma mježaczinje 50 000 hriwnow dochodow, w pożledninm czażu dyrbjaka šmetki wo nadpadnje małych sumach podpiwacz. S tohodla žo hodźi žundźicz, so je w pjenježnym cżeżnje. Wona je pjerća dwójka žiwoje debjenki, kotrejž žu pschez milijon hriwnow hódne, sa 4000 hriwnow sastajicz. Subkowa dźedźa pjerća pod žundźiske sastaranistwo stajicz, so žo prynzesyne samoženje njeby wospjetnje rozbrojiło.

Pangalos a Južnosłowjanska.

Pschežkyčenje prjedawšeho grichiskeho diktatora Pangala psched parlamentariskim wubjerkom je sajimawe zwonkownopolitiske woitrcżeże pschinjesło. Snate je, so je Pangalos w septembrie 1926 w jastwje na Krecże rjekł, so, hdy budźiske žo jeho diktatorske knježerstwo njepotrjebnje, by **wyšoka wojerska wozwoba do Athena pschischła, so by ważny swjask ſ Grichiskej wobjamkła.** Pangalos je to žrjedu wosjetkował a mjeno žuždneho stata mjenował. **Grichisko-južnosłowjanski swjask je wešte tajne pschisłatwki wopschijał, po kotrychž je Južnosłowjanska sa wopory, kotrejž je Grichiska Južnosłowjanskej pschinjesła, Grichiskej wojerstwu pomoz žłubiła, so bychu žo Turkoju ſ wjecżornere Thrazi cżeże a po możnosći ſ Konstantinopla wuhnali.** Beogradiske nowiny žu tole wotkrycże bjes pschipomnjenjow woczischcżale. Pomni žo hischcże, so je prjedawische južnosłowjanske knježerstwo na wopraschenje Beogradskeho zwrkowskeho pósłanza sapreło, so je tajki pschisławk podpisało. Pangalos pak, kotryž je pjerća tajny pschisławk dojednał, pschi tom wostawa, so je tajki pschisławk wobstał.

Hara w južnosłowjanskim parlamentu dla policajskich skandalow.

W pśenim pożedźenju skupschtiny je ſ wulkej harje dochło. Oppozicija žebi žadsche, so by žo parlamentarisku kommisija k pschepytanju pohorschi skutkujacych wobstejnsow w Beogradskim politiskim arrescże wotmoriła.

Demokrat Bagda praji, so mjeńmjesce policajskeho arresta hłuboko pod semju leża, hdyž w małych komorach 40 hač 40 wožobow, tkori a strowi, cżežy. Słóńcżny a politiny jeczi hromadże leża. Radźeć praji, so je tale methoda po cyłym kraju nałożnje.

Pożdże wjecżor nowy sminskowny minister dr. Koroschej wotmołwi. Sslubi, so stórżbam wotpomha, praji pak, so ju kommunistiżu agitatorjo wjesy bjes měry pschehnali. Pschi tychle žłowach pola oppozicije wulka hara nasta, pschi kotrejž sforo ſ nadpylnoscżami dóńdże. Pożedźenje žo pschetorhny.

Hdyž bě žo pożedźenje znowa wotewrilo, president nametny, so by žo Radicz ſ tśjoch pożedźenjom dla sdźiwowanja krala wusamkny. Hačrunje žo Radicz samolwi, jeho wusamknychu. Kaž je słyschcej, chze opposizija je solidarnoscu ſ Radiczom tři dny ſ parlamenta wuwostacz.

Krajne pseradnistwo w rańšej Polskej.

Wokrjesny žud we Wilnje je něhdyšnjeho sapósłanza pólskeho žejma, Schapjela, ſ chłostarni na schježcej lět sajmdźił. Schapjel bě dla wjelepschenadny wobstorżeny. Wón je pjerća pytał rańšu Pólšku, kotruž ſ dźěla Běłorušojo wobydła, wot Pólskeje wotthorhnyć a ſ bolschewitiskej Ruskej sjednoczić.

Nowe rusko-pólske rozmjerzanje.

Prozeż pschecziwo běłoruskej rewolucionarnej organizaziji Hromadże we Wilnje, do kotrehoż je žo też rusti pósłanz we Warschawje sejmnyk, je pólsko-ruske poměry na wobmyślomne waschnje pohubjenschi. Kaž w Jendźelskej, Franzowskej a Czjechoslowakiskej žu wožoby ruskeho pósłanstwa kommunistiske a rewolucionarne hibanje w pólskich rańskich prowincach, w kotrychž Běłorušojo bydła, na kóżde mózne waschnje podpjerale a spěchowale. Rusti pólskanstwowy radźeżel Ulianow, Leninowy wuj, kotryž je do běłoruskeho pschihibanstwa sapleteny, je žo ſ procha měł. We Moskwje je žo w nowinach na to wobzeżował, so žo prozeż wo běłoruskim pschihibanstwje w njepschećelskim duchu pschecziwo Ruskej wjedźe.

S běłoruskeje krajiny žu kommunistiske protestowanske zhromadźiny pschecziwo pólskej běłoruskej politiki byle. We Minsku žu žo tśi także zhromadźiny wotmełe, w kotrychž je žo pschecziwo Pólskej ſ wótrymi słowami rěcżało.

Cavellec film před jendźelskej filmowej kritiku.

Cavellez film je žo žrjedu privatnje **filmowym kritikarjam jendźelskich nowin pschedwidźł.** Se wschěch rospravow je špóńtnje, so je wudawane podeńdźenja pschi jejnym satśelenju (najprjedy satśelenje jeneho wojaka, kotryž žo sapowědźi iśeliez, a potom satśelenje ſ womoru wobjateje mjeż Cavellez pschez kommandowazeho offigéra) drje direktnje njepschedstaja, **so pak so ſ pozinanjom a wuraſom wobliczow skutkowazych wožobow wuraśnje wuprajeja,** so po takim rozkładowanju, kotrejž je minister Chamberlain w žejmje podał, wotpowědadźu.

Hewak žu kritikarjo w tym sjenu, so zyły film Němcow w sympathiskim žwětle pokazuje. **Wo praschenju, hacz je jeho pschedwjedźenje pschisprawne, žu měnjenja wschelake kore.** Dopisowaŕ liberalnych „Daily News“ měni, so by žo film dyrbjał pokasowacz, njedźiwajcy na to, hacz wustup satśelenja historiskej wjernosći wotpowěda abo niz. Filmowy spyt wjeżo njewopschijsa, schtož mohło pschiśiśiskim nekajkeżkuliż luda sranicz. Dopisowaŕ dźakcejskich nowin „Daily Heralda“ pak měni, so **film, njedźiwajcy prózowanja sa prawdożeju hórke sacżuża wójniskeho cżaża sažo zbudźe.** Dopisowaŕ konserwatiwneho „Daily Telegraph“ žo neutralny dźerži a měni, so je film widżenja hódny ſ krażnym pschedstajenjom miż Cavellez dźiwadłownizy Sybile Thorndikez cżenjelśeje pschedstajerki Jwjateje Johany).

Napjatosć mjez Jendźelskej a Egiptowskej.

Egiptowski lud žebi wuńwobodżenje ſ jendźelskeho nadknježerstwa. Po prjedawšich žlubjenjach Jendźelskeja budźiske so to hižo dawno dyrbjało stacz, tola Jendźelska wódże hrěchi nałożnje, so nochta po możnosći ličhe dołgo Egiptowsku w žwojich rukach wobthowacz. Jendźelske knježerstwo je nowe jendźelsko-egiptowske rěšenje wudźełało, w kotrymž žu sledowaze dwaj założenje:

Egiptowska so hyšom do Smjatka Ludowa pschińima.

Jendźelske wójsko hischcże dźesacz lět w Egiptowskej wostanje. Hdyž žo tónle cżaż pominje, dyrbi Swjatk Ludowa w dalšich jendźelskich garnisonach w Egiptowskej rozšyrdźicz, jeli so žo Jendźelczenjo a Egipczenjo njemóža wo tym dorěcżeć.

Jendźelska budże zadanja Egiptowskeje **na wobstronjenje kapitulazijow podpjerowacz.** Jendźelski njebudże we pschichodnje kommisar, ale pósłanz we Egiptowskej zastupowacz, kotryž pak smjeje mjes wukraznymi **diplomatiskimi** zastupjerjenji prénje mjesno.

Nětčišća organizazija egiptowskeho wójska dyrbi dale wobstacz. Jeli so pak hyšom dla wuwuczenja abo druhich zamyslenow dla europiszy offigérjo trěbni byli, **bychu** žo tuczi dyrbjeli ſ jendźelskeho wójska wjacz.

Jendźelszy policajszy offigérjo a jendźelski direktor europiskeho wodźelenja policajskeho ~~ministerstwa~~ a jeho stab w Egiptowskej wostanu.

Egiptowska njesmě bjes kowolnoscże Jendźelskeje žanych sprjećenjow ſ druhimi statami wobsamknyć.

Stejiscżo Jendźelskeje w Sudanje so njepscheměnk, tola móża žo žadanja Egipczanow na Sudan bliže rospominacz. Jendźelska hižo nětkole sa to rutnje, je budża so wody, kotruž Egiptowska nětkole a w pschichodze potrjeboa, do Nila wodźej.

*

Egiptowski lud horka stejace namjety Jendźelskeje, je kotrymiž žo jendźelske nadknježerstwo w Egiptowskej stuowa podšeršeli, ſ rosdźěnjoscżu wotpokazuje. Rosnorjenje, je jendźelskej politiki sboźdenje, je sažo k kritiscżnym dnjam pschilo. W Kairu a na druhich městach žu žo Jendźelskeje njepschećelske demonstrazije studentow wotmełe, kotrymiž žu žo ludowe cżerjody pschisamtke. Demonstrantojo žo we Kairu psched hłownym kwarterom nazionalnoje strony zhromadźichu, nowiny ſ wocżišćenjom jendźelskich namjetow rozšerjachu a rozhorjeni na nje žwarjachu. Text jendźelskeho sreczenjowego naczisa je žo hač dotal jenož w arabiskich nowinach w Egiptowskej wozjewił.

W Londonje žo ſ rosdźělenjom prěje, so ma pożledni jendźelska nota ultimatowy charakter. Dujże žu hischcże wotewrjene, a jedinaje mjes jendźelskim wyschkim kommisarom lordom Lloydom a egiptowskim ministerstwom pschedbydu Saglulom paschu njeje žo hižo pschetorhnyło. Pschejo pak žo pschilnawa, so je mózno, so žo Saglul pascha dla pschecziwjenja nazionalistow pschecziwo rěšenju poručzi, wróco stupicz, a so **może rospuschczenje egiptowskeho parlamenta pod jaczišćenjom jendźelskich namjetow nastork k straschnym podawiznam dacz.**

Nowe wojowanje w Nikaragui.

Po telegramje ſ „Nejwork Heralda“ su amerikanscy wojazy w Nikaragui nowe porażenje pożsekpili. Sbóżkarja pod generalom Sandinom žu też želesniski cżah nadpadli, pschi cżimż žu štore zyły wojerski pschewod morili. Amerikanscy knježowarjo žu hyrbjeli žwoje wězy sbóżkarjam pschewostajicz.

Lindbergh 100 000 hriwnow měrowcho myta dostanje.

Nadmórskemu lětarjej Lindberghej, kotryž je prěni je lětadłom ſ Ameriki do Europy pschileczał, ko nowa cżesć dostanje. Sarjadnizy Wilsonowcho wustajenja žu wojewiłi, so žu jenoblóżnje wobjamkli, lětarjej Lindberghej,

Dźiwało na jeho „leczenje derjemenjenja“ do Frjedźeje a południschoje Ameriki a ſ tym ſbudżene lepſche ſmyſlenje mjes Sſedmoczenymi ſtatami a łacżanſkimi ſtudodami, mjto Woodrowa Wilſona pſchipoſnaca. Myto ſ medaille a ſ pjenjeżneje ſummy we wyſokoſci 100 000 hriwnow wobſteji.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 2. nalětnika.

Simplicija.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1“.

1846 wotsadźi ſo kantor Handrij Dučman we Wukrančicach přez wukaz pruskeje wyšnoſće, dokelž běše z pruskeje zjednoćeneje krajnoje cyrkwje (Union) wustupił a ſo ſtaroluthorſkej cyrkwi přizamknył. Jenož krótki čas směděše ze swojej swójbu we swojim wobydlenju wostać. Jako mjez tym druheho bydlenja njenamaka, bu wot policije ze ſulskeho twarjenja z přemocu wulnaty. — Jeho loža a druhu nadobu postajichu do kólnje, hdźež mjeſe nakhwilnje bydlić. — Mjeſe ſu tři małe dźěći a mandźelska khodźeše ze ſtwórtym, kiž ſo bórzy po tym narodźi. — Je to wulka haŭba za pruski ſtat, kiž ſrjedź 19. lětſtotka dostojnoho muža, kiž jenož po ſwojim křeſćijanſkem přeſwědčenju jednaše, takle njeſłowjeſcy zakhadźeše. — Ale pobožni ſtaroluthorſcy Serbja ſwojeho martraraja njewopuſćichu. — Postajichu ſebi jeho za ſwojeho wučerja a natwarichu jemu z najwjetſimi woporami nowu ſulu, w kotrejž je Handrij Dučman hač do 1. měrca 1895 z najwjetſej ſwěrnoſcu ſkutkował. Zemrě 7. januara 1892, hdyž běše 58 lět dołho z wučerjom był. — Handrij Dučman běše z duſu ſwojeje wosady, prawy křeſćijan, kiž mjeſe wulku hnadu *mócneho* modlenja. Też Serbja maju ſwoje ſwědomjo a po nim jednaju. Handrij Dučman muž křeſćijanſkeho ſwědomja!

† 1902 Jan Bohuwěr Kubica w Drježdźanach, horliwy ſobuſtaw towarſtwa Čornebóh, kiž je wubjerne modelle za ſerbſku wuſtajeńcu w Drježdźanach twaril. —

1858 wuzwoli ſo Jurij Poděbradſki za čěſkeho kral.

Spomjatkuj ſebi mudre přiſłowo: Nutrny swar je też Boži dar!

Here.

Sym here we Serbach znajomny,
Mje wšudžom witaja,
A maju dźeń hdže wjeſoły,
Mój ſmyk jim zejbrawa.

Kaž wlaſančki 'noż ſmykowe
Na truny pomaſnu,
So hnuja ćrjewka wjerćane
A' jaſnje wyſkaju.

Ja hnudźu młodej njewjeſći,
A ſpěſnym kwasarjam,
A 'kmótram hlaj po wječeri
Ja žily wubudźam.

Jan Radyſerb.

*

— **We wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 753, hygrometer 0, thermometer we dnjo + 8. Dźeńa rano we 8 hodź. barometer 751, hygrometer 0, thermometer w nowy —1. Wuhlada na mało ſo pſchemjenjaſe wjedro. — Na wjedro w Němſkej ſ wuwjeſkom nawjeſčornych kromow ſtuſkuje pſchero hiſchcze wyſchina, kotraž ſo hiſchcze ſ południſchcze Skandinawiſkeje hač do kóſtoranſkeje Europy ćehnje. Hdyž wona kuſeji, je niebo ſwjetſcha jaſne. Wětry duja dale ſ naraniſchich kónčin, tohodla ſo powěrk pola naſ hiſchcze njemóže doſcz ſhrěć. Wječor pſchero ſtudźi. Wſchitke hiſchcze zyliczki dźeſi ſwědčiło. W kroſy pſchezo hiſchcze trochu mjerſnje. Nad nawjeſčornej Europu je niſina kótraž na mozu ſtyſhła a njeſmije dźe na naſche wjedro wjazu wjeſelſcheho wliwa. Jutſche ſobotu ſhdźa ſłónčko w 5,46 hodź. a ſkowa ſo 5,40 hodź. Měſačk ſkhadźa jutſje popołdnju w 2 hodź. a ſkowa ſo rano 5,52 hodź.

— **„Luźiećenjo, najmjeńſchi narod ſłowjanſki.“** Pod tutym napiſmom podawa ſo frjedu 7. měrca 16,40 hodź. (połudnjo 4,40 hodź.) pſchednoſchi pſches Katowizy (ſmaty ſtyły ſeſelec). Pſchednoſchi ſmeje knjes prof. dr. Wſtaſzyſki, ſ Krakowa, kiž je dobry ſtajer naſchich powěrnow. Nſech tohodła ſłožby, kiž ma k tomu pſchiležnoſcz, na tutón ſajmawy pſchednoſcht poſłucha.

— **Nosprawa wo ſkutkowanju nakrajneho ſandarmiſwa Budyſkeho wokrjeſa w měſazu februara 1928.** W tutym měſazu bu 1129 wojſewjenjow ſapiſanych, njeſ wimi 21 wojſewjenjow ſejeca: 3 wojſewjenja pjenjeżerſtwoweho pſcheſtupjenja dla, 3 njeſakanſtwa dla, 3 ſfichwdźenja a cźełneho ranjenja dla, 56 padnitſchiwoho pſchekſchinjenja a pſchekſwalowanja dla, 1 rubjenſtwa a wunuſowanja dla, 20 jebanſtwa a falſchowanja liſćinjh dla, 3 wobſchkodźenja wěſow dla, 5 ſapałerſtwa dla, 1 pſcheſtupjernja honjtwinſtwa a rybarſtwa dla, 1 hewrjekanja a mórtwjenja dla, 1 zbuſowanja ſkotu dla, 190 pſchecźiwjenja pſchecźiwo pſchedpiſmam dróhoweje ſpolizije dla, 12 pſcheſtupjenjow pſchecźiwo pſchemyſłoweje ſpolizije dla, 94 ſranjenja hewaſkich khſtoſtańſkich poſtajenjow dla, 13 na załožku pſchikaſa ſajeca, wupiſanja w pytańſkich kopjenach atd., 38 bodaczných wojſewjenjow a rospomnjatkow. Sajatych bu 22 wołoſow. Paduſchſtwow bu 13 cźełſich a 40 jednorych wojſewjenje, ſ nich bu 8 cźełſich a 28 jednorych wotbyłych. Sſamomordarſtwo ſkuſzichu 3 wołoſy a ſwjerćnuje ſnjeſhożilcy ſtej 2.

— **Sſwobodne mjaſowe jatki (Freibank) w Budyſchinje.** Sſobotu, 3. měrca, dopołdnja wot 8 hacź do 10 hodź. wotedawa ſo ſwjre howjaſe mjaſo, punt po 50 pj., ſwjerje howjaſe-mjaſo, punt po 50 pj., ſwjre ſwinjaſe mjaſo, punt po 50 pj., ſwjre cźelace mjaſo, punt po 50 pj.

— **Bliſſcha darmotna radupodawanſſa hodźina** ſa klobamyſlnych, na podawu khorosćy cźerpjazych a duchakhorych wobydlerjow města Budyſchina wotmjeła ſo ſrjedu 7. měrca, wot 11 hacź do 12 hodź. w měſchćanſkej khorownji.

— **Kradnyli ſu we wokolinje** w nozy k 1. 3. 28 ſ mitſkodobywanjom 14 kur. Skoćana buchu na měſtnje farſkane. Wo wězowne ſpóſlenja prózy kriminalne woddźelenje we Budyſchinje.

S **Bónźa.** Ssrjedu rano na lubi tudomneho ſwobodneho kubſa wołoſ wudyri. S cźaſom dohladachu ſo kura we ſlowjanym twarjenju, w kotrymž je kurjerinja mjaſa ſameſtnjena. Hnydom telefonowachu do Běliſchcźej po ſyſkow. Běliſchanſka dobrowólna wojnjowa wobora ruce pſchikhwata. Sſnjkowa pak nietrjebaſche ſapſchimnuć, a wobornizy wołoſ bjes njeje ſhadachu. Hižom wjeczor pſchedy je w twarjenju ſa kurom ſmjerdźało. Naſtała ſchkoda je khětro wulka, je pak je ſawěſcźenjom kryta. — Wołoſ je najkerje w kurjeni naſtał.

S **Budeſtecz.** W tudomnym Božim domje ma ſo lětſa w meji, po możnoſći, hiſchcze do ſwjatkow, biblifi ſwjeſełeń ſwjećicź. Sſwjedźeni na wopominacź cźaſ pyched 200 lětami, hdyž běſche pſchełožk ſyleje biblije do naſcheje ľubeje ſerbſkeje macźerneje rěcźe hotowy a ſłožk prinja pola ſerbſka biblija cźiſchcźana wuhlada. Dokelž ma Michał Frenzl, kiž běſche tehdy ſ fararjom w Budeſtecach, wobſtožku ſoſtupjen, wo pſchełožk biblije do ſerbſkeje rěcźe, ma ſo tutón jubilejſki ſwjeſełeń runje w Budeſtecźanſkim Božim domje ſwjećicź.

S **Porſchicz.** Kaž ſtyſchimy, chce ſebi naſcha ſokolita Jednota ſe ſwojimi dźěćimi njedźelu 4. měrca, wjeczor 1/2 8 hodź. w Handrikez ſurcli rjany dźěrjazy ſrjedźeſnik wuhotowacź. Hrajcź budźa ſo wſchelake ſerbſke dźiwadła, na pſchikład „Schęſcherawka“, „Wódny muž“ a „Prynzeſna Lětuſinka.“ Pſcheproſchujemy wſchitkich Sſerbow a pſcheſ

cźelow ſ Porſchicz a wokolinu na tutón ſrjedźeń. Sajmy budże nikt, jenož 50 pjenjeżkow. Tak wocźakujemy bohaty wopyt.

— S **Wulkeje Dubrawy.** Němſkoſtatny ſwjaſk wójnſkich wobſchkodźenych, wójnſkich wobdźělnikow a wojerſkich ſamoſtajenych, mjetna ſkupina we Wulkej Dubrawje, ſmeje njedźeń 4. měrca, popołdnju w 3 hodź. we Wagnerez hoſćenju w Delnjej Hórzy ſwojn měſacznu ſhromadźiznu. Dokelž ſo bla jtherjenja 1. pſchedyły februarſka ſhromadźizna njewotmě, je winowatoſcź łožcho bohatſtwa, ſo tuſ ſhromadźiznu wopyta.

Z **Marijneje Hwězdy.** Zo by ſo wotemrěcźu zajacow zadźěwało a krej ſo wocźerſtwiła, je tudomne kłóſtrſke hajnistwo cuze zajacy na ſwojim rewěrju wusadźiło. Tute pokhadźeja z Awſtriskeje a z lěſow wokolo Wina. Buchu tam do ſakow łójene. Żeleznica je k nam přiwjeze. Nětčiſe běchu hižo druhi transport, kiž 90 zajacow wućinjeſe. Po puću pak jich 18 kóne wza. Při přenim transporće — 40 zajacow — běſe jenož jedyn morwy. Tute transporty poſrědkowaſe firma Paatz w Kamjencu. Kłóſtrſke knjeſtwo wusadźi jich 18, a to w Lipje (ſtomownja za kłóſtarnu, při Łukowskim hrodźiſchću a wa Łukowskim lěſu. Knjez Porak we Wudworju, kiž je we wokolinje wjacore hońtwy wotnajał, je też 6 zajacow wusadźił. Zo bychu je pozdźiſo ſpóznali, ma kóždy na wuchu žołtu ſpinu přićinjenu. W lětuſej nazymje, hdźež ſo hońtwy zaſo započinaja, móża dźe tu a tam na taſkeho wuchaća trjechić, kotrež ſu w cyłym Kamjenſkim wokrjeſu wusadźane. Budźemy widźeć, kak daloko ſu ſo zaběžałe a kak dołho při žiwjenju wostanu.

Z **Pančic.** Radupodawanje za maćerje w Pančicach je pjatk 9. měrca popołdnju w 2 hodź. w hoſćencu. Lěkaŕ bndźe přitomny.

Z **Worklec.** Wčera popołdnju waleše ſo tolſty kus na „Hndrikez haće“, kiž knjeżemu dworeſ ſłuſa. Dźełaćerjo tam trawu a potaće wotſykowachu. Jedyn z nich zapali wjetſu hromadu. Dołho njetrajoſe a ſapaſe płomjenja přeſkočichu na hiſće ſtejace potaće. Při dnjacym wětriku ſteješe bórzy wſo w płomjenjach. Tak naſta ſtrach, zo mohł ſo też łes zapaliś, kiž hat wot dweju ſtronow wobrubjnje. Tuž zawołachu telefoniſcy kłóſtrſku wohnjowu woboru na pomoc. Z khwatkom přijědże ze ſwojej motorſkej ſykawu a ze wšelakim gratom k ryču. Bě też najwjetſi cźas. Płomjenja běchu hižo prěnje ketčki zhrabłe a hižo ſo palachu. Z pomocu dźełaćerjow a druhich ludźi bě ſtrach za dobru hodźinku nimo. A tak mógachu woborniſy ſpokojom ze ſwojim dźełom ſo domoj wróćić. Woheń bě cyłu črjódu ludźi na nohi ſtajił.

Z **Khróſćic.** Radupodawanje za maćerje w Khróſćicach budźe ſrjedu 7. měrca popołdnju w 2 hodź. w hoſćencu. Lěkaŕ bndźe přitomny.

S **Halſchtrowa.** Sſrjedu wjeczor na Kamjenſkej dróhi přichi kromje města pola Schmidtez hornjeje nje wobkhodny automobil rybowneje wulkowikowańſkeje firmy Fried. a ſyn ſ Drježdan khětro ſpjeſkoči. Pola přěnjeju kołow ſo njera ſłamachu a ſ tuſeje pſchičinu hiſchcze dalſche dźěſe, tak ſo ſo přědni woś zyle ſłama.. Sſrjeſkožił nichtó njeje.

S **Lubija.** Wot novembra ſaſtarjeneho lěta mějachu ſo we wulkim dźěłu Lubijſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa pſchi ſawjerach. Saſtarjenu ſrjedu 29. februara bu pſchez ſawjera we wokrjeſu zyłeho hamtſkeho hejtmanſtwa a w měſcze Lubiju ſobſtajena.

S **Khocźebuża.** Tele dny jednaſche Khocźebuſki pſchiſłužny hud pſcheſcźowo dźěłaćerjeje Willijej Sährej, kiž je pola Drjowka w minjenym lěcźu ſwoju lubku, wětu Dobelez ſkonzowak. Jako běſche ſo hud pſcheſwědčił, jo je wobſtorżeny winowaty, ſajudźi jeho dla ſpytaneho merdatſtwa na ſłužobnej holzy Marriji Göbelez k 14 lětam khłoſtanje a wotrjeknjy jemu cźeſtne prawo na 10 lět. Wobſtorżeny wuſudź ſmjerom pſchija.

Herčine potajnſtwo.

Roman.

15] (Pokračowanje.)

Hdyž naſajtra wokoło ſcheſcźich wotwjeſi a ſ wuſkim wokněſchkom do města won kukny, jaczu ſo trochu požłujnjeny a ſpokojeny ſ wuhladom, kiž mějeſche je ſwojeje potřěſchnje ſtłonicźki. — Pod ſobu hiſchcze we měrje wotpočowazich dróhu Entre-Deux-Ponts, potom wulka njeerwjeſiza cźaſta dźiwnje tworjenych ſkěchow a nad nimi hornje město je ſwojimi khěžemi a amfiteatralſkim pokhopowanym ſadowinami ſahrodami. Na khribjecze hory ſahajche zyrkwina wěž k njebju, wot tónčojšiteje ſ čehi tróſnowana, pſchipódła wuſpjchejcźerſkeje wuſki podelhojce natwarjeny ſłóſchtr ſwoje rjady błyſchcźatych wokſnow; w połudnu wotſlěbewſchej ſo małej ſwónizy Schcźěpanſkeje zyrkwje wot nězneumódreho raniſchcheho njebja; na prawizu a lěwizu pokalowachu ſ niſkom poroſcźene bórki ſwoje powabliwe twórby a zyle we poſadku bě widźecź cźenna ſmuga — wulke łěſy Argonow... To běſche jahne, ſwěrke ranje, wrobliki ſchcźěłowachu na ſłěchach, mloko ſpchedawaze hołzy wuwołachu po hałach mloka, a ſe wſchěch ſtron wołachu zyrkwinſke ſwony k prěnjej Božej njſchi. — Wjeſelſcha a wutrobcźiſzka jako dźeń prjedy běſche Herta do dźěłaniſkeje ſtuwy dele.

Bórzy dospołnje wědźeſche, wo cźo ſo jedna, a dokelž ſtednoczeſche ſo pola njeje cźeſke cźucze ſ wulkej wuſtojnoſcźu a ſporej dźěłaćiwoſcźu, bě ſebi bórzy pſchikhilnoſcź ſwobeju knjeżnow Pečke dobyła. Wona pſchijimowaſche ſukzow je ſwojim lubozſnym waſchnicźkom a ſ tajkim rjadnym wabjazym poſměchom, ſo wſchitſy ſahorjeni wotkładžachu. Wona ſo wubjerne ſ pſchedawanju pſchihódnjeſche. A hdyž ſo wo to jednaſche, njerjazu khałoſtinki ſpokojcź abo wotwlakowazeho ſo kupza pſchejtwědcźić, to dawaſche ſo knjeżna Celina ſjajnje rad wot Herty ſaſtupowacź. Bórzy běcźachu ze zylem B... jenož hiſchcze wo rjanej wojbodlizy we wobkhodźe knjeżnow Pečke: khwalachu jeje nězkonoſcź, połwabnoſcź a jeje wuſtojnoſcź; po jeje rjanoſcźu ſu dawachu ſebi ſaradźicź a dźiwoku ſwoje klobuki jenož hiſchcze we njeje dźěłanje měcź, a ſónſke, je ſiwej wobraſnoſcźu wobdarjene, powědachu wſche możne powědańcźa wo njej. Niedźelu pſchi ſpěwanej Božej muſchi pokaſowachu ſebi ju ſnajdała, a wſchědnje cźěhachu wokoło ſchtyrjoch młodſi komiſjonjerjo, hynjo towarniſkow a dalkowi wobliczerjo po rhódniu dróhi Entre-Deux-Ponts tam a ſem, ſo bychu njes ſawěſcźkami na nju ſpohladujcź mohli, ſchtož knjeżnu Celinu wuſzju jara roſmjerſa a ju pohnu, je ſwojim lohčom na najmrańſnjſcho a najſaſnjiſcho pomachujcź. Ssamo ſo rozumi, ſo ju wulka Heloiſa ſ tajkim cźinjenjom nihdy na nihdy njeſpohlađowaſche; hdyž běſche jara dołhi cźaſ tuhu jako kamenkjeżerſka tróſnowała, cźuješche ſo nadobo ſaſterczena a ſ prenjeſpo měſtna wuczeſnjena, pſche cźaſ jeje prěnjotna wotkhlinoſcź pſcheczěwo Herze dźeſi wote dnja pſchiběraſche.

Ta wſchak ſo, kaž ſo ſda, wo wſcho to dozpěła njeſtarache a njeda ſebi na ſwój wuſpech wicźo Wcź. Wobſtrowaze ſpohladowanja ſtudych ludźi w B... ju ſnjerceź mało jimachu — jeje mužſkich pſchehonowachu bźe dwanóže. Ssowje jenieźke wjeſele měſjeſche na tom, po njedźelach něſchto hodźinkow ſ ſobotje pſchehonowaci, kotruž wobzedźeſchej knjeżnje Pečke pſchi pſchekhodźowanjſchcźu „Pod wjerbami“. Na tajkich dujach pſcheproſchowaſchtej modliſzy něſkotre ſe ſwojich dźłaćerjekow po něſchporje tam ſ ſebi, a porjeczerjachu ju ſahrodze. Małe wobhrodźenje cźehnjeſche ſo ſwaha ſpadnjo ſ jenomu pſchikotku Ornania dele, kiž wjeſche ſo w ſeſinje ſłonoweje aleje; tu běchu njſchpjeſliny a kruſchiwy nabadźene a teź mała, je ſkomu kryta ſtrěſka tu ſtojeſche a ſ dźiwim winom wobroſcźena hłódnja, „jětka“, kaž w Patois prajachu. Herta lubowaſche tole ſeleńe, wot wody wobwinowane měſtaćko. Dokelž běſche nałeże, poćahny žołte nartuſchki a błazniły ſo roſwinowacź a njſchpuliny ſakźěwachu. Jej běſche, jako by mokła pod tutymi ſchtomami lěpje na Lachaladu a Argony ſpominacź; tu dawaſche ſo wot pleſkotateje wody do ſłódkeho ſonjenja cźeſow ſ Porſchicz a wokolinu na tutón ſrjedźeń. Sajmy budże nikt, jenož 50 pjenjeżkow. Tak wocźakujemy bohaty wopyt.

— S **Wulkeje Dubrawy.** Němſkoſtatny ſwjaſk wójnſkich wobſchkodźenych, wójnſkich wobdźělnikow a wojerſkich ſamoſtajenych, mjetna ſkupina we Wulkej Dubrawje, ſmeje njedźeń 4. měrca, popołdnju w 3 hodź. we Wagnerez hoſćenju w Delnjej Hórzy ſwojn měſacznu ſhromadźiznu. Dokelž ſo bla jtherjenja 1. pſchedyły februarſka ſhromadźizna njewotmě, je winowatoſcź łožcho bohatſtwa, ſo tuſ ſhromadźiznu wopyta.

Z **Marijneje Hwězdy.** Zo by ſo wotemrěcźu zajacow zadźěwało a krej ſo wocźerſtwiła, je tudomne kłóſtrſke hajnistwo cuze zajacy na ſwojim rewěrju wusadźiło. Tute pokhadźeja z Awſtriskeje a z lěſow wokolo Wina. Buchu tam do ſakow łójene. Żeleznica je k nam přiwjeze. Nětčiſe běchu hižo druhi transport, kiž 90 zajacow wućinjeſe. Po puću pak jich 18 kóne wza. Při přenim transporće — 40 zajacow — běſe jenož jedyn morwy. Tute transporty poſrědkowaſe firma Paatz w Kamjencu. Kłóſtrſke knjeſtwo wusadźi jich 18, a to w Lipje (ſtomownja za kłóſtarnu, při Łukowskim hrodźiſchću a wa Łukowskim lěſu. Knjez Porak we Wudworju, kiž je we wokolinje wjacore hońtwy wotnajał, je też 6 zajacow wusadźił. Zo bychu je pozdźiſo ſpóznali, ma kóždy na wuchu žołtu ſpinu přićinjenu. W lětuſej nazymje, hdźež ſo hońtwy zaſo započinaja, móża dźe tu a tam na taſkeho wuchaća trjechić, kotrež ſu w cyłym Kamjenſkim wokrjeſu wusadźane. Budźemy widźeć, kak daloko ſu ſo zaběžałe a kak dołho při žiwjenju wostanu.

Z **Pančic.** Radupodawanje za maćerje w Pančicach je pjatk 9. měrca popołdnju w 2 hodź. w hoſćencu. Lěkaŕ bndźe přitomny.

Z **Worklec.** Wčera popołdnju waleše ſo tolſty kus na „Hndrikez haće“, kiž knjeżemu dworeſ ſłuſa. Dźełaćerjo tam trawu a potaće wotſykowachu. Jedyn z nich zapali wjetſu hromadu. Dołho njetrajoſe a ſapaſe płomjenja přeſkočichu na hiſće ſtejace potaće. Při dnjacym wětriku ſteješe bórzy wſo w płomjenjach. Tak naſta ſtrach, zo mohł ſo teź łes zapaliś, kiž hat wot dweju ſtronow wobrubjnje. Tuž zawołachu telefoniſcy kłóſtrſku wohnjowu woboru na pomoc. Z khwatkom přijědże ze ſwojej motorſkej ſykawu a ze wšelakim gratom k ryču. Bě teź najwjetſi cźas. Płomjenja běchu hižo prěnje ketčki zhrabłe a hižo ſo palachu. Z pomocu dźełaćerjow a druhich ludźi bě ſtrach za dobru hodźinku nimo. A tak mógachu woborniſy ſpokojom ze ſwojim dźełom ſo domoj wróćić. Woheń bě cyłu črjódu ludźi na nohi ſtajił.

Z **Khróſćic.** Radupodawanje za maćerje w Khróſćicach budźe ſrjedu 7. měrca popołdnju w 2 hodź. w hoſćencu. Lěkaŕ bndźe přitomny.

S **Halſchtrowa.** Sſrjedu wjeczor na Kamjenſkej dróhi přichi kromje města pola Schmidtez hornjeje nje wobkhodny automobil rybowneje wulkowikowańſkeje firmy Fried. a ſyn ſ Drježdan khětro ſpjeſkoči. Pola přěnjeju kołow ſo njera ſłamachu a ſ tuſeje pſchičinu hiſchcze dalſche dźěſe, tak ſo ſo přědni woś zyle ſłama.. Sſrjeſkožił nichtó njeje.

S **Lubija.** Wot novembra ſaſtarjeneho lěta mějachu ſo we wulkim dźěłu Lubijſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa pſchi ſawjerach. Saſtarjenu ſrjedu 29. februara bu pſchez ſawjera we wokrjeſu zyłeho hamtſkeho hejtmanſtwa a w měſcze Lubiju ſobſtajena.

S **Khocźebuża.** Tele dny jednaſche Khocźebuſki pſchiſłužny hud pſcheſcźowo dźěłaćerjeje Willijej Sährej, kiž je pola Drjowka w minjenym lěcźu ſwoju lubku, wětu Dobelez ſkonzowak. Jako běſche ſo hud pſcheſwědcźił, jo je wobſtorżeny winowaty, ſajudźi jeho dla ſpytaneho merdatſtwa na ſłužobnej holzy Marriji Göbelez k 14 lětam khłoſtanje a wotrjeknjy jemu cźeſtne prawo na 10 lět. Wobſtorżeny wuſudź ſmjerom pſchija.

Hdyž naſajtra wokoło ſcheſcźich wotwjeſi a ſ wuſkim wokněſchkom do města won kukny, jaczu ſo trochu požłujnjeny a ſpokojeny ſ wuhladom, kiž mějeſche je ſwojeje potřěſchnje ſtłonicźki. — Pod ſobu hiſchcze we měrje wotpočowazich dróhu Entre-Deux-Ponts, potom wulka njeerwjeſiza cźaſta dźiwnje tworjenych ſkěchow a nad nimi hornje město je ſwojimi khěžemi a amfiteatralſkim pokhopowanym ſadowinami ſahrodami. Na khribjecze hory ſahajche zyrkwina wěž k njebju, wot tónčojšiteje ſ čehi tróſnowana, pſchipódła wuſpjchejcźerſkeje wuſki podelhojce natwarjeny ſłóſchtr ſwoje rjady błyſchcźatych wokſnow; w połudnu wotſlěbewſchej ſo małej ſwónizy Schcźěpanſkeje zyrkwje wot nězneumódreho raniſchcheho njebja; na prawizu a lěwizu pokalowachu ſ niſkom poroſcźene bórki ſwoje powabliwe twórby a zyle we poſadku bě widźecź cźenna ſmuga — wulke łěſy Argonow... To běſche jahne, ſwěrke ranje, wrobliki ſchcźěłowachu na ſłěchach, mloko ſpchedawaze hołzy wuwołachu po hałach mloka, a ſe wſchěch ſtron wołachu zyrkwinſke ſwony k prěnjej Božej njſchi. — Wjeſelſcha a wutrobcźiſzka jako dźeń prjedy běſche Herta do dźěłaniſkeje ſtuwy dele.

Bórzy dospołnje wědźeſche, wo cźo ſo jedna, a dokelž ſtednoczeſche ſo pola njeje cźeſke cźucze ſ wulkej wuſtojnoſcźu a ſporej dźěłaćiwoſcźu, bě ſebi bórzy pſchikhilnoſcź ſwobeju knjeżnow Pečke dobyła. Wona pſchijimowaſche ſukzow je ſwojim lubozſnym waſchnicźkom a ſ tajkim rjadnym wabjazym poſměchom, ſo wſchitſy ſahorjeni wotkładžachu. Wona ſo wubjerne ſ pſchedawanju pſchihódnjeſche. A hdyž ſo wo to jednaſche, njerjazu khałoſtinki ſpokojcź abo wotwlakowazeho ſo kupza pſchejtwědcźić, to dawaſche ſo knjeżna Celina ſjajnje rad wot Herty ſaſtupowacź. Bórzy běcźachu ze zylem B... jenož hiſchcze wo rjanej wojbodlizy we wobkhodźe knjeżnow Pečke: khwalachu jeje nězkonoſcź, połwabnoſcź a jeje wuſtojnoſcź; po jeje rjanoſcźu ſu dawachu ſebi ſaradźicź a dźiwoku ſwoje klobuki jenož hiſchcze we njeje dźěłanje měcź, a ſónſke, je ſiwej wobraſnoſcźu wobdarjene, powědachu wſche możne powědańcźa wo njej. Niedźelu pſchi ſpěwanej Božej muſchi pokaſowachu ſebi ju ſnajdała, a wſchědnje cźehachu wokoło ſchtyrjoch młodſi komiſjonjerjo, hynjo towarniſkow a dalkowi wobliczerjo po rhódniu dróhi Entre-Deux-Ponts tam a ſem, ſo bychu njes ſawěſcźkami na nju ſpohladujcź mohli, ſchtož knjeżnu Celinu wuſzju jara roſmjerſa a ju pohnu, je ſwojim lohčom na najmrańſnjſcho a najſaſnjiſcho pomachujcź. Ssamo ſo rozumi, ſo ju wulka Heloiſa ſ tajkim cźinjenjom nihdy na nihdy njeſpohlađowaſche; hdyž běſche jara dołhi cźaſ tuhu jako kamenkjeżerſka tróſnowała, cźuješche ſo nadobo ſaſterczena a ſ prenjeſpo měſtna wuczeſnjena, pſche cźaſ jeje prěnjotna wotkhlinoſcź pſcheczěwo Herze dźeſi wote dnja pſchiběraſche.

Ta wſchak ſo, kaž ſo ſda, wo wſcho to dozpěła njeſtarache a njeda ſebi na ſwój wuſpech wicźo Wcź. Wobſtrowaze ſpohladowanja ſtudych ludźi w B... ju ſnjerceź mało jimachu — jeje mužſkich pſchehonowachu bźe dwanóže. Ssowje jenieźke wjeſele měſjeſche na tom, po njedźelach něſchto hodźinkow ſ ſobotje pſchehonowaci, kotruž wobzedźeſchej knjeżnje Pečke pſchi pſchekhodźowanjſchcźu „Pod wjerbami“. Na tajkich dujach pſcheproſchowaſchtej modliſzy něſkotre ſe ſwojich dźłaćerjekow po něſchporje tam ſ ſebi, a porjeczerjachu ju ſahrodze. Małe wobhrodźenje cźehnjeſche ſo ſwaha ſpadnjo ſ jenomu pſchikotku Ornania dele, kiž wjeſche ſo w ſeſinje ſłonoweje aleje; tu běchu njſchpjeſliny a kruſchiwy nabadźene a teź mała, je ſkomu kryta ſtrěſka tu ſtojeſche a ſ dźiwim winom wobroſcźena hłódnja, „jětka“, kaž w Patois prajachu. Herta lubowaſche tole ſeleńe, wot wody wobwinowane měſtaćko. Dokelž běſche nałeże, poćahny žołte nartuſchki a błazniły ſo roſwinowacź a njſchpuliny ſakźěwachu. Jej běſche, jako by mokła pod tutymi ſchtomami lěpje na Lachaladu a Argony ſpominacź; tu dawaſche ſo wot pleſkotateje wody do ſłódkeho ſonjenja kolebacź. Hdyž a hdyž ſaſſioli koſ w huſeźinje, ſahwaniechu ſwónczki ſ najdala ako wětſik pſchinoſcherwaſche po ſaſterkach pilkanje ſe ſnjeſdżina, hdźež wotmeſwaſche ſo ſad pod holym njebjom, — a Herta cźuješche, kak ſo w jeje wutrobje potajnoſtne nadźeje a woczakowanja wubudźowachu, runja młodym njetelkam, kiž poſpyhaja ſwoje khěžidleſchća.

Hdyž raz ſ wjeczora ſ Heloiſu a knjeżnu Zelinu ſe ſahrodu ſo wrócźi, ſahwohlada knjeżnu Hortenſu w durjach ſtejo.

„Tu nichtó je, kiž waſ njeſcźerpliwje woczakuje,“ rjekny wona Herce; ſdobom wotewri durje zyle a pokaſa jej Feliſka pſchi blidze w kłamach. Sſyrota ſ radoſcźu ſawſtupny a wupſchejtrě wobe ruce ſwojemu wujowzej napſchecźo, njes tym ſo wulka Heloiſa rjaneho młodeho cźłowjeka ſe zunjoſrudnym wuraſom we wobliczu ſ boka ſebi wobhladowaſche.

Tak rucze hacź běſchtaj hamaj, rjekny Feliks Herce: „Ja ſjmy do B. . . . . pſchijſchol, ſo bych tu wostał — ſi mějazy dołho.

„Wopraſwdźe!“ wona ſahwoli weſele ſ rukomaj ſplaſnywſchi; „a ſchto je ſo ſ cźaſa mojeho wotpuczowanja wſcho ſtało?“

„Ja ſjmy ſdżo měł a ſebi mnyſlu, ſo ſjmy jenož w mi jo pſchijnjeſła. . . . . Běch pſchekupjej w Sainte-Menehould nječſto ſwojich wurěſdowow na pſchedań pſchewoſtył; je ſu ſo Fendželeſzanej, kiž tam nimo dźěſche, tak dołho ſpodobałe, ſo njeje je jenož bohacje ſaptacził, ale teź nowe ſkał. Tuteho wulkrajnika dla mójach wěſto ſem pſchijſchł, hdźež cźuju pola rěſzarja dźěłacź, pola kotrehoż budu wjele nawinkowcź móż. . . .“

„Ach, kak mje to ſwjeſele!“ rjekny Herta zyle ſaboriena. „Ty ani njewěſch, pſchecźelko Feliſko, kak jara huſte ſjmy běł na Lachaladu wróćo mnyſlił a kak ſjmy wſcho je twój kaſchćik wobdźiwowała. . . . .“

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

Nowy samoprizamkowacy hamt w Pomorcach.

Pjatk, 2. měrza we 8 hodź. wječor da žo w Pomorzach nowy dalokorěčazy žamopschisamkowazy hamt do dźěła, kiž budźe do spěchneho wobkhoda zapschijaty. K pschipowedźenju rosmolwow w dalokim, wotkrjeźnem a spěchnem wobkhadźe dyrbja podźělnizy w Pomorzach z cźitkowej tarěu (»Nummerscheibe«) cźitko „9“ wolicź. W spěchnem wobkhadźe žo hyndom pschi pschipowedźenju žwjasuje. Wjeźne žerje (Ortsnetze), pschi spěchnem wobkhadźe wobdźělene, hač na str. VI pschedpomnjenjow k hamtiskej telefoniskej knihi za wokrjeźnu ličź w pruskej a sakiskej Hornjej Luižzy wjasowane.

Pryđy pak hač móža wobdźělnizy pschi telefonje w Pomorzach pschijimnoseče najbole nowowezańej telefonistej naprawje wužiwaz, maja najpryđy male pschetorhowanišče dźěło wuwjesć. Woni dyrbja bórnizu na wošeroje pschicźinjenem pschetykowaku wotwjasańaz a zběhawu (Zebel) z pschisawazu (Einschaltung) noweho aparata wobwjertnuć. Na tole žobudźěło, kiž je wobdźělnikam hižo znate, budźe jich telefon **krótko** do **pschetorhowanja** (Umleitung) hič dźeše zas dopomnicź. Wo wužiwanju cźitkoroje tarcze je wošeren wobdźělnikam cźitkocźane powuczenje było pschipósłane. Po pschetykanju placza 3 cźicźowe zawokańše cźitka, kiž stoja w hamtiskej telefonskej knihy w rózkotych spinkach [ ].

Nowe žamopschisamkowaze naprawy wužiwaja žo po talnych naschonjenjach swoprědka wot wšěch wobdźělnikow, je lohko frosunliwych pschicźinow jara cźasto a husto. Do wo prěnich dnjach k tomu žnadne dowjedźe, so žu wšitke žwjasanja wobstajnje wobsadźene, a schtóž zawoka, zhlyschi pschi pschijeću dalokoklyschaka wobsadźenje znamjo (wobstajnje schwórcźazy zwuk). W tajtim padźe ma žo dalokoklyschak hyndom zaso powitwjeć, a potom něhdźe za zwjazowanišcha ½ mjeńschiny hakle njech žo zwuka zaso zawoka. Zawoje mjerjanje z tym wuraźeš, so klyschakowu wiżnju abo klinku (Hörerbaken oder Hörergabel) nječicho krótki cźas pschesče horje a dele tłocźiš, njeje jenož bjes wuspěchne, ale nacźini mylenja w žamoskutkowazych pschetorhowakach a je zjilej telefonistich wobdźělerjow do schkody. Tuž njech kóždy swój wobthad pschi rosmolwjenju po zwjezenem wašinjun wuwjedźe a žo w prěnich hodźinach a dnjach po pschewodu kóždeho njetrjebawscheho zawokanja wostaji. So by so zadźěwało kajkemužkuli je žwjeze winy wopaczenemu zwjazowanju, kiž žamoskutkowazu rosmolwjelcźak runje tak zhodmjeze wosprawjenje, kaž prawe zwjazowanje, njech žo na zcźěkowaze prawidła prawje derje dźiwa:

1. Njetwol po wotzběhnjenju rěcźaka (Sprechapparat) pryđy, hač žu znamjo njetwoběhadźenja we zjiwojim dalokorěčazim zaschlyschał, potajkim stajnje pschetorhnjeny zwuk (krótko, dołho — — — —).
2. Wjerćej pschi wolenju kóždeje jednotliweje licźby tarcź z porstom na kóždy pad hač k wosnamje (Anschlagstück) a daj žo tarcźi potom zwobodnje do prěnjatcheho położenja (Ruhelage) wrócźowjercźeć.
3. Wol jednotliwe licźbnik (zyfry) pschejomneho pschizamkowazeho cźitka tak, kaž je pišane widźiš, ale niz tak, kaž je wurjechuješ, potajkim: 345: tši — schtyri — pjeć a nis tši — pjeć a schtyrceći. We pożlednischim pschipadźe dostanješ wopaczne cźitło 354. Dźiwaj potajtim na žamowonoseć nemskeje rěcźe, so žo jenki psched dźesatkami wupraja.

Schtóž po tutych prawidłach jedna, budźe z tym spokojenny, so dostawa wschitke swóji porjadnje a so jeho rosmolwjacźak runje tak zwobmjeze wosprawjenje, kaž prawe zwjazowanje, njech žo na zcźěkowaze prawidła prawje derje dźiwa.

Městne telegramy pschijimuje kaž hejwak póstowy hamt Pomorzy (zawolanišče cźitło 200) z dalokorěčazym. Wjacy druhe **telegramy** móža žo njepósrědnje pola Budyschskeho póstoweho hamta (zawolanišče cźitło: Bautzen 2446) z telefonom zlaćaz a dozpěja pschez to zpěchnišcho swój saměr. K tomu trěbne zwjazanje liczi we woběmaj padomaj jenož jako městna rosmolwa. Tež pschiwola póstowy hamt we Budyschinje Pomorcźanskim wobdźělnikam wobsahi pschichadzajcych telegramow po pschecźu njepokrědnje. To pak zlawa žo zyle bjes zaplaczenja, nimo toho pschipósłaczu žo telegramowe zlasanji hischcze bjes zaplaczenja jako list.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Freitala.** (Hrósbne najhonjenje.) Jako dyžsche wudowa L., kotra. na Ceschütztjej dróży w Potschappelu bydli, wutwori powoldnju po něschto do cźemnicze pinzy dórez, mazajsche wona wokoło duri a pschinmy nadobo za cźeło zwojeho 26letneho zyna, jenoho tocźerja, kiž bźaka njemźeze dyše a bęsche žo za wuddyerno wobwěrnył. Sawolany lekaŕ možeche jenož zmjercź zpósnacź.

* S **Burgstádta.** (Zsmjerkne njesboże.) Na nahlej Böhmowej dróży motoroweaj kolesarjej do žo sajedźeschtaj. 21letny bludaŕ Güttler bęsche dyši pschi padnjenju cźeško nop puknył, so dyrbjachu je do Kamjenczanskeje khorownje dowjezcź. Tam je wón hischcze zandźeny wjecźor wumrěł. Druhi motorowy kolesaŕ bęsche z lóžschimi zranjenjemi wotezchol.

* S **Kamjenzu.** (Zsmjerkne njesboże.) Njedźelu pschipołdnju sta žo na dróży do Limbacha w Rabenjcinskim lěsu zmjertne njesboże. Tam je wožołowy automobil, kiž do Limbacha jědzeše, dotal hischcze njeznateho kolesjedowca pschejěł a tak cźeško zranił, so je wbohi hyndom na to wumrěł. Automobil bęsche jeho 23 metrow daloko zwołuwołeł.

* S **Mnichowa.** (Se žwojeje wole so zastrělił.) Mnichowski policajski komisaŕ Schnell, kotrehož mandźelska je wjele ludźi wujebała, je žo na zamjene zadanja zastrělił. Won bęsche žedi mylił, so je jeho žona pschi hadanju wo jěchanja koni wjele pjenjez zabłużiła.

* S **Passawy** w Bayerskej. (Wulki woheń pola Passawy.) We nozy na 8rjedu zyhnuwaschе we wjesy Silberinpola Passawy wulki woheń. Wjeska wobsteji jenož ze 8jerćich hurschich zlatokow. Statoki, kiž běchu wušło hromadźe zwarjene, so wschitke dočźiła wotpalichu. Mnoho wobzamjowych woborow bęsche ze žwojimi žykawami pschikhowako, njemóžachu pak haschcecź, dokelž so Silberingu zaneje wody nimaju. Ant to najmjenschе njemóžachu wukhowacź. Nastata schkoda je njeźmérnje wulka, dokelž maju wobsahe 8erjo thětro nisko zawěrjene.

Wosebity cah na Lipsčansku masu 7. měrca 1928.

Torgawski němčkostarny železničny wobtkadny hamt dźeluje nam sćěhowaze:

Kaž w prjedawschich létach tak pojeđze też w tutym lěće k wopytej naléinjeje pschikładneje mazy 7. měrza jarjadnišći wožebity cźah do Lipska na hłowne dwórnischcźo a wróćo. Snižene jěsbneje placźizny wuczini 33⅓ prozenta. Wožebity cźah pojeđze wot Wojerez—Falkenberga a pschisamknje je tu k wožebitemu cźahej, kiž z Khoćebuza do Lipska jěđze. Wot Wojerez 6,03, wot Falkenberga 8,35 hodźin, do Lipska 9,55 hodźin. Wróćo pak jěđze z Lipska 19,30, wot Falkenberga 21,02 hodźin.

Sa wopyt technifskeje mazy a mazownych domow we měsće dawa žo khětre ponižene sastupneje placźizny (*mjeńo 3 hr. jenoż 1,50 hr.*) Sastupne khartki woprawnjeja k wjazyróżnemu sastupej. Sa jěsbu wot khownetcheho Lipscźanskeho dwórnischcźa hač na wustajenischcźo technifskeje mazy wudawaja žo z bodom z jěsbnymi liscźikami za wožebity cźah potuńschene jěsbne khartki na nadróżnu železnizu (0,25 hr.) pschi wudawańskich jěsdnych khartkow. Sa wobhladowanje pomnika bitwy narodow, zoologiskeje zahrody a planetarija dostanu wobdźělnizy wobsedźerjo cźaha, khdyž žo je zwojej jěsdnej khartku wupokasaja, poniženu sastupnu khartku. Skónczńje może žeđi kóždy, kiž z wožebitym cźahom žobudźeđze, pola wudawańje jěsdnych khartkow też pschipokasanki (Gutscheine) za potuńschenu wobjed w Lipsku (1,40 hr. za pożkużenje žobu liczene) kupicź. Jěsdne khartki za wožebity cźah, sastupne khartki do wustajenischcźa, khariki za nadróżnu jěsbu a pschipokasanki za wobjed budźa žo 1. měrzom t. l. pola wudawańnjow na dwórnischcźach, khdyž žo jěsba nastupi, pschedawacź.

Wobdźělnikam pschi wožebitej jěsbje posticzeja žo wožebite położenja a wulke lepschiny, tak so może žo jenoż poruczicź, tule tudy podatku pschiležnosći zpamjatacź za wužicź. Wicho podrobnischje steji na plakatach, kiž žu wschudźe wupósłanjene. (Hl. też nawěschk.)

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Lékarske radupodawanišče hodźiny
za žlabomyslnych, na padawu khorosću cźerpjazych a duchazhorych wobydlerjow města Budyšina,

wotměwaju žo kóždu 1. srjedu měrzaza w měschczańskej khorownji na Flinzowej dróży 1.

Blížsche radupodawańska hodźina je **srjedu 7. měrza t. l. wot 11 hač do 12 hodź.**

Rada podawa žo darmo.

W Budyschinje, 1. měrza 1928.

Měschczańska rada, spomozeriki hamt.

Pschedewsaczelio rataŕstwa, zahrodnistwa a wothladowania pohrjebnischcźa maju žobustawske pschihnoschi za rataŕske powołańske druzstwo že léta 1927 zaplaczicź.

Pjenjezy maju žo hač do 22. měrza 1928 na tudomnu Měschczańsku khownu pokładnju zaplaczicź, khdyž žo tež zběrańske lisćiny 14 dnjow dołho k wobhladanju wopołożene.

Létna rosprawa za wobkhodne léto 1926 je na zawěscźenskim hamcze na Hrodowskej haży 10, w Ssejmowni, wupołożena.

W Budyschinje, 29. februara 1928.

Měschczańska rada, zawěscźenski hamt.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje za jutrje bohu:** We *nawjeczernej Němskej budźe pomrócźeno, dale k ranju rjenje*, z městnami hišće w nozy mjerniše. Wobuju, wosebje we nawjeczernischich stronach, so rucze zesjopli. We zendźelskej mrócźelate a mile wjedro, z cźaźami dešcźa.

W němskim žejmje je zozjaldemokrat Hünlich rosprawu wo wudawkach za wójnske łódźiwo podał. Pschepytowańske praschenje, hač dyrbi Němska zhła stare bitwiske łódźe narunacź, a hač žu dla wobmjesowanych nadawkow němskeho wójnskeho łódźiwa wulke wudawki za panzerowane łódźe woprawnjene. Dwě łódźerni w Kielu z 1000 dźěłacźerjemi zkorźitej, so dosćej zkasankow njedostawatej. Nječnik je za to, so by so wotdźělenje za mórske transporty rospuschczilo, a na to pokasa, so je we wójnskim łódźiwje hischcze pschezo wjele zamomerdarstwow.

Demokrat žwobodny kujes z Nichthofen na wopyt pruskeho prynza Hendricha na lschijazku „Berlin“ spomina, a žo prajscha, hač je žnutskowna nadoba tajka, so woprawdźe němšku republiku pschedstaja. W lschijazkowych reprezentazijskich městnoscach wobras pruskeho prynza Hendricha je podpjšmom wiža: „Cźežcźuj cźorno-bjelo-cźerwjene!“, hačzrunje je žo wobras halle w lěcze 1925 darił. Też Ludendorffowy wobras tam wiža.

Němšći woborny minister dr. Groener na demokratiske napraschenje zdźeli, so žu prynzowske wobrazy, kotrez we powitanišći městnoscach lschijazka „Berlina“ wiżachu, hižo bjes jeho pschikazanje wotstronili.

*

Dla mordarstwa, skuczenym na feldweblu pschi cźornej němškostatnej woborje, Legneru, žo prozeż pschecźiwo nětkuschnemu leutnantej Reimej a nětkuschnemu feldwebleju Büschingej zawjedże. Reim w pschepytowańskej zalbje žeđži, Büsching je cźeknył. Feldwebela Lagnera žu 31. měrza 1923 w Deberzach zlónzowali. Jeho cźełko njeje žo hischcze namakało.

*

Hdyž žo w Erckenwiecźiskich podkopkach w schachcźe „Ewald“ pola Bochuma jedyn korb z 21 hórnikami se schachta horje wjesesche a žo zdobom druhi korb se 27 hórnikami do schachta dele wjesesche, žo jedyn korb k sćěnje pschitłóczi a z bobom druhi korb se zatraschnym wotmachom do schachta dele sjeđze. Pschi tym je žo 12 muži morłko. Druhy hórnizy zu žebi stawy złamali a žo žmitka cźełe zmjatli a pschecźahli. Tohodla dyrbi žo bohužel z tym liczicź, so ko liczba zmjertnych woporow powješi.

W pruskim žejmje je žo schtwórtk cźeške njesboże we schachcźe „Ewald“ rosprajilo. Sozialdemokrat Jacobs pschipowjedźi, so je jeho zirona w knjeżerstwje wobheni, ichto chze cźitnicź, so by žo w pschichodźe tajkim zmjertnym njewobarało.

*

Nan młodeho pinczinka, kotrehož je Subkow, mandźelski pruskeje prynzesy Viktorije, nabił, je Subkowa na zaplaczenje 3000 hriwnow wotschkodźenja a bolosćinych pjenjez wobskorził. Dokelž Subkow njemóžeschе zaplaczicź, je žudnisti wukonjer jeho dražtu zjasał.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Generalna zhromadźizna „Nadźija“ wotmêje so wutoru, 6. měrca, wječor we 8 hodź. w „Kat. towarščownı“. Porjad: Rozprawy, nowowólby, namjety a wšelězny. — Na tutu wažnu zhromadźiznu přeprošujemy wšě aktivne a pasivne stare a młode sobustawy. Předsydstwo.

Bukecy. Naše „Serbske towarstwo“ wotmêwa přichodnu njedźelu, 4. měrca, wječor w 7 hodź. pola Stangee swoje posedźenje. Přednošk wo hnadownych městnach we Łužicy. — Po tym zabawjenje ze swětłowobrazami. Bohaty wopyt wočakuje předs.

Bukecy. „Jedn. Sokoł“ zwuczuje kóždu sobotu wječor we 8 hodź. Přińdźe ze časom!

Drježdźany. Serb. tow. „Čornobóh“ wotmêje jutře sobotu wječor we 8 hodź. swoje měsačne posedźenje pola našeho G. Zmija na Khrystianskej dróży 22. Tón je swinjo zarězał, a su wšitcy přećelja, znaći a sobustawy na hejdušne kołbasy jědźenje wutrobnje přeprošeni. Bohaty wopyt ze strony sobustawow a jich přećelow wočakuje předsydstwo.

Hodźij a wokolina! — Serbske blido zeńdźe so přichodnu njedźelu, 4. měrca, pop. w 2 hodź. w Eignerec hoščencu ke generalnej zhromadźiznje. Porjad: Rozprawy, wólby, namjety. Wočakuje so bohaty wopyt wšěch swěrnych Hodźijskich a wokolnych Serbow. Jednać ma so z dobom też wo wulkotnym serbskim swjedźenju w Hodźiju.

Lipsk. Naše „Serbske blido“ skhadźuje so swěrnje kóždu wutoru w korčmje Schaffrath, Waldstr. 33. Wšitcy Serbja w Lipsku a wokolinje so na wopyt tutych rjanych serbskich wječorow přeprošuja.

Njeswačidło. „Jutrnica“ zmêje **hakle njedźelu, 11. měrca**, pop. w 3 hodź. w Klahnec hoščencu swoju měsačnu zhromadźiznu. Ma so jednać wo wulku do Drježdźan. Přednošk wuwostanje. Wšitkich přećelnje přeprošuje předsydstwo.

Pančicy. „Jedn. Sokoł“ zwuczuje hač na dalše kóždu sobotu wječor 8 hodź. we Worklecach. Nowe sobustawy su nam přeco witane. Načolnik.

Porščicy. Kaž je znate, chce sebi „Sokolska Jednota“ w Porščicach přich. njedźelu, 4. III., w Handrikec žurli ze swojimi dźěćimi dźěćacy swjedźeń wuhotować. Hrać budźeja so někotre dźiwadłowe kruchi. Tuž přeprošujemy wšitkich našich Serbow a we wokolinje, zo bychu też tutón swjedźeń wopytali. Jedn. Sokoł.

Tydźeńska skhadźowanka a wědomostna zabawa sobustawow **Maćicy Serbskeje** je kóždu **póndźelu** nawječor wot 6—9 h. w Serbskej kofejowni w „Serb. Domje“ (w małej stwi).

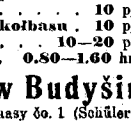
Za Prażskich spěwarjow! — Přich. pruha wotmêje so přich. njedźelu, 4. měrca, popoldnju w 4 hodź. w „Serb. Domje“.

Zwjazk Serb. Ratařsk. Dorosta zmêje póndźelu 5. měrca, ekskurs (wulět) do Drježdźan na skótnu rězarńju. Wotjědźemy rano 5²⁵ z Budyšina, zhromadźimy so ¼6 na dwórnišću. Towařsojo, budźće z časom tam! Jědźemy hač na hłowne dwórnišćo (Hauptbahnhof). Prošu wo bohate wobdźělenje.

J. Guda, předs.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžnicy. — Za nawěschk: G. Janak w Budyšinje. —

Wikowarnja z jězdnymi kolami Fuhrmann
w Budyšinje na Hornčerskej hasy 10

jězdne kola
šijac. mašiny
žim. mašiny
gramofony
z płatami

Wčey wustojna wuporjedźerja

Poskičam:

čelace mjaso	punt	**1.20—1.30** hr.
swinjace mjaso	punt	**85—1.10** hr.
zmjerzłe mjaso	punt	**0.80** hr.
howjaze mjaso	punt	**80—1.10** hr.
mjasowu jušku		**10** pj.
hejdušnu a jatrowu kołbasu		**10** pj.
čople kołbaski		**10—20** pj.
wšelaku kołbasu		**0.80—1.60** hr.

Ernst Polter w Budyšinje
rězniski mištr, na Šulerskej hasy čo. 1 (Schülerstr. 1)

Wulka wuporjedźernja!

Ke konfirmaciji

Vašich dźěći namakaće

dobre a rjane črije

w mojim wulkim składze.

Kupujeće hišće nětk

za jara přijomnu płaćizu,

dokelž płaćizny na kóždy pad postupuja.

Martin Jähne w Budyšinje

před Šulerskimi wrotami číslo 9

Wosob.-dźěłarnja po mjerje!

Hotel „Běły Kóń“

mějićel: Curt Lange

telefon čo. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědźeńnja w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy

Najwobšěrniši wubjerk za wječerje

Wšědnje wumělski koncert

Njedźelu wot 1/2 12 hodźin dopołdnja

snědański koncert

Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa, Radebergskebo a St. Beno-piwa

Wupřahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

Předawamy tunjo!

Za Žony:

Wobleki ke konfirmaciji w nowodźanych wuwjedźenjach 21.50 18.50 14.50 12.50

mantle ke konfirmaciji najl. maz. tkan., sportaka forma 14.50 12.50

žonjace mantle, też wjetše wulkosće we wšel. wuwjedźenj. 21.50 18.50 14.50

dźełanske sukanje z wudźerźliwych tkanin, 1.95

dźełanske bluzy swětłe a čórne 2.95

Drasty za holcy a hólcow, kostumy, zymske mantle we wulkim wubjerku a woprawdźe tunjo

Za mužow:

Wobleki ke konfirm. módre, 39.-, 35.-, 29.-, 24.- 19.50

muž. wobleki na dróhu nalětnje nowosće 39.50, 35.- 29.50

wokolo 500 kbolowow we wšelak. wuwjedźenjach wot 3.95

njepřemokawe kabaty z dobrych tkaninow wot 9.75

sportske wobleki z dźěła z 2 kholowami wot 29.50

Při Mjasow. jětkach 5

Drježdźanski drastowy dom

w Budyšinje při Mjasowych jětkach 3.

My pytamy mydom při wysokim myće:

1 wust. wjednika při gatru,

2 syin. dźełaćerce

My předawamy běžnje po žórach:

rěz, palne šwarty a wobrězki

Rězak w Slepom

Ložowe damasty

běłosmuhate nawoblečenje, ložowe płachty, najl. wupjerki, płane ložowe nawoblečenja kupujeće jara tunjo pola

K. Erler w Budyšinje

na Žitnych wikach čo. 11 znapřeča hosć. „Zlot hwězdy“

Łužiski zwjazk kolojězdnych

zap. towarstwo Budyšinski wokrjes

Jutře sobotu, 3. měrca

Wulki žurlowy sportski swjedźeń

mištrow V. d. R. V. w kehelkulerni w Budyšinje

Sobuskutkowacy: Heinrich a Hellmuth Wollmann, Budyšin (němski mištr wumělsk. jězdźenja) / R.V., Opel' Zhorjelc (němski mištr koles. bala) / R.V. „Wanderlust' Bertelsdorf (nč. mištr wumělsk. jězdź.rejow) / R.V., Rapid' Budyšin (wokrj. mištr). — Přijedy a po předwjedźenjach su reje. — Wotewrjenje w 7 hodź. — Započatk předwjedźenjow 3/4 9 hodź. — Přeprošeni hosćo su nam witani! **Swjedźeński wuběrk.**

Wanderer motorkolo, huydom k jězdźenju 150.— hr.

Opel - reserve - koleso z gumijom 25.— hr. předawa **E. Freund w Porchowje 141.**

Vogtlandske wumělske **garding** kupujeće stajnje tunjo pola

K. Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11, znapřeča hosć. „Zl. Hwězda“. Ręču serbski

Kněža

w Koslowje číslo 7 je na předań!

Makulaturu

ma na předań

Šmolerjec knihidźićerńja w Budyšinje

Wše

symjenja

za zahrodki

čerstwe

derje skhadźace

pola

Gustav Heinke

w Budyšinje

na Žitn. wikach 34

Sylny dźěhniwy **wol** je na předań

Šubert w Turjom p. Klěnicoho.

Běhaki su na předań

w Hornjej Kinje 8 / Tel. 3208

Wěsće hižo?

We Łutobčanskim hosćencu

so 2. měrca a dalše dny

swinjo rěza a kózło-piwo toči. Najl. pječene kolbasy a kolbaski w znatej kajkosći.

Přećelnje přeprošujetaj

August Lehder a mandźelska

Hosćeńc w Lipicu

Jutře sobotu, njedźelu a póndźelu so

kózłopiwo toči

najlěpše kolbaski najl. pampuchi

Njedźelu: reje

Přećelnje přeprošujetaj **A. Kuchař a mandź.**

Nawkec hosćenc w Radworju

Sobotu 3., njedźelu 4. a póndźelu 5. měrca so

kózło-piwo toči!

Přećelnje přeprošujetaj

Mikławš Nawka a mandź.

Korčma w Kukowje

Sobotu, njedźelu a póndźelu, (3., 4. a 5. nalětnika)

so kózłopiwo toči

Sobotu so swinjo rěza

Na wšěch třoch dnjach so w hrašu wo myta pokročuje

Wo bohate wobdźělenje prosytaj

M. Suchi a mandźelska.

Stupnje ke konfirmaciji!

Pomyślće z časom na tuto ważne nakupowanje. Poskićujemy hišće najl. kajkosće za jara přihodnu płaćizu: šnórowanske a nizke stupnje za hólcow wot 10.50 hač 14.50 hr., nizke stupnje za hólcow wot 8.75 hr. Dobre a rjane formy

Fahle Schuhwarenhaus Paulsen Benary Lausitzer Str.

Spěwarske němske a serbske

kartki a dary ke konfirmaciji

Moritz Weiser w Budyšinje

założ. 1833 na Žitnej hasy čo. 5.

Tuni tydźeń

porclinowych tworow

započnje so sobotu 3. měrca

Přijomne nakupowanje za konfirmaciju Jara, jara tunje płaćizny

Złote taflowe service za 6 wosobow, prawy porclin . .	19.50
taflowe service, kwětkojte za 6 wosobow, prawy porclin . . .	24.50
kofejowe service, ze złotej kromku, za 12 wosobow, prawy porclin	8.90
kofejowe service, z winowymi łopjenami, za 12 wosobow . . .	15.00
kofejowe service, z barbowej kromku, za 6 wosobow . . jenoš	4.90
talerje ze złotej kromku porclin, hłuboke a płone . . jenoš	68 pj.
talerje za wječerje . jenoš	55 pj.
kompott-talerki . . . . jenoš	40 pj.
3 porclin. šalki z kromku . .	95 pj.
porclin. šalki z winow. łopjenami abo z kwětkami . . . . . štuka	50 pj.
4 wulke porclin. kofejowe šalki, barbojte	1.00
3 porclin. kofejowe šalki z winowymi łopjenami . . . jenoš	95 pj.
3 kofej. šalki z różami . . jenoš	95 pj.

Na Mišnj. porclin (Cybowy mustr C. Teichert) **20% rabata**

Na Khina módre a čerwjene prawy Tuppak **10% rabata**

Wulki wubjerk

taflowych servicow

za 6, 12 a 24 wosobow

Kóždy štuk dostanjeće też jenoliwje k hromadźenju

Seelenfreund & co.

W Budyšinje

Jenož na Lawskich hrjebjach 12

napřeco Měšćanskemu dźiwadłu

Jara ważne za woteběrarjow „Serbskich Nowin“

(Tu wutřihać.)

Měrc 1928

50 pj.

(Podpismo woteběrarja „Serbskich Nowin“.)

Tutón wotrězk płaći za nawěštki w měsacu měrcu 1928

Zo bychmy wšěm našim česćenym čitarjam składnosć dali, zo móhli wšo, štož maju na předań, abo jeli chcedźa sebi něšto kupić, abo maja někajku druhu należnosć,

z nawěštkom

w „Serb. Nowinach“

wozjewić, smy jako něšto cyle nowe, wotrězki zawjedli. Kóždy čitar „Serbskich Nowin“, kotryž při skazanju abo přidóstanju nawěštka wotrězk předpołoži, dostanje nawěštk wo 50 pj. tuńše hač hewak płaći. Wotrězk smě so jenož **w postajenem měsacu** wužić. Skazań nawěštka ma swoje połne nojeno a wjes podpisać. Nowy wotrězk so kóždy měsac wodźi.

Nakład. „Serb. Nowin“.

K wusywanju.

dźećel wšěch družin **trawy měšenja za łuki** a pastwišća **Serradellu,** nowu poručujo

Gustav Heinke

w Budyšinje

na Žitu. wikach 34

Žony! + Žony!

Wupłókowace aparaty irigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjeluškowe kholowški podołžki, štalički za prědki, štalički za pažemi, też wulki wubjerk wšelakich **gumijowych tworow.**

Wobroćće so dowěrliwje na

K. Wagnerowa

w Budyšinje

před Šulerskimi wrotami čo. 9

4 PS DKW mot. kolo nowo z fabr., je tunjo na předań **Max Seifert, na Kamjent. hasy 28**

Za paćerske holcy a hólcy

stupnje a črije

7.50 * 8.50 * 9.50 * 11.50

Heinrich Mohr

w Budyšinje, na Žitn. wikach

Přiloha k číslu 53

SERBSKE NOWINY

Pjatk, 2. měrca 1928

Wóčcy dźěsća.

Podał prof. Dr. C. Adam, w Barlinje.

Wóčko je najwažnjische wobhdźěnjestwo čłowjeka. Wone je žórło naschego wjesela, falkad k sajužbnemu chlěbu. Tohodla nimamy se žanym z naschich wójnstich wobschkodźenych tak rjane bohuzelnosće kaž z tajkimi, kotrjž we wójnje wobljepichu.

Rasche winowatosćej je wschitko činiś, so wóčko sakhowamy a je pschećiwnym straschnosćam schkitamy. Bohužel je sich dosć wóčnych thorosćow, kotrež samo lěkar wuhoźiś njemože, my pak ličimy tajkich s lohkomyslnosću a zajerdźenjom powjetschićej njechamy.

Pschiroda je wóčko dosć derje schkitała. Wone leži w kósćowej wóčnizy, wot tuka dosćej derje wobłožene. Přeto tu sej, kaž wěmy, wokeńczyły, kaž so spěchnje sacyniś, hrozy-li wóčnu někajki strach. Jich swobodna throma je wobdata z mikowczkami, kiž po możnosći zusowźy a próch wot wóčka wotdźerźuja. Stajnje je wóčko se žiwjołowej mokschinu powloženowane, kiž smóžny, so po na wóčnu łóžu nabydany próch strěže a wóčko nastajnje czěrstwe dźerži. Niebyschtej-li wokrjesy tole dźěło wukonjałej, dha by wóčko bórzy wuschło. Je tohodla jene z najbróšnischich thlostonow, kajcej rjedy w Judiśtwj a Khinikej nałožowachu, dhaj słósnikam wóčnej wokeńczyły wotrěsachu a jich k wudatnjenju wóčka a s tym k wobłepjenju satamachu.

Runje nekotźina wobkhadźa i wóčkom husto dosć se njewědobitosće a njewobstarnosće jara lohkomyslnje. Kak husto cytamy w nowinach, so žu dźěći schulerjo mjeś sobu psches burjawu abo tźělbu, tkóž abo cźišć kamjenjow wóčko wobschkodźili abo dospołnje sniczili. Tohodla je jara ważne, so žo pschi wobkhadźowanju s tajkimi nastrojemi najwjetscha kedźbnosć nałožuje. Hrózbny fort je tón, hdyž nječtó kamjenje do jamy mjeta, hdźež je njehaschane wapno, tak so tute potom respriskuje. Pschinidże psches to nječtо wapna do wóčka a njeje hnydom pomozy tu, dha je wóčko w najwjazy padach hubjene. Pomoz wobstejі jenoż w tom, so žo na wóčko sranjeneho hnydom wjele wody lije, njech je to s jeneho hórnczka abo, hdźež taki runje k rukomaj njeje, hnydom z wodowoda. Pschi tom nima žo na to dźiwaś, so žo drasta a włosy namaczeja, wjele ważnische je, so žo wóčko sałkowa. Husto dosć najwjetsche zusowźy do wóčka padnu, kaž njich wot wětřika nadutły drobny dróhowy pěsk, kaž nimo jědźacego lokomotiwy a druhe. Njech je próch tak drobny kaž chce, kiž na wóčnu łóžu padnje, bolosće žu wulse, haj husto dosćej ledy k wutrachi, a po prawom je nimale srojumliwe, hdyž potrjechenej pschez rybowanje husto dosć i nic zyle cyšćitymi porstami, zusowźy wothyć spyta. Ale ś tym thórschi žebi jenoż. Komuž je zusowźa do wóčka padła, tón njech wóčko šacźini a cyła schamtko na nje połoži, kiž i druhim powjasa a potom njech žo hnydom k lěkarjej poda. Psches masane porty maja žo nimo teho hischcze natykowaze thorosće na wóčko pschenjesć, hdyž je nječtóm, kiž ma natykowaze wóčnu thorosć a jěźenje, so je zwojimi porstami jěźenja dótknył a potom druhemu ruku dał. Rybuje tutón nječo je swojim porstom wóčko, dha je lohsy mózno, so spožnjk thorosće na swoje wóčko pschenjeże. Schtóž ma petajtim nětaiku wóčnu thripu, tón žo njech wo to stara, so žebi lódy krótk skedźbliwje porsty wumyje, hdyž je žo wóčka dótknył. Njetrjebawschego rukudawanja a podobneho žo najlepje wostaji. Też krótkowidźiwosć je sławobitosć wóčka, na kotruž husto schulerjo cźerpja. Młódzemy nimale praji, cźim wjazy schuler cźita a dźěła, cźim wjetschemu strachej krótkowidźiwosće je wóčko wustajene. Wobsebje straschnje je cytanje a dźěłanje pschi njedobrajshym wobswětlenju. Widźimy husto, so dźěći, hischcze posebje pschi smjerkach w knihach cytaju. W samnjej wěrje, po kotrejž swóje wotewrěra, bliži žo wóčko knihi a psches to nastawaje napinanje wóčka bjez stajnje wjetsche. Ale nic jenoż pschestrěła twjeza, też pschetwulka jadnosć może wóčku pschikodźeć. Tehodla nje thmane, hdyž nječtó nječto cyta, na złoj złonzo zwěźi. Runjenwon straschnu pak je sa wóčka, hdyž njeschitone do złonzo hlada. Schkoda, kiž dyrbi i toho frosć, njehodźi žo nihdy wjazy wumarać. Mamy we wóčku hroźowku (Linse), kiž runje tak słutkuje kaž schkleńczany hok. Kóždy dźeś je hižo tajki schkleńczany hok w rizy poměr, so by płónczne pruhi w jenym dnyku sjenoczki a psches to podpołożenym papjeru abo kusku płatu po sebi mudźicz dał. Runje tak słutkuje mała hroźowka we wóčku, hdyž płónczne pruhi psches nju sjenoczene na sadnju stronu wóčka padaju. Na samnje waschnje może tam wuhalenje nastaś kaž na nasponmjenej papjerje.

Wóčko ma wot kubi stajnje 30—40 cm. dalene być. Schtóž na tutu dalenosć cźitaš njemóże, tón dyrbi k lěkarjej hicź a sebi pschihodnej nadwoźi kupicź.

Wjele dźěći storźi też na to, so wot wjele cytanja a dźěła błowubolenje a wóczibolenje dostanu; też to może někajka thorosć wóčka być, kotruž samóže jenoczky lěkar na wóczi pozbudźicź a psches někajke nadwoźi wotstronicź. Prawje wupytane nadwoźi njejsu wjecam ženje se schkodu, ně nadwopak, wone jesnjunja wóczke.

Wajne je, so so pschi podźěschej wólbje powołanja na wobstojnosći wóczka dźiwa. Schtóž hubjenje widźi, njedyrbjał sebi powołanja wujswolicź, kiž jadne widźenje żada, kaž cźasnikar abo sapiśowar a podobne. S někotre powołanja, kaž hajnka, schofera a namórnika je wołebje wótre widźenje nutne. Schtóž nima bjezporočnjeju wóczow, tón njech so do wótreho powołanja schulsteho lěkarja abo powołansku radu woprascha, pschetaj tajki, kiž zwoje sastojnstwo dosć derje sastaraś njemóże, je sam sebi a druhim k wobjezkosći.

Cźopłota zemje jako žórło mocy.

S nadawkom wo dobyću nowych žórłow mocy, saběrachu so psched krótkim w Leeds w Jendelskej na schadowanjy sobustawow „swjatsa jendelskich wědomostnikow.“ Inźeńer J. L. Hodyjen rozłoji we wobschérnej a nadrobnej rosprawje nacźišć, kak by że wobstojaza a błuźowna sćinicź mohła. Wón skarźeche najprjedy na runjewon rubjene wudobywanje, kiž je s cźasami a s mětjanami we wuhlowym hórnistwje wobkedźbował a kiž t sniczenju drohotneje a wuźitkneje substanzy semje wjedża a žadasche pschi dobywanju wuhla dohlad stata. Hižo nětkole hodźi so wobliczicź, hdy budże sćkad wuhla w semi wuczerpany, hdyž so po dotalnym wochinju dale broji. Hižo sa sto abo sto a połdra lět smjeje cźłowjestwo pod cźucziwym njedostatkom na wuhlu cźerpicź. Hižo dołho do reho budże płacźizna za tutu njewobliczomnu paleninu pomnjopowacź.

Někto rozłoji wjecźeny nacźišć podrobnischo. Wón naspomni powschitkownu wěrnosć, so je brjedźischcźo hischcźo dźensnischi dźeń zehliwa zjódzina, kiž so w temperaturje horsecze swjerchej błónza bliži. Mjes tym so smjeje brjedźischcźo błónza nětkole 10 000 stopnjew cźopłoty, ma jich brjedźischcźo semje 5000. S tym wobhedźi brjedźischcźo semje mózny a njepschirunajomny sthow horzoty, a dźiwacź so dyrbimy, so hischcze zadym rjemjeślopłynik s tymanym nacźišćom k wuźicźu tychle pschirodnych mozow na zjawnosći stupi njeje. S tutoho dospołnje njewuźimaneho žórła mogły w brjedźischcźu naschego planeta mócći 90 milijonow króć zyłnischo horzotu dobycź, jako dyrbimy pschi spalenju zyłeho podsemskeho wuhlowego sstada dopełni.

Nětkuli žadasche wuwjercźenje dźěrow k brjedźischcźu semje. Smutska semje tuhe cźłowjek hiže w hłubokosći 33 mil wschidže do běłocźełowych skałow storcźicź. We wokolinje wulkanow pak je ani tak hłuboko wjercźicź njetrjeba. Jenicźka kózna mila tuteje běłocźełoweje skałneje maźy dawa mjo horzoty, kaj móżemy ju hakle pschi spalenju 200 milijonow tunow kamjenjnoho wuhla bozpěcź.

Techniske wujaźnjenje problema nacźeja horzych žórlow semje, chże inźeńer Hodyjen hłuboke wuwjercźenja do semje podacź, kiž ju 5 mil mjes žohu sdalene. Dźěłacźerjo, kiž tute wuwjercźenja pod semju wuwjedu, dyrbja njepschepuschcźomny wobłek mécź, kiž jich psched horzotu schćita. Tehorunja ma mécź kóždy pschiprawu, kiž jenu cźerstwy a ruchi dych smóžni.

Nacźišć inźeńera Hodyjona běcźe we wschitku tak jadny a poradźenje pospita sa žo wprawdże możne być, pschetož pschihotowanje, kiž běchu bjes wumjacza khutni wuteńczeny, njemějachu najmjenischeho wobmytkjenja na wumjedźenjach rěcznika, kotremuž jiwoje pschihłosowachu.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyschina.

W Michalskej cyrkwi.

Njedź. Reminiscere w Michalskej zyrkwi rano we 8 h. Boże wotkazanje serbske, sarał Kapler; dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. dźěćaza Boża słužba, sarał Tischer. Sběrka sa smutskowne misijónstwo.

*

Krajnozyrkwinske sjednoczeństwo w Budyschirje pschi Połnym hrodźiku 6.

Njedźelu dop. ½11 hodź. njedźelska schula, pop. ½5 hodź. evangelizazijska zhromadźizna. Nječujt knjes krajnozyrkwinski rada Handwerk z Budyschina. Wječor njeje žana zhromadźizna. Póndźelu wječor we 8 hodź. zhromadźizna hobustawow. Sćrjedu pop. w 4 hodź. zhromadźizna žonow. Schtwórtk wječor we 8 hodź. biblijska hodźina.

Sjednoczeństwowy wothladowaŕ Zimmermann smjeje biblijske hodźiny njedźelu pop. w 3 hodź. w schuli w Roswodźach, njedźelu wječor ½8 hodź. na Zidowje cźo. 146, wutoru we Wisowicach I, sćrjedu w Korschunju (Sćerny Jwjedźeń), schtwórtk w Budyschinje a pjatk w Tuczizach, pschejo wječor we 8 hodź.

Swjasć młodźiny za rozhrudź khcześcanstwo w Budyschinje pschi Połnym hrodźiku 6.

Wutoru wječor we 8 hodź. je zhromadźizna Běłeho tschiża za młodźenzow. Sćrjedu wječor we 8 hodź. swjasć młodźiny za młode holzy.

Krajnozyrkwinske sjednoczeństwo w Běłej Horje.

Njedźelu pop. ½2 hodź. njedźelska schula a we 3 hodź. biblijska hodźina.

Sjednoczeństwowy wothladaŕ Kschijan smjeje biblijske hodźiny njedźelu wječor w Hlinje, póndźelu w Kumwałdźe, wutoru w Zhjezach, sćrjedu w Drodźiju, schtwórtk we Wjelećinje a pjatk w Njechornju, pschejo wječor we 8 hodź.

S Barta.

Njedź. Reminiscere rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němska Boża słužba. Sběrka sa smutskowne misijónstwo.

S Budyschinka.

Njedźelu Reminiscere budże dop. ½11 hodź. serbska Boża słužba, sarał Handrik Porschisch. Sběrka sa smutskowne misijónstwo.

Sm e r ć: Gustaw Oskar Donath, wumrjenkat we Pschichowźizach, 66 l. 8 m. 4 dn.

S Budestcz.

Njedźelu Reminiscere smjeje wyschichi sarał Domaschka rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. sarał Bóźy serbske a w 10 hodź. němske predowanje. Psched zyrkwu. durjemi sběrka sa smutskowne misijónstwo. — Pop. ½6 hodź. smjeje sarał Njencź z Wjelećina němsku spowědź.

Wutoru wječor we 8 hodź. biblijska hodźina.

Sćrjedu wječor ½8 hodź. zhromadźizna towaŕstwa jónkeje młodosće.

Schtwórtk popołdnju ½4 hodź. zhromadźizna jónskeho towaŕstwa pola Röjikej.

Pjatk dop. we 9 hodź. smjeje sarał Bóźy serbska póstna Bożu słužbu.

S Bukez.

Njedźelu Reminiscere rano we 7 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbska a we 10 hodź. němska Boża słužba. Pop. we 2 hodź. dźěćikcatechizacje, we 3 hodź. khcześcanske kemschenje.

Wutoru popołdnju we 3 hodź. jónske towaŕstwo pola Stangez.

Sćrjedu wječor we 7 hodź. póstna nutrnosć w Zornoušyłach.

Pjatk dop. we 9 hodź. póstne predowanje.

Sm e r ć: Augusta Theresja rodź. Töpferec, mandź. Jana Ernsta Simona, khěrja w Nachlowje, 45 l. 2 m. 18 dnjow stara.

Syman Cyrjenski.

(Legenda.)

Krocźo křižowy puć, nadeńdźemy w pjatym stacionje zbožowneho muža, kiž móżeše pomhać Jezusej ześki křiž njesć.

Symana Cyrjenskeho. Wam drje też druhdy přińdże myśl, ćehodla wobaraše so z woprěcźka, Jezusej pomhać. Legenda nam powě, zo njebjo jenoż Symanej wobcźežne, křiž njesć, ale kóždy čłowjek ma swoju bźu. Syman je w njebjeskej krasnosći a nětko cheyše junu na zemju dóńć a pohladać, kak dźěći dźensnišeho časa swój křiž njesu. Bóh luby Knjez pśeće dopjelnił a Syman přińdże do wulkeho města. Napadne běše jemu krasny palast bohateho a zastupi tam. Dołho njebě a steji pśed mužom, kiž njepřećelnje jeho wita, so prašejo: „Sto dha Tebje ke mni wjedźe a što chcył.“ Syman wotmolwi: „Knježe, posłuchaj jenoż wokomik, budże Twoje zbožo, dowol, hdyž so prašam, maće we Waśim rjanym palasće też křižiki!“ Spodźiwne prašenje Symana, bohateho stróża, jomu napřećiwi: „Cuzbniko, myśliš jenoż, bźdni a khudźi znaja křižiki. Ně, ně posłuchaj. Ja sym bohaty, mócny a mózu wšu zemsku pychu wuźił, ale w smutkownym mojeho palasta, khowaja so najćeźše křiże. Wěš kotre? Njepřezjenosć w swójbje, njepopadnjona zabyteho syna, smjerć mojeje najlubšeje dźowćiški!“ —

„Dosć, knježe“, wola Syman „a njeseš tute křiże ze kśesćanskej sćerpnosću a podatosću!“ Njemdrje reji bohaty: „Cuzbniko ně, ćohodla runje mi telko křižow, hdyž moh w złoće měśeć“. Po tutych słowach wočini Syman swój mantel a wotkry wulki, ześki křiž, kiž měješe pod nim skhowany a praji: „Njezbožowny bohaćko, wšitke Twoje křiże, njejsu runja tutomu, je to křiž, kiž Twój zbóžnik za Tebje njeseše“. A Syman so zhubi, hnada Boža pak zakłapa do wutroby bohateho a wón wobroći so k Jezusej.

Dale dźěše nětk Syman a přińdże do maleje wjeski. Tam wusłyša wjesely spěw mužskeho a zakłapa tam do nizkeje khěžki. Běše to jedyn wojnaŕ. Strowi jeho: „Dobry přećelo, Ty dźěłaš a spěwaš. Sy tak zbožowny?“ „Cohodla nie“, wotmolwi wojnaŕ, sym strowy, zasłužu swój wšědny khlěb, boju so Boha a nadźijam se wěčneje zbóžnosće. Dyrbjał zrudny być, hdyż sym spokojom?“ „Přećelo, njejsy ty ženje čerpjeł? prašša so Syman, Ze sylzojtym wóćkom tamny powěda: „Ow haj, wjele łet hižom je a smjerć rubi mi moju dobru mandźelsku, mojim 4 dźěćom staroščiwu maćeśku. Moja bolosć běše wulka, Bóh pak swojich njewopuśći a z mojimi dźěćimi spěwach: „Twoja wola so stań“. Tak namakach trošt. Dźěłach kaž prjedy a po času mi dźěći pomhachu. Nowe horja pak na mnje čakachu. Mój najstarši syn skhorź na tyfus. Sym prosył wo dnjo a w nocy, zo by Bóh mi joho zdźeržał, ale hinak bě wobzamknył, won wumrje. Moja dźowka běše zbožowna w mandźelstwje, ale jenoż lětko a też wona wumrje“. „Wobžarujomny nano, njejsy w tutych hórkich hodźinach morkotał nad Božej předwidźiwosću“, wopraša so Syman. Cyle ranjeny hlada wojnaŕ na Symana a rjekny: „Přećiwo Bohu morkotać, na Božich dopušćenjach dwělować, nihdy nic, we wšém horju sym swjaty kříž košił, so modlo: „Twoja wola so stań“. Abo je traś swjata Marija morkotała, hdyž pod křižom swojeho syna steješe“. Syman wótře zapłaka a rjekny: „Mój bratře, sym swj. knježnu znał, sym sam pomhał Jezusej kříž njesć. Dźeław a ćerś tak dale a krasna je króna, kiž Tebi jandźeljo přihotuja!“ A potom so zhubi. A hišće tśeći króć steješe Syman pred mužom. Tutón běše nad ludami knježił, ći pak swojeho wjerćeha pśeradźichu a z kraja wuhnachu. W ćichej jstwićcy leži wjerch na smjertnym ložu, při nim kleći plakacа mandźelska a drobne dźećatka ručki stykłynywši so modla: Mrějacy dźerži křižik a spěwa: „Bože, Twoja wola so stań. Wšitkim mojim nepřećelam wot wutroby wodam. Přeco slabše su słowa: Mój Jězuso do Twojeju rukow poručam moje žiwjenjo, moju lubu swójbu“. Hišće junu zdychnje: „Mój Bože, wopruju swoje žiwjenje za zbože swojeho ludu“. Ta ćista duša wopuśći ćělo a stupi pred swojeho Boha. Słowa mrějacеho wjerćeha běchu Symanej kaž wothłós ze zandźenosće. Sepce mjehko: Zbožowny nošerjo, křiża, Twoja smjerć mje dopomina na křiž a smjerć Jězusa na Golgatha. Syman Cyrjenski so wotsali.

S Hodźija.

Njedźelu Reminiscere hyšće farar Voigt rano ½8 hodź. němsku spowědź, farar Wjeńarc dop. ½9 hodź. němske a we 10 hodź. serbske kemšenje. Sbérka za smutskowne mišijonstwo. — Pop. we 2 hodź. je cyrkwine rozrěčenje je Jónšej mlodźinu.

Sćrjedu pop. we 3 hodź. je zhromadźizna Jónšeho towarstwa we Mrózej hoscenzu.

Pjatk pop. ½5 hodź. je serbska spowědź a we 5 hodź. serbska póstna nutrnosć.

S Hrodźišcza.

Njedźelu Reminiscere dop. ½8 hodź. serbski hamt a ½9 hodź. serbsce, we 10 hodź. němska Boża hłužba.

Sćrjedu 7. měrza wjeczor we 8 hodź. biblijska hodźina we Drozdźinu, sjednoczenstwowy wothladowar Michjan je Bělej Hory.

Pjatk 9. měrza wjeczor we 7 hodź. serbska pažionska nutrnosć.

S Huczinu.

Reminiscere dop. we 9 hodź. serbsce a ½11 hodź. němska Boża hłužba. Sbérka za smutskowne mišijonstwo.

S Klukowicz.

Njedź. Reminiscere rano ½8 hodź. němska spowědź, ½9 hodź. němske a we 10 hodź. serbske kemšenje. Sbérka za smutskowne mišijonstwo.

Sćrjedu wjeczor ½8 hodź. serbska póstna nutrnosć.

Sćmrěli: 25 febr. Hana Auguste rodź. Zuschlag, Jana Augusta Gerbera, fabr. dźěłaćerja we Wulkej Dubrawje wandźelska, 54 l. 7m. 17 dn. stara. — 28. februara Jan Wiedermach, khěže w Nowych Lorenzach, 58 l. 10 m. a 29 dn. staty.

S Kluscha.

Njedź. Reminiscere rano we 8 hodź. němska spowědź z Božim wotkazanjom, dop. we 9 hodź. němske kemšenje. Sbérka. K tomu so pichisankuje wozadna zhromadźizna w cyrkwi. — Pop. we 4 hodź. serbske kemšenje z Božim wotkazanjom pola rybaka Jurka w Jatschobju.

Pjatk 9. měrza rano we 8 hodź. serbske póstne kemšenje.

S Koicz.

Njedźelu Reminiscere je dop. we 10 hodź. němske předowanje, na to němske kemšenje za dźěći, wosadny duchowny.

Kschćenja: Wórscha Zwanzigec, mandź. dźowka kraw lcho mischtra Ericha Zwanziga w Zarkach.

Pokhowany 1. měrza: K. August Schmidt, nhduschi zdowosćer w Zarkach, 62 l. 10 m. 16 dn. staty.

S Lupoje.

Njedź. Reminiscere rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. we 8 hodź. němska Boża hłužba, we 10 hodź. wosadna zhromadźizna, kotrejž so serbska Boża hłužba pichisankuje. Sbérka za smutskowne mišijonstwo.

S Minakala.

Njedźelu Reminiscere rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. we 9 hodź. němske a ½11 hodź. serbske kemšenje. Sbérka za smutskowne mišijonstwo. Pop. we 2 hodź. kemšenje za dźěći.

Sćrjedu wjeczor we 8 hodź. na farje Jónšeje towarstwo i pschednoschkom.

Schwórtk pop. ½5 hodź. w Adolfiej hrěše Jónšeje towarstwo i pschednoschkom.

Schwórtk pop. ¼4 hodź. w Krósče pola Bórnez

S Nowejcy.

Njedź. Reminiscere rano we 8 hodź. němska spowědź z Božim wotkazanjom, dop. we 9 hodź. němske kemšenje. Sbérka za smutskowne mišijonstwo.

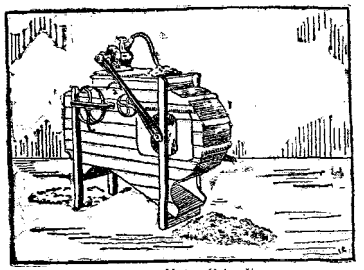
Pjatk 9. měrza wjeczor we 8 hodź. serbska pažionska nutrnosć.

S Rachlowa.

Njedźelu Reminiscere rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. we 9 hodź. serbsce a ½11

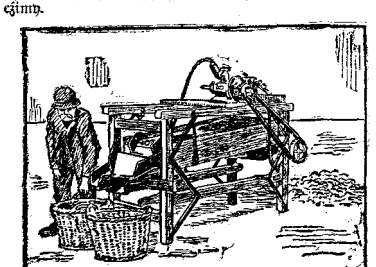
kluka wjerjeca, je-li loje abo tamnjere pichcanu bila. Mjenjeich motor trjebacy.

Tajki motor wusnamjenja so je swojej tunjoscu, makoscu a pichedewschém, so je lohki. Waze nehdze 25 puntow. Tohodla moze so je znadnym napinanjom a ruce na mesmo trjebanja pschenjesca. Sa njon nalozeny wudawk so tohodla derje sadanja. Poprawom je ratar we tomle nasnupanju se swojimi maschinami bity, trjeba je jenoz krótki czas a po dolhich pschestawkach. Dopominamy jenoz na zyjatwy, wejawy, bérny wubérak, ktoryz wschitke ratarske maschiny. Njemjezlnik (Handwerker) a industrija trjebataj swoje maschiny a stroje wschednje druhdy samo w nozy a wodnju.

1. wobraz. Motor céri wéjawu.

Dzenza podawa nam industrija male motory na wjeceaty prud s napjecjom wo 380—220 woltow hizo po tiecznje konjazeje mozy. Motorowa tarcza so wob minutu 230 rajow wobwjertnje. Motorowa kótwiza wob minutu so 2800 rajow wobwjertnje. Milimu dostawa s wozebitym kablom. S tykatym sahibakom (Stechkontakt) pschisamknje so kabel k milinje. Kózda maschina ma pschiprawu, ja kotruz so motor krucze pschisipina. Pschisipinanje a wotsipinanje je jednore a hodzi so ja nékotre wokomiki wukonjecy. Naschej wobrasaj nam pschedwjedujetej, kak je motor na wéjawje a bérny wubérak pschisipinany. Pod nim widzimy na wéjawu a wubérak pschibitu tolstu desku. Ke njej so motor s jednorymi pschiprawami krucze pschisipina. Maschinu céri motor s pomozu rjemjenja. Tarcza, moz na maschinu pschenoschoza, hodzi so wschém dróbnym maschinam a strojam pschizinjecy, kotrez hewak s ruku wjercéjmy.

2. wobraz. Motor céri wubérak bérnow.

Schto motor do mozy pschetrjeba, a kelko sa nju wudawaja, njech nam nékotre liczby praja. Kilowat to je tak wjele kaz 1000 wat placzi w Sserbach wschelako nehdze 20—50 pj. Naschi serbiszy krajerjo w Pruskej blisko wuhlowych jamow placza sa kilowat nehdze 20 pj. a pschesze njerjenje. Kotreho Budyschina placza 34—48 pj. Wubérci bérnow sa hodzinu 68 zentnarjow bérnow smubéra a pschetrjeba za to 320 watow. Wéjawa pschenoze so hodzinu 5½ zentnarja zita a pschetrjeba za to 105—165 watow. Wéjawa dyrbi po prawom se wschelakej spéschnoscu dzelacz, so sluzuje po wulkosci zerna. Motor pak s jenaikej spéschnoscu so wjercéi. Tu mózerch cistoscz wécza s tym rjadowacz, so pak tarcze wschelakeje wulkoscze trjebaich a pak pschiwjedowanje wétra po wschelakej zyrnojcej natozjesch. Zentnar zita na trijerju za 24 mjenisch now wuczi sczich a pschetrjebaich za to 75 watow.

Hospodarsti wuzitk leji tola w tom, so ja wjercéjenje kaikejezkulisch tu mjenowaneje maschiny dzélarju mózerch trjebaich. Je-li motor maschinu wjercéi, tule mózerch dokladnje salutujesch. Hdyz zito wiesch, dozaha ja poblizowanje wéjawa jeniczka wozboa.

Prascenja a wotmotwjenja.

Praschenje: Mam 16 zentnarjow czezkeho wola, kotrehoz bych rad wukormik. Chzu jemu runtligu a mjecény wonoz dawacz. Radzicze mi s wotozom kormicz abo mam radscho wonoz pschedacz a sa to druhu piznu ke kormjenju kupicz? Kelko nam radzieze na dzen dawacz?

Wotmotwa: Wonoz je weso s najlépschej piznu ke kormjenju, jenoz so je jara drogha pizna. Pschedajeze wonoz radscho a kupieze zebi druhe pizadla. Dobra kormna pizna je kukuriza, so derje ke kormjenju hodzi. Take maeze wschelake wozuchi jako lany, worjeschkowy, zejamowy, zlonicznorózny atd. Dyrbicze zebi tajku piznu kupicz, kotruz maeze najblize a kotraz je sa waz najtuncha. Se wschejze pizy dawajeze méscenku, pschetoz tak pizu sebi lépje wuzije Na dzen dajeze 10 zentnarjow czejkemu wolej 5—7 kg. jadrneje pizy.

Praschenje: Nasche czelata we poslednim czasu hnydom po narodze slawacz njemoja. Predkorne nohi ze stajnje do predka kiwaju. Hatle sa dwe njedzeli so z nimi polepschi. Kak bych tomu wotpomhacz mohl?

Wotmotwa: Schamajeze (massieren) czelezu predkne nohi se Franzowym palenzom. Ssuczelne kruwy dyrbieze pschede wschém lépje pisowacz. S tym najlépje naschemu sotknemu doroscej spombaeze.

Praschenje: Mam we swojej sahrodze hlinjanu pódu a njejzym hischcze zenje s pschikupnym hnojom hnojic. Koni sym s hrodzinym kompostom pohnojil. Letza bych radu s wapnom, draszlom a Domaschowej muczku spytak. Kelko mam s kózdeje druzziny trjebacz?

Wotmotwa: Rosmjetajeze hischcze nétkole w symje na schtworzowy meter 40 gr. Domaschoweje muczki, 30 gr. draszla a 250 gr. wapna. Nalété, dwé njedzeli przedy hacz rjadki rujeze, rosmjetajeze hischcze 40 gr. zyrkzinateho schtapika (Schwefelamoniak.) Wapno dohaha potom na 3—4 léta. Przenjotne hnoje mózeeze méschacz. W meji a junniju mózeeze hischcze jomu nécztho schtapika a draszla pschidacz a to pokozu wot toho, schtoz sceze nétkole w symje mjetali.

Praschenje: Moja tsléina beja (Gündin) czerpi hizo na pet léta na tukowu praschwinu (Fetttraube). Wsché hacz dotal nakozowane tredki njemélachu zanoho wuspécha. Pschezo sago wudyrja notwe trupiki a plusterje, kotrez drje so s kupanjom shubja, tola pak prózdne blaki sarwostaja. Se tomu hischeze skocko hrosnje zmjerdzi. Kak bych mohl k tomu wotpomhacz?

Wotmotwa: Njech to najprjedy stótny lékar swesci, hacz so tu wo wopraudzitu praschwinu njejedna. Tak mjenowana tukowa praschwina z zyla zana praschwina njeje, dokelz praschwinu mali pschiczitwnig (Parasite) sawinaja. Tola tez wona zada wosczudze lékowanje. Njech wam stótny lékar Forberschu rospuschczélinu pschedpisa.

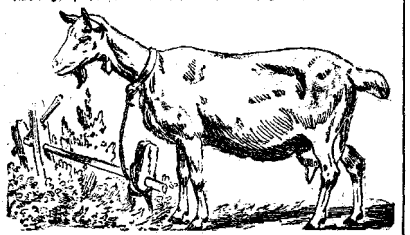
Casopis za serbskich ratarjow

Cisło 9 Budyšin, 2. měrca 1928. Létnik 35

Saanska koza.

(S wobrasomaj.)

Krótko losmata, béla losa bjes rohow polhadza se saanskeje dolimy w Schwajzarskej. (S toho widzimy, so pomjenowanje ani nasdala njeswiuje s némskim slowom „Sahne"-smjetana, schtoz zebi nechtokuliz mahli.) W Bernskim a Appenzellskim kantonaje (to je w wokrjezu), so z njej najbóle setkujemy. W naschim kraju je tuta druzina jara rosschérjena. Jeje wubérne wozebitosze zebi nasche hospozy derje waza. Najbóle setkujemy so z njej w Hessenskej, Badenskej, Durinskej, Sakskej, Westfalenskej, Branibórskej a druhich sronach.

1. wobraz. Saanska koza.

Jeje plahowanje su tez pola nas tak derje wudospolnili, so njeje trjeba, s jeje domisny koiy a kosoly pschinoszowacz. Schtoz chze so s tutymi losami nahadzowacz a je plahowacz, trjeba so jenoz na nasche plahowarnje wobroczicz. S nich dostanje kózdy czas bjesporocne skozata.

Na wustajenszy némskeho ratarskeho towarstwa w lécze 1927 w Dortmundze wujbéhowachu so je wschelakich druzin kosow wozebje béke saanske koiy. Mjes starschimi druzinami kosow béchu z wozebitej debjenku.

Zara derje pschedstaja nasch 1. wobras tutu druzinu kosow. Jeje postawa je zylna a czesto rjenje roscezehnjene. We swojej postawje je na formu podobna. Hdyz ju nétko derje wotbladaschi, wostanje pschi dobrej strowosczi. Najbóle su tute koiy bélych lozmow. Tak daloko hacz najstarschi plahowarju pomja a liczinu wo nich powédaja, su lozmy pschezo béle. Haj béle lozmy maja ja wésce znamjo a dopokas, so wopraunosez tuteje druzjny. Dolhosez lozmow pola jenotliwych skozatow wschak je wschelaka. Pódla dolholozmatych mamy tez krótko lozmate saanske koiy. Tola tez z hudzerkatymi lozmami jadne njejzu. Pola nas maju krótkolozmate najradschо, dokelz so lohzy cziscza.

Nézmu so lohzy posbéhowazu kozu maja ja znamjo dobreje dozki. Slowa a wuschi su pomérnje dolhe. Tklama, czolo a nós su bóle schéroke. Plahowarjo hladaju na to, so slowa njeby nadpadnje tolsta byla. Tajka dopomina na wowcze njeswoczo a je plahowar radu nima.

Druhdy so slanje, so wuschi nawisujetej. To je, tak praja znajerjo, sezéhnk, so je koia nétkole leta pospochi we khlewje pschebywala, mésto toho, so by so wonka pazka. Zonle njerjany njedostatk pschenjeze so tez na potomnikow. Zana wopraunna saanska koia rohow nima. Se rohow nima, je wulka lépschina tuteje koiy. Dokelz je nima, nikomu njeszkodzi, kaz znano so to je stronty slych rohatych kosolow druhdy slanje. Kroiy bjes rohow su powschitkowne méricze, skudnische a niz worakowe. Hdyz dyrbisch ju w khlewje dzerzecz, su tute jadne wozebitosze rad widzane.

Schija je dolha a niz pschezylna. Plahowarjo na to hladaja, so njeby wuschibnjena byla, kaz pola ganjora, hdyz so je starku wodzi. Hdyz so schija saporzina, ma wopraunna saanska koia po tak mjenowanym saiwoczkomaj. Tuto njedostatk maja, hdyz schija z czela czenka wustupi a potom

2. wobraz. Saanski kozoł.

do tolstoseze wubéhuje. Khribjet je nimale runy, k sesadtej je trochu powyschceny. Sesadk je zylnje nawisowaty. Saanska koia nima zenje wigaty brjuch. Czim bóle k wumjenuju, czim bóle je brjuch k zebi sczehnjeny. Hdyz losam

Kjesele židdeho polježa dawaja, mattwori žo wschak bjiacy do wjatcetha. Njeelko fhubja žiwoju pruhnucy, bjiacy naiwjace a khribjet je pschejhibnjene. Kumjo je jara žylnje knittworjene we wodemaj pokojownaj. Kaž žylna potiuka abo kobjelka dyrbi na brjuchu wiisacy, njeschmrdaja žo koty mjes nohomaj. Žyke wumjo je j brodmschkami kožmieckami rèdko porojczene.

Na Dortmundskej wustajenju wobdžiwachu wopytowarjo pola saanskich kosow wumjo pched dejenjom, runje tak wulke, kaž je dobreje knubjazeje dójti. Pschi tom be cèło žylne a tróstne, na žane wachnje gnano pschepklahowane kilożne skocatka. Jenje njejžu na pschepklahowanje saanskeje koty skorjcej tybeli.

Sadnjej nosy rjenje rósno slejitej, to může žylne wumjo mjes nimaj derje wižacy, ani koty bèhanje njepocžežiže. Nohi fu bjes poroka a rjenje knitworjene. Wone swonknu postarnu dalenja porjeńcijuja. Dyž stej sadnjej nosy pschehibnjenej a kaž prudleschjej, nježdmejch kosu dale pschipuschcowacy.

Nasch druhi wobras pschedwobjedzuje nam wopramneho saanskeho kosoa. Wutrobnu ma bycj schèroke a blubore a khribjet runy. Jeho postawa dyrbi na runych nohach wotpocžowacy. Pschedewschem dyrbi kosok dopokazano cžisteje saanskeje krewje bycj.

Cžohodla gnty žo j dobrymi žamownosčemi saanskeje koty tak nadrobnje saberali? Dokelj fu gnamjenja pkahowanskeje hódnoty tuteje druzjiny. Dyž žebi koju k pkahowanju kupich abo wsjasach, hladaj žedžlimje na jeje postawu. Hižo swonkne gnamjenja postawy saruczuja cži dobru kajtosc a spotojazu thmanosc. Je-li na tute gnamjenja njedostatnjesi, gnejesch w swojim khlèwje bórzy tejele njepokojaze pschemjenki. Druhdy wschak masch mjes nimi hischce dosc dobre dójti. Po nèczim pócžnu khipricy a wuzitk j nich wotsebra. Dyž koju k pkahowanju kupich abo wsjasach, hladaj pschedewschem na to, jo je dobreje strowosce a hewak spokojazu wuzitk dawa. Po khiprej koty jenje gnamych strowych potonnikow njesmejech.

Je-li chcejch strowe koty mecy a j nich najwjetschi wuzitk bracy, dyrbisch je tež sa tym wothladacy. Koa je pschedewschem skocatko horatych krajinow potneje gwobodny. Wona chce žo do gyteje wole twitbehacy a wusikacy. Žyle kowjak je, tajke skocatko w cžemnym khlèwje krótko pschijwjazacy. Koša trjeba wjele pschebiwanja w potnej gwobodze pod holym njebjom. Tež w gimje dyrbi pschileżnosc mecy žo wonka wubèhnyc. Tak wobarmujesch ju najlèpje pched zatymnjenjom. W lècžnym cžasu khucha na pstwu. To hižo j nascheju wobrazow spoznawasch. Najradscho paže žo na nawiżatych brjózkach i twjerdej a selotej trawu. Pschi tajkej paztwje pschežo wurjadnje derje deji. Hewak rèka, jo je koa khipreje strowosce a bórzy jej nèchto gnadži. Jenje na to skorjcej njetrjebach, hdyž może žo bjes pschestuca na cžerstwym powdètje pasc a žebi na nakych a skalotych brjoskach kmytotate selo schcipacy.

Koša sastarnje psches zyke lèto make hospodarstwo schżebrinje je gnitnym, strowym a tucznym mlokom. Tak je było w naschej domtinje hižo pched stami lètami a tak tej ja wschón pschichod wopjanje.

Šwicarski skót.

Schwizarski skót ma nimo měry wulki wusnam we wuwicžu europiskeho skotu. Wjele lètdżesatkow žo hižo wjele skotu se Schwizy do dalschich europiskich krajow wosy. Cohodla chcemy nèkotre gtowczka wo tutom skotu spomnicy.

Schwizarski skót je zyke lèto na wysokich Alpach. Nèmcy je „Alm" mjenuja. Nalèto ko skót i nizinow i hródżow won wucžèri a paże žo pomalu na hory horje. Dyž žu pasterjo je gwojimi stadkami najwyschische selene wjerschki dozpèli, sawrócža žo a cžerja skót zaso pomalu wrócžo. Zyke giwjenje na Alpach switnje tež žobu i hospodarjenjom we dolinach. Gowjazy skót paże žo jenoj hacj do 2000 m. nadnjoz; wyschische lubi wotpadu wowcy a koty. Na wyschich ladach rosce jenoj hischce dobrna ale dobra trawa. Na wysokich Alpach rosce trawa jenoj 50—90 hinjo. Na Alpach rosce gyte hinjsch a wjele lèpsicha trawa hacj w nizinach. Tuta trawa nima pschewjele siwjela. Sej to pak ma wjele wjacy kopjeschkow. Korjenje fu wobeże derje a gtknje wutwite. Gyte rostlinu su tudy na krótku dobu wobmjejowane. Tohodla tež w tutom krótkim cžasu nimo měry tpeschnje rostu. W Schwizy jara mało zitow (Getreide) gnja. Tohodla je wschudże njedostatk gtanja. Tohodla gu tamni hospodarjo nuzowani, nèkotre kuki na gtanje potny. Gyte lècžo po potajkim skót wonka paże a njeboni go ani, w nozy, ani pched deschczom domoj. Cžetata pak alpjzy hospodarjo dołho j mlokom žiwja. Jakojcžki 20—30, bycžki 30—35 njedżeli. W gimenskim dole dostanje tajke cželo 8—9 litrow mloka za dżeń. Nimo toho cželatam hižo po nèkotrych tydżenjach dobre gyno, wonż wschelake wożuichi a podobne jaderne piazy dawaju.

S jednotlìwych druzin je w Schwizy gwjetschca jeżbywazy skót rosscherjeny.

Skót gimenski 795 002 kuzu-55,1 proz. Skót bruny 535 051 kuzu-37,1 proz. Skót freiburkski 38 196 =2,6 proz. Skót zingerski 31 010 kuzu-2,1 proz. Juze splahi 43 922 kuzu-3,1 proz. Mjes tutym skotom je wożebje gimenski abo schakaty na wjeczornej stronje Schwizarskeje a bruny schwizarski na zańdnej stronje Schwizarskeje rosscherjeny. Gimenski skót nadeńdemy gwjetsche w tak mjenowanym bernskim kantonu. Tohodla jón tež prjedy bernski skót mjenowachu. Tutón skót je wożebje derje wuwity a dawa tež wubjerny wużitk. Tohodla jón je skotom wschich kulturnych statow tschitschu. Jeho barba je žo w běhu 10 lèt wschelako pschemènila. We nèkotrych stronach je gimenski skót bóle jażno-cžerwjeny, druhdże jażo cžerno-cžerwjeny. Hkowu pak ma gimenski skót gtajnje dèlu. Tutón skót žo k wschemu wużiże, k dejenju, k cžahanju a k wukormjenju. Hdyž žebi takle gimenski skót wobhladujemy, widżimy w nim hnydom jako dobry dójny skót. Krowa waži twoko 700—750 kg., byki wokoło 10 zentnarjow a wjacy. We pschereżku nadeji tajka krowa sa lèto wokoło 3500 kg. mloka, kotrež ma 3,70 prozentowu tucznosc. Ke kormjenju žo tutón skót wożebje derje hodżi. Wón ma wulzy dobre mjażo.

Też jako cžehnivy skót žo gimenski skót derje hodżi, wożebje k cžežkemu cžahanju.

Tola wschè tute žamownosče žo pola njeho jenoj potom wuwija, hdyž jemu pod wěstymi wumènjenjemi derje howi, wożebje schżo dożahaju pżu nastupa.

Bruny schwizarski skót nadeńdemy w tak mjenowanym schwizarskim kantonje. Tam mòżemy gyte wulke tiadła toho skotu widżecy. Helwak pak jón wschudże po zwlej rańschej Schwizy plahuja. Wón je gwjetsche gyte bruny, mulu ma cžernu, rohi gwètle, j cžornymi kónczkami. Byki su cžemnisiche dża-li kruwy. Tutón skót ma žiwej nocži j pschijonnym wuraszom. S zyla je tutón skót rjenje twarjeny, ma gtknu kojcžowz a derje wuwite myschki, wopusch jemnu a dołhu. Jeho tak njenowane mlocžne gnamjenja su derje wuwite. Wón placži na prènim nèstnje jako dojny skót a potom cžehnivy a ke kormjenju. Giwa kruwa waži w pschereżku 550 kg. Deji tutón skót sa lèto 3000 hacj 4000 kg. mloka. Sku tej pschipady, hdżej nèkotre jednotliwa kruwa na 5000 kg. mloka deji.

Ke kormjenju žo tak derje njehodżi. Jeho mjażo je twjerdowólknate a cžemnische. Tutón skót žo wożebje do Nakuśeje, Franzowiseje, Italiseje a do Schpanjiseje wuwożuje. Ssamo do Amerili jón wożza.

Freiburkili skót. Cžerny schakaty skót, kotrež su we pożledniem cžażu derje wuschcžepjeny je rjany a majchitny. Wón žo k cžahanju a ke kormjenju wożebje derje hodżi. Tola tej bójnosc je spokojaza. Też ża nim je wulka tocžnosc.

Napożledku dżemy hischce nèchto wo ebbingerskim schwizarskim skoce spomnicy, to bychmy dospołny wobraz

je schwizarskeho skotu mèli. Tutón skót je wożebje we wallisskim kantonu salhujicy. Wón je cžetwonjeze a trj cžornuje barby ze gwètlymi pażanti na khribjesce. Tajki kruwa waży w pschereżku 300—350 kg. Dodża žo wożebje te kornjenjne. Skótoj pak žo nam na schwizarskim skoce najlèpje lubi, ko je jeho wutrimanosc a njanjosc. K wubjeranjn najlèpschich jednotliwzow mjes skotom mèli tež naschi plahowarjo skotu wjacy kedżbliwosce sklożicy. Mało žo cžasto na to dżiwa. Prjedy pak njebndże nam pomhane a nasch skót žo wo nicžo njeslèpschi. Schkoda pizy, kotruż hubjenemu skotej dawamy.

Štomy a kefki při mjezy.

Schtomy a kefki pschi mjesach rostu je gwojimi korjenjemi do gusodneho abo pschimjesowazeho sastupa. Se gwojimi hałowjami na njón pschewižżu dawaja jemu chłódk. Se toho wulkażdy zbły retomacž pravdżiwischich prajchenjow. Mało znate hischcże je, kak może žo gusod pschecżiwo tomu wobraczy, so korjenje do jeho zahrody a leżownosce njerosżo njewuzywaja jemu ani hnoja ani mozy a kak może sadżewacz, so pschewižowate hałowy jeho sahonej njewadża.

Dwe sahażde stejitej napschecżiwo zebi. Schtóż je j mèjicżelom sahona abo leżownosce, ma tu jenicžke prawo. Może postajecz a sarjadowacz zyle po gwojej woli. Tohodla ma też prawo, tschemu wobaraczy, schtóż mohło jeho leżownosci swadżicz. Druha sahażda tschak tuto prawo trochu samjesuje. Dyrbimy žo prozowacz, žo je gusodom snjesej, bynjej też trochu worakaweho waschnicžka byl. Po prawom tschak je kożdy pola nan na wżach mjenje abo bóle na gwojeho gusoda pokasany. Stare zerbike pschijskowo praji, so je dobry gusod wjazy hódny, hacj dalołi pschecżel abo pschiwusnik. Też twoje schtomy a kefki steja tunje tak na mjejy kaj jeho. Pola nan w Sserbach bo je gusodom pschezo snjeżemy. Pomèr (Verhältniß) je pschezo pschecżelny a wutrobny. Wjele k tomu bjes dwèla pschinoschnje, so w naschich towarstwach za samy potrjonk cžehnjeny. Mjerja drje nan, hdyż druhdy drobny schtom na pola žo zabżywje we njepratawym cžażu, a gusodowe kury pschi pschecżelskiwi pilnje wobkopuja, schtoż cži lubo njeje. Je-li pak gusod pschewotrakawy a na twoje sajimy njedżiwa, je tola derje, so gnajesch, kajke sakonske prawo masch, hdyż schtomy a kefki na mjejy twojej leżownosci wadża, a tak mòżesch go korjenjow a pschewižowatych hałowow dowobaraczy.

Sa tajke pschipady naschi wschèdny sakonnik (Bürgerliches Gesetzbuch) cži prawo dawa, žebi gam pomhacz. Po postajenjach tuteho sakonja w paragrafje 910 ma wobżedżer leżownosce, do kotrejež korjenja wotsu a halowy pschewižuja, prawo, je wotrubacz abo wotrežacz a žebi je schowacz. Korjenja gmè bjeże wschcžo dlijenja wotrubacz a schowacz, bjes toho, so by je sakonjom nusowany był, to gusodej prjedy prajicz. Hikaż je, schtoż pschewižowate hałowy nastupa. Tu by sakonjsky nuczeny, gusodej pschimèrjeny cżaż postajicz, so by je wotstronic. Tola nimasch prawa zadacz, so by gusod to cżinił wo cżaż rożcżenja. Słoż na njeho tuto zadanje, po tajś m jenež wo cżaż gimy, tak dołho hacj drjewina njeżeby nima. Też na to masch hladacz, hacj wotstronjenje pschiwižowatych hałowow je wobużne a dżeschi cżaż trjeba. Potom dyrbisch ja wotstronjenje dżeschi a pschidobny cżaż postajicz. Je-li je gusod po twojim zadanju cżinił, wotrežane hałowy jemu gnischcża. Dale ma prawo, pschi rżanju na twoju leżownosci stupicz a wotrežane hałowy wotnożycz. Jemu gnischcża też korjenja, hdyż je je gam wotrubał abo wotrežał.

Hdyż wobżedżer schtoma pschewižowate hałowy w postajenym a pschimèrjenym cżażu njewotrèża, gmèch ty tole gam cżinicz a je wobkhowacz. Też njeżby wobżedżerjej za nicžo zamalwiny. Hdyż pschewižowate hałowy wotrèżach bjes teho, so by wobżedżerja schtoma prjedy toho k tomu namolwjał, ani jemu pschimèrjeny cżaż postajił, by po pschecżiwo sakonjej pschesschół. Tohodla njeżmèch zebi wotkhcze hałowy wotrecz, ale na wobżedżerja schtoma wotbacz a pak jich hódnotu w pjenjezach zarunacz. Jeli je pschi wotdżiwowanju schtomez a jeho wunżeżliwosci hrodżik, dyrbisch nacžinjenu schkodu zarunacz.

Wjchèdny sakoń gmaje też hischcże wuwjacżne postajenje. Je-li gusodne schtomy a kefki tżebanju leżownosce njewadża, nimasch prawa zadacz, so by gusod pschewižowate hałowy ako bjes psches mjesu rożcżaze korjenja wotstronił. S toho, so wè, może lohży gwada nastacz. Hdyż j drjewinh gusodowe korjenja do tikli rostu, tuzy to mjenje wadżi a njegmèch je wotstronicz. Je-li pak kuku do role pschewotrich, korjenja roli wadża, tuż gmèch je wotstronicz. Hdyż korjenja na puczu j njeho tżża, wadża trjebanju puczа a gmèch je wotstronicz abo sich wotstronjenje zadacz. Hdyż hałowy gusodowego schtoma na twoju tżchu pschewižuja, wadża jej j tym, so je schtoma je gulnym krjepjelenj na tżchu kapa. Tohodla gmèch wotstronjenje wschèch na tżchu pschewižowatych hałowow zadacz.

S wuedatwanjom, so wschè do leżownosce rożcżaze korjenja wadża a wschè pschewižowate hałowy tżłódk cżinja, njedospjejeschi, so gmèch wot gusoda zadacz, so njedostatk wotstroni. Nusno je,— je-li cżesch tajke zadanje stajicz, — so gu to tajke njedostatki wopraudże jewite. So jeho drjewina gusodowej leżownosci njewadżi, dyrbi wobżedżer drjewiny dopokazacz.

Po postajenjach wschèdneho sakonja nima gusod, kotrehož leżownosci gusodna drjewina wadżi, prawa ke skorżenju. Wschak może žebi po postajenjach tuteho sakonja pomhacz. Tola we wschelakich krajach Nèmskeje placża hischcże starsche sakonje.

Rólnistwo.

Sswjesch-li husce, njebohatnjejsch.

Hischcże dżenża mòżemy w naschich hospodarstwach mułke brosersstwo wobżedżowacz. Wšęo žebi rèdki gym tak rjez wjazy kultury žadz, kaž tej lèpsche gnojenje a lèpsche wobdżełanje. Schtóż pschereżke gyje, gyje wokoło 40—50 kg. na hektar, schtoż njeje radżomne. Pschehusste pak gu gymy, hdyż hacj do 4 zentnarjow na 1 hektar gnjesch. Naschi hospodarjo pak go njemóża husteho gyna wjèdy sdżerzecz. Starе pschijskowo praji, so j husteho gyna hischcże nichtó gbohatnyl njeje. S toho pschijskowa gtyschimy, so gu hižo naschi pridomnizy pósnali, so husty gym wodżi. Tu mòżemy hischcże wunoschk cżerpjecz. Nè, gamo mòżemy wunoschk giwjschcz. 100—120 kg. žita, 120—140 kg. pschenicy, 80—100 kg. wowsa a 90—100 kg. jeżmjenja na 1 hektar dospołnje dobaha. S tym salutrjenym skoro połojy gymjenja. Wšęo mamy też próżdne żita husežisko gycz. Tajke žito pak je też wschèdnje hubjenische. Tuż gmjemy radżcho nèchto prjedy, je-li nam pomèry dowola. S tym mjenje wużywjemy a wjazy nażnjemy.

Małe motory.

(S wobrasomaj.)

Cžim żadnischa je cżeledż a cżim wyschische gu mschy, cżim bóle ratař rożhladuje płacżenych dżełacżerjow j maschinami narunacz. Do hospodarstwow, hdżej maschiny wopubla a nahinace dżełu njenarunaja, dżenża ho nichtón radu njepschischtaja. Wupschestrjenje gycze, milinu (elektrizitetu) pschitwodżageze sastarucje dżenżnischi dżeń też najsanjesenischu wjesku j mozu a gwèzu to rèka j prudom. Prud cżerі motory.

Sa ratarske potrjeby je žo mały motor sa najthmanischi wupokojak. Wożebje tajki, kiż žo hodżi pschenjesej j jeneho mèłtna na druhe. S nim mòżesch zentrifugu, wèjalnu, trijur, butrobaj, rèsak, tarczatu pilu, tocžnik a twórkaż bèrnowo a wschè maschiny mjenje mozy trjebaze cżerіcz. Wschè tute maschiny je radno tak pschipratrowicz, so mòżesch je je

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósće a pola dowérnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźići Smolerjec knihičišćerńja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje, Telefon 2687.

Za nawčětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 słot. pj. Wobčežnje se stajace nawčětki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy a w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. w w

Číslo (Nr.) 54 — Budyšin — sobotu, 3. měrca 1928 — Bautzen — Lětnik 78

Němski sejm

Němski finanskowny minister dr. **Hilferding** wo wudawanju sozialdemokratiskeje stronty wo jeho wobdźelenju pśi rźanej rentiskej banzy praji, to drje je dohladowańskej radźe tejele banki pśichiłniknuł, so by finanskownu kolonizaziju pśechował, je pak dźeń po tym, so by jeho ja ministra pomjenowali, z njeje wustupił. Jako tantiemu je lětnje 3000 hriwnow dostawał. Se žywjim wobdźelenjom pśichi banzy je žywje lubo je finanmu wobezežił, kótaž tantiemiske dochody sto króć pśekrocza.

Němskonacionalny **Logemann** ga pśicneźiwo rěźi sozialdemokrata Tempela wobroneźi. Porok, so by burjo wróco wostali, njemóže ga jim cźinicź. Ludowe pśajdwo wschaj praji: Mańschofrisiski bur śioch žydow w mešne pśecheda. Burjo maju te žanne zajimy, kaž ryczerskublerjo. Burska wójna njeje ga pśicneźiwo jemjanam měriło, ale pśicneźiwo gwobodnym měśtam a pśicneźiwo gyle druhim ludźom. (Napśicneźiwjenje a gmjeczo.) Kreditna politika nowego wodźerja Pruskeje kašy ratarske družstwa wobroniże. Ratarjo, kótrěž gu sastawne listy rźaneje rentiskeje banki pśchewšali, gu bjes gwojeje winy z wopačnej banynej politiki do njesboža pśichšli. Burjo gu dźenja sjena z ryczerskublerjemi. Nowoczažni rubježni ryczerjo njejsu wjazy Kückeritzejo a Lüderitzejo, ale gyle druhi ludźo.

Započatk němsko-estonskeje hospodarskeje wójny?

W estoniskim parlamenće je ga 1. měrca jakoi pśichšł, so ga zlowne žadźby hač do 50 prozentow za wsche te staty powyscha, kótrejž njeju žaneho wikowańskeho pśeczenja z Estonskej wobsamknje. Tole wobsamknjenje ga we pśenim rjedźe pśicneźiwo Němskej wobroczja. Estonska Němskej z gkownej wójnu hrozy, so ga ta njeby tomdźała, z njej wikowańske pśeczenje wobnowiło. Poměry mjes Estoniśej a Němskej gu ga w pózledńim czasu napjate, dokelž Němska wot Estonskeje žada, so by němskim jemjanam wotschkodźenje zapłaczała, kótrychž łubła gu ga po załoženju estoniskeje republiki wunjwojske a mjes estonskim ratarjow rozdźelile. Nětdy gu ga němizy ryczerjo do Estonskeje nahnałi, ga wschebo kraja gmozowali a wobydlerjow Estonskeje njewólnikow sćinili. Nětko, hdyž je ga jim jich nětkuschne rubjenstwo zaga wotewzało, žebi wotschkodźenje za njo žadali.

Pruskeje pomoc za ratarstwo.

Pruski gejm je jehwórtk zakoń pśichjał, z kótrymž ga cźakanje na zapłaczenja **dawka leżownostnego samožnja hač do 31. měrca 1929 podleschi. Runje tak ga zakoń wo dawku tśeźneje danje do tejele termije podleschi.** Namjeły prawizynych stronow na pśchenjerjenje ga wotpokazchu.

Finanzny minister dr. **Höpker-Aschoff** ga pśicneźiwo porokej wobroczi, so Pruska njeje za ratarstwo cźini, dyžli němski stat. Pokaza na to, kak mało dawkow z ratarstwa do statneje kašy běži, a kak wjele wjetśiche sumy kujerstwo njedźiwajgy tejo na ratarstwo nałožuje. Wórnje 60 milijonam hriwnow z dawkow ratarskeho leżownostnego samožnja je Pruska jako pśichěrk k hospodarstwu ratarskeho sarjadnistwa 1924 48 milijonow, 1927 76 milijonow wudała a je za 1928 88 milijonow za ratarstwo postajiła. Pśicht wschitkich tychle summach njejgu sumny žebu licźene, kótrejž gu pśches pruzku kašu schle. Wě to 40 milijonow za powyschenje kapitala.

Centrumska strona za pancerowany křižak.

Němski woborny minister dr. **Gröner** je pśichł k němskim žejmje pśicnicźiny rozkłaźł, kótrychž dla dyrbi ga němske wójnske łódźiwo wobnowiś. Pśicherjwo tomu rěźeschtaj sozialdemokrat **Eggerstedt** a demokrat **dr. Haas**. Pozledńischi na to pokaja, so w pozledńej wójnje němske wójnske łódźiwo njeje mohło němske wikowanje je samóstajnimi kraźenji a wobthad z němskimi kolonijemi schitaś, so weno teź w. pśichodźe nadawki njebudźe móz dopjelniś, kótrejž ga jemu nakładuja. Tohodla je schkoda pjenjez, kótrejž ga na wobnowjenje wójnskeho łódźiwa nałožuja.

Zentrumski sapósłanz **dr. Wegmann** w mjenje zentrumskeje frakzije pśichpowědźi, so budźa zentrumscy sapósłanzy sa twar panzerowaneho śichźaka hłosowaś.

Konflikt w basaltowej industriji.

Dźełodawarjo a dźełaćerjo basaltoweje industrije gu njedawno tarif wupowědźili. Jednanje je njewuspěchne było, dokelž dźełodawarje nowy tarif namjetowachu, kótryž po měnjenju dźełaćerjow jich njedawne poměry pohubjenschi.

Francowska na Lipsčanskej masy.

Pod nałuźedowanjom kuje'a Fugery budźe blizke dny offizialna komunikija do Lipska puśewaś, ga by ga pśichi maśy wobdźeliła. W franzojskich wikowańskich kruhach tole wobdźelenje jako ważnu wěc wobhladuja. Franzoske wobdźelenje na maśy ga po gi hłownej wěcy na žłóžane twory, meble a industrijalne twory wupśeśerje.

Kónc strajka češkich hórnikow w Mostu.

Strajk hórnikow cźežkich dołhowuježowanych brunjezowych podkopkow je ga stónczył. Dźełaćerjam hač do 18 lět ga mjda wo 6 prozentow, wót 18 hač do 25 lět wo 5½ prozenta, pśches 25 lět wo 5 prozentow powyschi. Dale ga akkordne mjdy wo 5 prozentow powyscha. Za pśenje tśi měsaczy tchole lěta dźełaćerja po starobje jenokróžnu pśichdawk we wusokosći 60, 80, po pśichłapdze 100 krónow dostanu. Dojednanje wo mjdźe wót póndźele płaći.

Schójźiśtawny komitej, kótryž je z dwoju sastupjerjow dźełodawarjow, dweju sastupjerjow dźełaćerjow a dweju sastajnikow ministerstwa gawnego dźěła złoženy, na hišćeze wo prajschenju gobetneho dźěła dojednaj. Keli so wećerna konferenca, na njedźeli gwolana, dojednanje ftwali, ga póndźelu w podkopkach dźěło zapoczonje.

Pśenje tśi polske podmórske čołmy.

Pólske wójnske ministerstwo je w Franzowskej tśi podmórske kichjaki za pólske wójnske łódźiwo skałało. Pśichodne lěto ga wone dotwarja a ga hnydom do pólskeho wójnskeho łódźiwa sarjadnja. Kóždy cźołm budźe se 40 muzemi a 4 offizěrami wobsadźeny. Sorjedź měrca do Franzowskeje na wukmanjenje w gniźbje na podmórskich łódźach 18 pólskich podoffizěrow wotjedźe, kótriž maju potom w Gdyni jako instruktorcy druhe pólske muzstwo wukmanjeś.

Francowska sebi zakročenje pśeśiwo Madźarskej dla tajneho wójnskeho bronjenja žada.

Parišći „Matin“ ga znowa z pśchesmyknjanom italskich bronjow pśches Sśwjatogotthard do Madźarskeje sabéra. Franzowski ministerski wjednik Briand budźe w Genfu žadaś, so by ga najkrucźiśche pśchepytanje pśicneźiwo Madźarskej pśchewjedło. Swjatkarjo gu w Locarnskich rěźenjach někotre ga gwojich dobrejerskich prawow tpnjeczili a je na Swjatk Ludow pśchenjeśli. Hdy pak by ga wupokałało, so je Swjatk Ludow njethmany, dozwoli, so bychu ga rěźenja dźeržaśe, njeby franzowske knježerstwo ruzy do klina pokóžło a ga wócze kontrolle wotgjało. Wěcej by ga dojeź senatorow a zapósłanzow nadeschło, kótrejž bychu žadali, so dyrbja žebi gwojkarjo pśedy wobdźeśene prawa wróco wsaś, jeli so bychu ga w Genfu jako njethmani pokałali, je zdyhlaś.

*

W kruhach franzowskeho knježerstwa ga tyhla nerwosnosć dla Sśwjatogotthardskeje naležnosće pokazuje. Kaž je znate, Jendźelska, Italska a Němska pytaju inwestegazijun, to je pśchepytanje pśicheśmyknjanja bronjew do Madźarskeje, njemóžnicź. Sa nich po zdaću postajenja Versaillskeho a druhich měrowych rěźenjow wjazy njepłacza. Pólska ja Madźarskej, hdyž měrowe postajenja pśchestupuje. Widźimy zaga, so wschě rěźenja niczo njepłacza, hdyž je zhromadnotnej zajimow pśchestała byś, kótraž je, hdyž gu ga rěźenja wobjamkle, hišćeze mjes nétydužchimi zwjazkarjemi była. Prjedawshe pśicneźiwo, kótrejž je Jendźelska a Italska z Franzowsku zjednoczyło, je ga do pśicneźiwnistwa pśchetworiło. Jendźelski runje tak kaž Italski wo to dóże, so bychu ga Franzowska a jejne swjasakarki, Czěchoslowakska, Južnoslowjanska, Rumunska a Pólska wojeriły a hospodarstwo sesłabiłe. Tohodla pytatej inwestigazijun wo Madźarskeje wotwobrocześ. Hdyž Franzowska njesamóže pśeciwosći měrowych rěźenjow hanna dźerżeś, potom njebudźa ani dnja wjazy pśećiś. Swjatk Ludow sda ga na hłabymaj nohomaj stejeć a jeho zakład, na kótrymž je ga naltwarik, je hižo dawno podkopany. Myślu wo wěcejnym měrje je ga jako mylna wopokałała. Swjatk Ludow njebudźe móz měr zatšowaś, hdyž ga jedyn z jeho robustawow doseć łytnje zachuje, to móże ga wuhladom na dobyteje šuboj wójnu pśchipowědźeś.

Lětadłowe njesboże pśchi wotewrjenju lětańskeje wobkhadneje cźary London—Cannes.

Hdyž lětańsku wobkhadnu cźaru mjes **Londonom a Cannes** pśches Paris—Lyon—Marseille wotewrichu, dyrbjesche prenje lětadło dla wobsłužkowanja motora k ranju Brona k semi pśchijśiś, **pśchi cźimž ga pśicneźiwy.** Wjednik a tśi nowinarjo, kótrejž we lětadle jedźachu, ga franichu, lětadło ga wobsłużkowali.

Preitalstenje swójbnych mjenow w połdnišej Tirolskej.

Italske wyschnosće w połdnischej Tirolskej nětkole je mnoh němske gwójbne mjena pśchenaitalsceja, kaž gu pśedy w Němskej herbske mjena pśchenaměcźili, na pśikład Kral do König, Pětka do Pötzig, Holan do Holland, Krawczik do Krautzick, Hawschtin do Hausding, Smolet do Schmaler atd. Wyschnosće maju pravo, němske mjena pśchenaitalsceju, hyrnjej lochu ga měnjeceljo pśicneźiwo tomu wobaraś. Kaž Innsbruckie nowiny pischu, je provinzialny sekretar w Bozenje, Giarratana, porucźił, so ma ga pśchenaitalsceńe němskich mjenow wót nětka pśpśichicź. Pokodnischa Tirolska dyrbi na dobo italski gwonkowny ras dostaś. Italska pak ga wuli, so budźe jej móžno, z pomocu gyrkwje, schule a jarjadnistwa tamnišchemu němskemu ludej ga někotre lěta móz jeho rěź wsaś. Tonn budźe gnadź z najwjetšcha sto lět trjeba, a hdyž němske wobydlerstwo ga dobrowólnje gwojeje maćerjeneje rěźe njewostaji, budźe wobkhadna rěź mjes ludom teź hišćeze za ga lět němska.

Italska a grichiske kupy.

Italska je hižo dźeł kupow, z Grichami wobydlenych, wobkhadźila. S tym pak hišćeze njeje spokojom. S Londonskich diplomatiskich kruhow „Chicago Tribune“ zhoni, so je Italska Grichisku namolwiła, so by trochu spodźiwne rukowańske śreźenje wobsamkła. Italska žebi pśchcieje, so by mohła nad grichiskimi kupami roskładowaś, hdy by k wójnje z Turkowskej doschło. Horź dotal Grichska hišće njeje wolinolwiła. S tejele połwěsće je gnowa wójcez, so Italska niz jenoź Franzowskej a Južnoslowjanskej, ale teź Turkowskej z wójnu hrozy.

Nowa politiska kriza w Beogradźe.

Wujamknjenje Radźeja z pozledźenjow skupschtinu na tśi dny je gnutškownopolitiske położenje jara pohubjenschilo. Wujamknjenje bě ga tako, dokelž bě Radźej pjeza kralej skichwdźił z tym, so bě rjekł: „Nichtó njemóže pśicneźiwo wobstejnosćam w Beogradźanni policajskim jastwje niczo cźiniś, teź niz kral.“ Radźej hnydom gwoje głowa wuložił, prajcy, so žebi njeje pomyślił, kralа skichwdźiś; nó wopak wón kralа jako nadźijn južnoslowjanskeho luda wobhladuje. Hromadźe z Radźejom je 84 sapósłanzow liczaza opozizija tśi dny z pozledźenjow skupschtiny wuwostała. Sa tón cźaš gu knježerstwowe stromy bjez debatty statne finanzne rozliczenje pschijśale. Oppozizija nochze ga pjeza pschi wuradźenjach w skupschtinje dale wobdźeliś. Kral je Radźeja w audijenzy pschijał, kótryž je jemu podeńdźenja w skupschtinje roskładł.

Wojowanje Jendźelcźanow w Arabskej.

Wojowanje Jendźelcźanow pśicneźiwo rubježnym Wahabitam je w pozledńim czasu wjetšche rozmery nabyło. W Basrie pschi persiskim galiwje zamješcene jendźelske lětadła gu pozledńej dwě njedźeli wschędnje nadpady na sbožkarskich Wahabitow cźinile a pschi tom z bombami a ćeleńzu i maschinskich tśelkom někotre 800 Arabiskich morile. Móz sbožkarjow njeje pak z tym njemjena. Sbožne wobdźelenje je někotre Akabaski pschistaw pschi Czerwjenym morju nadpadko. S Amana gu jendźelscy wjazy k pozledńej njenjn nadpadnjeneje garnisony pósłali. Tuczi maju 7 tankow a 25 lětadłow gobu. S sobom je ga 6000 Wahabitow pśicneźiwo jendźelskemu lětadłowemu sastanischcu pola Basry pschi persiskim móstam salowje nałazyli. Też tam ga je wschěm tśiwatkom fakitanske napravny cźinja. Do połodnischeho Iraka w Mesopotamiskej chodźa regimenty infanterije z Indiskeje pózłacź.

Napjatosć mjez Jendźelskej a Egiptowskej.

Egiptowska kriza wječe k rošhudźenju khwata. Bjes dwěla egiptowski parlament jendźelske nawjety, kotrejž su jo sa schodźeć mježazow mjes jendźelskim a egiptowskim knježerstwom dojednale, zacźinje. Mustafa Nahas pascha, komorny prezident nazionalistiskeje Waldfkeje strony, je schwórik rozkrjeźenje z ministerskim presidentom Sarwatom paschu měł, w kotrejž je jo hižo wo tym rěcźało, kak ma jo wotpokasanje formulowacź. Kaž „Times“ pišu, hodźe pschicźiny za egiptowske pschećiwjenje wo praschenju wobsadźenja z jendźelskim wójskom leža, kotrejž dyrbi jo na dalše 10 lět založiś. S tymle pschińtankom by Egiptowska prajiła, jo jendźelske wobsadźenje jako woprawnjene pschipóznawa, schtož je hacź dotal stajnje wotpokasowała. W jendźelskich diplomatiskich kruhach je staroźeńi rozwiću wózow pschihladuja. Skóncźnje budźa jo Egipćenjo Jendźelskej dyrbjeć podwolicź; pschetož w tu khwilu njeje žanych myslow na to, jo by Jendźelska swoje wójsko dobrowólnje z Egiptowskeje wućeła.

Jendźelskeje wójsko w lěće 1928.

W jendźelskim šejnuje jo na lěto 1929 ja wójsko 41 milijonow puntow (820 milijonow hriwnow) žołda. Wójnske ministerstwo dhe wójsko we 13 000 muži pomjenschiś, z čimž jo jeho žylnosć na 153 500 muži smjeńschi. 1. januara 1928 je wójsko 6824 offizjerow a 132 323 muži liczko. Mechanisowanje wójska na spokojace waschnje pokraczuje. Spomnjenja hódne je, jo je jo liczba frenich a lójzkich tankow za infanteriju a kawalleriju powjetschiła. W tu khwilu jo tež pospity z nowej kanonu za jěźdnu artilleriju a nowej pólnej hubizu čźinj

Amerikanski póslanc za Kairo.

W knježerstwje Sjednoczenych statow połnócnje Ameriki jo wo pomjenowanje amerikanskeho póslanza w Egiptowskej wuradźuje. Njepschećelske stejiscźo poslednjeho měrjesela tehole sastojnstwa pschećiwo jendźelskemu nadknježerstwu w Egiptowskej a pschećiwo jendźelskej politiźy powschitkownje i pschicźinam wjele nasłowkow w amerikanskich nowinach było. Wočakuje jo, jo jo tón króć diplomat po powołanju město politikarja ta póstanja w Egiptowskej potrjaji.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobotu 3. nalětnika.

Kunigundy, khěžorki.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1“.

† 1839 Handrij Krawe, rodźeny 1808 w Kunicach na serbskich kuble, jako kandidata duchownstwa w Budyšinje. Běše z předelom Handrija Zejlerja a wosebje Handrija Pjenćka. Njeporadźi so jemu nikajke farske městno dostać. Wot njeho wobsedźimy rjanu bajku „Hans a Jank“, kotruž je z ludoweho erta napisał a swojim serbskim towaršam w Lipsku pśi zhromadnym hodownym swjedźenju 1832 prěni króć powědał. Je wjacore čista rukopisnych serbskich Nowinow pisał. Pokhadźeše z jara pobožneje serbskeje swójby, kotraž měješe nutrne zwiski z ochranowskej bratrowskej jednotu. Jara je škoda, zo je tak zahe zemrěł. By swojemu Lipsčanskemu towaršwu, kotremuž je wón ze wšej swěru přiwisował, wěsće wjele česće činił a so z hódnym předarjom swojeho luda stał. Cehodła na njeho spominamy? Rjanoje serbskeje bajki dla, kotruž je zapisał a kotraž by so hewak zhubiła. Tež to je hódny skutk. Jeli zo žaneje znajeś, maš přisłušnosć, ju nam powědać a zakhowac pomhać kaž Handrij Krawc.

1878 měr w Sali Stefano mjez Turkowskej a Ruskej.

† 1896 Handrij Bohuwěr Holan w Cokowje, předsyda Dźiwočiščanskeho serbskeho towarstwa a serbski hajkowy předar.

1919 wulka ludowa zhromadźizna we Wojerecach, kiž so za serbski zwjazk wupraji.

† 1910 Hendrich Jordan, kantor a njezapomnity wótčinc w Popojcach.

* 1817 Jan Arnošt Smoleŕ, zbudźeŕ našeho luda.

† 1039 kěžorka Kunigunda w klóstrje Kaufungen, wulka dobrocelka póhanskich Serbow. Dźiwy jewja so při jeje rowje.

1200 bu Kunigunda wot bamža Innocenca III. swjata prajena.

† 1839 Handrij Krawc w Budyšinje.

Spomjatkuj sebi přisłowo: *Pluh a brony — su přez krony.*

Spokojnosć.

Sym spokojny, tuž njerodźu
Wo kubła, pjenjezy.
Da Bóh mi jeno strowotu,
Sym wuley zbožowny.
A spěwam z dušu dźakownej
Swój kěrluš rano, wječor sej.

Doł hubjeństwa swět mjenuja,
A tola rjany je:
Tu radosć kčeje bjezmérna
Za kóžde žiwjenje;
Tež ptačk a wačka, mrowička
Pod swojim byćom radosć ma.

Korla Fiedleŕ.

*

Njedźelu 4. nalětnika.

Reminiscere. — 2. njedźela posta.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1“.

1829 nastupi Kito Jakubaš, burski syn, rodźeny z Dešna, swoje farstwo w Syjanskej wosadźe. Dwanaće lět běše so tu njepřestawajcy němscy předowało a spěwało. Faraf Jakubašk započa zaso serbscy předować. Ludźom ronjachu so sylzy z wočow, jako z Božeho woltarja prěni króć swoju drohu maćerščinu zasłyšachu. Do wosady słušachu wsy Syjk, Błobošoje, Ruši, Hórlica a Prašywica. Cyrkej je w Syjku. We Błobošojcach pak je katolska kapałka, jenička, kotraž je so z katolskeho časa w Delnjej Łužicy zakhowała. A tu je tež horstka katolskich delnjołužiskich Serbow. Wědźa to naši hornjoserbscy katolscy bratŕa? Jakubašk je swěru swoju přisłušnosć přeciwo swojej narodnosći dopjelnił hač do swojeje smjerće we wysokej starobje. Wot lěta 1876 sem njeje tam z klětki serbska réč zaklinčała. Njeboli to kóždeho z našeho luda? Ale hišće tam Serbja su. Prošmy Boha, zo by pastyrjow do swojeje winicy póslał. Ale wusłyši nas jenož, hdyž so tež my wo to staramy. Potem zamóže też na poln z kosćemi nowe žiwjenje zbudźić.

† 1901 kantor Handrij Bajer-Hućinjanski, 74lětny w Lěsnicy pola Drježdźan.

† 1852 ruski pěsnjeŕ Gogol.

† 1788 biskop bratrowskeje ochranowskeje wosady Jan Bohumiŕ Clemens, kiž je réče hrabje Zinzendorfa do serbšćiny přełožił.

1724 wotwali so cyle město Stołpno, přez to zo dźěło kantora swěcu w dźěłowej komorje spowali. Woheń běše w cylych Serbach, też w Zhorjelcu widźeć. Njebjesa so čerwjenjachu.

Spomjatkuj sej přisłowo: Pobožna mandźelska — wobrada jandźelska.

Horcy.

A pyšne reje rejwachu
Tam tři dny pospochi —
A kóžde lěto kermušu
So wjerća, halidri!

A husle wabja k wjeselu
A kózlo driščo dže,
A tarakawy piskaju
A jasne piščele.

Jan Radyserb z basnje „Jakub“.

*

Serbja!

Budysey Serbja, hdy skóńčnje sćo wuspali Waš Mathusalemski spar? Hdy skóńčnje změjeće nima čźelnje požadosće za butru a kilčbom też łačnosć za duchownej cyrobu? Hdy? Z wopytom serbskich swjedźenjow samych njeje Waša winowatosć za serbsku narodnosć doćerpana. Dźełać dyrbimy kaž hobry, za bychmy z česću wobstali. Kak často přeprošeja Was ke skutkej. Hač dotal podarmo — a čehodła? Serbja Hornjeje a Delnjeje Łužicy jednoća so w serbskich towarstwach — nehdźe 80 jich je. Wulka jich liczba, hobrski jich skutk. Budyšin samón ma tři towarstwa a kóžde so bědźi, třeće je někajke blidko a — štwórta je so założiło. Mnoho towarstwow žada mnoho sobustawow! Hdźe su wone? Domach za khachlemi! Won z nimi — do towarstwow, hewak hišće zežerje jene towarstwo dla khudoby sobustawstwa druhe. Budyšin je stolica Serbowstwa, dyrbi też měć najsylnjeho towarstwa. Bóh dał, zo by tomu tak było. Serbja Budyšina, zbrabajće so, organizujće so, budźće jenoćaca móc a tak postajerjo swojeje samsneje wola. Cuzych njedajće samych nad Wami knježić, ale — wojujće. Poslednje to přeprošenje na Was — Bóh dał skóńčnje z wuspěchom žohnowanje. Młodźi a stari, bohaći a khudźi, zastupće do „Nadźije“, kiž haji wótcow rěč a wěru a da Serbow wyskać złotu lyru, spěw a skutk njech dušu jima a was stajnje k bojej přima, Njehladajmy konfesionalneho rozdźěła, ale budźmy w skutku za narod jeni, kiž wěrja do jeneho a tohe samseho Boha, kiž swět wodźi a chcył nas Serbow skitać.

Wutoru 6. měrca je generalna zhromadźizna „Nadźije“ w katolskej towaŕskowni wječor z dypkom 7½ hodźin. Tuž přińdźće, zo bychu Was wutrobnje witali!

*

— **We wjedrje.** Wječera wječor we 7 hodź. barometer 750, hygrometer 0, thermometer we dnjo +11. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 752, hygrometer +2, thermometer w nozi 0. Wuhladny na wobstajne wjedro. — Wjedro šiwdi dotalny wobstajny, šuchi a rjany nas tej wósće dale sakhowa. Szylna wyschina pschego hišćeše nad Europu leži. Jenož pola kuhy Islanda a nad Biskajskim salěwom je nižina wupschestrěła, tola nasche wjedro hišćeje njewohrožuje. Jutše njedźelu Kemnitzere khwaja hłonćko 6,43 hodź. a khowa je so 5,42 hodź. Měsačk khłada pop. 3,14 hodź. a khowa je rano 6,24 hodź.

— **Dźensnjišche wiki.** Wopyt wisnjanow pschi rjanym hłónčnym wjedrje běšeše bohaty. Proźatow běchu wjele na wiki pschińdżeli. Sa nje namała je też wjele kupowali. Butra šwojim płaćijinu njepschemjeni, wona płaćeše 1—1,10 hr., jeja 12—13 pf., twaroh 25 pf. Na zelenowych wikach płaćeše punt čerwjeneho kalu 30 pf., běłeho 15 p., zyła 25 p., worchjiwe 15 pf., sellerja 40 pf., jablukow 15—35 pf., krutschwow 20—30 pf., běrnow 6 pf., zentnaŕ 4,50—5,50 hr., litr łaneho wolija 1,60 hriwnow.

— **Kradnuli** su z fencje samknjeneje khowanišeje městnosće na Wórcźanskich honach w nozy na 1. 3. 28 jasenowe płanki.

Herćine potajnstwo.

Roman.

16] (Pokračowanje.)

Wona skótka rěcź pschetorhny, pschetoż Feliks hladaše tak wohnjiwje a swójnje na nju, jo bo wona sačerwjeni a wobaj wustoknje womjelknyschtaj.

„Sšit dha doma wschitzy strowi?“ woprascha so Herta za khwilku; potom napraschowasche so też za swojim Renaudinom.

„Wón cźuješe so minjale hubjenje a dyhaše pschego bóle doma, hacź jo małk ho wutkhodźowaćz.“

„Ja dyrbju cźe nětko knježnje Zelinje pschediteć,“ rjekny mloda holca łónčnje a dowješe jeho do dźełarskeje jstwy.

Knježnje Peche pschijeschtej mlodeho Maurjić pschećelnje, a hdyž so ſ nastawazej nozu ſ nimi rožžohnowa, pscheproschtej jeho, jo by kóždu njedźelu ſ nim pschikhadźał. Herta pschewodźeše jeho hacź k durjam.

„Ssym ſebi w hornim měješe blizko šwojeho rěźarskeho mišchtra bydlenje wotnajał“, rjekny Feliks. „Tak cźasto hacź jo hódźi, budu tebje wopytowacź... Ach, by-li wědźała, kak wostudne běšhe mi doma bjes tebje!“

S tym stłóčźi jej mózuje ruku a šlubi so w nozy.

„Kak wéka waschi knjes wujowz?“ woprascha so Heloisa nasajtra rano Hertu.

„Feliks ſ Maurjić.“

„Feliks . . . Rjane mjeno . . . A wón sam też hrozny njeje. Ssym pschešwědčena, jo je do waš salutowany.“

„Kajki dźiwny napad!“ falowa Herta a pospyta so winjmjeć. Ale jeje wutroba žylnje buchasche a wona so začerwjeni hacź wyšche wuschoju.

V.

S pschikhadom Feliźowym so Herćina dušcha wschа pschemjeni. Šiwjenje ſa jo jej być lóšče a krašnjiše; dny sedźawachu jo ji dołhe a jeje nozy wokrašnichu so je nadźijow połnymi sonami. Hdyž rano šwoje pschišnje wotzapletowasche, widźeše, kak rózjoże mróčzałki so po njeju wožachu a kaftojcki kaž cźorne łkoti nimo jeje wokna tśeschu. Wona dražeješe so kedźbliwišcho a nakojowaše, wjeschu prózu na šwoju toilettu, a hdyž wjecźor horjeła na horje šwoju na Schźekpanowej zyrkwi sałwonichu, cźuješe so ſ myślicźkim wobžoženu, so Feliks w hornim městeje pschebywa a ſ njej nadobne wjeselnym błokam šwonow pschipósłucha.

Feliks bě ſebi tak sarjadował, jo móješe łóžku njedźelu ſe šwojej wujowku hromadźe pobywacź: pschi deschcźikowem wjedrje w dźełanjej jstwi, pschi łónčnju a rjanem wjedrje w fahrodźe „Pod wjerbami“. Wobaj zedźeschtaj ſa šwojowymi njedźelemi ſ jenakej wjeselernosću; wonaj liczeschtaj hodźiny, a hdyž bě łónčnje zobotu wjecźor pschišchoł, wodwuchnyschtaj wobaj a dźełaschtaj ſ njewmitnawajcej horliwosću. Njedźelu rano bu wobłekajo wjeselerschtaj ſa na šłužbu wokowiti, kiž mjeriše jimaj tatón dźeń pschinjeseć, a pschemuschtowaschtaj doprjedu, schto matej pschi njej, pschetoż dźeń schmérny po nimo łaj, jšiš, a hdyž bu wjecźor rožžohnowaschtaj, dźiwaschtaj so, jo běschtaj tak mało hromadźe ſej napowědałoj. Ani jo běschtaj ſebi tehu wědomaj, poćza jo Herta we šwojim sadźerżenju napischeću Feliksej bóle wróćo cźahnyć a jeje šwónzena wjeselosć pokaja wěsću wustoknjwosći.

Wón to prawje bórzy pytny, a dokelž běšhe bischeće jenak strachecźiwy a wustoknliwy kaž pschedy, to pedźiwji Herćina sdźerżliwosć jenoż jeho łóbu. Feliks běšhe jena ſ tamnych bojaślinych powahow, kiž dyrbje być jara pobudźowane, hdyž maja ſo wupraźić, a jenoż w jara žadnych wokomikach ho jerwjeschе zyłe łajki, łajki běšhe. So by ſo do powedanja dał, se zdmuwacze a jemu sympatiskeje wokolnoschće trjeba; jo by wjeschoseje myśle był, dyrbjachu ho wschitzy wótśe zajmjeć. Pola knježnjow Pechе bě cźasto tak mjeńczatcho waschnicźka, jo skoro ho potasprasche, jako by hudowny był; potom pak bě jeho kóždemuzkuli njeztóneźnje dźałowały, kiž słowa zdanna a jeho rěczeć nutrowadze. Hišćeze druha, strachocźiwszeni žanownua wobzeločwosć bě na nim widźeć; wón ho rad wón wěstych wěcach na wokolnoścu wutrajł, dokelž ho njeswaji, je ſwojej wujowzy rumjelwon prajicź, a japlecze na to waschnje nješchtokuli do rosmołwy ſ nekajkej jednorakej wobzołbliwoscu, tola tak jo móżeschе to Herta ſ nadała žłyschećz. Wšo mjeńsche pak tej potrebnosć, wot nekoho wotnutrnu dostacź, bohužel wschak, dźiwiche njeschażowny pschipad, jo bě tónle nekhtó wulka Heloisa.

Prénja pomoznuja jewjeschе ho jako dobra dušcha a wujtojeschе ho na to, bjeschestnje a dowerliwje ſ ludźimi ho rosmołwjeć, tak jo ho wschitzy pola njeje pschijomnje cźujachu. Bojaślive, strachocźiwe waschnje mlodeho cźłowjeka bě jeje wcźujnoſ ſnadźiło; wón ho jej lubjeschе a dha jo jej pschijomny, njech też trochu pschejara melancholiſti a pokhmurjeny, a tohodła ſebi wotmyślł, jeho ſ ſebi pschewabicź.

Feliks bě wichon žbožowny dla tuteje njenadźiteje podpjery a pschija, na njeje še njembźało, lubjeschćiwosć wobšeri ſ dowérliwje. Nad ſebi ſ njej sajortrewa, pschetoż dobrowujmjeć. Heloisyna jeho rosmołwdźi; wón bu jara łóčźiwy a dźełeny šwaji ſebi ſamo na pol dowérliwje pschijomnenjenja, łóž po prawoom jenoż Herće placzachu, wottšje newjerjachu. Heloisa, kiž njebě žona mndra hłowcźa, wupschinidźe ſa tym a pschipołłnuchaśche na Feliźa jara łodźiwe, cźiste wěsće, jeho prawje njerozsmjeno. Herćinu ſdźerżliwosć drje iwona putnuły, njemóżeźche pak ſebi ja wujtojeć. Ani so by ſebi dale hłowu tohodła njewamała, mdjeschе ſa łóschе a pschijohodnische wérieć, jo je ſo w ſwojim prénim ménjenju mylila a knježna ſ Maurjić bjes dwěla ninta zadyn jara inški a nětny łajmu na ſwojim mjenje zu. Wothud hacź do myślicźki, na Feliźowu wutrobu nawadźujo a ho pospytujo, jo dobyć, bě jenoż kroczeł, a tu jwa na bórzy ſcźini. Horźdźo ho ſ tym, jo je kedźbliwosć mlodeho rěźbarja na ho ſcźahnyła, mjeńesche njepschestawajo mjeno „ſ Maurjić“ na jatyku, a widźeschе ho, dokelž je jara žiwoje wobrasnoſcje a pschećhnje ho do dźěła da, hižo w nje wjeselcźnjkej drajcje pod paźu semjana a błyschcźe hižo we duchu ho wot wschćich žywich pschećelcźnizow knjeni ſ Maurjić mjenowacź.

(Pokračowanje ſeźehuje.)

Wotchěrk jaku do wětra, čorny kaminowy spodnik jaku, do wětra, čornu ikaminowu spódnu jaku, jasnowlasne zwertiku cžapku, por čornych rukajcow, por čornych rukajcow, por čornych rukajcow

Ke konfirmaciji

poručuju wosebje **wulki wubjerk dobrych črijow** za jara **nizku płaćiznu**

Za synа:

nizke stupnje 9.50, 12.50, 13,50, 14.50
nowodasna forma a wuwjedźenje
šnórow. črije 11.—, 12.50, 13.50, 14.50
z běłym šowom a bjez toho

Za dźowku:

šnórow. stupnje a tajke ze spinku
z wysokim a potwysokim pjenjom
7.50, 8.50, 9.50, 10.50, 12.50
lakowe stupnje ze spinku
10.75, 11.50, 12.50, 14.50

Heinrich Mohr w Budyšinje

Při Žitnych wikach / rózk Kěžorskeje hasy

Wuporjedźenja črijow so w samsnej dźěłarni spěšnje a tunjo wuwjedu!

Dołhe a krótke škórnje
ručne dźěło, ma jenož na składźe
wobućowu dom Mark w Kukowje.

Gardiny
tkanjny za gardiny
etamines
vitraże / polstores
we wulkim wubjerku
Otto König w Budyšinje
při Mjasowych jatkach 3.
Telefon čo. 3162.

Kupuju
nowiny, akty, knihi po 4 pj.
papjerowy wotpadły po 3 pj.
lapy, bleše běłeho wina
bleše čerwjeneho wina
sektowe bloše, wšě druhe bloše
po powyšenych dujowych płaćiznach, **żelezo a stare metale**
jenož na wupokaz wyšnoše.
Popp na Hornjećerskim hasy 18
telefon 3427.

Wupjerki
jenož najlěpše twory
80 cm šěrokosć m 2.20
100 cm „ . m 2.75
115 cm „ . m 3.00
130 cm „ . m 3.50
140 cm „ . m 3.70
160 cm „ . m 4.25
Spratowne derbjće poskužowanje!
A. Kasper nasl.
w Budyšinje, Bürgerhain 11

Twarće z wapno-pěskow. kamjenjemi

Dźěłarnja wapno-pěskowych kamjenjow
Moritz Wobst w Budyšinje

Telefon 3065/66 a 3579

Wapno-pěskowy kamjeń je twarski kamjeń 20. lětstotka

Wjele tuńšo hač hlinjane cyhele

Z tutym wozjewjam, zo na mojej ležownosći **w Budyšinje-Třełanach** dźěłarnju wapno-pěskowych kamjenjow natwarju. Fabrikacija započnje so 1. meje 1928. Wšědnje so 60 000 štuk zhotowja. Wapno-pěskowy kamjeń je normowany, zhotowjeny z wapna a najlěpšeho křemjopěska (Quarzsand), kotryž 150 kg na qem wudźerži a **je ruje tak dobry kaž hlinjany cyhel 1. rjadownje.** Zhotowju poškleńane zwonkne a najlěpše murjeńske kamjenje.
Prošu česćenych twarskich mištrow a twarjerjow, zo bychu ze skazankami murjeńskich kamjenjow tak dołho čakali. Podawam kóždu dźělbu z přiwjezenjom na twarske městno abo wot dźěłarnje. — Prošu wo dobroćiwu podpjeru mojeho noweho předewzaća a přilubju sprawne a tunje posłužowanje.

Z najwjetšim počesćowanjom **Moritz Wobst**

Sokołski spěmnik

Njech sebi jón kóždy Serb kupi.
Płaći jenož 50 pj. Na předań
w Serbskej knihařni w Budyšinje

Die Runkelrübe
ORIGINAL
KIRSCHES IDEAL
ist die Ertragreiche
ist die Zuckerreiche
ist die Gehaltreiche
Sie ist das
nährstoffreichste Grünfutter
von Oktober bis Mai
Festgestellt in den Haupt- u. Vorprüfungen d. Deutschen Landwirtschafts-Gesellschaft, Berlin
Originalsaat in Original-Packungen zu Originalpreisen des Züchters
1-10 Pfd. 95 Pf., 11-89 Pfd. 80 Pf., 100 Pfd. 70 Pf. je Pfd.
Orig. Kirsch. Lobberich. Möhren
1-19 Pfd. 1.50 Mk.; 20-99 Pfd. 4.75 Mk. je Pfd.
Saatzuchtbetrieb
A. Kirsche-Pfiffelbach G. m. b. H. Leipzig C 1

K dostaću poła:
Arno Rauchfuß, wosebity dom za symjenja
w Budyšinje na Žitnych wikach 9

Do Budyšina přišedši zetkajemy so stajnje
w Lehmanec kofejowni
na Serbskej hasy čo. 8 — telefon 3118
ff Konditorske twory / najlěpše napoje
kofejowe pjećwa / jědźny lód
šćomowe tykancy / šokoladu
Wosebitosć: Torty
z kóždym lubym napismom k wšěm składnosćam so hodźacy dar
Najkedźbliwišo zawalamy dła rozesłanja
We přećelnych **rumnosćach kofejownje** wšědnje popołdnju a wječor **koncert**

Beńšec hosćenc w Khrósćicach

Póndźelu, 5. a wutoru, 6. měrca
swinjorězanje
a při tom so bajerske piwo natykuje
Přećelnje přeprošujetaj
Michał Beńš a mandź.

Wěsće hižo?
We Łuhobčanskim hosćencu

so 2. měrca a dalše dny
swinjo rěza a kózlo
piwo toči. Najl. pječene kołbasy a kołbaski w zwatej kajkosći.
Přećelnje přeprošujetaj
August Lehder a mandźelska

Hermann HORN

Prěni wosebity wobkhod
za lěpšu a dobru
žonjacu, mužacu
a dźěćacu drastu
Założene 1884 poručuje
wobleki ke konfirmaciji
we 8 wšelakich płaćiznach, wot 22.- hr.
wobleki za pruhowanje
wot 20.- hr.
Špatne kajkosće w mojim wobkhodźe njenamakaće!
na Bohatej hasy 19

Nowe hasy
při dźěłe, na honjtwje nosyće najlěpje
Rubber-črije
najpřijomniši elastiski khód
najwjetša wudźerživosć
žane mučenje
Rubber-črije
we wšěch płaćiznach
wot 15.— hač do 24 hr.
hobrski wubjerk
wuporjedźenja w samsnej dźěłarni
Fähle Schuhwarenhaus Bautzen, Lessingstr. 5

Kopic ložowe płachty, pis. nawoblečenja, přikrywy na sofy, blida a divany, wóskowane přikrywy, štrykow, wołma, wulki wubjerk, jara tunjo
K. Erler w Budyšinje, jenož na Žitnych wikach 11 znapřeča hosćenca „Hwězdy".

Khěža
w Koslowje čisło 7
je na předań!

Wjeršk
ekwestriskeho a circenskeho
wumělstwa
Wotewrjenje: na Budyskej Třełarni
sobotu, 17. měrca 1928

Přesadźowanje drjewa

Wutoru, 6. měrca budźa so w Kamjenjewej wotdźělu 21 na Kamjenjanskej horje
50 rm khójn. kuluchow I
400 rm khójn. walciny
a srjedu 7. měrca w Jeńsecach we wotdźěl. 23, 29 a 38 pola Jeńseo
100 rm khójn. kuluchow I
50 rm khójn. kuluchow II
5000 rm khójn walciny
zjawnje na přesadźowanje předawać. — Kupcy zeńdu so wutoru dopołdnja w 9 hodź. na Kamjenjanskej horje; srjedu dopołdnja w 9 hodź. w drjewnišću pola Jeńsecam (kaponica).

Knježstwo w Rakecach

Příloha k číslu 54

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 3. měrca 1928

P. Krječmaŕ

Lud w nuzy!

Lud w nuzy, to běšu myśle, kiž mje pułachu, jako junu wohladach Wojerowsku wokolinu. Tu žerje so cuzy mamon dy płodowopołneho žiwota serbskeje zemje, dŕeje so hruzlik wob hruzlik role z ruki spróčniweho serbskeho ratarja, so pozhubja cyłe wsy we tłamje njesmĕrnych wuhlowych jamow. Stó pomha našej lubej, z pĕsnjemi a přirodnej krasnoscu wobkuzlanej holi. Haj wrjós, jeho krej, su kapki krwĕ, stupace z maćerje serbskeje zemje, z kotrejž ma jenoź słónčko hišče smułnosć. Serbski krajan pak zhubi so w nocy ćmy do wuhloweje hłubiny. Wón łubowaše swĕtło dnja, dźensa tyši jeho nóc a stuła jeho cuzy swuk a — pjenjez. Štóž so tak hłuboko hišče njekłoni, tón kupi sebi nĕhdźe w němskim kraju statok a so z domizny zhubi — — Krasnu maju holanki drastu, pisanu, pyšnu, klikotatu a zelenu — žarowansku. O, zo chcyli poslednišu stajnje nosyć, maju wšu přičinu žarować wo swój domowny raj! Pokorny ludźik su naš holenjo —štó jim pomha, hdyž druzy jim wutłóča poslednju kapku mocy?

My dyrbimy jim pomhać!

Kak?

Zo jim poskićimy možnosć, so w Serbach zasydlić, na honach, kiž dyrbja naši krajenjo přesadźowanja dla wopuśćić. Abo zo w Serbach kupuja, hdyž so předawa!

*

Lud w nuzy, tak z nowa wo mni žehnił Ćehodła, hdyž sym Serb! Naše krasne Błóta, štó je njeznaje, štó je pře wšo njelubuje ze swojimi slĕbrojasnymi wodowymi płoninami, z prastarej štomowniju, z pěknymi domćkami, ławkami a tajnymi kućikami? A naše lube Błótowćanki, naše kwĕtki tutych honow, naša hordosć žonow! Štó dźe nimo jich krasneje narodneje drasty, zo njeby sebi ju bliže wobhladał — nichtó. Su a wostanu pycha domizny, krasa wótčiny!

Ćehodła je mi tak styskno?

Cuzy mamon dŕeje so do mĕrapolneho kraja, jusk a hara tupi bóžsku krasnosć. Cuzy wjesłuja po rĕčkach, Serbja jim słuža — za pjenjez — dyrbja! Płaćo wukonja wjesełować swój dóht, nic zjawnje — ale hłuboko we wutrobje, sprawnje.

Bórkowy maja być městno wokřewjenja cuzbnika, nowy wjetši přistaw na so twarić (snadź tež hotel), wjeselowarjo maju so do serbskich drastow tyknyć, serbsku holiča w narodnej drasće jim piwko a winko porjedźić a připódła — k słyšenju — raz serbske słowo šuknyć.

Naše złote, lube Błóta a wšo z nimi: Tuni objekt reklamy.

Serb statist?

Wutroba, zastań pukotać, mi je tak styskno!

Štó pomha?

My dyrbimy našich lubych skitać. Polo přichoda našeho organizaciskeho skutka budź: Delnja Łužica! Do skutka, bratŕa!

*

Lud w nuzy! Hdźež W Hornjej Łužicy! Bórzy swjećimy jutry — ranje Zbóžnika a cyłeho swĕta. Haleluja wyskamy, hona žra pod wutrělemi mócneho witanja Khrystusa. W rjećazu serbskich korow maju swój wotzwuk. Haleluja wyskaju křižerjo, naši ratarjo, wysoko na konjecoh z kudźerjatymi hriwami, z kwĕtkami, slĕbrom a złotom wupyšenych, hordze so znošujo. Hona wobjĕchaju proša Boha z kĕrłušom wo žohnowanje za sywy. Pobožni wjesnjenjo modła so při swjatych křižach, na domownych honach — we katolskich Serbach.

Štó pjelni wsy, dróhi a korćmy? Cuzbnik — samo z Barlina. Anta so honja, strašniwy swarja, pohonjo-dźejo za . . . . do swjateje ceremonije. Monokle zesadźenych žiwjenje wudobywarjow błyšća so w słónc, žónske w kholowach, rucy wzaku, přihladuja pobožnym Serbam. To je wobraz dźensnišeho jutrowneho jĕchanja!

Budyske jejkakulenje a jĕchanje křižerjow jene! Hdźe wostanje hłubši zmysł, spóznaće nabožneho raza pola — přihladowarjow?

Wutroba zastań! Serb bjez swojeje wole!

Štó pomha?

My! Wotŕasmy wše, štož nas ponižuje, přimajmy za tym, štož nas k Bohu bliži.

Statist njech je, štóž chce — Serb budź hordy!

Štó dawa Łužicy swój wosebity raz? Serb! Štó pyta ju jenoź jako swoju wuzbĕhować — Němc!

Bratŕa, — do dźĕła — hišče khwilku a ćepje dwanata hodźina.

Budźmy zwonjerjo zboža, nie njezboża!

Faraf Heumannowe hojeńske srĕdki

su stajnje na składže

w Hrod. haptycy w Budyšinje na Hošic hasy 27.

Faraf Heumann-kniha

272 stron z 150 wobrazami dostanjo kóždy čitaŕ dokładnje darmo a bjez porta wot firmy

Ludwig Heumann & Co., Nürnberg M. 28

Wboha Wórša!

(Wobras je wězy.)

Mój jejdźe, maja tola žony swoje wuschwaranje ź wjerchownym nuzźišim płahom. Dundr njechaj, hdźe jenoź je sałso kłuć wot pinzy połožił. Tu njeje, tam njeješi. Schłóha pak njeje jón sałzy do sałca tykнył a žobu do rĕża wjał. Hinpyt je dosć a prĕnt nas to było njeby. Khiba ma doma nĕhdźe w sałcu?

Wšitke stare drabny, kiž pschi jimjownych durjach wiśaja, pschemasa a pscherchje. Nihdźe žadyn khežiny kluć! Ale nĕschto waźnišeho namaka w symskim žalecje. Wona schłdźeje a ći so jeznje. Kaž by symna woda ji po khribjecje bĕžała. Lubościmy list! „Mojemu lubemu Handrijej" stejі tu schćerka a wulke na wobalzy. A takle rjenje serbski bjes smyłka pisane. Hewak nicžo. Teź znamki njeje.

Ach, ty dobroćelne, njewinowatke złocžatko, ty moja luba mizka! Leźiśch tu na hornjowej łapje wo mĕrje, kaž mi a tebi nĕco. Njewidźiśch, kak je wo łutym wokomiku Wórschine zyliczke žiwjenje na tyhaj cźrjopow rosrasene? Schtoź ji hižo zyle pjeć lĕt, kotrejž staj jako muž a žona hromadze žiwoj, we wutrobje žrałe, druhdy njeźmilnje krucze kaž łuby kuśataho pśa, potom sałzy mjelcźo a potajnje, schtoź ji cźmowje na mysle pschidźe, to je nĕšto strubha wĕrnosć. Kaž bły! ź cźistepo njebja: Handrij hischcze k jenej druhej łasny. Ty grawocźiwy łopnje! Ty njehanbiły jebako a łudako!

Tola jena nadźija hischcze ji žywa. Możno je, so zyle nĕschto druhe w nim stoji a žgyła žadyn łubosćiwy list njeje, rcho njepĕcha. Je wschak žej pschi žebi myślita, fo hischo. So troschi je zyle njewinowata wĕz. Wĕso, jsoro njeje możno, so dyrbjał mój łuby Handrij taste habrjescheho być.

Ji je, kaž by wot załoźneho chodźitrołcźenja wotucźiła. Runje tak wołoźena a wjeźoła natorhuje wobałku. Nĕtko budźe fo hnydom pokasać, so je jeje rohhładnoscź najwjetscha hłuposcź.

Ale, ow jej, ow jej! Wboha Wórschc. Pśimiki a rynczki fo wjercza a rejuja, runje tak teź jiwa, žwĕt fo do procha župa!

„Horjo łubowany Handrijo! Pschihódźeich jutrje wjeczor zaś ke mni? Sćym njemuźny źama. Pschihódź pak wótsze! Hewak žym na tebje hnĕwna. Wjeźeła fo hižom a witam cźe w horzej łubocźi. Wokoło wośmich. Nan a maćź pódźetaj k Scholeźjanu na bjeźadu. Twoja tebje łubowaza Hana."

Po cźasu pschihódźe Wórscha zaśy k žebi. A jnĕźe stacźe sa jenej druhej łasny. Nĕtko na śnajmjeńscha dopokaśy w rukomaj. Bych-li jeno wĕdźała, schtó tale hłupa hubyła je. Ach, wohładaj fo na to, je wschc jene. Dha je śnajmjeńscha pjeć lĕt wożenjena była. To njeje žena knjeźna winaja, ale dźĕlena žona, kiž kóždy mĕśaz žwój rjany pjenjez dostanje. Hoj, tak je a budźe! Na žwĕcźe je tak kotworótnje dosć. Hahaha! Do mjeschwoca budźe jenu płunyć, hdyž domoj pschidźe, ź mokrym hadrcźichćom nĕschto wokoło wuschow dacź a zyły bow wopłokankow do wocźow kidnje, je śykacźom zeho hłowy morwnje. Nĕ, docźasaj, wschitko we mĕrje! Po wożerawschim hiśe dźetaj fo potajśim dźensa wjeczor rycźnicź. Budźe cźinicź, faš njeby wo nĕcźim nicźo wĕdźała. Wśerźadnje pschecźełnje budźe ź nim cźinicź. Za nim budźe fo wicź a hładacź, schtó jeho łubuśeli je. Pofhładacź budźe pod wokanami a horcź fobu wośmje, wokno rozcźepje a jón do jśiwy kidnje. Zyły rjetcmaś śwédkow žej fobu wośmje. Kóždy je pśpcźim rjemjenjom. A kóždy bow jucht fobu. — Nĕ, jenoź wjsko mĕrnje. Njeźmĕ nicźo pynjeź. Zyle pschećaśajemy dźĕli dacź, hdyž pschcpreschenje na žudźiśtwo k rozwjesenju mandźelskiwa bóstanje.

Handrij pschidźe wjeźoły domoj a je dobreje myśle a dźiwa fo, so je Wórscha tak wurjadnje łubocźiwa. Tajka wona fóždy wjeczor njeje. Ale wschc nicźo njepomha, trócźiś fu wobehlacź ju tola dyrbi. Wych-li ji prajiś, nó to by rjanu „schpektakl" cźiniła. Pschecźo fakn hłada na cźasnik a króśko do wóśmich fo hotnje, wośmje jenu schłórnju pod paźu a kunje fo mjeźeso ź thźjerych dwri. Nima wschak cźistcho žwédomja.

Ale Wórscha wobthawa žwój mĕr, hyrnjeź fo w njej śmutsła wśeho warika a sbrkota. Dha jenu mĕrnje hicź, kaž njeby nicźo dale było. Jenoź k wocźomaj bĕ schłórnju pod paźu wjał, kaž by k jdźerjej sebi a wot tam potom wĕcźe k žwójej mjeźeźajej łubzu. Nó, cźakaj jenoź. Ty wóślaze kóza.

Kuzło cyrkusa.

Wobraś

Hobrski zyrkuš **Amarant** ma w blišchim cźasu do Budyšchina pschijśeć. Wón wusupi ź wubranym programom a pschiwjedźe k tenu wulku žiwu śwérjatow fobu. Jedna fo wo derje frjadowany zyrkuš, kiž žwjasuje na žołownje waschinje nałoźki faschthych cźasow je žadanjemi naschich dnjow. Dźiwało na bórsomne pschedstajenja naspomnjeneho zyrkuša budźe fcźehowaca rosprawa naschich cźitarjow wołiebje fajmowacź. Red.

Zyrkuśowi ludźo! Na kak pśiśanu, wulku mĕschcźaz ludowu dopomina naš to, kak swjećela naš mnohosć śwérjatkow a śwérjskow ź najwschelakorischich kónzow žwĕta, schtoź nĕtko jómu k dobremu zyrkuśej fluschca. Symschi cźasj je sa zyrkuš cźichi cźasj, ale hdyž fo poślednje dny mĕrza bliža, potom pynjeschi, kak fo cźłowjek a stocźo na nowe dźelo wjeselł. S wulkej pilnosću śuduje fo wjedro. Pospyty a śnuceźowanja traja psches zyłu symu, fo bychu fo pschesso saś nowe pschedwjedźenja polticźicź mohłe; kónz februara napinaju pak fo ź zyłemi mozami, wschitko ź njewschednej pilnosću dźe, ź widomnym wjeselom, — pschetoź sa krótki cźasj wobswĕtła zyrkuš sałso wulke a kraśne śwézy, bórsy pschikhwataju tyhaźy dźakownych a zaborjenych pschiwobarjow zyrkuša do stanownych palastow, hdźeź wobdźiwajo widźa, ź kajkej wusłužnosću a pilnosću cźłowjek a stocźo wobdźiwanja hódne wumjelse kusti wukonjataj. Haj, runje je w tom leźi hišo dźeł zyrkuśowcho kusta, so cźłowjek a stocźo w hewak njedosćażnej pschesćażnosći w dźĕle fo sjednocźitaj. Sa wutwuczowanje a zyrkuš pschihodźa fo wośo jenoź najdrohotnische stocźata. Stary konjazy śkłudźeć powe jómu, so konje rano na pruły cźako w stanje pschihładowawjow njebudź, ź mało wjeselom a dokładnosću dźĕlachu, tak so dyrbjesche fo na kóždej pruły mjerjacź, mjes tym so stocźata wjeczor w manezi śpĕschnje a derje śich wumjesche kusti wutwjedźechu. Nĕtko bĕsche konjazy śkłudźeć na jednoru myślicźku pschichoć, wón wobthadźał delnje mĕstna se dźeśimi a śwobodnymi pschiśtajenymi a hlejeśes stocźata dźĕlachu teź na pruły wulkotnje, dokelź wĕrzachu, so maju woprawdźitych pschihładowarjow. To je duschа śwérjeca! Wulki wóliw na wuwjedźenja a njezenje stocźeca ma teź hudźba.

Zyrkuš . . . łute słowo śkutkuje na žywasy a sałso tyhaźy ludźi, kaž kuśatśka móz, tale kuśatśka móz pak je hižo nĕschto prastare, pschetoź sa kśesjazy, sa klassiki cźasj zyrkuša tworichu staŕi Romjenjo w tamnym cźasu wjas hacź ludowe słowoź panem et circenses! — „Khleb a hry", to dĕsche wyšoźkowuwitemu a wjeselstrowitemu, sa śportsowo saharjenemu ludej Romjanowu ź wopschijasnym śrosumjenjom idealnego žiwjenja. Mĕjesche cźłowjek khlĕba dosć a wjeczor circenśiske hry, potom cźitjesche fo jako w njebjesach! . . . Potajkim hižo tehdy śnajachu kullo zyrkuša, kiž je njewuczerpne jako stawišny zyrkuš, kiž žedi hacź hotał hischcze nichtó napiśacź žwójił njeje. Haczrunjeź je žo zyrkuš w žwojim łatkadze pschemĕnicź dyrbjał, je tola wjele ź tamneho klassifikeho cźasa wobthowaś, pschedze wschém njemóžemy žebt zyrkuš mysliś dyrbjeś. Dyes zyrkuša njebyłu tyhaźy ludźi śwérjata ź zuśych krajow ant po mjenje śnali. Potom pak fo wot nowowzałaźneho zyrkuša teź žada, so ma sthrobliwych kellerjow, kiž lehdy wibżane strašchne łuśki wuwjedu a woschiwa a kumschcźy zuśych ludow śnała. S prawom fu wyschnoscźe tehdała wumjelstu hódnosć khmanego zyrkuša pschipóznali, ke kotremž teź Amarant śluschа. Ludźo, kumschtarjo a wumjelscy dyrbja fo potom wo to starać, so bychu fo pschihładowarjo jómu tak prawje ź wutrobu śmjeć mógli. Stawišny klowna fu dołhe a bohate leho napohład fo w bĕhu cźasow pschemĕnił, niź pak jeho woprawdźitu nadawk, won dyrbi ludi k śmjeću wabicź. To fo husto dosć pschemało waži. Zyrkuš Amarant kładze na to wulku waźnosć, hdyž jenoź prénjotnych klonow sa to postajі. Haj, śmjeće njesmje ju zyrkušu sastacź, teź nihdy njesestanje.

Jork, niź pak usehome rĕcźe, je ź pschewodnikom pucowaczeho zyrkuša. Němsći zu kuś je dla žwjeźe je wjele stronkosće hischcze dźensa śmany a po zykem žwĕcźe wobłubowany. A tohodła ma jón teź wobydlerstwo Němstkeje sahcź, podpjera jón na łubosćiwe waschnje teź hischcze pschecźo. Zyle wĕcźe twarja Amerićenjo hischcze wjetsche stany dyli my, maju wjazy awtomobilow a tankow, ale jich pschedstajenja njejsu tak prawne, njedźiwajo na wyšoke wumjelstajenja njejsu tak prawne, njedźiwajo na wyšoke wumjelstwo ale wjelebołe na pschećahajuzu sensazju. Tam pobrachuje trĕbne kusto, kiž wobdawa stany nĕmskeho zyrkuša.

S wulkej pschichylnosću a dypkowuje wołkwina fo dźĕla w zyrkušu. Wednjo a w nozy fo dźĕla, psches zyle lĕcźo, pschetoź sa krótke dny widźimy tuto hodźiśe pschedewjacźe hižo sałso na druhim mĕśnje, w druhim mĕśe a sałso fo tyhaźy ludźi wjeselą, sahorja, sabawjeja . . . . Njeje-li wot wjednika hacź dele k najjednoricźnischemu dźĕlacźeju wschitko dosć derje farjadowane a njekrjeźi żelezne wołe ź winowatosći, dha fo zyrkuśowe pschedewjacźe njenawuźi. Teź najmjeńśe dźĕło je pschi natwarjenju a wottorhanju stana adinadrje rosdźĕlene. W kóždym mĕśe wjeselą fo mnohi, mnohi ludźo wjeselą fo nad kuśkom zyrkuša a zyłej žwojej pśiśanoscźi, kiž jich hnydom wobjima, hdyž fo stanant zyrkuša bliža. Wĕcźeze jenoź, teź cźi ludźo, kiž fu stajnje w tutom powołanju, śnaja to kuśto dosć derje a fu w tont jasa žwożewuś. Zyrkuš je žo, dźiwajo na fśpcźenja nowego cźasa, po stoletnej sańdźenoscźi strowy dźerźeć! Zyrkuš je teź njesańdźe, pschetoź kuśto, kiž ź njeho wukhadza, je pschećyhne, wobkuśkaze a kraśne.

S zyrkuša wutłaha zyle hinajschi duch dyli ź dźiwadła, varieteja a kabareta. S wĕstym prawom praja staŕi ludźo zyrkuša, so tón, kiž bé jómu na nĕkake waschnje połu zyrkuša pschińtajeny, fo teho wjazy wostajicź njemóże — zyrkuša mjenujѣy . . . Snajemy śwĕtoznamnych artistow, kiž fo do pschijómnoho žiwjenja wobhladaja, kajkeź fo jim fe mĕśazym pschińtajenjom w śamtnem mĕśe poźticź, dokelź w jich žitach krew pucowazeho cźerje, dokelź fu fu nĕdźy pschi zyrkuśu narodźił a dokelź kusto zyrkuša śnaja. Tuczi ludźo śnjeśu radscho wschitke cźeże wobcźeżneho a khwatneho pucowanja, dokelź fo pschi zyrkuśu na wsche cźasy žwożowni cźinja. S tym zyrkuš wo wjele bobudźe artistiśti derost je wopraudźity, sa powołanje wotrosćiś. Grod, najźakwniśchi artist a hudźbny klown naschcho cźasa, kiž psched krótkim w Barlinje wustupi a na dźeń 1500 hrmy bosta, je dźeśo zyrkuša a stam ź artistow bésche zyrkuśowinna a wucźerinja. Zyrkuš je a wostanje schnla artistiśtia!

Khmany zyrkuš je hischcze dźensa rady widźane wo mnjenje so kóžde mĕśto. Cźłowjeka puta pschezo wubrany, bohaty program. Kusto zyrkuša cźehnje k žebi . . . .

F. w. W.

Hižo wlecze žo mjelčo ja nim a ſtupi žo bliſko ſchowzej khěžki. Tam ſtrašuje, doniž ſažy won njepichnidže. Njeska niczo dale hacj wědźecy, hdže jeho lubka bydli.

Ale po pol hodźinźy njeſczerpnebo cžakanja ma ſtónczo nje ſyte a dže muſs k ſchowzej. „Né," napſchecziwja tuchi, „wajch Handrij njeje tuchy a njeje ja zyły wječzor pichtichol." Khóſt bracz a garbar, tuž ji niczo druhe njeſtyhwa hacj ſažy domoj hicz. Njemóže tola thdže won thdže cžuſkliczej, hdyž ſu njewjeſty doma, a tam pod wokanmi poſtacz. A hdyž domoj pichidu, ſakopny žo pſchi cžmiczky do ſchtórnje, kiž je tutón lindak a jebak, tutón mandželſtwowlanar blisko pſchi khěžinych duri ſtejo wotſtajil. A wona je tak hlupa była a hacj wopraſchowacz mužkla, ſo najperjódzy k ſchowzej pódże. Nó, niczo njewadźi, budże nafaltra žo wſchudże napraſchowacz, hacj je Handrij pola nich byl. Na to waſchuje hižom ſhoni, ſchtó tuta luboſczíwa dźowczeczka, tuta grawerſka wa ſmijiza je!

Nětko halle ſ njeje wěſcha ſaſtobjenoſcz a žarliwoſcz wuprajnje. Wórſcha poryadu pſaka a žo ſmeje. Nó, cžakaj jenož, hdyž domoj pſchidźeſch! „Wědźecz chzu, ſchtó tale hlupa wopiza, tale ſtara kawka je, kiž je žo do mojeho Handrija zahladała," wuraſy Wórſcha, wſcha ſadwélowaza.

Handrijej je jaſne, ſo je ji tola nětchto k wuſchomaj pſchiſchło a tuž ſo ji ſjawnje a ſprawnje wuſna, ſo chze pſchi ſakoženiſim ſjwjedženju ſažo kupleje pſchednjeſcz a tohodla pola knje'a kantora wuhnuk. Je ſ wotpohladbom ſamjeczkał, dokelž je kóždicžke khto ſwarjeła a jemu porokowała, ſo hiſchcze kelſiyn hraje. Ale hdyž jemu Wórſcha jako poſledni trumf tjamy liſt do wocžow cžiſnje, dha žo nazhi Handrij khěrko ſtroži.

„Khóſt thort, tón mam tola wot Kajchporez Hany a dyrbjach jón dženża Domſchez Handrijej do léha ſobu wjacz, hdžež hromadże dźetaſcz. A ty ſy jón ſamo woczinila, Né, žona, ſchto nětko ſ nimi cžinimy? Ach, wěſch, wuſmu druhu wobalku a dam jón jemu jutſje. Schtoha ſyka piſa? Nó, Wórſcha, ſchto ty ſ taſkmaj wulkimaj wocžomaj na nuje ſhladujeſch, hej? — Aha, nětko mi pocžina ſwitacz. Ty dże ſy ſej myſlila, ſo je tón jenu piſatu? Tehodla dże bě ſyła ſamyſlena a cžinjeſche tak wólbrnje. Kak móżeſch jenož ſej taſke nětchto myſlicz!"

„Schto ſej myſliſch", praji troſchku ſmérowana, „cžiſty eſe jenož tak kuſ hněwacz, cžinjach ſjwój żort ſ tobu."

Mjeſczo pak ho tola haňbuje a halle rětkore dny podſlichu žo wuſna, kajki dżeń je tehdom pſcheſwitła.

Přilopk.

* **Wuſud pſchecžiwo Krautzej je pfacžaza.** Dokelž hacž **do ſrjedy** ranja na pſchikluſchnu **khlóſtanſku** komoru **kraſneho ſudniſtwa II w Barlinje** žanych namietow na reviſiju dóſchło njeje, **ani wot ſtatneho** rěcžniſtwa ani **wot ſakſkowarja**, hu wuſud w projeſu pſcheczíwo Krautzej prawomócny.

* **Wonjeczeſczerjej pohrjebniſchcža.** W Cžiſingenje pola Landawy w Pfalzy mſedaj 17. a 19 létuaj pachołaj židowſke pohrjebniſchczo ſapuſczejczaj. Wonaj ſpowalaſchtaj 42 rowowych pomnikow, kotrejž ho dżěła rozbichu. Skutne rěcžnijwy ſlójniſtwo dale pſchepytuje. Pohrjebniſchczo je nimale 1000 lét ſtare.

* **Železniſke njeſdoże w Delnjej Bayerſej.** Sſrjedu rano 5 njeſamſchinowy po 6 hodź. ſajedże na Plattlingſkim dwórniſchczu w Delnjej Bayerſej lokomotiwa do wohobowego cžaha, kiž k wotjědżej do Eiſenſteina pſchihotowany ſtejeſche. Wona tak hłujnje do cžaha ſrafy, ſo buchu tſjo puczowazy thžiro ſranjeni. Sanitetna kolona dyrbjeſche ſranjenych do Plattlingſkeje ſhorownje dowjeſcz. Jako lohkoſranjeni ſamolwichu ho 17 puczowazych. Schtyrjo lohkoranjeni žłuſchachu do cžahoweho perſonala. Nałata ſkoda je ſnadna a wobſtoj njebu ſahacženy.

* **Wopſczetneho pjenježerja ſajeli.** Zentrala ſa wuſlědźenje wopacžnych pjenježerjow pſchi Barliniſkej kriminalnej polizſi ſaja 57létneho kamjenjeczerja Alberta Wottera, dokelž je pjecza wopacžne pjecź a dżeſacžhriwnowſke rentowe pjenjeſy wudawał. Tehdy běchu jeho lepili a ſažudźili. Lědma běſche Wolter ſažo ſ jaſtwa won, dha ſapocža ſažo wopacžne pjenježy dźetacz, doniž jeho nětko ſažo njeſajachu.

* **14 zygnanow ſo ſatepilo.** W ſchpaniſkej provinzy Huelva dżyſche zygnanſa zwólba, 14 muži hyſlna, na kontjach rěki přebjechacz. Zulu zwólbu pak ſotmy ſhrabnychu, ſo ho wſchitke 14 woſwoby ſatepiche. Mjes nimi běſche pjecź jonow a pjeć dżeci.

* **116 lét ſtary wumrě.** W litwianiſim mjeſcze Kibarti je wobydlež wumrěł, kiž je ſwoju ſtarobu hacž na 116 lét pſchinjeſł. Wón běſche hacž do ſwojeje ſmjerze cžiły a ſtrowy. W cžaſu jeho narodźenja pſchebywaſche Napoleon ſe ſwojim wójſkom w Ruſkej.

Cyrkwinske powěſce.

S Budyſina.

Njedźelu Reminiſcere, 4. měrza 1928:

W Pětrowſkej zyrkwi ma rano ½8 hodź. farař Siegemund přehowanje; dop. ¼12 hodź. ma farař Berg wječerſke kemſchenje ſobuſwon ſa ſjawſku wosſadu (zyrkwinſka budźiſa: wobjecžka kapała); wječzor ½6 hodź. je liturgiſke póſtne kemſchenje. Dźěła ſa hyrgle a khór wot Bacha. Wunjeſbowanje: Zyrkwinſki khór pod kantorom Petzoldom, organiſt zyrkwje ſjwi. Pětra Horſt Schneider (hyrgle) a farař Schneider. Programy je wſchěmi krſtjanſi ſo pſchi zyrkwinſkich durjach darmo rozdźěla.

W Marijnej a Marcžinej zyrkwi ma rano we 8 hodź. farař Schneider ſpowěd a Hoſ. wotkazanje; dop. w 9 hodź. ma farař Paul přehowanje, w 11 hodź. farař Große kemſchenje ſa dźeci, wječzor w 6 hodź. ma farař Berg přehowanje.

Sóberka ſa potrjebne pacžeſcze dźeci.

Póndźelu pop. ¼4 hodź. ſkromadźi ſo w ev. towaršſchowni woſnadne ſónſke towaršſtwo ſ mějacžnej ſkromadźiznje ſ pſchednoſchkom.

Wutoru pop. ¼3 hodź. je w Pětrowſkej zyrkwi modlerſka hodźina ſa niedźelnicze.

Wutoru wječzor we 8 hodź. ma w ev. towaršſchownt farař Berg biblijſku hodźinu.

Sſrjedu wječzor we 8 hodź. ma w Tuchoſkej zyrkwi ſuperintendent Fröhlich póſtny biblijſki wječzor.

Pjatk wječzor we 8 hodź. ma w evang. towaršſchownt farař Siegemund biblijſku hodźinu.

Tydźeńſku ſłužbu ma w Pětrowſkej zyrkwi farař Geiße, w Marijnej a Marcžinej zyrkwi farař Berg.

S Nakeja.

Njedźelu Reminiſcere je rano we 8 hodź. ſpowědź a ſwj. wotkazanje, dop. w 9 hodź. herbſte a ¼11 hodź. němſke kemſchenje. Pop. we 2 hodź. je herbſte póſtny nabožnoſt. Wot ½9 hacž do 3 hodź. ſu wólby wobſadnego ſaſtupjerſtwa na farje w pacžeſkej ſjwje. — Sóberka ſa ſmutkowane miſijónſtwo.

Póndźelu rano we 8 hodź. je pſchiſanje ſ wěſe a ranſcha nutrnoſcz. Wječzor we 8 hodź. towaršſtwo ſonow.

Swójbne powěſce.

Sſtuhjenaj: Elſa Kuſchlez a Kurt Schuſter w Budyſchinje.

Sloužowanaj: Leo Hillebrand, wyſchſchi leutnant we w Drježdżanach ſ Mottrautu rodź. Pelzez w Korſunju.

Semrěł: Jan Wiedenwach w Nowych Boranezach, 59 lét.

Hamtske wozjewjenje z Budyſina.

Skólne wikl w Njeswačidle

ſrjedu, 7. měrca 1928. Cžinjeńſka radá

Towaršſtwowski powěſtnik.

Budyſin. — **Župa Jan Arnošt Smoleř** zeńdże ſo jutře njedźelu, 4. měrca, popołdnju w 5 hodź. k přińjemu porjadnemu poſedźenju. Wopyt wſchěch předſydow towaršſtwow ſo wſchěe wočakuje. Cyle nuzne a ważne, wujaſnjace jednanja. Krjeſmaŕ.

Budyſin. Generalna zhromadźizna „Nadźije" wotměje ſo w utoru, 6. měrca, wječor we 8 hodź. w „Kat. towaršſowni". Porjad: Rozprawy, nowowólby, namjety a wſelčizny. — Na tutu ważnu zhromadźiznu přeproſujemy wſě aktivne a pasivne, ſtare a młode ſobuſtawy. — Kedźbu! Z dypkom we 8 hodź. je poſedźenje předſydſtwa, wuběrka a dirigentow! Předſydſtwo.

Budyſin. „Bjeſada" ſkhadźuje ſo kóždu póndźelu w Serb. kofejowni.

Bukecy. Naše „Serbſke towaršſtwo" wotměwa jutře njedźelu, 4. měrca, wječor w 7 hodź. pola Stangec ſwoje poſedźenje. Přednošk wo hnadownych měſtnach we Łužicy. — Po tym zabawjenje ze ſwětłowobrazami. Bohaty wopyt wočakuje předs.

Bukecy. „Radoſć" ſpěwa přich. tydźeń ſtwórtk wječor we 8 hodź. (nie ſrjedu). Dirigent.

Bukecy. „Jedn. Sokol" zwuńuje kóždu ſobotu wječor we 8 hodź. Přińdźe z časom!

Hłowna zhromadźizna Posmjertneje pokładnje župy Jan Arnošt Smoleř budże jutře njedźelu, 4. měrca, pop. w 3 hodź. w kofejowni Serb. Domu. Přizamknje ſo k jednanjam župineho poſedźenja. Prawo, přitomny być, ma kóždy ſobuſtaw pokładnje. Porjad: Rozprawa, poſtajenja dalſeho zarjadowanja a wupłaćomneje pomocy a přinoſka.

Wodźacy wuběrk.

Nawječorna župa „Michał Hórnik" přeproſuje wutrobnje a naležnje na ſwoju zhromadźiznu ſrjedu, 7. nałětnika, pop. w 3 hodź. pola Vickec w Haſlowje. Dźeńſki porjad: I. Rozprawa wo wurjadnej hł. zhrom. Domowiny w Budyſinje a rozmowa; II. hłowna zhromadźizna Domowiny we Wojerecach a naše namjety a přeća; III. zjězd župiny w Rózhońcže 2. julija 1928; IV. namjety, kotrež maju ſo do 5. III. piſomnje zapołožć županej.

Župan: J. Delan, farař.

Porſcy. Kaž je znate, chce ſobuſtaw „Sokoſtaka Jednota" w Porſicach jutře njedźelu **wječor ½8 hodź.** w Handrikec žurli ze ſwojimi dźěćimi dźěſacy ſwjedźeń wuhotowacz. Hrać budźeja ſo někotre dźiwadłowe kruchi. Tuž přeproſujemy wſitkich naſich Serbow a we wokolinje, zo bychu też tutón ſwjedźeń wopytali. Jedn. Sokol.

Ralbicy. „Jedn. Sokol" wotměwa utoru (6. III.) wječor we 8 hodź. zhromadźiznu. — Porjad: Rozprawy a rozličenje na zańdźene lěto a přijimanje nowych ſobuſtawow. Kóždy ſwérny Serb je nam lubje witany. Po zhromadźiznje je zwučowanje. Prosymy wo wobdźělenje wſitkich! Staroſta.

Tydźeńſka ſkhadźowanka a wědomoſtna zabawa ſobuſtawow **Maćicy Serbſkeje** je kóždu **póndźelu** nawječor wot 6—9 h. w Serbſkej kofejowni w „Serb. Domje" (w małej ſtwi.

Za Praźkich ſpěwarjow! — Přich. pruha wotměje ſo **jutře** njedźelu, **4. měrca,** popołdnju w 4 hodź. w „Serb. Domje". Prošu z dypkom! — Kedźbu! Nadźijam ſo, zo wſitcy přińdu! Tón króć ſo ſpěwarjo po liſcinje přečitaja. Bjez dosahaceje winy nichtó njeſmě wuoſtać! — W tutej pruzy ſo cyły program wozjewi! Hladajće pod „Ze Serbow" w dźenſnišim čiſle „Serb. Nowin". Hłowny dirigent.

Zwjazk Serb. Ratarſk. Dorosta změje **póndźelu,** 5. měrca, ekſkurs (wulět) do Drježdżan na ſkótan rózarnju. Wotjědźemy rano 525 z Budyſina, zhromadźimy ſo **¼6** na dwórniſču. Towaršojo, budźćo z časom tam! Jědźemy hač na hłowne dwórniſče (Hauptbahnhof). Prošu wo bohate wobdźělenje.

J. Guda, předa.

Sokoſtwo, ſport a hry.

K třećemu razej Schmeling přećiwo Gibsy Danielsej.

Europſki miſtr Schmeling chce ſwoju překwapjacu porožku, kotrež jemu wobwjertliwy cygan Gibsy Daniels w Frankobrodże n. M. přinjeſe, ruče zaſo narunać. Kaž nowiny z Frankobroda pisaju, ſtaj ſo tam njedźeln wječor Schmeling a Gibsy Daniels zrěčałoj, zo hišče k třećemu razej přećiwo sebi wuſtupitaj. Senſacionelny wuſtup ma być w meji w Barlinje.

Też Breitenſträter přećiwo Gibsy Danielsej.

Němſki ex-miſtr w čežkej wazy Hans Breitenſträter, kotryž ſo při wojowanju mjez Schmelingom a Gibsy Danielsom *Frankobrodſkim ſportſkim zajimcam* a přećelam *předſtaji*, bu z wulkimi ovacijemi witany. Wón zwjaza ſo tam za jene wojowanje ze Gibsy *Danielsom. Wonaj drje kónc měrca abo* spočatk haprileje přećiwo sebi wuſtupitaj.

Wo němſke miſtrſtwo w boksowanju.

Němſka wyſnoſć za boksowanſki ſport zoůdže ſo wutoru w Barlinje, zo by wuradžowała, wo wojowanju mjez Dienerom a Schmelingom, kiž ma być 4. haprileje w Barlinje. Wuhjerk, kiž wobkhodne naležnoſce rjaduje, dyrbješe namjet po artiklu 57 ſportſkich prawidłow dowolić. Tak wuſtupitaj nětko boksarjej Diener a Schmeling 4. haprileje k wojowanju wo němſke miſtrſtwo. Dobyćeŕ je winowaty, zo ſwój titl 6. meje přećiwo dobyćerjej w poſlednim rozſudźenju w Dortmundże zakita.

Paolino zbity!

Boksowanje čežkeje wahi na Wimbleyskim polu pola Los Angeles mjez europſkim miſtrom Paolinom a mjez amerikanſkim čornuchom George Godfreyom, kiž je ſebi w poſlednim času wjele ſławy dobył, běše nětdźe 40 000 přihladowarjow přiwabiło. Tući buchu pak khětro zjehani, přetož přećiwnikaj njepokazašaj we wšitkich dźeſacy wuſtupach žanych wosebje zajimawych wěcow. Wojowanje ſkónči ſo z wočakanym dobyćom čornucha Godfreya, wo kotrehož běchu ſo zajimcy najbóle ſadżeli a w kotrymž bliſſeho ſwětoweho miſtra widża. Europſki miſtr Paolino wojowaše jara derje. Předewšém móżeše ſo ſtražnym ſtorkam ſwojeho přećiwnika zminyć, kiž běše nětdźe 40 puntow čežši.

Domgörgen žada za europſkim miſtrſtwom.

Jako hu njedawno Francowza Molina za europſkeho miſtra ſčońnje wahi pomjenowany, ſebi wšelacy, hnydom myſlachu, zo němſki miſtr Heinz Domgörgen ſwoju ruku za tatej krónu wupřeſtrě. Tak też woprawdże bórzy přińdże. Po poſtajenym puću přez němſku wyſnoſć boksowańſkeho ſporta je tutón Kölnſki měšćan officiaine wuždanje na europſkeho miſtra Molinu na Mjezynarodnu boksowańſku uniju pósłał. Domgörgen a Molina ſtaj hižom raz přećiwo ſebi wuſtupiłoj. To běše 1. decembra 1927 w Barliniſkim ſportſkim palaſce. Tehdomniſe wojowanje ſkónči ſo po dźeſać wuſtupach njerozſudźene.

Dr. Peltzer chce ſo zaſo do Němſkeje wróćić.

Dr. Peltzer je w Nowyorku prajił, zo w Americy žaneho dobyća wjacy njewočakuje, dokelž njeje tamniše poměry zwučeny, doſkowe běhaniſco, zawrjenu halu a wosebje ſwojeju derje wuwučeneju přećiwnikow Hahna a Conyera. Jemu pječa najwjacy na tym zaleži, zo by ſportſke nazhonjenja hromadźił, z kotrymiž móżeše němſkim muſtrowam při zwučowanju za olympiſke hry z wužitkom być. Dr. Peltzer do 10. měrca z Ameriki do Němſkeje njewotpućuje.

Hrožace mróčele wokoło Amſterdama.

Po tym zo ſu zwjazki w Awſtriſkej, Wuherſkej a Čeſkoſłowakſkej kaž też Jendźelſkej wotpokazałe, zo ſo na olympiſkim kopańcowym turněru wobdźěla, přińdże nětko też hišće z Italſkeje powěſć, zo hišće njeje wěſte, hač ſo Italſka na olympiſkej kopańcowej hrě wobdźěli. Předſyda italſkeho zwjazka kopańcuhrajerjow wozjewi k temu, zo wón njemóže přidać, zo ſobuſtawy italſkeho zwjazka olympiſku přiſahu wotpołoża. Dyrbjał-li ſebi olympiſki wubjerk přiſahu žadać, dha italſcy kopańcuhrajerjo do Amſterdama njepřijedu, dokelž dyrbjeli hewak wopaki přiſahać.

Milijon zajimcow za kopańcowu hru.

Za jendźelſku wobzamknjenſku kopańcowu hru wo pokal je ſo milijon wosobow zamołwiło, kiž ſebi zaſtupnu khartku k tutej hrě žadaju. Dokelž pak ma we Wimblegskim ſtadionje jenož nětdźe 100 000 ludźi měſtna, dyrbješe jendźelſki zwjazk kopańcuhrajerjow nětdźe 99 procentam zamołwjenych wotpokazowacz wotmołwu dać.

Sonja Henieo do Kanady.

Swětowa miſtrka a dobyćerka při olympiſkich hrach w St. Moritzu w Šwicy při wumělſkim ſmykanju na lodźo Sonja Heniec z Norwegskeje je ſo ze Barlina na pućowanje do Londona podała, hdźež dyrbi pónđźelu abo wutoru ſwój titul ſwětoweho miſtrſtwa zakitać. Na to chce ſo Sonja Heniec do Kanady podać a w *Montrealu při wotewrjenju tamniſeho* nowoho lodoweho palaſta 20. měrca ſwoje wumělſtwo pokazać.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu 3. měrza 1928

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,183	100 pólsk. złotych .	46,95
jendźelski punt .	20,396	100 čěskosł. krónow .	12,395
100 šwajc. frankow	80,505	100 franc. frankow .	16,45

Na Barlinskej bursy so kursy efektow dale skručowachu. Njedźiwajcy wjeselakeho hłabłanja tež tydźeń kurs wobchodu. Wobsebje spezialne hódnoćenje namakachu wjele jatymjow. Na dewizowych wikach pokazowaše so wěsta zdatnosć.

Barlinske produktowe wiki njeběchu so tež wječera jara přeměnjene. Płaćizny wobkhowachu swjetsca swój khowanje. Wobrot běše pak khětro wobmjesowany. Tukrajoce rožki poticźesche so dale mjelo. Za nju namakachu so lepši za kowoš do twikrafa, wobsebje do Čěskosłowakskeje. Wječera płaćeše zentnar

w Barlinje

pšeńcy 11,55—11,70 hr., rožki 11,95 hr. hač 12,10 hr., jećmjenja nałětnjeho 11,05 hač 14 hr., wowsa 10,75—11,30 hr.

w Shorjelzu

pšeńcy 12,75 hr., rožki 12,75 hr., wowsa 10—11,20 hr., jećmjenja nałětnjeho 13 hač 15 hriwnow,

w Drjezdźanach (sandźenu pondźelu)

pšeńcy 12,25—12,50 hr. (12,10—12,35 hriwnow),
rožki 12,75—13 hr. (12,65—12,90 hr.),
jećmjenja nałětnjeho 14—14,75 hr. (13,75 hač 14,50 hr.),
jećmjenja nałymjeho 11,25—13 hr. (11,25 hač 13 hr.),
wowsa 11,40—11,90 hr (11,30—11,65 hr.)

schtwórk w Kamjenzu

pšeńcy 12—12,30 hr., rožki 12,25—12,50 hr., jećmjenja 13—14 hr., wowsa 10,50 hač 11,20 hr., běrny 3,20—3,80 hr., brošata 15—18 hr.

W termijnowym wikowanju

za měrc: pšeńcy 12,92½—13 hr., rožki 13,20—13,18½ hr., wowsa 11,05—11,62½ hriwnow,
za mej: pšeńcy 13,50—13,57½ hr. a rožki 13,65—13,62½ hr., wowsa 12,40 hriwnow,
za julij: pšeńcy 13,87½—12,85 hr. a rožki 13,07½ hač hač 13,02½ hr.,

Wiki wunjtkowneho zlotu wječera pjatk w Barlinje

(Magerviehhof Friedrichsfelde)

Na nje běchu pschihnali 675 młodych bójtow, fjećenych krowow a jałojow, 2 bykow, 31 prósnikow a 197 zjećatow.

Młode bójki a fjećene krowy płaćachu 250—540 hr.
Sfućene jałojzy 220—450 hr.
Byki, prósniki, zlót k wjazanju a k tormjenju po zentnarju 42—46 hr.
Wubrany rjany zlót dospě hišće wyšiche płaćizny.
Wiki běchu hubjene, dźěl tam so njepscheda.

Na pschedań:

Wobsłaj w Hornjej Kinje čo. 8.
Krowa i młoda wyšokofmjećelna, w Nadrósnej Hrabowzy čisło 15.
Prošata, kotleć Žuj w Dobranecach.
Krowa cjehniwa a wyšokofmjećelna we Wojerecach, Haag čisło 10.

Pschijtajicj pytaju

Holzu i porjadnuje šiwóhy, k 15. haprleji, mandźelska Alma Richterowa w Budyšinje na Khěžorskej drózy 11 III.
„ abo jednoru pomocnizu w Budyšinje na Nowych hrjebjach 3, dołkach.
„ za dom, mandźelska klampnatšeho mischtra Münka w Budyschinje na Žitnej haju 8.
„ za dom, kiž może trochu warić, mandźelska direktora Stehninga w Budyschinje na Mättigowej haju 37 delka.
„ za dom, mandźelska L. Bjenadowa w Kamjenzu na Knježiskej drózy 5.
„ młódšichu, porjadnu a sprawnu, mandźelska pjekarskeho mischtra Hausy w Semjacach.
„ za dom, kiž njetrjeba do fschule thodźić, w Lubiju, na Schulskej haju 4.
„ za dom, młódšichu Sserbowku, mandźelska Brendlowa we Wojerecach na Sto-Komorowskej drózy 9.

Krawjeckeho wuczobnika, krawjeki mischtr Petschik w Lubuschu.

Drjewowa aukcija

na Spalowskich honach njedźelu 4. měrza pop. w 2 hodź. — kupzy ssedu so pjsk' Brězkowsko-Muczowskim puczu: 15 rm. nałěpschich khójzowych kulachow, 15 halojowych hromadow.

Sbudnišću na pschedawjedowanje.

pondźelu 5. měrza 1928

w Brězni pola Kamjenza — kupzy ssedu so na wjetšeym kuble w Brězni dop. w 10 hodź.: 3 powrócźiwe fowrije a 2 konjej;

w Bluniu — kupzy ssedu so we Säuberlichez hoscenzu pop. w 1 hodź.: klamaćfa pozza s kaschćikami;

w Kulowje — kupzy ssedu so w hoscenzu „Tschi krónow pop. w 4 hodź.: mužaze koło, kožuch, pišmjsta maschina, prochšerbak, 2 klamaćfej kamoraj;

wutoru 6. měrza 1928

w Kóslach — kupzy ssedu so w hoscenzu w Kóslach pop. w 1 hodź.: 6 hromadow, něhdźe 60 tunow, plestrowatich swjeršnych kamjenjow 1. družiny, hromada, něhdźe 2 tunje małych plestrow-ćich kamjenjow 2. družiny.

Wojsewjenje.

Na pondźelu 5. měrza dop. w 10 hodź. postajene pschedawjedowanje w Kamjenej pola Nadworja njebudźe.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. 3/11 hodź.: Sšnadny wobrot pschi wječeralskich płaćizjnach.
Dop. 3/12 hodź.: Kaž psched hodźinu.

Drobnowikowanske płaćizny w Budyšinje.

3. Měrca 1928 po hamtskim postajenju.
Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniš. płaćizny hr.	najwyš. płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi .	1 kg	2,00	2,40
Čelace mjaso	1 „	2,20	2,60
Skopjace mjaso	1 „	2,40	2,80
Swinjace mjaso	1 „	1,70	2,40
Tukrajny swinjacy šmalc .	1 „	2,00	2,80
Pšeńčna muka	1 „	0,52	0,60
Rźana muka	1 „	0,46	0,48
Khlěb	1 „	0,38	0,40
Jědźne běrny	1 „	0,10	0,14
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmalc .	1 „	1,80	2,00
Sušeny połć	1 „	2,40	2,80
Dobre mloko	1 lt.	—	0,28
Jědźna butra	1 kg	4,00	4,60
„ „ wukrajna . .	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,12	0,14
Jědźne buny	1 kg	0,40	0,50
Cokor, drobny	1 „	0,60	0,64
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,30

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tonu abo 1000 kg, howak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	2. 3.	1. 3.		2. 3.	1. 3.
Pšeńca	231-234	230-233	buny	21-21,50	20-21,50
rožka	239-242	236-240	woka	21-23,00	21-23,00
nal. jećmjeń	221-280	221-280	módra lupiny	14-14,75	14-14,75
naz. jećmjeń	—	—	žołte lupiny	15-16,00	15-16,00
wowsa	215-226	215-226	zeradella	—	—
kukurica	226-228	224-226	repa. wosušk	19,60	20,00
pšeńč muka	30-34,25	30-34,25	lany wosušk	22,80	22,40
rźana muka	31-34,00	30-34,00	pocn. melasa	—	—
pš. wotruby	15,75	15,75	běrnj. kruški	23-23,60	23,70
rźane „	15,50	15,50	syno, 50 kg	2,40-2,70	2,40-2,70
lane symjo	—	—	rźana słoma	0,80-1,05	0,80-1,00
repa	34-35,00	34-35,00	pšeńč. „	0,75-0,95	0,75-0,95
hróch	34-36,00	34-36,00	wowsna „	0,70-0,85	0,70-0,85
pjeluški	20-20,50	20-20,50	jećna „	0,70-0,85	0,70-0,85

Drjezdźanska burza (2. 3.)

Pšeńca	245-250	běrnjace kružki	26,00-26,50
rožka	255-260	pšeńč. wotruby	15,20-15,60
nałětn jećmjeń	280-295	rźane wotruby	15,50-17,30
nazymsk. jećmjeń	225-260	pšeńčna muka	44,00-45,00
wowsa	228-233	rźana muka	39,00-40,50
čerwjeny dźećel	190-210	woka	27,00-28,00
raps	340-350	pjeluški	26,50-27,50
kukurica (Mais)	222-225	hróch	29,00-36,00
suche truhanački	14-14,80	cokrowe truh.	20,50-22,00

Wične płaćizny štwórtk

t. III. Wšo po złotej hrjwnje	w Kamjencu za 1 centn	w Lubiju za 1 centn.
Pšeńca	12,00—12,30	12,10—12,40
Rožka	12,25—12,50	12,20—12,60
Jećmjeń (nałět.)	13,00—14,00	12,50—14,40
Wowsa	10,50—11,20	10,20—10,70
Syno	2,25—2,75	2,25—3,25
Słoma z maš. młóć. . . .	1,40—1,50	1,40—1,90
Słoma k zasłanju	1,70—1,80	
Słoma z ruku młóćena . .	2,50—3,00	2,50—3,00
Běrny pola ratarja . . .	2,50—3,00	3,50—4,00
„ hač na železnicu . .	—	—
Butra	1,90—2,00	1,05—1,15
Jeja	0,12—0,14	0,12—0,13
Přeńčne wotruby	—	8,10—8,40
Rźane wotruby	—	8,20—8,50
Pšeńčna muka	—	19,75—20,50
Rźana muka	—	19,25—19,75
Prosata, wulke	—	—
„ srěnje	15—18	—
„ małe	—	—

Wične płaćizny w Budyšinje.

3. Měrca 1928.
Wšě płaćizny so po złotej hrjwnje zrozymja.

Předmjet		najniša płaćizna	najwyša płaćizna
Pšeńca, nowa .	50 kilo	11,75	12,30
Rožka, nowa	50 „	12,00	12,60
Jećmjeń,	50 „	12,50	13,50
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	10,50	11,25
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny (we wjetš. dźělb.)	50 „	3,00	3,50
Butra	1 „	4,00	4,40
Syno, nowe	50 „	2,75	3,25
Słoma, z maš. młóć., pras.	50 „	1,10	1,50
„ „ „ k zasł.	50 „	1,70	2,00
„ z cypami młóćena	50 „	2,50	2,80
Pšeńčna muka, 60%	50 „	20,75	21,50
Rźana muka, 60%	50 „	18,75	20,00
Pšeńčne wotruby	50 „	8,25	8,50
Rźane wotruby	50 „	8,25	8,75
Jeja	1 štk.	0,12	0,12
Prosata 651 štuk	1 štk.	12,00	24,00

Na wikach so prosata słabje kupowachu.
Najlépše twory so hišće wyše płaca.

Zadanjamy nalutowańske pjenjezy

z 5—8½ procentami

po wučinjenju

Šckowe konto z 4 % Diez dalšich wudawkow
Dawamy kredity, wobstaramy hypotheki a hódnostne papiery kaž wšě druhe bankowske dźěła

Přijimamy a wupłaćujemy tež pola filialkow we Wojerecach a w Khočebuzu a agenturow w Kulowje, Wjerbnje, Łazu, Rakecach, Nowem Měsće, Wulkich Zdźarach, Khrósćicach, Barće, Delnim Wujezdźe

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Wšě družiny hnojidłow
ma stajnje na składze
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Hosćenc we Łomsku pola Njeswačidła
Sobotu, njedźelu a pondźelu so
kózło-piwo toči
Najlépše kolbaski a pječ. kołbasy najl. pampuchi
Přećelnje přeprošujetej
August Feister a mandź.

Wšitke picowadła
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Należnosće zapiska ležownosćow
należnosće zawostajeństwa
Wotnajeńske a kupne zrěčenja
wobstaranje hypothekow
zhotowjenja wšěch prózstwow
Prawizniski bŭro Jurij Krautwurst
w Budyšinje na Serbskich hrjebjach 2
Telefon 2815 Telefon 2815.

Wobleki za paćerske dźěći, wobleki za mužow a hólcow
čapki, krawaty a šafy, wobleki za holcy, šórcuchi, gardiny, nohajcy,
wšo we wulkim wubjerku a najtuńšo
poručuje
Franc Bulang
w Kulowje
na rózku torhošća 8 na rózku torhošća 8

Poskićam po přihódnym płaćenskim połoženju

D-motorazne kole, dobre znanki a druhe (šadne kolo, ajlace mašiny, centrifugi, bufrowe mašiny, žimace mašiny, płasce mašiny, rězadła, rymkowe płaty, připrawa a narunanje wuporjedźenja najlubšo.

H. Paul Gräle
wuporjedźerja
w Kamjencu
blisko kat. cyrkwje. Tel. 470.

Wše sulske knihi
dostanjeće
w Serbskej kniharni w Budyšinje

Přistojna
domjaca holca
pyta. *Farski dom w Barće*

Swobodna, strowa, wokoło 40 lět stara žona
chce so wudać
za malcho ratarja, rjemjeslnika, rentnarja, invalidu abo do jednoreje domjacnosće abo pyta službu jako hospoza.
Poskićenja pod „D 98" na wud. „Serbskich Nowin".

---

4 PS DKW mot. koło
powo z fabr., je tunjo na před
Max Seifert, na Hamjent. hasy 29

Drjene husace a kače
pjerjo
so kupuje pola
Brüdknera
na Hłownym torhošću

---

10 kur
je na předań
w Kališcy 18b

Běhaki su na předań
w Hornjej Kinje 8 / Tel. 3208.

Šuprona **ranca** a
běhak stej na předań
we Łuhu čo. 52

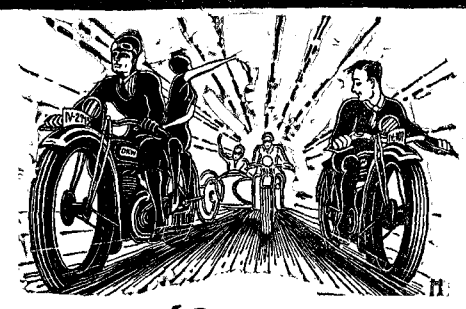

Sylny čehniwy
wol
je na předań
Šubert w Turjom p. Klětnoho.

---

kruwa
blizko k čelcu je na předań
w Poršicach čo. 25

Młoda, wysokosućelna
kruwa
z 2. čelećom je na předań
w Komorowje čo. 29 p. Rakec.

Parujće železnicu!

a druhe zjawne přileżnosće k pućowanju, kotrež na Waše wosobinske potrěbnosće, kaž čas a jězdźeńskí puć žaneho wuwzaća njeńinja. Nowočasnemu človjekej je dawno jasne, zo sebi dźensa nichtó luksus popřeć njemóže, žane jězdźadło z motorom wobsedźić. Hdyž z wotewrjenymi wočemi přez doprědkakročace dźěle Němskeje pućujeće, dyrbi Wam mnohe *jězdźenje z motorskimi kolami* nadpadnyć. Nakóžde por kročel zetka Was jene DKW-motorske koło. To dyrbi Wam wobmyslenje činić. Čehodla njewołóžiće tež Wy sebi žiwjenje z *motorskim kołom*.

Z motorskim kołom móžeće Waše woteběrafstwo rozšěrić.

Dokonjeće w 24 hodźinach runje tak wjele kaž hewak za tydźeń. Małe tež po skónčenju dźěła derje móžnosć k wočerstwjenju w krasnej přirodze a kónc tydźenja k wulětam, zo domiznu lěpje zeznajeće: Žiwjenje budźe Wam wjesele činić!

Přez naše dźěłbne wotpłačowanje, kotreż je bjez konkurency, kupjenje motorskeho koła wot zamóženja njewotwisuje. Wo tym pozdźišo rozprawjujemy.

Čehodla za Was jenož DKW do prašenja přińdźe, chcemy za tydźeń na samsem měsće tutych nowin rozjasnić.

Abo chceće so hižo dźens na našich zastupjerjow wobročić, *kotrychž mamy nimale we wšěch* městach Němskeje.

Zschopauer Motorenwerke
J. S. Rasmussen A.-G. / Zschopau Sa.

Jeničkaj zastupjerjej a připóznatej wuporjedźerjej za Budyšin:

Rudolf Lebelt
na Zwonk. Lawsk. hasy 20
Telefon 3077

Kurt Marschner
na Mužakowskej dróze
Telefon 3288

Wuwučenje a předprahowanje při kupje motorskeho kola darmo.

DKW

Hosćenc w Hórkach
Njedźelu, 4. a póndźelu 5. měrca
wulki
kózłopiwowy swjedźeń
Přeprošenje přeprošujetaj
Michał Hejduška a mandźelska.

Korčma w Kukowje
Sobotu, njedźelu a póndźelu,
(3., 4. a 5. nalětnika)
so kózłopiwo toči
Sobotu so swinjo rěza
Na wšěch třoch dnjach so w hraću wo myta pokrać.
Wo bohate wobdźělenje prosytaj
M. Suchi a mandźelska.

Twarske dźěła
čiste *rjane* *płaćizny hódne*
Zhotowjenje twarskich rysowanjow a načiskow wudawkow **najtuńšo!**
Twarski mišter Max Starke
na Drjewow. wikach 7
Telefon 3096

Transport mebłow — Zaměnjenje budźenjow

Fotografowy Meister
atelier w Budyšinje na Kěžorsh. dr. 15
hižo mnohe lěta wotewrjene
Zhotowjenje portrétow, wobrazow do pućowańskich pasow, wobrazow za industriju, kwasnych a niewjesćinskich wobrazow, teš na wsach. Tel. čo. 3438.

KELLING

płoka se zarućenjom z mjechej wodu a z wužiwanjom najlěpšeho mydła a pjetuje
zwjeršne košle, kornarje a manšety
mój wosebity system **Beda** rukuje za kajkost.
Samsne přijmarnje:
w Budyšinje na Kěžorskej dróze č. 6 telef. 3438
na Přiležanskej dróze 16
w Khođebuzu - telefon 1774 - na Hrodźkowskej dróze č. 4
we Wojerecach na Cyrkwinskej dróze č. 22
w Běłej Wodze na Bismarckskej dróze č. 26

Fotowe projekcijowe powjeršenske domj. kinowe aparaty
a wšě wěcy za amatěrske fotografowanje. ◆ **Fotowy dom**
Richard Hutha
mójičel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej hasy č. 13
Wuwiwanje filmow a płatow kaž teš wotčuhi wěcywustojnje a najpěšniše.

Die
Königin
der
Kleinschreib-Maschinen

Die neue
Erika
• Einfache Umschaltung
Große Durchschlagskraft
Hnydom na předań w předawarni za narańšu Šaksku:
Dom za bjurowowe potrjeby
Hermann Kulisch
w Budyšinje

Ke konfirmaciji a k přenjemu woprawjenju
dariće časniki
wone wočahnu k porjadej!
Najwjetši wuběrk! Najtuńše płaćizny!
M. Ewald w Budyšinje
časniki a złote twory
na Bohatej hasy č. 9.

Wosebity wobkhod
za
nawočnicy, šćiparje, (Klemmer)
dalokowidy atd.
Specialist
nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje na Seminarskej dróze 5

Šwajcarska
Lactina
znanika „Anker"
hižom wot lěta 1882 najlěpše narunanje mloka k picowanju čelatow a prosatow.

5 kg	4.50	hr. daju	80	Liter	Lactina-mloko	
10 „	9.50	„ „	160	„	„	„
25 „	20.—	„ „	400	„	„	„
50 „	40.—	„ „	800	„	„	„

poručuje
Žitny dom w Kamjencu

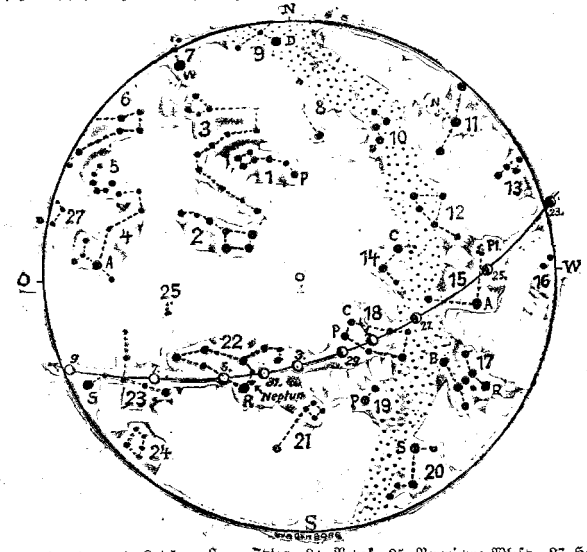
Žiwnosć
14 jutrow wulka, je blizko Nizkeje na předań
Bliže zhonić:
w Jamnom čo. 27
pola Klětnoho.

Čerwjenosć nosa
móžeće sami wotstronić. Rozprawa darmo, jenož wróćo porto připołožić. Erha-Haus Abtlg. 218 Berlin W. 50.

Barchent, płat za košle, rólčanske ruby, bílý cuchi, wołmu k štrykowanju wulkim wubjerku.
W. Köhler w Budyšinje
na Hłownem torhošću čo. 8.

Našemu lubemu dirigentej a serbskemu wučerjej Jnjejej Wjelu (wot) 99 999 króć hrimotnucu sławu a „Na Zdar" k jeho jutřišnim narodninam.
W Bukecach, 4. měrca 1926

Hwězdne wobrazy swojasuja dopłate **cžarli a žu cžišiowane**. Pišmiki žu pschikročenźi jaśnych **hwězdow**. Kóżdy druhi **dźeń** je śapišany, hdźe mježaczk śteji. **Schip pokazuje do krtcho** kónza dźe.

1. Mały mjedwjedź (Bär)
   P = Polnózna abo polarna hwězda.
2. Wulki mjedwjedź
3. Smij 4. Cžokmaj
   A = Arktur.
5. Króna. 6. Herkules
7. Waryto
   W = Wega
8. Cepheus
9. Kołp (Schwan)
   D = Deneb.
10. Cassiopeja
11. Andromeda
    N = Mira
12. Perseus
13. Boran
14. Wójnik (Fuhrmann)
    C = Capella.
15. Byk
    A = Aldebaran.
    Pl. = Plejady.
16. Mórska ryba
17. Orion
    R = Rigel
    B = Beteigenze
18. Dwójnikaj
    C = Castor
    P = Pollux
19. Mały poš
    P = Prokyon
20. Wulki poš
    S = Sirius
21. Wodowy had 22. Law **R = Regulus** 23. Knjeżna **S = Spica** 24. Rapak 25. Wereniżyne Włosy 27. Had
Planet abo khodźaza hwězda je Neptun Z = Zenit. **Mježaczk** je widjeć 1. hatž 9. a 23.—31. měrca.

Cellmuth Lichterfeld 8 létny žylnjeńz samóže żeleźne rjeczaźy rostorhacz a ź nahej ruku hodźe żabiwacz. Se żwojimi kumchtami je jako 4létny pachołk japoněźal.

Hdźe je pschistawny dohladowaćski sastojnik?

Wopytanje wobraza w tydźenschim cžišle: Stajcje wobraz na hłowu, w pomnikowym podstawku namalacje muźikeho.

Hódanczko

Schto to je?

Sstódke kaž pokon a hórke kaž **měd**,
Stare kaž narodźeńk, młode kaž **dźeń**,
Lětnje kaž mrowja a pilne kaž **woł**,
S twarocha króna a ź wóźmuża **kóńc**,
Tunje kaž dejmant a drohe kaž **nóžk**,
Sčke kaž žajo a cžorne kaž **žnjeh**,
Žane kaž prawda a wěrne kaž **žiwy**?

Wuhódanje hódanczka w tydźenschim cžišle: Mo.

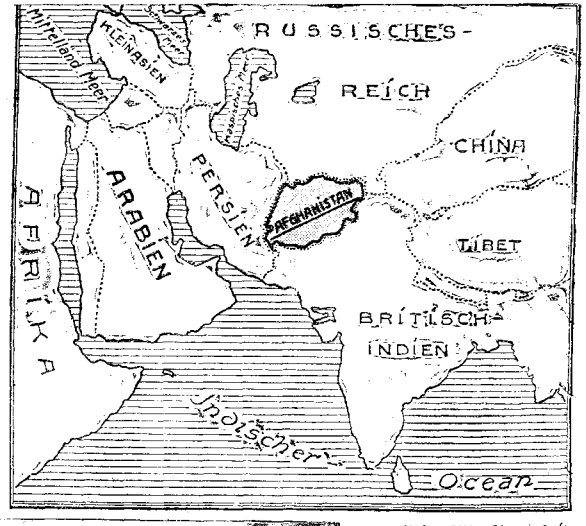

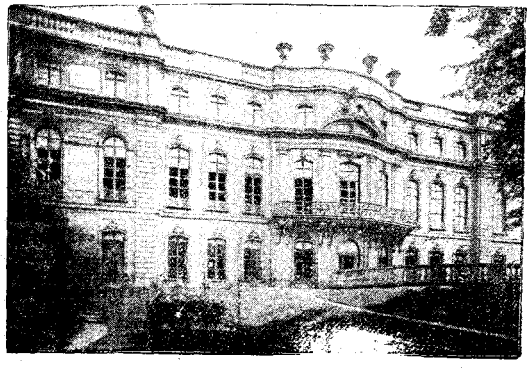
Naš čas we wobrazach

Čo. 9 **W Budyšinje, 3. měrca 1928** **4. lětnik**

Afghanistan.

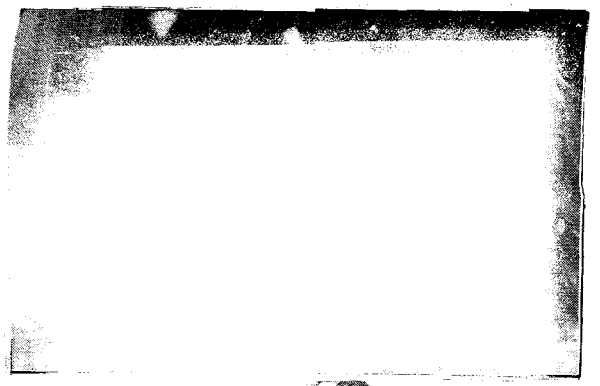
Mało, hdyž nowiny tak wjele wo wotnoše afghanistaneho kralа w Barlinje piśeja, budźe naschim cžitacjam wěsće lubo shonicź **hdźe** tónle stat leži. Leži runje w srjedźnej Asiji. Mjesuje ź asiskej Ruskej, jendźelskej Indiskej a Persiskej. Wulki je tak kaž Francowska, Němska Schwajcarska a Cžeskosłowakska hromadźe. Tuta pschestrjeń wobsmuje 624 000 kwadratnych **kilometrow**. Po wobliczenju ź afghanskeje strony smjeje **nažhdźe** 10 milijonow wobydlerjow. Kraj je jara horaty. Najwyschscha hora je 7750 mtr. wusoka. Afghanojo žu iranisti lud, ho dźelaju do wschelakich spłahow. Hakle w 17. stołećze bu kraj samostatny stat. Hacź ko tutoho cžasa sjesche pak pod indiskim pak pod persiskim nadknjezstwom. Krałowska mój je w tymle stacje po nakoku rasischich krajow njesamjesowana.

Prinz Albrechtowy hród w Barlinje.

Stejimy w Barlinje psched hrodom prynza Albrechta Hohenzollernskeho. Tón je Němska jemu wotnajała. Jstwy a sale je daka kralowsku wobnowicź a pschihotowacź. Tute wudźełanje stajiło na 600000hr. Jedna žo wo 60 **wschelakich** jstwow a salow. Sa krala a joho mandźelisku by wschak słónčnje jenježka jstwiczka dosahnyła. Wón pak je pschijeł i wulkim pschewodom a wjele kłužobnikami. Dokelž joho k cźesć i statny **president** o ministrow hoscźiny **wuhotuja** dyrbi žo teź wotrunacź. Tohodla žu sale **w prynzowym** hrodźe sa tajke pschiležnosće **pschihotowali.**

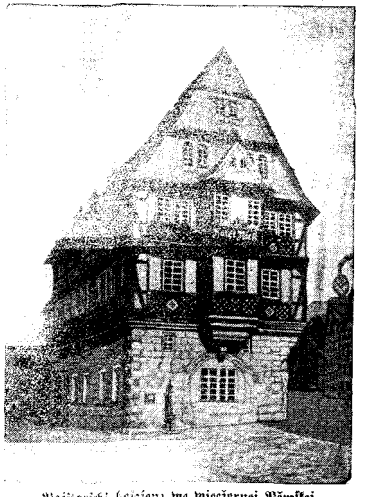

Powitanje afghanistanskeho krala w Barlinje.

Nasch wobras wjedźe nas na Lehrtefke dwórnischcžo w Barlinje w tom wokomiku, jako afghanistanski kral se swojej rjanej mandźelskej pschithadža. Na naschim wobrasu jasnje spóznawamy nascheho statneho prezidenta Hindenburga. Afghanistanski kral je w uniformje swojeho wójska. Sda so, so je trochu na italsku uniformu podobna. K jeho powitanju su na dwórnischcžo pschijschli wschelazy statni ministrio se swojimi wuzokimi sastojnikami, kaž tež sastupcy mésta Barlina. Dale widźimy tam ofizérowstatnejemobory, krala po wojerskim waschnju strowja. Kralowna Turaja dźerži kwécjel kraßnych kwétkow.

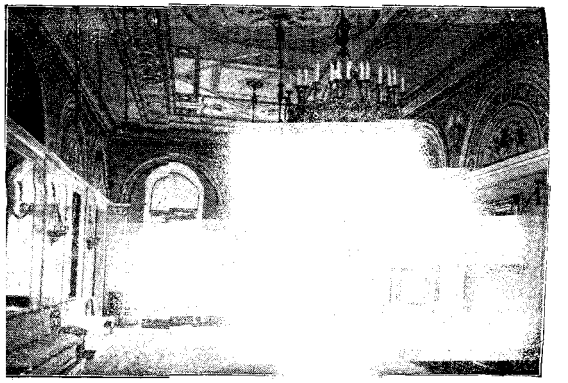
---

stanje tež polizija nowu drastu a to khornaj i muhorkami.

Najstarschi hoscenz we wjeczornej Nemskej.

Tuzón hoscenz leži w Miltenbergu pschi rěcy Mainz. Hižo w 12. stoletcže je do liscinow zapisany. W nim wobkhadźachu a hospodźachu cžasto wjerchowske a wusnamne nosoby kaž kejzor Barbarossa, Karla IV. VI., Ludwig Bayerski, dale dr. Mérezin Luther, Gustav Adolf, Wollenstein, Sparo, Wrangel, Tilly, Piccolomini, hrabja Pappenheim, Turane, wójwoda Marlborough'ski a w nowischim cžasu pólny marschal hrabja Moltke.

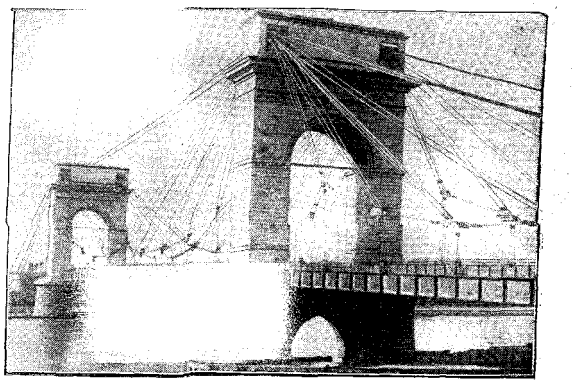

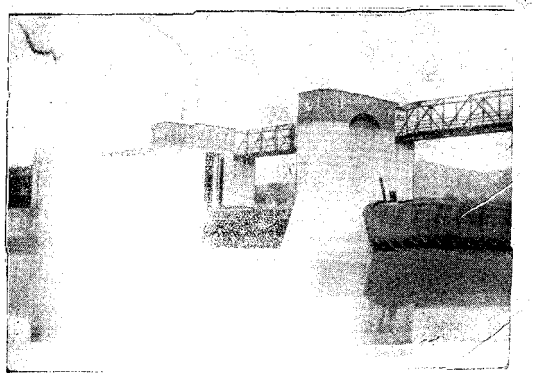
Jedźerny w drohi Prynza Albrechta.

S podlajsejazym wobrasom wjedźemy naschich cžitarjow do jedźernje hrodu prynza Albrechta. Hród je natwarił wuwolany twarz Schinkel. Tón narodźi so w lécje 1781 a wumrě 1841. Tutón hród je wón jenoz pschetwaril. Prjedy bésche twarjenje hrodźi Johanniskich rycerjow. Tón pak so we swojim cžasu pschetwari, kajkiż dźensa je sa prynza Korlu Hohenzollernskeho. Kaž nam nasch wobras praji, je jedźernja wopraudźe kraßna saka. Swjercha wißaja pyschne zwěcjnki, z podzylnjenjom z druhich na sćenach. Tak je sa to poćarane, so budźa tež wjecžor do schikle widźeć a do huby trjechiš.

Spodźiwny móst w Alfortville.

Městacžko Alfortville leži 7 km se krótkemu ranju wot Parisa. Mimo běži schéroka réka Seine. Ta tež pisches Paris běži. Pschi tymle městacžku su pisches njenowanu réku spodźiwny móst natwarili. Móst wißy na sylnych zelesnych powjasach. Hdyž po rézy wyzoke ródże dschi jedu, móża jón z pomozu tychle powjasow posběhnuć. Twar mosta płacži 12000 milionow frankow. Hdyž bé Paris hischcže twjerdźizna sapoczachu so tu hižo wobtwjerdźenja. Haj, prénja bitwa pola Marne wot 1.—7. sept. 1914 bijesche so hižo w blisosći tuteje krajiny. Ta bé, kaž so posdźisicho wupokaza, njesbožowna sa Nemsku a rozsudna sa zyłu wójnu.

Neckarowy kanal.

Réka Neckar ma swoje zórdło w Cžornym Lésu we Württembergskej. Pschi spocžatku běži pisches jara horatu krajinu. Potom je z mjesu mjes Badenskej a Württembergskej. Sónczanje běži pisches pokrózny dźél Badenskeje. Niže Heidelberga sastupi do nizinow réki Rheina. Blisko Mannheima wuliwa so do Rheina. Wot Mannheima su réku do schéroke kanala wutwarili. Tón je nimale dotwarjeny. Hižo na nim Rheinske parniki pluwaja. Nasch wobras wjedże nas k njemu tam, hdyž su blisko Mannheima horbrike puschczadła a sbéhadła natwarili. Woda réki Rheina je niże wody w kanalu réki Neckara. So bychu tónle rozbdźel wurunali, pschihrawuja sbéhadła. Hdyž chce ródź do kanala sajcź, sajedże najprjedy do sbéhadła. Sady njeje sawrjeja so sastawy, pschez njej je sbéhnu hndom, woda so do sbéhadła linje a posběhnje ródź.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

«S. N.» płaći měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósle a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde so. płaći 75 zł. pj. Wudawa a dźěli Smolerjec knihtišćernja, sp. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyšše wobličuja. Za reklamowy tekst rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n. n.

Čisło (Nr.) 55 | Budyšin — póndźelu, 5. měrca 1928 — Bautzen | Lětnik 78

Curtius wo němskim hospodarstwje.

W němskim sejmje je so sobotu druhe wuradźenje wo wudawkach němskeho hospodarskeho ministerstwa sapočalo. W rosprawje kotruž je **minister Curtius** pjchi tym wudał, je won rjekł, so su **płacišny w Němsku a wschodoeuropiske wobstejnosće pschewyšoko doschle. Pschidźiwanje pažiwnosće němskeje wikowanskeje bilanzy na nimale 4 miliardy wešeje staroscje sbudźuje, na druhej stronje može pak za tež ras pjched woczi dźerżeć, so je němske zwonkowne wikowanje pjched wójnu tehorunja pažiwne było.** Minister praji, so je stajnje **za pomozne naprawy k lepschemu ratarstwa był.** Wschо budże podpieracz, schtož k kazionalisowanju a k powjetschenju winowschka powjedże. Tola wón njemóže politiku sobu cźinić, kotraž bywje sboże we wobmjesowanju dowoła widźi. Sćěžkowki tajkeje politiki sa zyły němski lud hromadże s ratarskimi bychu wobsudne byle. **Satkawanje a poblubjenje pschestamknjenja k zwóčowemu hospodarstwu je wobsudne prajchenje sa Němsku a Europu.**

Sozialdemokrat **Heinig** wobžaruje, so je minister dr. Curtius w swojim pschećiwjenju pschećiwo **politiky požičonkow presidenta němskostatneje banki dr. Schachta** skónčnje zosnył. Wotwinjesowanje sjawneho kredita sć strony němskostatneje banki tež kredit privatneje industrije we Němskej podroża. Sa to je president němskostatneje banki požčonki katolskeje zyrkwje a privatneje industrije spěchował, **kotrejž Amerićanam wulku dań a spekulazisti dobyk lubja.** Pschi požčonju Němskeho atlantiskeho telegrafowcho towarstwa móża amerikanjo wupožčowarjo na pschikład 29 prozentow dobyć. Politika požčonkow presidenta němskostatneje banki a jeho taktika pschi wuderžu lěpschinowych akzijow němskostatneje żelesnizy na to běži, bankam po możnosći wulki dobyk dawać. Wo wikowanskej politizy dyrbi so skónčnje dopósnaće pschećiwschećeć, so je sa **produkziju wotbyteje na smutkownych wilach wažnische dyšli wuwos do wukraja.** Sa produkziju je najsapożnisnische, hdyž móża běrbi dźěłacźerjo drastu a cźrije kupować. Cźim bóle ma so sažudźić, hdyž němskonazionalny sapódpłanz Klönne wukraja wotbyteho běrza pscheciwo němskemu dźěłacźerjej mobilisuje. W jenym spitym pisme, so by němski reparazišći agent dyrbjał němskemu dźěłowemu ministrej rožaržnić, so němska industrija njemóże powyschenje mzdy a pschikrótschenje dźěłanskeho cźasa sniesć. Schtož nětkole pschebewjacźerja pod wjednistwom Siemens-Schuckerta se swojim wusamknjenjom cźinja, je wótrocznjenjestwo wodella 1900. Hdyž Siemens praji, so gradżenjow njemóže ani pjenjezła wjazy mzdy dać, dyrbi [illegible] mzdy nuwowacź, so by swoje kapitalne thosty trajnje [illegible]. Pschi tym [illegible] so mzdy i 1926 na 1927 s 176 na 182 mil[illegible]ile, mjes tym so je so wobrot s dobom se 6000 miljonow na 1100 miljonow hriwnow powjetschił.

Zentrumski sapódpłanz Despauer praji, so wulke němske hospodarske prajchenje w tym leži, so so dwě tśeśinje němskeho wobwdźerstwa na njedospahace maschine sćěžowjatej. Kóždy němski sćěžowjeć jeneje swójbny dyrbi létnje je swojeje sapłuženeje mzdy 200 hriwnow jako sjawne reparazišće cźeże wikrajej wotedawać. Najsrudnische pschi tym je, so njeje spórnacź, hdy cźeża pschestajne. Wobstejnosće naschego politiki požčonkow njejsu swjećelace. Dołhowcźasne požčonki dyrbja so wuzko sadawicź. Pschi tym je ratarskemu stanu wot so wusamknjene. Swjedźiza worschta je hospodarskim wot kupowanskeje mozy wobwdźerstwa wotwinna, kotraž ju wobdawa.

Mussolinowa rěč wo połodnišej Tirolskej.

„To je połedni króć, so so we połodnjotirolskim prajchenju wuprajam, bliżšchi króć budża skutki rěcźeć." Tule sadu, z kotrejž Mussolini hnydom swoju rěč sapoca, sapółpanzy wuzkało pschijachu, runje tak jenu pschilikleschu, hdyž pschijarowedźi, so je jeho khłostanje za hubjene sadźerjenje połodnjschich Tirolskich abo jich pscheczełow nětko wschě w połodnjschej Tirolskej wulhadźaze nowiny a cźažopisny połnjeja. Słónczenje praji, so so połedni němizy rěczazy satstejnjcy, kotrejž su hischcze w saltojnjstwje, pak pschećiwadża pak na wotpocźink so pósełeh. Mussolini najrańšcho prjeseche, so jm wobcźežowanja, we Bjnsjim parlamence cźinjene, wopraunjene. Awstrisku na dobroty dopomni, kotrejž je Italska Awstriskej wot słónczenja wójny wopokasała. Kóżdy we, so je Italska Awstrisku pschećiwo Južnoslowjanskej schchodźesche we Zellowz (Klagenfurtu) podpjerała, dokelž wschudże Južnoslowjanskej schchodźesće pyta, kotruž je so pschećiwizuju spórnata, kotraž so njebodi, italskemu wotpocźerjenju na Balkanje khrobje na pschećo stupacź. Mussolini wospjet do swojeje rěcze sajdźe, so jm **dotalne** manifestacije we wukraju sa połodnischu Tirolsku tamnischim Němcam jenoż schkodne byle. Tak Mussolini sdźeli, so budżischce jedyn z Němcow, kotrehoż je na pusty **italskim** kupu wuhnał, hižo wupowědženy był, hdy bychu **wot** wenka njespytali, na italske knjezerstwo cźischcesi.

Italscy wschemu tonu z radosćju pschipohłuchachu. Italscy lud je dźensa duchownje runje tak demoralisowany, kaž za cźaš rownischeh khrózorow, hdyž fischerjazow je smołu połatych żiwych jako żiwolnizy palacha a dentych fischerjazow lawam a tigram roseerbacz dawachu.

Paciistoto dla krajneje prerady wobskorżeni.

Sa žnjedu 13. měrza je so psched khłostanskim senatom němskostatneho žuda w Lipsku pod wedźidstwom senatowcho presidenta Reicherta w prozesu, psched tsjomi lětami sawjedźenym, pschećiwo wudawarjej pazifistiskeho tydźenika „Das andere Deutschland" w Hagenje we Westfalskej, Biedrichej Küsterej a pschećiwo nowinarjej Bertholdej Jakobej Salomonej ternija postajiła.

S wopredka bě so pschećiwo dwěmaj nastawkomaj wobstorżba sapodała, s kotrejż je so. prěni s praschenjom nathwilnych **dobrowólnikow** sabérajo so na cźeże njeschoże na pontonskim mosće we Weserje 31. měrza 1925 poczahowali. Pschi nim je, kaž je znate, 81 młodych ludźi němskostatneje dobrowólnikow, mjes nimi s najmjenischa 11 nathwilnych dobrowólnikow, tepiło. S amnestijowym zakonjom je 17. augusta 1925 je so dźeł wobstorżby, na nastawk so poczahowazy, spuschcźił. Nětkole pod wobstorżbu stejazy nastawk s 25. julija w „Anderu Deutschland" wospjetschcźany, wjazy pod amnestijowy zakoń njeskuschca. Wón so hischcze ras na wopschijjecze prěnjeho nastawka poczahowasche a pódla toho na jedyn pad nathwilneho, njesakoskeho pschijjecza do němskowobornoho regimenta cźitło 13 w Schwabiskim Gmündu. Wobstorżba je so dla **spytaneje krajneje pscheradу** sapodała.

Proces přeciwo Hromadże we Wilnje.

W prozesu pschećiwo Hromadże we Wilnje je so wobstorżbne pismo cźitało. Wobstoji se schtyrjoch dźełow. We prěnim dźelu wschitkich wobskorżenych winuja, so su so pschi pschihotowanstwje, „bolschewiske dźěłacźerjeske a ratarskeje strony Hromady" pschećiwo pólskemu statej wobdźělili, kotrejž so na to měri, **proletariatowu diktaturu po bolschewiskim pschikładze sawjesć, wobrónjeny zdźěr sbudźicj a polske rańsche provinzy k Ruskej pschisamknyć.** W druhim dźelu wopisnych wobstorżenych winuja, so su w mjenje wschitkich Běłorušow so Ruskej swjasali, so bychu, hdy by k wójnje mjes Pólskej a bolschewiskej Ruskej doschło, sa Rusku wojerstwu słužbu cźinili a pschećiwo Pólskej, kotrejež starcenje su, wojowali. W schtwórtym dźelu so schtyrjo wobstorżenj winuja, so su cźuschtaka pólskeje politiskeje posizije stónzowali, na kotrehoż hłowu bě ruske knjezerstwo myto wustajiło, kotrejž je so wobstorżenym wuplaczło. Hdyž so pschedbyda wopraschа, hač wobstorżenj pschipósnawaju, so su winowacźi, wotmołwichu nč. Wobstorżeny Taraschkewicź, jedyn s „Hromadźinskich". wjednikow, praji, so je Hromada po sakonju dowolena politika strona běłoruskeje mjenjschiny, kotraž so jenoż we kulturne a hospodarske sanéry prózuje. Swědzy, kotrychž běchu wobstorżenj žadali, wobtrucźichu, so Hromada njeje ani pschećiwstatneho rasa měła, ani s ruskim knjezerstwom abo ruskimi kommunistemi wobtkadźała.

Wjetše dawki za ruskich ratarjow.

Ruske knjezerstwo je so s namołwjenjom na ratarske wobydlerstwo wobroczilo, so by mjz jenoż telko role wobsyłło, kaž hač dotal, ale so by rolu powjetschiło a zhrjbnu za industriju podawało. Dale je knjezerstwo wojerstwo, so je so za ratarstwo 715 miljonow rublow w statnych wudawkach postajiło, a to sa wobstaranje ratarskich maschinow, żytwy a płahowanskich stat. S dobom so zdźeli, so je ratarski kommisariat plan wo **powyschenju wjeznych dawkow wo summu mjez 30 hač 35 prozentow s krucźischim zebraczom bohatstwa wuradźował.** Pschiwótsjenje, kotrejž dyrbi nětkle 420 miljonow rublow wunjesesć po sdźelenju ludowcho kommisariata jenoż bohatschich ratarjow naskupa, dokelž nětkole 35 prozentow ratarjow s zyła dawki njepłaczi. **Projekt je so pschijat,** pschi cźimż je so postajiło, so ma so dawk sa płahowanje lena, bawlnu, konopja a dobrych rapow skota snjižicź.

Wólbna termija w Francowskej.

W francowskej ministerskej radże je so dosłónczenje postajiło, so maja so wólby do deputertskeje konwery wot 22. hač do 29. hapreje wotmjeć.

Revoluciji w Portugalskej so zadźěwało.

Sojatych revolucionarow wulkuschowawschi su we Oporti khowanku wójnskeho materiala a dwě jeśt pjelnjenych bombow w Oporstim pschedmjesće namakali. Na to su wjele druhich revolucionarow wuskedźili a sajeli. Zich pschełożkschego su zhonili, so je w blížschim cźasu dyrbjała po zyłej Portugalskej revolucija wudyricź. W prěnim rjedże dyrbjachu so revolucionarosjo kasarnow smozowacź.

Rosrišanje Tangerskeho praschenja.

Schpanjiska a Francowska stej so wo sarjadnischim wje Tangeru dojednałej. Schpanjski diktator Primo de Rivera je nowinarjam po słónczenju pjatkowneje ministerskeje rady rjekł, so je s rosrišanjom Tangerskeho praschenja zyle spokojeny. Francowska je so jara spratnje sadźerżała.

Vatikan so za Němcow w połodnišej Tirolskej na pomoc woła.

Němscy duchowni w Trjenje (w Italskej) su wjerchabiskopa Endrizja prošyli, so by pola Vatikana wisitatora za połodnischu Tirolsku prošył. Tón dyrbi politiscy neutralny a němscje rěcze mózno być, kaž tež neutralnemu statej pschihłuschcźeć, so by zebi dowěrjenje dobył. **W konferency němskich dekanow Trjentskeje biskopy su wschitcy pschitomni wjerchece biskopej prajili, so wschitcy němscy duchowni so sapowědnja, nabožejšu wuczbu w italskej rěcźi podawacź.** Dekanejo wjercha-biskopa proschachu, so by pola Vatikana sakrocźił.

Duchowni Malscheho dekanata su wobsamkli, so so se zanej sakaknja njedaża wotdźerżeć, nabožejšu wuczbu we maczerńej rěcźi podawacź.

Hrožacy nadpad Arabskich přeciwo Bazrje.

Hacź dotal běchu wahabitske spłahi se smutkownese Arabskeje i mjeńšchimi cźerjódami rubjeńe nadpady na žurdne spłahi irakskeho kraja cźinile. Sa irakski kraj so so wobstejnosće horschche, hdyž je so schejch Fejsal-el-Dowischi na cźołu tyhaz muzi žylneho wotdźelenja Wahibitow stajił, kotriž so wjazy króć do irakskeho kraja nawalichu, mnjohe żarubachu a stada a pjenjezy, kotrejž namałachu, jako rubjeństwo wotwjedźechu. Irakske knjezerstwo, kotrejž je jendźelskemu nadknjezerstwu a schtitarskemu podtajene, schejchej Fejsalej-el-Dowischej wójnu pschipowědźi, a pschezo wo rubjeżnym nawalnikarni so jendźelske letadła a tanki pósłachu. Wobjeże jendźelske letadła, kotrejž maju swoje stejischcźo w Basrje, so s wusphćhom pschećiwo Wahabitam wojowale. Wone su na wahabitiske wjży nekotre sta mil k połodnju wot irakskeje mjesty bomby mjetałe a jich wobydlerjow a stada do njeschich njebjeschtich stron wospjerschile. Kaž poźlednje [illegible] s Basrj praji, su bombi mjetasze letadła s najmjenscha 360 **Wahabitow morile.** Tole wótre posłuchowanje jendźelskeho wyschskeho roskasowarja we Iraku je po słowach też druhe arabske spłahi roshorilo, kotrejž so s rubjeżnymi cźahanmi do kraja měrnych spłahow a s nadpadowanjom karawanow žiwja. Reuterez telegrafna powěsćerjeja powě, so je so **najmóznischi arabski schejch Fejsal-el-Dowischej pschisamknył, dhe s 20 000 muži žylnym wójskom irakske město Kowcit nadpadnyć a wot tam k Basrje wuczahnyć a tamniske žydło jendźelskich wojerskich letadołw sniczicź.** Jendźelscjenjo se wschćmi khwatkom pschihoty cźinja, so bychu nawal Arabskich wotrahli. Letadła a tanki, kotrejż ma Jendźelska w Iraku a w Basrje samescene, k tomu njedosłahaju. Jendźelska dyrbi nekotre regimenty rucze s Indiskeje a Egiptowskeje do Arabskeje pósłacź.

Krwawna morjenca w Chinje.

S wójska puschczeni wojazy žu žo še žobuštawani komunistiskeho swjasta a ratarjemi žoželit a žo do mešta Laijana dobyli, kotrež žu wuruhili a do cjista wupuschili. Wobydlerjow žu na njeczěsnjejše waschnje czěwiowali, prjedy hacž žu jich morili. 300 buddhistiskich mnichow žu do klóschtra zamknyli a potom klóschtr zapalili. Wschitzy munscha žu žo spalili.

Amerikanska pojczonka za Rumunsku.

S požrědnistwom franzowskich bankow a industrialnych amerikanske banki pjecza Rumunskej sto milijonow dollarow požcza. Pokoiza zoczonki dyrbi žo za skruczenje rumunskich železnizow nakoiczi. Trěbny material budže Franzowska podawacz.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pónd̆zelu 5. nalětnika.

Bjedricha.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1".

† 1785 Marćin Balcař, jako farař w Grunawje, wulki dobroćel serbskeho luda, kiž je zwonka Serbow skutkował a tola nic zabył na swoju domiznu. Ze swojimi pjenjeżnymi darami je Radwořskej, Njebjelčanskej a Rall.anskej cyrkwi założenje kaplanstwow zmóžnił, kóždej cyrkwi 1000 tolerjow, docyła za podobne zaměry 8 tysac tolerjow rozdawajo. Běše so 9. nov. 1711 w Baćonju narodźił a je po swojich studijach skutkował w Lubanju, Jaworniku a w Grunawje, potom přeco mjez Němcami. Słuša do nadobnych rojeńkow serbskeju biskopow Jakuba Jana Józefa Wóskeho a Měrćina Nuka, kiž staj ze swojim raznym přikładom bjez dwěla tajku zmysleność zbudźiłoj. Zo běše Marćin Balcař tež hewak wurjadny človjek, widźimy z toho, zo je porjadnje swoje nazhonjenja napisał. — Stó ně̊dhy tute jeho memorabilia wozjewił? Z wědomjom je přez žiwjenje kročił a kedźbował na to, štož so stawa a štož je so stało. Štóž našu dnjownicu čita, so jemu we tom runa. Z tajkeho wědomnja *pak ma tež nastać skutkowna lubosć*, kajkuž je Marćin Balcař měł.

† 1785 Marćin Balcař, farař w Grunawje.

1768 bamž Klimant XIII. wobdari Radwořske towarstwo Khrystusoweje smjertneje styskności z bohatymi hnadami.

Spomjatkuj sebi přisłowo: Překhwatanka — škoda wonka.

Reje.

Kral nětk hercam pokiwnu:
Pyšny hłós ći zejhrachu.
Reje kolo wokoło
Hibachu we nóžkach so.
Z črjódku młodźi zemjenjo
Nědhy stowařšebu so.
Kóždy knjeżnu popadže,
Kóne ma hněw a rudźenje,
Hnj te paúki z panami
Wjeréachu so mutlički,
Wjechlowata suknička
Zmahowaše do kola,
Nóžki pyšne črijate,
Kajke běchu wjertliwe!
Wóčko dźěše do wóčka.
Palo słódke płomjenja,
Młody kral a milenka
Zejhrawaštej wosrjedźa.
Z basnje „Dźiwna róža„.

*

— **Wo wjedrje.** Wjeżera barometer wo dnjo +12. — Dźeńša rano we 8 hodź. barometr 748, hygrometer —10, thermometer w wozy 0. Wuhladny na malo žo pscheměnjaze a czyslisce wjedro. — Rozpoloženje wyschinow a nižinow pokasuje pschezo hischcze na wobstatne rjane a ćuche wjedr. Sso wě, schkleńża nimale njehnuta, jkerje w poslednich dnjach dale horje slěžiwschi, na wobstatne wjedrej pokasuje. Jutrje wutoru je polny měsjack. Też ton najpokasuje. Jutrje wutoru je polny měsjack. Też ton najpokasuje. Jutrje wutoru je polny měsjack. Też ton najpokasuje. Pschi składza słónczka 6,39 hodź. a chowa žo zano 7,07 hodź.

— **Župa „Jan Arnoscht Ssmoler"** seidže žo wjeżera njedźelu popoldnju 1/46 hodź. k wobjedźenju w Sserbskim Domje w Budyschinje. Wopyt běsche jara bohaty a zhromadźizna jara zajimawa a živa. S prěnja poda žo lětna rozprawa, kiž žo djakuje pschija a radosćej živeho skutka wubudźi. Na rosmolwje spohnachmy, kak wulki je wschudźom zajim za žerbsku wěc. Zastupjerjo towarstwow podawachu wobšerdźiwe a dobre namjety. Mjez druhim zjupina zhromadźizny wobkamkny, so žerbšej towarstwje „Podczornobóh" a „Ssokobit" i Budyšeje skupiny wutrupitej a žo k narańczej (Hrodźišćeńskej) skupinje pschizamknjetej. Zhromadźizni słónczi župan knjes Krjeczmar wokoło 7 hodź.

— **Pohrjebnje „Poštnjerstwje pokladnje" župy Jan Arnoscht Ssmoler"** pschisamknuły žo wjeżerajschu njedźelu wjeczor w 7 hodź. k zhromadźiznje župy. Knjes Krjeczmar poda wschelake dalsche rozsajnjenja. Mjez druhim poda po tej lětna rozprawa skutkownosće. Też tu běsche wobdźělenje na debacje jara žiwe, sapodate buchu wschelake namjety, wo kotrychž zhromadźizna wobsamknu. Pohrjebnje słónczi žo 1/29 hodź.

— **Nowa wuporjedźernja automobilow** wotewrichu dźenža pondźelu knjesaj Richard Wölpert a Engelbert Ottiger w domje na Horneńšćej hasy 51 (pschi Drjewowych wikach). Se spěchnym rosmnoženjom samolkhodow, žo wěsto tej wuporjedźerjenje autow pschiporjeja. Schtož pak dotal w Budyschinje njemějachmy, je wobjetje wotdźělenje za autowu elektriku. Te pschinjeseštaj njenowanaj knjesaj a spokojitaj z tym žaćujomne žadanje wobdźěrjerjow automobilow. Kaž je znate, sluschenja do najwažnischich dźěłow auta aparaty autoweje elektriki, kiž žu do kóždeho motora zatwarjene a maju wschelakore funkzije. Jenož malý brach na nich, kiž je zwjetscha jara czěžko namakacz, może zbyły motor zastajicz, so ma žo auto zwuporjedźecz. So by žo tu wotpomhało, mamy aparaty, wumělšy zhotowjene, kiž pak w ruzy wězywustojneho spěchneje nasłepschu sluzbu wukonjeja. Borzekach mjenowana dźělcrnja je žebi tute aparaty wobstarała, so by je pschi wuporjedźenju trjebała. Wobžebje ma žo njenowacz industorium wyšokese napatotcje k pschepytowanju skónzowaneho dźela abo isolasijoweho dźela automobila. Dale je tam dynamowa a magnetiska pruhowarnja, z kotrejž może žo aparaty w spěchnosći wjerczenja wobkedźbowacz. Hischcze mnoho druhich trěbnych pschiprawow we tutej nowej wuporjedźerni nadeńdźemy. Laiker sedawa žo tajka wuporjedźernja jako labyrinth, wězywustojny pak ju je sajimnom wobhladuje. Wuporjedźernja ma tež Boltol-wolijowu stajiju. Knjes Wölpert, kiž mějesche hižom někotre mějazy na Kamjentnej hasy 12 wuporjedźernju za automobile, je spezialist za autoelektriku, jeho kompagnon, knjes Ottiger, wězywustojny za auta. Dokelž wobaj wschitke dźěła samaj wukonjataj, móža žebi wschitzy wěsći byc, so wuporjedźenja wězywustojnje a spschesjomnje wukonjataj. Wonaj dźěkataj też w garažach wobdźerjerjow a staj klajnje telefonisiju (čo. 2751) dostacz. Dalsche widźicze też z nawěschcha w dźenšnjuschim czěsle.

— **Pruhowanje wobkhodnych stenografow pschi wikowanšej komorje w Zitawje.** Pruhowanški hamt Zitawskeje wikowanšeje komory nam spěli, so budže blížsche pruhowanje wobkhodnych stenografow **njedźelu 25. měrza** 1928. Samolwjenja k tutomu pruhowanju maju byc najpozdźischo hacž do 17. **měrza** 1928 na pruhowanški hamt zapósłane.

— **Po 77lětnem wobstatcu** bu też katolski wucześi seminar w Budyschinje zatwrjeny. Pozdźedni abiturienca (wotkhadnjdźy) složichu w tutych dnjach swoje pruhowanja. Bě jich wschitzich hromadze 19 kandidatow (16 wuczonzow a 3 wuczonki). S nich dóstachu 7 we wědomnoscach 1b, 4 dóstachu znanku 2a, 4 znanki 2, 2 2b, 1 pat 3a. Jedyn kandidat pruhowanje wobstał njeje. We sadźerjenju dóstachu 2 kandidataj znanku 1b. We wumělstwach pak wobdźěłachu žo jeźichnuze znanki: 3 krócz 1b, 4 krócz 2a, 3 krócz 2b, junu 3a. We wuczbnej khmanosći buchu pohódnoscjenj 7 kandidatow 2 pat 3a, 8 2, 2 2, 2 2b, 1 2 3a. Pschi wotkhadnjej žiwjatocznosći mějesche rektor Löbmann rozpohnowanišku rěcz, w kotrejž spomni na tónzu, jo ma katolski seminar wulku sležbu we katolskim Sakisku. S njeho žu wuschli 888 wuczerjow w tutych 77 létach jeho tracza a 384 gymnasialnych preparandow, kotrjž po tsjoch semestrach na studije bohožlowstwa woteńdźechu. — Na městno seminara stupi wot někto wyschscha a natwarjaza schula.

— **Němikostajny inder.** Statistiske wotdźělenje pschi policajskim hamcze města Budyschina nam sdźeli: Němikostajna inderowa kicžka za wudźiwši sa wudźerženje žiwjenja — jeźiwjenje, bydlenje, tepjenje a wobsłužbowanje wobleczenje, wobchad a *hewaschu potrjebu* —, kotraž je po nowym wobschernym waschnju wobliczena, wuczinjesche w pschercšku městaza februara t. l. 150,6 (1913/14 = 100).

S **Hodźija.** Tudomne „Sserbske blido" seidže žo wjeżera njedźelu popołdnju w 2 hodź. w Cigneraz hoscženzu k zhromadźiznje, kotraž běsche derje wopytana. Poda žo rosprawa wo žerbskich wobstejnoscjach a narodnym prózowanju. Wo Hodźijskim „Sserbskim blidze", kiž žo do „Hodźijskeho žerbskeho towarstwa" pschetwori, knježi wulki sajim, sa nasche žerbske kulturne prózowanja. Dale je žo wosamknyło, žo ma žo pola nas w bližschim ćasu wulki žerbski zwjedżeń wotmicz. Dźeń zwjedżenja žo hischcze na „Sserbskich Nowinach" wosjewi.

S **Rakez.** Pschi podźelnej wólbje zyrkwinych sastupjerjow, kotraž žo njedźelu wotmě, wuzwolichu žo znowa za Scjerzju knjes Michalk, za Jenschezy knjes Schmuzar, za Wyšoku knjes Lehmann, za Zitk knjes Wirth, za Rakezy žo jako nowy wuzwoli knjes Hawschtink se 154 hłosami, dotalny sastupjeř, knjes Funka, dosta 84 hłosow. Njech je znowa wuzwolenym sastupjerjam za cjelnje Boże žohnowanje do wobadu a měr a pokoj w zyrkwinym žiwjenju.

D.

S **Liwizja.** W nozy wot pjatka na sobotu wokoło 1 hodź. wudyri woheń w brózni tudomneho žiwnoscjerja Schmidta. Brózeń žo do cjista wotpali. Se žyłakow, kiž běchu na pomoz pschihwatale, dosta Pšowjanska prěnje a Wjeślanska druhe myto. Kak je woheń nastał, njeje znate.

S **Bělej pola Ketliz.** Pjatk popołdnju wokoło 3 hodź. wudyri woheń na tubi domskeho tudomneho wobdźerjerja Arnoschta Dwarza. Wobnowe wobory, kotrež hmydom pschikhwatachu, njemóžachu na dobasaze wukhowanje pschecziwo wohnju sapschimnjeć, dokelž wody njemějachu. Wone dyrbjachu žo jenoz z wukhowanjom inventara, skotu a domjazeje nadoby pschejsć. Dwarzenje, kiž mějesche wjedrowy kryw, žo hacž na murje wotpali. Khežerjej Dwarzej je z wohnjom khětro wulka schkoda nastała. Po wschém dha je woheń hubjeneho wuhnja dla nastał.

S **Wóspork.** Sahódźeny pjatk wotmě žo tu tsecji pschednoschi ludoweje wyšokeje schule. Knjes schulski nadzeowar Bater z Lubija rěcžeše „wo hurach domisny". Jako wuznamny rěcznik a znaseř domjazych horow pschednjatejše wón swojim powjedźacharjam rjanosće we žłowach a wobrazach. Krasne wobrazy, kiž je knjes Bater jako horliwy wopytowar gnate hory naschejce Luźiskeje domisny kaž do wyšokich hobrow Krkonošow (Riesengebirge) a města a wsy, mjeze bo k jich noham wupschestrěwaze. Množi, kotrjž bu bo dotal mało sa hory domisny sajimowali, bjechu žo prjedy abo pobdźišcho sami na pucz do hór nastaja a žebi krasnosće pschirody so zamóžnymaj wobzamaj wob-

---

Herčine potajnstwo.

Roman.

17] (Pokračowanje.)

Feliks njemějesche wo wschém ani pschedczuca. Wón kubrowaschc tajnje swoju wunjowku dale a njewidźesche hlubokn ranu, kiž Herczinej wutrobje bijesche — a kiž bu dźeń zwole dnja wjetscha. Za běsche najprjedy se spodźiwanjom a potom se srudobu dowěriwosći pytla, kiž běsche mjez Feliksom a wulkej Helosiju nastała.

Jenož cježko siwrći žo k myslicžu, so bě žo jeje wunjowa njedźiwajuza swojeje idźerzliwosće a swojeje ludźiboljosće dał tak žiadnje wot trochu prostych porubnošćow kuteje gejsetty wobkuflacz; ale wona cjuješche, so pózdźe zarliwa być a zarliwosć žebi njejsdenmyslnje. Pod tym nětko cjerpješe, ale dokelž bě njewschźěduje horda, budźeschc žo radcho ponuknu hacž do smjerce cježkiwacz dała, dyžli swoje horjo pokasowała; nawopak, prózowaschc žo se wschej mozu, swoje zaćuce psched wschémi wecjemi. Wobzebje pak psched Feliksowymi potajecz. Pschezo hischcze žo pózdźewaschc, ale jeje pózdźidk bě tu a tam srudny — to bě wschó, schtož mójachu druhi pytnjeć. Pschikhadźeschc-li wschak wjerzer do swojeje jstwy, to sajupjichcjej jeje wóczy, a mały bukecjel anemonow (podkjšlerow), jenicžli dowěrliwy jeje horja, běsche polny lyscow, hdyž jón sabo do kasičzka khowaschc.

Mjez tym Helosija dale z Feliksom koketowaschc, a njeležeše žo minutku. Bě w prenich dnjach julija a Feliksowe pschebywanje blížscheje žo kónzej. Runje tutón ćaš bě za B. wobzebje wažny — bě dźe to ćaš, w kotrenuž znanjenite zatwarjenje žebi wobstarachu, jenicžka znanjenitosć, z kotrejž žo tole bohve, male kukeczanske město zlatawješe. Dźekanska zlawa knjeznow Pechc bě wscha žo pschemělita. Klobuki a banty a želke leżachu w stronu a wulke korby pokne bělych a cžerwjenych zwjaz. Zaulkich jahodkow běchu rojesta-jene na měsnje, hdjež hewak salěpjenki a stojadła sa kapy stojachu.

Wokoło kulowateho blida zhromadźene wuczobnizy, wobrónjene z drobnymi nožicžkami, wotschežiwachu jahodki wot kikow a pschepodawachu je potom „wujadrerkam"; tute wuběrachu i pomocu pjera z kuloatym końcžkom wobhladujuze a njesranjcjo žrjecžko jadrecžka z jahodkow. Na dworze a w kuchni kchdźowaschcej knjeznje Pechc, z wulkej salu a mutlicžkami wobrorunjenej, na warjenje a cjišcženje zokora; sahrěwdała je zehlachu a plomjenjachu a z parjazych kótlow wusnjorowaschc kubsna wót sawarjenych pschodow a rostehowaschc je po zylem domje. Prěnje njedźelnische pschipołdnje w prażnišnj bě jenicžki zhcjžiwanju zamowkom poćinjeschc, kiž běchu w sahrodze pschi „wjerbach" we wulkej płodnosći narosłe.

Helosija a Herta mějeschtej nadawk jedyn kerk zhromadnje wotschežiwowacz; griffeta sawola žebi Feliksa na pomoz, a běrhy žo wona z młodym cjłowjekom we wjesołej zhcjžadze wuběrchowaschc, kotraž pak Hertu sožo zyle wobzebje rozhorjowaschc a njerjasche. Tu a tam wupyta Helosija z njewschednej khdźiwosću najwjetschu a najžłódnischu klitu a dźerjeschc je mjez kónzkomaj porstow. Feliksej psched hubu. Tak žo ras sta, so młody cjłowjek, hdyž sa jamowkami lejeschc, bjes swojeje wole i hubomaj bo porstow modźikł dótku, kotraž jaschkrčeza a wótsje žo naikrjó dla tuteho měnliweho wokoschenja, kiž pak bě ju tola wulzy sahorikło. . . . To bě pschewjele za Hertu; ruzje wona stany běžeschc wot kerka precz a wuczekny žo do „jětki" pschi kopnje wody. Tam nózeschc žo wuphkacz a swoju potłóczenu wutrobu wokoiicz — jeje wutroba njemirujuza khipjeschc žo runje tak z gněwom, kaž jeje wóczy sc žyłami.

Jeje wołtaienje wschak bě pschejara napadne było, hacž so Feliks njeby byt tónkróć nicžo pyniył. Jenu bě, zako by jeho nichtó nózuje do wutrobna storcził a njedźiwajo na wobstórzbowanja Helosijy běžeschc won Hertu pytacz. Borzy nadeńdże ju w khłodnizy a sajupi tak spěchnje do njeje, so njemóžejesche mloda holczka hižo khwile žebi wocji wótrecz.

Won pschihkoczi k njej.

„Ty płaczeschi, Herta; schto je ći? . . . . ."

„Ničzo!" ta znapischeczivi, sbózerajsy žylsy. Tola horjo ju pschemó a znowa wubuchny.

„Herta", sawola Feliks wichón sadwołowazy, „rěcz! Prał, hacž žinu za wina na tiwojich płaczach."

Sbyšły podubżhchu jeje hłóz a wona mjelczeješche dale. . . Skónczuje žo sbraba a schepiatsche spkakuju: „Hdyž ty tej tule holzu lubujesch, to njepleczs žo znajmjenischa na mojimaj wocženaj za njej!"

Se strachom pokhmurjene wobliczo Feliksowe žo pschdlnje tutych zkowach nadobo rosjażni.

„Ja!" wón znapischeczivi, „ja so hych być ke knjezej Helosiji zakuhowany! Schto je ći do mojhow pschichło!"

„Njeprózuj žo, mje wojesbacz, ja pschederje widźu, jo ja tym bże, jo by žo tebi zwodbała."

„Ty by na nju zarliwa? . . ."

Mějto wotmowlowy sary Herta swoje wobliczo znowa do swojeje rukow.

„Zarliwa!" sawola Feliks wulzy wosbożeny. . . . . „Potom pak droje uje ty lubujesch, Herta? . . . ."

Pschi tom žo wón jej pschibliżowaschc, smjozowa žo swaha jeje wot błyślow mokrych rukow, dźerżejesche jej se swojimaj krucze a pocža jej se sahorjenjom wokoschecz. Słónczuje bě žo lód słamak, wón samó swoje cjiche žadosće se zkowanej twuprajcz a wotkry psched Herczinymaj wocjomaj wschón pokład lubosće a nežnosće, kiž běsche tak dalko we hłubinje swojeje dusche potajeny mél. Haj, běsche žomo jara sreżnjwy; wusna jej swoje ponjenje i prjedawschcho Wón jej pokaja, so je wona i jeho musu, i jeho dobrym duchom, i jeho lěpschim „ja", i jeho jeniczkej nadźiju. Jeje dla bě žo le žiwotho prjedawschcho lenišiwa wudrapał, sa nju k . . . ał, za nju, jeniczky za nju wo pschihodże potrjeb bohatjasa a zlawu zonił. . . .

(Pokračowanje jeźehnje.)

Hospodarski rozhlad.

Póndjelu 5. měrza 1928.

Barlinska bursa bě, kaž kóždu zhobotu zwjetscha zpchezo, ara měrna. Kursy zho zkerze wotdrjebjowachu. Wikt z dołżnymi a rentowymi liseżinami njesapiżachu žaneho pschenżenżicza.

Produktowe wiki skónczichu zaudżenu zhobotu minjeny tydżeń we wurazowej krutoscki. Pschenza zwoju placzinu wo 20 pf., rożka wo 15 pf. powyschi. jeczmjeń a owsy pschi dotalnych placzinach zawostaschtej. Tež placziny za posdżische termije wostrupichu. Sobotu placżeze ertaci

w Barlinje

pschenży 11,75—11,85 hr., rożki 12,10 hr.
hacz 12,25 hr., jeczmjenja naletnjeho 11,05
14 hr., wowża 10,75—11,20 hr.

W termijowym wikowanju

zo měrz: pschenży 13,15—13,27½ hr., rożki 13,20—13,23¾ hr., wowża 11,70 hr.
za meju: pschenży 13,65—13,67½ hr., rożki 13,72½—13,85 hr., wowża 12,37½ hr.,
za julij: pschenży 13,95 hr., rożki 13,15 hacz 13,12½ hr.

Pschisłajcz pytaju.

Bohuneża, rěznik Keller w Hódżizu.
knježi dwór w Delnjej Woleschizy pola Mikowa.
Natusch we Wujschdże pola Lubija.
Gregor a žyn we Wulkim Bukowje.
Köckritz w Semizach.
Holzu do domu Arnoldowa w Njjoch Hwězdach.
Rychtarka w Hródku, piekarnja a konditarnja.
Peritzowa w Lubiju, Albertowa haża 13.
Dreicherka, rěznikowa w Lubiju.
Hejnitzowa we Waldhof pola Borschcze pola Mikowa.
Pittnarka w Budyschinje, Lessingowa haża 5.
Ekowa w Lubiju, Bahnhofstr. 32 I.
Haufowa w Semizach.
do domu Krawcowa w Hródku, Barlinska haża cżo. 14.
Henselka w Hródku, Dolha haża 34.
Hillmanka we Wjeleczinje.
knježi dwór we Lomitku.
w Budyschinje, Nowe hrjebje 3 delka.
do domu, Schulczina w Khrósći.
„ fara w Barcze.
Zwiedrka a kuchinku, knježi dwór w Semichowje.
kuchinku za kuchinku wyschescheje schule, Meierka w Biskopizach. —
Krownu, Kaesler w Hornjem Wujschdże.
Krownu, Haufowa w Semizach.
Krownu w Kosarni cżo. 7.
Linku, knježi dwór w Delnjej Kinje.
Linku a pohonża „Winowa ličź“ w Kellizach.
„ knježi dwór w Cichonzach.
Mjelczerja 15—16-letneho, Bietza w Budyschinje, Wjeleczańska dróha.
Mjelczerjow, Hawch w Bórku pola Wojerez.
Mnichodnika mjelczkeho, Hanschka w Slepopm, Kamnwatkeho, Hoffmann w Bělej Wodze, Schuffka haża 5.
jahrodnikeho, Tüller w Bělej Wodze na Jahnowej haży 34.
kowařskeho, Siegert we Wulkim Wožuchu.
piekařskeho, Eckelmann w Biskopizach, Wulka Hornjerjska haża 3.
wojnařskeho, Wagner w Biskopizach, Jurjowa haża 2.
wojnařskeho, Muka w Hnaschczach.
Nejmjerja, Obsowa we Wojerezach, Hródkowske pschemeżto 2.
Nichtkeho, Knjech w Hródku, Georgenbergliedelmng.
Notarskeho, Starik w Hródku.
Nowinarnja, knježi dwór w Jaunowje.
Nrawskeho, Mistny w Budyschinje, na Bohatej haży.

Na pschedań:

Hoschcz z mlynom, rěžakom a rataršiwom, Julius Rychtař we Mikezach.
Hrěże z kózom pola w Hornjej Kinje pschi Nowosalzkej dróży. Wopalna pokładnja 3300 hr. Dalsche wukazuje Kosanja w Budyschinje, Käublerowa haża 6.
Młócjawa palzata we Wórzynje 23.
Młócjawa schekroka a motor 4 PS w Drěczinje 12.
Kunkliża, 50 zent., hoschcz w Nowych Porschczach.
Kunkliża, Zimmer w Budyschinje, Czichonjanska dr. 202.
Kunkliża Langa w Budyschinje we Blowaschczach.
Kuchle hlinjane 4 a żelezne w Budyschinje, Hoschiz haża cżisło 31.
Wrota żelezne, 5 m. schěroke a 2 m wyschoke, 200 m. rolow, 2 wohnischczi w Kamjenzu „Wolnózna haża 53.
Wol we Wyschej 36 pola Kamjenza.
Kyl w Nowoschczach 9 a w Rakezach 25.
Pjerjo w Hlupoży 12.
Schmo 30—40 zent., Liebich we Wujeschku pola Bukez.
Wos zlonny, hoschczez w Nowych Porschczach
Dżerżazy wos w Jedlizi 16.
„ „ w Biskopizach, Kamjenska dróha 48.
„ „ w Budyschinje, Mučakowska dr. 17.
„ „ w Budyschinje, Wjeczorna haża 161 n. pr.
„ „ w Budyschinje, Kamjentna haża 31, zadni dom I.
„ „ w Budyschinje, Albertowa haża 6III.
„ „ w Budyschinje, Drjezdżanska dr. 211 n. pr.
Krowa blizko k 2. zdżeżcu w Dażinje 15.
„ dwě do cżahanja, Měrczin Zur w Porchowje.
„ dwě, na wubjerk, wyschokrožcelne, Libsch we Wujeschku pola Pomorz.
„ wyschokrožcelna w Pschiwezizach 31.
„ wyschokrožcelna mloda w Newjezach 1
„ wyschokrožcelna zylna w Khelnje 48.
„ wyschokrožcelna mloda, Waniger w Hakizach.
„ wyschokrožcelna mloda w Komorowje 29 p. Rakez.
„ wyschokrožcelna w Lejnje 3 pola Budestez.
„ wyschokrožcelna w Dobruschi 29.
„ wyschokrožcelna w Worschizach 26.
Serbz 1¼-letny, kobla, czežwjeny schumel w Dubrawzy 32.
Gramofon ze 16 platami w Budyschinje, Lehrowa haża 24 delka na lewo.
Kóń 7-letny w Lubiju, Nowe torhoschczo 11.
Kóń žrěni, König w Nowej Wży pola Górkhamorow.
Kóń, schěrobrunny lischak, 5-letny, młyn w Brěžyschczu pola Semizy.
Kóń walach w Dubrawzy 32 pola Barta.
Konjej žylnaj w Khelnje 47.
Kalojza wyschokrožcelna we Wujschdże 31 pola Lubija.
Jalojza wyschokrožcelna w Ssmilnej 6 a w Lichanju 31.
Kundros, mjes dwěmaj na wubjerk w Krósizy 10.
Prošata, Zyž, kubleż w Dobranczach.
Prošata, Mütterlein we Wuczkezach.
Běhaki w Hornjej Kinje 8.
Rauza a běhak we Lusy 52.
Kosa blisko ke kósłatam we Wulkim Wjelkowje 24.

Drjewowe awtzije

kutoru 6. měrza 1928

na Kamjenzanskim revérje pola Rakez — kupzy seidu zho dop. w 9 hodż. na Kamjenzanskich horach:
50 metrow khójnowych kuluchow,
400 metrow khójnoweje walczíny;
na Njeswaczidlskim revérje — kupzy seidu zho dop. w 9 hodż. na starej kemschazej schczežzy se Scheschowa do Jitka:
50 metrow kuluchow,
80 metrow pjenkow,
560 metrow walczíny;

hrjedu 7. měrza 1928

na Jenschowskim revérje — kupzy seidu zho dop. w 9 hodż. na Kapozizy:
100 metrow khójnowych kuluchow I.
50 metrow khójnowych kuluchow II.
5000 metrow khójnoweje walczíny:

sobotu 10. měrza 1928:

na Wulko-Hrabowskim revérje — kupzy seidu zho pop. ¼4 hodż. w hrjedżnych ladach:
17 metrow twjerdych kuluchow,
108 metrow khójnowych kuluchow,
125 metrow khójnowych pjenkow,
587 metrow khójnoweje walczíny.

Škrowe depeše

Produktowe wiki w Barlinje dżenża dop. ¾11 hodż.: Wiki hischcze mało wuwite, ale měrne.

Dop. ¾12 hodż.: Kaž pšched hodżinu. Teudenza snowa kruczena.

Płačizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hawak 100 kg.
Płačizny po złotej hrivnje.

	3. 3.	2. 3.		3. 3.	2. 3.
Pšeńca	234-237	230-233	buny	21-21,50	20-21,50
rožka	242-245	236-240	woka	21-23,00	21-23,00
nal. ješmjeń	221-230	221-230	módre lupiny	14-14,75	14-14,75
naz. jačmjeń	—	—	žołte lupiny	15-16,00	15-16,00
wows	215-226	215-226	zerandella	—	—
kukurica	226-228	224-226	rapa. wosušk	19,60	20,00
pšeńc muka	31-34,75	30-34,25	lany wosušk	22,80	22,40
ržana muka	32-34,75	30-34,00	poon. melasa	—	—
pš. wotruby	15,75	15,75	běrnj. kruški	23-23,60	23,70
ržane „	15,50	15,50	syno, 50 kg	2,40-2,70	2,40-2,70
lane symjo	—	—	ržana słoma	0,80-1,05	0,80-1,05
rapa	34-35,00	34-35,00	pšeńc. „	0,75-0,95	0,75-0,95
hróch	34-36,00	34-36,00	wowsna „	0,70-0,85	0,70-0,85
pjeluški	20-20,50	20-20,50	ječa „	0,70-0,85	0,70-0,85

Płačizny rěznicho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

3. měrca 1928 — *Płačizny po centa. a zl. hriwnach.*

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 713.

Polnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće
hač do 6 lět . . . . . 59—61
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene . . 53—56
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše . . 47—49
Mjenje picowane wšěch starobow . . . . . 37—44

Byki 659.

Polnomjasne, wurostene, najwjetšeje rězneje hódnosće . 55—56
Polnomjasne, młódše . . . . . 50—52
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše . 47—49
Spatne . . . . . 43—45

Jałojcy a krowy: 1209.

Polnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće . . . . . 44—45
Polnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět . . . . . 32—40
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy . . . . . 25—28
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy . . 20—22
Mjenje a spatnje picowane . . . . . —

Čelata: 1225.

Najlěpše wukormjene (2. druž.) . . . . . 75—84
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.) . . . . 60—72
Spatne (4.) . . . . . 38—53

Wowcy: 6187.

Młódše a starše wukormjene (1. družina) . . . . 57—59
Starše wukormjene (2.) . . . . . 55—57
Mjenje wukormjene (*Märzschafe*) (3.) . . . . . 50—54

Swinje: 14 194.

Polnomjasne, wosobitych rasow a jich křižencow, hač do 1½ lět stare 55
Wukormjene 54
Mjasne . . . . . 52—54
Spatne . . . . . 50—52
Ranzy a kundrosy . . . . . 48—51

Płackarn. S połnym prawom pschednoschcer wusdżehny, je někotrymkuli sterze do Schwaz, do Alpow jědże, hacz je by hebi najprjedy domjace kory wobhladał a jich rjanosć spóznał. Pschednoschcki kiž nětkole dwě hodżinje trajesche, pschipowdżucharjo z mnohym pschikleskom mytowachu. Schwórty a zdobom popředku pschednoschcki wl porjedże čuduweje wyschoke schule, kiž smjeje lnjeż kantor Seibt, njebudże hižom blischi pjatk, ale je z wěstych pschičinow na dalsche žo wotstorczi.

Z Łužicy.

* S **Biskopiz.** We domje na Bismarkowej dróży 13 bě cżu schtwórtk rano wokolo 7 hodż. we wobydlenju pišmikistajerja Wenzla wutsél žłyschcheli. Hdyž da policija wobydlenje zjawsnym wotewrjecz, namakachu 34letnu Wenzelku a 2letneho tocżerja Böttchera, kiž bydlesche pola Wenzela na podrużkowje, zaščelenaju we łožu leżo. Pišmikistajer Wenzel, kiž w Drjezdżanach dźěła, bě, kaž wschednje, hižo wokolo 5 hodż. z domu wotschoł. K blischenu rosšafnju tohole njeswožowneho pschipada je popołdnju komisija z Budyschina žem pschijěła.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Dohny.** Na żelezniskim pschelhodże pola Dohny skoči žónka psched nimojedżazym tworowym czahom, je swojeho jědzeho kola. Tu pak zhradny pschedpokładnik swój tworoweho czahu a ju na mjestnje mori. Smjerjožena je 28-letna swudowjena Meinkowa se Schmorsdorfa pola Dohny.

* S **Pirny.** (Podsemski khód wotkryli.) Ryserjy dżeławerja storczichu na Dohnajskej dróży na podsemski khód. Na dnju pschérowa nadendżechu dżěru, z kotrejž mózachu do khoda łaleč a w nim zkhilenl 30 hacz 40 metrow dalokich. Kak dołhi khód je a k czemu zu jón w zwojim czażu zakoženi, dotal hischcze njeje znate.

Wusudżenja.

Psched Budyskim sudom nějeschtaj žo 28 letny schewc Wilhelm Behnisch, kiž je hižom husto khlostany, a jeho nježenjeny, hischcze njelkhlostany bratr Alfred Behnisch se Schumbacha pola Kamjwalda samolwicz, dokelž staj w Kobitzach w pschedawarni konsumskeho towarstwa pokładnju wurubikoł. Wonaj běschtaj spytakoj, žo pola jeneje wikowarki z produktami w Nowosalzu do twarjenja dobyczj, tam kradnyschtaj 38 hrivnow. Dnja 28. dezembra dojědżeschtaj kelbi do Kamwalda a potom do Koblitz, so byschtaj pokładnju konsumskeho towarstwa wurubikoł. Wonaj běschtaj tamnischim tżjom sastojnikam z pistolu hrožikoj, pokładnju je 130 hrivnami ruczje kradnykoj a z njej spěchnje klamy wupschczikoł. Alfred Behnisch je zwojim jěsdnym kokom wotjěł. Czi tżjo sastojnizy puschczichu žo za Wilhelmom Behnischom. Tón njemějesche wjazy hwile na zwoje kolo salěsć a czekny pěschi. Domach spyta žo Wilhelm wobswěznyć a žebi hibikaj pschereknyć. Jeho pak wot toho wothberzachu. Alfreda Behnischa zasudźi sud k sastwu na 2 lecze a wotrjekny jemu czesine prawa na 3 lěta; Wilhelm Behnisch dosta 6 lět khlostarnje a zhubi czesine prawa na 5 lět.

Lětna hłowna zhromadżizna wokrjesneho ratarskeho zwjazka (Bezirkslandbund) w Budyšinje.

dnja 3. měrza w sali „Krónu“.

Krótko po ½10 hodż. dopołdnja wotewri ratarski radca knjes Richter-Luwczanski bohacze wopytanu zhromadżiznu a powita pschedewschčm sastupjerja hamtskeho hejtmanstwa, měschczanskeho sarjadnistwa, krajne stawy kaž tež czestnych hosczi. Pschedhyda praji, so ma czesć, hižo na 30 lět ratarske sajimy sastupowaczj a tak zbožowne ale tež struchle czary znaje, kajkeż zu w ratarstwje byle. Dżensnjiche poměry zu struchle. Wobžarowacz je, so žo bur se strony knjezerstwa dosć njepodpera. To njesmě so wjazy stacz, so finanzny hamt burej krumu czasa, hdyž nima tajki krčdkow k zaplaczenju dawka. Rěcznik zebi pschesje, so by žo znajmjenischa dżěl nusowcho programa pschewjedł. Njedostanu-li pak so ratarstwu zanyh położenjow, potom je wono k zmjerczi zasudżene. Hischcze zmy nětkaj mózni a njesjednoczimy-li žo do zjnlneho zuka, dha je po nami. Pschedhyda konczi z pscherżom, so by kóżdy zwoju winowatosć spóznał, prjedy hacz je pschepodże.

Nětko pobdżehnychu žo zhromadżeni, so bychu z dżakom spominali na žobustawy, kiž je zmjerczj w laschkym lěcze z jich zrjedżiznu wuttorhła. Wožebite zasłużby mjes nimi mataj wo zwjask dowérnik August Lehmann ze Sdżar a ratař Max Böhma z Hrodżischcza.

Na to pschejdże žo k prénjemu dypkej programa: wólba nowych žobustawow do pschedhydstwa. Tuta wólba wotmeże žo kóżde tżecze lěto. Wolicz maju žo 6 žobustawow z wulkowobžerdżenstwa a 18 małych ratarstwow. S wuwjazacym tuklerja Schöbela pschiwzachu wschitzy zaso wólbu. Na jeho městno stupi ratař Schöne z Wolbramcz. Zaso wolenl su potajkim hk. Pětsch, Krygar, Faust, Seyffora, Zyž, Pětschka a Schollta.

Slicżbowanišzy dohladnizy zwoje sastojnstwo dale wobstrowaju.

K tżeczemu dypkej programa poda pschedhyda pschehlad žobustawstwa. W tuthwilu pschihlukuscheju zwjasku 3564. Wón wobžarowasche, so liczba njeje wjetscha.

S rosprawy liczbowanju zhromadżeni, so je bylo w lěcze 1927 dokhodow 60 574,93 hriwnow, wudawkow 52 136,70 hriwnow, potajkim wobstatk na tónzu lěta 8 438,23 hriwnow.

Pschedhyda jimasche žo na to rjekowa a praji, so zkožuja za žobustawske pschinoschki po wulkosći leżownojcow a žu najtusche wobliczene. Wón wobžaruje, so njemóże žo swojaskej tak wěnowacz, kaž by to rady chcył a dżakuje hyo wožebje rycżerkubleršej z Boxberg, kiż ma njesachodne sasłużby wo organizaziji swjaska. Psches postanjenje z městnow poczesesa jeho zhromadżeni sa to.

Dale dźakowasche žo knjesej J. Maždork, dr. Müllerej a wobkhodnemu wjednikej Schnajderej.

Jako rěčnika běsche žebi ratarśti swjatk sapóžlanza w němšim žejmje, dra. Quaatza a šwěcźik. Quaatz njeje nam njesnaty a žobotu pokasa žo w „Krónje“ sašo jako wupruhowany rěčnik. Wón rosprawješche wo stawe, dźiwajo na němše ratarśtwo. Tu njejedna žo wo praschenje burstwa žamejho, ale žwójby, města a kraja. Wón rěčeśche k hromadźijnje jako sastupjeŕ městow, jako sastupjeŕ politiki. Lud bjes burstwa njemóže žebi znyslicź. S tutcho stawa žu wuchli husto dosć naschi najlepschi wjednizy. Dyrbi pak nasche burstwo šahinycź? Krajny ratarśti swjatk a satšti ratarśti swjatk staj žebi w tom pschesjenc, so ratarśtwu njeje pomhane s darami luboscze. Kóždy ma prawo na žwoju midu. W Sakšcej žu wobsebje struchle wobstejnosce, pschetož tu njeje hischcze podruhnjśti dawk spadnyk. Rěčnik dótkny žo mjes druhim Schiefeloweho programa, wot kotrehož wjele wočakuje. W knjeześtwowym nusowym programje wotmyślene samenjenje dolha dyrbi ratarjam jenož pśches pschethódny cźasz hacź k bližšichim žniam pschepomhacź. Trajnu pomoz njemóže pschinjesecź. To je jeniczky potom možno, hdyž žo sy hospodarśko-politiskimi naprawami ratarśtwo sašy wunoschne sčzini. Knjeześtwo je žebi w žwójim nusowym programje wotmyślilo, hromadu bjeshłowneho smjerśteho mjasa po dźělbach snižicź a system dowolnych wopisimow na wuwos žwini a žwinjazeho mjasa wupischetrźecź. Sa lepschu organisaziju wiczných pomérow sa słót a mjaso je 22 milijónow jako němšostatne rukowanje postajenych a dale 8 milijónow, kiž žo w sesitpjeśtich wudawkach sa lěto 1928 žadaju. Stótne placźiny dyrbja žo skrućicź a žo rosdźěl placźiny mjes plahowarjom a pschetrjebarjom pomjeńschicź. Sa špěchne pschewjedźenje wotmyślenych pomozných naprawow ma žo 30 milijónow nałožicź. Němše ratarśtwo trjeba nusnje pjenjezniu podpjeru, so by bowsesej wukrajnych wupkodow napschećo stupicź mohło. Tak maju na pschikład w Danskej lepsche mlokarnje hacź pola nas. My trjebamy krute placźiny, so by bur sašo liczicź mohł; wón njeje žadyn spekulant. Dwoje ma žo potajitim wudźěrnyc: zlowna mjesa ma žo postajicź a němše ratarśtwo dyrbi wjeschu wunoschnosc wuwiccź.

Wotmyślenu pomozny program dźenšnischu ratarsku krisu njewotstroni, ale ju jenož wołožt. Se schitrjoch milijardow, kotrež žu žo sandżene lěta sa wukrajnu žyrobu wudaśe, móža žo němšemu ratarśtwu hospodarśtwu pschiwobroczicź. Hdyž to tak dale dže, dyrbi žo němšti stat we wukraju sadołžicź. Słónczńje nima bur žam na žo dźiwacź, ale teź na žwoje dźěrći, na žwojich potomnikow. Njech je nusa wjetšcha, ratać njeśmě dowěru žhubicź, jo lepsche cźasy pschińdu. Wšo jtejimy na sapeczatku cźežkeho wojowanja, kiž może lěta dołho tracź. Rěčnik stónczi je žłowami: Ratarjo, dźerzcze žwěru k waschim wjednikam, woni waš njewopuschcza.

Pschedbyda dźakowasche žo dr. Quaatzej s wutrubnymi žłowami a wobžarowasche, so njeje licźba pschiposkitcharjow hischcze wo wjele wjetšcha była, pschetož rěčnik by žebi to sałužił. Na to pscherćita rosšudźenje, kiž ma žo knjeześtwu pschipósłacź.

Po tym jimasche žo žłowa inżeńer Uhlmann s Lipska a rospominasche lepschiny, kiž posticza techniske wotdźělenje swjatka ratarjow w Lipsku pschi pruhowanju milinowcho pruda, motorow atd. Schtóž na kraju s milinu dźěła, je winowaty, so tódże tśi lěta žwoje milinowe motory a schtoš s tom swiśuje, pruhowacź da. Hacź dotal je žo to se strony wopalneje samóścźerne, powołanskeho sjednoczeństwa a milinarne stawało. Dokelž pak to Budyška milinarńja sa darmo njeczini, tak je tódży ratać najmudrischi, hdyž žo na techniske wotdźělenje swjatka ratarjow w Lipsku wobroczi. Tam ma sdobom lepschinu, so žo runoczasnje sliczbowanja installaterow sa wuporjedźenja pruhuja. Runje picht tom je techniske wotdźělenje hižo nješchtojkuli sajimawe nałhonilo. Installaterojo žu we wjele padach pschewyšoke sliczbowanki wupiśali a techniske wotdźělenje je žo wo to postaralo, so žo sa nieprawo dóstate pjenjesu sašo wróco placźa. Pisches 2500 ratarjow je žo wotdźělenju hižo pschisamkło. Też snižanje placźišnow sa prud je techniske wotdźělenje hižo dospełło.

Po tym hacź bě rycźerśtubleŕ s Boxberg-Wulkowjelkowski hischcze jónu sa pschisamknjenje k techniskemu wotdźělenju swjatka ratarjow namołwjak, stónczi žo hłowna shromadźizna.

Protyka za dawkowe termije

na měrcź měrc 1928
(Žinanuny hami.)

Saplacźicź ma žo:

5. měrca: Dawkowy wotrězk wot dźělnežerśtwa midy sa msdy, kiž buchu w cźasu wot 16. hacź do 20. febr. 1928 wuplacźene.

5. měrca: Swjedźeńśi dosh (Aufbringungsschuld) po swjedźeńskim zakonju. 1. termija 1928 je shytknymi placźenjemi sa lěta 1926 a 1927 po swjedźeńskim namołwjenju z 10. februara 1928.

10. měrca: Bursowy wobrotowy dawk.

15. měrca: Pschemyślowy dawk 4. podśěl sa 1927.

20. měrca: Dawkowy wotrězk wot dźělnežerśtwa midy sa msdy, kiž buchu w cźasu wot 1. hacź do 15. měrca 1928 wuplacźene.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Do wikowanśkeho registra bu dźensa sapisane:

1. Na lopjeno 801, nastupajo firmu **Gustav Riedel we Budyšchinje**: Pawoł Gründler je wustupił. Wudowa filoweho fabrikanta Hilja Johanna Gründlerowa rodź. Hauptfleischez w Budyšchinje je mějicelka.

2. Na lopjeno 948, nastupajo **Akzijowe towarśtwo wumělśtwowych mlynow Gustav Lehmann w Budyšchinje**: Likwidator Leopold Lehmann je jemrěcza dla wustupił.

W Budyšchinje, 2. měrca 1928.

Listowanje.

E. J. w J. Na Wasche napraschenja dyrbimy Wam pšełicź, so kupne kpšty j dawami nětkle 8 prozentow kupneho pjenjeza wuczinja. Dalokož hacź je nam znate, njeschinku mno dawkowu, kotrež sebe njeeznowaci, žane dalsche k tomu. Kuh by Waš je wschém nětkle 3000 Kr. płaczika. Sa dalschnu nadróbnosczenj chzyli bu pola rěčnika wopraschecź.

Mill. J. w S. Krajnostawska banka dyrbi jako měsiczelka nalutowańnje nahódnosczicź. Waschu žadanku dyrbi Wam wona nahódnosczicź, ze-li cźe ju w prawym cźasu pschisłeschiwši. Kak wyšoko tuta banka nahódnosca, możesce jenož pola njeje sjonicź.

Najnowiše z cyleho swěta.

— Schkrowa powěsć wo wjedrje sa jutjischu wutoru: Dale žuchy, wobšłajne wjedro. W Jendželskej mile, tu a tam žo poprochi. W połnóčnej Europje nowa fyma je žněhom.

—

Němškostatny žud w Lipsku je pryschadwjschcho lětarja Muhlaka z Essena dla pschecrađženja wojerstich potajnosczow a dla špionaže k jastwu na 1½ lěta a k zhubjenju cźežnych prawow na 3 lěta sasudźił. Muhlak bě w lětach 1920 hacź 1923 w Essenje, Düsseldorfu a na druhich městnach powěsće Franzowsam podawał, kotrež dyrbjachu žo w jasimje stata potajicź.

*

So by žo ratarśtwo z dobrej žywiznu sastarało, je pruski ratarski minister namjetnik, so by žo z 30 milijonskeho sonda k wotpomhanju wurjadneje nuzy w ratarśtwje pjecź milijonow hriwnow k potuńschenju žywiznu k poruczności dało.

*

Na dróhi mjes Münchebergom a Strasbergom pola Barlina je wožobowy automobil w połnej jěchje rosbuchnył. Wjednik, kotryž tam we wozu šedźeschce, žo na dróhu cźišnu. Wjednik sa nim jedźazeho cźežiteho automobila jeho do Münchebergskeje khorownje dowjese.

*

Pschi njedźelnischej hromadnej shromadźiznje Pomorskeho landbunda je žo nětkle 100 000 ludźi wobdźěliło. Wschelazy rěcźnizy, kotriž w njenje rycźerśtublerjow, krjedźnych a małych ratarjow a rjemjeźlnikow rěcźachu, žadachu, so by žo dyrbjało do Barlina cźahnyć. W Demminje komunistojo pjched sapoczatkom shromadźizny rěcźnišći wós nadběhowachu, tola jich wrócźo stłóčichu.

*

„Vossische Zeitung“ je žo po zyłej Italskej dla jejnych wérnych nastawkow wo Italskej satakała.

*

Se žněhowymi wjeczelemi w Sakowskastej je žo železni śi a telegrafiśti wobthad mjes wjele městami pschetorhnył. W horach žu žo žněhowe lawiny dele smalale. W Batunje je žo pod žněhowej cźežu łhěža sožgnyła. Pschi tom je žo pjecź wožobow morilo a schtyri žo sranilo.

Towarśtwowski powěstnik.

Budyšin. Generalna zhromadźizna „Nadźija“ wo měje so wutoru, 6. měrca, wječor we ½9 hodź. w „Kat. towaršowni“. Porjad: Rozprawy, nowe wólby, namjety a wšelakizny. — Na tutu ważnu zhromadźiznu přeprošujemy wšě aktivne a pasivne stare a młode sobustawy. — Kedźbu! Z dyrbjenjom we 8 hodź. je posedźenje předsydstwa, wuběrk a dirigentow! Předsydstwo.

Budyšin. „Bjesada“ skhadźuje so kóždu pónd. w Serb. kofejowni.

Bukecy. „Radosć“ spěwa tón tydźeń štwórtk wječor we 8 hodź. (nie srjedu). Dirigent.

Lipsk. Naše „Serbske blido“ skhadźuje so swěrnje kóždu wutoru w korčmje Schaffrath, Waldstr. 33. Wšitcy Serbja w Lipsku a wokolinje so na wopyt tutych rjanych serbskich wječorow přeprošuja.

Nawječorna župa „Michał Hórnik“ přeprošuje wutrobnje a należnje na swoju zhromadźiznu srjedu, 7. nałětnika, pop. w 3 hodź. pola Vickec w Kaselwje. Dźeński porjad: I. Rozprawa wo wurjadnej hł. zhrom. Domowiny w Budyšinje a rozmołwa; II. hłowna zhromadźizna Domowiny we Wojerecach a naše namjety a přeća; III. zjězd župiny w Rožańcźe 2. julija 1928; IV. namjety, kotrež maju so do 5. III. pisomnje zapósłać županej.

Župan: J. Delan, tarać.

Njeswačidło. „Jutrnica“ změje přich. njedźelu, **11. měrca**, pop. w 3 hodź. w Klahnec hościencu swoju měsačnu zhromadźiznu. Ma so jednać wo wuběrk do Drježdźan. Přednošk wuwostanje. Wšitcy přećelnje přeprošuje předsydstwo.

Ralbicy. „Jedn. Sokol“ wotměwa wutoru (6. III.) wječor we 8 hodź. zhromadźiznu. — Porjad: Rozprawy a rozličenje na zańdźene lěto a přijimanje nowych sobustawow. Kóždy swěrny Serb je nan lubje witany. Po zhromadźiznje je zwučowanje. Prosymy wo wobdźělenje wšitkich! Starosta.

„Skowrončk“, powučacy měsačny časopis za serbske spěwanske towarstwa. Prošu předsydstwa, zo bychu mi pisomnu abo ertnu rozprawu dale wo tym: Kak wjele eksemplarow tutoho jim 4 kóž pripósłaneho časopisa je so wot kóždeho čisła w 10 pj. rozpředało a kak wjele eks. chce jich towarstwo příchodnje připósłane měć. — To bych rad prawje bórzy wědźał!

G. Wowčeŕk w Smolerjec knihiličerni

Tydźeńska skhadźowanka a wědomostna zabawa sobustawow **Maćicy Serbskeje** kóždu **póndźelu** nawječor wot 6—9 h. w Serbskej kofejowni w „Serb. Domje“ (w małej swi.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolerjec w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Běrnjerowje. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje. —

Wotewrjenje wobkhoda

Čescenym wobsedźerjam awtow a druhim zajimancam k wědźenju, zo swój dźěrn

wosebitu wuporjedźerniu za awtowu elektriku

kaž też **wuporjedźerniu za motorske jězdźadła** wotewriłoj. Dokelž mamoj w naju wosebitej wuporjedźerni najnowše aparaty, możemoj wšě wuporjedźenja swětłowych mašinow, zaskočacych motorow, zapaleńskich a rjadownask. aparatow (Zünd- und Regler-Apparate), kaž też wosebje magnetisěrowanje magnetow a pjelnjenje akumulatorow najlěpje wuwjesć.

Awty na přeće też we Wašej samsnej garaži wuporjedźamoj.

Z počesćowanjom

R. Wölpert & E. Ottiger
w Budyšinje, na Hornjerskej hasy 31. Telefon 2751

Zastupjeŕ,
kiž je pola ratarjow derje znaty, **so pyta.** Wulka zasłužba.
Martin Graf w Budyšinje
na Moltkowej dróze 11

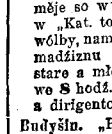
Derjezdźerżany
park-wóz
jeno- a dwojo-přežny, a
hospodarski wóz
kiž 80 ctr. njese,
ma na předań
Martin Gnauck,
kowarski mištr w Budyšinje,
na Hornjerskej hasy 51

Dwě derje zdźerżanej
kole
jene hólče dźěćace a jene muzace, stejitaj na předań **w Boranecach čisło 10b**

Wupjerki
jenož najlepšche tworjy
80 cm sćerole m 2.20
100 cm „ „ m 2.75
115 cm „ „ m 3.00
130 cm „ „ m 3.50
140 cm „ „ m 3.70
160 cm „ „ m 4.25
Sprawne herbšte poslužowanje!
A. Kasper nasl.
w Budyšchinje, Burgleh 11

Wróćenje česće.
Skřiwdźenja, kotrež smój so počahujo na knjeza kubleŕa **Jana Kilanka w Pozdecach** wupraśiłoj z tutym z wobžarowanjom wróćimoj a pred dalšim rozběrjenjom warnujemoj.
W Libonju a Hasowje, 3 III. 28
Jurij Čorlich
Jurij Rjehš

Haškec hościenc w Delnim Wujezdźe

ma wutoru 6. měrca
swinjorčzanje
a škotowy tourneŕ
Přećelnje přeprošuje **M. Haška**

Žiwnosć
14 jutrow wulka, je blizko Nizkeje na předań
Bliže zhonić:
w Jamnom čo. 27
pola Klětnoho.

Wulki pos
k čehnjenja so hnydom pyta.
Bliže zhonić we wud. „S. Now.“

Łožowe damasty
bźosmuhate nawobliwe łožowe plachty, najlepje wupjerjo płane łožowe nawobliwe kupujeće jara tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach čo. 11, znaproša hosć. „Zlot hwězdy“.

Wanderer motorkolo,
hnydom k předań
150.— RM

Opel-reserve-kolesa
z gumijom 25.— hr. předań
E. Freund w Porchowje 30.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 14 Kč. Wótře so. płaći 40 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, nap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 3687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 slot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy w w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje, ze 13

Číslo (Nr.) 56 | Budyšin — wutoru, 6. měrca 1928 — Bautzen | Lětnik 78

Stegerwald přećiwo Wirthej.

W zhromadźišnje zentrumskich dźěłačerjow w Duisburgu je prjedawši ministerski president **Stegerwald** wo ihnenje rěčał: Wojowanje khćesćijanskeho dźěłačerstwa wo ludowy stat. Stegerwald praji, so žu 40 hač 50 prozentow wschěch sa zentrumsku stronu wotedatych hłosow hłoby dźěłačerjow a pschistajerjow. Tohodla je žada: „Zentrumska strona a němski katolicismus budźetej sozialnej abo wonej njebudźetej", wěrna. Zentrumska strona dyrbi dźensa na wjele schěrschej fronce wojowacj dyźi sa cźaš kulturneho wojowanja. Rěčnik potom dr. Wirthowe zadanja rozpominaja, praji: Wirth praktiski žanej krajsnji njepschistajicha a tohodla njewě, schto žo w němskim zjednje hraje. Wirthowy parlamentarizmus, po kotrymž móje kóždy jenotliwy sapósłanz w potrjebnym pożedźenju němskeho zjednja cźinicz abo wotstajicz, schtož chce, žo jemu nochze spodobacz. Hdy by žo to powschitkownje nałožało, by to we Němskej k židowskej schuli dowjedło, niz pak k porjadnemu parlamentarizmej. Wirthowa kritika na wjednistwje khćesćijanskich dźěłačerskich swjazkow zentrumskopolitiske organizacje w symsle Weimarskeje koalicije cźinicz. Tute rólu dyrbja khćesćijanske dźěłačerske swjazki na najraznischo wotpokazacz.

Na kóncu Stegerwald praji: **Republika je sawěsćena**, nětko žo druha etappa sapoczina. Sa němski lud dyrbja žo zwjerdne hospodarske zakoski stworicz. To dźensa njeje z knjezim cźłowjestwom a z kapitalizmom buchom, ale tež niz je buchom wojowanja worschtowo móžno. K tomu žu wola k dźěłowemu zhromadźenstwu, a myšle k dźěłowemu zhromadźenstwu rěchne. Szialdemokratojo na wulke dobycze licza. Jeli so k tomu dóndže, na nim cźisteho wjesela njedocakaju. Bližiše léta žo z tym psched swoje kamjenze wobudowe praschenje staja. Wysche dyźi statna forma a knjezerstwowy system ludowa sawěsćena žiwjenjowa możnosć steji.

Stegerwaldowej rěczi žo rozrěczenje pschisamknu, we kotrehoż srjedźišnje Wirthowa wozboła stejesche. Tón w pretatu Müllern horkiweho sakitarja nadeńdże, kotryž mjes druhim praji: Dr. Wirth žo njemóże k starenu żeleza cźisnyć.

Hospodarska debatta w němskim sejmje.

Sapósłanz z **Raumer** z hospodarskeje strony žo pschećiwo rěczi sozialdemokrata Heiniga wobroczi. Połoženje němskich pschedewjacźelow njeje dźensa sawěsće pschi wulkim krisowym risiku sawidzenja hódne. Hdy by k krisy doschło, by industrija ta zyma katastrofa brosyła, kaž dźensa rataršiwa. Bilanzu móże jenoż tón prawje cźitacz, kotryž poćeżny wobłhod znaje. W twarjenju maschinow mjeda wulku prozentowu zadźbu wudawkow wucźinja. Tu 250 000 dźěłačerjow jenoż za wuwos dźěła.

Demokrat **Meyer** hospodarsku politiku prawizneho knjezerstwa wótro kritisuje. W knjezerstwowym programje je kabinett žłubk, so hospodarske sawjery wotstroni. W Radźe Swjasła Ludow je Stresemann jako wjednik we wojowanju sa wottwarjenje zlownych murjow wuspył. Sa doskutkatajenje tehole samóra pak žo njeje niczo stało. Zła žo njejsu snižiłe, ale žo zła na zyrobu sahwjedże. Wobsamknjenje wikowanišeho rěčenja z Pólšeje žo pschecyo znowa wostrokritisuje. Tale politika je z pschicźinu, so dowos 4 miljardy hriwnow wjazy wucźinja dyźi wuwos. Zła žu to powyschiłe, dawki žo njejsu snižiłe. Pólšski tarif je žo powyschił. We wobaranju pschećiwo snjewuržiwanju kartelow njeje žo do prédka pschichło.

Kommunist **Können** praji, so je hospodarske ministerstwo najwschećo hospodarskim nawótserjam zyle bjes mocy.

Po Könnenowej rěczi z tribuny pschipołožnicharjow jena žona wola: „Hdźe wostajnje sakoń wo wotschłodźenju němskich ezkninzow z wukraja? Cźehodła nam bjerjece tódom możnosć k dalschemu žiwjenju? To je njepravda!" Kommunistojo wołaja: „Knjes presidento, tu njeje žana helska maschina, wóz je zyle njestraschna."

We wubjerku němskeho zjednja žo prěnja rata sa panzerowany ličhžak pschiswolila.

Hospodarski wubjerk němskeho zjednja je prěnju ratu sa twar nowehó panzerowaneho ličhžaka z 15 pschećiwo 12 hłosam sozialnych demokratow, kommunistow, demokratow a hobustawow bayerskeho burskeho zwjazka pschiswolił.

Grocner přećiwo organizaciji Consul.

Hdyž je žo w němskim zjednje two twarje nowehó partzerowaneho ličhžaka jednało, je žo woborny minister dr. Grocner też wo politiskim stejiscźu němskeho łódźiwa wuprajił. Pschi tym praji: **Njebudu nikoho wjazy w němskim łódźiwje cźerpjeć, kotryž z ludźimi organizazije Consul wobkhadza.** Wschitzy w tak mjenowanych Ehrhardtiskich listach wo cźuschenju we wójnskim łódźiwje mjenowani ludźo žu žo hižo je službny puschczili. Jene pak byrbju z tutym se wschej jažnosću rjez: Sadźerjenje ludźi organizazije Consul je **wjerschk njeswěrnosće a njedźakowjnosće** pschećiwo towarišam, kotriž žu jim dyźili z hospodarskeje nuzy pomhacz. Móžu tole sadźerjenje a z dokumentow rěčazu hanibnu raznawjosć, z kotrejž je žo němskostatna wobora wobezuschlaka, jenož na najwótrischo sahusdźicz a jako wotpał swoje pohórschenje wo njeczesnym sadźerjenju wuprajicz.

Nałožlnosće cźerwjenych frontiskich wojowarjow na ludowym zarowanišcu daju.

Po zdźelenju Altonskeho policajskeho prezidija je njedźelu popołdnju w Pinnebergu cźerjoda cźerwjenych frontskich wojowarjow z Hamburga wschelake **khorhoje, pschi sklanosći ludoweho zarowanišeho dnja wupowěznjene, dele storhała.** Dóndże k wurěczenju mjes wobsedźerjemi ležowroscźerjow, pschi cźimž wobsedźerjow z dźěła lokla franichu. Nětkuże 60 kommunistow móżachu w Lockstedtu sajeć. Dźewjecz nałschkarakow je jatbje wobthowachu a do Altonskeho policajskeho jastwa dowjedechu. Hdyž bě žo nałeżnosć rosjaznika, jich k pschepytowanišemu žudnikej dowjedźechu.

Khłostarnja za suwarjow sprita.

Po wjazynjedźelskim jednanju je Barlinska powołanska komora spritowcho fintwarja Koppa dla dobytkalakomneho nadpjeranja k wobpačnemu wobsmjedźenju k khłostarni na 3 lěta a k 100 000 hriwnam pjenjezneho khłostanja sadźikła. Schtóžkuli mjezazow je žo na pschepytowanišo jastwo wottcźiło. Wyschi cźłowny inspektor Quehl je žo dla dobytkalakomneho wopačneho wobsmjedźenja, dla pschipomhanja k jednanjow a dla pschethowanja, dale dla pschekhłoźa k khłostarni na 1 lěto pjeć mjezazow, k 3 milijonam hriwnow pjenjezneho khłostanja abo k khłostarni na dalsche tři mjezazy a k 950 000 hriwnam hódnosći narunanjeho khłostanja abo k khłostarni na dalschi mjezaz jastwa sahusdźił. Sa Koppom, kotryž pjeża we wukraju pschebywa, je žo jimanišći wukas wudał.

Wurunańske jednanje za dźěłačerjow němskeje żeleznicy.

Dźěłačerske swjazki pschi němskej żeleznicy žu njedawno tarif k 31. měrcej wupowědźili. Zadaju 10 pjenjezkow wjazy na hodźinsku mjedu, dale wjetschu mjedu sa wobkhadnych dźěłačerjow, dale powjetschenje pschiwjazkow na pschescźaśne dźeło a wołebite powjetschenje mjedy sa raršche nemske krajiny. Towarišwo němskeje żeleznicy je žo tymle žadanjam sapowědźiło. Tohodla je žo němski dźełowy minister namołwił, so by wurunańske jednanje sahwjedł.

Nehduši němski kronprync pječa Oels předa.

Kaž Barlinski tydźenik „Montag Morgen" powě, je žo nehdyšchi němski kronprynz rozsudźił, swoje Oelske knjezerstwo, kotrejž je žo jemu loni z wurunanjom z pruskim ficzkom pschirjekło, po najwjetschim dźelu pschedacz. Snate je, so Oelske knjezerstwo, z dźěła dla ratarskeje krisy, z dźěła dla pjenjezných zadanjow kronprynzowskeje zwójby njewumożne. Tři z hromadze 9 kubłow žu žo hižo wulkoležownoscźerjej baronej se Schrenkej-Notzitzej pschedałe. Kronprynz dźe pjeża kupny pjenjez, 5 milijonow hriwnow wucźinjacy, w industriji nałožeć.

Posydanje Rady Zwjazka Ludow so wotewrilo.

Pożydanje Rady Swjasła Ludow je žo póndźelu dopołdnja w 11 hodźinach wotewrilo. Rada je najprjedy w njejsławnym pożedźenju dujowy porjad postajiła a je potom někotre administratiwne praschenja rozrisała. Wo Gdańskich (Danzigskich) praschenjach je žo wobsamknło, rozhudźenje wo praschenju pólskeho pschistajenskeho pschistawa w Gdańsku a wo praschenju kontrollowanjeho prawa na Westerplatze wottstorcźiła, dóniž je njejsu direktnje jednanja mjes Pólšcy a Gdańskom skónczyłe. W nastupanju skórżneho prawa Gdańskich pschistajkuschnikow w pólskej żelesnišej łódźi je žo, dokelž Haagske prawne dobrodźanje je so offizielnje Radźinym hobustawam hišcźe njeje spżełiło, wobsamknuły, kaž bórzy dobrodźanje dóndże, le dalschim dowěrnym pożedźenju we tym rozhudźicz, hač ma to we tymle praschenju w nětčišchim pożydanju jednacz.

Francowski swonkowny minister **Briand** a jendźelski swonkowny minister sir **Austen Chamberlain** staj žobotu w jendźelskim pósłanzstwje dlěše rozrěczenje mjez sobu.

Što wo Mussolinowej rěči w Genfu měnja.

Mussolinowa rěcz wo poładnischej Tirolskej je žo w kruhach Swjasła Ludow wótro sahusdźiła. Kubjenu łaćiskeje je wobsejc mało wažne wajchnje cźinikow, z kotrymž Mussolini wo Swjasle Ludow rěcźi. Pokazuje žo na to, so staw 11 pakta Swjasła Ludow hišcźe pschecyo możnosći dawa, so jimdźa je mjenischiny pola Rady Swjasła Ludow direktnje abo indirektnje na wobkhadźenje wobezeźawacz, kotreż prawo mjenischinow rani. Dale ko dźiwaju, so Mussolini fajsiskiski rewolucijny jako dobazaju pschicźinu sa to wobkhadnje, **wucźinjenja prjedawšich italiskich knjezerstwow jako njepłaćiwe wuprajić.** Jeho stejiscźo je z kłedowczym smykle kritisuje: Francowska hišcźe pschecyo z bolschewikiskej Rusłej we wuprawnjenju zarjeho dotha jedna. Sz teho je spóznaty, so žanu Mosskwa wucźinjenja prjedawšich knjezerstwow pschipóznawa. **Mussolini po taźim dale dyźi bolschewiska Ruska dźe;** pschetoż wón je wschě prjedawše dojednanja prjedawšich italiskich pod błido cźisnył. Skónczenje Mussolina na to dopominaju, so italski kral wo płaćiwosći dojednanjow prjedawšich italiskich knjezerstwow zyle hinak hudźi dyźi Mussolini.

Zrażenja z kommunistami we Winie.

Nětkuże 400 hobrstawow swjasła cźerwjenych frontiskich wojowarjow dyźesche po zhromadźišnje w Atzgersdorfu žo do cźaha sejmlawskich psches 12. wokrjeż (Meidling) cźahnyć. Hdyž policajstojo kommunistow namołwjachu, so bychu žo rozeschli, policistam z pukami hrožachu. Po wospjetnym napominanju, so bychu žo rozpuschcźili, do policistow z kamjenjemi mjetachu a do nich z kijemi pjerjechu, tež je so pjeża do policistow tšełało. Policistojo bęchu dale musowani, so z nałym tełakom wobaracz. Pożylnjenje dostawschi žo jim poradźi, demonstrantow zahnacz. Schtyrjo policistojo bóle hranjeni. Jeneho z demonstrantow, tśechi-krjeżerskeho pomocznika Königa, kotryž bě kommandanta policajskeje straże poraził, z tełakom pschez hłowu rubnychu. Policistojo su žydom wobžowbo dla zjawnych nafukowżerjow, dla žłóżka a dla hranjenja policistow sajeli. Pschecźiwo nim je žo pschepytanje zahwjedło.

Maršall Pilsudski při wólbach dobył.

Dołhocźiny wunoschk zjednich wólbow w Pólšej njeje hischcźe znaty, wěste pak ližo je, so je strona Pilsudskeho bloka wjele wjazy dyźi 130 mandatow dobyła. Opposizija prawizy dwě tśeśinje swojich mandatow zhubi, mjes tym so žu mjenischiny swoje mandaty zachowale. Lěwiza je powschitkownje dobyła. Kommunistojo žu liczbu swojich mandatow skoro podwojili. Sozialistojo a radikalni ratarjo žu něschto pożylnjeni z wólbow wuschli.

Dobycze Pilsudskeho bloka je cźim bóle spomnjenja hódne, dokelž njeje wólbneho apparata měł. Wón je telko mandatow dostał, kelkož hač dotal hischcźe jana pólska strona njeje dozpła. To je wobezuje tomu pschipisaz, so ma Pilsudski wulku nahladnosć a dowěru zyłeho ludu. Jeho dobycze pak bo też na woprawdźite zasnjuzky założuje, kotreż je Pilsudskeho knjezerstwo sa ledma dwělětne knjezenje wobdźěło.

Tangerske dojednanje so podpisało.

Nowe Tangerske dojednanje, wo kotrymž je žo mjes Schpanjiskej a Francowskej 18 mježazow dołho jednało, je žobotu popołdnju w ministerstwje swonkownych nałeżnosćow w Parizu pschpanišk pósłanz w Parizu, Quinones de Leon, podpisał.

Schpanjiske knjezerstwo bě z wopreća žadało, so by ko Tangerj schpanjiskemu pałmu w Marokowskej pschidźělił.

S tym pak je Schwantka w Parisu a Londonje njepřechwalnjenše přećelstwowanje nadeńčka. Wo nowym jednanju je wona wjazy woliwa w Tangerskim městowym sarjadnistwje a we wobdźenju internazionalneje polizije dostała, we kterejž směje přichodnje město botaneho Belgicjana jedyn Schpanišcan přechodźiwstwo. Internazionalne sarjadnistwo w zawadźenej krajinje je so wo pokmuym wobšahu fakhowało. Też Italskej, kotraž je w běhu sanjoženeho léta wospjet spytała, swoje wobdźelenje při jednanju žrěbi wumnoženja, je so městno w sarjadnistwje přichilubiło.

S bojednanjom dyrbi so přeměnjenje brónjow a naschtaranje k zběhanu poćežić.

Komplott přećiwo mexikanskemu presidentej.

Polizija w Mexiko-City je zbotku komplott k stónzowanju presidenta Calless a jeho přećiwdźiwomneho nasledníka w sastojnistwje Obregona wuhladała. Mordarstwo dyrbjesche so z bombowym atientatom stać. Podsaćnych winikow su hižo jasyli. W jich wobydlenjach su dynamitowe bomby a wobšérne wjelepřeradniske pišma nadakali.

Sakso zběhanje wojowanje w Mexiku.

W brjedźnym Mexiku je schtwórtk w nozy sakso k cześenemu wojowanju mjes zběharjemi a knjezerstwowymi wojakami doschło. W 16 hodźin trajazym wojowanju su zběharjo 74 mowjwych a wjele wójnskeho materiala zhubili.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutora, 6. nalětnika.

Fridoliny-Perpetuy.

Ze zběrki „Serbow 365 al".

* 1825 Jakub Buk w Zywiecach na serbskem kuble, kiž † 1895, prelat, preses katholskeho duchowneho konsistorija w Drjezdźanach, čestny kanonik kapitla Sw. Pětra w Budyšinje w kupjelach Wildungen. Na **smjertnem** łožu modleše so serbske khěrluše. — Stejo we wysokich zastojnstwach je tola swěrny Serb wostał cas žiwjenja. Sluša do najnadobnišich synow našeho luda. Běše wuley wobdarjeny. Předowaše z khwilemi we pjeć rěčach — serbscy, češcy, polscy, francowscy, němscy. Wudawaše 14 lět dołho časopis Maćicy Serbskeje. Jako duchowny skutkowaše z najwjetšim zohnowanjom. Wšitcy jeho česćowachu a lubowachu dla jeho přećelniweho nadobneho wašnja. Požada so za biskopa we Sakskej a za arcibiskopa na Hnězno-Poznański stoł, ale we swojej poniženosći so Jakub Buk wšěch tajkich wuznamjenjeni wzda, chcyše ćiše a pokornje skutkować hač do swojeje smjerće. Pokhowachu jeho při muri Bačońskeje cyrkwje, kotrejž twar bě darniwje podpěrował, wosrjedźa swojeho serbskeho luda. — Wjele lubosće wobzamkaje jeho serbskeho luda.

* 1825 Jakub Buk we Zywicach.

1882 bu Južnoserbske kralestwo.

1865 * farar Jakub Wornać we Wotrowje.

1726 † swobodna knjeni Kata z Gersdorf, zbudźena wot Filipa Jakuba Spenera, staraše so swěru wo duchownje pozběhowanje serbskeho luda, da 1693 list na Galaciskich a Romskich. 1703 psalmy Davitowy a 1706 cyły Nowy Testament za swoje pjenjezy ćišćeć a darmo wšitkim kornjo- a ńelnjołužiskim serbskim cyrkwjam připósłać. Jako wudowa za swojeho wnuka hrabju Mikławża Zinzendorfa wukhladła, kiž je ochranowsku bratrowsku wosadu załožił. Zrozumješe łaćansku, hebraesku, krekssku a trochu też serbsku rěč. — Je wubjerne kěrluše pěsniła. — Jedyn je so do evangelskich serbskich spěwarskich pod čisłom 462 přełožił. — Do swojeje smjerće da so na polo won njesć, z wotkelž móže hišće janu Ochranow widźeć a so za njón modlić. —

Spomjatkuj sebi přisłowo: Rola ludźom pokaza, kajkeho ma ratarja!

Serbske barby.

Serbske barby moja radosć,
Hdyž je widźu zmahować:
Serbske barby moja žadosć,
Hdyž mam ja so zradować:
Barbu módru, běłu, čerwjenu
Z cyłej wutrobu ja lubuju.

Serbske barby moja radosć,
Dóńž mi bije wutroba,
Serbske barby moja žadosć
Budźa mi hač do rowa:
Barbu módru, běłu čerwjenu
Z cyłej wutrobu ja lubuju.

Jakub Buk. 1849.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor we 7 hodź. barometer hygrometer +2, thermometer wo dnjo +12. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 746, hygrometer 0, thermometer wo nozy 0. Wuhladny na pschemjenjake wjedro. — Nasche wjedro wokkrjećí pschez hischcze wyschina nad rauschej Europu, tak, so ruche a wobstajne wjedro dale traje. Pak ško so, so wo pomałku pschećzišnjenje pschihotuje. Wětr duje z połonja a z wjeckora Europu nazy leża. Na sinjerski, pod kotrymž žiwy cźerpja, by sněh najskerschi wuhonił był. Dźensa je pohy nětkajk a pschemjenjenje wjedra možne. Senchi wětr wschak je po starym burskim naihonjenju wjele bódny. Dźensa w nozy bě smjerk trochu hładschi. Jutrje žrjedu zhładża zbónczko 6,36 hodź. a zhowa so 5,47 hodź. Wětrajk zhładża wječor 6,54 hodź. a zhowa so rano 7,23 hodź.

— **Přednošk wo Serbach w radiju.** Jutrje 7. měrca, popołdnju wot 4,40 hodź. wódli radijoscelef w Katowicach přednošk dra. Taszyckeho pod napismom „Łužiscy Serbjo, namjeńši narod słowjanski". Přednošk budze wěsće też tu derje słyšeć. Njech tohodla **kóždy**, kiž ma přileżnosć při radiju poskuchać, tutón přednošk wohkedźbuje.

— **Státne khorošće w Hornjej Łužiy.** Po hamtiskej rosprawje krajneho strowotnistwa hamta za Sakisku měsachny 29. februara t. l. w sakiskej Hornjej Łužiy sćěhowace stóne khorošće: 1. **Sćołoźnikowść** (Milzbrand) w 1 gmejnje a 1 dworje Budyskeho a w 1 gmejnje a 1 dworje Lubijskeho hamtiskeho hejtmanstwa. 3. **Praschiwosć kopytacżow** w 1 gmejnje a 1 dworje Budyskeho hamtiskeho hejtmanstwa. 4. **Natykowaza khudokrejnosć kopytacżow** w 3 gmejnach a 3 dworach Kamjenskeho hamtiskeho hejtmanstwa. 5. **Pjezolazn huitz** w 2 gmejnomaj a 2 dworomaj Budyskeho, w 1 gmejnje a 1 dworje Kamjenskeho, w 2 gmejnomaj a 2 dworomaj Lubijskeho a w 1 gmejnje a 1 dworje Zitawskeho hamtiskeho hejtmanstwa. — **Połhroma** w Sakiskej běsche 29. februara w 8 gmejnach a 9 dworach pornjo 7 gmejnam a 8 dworam 15. februara 1928.

— **Rosprawa polizije.** 20-lětnjeho dźěłaćerja z Wjaskożan, kotrejž běsche jena jwonkowna sudnika wyschnosć k sajeću wupiłała, polizija wczera tudy nadeńdże a jeho. Diwju swomužerstwu khowałsow, kotrajž běschtaj z jenej jwonkowneho wocżehnjerskeho instituta ezejtaj, polizija zbotku w nozy tu nadeńdże a nałkwitnje do schtiritnistwe jatby wja.

— **Dobyczje wo 1000 hriwnow** padny dźiwi wczerawschim cźehnjenju do Rotherej kolliekaje na Khójerjec dróhy na cźisło 11 611 5. zjadowne 192. saisteje krajneje lotterije.

S **Delnjeje Hórki.** Małeschcynska Jednota dźiwidźe pschichodnu niedźelu do Delnjeje Hórki. Pola Nowakowa (we šerbskej korczmi) wustupi ze swojej khutnej hru: „Wjesna kralowna Lenka". Do hód sastrjeho léta krasnu hru se wulkim wuspěchom w Małeschezach pschedstajichu. W pschestawkach połnoličina hołosko hudźba konzertuje.

S **Kóslow.** Sawdźenu pjatk je mjes Kóškami a Khójnjcu motorowy koleśat injeschoźi, jako je dźiwi sapschahej wujeżi, kotrehoż tón běsche zo sptójchi. Motorowy koleśat mějesche pak hischcze telko duchapschkomnoscze, so na stronu sajedże. Wón je žrebi jenoj trochu kožu wobdrěł. Po mjenschich wuporjedźenjach mózesche sajo dalejeć.

S **Porschiz.** Sjawny pucź z Porschiz do Skanez je dla plestrowanja na Porschistich honach wot 7. hacź do 26. měrza 1928 sawrjeny. Jědnty wobkhad pokasuje so na Budyschink a Pschiwóźiy.

S **Khwaczicy.** Na pobłednjej schromadźisnje Khwaczanskeho šerbskeho towarstwa so sajo jedyn nowy bobustaw do zjadow šerbskich wojowarjow sapisa. Do Najsmjertnje pokładne bachu so tři nowe bobustawy sapisacz. — Hłowny schromadźisnu „Domowiny" we Wojerezach nasche towarstwo wopyta. — Towarstwowe knihownja so w blizschim czasu pschebłada. W šerbskim towarstwje je hischcze mono mjeńsa a Sserbow, hdyž mózhi wopraudźity samjer towarstwa jesnacz.

S **Khwaczicy.** Druha sjawna gmejnska schromadźizna žrjedu pola knjesa Schołty na „Lipowym dworje" (kaž so wjesna korczma dźensa mjenuje) mějesche bohaty wopyt a sajimawy porjad. Knjes Kaschner dołoži schromadźiznu na dnyk wo antiwej cźarje z Budyschina do Minakała, kotraž też Khwaczicy pschesrnje. Rospomnjasche rukowanišći pjenjes za wudźerżenje tuteje cźary. Po dłšej rosmołwje schromadźizna namjetej pschisłupi. — S praschenjom wupowědźenja stajerja kosola po zakonju wo płahowanju kosow so schromadźizna dłšeli cźah sabkrasche, dokelž so cźah 1 29. februarom złońcźi. Knjes Alschka so zwjasa, so hacź na dalsche kosola wobkhowa a sastara. Sa to pschisłuschi so jemu hacź do 1. oktobra wschednje 40 pt. Podpschicho ma so pjenjes powjetschicź. — Jednanja mjes knjesom Izraelom a gmejnu su wukonzowali, tak je sa wobej dźěłej pyrokajo. Jednatsche so wo starej kowarni, kotruž knjes Izrael zako wobdźedźet a swoje hospodarske gratty wuzywasche. Dokelž twarjenje hižom na 300 lět jeji, dyrbjesche jo wobdźedźet loni sa swoju potrjebu swotworhacz a swporjedźacz. Tu pak naschadu sadźewki. Twarjenje wosta to rospadankach leżo. Jednanja s gmejnu, kotraž městnoscz sa 600 hriwnow kupi, fu někto nimo. Hacź do 15. měrza dyzedża rospadanki swotnoscz. Pschiběrasy wobkhad žrebi też žada, so bychu puesze pschehladne byle. S dobom budże pucź na zamžnym městnje i schestajenjom jeneje mirje hischcze pschehladnischi a sa wobkhad w porjedźe. — Po hospodarskim planje wo twarjenju wjesnych puczow ma so letsa nehdże 400 metrow pucza k Mulkej Dubrawje swporjedźecz. — Wo postajenych tafliczkach k Mérkowej a Daliganu so poruczo, so bychu starschi swoje dźesći powucźili, so so wobschkodźenje tafliczkow khtosta. —

Herčine potajnstwo.

Roman.

18] (Pokračowanje.)

Herta, jako wožiwjena a zpokojena, poslucháschе pod žyłami so poswučowanjo na jeho žłowo; snérowa pak so hatle *potom, hdyž bě jej swoje žłowo dał, so B. . . . . wopytschi*, njeporučo ani žłowcźka k Heloisi. Hdyž so wjecźor nakhili, wokrjepi wona twrdcźej onemonow hischcze raz z tym swojich žłowow, ale tón krótki běchu tu hižo wjesela.

Tydźeń posłužicho wopytschi Feliks hornje městno a Herta dosta dowolnosć, so smě jeho hacź k póstowemu wosej pschewodźecź. Prjedy hacź do njeho sajtupi, pschinuny Feliks ruku swojeje wujowki: „Herta", won rjekny, „tak rucże hacź žym do Lachaladsy pschijschcź, pschiprawju žebi (atelier) rězbarnju, hdźež budu za naju dźěwacź. Sślub mi, so sniesjesch dowérn ke mnje, kaž ja tebi dowěrjam, a budu sćerpliwje tón dźeń wocźakowacź, na kotremž budźemoj na pschego sjednocźenaj."

„Ja cźe lubuju," wona jemu wotmolwi, „a mysłu jenicźzy na tebje šamohe!"

„Derje . . . nětko daj mi tebje wokschicź, Herta!"

A hdyž běsche na rjanej selenej wozi cźiste wokschenje žlubjenoho pschijaty, skozi do póstowego wosa, kiž bě so borzy w mrócźeli procha zhubił. Najsatra wjecźor, hdyž běschtej Heloisa a Herta šamej w dźełarnji zjtwi zwostałej, so dyschcźej nuzuj sžakanku wostarałej, rjekny prénja pomołnizja ruchu k swojej towarschzy: „Mjach wujowz je potajkim wotpucźował?"

Herta rjekny haj a zpyta wo nécźim druhim rěcźecź.

„Tak, won je wotpucźował . . . na kak dołho?" wupraschowaschе so Heloisa twitrajnje dale.

„Won mina myśle fo wjazy jow naworócźicź; jeho wukjenje je so tu złońcźilo a w Lachaladze wocźakuja jeho *jaśo* nowe dźeła."

„Ah, ah!" prajesche Heloisa z trochu njewěstym hłosom. — „Wona sakuźny krucze hubje, pschi trochu njeležiźy, pa*dschy*ny žebi njeležo a rjekny potom, krucze na Herču hladajo: Na kóždy pad, moja luba, dyrbjesche mi pschidacź, so *mohł* mi tola Bożenje rjez . . . Jako jemjan njewě z ludźimi wobchadźecź!"

„Feliks jara khwatajche", znapschecźiwi Herta nimale z wohnka, „a je mi tohodla wotrucźił, so bych jeho pola Waß zamołwika."

„W tom padze njejsće so pschekhwatała, žiwi nadawk dopjelnicź", sabórcza Heloisa, pschi cźimž na žiwoju fužodku njedowěrliwje spohladny . . . . „ha, wschjo jene, mi tak žnadno nicźitó njewurěcźi, so ja tym nékajke potajnstwo teji . . . Tak kaž mój hromadze so rohanichmoj! . . ."

Trochu wobdźiwschi pohlada Herta na nju z prascha*jomu wóczom.*

„Haj wschak", rěcźesche Heloisa rosśłobjena dale, „a hyrnjež bychcze na mnje teź se žiwojinaj wulkimaj zpodziwaźymaj so wocźmaj hladała, jako bychcze mje zpozeracź chzyła, to tola kóždy wé, so je so na mnu pkett, a so, hdy budźech jenoż chzyła . . . . Ale ja njejźym žana firena a teź nic tuklawa, a jeńe njebudźe so ani w najnjejschim wo to prózowacź, so žebi lubowarja zawdźejschu, a hyrnjež by tak wosebnje lyś każ treś."

Pschi tom da palzownemu nohcźej pod jeje bělymi subami zapikowacź a hladaschе wuzdźiwjo na Hertu. Tola ta bě žebi wotmyślila, so žo ſ njej do swahy njeda; jej dožaschе so posmčwkujcź a na klobuk jedwrako pohladnyeź, kiž Heloisa wodźebżowaschе; potom rjekny je idcźekazym tra*jom*: „Mój pschelwjele rěcźimoj a naju dołho dyrbi za to cźerpjeć. Widźicze, njejsće ani pytła, so felemy wobsadź se módrej zidu wobrubujecźe! . . . Wěrcźe mi, pschejo je lépje, i wažnymi wćami njezortowacź!"

Mjeleźiy dojchtej so ſ nowa do swojeho dźeła, a dokelž bu Herta je swojim podźelom pschi tutom dźele prénja hotowa, wuzi pschileźnjcź ſo wotkaźicź, mjes tym jo jeje pschekłapjena towarschka dale žiwoj wobmuš prójo žana wróćo wosta.

„Wschjo jene," rjekny knjeżna Heloisa a pokazowaschе je porsłom na durje, kotrej so runje ja Hertu zawrěchu, „wschjo jene, wschak ja jej to wotplaczu."

VI.

Mjes tym wumjedźe tón cźłowjek, kiž běsche w mérnem wokkhodźe knjeżnow Pcche njemóc wutrjwał, swoje pschedewsacźe. Jeho prejcze bě to, žebi prawje rjanu dźěłarnju pschiprawicź. Bórzy bě žebi ta nju pschi kromje lěża lezaje labo šhladał, kiž bě na wutłek wole wjzy žalene.

Na tutom mjesće běsche wschitko po pschecźu sjednoczene pucź k wotwrjowanju drjewa wjedźesche wottud do lěsow a réka, po tak mjenowanej wudrowej rosdrjeżiźy cźeczaza, smóżni tudy rétak posłacźicź. Dokelž bě nowe słasanki dostat, mózesche Feliks hnydom i twaćskim pschedewsacźelowy jednacź poćeczź, a dwaj mężnaj poždźischo posłobżowachu so wobdźelene mirje dźełarnje, wot cźerwjeneje tśechi krótnowne, pschi kromje lěża. Ta bě wobicherna dosć a ſ trěbnym gratom derje sastarana a mějesche dobre zpětko. W podłahi běchu mału kontorpu pschipraliwli, hdźež dyschcze Feliks ſparź, dokelž bě so rosźiwdźił, ſ macźerńenu domu w Lachaladze množajuchcź, so mohł so jenicźzy žiwojenu dźěłu wowacź. — Knjeni ſ Mauzpina běsche pschecźiwo rosśłuchenju žiwojeho najwužitschcjeho pyra mużnje wojowała; jenoż ſ hłubokej trudobu widźeschе, kak jene ſ jeje dźeći budże se někajkim dhidarjom." Dokelž pak bě nkodu cźłowjek knihi wostał a dozhła wódźejsche žebi wot někta žiwój khléb nébdże druhdże namakacź, hacź je žiwójbnem pjenjezjenu kaschczku, dźehu jemu po žiwojej woli jednacź dali. Jenoż wobłada won žiwoju macź a potrow někto rédźcho a jich wsajonme pocźahi buchu hischcze symnische kaž prjedy.

Tole wotpuśtujenje budźejsche jemu pod druhimi wobstejnjesćemi bołosnje bylo, někto pak běschtej duch a wutroba pschejara ſ druhimi wćami sajatej, hacź jo by won wažnje pod tym był cźerpjeł. Wschalo pschinjeże běsi wopraudźity pokład myślow a dopomnjećzow žebi bo swojeje žanoty; myślićka na Herczinu lubosć bě jemu ſ wobstajnej, pschejo wjeselej towarschzu, kiž jemu wschitko narunu, pschinuwschu a pschecźelom, sawjeselenja a dobre žiwjenje. Tale myślićka na njeho sfutkowaschе kaž pschejo wohrožowazy, wjeselo ho palazy wopcźeźeł w fachtach a bě jemu ſ gmej, wschdem druhim połazeje, wot nałétnich kwélkow wonjate wjeselnischczo, ſ kterehoż jemu rjane nózne kwety a prénje raźiske sacźicze swoja twinjatpowadzhu; — tale myślićka a tute dopomnjeća běchu jeho zyle zahorjenje, jeho jenicźke pschejatna (lufus), jeho rjap w dusach sadwołowanja bjesnowatrobliwoje, jeho dobry duch w hodźinach horliwego twórjenja a twuźkdźenja. Smitska a zwonka swojeje rěchanje. mějesche Herczinu wobroz wobstajnje psched wocźomaj, tón sajedże je świetlkymi złónczkymi pruhami do lisca wupschekho lěża; won zwoschwolaschе ho w blyschczu hwězdow nad klébrnej parn, wuzjutpowazej ſ réki; won wozitnjowaschе cźemne kuły jeho wobydlenja, a hdyż Feliks hłowu bohowol abo wódźiwy do wutrjwolowanja zwrjeżowaschе, tak bě to złónczenje pschezo wot zołwujazych włokow wobrubjene wobliczo Herczine, kiž wuzmękwaschе ho ſe zapletkow a kwéczimych pleńwow.

(Pokračowanje ſe zhuje.)

ska pyšnjenje Kaprašenske knjeza Schollik, hacž jemu dźeł swjeceneho, starodwórskeho pucża knjeza Wrobla k jeho zahrodze pschipadnjeł, jo jemu to pschiswoł. Tuto praschenje jo rad je stromu wohy jara wita, dokelž jo wjeł f tym porjenschi. Na kamtuze waschnje jo f „pschebranczkami“ f swjetnej zahrodu zaberaja. Hacž wone wostanu, njeje hischcze dowjedane.

Se **Suborniczki.** S njekedźbliwosczu pschi zadźewanju wohnja běsche jo hobotu na Strožanskich honach lěs zapalił. Někotři drenazowi dźěłaczerjo, kiž w blischosczi rujachu, wohen f swalej prózu podujschu. Tutón podawk njech je s powuczenjom, jo njedyž nichtó pschedlisto lěka wohenj zadźěwał. Pschi njepschichodnym wětrje mohł so wohenj lohko na nijsći lěs rosčerić a by mohła sa zyły lěs wulka katastrofa nastać.

S **Dobrochizj** pola Njeswačidła. Jenoho ranja sahe pschedźadowasche wotrjesny montěr Pointner elektriske pschijamkujenje a nanaka w jenym hospodarstwje, jo so pred psches wobeidźenje liczerja woteběrasche. Newiduju wukonjesche w njepschitomnosczi wobjedźerja. So by jej popadź jeż swěscził, dźěsche po blischeho swédka. Tež elektrikerjej wustawjej w Budyschinje wo tym zdźeli. Tón pózdka swojich zastupjerjow, kotřiž so wo sakazanym woteběranju prudu pschesprowodźichu. Skuczerja drje wustaw zuidnistwu pschepoda.

S **Mukranezij.** Dźeł podkopkowych dźěłaczerjow, kotřiž běchu wot njeboża we wuhlowej jamje „Olba“ hem bjes dźěła, je někto sažo dźěło a sajkžubu namakał. Někotři dźěłaja w Czeplinje pola Mužakowa, druzy pomhaju rěcznischcjo Schepza pola Němskich Jenkez czischcej a rjadowaczej.

Z **Kulowa.** Wobžarujomne njezboże sta so zańdźeny pjatk rano wokoło 7 hodź. w bydlenju tudomneho kantora Hendricha Jäckela. Jako běštaj staršej we cyrkwi, hrajkaše sebi jeju štyrilětny synk w kuchni při wohnišću. Dźěsćowa falka so zapali a za wokomik so wša dźěsćowa drasta palešе. Na hólčkowe wolanje přikhwata służobna a storha dźěsću drasta z čěła a jo tak wukhowa. Hačrunjež běše holca dźěsću hnydom pomhała, je so wona tola na šiji a w mjezwoču sylnje wopalilo.

S **Kamjenza.** Tu derje znata wožoba, knjes hamtiskoradnišći rada Korla f Hejnitz, wotešdže zjobotu wjecžor nahle se zwěta. Jeho Boža ruczka saja, jako běše 58lětny hodźiwy prjedy hischcze na pschednoschku w Lessingowej zahuli pobył. Semrěty, kiž mandźelstu a dweju synoma zawostaji, zapeca swój zastojnski běh pschi hamtiskim zuidnistwje w Měšchnju, kutkowasche potom jako zuidnik pschi hamtiskim zuidnistwje w Falkensteinje, Bilkopjach a dźěsći cźaj pschi hamtiskim zuidnistwje w Kamjenzu. K 1. haprlcji 1919 bu na hamtiske zuidnistwo w Kamjenzu pschepadženy, hdyž je hacž do konza khłostanske wězy wobdźěłał.

S **Kamjenza.** Masłowe reje, kiž so zańdźenu zjobotu w Jěčowje wotměrichu, mějachu su wobdźělnikow jara hubjenu kónc. Dokelž běšche w Jěčowje hakle njedawno pschi rejach k pukam dóschło, běšche ko zandarmstwo postarało, so je reje bjes rowota wotměwachu. Po stónczenych rejach we 2 hodź. — policajska hodźina běšche na 3 hodź. postajena — pschiczesce f Kamjenzu czrjódu ludźi, někdyž 50, kotřiž so w ješčenym njebywachu. Jako sich hoczenzać napominasche, so maju hoczenzy wopuschczeni, jenm wjetschina njepokmahasche. Tež na postajenu kónc policajskeje hodźiny njedźiwachu, hačrunjež jich zandarmtojo k tomu namakaše. Stónczenje wožachu zandarmow pschimarać, so dyrbjachu so mesi stónczenje z gumijowymi klumpachami wobarać. Jenož tak běšche zastojnikam móżno, so hoczenzy wuczehnychu. Mjes tym běšche so pak w hoczenzu někotre 100 hodź zhromadźilo, kotřiž wschitcy zandarmam, kiž we hoczenzu pschebywachu, grožachu, so dźěłu tuczi mukowani, nadrabowany kommando f Arnsdorfa na pomoz zawołaczi. Někdyž 20 mjeńschinow prjedy hacž Arnsdorfska policija dojdźe, spytachu Kamjenzki měrčenzanski policajscki straznikjerjo a zandarmscki kommisar czrjódu f dobrym k rozsudzenju pohnuć. To pak njemóžeše zaneho zwispěcha, tohodla dyrbjesche kommisar hrožbej, so f wótrej hrónzu sapschinuje. Pschi namótanym wutrjóźnjenju mětna psched hoscenzom bu někdyž 15 wožobowo franjenych. Arnsdorfska policija njetrjebasche wjacy zapschinnych. Tónle nózny podawk drje hischcze na zuidnistwje swojim dobrym namakaš.

S **Wojerez.** Njedawno w nozy dyrbjeschе policija na Zyrkwinej dróhy pjanehu k rokowej pschinjesć. Wón bu pschecziwo policistowaj je swojimi czężkim schłokrunjemi tak wobarowaschе, so móżeschtaj jeho jenož f wulkej prózu do dźěry tyknyć.

S **Dyrbacha** pola Klětneho. W należnosczi wo załožbu družstwa za polěpschenje jenzje (Bodenverbesserungsgenossenschaft) sa dźěle Dyrbachskich polow je knjeześtwowy wuraźił rada Barthold f Khocźebuzu, jako pschedźěwda kulturiskeho twarkeho hamta, terminu postajił, kotraž ma być hobotu 31. měrza t. l., dopołdnja ½12 hodź. w hoscenzu w Dyrbjachu. Plan a nacźišć wustawkow staj w cźasu wot 2. hacž do 30. měrza pola gmejnskeho pschedstejerja w Dyrbjachu k wobkładanju za wobdźělenych wupokazenej.

S **Wachos.** Knjeześtwowy president w Lětnizu je biura Jana Bolka we Wochojach za Kamjenkoweho zastupjerja za Wochojanski stawnistwowy wokrjes pomjenował.

S **Hródka.** Schtwórtk popołdnju sta so tu na Khocźebuzkej dróhy wobžarujomne njezboże. Jena rjadowna lyzeja běsche žebi na hrajerišćim popołdnju wuschła. Jena schulerka jedźeschе za wupokonkadźenym wosom. Jako dźěschе po pschedpisanje na lěwo wujeź, sajedže do zapschahu, kiž ji napscheczo pschijedże. Wboha padny ji kola a pschinidże pod wós. Wona žebi czężko nohu złama, jo dyrbjachu ju do měšćanskeje khorownje dowjesć.

*

D **Drježdżan.** (Sserbske towaršstwo „Czornobóh“) Sa- **ško** je Bóh tón **Knjes dobrego a hnérunego hobustawa** mjasche Khcžiżnoznukownistwje wosobu do wěcznoscze wotwołał. Sstrjedu rano semrě po krótkej khorosczi cźežkeriski mišchtr knjes Gusta Rak. Boża ruczka jeho saja. Wón bu narodźi w lěcze 1872 w Czornych Nošlizach a je style lěta swojeho žiwjenja tu w zusstoje swojej sserbskej maczernej rěczi a sserbskemu narodej zwérnu wustał. Wón běsche dobry a hnérny khcsczanin a wosebitki wopytak naschich serbskich Bożich hnězbow, wón znano žane kemschenje skombžił njeje. S luboscżu je dźěłał sa naschе Sserbstwo a naschi narod. Sandźenu sobotu hnuj jeho w krematoriju w Tolkowizach k poslednjemu wotpoczinkej f naschej serbskej khorhoju pschewodźeli a jemu poslednju cźesć wopokasali. Wulka hnja Sserbow běsche jo seschła, so by žiwojemu lubemu pschecżelej poslednju cźesć wopokasała. Zarownjasku rěcź Dźerżesche pschisstejne zyrkwinski duchowny a wopitowasche w sajmnych wobrazach žiwjenje a skutkowanje, tak sahe zemrěteho. Rade wschitkim jeho skutkowanjom a nad zytym jeho žiwjenjom knjeześke prawa khcsczańska smyslenosez. Pschesbuha knjes Schołta w serbskej rěczi rjane hłowa w mjenje towaristwa porcża a serbski Wótczenasch wuspěwa. Tebi pak, luby pschecżelo, pschiwołamy: Spi a wotpocżuj wot twojeho dźěła we khłodnej jemi. Nasche serbske barby je žiwernje dźerżał. Módre, kaž njebjo, je wón žiwerny był, twojej maczernej rěczi a serbstwu narodej. Cźerwjena, kaž róża, tak je lubował swoju domisnu a serbsku Luźizu. Běła kaž lilija, tak cźista bě jeho wera k žiwjenju Bohu. Tak, lubi Luźiczenzo, cźesća Drježdżanjan Sserbja žiwotich lubych khcsczanskich wotpocżinkej a widźicże, kak wažne je, Sserbstwo w zusstoje sastupowaczi a dźěłaczi sa naschu maczernu rěcź a naschi narod.

Lódy krocżel nam,
Hicź pak dyrbim sam,
Zadyn luby hobu njeńdże,
Hdyž brzóh śmjerćne noha pscheńdże,
Ach to cźežke pucże su,
Kotrež pisches dol śmjercze du.
Lódy krocżel nam,
Sam hicź njetrjebam,
Jesuš pisches śmjercź pschewodźuje,
Duschам njebjo wotamknuje.
Tuž so śmjercże njestrózu,
Wschak ja pisches śmjercź k njebju du.

Serbske kmótřace dźaki

poručuje

Serbska kniharnja w Budyšinje

Z Łužicy.

S **Wjasoiży.** Jona rěznišćeho mischtra Köhlera se Sebnizy chżyschе tudy na cźah, do Schandawy jědźazy, złoczicź, padże pak a pschińdże pod koła, kotrež jej wobe nohy wotjědźechu. Jomu dowjesechu do khorownje.

* S **Wjasoiży.** Njedźelu dopołdnja motorowy kolesaŕ priwatnika Wemmu f Hornjeje Wjasoiży powali, jako tutón f zyrkwje pschińdże. Wemmu wosta je sламanej nohi leżo. Wobžarujomneho je sapschahom do jeho bydlenja dowjesechu. Motorowy kleśaŕ je pjeza njeswinowaty.

* Se **Sohlanda** n. Schpr. Wotrocź Auguft Hensel, kiž hižom 14dźesatki dołho pola tudomneho kubleŕa Köhlera słužił, mějesche sajedźenu źrjedu wobžarujomne njezboże. So by cźłtaj je konjej trochu pschesebhnułej, dyrbjesche Hensel j ninaj jich judy na huku dowjesć. Nadobo pak so konjej splóschtichtaj a j wosom dale cźerjescht aj. Hensel padże, jo wés pisches njeho sajedże a jeho na zjwoże a nohomaj ſrani.

* S **Delnjeje Wódrizy.** S wjecźišowjeje je sapalerjom bu 31lětny nježenjeny rěznik a ratařski dźěłaczej Gustaw Richard Leeder f Holbina. Leeder je hižom husto khłostany. Jeho běchu 10. julija 1926 f khłostańnje puschcźili. Wot 1. januara 1928 Leeder pola kubleŕa Radiška dźěłasche. Se swojim sadźerżenjom běsche žebi sastužił, so jeho Radišk hišcze w zamknym mězu bjes wupowědźenja dźěła puschcźi. Kaž Leeder pschida, je wón w nozy na 1. februara Radišchowu hrózeń sapalił, kotraž běsche jo zule wotpalika. Wobžkedźerjej hischcze 13000 hriwnow schkody nastałe, kotraž bu je sawěscźenjom jenoż dźěła wirtma, dokelž sawěscźenje jenoż 7000 hriwnow wuczini. Shromadny kawuńki sud w Budyschinje je Leedera sapaleńswa dla ke khłostańni na 3 léta sastužbnje a jemu cźestne prawa na 5 lět wotrjekł.

Se **Zitawy.** Pschi wotkhadnych pruhowanjach na mězschezańskim technikim seminaru je tež jena Sserbowka se jara swjeżelazym wuspěchom wobdźěła. Je to knjeńa Hana Bartez z Brěsynki. Tak śmeja nasche wjesne pokraczowanische schule sa holzy prénju serbsku wuczerku.

* Se **Shorjelza.** W nozy na zobotu na Wilhelmowym namjesce 24lětny bankowy posoł khwoju drasty z benzinom pola a ju sapali. Schkitańskej policistaj podałk wobdźěłowaschtaj, pschikhwatałschtej a podu Bjschtaj pomjenja. Njedźiwajcy toho zo samomordaŕ po zyłym cźele wopali. Nětk leži cźežko khory w khorownji. Pschicźina njeskutka njeje znata.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Nowego Města.** (Sso śhubił.) 26lětny žur tudomneho fabrikanta Maza Dittricha je so śhubił. Wón je so 29. februara je starschiskeho bydlenja wotdalił a je na torhoschczo schoł, hdyž wirjo runje demonstracźiju wotmětowachu. Wot tam so njeje wjacy domoj wrócźił. Dittrichu, kiž je duchowaklaby, su na pośledk k Berthelsdorjej hicź widźeli. Wón je 1.70 cm. wulki a je žyłny młody pachoł.

* S **Drježdżan.** (Jednanje pschecźiwo Bleichröderej a jeho hotje Herrschelowej so zastajiło.) Należnosczi wo wubawanym wotwjedźenju dźěcza, kotraž we žiwojim cźasu wulki napohlad słudźi a k sajecu barona Edgara f Bleichröderu, jeho hotry Elli Herrschelowoje rodź. je Bleichröder a woczehnjeńki Johanny Straßburgerej dowjedźe, je někto wotbyła, dokelž je statne rěcznistwo žehnanje zastajiło.

* S **Freiberga.** (Do śmjercże sabjeżała.) Schtwórtk popołdnju wokoło 9 hodź. sabeża někdyże 50 létna žanika, kotraž po rentu na pośtu dźěsche, pschi pschekrocżenju Wótrowego nameśta do cźežitego auta. Wóz wlecżeschе njeswożownu někotre metry žobu, kotraž na mětnje morwa leżo wosta. Kaž wocźizy žiwedźy a wobdźělnicy policiji wobžkedźerja, njeje wjednik cźežitego automobila wina na njeswożu.

* S **Žiwkiwy.** (Dwě wožobje žmjertnje njeswożołej.) Cźežke wobkhadne njeswoże sta žo tu pjatk popołdnju. Wokoło ½5 hodź. spyta měrčenzanki zastupjer Wölkel f Plauku je swojej dźiwku, kotruż měješe na sozjuskim žydle žwojeho motorskeho kola žedźo, pisches kolije dróhowoje żeleznicy sajeć. Wóz dróhowoje żeleznicy pak jeju hrabny a wobeju, nana a dźiwku, žmjertnje pschejedże. Motorske kolo wosta zyle rozbite leżo.

* S **Luhanja.** (Ssamomordarstwo spěwarki.) Ssmjerć pytała a namakała je pjatk wjeczor pschi Kamjeńnej horje 24lětnja spěwarka Freia Trodlerez f Drježdżan. Wona je žo do ztaky delecźiwnika a je drje hnydom morwa leżo wostała, dokelž je na łób padnyła. Pschicźina žamomordarstwa žu pjeza cźežke myśle.

* S **Altony.** (Dźěłarnju wopaczných pjenjes wuslědźili.) Policija wotkry w bydlenju jeneho pschekupza we Altonje dźěłarnju wopaczných pjenjes, kotraž běsche syse po nowocźasnym waschnju pschiprawjena. W tutej dźěłarni žu w poslednim cźasu wopaczne 50 nowarje dźěłali. Policija jaja pschekupza a jeho mandźelsku.

Naše pismowstwo.

Łužica — wulki rózk 1928 — ma we swojim 10. čisle sledowacy wobsah: Mato Kosyk: K nowemu lětu. Božemje. Witańe. Na prenjej stronje je wobraz: Wótc Kito Swjela jako nawoženja a zdobom dwě pokazey Swjeloweho rukopisa z lěta 1863 a z lěta 1921. —

Serbske hlc vy. 5. Handrij Pjenek jako student w Lipsku. (Pokračowanje). Pawoł Krječmař: Dźěsća spěwčk — při směrkanju. Hodźiny.

Stawizniczki we Holanach. [K tutym je redaktor sčěhowace zwolanja a prósstwu na kónou přidał, kotruž tudy wospjetujemy za sběrsu zjawnosć dla ważnosća předmjeta: „Chcemy w našim časopisu nimo serbskeje literatury też pěstować serbsku ludowědu. Wjele je so hižo nahromadźiło, ale dawno hišće nic wšitko. Tuž zrjadujemy nowu zběrku. Wosebje prosymy wo bajki, stawizniczki z luda (anekdoty), fotografije ze starcho a nětšeho časa, pěsnje, serbske listy. — Runje so přihotuje wot najpowolanšeho wučenca wědomostny wudawk serbskich bajkow. Tohodla prosymy najnutrnišo, zo by tola kóždy, kiž hišće njeznate bajki znaje, abo kiž snano sam zběrku bajkow wobsedźi, je nam k wozjewjenju we „Łužicy“ přewostajił. Hewak so wědomości a našemu narodej zhubja. — W tutom čisle započinamy z našej zajimawej zběrku stawizniczkow z luda.]

Jan Skala: Sub specie aeternitatis. — Dźěći. — Nawrót. — Zaleški: Kifko. Romantiska powěsć z kraja fanta-zijon; dźewjaty dźěl. — Literarne nowosće.

Skowrončk ze Serbskich honow. Hudźbna přiloha. Handrij Zejleř (1845): Skowrončk, wróna a sroka. — Nješto wo dudach. — Slepi a hudźba. — Naš wěnčk-Wobrazki z narodneho žiwjenja. Jurij Wjela. — Rozmołwa. Spěw za měšane hłosy zestajał Bjarnat Krawe na słowa Michała Nawki.

* * *

Česko-Lužický Věstník. — 20. maleho rózka 1928 — čisło 2. lětnik IX. na sčěhowacy wobsah: Dr. Taťána Vasiljévova: Ze stawiznow rusko-serbskeje wzajomnosće w l. pol. XIX. stotka. (Z wobrazom Izmaila Ivanovića Srezněvského z l. 1861.) Józef Volf: Dobrovského Łužiskoserbska rěčnica.

Drobnosće z Łužicy podawaja z pjera Vladimíra Zmeškala rozprawa wo Zwjazku serbskich spěwarskich towarstwow, wo skhadźowaney Jednoty serbskich wučerjow 21. I. 1928 w Budyšinje, wo hłownej zhromadźiznje Zwjazka Serbskeho Sokolstwa, 29. I. 1928. Mjez rozprawami je jako 1. čisło „Wobrazkow z Łužicy“ Budyšin.

Cyła mozaiku jara zajimawych „Rozprawow“ a „Literarny rozhlad“ pisze hłowny redaktor dr. Józef Páta sam. „Z našeje dźěławosće“ zdźěluje soburedaktor Vl. Zmeškal rozsud tych prócowanjow, kiž přeco-jo Łužiskich Serbow w Prazy, w Lublani a w Parizu kaž też w dalšim swěrce słowjanskemu Benjaminej wěnuja. —

Nimo našich rodnych časopisow poručamy tež Československi Věstnik a Slowjanski Přehlad našemu čitarstwu.

Listowanje.

R. S. Waše cźeła ma w pschihodźazym padże nimo inhalidneje renty też wudowinu rentu i pschiwarkom dostać. Namohadźe Waschu cźeru, so by pschišłuschazy namjet no pschisstejazy sawěscźenišći hamt sajšła.

P. F. Wojak dostawa nidu po 1. klupinje, dźěłaczik po 2. K tomu dostanje drasty, na jo darmo lěkowarj (też w khorownjach), dostanje toharnuja lěkowanske srědki. Swójbini woženjenych wojakow maja też prawo na darmotne wojerske lěo.

M. S. Jeli je Waseh muż hacź po swojeje žmjercże dźěłał a nidu dostawał a też trěbne znamki (marki) lěpił, da ma wudowna, kiž žama rentu dostawa, prawo na rentowy pschiraźk. Stajeze nimo pola měšćanskosty, kiž potom pola sawěscźenišćeho hamta wšitko dalšne wuczini.

N. F. Hdyž mački dźełko a insdt, dyrbicze po pola nańesłneje thorodneje kaby a inwalidneje sawšěrjenje samołwić. Tak žej to sakoń žada a budźecze ho po nim słežować dyrbjeć, je-li dźecze połdźišćo prawo na podpjeru mječ.

P. H. Wothódnoćenje hydenja pšches wotewfsacze jeneje komory njemóžemy postajić. To je wěc mješčeńskeho. Rozhodnje tehodla z tutej wěcu wobezěžować, njeshlyda Wam niczo deuhe, hač ho na podrużnikow wujednanški hamt wobroćiłcj dla postajenja hinašeho podrużneho pjenjesa dla pšcheměnjenja pomérow. Też móżecze namjetowacź, ho postajeny twaršti mišchtr žej to wobhlada.

Do Preußeje. Wuczerjo na ludowych šchulach wukubłanju ho pšichodnje na 4 pedagogiftich akademijach (w Elbingu, Kielu, Bonnje a Frankobrodże n. M.) a to w šeftnjatych šemeftrach. Wuměnjenje za tajku akademiju je wujmjeńcenje fralosze jeneje wyšchicheje šchule (gymnasium, wyšchcha realka, šłudowanški wustaw, natwarjaza chuła.) Wlast wobknježi: pedagogiku, tam njenowane pomogne wědomoseze (filosofija, pšychologija, wucźba wo strowoczu, sonologija), sawjedźenje do trěbnych wědomoseow ludoweje šchule, wutwuczowanje, cźełne šwuczowanja, hudźba a druhe dobrowólne pšchednjety. Mubłady žu tu žiwiłu jara dobre. Sserbšćich wuczerjow dżen mjnje trjebamy. Sso woczakuje, so ź akademijow pušchczeni potajkim normalnje ź 21 lětami hnydom žiłzbu dostanu. Na tym też to nicźo njepšchemění, hyrnjej tyłazy młodych wuczerjow na pšchišłajenje cźakali. W běhu nekotrych lět smeja wšchitzy wuczerjo žiłzbu. Potom budże lětna potrjeba na wuczerjach (3000 mużšich a 1000 žónšich) akademije narunacź dyrbjeć. Sso zyle wěsce woczakuje, so ho hišcźe wjazy tajćh akademijow załoži. Wo młodź nowych wuczerjow njeda ho hišcźe nicźo wěste rjec. Tola ho ź tym liczi, so ho Prußka po pšchiładze Sakšeje složuje. Tuczi maja wšeršchu mjdu hacź na seminarach wutwuczeni. — Po wujstawje dyrbja ho kóždemu ludej w Němšej žiwoje narodne prawa dacź. Tak měła ho Prußka wo wukubłanje šerbšćich wuczerjow starać. Dokelž pak šamkowite instanzy na wutwjenje Sserbow dźełaju, tuž ho nihdże na seminarach šerbska rěcź njewucźesche. Tuž też w šchulach ho šerbšćina njewucźi. Tehodla pak ho hišcźe do šwěta trubi, so Prußka swojim narodnym mjeńšchinam dawa. Ale tajke łže maja krótke nohi. Sserbja žu wšchudże bicźi.

N. F. Jeli Wam móżno njeje, w postajenym a wuczinjenym cźasu kupny pjenjes saplacźicź, dha móże tamny wot kupa wotstupicź a k tomu narunanje šchkody wot Waš žadacź. Tuto narunanje šchkody poczahuje ho na wšche wudawki pšchekupza a też na wupadnjenje mjdy (dokhodow), schtož dyrbi wšo dopokasacź. Bjes teho, so je leżownosć do šatkadnych (leżownostnych) knihi šapišana, njemóżeze ju jako swoju wobhladowacź. Potom hałke sćze wobšedźeć, niż pyjedy. Leżownostny datok ma ho hałke za łeto płacźicź. Dalšche cźakanje wotwinuje wot wšchelakich wobstejnosćow. K dostacźu tuteje małeje sumy móżeze nawěšchk do Rowin zapodacź abo dźicze jenemu pośrědnikej hypothekow, jeli nalutowarnja to wotpokasa.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— Schkrowa powěsć wo wjedrje za jutšišchu źrjedu: Sso pomrócźuje a je wětrojte. W Jendźelšej žylnišche deschcze, w baltišćich krajach šněh a deschcźik.

Němški šwonkowny minister dr. Stresemann je ź Briandom wo pšchepytanju pšcheńmytanja brónjow do Madźarskeje jednał.

*

W bliščim cźašu ho w Barlinšej metallowej industriji dla štrajka gratdźełarjow 40 000 dźełaćerjow ź dźela puschcźi.

*

Po dotalnych postajenjach ho woczakuje, so budża šastupjerjo Jendźelskeje, Francozowskeje, Němskeje, Italskeje a Japanskeje namjet Sjednoczenych štatow połnoznjeje Ameriki na wobšamknjenju internazionalneho pakta rozrisanjeho šuda pśeni króć w Genfu rospominacź.

*

Bliščze dny dyrbi lětał Tirolšćich wuńć, w kotrymž ho źłedowaze wopomnjenja hódne žady namakaju: Ssmy po dacźu wote wšcheho šwěta wopuschczeni. Njedźiwajcy teho wšak wěmy, so naše wojowanje njeje bjes wuhladow, a hišcźe jene wěmy, so njeńdże jenoź wo połodnišchu Tirolsku, ale to też połnoźnej Tirolšćej Italjanzy hroja. Njeličzomni špionoje ju połnoźnu Tirolsku wobhonili.

*

W Džialoszynu w Połšćej pšchi němškej mjeńy je ho šatrašna katastrofa rosbuchnjenja stała, kotraž je wjele cźłowjeckich woporow zabała. Pola wětšeho Klebera, kotryž kołain a šachariu pšchešamkowaše, běchu dwaj šastojnikaj finanzneje straże a połizijt dom pšchepytali. Hdyž jedyn ze šastojnikow w pinzu šapałku šapali, je šatrašne rosbuchnjenje sta. Zyły dom do powětra šlecza. S pinzy ptomjenja ź aetherowym dymom wyšeko papachu. Ptomjenja za někotre wokomiki zyły dom šnicźichu. Někotre cźełkozasnjene wuhoždy pod rozpadankami łchicźachu, to bychu jim pomhali a je wukhowali. Ludźo, kotiž cźichchu pschikhwatańschi ponthacź, ho tohorunja wopalichu. Njeshje ho hišcźe šhórschi ź tym, so w pinzy žudy ź aetherom rosbuchnjenych. Pschi njeshoźu ju tši Klebrowe dźěcźi, jedyn połijšit a jedyn finanzny kontrolleur šmjerćej poczerpili. Kleber šam, jeho žona, šchtyrjo druhi šastojnizy a wožom wožyłow, mješ nimi někotši, kotiž běchu na pomoz pschiběželi, ju ho cźełko šranili. Wukhowanšti cźah je k mještnu njeshoża khwatał, kotryž je wopory do Czenstochowa dotwjeł.

Towaršwowski powěstnik.

Budyšin. Generalna zhromadźizna „Nadźije“ wotměje so jutře wutoru (6. III.) wječor we 1/2 9 hodź. w „Kat. towaršowni“. Porjadk: Rozprawy, nowowólby, namjety a wšelčizny. — Na tutu ważnu zhromadźiznu přeprošujemy wšě aktivne a pasivne stare a młode sobustawy. — **Kedźbu!** Z dypkom we 8 hodź. je posedźenje předsydstwa, wuběrka a dirigentow! Předsydstwo.

Budyšin. Naša „Jednota Sokoł“ ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź. w tow. wařšowni (Christl. Vereinshaus) na Hornčeńskej hasy.

Bukecy. „Radosć.“ Pražscy spěwarjo maju štwórtk we 7 hodź. pruhu. Dirigent.

Bukecy. „Radosć“ spěwa tón tydźeń štwórtk wječor we 8 hodź. (nie srjedu). Dirigent.

Kedźbu! — Jězbu do Prahi nastupaju, w Wobdźělnicy nawječorneje Łužicy pojedu 7. hapelu rano z pósstowym awtom do Budyšina. Wotjedu rano w pjećich z Khróšćic přez Worklecy, Wuschwor, Pančicy a potom po dróży do Budyšina. Tak njetrjeba so do Budyšina na nóc jěć. Jězbu domoj tež zasy tak zarjadujemy. Štóž chce tutu witanu přiležnosć wužić, njech so hnydom pola knjeza pósstownika Lehmana w Kukowje pisomnje abo ertnje zamołwi. Hdyž je awto wobsadźene, njemóže so nichtón wjacy přiwzać. Zarjadnik.

Nawječorna župa „Michał Hórnik“ přeprošuje wutrobnje a naležnje na swoju zhromadźiznu srjedu, 7. nałětnika, pop. w 3 hodź. pola Vickec w Hasławje. Dźeńska porjadk: I. Rozprawa wo wurjadnej hł. zhrom. Domowniny w Budyšinje a rozmołwa; II. hłowna zhromadźizna Domowniny we Wojerecach a naše namjety a přeća; III. zjězd župiny w Róžeńcze 2. julija 1928; IV. namjety, kotrež maju so do 5. III. pisomnje zapósłać županej.

Župan: J. Dejan, farař.

Radwoř. „Hu. Je.“ spěwa nětko srjedu a pjatk. Srjedu muscy, pjatk žónske. M. N.

Rakoldźanska „Nadźija“ zeńdże so přichodnu njedźelu, 11. měrca, popold. w 4 hodź. we Zandźichoscźencu k ważnemu posedźenju. Přednošk so poskići; wo ważnych prašenjach ma so jednać. Ale přińdźe wěsće, też wšitcy druzy Serbja Rakojd a wokolinY! Předsydstwo.

„Škowroneк“, powučacy měsačny časopis za serbske spěwanske towaršstwa. Prošu předsydstwa, zo bychu mi pisomnu abo ertnu rozprawu dale wo tym: Kak wjele eksemplarow tutoho jim 4 króć připósłanoho časopisa je so wot kóždeho čisła za 10 pj. rozpředało a kak wjele eks. chce jich towaršstwo přichodnje připósłane měć. — To bych rad prawje bórzy wědźał!

G. Wowčerk w Smolerjec knihiščeńi.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolerjec w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Bržnyc. — Za nawěški: G. Janak w Budyšinje. —

Gelegenheit für ein **Gratis-Exemplar!**

Zur Einführung geben wir eine vollständige Auflage unserer gegenwärtig neu erscheinenden großen Konversations-Lexikons an die Leser dieses Blattes gratis ab, wenn der anhängende Gutschein innerhalb 10 Tagen an uns eingesandt wird.
Wir bezeichnen für diese Gratis-Exemplare nur einen Papierzuschuß von 20 Pfg. pro Lieferung (jede Lieferung hat durchschnittlich rund 64 Seiten Umfang und enthält etwa 32 ganzseitige Bildertafeln und über 220 Textabbildungen usw.) und die Portospesen, im übrigen ist es

vollständig gratis!

Irgendwelche sonstige Bedingungen werden an die Lieferung nicht geknüpft, auch keinerlei Nachzahlungen oder dergleichen gefordert.
Das „Allgemeine Konversations-Lexikon“ erscheint vollständig neu und aktuell bearbeitet in 8 starken Bänden von je 800–900 Seiten Umfang in dem großen Format 20,5×29 cm. Das ganze Werk umfaßt über 30000 Spalten und enthält bei weit über 1,2 Million Zeilen Text über 150000 Stichwörter, über 2300 ganzseitige Bildertafeln, Karten und Tabellen, sowie mehr als 23000 Abbildungen im Text, Porträts, Pläne usw.
Es ist daher zu den größten und interessantesten Bilderwerken der Weltliteratur und ist ein unschätzbarer Ratgeber, eine unerschöpfliche Fundgrube wertvollsten und praktischen Wissens. Noch niemals ist ein so hervorragendes und umfassendes Werk in solcher großzügigen Weise der großen Gemeinde der Wissens- und Bildungshungrigen zugänglich gemacht worden. Niemand sollte daher ohne dieses Monumentalwerk des menschlichen Wissens sein.
Zur Vermeidung von Mißverständnissen teilen wir mit, daß jeder der 8 Bände aus 13 Lieferungen, das komplette 8bändige Lexikon im ganzen also aus 104 Lieferungen zu je 20 Pfg. besteht. Der Papierzuschuß beträgt daher für das ganze Werk 104×20 Pfg. = 20,80 Mk. Er kann in beliebigen, ganz geringfügigen Teilbeträgen entrichtet werden, ist also für jeden ganz unfühlbar. Der wirkliche Wert beträgt weit über das 10–15fache dieses Papierzuschusses, sodaß praktisch das Lexikon gratis geliefert wird.
Dieses Absicht ist es, allen den Tausenden von Angehörigen des Mittelstandes, den Beamten, Kaufleuten, Angestellten und gebildeten Arbeitern, den Autoren beiden alter Klassen, die in der heutigen Zeit nicht in der Lage sind, für ein gutes Nachschlagewerk mindestens hundert Mark zu bezahlen, die Erfüllung dieses Wunsches für einen ganz winzigen Beitrag dieser Summe zu ermöglichen. Wir empfehlen Interessenten daher sofortige Einsendung des Gutscheines.

Verlag für Wissen und Bildung
Verlag Friedr. Schmidt, Berlin SW 68

Gutschein Nr. 4308

An den Verlag für Wissen und Bildung, Friedr. Schmidt, Berlin SW 68, Neanderstr. 28.

Unterzeichneter wünscht lt. Inserat gratis 1 Exemplar des „Allgemeinen Konversations-Lexikons“ in 8 Bänden gegen 20 Pfg. Papierzuschuß pro Lieferung und Portovergütung. Weitere Verpflichtungen irgendwelcher Art gehe ich nicht ein.

Name u. Beruf: _____

Genaue Adresse: _____

Anbei Rückporto für Antwort.

Kedźbu, kołojězdni!

Žane wabjace wěcy
ale cyle dobre twory

Škit. blachi, čorne, sylna twora 1.10, drjewobarbne 1.— hr., zwjena (Felgen), čorne 0.90 a 1.45, drjewobarbne 0.90 a 1.60 hr., pěsty za předk. kolesa (Vorderradnaben) 1.50 hr., samobčhak „Torpedo“ 14.50, wodźidła, jendź. 3.— hr., spinaki 1.60, stojaki za kolesa 0.50, 0.75, 1.—, 1.50 hr., dźeržaki wačokow 0.50, 1.—, 1.25, 1.50, 2.50 hr., syče 1.25 hr., rjećaz. kaške 1.25 hr., najl. rjećazy 2.75 hr., pedale z gumijom 2.75 hr., dźeržaki łatarjnjow 10 pj., plumpa na koleso 75 pj., tept. leżadło, dosp. 10.50 hr., dosp. krosna za muž. koło 26.— hr., šlawchi 1.50 hr., najlepše 2.— hr., kol. lampy (najl. messing), torp. forma 6.25 hr.

Hobraki wubjerk kolesow — wokoło 350 na składze

Žane klamy, na khěžne čo. kedźbować!

Jan Schieback w Budyšinje

na Mužakowskej dróży 4

Za pacerske holcy a hólcy
stupnje a črije
7.50 ▪ 8.50 ▪ 9.50 ▪ 11.50
Heinrich Mohr
w Budyšinje, na Žitn. wikach

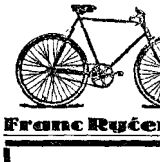
Makulaturu
ma na předań
Smolerjec knihiščeńja w Budyšinje

2 PS motorske kolo
bjez dawk. a wjedź. wopisma, z khodomaj, je tunjo na před.
Max Seifert, na Kamjent. hasy 20

Bicźarski wučobnik
so k jutram pyta.
Šubert w Njeswačidle

Wok. 20 ctr. syna
ma na předań
Wanak w Milkecach
pola Małeho Wjelkowa

Wše druzinu knojidłow
ma stajnje na składze
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Jězdne kola
najlepše znamki, su dóšłe.
Poručam tunjo a pod přijomnymi płać. wuměnjenjemi
Franc Ryćeŕ w Sernjanach pola **Rózanta**

Serbske a němske
spěwańske
kupujeće najlepje we
Serbskej kniharni w Budyšinje
na Ławskich hrjebjach

Britwje, truhanske aparaty a nožiki, :: wótřeńske rjemjenje ::
poručа w najlepšim wuwjedźenju
Ernst Frick, britwjowa točeŕnja na Třešanskej dróży 4 Wosebita točeŕnja britwjow a chirurgiskich Instrumentow kaž też wšeho krawskeho gratu.

Zastupjeŕ,
kiž je pola ratarjow derje znaty, **so pyta.** Wulka zasłužba.
Martin Graf w Budyšinje na Moltkowej dróży 11

Dwě derje zdźeržanej
kole
jene hólče dźěćace a jene muzace, stojitaj na předań w Boranecach čisło 10b

Wulki pos
k čehnjenju so hnydom pyta. Bliže zhonić we wud. „S. Now.“

Wšitke picowadła
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Serbske kŕćeńske liščiki
Serbska kniharnja
w Serbskim Domje w Budyšinje

Dr. Paweł Šibak
Lena Šibakowa
rodź. Šrusec
zwěrowanaj

W Komorowje pola Rakec, 5. měrca 1928

Wutrobny „Na zdar!“
našemu swěrnemu bratrej, čestnemu nawoženjoj
dr. Pawołej Šibakej
a jeho čestnej njewjesće **Lejnje** rodź. Šrusec
k dźensnišemu kwasej a za přichod.

Swjata hodźina so blíži
wamaj, čestnaj slubjenaj;
Dźeńa Bóh z njebja k wamaj ręči
dźeŕžitaj swoje slubjenje.

Ważny dźeń dźens nastupitaj
pola swjatoh' wołtarja,
swěrnosć, kiž sej' zaručitaj
dźeŕžitaj swój čas žiwjenja.

Słónco lubosće njech swěći
stajnje wo waju wutrobje
wěra, nadźija njech pyšł
waj' we swjatym mandźelstwje.

Njech też wamaj serbska rěc stajnje swjata wostanje
tak b'dźe žohnowanje z njebja
wamaj přińdź też wobstajnje.

Serbski duch bydl' při waj' a dobra serbska rěc njech mětne ma in' to b'dźe pycha waju domje
to b'dźe Waju ześt a mudrosć.

Kaž te kwětki w Božej stwórbje
nětne kćěja zdobjene
tak we našim domje budźe
kćěć też radosć, wjesele.

Wjele ertow wamaj přeje
strowosć, dołhe žiwjenje,
zo też jónu swjećiš mohlo
„złoty kwas“ tu hromadźe.

Jednota „Sokoł“ w Komorowje

Příloha k číslu 56

SERBSKE NOWINY

Wuloru, 6. měrca 1928

Je suchočina přirodźena khorosć?

Podał Dr. L. Dünner, w Charlottenburgu.

Hacj do pokojsy šandženeho lětstotka běšche žuchočina khorosć, pšcheczíwo kotrejž lekarjo hišcheze žanych kšedłow njespinachu. Pšchi tom je so wobkedźbowało, jo tuta khorosć wošte šiwójby wosebje husto domaphatsche. Tak mózhe so nakład sakorjenjcz, jo je žuchočina z pširodźenej khorosće. Hišcheze dźensa su nahlady z tamneho czasa we worschtach lajkow so dźerżałe. Tutón nahlad pak — najcemjesischa w tajkim sundyku — njeje prawy.

Wažnej wobkruczenj pschinjeżetej zakładne pschemjenjenja. Brehmer je dopokasał, jo je žuchočina pšches strowy wozdych, mér a dobre jeżiwjenje wuhojonna. Dźensajschi zeji so lekowanje a bojenje žuchočinu j pomozy kury we ekowarni samo wot so rosumi. Druhi podawk, kiž stutkowasche, jako rewolucija we praschenju tak mjenowaneho pschirodźenja žuchočiny, běsche wotkedź Roberta Kocha, jako sawinka žuchočiny namaka. Pšched tym nichtó njewědźesche, šwotkel žuchočina pschindże. Kaj hižo naspomnjene, běchu wschitkjy ménjenja, jo je žuchočina pšchidźenja khorosć. Dha pokasa Koch, j wěrnej pschehladźenjosću, jo cłowjek ženje žuchočinu dostacj njemóże, njepschidźe-li jewinik, mjenujcy žuchočinowoho bazilus, do cżela. Njeje žuchočiny bjez žuchočinowoho bazila, j druhi'ni słowami: Hdyž cłowjek na žuchočinu skhori, potom tu je wón cżele žuchočinowe bazile, wón je so je žuchočinowymi bazilemi natknył.

Dokładne pschepytowanja w běhu létdźesatkow su dale pokasałe, jo so žuchočinowy bazilus pschi špitalženju a porodźe dźěcza ani wot nana ani wot macżerje na dźěcżo njepschenjese. Njech cżerpi nan abo macż na žuchočinu, dźěcżo je štrowe narodźi.

Schto pak mamy k tomu rjec, jo wěste šiwójby pschejo jsu žuchočina domaphatsa? Tu hraje tak mjenowana nachilnosć wešm rólu. Wšmy wschitkjy, so maju někotsi ludźe k tej abo tamnej khorosći wobzbe šyłnu nakhilnosć. Tak znajemy někotrych, kiž su na cżerjewa kłaby a tehdyla lohko na šełwk w cżerjewach khorja, druhy sajo, kiž so lohko nachłodźa atd. Tale wosebitosć wšeteje nakhilnosće ke khorosći je w někotrych wšitsch šiwójbach j domom; mó prajmy potom: Tutón cłowjek je k tej a tamnej khorosći nachilenj. Tajkale nakhilnosć, ale jenoż wona, móże so wón wot starschich na potomne siwo pschenjesc. Nakhilnosć samu pak samu khorosć njesawinuje. So hyšmy pschihlad wo saworjenju w cżerjewach njeschuschili: Nakhilnosć sama njesawinuje žane saworjenje, k tomu dyrbi nekaja sfatkowana pschićina stupicz, kaj wuziwanje wšitsch pozimaczow. Druhi cłowjek, kotrehoż cżerjowa su storwe, wschak pschi wotdrawanju samsnych pozimadłow strowy wostanje! Podobnje je tez pola žuchočiny. Nakhilnosć k žuchočinje móże wuprowdźe pschinarodźena być. Ale ženje cłowjek na žuchočinu njeskhori, wjech je bóle nakhilnoj, njepschi-li žuchočinowe bazile do cżela. A někto rozumi-mu tez, je ludźo, kiž maju nakhilnosće, lohko na žuchočinu khorja. Hdyž ho husto je žuchočinowymi bazilami dótkaju. Strach, so ho j tajkimi bazilami natknujesch, je wšo wulki. Hdyž ho stajnje j cżłowjekom hrowadże, kiž ma žuchočinu a bazile wutsichinje. Snajemy jich wjele wulkich, kotrejž cżłowjekow, kiž i dopołnje stroweje šiwójby pokhadźa a su na žuchočinu khori a na druhej stronje wostanu potomnjcy z khoreje šiwójby strowi.

S wuzajtnjenjom wo nastacżaz khorjenja na žuchočinu je so runocażnje pucz pokasał, po kotrymż możemy khorosći zadżiwać. Najprjedy mamy wosnoschowanju žuchočinowych bazilow zawěsćiż a potom dyrbi cżłowjek cżełe tajki być, so jemu bazilus nicko sesthodźi. Tak rucze mać je cżłowjek je žuchočinowym bazilom natknjeny, apohcżna je wobe rucz wojowanje mjes cżełom a bazilom. Znajmi chi je j dobrych zwom. Namakaju bazile sesthabjene cżełe, potom móże so tógo zahnadźicz, hacż hdyž je cżełe a może so wobaracz. To płacży za wšitkich ludźi, wobzbe wšo za tajtich, kotrymż je nakhilnosć k khorjenju na žuchočinu je so runocażnje puczp

konferency. Snjesbožený njedźelu lokomotiwny je po njesbožu knydom wumrěł.

* **Lětat Könnecke ko ſ kódu wróćił.** Němſki lětak Könnecke a jeho pſchewodnik je ſo ſ kódu na puczowanje do Němſkeje domoj podał. Jeho lětadło je w indiſkim Holownym měſeze Kalkucze pod jendźelſkim ſchkitom wostało.

* **Wulamał Kirſch pſched Podſtupinſkej khloſtarſkej komoru.** Wumowany nutsbohuwaz a wulamar Franz Kirſch, kiž bě ſo pſched nekotrymi dnjemi ſaſo raz wulamacz poſpytał, měſeſche ſo pſched Podſtupinſkej khloſtarſkej komoru jako powołarſkej inſtanzu ſamoktowjeć. Komora wobtrucži wuhudźenja Podſtupinſkeho pſchiſahanego ſuda, kiž běſche jeho bla warubjenja ſtalionſteje pokladnje w Bezdźu za ſtl. 14a khloſtarſkeje ſahudźita.

* **Sćmjertnje njeſbože dweju dźiećaczerjow.** Njeſbože, kiž ſtebi dwaj ſtmjertnej woporaj ſadaſche, ſta ſo ſchtwórtk na leżownoſći „Berlina,“ automobilneho pobdźelnego towarſtwa w Berlinje. Tu bu wulhe-Storhany, ſo by ſo ſa nowy ſa automobilneje firmy město dobyło. Na wjeſchku wulhenja běſchtaj muſerſki mſchitr Willy Hahn, a towarſchny Adolf Wagendorf. Hdyž dźiſchtaj wobeſhe wulke kampenje ſ ko woſtronicz, wuwinu ſo wono ſtmaj ſ rukow a pſchewaſchepchepaſenja, na kotrychž muſej ſtojeſchtaj. Wobaj buſtaj pſches to, do hłubiny ſtorhnjenaj a podźerſchtaj do wulenja nuts. Hahn bě hnydom mortwy, Wagendorf wumrě duźy do rhorownje.

* **Wulki woheń w Pomorſkej.** W nozy na pjatk wſpali ſo w Glanſelju w Greifenbergiſkim wokrjeżu ſchćipſki burſtich ſtatokow. Stót mózachu ſwjetſcha wulkhowacz. Zne noż na jenym kuble ſo njſchtikim ſtót ſpali. Kaž je wohenj naſtał, njeje hiſcheże ſnate.

* **Pſchefchiwjenja pſchi Stinneſowych dźěłarjach.** Po powěſći ſ Eſſena ſu pola Schlleicżariſko-Rheinſkeho podtowarſtwa, kiž ke Stinneżowemu konzernej pſchiſtuſcheja, wulke pſchefchiwjenja diweju prokuriſtow wotſtyli. Prokuriſtaj dźhyſchtaj njepſchitomnoſć generalneho direktora, kiž je tu khwilu w Amerizy, k tomu wuźeł, akty wotſtronić a ſwoje pſchefchiwjenja ſawodźeć. Akty, kotrež běchu na nakladny automobil nakładżene a měſachu ſo ſ dźěłarjow wotwjeſeć, pak lebrachu. Pokuriſtaj, kotrajž běſchtaj ſo na ſajtra wot polizije na pſchefchiſchenje pſchepruſchenaj, ejſtu nyſchtaj.

* **Pěſotki nadpadnu pſchewodźenje.** We jenej nozy we połodniſchej Skłowakiſkej běſchtaj ſo konjej ſpłoſchtaj a ſajtu dźeſchtaj ſ wozom, do kotrehoż běſchtaj ſajpſchehnjenaj a na kotrymż běchu nekotre kołeże pczołowe, do pſchewodźenja, kiž ſo na kerchow hibaſche. Wóz ſo powrótzi, kołeże kuſchu ſo ze woſa na puć a ſo rozraſnychu. Roſhorjene pěſotki dachu ſo nekto do pſchewodźerjow a roſtałaſnu jich ſtelnje. Nekotři ſtalani dyrbjachu ſamo lětaſku pomoc pytać.

* **Czeſke njeſbože ſ autom.** Na jěſbje w Hunsrücku horach ſnjeſboži auto Trierſkeho pſchekupca Marx Blumenawa tak czeſko, ſo wobſtedźeſ auta na mſtnym morwy leżo woſta. Jeho hoſpodźerſ, mechanik Paczyſki, bu czeſko ſranjeny. Wina na njeſboju běſche, ſo ſe pobrucz puſtny czehoždła ko wóz pocza wjerhacz. Ze pſchecziſny a nutskażedźaceju pczołu.

* **Wotpowěſny pomozny lětak.** Na ſakładze wopaſnych wutſwědczenjow a runje tak podnoſanych pſchepomnjenjow liſtow pruſkeho kultuſowego miniſtra, możeſche tak mjenowany pomozny lětak pſchi jenej nahladnej Katjeſkej hoſpi ſtutkowacz. Hdyž nětko (originale) jeho prěnjotne wutſwědczenja, kiž běſche pjeza do Ameriki pósłał, wot njeho dóſchu, ſłubi ſo pomozny lětak, w medizinſkich pruſchenich jara njewobdomy, hdyž bě ſebi trěbne pjenjeſy pola wobſtedźerjow wujebak.

* **Wichoriſto na Bermudſkich kupach.** S Hamiltona (Bermuda) ſo pjiſche: Wichoriſto, kiž 30 mjeńſchinow traſche, je hrjedu po Bermudże ſakhadźało, a pſchi połnoczy pobrjechach kupow wulkich materialnu ſchkodu nacżiniło. Ze wjele trwarjenjow ſtorha wichor ſdźěła trěchu.

* **Sćmjertny pad japanſkeho lětaka pſches ozean.** Kotrež ſdźěłuje ſ Tokio, ſo je jedyn ze ſchtyrjoch lětarjow, kotřiž ſu na pſchelećenje ozeana pſchihotowachu, Yukichi Goto, ſmjertnje ſnjeſbożił. Jeho lětadło ſtecza w kurjawje pſchezjiwo ſchtomej a ſpali ſo dopołnje.

Hospodarski rozhlad.

Wutoru 6. měrza 1923.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1805	100 pólsk. złotych	46,85
jendźelski punt	20,395	100 čěſkosł. krónow	12,332
100 šwajc. frankow	80,475	100 franc. frankow	16,445

Barlinſka burſa pſchinjeſe wječera nowe ſnjeżenje efektowych kurſow. Runje tak ſtabe běchu ſaſo wiki ſ dołżnymi a rentowymi liſtami.

Produktowe wiki pomjo ſo bohacze wjele nowehó njepſchinjeſechu. Bjto bě ſadne. Młyny ſu nuſowane kupowacz. Nenoż pſchenża bě pomjo ſo bohacze wo 10 pj. dróżſcha. Druhe drużiny żita ſapiſchu ſo botnische płaczſiny. Zentnar płaczeſche wječera

w Barlinje

pſchenicy 11,80—11,95 hr., rožki 12,10 hr. hacz 12,25 hr., jeczmjenja naſetnjeho 11,05 hacz 14 hr., wowſa 10,75—11,30 hr.

w Drjeżdżanach (pjatk)

pſchenicy 12,40—12,65 hr. (12,25—12,50 hriwnow), rožki 12,95—13,20 hr. (12,75—13 hr.), jeczmjeń naſetni 14,25—15 hr. (14 hr. hacz 14,75 hr.), jeczmjenja naſymſkeho 11.25—13 hr. (11,25 hacz 13 hr. wowſa 11,55—11,80 hr. (11,40—11,65 hr.)

W termijnowym wikowanju

ſa měrz: pſchenicy 13,20—13,16¼ hr. a rožki 13,23¾—13,15 hr., wowſa 11,70 hr.
ſa mejn: pſchenicy 13,70—13,63¾ hr. a rožki 13,75—13,67½ hr., wowſa 12,45 hr. hacz 12,40 hr.
ſa julij: pſchenicy 12,97½—13,92½ hr., rožki 13,10—13,01¼ hr., wowſa 12,82½ hacz 12,80 hr.

Stótne wiki w Drjeżdżanach

wječera wjele nowehó njepſchinjeſechu. Swinii běchu boſcz pſchiwjeſli. Wiki ſ nimi trochu klazachu. Sórenje běchu wiki ſ czelatami. Rjane czelata běchu pomjo poſledním wikam nětchto dróżſche, prěnje a ſchpatniſche ſtérje tuńſche. Wowczy derje dźěchu a běchu tróſchku dróżſche. Howſada drje nětchto lepje dźěchu, tola po dotalnych ſtérje ſnjenych płaczſinach. Byli malo kupowachu, płaczſiny ſu nowa kleſnytchu a nekotre wyſche wostachu.

Płaczizny różneho ſkotu na Drjeżdżanskich ſkótnych wikach.

5. měrca.

130 wol., 306 byk., 274 kruw. a jałoje., 671 čelat., 516 wowc., 4109 swinj.

Płaczizny za

woły: 1. 53—59, 2. 44—48, 3. 35—41, 4. 30—32;
byki: 1. 55—59, 2. 49—54, 3. 44—47;
kruwy: 1. 48—52, 2. 41—46, 3. 32—35, 4. 25—29;
jałojcy: 1. 54—58, 2. 44—52;
wowcy: 1. 60—66, 2. 52—58, 3. 40—52;
čelata: 1. 80—84, 2. 70—77, 3. 60—68;
swinje: (přez 300 pt.) 54—56, 2. (240—300) 53—55, 3. (200—240) 51—53, 4. (160—200) 49—51. Rancy 46—50.

W Mješnarſkidle ſu jutſje ſrjedu ſtótne wiki.

Na pſchedań:

Hrodźata we Sſwinańni cźiſto 9. W
Wahali 15, Guida w Dalczach.
Cyno, Pela, „Weiße Bleiche“ w Budyſchinje.
Wóz bżerżący w Hubiju, Nowo-Salzaſka dróha 1191.
Kóń młody we Luhy 23.
Krowa młoda dóſta, Sömers we Wuſtiežu.
Halojza w Njesdaſchczach 12.
Kola mużaze we Wulkim Cźiſku 51.
Kola motorſke we Wojerezach, Nowak na Budyſkej dróſy.
Kola motorſke D K W w Budyſchinje, Mużakowſka dr. 17 della.
Kněja na planet dróſy ſrjedź Wojerez. Poſtreženja pod **A. K.** na Hoyerswerdaer Nachrichten.
Kury 6 w Budyſchinje, Fichtowa haſa 20.
Cyno, wokoło 20 zentnarjow, ma na pſchedań Wanak we Mülkezach pola Małeho Wjelkowa.

Sſudniſky na pſchedawanje,
ſrjedu 7. měrza 1923

we Wóßbortku w hoſcezenzu „K Zwołdże“ pſchiſ. w 12 hodź. Budźik ſirnitza, budźik plawjenje krydy, budźikaj kiſte, budźik barby, wſchelake meble;
we Wojerezach dop. w 11 hodź. w hoſcezenzu „K ſtotemu Jażwej“ pſchiſtej ſtrofej, 3 dubowe drafine kamory, pſchiſtke blido, kłamarſki poży ſ kaſchczikomaj, kłamarſke blido, kodowy kamor, hudźbny automat a pſchiſtki ſekretar, regulator, wulka kuwrowa kſchinka, wóz taſtaty a beſkowany, wulki ſchpihel, ſchtkeżeżany kamor a mużowy kožuch, radiowa pſchihrawa, bżelba wina, barhy, ſoſa, mſchejez ſtolaj;

ſchtwórtk 8. měrza 1923

w Budyſchinje na Budyſchinſkej dop. w 10 hodź.: Wobraſaj, 6 khabatow, pawežinate mohaizy, cżopje wobuże, koſle, ſchórzuchi, 3 pſchiſtke ſtrojowe, 3 knihowe kamory a 20 pſchiſtkich blidow, wobſtowny auto, draſchla, 4 bżeſe, łehańſki ſoſa, ſchijaza maſchina, regulator, pjewacy kamor, wawno měſchaza maſchina, wortowy wóz, mſchelki ſtok ſe ſejperadłom, kamor ſa khartoſeku, draſtnej powjeſchaj, klamárſke blido, 25 nowych ſtiwiſtkich durjow 2×80, 30 puntow margarinu, 30 puntow łuka, 4 mſeſiſche draſchle, blidarſka bżkruwjerezaza maſchina, wſchelake bżele motorſtich kołow, 3 frykowoze maſchiny, pólny wóz, 24 puntow maſchinſkeho cżeſnego pſchedżena, wobſtowne ſtańki, wulki klamárſki kamor, aktowy kamor, rěſnitki wóz, ſtok pſched pißanſke blido, ſchmrſkowe a khójnowe drjewo, łuńkje, łuńnicżki, wobleki, tmarſke khabaty a kholowy, ſ grotom ſchijaza maſchina, pißańſki ſekretar, ſoſy, 4 kłodery a draſtnej kamoraj, ſchijaza maſchina, 4 klawíry, draſtnej kamoraj, ſchijaza maſchina, 3 ſtejaze cżaſnikí, kamjenjowe drjewo měſchaza maſchina, ſudźit zementoweho oryda, měchoj magneſita, pjenjezna kaſeta, blidzy ſa pißańſki ſtroj, maſchina ſa wucżenje liczenja, ruczny wóz, wobraſaj, kopérowaza praſa;

ſe ſwobodnuje ruti

repikowa wołza	150 hrdnow,
rěſak papiery	75 hriwnow,
klamárſki kamor	27 hrdnow.

Sſudniſke pſcheſadżowanje leżownoſcje

Kublo, łuſchcza ſemrſkemu katarſej Guſczi Bjenadźi w Sdźarit pola Klukſcha, **pjatk 20. hapriela dop. w 10** hodź. w Sdźaru: Pola, luki a hola. wopſchiſejo nětchże 100 kórzow. Gmejnſka wyſchnoſcz je hódnotu na 36 263 hr. poſtajiła. W tom ſu 5191. hr. ſa inwentuk ſobu liczene. K leżownoſczi, dwě łuble wopſchijazej, łuſchatej domſkej hróżi ſ rěſanzu, bróżni a kólnja. W hróżomaj ſu: konjenſa, kruwarnja, ſwinjazе chlěwy, trawjeńk a wojowa kólnja. Twarjenja ſu do wopalneje pokladnje ſ 13850 hr. ſapiſane.

Zlwnoſcz, nětchże 17 jutrow wułka, łuſchcza dźiłaczerjej Janej Jenežłej w Nowej Wſy pola Mikowa, pondźelu 30. hapriele 1928 dop. w 10 hodź. na ſudniſtwje w Riſkej, ſtwa cźo. 7.

Drjewowa awkzija

njedźelu 11. měrza 1923

pola Wojerez na lewo Hródkowiſkeje dróhi pſched mjeſch. cżaſtim hatom, pop. w 2 hodź.: 50 metrow palowho drjewa a walczíny, 30 kwierdych metrow wużitkowho drjewa. —

Kupicz pyta

Paczl, Bjar w Budyſchinje, Dolańſka haſa 403 (Koprnik).

Pſchiſtajicz pytaju.

Krawſkeho, Mſtny w Kamjenzu.
Pohonczа, Heinblez rěſak we Łoſu.
„ tważ Müller we Wojerezach.
„ ſpedițer Schuſter we Wojerezach.
Hołzu do domu rěſnikowa Seiſertowa w Hródku.
„ **do Hródka na torfoſchczo 22 m.**
„ Bogtowa we Wojerezach, Zyrkwinſka haſa 221.
„ Säuberlichowa w Njeſwačzidle.
„ **Dr. Haackowa we Lutach.**
„ **Kmſecz w Bórku pola Wojerez.**
„ **Wachmanka, radna pinza w Bělej Wodże.**
„ **Dr. Weymarowa w Budyſchinje, Renatuſowa**
„ **haſa 6.**
„ wokſeżny lěkař w Lubiju, Budyſka haſa 32.
Murjerjow we Sſlomjenju pola Hródka.
Dźiłaczerjow, Hoindlez rěſak we Łoſu.
Wuczobnika kowarſkeho, Anderſohn w Riſkej.
„ blidarſkeho, Möhn we Wulkich Sdźarach.
„ rěſnitkeho, Wauro w Mużakowje.
Jutrownu, Gebauer w Jiſtzach 22a.
Kowarſkeho, Zehr w Bukzach.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża dop. ¾11 hodź.: Dołelj je wukraj dróżſchi, płaczſiny wo nędźe 5 pj. po zentnarju poſtupuja.

Płaczizny na Barlinſkich produktowych wikach.

Żito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaczizny po złotej hriwnje.

	5. 3.	3. 3.		5. 3.	3. 3.
Pſchenca	236-239	235-237	buny	21-21,50	20-21,50
rožka	242-245	242-245	woka	21-23,00	21-23,00
nal. jeczmjeń	221-280	221-280	módre lupiny	14-14,75	14-14,75
naz. jeczmjeń	—	—	žołte lupiny	15-16,00	15-16,00
wowſa	215-226	215-226	zeradella	—	—
kukurica	226-228	226-228	raps. wosmk	19,60	20,00
pšeńč muka	21-24,75	20-24,75	lany wosmk	23,20	22,40
rżana muka	32-34,50	30-34,50	poca. melasa	—	—
pš. wotruby	15,75	15,75	bżrnj. kruški	23-24,10	23,90
rżane „	15,50	15,50	syno, 50 kg	2,40-2,70	2,40-2,70
lane ſymjo	—	—	rżana ſłoma	0,80-1,05	0,80-1,05
raps	34-35,00	34-35,00	pšeńč. „	0,75-0,95	0,75-0,95
hróch	34-36,00	34-36,00	wowena „	0,70-0,85	0,70-0,85
pjeluški	20-20,50	20-20,50	jeczna „	0,70-0,85	0,70-0,85

Drjeżdżańska burza (5. 3.)

Pšeńca	248-253	bżrnjace kruški	26,00-26,50
rožka	259-264	pšeńč. wotruby	15,20-15,60
nalětni jeczmjeń	285-300	rżane wotruby	15,50-17,30
nazymsk. jeczmjeń	225-260	pšeńczna muka	44,00-45,00
wows	231-236	rżana mnka	39,50-41,00
čerwjeny dźeczel	190-210	woka	27,00-28,00
raps	340-350	pjeluški	27,00-28,00
kukurica (Mais)	225-228	hróch	29,00-36,00
ſuche truhańcki	14-14,80	cokrowe truh.	20,50-22,00

Nowe knihi.

„Der Banknotenſammler“, cżaſopiſ ſa wſchitkich cżelow nowoho hromadźeńſkeho ſporta. Wudawaz E. Schiſter w Nürnbergu, Gabelsbergerſtraße 62. Płaczi ſo lětnje 1 hr. — Cżaſ inflazije, kiž je nam ſołmy pjenjezny papierow a k tomu hiſcheże w hódnoſczach, we wjelkoſczi, w kajkejż dotal njeběchu ſnate, je był ſa mnohich ludźi ſ naſtorkom, ſo ſu pjenjezne papjery tamneho cżaſa hromadźili; tak je ſo tu zyle nowe pole hromadżenja wuwilo. Někto je też ſa tutu hromadźeńſku hadbu wobeſitu organ naſtał, kiž lubi, je mnoho naſtarſke wozeho a wużitkneho ſa nowy hromadźeńſki ſport pſchiſtajeſ każ to hižom wudate cźiſła dopokazuja.

W ſtamſtuym nakładze wuſidże w nowym połſtſchenom nakładze ſotowy ſeſchiwk „Die Deutſche Mark von 1914 bis 1924, w kotrymż ſu wopiſchjate wſchitke bankowki nad 1 hriwny hacz do 100 biljónſkeje papjerje, każ tež wſchitke liſtowe ſtamki wot 2 pj. hacz do 50 miljardſkeje ſtamki wopiſane a we wobrazach. Knižka ſtejidſtaja ſajimowa kroniku ſ cżežkeho cżaſa, kiž ſadny naż leži. Płaczi ſtajowje knižki wuczinja 1 hriwnu.

Swójbne powěſće.

Swěrowanaj; Emil Lipicz ſ Martu rodź. Mogſch w Kiſchdorfe.
Semrěł: Arnoſcht Alexander Böhmer na Zidowſe. 34 lět.

Hamtſke wozjewjenje z Budyſina.

W měſchczańſkej hłownej kanzlije (na radnizy po ſtrjedy ſchodźe) ſu wupokojene cźiſła 3—6 prenjeho dźěła a cźiſła 4—6 druheho dźěła němſkoſtatneho jakoſtkeho kopjenja we dźěłu bliſcheju dweju tydźenjow k nutſpohladanju ſa tydźeho.

W Budyſchinje, 3. měrza 1928.

Měſchczańſka rada

Dopominamy na ſaplaczenje dopjelnjeho płaczenja **pſchemytłowho dawka** ſa 1. hacz 3. termijn 1927, dopjelnjeńſkeho płaczenja **leżownoſtneho dawka** ſa ſtejcże 1927, na wotedacze **pſchiſtajewjenjow** ſa **pſchemytłowy dawk a liſczjny dźełodżerjow.**

W bliſchich dnjach roſeſejcżenu napominanja, kiž trjeż ſo pſchiſtaja wobliczk.

W Budyſchinje, 3. měrza 1928.

Měſchczańſka rada

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

«S. N.» płaća měsačnje we wudawarni 90 sł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,20 sł. kr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde 6o. płaći 10 sł. pj. Wudawa a dźěi Smolerjec knihićišćarnje, nap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźełnje so stajace nawětki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy nu w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n p

Číslo (Nr.) 57 — Budyšin — srjedu, 7. měrca 1928 — Bautzen — Lětnik 87

Statne rozličenje na lěto 1928 w Sakskej.

W sakskim sejmje je wutoru finanzny minister **Weber** rozprawu wo statnym rozličenju podał. Po ministrowym rozkładnju je so w sandźenym hospodarskim lěće, kaž bě so wočakało, hospodarske połoženje połěpšiło. Ličba bohatarjow hłownje podpjery a pšihrała je z 430 000 1. februara 1927 hač do 15. februara 1928 na 255 000 padła. Tole rozwiwće mohło wočakanje pozitiwnicy, so lěto 1928 hospodarsky podobnje pšichódny wunoški pšinješe, jeli so njeby z wobšěrnym wupowědźenjom mjezowych tarifow wulke wojowanje dźěłacerjow wo wyšeršu mzdu na horizoncu stało. W sajmje ludoweho spomjenja ma so pšecej, so by so wojowanje wo mjezowe tarify sakskemu hospodarstwu salutowało, a so so konkurrenzna kmanosć Sakskeje w tukraju a wukraju njeby podryła.

Pšichi němskostatnym rukowanju sa **podawanje tworow do Rušeje** je so Sakska z 8 400 000 hriwnami wobdźělka. Polna summa dowolnych wuwoznych skasankow w hódnoće 800 miljonow hriwnow je drje so dopjelnikło, tola so hišće pšiwjeršo jenotliwe skasanki pšichodowoža. Knježerstwo měri, so může sa tele skasanki rukowanje hač do 10 miljonow hriwnow pšewzaś.

Bjez schłódnych sćěžkowkow na hospodarske rozwicje nowoho finanznoho lěta njebudźe **njedobžahaje wutworjenje kutowanskeho kapitala,** kotryž je tónź dezembra 1928 z 292 miljonami hakle wyšokosć lěta 1878 dobaženy a so z wobstaranju pśenjaći hypothekow za twar wobydlenjow nusnje rjeba.

Wulke staroście knježerstwu **połoženje ratarstwa** cźiła. Jeho wunoškowosć dyrbi so połěpšiś; a tohodla pomoc w pśenim rjedźe pola němskeho stata leži. W nastupanju dawkow je so snowa poruczyło, so dyrbi so, hdyž so spušćenje abo cźakanje leżownostneho dawka pruhuje, na mišu ratarstwa daloko kahajo dźiwaś. Stat so tež pšichi pšichwjedźenju mjezowego programa wobdźěli, hačrunjež so po ministrowym mjenjenju z nowymi požćonkami ratarstwi njehodźi pomhaś.

Wikowanje, rjemjeslo a drobne pšemysłko njejsu so pšichi hospodarskim połěpšenju w tym wobłuku wobdźělile kaž industrija. Knježerstwo budźe dale hospodarske połoženje pšemysłka hrjebnych worschtow staroscźiwje wobkedźbowaś a wšudźe tam sapśimnje, hdźeź je to po jeho mozy a pšichłušnosćeji móžno. Pšichode wšěm wotmysłene twarske sćažanki a wuworjedźenje dźěła bórzy wuda, so by so pšemysłowej nusy w sajmu nałeću wobarało.

Nałajenje statnych wudawkow a dochodow bě w tutym lěće, kaž drje hišće je, z wjetšćimi wudawkami do rjeda počeźene. Powjetšenje mšy, podroženje wotnasćiśeho pjenjeza, powjetšenja dań sa njesakazany dołh, zadanjenje wjetšich wudawkow sa twar dróhow a powjetšenje pósćiśkeho tarifa běchu statne finanzy do rjeda wo 44 miljonow hriwnow počeźśe. K tomu so hišće wobtrjeźeny defizit dźěłneho hospodarskeho lěta wo 31 miljonow hriwnow pšichida, tak so by pšichi hjeńtarostnej finanznej politiki 75 miljonow hriwnow defizita nastało, kotryž by so dyrbjał z nowymi bankami narunacź. Njedźiwajcy wulkeho do rjeda počeźenja je knježerstwo samołho defizit na 21,4 miljona hriwnow sniźiło, kotryž po wotcźahnjenju reserwow woprawdźe jenož 19,6 miljona hriwnow wuńdźe. Shrontadna summa dochodow a wudawkow je so z 403 miljonow na 420 miljonow hriwnow powjetšiła, mjeź tym so je so wona z dawkami a z pšichibjerkami z wuźitka statneho samožerja z 287,8 na 292,4 miljona hriwnow powjetšiła. Dokelž so so wšitke krajne wudawki na lěto 1928/29 gylnje wobmjerowake, je mało wuhladow, so budźe so dešaśi móz z lutowanjom wurunacź. Pšicheju pak budźe so knježerstwo prózowacź, so by wudawki z lutowanjom pomjeńšiło. Wot sejma pak je wočakowane, so so pšichi wšěch wobstejnoscźach wostaji, wudawki powjetšiła.

Pśeni kšacź so w němskich statowskich stanje, so wšitke němske staty statne rozličenje z defizitami wjedźeju, dokelž so někotre stat sapowědźeju, źiwoje winowatosće dopjelnicź. Tele wobstejnosće su z tym nastale, so je so krajam dawkowe knježerstwo wzało. Sakske knježerstwo ma polne srozumjenje sa cźežke połoženje němskeho stata, kotrež je z płacenjom reparazijow cźežko počeźene, tola wono njemóže dowědźeć, so dyrbja kraje žame finanznopolitiske sćěžki z teho njesć, a so cźežkej kritizy hospodarskich kruhow wustajicź, kotrejuż so cźežke dawki nakładaju. Statne finanzne rozličenje lětža w Pruskej 75 miljonow, Bayerskej 41 miljonow, w Durinskej 19 miljonow, w Badenskej 24 miljonow, we Württembergskej 10 miljonow, w Hessenskej 11,2 miljona hriwnow pokasuje.

Němski stat so prózuje, do krajnych a gmejnskich nadawkow sapschimowacź a němskostatne źrjedźne a nižše wyschnoscźe wutworicź, kaž so to pšichi sarjadnistwje němskostatnych wódnych dróhow z wulkej wobstajnosću stawa. W tu khwilu sakski stat Sobjo na tłosty němskeho stata wudźerźuje. **Kóžda pšechopjata zentralizazija w sarjadnistwje je skónčnje drózšcha dyžli dezentralizazija.**

Finanzne wurunanje mjeź němskim statom a Sakskej Sakskej cźežko schłodźi. Pšichwobrotowym dawki Sakska w lěće 1928 wo něhdźe 5 miljonow schłoduje. Pšichi automobilowym dawku wupad na lěto 1928 sa Sakšku 7,5 miljona hriwnow wuźimja. S njepšichłódnym finanznym wurunanjom z němskim statom je Sakska w lěće 1927 wo něhdźe 15 miljonow hriwnow schłodowała. Němski stat so na schłodnu krajow žiwi, kotrymž pšicheju wjazy dawkowych žórłow bjerje.

Pensijow ma Sakska w lěće 1928 51 750 000 hriwnow płaciś, w pšichwobjinkim cźełku pak wone lětnje jenož 17,5 miljona hriwnow wuźimje.

Wunoški statnych lětšow je so na lěto 1928 z 8 304 000 hr. pornjo 3 576 200 hr. w prjedawšim lěće wobliciłe.

Zasada šlipow papjery.

Wo poślednjej Mussolinowej rěci Parišske nowiny mjes druhim pišchi: Srosumicź je roshorjenje, kotrež we Winje a Barlinje knježi. Jenake roshorjenje by pak so dyrbjało na zyłu Europu wuwišchetrěcź; pšichtoš měr dyrbi so tak dołho wohroženy widźeć, kaž dołho jedyn wodźaz statnik z tajimi słowami k šušodnemu kraju rěźi. Wosebje wótro Mussolinowy nahlad poćudźeja, po kotrymž so sapowěduje, słubjenja prjedawšich italiskich knježerstwow w praschenju mjeńšchinow dźerźeć. To njeby niczo druheho było dyšli sašadu schlipow papjery, kotraž je so w tak wótrej formje němšćemu kanzlerej Bethmannej-Hollwegej porokowała. Mussolinowa rěć Awstriju njewužadnuje, kotraž je pšeswědka, so mohła jenu wotmołwu cźi, runje tak mało Němšku, kotraž je wothronjena. Woprawdźe Mussolinowa rěć wšitke měrne staty źiwela wuźadnje. Hdyž wulkomozo na prawa mjeńšchinow njedźiwaju, schtó by ł małych statow je tich dźerźał? Schtó by wulki strach za zyłu Europu pšecherośnał, kotruž je słepjarja srjedźenjowe lěta 1919 natwarili!

Sejmske wólby w Pólskej.

Pšichi sejmskich wólbach w Pólskej je Wilsudskowa blok 135 mandatow dostał, pornjo 15 w prjedawšim sejmje. Sozialistojo su so wo 50 prozentow jeźujnili. Mjeźo dotalnych 41 dóstanu 63 mandatow. Wujwolenje dóstanje 36, stronizmo chłopske 25. Radikalni hurjo su połaśiłi tehorunja pšichi wólbach dobywali. Wjele ratarjow je po sdaću sa Pilsudskeho abo sa sozialistowe hłosował. Pilsudskowa strona śmeje bromadźe z radikalnymi ratarjemi w sejmje wjeśiśchinu. Němskich sapósłanzow je so 20 wuzwolilo.

Hedźaski a Nedźdski kral Ibn Saud so na wójnu přećiwo Jendźelskej hotuja.

Podawki w Arabiskej su so za Jendźelskim *na* dwoo k stemu wobroćiłe. Ibn Saud, Hedźaski a Nedźdski kral a nětčišći wobknježeć kwjateje městow Mekki a Medinu je sbromadźiznu sdźěłaćiskich wjednikow do Riyada swołał a so tam na stronu sdźěłarjow staił. W namołwjenišu na wšitke Wahabitske splahi mózny kral Ibn Saud proji, so chze sbohjene kraje pšichi mjezy Sajordanskeje a Iraka z mjeńšom wróżo dobyć, dokelž su so wšitke prózowanja měrneho waschnja rozbiłe. S tym je sdźěł w arabiskej politizne zyłe druhe wobliczo dóstał. Hdyž ke Ibn Saud hedźaske kralestwo dobył, so Jendźelska nadźijeśe, so je wobstejnosće w Arabiskej skrucja a so tam trajny měr nastanje. Jendźelske knježerstwo z kralom trěcźenje wobsamknuło a jeho knježerstwo léta dołho z pjenjezmi pšichmołwu podpjerajeśe. Ibn Saud je pjerja woi Jendźelskeje wšitke bromadźe 10 miljonow puntow (200 miljonow hriwnowoj dóstał.

Wobmjerowanje Irakskeho (mesopotamskeho) kralestwa k połodnju, pšichi čimž so małe hač dotal njewótwitajmy stat Koweit pšichi persiskim salinje z jeho wubjernym móźnym pšichstawom pod jendźelske nadknježerstwo stajiła, je so hłownje pšichcźinu njejsćeśerstwa Ibna Sauda pšećiwo Jendźelskej. S druhej pšichcźinu je w sandźenym dezembrie wobsamknjene sakoženje njewótwitajnoho sajordanskeho stata pšichi rańšnej mjeńšy Palestiny jako wojimadła mjes Palestinu a Irakom, kotryž tohorunja kaž Palestina pod jendźelskim nadknježerstwom steji. Sajordanika je sa Jendźelsku ważna, dokelž po njej niz jenož nakrajny puć pšichi Sźerjedźoseńskim morju k persiskemu mórśkemu salinje wjedźe, ale dokelž ju Jendźelska teš za wotmysłeny petrolejowy powod ł Mossula do Palestiny trjeba. Hakle pšicheju někotrymi mjezami su so krajiny wokoło Maana, tśichjaschcźa Hedźaskeje żeleznicy a wokoło Akaby, mórśkeho pšistawa pšichi Cźerwjenym morju, Sajordanskej pšichsanjkle. Ibn Saud je w Dźiddaskim sdźěłanju tutomu muprataženju mjeńšy pšichłobował, tola je žebi wumeńił, mjeńšy połdźichom sašo pšećemjeńcź.

Ibn Saud je so z rośćerkerjonom jendźelskeje mozy w Arabiśtej w pšichcźehdźe w swojim knježerstwje wohrożuje. Tohodla je so rozsudźił, Jendźelczanow z Arabśkeje wuhnaś. Se splahami, kotrež so jemu pšichsamknu, może wón něhdźe 800 000 muži žiwne wójsko sestajeś. Jendźelska je tohodla pšched žiwneho njepšećeśela staji. Wójna i nim budźe znadź wjele woporow žadacź a znadź bjes sćěhnikow na Jendźelskeje politiske stejiscźeńce w Egiptowskej a Judiśtej njewotstanje.

Němski hospodarski minister přećiwo wjećšim ratarskim ćłam.

Němski hospodarski minister dr. Curtius je so w němskim sejmje z bratrej rěcu swojim němskim koalizijskim towarišcham napšećiwo stajił, kotrejž sa ratarstwo wulke ćła na dowos z wukraja žadaju. Minister praji: „Tole žadanje sašadam Genfskeje konferency źiwotnoweho hospodarstwa napšećiwo rěći, kotrymž su tež němscy sastupjerjo ratarstwa pšichłobowali. Moja industrijowa politika, moje prózowanje wo sniženje ćła su po mojim pšećewědźenju k lepšemu ratarskim stutkowake. Němskonazionalni su moju politiku zbudu cźinili. Wobudowa ironija cźe, so stoj sa němsko-jendźelske a němsko-italiske wikowańske trěcźenje němsonazionalnaj Lejeune-Jung a dr. Reichert rospratym podałoj. Sa wobsamknjenje němsko-franzowskeho wikowańskeho trěcźenja ma němski sejzujerski minister Schiele najwjetši podźěł. Hdyž ł Pólskej ł trěcźenju bórzdźeny, so to na podstoku stanje, kotryž stat ministraj Schiele a Stresemann bromadźe wudźěłałoj. Sśym pšećewědźenym, so je so němsonazionalni bórzy sašo na tónle podstoku wróćeja; pšećetoš ł planami dr. Hugenberga njebudźemy jenje móz němsku wikowańsku politiku cźiniś. Jednanje wo wikowańskim trěcźenju je niz jenož je strony Němskeje, ale ł Pólskeje ł praschenjom wo sašydlenju a valorizaziju stoteho sadźerźuje. Wobjarunje je teź, so Cźeskowakska wobtrjeźerjam pšećewójnskich požćonkow schłodźi.

Disziplinarne jednanje dla monarchistiskeje propagandy.

Pšećeźiwo rektorej Potsdamskeho mješćanskeho realneho gymnasija, wyschšemu studijowemu direktorej dr. Müllenweberej, je so disziplinarne jednanje sawjedło. Wot direktora so samołwjenje žada, dokelž njeje sdźěławał, so je jedyn swonka stejazy jeho schulu k monarchistiskej agitaziji snjewužił. Hrabjo Schwerin je pórdźelu 27. februara pšched wucźomzami Potsdamskeho mješćanskeho realneho gymnasija wo swojich nazdźenjach w jendźelskej wójnskej jatbje pšchednoschł měł, pšichi cźimž je pjerja rjekł: Serbja **zyłu nadźiju** na Waš hołzow stajam, so byšcze pomhali, so by nad Němskej sašo błóžgo sesthadźało a so by jedyn koburistaw Hohenzollernskeho doma sašo na trón stupił."

Socialdemokratojo za Němcow w połodnišej Tirolskej.

W Innsbrucku je wutoru shromadźizna była, kotruž běchu sozialdemokratojo swołali. W njej sozialdemokratiski sapósłanc Abram wo themje wjeśeśe: Sozialdemokratija a Połodnišcha Tirolska. Pšichi shromadźiznje je něhdźe 2000 wobzołow wobdźěli. Pšichi spočatku swojeje rěcze Abram telegram prezidenta němskeho ludu Hindenburga cźitaśe, w kotrymž tón w mjenje němskeho ludu Němcam w połodnišej Tirolskej njekhabłazu źiwotu lubi. Telegram je so schumitazym klaskanjom pschija. Pšichklaskanje je so hišće powjetšiło, hdyž sapósłanc Abram praji, so je telegram ł wšitkim bapołokom, so sady Němcow w połodnišej Tirolskej zyły němski lud tleji.

Jendźelska chłostańska expedizija pschećiwo Yemenej.

„Times“ 5. měrza z Adena w południowej Arabskej powěda: Lont w septembrje bě jendźelske knježerstwo imanej Yahii w Yemenskim kraju w południowej Arabskej hrožiło, so budża jo na wěste města jeho kraja bombu mjetacej, jeli z wón njepřestawje Adanski kraj, pod jendźelskim nadknježerstwom ležaju, nadpadowaćej. Njedźiwajo teho su njedawno jo Zaidiszy wojazy z Yemena do Adenskeho kraja nawalili a diwju schejchowu (wyschschemu wjednikowi) wotwjedli. Na to jo Zaidiskim pschipowědźi, so budża jendźelske kšadła město Katabu za 48 hodźin, kotrež jo k wotstalenju zonow a dźěcej pschiwolichu, bombardowaćej. Na to jo nadpadł bomban wutrjodeje, so by jo Zaidiskim ffladnosej baka, schejchowu wrězo dowjesć.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjeda, 7. nalětnika.

Felicity — Domaša Aquinskeho.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1“.

* 1778 w Dolhej Boršći Hendrich Wjela, syn serbskeho fararja Jana Wjele († 1793), kiž je po swojich gymnazialnych lětach wumjelske molerstwo we Drježdźanach studował. Wot jow powoła jeho kěžor Alexander na swój dwór do Ruskeje. Wjela přewodźeše hrabju Puškina do Kawkaza a do Aziskeje, wšudźom najrjeńše městnosće a wuznamne wosoby rysujo. Wosebjo wusteješe so na rysowanje krajinow, štož běše pola swojeho wučerja Jana Křesćijana Klengela derje nawuknył. — Pěstowaše tak mjenowanu heroisku krajinu. Wobohaćeny z wědomosćemi wróći so domoj, ale ducy po puću běše skhoril. W Budyšinje pytaše so wulěkować. Ale podarmo! Wumrě tu w 26. ļěće swojeho žiwjenja, přezale za swoje wumjelstwo, w kotrymž by zawěsće wjele wukonjał. Po swojim přeću bu při boku swojeho zemrěteho a lubowaneho nana na pohrjebnišću w Krjebi pokhowany. Tu wotpočuje prěni serbski wumjelc w serbskej zemi wot swojeho dalokeho pućowanja! — Kěžor Alexander je serbskeho molerja jara ćešił a so z nim za ruku wodźo wukhodźował.

* 1799 w Strakonicach F. Ladysław Čelakowsky.

* 1778 w Boršći Hendrich Božidar Wjela.

† 1881 we Widnju Franc z Miklošla — wulki znajeŕ slowjanskich rěčow.

Spomjatkujće sebi serbske přisłowo: Serbsku Hanku sebi wzmi, to so ženitwa poradźi! —

Křesćijanowy křiž.

Rjad krasny, pycha lubozna
To kříž jo Knjezowy,
Tón rjenje debi křesćana,
Je wuznam wosebny.

Tuž kříž wzmi na so poniżnje,
Sej waž jón bratře mój;
Tón na swojej noš wutrobje
Za njebjeski rjad swój.

A hdyž boli, ćežki je,
We wěrje twjerdźe stej:
Wšak wěš, zo Bóh kříž pósłał je
Po radźe wótcowskej.

Korla Fiedler.

*

— **Wo wjedrje.** Schłeńja je drje trochu wróćo schła, pokazuje pak tola pschego hischće na rjane. S Azorskich kupow so nowa wyschina pschibližuje, ale z Atlantiskeho oćena nižina. Drucha w połozy nimo ćehnje. Tuhywiłu hischće nasche wjedro njewobkrožujetej. Hdyž so hač k nam wupschestrě, pschinjesće nam wěsće žuły, pschetož se stronow kupy Island pschikhadźaza wyschina dże so nad połnocnej Europu kuhnješći. Jutsche schtwórk khadźa klóńcźo 6,31 hodź. a khowa so 5,49 hodź. — Wječork khadźa wjeczor 8,02 hodź. a khowa so bow. 7,38 hodź. — Wječera wjeczor w 7 hodź. Barometer 745, hygrometer 0, thermometer wo dnjo 1/12. Dźenża rano we 8 hodź. barometer 743, hygrometer 0, thermometer w nozy +2. Wulkady na pschemeńjaze wjedro.

— **Sapišu mjezičelow połtschelkowych kontow** pschi połtschelkowych hamtach w Němskej a blišćinu cźasu po stawje 1. januara 1928 znowa wuidu. Skasanki dóstajo jimuja wschitke połtowe hamty, wone też wo placźišnje rozsahnja. Mjezičelso połtschelkoweho konta dóstanu sapišu, jeli žeby to pscheja, wot swojeho połtschelkoweho hamta pschipósłane, placźišna so wot jich konta wotliećej. Woni mosa žeby też porjadne wotebjerańe swěrćej, hdyž je jónkrócź pola swojeho połtschelkoweho hamta skasaja.

— **Saksa krajna lotterija.** Póndźelu 5. měrza padze dobyće wo 5000 hr. na ložy čo. 86 621, 140 159, 145 605 a 147 711; dobyće wo 3000 hr. na čo. 32 969, 33 202, 35 307, 139 671; dobyće wo 2000 hr. na čo. 17 290, 32 179, 47 829, 53 832, 73 071, 107 963, 109 360, 130 757, 149 483; dobyće wo 1000 hr. na čo. 4825, 11 611, 11 225, 13 727, 14 753, 16 341, 27 938, 35 332, 38 434, 44 478, 47 341, 97 911, 141 244, 143 086, 148 705.

— **Kradnyli** su 3. 3. 28 dopołdnja na jenej tudomnej banzy akowu toschu z hruneje kože. W toschi běšche ležowostny dołžny list wo 3000 hriwnow, na mjeno Bowola Justa w Sdźěri wupisany a šatrjany na łopjeno 3 Sdźerjanskeje ležowostneje knihi; dale běšche w toschi mapa z kwitowańkami, listami a šandźelskimi formularami. Dale su w cźasu wot 3. 3. wjeczor hač do 4. 3. 28 popołdnju z jenehotudomneho zamknjeneho bydlenja wjetschi pjenjez knabnyli. — We wokolinje knabnyche we nozy k 2. 3. 28 6 cźornych a cźornobělych Minorka-kur a pilu. — Wo wězowne zhóńenja prošby kriminalne wotdźelenje w Budyschinje.

S **Hornjeje Kiny.** Póndźelu rano je so w tudomnej kale zmjertne njeswoje stało. Skałarjej Jeremiašej se Schumborka pola Kunnwalda padze z běschcze njesnataje pschicźiny kaj pjacź wulki kantjek na hłowu a puknu jemu nop. Měnja, jo je so kamjeń se skalneje scźeny puschcźił. Dźěłacźerjo, kotřiž je snjesbojenym dźěłachu, pschinjesechu jeho horje a poschcźichu jemu prěnju pomoc. Wobeho, kiž běšche na pol wědomoju zhubli, donjesechu z khorodnym autom Cźerwjeneho khschża do měschcźanskeje khorodnje. Jeremiašej su jo hischcze nimo toho mosny stschatže. Wón je na swoje zranjenje wumrěł.

S **Cźornych Rosłiz.** Slawny pucź z Cźornych Rosłiz do Hornjeje Hórki je dla twarjenja wodowoda na Cźorno-Rosłiskich honach wot 7. hacź do 17. měrza 1928 zawrjeny. Jězbny wobšhad pokasuje so na Dźěłnišćezy a Hornju Hórku.

S **Khelna.** W naschej wsy a wokolinje pokasuje so hižom bliski cźaš wulki sojm za założenje serbskeho towarstwa. Někotrym tudomnym a wokolnym wobsdźerjam wotbjerje na wutrobje leži, so bychmy tu bórzy serbske towarstwo měli. Pschichodnu njedźelu wjeczor 1/8 hodź. wotmě je so pola Mjenez w Khelnje wažna schromadźizna, na kotruž su wschitcźi Serbjo z Khelna a wokolinły wutrobnje pscheproschcni. Na tutej schromadźizuje ma so wo załoženju towarstwa w naschej wsy khutnje wuradźecź. — (Serbja, stari a młodźi, kiž lubujece macźerninu rěcź, spěw a domišna, wobdźelcźe so bohacze na tutej schromadźiznje!).

S **Bukez.** Naschе narodne serbske towarstwo wotmě sanđźenu njedźelu prěni króć pod nawjedowanjom nowoho pschedsydy, knjeza wučerja Kschižana, swoju schromadźizu. Pschednoschk mjezjetke knjeza wučerja Soba. Wón rozłožowaschе, kak su pschesćěhanstwo do naschcho serbskeho kraja pschinjeli. Cźłowjek wěrił njeby, kak su se Serbami hižom tehdom sakhadźeli. Pschednoschk běschе nimo měry powuczaju, a potni sajima a wezjinjoscze na pschednoschcze wjelowa pohłuchachmy. Jako běschе schednoschk wuczekany, pschedsydźerny z pschednoschkej zwěstkowobrałow. Apparat je tej sobu wobdźelenjskowa towarstwa. Najprjedy wjedźeschе nak knjes Lubjenšti do naschcho rjaneje Łužicy, dale wobhladachmy jebi wschelake wobrazy, kaj na pschikład pschaju w Sślepom a konfirmandži Njezwaczidłskeje wołasdźi. Hodźiny bo ruce minychu, so njepytnychmy, so łoło na naš cźaka. Knjes pschedbyda słónczi schromadźiznu se dźakom za bohaty wopyt a proschesche, so bychmy dale dźěłali za luby narod. Wokoło 1/11 hodź. so rozsohnowachmy. Radźiny łóżbenu Sserbej a buram wołesbje, so bychu tute nasche schromadźizny zwěrn wopytowali, tu zabonnuja na chwilu na swoje starosće, kiž jich tłoża w dźenjownischej hospodarskej cźeńkim cźaśu.

S **Łuska** pola Pomorz. Zsobi 24. załožeńši swojeho dźeń swjeżeschе sandźenu sobotu tudomna dobrowolna wohnjowa wobora w Pawlikez hoscźenzu. Wjeczor běschе wutwjelnjeny z dźiwadłom, rejemi a pschełoschowanjom. Spokojena šmě jebi wobora praj'cź, so je mnohim wopytowarjam, kotřiž sahu pschepejelnjachu, rjany wjeselny wjeczor wuhotowała. A też z wolnym prawom. Wobora běschе jebi Sborjelskich ludowych dźiwadźelnikow łaskaju, kotřiž su jako zławni łabawjerjo znacźi. Woni pschedstajichu dźiwadło. Wěsche to starý listowniki kosturnowy kruh z rokokocźasa „Lana-Hilża“, kotruž wupruhowany wjednik knjes Baumgarten, nawjedowaschе. Pschedstajenje pschetrjechi wschitke wocźakowanje. Pschipoložlucharjo mytowachu hrajerjam jich prózu z bohatym pschipósłaczom. Pschi rejzu, kotruž bo pschisłamkuły, swołachu wopytowarjo z swjedźenja hischcze dołho we wjeselej towarschnosći.

S **Kotez.** Tudomne towarstwo kokoschonych seschbe se sandźenu sobotu w towarschnym hoscźenzu k swojej 3. mježaczinej schromadźiznje. Mjez druhim jednasche towarstwo wo swjedźenju a kak ma so wuhotowacź. — Wjesełoscź je pola nas z łoska popuschcźiła. Liczba dźěłacźerjow sniži so lońa februara wo 2 wosobje, tak je mamy hischcze 5 dźěłonjemjerjow wo wóju. — Na dźiwowej aukcji knjeza rycźerkubleria Lorenza běchu schcźipy, kukuchi a dołhe khromady na pschedaju. Zadana pjecźina běschе, dołeź so swjetscha wo wjerdym dźerjeju jednasche, jara pschimjerjena.

S **Barta.** Pschi dyrbźesiźim pschešadźowanju nětkeje schcźe Wogjez ležownostje w Barcze, w kotrejž ma tichwilnje Budyske twórtkupowaze towarstwo swoju rosdźelenku, žadźi Rakoschźanska Hospodarska Banka, sapisowe družstwo z wobmjez. ruchowanjom w Barcze, najwjace 17 000 hriwnow. Ležownostej pschendże potajkim do wosebnjenstwa Hospodarskeje banki.

S **Lubija.** We wotrjesku Lubijskeho hamtskeho bitmanstwa naliczichu 15. januara 4358, 1. februara 4360 a 1. měrza 4240 dźěłonjemjerjow. Pomjno łońschemu létu je to 1000 dźěłonjemjerjow mjenje.

S **Nješwažidła.** Jedyn tudomny bidarski mischtr je cźeśko snjesbojił. Wón běschе so k pschecźelenemu nuzowemu koleśarjej hobu na motorske koło łydnył. Jako wonaj z Minakala do Nješwažidła jedźeschtaj, so na městnje, hdźež bische pucź wyhoło z pěskom nasypany, motorske koło wobrały a cźišny. Pschi padnjenju jebi bidarski mischtr nohu złama. Jeho dyrbźachu z aukomobilom domoj dowjesć.

Se **Suborneckti.** Njedźelu 4. měrza zwjeczeschе wojesche towarstwo za Suborneckim a wokolinu swój 18. załožeńsk zwjedźenk w hoscźenzu „K herbskej gruschcze“ w Suborneckim. Pschedbyda towarstwa, knjes Farak se Suborneckim witałche w mjenje wojeschkeho towarstwa hoscźi a towarschow z twrtnohnym zdrowami. Wjeczor porjeschichu nekotre duety, pschi kotrychž nawuknjenyin žu so hrajerjo pilnje prózowali. Wobesche rjane běchu žiwe wobrazy, kiž khutnosć pokhledniejze wójny pokasowachu. Pschi koseju a tykanzu sa žony a darmotnym piwje sa muzow zwostachu wschitcźi hischcze někotre hodźiny w najrjeńschej towarschnosći.

Se **Sserbskich Pasliz.** Pjatk pschipołdnju wokoło 1 hodź. nasta tu lěźny wohenj w mlodym wožomlětnym lěsu. Wohenj je zyku podobny spalił a cźełe sdonk schtomikow swuhlił. Najsterje jedna so tu wo spalerstwo abo pak je njewobkhladnilny cźłowjek so hischcze palazu zigaru prjecźišćinył. Njech sohodła na lěźnych puczach kóždy prawje kedźuje.

S **Wujerez.** Na pośledńje swinjaze wiki běchu 312 prožatow a 5 běhałow pschiwjesli. Sa prožata płacźachu 15 hacź 20 hriwnow, sa běhali 30—50 hriwnow. Wobkowanje běschе tak dobre, so běschе krótko po 9 hodź. hižom wschitko pschedate.

Herćine potajnstwo.

Roman.

19] (Pokrjacźowanje.)

Kóždu póndźelu pschichadźesche list wot holeźki, schtož bě jajnje z radostnym zwjedźenjom w skromnej rěčbarni. Hdyž bě žeby tych wosom twójo powjapanych stronkow pschecźital, jshowa Felifs swój pokład na twutrobnje a dźěłasche twutrajnje hacź do wjeczora; pschi tkowanju złonza pobybźe so potom na próh swojich duri a cźitajche list k bruthemu rasci, w kotremž jemu Herta wo swojim wschědnem žiwjenju a mysleńju podrobnu rosprawu podawasche. Hdyž bě potom złónzo za łěźanu Hauts-Batis w Boži domcź sajschło, to łěźachu so wulke na mórwjeń scźeny nad dolinu a po něcźim sajtupi wjeczorny měr a pokoj do swojeho prawa, a njebě žiwjecźerej ani jnuka, khdyž bórbotaju pleschot rěcźi a rzechtanje žabow, kiž mejachu pschi brjohu Biesnicy swój pschebywił. To běschе za prawa hodźina złote hrohdy twaricź. Felifs pschedstajeschе žebi w swojich mysliźkach, kak je Herta bjło do Lachaladuy sacźahnyła; snapjescźa rěbbanje natwari wón z jedlinowcha drjewa pyschny schwajaski domił, z wokolo so wijazej khodźiza a wusłupowaj jaschkitnej rjedku; hižo widźeschе swoju lubowanu Hertu, we wobložnje sepretu, kak so jemu mjes kwetcźinami wijazych so rostlinow napschećeo smjewa — a won zamu wumjewasche so we tutom žiwjenju žnu ani njepyłno, so bě mjes tym nóz naschpiła a njeliczomne hroždźicźki na njebju so błyschcźachu a frinkolachu.

Tola jeho myśle njeběchu pschecźo jenak mérnuwedy a khcźekeho waschnja; też bojaźliwe, mutne hodźinki sa njeho pschikhadźachu, wosebje tónzu nasymy, na dołhich wjeczorach a kurjawotych dujach pocza w rěbarni pokhmurnjenjow schcźerjeź. Sburowoły nasymny wětr honjeschе so po polach a wujeschе po nahich schtomach, ł wótrischtimi swukanti klinczeschе schwórzaty błóź pluskotakeje rěki, kotruž stajnje padazy bełchcź ł wodu nacźeri, swjadże žołte liscźo wjeczeschе so pscheb wokhanmi nacźerje w powětrje, wot wětrika honjene, a Felifs sacźu, kak so jeho hjeschłónczny rjeczas tyschinowych, njedowérliwych mysliźkow smogowa. K tomu so hischcze sta — jene njeschło wschak nihdy zamo njepschihdże —, so jenoho dnja na wróćopuczu se Sainte-Mene-hould w Les Islettes do pósłoweho wosa, kiž do R... jedźesche, žebi sałeże. W tom wokomiku, khdyż dyschcze wulećeź, rjekny pósłowy k njemu: „Nimacze knjezinje Herce niczo prajicź dacź?“ A hdyż widźesche, so so rezliźowe wobliczo rosjażni, rěcźeschе dale: „Ach, bjese wschcho lischcźenja, wona je najrjeńschcha a najpscheczelnischa holcźka w zyłem B..., młodźi ludźo tam su zyle kowrótni sa njej, a ł tym ja mérnjo mjenujcy cźi najbole nahladnischi a najsamonjezijschi!...“ Pósłowy mikotasche ł wocźamaj a famlaschtu ł jasykom. „Wěsće wy, teje dla móześe zyle śmérom bycź, ta so hischcze derje wjeda!“ Pschi tom natyka žej dymku, saschwikmy do koni a cźerjeschе we złoku wosiał.

Wjazy rjej sa Felifza trjeba njebě, derje ménjene słowa posłoweho naczinichu jemu wulke starośće a njerschachu jeho bóle, hacź dyschyce žebi samomu pschichdacź. Wot starośćow cźiwilowany a wot żarlíwosće jajedźejcźemy wróći so domoj. Sstudź mjesche posłowy tola prawje. Herta bě rjana, mlada, bjese wschcheho nasłonjenja a póznacza lndźi. . . . Wón bě tak dalołko wot njeje prěcź, a nimo toho njebě żadyn łapak a mjesche rjemne kedźbepótnacźe; wón derje znajeschе žiwoje njedostatki, so njebě rjany a njemjeźeche pjenjez. Herta wschak by mołka lohko rjaneho, bohatseho, mlodeho muża ł dobreje žiwóżby pósłnacź, kiž by dopomnjesće na jeje njerfateho muża bórzy ł jeje pomjatka wumasnył. . . . . Nimo toho je lubosć je wschcho ptaczkowo najbole wumyślenu, twuleźi, kaj je pschicźerjeł, bjese wschcheje pschicźiny, a Felifs namaka tyżazore winy sa jenu, so by žebi dopokasał, so je je Herczina lubosć dyrbjała z dźełenjom pomjenschcźicź. Tuż nejchto dujow pschecźini ł tym, žebi nejchto wumyślowacz a pschrocźił liſt jeje wujowki jeho pschelkwapi we wschcźich strachach farliwoscze a pschedoby ho każ złónzeja pruha psches kirjaw, do kotrejež bjese je ho k swojemu wjeżelu dał jawalicź. Jeho bě swojeje njedowéry dla haniba, a so by sprawnje wołpokucził, wobstorzi pokornje zamuho žebje w dołhim liſće, Hercze napiśanem.

Też wona njebě zbožowna. Njedźiwajcy toho, so cźerpjeschе pschc to, so bě wot Felifka dźełena, cźuješche ho tej wschcheje zamotnischa a wożamtocźena mjes wosdobnjomi w B. . . . . Hacźrunjež Knjeżnje Pesche jeje wukonjenja dosć dowolnkwalicź njesamójescźichcz, to njebě so tola žadyn dowérliwschi poměr mjes wobdźeżerkomaj wobkhoda a jeju nowej dźełacźerku twutworicź mohł. Wocźeschpjeni a duchownje žiwjenje Herczine bęschcz w pschewulkim nazpschcźiwnistwje k wobmjesowanym nahladom a prosenym sadźerżenjom dobreju slawju Knjejznow. Knjeżna Hortensija, mudrischa ł wobeju hotrow, běschе žebi nětkaž Herczinejež pschewahi wědoma, a to dołhaschcze, so pschinjesche wesće pschedbydźecze w jich mjeschonem wobkhodźenju. Knjeżna Żelina, mjenje cźuciwa ł wobeju hotrow, by žnadnischo inte maliczkoscze pschewidźała, ł kotrymiż ho jeje starschcze hatra zanjena cźuješche; tola wona njemóżesche pschejimny sacźischcź, kiž Herta na mużjeł dźeł towarschnoscze w B. . . cźitjesche, ani widźeczej ani cźerpjeczej.

(Pokrjacźowanje ścźehnje.)

S Bittnje. Tudomiffa bol'olbolin wohnjoda wobora wofime fwojim hlownu fhromadfinju. Po letnej rosprawje poda pokladnik rosprawu wo pokladni, na czoh jeho wuhwolowadichu. Sfromadfinja wobkamkny, fo wohnfowa wobora pfichihodnu hobotu fawrfene fwjeßelenje wuhotuje.

S Czornego Khołma. Tudomne kataffke towaffiwo feidże fo fanódnemu njedżelu k fwojej letnej fhromadfinfke w Fiedlerjej hoficzenzu. **Pokkadnik** poda letnu rosprawu wo pokladni, kotraż ma wjeße 140 hriwnow pfchefbyfka. Pfichi wólbach fo fhromadne pfchedbyfdfiwo fafo wuhwoli. W minjenym lećże je towarftwo fa 11 000 hriwnow hnojidlow a fmujenjow kupowało.

S Kletnicho. Też letża fu w najchej wfyy hižom fafo poczeli pilnje tworić. Pódlanfke dróhi a puczje, kotrež fonu pfedołtatka pjenjes dla dotwarjenj njemójzadnu, nětko dowarjuja. Nadżijeja fo, fo budża puczje hotowe, pfiedy hacz ratarje fwoje nalětnim dżełom na polach zapoczmi. Knježi Kollacżej Auguft Měto a Zymyla chże fwebi thežu natwarić. Pfichi ftarohutherfkej zyrkwi kupi fwebi twarfku leżowniofeż wot hżekarja Jurja Bala f Kletnicho.

S Kletnicho. Na ludowym żarowańkim dniu fafoženu njedżelu fo wofada bohacze na kemfchenju wobdżeli. Wjefne towarftwa pfichżahnyhch w zyłku do Bożeho domu. S fmuzgynmi a wutrobnie napominazymi fłowami prędowafche kuies farat Mal'k wo hłubokim fmyßle żarowańfkeho dnja a pfchifluschnoßczach wfchitkich, kotrż fmy żiwi. Pfchi pomnikach fa padnjenych rjekow nafchich wobdży położichu wunzu bełe. Pfchipołożnju fo ke czeßczi padnjenych wojakow fwonieffche.

S Dżewna pola Słoupeho. W nozy na pónđżelu wokolo 2 hodż. fpali fo na puczu, kiż f Dżewina na Hródkowfku dróhu wjeđże, automobil, kiż Shorjeljkemu faftupjerjej Schüttenfiżerje firmy fłuschesche. Płomjenja łapachu wfyßoko, fo Derbnowka wohnjowa wobora ße fwojej motorowej żukowu pfchikhwata. Automobil fo hacz na żelezne đżele zyle fpali.

Z Łużicy

*** S Wojtrowza.** Jako jedyn tudomny 62-letny wobydler pfchi wječerownych fmerkach domaj dżiesche, jeho mużizy a jena żónfka wobeżowachu. Món pak żebi wot njeżeßanych kruże wuprożiy, fo bychu jeho na pokoj wofłajili. Na to jeho njefnaczi nadpadnychu a do pfcherowa cżiżnychu. Jako fo wón fafo fhraba a nadpadnizy bęchu wotżekli, pobrachowafche jemu ßkborny cżahnik, kiż bęsche mél na rjeczafu w fazowym dyhfaku. Polizija ßłużbi ja khrohlinmi nadpadnikami.

*** Se Shorjelza.** We wczerawfchim cżiżße pißachuwy, fo je fo w Shorjelzu mużiki f benzinom polak a na to fwoju dracżu fapalił a żebi tak żiwjenje wfacż fpytak. Każ nětko zhoniny, je żamomordar nětko w thorownni na fwoje cżeßce wopalne rany wumrěł.

Sakska krajna synoda.

W Drjeżdżanach, 6. měrza 1928.

13. fynoda feidże fo dżenja k druhemu wuradżowanju. Pfchi fawodnej Bożej ßłużbje, pfchi kotrejż knjes krajny biskop Zhmelk prędowafche, wón nam na wutrobu położ: Pod fchijom Khrystła nafż tuta Bożа ßłużba namokwa: Twarżeje fo żanł k duchownemu twarjenju, k fwjatemu wjeßelenju. Chżu k wam węcżeć wo famolwjenju, kiż nam fo fłowo napołoża, wo wotpkinjenju kónżu, kiż nam pokaża, wo wmměnjenjach, f kotrymiż fo nam nafche dżeło radży. We fwojej rafnej rěcżi wón fwędonje wótfjeße a wutrobu pofbehny.

W 1 hodż. fo wuradżowanje fapocża. Synoda bęsche hacż dotal bjes presidenty. Knjes dr. Seetzen bu konfiftorialny president. K. dr. Kölżich bě femrjel. Tuż knjes f Noßitz-Wallwitz jako pfchedfyda fynodalneho wubjerka wuradżowanje nawjedowafche. Brěnje dżeło bęsche, fo fo fynodalny president wufwoli. Nanjetowafche fo knjes hrabja Vitzthum f Eckftedt. Wón fo jenohłóßnje wufwoli. Knjes f Noßitz wuprajł fwoje wjeßele, fo ßtow ftareje fenjanßkeje fwojóy tuto nałwożnißche cżeßne faßtojńßtwo dóstanje, muż, kiż je fo po dokonjenju wojeńßkeje ßłużby dżeło ßchefcżijanßkeje łubosże wěnował. Knjes f Vitzthum fo knjesej f Noßitz ja jeho pfchecżelne fłowa a fynodże fa wopokasane dowěrjenje podkakowa. Jenohłóżna wólba jeho, tak wón dale prażi, bże cżeßeji, ale też wobcżeża. Tuż proßy wo podjzeru a nitły żud fynodalnych.

Knjes konfiftorialny president nowenu fynodalowemu presidentej w njenje konfiftorftwa fwożupfchecża wuprajł a nadżiju, fo dowěrjenje njes fynodu a konfiftorftwom wostanje, każ to hacż żem bě.

Nětko ma fo wo nowym wołkhodnym porjedże wuradżowacż. To może dolha wez bycż a to fjawnoßcż njejaßmuje. Tuż moju rosprawu f pożedżenja wotefczelu.

Hanczka.

Ze Sakskeje a dalßich krajow.

*** S Radeberga.** (Brójeń fo wotpalika.) Pjatk popołdnju wudhyi wohenj w półnej bróżni, kotraż kibkowemu farjadnißtwu Friedrichsthal Lahmannej herbant w „Bżłym Jelenju“ ßłuschesche. W bohatym ßkładże na fkomje ard. namaka wohenj wjele zyrohy. Sa krótki cżaß fo zyle wulke twarjenje hacż na delnje murje wotpali.

*** S Drjeżdżan.** (Paduchża fajeli, kiż je w kupnym domje krabnył.) W jenom tudomnym kupnym domje fu 23-letnemu korbarja, kiż f Drjeżdżan pofhadża, fadżerżeli a polizißi pfchepodali, dokelż na njeho tuchachu, fo je krabnył. Sajaty je fo nětko też hižom wuſnał, fo je wok nowembra 1927 nětże 100 kruchow korbaßkeje nadoby krabnył a tudomnym wobkhodnikam pfchebawał. Wón bęsche w kukom kupnym domje f cżakarni fa dżełacżerja pfchifłużeny a je był tam fnath. Wulki dżeł kradnjenych kadarßkich wezow a potkiża kupnemu domej fafo wróczi.

*** S Leipzига.** (Cżeßże njeßoże f motorßkim kokom.) Na ßtatnej dróży mjes Naundorfom a Fifchendorfom powali motorowy kolefaß fe fwojim kolom męßchczanoßtu na wotp. Bretfchneidera f Fifchendorfa, fo tutón cżekkofracnjeny leżo wofta. Wón bęsche żebi nękotre rjebła ßłamał a żo na hłowoje a kukomaj cżeżko franił. Motorowy kolefaß też je fwojim kokom padny a leżi hißchcże bjes wędowża w thorownni.

*** S Kamjenizy.** (S tßchi dele padnył.) W nębhußchej każarni ulanow 24łětny fßchikrujerßki pomocznik na tßeße konjenzow dżełafche. Sło pfchehładowßchi padże wón 7 metrow do dwora dele, kiż je f kamjenjemi wuježdżany, a wofta tak cżeżko franjeny leżo, fo dyrbjachu jeho do thorownje bowjeść.

*** S Plawna.** (Prozeß pfchecżiwo mordarjej Heinej.) Nětko je tež poßtajene fakkeho knjeżeßtwa dóßchło, kiż fo fabéra f prozeßom pfchecżiwo mordarjej Heinej. Po tutym poßtajenju ma fo wo mordarßtwje, kotrež je Hein w Plawnje ßłużił, w Koburgu jednacż. Pruska njeje hißchcże dla rubjeżnißtwa na wßcże w Obłigju dotal żanjeho poßtajenja wudała. Heinowe ßłóßtnißwa, kotrež je w Durinßkej ßłużił, pfchiwzu też pfched Koburgßki fud.

*** S Düſſeldorfa.** (Cżeżke twarßke njeßoże.) W Düſſeldorfje torhaju twarjenje. Jako żelezne nofchaki trochu popuſchczichu, fo nękotre murje do cżaża faßpanychu. Sčhcżo dżełacżerjo, kotříż pfchi fnjeßobjenych ßcżenach dżełachu, buchu żobu dele ßtorhnjeni. Wokoło jeneho dżełacżerja bęchu fo kruchi murje a żelezowe dżele tak łatkußte, fo mużachu jeho hakle po połhodżinßkim prożowannju je ßchkrężerßkimi aparatami wußwobodzić. Jako jeho do thorownje wjecżechu, wbohi dżełacżeř hižom wumrě. Dwaj dalßchej dżełacżerjej buſchtej lohko franjenaj.

Bjerće so na kedžbu před zajědojcenjom z płunom.

Zakońtne njeßoże na Landsbergßkej alejі ѵ Barlinje, kotrehoż pfchicżina na fo we wuſtupowanju płuna pytaci, każ też mnohe druhe ſtrachi, kiż f wotpohładanym abo njewotpohładanym do fo frębanjom płuna żiwjenju a ſtrowoßcżi mnohich ludżi hroża, cżinja mnſne, fo fo f bytoßcżu a mójnoßcżu ſadżerżowanja płunowych ſajědojcenjow troſchku blize ſaběramy.

Pfchi ſajědojcenju f płunom, każ jón k wobkwětlenju runmoſcżow trjebamy, jedna fo we wułżichnt ſmyßlu wo ſajědojcenje f wułżicżnatym płunom(Kohlenoxyd), kiż wuczinł hußto dołcż hacż do 25 proz. płuna k wobkwětlenju. Pfchitkże łukon wułżicżnaty płun pfchi dżężichnu do fo frębanju we wjetßchej mnohoßcżi do płuzow, tak pfchefkupi f pomozu tutych do krwe a ſtupi tam na mężino kißlika (Sauerſtoff). Pobrachuje pak cżeßej kißlik, potom wone njemóża pfchi żiwjenju wotłacż. Na fboje pak frębanje wułżicżnateho płuna hakle potom k fmjerczi wjeđże, hdyż fo to we wułkej mnohoßcżi ſtawa, hewak pokażuja fo jenoż ſnamjenja ſajědojcenja. Naſch nóż, pfches kotryż płunowy fmjerch cżujemy, je też tu „ſe ſtrażnikom ſtrowoty“. Dola też wón może nam pfchi ſkładnoßcżi żłużbu ſapraječ, mjenujzy potom, hdyż fo nękażża rola puknje a płun pfched faßtupom do bydlenja druhe runmoſcże pfcheczeżnje, kotrež fmjerdżißnu ſadżerża.

Po wßchěch tych wobßtejnoßcżach dyrbimy tohodła wědżeć, kak mamy fo pfched płunowym ſajědojcenjom ſchkitacż. Najprjedy dyrbimy na to dżerżeć, fo wßchitke pfchicżiny ſtracha wotſtronimy:

1. Staraj ſo fa to, fo fu fo ſawjertnjenja hłowneho honacża wßchitke potrjebne płomjeſchka haßnjene.

2. Pruhuj płunowody a kchlawchi na njepfchepuſtcżiwoßcż a kdżiżnj pfchedewſchěmi na to, fo fu ſchlawchi kruże pfchicżinjene, kiż płunowy warjak, płunowe kachle, płotu atd. f rotku ſwjatiża.

3. Wo ſpuſchczenje płunowych kachli fo dżenż nißchi dżeń płunkuje a wyſchnoßcże f wułkej kedżbnoßcżi poſtaraju.

4. Spanißke runmoſcże njedyrbjale fo po możnoßcżi dożyka f płunom wobßtżelicż. Sku pak tam płunowe kachle, potom je radżonnje, fo fo pfchi wotetwrjenych wokнach ſpi, ſchtoż je ſamo na żebi hižo ſtrowe.

Wobkedżbuje fo wßcho to a ſtonje-li fo njedżiwacży teho njeßoże, potom je ſpěchna pomoz nutna. So fo tak ruce hacż możno lękaŕ na pomoz ſawoła, to fo ſamo roſnmi. Pryjedy hacż taſti pfchipadże, może fo hußto praiwa a ſpomożna pomoz poſkicżicż. Tajka wobßtejі nębdże w ſcżěhowanju:

1. Saſtupiſchi-li do runmoſcże, kiż je f płunom na pjelnjeno, dha jdżerż dych wróczo abo ſwjaſaj ſebi namaczane rubiſchko pfched hubu, kiż krótki cżaß jędżoże płuny do fo frębe.

2. Wocżiń po możnoßcżi hnydom wokna abo rosbi ſchkleżżu.

3. Sawjerni płunowy honacż, je-li je taſti wocżinjeny.

4. Snjeſebożeny na fo najſpěchnißcżo f płunom napjelnjenje runmoſcże wotnjeżeſ, ſo by fo jemu frębanje kißlika ſmóżniło.

5. Njedycha-li ſnjeſebożeny wjaz, potom maju wumjelſke pohibły ſaſadżicż, pfchetoż cżerſtwy kißlik je w najwjazy padach k ſaſowożiwjenju wjedł.

Hospodarski rozhlad.

Sčrjedu 7. měrza 1928.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,179	100 pólsk. złotych	46,825
1 jendželski punt	20,387	100 čěskosł. krónow	12,382
100 swajc. frankow	80,44	100 franc. frankow	16,44

Barlinſka **burſa** pokazowaſche wczera pfcheczełniſche mjeſnowocżo. Kurizy wßchelakich zyełtow ſnowa poſtupowachu. Też na wikach ſ dołżnymi a rentowymi ſiſcżinami wßchelake liſcżiny powyßchene kurzy pwißachu.

Produktowe wiki wczera ſnowa we ſeßnyłnjenju, kotrež kłukowego żita, poſtupowachu. Dowoż na Barlinſke wiki bęsche wczera zyle ſtrohny. Pfcheniżu poruju pondżelu wo 15 pj. a rożku wo 5 pj. dróżſcho pfchedawachu. Wczera płacżeńſke zentnar

w Barlinje

pfcheniży 11,95—12,10 hr. rożki 12,15 hr. hacż 12,30 hr., nałětnjeho jeczmjenja 11,05 hacż 14 hr., wowßa 10,75—11,30 hr.

W termijowym wikowanju

ſa měrz:

pfcheniży 13,20—123,23¾ hr., rożki **pak** 13,10—13,15 hr., wowßa 11,72½ hr. hacż 11,75 hr.,

ſa meju:

pfcheniży 13,73¼ hr., rożki 13,71¼ hr. hacż 13,75 hr., wowßa 12,13¼—12,75 hr.

ſa juliju:

pfcheniży 14,02½ hr., rożki 13,06¼ hacż 13,07½ hr., wowßa 11,85 hr.

Hermank **w Halfchtrowje** njedżelu 11. měrza a pón-đżelu 12. měrza **a ſtótne wiki w Halfchtrowje** pónđżelu 12. měrza.

Na pfchedań:

Kola motorſke, König w Nowej Lßy pola Bórka.

Wóß ſportowy w Hródku, Wilhelmowa haßa 41.

Wóß rjeżny w Hródku, Mónſka haßa 6.

Wóß dżeżacży w Budyſchkinje, Mużankowſka dr. 15 delka na prawo.

Koſa blißko ke kóſtatam w Zelenej 65.

Pfhcża hęta w Hródku, Ciacutebimſtr. 7.

Słomu wowßna a rżanu, knježi dwór w Nazu pola Hródka.

Syno 10 zentnarjow a wołoß w Cżornych Noßližach 27.

Konjej, 5 zentnarjow jabłukow, tkamatſke błido, kaſchczikaj mydłowcho procha, 2 kaſchczikaj mydła we Wnrizach 17. Proßata w Lutejezach 17.

Sdunijży na pfcheßadżowanje,

ſchtwórtk 8. měrza 1928

w Lubiju na ſudniſtwje dop. w 10 hodż. koło, gramofon ſ 23 platami, wſchelake kłaminy ſa **wobleki** a **nawobleki**.

w **Kamjenzu** hop. w 10 hodż. w kaſarnach, komorny dom maſchinſkich tßelbow: Smyrnalki kobrz (lepich), draſtny kamor, łehańßki ſofa, vertiko a ſofa, tkaniny na wobleki a nawoblekarje;

pjatk 9. měrza 1928

w **Bělej Wodże** pop. w 5 hodż. na radniży, iſtwa 8 ſchijoza maſchina.

Drjewowa awkzija

w **Rěmiſkich Paſlizach** ſobotu 17. měrza 1928 pop. w 3 hodż. na paſtwje ſady półneje bróżnje 50 dalſchich khójnowych hromadow;

Pfchiſtajacej pytaju

Hołzu do domu, Thomiſchka, rěſnik w Kamjenzu na Moltkowej haßy.

Hołzu do domu, hoſcżenz w Huſzy.

Hołzu do domu, Erziehungsheim w Hródku, Biedrich-Ebertowa haßa 47.

Hołzu do domu do Budyſchina na Hornjecżeńſku haßu 191.

Skłaſtrſkeho miſchtra do ſkały wo'a Rukniży.

Swinjazu, ſ Lipy we Semjach

Krawſkeho, Jank w Korſynjtu.

Krawſkeho, Schall w Rißej, Shorjeſſa dróha 32.

Klampnarſkich a inſtalatkerow, Max Werner w Hródku.

Kubocżańſku ſwojóu, knježi dwór w Lutoborju pola Hródka

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dżenja dop. ¾11 hodż.: Dokelż je wutkraj tuniſchi, wobrot jara żnadny.

Dop. ¾12 hodż.: Płacżiſny wołłabjene, měnjenje wocżakowaze.

Płacżizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wołiowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płacżizny po złotej hrivnje.

	6. 3.	5. 3.		6. 3.	5. 3.
Pšeńca	239-242	236-239	buny	21-21,50	20-21,50
rożka	243-246	242-245	woka	21-23,00	21-23,00
nal. jeczmjeń	221-280	221-280	módre łupiny	14-14,75	14-14,75
naz. jeczmjeń	—	—	żołte łupiny	15-16,00	15-16,00
wowß	215-226	215-226	zeradella	—	—
kukurica	227-229	228-228	raps. wosuſk	19,80	20,00
pßeńß muka	32-35,00	30-34,75	lany wosuſk	23,20	22,40
rżana muka	33-35,00	31-35,00	poon. melasa	—	—
pń. wotruby	15,75	15,75	bjraj. kruki	23-24,10	23,90
rżane „	15,75	15,50	ſyno, 50 kg	2,40-2,70	2,40-2,70
lane ſymjo	—	—	rżana ſłoma	0,80-1,05	0,80-1,05
raps	34-35,00	34-35,00	pßeńß. „	0,75-0,95	0,75-0,95
hróch	34-36,00	34-36,00	wowßna „	0,70-0,85	0,70-0,85
pjeluſki	20-20,50	20-20,50	jeczna „	0,70-0,85	0,70-0,85

Přilopk.

*** Motorowaj kolełarjej do ſmjercze ſajeli.** Motorſke kolo ſajéże njedżelu wjecżor pola Braunſtedckich kupjelow na dróży f Kiela do Hamburga, jako dżiwſche kolełarży, kiż jemu napiſchcże pfchijéże, wujecż, do ſchtoma. Wobaj cżkowjekaj, kiż na motorſkim kole żeđżeſchtaj a ſ Elnikorna pokhadżeſchtaj, ſ tak cżeżkimi ranami leżo woſtaſchtaj, ſo bórzy wumrjeſchtaj.

*** Zakońtna ſmjerczej żony, kiż bęsche na ſkazenoſcżi ſpłorika.** Pfched nędże ſtżimi mężazami ſłuża ſkazeny poż w Lewizach w Cżeſkoſłowakſkej żonu jeneho tamniſchcho ratarja. Lękaŕ radżeſche, ſo by fo żona hnydom do Paſtejzk.

ſkeho wuſtawa do Prahi podala, ſo by ſo tam pſcheczźiwo ſkaženoſczi ſchczěpić dała. Jeje ſwójbni pak ji njechachu do Prahi dojěć, ale wotdźerżowachu ju wot toho. Jako pak ſo pola ſwoju ſmuwjenja ſkaženoſcze pokaſowachu, wuwjeſachu ju jeji ludźo a ſamrjechu ju do cźinowneje komory. Jědź ji pſches dźeru w durjach podawachu. Zona pak ženeje jědźe njewuježiwoſche, kuſaſche a drapaſche wſchitkich, kotiž ſo ji blížachu a ſo ſkórcźnje ſama cźežko kuſa a drapa. Sa ſti dny wumrě wdoha žona na tule zakſotinu khoroſcź. Jeje pſchiwuſtnych a wſchitkich wobydlerjow burſkeho ſtatoka dowjeſchu po lekarſkim poſtajenju do Prażſkeho Paſteurſkeho wuſtawa, hdźež dyrbjachu ſo pſcheczźiwe ſkaženoſczi ſchczěpicź dacź.

* **Ruſzy lekarju nochcźeja ſo na wójach ſaſudźicź.** Nowina ruſkich kommuniſtow. Moſkowſka „Prawda“ wozjewja liſt, kiž wopiſchija wobcźežowanje, ſo je ſo wjeſe 600 lekarjemi, kotiž na Leningradſkej dźěłowej wobſtarni dźěło pytachu, 540 lekarjow ſapowědźiło na wójny abo do mjeńſchich městow hicź. W Moſkwje njeje pjeca ličba lekarjow, kotiž dźěła nimaju, ſnadniſcha. Leningradzy lekarjo wotpokazuja mětna, kotrež ſo jim na wójach poſticzeja, dokelž ſu „wumělenjenja leźiwjenja njepſichódne“. Tuteho wotpokazanja dla wumjetnje naſpomnjena nowina lekarjam a wſchitkim druhim ſdźělanym njedobałaze cźuje ſamowitoſcze napſcheczźiwo ruſkemu ludej.

Smĕſki.

** **Pola tharty kadźecki.** „ — a tu hladojcze, młody muſo, hacź do Waſcheho 37. lĕta zźiwjeńſkeho budźeze ſo ſ thudobu bědźicź dyrbjecź.“ „A potom?“ „Nó, potom ſcze ſo na nju ſtwuczić.“

** **Wěſtwa.** Mała Marka: „Macźi, cźehodla dźe njewĕſta ſtajnje bĕła ſdrafcźena k wotkarjej?“ Macź: „Jo je ſnamjo wjeſelokrcźe.“ Marka: „Tak. A cźehodla dźe potom nawoženja zyle cźorny ſdrafcźeny?“ Macź: „Ach, budź ſmĕrom a njepraſchej ſo nje wjazy.“

** **Strach ſa auta.** Wucźeř jĕdźenje: „Sſito je najwjetſchi ſtrach ſa jĕdźerjow autow?“ Schuler: „Połizija.“

** Wucźeř: „Michałko, pój jónu na taflu won, ſo by nĕſchto wulicził. Cźehodla praſich, ja pozcźu twojemu nanej dźeſa 1000 hriwnow ſ tym wumĕnjenjom, ſo mi twój nan mĕſacźnje 200 hriwnow wrócźeſpłacźi; kak wjele je mi twój nan hiſchcze po ſtjoch mĕſazach dołžny?“ — Michałk: „Tyſaz hriwnow.“ — Wucźeř: „Wopak!“ — Michałk: „Ale, knjes wucźeř, ja tola mojeho nana ſnaju.“

** Mały Jank wukuje w ſchuli, ſo Napoleon njeje „itracha ſnaſ“. — „Dźiwuſchchi matejſchka“, wuſtli ſtchi ſwój, „wón bĕſche ſo tola někoho wopraſchecź mohł.“

** Kralik bĕſche wulku hoſcźinu wuhotował a mĕſeſche ſtchi tom někhdźe 200 wołzobow we ſwojej villi. Kralik, kiž je njejſchcźeſcźel tajkich ſławnych hoſcźinow, ſiwari ſtchi ſwój na brónenje cźaſa a pjenjeſ, kajſeż taſe towaſchſnoſcze ſtchinjeſu, a ſtuwaja ſchuſku ſwojemu ſwérnemu ſtchcźeſcźelej: „Hdy bychu hoſcźo jenoż domoj hicź dyrbjeli! Mam to wſcheho tak ſtyſe!“ Dha poſwĕhny ſo w ſkalenym rózku mkody ſchcźupk. Po tym hacź bě ſo wot wſchitkich roſzohnował, ſtchińdźe ſkónczńje ke knjeſej domu. „Haj,“ mĕni Kralik, „moj luby, jedyn ſam mi nicźo njepomha.“

** **Kaž ty mi, tak...** Bur podawaſche bohatemu pjekarjej butru do mĕſta a bjerjeſche wot njeho khlĕb. Jenoho dnja ſdaſche ſo pjekarjej, kaž by waha butry khĕtro króthka był. Woſtwaji pożnyku a nameka, ſo tójſchto ſaluje. Pjekař bźeješe roſmjerjanjy na ſudniſtwo a wobſkorži bura. Sſudnik ſo jeho praſcheſche, kaž ſaneje wahi doma ninta. Sſo wě, ſo mam, ale puntty ſane njetrjebam. Cźehodla niž, dźaſche ſudnik wódźecź. „Kóždy krócź“, napiſcheźiwi hrĕſchnik, „hdyž ſtórźbnikej ſtj puntty butry póſcźelu, połoju jeho tſtpuntowſti khlĕb na wahu, potom ſu to ſtí puntty butry, ſnajmjeńſcźha kaž dobre puntty, kaž ſo ſa jeneho ſprawneho pjekarja hodźa.“ — Wobſtorźenehо wukwinowachu.

Swójbne powĕſće.

Sſlubjeni: Sofija Kratochwilez a Alſons Fiedler we Marijnej Hwĕźdźe.

Swĕrowani: Walkoř Jork w Drježdźanach ſ Heriu rodź. Błažiz w Budyſchinje. —

Swĕrowani: Ota Krawc ſ Wally rodź. Gruhlez w Budyſchinje, — Jurij Arnhołd ſ Margaretu rodź. Voglez w Budyſchinje.

Semrĕli: Max Hajna, pohonez w Kamjenzu, 34 lĕt. Korla Hendrich Uhlemann, ſiwnoſcźez w Dźibrachcźizach, 78 lĕt. — Arnoſcht Bader, ſchewſki miſchtr we Bĕłej Wodźe, 51 lĕt. — Pawoł Thomas, murjeř we Hródku, 51 lĕt.

Semrĕli: Jan Auguſt Hauſch w Cźichonizach, 38 lĕt. — Ota Helm, wojnarſki miſchtr w Budyſchinje. — Korla ſ Heyritz, hamtſkoſudnikſki rada w Kamjenzu, 57 lĕt. — Bjarnat Dźekert w Sſmilnej, 55 lĕt. — Arnoſcht Kozor, wyſchſchi żandarm na wotp. w Semizach, 67 lĕt. — Pawoł Dehna w Lubiju, 72 lĕt. — Gottfried Kluwa, wjedník lokomotiwy w Hródku, 59 lĕt.

Najnowiše z cyłeho ſwĕta.

— **Schkrowa powĕſcź wo wjedźe ſa jutſiſchi ſchtwórk:** Sſewjerjato, ſymniſcho, ſo pomrócźuje. W Jendźelſkej a Franzowſkej ſo deſcheźuje, w Schwedſkej ſnĕh pada.

Aſghanſki kral je Lipſcźanſku mažu wopytał. Mĕſchczańſke faſtupjeſtwo jemu k cźeſcźi ſnĕdanje wuhotowa, na kotrež bě ſaſki hoſpodarſki miniſter dr. Krug ſ Nidda pſcheproſcheny. Wyſchſchi mĕſchczanoſta dr. Rothe krala powitawſchi na jeho ſtrowje pjeſche. Kral wotmołwi, ſo je jara ſwjeſelený, ſo je Lipſcźanku mažu wohladał, wo kotrejž je wjele ſłyſchał. Sa pſcheczelne powitanje ſo podźakowawſchi na ſpomnjenje nĕmſkeho ludu pjeſche.

*

W Jeddingenſkim dwórniſchcźu w Hannoverſkej je twórowy żeleſniſki cźah do wołzobowcho cźaha ſrażył. Jena wołzoba je ſo morila.

*

W pólſkim ſejmje ſmĕja Piłſudſkowy blok, lewiza a narodne mjeńſchiny dwě tſećzinje wſchĕch hłoſow. Tale wjeſchina dožaha k pſchemĕnjenju wuſtawy bjes ſenatowcho pſchihłoſowanja. Nowiny ſbitych prawizynych ſtronow ſo hižo boja, ſo ſo hižo na pſchemĕnjenje wuſtawy dźěła. Wſchĕ iſi ſtrony ſejmowcje nowcje wjetſchiny bychu drje ſa to dyše, ſo by po amerikanſkim ſyſtemje lud ſtatneho preſidenta wuſwolił.

*

Prawizyne ſtrony ſo nadźijeja, ſo ſenatowe wólby pſchihodnu njedźelu lĕpje ſa nje wupadnu. Pſchi nich ſmĕdźa ſo jenoż 30lĕtni wuſwolerjo a wuſwoleſki wobſedźeliſcź.

*

Nad Iſle of Grain w Jendźelſkej je pjatk jendźelſke wojeſke lĕtadło ſ wyſokoſcze 2000 ſtopow k ſemi padło. Lĕtadłowy wjedník, ſerjant Maltmann, a dwaj ſtarſaj ſo ſaſrażyſchu.

*

W Lakehurſtu w Sſjednoczenych ſtatach cźaſyſche pjatk we nozy powĕtrowa łódź Los Angeles k ſemi pſchiſtajeſi. Dla ſwójneho ſnĕhowcho mjeńſcźa dyrbjeſche ſo pſchiſtajeńſki manewer pſchetorhnyć. Hdyž powĕtrowa łódź ſažo horje ſalecza, ſo ſchtyrjo matroſojo ſobuſtorhnychu, kotrež bĕchu ſo wobtoženja pódła kabiny pſchimnyli. Jich wozſud je njeſnaty.

*

Njeměry w Arabiſkej pſchi Cźerwjenym morju, hdźež w tu khwilu wójſko Wahabitow městno Maan wobkhadźe, a druhe wahabiſke wójſko k Akabaſkemu móſtſemu pſchiſtawej cźeſnje, wulkich roſmĕrow nabywaju. Hedźiſi a Nedźdźiſki kral Ibn Saud je prollamaziju wudał, ſo ſkótna ſe ſplahi podpjeruje.

*

S wubuchom wohnjoſtrojowcje fabriki na hollandſkim kupje Jawje je ſo někhdźe 100 khĕjow wupuſczilo a ſo druhe wulka ſchloda naczinika. S roſpadankow ſu hižo 20 ſtlowſtwuczahali. Pódła teho je ſo někhdźe 50 ludźi ſranili.

*

Lĕtadło, kotrež je ſo 4. měrza w Caſablancy w Marokowſkej na leczenje do pokodnińſcheje Ameriki puſchczilo, je ſo ſhubiło. Wono bo blížſcheho ſaſtaniſchcźa St. Louis nad rĕku Senegalom njeje dolecźało. Někotre lĕtadła ſu ſo ſa nim puſchczile.

*

W Laku w połnóznej Ameriży je ſo ſ wohnjom, kotrež je w farmſtim domſtim wudyrił, ſcheſcź dźěcźi ſpalilo: Zicź nan je ſo wopalił, hdyž ſpyta je wuthowacź.

*

W Japanſkej ſo ſtraſchna khripa (influenza) roſſcherja. Khĕjor je na nju ſthoril. Jeho dźowka Hika ſnamjenje ja jědowjeſcźenja krwe pokaſuje. W Tokiu je 58 wołzobow na khripu wumrjeło.

*

Mexikanſky ſaſtojnizy ſu ſchtyrjoch Amerikanow, je kotrychž ſu tſo ſ amerikanſkeho wójnſkeho łódźſtwa cźerpnyli, ſaſtrĕlili.

Towaſtwowski powĕſtnik.

Budyšin. Naša „Jednota Sokoł“ ma swoje zwuczowanja kóždu ſrjedu wjecźor we 8 hodź. w towarſſowni (Christl. Vereinshaus) na Hornčerſkej hasy.

Bukecy. „Radoſć.“ Pražscy ſpĕwarjo maju ſtwórtk w 7 hodź. pruhu. Dirigent

Bukecy. „Radoſć“ ſpĕwa tón tydźeń ſtwórtk wjecźor we 8 hodź. (nic ſrjedu). Dirigent.

Njebjelčicy. „Sokoł“ zwuczuje nětko kóždy ſtwórtk wjecźor we 8 hodź., potajkim nic pjatk. Tak wostanje hač do jutrow. Načelnik.

Njeswačidło. „Jutrnica“ zmĕje přich. **njedźelu 11. měrca**, pop. w 3 hodź. w Klahnec hoſcźencu ſwoju měſacźnu zhromadźiznu. Ma ſo jednać wo wuſtupowanju do Drježdźan. Přednoſk wuwoſtanje. Wſchitcy přećelnje přeproſuje předſydſtwo.

Pražku jězbu nastupajo! — Štóž chcył hakle ſobotu (7. IV.) popołdnju w dwĕmaj z Budyšina wotjěć a wutoru popołd. žno ſo zasy z Prahi wróćić, tón dyrbi mi to hnydom k wĕdźenju dać, dokelž matej ſo pasa dla 2 lisćinje zestajeć. Wutoru wjecźor ſo z Prahi wotjěć njehodźi dokelž w Habrachćicach w nocy žaneho zwiska do Lubija abo Budyšina njeje. Z cyła ſo prosy, zo bychu wobdźělnicy wšĕdnje na „Tow. powĕſtnik“ w Serb. Now. kedźbowali. Też přinoſk ma ſo do 15. ſpěwarjo do 19. měrca zapłaćić, zo wĕmy, štó ma wšĕſe ſobu pojěźe, dokelž maju ſo wjeſelſke znamjeńka do časa ſkazać a zapłaćić. Zarjadnik.

Rakołdźanska „Nadźija“ zeńđże ſo přichodnu njeđźelu, 11. měrca, popołd. w 4 hodź. we Zeńđże hoſcźencu k važnemu poſedźenju. Přednoſk ſo poſkići; wo važnych prašenjach ma ſo jednać. Ale přińđźe wšĕſe, też wſitcy druzy Serbja Rakołdź a wokoliny! Předſydſtwo.

Ralbicy. „Lilija“ też tón tydźeń ſtwórtk **njeſpěwa.** M. H.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: **Marko Smoler** w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Ducmanc w Budyšinje. — Za hoſpodarſki dźěl: Arnoſt Bart w Brězowcu. — Za nawĕſtki: G. Janak w Budyšinje. —

Derje dźeržace
ſtejace
leżace
wumělske **pliseje**
we wulkim přikładnym wubĕrku
podawa ruče a płaćiny hódno
W. Kelling
barbjerja a chemiska čiſcźerja

Naturska hojerka H. Freund
Magnetopathiju, radźićelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuſpyty
na Jägerskej drózy 5I
3 mjeſćinky wot dwórniſća
Rĕčne hodźiny: ſtwórtk, pjatk a ſobotu

Stupnje ke konfirmaciji!
Pomyſćе z časom na tuto važne nakupowanje. Poſkićujemy hišće najl. kajkoſcź za jara přihodnu płaćiznu: žnórowanſke a nizke ſtupnje za hólcow wot 10.50 hač 14.50 hr., nizke ſtupnje za holcow wot 8.75 hr. Dobre a rjane formy
Fabla
Schuhwarenhaus
Bautzen, Lessingplatz 3
Nawĕſtki přiniesu wužitk?

Wupjerki
ſenož najlĕpſche twory
80 cm ſchěrokoſe m 2.20
100 cm „ „ m 2.75
115 cm „ „ m 3.00
130 cm „ „ m 3.50
140 cm „ „ m 3.70
160 cm „ „ m 4.25
Spravne herbſte poſtrowjenje!
A. Kasper nasl.
w Budyſchinje, Burgleehu 11

Derjezdźerżany
park-wóz
jeno- a dwojo-prežny, a
hoſpodarſki wóz
kiž 80 ctr. njeſe,
ma na předań
Martin Gnauck,
kowarſki miſtr w Budyšinje,
na Hornčerſkej hasy 51

Młoda koza
blizko ke kózlat. ſo kupić pyta
we Wuſkim Wjelkowje čo. 37

2 PS motorske kolo
bjez dawk. a wjedź. wopiſma, z khodomaſ, je tunjo na před.
Max Seifert, na Kamjent. hasy 29

Princeske ſuknje
košle, žonjace kholowy, jakt, košlowy płat, kopřiwinu, bĕłe a płane žołowe šaty, dołge šadźiki jara tunjo
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11
znapřeča hoſcźenca „Hwĕzdy“

Visitne khartki
za konfirmandow
zhotowja tunjo
Smolerjec
knihićišćerńja a knihaŕnja
w Budyšinje

Britwje, truhanſke aparaty a nožiki,
:: wótřeńſke rjemjenje ::
poruča w najlĕpšim wuwjedźenju
Ernst Frick, britwjowa toćerńja na Třešanskej drózy 4
Wosebita toćerńja britwjow a chirurgiskich inſtrumentow kaž też wšeho krawſkeho gratu.

Jurij Hänsel w Budyšinje
na Sukelnskej hasy 24 a Telefon čo. 2736
Hłowna přodawarńja Rudołfa Sacka z Lipska
w Budyšinskim hamtſkim hejmanſtwje
Skład ratarſk. maſinow a gratu wšĕch družin

Barchent, płat za košle, nohawanſke ruby, ſuchi, wołnu k ſtrykowanje a wulkimi wubjerkami.
W. Köhler w Budyšinje
na Hłownem torhoſcźu čo. 6

Transmiſije
kóždeje družiny
wolije, benzin atd.
podawa zo ſkłada
Carl Gast
w Budyšinje
na Drjewowych wikach čo. 8

Žiwnoſć
14 jutrow wulka, je blizko Nizkeje na předań
Bližše zhonić:
w Jamnom čo. 27
pola Klětnoho.

Bliđarſki wučobnik
ſo k jutram pyta.
Šubert w Njeswačidle

Wok. 20 ctr. ſyna
ma na předań
Wanak w Milkecach
pola Maleho Wjelkowa

Wſe ſulſke knihi
dostanjeſe
w Serbſkej knihaŕni w Budyšinje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 14 Kč. Kóžde čo. płaci 30 zł. pj. Wudawa a dźěli Smolerjec knihidźićerńa, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinju. Telefon 2697.

Za nawětki, kiž maja so hač do 8 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 groš. pj. Wobchodnje so stajace nawětki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 groš. pj. Rabat po tarifje. n u

Čisło (Nr.) 58 **Budyšin — Stwórtk, 8. měrca 1928 — Bautzen** **Lětnik 87**

Knježerstwowy president landbundowe poroki wotpokazuje.

Ssobustawy Pomorskeho landbunda w Kóślinskim wokrjesu kubler O. Poglow, fideikommisowy wobsydźer se Gerlach a sarjadnik Kuchler žu 3. měrca **knježerstwowemu presidentej** po demonstrazišim cźahu resolucyju němsko-statneho landbunda a swojeho wokrjeskeho wotbołenja, **k** dalokožahazymi žadanjemi **k** njekonsdźasenu wobnowjenju wunoschonjoze ratarstwa pschepodali, **ja** w zwjazu **s** posłužanju na dospołne sarjekunjenje wschěch statnych organow powołajo, kotrež maju nadawk, prěnju worschtu we stacje, ratarstwo, schćitacź.

Knježerstwowy president **dr. Cernau**, kotryž němskej ludowej stronje pschisłuschu, je resolusiju se sledowazej rěcźu pschijał:

„Najzjiwischo wobžarujo, so Lity a wschitcy, kotliž žu so za to podali, prustemu statnemu knježerstwu porokujeze, so je ratarstwo w jeho nuzy wopuschczilo. Tele poroki žu zhle bjes podleka, a tohodla dyrbja so je wschej rozsudźenosću wotpokasacź. Wěm, so **ja prustke knježerstwo se wschěmi średkami prózuje**, w mjesach możneho **pomhacź**. Pschi tejle składnosći so po swojej winowatosći njeměm wostajeć, se wschěm dorasom na to pokasacź, **so bóle abo mjenje so khowaze hrožeja**, w nowinach a druzhdy so w pohlednim cźasu jewjaze, **mje pohnuwaju, se wschej khutnosću psched tym warnowacź, so so ja wohnjom hraźka.** Wjednikow hibanja na jich **wulki samolubnosć a wótczinsku winowatosć pokazuju, so bychu wschemu njepokojenju wobhladźerstwa se wschědi średkami zadźewali** a napschećziwo dźěkali, kaž so to w tak cźežkim cźasu ja**k**nscha.

Waschu resolusiju, — knježerstwowy president na kónzu praji, — pruskemu knježerstwu wjeso hnydom pschedpołożu."

Němskostatna připomoc za wójnske syroty.

Němski žejm je němske knježerstwo namołwił, so by jako pschihonoz za **wocźehnjenje** wójnskich **s**yrotow hač na dalsche lětny pschinoschk 20 milij. hriwnow **k** poručnjosći dało. Po tym móża **s**yroty, kotrež **s**yrotne renty dostawaju, **hač k dokonjanemu 24. lětu žiwjenja běžnu pschihonoz za wocźehnjenje dostawacź.** S wumělenjom je, so **s**yroty schulu wopytuju abo so na žimjenske powołanje wudospołnjeja so **s** tym wožebite wudawki nastawaju. Pschihonoz **za** wocźehnjenje **mě**sačnje 10 hriwnow wuczinja a móże so, hdyž je dźěcźo 15. lěto dokonjało, hač na 25 hriwnow a w zyle wožebitych padach na 35 hriwnow powjetschicź. Namjety na pschihotowanje tejele pschihonozy maja so pschi spomožerni, **s**a bydlischcźo **s**yroty pschihłuschnej, sapodacź.

Mzdowe hibanje w Barlinje so rozšěrja.

Kaž dźěłaczerjo dźěłańskich městа Barlina su dej dźěłaczerjo Barlinskeje wyšokeje żelesnizy, drohoweje żelesnizy a omnibusowebo towarstwa mjedowy tarif 31. měrcej wupowědźili. Zadaju na hodźinu dźěła 15 pjenjezkow wjacy wusdy.

Pilsudski druhi króć dobył.

Psched wólbami do pólskeho žejma je so prajilo, so Pilsudskeho dobywcze, **s** bajonetami wubědźene, so njemóże se wolbłozwazymi srědźkami powróćicź. Ale jeli so je wěrno, so wólbne poražene njeby marschalla se žedła cźišło, je niz mjenje wěste, so wólbny wuspěch, kotryž jeho knježerstwo na parlamentarisku podłoż pschewjedze, njebudże móz bjes wilma na tharakter a wasćnje jeho knježerstwa wostacź. Pilsudski je **s**zyka sam sa cźaš swojeje fakticzneje diktatury **s** rozsudźenosću na sjawne dawał, so je jenu **s** dusche pschecźiwne, ludowe sastupjerstwo miochtowacź a so je jenoż nuzowany pschecźiwo njemu wustupował, dokelž bě njethmane a je slej wolu napjelutjene. Kaž bórzy w nowowustwolenym parlamentu zobudźełacźerja, polneho **s**rozumjenja a wole **k** dźěłu nadeńdże, **s**o **j** radosću **k** demokratiskim methodam wróći, kotrymž je sasadnje žiwerny wustał. Jeho žadanje je so nětko dopjelnilo, a to we wjetschej měrje, hyšli snadź je sam wocźakał. Wlot **s**rjedźnych **s**tronow, **k** jeho wožobje a programej so wustawazy, je 135 mandatow dobył a budże najwjetscha **s**trona w **s**ejmje mjes 440 sapósłanzami. To brje njeje hischcze wjetschina, tola Pilzudski móże ju lohko wutworicź **s** stronow kliwzy a drobnych politiskich stronow. Tu je pschede wschěm polska sozialdemokratija, **s** kotrejež je Pilzudski wischol a kotrejž je we wutrobje dale žiwerny, **s**toro se 70 mandatami. Sozialdemokratozy je sa 30 mandatow pschidobyli a su pódła knježerstwowego bloka najwjetschi wulpch dozpili. Dale Pilzudski pschiwiź pola strony demokratiskich ratarjow namaka, kotrymž je 40 mandatow pschipadło.

Pschecźiwnizy Pilzudskeho na prawizy, mjenujzy narodni demokratozy, su **s**niczaze poražene poczerpili. Hacź dotal su w parlamencze absolutnu wjetschinu měli, nětko **s**o wo dwě tsecźinje poslabjeni do parlamenta wrócza. Wobledźowanja hódne je na pschecźo tomu wulpch narodnych mjenschinow w pschemnyslowych městach a kommunistiskich kandidatow. Wot wuspěcha knježerstwa, kotrež je sa cźaš swojeho dwělětneho knježenja njelaprejnje krajowu snutskownu hódnosć a wukrajny kredit a nahladnosć powjetschilo, **s**mědża je jenoż wobtwjerdźenje a dalsche pokroki płódneho dźěła w Pólsku wocźakacź.

Nowowustwolenemu pólskemu žejmej **s**o je postajenjach pólskeje wustawy wutoru 20. měrca do prěnjeho pohedźenja swedże.

Na pschecźo wocźakanju su wólby w zyłej Pólskej **s**mérom wotbědźałe. Naskónjosće njejsu so nihdże stałe. Jenoż tu a tam je polizija pschecźiwej agitaziji napschecźiwo stupiła. Powschitkownje je wobhladźenje pschi wólbach **s**ylne było, a to wosebje se **s**trony mjenschinow.

Wótra debatta wo Madźarskej w Radźe Zwjazka Ludow.

Wo pschecźunykanju brónjow do Madźarskeje je **s**o **j**rjedu w sjalnym pohedźenju Swjatka Ludow jednało. W nim staj so rumunski **s**wonkowny minister **Titulescu** a madźarski wotpósłanz general **Tanczos** do wótreho wurěcźenja dałoj.

Titulescu w mjenje tjoch knježerstwow Małeje ententy rjekł, so Mała entenda madźarski pad na žane waschnje jako naležnosej mjes Madźarskej a Małej ententu njewobhladuje, ale jako **naležnosć powschitkownego sajima.** Staty Małeje ententy (Czeskosłowakiska, Rumunska a Južnoslowjanska) **s**u jenoż jako **s**obustawy Swjatka Ludow postinowale. Jich knježerstwa nochcedźa nikoho wobskorźicź, na wopak tu we sahadu dźe, so ma **s**e respektowanje měrownych **s**rěcźenjow, runje kaž winowatosćow a nadawkow Swjatka Ludow sawěsćicź. Titulescowej rěcźi **s**o wotpósłanzaj Czeskosłowakiskeje a Južnoslowjanskeje pschisamknyschtaj, kotrajž **s**o runje kaž madźarski wotpósłanz pschi pohedźenju wobdźělischtaj.

Madźarski wotpósłanz **Tanczos** praji, so je jemu madźarske knježerstwo poručiło, so dyrbi Radźe Swjatka Ludow we wschěm wědomosć dawacź. Poczeshi mjes Madźarskej a jejnymi **s**uhsedomi njejsu hacź dotal na žane wosebje spokojace byle. Postupanje Małeje ententy njeje tele poczahi pschischło. Nosrawy madźarskeho knježerstwa wěrny wobraz podawkow pokasaju. Pschi tom general Tanczos na to pokasa, so wšej stawa 143 Trianonskeho **s**rěcźenja **s**o wotbronjenja njedotka. Kóždy lud, kotryž je we tym samym położenju kaž Madźarska, budże na to same waschnje pschi nadpadach na jeho samostatnosć dyrbjecź snapschecźiwicź. Sjawne měnjenje je pschecźiwo wschěmi **s**ranjenjam madźarskich knježerstwowych prawow njedóstatne.

Potom madźarski wotpósłanz Radźinu kedźbliwosću na Radźineho presidenta na snaty telegram na madźarske knježerstwo wobroczi. Wón prošy, so by **s**o pad njestronišy pruhował. Pschecźiwdźerjo je, so pruhowanje madźarskeho dokumentowoho materiala **s**o dalschu napratnu njerunje **s**ejini. Sa kontrollu wikowanja **s** bronjemi internazionalne dojednanje płaći, kotrež pak hischcze njeje płacźiwosće dostało, dokelž hischcze njeje na dospołnaze waschnje potwjerdźene. Podawišna **s**o njebudźischce stała, hdy budźischce dojednanje płaćiło.

Jara rosharjeny **s**o potom **Titulescu** słowa jimasche. W Rumunskej njeje jenu jako **s**wonkownemu ministrej žane naprašcheńje w parlamenuje snate wo **s**wonkownej politiziy njedźiwajcy podawkow w Madźarskej, kotrež mohle njeměr **s**budźicź. Měrnym porjadkom mjes statnu **s**o njeźiwi, hdyž **s**o petrolej na wohnja lije. Wopowědźenje madźarskeho wotpósłanza dyrbi jako njewobhladniwosć wobhladowacź. Wón tohodla **k** wóży pschecźe.

Radże dyrbja so pschedpołożene wěcy rosjašnicź, so bychu so nusne naprawy cźinile.

General **Tanczos** hnydom wotmołwi, so jeho wopowědźenje njeje wunoschk njewobhladnosće, ale wunoschk dokładneho pschemyślenja. Nochce so do nowsheho wurěcźenja dacź.

Titulescu ratuje wotmołwi: Hdyž je madźarske wopowědźenje wunoschk dokładneho rosmyślenja, potom je wěz hischcze hórscha. **Pschi tschile wobsteinosćach dyrbi Radu prošyć, so by pschepytanje bjes sadźewka pschewjesć dała.**

Président spyta na to smějerowacź. Praji, so dyrbi so naležnosć najprjedy rosjašnicź. Jendželski **s**wonkowny minister **Chamberlain** namjetny, so by so dźiwajo na wobscherny dokumentowy material madźarskeho knježerstwa Radźiny komitej postajił, kotryž by material pruhowak a Radźe rosprawu podał. Sastupjerjo Małeje ententy a sastupjerjo Madźarskeje Chamberlainowemu namjetej pschihłosowachu.

Też naprašcheńje franzowskeho **s**wonkowneho **ministra Brianda** so Chamberlainowemu namjetej **pschisamknu**, praji pak, so so we wobsehje kofocźiwe preschenje jedna. Hdyž ma kaž, kaž Madźarska, dobru wolu, a praji, so je njewinowaty, potom by w powschitkownym sajimje było, hdy by so wěz njestronišy rosjašnił. Wobzarnje, so madźarski wotpósłanz wjcht trěbnu wědomosć sjawnje a jasnje Radźe dźeli. Briand potom dwě prajcheni madźarskemu wotpósłanzej pschedpołoži:

1. **Korpus delikti je pjecź waggonow, wone bjes dwěla maschinste tśelby wopschijeja. Wón prošy, so by so swjeśiło, twotkal so brónje pschisłuchu.**

2. **Prošy rosjašnicź, kajchi pschicźinow dla njeje madźarske knježerstwo hnydom prajilo, so material Swjatej Ludow k poručnjosći da, a kajchi pschicźinow dla je so material suśiał.**

General **Tanczos** k prěnjemu praschenju **fraktionow** mapišma wo transporcze maschinskich tśelbow pschedpokłaši. K druhemu praschenju **wschelake nowiny pschedpokłaši**, z kotrychž bě widźecź, so je hižo 3. januara wotmołwjenje madźarskeho knježerstwa zyłemu swětej znate było. Briand wotmołwi, so jeho prěnja wotmołwa spokoji. Druha wotmołwa pak njedospołna.

Madźarski wotpósłanz praji, so je so material dla technistich pschicźinow sarjadnistwa po postajenjach Bernskeho internazionalneho żelesnistkeho dojednanja dyrbjał sniježcź. Na to so wobsahmy **Radźiny komitej wutworicź** kotrenuž hollandski **s**wonkowny minister Bloekland, sinili **s**wonkowny minister Procope a chilesski wotpósłanz Villages pschisłuschenja. Radźiny komitej budże dokumentowy material hnydom pruhowacź.

Prózowanje wo kompromiš w Sswjatogotthardskej naležnosći.

Wukrajni ministrojo schtyrjoch europiskich wulkomozow su so wutoru se pschekmykanjom brónjow pschez Sswjaty Gothard do Madźarskeje saběrali. Sastupjerjo Jendželskeje, Italskeje a Němskeje buchu najradscho pschepytanju pschecźiwo Madźarskej sadźewali. Namjetnja, so by so do Sswjatego Gottharda jenoż zivilna kommišija pósłała. Mjeli cźistowojerskeho pschepytanja kommišije njepschihłosowanja, Francozoska pak na pósłanje wojerskeje kommišije wobstawa. Mózno, so so měschana wojersko-zivilna kommišija do Sswjatego Gottharda pósćele.

Ibn Saud ze žonami do wójny cźehnje.

Ibn Saud je 24 žonami do wójny cźehnje. Po najnowischich powjescźach je **s**wój hłowny kwartěr, hrunadże **s** generalnym **s**tabom a haremom, w automobilach samej. Kralowski automobilny part **s** wósom njekrytych schescźebedlatych wosow za kralа a jeho pschewod, **s** dweju pucźowanjskeju wosow a **s** dweju haremoweju wosow wobsteji. Haremowaj wojaj, wo kotrymajž zu jendželske nowiny wobraźy pschinjesłe, staj zyle sawrjenaj, wjeswokmataj cźmowaj Pullmanskaj salonskaj wojaj na schescź kołach, kóždy je **s**muskownej nadobu za 12 žonow. Dopisły wo pucźowanskich sunczenosćach arabiskeho kralа w tu chwilu hłownu dźěl dopisowarstwa wo „swjatej wójnje" pjelnja.

Egiptowske knježerstwo nowy naćisk zrěčenja z Jendźelskej začisło.

Jendźelske knježerstwo je wotpokazaje wotmolwjenje egiptowskeho knježerstwa na nowy naćišk jendźelsko-egiptowskeho zrěčenja dostało. Egiptowske knježerstwo nochce prawo Jendźelskeje pschipóstnać, wójsko w Egiptowskej wudžerżeć. Pschedhóndy egiptowskeho knježerstwa, Serwat pascha, je wotjewił, so wróćo stupi.

Debatta wo bjezdźěłosći w amerikanskim senatu.

W jenacje Sjednoćenych statow je demokratiski senator Wagner pschećiwo rozšěrjenju wo bjesposćelskosći rěčał, kotrež je president Coolidge w swojim lětnym pósłanstwje w kongresu pschedujeł. Wagner praji, so je wulka liczba dźěłacerjow bjes dźěła. Demokrataj Walsch a Copeland jenu pschiłoženosć pschistaj, mjes tym so republikanski senator Smoot wurjadnje wulku bjesposćelskosć přejsche, prajizy, so je nětčišnje rospominanja bjesposćelskosće dla politiskotronskich pschičinow cinja. Smoot praji, so w bawlmowej industriji klaza, dokelž je zónste žiwjenje mjeno bawlmjanu drasta wobkedźa. Bawlmjanje nohajcy je wjazy njedźěłaju, dokelž je njenoscha. Jónske też židu sa wobleczenje nałožuja a trjechaju jenož nětkle tři metry za wobleczenje.

Senat je rěnčenje rejsirujiju demokratiskeho senatora Wagnera pijiał, po kotrejž na jo sekretarej dźěłoweje wyschnosće Davisej poruczi, so by bjesposćelskosć w zymym kraju pschepytał a wo tym rosprawu podał.

Amerikanske curkwje přećiwo na přemo bronjenju protesnija.

We nowych planach sa twar wójnskeho łódźstwa we Sjednoćenych statach północnje Ameriki je so wukonjacy wubjerk rady amerikanskeho zyrkwinskeho synjoda we wosiewjenstwi wuprajił, w kotrymž rěka:

„Na pschemo bronjenje dyrbi pschestać. Wórty dyrbi so wojerskemu powschitkownje sauljesowacz. Njedźiwajcy tejsele wulkeje nujnosće so žada, so bychu Sjednoćene statty do programa wjetscheho twara wójnskeho łódźstwa zwolile, hač so hdy pozdy w měrnym czasu pschijatke. Dopomnimy so na porućenja hódne słowo presidenta Coolidga, so so „we měr a bjesstrašnosć sferje jako wunoschi prawdopodobniwch a cześnych porjadow a wsajomneho dojednanja mjes sobu wobkedźa. Wotmolwjesowanju bronjenja prózowacz hodźi, dojti je spytanej konkurrenzu i eskadronami a bataillonami." Sapadnjenemu programu sa wulki twar wójnskeho łódźstwa nic w prěnim wjedze, ale nimo měry wulkich njepotrjebnych summow, kotrež pódzera, ale dokelž njedowěrjenje słuchajne mjeno spodobanja."

8690 wobydlerjow chinescheho města słonzowali.

„New York Times" z Pekinga powěda, so su chinescy kommunistojo zize wobydlerstwo města Sady Swakawa, wschu bromadźe 8000 ludźi słonzowali, dokelž su je z katolskej wérje wujmarali.

Saksku synoda.

W Drježdźanach, 7. měrza 1928.

Wobkedźny porjad ma so k druhemu rasej wuradźić. Wosta pschi wobsamknjenjach prěnjeho wuradźenja. Wutrobne słowa rosžohnowanja president staremu porjadej wěnczowace a potom prajl, so je porjad jenoj jiwnokowna drasta, na dnu, kiž w synodze knježi, wiliwa nima; njech je nam jiwnokowna postawa za ducha ludoscze a swobody, kiž ma so nam w nim mosy.

Někto dyrbjachmy sajso pscheš dół kałosće, zyrkwinu datok. Sakoń wo tutym ma so kóżde lěto wobsamknyć. Lěto 1928 so jiwojenu lěto starschemu bratrej nimale na wósće runa jenoż to postajenje nima, so maja so dołhodny w tej wobłodze dawkej podcišnjowć, hdyž so warbuja, ale w tej, hdyž tón bydli, kiž dołhodny ma. Ma někto w Porschćizach kubło a w Budyschinku skalu, dha ma na dołhody w Bydrjicy dawk dawacz, tak chyzchmy my; statny finger w Juristerpak poruczł, so ma won wot wschćch zjiwojic schewskowo dawk w Porschćizach dawacz, Budyschink niczo njewotanje, to je jenoż pschikład. Sastupjerjo ratarskich wołzadow skorzachu, so dawk, kiž je po Fleißnerowym zakonju, po kotrymž ma so zyrkwiny dawk po dołhodnym dawnu skoržowacz, jenickży dowolenu, dyzyla niczo wjazy njepschinjesu, dokelž ratarjo z najwjetscheho dźěła tutón dawk wjazy dawacz njemóża. Sdobom pak so wuprajl, so ratarjo, kiž su z najwjetscheho dźěła zyrkwinsky zmyślseni, dobrowólnje zyrkwi dawaju, schtož wona potrjeba. Dźakowno Bohu mózachu tutom měnjenju po wobstejnoscach w Porschćizej wołzadze wjesele pschihłosować. Knjes Siegert je so hižom nasymu sakke knježerstwo wopraschał, hacz wono niecha Fleißnerowy zakoń pschemérnicz, tola hacz do dźenskischeho dnja wotmolwy dostał njeje. Dawk na leżnosće finanzny hamt dowoli, sakke knježerstwo bésche pschećiwo njemu. Tuž bohużel wschitko pschi starym wostarje.

Pschehlad wo dawkowym wobczežerju jenotliwych wołzadow nam praji, so wot 926 wołzobow 560 wjazy hacz 12 proz. zyrkwinsko dawka njeschěraju, 23 wołzadow schěraja wot 50 hacz do 299 prozentow. To su w tutych wołzadach srudne wobstejnosće.

Namjet, so ma so zyrkwiny dawk we wschćch wołzadach jenak wyšoki schěrać a so maja so wschitke potrebnosće wołzadow je zentralneje pokładnje placzeć, so je wschelakich ważnych pschičinow pschijecz njedóstaje. Potom rěczeche so wo wschelakich njeluboscach, kiž su so pschi pobednich wólbach do synodu pokasałe. Luzizu wone njenastupaja.

S někotrymi ważnymi knjesami porěczachmoj knjes wyschi farar Domaschka a ja wo nałeżnosći, kiž naschich herbitich fararjow nastupa. Dopjelnjenje naju pschećelow so pschihódu. Hanczka.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Štwórtk, 8. nalětnika

Tilemona — Jana z Boha.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1".

† 1850 jenoż 32 lět stary Jan Korla Smolek, wučeŕ we Łazu, bratr našeho wulkeho wótca Jana Arnošta Smolerja, w cyłej Łazowskej wosadze nutrnje lubowany dla jeho staźneje přećelniwosće a dobroćiwosće. Po cyłej Łužicy běše hižo znaty jako nadobny hórliwy Serb a dobry spěwaŕ. Łazowska wosada je jemu pomnik na row stajiła, jako znamjo swojeho wulkeje česćownosće. Dźěći płakachu wo njeho, kaž wo swojeho nana a su čas žiwjenja na njeho z dźakownej lubosću spominale. — Mjez mnohimi kěrluškami, kiž so jemu wěnowachu, běše jedyn wot Handrija Zejlerja a druhi wot njeznateje šulerki. Tuta praji:

Tak husto hač ja składnosć zmjeru,
Tam na kerchow přińć do Łaza,
Dha krjepić budu z horcej sylzu
Tu powyšenu hórčičku,
Zo zeleni so rjeniša
A budźe přeco młódniša.

A druha wučobnica sebi w spěwje přeje, zo by nichdy k jeho nohomaj pohrjebana była. —

† 1849 Handrij Wićaz we wysokej starobje jako kantor Michałskeje šule, jeho bratr tam runje tak dołho jako kěběłaŕ běše. — Jeho wobraz stajichu Jakubec dźěći swojemu nanej na blido, jako swój 25lětny jubilej swjećeše.

1858 wulki wichor w Budyšinskej krajinje.

1865 † konsistorialny radźićel Michał Buk w Budyšinje.

1850 † Jan Korla Smoleŕ we Łazu.

Spomjatkuj sebi přisłowo: Susod, kiž so zadźera — čertowa je wobrada.

Hudźba.

Ty wodźiš mje na hona jasne,
Cěŕ luda próżdna, cichomna,
A moje přeća, sony krasna
So swěća tebi we wóčku.

Njech swět mje tyši, přepóznawa,
Ty wěš, što pjelni wutrobu;
Wšak twoja rěč mi wěstosć dawa,
Zo znaju radosć, styskność.

A sym ja přišoł khudy k tebi,
Tu nabych drohich kubłow dosć:
Hlej, pokoj duše dobych sebi,
Móc za horjo a zbožownosć

Korla Fiedlaŕ.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor we 7 hodź. barometer 742, hygrometer +3, thermometer wo dnjo +11. — Dźensa rano we 8 hodź. barometer 740, hygrometer 0, thermometer w nozy +3. Wuhladuja na pschemjenjaze wjedro — Nasche wjedro je někto bóle nacżatky ras pschiwsało. Tón najsterje tež wobstejnosa. S atlantiskeho oseana pschikhadźeja nowe niżiny. Mózno je, so budźe trochu symnischo. Na symjerski nacżatke wjedro nicżo njewadźi, sterje žywam tyje. — Jutsje pjatk khadźa słónczko 6,36 hodź. a khowa so 5,50 hodź. Mjezacżk khadźa wjeczor 9,11 hodź. a khowa so 7,52 hodź.

— 4. **ludowy zyrkwinski koncert w Tuchońskej zyrkwi w Budyschinje.** Bliżschu niedźelu popołdnju ½5 hodź. wumóje so w Tuchońskej zyrkwi 4. ludowy zyrkwinski koncert, kotryż organist a kapałny mischtr Albert Müller sarjaduje. Wusnamnt solistoju su tež tónkrócz žiwoje wobuskutkowanje pschiłubili. Sastup je kaž pschezo darmo, tola so kóżdy wopytowaŕ prošny, so by žebi program kupił. Njech je koncertej bohaty wopyt žnožcenu.

— **Cżežke wobtłódne njeschoże.** Cżežke srańenje wobarowego automobila a motorowego kolesarja sta so w wjecżera wjeczor wokoło ¾10 hodź. na městnje, hdyž Khežorska dróha na Žitne wiši wubjehuje. Motorowy kolesaŕ bu pschi srańenju z kola wjerchnjeny a wosta bjez wědomnja leżo, z hłowy žylnje krwawjo. Wonsamt bu donjeschoženu sajseschoženu hnydom do jeneho z nich a po krótkej khwili dowjescheju jeho wobuskowany sam bźelacżejske samaritiske kolony do měschczańskeje rownje. Sranjenemu, kiž je kowaŕski mischtr i bu so mosny stschażże, so dźensa rano bischcże k khmany k pschepytowanju. Wocżiży hwězdy pr hłowna wina na njeschoży na wjednika automobi bjedźerja fabriki z Jaworjna w Cżechoslowa dokelž je, jako je motorowego kolesarja wopaczną stronu wujeł. Wjednika aut naklwilnje saja, dokelž je wukrajnik, a ... stajenemu rěczniśwu pschepoda, kotrež pschepytuje.

S Bukez. Nascha Jednota „Sokoł" je ... dźeł sa starschich mužow sawjeda. Wonj

Herčine potajnstwo.

Roman.

20] (Pokračowanje.)

Nimo teho da sebi wulka Heloisa na tom želeżeć, cżežkowjesi wobsyn respyricz a swoju porunizu pomałku se jeju pschichtinosće wuczehnjeć. Heloisa njebé stomyślena, ale wjele njejeje bé hischcze wulkomyślna; wona njemózesche Herče jeje wuspěch, jeje wosbetne waschnje a błonuje swój wulki njewuspěch w prazniku wodacz. Wyrnuje też w błubinje swojeje dusche nikomu se nochcyscze, le budźesche tola Herče radobne nésaiku njeprawdu dopołajacej dzyzla, i tym samym, jej potom nuka pódacz a ju sajse na prawy puć, i kotrehoż bé ko sabłudźila, wordzo wjesej móż. K tutomu samerej hlédżesche sa Herču wuntrajnje taj spiołka, pschewodźesche najmjenscheje jeje słowa abo jimki je stomyślnymi pschijimomnjenjemi a wuložowanjemi a njepschidżeji žanoje pschilicznosće, so bo njepschjerczna napschecziwo ni wopokazacz.

Herča cżujesche tule wobstajnje pschihbżacu njepschecelsnosć, a po nécżim smozowa so jeje ducha wésta bojasliwosć. Jej bésche, jako by dyrbjała cżekacz, so njejapachno pschehjacz hlo strachu smitwej, a tola dyrbjesche žeby rjez, so je nusewana, we wobkhodze knjeznow Pesche dale žiwa bycz, to bjes dwéla h jcheze dołho tam žiwotanje, so je Felis dołoło wot njeje a pschichod jara njewéżity. . . . . Potom wona płakasche a so strachowasche. Tele sylły, tele wobstajnje rosharjenja a mylślow hnucża sbohom je žiwjenskim wschinjom wobstajnejho sydanja a ł njedostatkom na trowen. „Zehdżewanjn wutrzebachu jeje nozy a strowotu, wona pocza cżerpjecz. Jeje lizy wobkedźujschcej a sydnjych tej, wokolo jeje wocżow tworjachu so cżesnne krouny, wschitko to wésło k najtojschej zpokojnosći knjezyny Heloisy, kotraż wschak dopołna njerad njewidżesche, so wona połsłubuje swojm prejuczkom cżerstwosć a jeje rjanu barbu kože. Tak cżesto hacz Herča słowu wot dżela połsłuhu, widżesche, kak bé prędża dżelacżeka cżornej wocżi na jeje wobliczo słożiła hlédża sa tym, kal jeje błédnosć a hubjenu napohlad pschezo bóle pschibżerasche. Jenohu dnja cżujesche so tak hubjena, so dyrbjesche w swojej jiliwicżsy wostacz.

„Bah, schto dha dale budże," rjekny Heloisa ke knjeznje Celiuje, kotraż mjesjesche starosez wo nju; „ta so jenoż plenczi a japimpli, jako by pryncżna była!"

Mjes tym bé so nasyma pominyła, bu syma a Scholastika bé stare kachle zatepiła. Bécżu w dżelanskej jiliwi sajso sajporzeli po nozach dżelacz, a knjeznje Pesche thodżeschcej do swojeje jahrody „Pod wjerbami", kiž bé puła a na kotruż lésasche so mrós a smjerk, jenoż jara frédka hischcze.

Njedżele pschecżinjachu w zyrkwi, a jenoż po nyschporje pschekhodżowasche so knjezna Celina i Hertu po haży de la Rochelle; ale rojnjersana i pschewontrajnej kedżbliwosću a młodżazymi so spohladnjujerjeni młodych ludźi, wotwidżesche młodu holczku za krótku khwilu sajso do wobkhoda wrócżo, hdżej so potom na njehańbitosći młodżiny mózne wuzantori. Tak minyłych su dny, jedyn tak jednakory kaž druhi, a jenicże zbożowne hodźiny, kiž Herta pschežiwi, bécżu te, we kotrychż Felikjowe listy do rukow dosta. Potom rosjasnjischcej so mutnej wocżzy jiwowa, rózowoj nadych lehny so na blédej lizu a jeje wutroba wótsje buchasche. Jenocżzy jena wéż myślesche ju to tutom zbożu: jeje zo horjenje, hdyż listowy porjadnje kżdy tydżeń pschikhadżesche, bé Heloija derje pytła; wulkej intwijitorskej wocżi wobohnigy pschewodżeschcej lizy hacz do Herczinjeho dybjaka a bychżtej najradscho, każ so sda, wobalku pschekołej.

Tak pominychu so dołhe mężazy, ani so by ważnischi podawk so stał. Felikjowe listy pschikhadżachu pschezo se dypkom a Herta wotmolwjesche runje tak żwedomnicze. Nalécże a lérče béschtej sahrodu „Pod wjerbami" i cżerstwej jelenju a cżerstwymi kwétkami wosbedżikej, sajso bé cżaż pschichol, płody zawarjecz, potom nathili so nasyma a se nijej sapocża so też sajso nózne dżeło.

Na nilhowem dnju hodowniła sabérasche so Herta se tym, sakżne tysły w klamach żywjedżacz. Nabówy wotewrichu so i dróhi do klamow wjedżaze durje, a młoda holczka sawola se spodżiwanjom, hdyż wuhlada Pitoisa, kżuzowanika jeje wuja Renaudina.

„Kak wjedże so mojemu wujej?" so wopraschła.

„Niż nanajlépje", snapschecżiwi Pitois. „Wón by waż rad widżał a je mi pschipowrocżił, so bych ja waż dżenża hischcże k njemu dowjedł."

Herta khwatasche tule powéżcz knjeznje Hortensiji pschiłcż; potom dżésche spěchnje do swojeje jitwy horje, hdże wa so na puć a dżésche za Pitoisom, kotrehoż tón cżakasche sapschehnjeny psched durjemi „Słoteje róże" na njeju. Wonaj wotpschédżeschtaj a duzo po puczu powédasche służownik młodej holczy wo chorosći jeje wuja Renaudina.

„Wésce wy, knjezna Herta, ja wschak mensu, so syndzesche pomałku thaschnje." S tym dyrł so psched hłowu. „Knjez Renaudin słuhuje mjenujcy druhdy nitki swojich wuzitkow a boni i wotewrjenymaj wocżomaj. Cżasto żydu so hodżinu dołho wotnujelkuwschi tu, ani so njerymnje, jako by drjewjany pjeń byl; potom krachi nadobo sapocżnje se jeho jasyk hibacz każ runje nacżehnjeny gramofon, a won rěcżi nam zyle njeměrcżomne a dżiwne wéży. Wócżera mjenje we swojich mutnych rěcżach pschezo jenoż wotsche mjeno na jasyku. Hdyż nóz nastupi, mésesche zyle jasne mjeno a je mi pschikhwatył, wsa kuk papjery sespod sashiwa, na kotrymż bésche wascha adrejsa, poruczi, mi khwatajcy bo dojdżecz a waż tak rucże hacz mózno k wam pschiwjesecz, njepschecradżo nikomu wo tom."

Pitois wuwjedże poruczenje žiwojeho knjesa zyle dożiwanje; njepschestawajcy sdwikasche žiwojeho konja i brzdow, tak jo wós lecżesche każ kok dopródka. Hdyż běschtaj po dolliny réki Biežmiy dozpělej, nastupi nóz. Herta bé tak mjenje rozhorjena, so njemózesche wjazy rěcżecz; wona so prózowasche, i wocżowaj cżemnotu pschekłocz a mélinno nawotacz, hdżej bé rélbarnja była natwarjena. Felikjs bé jej to jara cżasto wopiłował, so by była njesamohła, to je w nogy spójnacz. Jażnje rozesna tżechu i zyhlelemi kruhu a widżesche zpżeju pschesz wokna bo błyscheżcz. Won tam bé . . . . . hnadź hischcże dżiwcze a nje myślesche. Jej so wutroba pukotasche, a njesbożowna pschi myśli, so je jemu tak błika ani so by méła jeho widżecz, dżyscże pschi Pitoiża prosżwcz, so by sastał. . . . . Ale jako by stary służownik jeje żadosć dopródka widżał, palesche znowa do jeho kónżała a bórzy jédżesche wós hižo po puczu k wuwotomu abtownje. Żyła wjeh spasche, nóz bé cżemna a nichtó njebypiny, jo Herta pschikhadża.

(Pokračowanje sćěhuje.)

pjenuc ratej powiczowachu a sobotu 17. měrca, wječor we 8 hodź. so sajo k dalschemu dźěłu seidu. Tuž starschi hratsja, pschihódźće w bohatej liczbje. Też naschich młodych prošymy: Pschihódźće k nam! Dźech cyła kóždy herbstu nan šiwojeho žyna a kóždy mischtr šiwojeho wuknowanika, tšj je Serb, do naschele Jednoty pósejele. Nascha Jednota rukuje sa dobre nóckinki, kiž su starym a młodym k lépschemu, tuž pschihódź!

Sokolicz wam wschitkim radźu,
To je strowe, wužitne,
Se Sokołom stajśe budu,
Dóniž traje žiwjenje.
Sokoł, tón cźi šwérku hajt,
Tak, kaž žane towaršstwo;
Kóždemu wón wérnosć prajt,
Dźerži ſ bobom pschecźelstwo.
Tohodla, wy młodźi hólzy,
Sastupśe do Sokoła;
Schtoż wam tudy lubja, radźu,
Njeje nihdy žana łža. —ſ—

S Wósporka. Njeźboże ſ jsdowym kokom, kiž njeměješe na swoje hórschisku sezěžnikowu, sta šo njedźelu popołdnju w straschnym zawinjenju pola piwarnje. Kolesarka, kotraž běsche knježnu nad kokom sčubła a ſ nim padże, móže wjesela być, so tam hromada pěsta leżesche, so bo murje njesajeźe.

Z Haslowa. (Posedźenje župy Michała Hórnika.) Rjany woprawdźe nalětni dźeń běše drje z příčinu, zo njebě tute wažne posedźenje w Vickec korčmje tak wopytane, kaž sebi to njesprócniwy župan přeješe. Wosady běchu drje wšitke zastupjene, ale tak słabe, zo njeby nichtó z tuteho wopyta na hłownu zhromadźiznu župy zhladował. Mnohich wšak wabiješe słónčne wjedro won do dźěła, ale při tym njedyrbjało so na wažne narodne dźělo pozabyć. Njedźiwajo na to wobdźěła so dźeński porjad dokładnje. Pilny župan, knjez farař Delan, rozprawješe najprjedy wo wurjadnej zhromadźiznje Domowiny 21. hodownika w Budyšinje. Ji přizamknu so wobšerna rozmołwa. Wosebje jednaše so wo „Posmjertnej podkładnje“ a wobžarowaše so, zo so w lom w Domowinje na dwoje dźěła. Pódla witaneje podpjery wo smjertnych padach mało so při tym też na skrućenje narodneho kapitała dźiwał, štož by z wulkim wuspěchom za naše cyle narodne położenje było. Też wo poměrach organizacijow (zwjazkow) napřeco župam a Domowinje so rěčeše a maja so dokónčnje rozrisać. Tohodla budźe so na hłownej zhromadźiznje namjet. stajić, kiž so z tutym prašenjom definitiwnje zaběra. To saha potajkim blizo do wuradźenjow, kotrež maja so we Wojerecach rozpowědać. Tam budźe so też namjetować, zo ma so za šule wotkhadźacym serbskim dźěćom wěste pokiwy „Na puć do žiwjenja“ dać, a to w formje małeje knihi. Wězo létsa to wjacy móžno njebudźe dla njedosahaceho časa. Mnohe serbske dźěći du ze šule a njewědźa, čeje narodnje su. Ma so jim lubosć k domiznje zaščěpić. Do tutych předmjetow słuša na prěnim městnje ma. ćernarěć. A Serbja su woprawdźe jenički lud na swěće, hdźež maja so starši najprjedy prašeć, hač smě so maćefna rěč w šuli wučić. Nětko podobne na cyłej zemi wjacy njenamakaš. Při tym so na evangelsku šulu w blizkej wsy (mjenujcy we Myšecach) skorźeše, kak wona mjez tamnišimi domjacymi serbsku rěč a Serbstwo podrywa a niči. Dźěći ze swojimi staršimi hižom ničo wjacy serbski njerěča. Tak so starši swojim njezrałym dźěćom wotročcy podwola a dadźa so wotnich wobknježić. Wězo tak daloko dóšło njeby, byli šula swój nadawk, mjenujcy domjacnosć hajić, dopjelnila. Zakońše postajenja pomhaja domjacu wosebitosć, serbsku rěč, ničić. Kóžde serbske dźěćo ma swjate prawo, swoju maćernu rěč w šuli dospołnje nawukнyć. Ale wobstejace zakonje přewostaja tu dobrej wole staršich, wučerjow a dźěći. To njeje prawe wašnje, jedyn narodnje wohroženy lud zdźeržeć. To je so zakońskim mócnarjam wjele razow prajiło a pisało, ale połěpšiło so ničo njeje. Dokelž nochcedźa, zo by so Serbstwo w šuli pěstowało, ale jenož přizwoliło, a skónčnje doživiło. Z tajkimi a podobnymi prašenjemi budźe so hłowna zhromadźizna khutnje zaběrać dyrbjeć. Je w dwanatej hodźinje. — Nadrobniše so wo župinym swjedźenju 2. julija w Różeńce jednaše. Nětčiši strażeř Różeńcanskeje cyrkwje, knjez administrator P. Romuald Domaška wozjewi porjad za tutón wurjadny dźeń, kiž so po přećach přitomnych hišće wudospolni. Dyrbi to być wulkotne hołdowanje maćeri Božej, na kotrež so cyły serbski katolski lud wočakuje. Po rozpowědanju wšelakich znutřkownych należnosćow skónči so zhromadźizna, hdyž bě nimale 4 hodźiny trała.

Z Pančic. Před někotrym časom běchu dźěći mału blachowu tyzu w tak mjenowanym hłubokim púču, kiž do Miłoćic a Wětšicy wjedźe, namakale. Po času so wukopa, zo je to někajka granata, hišće natykana. Wčera popołdnju přijědźechu z Budyšina wojacy ze autom, kiž so na rozbuchnjenje granatow wusteja. Woni ju popołdnju roztřelichu a wona z wulkim hołkom a praskotom rozleća, zo so ludźo nastróžachu. Na 50 metrow daloko zleća zemje do wšěch rózkow. Njebychu-li so dorosćeni w prawym času na strašnosć tuteje wěcy dohladali, mohło najhórše njezbože so stać. Kak je granata na tuto městno přišła, so hišće wujasniło njeje.

S **Dubrjenka.** Tudomne Wrobleč. lubło še 101 jutrom semje je pjeća hórnišće akcijowe towaršstwo „Eintracht“ sa 35 000 hriwnow kupiło.

S **Cźišowa** pola Wojerec. Cźežke njeszboże sta so na tudomnej brunjowej dźěłarni Klera III. Při wuporabjenju cźahowego wjednika Arnoschta Stillu elektriski prud šrubnu. S dołhimi prózowanjemi móžachu jeho, kiž běšche wěcownje šłubił, sajo k žiwjenju pschinjeć. Jeho bowjescheju do hórnišće khorowanje we Slym Komorowje, dokelž běšche też na wobčuci cuknoł wopaleny.

S **Mrěžiz.** Wutoru wječor wokoło 9 hodź. wudyri wogeń w schamotowoni Hatcźańskeho hórnišćoweho akcijowego towaršstwa. Jena pěc bu ſ wohnjom sniczena. Słytne ſ pjezow schamotowanje pak njeje schkodowate. Kak je wohenj nastał, njeje hischcze znate.

S **Mužakowa.** Jedyn najeźdźi automobil powali a pschejěcze zobotu mandźelišu wušchcźicheho pótrowego rjadowarja Zótšiga ſ Wjeśki. Zonu, kotrejž běšche automobil kóń zdźěła ſ hłowy sdrěł, dyrbjachu do tudomneje khorowinje dowjesć.

S **Hródka.** Na pogjednich 5 jominjacych wikach běšche 423 prošatow a 21 běhakow na pschedań. Prošata płacźachu 15—30 hr., běhaki wot 45—60 hr. Sa prošata namaka so wjele kupzow, sa běhaki pak mało.

Hospodarski rozhlad.

Schtwórtk 8. měrza 1928:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,180	100 pólsk. złotych	46,85
1 angelski punt	20,395	100 čěskosł. krónow	12,387
100 šwajc. frankow	80,455	100 franc. frankow	16,44

Barlinska burša wječera se skrućenymi kursami efektow šiwoje wikowanje sapoča. Wě běchu dnja šo kurzy sajo sešłabjowachu. Wulki saim bě sa rentowe a dołhe ſ jsčinu. Jich kurzy šo sešłabjowachu.

Produktowe wiki wječera dalsche skrućenje płaćźinow ſ kłobowego žita pschinjeschechu. Pschenica a rožla běschtej pomało wutori sajo wo 5 pj. po zentnarju drószschej. Wobej stej na wikach jara žadnej. Drószscha bě też sajo kukuriza. Wječera płaćźesche zentnar

w Barlinje

pschenicy 12—12,15 hr., rožki 12,20—12,35 hr., jeczmjenja nalětnjeho 11,05—14 hr., wowša 10,75—11,35 hr.

W termijowym wikowanju

sa měrz:

pschenicy 13,15 hr., rožki 13,15 hr., a

sa meju:

pschenicy 13,67½ hr., rožki 13,68¾ hacź 13,70 hr., wowša 12,41¼ hriwnow,

sa julij:

pschenicy 13,96¼ hr., rožki 13 hr., wowša 12,77½—12,80 hriwnow.

Kotre płaćźiny ſ wječerawschich Drjezdźanskich wikow

(Markthallen)

Hy do s... Rjana pjerisna: Kury stare 1,30—1,60 hr., młode pře... ,80 hr., huśy 1.—1,20 hr., kaćki 1,40—1,70 hr., ... 0,50—1,30 hr., cźeńcjowcy kał 28—30 pj., běły 13- ... pj., kruschowy 50 pj., jabłuka 15—60 pj., běrny zentnar 4,50—5,50 hr., butra 2—2,30 hr., twaroh 30 hacź 35 pj., jeja 13—14 pj., muka 27—34 pj., mjed 1,50—4 hr., kišaty kał 15 pj.

Sšwinjaze wiki wječera ſrjedu w Barlinje.

Na nje běchu pschihnali 260 běhakow a 450 prošatow. Te płaćźachu

běhaki.

wulke	52—62 hr.
sřenje	37—52 hr.
małe	28—37 hr.

prošata:

wulke	20—28 hr.
sřenje	14—20 hr.

Wiki lépje dźěchu. Płaćźiny běchu skrućene.

Na pschedań:

Tšmo 8 zentnarjow ma na pschedań M. Krawz we Wójerjece čo. 27.

Krumpa podobna w Jitru čo. 9.

Klawěr (Förstériowy) w Lubiju, Kwětkowa haša 4. 8L — Kunza w Běłej Wodźe, Bismarckowa haša 4.

Stołmy kamjentne, płotowe, we Wojerezach, Drjezdźanska dróha 23.

Kuchle 3 trjebane we Wojerezach, Bahnhofstr. 24.

Chello we Wojerezach, Hrodowska haša 61, realny gymnazij.

Sstomu rjanu a cźełcźku, knježi dwór w Jabłonizu.

Sšmo 15 zentnarjow, w Makojach 26. — Hennersdorf w Budyšinje, Fichtowa haša 4.

Desławanej wojaj, 3 a 4-zolowschej, Heimberger w Hródku.

Wós dwojopschećnju nowy, wojnar we Sslonej Borschći.

Wós ſtřiwiſti w Budyšinje, Mortkowa haša 2III pola Wicźasa.

Sréžz 2-létny abo starschi kóń, Kantor we Wulkim Bukowje pola Hródka.

Kóšťatko běłe we Wojerezach, Gothowa haša 20.

Pschisłajacej pytaju

Stwinišu, Pětschzyna w Lubiju, Wilhelmowa haša 23.

Holzu do domu w Lubiju, Seminarska haša 6 delka.

„ do Wojerez, Bismarckowa haša 61.

„ jekar Radišty w Kulowje, Budyska dróha 268.

Wurzownika schwajzarskeho, Henisch w Puizy.

Wurzownika, Michall w Radišu.

„ pschekupskeho do Wojerez, bratraj Valtin a Iwanſti wobłhod Stricha.

Krawiskeho, Metag we Sstomienju pola Hródka.

„ Biedrich w Niſkej.

Sesdlařskeho, Guska w Hólnje pola Bukowa.

Piekařskeho, Goldberg w Lubiju, Reichsplatz 1.

Kochonza, Schwanſch w Hródku, Augustowa haša 1.

Hodorzanſku žwójtu, knježi dwór we Wlobošchozach pola Hródka.

Hospodarja starscheho a dźowku, Melcherka w Sšmolizach.

Hospoſu, Biesold we Sšonej Borschći.

Sšudniszy na pschesadźowanje.

pjatk 9. měrza 1928

w **Niebjelczicach** — kupzy serbu šo dop. w 10 hodź. we Herbšcej grychcze: niedźelſki hoš,

we **Sšmjeczkecach** — kupzy serbu šo pschip. w 12 hodź. w hoscźenzu: pišaniſki sekretar, sofa, vertiko,

w **Khrósrjicach** — kupzy serbu šo pop. w 3 hodź. we Herbšcej grychcze: krowa, kuchja, šyczawa,

w **Bitkopicach** na šudnišću dop. w 10 hodź.: Wokrjagaty kamor, blido, schijaca maschina, wobrazy, rychowanſke pschipiravy, ſpěwarſke, pišanſke pschipravy a mapy, drastny ſtejak ſa schwalcźe,

w **Delnim Wujeźdźe** pop. w 2 hodź. w hoscźenzu „K wórjolej“: 3 muzaze kola, schijaca maschina, zentrifuga, elektromotor, meble a wschelaki kolesařſki cźapor;

sobotu 10. měrza 1928

we **Wojerezach** dop. w 11 hodź. w hoscźenzu „K ſtolemu lawej“: piano, dubowy bjišej, a dubowy drastny kamor,

w **Běłej Wodźe** w hoscźenzu „K cźornemu worjolej“ dop. w 10 hodź. pišanſke blido,

w **Delnich Brusach** w Kulkez piwarni pschip. w 12 hodź. drastny kamor a vertiko.

w **Hnaschezach** w industriowym dworje dop. w 10 hodź. w kantinje: pschipravjaza maschina, nascźełſki njebos a wasy ſ pschesuwatym puntom

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźensa dop. 3/11 hodź.: Tendźa kruta, ale žadnu wobrot.

Dop. 3/12 hodź.: Porno wječerawschemu płaćźinu wyschе, ale skoro žadyn wobrot.

Płaćźiny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunl abo 1000 kg, howak 100 kg.

Płaćźiny po złotej hriwnje.

	7. 3.	6. 3.		7. 3.	6. 3.
Pšenica	240-243	239-242	buny	21-21,50	20-21,50
rožka	244-247	243-246	woka	21-23,00	21-23,00
nal. jeczmjeń	221-230	221-230	módre łupiny	14-14,75	14-14,75
naz. jeczmjeń	—	—	žołte łupiny	15-16,00	15-16,0
wowsa	215-227	215-226	zeradella	—	—
kukurica	228-230	227-229	raps. wosušk	19,60	19,60
pšenź muka	31-35,00	32-35,00	lany wosušk	23,40	23,20
ržana muka	33-35,00	33-35,00	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	15,75	15,75	bírnj. kruški	23-24,20	24,10
ržane „	15,75	15,75	syno, 50 kg	2,40-2,70	2,40-2,70
lane symjo	—	—	ržana stoma	0,80-1,05	0,80-1,05
raps	—	34-35,00	pšenź. „	0,75-0,95	0,75-0,95
hróch	34-36,00	34-36,00	wowsna „	0,70-0,85	0,70-0,85
pjeluški	21-21,50	20-20,50	ječa „	0,70-0,85	0,70-0,85

Płaćźiny rěznco skotu na Barlinskich skótnych wikach.

7. měrca 1928 Płaćźiny po centn. a zt. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 197.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	59—60
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	53—56
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	47—49
Mjenje picowane wšěch starobow	37—49

Byki 492.

Połnomjasne, wuroščene, najwjetšeje rězneje hódnosće	54—55
Połnomjasne, młódše	50—52
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	47—49
Spatne	43—45

Jałojcy a krowy: 717.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	44—45
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	32—40
Starše wukormjana kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	25—28
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	20—22
Mjenje a spatnje picowane	—

Cźelata: 3311.

Najlěpše wukormjene (2. družk.)	75—84
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	60—72
Spatne (4)	38—53

Wowcy: 2150.

Młódše a starše wukormjene (1. družina)	60—62
Starše wukormjene (2.)	52—57
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	52—55

Swinjo: 14769.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křižowjow, hač do 1½ lět stare	54—55
Wukormjene	54—55
Mjasne	53—54
Spatne	52—53
Rancy a kundrosy	49—51

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje za jutšiſchi pjatk:** Kurjawosće, mróčzne, scherjate, jomnišcho po zyłej Europie, a tež Jendźelſkej.

Němſki wobkhadny minister dr. Koch je w swojej rozprawje w němſkim ſejmje ſdźěłł, so bychu žo železniske tarify jenož w najwjetšej nuſy powyschile. Dokelž po pschedpołożenych podłohach tajka nuſa njeje ſpóſnacz, nieje žo knježevſtwo ſ prašenjom powyschenja tarifow saběral. S elektriſowanjom železniz je žo dale pokrazowało. — Sozialdemokrat Schuhmann žada, dokelž tu ſamožjenjowe wobſtejnoſce němſkeje železniz dobre, so by wona je ſamožnymi khrédami podpěrała a dokelž tu ſamožjenjowe wobſtejnoſce němſkeje železniz dźiwjecz hodźin dźěła, a ſłužbne worschcźty 16 hodźin traje.

*

Afghaniſki kral je ſ Barlina do Eſſena wotjěł, so by tam hłowny Krupppej dźěłarnje wobhladał.

*

Něhdyſchi němſki kronprynz wot někotrych dnjow we jenej villi pola Neapla bydli, hdyž chce dwaj mježaraj wostacź. Won je wulki cźeńcjowar ſrazkła tiroliſkich Němcow,

Mussolina. Dopisowarjej nowin „Popolo di Roma" je njeńdawno kronprynz rjekł, so je fašistiska Italska symbol narodneho porjada a dišiplinty. Mussolina jako genija wobdźiwa, kotryž je so w prawym času w Europje wuzjewił.

*

W Schopfheimje w Badenskej so dźěłaceř Zigea je žiwjenja žynomaj, kotraž so pjanaj domoj wróćischtaj, swadźi a na njeju nóž wuciahny. Jeneho žyna hnydom zabi, druheho tak ćežko strani, so wědomje njenadobywschi wumrje.

*

Blisko Villerbeca pola Münstra jězdny motorskeho kola do automobila sahwadźi. Pschi tom so tak ćežko strani, so po puću do thorownje wumrje. Na jeziušim hydle hedźaznj inženeur zebi nop dwójzy stama.

*

W Kaniczatzy w ruskej Aziskej je žylne semjerjenje bylo. S dobom tu tři wobeńbluwaze hory dwaj dnjej płomjenja a popjeł wumjetale.

Towarstwowski powěstnik.

Domowina. Porjadna hłowna zhromadźizna budźe njedźelu, 25. měrca, we Wojerecach na „Třělefni" (Schützenhaus). Započatk připołdnju w 12 hodź. — Porjad: 1. Powitanje; 2. hymna; 3. rozprawy: a) předsydy, b) sekretariata, c) pokładnika, d) županow, e) wo posmjertnej a pomocnej pokładni; 4. přichodny wšoserbski zlět 8. abo 15. julija?; 5. namjety. — Namjety maju so do 12. měrca předsydze pisomnje zapodać. — Přeprošujemy z tutym wšitke serbske towarstwa a wšitke jich sobustawy nanajwutrobnišo na tule hłownu zhromadźiznu. Znajmjeńša z jenym sobustawom ma kóžde towarstwo zastupjene być. Dokelž čahi zahe wotjědu, budźemy z dypkom w 12 hodź. započeć a bjez přetorhnjenja dźěłać. Wosebite přeprošenja so jenotliwym towarstwam nje připósćelu.
Předsydstwo.

Njeswačidło. „Jutrnica" změje přich. **njedźelu, 11. měrca,** pop. w 3 hodź. w Klahnec hosćenen swoju měsačnu zhromadźiznu. Ma so jednać wo wulětu do Drježdźan. Přednošk wuwostanje. Wšitkich přećelnje přeprošuje
předsydstwo.

Pražsku jězbu nastupuju! — Štóž chce hakle sobotu (7. IV.) popołdnju w dwěmaj z Budyšina wotjěć a wutoru popołd. žno so zasy z Prahi wróćić, tón dyrbi mi to hnydom k wědźenju dać, dokelž matej so pasa dla 2 lisćinje zestajeć. — Wutoru wječor so z Prahi wotjěć njehodźi dokelž, w Habrachćicach w nocy žaneho zwiska do Lubija abo Budyšina njeje. Z cyła so prosy, zo bychu wobdźělnicy wšědnje na „Tow. powěstnik" w Serb. Now. kedźbowali. Też přinošk ma so do 15., spš. warjo do 19. měrca zapłaćić, zo wěmy, štó cyle wěsće sobu pojědźe, dokelž maju so swjedźeńske znamješka do časa skazać a zapłaćić.
Zarjadnistwo.

Rakojdźanska „Nadźija". Kedźbu! Zhromadźizna přichodnu njedźelu so njewotměje! Přednošk so pozdźišo poskići.
Předsydstwo.

Ralbicy. „Lilija" też tón tydźeń štwórtk njespěwa.
M. H.

„Skowrončk", powučacy měsačny časopis za serbske spěwanske towarstwa. Prošu předsydstwo, zo bychu mi pisomnu abo ertnu rozprawu dale wo tym: Kak wjele eksemplarow tutoho jim 4 króć připósłaneho časopisa je so wot kóžděho čisła za 10 pj. rozpředało a kak wjele eks. chce jich towarstwo přichodnje připósłane měć. — To bych rad prawje bórzy wědźał!
G. Wowčerk w Smolerjec knihidźerni.

Tydźeńska skhadźowanka a wědomostna zabawa sobustawow **Maćicy Serbskeje** je kóždu **póndźelu** nawječor wot 6—9 h. w Serbskej kofejowni w „Serb. Domje" (w małej stwi).

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Duckman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Běrzyny. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje. —

Ke konfirmaciji
Wašich dźěći namakaće
dobre arjane črije
w mojim wulkim składze.
Kupujeće hišće nětk
za jara přijomnu płaćizny,
dokelž płaćizny na kóždy pad postupuja.
Martin Jähne w Budyšinje
před Šulefskimi wrotami čisło 9
Wulka wuporjedźenja! Wosebite dźěłarjam pomjerje!

Welsec kupny dom w Kulowje
ja tukhwilu
w njepřeměnjenej formje dalewjedu
Zdobom prošu wo bórzomne wurunanje wšěch žadankow
G. Welsowa

Vogtlandske wumělske **gardiny**
kupujeće stajnje tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11, znapřeć. hosć. „Zt. Hwězda". Ręcu serbski

Handrij Štrympa
w Budyšinje
na Róžowej hasy 15
poruča
meble
a pólsirowane twory
Sym Serb!

Kłobuki za konfirmandow
čorne, módre a barbojte
3.— 3.50 3.80 4.— 4.50
Hugo Lehmann
w Budyšinje, na Bohatej hasy 25

Na wotplaćenje bjez powyšenja płaćiznow!
Wobleki za konfirmandow
sukn. paletoty, gumij. mantle, wobleki z ćes. tkanin. a cheviota, rejwanske wobleki wobleki na dróhu, dźěłanske khołowy,
— Dobre twory — Tunje płaćizny —
Wobkhod drastow za mužow
Jurij Paulitz w Choćebuzu
na Mjasow. torhošću 11

Walter Rinnelt
na Kamjentn. hasy 17 **w Budyšinje** při hotelu „Krony"
wosobny fritzěr za knjezow, knježny a knjenje

zhotowja wšě włosowe dźěła, kaž wotfihanje po wašnju bubiskim a paźaskim (Bubi u. Pagenköpfe). Najwjetši skład wšěch toilettowych tworow. / Připrawjenje towarstwowych a dźiwadłowych, njewjesćinskich kaž też kwasanych frizurow. | Najpěstniše a porjadne poskutkowanje. —
Wosebity dom cigarow a cigaretow

Dźěćace khorosće
kaž nahłe bolosće přez wakl, dyrbiće z časom hojić. Za dźěći a starši jara dobre su
Leidlerec zahnawac. wakowe tablety
Schloss Apotheke Bautzen.

Kože wšěch druzin
kupuja po najwyš. płaćiznach a
črjewa
předawataj
Kießling & Erdenberger
na Zwonkn. hasy, hasy 64 III.
Sobotu w „Pot měsacu".

Pisane ložowe nawoblečenja a ložowe płachty, wupjerki, najl. twory, wulki wubjerk, jara tunjo
K. Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11 znapřeća hosć. „Stern"

Młoda koza
blisko ke kóźlat. so kupić pyta we Wulkim Wielkowje čo. 37

Kupanske wany, 170 cm dołhe **16.**— hr.
w nowotwarach a wuporjedźenja nanajtuńšo
Otto Baumann, klampnarski mištr w Budyšinje
Před Garbarskimi wrotami čo. 4

Dóstanjeće **telefon čo. 2894**
Kurt Märckel
Prěni a najstarši
wosebity wobkhod kłobukow
Wše nalětnje nowosće kłobukow a čapkow su we wulkim wubjerku a w kóždej płaćiznje dóšle
w Budyšinje na Lawskich hrjebjach 6

K nalětnim wusywam
poručam nanajtuńšo:
kałowe symjo (za běły a čerwjeny)
runklicowe symjo (za žołtu a čerwjenu Eckendorfsku)
kaž wše družiny kwětknetko symjenja
Drježdźanske cyłowe sadźanki a
čerwjene dźećelowe symjo
wše druhe symjenja za poło a do zahrodkow
Jan Bjedrich w Kołwazy
Sym Serb! — Sym kóždu sobotu w Budyšinje na Mjasow. wikach

Tunjo! Tunjo!
Najlěpša jabłučnica hotowa k jědźi, 2 punt. tyza jenož **68** pj.
Spinat . . . . . 2 punt. tyza **58** pj.
kłobučk. praliny ½ punta jenož **32** pj.
Thams & Garfs
w Budyšinje / na Hłown. torhošću 6

Wotnamakani wójnscy wobškodźeni!
Wotpokazani starši, kotrychž syn je we wójnje padnył!
Znjezboženi, socialni a mali rentnarjo!
dóstanu darmotnu rozprawu.
Rentske wopisma sobupřinjesć.
Max Frenzel,
zarěčnik při zastarańskim sudźo a krajn. zawěsćeńskim hamće
w Drježdźanach A, Marstallweg 3 p.

Kulturwehr
njech sebi kóždy w „Serb. kniharni" w Budyšinje skaza. Wukhadźa měsačnje a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

Šulske tornistry
za holcy a hólcy
Hobrski wubjerk — jara tunjo!
Wosebite poskićenje:
Dobre šulske toše z najlěpšeje wumělskeje kože, z kožanym wobrubom a z ruku šite jenož 2.75 hr.
ALBERT
na Lawskich hrjebjach čisło 1

Dźěćace wozyčki
w najnowšich formach a barbach
Pawoł Böger
w Budyšinje
na Šulskej hasy 5

Dla spušćenja wobkhoda k 1. měrcu
zymske čapki za mužow a hólcow a słomjane kłobuki
njesměrnje tunjo
F. Gellner
w Budyšinje na Hłown. torhošću

Kolesa šijace mašiny
jenož najlěpše znamki, z rukowanjom, za małe płaćizny, też na přibódne wotplaćenje
J. Klemm w Budyšinje na Serbskej hasy 11
Narunańske dźěle a wuporjedźenje najtuńšo.

Serbske a němske
spěwańske
kupujeće najlěpje we
Serbskej kniharni w Budyšinje
na Lawskich hrjebjach

přiloha k čisłu 58

SERBSKE NOWINY

Sćwórtk, 8. měrca 1928

Łužiscy Serbjo, najmjeńši narod słowjanski.

Radio-přednošk wo Serbach, najmjeńšim słowjanskim narodze w pólskej rěči měješe wčera popołdnju 16,40 hodź., kaž je so něšto kŕótko hižo do prědka wozjewiło, knjez dr. W. Taszycki, při Krakowskej universiće. Dokelž rěčeše jasnje a zrozumliwje, běchu jeho słowa w Budyšinje derje słyšeć, a smy jemu tu z kedźbliwosću připosłuchali.

W přednošku rozšěrješe so wo Serbow łužiskej dominuje Hornjej a Delnjej Łužicy, poda historiski rozhlad wo kraju a narodze, spominajo na dobu Bolesława Chrobłeho a te časy, hdyž běchu Serbjo hišće we wuzkim zwisku z narańšimi Słowjanami, wosebje Polakami. Přez němsku kolonisaciju, wójny a přeměnowanja pak su so połobscy Słowjenjo pominyli hač na mały narod łužiskich Serbow, kotryž běše podla oficielna statistika přeco bóle pomjeńšowje, mjez tym so narodna statistika wjele wjetše hódny Serbow pokazuje, kaž je to Mukowa statistika a najnowiše ličenje z najwěršim dopokazom. Rěčeše wo našich serbskich wulkotnikach, kaž běše to Jan Arnošt Smoler, a Michał Hórnik, a jich pócowanjach a zasłužbach wo zdźerženje łužiskich Serbow, kiž maja w Budyšinje swoje duchowne srjedźišćo w Serbskim Domje, hdyž je serbska knihićišćerња, banka, Maćična knihowna, lubozne narodne museum. Tu je też Maćica Serbska z domom, a ta so mócnje pócuje wo zachowanje serbskeje rěče, we pěstowanje a wědomostne zdźełanje maćerščiny. Na jeje čole stoja pilni dźěłaćerjo, kaž je to dr. Muka, kiž je nimo druhich skawnych dźěłow zestajał wulkotny słownik dolnjoserbskeje rěče, kotryž so bórzy dočiści a wuda. Też we narodnych towarstwach je po wójaje nowe žiwjenje zakmło. A serbska literatura ma wosebje w poesiji swojich sławnych zastupjerjow, kaž je to ludowy hasnik Handrij Zejler a narodny pěsnjer Jakub Bart-Čišinski, kotrehož mjeno je też we słowjanskim swěće derje znate. Po wójnje je docyła nowe žiwjenje do Łužicy začahnyło. Z cyłej mocu so Serbja prócuja, so bychu narodnje wobstali a wutrali, zo bychu swoju maćernu rěč wukhowali a swojoraznu kulturu sebi zakhowali. Tajke nadobne narodne pócowanje dawa dobru nadźiju za přichod a wubudźuje jim horse sympathije wšěch kulturnych, wulkich narodow.

W tutom zmysłu je naš pólski přećel dr. Taszycki za nas, narodnej mjeńšinje, z wulkej lubosću k nam so swóta rěčał. Byrnjež njejsmy też kóžde słowčko přez Katowiesku sćelerstwo cyle dosłyšeli a dorozumili — tu a tam běchu tola małe kažace pódlanske šumoty słyšeć, dokelž běše čas za Budyšin hišće njepřihódny — to pak smy tola přednošk w cyłku cyle derje zapřijeli a tak zawěsće też wšitcy druzy přećelojo a krajenjo, kiž su z wulkim zajimom na njón připosłuchali. My łužiscy Serbja smy pólskemu narodej a wosebje přednošowarjej z cyłeje wutroby dźakowni, zo na słowjanskeho Benjamina njezabywa, ale pomha jemu z kulturnymi brónjemi sobu wojować za bytće a tyće naroda. Njech posylni so z tym naše wědomjo, zo je to česć ze Serbom žiwy być a dźěłać za lěpši přichod našeje rjanje łužiskeje domizny.

Sněhowki.

Witana přichodpołołka nalěcża je sněhowka (Galanthus nivalis). Přichi tom je tale sabełtawačka z botaniskim spodźiwnym dźěćom. We podźiwnjerjow zydli žu žo w dźiwu jastchetko lěcża hižo zarodki łopjenow a kwěćinow nalěcża wutworiće. Kórz septembra hižo žu wone mjes wobdawanym zbłotwymi schupinami a nóžnickami spórnać. Sahrodnikam bě tale wěc dawno znata a tohodła žu pschego a pschego jako pospytowali, z powyschenjom temperaturu, z wlóžnoderjenjom wobdawacyje pódy rostlinku k wubiwanju pohnuća, jo hyšći znadź hižo w nowembru kčejaze sněhowki wěli. Tola wschitke tute pospyty, samo žurowa trojcekrota methoda, kotraž na wósbe rostlinske dźěći we bjesnóžnem pohłuschenju płahowarskim samkram podwólne ličinješ, a jednanje z cyplej wodu, tij žo hewak z wupschejom nałožuje, žu ko dla pschećiwjenja tuteje rafneje kwěći njeporadźiše. Pod cyłkemi wuskich temperaturow podawańche dreje žo tak daloko, so łopjenčka a znadź też swóli wuwi, ale do kwěćinki sameje njedoćeri. Kwěćki zapraschiwichu a bórzy zajmychu. Tak lubowna a tohodła nad sněhowka je, wona wobara so pschecywino mačenju a dracźbje. Chce cyłk wěcy k porjadnemu rozwiću. Schtyri měsaze hischće zadha žebi cyłka tale rostlinowa mlodźota rostlinka; schtyri měsaze hischće dworna njerozdobnje mogu so jeje błótkatych dźěłarnjach, leda a pschetworja we lěcze makopjene reserwne maćizny, žuwaju a rozdźěłuju; rosćischćipuja a natworeja, dónlž njeje sćorkuje prawe žiwjenje rostworjenje nadźěłane, kotrejž móże nastawaja rozcejaca rostlinka k žebi rosać. Schtój łonz januara abo spočatk februara sněhowki z hromadami je zahrodu do zornow pschejahadźe, do cźopleje jimy zajdź a měrnje pschiwiwa, na cyłko hižo za 8 hač 10 dnjow kwěći. S tym pak njeje wjcźo dobnje, pschetoż za kwěći cyłk kčeja wone też na jich pschirodnischich městnach, hdyž maju wjele łubosnischi napohlad. Kčejaze sněhowki njedadźa dźe po měrnju dołho do jich normalneho rostwinowskeho cyłka spłahorvacy. Hdyž pak je cyłk pschichod, potom cźeri rostlinka, rosć nad jemju wukłuwcy a žo rozhladowcy, hač njedadźe bórzy nalěcże, byrnjež wonka dawno hižo je temperatura njerjejška, tij je zahrodnik pospěšił, ale cźasto dołej ani žuchu zyle rostać njeje a tódy dźeń móże hischće nowy sněhowny mjeceł nad polemi a zahrodami rejowacy.

Cźasto je póda hischće schkropawa a twjerda. Ale pschi roda je nascheho nałćitnjeho pójsła tak wubjernje wuhotowała, so jemu hruba póda wjcźo njewadźi. Jeho wobě nježnej łopjenjoj wobdawa krutny pokrow koje kaj nóžnje mjeceł. Tónle podkrywk (pjero, Hüllblatt) pschetrywa je jiwojim wótrym trojcednym łónzom pomałku, ale njesadźerżomnje pódjinu zboru a ruba wobdźěwaj wulko z žebi pschitkuschnynaj łopjeschkomaj, kotrejž je jiwojeje strony jako hłubokopikowanej swóli sawodźewatej, puća k žiwitku. W tom wokomiku, hdyž je podkrywk (pjero) swój famer jako rjeć pschez pódu dopjelcźił, pschestanje rosć. W jastwje tichajej łopjeschczy jaćujetej žiwy pschednałćitki dych, rozłamatej jiwoje jastwo a rosćahnjetej a rozpěratej žo.

Pomałku pobłahuje so nětko dołhi, cźerki stołpik z runjestojazym nježnym pupkom. Też pod njeju je jaźne kwěćinowe nóžnicki wurosće. Sałschitny płaschćik we toplim cźasu, hdyž hischće smjerch prosy a sněh a dešcźik małej jiwoje diwje knjejstwo. Kwěćinka dawa žebi pschi hubjenem wjedrje cźasto dny, haj tydźenje dołho tutón dešcźowy płaschćej wokoło powinowcej, dónlž je pschi lepšim wjedrje zyle njetrjebawschi. Na wobrěwanym złonje rozpuka pupk nóžnički a je žrěbowej bělijun wodgeta wutrupi kwětka. Tola młodne łwobłanje złonza hischće njesmjerje; haščcźiwje hlida zwoju kwětkotu złowjeźku k semi a rozpschejcźera wjetsche zwonkowne kwěćinowe łopjenka. Tu zunkstowne njerjetsche pak žahaju, žo do rotti samkuju, nimale nunopadaje k temi. Naschi pěstowjerjo rěcża potom wo pokornosći a strownosći kwětkow. Ach, w zurowem cyłku toho njebywa! Wse sněhowka zwoje kwětki kaj swój pupk k njebju wupschestrěwała, to wo dla zyzneho wuhrjewanja cyplotty bórzy telko wot łuščinkatych zunnicznje temperatury połpuhła, so by žo na zurjercj zalamnika. Mnohe druhe, niž jenaj zwónčki, ale tej sestajeli, wurliczi atd. cźinja kóždy wjerjor runje tak, wobšerje hdyž dže žo do dešcźa dacź abo nóžte zmjerčki zaschupja. Na naschej sněhowsy pak wobšerdźujemy my hischće něschto druhe, něschto, schtoż pola druhich rostlinow podarmo pytamy. Małowjetschi dźěl pschewinjenych kwětkow je mjenujcy wjasy njezawěra, dokelž žu nutała leżaze spjate jeroje, twjeli a pěsk, dosć jara jafitane. Sněhowka pak ma je njewobstajnej zunnej temperaturu hischće pschejara cźinjeć, a hnawiš rozpjate łopjenka kruże wokoło zunstkownej kwěćinki sefamkaš, tak kruże hač strach hroby.

Też nutrinuj kwěćinu wabja płaschćela pschirody. Dołkopschcli žo cźuschnje schcschcschego podźěschenja jenoho se schcschcich pschchlinkow, so žo próznink wupróżnja. Płaschkazemu płaschkasanjej — te wjchak prawje sćdka kwaja! — kupuje so kuchi prózhk na hubu kołmatu drasćejcku. Płaschwopuje žuhodneje rostliny žo trósčku łynjenja wot płaschća dołheho delewizajeho pěska pschijimuje. Tak płaschwopuje žo zusołaprószenje. Univerzalne wabjadło je płaschkarzow, nektar, namaka žo też pola sněhowki. Djimne pak je tu jako praktiske rosmnóschcenje nektarija: Kłódka mjesha cźecze w rotzu wutworjenej woi łuntskownych łopjenkow, tak, so je płaschkarz nuwowany, dny po puću do kraja, hdyž „mloko a měd“ běli, na žódnu pad jeneje z łokmow žo dótrjnyć. Cźaj kčejaza ma žo zyle po możnosći wotdodźenja. Płchi hubjenem wjedrje wutworaja žo te nekrore płaschkazarzy pěnich mežajow jako, a kwěćinka dyrbi dny, haj tydźenje dołho wutracź, prjedy hač płchinje kwajna hodźina.

Pódła naschich sahrodowcje sněhowki namakamy druhdy kaukasiskn schcerokołopjeschkatu (Galanthus latifolius), kejkerku sněhowku (Galanthus Imperati) a Cźwetjiska sněhowku małoasiatiskeho pokhadźenja. Cźwetiska sněhowka ma wobzeje kwěćinu, tij žu šuntska jelene z wusschej błeli kronu. Kejkerska sněhowka, kotraž cźasto dwoje kwěćinowe łopjeschka. Pod łokłom płoši w Sakiski wulka sněhowka (Leucoium vernum), kotraž njeckeje wo wjele podźischo a rěka tohodła w nekotrych stronach Němskeje „Hornungblume,“ w druhich jako „Märzbecher.“ Njerosćeje jenticzy w sahrodach, ale też we lěsach, kerczinach a na trawnikach. Hdyžkuli žo tuto płchednoslerjne stworjenjerko nadeńdże, njech žo pěstuje a haji. Wopschcni płchecejsko płchirody maju słótnjne pohnutwanje, rědkich płchednpóstow zjawko nałćeża jich kwěćinow wurubicź a jenaj wobtajne rosjapstjenja a derjemérjene napominanja lěto wob lěto mója k tomne płchinschcowacź, žo rostkinu, tij žu žo w domnjnje je žadnoscju stale, zyle wo najnich krajinach njewotemru, ale žo k wjeršeju kóždeho jako žnjuje rosmnóži.

Zmysł našich słowow!

VIII.

„Dowjedźechu rjcka / do jstwy lěhanskeje/ /do lěharnje/

Wobsedźeŕ khěžki/ ma wulku škodu.

/Khěžka?/

Byrnjež w němskim 2 słowje stalej (Haus-besitzer, Schlaf-zimmer), njetrjeba Serb 2 słowje nałožeć, drudzy ani njesmě. Khěžkař ako khěžeŕ je samsneho zapřijeća kaž Häusler, Hausbesitzer. Runje tak je Schriftführer zapisowaŕ a žeńe pismawjedźeŕ. Nětdy to lěpje wěźeli njejsu, dźensa pak to kóždy wě, kaj njesmě. Jedyn Serb loni nětko wo „Madźamaludźoch“ baješe, to je w němčinje Madschamaleute, a skok je stworił hrozne słowo, město zo by rjekł, zo su to „Madźamjenjo“, kaž Łonsćenjo. To su też ludźo.

Tak ma serbšćina wjele jednotliwych słowow za němske zestajanki z dweju słowow, na přikład: Stoppel-feld šćerniśco, Dresch-flegel cypy, Hausmann domownik, Ketten-hund rjećaznik, Eisen-bahn železnica, Maul-wurfs-hügel knoteśco, Stiefel-knecht zuwak, Pflaumen-baum słowćina, Knochen-gerüst kosćowe, Wachs-stock wóskowe, Scheiter-haufen šćěpowe, Sand-stein zornowe, Gast-haus hosćenc, Pferdestall konjenc, Post-karte dopisnica, Schlaf-kammer, -saal lěharnja abo lěhańca (Swětlik 1721), Hirtentasche-krant kleskawa, Schreibmaschine datrawa.

Za Langbein ma słowa bačon, skiba, štambora, nohač, za Schmutzlink (mazany ptačk), hunco, móraa, proso, swinko, bobak, za Dickbauch brjuchač, bubas, za Blaßgesicht sydreček, twarowa pomazka, blědak, za dürres Gestänge čerlica, snšk, suśeńka, suśica, šipleńka, krawčik, sucha wuklija.

Druhdźe ma za dwě němskej też dwě serbskej: Weintraube winowa kić abo kić wina, Wassertropfen kapka wody, Wasserleitung wodo-wód, Hor-zog wójwoda, Blitz-ableiter błysko-wód, Wolkensäule mróčelowy stołp, Magen-krampf spink w žołdku, Heimweg puć domoj, Rind-fleisch howjaze mjaso, Milchstraße mlóčny abo hoži puć, Schein-tod přesturna smjerć, Pferde-getrampel tupoť koni, Weiber-feind njepřećel žonow, Keller-schlüssel kluč wot piwcy; Empfangfeierlichkeiten powitalne swjatočnosće.

„Swěta/ wójna je Němska zmotała“.

/Swětowa/.

Runje tak: swětowe stawizny, swětowa drasta, swětowe wiki, swětowy wobeŕ (Weltbrand).

Swěta wójna by bylo Krieg der Welt, kaž „wumóžnik swěta, nahladny swěta“ Ansichten der Welt.

Za njestworu „ryćeŕkubło“ trjebajmy „knjeźi dwór“, dokelž ći knjeża ze Serbami „poryćersku“ njejednachu, ani so njehodźi ryćeŕ z kubłom tak po němsku zwjazać. Też „dušowpastyŕ“ mamy dwě słowje być: pastyŕ dušow abo pak „dušipastyŕ“.

„Duch Swjaty je /kulturutworjeŕ/.

/tworiteł kultury/.

A cyle tak: přećel přirody Naturfreund, Serbow žrack, posoł smjerće, kónc swěta, kralowna njebjes, zwjazk ludow Völkerbund, přeležc kreje.

Puć dźěše přez stary ludowy móst/, kiž něsko/e /Snezkanal přeŕeza/.

/most ludow/. /Snezki kanał je přeŕezany/.

Ludowy móst je za lud, měni pak so móst ludow (Völkerbrücke). Pola Lipska howrješe bitwa ludow, Völker-brücke stej 2 słowje; zwjazanje widźi jeno wóčko.

„Snezkanał“ je serbski njemožny.

„Maće-li wobcźežnosće /ze žołdkubolenjom/, wuživajće łškarnika Melßnerowe baldrijanowe wino!

/z bolenjom w žołdku/.

Po samsnym prawidle kaž „w mlócy cały, wo kropje muka, na butře jeja Spiegeleier atd. Lippengebet pačerje z kolej hubu, Brotstudium studije khlóba dla, Wetteraussichten wuhlady na wjedro, Vergiftung zajźłoženje abo z jědom zawadźe, Raffengift jěd na šury. Skoda, zo nimamy připrawy k wutupjenju zmylkow!

Najważniša /widźeńcnosć/ je čołm. zjenohozdónka wurubany.

/widźomnosć abo wohladajnosć/.

Serbski sprawnje skrótka praj:

Najhódniši wohladanja je čołm jenoho zdónka.

Tu staju słowa z knihi Wustmann. Sprachdummheiten: „Najlěpši přełožk njeje tón, kiž zmysł pratexta nanajrazniśo a nanajdospolniśo tołmači, ale tón, kiž ma zdobom najlěpšu rěč njepřizwolejo ničo cuzej rěči; k tomu pak su často hlubše přewroty pratexta nuzne, dospołne přemjenjenja sadow, skaćowanja a rozšerjenja husto bije so hołowa bitwa, na-li so cuza rěč přewinyć a „serbski“ jeje raz zdźeršany być. Stawa so to wšudźe!

„Staršа kuježnička /k blidowemu susodej/.“

/k susodej za blidom/.

To je Tischnachbar w prawym zmysle; blidowy susod je njemóžne stworjenje. Podobnje rěka Lebensarmut der Wüste khude žiwjenje pusćiny, Kurzatmigkeit kuši dych, Altersm stary wěk, Mittelalter, sréni wěk, Langeweile hoła khwila (z Poršć, Kroaabo Krummfürstchen Křiwa Boršć, Neuk-r! Nowa Wjes.

„Bóh žołmuj jeho /kompuć/.“

/nawrót/.

Haj nawrót kóždeho Serba k Serbowstwu a krasnej serbskej rěči!

„Na dompuću/ zetka bratra.“

/Duchy domoj/!

Też to je hižo před 40 lětami młody Bart-Čišinski zasudźił, ale mnohi to hišće nihdźe zhonił njeje. Snano něsko so tele wohlidma zbudja. Nawrót a puć domoj do serbšćiny je mnohemu pastyrjej přeć, přełoż jeho wowcki hižo doma su.

Hin- und Rückfahrt jězba tam a sem.

Wutralna zhromadźizna serbskeho towarstwa „Nadźija" w Budyšinje.

Wutoru 6. nalětnika wječor zhromadźi so Budyska „Nadźija" w Katolskej towaršowni k swojej lětnej hłownej zhromadźiznje. W nahladnej syle zeńdźechu so sobustawy a hosćo. Korčnar běše jstwu wosebje rjenje připrawił, hlida rjenje z bźlymi rubami přikryl a wazy z kwětkami na nje nastajał.

W 9 hodź. wotewri njesprócniwy předsyda towarstwa „Nadźije", knjez Krječmar, zhromadźiznu, wšitkich přitomnych wutrobnje witajo. Postanywši wuspěwa towarstwo k zawodej stučcy z našeje narodneje hymny „Rjana Łužica". Zastupiwši do dnjoweho porjada wozjewi předsyda program hłowneje zhromadźizny, přećiwo kotremuž so nichtó njewupraji, zo so tak za dobry spózna. Městopředsyda poda na to krótke rozprawy wo poslednjej měsačnej zhromadźiznje, wo posedźenju župy, „Jan Arnošt Smoler" zańdźenu njedźelu w Serbskim Domje a wo hłownej zhromadźiznje Posmjertnuje pokładnje župy „Jan Arnošt Smoler", kotrež so tohorunja njedźelu w Serbskim Domje wotmě. Wobsěrnu a dokładnu lětnu rozprawu wo towarstwowym skutkowanju we zańdźenym lěće běše předsyda sam zestajał a ju towarstwu wozjewi. Z njeje wukhadźeše jasnje, zo běše zańdźene lěto bohate na dźěle na narodnym polu. Mnoho je „Nadźija" w minjenym lěće swojeho skutkowanja wukonjała. Njesprócniwje je towarstwo ze swojim předsydstwom so zhromadnje prócowało, zo by khorhoj Serbowstwa w Budyšinje a też zwonka jeho murjow wysoko dźeržała. Wuzběhujemy tu jenoż dwě předewzaći, kotrejž stej so towarstwu wulkotnje poradźiłej. Najprjedy spominamy na posledni „Ptači kwas", kiž sebi „Nadźija" k prěnjemu razej w „Krónje" wuhotować zwěri. Zo je so runje tutón „Ptači kwas" tak wulkotnje poradźił, to ma so towarstwo jenož swojemu předsydźe dźakować, kiž je sebi tutu kročel, wot kotrejež su jemu drje z wjacy hač jeneje strony wotradźeli, tola zwažił. Wuspěch swjedźenja běše z njepowalnym dopokazom, zo běše tak na prawym puću. Druhi wulki skutk za narod běše wulět towarstwa do lubych Wojerez, tutón dźeń drje sobustawam „Nadźije" kaž też Wojerowskeho serbskeho burskeho towarstwa njezapomnity wostanje. Wuspěch tuteho wuleta běše tón, zo „Nadźija" Wojerowske serbske burske towarstwo, kiž ma na 170 sobustawow, za Domowinu sobu dobu. Njech pak to wšitko rjenje kliniči, dha pak měješe towarstwo na druhej stronje so ćežko bědźić. Rozpominanje njezwjeselacych wobstejnosćow, pod kotrymiž „Nadźija" sobu ćerpi, dowjedźechu k jara žiwej debaće, na kotrejž so wjele sobustawow wobdźěli. Po rozprawje pokładnika, kotraž běše zwjeselaca, dokelž je so finanene połoženje towarstwa połěpšiło „a po rozprawje revizijow séćhowachu wólby.

Za swojeho předsydu wuzwoli sebi „Nadźija" zaso jenohłósnje z aklamacija swojeho dotalneho wjednika, knjeza Krječmarja. Wón pak po nazhonjenjach zańdźencho ćežkeho lěta jenož z ćežkim rozsudom zastojnstwo přenjeho předsydy přija, krute wuměnjenja stajo. Pilne sobudźěło wšěch k lěpšemu towarstwa dyrbi być zakład přichoda. Za městopředsydu bu dotalny městopředsyda Ducman tohorunja z aklamacija jenohłósnje zaso woleny. Z pokładnikom towarstwa wostanje dale knjez Nowak, towarstwo jeho jenohłósnje zaso woleše, tohorunja knjeznu Hajnec za jeho pomocnicu, kotraž je hižom też w minjenym lěće tuto zastojnstwo pilnje wukonjała. Za pisma wjedźerja bu jenohłósnje nowy wuzwoleny knjez Leska, wón zastojnstwo přija. Dźiwadłowy zarjadnik wosta dale knjez Sajba. Hačrunjež měješe k tomu napřećiwne měnjenja, dha dyrbješe pak tola nazhonić, zo towarstwo swojeho wupruhowaneho dźiwadłowego zarjadnika, kiž je jo runje w nastupanju dźiwadła na tajki slawny skhodźeńk dowjedł, spušćić nochce a też njemóže. Towarstwo wita z wulkim dopokazanjom, zo swojeho njesprócniweho sobudźěłaćerja jako swojeho dźiwadłoweho zarjadnika dale wobkhowa. Za dirigentow „Nadźije" bušta knjez kantor Šołta a knjez Wowčeńk wuzwolenej, kotrajž budźetaj zhromadźe towarstwo w spěwje wuwučować. Do wubjerka bušta wolenaj knjezaj Hajna a Kindermann, kotrajž staj też zdobom revisoraj; knjeżny wuzwolichu knjeżnu Šěrćee jako zastupjerku knjenjow a knjeżnow we wubjerku.

S

Po wólbach stejachu na dnjowym porjedźe namjety, z kotrychž so séćhowace přijachu: Towarstwo wobzamkny, zo ma so lětny přinošk za knjezow na 4 hriwny a za knjeżny na 3 hr. powyšić. Za to dostawa pak kóždy sobustaw měsačnje „Skowronck" darmo k čitanju. Dale přija so namjet, zo maju so při towarstwowych skhadźowanjach rjane zabawy wuwić. „Nadźija" chce w bliższim času zestajeć přehlad wo swojim skutkowanju wot swojeho założenja hač do dźensnišich dnjow. s

Skónčnje předsyda hišće 5 knjeżnow za nowe sobustawy do towarstwa přija. Z wutrobnym dźakom za dotalnu skutkownosć a z naležnej přeswu wo dalšn swěru k towarstwu a k dźěłu za naš narod skónči předsyda jara žiwu a zajimawu lětnu hłownu zhromadźiznu, po kotrejž sebi towarstwo hišće někotre z našich rjanych spěwow zanješe a so na to rozeńdźe.

„Nadźija" pak njech krći z nowej nadźiju do příchoda a njech je ji spožćene zbožowniše lěto we narodnym dźěle! Horje k wyšinam! je jeje hesło. Njech so njeda na swojim puću nět nikoho zamylić!

Serbske knihotłace dźaki

poruča

Serbska knihatnja w Budyšinje

Zhromadźizna ratarskich dźěłaćerjow.

Njedźelu 26. februara 1928 wotmě so w Budyšinskim w Lubiju wotrjadna konferenca zentralneho towarstwa ratarskich dźěłaćerjow, kiž běše jow kaž tam wot jow dźěłaćerjow a dźěłaćerkow z ratarskeho wuprawjana. We zhromadźiznje jednohłósnje ko wo wuknadźe krajneho ministerstwo ko dóla a wo powschitkownym nuzowanym połoženju ratarskeho dźěła. Hłowny wobkhowany wjednik Blum-Barkowski delkadźe strachi, kiž ratarskim dźěłaćerjom na fojčanym a hospodarskim polu hroža. Wón pokaza, je ratarskim pisches wschelake wobstejnosće do nich jich, wusłuchnych pak na druhej stronje, kak je hospodarske położenje ratarskeho dźěłaćerstwa runjewon ratarskeho. Dźěłaćerjo w ratarstwje dźeja hišće je wjele wjetšich napschećo, hdyž ko jim hnydom wołoženje njepowschi. Z strony hłowneho farjadstwa zentralneho towarstwa ratarskich dźěłaćerjow ka ko na krajne kuzerstwo nanjen a jako nja k westtwowjacym nujowoho położenja w ratarstwje podate. Wšo jasnjnje jwjask rat. dźěłaćerjow hišće, jo maju ko nałożne srědki k westtwowjacym nujowoho wołoženja na kóždy pod na prěnim městnje k wołoženi nujes ratarskim dźěłaćerstwom natoćć.

Sapěšanz w němšćim řeznje Hartmann-Dźěłaćerjow dosło k wowjedźenjam, kiž běchu ko jwulkim pschiwschitkom pschiwdate jeschowaze a proji, jo na ratarskim a kajnju samoskerźenja dbeź. Hdyž ko pschihwolenym dowjedźe mjsdy ratarskim dźěłaćerstwom łóchi a lubjej k dźěłu dźeli. Ratarskim hrěchi bchi k tom nujne dźiwne rucy a mjechcjanskim dźěłaćerstwom wołoži ko rosćuch pschinanju dźěła na krajn. Ko ko w tutom nojnapsan mjchi hało, potom by ratarskim dosći dźěłaćerjow k ruzy nuzy ćicha wutkajnych dźěłaćerjow w ratarstwje ko ko wjele pomjenschicha.

Ritko poda wotkrjejmy sekretar Scheffel-Bohuš rozprawu wo njdowych jednanjach, wobsehje we wujsku. Tutón ko jenohłósnje wotpokasla a pschiwża ko ješchowcy rozkaz:

„Na konferency zentralneho swjasla ratarskich dźěłaćerjow w Budyšinskim a Lubju swjedźenych ratarskich dźěłaćerja a dźěłaćerki rosłcho-jaskeho wokrjesa pschihłosuja ko jenohłósnje žadanju hłowneho farjadstwa njemskeje organizacije na krajne kuzerstwo, jo ko ratarskim poskdenu pomoc na prěnim městnje cjeśe wobrjesenim ratarskeho dźěłaćerstwa pschinuzowcy. Spěchny pomoc je nujna, njedyrbi-li ratarske dźěłaćerstwo jednelowanje a grudnje jahjnjej zhtoż by kulturneho ludu njchchcne wsch. Z rosharjenjom ko zhromadźeni wo wujskde krajneho ministerstwa ko dźělo ktjschcli. Nom pschijdźeły widźomy pjenicka wot 1. měrza a ½ pj. wot 1. junija na ludnu njeschwedźi we krajnjenju jednarjow a krajneho ministerstwa za dźělo. Hłowne farjadstwo zentralneho swjasla ratarskich dźěłaćerjow ko prošu, ko by jajiny ratarskich dźěłaćerstwa też w pschihodze energiju a lomenje nimo powolo kaž hacj dotal. W pschchcjcjnym cjśim wopomanju budu w rosćcho-jakim wotkjejm organizowani ratarjy dźěłaćerjo zentralu jmj. rat. dźěłaćerjow ludu dźerjcej."

Přilopk

* Wohrli w Želewitzkim wośu. W pónjom rjanu rjedu za do Frankobroda n. M. so piatk wokota 21 hódź. wot Rüsselcheimom a Naumburgom wustajli želewitzke wogi lapati. Wohrli so ruchje na zady wóz wustajichu. Farmaz jelanskeho wujzwa spinadło. Traktor dołu, hdy wobkhodny wohrli sjadchu. Cjah z wulkim farmaz pjenicka wot Frankobroda dalšeje. Wjki wjanju za wjki farmaz dźachu, jo bchu pschiwonaty do pschihodnje městnje pod powjernym wotnom tónkich zigarow cjahli. Jotrej ko cje želachu a ju tak wohrli zapowjedźe.

* Wulki wohrli w jetej wóz. W Riepin wa Kaster w Mecklenburgskej zadnowskeje njedźelu wogromny wohrli. Schesćej domskich a hospodarskich twarjenjow wotpali. Stót mózachu nimo te mschitkom wukonjeć, noż jena krowa a dwaj konjej so spalichu. Rataste schim, wulke ztkadu je jnjow a domizca nadoła. Wohrli so nimale wschitka habuspali. Kak je wogi nastał, njeje hischcje znate.

* Se zjdźim želesem spaleni. W schkrěni Wilhelmowcje kěły w Mühlhanjenje w Pohrimitzi wu so z jenoko lótja klake želeso do dźěłarnje, w kotrej dźěłaćerjo pschehowachu. Želeso dowjedźe tak cjeśe wopali, jo ja krótki cjoh w thrownni wumjeć taj. Tjeśi dźěłaćerjo mózejcje ko drje z dźěłarnje wuchcć, tola tej jeho wopalenja jm wulky strachu.

* Mandźelska tragedija. W nozu na niedźelu je w Cjsnje 35-lětna mandźelska Ruckowa na rannje wobe 4 hodź. swojeho mandźelskeho, kiž we łoju jsnje, z revolwrom. Mordaćka běschc hjtom dźeń pschedy mordarstwom wupruhowała, pschi cjinu ko z jeje pschchtadowanje wujsel puschcji a do durjow jajdze. S pschichtowanje ftwa pu dopolnje rozschahanje swojdne wobstejnosće. Po wukonjannu njesfutku dźěłaćerja Ruckowa do swojeho starschcju. Tu polizija bórzy na to jaja. Wona ko swojeho njesfutka haydom wujnala.

* Wobsehutnuwaja bura na kupje Santorin. Po powjerch f Athena na kupje Santorin w Egejskim morju nastu łyhnje woheń hlnwa. S jeho lótja haha wohcń a klaka konjenje do powótra f wulkim rapotam. Pa dotalnych powjedźenych ujcje f wobydlerstwa kupy, kiž je 43.000 hr schow hyhne, nichtó do schkody pschischol.

Směški.

Ow jej! „Schto placji tuta jědźenja?" prašiła ko kujes we wobkhodze. „2000 hr." wotmolwi pschedawaćerjo. „A wotwudźeće to też žanc?" „Swjo we, Hjkam jich w tutym lěće pschedach. Sćmeli też wašeju klijentu napisać?" „Njetrjebaće to! Pschihlon mjenujn wot je nanznecho hamta" a dźiu ko wo wajchim wobhermanu dawku pschchwědźicj. Dobre ranje, moj kujeje."

** **Stwulina w hlon.** Wobdźělerjej zjrkuha thwaicjcho nalcjemu muzej wudrjeju swojeho hlona (elefanta). Jedenmu ko praji, położ pjenjes na thamor, dha to jejsch dosche sajimawy, tak wón wujpołe na thamorje pjenjes a hlon bjhły tyhnu. Wobdźiwajsche mudrosć hlona a zadatne hnu mienjes wrócjo. — „Wobzarnju", napschcjći

Sokołstwo, sport a hry.

Kolcsarstwo.

Zalowy sportski swjedźeń Budyskeho wokrjesa we Łužiskim zwjazku kołojězdnych wotmě so sobotu 8. měrca 1928, wječor we 8 hodź. w Kehelekulerni we Budyšinje. Tutón swjedźeń běše jara bohaće wopytany a je so wulkotnje poradźił. Swjedźeński porjad, kiž so wot 9 hač do 11 hodź. wotwiwaše, poskići wulkotne wumělstwo jenotliwcow a skupinow. K spočatkej zaklinča zwjazkowe přezpołu. Jako běše wuklinčało, powita knjez wyšši wučeř Lehmann-Budyski towaršow a hosći. Na to poskići Budyski wokrjes powitańsku reju na kolesach. Po tym wustupi knjez Helmut Wollmann, syn znateho wumělskeho kolesarja Wollmanna ze Sćjce. Wobdźiwać maju so hižom kumšty tutoho młodeho, hakle 16lětneho wumělca, kiž su na jeho starobu woprawdźe překwapjace. Wumělska šěsćich kolesarjow kołojězdneho towarstwa „Opel" ze Zhorjelca sćěhowaše. Poskićenje hubješe so wosebje dla zmjernosće, z kotrejž so předwjeduje. Wumělski kolesař a zdobom němski mištr knjez Hendrich Wollmann běše też tu ze swojim wumělstwom na polnej wyšinje. Wón, tón 48lětny, swoje wumělstwo jenak ekstatnje a wěsće wukonja. Jězdźenje w skupinach (4 kolesarjo na jenym kole), kotrejž Zhorjelske towarstwo „Opel" přewjedźe, dyrbi so tu khwalobnje naspomnić. Jara spodobała je so mištrscy jězdźena wumělska reja towarstwa „Wanderlust" z Bertsdorfa. Po tutym wustupje pokazowaštaj knjez Wollmann a syn zhromadnje swoje wumělstwo na jenym kole a žnještaj šumjacy přiklesk. Reja, při kotrejž kolesarjo jenož po zadnim kole jězdźa a maju přednje w powětře, žadaše sebi wosebitu wušikanosć a towarstwo „Wanderlust" we tym přenjetne wumělstwo pokaza. Rjane wotmětnjenje přinjese Wollmannowe wustupjenje na wysokim kole a z druhimi kołami, při kotrymž ma so jeho wumělstwo přeco znowa wobdźiwać. Bólhrańe na kolesach mjez Zhorjelcom I a Zhorjelcom III wohzamkny program z runyn 5:5 K bohatemu programej přizamkny so pyšna rejka. Łužiski zwjazk kołojězdnych może pak ze swojim swjedźenjom jara spokojom być.

Zwjazk Němskich kołojězdnych, skupina 36 — Budyšin. Skupina wotmě wutoru wječor w Měšćanskej zahrodze w Budyšinje posedźenje předsydstwa, na kotrejž knjez R. Salm wo zwjazkowej zhromadźiznje w Erfurće, kotraž běše 19. a 20. februara, rozprawješe. Swojeho porjadneho dźěła dla bu zwjazkowe předsydstwo cyle zaso wolene, dokelž běchu pjenježne wobstejnosće pornjo prjedawšim létam wjele přihódne. Mnoho namjetow z hłownebo dźěła skupiny same wotbudźa. Skupiny z 300 sobustawami wostanu kaž dotal samostatne, potajkim njejsu hišće k zjednoćenju do wulkich skupinow přikle. Dlěši čas žadaše sebi wuprajenje wo nadróżnym wujězdźowanju. Hižom prjedy su byle jednanja z industrijemi, kotrež nastupa, wo wutworjenju nadróżnych a čarowych wujězdźowanjow w bliższim času, zo ma w přichodze podpjera mytow wotpadnyć. Nětko je so wo tutej należnosći tak dojednało, zo je wot léta 1929 kóžda podpjera industrije, wosebje wustajenje hódnostnych mytow zakazana. Dale maju so nadróżne wujězdźowanja na najnižšu měru zamjezować, dokelž je strach přiběracheho autowelho wobkhada přewulki. Za to pak budže so němski stat starać dyrbjeć, zo wjetše gmejny, wosebje města z wěstej ličbu wobydlerjow, wujězdźowarnje natwarja, hdyž móže so kolesarske wujězdźowanje dale hajić, zo njebychmy předewšem też za wukrajom stejeli, štož ze zamjezowanjom nadróżneho wujězdźowanja samo wot so zastupi, dokelž tu kaž w drubich krajach autowych dróhow nimamy. Za wšitke wujězdźowanja je dowolnosć ministerstwa trjeba. Za to pak njeje wjacy dowolnosće wokrjesneho a hamtskeho hejtmanstwa trjeba, dokelž ministerstwo swoje zdźělenja dale dawa. Na to poručachu hišće wo dnjowym porjedźe, wobsadźenju předsydstwowych městnow, wo zapodatych zamolwjenjach a wo postajenju płačiznow za zymski skupinowy zjězd w Kamjencu, njedźelu 11. měrca, připołdnju w 12 hodź. posedźenje předsydstwa, ke kotrejž so skupinowa zhromadźizna a wólby přizamknu, w hosćencu „Hwězdy". Popołdnju w 4 hodź. dopórdne wubědźowanje w hosćencu „Město Drježdźany", wječor w 7 hodź. tam zalowy sportski swjedźeń. Autobus do Kamjenca wotjědże z dypkom w 11 hodź. dop. tam dla rozdźělenja městna z časom zeńdu.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

•S. N.• płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowóznikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, zapr. dr. w w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2587.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaź, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. ▪ ▪

Čisło (Nr.) 59 — **Budyšin — pjatk, 9. měrca 1928 — Bautzen** — **Lětnik 87**

Sakski sejm.

W sakskim ſejmje je ſrjedu ſozialdemokrat **Arzt** debattu wo ſakſkich ſtatnych finanzach wotewrił. Rosprawa finanzneho ministra wo finanzach po jeho měnjenju rozpjerſchenoſć a rostſchikanoſć koalicijeho knježerſtwa pokazuje. Statne finanzne połoženje je jara thutne, a wobmyſlenja ſo połyſnjeja, hdyž je ſtyſchcheć, ſo ſu wſchě reſerwy pſchetrjebane. So dyrbu ſo wudawki ſmjenſchiće, je ſo pſchi ſpomoženju dźěłonjemjerjow, pſchi twarach ſchulow a ſołkowjnjow a pſchi wuprawjenju wěrjuſchčenjow lutowało. Sozialdemokratoja njebudźa tomu pſchihłoſowacź. Tam, hdźež ſo jich měnjenju ſtat ſwoje ſozialne winowatoſeče njedźelnja, budźa wjetſche wudawki namjetowacź. Też kataſtrofu dźensa ſozialdemokratoja pomhacź, ale po druhim puću dyšli knježerſtwo. S kriſu w kataſtrofje landbund ſwrěſchcźi, kotryž dże kataſtrofu mjenje pomhacź, dyšli němſkonazionalnu politiku ſpěchowacź. Natarjo dyrbja ſo roſſwětlicź, ſo bychu ſo twoi landbunda dźěłili, a muſ pſchi muſu ſ dźěłacźerjemi ſa lěpſche wobſtejnoſće wojowali. Kapitalej ſtatnych kataſtrofich hoſpodarſtwow budźeny ſwoju kedźbliwoſć pſchiwobroćeć, dokelž ma knježerſtwo myſlić, tele hoſpodarſtwa pſchenajeć. Wo dźěłacźerjach ſo w zyłej rěcźi niczo njepraji. S jeho dźěłacźerjo widźa, ſo wot tuteho knježerſtwa nimaju niczo wočakacź. Sa ſchćitanje młodźiny je ſo pſchemało poſtajiło, 50 000 hriwnow ſa pohoſćenje ſchulſkich dźěći je ſo wuſchmórnyło.

Praſchenje ſarjadniſtwoweje reformy ſtaj finanzny miniſter a preſident Schieck wopak roſumiłoj, dokelž reformu jenož jako finanznu reformu wobhladujetaj. Se ſarjadniſtwowej reformu dyrbi pak ſo ſarjadniſtwo demokratiſowacź.

Němſkonazionalny **dr. Eberle** nětčiſchej němſkej wuſtawje winu dawa, ſo ſu finanzy wſchěch němſkich krajow njeſpokojace. Wójnu ſmy dla njedobkahanja khłěba ſhubiłi. Tohodla bychu ſo dyrbjeli po ſkónčenju wo to ſtaracź, ſo by němſke kataſtrofu mohło němſki lud ſeźiwiecź. Korjeń naſcheje mozy leži w hojenju němſkeje rołe. Njech ſebi tola ſozialdemokratoja próſu ſalutuja, katarjam nabarbiecź, ſo ſu jich pſchećeljo. Kataſtrofu a ſrěnje worſchtu dyrbja ſo połyſnicź napſcheciwo wulkim němſkim a wulkoindustrijam. K roſſchmatanju wobſtejnoſćow trjebamy wjetſchu móz němſkeho preſidenta, trjebamy w krajach ſtatnych preſidentow, kotrjž ſo pſchi roſpuſchćenju parlamentow njeſłuchaja, ale ſu ſ ſaktorami wobſtajnoſće. Stejiſchćo němſkoſtatneje rady dyrbi ſo połyſnicź. Dawkowe knježerſtwo krajow a gmejnow dyrbi ſo wobnowiźi, pſchede wſchěm też zyłe ſamoſarjadniſtwo gmejnow.

Kommunist **Böttcher** dr. Eberli ſnapſchećiwi, ſo ſo dźěłacźerjo jeho ſeudaliſmej ſkerbo pſchećiwiwja. Miniſtrowa rěcź wo krajnych finanzach je ta ſama kaž loni. Finanzne roſliczenje napſcheciwnoſće worſchtow w měſchćanſtwim ſtacje pokaſuje. Wudawki ſa ſtatne ſajimy ſu ſo powjetſchiłe, ſozialne wudawki pak ſu ſo pſchitiſhale. Dźěłacźerſtwu wobhladźerſtwu njedamy na tym dźěłowacź, ſo móža ſo jenož ſ **powróćenjom měſchćanſkeje republiki** wobſtejnoſće trajnje połěpſchićź. Kommuniſtiſka ſtrona finanzne roſliczenje knježerſtwa měſchćanſkeho bloka njepſchiſpoſnawa.

Němski sejm wo wobkhadźe.

W debaće wo němſkim wobkhadźe zentrumſki ſapósłanc Giesberts praji, ſo je ſłutniwoſcź najſchkódniſcha, hdyž ſo pſchi wutwarjenju wobkhadźadołow lutuje. Němſkej żeleſnizy dyrbjale ſo ſrědki dacź, kotreż ſu ſa roſwiſeſe wobkhada a ſa połěpſchenje wojoweho materiala trěbne. Rěčnik namjetuje, ſo bychu ſo też trěbne ſrědki k roſchěrjenju Hanſaſkeho a Aachenſko-Rheiniſkeho kanala pſchiſwolile.

Praſcha ſo, kak ma ſo ſ **nowymi projektowanymi Rheinowymi mostami** pola Speyera, Mannheima a Ludwigshafena.

Dróhi dyrbja ſo połěpſchićź, ſo bychu mohłe wſchědnje pſchiběrazy wobkhad cźeſitich automobilow wudźerżeć. Hewak ſo raz w mjeſiſchich měſtach ſ trajnym ſchaſenjom khěže ſaſtupnu. Dyrbi też móžno być, wobſebite automobilne dróhi natwarićź, kotreż dyrbja ſo ſ dawkami automobilow, kotreż je wuźiwaju, wudźerżeć. Lětaſki wobkhad dyrbi ſo dale ſpěchowacź.

Wotebjeranje narodźenjow.

W němſkim ſejmje je hrabja Weſtarp ſłědowaze napraſchenje ſapodał: Kataſtrofalne wotebjeranje narodźenjow w němſkim ludu najwjetſche ſtaroſeče ſa pſchichod ſbudźuje. Wobaraṅje pſchećiwo tomu do najwažniſchich ſtatnych nadawkow ſłuſcha. Je ſebi knježerſtwo ſwoje ſamolwitoſeče w tymle praſchenju wědome a ſwólniwe, je ſrowej a ſkutkowej wobhladźerſkej politiku tymle ſtracham napſcheciwo dźěłacź?

Rozrisacy wusud za Barlinsku metallowu industriju.

Po dwanaćehodźinſkim jednanju je wurunnaca komora ſłědowazy roſrišaźy wuſud wuprajiła:

Mjes ſwjaſkom Barlinſkich metallowych induſtrialnych a ſwjaſkom němſkich metallowych dźěłacźerjow je ſo ſłědowaze dodźenanje wobſamkło:

Hodźinſka mida a akkordiſka ſaſtužba graticźerjow ma ſo ſnowa pruhowacź. Snowa pruhowanje minta je jenož na jenotliwe akkordy poćahowacź, ale pſchimjerjoſć mjedy a akkordom ma ſo powſchitkownje pruhowacź. Też ma ſo mjeda zyłych ſkupinnow w dźěłanju gratow tohorunja pruhowacź. Jeli ſo ſo w dźěłarnjach njeby dojednanje doſpjło, by ſo wo tym **je ſpuſtutkowanjom ſwjaſkow dośtoužnje roſkudźiło**, pſchi čimž bychu ſo, jeli ſo by trjeba było, měłe podłožki ſa wobliczenje akkorda ſa jenotliwe ſkupiny graticźerjow ſwěſćicź.

Po roſrišaźnym wuſudźe maja dźěłacźerjo pſchi ſawadnych akkordach ſobupoſtajace prawo, jeli ſo ſo kommiſija ſ dźěłodawarjow a dźěłacźerjow ponjemnje. Hač do ſchtwórtka popołdnju ſu dźěłodawarjo a dźěłacźerjo měli woſjewicź, hač roſrišaźy wuſud pſchijimaju.

Beneš jako wodźef Zwjazka Ludow?

Parižſki „Intranſigeant“ je ſ Genfa ſhonił, ſo ma ſir **Erik Dummond**, generalny ſekretar Swjaſka Ludow, kotryž je wot 1918 adminiſtragiju tehole wuſtawa wodźił, wotpohlad, ſwoje ſaſtojniſtwo ſłožicź. Nadźiwnym ſpodobam je pjeća hižo pſched nětkotrym cźaſom pſchecze wuprajił, ſo bychu ſo ja jeho naſlědnikom roſhladali. **Jako taſcheho ſu dr. Beneſcha, cźeſkoſłowakſkeho ſwonkowneho miniſtra namakali.** Tutón je pjeća ſwólniwy, ſo politiſkeje dźěławoſeče w ſamoſtatnym kraju wotrjeć a adminiſtratiwne wjedniſtwo Swjaſka Ludow pſchewiſacź. Po dokładnym pſchemjenjenju ſtatuta Swjaſka Ludow dyrbi ſo jemu daloko ſhaṅaze połnomóz dacź.

Swoboda dominijow jendźelskeho knježerſtwa.

Miniſterſtwowy pſchedſyda Herzog w połodniſchej Afriźy je ſchtwórtk w komorje namjetnyk, ſo by ſo wobſamknjenje konferency jendźelſkeho knježerſtwa potwjerdźiło. Pſchi tom praji: Roſprawa konferency jendźelſkeho knježerſtwa ſwobodu połodniowafriſkeje unije pſchipowěda. Kóždy dominion (kolonija) je ſ ſnjeſom ſwojeho ſamſneho wobſuda. Schtož mjenjenje naſtupa, ſo, hdyž Jendźelſka do wójny ſaſtupi, kóždy dominion wot ſameho do wójny ſaſtupi, waṅoſcź na to kładu, ſo ſo prawo kóždeho dominiona na neutralnoſcź ſprawnych a ſdobnych pſchiſiṅnow njehodźi pſrećź.

Miniſterſki pſchedſyda Herzog potom wo Swjaſku Ludow rěcźo praji: Niż jenož Jendźelſka a kóždy dominion, ale też kóždy dobuſław Swjaſka Ludow ma winowatoſcź, měr a neutralnoſcź ſatkowacź.

Wójna Arabiskich pſrećiwo Jendźelskej.

Wójna w Arabiſkej, kotraž je ſo ſ rubjeżnymi nawaleni pſches krajne mjeſy ſapoczała, je ſo bóriẏ tak roſſchěrika, ſo je Jendźelſka nuſowana, ſwoje wojeſke mozy w Paleſtinje, Sajordanſkej a w Iraku pohyblnicź. Hedźaſki a Nedźſki kral Ibn Saud je wjedniſkom arabiſkich ſyłabow do Riada, ſwojeho hłowneho kwarćera, ſwołał a ſ nimi wójnſki plan wotrěcźał. Ibn Saud ſo boji, ſo ſo Jendźelcźenjo ſkradnu hotuja, jeho knježerſtwo powroćeć. Porokuje jim, ſo ſo wobſamknjenych ſrěcźenjow njedźerże, pſchi mjeſach wobtwjerdźenja twarja, kotreż jeho knježerſtwo wohrożeja. S Er Riada ſo powě, ſo je Ibn Saud ſyłahi Aimanow, Mutairow a Ataibow ſ bróṅjemi, municiju a ſtanami ſaſtarał. Swoje ſrěcźenje ſ Ibn Saudom ſtónczijwſchi ſu ſchejſchojo (wjednizy) tychle ſyłahow hnydom k mjeſam Iraka, Koweita a Sajordanſkeje wotpuczowali, ſo bychu nawale do tychle ſtronow pſchihotowali.

Wočakuje ſo, ſo ſo njepſchećeljoſnoſće hižo blišſche dny ſapoczną. Mjes tym Jendźelcźenjo wſchě pſchihoty cźinja. Jo bychu Nedźſkim ſyłahom (w ſnutſkownej Arabiſkej) jadźiwali, ſo do Iraka nawalicź. Nětkotre panzerowane cźaſi hižo po żeleſnicźej cźarje mjes Bagdadom a Basru jěźdża, a hłownemu kwarćerej jendźelſkich lětadłow w Urr je ſo porucziło, ſo maju wſchě lětadła pſchihotowane być, ko bychu ſo na kóždym měſtnje pſchi mjeſy pſchećiwo njepſchećeljej mohłe wuſiźeć.

W Basrje ſu we wulkim roſhorjenju, haczrunje powěſcźe ſe Sobeira, kotryž blížko pſchi mjeſy leži, praja, ſo je nětkole hišće wſcho ſmjerom. Powſchitkownje ſo boja, ſo ſu jendźelſke wojeſke mozy pſchesłabe, ſo bychu mohłe nawal Nedźſkich ſyłahow do Basry ſadźerżeć.

*

Po powěſcźi ſ Jeruſalema je pjeća kral Ibn Saud Iraſej a Sajordanſkej wójnu pſchipowědźił. Sſylne wójſko Wahabitow i nowocźaſnymi bróṅjemi wuhotowane, pola Maana ſteji, Jendźelcźenjo ſu ſydom taukow a 22 lětadłow ſ khitanju ſajordanſkeje mjeſy wutpóſłali. Jeli ſo by Ibn Saud wohrańdże ſwoju zyłu mać, ſ najmjenſcheje 200 000 muži ſyłnu, pſchećiwo Sajordanſkej a Iraſej naſtajił, by Jendźelſka muſewana była, wjeſke wojeſke mozy do Bagdada pósłacź.

Jendźelska zakitańske naprawy pſrećiwo Idnej Saudej cźini.

Paleſtinſke knježerſtwo ma ſo po powěſći ſ Bairy do ſpěcha, ſo by ſo pſchećiwo njepſchećeljeſnemu hibanju wahabitſkeho krala Ibna Sauda ſakitało. Pſchi ſajordanſkej mjeſy je ſo wójnſki ſtaw pſchipowědźił. Wſchitzy na dowolenicźy pſchekwapjacy offizjerjo a muſiſwa ſu ſo wróćo ſwołali. W Ramle w Paleſtinje ſamjerjeca druha kompagnija panzerowanych wojow jendźelſkich lětaſkich wojerſkich mezow je ſrjedu do Ammana wotjěła. S Egiptowſkeje ſu ſo muſiſwa a lětadła, i kotrymiž mjeſe 20 muži pſchijeć, do Amanna pósłałe. Njepſchećelſke wojerſke b'banje pſchiwiſnowarjow Ibna Sauda njeſu ſo hiſchće ſwěſćiſe. Tohodla hiſchće njeſu nadźiju ſwuſchćili, ſo njebudźe nuſne, k poruczenjeſi ſtejace ſakitańſke wojerſke mozy pohyblnicź.

Konflikt mjez Jendźelskej a Egyptowskej.

Egiptowſcy ludowi ſaſtupjerjo ſu ſo ſapowědźili, nowe ſrěcźenje ſ Jendźelſkej přijeć, ſ kotrymž ſo jendźelſke nadkněſtwo w Egiptowſkej na dalſche dźeſaće lět podešchi. Egiptowſcy dźensa ſo wot jendźelſkeho knježerſtwa wuſwobodźiś, tola bohužel nimaju mozow k tomu, ſwoju wolu do ſkutka ſtajicź. Tohodla by mudriſcho było, hdy bychu ſo ſ Jendźelcźanami dorěcźeli. Dobrowólnje Jendźelſko je wójſko ſ Egiptowſkeje njewoſmje. So by ſwobodny puć do Indiſkeje, Sueźſki kanal, w ruce wobkhowała, budźe wona ſwoje knježerſtwo w Egiptowſkej ſe wſchěmi mozami ſakitowacź. Pſchećerſtwo tomu wſchě protesty Egiptowſkich nicźo njewuczinja.

So bychu Egipcźenjo ſwoje pſchećerſtwenje ſpuſchcźili, je jendźelſki wyſchſchi kommiſar jako ſaſtupjeŕ jendźelſkeho knježerſtwa egiptowſkemu knježerſtwu nowu notu pſchepodał. Jendźelſke knježerſtwo w njej pſchećerſtwo nětkotrym ſakonjowym naćiſkam protestuje, wo kotrychž egiptowſki parlament wurađuje. Po mjenjenju jendźelſkeho knježerſtwa bychu wone poćeſće, porjad w kraju ſatkowacź. Jedna ſo wo tſi ſakonje, kotreż Jendźelſka njepſchijimuje. S prěnim ſakonjom ſo ſakaſnja noſchenja bróṅjow wróći. **Po druhim maja ſo gmejnſki pſchedſtejicźerjo ſwobodnje wuſwolicź, mjes tym ſo jich nětkole inniſtowny miniſter pomjenuje. Po tſeczim ſakonju bychu ſo politiſke ſhromadźiſny bjes dowolnoſće wyſchnoſćow wotmětcź ſměle.** Jendźelſke knježerſtwo w nocze praji, ſo po njeſwobnowjenju jendźelſko-egiptowſkeho ſrěcźenja deklaracija ſ lěta 1922 ſaſo do mozy ſtupi. **S njej ſo Jendźelſkej ſamoſtatnoſcź ja źiwjenje a ſwójſtwo wukrajanow napołoji.** Nota ſo je ſkowami ſkónči: Jendźelſke knježerſtwo dyrbi ſebi wuměniecź, pſchiſłuſchne krocźele cźiniecź, kotreż ſebi wobſtejnoſće ſadaju.“

Njemcźy w Kairu.

W Kairu, hłownym egiptowſkim měſcźe, je ſo ſchtwórtk mjes ſtrajkowacymi ſtudentami a policiju na dróhach wojowało. Studentoju ſu ſpytali, ſo do klubowoho twarjenja nazionaliſtiſkeho ſtrony bobyeź a nazionaliſtiſkich ſapósłancow nabiecź, kotriž běchu po mjenjenju ſtudentow pſchećerſtwo

Hendźelčanam pschestajbje posmpakl. Wjele policistow a studentow je so wjecza sranilo.

W Tamtachu su studentojo tři automobile, mjes nimi automobil egiptowskeho kommandanta, spalili, kotryž bě tehorunja w strasche.

Štyri smjertne wusudy w Moskwje.

Moskowski wyschschi wójnski sud je poslednje dny kedźbolíwosć sdobnjazy prezeh pschewjedł. W julíju 1926 su so rěsak a druhe iwarjenja Leninskeho papiernika we Dubrowsku wotpalile. Schkoda 1½ milijona rublow wuczini. Schtyrjo sajeczi japalerjo, pschistajerjo papiernika, su so wusnali, so su wohenj po poruczmnosczi finskeho agenta Charlia Bugenhofa założili. **Sud je wschitkich schtyrjoch k smjerczi je zatželenjom sajudźił,** mjenjo, so je wottraschazy wusud musny, dokelž japalerja rustkich fabrikow a industrijowych dźelarnjow a so nacziniaja schkoda pschiběraju.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 9. nalětnika.

Franciski wudowy.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1".

† 1895 ludowy basnik kubeř Jan Albert we Rachlowje, 96lětny. — Khodźeše po swojej wosadze kaž stary Simeon, wšitkich ze swojej šesćedostojnosću zimajo a zbudźujo. — Běše w lěče 1843 hromadźe z Janom Sworu z Dróždźija Handrijom Pechom ze Rachlowa, Janom Pruskom z Brěžowa a Janom Lubjenskim z Rachlowa evangelske serbske towarstwo we Rachlowje założił. Tu so bjez duchownchu sami z modlitwu a wukładowanjom Božeho słowa natwarjachu jako pobožni serbscy bratřa. W jednym posedźenju spěwaše so wot přitomnych bratrow jeho 30 stučkow wobsahowacy samostatny kěrluš misionski: „Hdyž kedźbliwje so rozhladamy po cyłem kraju wokoło", kajkiežkuli je hišće wjacy pěsnił. Tři steja we Zionskich Hlosach.

* 1870 w Kumšicach August Mikela, nětčiši farař we Malešecach, wudawař Misionskeho Posoła, kotremuž dnjownicař nutrnje přeje, zo by čiły a strowy wostał.

* 1822 Korla Arnošt Pjekař w Budyšinje, kiž jako zasłužbny kantor při Michalskej cyrkwi zemře lěta 1902.

† 1895 ludowy basnik Jan Albert w Rachlowje.

Spomjatkuj sebi přisłowo: Kaž so młody nałožiš, tak so stary zadźerži.

Postrow do holanskich wsow wot Hany Brylec, dźowki wučerja Brylá we Michołcu, jako so do Budyšina wuda.

Budźźo tam Božemje w Mocholcu,
Tón Knjez budź z wami w Lubanju,
Tón, Knjez, was žohnuj we Napaću,
Tón Knjez daj měr we Pupliku,
Też Boža hnada w Zamostach
Njech wostanje tam kóždy čas.
Bóh w Styrjoch Dubach rozswěć was
A daj wam póznać hnadny čas!
Wy stari, młodźi hromadźi,
Wy wudowy, mali, bohaći,
Wy khudźi, husto zacpjeni,
Wy strowi, khori, njemócni,
Tón knjez budź z wami ze wšěmi!

23. oktobra 1855.

Farař Sykora w Minakale †

Dźeńża rano dóstachmy srudnu powěsć, so je knjes farař Korla August Ssykora w Minakale wczera schtwórtk 8. měrza wjeczor nahle do měcznosce sajschoł. Jako so po njewuczenym dołhim czaju z woprawnjenja a wopytow thorych njewótczi, dźěchu jeho pschiwusni pytacź a namakachu jeho pschi zyrkwinej muri morweho. Boża ruczka běsche jeho sajała a jeho žiwjenju nahle mjeru statka. Tak wotebźe wón z wožrjedź swojeho skutkowanja. Srudna powěsć rosnjese so ruczce po zyłej wokrjesce, kotraž někto wožrocżena wo swojeho drohego duschowapastyrja žaruje. S jeho smjerczu nabi so zyłemu Sserbstwu wulka rana, hdyž je jako jene žerbske farske městno próżdne. Hakle pjches 65 lět stary dyrbjesche knjes farař Ssykora swoju wobsadu wopuschczicź. Jeho cżěko pschepoda so Božej rolí póndźelu popołdnju w 2 hodź.

Se žiwjenja zemrěteho duschowapastyrja móżemy sćěhowaje podacź. Farař Ssykora narodźi so 5. oktobra 1862 w Delnim Wujesdże, hdźež běsche jeho nana ſ pjekarskim mischtrom. Wón wopytowaschе gymnasij we Budyschinje a studowaschе w Lipsku bohoslowstwo. Po swojim studowanju ſtužeschе lěto dobrowólnje pola 103. pěsch. polka w Budyschinje. 15. dezembra 1889 bu ja kaplana do Ketlicz powołany a w lěcze 1891 wujwoli jeho sebi jeho Minakalska wosada ja swojeho fararja, hdźež je 37 lět dołho sſutkował. Wosjenju běsche farař Ssykora ſ najstarschej dźowku knjesa farara lic. theol. Mrósaka, pryjedy w Hrodźischczu, někto w Budyschinku, kotraž někto ſ tjejomi znami a tjejomi dźowkami wo njeho żaruje. Najstarschi syn je ſ fararjom we Wjednarjecach, druhi je lěkař a tśeći referendar, ſ dźowkow stej dwě wudatej.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 741, hygrometer 0, thermometer we dnjo +6. Dźeńża rano we 8 hodź. barometer 743, hygrometer —8, thermometer w nozy —1. Wuhladny na žuche a šmune wjedro. Hižo sawczerawischim pišałmy, so šměmy najšerje sněh wocżakowacź. Tón někto je swojim běłym rubom sajo nasche pola a hona pschikrowa. Derje by było, hdyby trochu tolscho padnył. Po wschem zdaczu šmano šmna pschiběra. Nad połnocnej Europu so wyschina wupschestrěwa. Tuž może šmny, kaj łodojty pomětr ſ łodojtego morza, njesahacżeno k nam pschichadacź. Wječera wjeczor wokoło 1/9 hodź. so błyskasche. Skšenja je šmadnje na rjane posnuła. To chże wěsće hrajcź, so połnozna wyschina na mozy dobywa. — Jutśe swobotu zhdźa klóncz-ko 6,29 hodź. a chowa so 5.53 hodź. Měsacźk zhdźa wjeczor 10,20 hodź. a chowa so dop. 8,06 hodź.

*

— **Kradnuli su** 8. 3. 1928 w popołdnja ſ jeneje tudomneje dźěłarnje por chowa pódschowanych cżornych muſarjow schnórowanſkich stupnjow. — Dale kradnychu ſ jeneho wagona na tudomnym dworowym dwórnischczu 10 beſtow, kózda 2,60 m dołha, 15 cm. schěroka a 12 mm tołsta. Wo wjeżowne dźělenja proſy kriminalne wotdźelenje w Budyschinje.

— **Dla pschichodnjeho wjschscheho měschczańskeho sastupjenja.** Psched Budyschim hamtiskim sudom mějesche so metallowy dźěłacżeř K. Wenzel z Budyschina samolwicź, dokelž je wjschscheho měschczańskeho Niednera pschichwalił. Wenzel běsche, kaž to sam pschida, jako měschczański sastupjeř w jenym pożedźenju měschczańskich sastupjerjow w njepschitomnosći wyschscheho měschczańskeho prajił, so je wyschschi měschczanosta hebi pschrobliť rjez, so dóżel dźełonjemějerjow nochże dźełacź. Sa to jakubźi hamtiſki sud Wenzla k 100 hriwnam pjenjeżneho pokłostanja abo 10 dnjowm jastwa.

— **Sakſka krajna lotterija.** Pschi srjedźnym cżehnjenju 5. rjadownje 192. Sakſkeje krajneje lotterije wuczahnychu dobyczże wo 10 000 hr. na cżisle 37 924 a 42 399; dobyczże wo 5000 hr. na cżisle 22 163 a 46 154; dobyczże wo 2000 hr. na cżisle 3109, 20 475, 49 190, 72 527, 91 499; dobyczże wo 2000 hr. na cżisle 11 842, 22 402, 30 621, 39 044, 103 631, 113 605, 145 497, 147 369; dobyczże wo 1000 hr. na cżisle 5863, 7155, 30 894, 39 165, 45 586, 49 298, 53 139, 63 618. 81 399, 110 162, 135 338.

— **Ssswobodne mjasowe jetki** — Freibank — w Budyschinje. Sobotu 10. měrza dopołdnja wot 8—10 hodź. wotedawa so žiwe howjaze mjaso, punt po 50 pj., žiwe šwinjaze mjaso, punt po 50 pj., žiwe cżelaze mjaso punt po 50 pj., parjene howjaze mjaso, punt po 40 pj.

— **„Lužiza"**, januarowe cżisło je wuschło a podawa wulki sajimawe wěsy, mjes druhim nastawk „Sandrij Pjenjk jako studenta we Lipsku". — W nim rysuje so wobras studentskeho žiwjenja w lěcze 1881, a ſ dobom sejmjenny so ſ evangelſkim-farafſtwom tutoho cżasa, — jako běsche Handrij Seſker ſ kapłanom w Klukschu. — Shonimy też, kak khudźi ſ wjetſche herbźaju studencźi běchu, a kak so bohaći mějachu, kak pak bebi sola sahowachu wjeżoku mysl a wobžarku róże žiwjenja schczipjacź, hdźež jim žane sarschcże wachu. — Kóżdy Sserb dyrbjał hebi „Lužiju" kupicź, kotraž jenoż 3 hr. sa zyłe lěto płacźi, abo hebi ſ mjesnica tute cżisło „Lužizy" sa 25 pj. kupicź. — Podawa hischcze wjele wjazy! —

S **Budyšez.** Wálby wożadnych sastupjerjow su blischnu njedźelu dopołdnja 1½10 hodź. w zyrkwi. Wolicź muja sćěhowacy wšy: Fitzigy, Nowe Jitzigy, Hornje Jitzigy, Ssupow, Kóſly, Khójnicźa, Rosnodźezy, Ssombark, Halnjo, Cżorne Nošlizy, Hornja Hórka, Mnišchicy, Male Bobolzy, Mulke Debšezy, Male Debšezy, Lejn a Raschow. Dokelž muja wschitke wšy po rjadu mjes wokrjesaj kemischnjomaj wolicź a je sa to jenoż krótki cżaš, ku wolesu prischcheni, so bychu ſ dypkom 1/2 10 hodź. pschitomni byli, so mohli swoje hłoſy ruczże sa sobu wotebacź.

S **Noweje Wsy pola Hussi.** Sańdźenu póndźelu na naschich wjesnych leżownoschczach na Hušcźanſkej schczelu rěſnikeho mischtra Marczina Lehmanna ſ Wjalowizy pola swojeho jesdneho kola bjes wědomja leżo namakachu. Pola jesdneho kola běsche so wodźidko wottamało a prędnje koleso ſ widkow puschczilo. Jedyn tudomny rad tak so hnydom postara, so bu Lehmann do Budyschez mešczczańskeje thorownje dowjeseny.

S **Małbez.** Staro- a Nowo-Małbeczańska gmejna budźe w blischnim cżasu jedyn hwóſ najhubjeschi puch na Nowo-Małbeczańſkich honach porjedzacź. Pschibotok wužije hižo hladak njeje. Nowe Małbezy so tež wo pschi samknjenje ſ elektriſkemu prózuja. Dotalne jednanje w tutym nastupanju dawaju dobru nadźiju.

S **Hněwje.** Motorowy kolesał, kiž su pondźelu k Budyschinej jedźesche, pocza so wyschce mosta wjerhacź a padny ze swojim kołom. Wón běsche hebi dratu rozdarł, też jeho koło běsche so chětro wobschkodźiło. Pschaja, so je pschesłepschinje jěł.

S **Khwaczicź.** Naschа wjeſ je nowe wobliczo dóstała. Wutoru popołdnju dźěła stólnczichu, hižom w naspomnjena stara kowarnja je ſwotnoschena. Nastaje pucź pschewidźomny. Potrjechent wobydlerjo maja někto lépſchi wuhlad do wšy.

S **Khwaczicź.** Naschа dobrowólna wohnjowa wobora seúdźe so štwórtk 14. t. m. w Ulpowej korczmje we Khwaczicach k swojej hłownej shromadźiznje. Wschitcy maja być pschitomni.

Herčine potajnstwo.

Roman.

21] (Pokračowanje.)

Tak ruče hacź bě so trochu pohybnika a so pschi tuchnistkim wohnju sherka, dowjedże ju Pitois ke knjesej Renaudinej. Wuhotowanje spankeje jitwy unjeseše so wot pohledneho Herčineho wopyta na jane waschnje pschemeniko: psched wokнami wiſzachu hišcźe te ſamkjene sežoſtnjene sawěſchći, to běchu hišcźe te ſamkjene cżarne kachle, w kotrych hacź tehdy dwě schcźepy w popjele so dopalowachu hej; jenoż ložo bě wotwobsete a mjes ſahlowkami pokaſa so žalostnje šerhane, zyle ſcźihnjene wobliczo Eustacha Renaudina. S blida rosſcźěſtasche błyſcźa ſwojeſ spore, njetwóſte ſwětło po ſtwi. Knjes Renaudin, kiž we łožu runje žedźeschе a běsche ſwoje kaž klěſcźeche ſelpinjene porſty do ſlachtow ſaryl, wotla bjes pohibnjenja hedźo a wudźerſcźe be do prózdneho. Wot ſachlowk ſem wobkedźbowaſche jeho Fanchetta, mjes tym so nekajke lékarſtwo na nóż pschihotowaſche; we powětrje wonjeſche ſa lékarſtwi.

Wot Pitoija dopředka ſnjwana, pschibliżowaſche ſo Herča k łožu po palzach ſmjajo, ale ſtarz kaž ſo ſda, ju njewidźeſche; jeho ſchérej wocźi pchesſcźehowaſchiej potajnoſtne jewjenja mjes ſaldami ſanwěſchkow.

„Wujo, wujo Renaudino," rjekny Herta, „tu ſym!"

Swuk tutoho kahodneho, mjehkeho hłoſa ſamo dreje, jeho ſ njepohibliwoſcze wutorhnyſ, ale njemóżeſche jeho ſe ſna wubudźicź. Jeho wócźmy ſpohladnyſchcźej na młodu holzu, a kaž ſproſtnjenej wudźerſchcźej na jeje wobliczo; jeho hubje ſo pohibowaſchcźej.

„Pschezo," wón ſchepotaſche, „pschezo a wſchudże widżu ju nětko pschehde mnu; jeje ſtruchlej wocźi ſo wote mnje njewotwobroczetej a jeje lubosny hłóſ ſarjwa ſo mi do wutrobý. . . . Ale hišcźeze ſenje," rěcźeſche won ſ ſcźe-nje ſotajo, „hišcźeze ſenje njejſym ju tak ſaſnje pſched ſobu widźał tak dźenża wjeczor. . . . Jeje wocźi błodatej ſ taſkim porokom a jeje wonjelſtnjenje naczkri mi hużaju kożu. Nó, wona njeſmě ſo naſwrócźicź a mi ſiwoje hubjerſtwo a ſwoje wopruſchczene dźěcźo wunjeſetowacź. . . . ja toho njechcham! . . . Ja chcu też wopor pschinjeſcź, dyrbi-li być; ja wukupju hebi ſwój měr ſ hromadu ſłota . . . . W ſłoku, wołoku, ſcźe mi moja cźetka Herču pſchiwjedli?"

„Ta tola pola waſ ſtoji!" ſałwola Pitois. — „Tule ſym, wujo!" wuſpjetowaſche Herta na ſym cźěle tſchepotajo.

Pſchewinywſchi ſwój ſtrach, pſchimny jeho ſa rukn. Starz ſałſchepota, ſkhili hłowu w ſtronu ſwojeje cźetki a ſda ſo, jako by je ſwojeho ſonjenja być wutorhnjeny.

„Schto? Kat?" da ſo ſłyſcźeć, „ſchtó je tule rěcźał?" . . . . Ah, ty dźe tu ſy, malnika! . . . Ja běch ſcźe trochu wuſnył . . . . Ssy tu hižo dołho?"

„Ja ſym runje pſchiſchła, wujo."

„To je prawje wot tebje, ſo ſy pſchiſchła. . . . Fanchetta, pſchipołoj a wotſaj naju potom ſamoj. Ja nam ſe mojej cźetku rěcźecź."

Jeho myſle ſo ſaſo mijaſnichu. Takrucże hacź běſchtaj ſamoj, pſchikaſa Herče, ſo by ju ſ hłowam pożydła a poża, ju lubosnje ſa ruku dżerżo: „Ja ſym wjeſeły, ſo cźe pſchi ſebi widżu; mam wo ſutnych waſnych naležnoſcach ſ tobu rěcźecź. . . . Ale jedna ſo wo wěży, kiž ſo cźěſko wuprajecź dadża, a ty budźeſch dyrbjecź ſe mnu ſcźerpnoſcź mécź. . . . A potom je to tej potajnſtwo, kiž dyrbiſch ſwérnu ſałkowacź, ale ju potajnſtwa, kotrež lożo njeješch, dołho hacź ſy młody, a kiž pſcheczeſko tłócza, hdyž ſy ſoſtarił. . . . A ja ſym ſoſtarił, Herta, dżeń wote dnja ſłabſchi", pożydkny ſpohladnywſchi na ſwojej bledej a ſeſuſchenej ruzy. — „Sſamo w najlépſchim pſchihodże budu nanajwjaſy hiſchcźe nětkże dżełacź kaž žiwy, potom dyrbiju wotſał wot ſwojeho domu, mojeje lubeje adowonje a precź wot mojich rjanych dubow. . . . Dżełacź lét! Ledy hiſchcźe dżełacź lét! . . . . Žiwjenje je pſcheſrótke, njeſłyſwa cźłowjeſej wjaſy cźaſa wužiwacź to, ſchtoż ſy hebi w poce ſwojeho wobliczа nahrabał! . . . . Ale wſěch ty, ja hych ſnajmjenſcha tele lěta chżył dospolnje wo mérje pſchejimicź, a ſo hych to mohł, dyrbiu cźeku wotwalicź, kiž mam na wutrobje. . . . Ta hroſy mje ſadużyć, ſłaby mi moje dny a rubi mi ſón mojich nozow!"

Wón bě ſo ſaſo runje pożydnył a łojeſche ſ hluboka a wótſje dych, kaž jara potłóczeny muż.

„Tak dołho hacź dżełacź hiſchcźe we ſwojim wobkhodże," powědaſche wón dale, „nieſłym ſkwile nětk, na tule wěży nyſłicź. Ja wotkhadżach a pſchikhadżach, ſkwatach ſ jene-je wżju do druheje, ſo bych ſwoju wotmu pranje tuneſ nakupił, kuluchi walachu do mojeje ſkładownje, a potom pſchikhadżachu fabrikanca. Kupzowachmy, kóżdy ſtaracźe ſo ſa žebje ſwoje lépſchiny wudobyć — na, nětkrótkſtuſ worjech ſym jim dał tuſacź a ſym pſchezo rjany dołar méwał. Spekulowach, kupowach twory ſtoro ſa nicźo a pſchedawach je ſaſo ſa wyſoke płacźiſny . . . Ach! To běchu hiſchcźe dobre cźaſy! Też tehdy běſche hižo potajnſtwo tu, ale bu pſchezo w mojim pomjatku ſacźěſnjene a ſda ſo to tak ſnadno być! . . . . Tehdy njewjeſeſche wjaſy hač pjero, a bě rědkohdy, ſo cźuſach jo na ſłyſnem ſnedownim łožu. . . . . Ale hdyż běch ſem pſchicźahnył a ſo ſ wutrobý ſydnył a wuſłał, ſo mósu ſwoje bohatſtwo wo mérje wuſtawacź, to njeda mi ſaneho méra a pokoja. Wſchitke ſtare podawki a ſtawiſny ſnowa ſo w mojim pomjatku wubudźichu a to, ſchtoż ſda ſo by hych lohke kaj pjero, bu cźeſke kaj zentnaſ wołoja. . . . . A nětko dyrbju tule zentnarſke cźežu dżeń a nóż ſe ſobu nożacź; njemóżu hižo wutorhnyć. Na kóżdy pad dyju tule thodotu, kiž mje duſzu, wotbywa. Ja ſym ſo na tebje ſpuſchcził, Herta; mam dowěru k tebi, dokelž ty ſobu a ſmużita. Chżeſch-li mi ſłużbu wopruſkacź . . . .

„Ow, ſ ſyleje wutrohy rad, luby wujo!" praſche Herta hmuta.

Swjadke, wohidżene wobliczo ſtareho cźłowjeka bě ſo pſchi tutych ſłowach trochu roſſaſnyło; mów tłócźeſche runje ſwoje cźetki, kiž w ſwojej ruzy dżerżeſche a rěcźeſche ſ mérnym hłoſom dale: „Daj žebi najprjedy pohdawinu ſ mojeje młodoſcze powědacź, ... pſchetoż tej ja běch jenu młodu . . . . młody a ſalubowany kaž nětčiſo druhi też. To bě w B. . . . . , a ta holcźka, kiž mje lubowaſche, bě woſbohnizа kaž ty ſy. Bě rjana a horda na ſwoje rjane włoſy, kiž ſo tiwſim runachu. . . . . A tale podobnoſcź je, kiž ſoudźi pſchedewſchim mój ſajim a moje łobuczicze ſa tebje. Wona bě dwaceſci lét ſtara, a mi bě hižo ſtyrjeſci lét. Mój wobaj běchmoj łohko myſlenaj a lubowachmoj ſo ſcźiſe. ſ wulkej lubojcźu njepomyſlo na pſchichod . . . . ſ hrěſchichmoj a njewědźeli, ſchtó ſ naju běſche tón błuſ pſiſchi . . . . Ja pak ſym jej tola błudił, ſo ſo ſ njej wo-ſenju . . . . a to běſche wulka njeprawda."

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

S **Rorschitz.** Wokna žurla wčeri a korolščenych bě so sandźenu njedźelu pola Handrikeu šeschka. Nascha Ssokolska Jednota wuhotowa nam rjany zwjedźeń a to s dźěćimi, kotrež do šmučowanjow chodźa. Po powitanju pšches starostu hrajachu dźěćaca tam dźiwadłowe kruchi, mjenujcy Prynzeźna Lětulinka, Schescherjawka a Wódny muž. Wšche žiwoju wěc derje cjinjachu, někotre šamo hač nanajlepje. Se šajimom wšchitzy pšichłušachu. Po hraču šeštupachu šo holzy do někotrych škupin a pokšachu nam potom hišče we wjele šmučowanjow na bradach a konju. Na kónju wupraji starosta bratrej Kruparjej, kiž bě dźiwadłowe hry namučkił a bratrej Branzay, kiž bě holzy w šmučowanjach wumučcił, horzy džak. Nještaj prózy a cžaša lutowaloj, so bjschtaj dźěćoj nješchto hódne nawuczilo. Nascha Ssokolska Jednota mohła tak šamo wšchelakim šchulam i wuczbu a pšchikładom być, šo bo se žerbšćimi dźěćimi też žerbłe pšchedstajenja wuhotowacj hodźa. H.

S **Mulkeje Dubrawy.** Němškostatny swjašk wójnišchich wobšchkodźenych seńdźe šo bližšchu njedźelu 11. nałetnika k wurjadnej šhromadźišnje w Adolfkej Hęcze. Njech šo wšchitke šobustawy wěšcze na šhromadźišnje wobdźěla.

S **Lutobcza.** Šławny pucź s Nowych Boranez do Lutobcza a Měrkowa je dla nałypowanja na Lutobczanšich a Měrkowšich honach wot 9. hač do 17. měrza t. l. šawrjeny. Jěšdny wobkhad pokałuje šo na Khwaczicy a Radwor.

S **Njeswačidła.** Měrzše šłótne wiki šandźenu šrjedu běchu wurjadnje dobre. Na nje běchu też došcź šłotu pšichwali. Šamo Jehringez fabriku, kiž prózdna šteji, wuzhu jako hrózš za wičzny łót. Hišchcze šrjedu rano pšchiw še cžah s Kulowa tójschto šłotu. Swjeshelaze je, so je Njeswačidłška gmejna wičzny pjenjez za šcžo wot 1 hriwny na 50 pjenjezjow šnižiła. Tón krócz běše šo wjele rjanscho howjaseho šłotu pšchihnało, bě drje pšches 150 šchtuk, też šwini běše jara wjele na pšchedań a někotre konje. Kupowanje pak šo nochzyše tak prawje wumicz. Wlacžiny howjaseho šłotu šo jara njeschcheněrichu. Prošata běchu trochu drózše.

Z **Wudworja.** Němški zwjazk (Reichsbund) za wójnskich wobškodźenych, zranjenych a zawostajenych (tudomna wotnožka) wotměwa njedźelu 11. měrca popołdnju w ¼4 hodź. swoju měšačnu zhromadźiznu w Nowakec korčmje. Budźe so też wo zjednoćenju wjesneje a Kukowskeje wotnožki jednać. Winowatosć je, zo wšitcy přiúdu. Sobustawske knižki maja so předpołožić a wšě zastate přinoški zapłaćić. Hosćo su nam łubje witani. Nawjednistwo pross wy wo prawje bohate wobdźělenje. Nadźijomnje njeje podarmo prosyło.

S **Lubija.** Na tudomnej pósčze je šašo paduch pogrót. Hišom cžašćišchu šu šo tu ludźom łitowanje a aktory tošche šhubile, jako běchu je jenož na wokomik še wočzow puschczili. Kaž šo šda, je žebi nješto kradnjenje za rjemješko wuswolił. Bohužeł pak paducha dotal njejsu mohli dopadnyć. Sorjedu popołdnju bu pohoscž jenoho tudomneho wobtkeda mócheń s 8 hriwnami pjenjez šredźenja. Jako so wobkradnjeny paduchstwa dobłada, běše šo paduch šhubił. Tónle podawk je še powučenjom, šo by kóždy na šwoje wězy kedźbował.

Z **Konjec.** Pučowanske radupodawanje za maćerje budźe srjedu 14. měrca popołdnju w 2 hodź. we Konjecach na šuli a ½— hodź. w Šmjerdźacej pola Krawcec. Lékař budźe přitomny.

S **Blunja.** Wichi železnišy, kotraž s nascheho dwórnišcža na wuhlowu jamu Brigitta wjedźe, nasta sandźenu póndźelu łežmy woheń. Nješchto jutrow hakle pšched nékotrymi łětami šadźanych khójczłow šo špali. Na tónle běchu ludźo w blišchosći wohnja, kotříž jón bórzy wohmiesłowachu.

S **Dukeho.** Tudomna dobrowólna wohnjowa wobora wowne w Šndurišej korczuje we Wukranczjach šwoje jubilejsčelenje. Dyrk kluška kujeej wuczerjej Lenkeej a wšchitkim šobuskitkowajym za porješčenje wjerzora se spěwami. Wopytowarja šabawjachu po pschi rejach hač do rańšchich hodźin.

S **Muczjowa.** Wutery pschipołdnju sta šo w naschej wjsy nješboże s motorišim kołom, kiž mohło lohko t hórschim jeźiwam dowjesć. Tam poča šo t njestatcje pšičzinjmy motorište koło pschekupza Lasleva z Werminghoffa wjerhacz a łokomot w šawjenjeju pola hoscženza šrašchnje padze. Wón wosta tjes wědomja na dróšy leže. Sawołany lékař, kuješ dr. Schreiber, kij bórzy k šmjertnjenemu pschišłušał, pšeča, so běše žebi jenož kóju wobdrěł. Khyž běše so šmjertnje wědomje wróčzilo, dowjedechu jeho do jeho bydlenja.

S **Rólanow.** Knježerstwowy president dr. Poschel a wyšchi knježerstwowy rada dr. Richter s Lěpnizy wopytaschtaj nasche město. Jeju pschewodźeše farjadnił trainehu radźicželstwa Saling s Wojcy.

S **Khoczebuša.** Tudomny pschikažny šud běše praktiskeho lékarja dr. Jaerischa z Lubnjowa w Błótach t 2 létomaj khłostarnje a k šhubjenju cjesnych prawow na 3 łét šadźił. Jaerisch je so pschećiwo § 218 khłostanskeje knihi pschejschoł (šaćerjenje). Jako běchu jeho po šadźenju šašo do jeho konwerki dowjedli, šypta won šo z wereniom šajedźejcej. Sšud nordarišeho postupta pak šo hrubem dohładachu a dr. Jaerischa do khorownje dowjesechu. Tam šo z nim šašo polepschi, jo mózachu jeho pospěšischo do centralneho šaswa dowjesć.

S **Khoczebuša.** Sorjedu rano je pólska ratarska dźěłaczerka mjes Klinku a Kórjenjom t cžaha padnyła, kij 5,18 hodź. s Barischcza do Khoczebuša wotkhadża. Wona žebi nop pukny. Ju dowjesechu do Khoczebuša, hdyž wona bórzy wumrě. Hač je bo khóstnistwo stało, ako hač je njesbožowna šo pschehladajo durje wotewrika, ma šo hišchcze wujašnicz.

Wusudźenja.

**Wulkomuzdobywaŕ Kosthrok bu t 15 létam khłostarnje šajudźeny. Shromadźny šawnišk žud w Drježdźanach jednasche wutoru wo mnohich nutsdobywanjach, kotrež šu šo w cžašu wot oktobra 1926 hač do junika 1927 w rumalnschich kónčinach Sakšeje a Schlesyšeje stake. Takich nutsdobywanjow je na 600. Wobhrožený běše 34létny wothladowaŕ kupcow Kostyrok s Hirschberga w Schlesyšeje. Wón je hižom šydom łét w khłostarni šedźał. We septembru 1926 šu jeho s Waldheimšeje khłostarnje s wuprohowanšim cžašom puschcili. Sšud šašudźi wobškorženeho cžašom puschcili. Sšud šašudźi wobškorženeho padušchstwa w 37 padach s šhromadnemu khłostanju wo 15 łéa khłostarnje a wotrjekny jemu cjesne prawa na 10 łét. Też je dowolene, šašudźeneho pod dohlad polizije stajicz. Sšobu wobškorženeho 55létneho inžerja schkleńzy Böhmu šašudźichu dla pschehowanja a polekowanja k jašnu na 2 měšazaj. Pschedbyda we žwojej rěcži šo wužuzd wušheżnył, šo je šo Kosthrok wušnał, šo je wjazy hač 600 padušchstwow i nnutsdobywanjom škucžił, t kotrychž bu 37 šo khłostanje pschišłušchich. Sa tute padły bu šo kóždy najnišche khłostanje wo 2 łétow khłostarnje wucžišnjene, t kotrychž šo šhromadne khłostanje wutwori, kaž je s wužuzda dowidżecz. Wobškorženy běše hižom dwójzy k najwyšchšemu khłostanju s khłostarnju šašudźeny, tak s nim nětko najmilišcho šchkadźachu. Sjawonjcy na šo psched tajkimi elementami schkitacz. Sšo poštrowkujo wopuschcži wobškorženy šalu, jako jeho wotwjedźichu, wón, kij běše druhe wołoby njewinowate do podhlada padušchstwa pschinješł.

Z Łužicy

Se **Ssmilneje.** Dźěłaczerjej Pětrobellijej, kij w palerni tudomneho knježeho dwora dźěła, žłodowa ułóženja prawu ruku šmječe a ju cjejko šcani. Jedyn porst bu žyle s ruki wutorhnjeny. Sranjeneho dowjedechu k knježim wogobowym autom najprjedy k lékarjej, knjesej dr. Kubyje we Semizach. Jako běše won šranjeneho šwobalał, dowjesechu jeho do Budyškeje měšchczanškeje khorownje. Snjesdobženy je žyn tudomneho rěžarja Pětrobelliga a že hakle pšched dwěmaj łětomaj šchulu wukhodźił.

* S **Wišlopiz** pola Lubija. Póndźelu popołdnju wokoło 5 hodź. šajédże šajschaj kuželerja E. Rampki na wjeznej dróšy w Hornich Wiškopizach do telegrafiskeho šcejžora. Pschi šranjenju šu wóš šdźela rozbi. Brózdnił padny a šo šmutškach cjejko wobšchkodźi. Podšbónik pak šo wottorhny a cžerjesche do wšy dele. Pohonczj M. Lehmann a kublet Rampka buschtaj s wosa iverhnjenaj, ale šo jenož łóhko šranjschtaj. Komu ma šo wina na njesbožu dawacz, njeje hišchcze wešte.

* S **Jérlez** pa Lubijom. Njedźelu popołdnju wokoło 3 hodź. wotpali šo w Jérlezach žłomowa šajma kubleria Franza, kotruž je 13 łéty šchulki hólz t njerodu šapałił. Wobšedźer nima šaniešcene a tak hětro šchkodźe.

* S **Leutersdorfa.** W khelekukelni hoscženza „Auegarten" šapali šo wutoru rano žyno a žłoma. Wobnjowe wubory pschihwatachu na pomoz a podušbychu woheń ša krótki cžaš. Tak bu wjetšcha šchkoda wotwobroczena.

* S **Delnich Kundraczij.** Na šatnej dróšy njedaloko dwórnišchcza šta šo wutoru rano cjejke nještoże t automobilom. Wšednik jeneho cjejkošłowakškeho automobila, kij t Kotmarjez pschijédże a do Lubija jédżeše, šjubi máz nad žwojim nohom a šajédże do šchtoma. Schtom šo wotłama a automobil šajédże po nažypje dele. Nutškajedźeze wožoby, Lubijan herzy a schofer nimale žyle nještanjene wostachu. Herzy maju t njeboženi wulku šchkodu, dokelž šu jich šudźone naštroje do kruchow šchłe.

* Se **Seifhennersdorfa.** Pschi železnišy mjes Leutersdorfom a Seifhennersdorfom šo krótko pšched Seifhennersdorfim dwórnischczom šchmrěkowy płót šapali. Myślja šebi, jo je jón schkrizła t lokomotiwy šapalika. Žyle blisko po palazných schmrěczkach běše wulki šklad drjewa jeneho rěžaka. Železnišy šastojnizy woheń podušbychu, pryedy hač móżeše šo wot schčericz.

Saksa krajna synoda.

W Drježdźanach, 9. 3. 1928.

Wolicz měješchtaj šo šastupnikaj prášidenty, a šastupnikaj pišmawjedźerjow. Šastupjerjej prášidenty staj D. Hickmann a wyšchši zyrkwiny radaŕ Reimer.

Potom poča šo t druhim wuradźenjom zyrkwineho dawkowego šakonja na léto 1928. Nowe namjety šo njeczinjachu, tuž be wuradźenje krótke. Šakoń šo jenohłósnje pschija. Knjes t Nostitz pak jemu protest pschida, hdyž šo wupraji, šo zyrkej pšcheżiwo pschimdże, kij je šo jej wot stata ptata, šo wobara. Dale šo wo šakonju jednasche, wo pschemenjenju mišny šararjow. Dotelž je zyrkej hischcze wot stata wotwišna, njemóże šararjow hinak płacžicz, hač stat šwojich šastojnikow s akademišcim wukukłanjom. Tak je šo w šakoństim nacžišku stało.

Po wušwolenju wubjerkow šo w tajnym pożedźenju wo mjdźi šararjow dale jednasche. Hančzka.

Mordarstwo a spytane samomordarstwo pola Khočebuza.

W Rogeńzu pola Khočebuša je šo šrjedu popołdnju hrózhowy njeschkutk stak. Wokoło ½3 hodź. šatrěli železniški dźěłaczeŕ Maks Budaŕ, kij w Rogeńzu čo. 38 bydleschi, po mandželškej šwadźe šwoju mandželšku, šrani s dalšchim wutšełkom šwoju pschichodnu macz, kotraž šwojej dźowzy na pomoz pschikhwała, a špyta žebje šamieho šatrělicz, pryedy hač móżeše policija jeho šajeczz. Pschichodna macz je na šboże jenoż łohko šranjena a możeše hižom šrjedu wjeczor khorownjun wopuschczicz. S mordarjom, kij je žebi po njeschkutku kulku do czoła tšełił, jara šłe šteji.

Potrjeżej wo hrózhnym podawku roščchéri je špěchnje po žyłej wšy. Dom, w kotrymž šo njeschkutk sta, šłuschi pschichodnej macžeri, twdowje Pišterjowej. Wona a jeje nětko morwa dźowka běschtej jako šmrěnej a šłutniwej jónschej wo wšy šnatej. Dźowka wuda šo pšched nětdže tšjomi łétami na Wótkeńho železnišku dźěłaczerja Maka Budarja, kij na ranžerowanišim dwórnischczu w Khočebuši dźěłasche. Jeho towaršchojo wopišuja jeho jako hrubeho a nabłeho cžłowjeka. Budaŕ běše hižom raš je žonu še Kiwnscha wožeńjeny, ma też s tuteho mandželšstwa dwě dźěłaczi, ale jeho njeznošliwego wašnišnja dla bu mandželšstwo dźělene. Też druha žona je pschi nim derje njemješche. Sorjedu pschtidże muž w dwěmaj hodź. t dźěła a šapocza šo še žwojej žonu, kotruž je husto krjudował, šaswadźicz. Won je pječa nekajke wešte pschedewjacze měł, pschetož je durje jimy šamknył, w kotrejž je jeho dwěłétny žynk w dźěćazym woglučku špał. Ludźo wušłyschachu rošłobjene rěcze. Nadobo wrjeżny wutšełi a hnydom na te šafschicza žona. Pschichodna macz naštrózana pschihwata: dokelž bał s durjemi nuts njemóżeše, chzyše s wokom do jimy pohladacz. Ledma běše pak k wokmu pschichła, dho tšeli pschichodny žyn še jimy też do njeje. Kulka pak je je na šboże jenoż šchmórknu. Žyke žuzbotiwo šo roshori, nichtó pak žebi njeswěri, šo šałhadźazemu blížeł. Krótke pryedy hač policija pschikhwata, wrjeżny šaso wutšełi. Wona dołu šo do jimy a namaka žonu morwu a muže cjejko franjeneho na czole. Dwěłétne dźěćatko pak, nje wodźo, šchto šo šława, běše katastrofu njesranjene pschetrało. Stužbodźa je k žebi iwjachu.

* S **Khočebuša.** Pschi Hušawskim młynje pola Pizniw Delnjej Łužizy je jedyn dźěłaczeŕ žwojeho towaršcha s nožom šałkoł. Njedaloko mjenowaneho młyna dźěłaczeŕo hatk rjedźachu. Dźěłaczeŕ, 22-létny Biedrich Metk s Debška a 18-létny Huschmann Hórka šo šrjedu pschi poldnju pschi dźěle schcžekakchtaj. Schcžekanje wurośło šo do šwady. Duzy s dźěła šo dołe nadźeschtaj. Nadobo wrjeżnješi žebi Metka pola jeneho towaršcha dyhšacznu nóž, jo by žebi, kaž praješche, pruczik wotrěznył. Wón dźěšche pak na Huschmanna a kij jeho do nohi. Najšterji je wbohemu wulku žilu šcherznył, pschetož Huschman žynje krawjeschce a njemóżeše šo wjazy hač do Huschonoj wjez. Wón šo šwješe a wumrě na puczu ležo. Morbarja je policija nasaltra šajała.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěšej wo wjedrje ša jutjischu robotu** Synna, rjenje, pschestanje šo šnjehowacz. W Jendželšku maczenje, ale šymnischo.

*

W špiritušowej fabrizy w Bielizach parny kotoł rosbuchny, hdyž špirituš palachu. S rosbuchnjenjom šo pjer dźěłaczerjow cjejko wopali, mjes tym so šo tjjo lózo šra nichu.

*

W Ostwaldenburgskim revěrje je šo t wudhyrjenjach wuhlicznateho kišlika w podkopach žydom hórnikow se dušyło.

*

Franzowšle knježerstwo parlament namotwi, so by wojšamknył, železnizu pšches puschczinu Saharu ł pomoz wójnskeho wotšchkodźenja, kotrež Franzowška wot Němšej dostalwa, natwaricz.

*

Major šwonka žłužby s Glasenapp je šo t woknom šwojeho wobhdlenja w Barlinje Sleglizach do dwora cžinył šo šaraschk. Psched dwěmaj njedźelomaj je majorowa žona tym šamym woknom wobhdlenja do dwora dele šłorzila a šmjerzj namakała.

*

Barlinšzy graidźkarjo šu rosrišaju wužuzd wurunowanje komory wotpokasali, dokelž šo ł nim njeje wyšokoj. mšdy postajila.

*

Najnišša dźowka japanšleju khežoršeju mandželšeju, schčesć mežazow stara prynzeźna Hisa, je na khrismumrjela. Khežor, haczrunje šam khory, a thežorka běšej taj pschi prynzeźnym šmjertnym łožu pschitomnaj.

*

We wjerčownym Chicagoskim pschedmješcze Cicero je dwaj banditaj do Leorin-Manufakturin-Company dobuschtaj. Rubišchtaj ša 700 000 dollarow hdnoutnych papjerow a wjele druhich drohotnych wězow. Jimaj bé mózy cželnyć.

*

Italsko-franzowske wikowanške šrěczenje je šo schtiwór w Pariju dojednało. Franzowšli wikowanšli miništer Boknolli a italšli połčzanz w Pariju Manzoni staj šrěczenje nazšišt podpišałoj.

W tymle šrěczenju staj žebi wobkrajej we wschelakich tworowšich družinach zlewne łěpšchi pschšiwoliłoj.

*

W Meššinje, Reggio Calabria a druhich měšinach Kalabrišleje w Italšlej šu žrjedu chětro žyłny podšeuški štowažuli. Wobhdlešlwo pod hole njebjo cžełny, tola nje po šdaczu šo nichtó šranił. Murje prefekturšleho twarjenja w Reggio Calabria šu šo rošpukłe a wschelake prvatne domy šu šo wobschkodźile. Městje Palma a Bagearo štej še šemjerzjenjom bóle cjerpjełej.

*

14 000 železnizarjow, kotříž w Litoanšlich dźěłaczenjach šchoindźiteje železnizy dźěłaju, šu šo hromadźe še štrajkowajmi njewuczenymi železniškimi dźěłaczerjemi, ł dźeł wušamknyli.

*

W měšeje Mexiku šu wešteho Maxa Holunga šajeli, nekotrehož tukajši, so je bombowy attentat na presidenta Calesa a generala Obregona pschihotował.

Sokołstwo, sport a hry.

Zwjazk Němskich kołježdznych, skupina 36 Budyšin.

Njedźelu 11. t. m. wotměje skupina 36 swój hłowny skupinowy zjězd w Kamjencu. Zhromadźizna, kotraž je na 12 hodź. přip. postajena, wotměwa so wo hosćencu „Hwězdy" a sportski swjedźeń na zali wo hosćencu „Město Drježdźany". Na dnjowym porjedze steja rozprawy předsydstwow a nowowólby, kaž też rozprawa wo hłownej zhromadźiznje zwjazka we Erfurće. Při sportskim swjedźenju na zali wubědźuja so mištrstwa we wumělskej reji a šesćoch, w kraču z bólom na kole mjez třomi a we wumělskim jězdźenju. Zo wječor njeby přejara poćeženy był, wotmě-

waju so hižom popołdnju doprědne wubědźowanja, w hraću z bólom za třoch a w hraću młodostnych z bólom za dweju. Na přećelne wašnje je towarstwo kołojězdnych „Zugvogel“ we Werminghoffje, kiž je hakle nowe do skupiny zastupiło, za wječor kwartetowe muzstwo přilubiło. Přećeljo kolesarskeho sporta, wosebje hraće z bólom, wšěse tutón wječor njeskomdźa a sebi wosebje zajimawe wojowanje (Połěniskeho) mištrskeho muzstwa wobhladaja. Werminghoffski „Zugvogel“ hraje k prěnjemu razej a tu njemóže so do časa ničo prajić. Krute wojowanje najskěrso z Kamjenskimi muzstwami nastanje, dokelž su tute jara wustojne. Pokazujemy na zhromadźiznu wosebje wšitke sobustawy zwjazka. Rozprawa wo skupinowym zjěždże so na tutom městnje poda.

Towarstwowski powěstnik.

Bukecy. „Radosć“ změje srjedu, 14. t. m., spěwanje. Wučenje prawopisa; přinoški so zběraja. — Njedźelu, 18. t. m., wječor z dypkom we 8 hodź. wotměła so lětuša hłowna zhromadźizna pola Stangec. Hosćo su nam wutrobnje witani. Předs.

Bukecy. „Jedn. Sokoł“ zwučuje kóždu sobotu wječor we 8 hodź. Přińdźe z časom!

Lipsk. Naše „Serbske blido“ skhadźuje so swěrnje kóždu wutoru w korčmje Schaffrath, Waldstr. 33. Wšitcy Serbja w Lipsku a wokolinje so na wopyt tutych rjanych serbskich wječorow přeprošuja.

Pančicy. „Jedn. Sokoł“ zwučuje hač na dalše kóždu sobotu wječor 8 hodź. we Worklecach. Nowe sobustawy su nam přeco witane. Načolnik.

Rakołdźanska „Nadźija“. Kedźbu! Zhromadźizna přichodnu njedźelu so njewotměje! Přednošk so pozdźišo poskići. Předsydstwo.

Ralbicy. „Towarstwo młodźeńcow.“ Kedźbu! Njedźelu, 11. měrca, wječor we 8 hodź. z dypkom pola Waldźic přednošk ze swětłowobrazami. Přińdźće wšitcy! Tež hosćo su lubje witani. Předs.

Tydźeńska skhadźowanka a wědomostna zabawa sobustawow **Maćicy Serbskeje** je kóždu **póndźelu** nawječor wot 6—9 h. w Serbskej kołojowni w „Serb. Domje“ (w małej stwi).

Za Prażskich spěwarjow. Spěwarjo nawječorneje Łužicy maja wutoru (13. haprleje) ważnu pruhu we Khrósćicach pola Wjenkec. Započatk w 1/8 hodź. Njech wšitcy přińdu. Sćěhowace spěwy su definitivnje postajene: Zerja — čo. 1, 14 a 16; Wulka Lubosć čo. 6, Dobry Wječor čo. 26; Towaršny Spěwnik čo. 179 a 180 a hymna (Rjana Łužica). Štož je tele dowuknył, potom dalše tři, prjedy wučinjene. Naš koncert budźe póndźelu (9. IV.) wječor we wustajeńcy a budźemy z druhimi słowjanskimi hosćemi hromadźe skutkować. Tuž poslednje tydźenje hišće pilnje wuknyć. Dirig.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězowcy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje. —

Wupjerki

jenož najlěpše twory

80 cm šěrokte m 2.20
100 cm „ „ m 2.75
115 cm „ „ m 3.00
130 cm „ „ m 3.50
140 cm „ „ m 3.70
160 cm „ „ m 4.25

Spravne šerbjše pohtujotwonje!

A. Kasper nasl.
w Budyšinje, Burgleho 11

Žony! + Žony!

Wuplóšowace aparaty
trigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjeluškowe kholowčki podłožki, štalčiki za prědki, štalčiki za paženi. też wulki wubjerk wšelakich
gumijowych tworow.

Wobroćće so dowěrliwje na
K. Wagnerowa
w Budyšinje
před Šuleńskimi wrotami čo. 9

Kóždy rěči

wo našich **nadpadnje tunich płaćiznach a dobrych kajkosćach.** Prosymy Was, zo byšće so přeswědčili.

Za žony

Kovercoatowe mantle też wulke . . 13.50 11.50 **9.50**
mantle z tkaninow muž. drasty też za konfirmandow 39.50 29.50 19.50 **14.50**
nalětnje wobleki we wšelak. nowych barbach a tkaninach 24.50 19.50 14.50 **12.50**
wobleki ke konfirmaciji a za pruhowanje hobrski wubjerk **24.50 19.50 16.50 12.50**
dźełanske suknje, z wudźerž. tkanin. 4.50 3.50 2.50 **1.95**

Při Mjasow. jětkach 5

Za mužow

Gabardinowe mantle za překhódny čas 49.50 **39.50**
koverkoat-mantle cyle podšite . . . 59.50 **49.50**
gumijowe mantle w nowočasn. barbach 29.50 **19.50**
gabardinowe wobleki najnowše 59.50 **49.50**
smokinkowe a dróne čorne wobleki, narunace za měru . . . 79.50 **69.50**
wobleki ke konfirmaciji a za pruhowanje wulki wubjerk 39.50 29.50 **19.50**
njepřemokawe kabaty we wulk. wubj. 14.50 12.50 **9.50**
dźełanske kholowy jara dobra kajkosć 6.50 5.50 **3.90**

Při Mjasow. jětkach 5

Zymska drasta za mužow a žony po jara znižených płaćiznach!

Drježdźanski drastowy dom

w Budyšinje Při Mjas. jětkach 5

Dla spušćenja wobkhoda

k 31. měrcu

zymske čapki za mužow a hólcow a słomjane kłobuki
njesmérnje tunjo

F. Gellner
w Budyšinje na Hłown. torhošću

Poručam so za jězby na
kwasy, ke kŕiznam a za towarstwa
Fuhrmann
w Budyšinje. Telefon 3004

Časniki

Ke konfirmaciji

a
debjeńki
w najwjetšim składže
F. A. LENKE
w Budyšinje, na Hošic hasy 25

Spěwarske

němske a serbske
kartki a dary ke konfirmaciji
Moritz Weiser w Budyšinje
założ. 1832 na Žitnej hasy čo. 1.

Poskićam:

čelace mjaso . punt **1.20—1.30** hr.
swinjace mjaso . punt **85—1.10** hr.
zmjerzłe mjaso . . . punt **0.80** hr.
howjaze mjaso . punt **80—1.10** hr.
mjasowu jušku . . . . . **10** pj.
hejdušnu a jatrowu kołbasu . **10** pj.
ćople kołbaski . . . . . **10—20** pj.
wšelaku kołbasu . . **0.80—1.60** hr.

Ernst Polter w Budyšinje

rězniski mištr, na Šuleńskej hasy čo. 1 (Schülerstr 1.)

Dobre wupjerki

pjerja, wolmjane Reform-spódnje, posłešća, přeswjanki (Steppdecken)
poručataj
A. Rätze a syn
w Budyšinje na Kěžorsk. dróży 4

Tunje
łofle
dźěćace —.90,
mužace 1.20,
95
žonjace pj.
Heinrich Mohr
w Budyšinje na Žitn. wikach

Zelenjnowe a kwětkowe symjo

derjeskhadźacu, plahowansku tworu
poručuje
Karl Preißer jun.
w Budyšinje
na Žitnych wikach 24

Lanz-kola

z rukowanjom, při 10.-hr. napłaćenja a 3.-hr. tydźeńskeho wotpłaćenja ma
J. Klemm
w Budyšinje na Serbskej hasy 1 I

Dźěćbu mantlow
z małymi njenahladnosćemi mam hišće jara tunjo.

Šijaca mašina

nowa, z małymi njenahladnosćemi w drjewje, hewak pak jara dobra z rukowanjom, předawa wo wjele tuńšo
J. Klemm w Budyšinje
na Serbskej hasy 1.

Łožowe damasty

běłosmuhate nawobleće, łožowe płachty, najł. wupjerki, pisane łožowe nawobleće kupujeće jara tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach čo. 11
znaměšća hosć. „Zlot hwězd“

2 kačcy

stej na předaji
we Wotrowje čisło 1

Wšě šulske knihi

dostanjeće
w Serbskej kniharni w Budyšinje

Čehniwa kruwa

so pyta
w Khelnje čo. 1b.

Schleski čerwjen. dźećel

najl. **Šwed. dźećel**
„ **běły dźećel**
„ **žołty dźećel**
„ **seradella**
„ **runkl. symjo**
„ **Eckendorfsk. hobr. walcy**

poručuje
Karl Preißer jun.
w Budyšinje
na Žitnych wikach 24

Vogtlandske wumělske **gardiny**
kupujeće stajnje tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11, znaměšća hosć. „Zl. Hwězda“. Ręču serbski

Hotel „Běły Kóń“

mějićel: Curt Lange
telefon čo. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědźerńja w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy
Najwobšěrniši wubjerk za wječerje
Wšědnje wumělski koncert
Njedźelu wot 3/412 hodźin dopołdnja
snědański koncert
Točenje Budyšskeho wosebitego piwa, Radebergskeho a St. Beno-piwa

Wupřahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

Najl. zrěbcowe mjaso

poručuje
konj. rěznik Strietzel
při Mjasowych jětkach 5

Město wosebiteho wozjewjenja!

Wčera wječor wotwoła Bóh luby Knjez nahle a njenadźicy swojeho wěrneho służobnika, mojeho lubeho mandźelskeho, našeho swěrneho nana, přichodneho nana a dźěda

knjeza

Korlu Augusta Sykoru

fararja w Minakale

k sebi do swojeho njebjeskeho kralestwa.

„Ja sym će z wěčnej lubosću lubował, tohodla sym će z lutej dobrotu k sebi čahnył“.

We hłubokim žarowanju

Hilža Sykorowa rodź. Mrózakec
Farař Erich Sykora a mandźelska Clara rodź. Böhnerec
Sušanna Hartmannowa rodź. Sykorec
Farař Gerhard Hartmann
Hildegard Bartušowa rodź. Sykorec
Wyšši leutnant Hans Bartuš
Kata Sykorec
Dr. med. Rudolf Sykora a mandźelska Elfrieda rodź. Nikec
Referendar Měrćin Sykora
a 4 dźěćidźěći

W Minakale, Wjednarjecach, Welstropje, Hanoveru, Śrjedźn. Habrachćecach, Bornawje, dnja 9. měrca 1928.

Porhjoh budźe póndźelu 12. měrca popołdnju w 2 hodź.

Přiloha k číslu 59

SERBSKE NOWINY

Pjatk, 9. měrca 1928

Aman Ullah - Afghanistanski.

Němska je dostała krałowski wopyt: Aman-Ullah Afghanistanski je nastupił puczowanje po Europie a 23. februara do Barlina dojeł, hdyž jeho němski president z Hindenburg na dwórnischczu powita. Knjeżeżel z naraństeho kraja njeje žadyn wjerch z bajkow, ale strózby, rosomny a dźełany muž.

*

Směrnitwe ludy Indiskeje, kiž dyrbjachu so létstotki cuzym dobywarjam kłonić, mějachu w hrubych, wojowanskich zwjahach pschi dołhowjeczornych mjesach stajnje europowych barbarow. Tute mjeno su Jendźelczenjo pschetwarili, kiž hižo z politiskich pschi cźinow Afghanistanjku jako kraj wopisowachu, kotrehož wobydlerjo kóždemu zubnikej zaběrke napschećzo stupaju, a kotrychž myßle su jenož na bicze, wójnu a rubjenjstwo stożene.

Rudyard Kipling, basnik jendźelsko-indiskeho knjeżstwa, je so wobźełe prózował, so by Afghanow jako hrubych, pschećiwkanych a krewjelacznych wopisował. Tak zhonimy wo struchłobrach njeßłychanych cźinow.

Njeby bješe Emir se swojim wójskom na wójnu pschećiwo Rußam wuczahnył. Bjes dycha pschihna jedyn z pschehonjerjow wróżo, kotrehož bě knjeżeżel wupołkał. Sabywrócki wócze cźerjowonoße psched majestoßcu sakcźikinje: „Rußowjo cźahnu!" S pokhmurjenym pożmějwkom porucźi jemu mózmar: „Salés na tutón schtom a powědź nam, hdyž Rußowo sawobhladzachu! Bjer žo na kedźbu, so njeby schtom prjedy wupschećził!" Tschepotajo poßłucha poßelnik. Po porucźenju Emira sestupaju žo nětko wojazy swojeje gardy wokoło schtoma, kóždy z posběhnjenej hlebiju cźakajo, donjsch budźe njesbożowny dla wobłabjenja do hlebikow padnyły, mjes tym, so wójßko pod wjednistwom Emira pschećiwo Rußam cźehnje.

Tajke běchu srědki, kiž Jendźelska hischcze psched nješchto létami nałożowasche, so by psched Afghanami strach a hrozu rosnoschowała a wobjimnych psched puczowanjom do sawrjeneho kraja wodźerżowała. Njeby 200 lět wojujetej hižo Rußa a Jendźelska wo pschednjeżeństwo w tutom górskim kraju, kiž je wjetschi hacź Němska a žo w nutskownej nastupjecznej Aziji wot kłoneje puschczimy Persiskeje hacź k hranicam Khinskeje, wot puschinow Beludschistana hacź k horam turkmeniskich statow cźehnje; wot Indiskeje je dźełeny psches wuběhi indiskeho Kaukasa, tak mjenowaneje Hindukusch-horiny, pschez kotruž jenož nětkore pschepucze wjedu.

W tutom górskim kraju, kotrehož hory wyßokosć 5000 metrow a jich tónczki žamo nimale 8000 m. dozpeja, bydli jendźiny lud Afghanow, kotrehož kultura létstotkazy wótcźo žaha. W Kabulskim dole je njeby kolebka ludow indo-europskich splahow stała, wot tuby cźehnjechu k wjecźoru a ke krótkemu cźasu, Indiskej a Europje kulturu pschinjeseschi.

Hacź k Alexandrej Wulkemu běchu smužicze afghanisch jsche narodźene podpjera persiskeho wójska. Hischcze dźensa je Alexander w ludowych bajkach znaty jako Wulki Iskander, kiž załoži Herat a Kandahar, wobě mésce, kiž so hischcze dźensa dale wuwiwatej. Afghanistanska pschirodnoschcze potom dołhe cźasy bakteriskemu kraju, a hakle we wožnym létstotku podźeża kaž Persiska nadobeje Islama.

Nowa wéra bésche runjewon revoluziju do kraja pschinjesła. Nałožki a waschnja złożowachu so po pschikładze dobywerskich Arabow, z kotrychž kwakle pak so bórzy sajko wupowodźichu. Pod Gasnewidami pożběhowasche so kraj, kotrehož mjesy žahachu wot wjecźorneje Persiskeje hacź dalelo psches Indus. Nutskowne swady a niepschestajnosć wjedźachu pak sajko k rospadej kralestwa. Juhy dobywcerjo smrogowachu so knjeżstwa. Po létstotki dołhich wojowanjach hakle mózachu Afghanojo zuse wotrocźiwe wotschasacź. Potom běchu žrjedź zaśdźeneho létstotka nowe wojowanja, pak z Rußami, pak z Jendźelcźanami. Skónczne slaji so Afghanistanska pod schkit Jendźelskeje.

Dha pschichódźe źiwótowa wójna Emir Habib-Ullah wotewri swój kraj awstriskim a němskim wójnskim jatym, kiž běchu z ...iskeho jecza cźekli a nawjecźornu kulturu w tajkej mérje do kraja pschinjesechu, kajkejž hacź dotal hischcze znat njebé. Tyßazy europiskich wutwarjenych rjemjeßlnikow pschicźahnychu nadobo do kraja a złotowjachu wobdźełki, kajkichž dowos bésche hacź do tuteho cźasa jara wobcźežny. Telefony a telegrafy buchu kładzene, schule a haży tvarjene, mosty mjes wyßokimi skałami pschiprawjene atd.

Emir da krajej žamo wustawu, ale w februaru léta 1919 bu wot madźarskeje ruki morjeny. Wo morderzu powědachu žo spodźiwne wézki. Jeho tśerći žeń Aman Ullah Khan nastupi nětkole trón, a hischcze potrocźnischi dyžli je jeho nan, wustupowasche je saborjenoscźu za wschelake wobmjenja w kraju. Běsche to woprawdźita revolucija, kiž buchow sahori. Pschikład turmeniskich žuzobnych statow Buchara a Chiwa, kiž běchu žo bolschewikam pschisamknyle, njeswoła bjes scźěhnkow. Krótko rosćudźeny staji žo Emir na wjerschk radikalneho hibanja, schtož jemu sajecze nabowarjow smóžni a jich na puczu pokasa, kiž žu rasej wobdźełerjowa pschimérjene.

S wélkim strachom shladowasche Jendźelska na roswiecze tohole žuzoda Indiskeje. Skhrobliwe žadanja stajachu so z mésta Delhi, stónczinje dóńdże k wójnje, a Afghanistanjo wubědźichu žebi dospołnu njeswotwisnosć wot jendźelskeho pschednjeżeństwa. Politiscy shladujo, swjasa so Aman Ullah, kiž běsche w pożledních létach kralowski titul pschiwjak, z mlodej Turkowjku a dźerżeschce pscheześtwo se wowej Jendźelskej. Turkowzy oficerojo sašumpichu jako wutwarjerjo do swojeho po najnowschich sažadach zorjadowaneho wójska, kiž móże pschi 12 milijónskim wobydlerstwu w nuznym padze pschez pół milijóna wupruhowanych wojakow stajicź.

Nimo wudospołnjenja wojerskeje mozy pak njeje so wumjeliwa mera sanjerodźile. Francozojska a Němska wyschicha schula natwari so w Kabulu. Knihowonje so darichu, pucze a mosty buchu twarjene, a ! Pachmana sćini kral zyle nowocźažnje mésto. Tam pak su architektojo se wjecźorno-europiske khěži natwarili po waschnju kupjelow, dha nimoju dźensnischi dźeń wjazy wulkeho pschecza tym, na cźož bě macź w pjedawschich cźažach horda. Bohužel njeßu w prajschenym cźěschenja doseź pokraczowali, a tak pschindźe, so žanow w najprenschich žwójbach kraja horzo wjecźakowane dźěcźi na srudne waschnje jaidu, dokelž so na hajenju a wothladanju w tej mérje njedźiwa, kaž by to byeź mélo. Z'dźełane koschulki a hłowaki to wucźinja. To załeži też ! wulkeho dźěła na tom, so nimale žona wotžebna žona žiwoje dźěcźo žana njecźěschi. K tomu daju dźěcźo cźěsticzerjo ! Pawschira, ! wżdy abo skotowarjej, kiž wěso sapschihjecze wo strowotnistwje nicźo nima. Dźěcźo žana cźěsticzej je wobcźežene a mohło rjanoscźi sejchtodźeź, to je rosćudźaze.

Pschetoż rjana bjeź, a cźežow njemkź." je samér žiwjenja, też w méstach Afghanistana. Prózowanje, tutej pschecźi sjednoczić, wjedże hišto k najpodźiwnischim dopłdkam. Tak wjele hdźinow bacź wschednje k pěsczenju rjanoscze nałożnjecźi, tak malo siwotawa muzitnoho cźahta. Pschetoż wobcźežnoscze, kiž běli europiska žónska napotcźi, so by n. psch. schwijmu linija wobkhowała, tajke cźełe afghanska knjeni nochze snjeć. Sso nałożowaze porjeschcznesle žrédki pschihódu nimale bjes wuwjacza ! Europy, kupje tak je ! drasty. Modowe nowiny ! Parija. Wina, Barlina a Londona wobdźełdźuja so pschede wschemi druhimi. Pschi dworje ma žo po pschecźu kraja po możnosći jenoż w Afghanistanu tkana a złotowjena drasta nochcź, so by žo ! tym hischcze mlodu domjazu industriju podpjerała. Sa žónskich je to nětko wésso njerschedny wopor, pschetoż tamne tkaniny njemóża žo w najmjeńschim ! europiskimi ruznacź. Njedźiwajcy teho je kralowa w tom wschitkim kujenjam ! pschikładom.

Wésso wohladachu žónske swonka karetu, na pschedźewanjach, pschi jschonjin, w sinu atd. jenoż je sawobcźym mjeschowczom. Drasta je so pschecźiwo pyjedawschim cźahm khěrko sjednorila a nałoży žo jdźeła hišto po europiskim waschnju.

*

Waßebny Harem je słónczna rózowa zahroda, wot dobrych bydleńskich ruminosćow wobdata. Psched wrotami njeje straże, pschetoż žadyn mohamedan njeby so zwažił jastupicź, kiž dowolnoscźe ! tomu nima.

*

Kralowa je 28 létna, rjana a jara lubosna žónska. Po rodźe pokarabiska, je ! wulwjacźom jaźiwjeho dźěcźatstwa jenoż w Afghanistanu žiwa była. Wona rěcźi perziski a hładzy arabiski, trócźku turkowski a hischcze mjenje franzowski. Ma hižo dźewjecź porodow za sobu, schtož žiwenju staj dwaj hnuaj a schtyri dźowki, kiž nježnje lubuje. Wusseběhnycź ma žo jeje lubosna powaha. Do politiki je njemészka. Politiku w wulkich rosmérach pak wjedźesche a wjedźe hischcze Ulja Hajret, macź krala, cźěstokrajna Afghanka. Praji žo, so je wona w mlodych létach dźeż nezjeńscźa žónska po zylem kraju była. S nowymi waschnjemi so tak prawje pschecźelerjej nochze, je pak pschemundra, so njeby mjenoscź wschelakich pschemenjenjow spóznali.

Cyrkwinske owěsce.

S Budyschina.

Njedźelu Okuli w **Michałskej zyrkwi** rano we 8 hodź. Boże wotkasanje němske (farar Tscher), 9 hodź. němska a ½11 hodź. serbska Boża słužba (far. Kapler). Póstne mitnoscze: wutoru pop. w 5 hodź. w Khelnje, ¼7 hodź. we Wulkim Wjelkowje, srjedu w 7 hodź. w Brěsowje, schtwórtk w 7 hodź. Zyžecach.

S e m r ě ł i: 20. 2. Jan Bohuwěr Stärsch, rentudźestawar na Zidowje, 62 ¼ lět stary. — Ernst Alexander Wěmar, wyschichi dźesatnik z prawom na sastarowje na Zidowje, 34¾ lět stary. — 3.3. Jan Gusta Hausch, slepy sastarowy w Cźichońzach, 38 lět.

*

Krajnozyrkwinske sjednoczeństwo w Budyschirje pschi Pólnym hrodźiku 6.

Njedźelu dopołdnja ½11 hodź. je njedźelska schuła a wjeczor ½8 hodź. swjeczenje Bożeho wotkasanja sjednoczeństwa a hosćaka mlodźiny pschi Pólnym hrodźiku 6. Wjednik knjes superintendent Fröhlich. Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. biblišta hodźina.

Sjednoczeństwowny wothładak Zimmermann smjeje biblište hodźiny njedźelu pop. ¼4 hodź. w Njeswačicach, pónđelu a schtwórtk w Budyschinje, wutoru we Wolframezach a srjedu na Zidowje.

Swjask mlodźiny sa rosćudź. tschescźanstwo w Budyschinje pschi Pólnym hrodźiku 6.

Njedźelu wjeczor ½8 hodź. wobdźelenje na Bożim wotkasanju pschi Pólnym hrodźiku 6. Wutoru wjeczor we 8 hodź. schromadźijna sa mlodźenzow a srjedu sa mlode holzy.

Krajnozyrkwinske sjednoczeństwo w Běłej Horje.

Njedźelu popołdnju ½2 hodź. je njedźelska schuła a we 3 hodź. biblišta hodźina. Sjednoczeństwowy wothładak Kschižon smjeje biblište hodźiny njedźelu wjeczor w Porschizach, pónđelu we Wulkej Dubrawje, wutoru w Bukezach, srjedu w Semizach, schtwórtk w Bukojnje a pjatk w Hornjej Hórzy.

S Bukez.

Njedźelu Okuli rano we 7 hodź. němska spowědź, dop. ½9 hodź. němska a we 10 hodź. serbska Boża słužba.

Pjatk dop. we 9 hodź. němske póstne předowanje.

S e m r ě ł a: Anna Christiana Paulez, khězerka we Bukezach, 75 l. 4 m. 11 dn. stara.

S Budestez.

Njedjelu Okuli směje farar **Bójz rano 1/8 hodź. němsku** spowědź, **popoldnja 1/2 9 hodź. wjeršchi farar Domaschka** němsce **a 1/11 hodź.** serbšce **předowanje. Mjes němšćimi** a serbšćimi kemšenjomi maju **so wozadni** sastupjerjo sa sćežkowoze wěry wolicź: Jiłojzy, Nowe Jiłojzy, Hornje Jiłojzy a Stupow, Kósko i Kóńicu, Roswodzy se Skonbarkom, Hajnizy, Čorne Noßlizy, Hornja Hórka, Mnišcheńz i Makhani Boboljami, Wulke a MaleDebjezy se Lejnom, Rakschow. Wólba sapoćnje so społnkom 1/10 hodź. sa wjschitke wěry. Popoldnju w 2 hodź. kemšenje sa dźěći, farar Bójz.

Wutoru pop. 1/4 5 hodź. směje farar Bójz w Kubanez domje w Čornych Noßlizach serbsku spowědź, pop. 3/4 5 hodź. serbšce a wjeczor 1/8 hodź. němšce póstne kemšenje.

Srjedu wjeczor 3/8 hodź. shromadźizna towarstwa młodych holzow.

Schtwórk wjeczor w 7 hodź. směje farar Bójz němšce póstne kemšenje.

S Budyschinka.

Njedjelu Okuli so dopoldnja w 9 hodź. serbšce předowanje čzita.

S Čzinecha.

Njedjelu Okuli, pop. w 9 hodź. němšce a w 10 hodź. serbska Boża słužba.

S Hodźija.

Njedjelu Okuli směje farar Boigt rano 1/8 hodź. serbsku spowědź, pop. 1/2 9 hodź. serbšce a w 10 hodź. němšce kemšenje. (Farar Wjelar w Hušy próduje) Popołdnju w 2 hodź. je zjrukowne rozrěčenje i mužskej młodźinu.

Pjatk popołdnju 1/5 hodź. je němska spowědź a we 5 hodź. němska póstna nutrnosćź.

W tutym lubźenju maja so wólby do wosadniskeho farskeho stata **a to pónjdźelu 13. měrza w Hornim Hunrjowje** w Seidlerjej hosćencu, **wutoru w Njedasdźicach** w młynje, **srjedu we Lutezejach** pola kubeja Richarda Kóniga, **schtwórk w Hornjej Borschći pola kubeja Seleriga**, wschudźom wot 6—7 hodź. a pjatk we Přećezach we Mrózej hosćencu wot 1/2 7—1/2 8 hodź.

S Hrodźischća.

Njedź. Okuli rano 1/8 hodź. serbski hamt, pop. 1/2 9 hodź. serbska Boża słužba, pop. wot 10—1/11 hodź.: Wólba do zjrukowinskeho přisłušnistwa w zyrkwi, Pop. 1/11 hodź. němska Boża słužba.

Pjatk 16. měrza wjeczor w 7 hodź. serbska pašijońska nutrnosćź.

S Huczinu.

Njedjelu Okuli rano we 8 hodź. serbska spowědź, pop. w 9 hodź. serbska Boża słužba, 1/11 hodź. kemšenje sa dźěći.

S Huski.

Njedjelu Okuli je rano 1/8 hodź. serbska spowědź, pop. 1/2 9 hodź. serbšce a w 10 hodź. němšce kemšenje.

Wutoru 13. měrza pop. w 5 hodź. je němšce předowanje a swj. wotkasanje w Hnaschezach. — Sabnjny dźeń budźe tam tež serbska domjaca spowědź, dasche je pola kubeja wučerja Voigta słonicz.

S Khwaczi.

Njedjelu Okuli rano 1/8 hodź. serbska spowědź, pop. 1/2 9 hodź. serbšce a w 10 hodź. němšce kemšenje, 1/12 hodź. dźěćizkemšenje.

Pónjdźelu wjeczor we 8 hodź. směje kubej Kschižan biblisku hodźinu we Wulko-Dubrowskej schuli.

Srjedu 1/8 hodź. serbska póstna nutrnosćź.

Semrěła 8. měrza Gustav Herbert, Rejchsbahn-Obersekretär **Gustawa Bernharda**, hoscherjenzarja we Wulkej Dubrawje, 1 mježa, 5 dnjow stary.

S Kolesa.

Njedjelu Okuli je rano 1/8 hodź. němska spowědź, pop. 1/2 9 hodź. němske kemšenje, wosadny farar, pop. w 10 hodź. so serbske předowanje čzita, wosadny kantor.

S Klukscha.

Njedjelu Okuli rano we 9 hodź. serbska spowědź ze Božim wotkasanjom, pop. w 9 hodź. serbske kemšenje, 1/11 hodź. dźěćizkemšenje. — Pop. 1/4 hodź. němska Boża słužba je spowědźu w Nowoschanskej schuli.

Pjatk 16. měrza rano we 8 hodź. serbske póstne kemšenje.

S Lupoje.

Njedjelu Okuli pop. w 9 hodź. němske předowanje so čzita.

S Minakala.

Njedjelu Okuli rano we 8 hodź. serbska spowědź, pop. w 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němske kemšenje. Pop. 1/5 hodź. w Khrósť-Abosthejskej schuli němska póstna nutrnosćź a spowědź.

Wutoru pop. 1/4 hodź. w Pšotwjanskej schuli serbska póstna nutrnosćź a spowědź.

Pjatk wjeczor 1/8 hodź. serbske póstne kemšenje.

Semrěła: Christiana swob. Tannerowa rodźena Paulinuśez, wumjenkarka w Khrósće, 75 lět stara.

S Malejschez.

Njedjelu Okuli pop. w 9 hodź. němske kemšenje, 1/11 hodź. dźěćizkemšenje. Pop 1/3 hodź. žónske towarstwo pola Lipiczez.

Sserbska póstna nutrnosćź wotměje so wjeczor 1/8 hodź.; srjedu na farje a schtwórk pola Hanczkez w Plaschkezach.

Snjeboźił a semrěł je Jan Mischo, pósmej w Malejschezach, 34 l. 8 m. 14 dn. stary.

S Njeswačidła.

Njedjelu Okuli we 8 hodź. serbska spowědź, w 9 hodź. serbšce, w 1/11 hodź. němska Boża słužba. — We 2 hodź. kemšenje sa dźěći. (K. f. Renck Lupjanski). 1/4 hodź. bibliska hodźina na kapłanstwje (trajny wothł. Zimmermann f. města.)

Srjedu we 5 hodź. serbska póstna nutrnosćź se spowědźu pola Hobrakez we Lusu.

Schtwórk wjeczor we 8 hodź. towarstwo młodych holzow (horni wotrjad) na farje.

Pjatk w 9 hodź. serbske póstne kemšenje. — W 4 hodź. němska, w 5 hodź. serbska póstna nutrnosćź se spowědźu pola Přeječez we Lušcu.

S Nošazcija.

Njedjelu Okuli dop. 1/8 hodź. serbska spowědź, 1/9 hodź. serbska Boża słužba. 1/10 hodź. hač do 10 hodź. wólby do zyrkwinskeho přisłušnistwa w zyrkwi. 1/11 hodź. němska Boża słužba. Pop. 1/3 hodź. towarstwo młodych holzow na farje (abo wodźělenje we Lubiju 1/4 hodź) Wjeczor 1/8 hodź. towarstwo młodych holzow.

Pjatk, 16. měrza, rano we 8 hodź. serbska póstna nutrnosćź, pop. we 4 hodź. sa dźěći. Wjeczor 1/8 hodź. towarstwo žonow.

S Porschizu.

Njedjelu Okuli budźe rano we 8 hodź. serbska spowědź we 9 hodź. serbska, 1/11 hodź. němska Boża słužba; dźěćizkemšenje w Porschizach 1/10 hodź. sa młodźe, 1/2 hodź sa starše dźěći; 1/3 hodź. towarstwo młodych holzow pola wozadnuje hotry, w 3 hodź. serbska spowědź w zyrkwi, wjeczor bibl. hodź. w Porschizach pola kubeja wyšichi, wučerja Hoernicha pjches kubeja wothladarja Khčižana.

Wutoru wjeczor rozwučowanje posaminitowa.

Srjedu pop. w 4 hodź. serbska póstna Boża słužba.

S Nakez.

Njedjelu Okuli je rano we 8 hodź. serbska spowědź, a swjate wotkasanje, dop. w 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němske kemšenje, ke kotremuž so pschisamknje serbske kemšenje sa dźěći. Pop. w 2 hodź. je němšći póstny nšchpor, 1/4 hodź. serbske kemšenje se spowědźu we Schežeńczańskej schuli, 1/5 hodź. serbske kemšenje a spowědź w Strózanskej schuli.

Pónjdźelu rano we 8 hodź. pjskanje i wjże a rańske nutrnosćź.

Pokhowana: Elfrieda Erna Kowarez i Nakez, pol. 1 lěta stara.

S Rychwałda.

Njedjelu Okuli je dop. w 9 hodź. němske a 1/11 hodź. serbske kemšenje.

Se Slepeho.

Njedjelu Okuli serbska spowědź a serbske Boże wotkasanje rano we 8 hodź. serbska Boża słužba dop. 1/10 hodź., němska w 11 hodź. Sobka sa bratrowstwo we Rósbarku. — Sswjertny khěrluch ho spěwa sa Madlenu Jakubcoz se Slepeho. —

Swěrowanaj: Pawoł Lehr a Hana Madlena Rowuschoz w Trjebinje.

Semrěła: Hana swob. Sprejzowa rodź. Nakowa, w Muskezach, stara 42 l. 2 m. a 3 dny.

S Wóslinka.

Njedjelu Okuli rano we 8 hodź. serbska spowědź, w 9 hodź. serbska a 1/11 hodź. němske kemšenje. Kollecta. Pop. 1/4 hodź. młode halzy na farje. 1/5 hodź. Boża słužba a Boże žiwjate wotkasanje we Cźišzowje.

Pjatk 18. 3. rano w 9 hodź. serbske póstne předowanje.

S Wósporka.

Njedjelu Okuli je dop. w 10 hodź. předowanje, k jomu pschisamknje so swj. wotkasanje, 1/12 hodź. je kemšenje za dźěći, wosadny farar. Wjeczor we 8 hodź. je w sali Tšelerjec spěwny wjeczor tudomnego pěwarskego mužejskego towarstwa, duchowny Wolf i Kschižowa.

Wutoru wjeczor we 8 hodź. swuczuje so dobrowólny zyrkwinu khór na farje, kantor Seibt.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk 9. měrza 1928.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,185	100 pólsk. złotych .	46,825
jendźelski punt . .	20,385	100 českosł. krónow .	12,383
100 swajc. frankow	80,435	100 franc. frankow .	16,435

Barlinska burša sapadny wječera suchwa do powschitkownje hłabokoće. Też rentowych a dołżnych ličzinow **wiki běchu** hłabe.

Na produktowych wikach wožebje **khlěbowe** žito znowa horje słóže. Pschenica bě wo 15 pf. a rožka wo 20 pf. **wyschi hrjechk** bróžscha. Dokelž **ž to** też na wulkrajnych wikach w placžinje postawuje, tu wsche na pjenjezach **można** spekulacija dźěła. Wotwy **wotstupi wo** 10 pf. a kukuriza (masć) **wo** 5 pf. po zentnarju. Wječera płaczeše zentnar

w Barlinje

pschenicy 12,15—12,30 hr., rožki 12,42½ hr., ječmjenja **nałstnjcho** 11,05—14 hr. wowsa 10,85—11,45 hr.

w Lubiju:

pschenicy 12,50—12,80 hr., rožki 12,60 hr. hrěch 13 hr., ječmjenja **nałkinjcho** 12,50 hrěch 14,50 hr., wowsa 10,70—11,20 hr.

W terminowym wikowanju

sa měrz:

pschenicy 13,40—13,37½ hr. rožki par 13,35 hriwnow,

sa meu.

pschenicy 13,77½—13,80 hr., rožki 13,80 hrěch 13,85 hriwnow,

sa julij:

pschenicy 14,07½—14,10 hr. rožki 13,10 hriwnow.

Wiki schtwórk w Komjenzu.

Khrón 1 hr., kokrabi 15 pf., hłuboziny kał 50—90 pf., rožowy 50—90 pf., selery 30 pf., jedźna loboda 50 pf., morchej 15 pf., zybła 25 pf., zely kał 15—20 pf., cžerwjeny 30—35 pf., wólski 28 pf., běrny 6 pf.

Wiki schtwórk w Lubiju.

Butra 1—1,15 hr., joha 10—12 pf., tany wolij 1,60 hr., twaroh 25 pf., kulerjpa 10 pf., běły kał 15 pf. cžerwjeny 30 pf., wólski 30 pf., morchej a karoty 13—25 pjenjezkow, jedźna loboda 40—55 pf., hłuboziny kał 50 hrěch 80 pf., kokrabi 30 pf., zybła 25 pf., hołotej kečzje 20—50 pf., rjetkej 5—10 pf., cžerwjena rěpa 20 pf. a sellerij 35—40 pf., jabłuka 10—35 pf., tšěsu 80 pf. Měd 1,60 hriwnow, kółłata puna po 70—80 pjenjezkach.

Wiki schtwórk w Khorczebuzu

Butra 1,90—2 hr., twaroh 30 pf., joja 11—13 pf., tany wolij 1,40 hr., howjaze mjaso 0,80—1,20 hr., cželaze 1,10—1,20 hr., **skopiaze** 1,10—1,30 hr., swinjaze 0,80—1,10 hr., kury 2—2,50 hr., hołbie 70—90 pf., **khapony** 2—3 hr., hušy 1—1,20 hr., schczuki 1,20 hr., karpy 1,30 hr., morchej 15 pf., jedźna loboda 50—55 pf., hłuboziny kał 1 hr., cžerwjeny 30—35 pf., běły 15—20 pjenjezkow, zybła 25 pf., běrny zentnar 5,50 hr., jabłuka 20—50 pjenjezkow.

Swinjaze wiki wječera schtwórk w Khocžebuzu.

Na nje běchu přischinali 900 prošatow a 124 běhakow. Wone płaczachu:

prošata:

małe	10—14 hr.
hrěnje	14—16 hr.
wulke	16—20 hr.

běhaki:

małe	20—40 hr.
hrěnje	40—60 hr.
wulke	60—80 hr.

Na pschedań:

Wás dźěžazy we Hródku, Drjezdźanska dróha 11 „Deutsche Bierstuben".

Prošata kuježi dwór we Radwerizach pola Lubija a we Kolowje 14

Kłóń 4-cźiny wolach, Noska we Wikeńcy a we Subornicy 9 cźišło 9.

Runkliza, kuježi dwór we Wšochowje pola Njeswačidła.

Khlódniza, Schwarz w Budyschinje, Gickelsberg 1 I.

Kolo motorske 4 PS. w Budyschinje, Tšelańska haja 48 delka na prawo.

Kruwa, dobra bójka, cźelo pod njej, we Khelnje 23.

Kupicz pyta

Sslomu, schamotowa fabrika w Thonbergu.

Pschistajicz pytaju.

Wuczisnika piekarskeho, Mayer w Motydle a Rosenmeyer w Kubschizach.

Schofera na wupomoz, Schessler a Jüttner w Hródku.

Stenotypistku, G. Tragmann u. Söhne A. G. w Hródku.

Powarcza, Měrczink w Khelnje.

Ssudnizy na pschedadowanje.

Sobotu 10. měrza 1928

w **Khichidze** w Fričzej hosćencu dop. w 10 hodź. pisanske bidło,

w **Hródku** na Wotrowskej dróży cźo. 9. pop. w 2 hodź.: Klawěr, motorske koło, sofa, 10 symskich **khabatow**, auto, hosćinska tšelba, klamarske twory, **zonjaze a** mužaze **kofsche** a druhe schaty, **schórzuchi, wschędne khołow**, hołsćechcowe nawołóčenja, pjerzo a wupjerki.

w **Biskopizach** dop. w 10 hodź. na hubnistwje: Biano, kubowy kantor, pisanske bidło, Walmuthowy aparat, 20 wokowe na parnischcza (Frühbeetfenster).

Drjewowa aukzija

w Radnej pinzy w Kinsbórku pónjdźelu 19. 3. 1923 dop. 1/11 hodź. khójnowe a schmrjekowe wuzitkowe drjewo, tuscho hromadźe nětkuje 860 twjerdych metrow, syhdom bukow 2½ twjerdeho metra, 2 dubaj 0,63 twj. metra, wot dopołdnja 11 hodź. pschedadowanje palmeho drjewa: 19½ mtr. ščežkowe, 105 mtr. klumpacowe, 46½ m. halosowe, 452 m. walcžiny, 62½ m. pjeńkow.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźensa dop. 3/11 hodź.:

Wiki mało twudrie, tola sterje sestajene.

Dop. 3/12 hodź.: Kaj psched hodźinu. Pschenicne płaczijny bóle, rožkowe mjenje sestajene.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunl abo 1000 kg, howak 100 kg.

Płaczizny po złotej hriwnje.

	8. 3.	7. 3.		8. 3.	7. 8.
Pšenica	243-246	240-243	buny	21-22,80	21-21,50
rožka	248,50	244-247	woka	21-23,00	21-23,00
nat. ječmjeń	221-230	221-230	módre łupiny	14-14,75	14-14,75
naz. ječmjeń	—	—	žołte łupiny	15-16,00	15-16,00
wows	217-229	215-227	zeradella	—	—
kukurica	229-231	228-230	repa, wosuk	19,60	19,60
pšenič muka	31-35,25	31-35,00	lany wosuk	23,60	23,40
rżana muka	33-35,25	33-35,00	poca. mełasa		
pš. wotruby	15,65	15,75	běrny. kruški	23-24,20	24,20
rżane „	15,85	15,75	syno, 50 kg	2,40-2,70	2,40-2,70
lane symjo	—	—	rżana słoma	0,80-1,05	0,80-1,05
repa „	—	—	pšeńć. „	0,75-0,95	0,75-0,95
hrochi	34-36,00	34-36,00	wowsna „	0,70-0,85	0,70-0,85
pjeluški	21-22,00	20-20,50	jećna „	0,70-0,85	0,70-0,85

Płaczizny rěznego skotu na Drjezdźanskich skótnych wikach.

8. měrca.

1 wol, 12 byk., 2 kruw. a jałoja., 702 čelat, 103 wowc., 578 swini.

Płaczizny za

čelata: I. 82—86, 2. 74—80, 3. 62—72;

wowcy: 1. 60—66, 2. 52—58, 3. 40—50;

swinje: (přez 300 pt.) 54—56, 2. (240—300) 53—55, 3. (200—240) 51—53, 4. (160—200) 49—51.

Rancy 46—50.

Na 3. dźěl 3 kg. žyrićznatanu, 3 kg. 40 proz. dražkoweje žele a 5 kg. superfosfatu. Na 4. dźěl 3 kg. žyrićznatanu, 3 kg. 40 proz. dražkoweje žele a 7 kg. superfosfatu. Na 5. dźěl 3 kg. žyrićznatanu, 3 kg. dražkoweje žele a 10 kg. superfosfatu.

Hnoje běchu rosmjetane 24. měrca a na kóždy dźěl wožeje a junu jawlóčene. Wobs bu tam wožnyty 1. haprl.

Póda je sćěhowaseje kajkosćer: Stojeršćina póda je hlinjana — jilojta (Lehm u. Tonartig) a wokoło 36 cm. hłuboka. Spódnja woršćita póda je jilojta a mało pšcheputšćenta. Schtož leżownostny dawk nastupa, žłuščka polo do 4. rjadowanje, nadmórska wyšcha wucžini 309 m. Se hródźnym hnojom bu na tom polu na poślednu léta 1922 hnojene. Loni bě tam žito.

Wowoż po zlym polu stajnje sthadźeše. Rozdźěle mjes nimi do dwěju njedźel žane njeběchu. Hakle we druhimaj dwěmomaj njedźelomaj počžinachu žo rozdźěle mjes jenotliwymi dźělemi pokasowacj. Na 1. dźěl bě wowoż žwětloselony, měješe žłabšche stwjelza a bě krótki. Na hnojenych dźělach bě wowoż rjeńšchi a cžémnoselony. We běhu dalšcheho rosta žo wowoż na wšchěch dźělach nadpadnje, mjes žobu rosejnawaše. Na 4. a 5. dźělu bě wowoż najrjeńšchi.

Chcemy nadrobne pak powacj, jako je žo jedyn dźěl wowoża wot druheho rosejnał. Wutrjechi běchu sćěhowaze:

1. dźěl: a) barba banczikow jažnoselena; b) na jenom stwjelzu bě 5 banczikow. (Tute bańczički žu liczili na pjecych wschelakich městnach a potom wsachu je w pšcherěžku.) c) wotnožki 1; d) schěrokosć banczikow 9,4 mm.; (měrili žu wschódnje najdleńši banczik w najschěršim městnje); e) stwjelzo bě s kitku 98,6 cm. dołhe; kitk žamón bě 17,2 cm. dołhi; fś w kitzy bě 52 sornjatkow. Poślednjej dwaj dźělej rostlinu, e a f žu 5. augusta pruhowali. Wschudże s kóždeho polpytoweho jabona žu na 5 městnach stwjelza wubjerali a wschódnje w pšcherěžku liczili.

2. dźěl: a) barba banczikowo cžémnoselena; b) dołhosć stwjelza 128 cm; c) liczba banczikow 7; d) liczba wotnožkow 1,6; e) schěrokosć banczikow 11 mm.; f) dołhosć kitki 18,4 cm; g) sornjatkow bě we kłoju 64.

3. dźěl: a) barba banczikow cžémnoselena; b) liczba banczikow 7,2; c) wotnožowanje 1,8; d) schěrokosć banczikow 11,5 mm; e) dołhosć stwjelza 132,2 cm. a kitki 19,8 cm; f) sornjatkow bě 71 w jenym kłoju.

4. dźěl: a) barba banczikow cžémnoselena; b) liczba banczikow na jenym stwjelzu 8,2; c) wotnožowanje 2; d) schěrokosć banczikow 12 mm; e) dołhosć stwjelza 137 cm. a kitki 19,8 cm; f) sornjatkow bě 80.

5. dźěl: a) barba cžémnoselena; b) liczba banczikow 10; c) liczba wotnožkow 2,4; d) schěrokosć banczikow 12,5 a dołhosć stwjelza 142,5 cm. a kitki 20 cm; sornjatkow bě 85.

Wowoż žu 10. auguśta w žoltej srakoscji pobyli a kóždy dźěl žu jenotlinje swjasali, domoj dowjezli, womłócili a zwjetka kóždy sornu s kóždeho dźěla wobježe swažili.

Wjetšchi wunoschk sorna a cžišty wunoschk widźimy je sćěhowazeho diagrama:

Cžišło dźěla	Wunoschk sorna s 1 dźěla w kg na powytownym sahonje	Wunoschk sorna na 1 ha w dwojozentnarjach	Wjetšchi wunoschk po 1 ha pšcheczniwo njehnojenema we dwojozentn.	Waha 1 kórza w kilogramach
I.	28	14	—	43
II.	38	19	5	44
III.	51	25,50	11,50	48
IV.	55½	27,75	13,75	49
V.	58½	29,25	16,25	49

K tomu dyrbimy hišchcze pšchidacj, so žmy wschě drobnotnosće ani njerospinali, kotrež je tammy hospodar jako dobre na swojim polu nasphonił. Tu chcychmy jenož tak trochu nasponmnjeć, kelko mócemy se poipytom dozpěć. Kuž žmy f jednotliwych dźělow widźeli, mózemy f hnojenjom se superfosfatom pola wowoża najwjazy dozpěć. Superfosfat słutkuje na kajkosć a khmanosć sorna. Po žyrićznatanu do dołhosće cžerja. Tak widźimy, so f jednostronym hnojenjom ženje spokojazy wunoschk naschich płodow wocžakowacj njemózemy. Ani cžišty wunoschk naž w tutom nastupanju njespokoji. Kóždy hospodar by žebi móht tajki pospyt s pšchikupnymi hnojemi doma žam sarjadowacj. Próza by žo wěsće saplacžila.

Hospodar dowěri se žwojimi pšchikupnymi hnojemi pódže dosć wulki kapital. Tohodla ma najprjedy na prěnim městnje spytacj, kak tón abo druhi hnój tej abo tammej rostlinje howi. Hewak žo hospodarjej dowěrjeny kapital s póda s bohatej danju wjazy njewróći. Pjenjezy žu njerosumnje prjecz cžišnjene. Tohodla nježmě ani pšchi najmjerschim kuble polpytowe polo pobrachowacj. Próza a pospyt žo nam derje sadanja.

Prašenja a wotmołwjenja.

P r a š c h e n j e: Moje jabłuka na jenym schtomje hižo léta dołho hnija. W prjedawšchich létach njebě tak słe. Létša pak njewěm žebi rady. Wschě žu mi nimale shnile. Někotre hižo na schtomje hnija, kak móžu tomu wotpomhacj?

W o t m o ł w a: Wasche jabłuka je žadowa trupišna nadpadnyła. Je to s zuhym žłowom mjenowanc khorosć žadu „fusikladium". Tohodla dyrbicze wschón spadany žad spalicj, niž na hnojotvu hromadu sežypacj. Tožame ma žo nasphnu abo w jamje s liczom stacj. Prajchiwe płody, kotrež žu žnadj najmnu hišcheze na schtomje wizajo swostałe, maju žo tohorunja spalicj. Suche hałsy w jamje wotrěsajcze. W jamje pšchi žuchim wjedrje zyty schtom je mjedźitowapnowej juchu (Kupferkalbrühe) pomasajcze a potrjepcze. Tožame wospjetujcze nałeto, prjedy hacj schtom wubłwa a hdyž je pschetcžół. Mamy-li pak žajke mokre léczo jako jańdźenej dwě, dha nam wěso tajki wuspěch hnydom prěnje léto njesłiwa. Sa to mamy zylu wěz hischcze jónu wospjetowacj.

P r a š c h e n j e: Ssym žebi loni zentnar nowych žymjenitnych běrnow kupił a wožadźał. Nasynu běchu někotre běrny mjes nimi trupawe. Trupy běchu rakej podobne. Nasche běrny, kotrež běchu w pódłanskich rynczkach, běchu strowe hacj na někotre. Też w prjedawšchich létach njejžym na mojich běrnach niczo podobne wobkedžbowak. Ke běrnam žym najmnu s hródźnym hnojom hnojił. Hdże je wina, w pódże abo w běrnach? Njeradźicze mi, so bych lětžo běrnam něschto wapna pschicžišnył?

W o t m o ł w a: Mi žo ša, so sceze žebi poślednjeho hoscja, mjenujcy běrnjageho raka na polo sacžahnyć s waschim nowym žymjenjom. Stze winowaty, hnydom gmejńskemu pšhódstejicžerjej wozjewicj, so by žo khorosć dale njepschisporjała. Kak maceze pschi niczenju raka postupowacj, to wam pschepytowańska komisija dźeli. Je-li wěz njetwosćiwicze, sceze khłostanja winowaty. Macze-li cžeżku póbu, możecze 5 zentnarjow kužateho wapna (Aetzkalk) na hektar rosmjetacj. Je-li pak wascha póda pěskojcna, zosmjetajcze 10 zentnari mlěteho wubliczanteho wapna (Kohlensauren-Kalk). Wapnujcze psched žadženjom, tak borzy hacj nałeto wjedro dowoli.

P r a š c h e n j e: Mam pschi južnej (połodnischej) murji dwaj brěschkowej schtomikaj. Póda je pěskojcna. Jedyn snjeju je mi jabłnyk. Druhi pak derje rosce a jara do hałsow cžeri. Płody swostanu małe a njesrawja. Schto nam radźicze?

W o t m o ł w a: Kaž žo ša, macze wy prawje pódnju druzitnu. So bychu płody prjedy sejrawile, hnojcze jim s draślowymi a fosforowymi hnojemi a to na schtworzowy metr 30 gr. 40 proz. dražła a 40 gr. superfosfatu abo Domaschoweje muczki. Dražło a Domaschowu muczku mózeze w jamje, superfosfat pak nałeto njetacj. Hnój žo s łóhka sarjeje.

Časopis za Serbskich ratarjow

Čisło 10 Budyšin, 9. měrca 1928. Lětnik 35

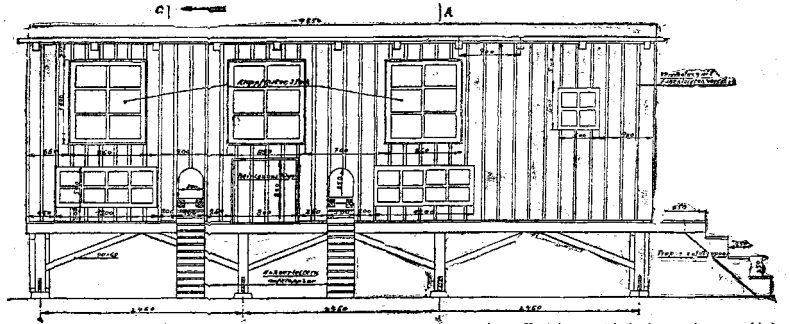
Powyšene kurjeńcy.

(S 4 wobrazami.)

W nowišchim cžažu žo w ratarstwje pschiwobroczuja sažo bóle k hajenju pjerjinarstwa. Mjes nim wěnuja žwoju kedźbliwosć najbóle kokoschom.

Ratarske komory, ratarske wustawy a sa pjerjinarstwo žo sajmowaze wožobły, žu žo žiwosenju nadawkej s wulkej zwědomitosću wěnowali. Pjerjinarstwu žu pokasali nowe pucze hajenja. Schtož jemu njehowi abo wadźi, próstkimi myšchemi, kunjami a ćhórami. Hdyž žo jachtaholz bliži, wucžekuje pata se žwojimi kurjatkami ruče pod tutu wěsu khowanku.

Tajki kurjeńz nad stołpikami jenje wlóżny njeje. Se tšěchi woikapowaze krjepjele na jemju padnyschi na 25 hacj 30 cm. wyšoko saplużnu. Drjewjane sćěny pschisenitšich kurjenjow tohodla rady pschi sebi wobhnitwaja. Te na stołpikach stejaze kurjeńzy tutomu strachej mustajene njeju. Hdyž, drjewjane sćěny tutych kurjenjow wobarbjeschi abo s terom pomasaschi, schěrcz krócz abo hischcze dlěje

1. wobraz: Kurjeńe na stołpikach, zwonkny napohlad.

zuja žo wotstrenicj. Towarstwa, ratarske a hospodarske schule rozwuczuja wo nowych kolijach tuteje wotnožki ſkotarstwa. Wědomosć je žo nadawkej je žanej žwěru wenowała. Schtož je namjetowała, je praktiske pjerjinarstwo rad pruhowało, a schtož je žo jako khmane wupokasało, nětko nałožuje.

Sa jara khmane žu žo wupokasałe kurjeńzy na stołpikach. Wone žu lepsche pschisenitšich. Lepschiny prěnjich žu tak wulke a wažne, so žo žane khłowała a też njejerjinarstwo jim rowni. Městnjeja pod kurjenjom hodźi žo we wschelakim naturpanju jara derje na wužitk stajicj. Pod nim je pjeze sucho. Pschi deschczu móża žo kury pod nim wutherwacj. Hdyž žtónzo gnali nadeńdu tu wotschehowajazy łtłodk. Take maja tam stajnje žuche blezki, so móża žo oopjelicj.

Kurjeńz na stołpikach wobarnuje kury najlepje psched dźerža hacj te hnydom pschi seni łałożene, pódła toho wunjamcjenjeja žo hischcze s druhimi sćěła tu najpomnjenymi lepschinami.

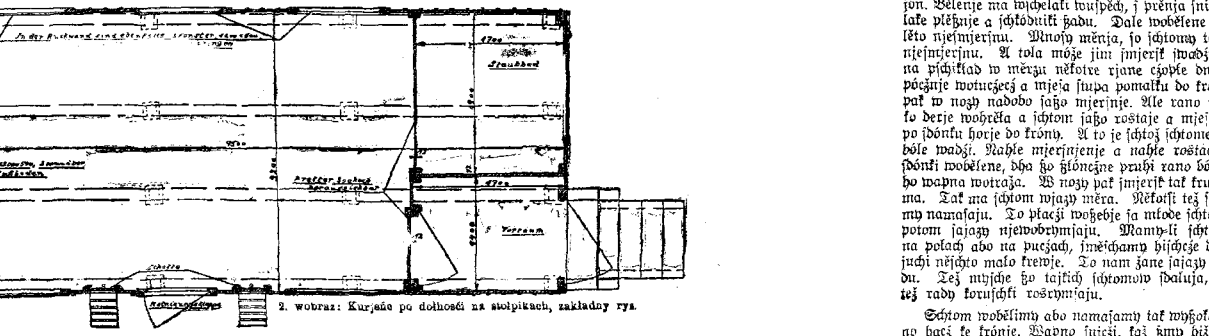
Na najschim prěnim wobrazu pschedwjedźeny twar wotpocžuje na metr wyšokich stołpikach. Te sažo steja na 30 cm. wyšokim betonowym podłožku. Hdyž žu stołpiki hischcze s karbolinejom namazał, twone wěsće njepohnitwaju. Sćěny žu se žwonka a znutška běłowanych dejkow. Tych kromy žu wncjehujene, tak so cžop kromy jeneje dešći žebi w hrjebnicžu kromy druheje. So na kury, w kurjeńzu žebdźaze, cžahnyło njedy, žu dešći, když s krómomaj hromadźe storkaja, s nutška a žwonka s cžerkej wustej deschczickżu pschikrykte.

Stołpiki steja na betonowych powyschenjach. Pschi jemi žu 25 cm. schěroke a twuhłynu s 10 cm. do 10 cm. wyšokoscje. Do nich žu želeja japuschczene. Te maja na grow-

ſich ſ betonoweho powdyſchenja haſczych kónzach dźerſi. Ke tym pſchiſchrubuja ſtokpiki kurjenja. Na ſtokpikach leža hrjadli. K tym pſchibija i karbolineſom pomazanu podlohu (shpundowanje). Za woſtanje we wſchěch cžanach ſuha, byrnjež hewak wlóžniſcho było. Zementowane dno je pſchezo nłóžne a pſchemiacza po nětžim ſaſkanje. Drjewjana podloha pſchezo ſuha woſtanje. So w ſymje wot ſpody ſyna było njeby, pożpraja dno 10 cm tołſto ſ pochewinu. (Torfmull). Na nju ſłomu ſaſcželu.

Našch 2. wobraz pokazuje nam ſakładny tyſh tu wopiſaneho kurjenja. Na naſchim 3. wobrazu widzimy jón wot boka. Schmórty wobraz pſcherěkuje kurjenj po ſchěrokoſci Tak je w 1. wobrazu pod pižmikami A—D ſpóſnacž. Schtóž ſo nětkaſ na ryzowanſk wuſtejí, jamóže derje po tutom nazéjſtu ſwéj kurjenj natwaricž.

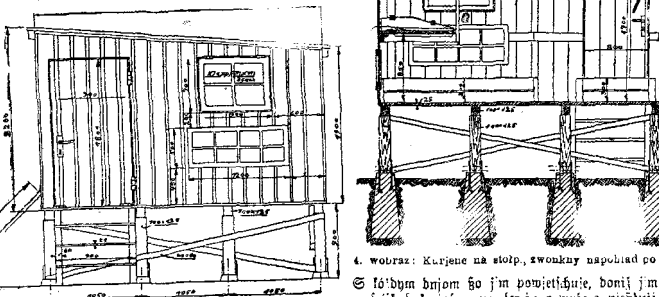
Tónle kurjenj ſo teſ jara derje ſa wocſehnjenje kurjatkow hodźi. K metr wyſokej a runje tak ſchěrokej dźerſi (ſa ſidanje a vjedźenje,) pſchiſtaji ſo móſt w ſchěrokoſcži dźerſi.

2. wobraz: Kurjeńo po dołhoſći na ſtołpikach, zakładny rys.

Dokelž je kurjeńz pſches metr wyſoko wot ſemje, je mózno ſemju pod nim podrycž, je-li ſo tam wjele kurjazeho njecžada nahromadźiło.

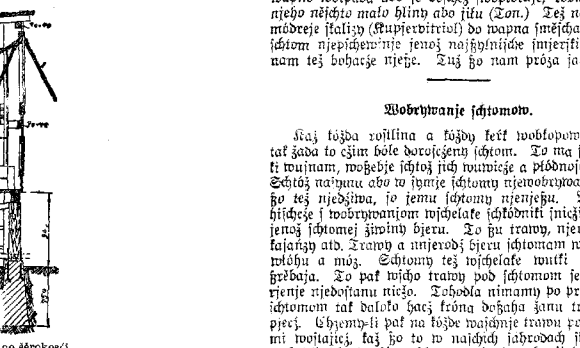
Tute kurjeńzy ſu po ſaſadźe twarjene, ſo maja byeſ ſłónczne, ſuche, cžiſte a cžerſtwe. Wokna w raniſchej potoñſchej a wjeczornej ſeſeni kurjenja puſchcžeja ſłónzo do wſchěch jeho kucžikow. Potoñſche wókna ſu wuſadźane ſ tak mjenowanej Cellonjeſej ſchkleńzu. Tuta pſchepuſchcžuje pſchedewſchém fijalkate pruhi. Po najnowſchich wuſlédkach wě-

3. wobraz: Kurjeńe na ſtołpikach pobočny napohlad.

domoſcže tute ſtrowoſcži najbóle ſłonja. Wokna ſ tutej ſchkleńzu njeſmědźa tak niſto pſchiſpſawjene byeſ, ſo móhłe kury do nich dypacž, hewak je je ſnjejimi wótrymi pyſkami pſchedypaja. Po njebeſkach kury do ſnjeſeho kurjenja łaža. To pſchinoſchuje k tomu, ſo ſo bódnje roſchibaja. Wokrjeđ kurjenja na połonſchej ſtronje je ſchěroka dźerſa, hewak je ſaſuwadłom ſawrjena. Hdyž pod nju deſtowany woſtajeſ abo karu ſtajiſch, móžeſch kurjeńz ruceže wukidacž a wukidanja do podſtajeneho woſtrjeſka abo kary ſeſtorkacž. Potom jón ſ cžiſtym ſłanjom ſaſcželeſch.

Tón wjedže nakhileno k ſemi dale. Tón poſkadu ſ dornami, po nim ſhodża kurjatka ſ kurjenja a do njeho. Po bokach a ſnjeſcžku tutón moſcžik groſcžane pleſcžadko wobdawa. Prěnje dny ſo wubeh po tomle moſcžiku trochu jamjeſuje.

4. wobraz: Kurjene na ſtołp., zwonkny napohlad po ſěrokoſći

S łóžom bnjom ſo ſ'm powjetſchuje, doniž ſ'm zyle ſa moſcžik ſ kurjeńzu na ſemju a nječo njeſtuži. Tutón kurjeńz hodźi ſo kóždy cžaſ ſ łóhkej próżu na druhu měſtnoſcž donjeſcž abo donjeſcž.

Zakrednistwo.

Hładanje ſadowehо ſchtoma w ſymje a w ſaſnim naležu.

Mnohy hoſpodarjo ſebi myſla, ſo to dołaha, hdyž we ſymje abo naležo ſchtom trochu ſwobrěſuja abo travnik wokoło njeho ſwobkopuja. Myſla, ſo ſebi ſchtom wjazu njeſaža. S tym pak ſo myla. Niz jenoż króna ſchtoma, ale zyły ſchtom chže byeſ derje wothladany.

Tak dźeſy hacž ſo ſchtom k ſymſkemu ſparu pſchihotuje, mamy ſdónk derje wotſchkrabacž. S tym ſnicžimy mochy a wſchelake pležnje, kotrež ſu ſato pichžiſuwſchy ſchtoma. Ri-mamy-li k tomu wołebity ſchkrabak, woſchkrabamy ſchtom i motyku. Wokoło ſchtoma nakładženy najwrjeđy ſtare ha-brjeſchcža, kotrež potom ſpalimy. S tym ſnicžimy wſchěch ſchkódnikow, kotrež ſmy je ſchtoma woſchkrabali. Młode ſchtomy móžemy jenoż ſ tnjerbej ſcheſčiku woſchkrabacž. Njerwoſchkrabamy ſchtom w lěcže, cžerpi, dokelž njemóže pra-wje dychacž. Ssmy-li ſchtom tałe woſchkrabali, wobělimy jón. Bělerje ma wſchelaki wuſpěch, ſ prěnja ſnicžimy wſche-łake pležnje a ſchkódniki ſadu. Dale wobělene ſchtomy na-lěto njeſmjerſnu. Mnoſy měrnja, ſo ſchtomy tola w ſymje njeſmjerſnu. A tola może jim ſmjerſt ſwadžiſ. Mamy na pſchikład w měrzu někotre rjane cžopke dny. Drjewo pócžnje wotnucžecž a mjeſa ſtupa pomałku do fromy. Někto pak w nozy nadobo ſaže mjerſnje. Ale rano ſaže łónczko derje wobrěła a ſchtom ſaže roſtaje a mjeſa ſtupa dale po ſdónku horje do króny. A to je ſchtoj ſchtomej runje naj-bóle wadźi. Nahle mjerſnjenje a nahle roſtacže. Ssu-li ſdónki wobělene, dha ſo łónczne pruhi rano bóle wot běkeho wapna wotraża. W nozy pak ſmjerſt tak krucže njepſchi-ma. Tak ma ſchtom wjazu měra. Někotri teſ ſ ſuchu ſchtomu namaſaju. To płacži woſebje ſa młode ſchtomiki, kotrež potom ſajazu njewobrymjaju. Mamy-li ſchtomy wonka na połach abo na puczach, ſmješchamy hiſchcže do wapna a juchi něſchto malo kremje. To nam žane ſajazy blitko njeni-du. Teſ myſche ſo taſtich ſchtomow ſdaluja, kotrež jim teſ rady koruſchti roſrymjaju.

Schtom wobělimy abo namaſamy tak wyſoko hacž móż-no hacž ke króndze. Wapno ſnicži, kaž ſmy hižo ſpomnili, wſchě móžne ſapkodki wſchelake pſchekaſanzy, roſeſerje ſkoru a tak może ſchtom lěpje dychacž. S tym ſchtom lěpje roſcže. Wapnowa běła barba pak, kaž ſmy pryedy hižo ſpom-nili, wótre łónczne pruhi woibila. Dokelž pak ſamoine wapno wotpada abo je beſchez ſwoplokuje, roſnoſcžimy do *njeho něſchto malo hlinу abo ſiku (Ton.)* Teſ *něſchto malo* mądreje ſkaliny (Kupjerwitriol) do wapna ſmješchamy. Tajki ſchtom njepſchewinje jenoż naſſpytniſke ſmjerſki, ale ſa to nam teſ bohaže nježe. Tuž ſo nam próża ſapłacži.

Wobrywanje ſchtomow.

Kaž kóžda roſtlina a kóždy kerk wobkopowanje ſada, tak ſada to cžim bóle doroſcženy ſchtom. To ma ſa nje wul-ki wuſnam, woſebje ſchtoj jich wuwieže a płódnoſcž naſtupa. Schtóž nażuna *abo* w ſymje ſchtomy njewobrywa, tón njech ſo teſ njedźiwa, ſo jemu ſchtomy njenjeſu. *Nimo toho* hiſchcže ſ wobrywanjom wſchelake ſchkódniki ſnicžimy, kotrež jenoż ſchtomej ſiwinу bjeru. To ſu travwy, njerođy, pſche-kaſanzy atd. Travwy a njerođy bjeru ſchtomam wjele ſiwin, włóhu a mózg. Schtomy teſ wſchelake wutki ſ powětra grěbaja. To pak wſcho travwy pod ſchtomom jeſeru a ko-rjenje njedoſtanu nicžo. Tohodła nimamy po prawym pod ichtomom tak dałoko hacž króna doſaha žanu travwu cžerpjeć. Cžujemy-li pak na kóžde waſchnje travwy pod ſchtoma-mi woſtajicž, kaž ſo to w naſchich ſahrodach ſtoro hinak njehodźi, dha dyrbimy ſchtomam derje pohnojicž.

A tak ma ſo ſe ſiwymi ſchkódnikami. Jene jadeža do ſnjerſchnjeje pódy, ſo kóžda doſeſ powětra ſ dychanju měle. Druhe jadeža hłubſcho do ſemje, hdyž njemjerſnje. Se *pſcherywanjom* doſtanu ſo *potom* te *ſchkódniki*, kotrež ſu w ſnjerſchnjej pódze do ſpody, a te, kotrež ſu w ſpódnjej pó-ſodze do ſnjerdza. Tak jene ſnjerſnu a druhe ſo ſadubju. Wobrywamy-li ſchtomiki naſnuu, mamy ſ tym dwoji wuſitk. Je-li ſchtom wobrywy, ſaſaže teſ dejchcž a wołožnota derje do ſemje. S tym ſo maczinu w pódze derje roſpuſcheža a ſyroba ſa ſchtom je w pódze pſchihotowana. S zyla ma pó-da w ſymje derje pſchemjerſnjeć. Hdyž pak je jara mokra poda, tam hakle naležo ſchtomy wobrywamy. Hewak bychu nam w ſymje korusſchti ſmjerſle.

Cžaſo teſi mjes ſchtomowymi korjenjemi kuot. Ho-ſpodar jeho tam rady njerad, a ſtaja na njeho pałe. To pak je wopaki. Kaž na tutkach, tak je kuot w badańſtwje wołeſije wuſitny, hdyž nam tola mjenje ſchłodźi. Kuot ninto měrу wjele wſchelakich pſchekaſanzow jeſerje a ninto toho pódu mjes korjenjemi derje pſchetoczi. A ſłónczne, njebyło by-li njes korjenjemi pſchekaſanzow, njeby tam teſ kuot dołho wuttrał. To je je ſjawnym dopokazom. Tohodła je njetoſeje.

Njepłódne ſadowe ſchtomy.

Někotry hoſpodar myſli, ſo tón ſchtom najwjazy ponje-ſe, kotryž najbóle kcžeje. To pak njeje wěrno. Wjeſo ma-ju ſchtomy najprjedy kcžeć, maju-li płody njeſeć. Tola teſ topjeſchka maju na ſadowych ſchtomach wulki wuſnam, do-kelž wone ſiwja płody hacž ſłónczenje njedoſtawja. Někotre ſchtomy nam jara kcžeja. Druhe ſaže ſkoro dozrała njekcžeja a teſ płody njenjeżu. Se ſnadnej próżu wſchak móſemy wſchě ſmyſli ſarunacž. Prěnja wina teži w hnojenju. Tym ſchtomam, kotrež *maju wjele liſcza a ſkoro zenje njekcžeja*, pohnojimy je ſuperfoſfatom. To móżemy kóžde 3—4 nje-dźele woſpjetowacž. Dokoła wokoło ſchtoma naſypnemy ſuperfoſfat tak dałoko hacž haſły doſahaju a jón nikto zary-jenу abo ſakopany. Na ſchwórzowy metr trjebamy 50 gr. Schtomam, kotrež ju jara kcžeje, naſypamy na łónzu *meje* wokoło 15 gr. *chilijo* łodſika (Chilijalpeter), na ſchtwórzowy metr. Mamy wjazy ſchtomow, kotrež khětro do liſcza cžerja *a mjenje kotrež kcžeja. Mnohi ſahrodnik* ſebi tudy teſ wěcže ſe pomhacž wě. Je-li ſchtom hiſchcže mło-dy, dha jón pſchebładźi, pſchipadnje ſaže na ſtare měſtno. Pola ſtarſchich ſchtomow njemóżemy ſebi tole dowolicž. Tola wědja ſebi na druhe waſchnje pomhacž. Wobrymjemy ſchtom dokoła wokoło na pół metra hłuboko, pſcherěſnjemy někotre korjenje. Na to dźeru ſaž ſanjetamy. S tym ſchtom-mej ſrośt ſatorhnjeny a tak nam łónczenje płody nježe, dokelž ſchtom jenoż tohodła płody njeneſeſche, dokelž pſche-ſpěſchnje roſcžeſche. Dale móżemy někotre hałuzy blizu ſdónka ſ grotom wobwjaſacž. Dobrym moſaſnym grót ſwja-ſamy na łónzu haſzy, wobwijemy jón dokoła wokoło a je liſčzecžiſkami ſtkuczimy. Tuž njemóże mjeſa tak ke króndze a měſto kopjeſchkowych pupkow wuwija ſo kcženja a płody. Njeżnětmy wěſo wſchě haſły nahle ſ grotom wobwicž. Hewak by nam ſchtom ſahinył. Hdyž takle ſchtomy wobhła-damy, tam nam wěſcže jeże njeżu. Tak ſo nam mała próża derje ſapłacži. Budźemy-li ſebi ſwoje ſchtomy derje wobhładacž, njetrjebamy ſkorjicž, ſo mamy mało ſadu. Bjes próży njeje ſadyn wunoſchk.

Rólnistwo.

Hnojenjeſi poſtup ſe ſuperfoſfatom pſchi hnojenju k wotoſu.

Cžſemy-li wunoſchk naſchich pólnych płodow ſwyſchicž a to na najwyſchſchi ſtupjeń a pſchi tom teſ ſami najwjet-ſchi cžiſty wunoſchk měcž, mamy pódla ſamomnoſcžoho pó-dy teſ hiſchcže ſmacž, tak wjele mamy toho abo druheho hno-ja trjebacž. Ziwinу, kotrejž pódże ſ hródźnym hnojom da-wamy, ſrědka hdy naſchim płodam k boſpołnemu a naj-wyſchſchemu wunoſchku doſaha. Tohodła mamy wſchědnje ſ pſchikupnymi hnojemi pſchihnojowacž. Hdyž pak ſ pſchi-kupnymi hnojemi hnojimy, mamy ſo pſcheſměđcžiſcž, kaſke ziwinу roſtlina na tej abo druhej pódże trjeba a kotre ji tam najlepje hodźa. To pak móżemy jenoż ſ poſpytami doſcžeſcž.

Wěſty hoſpodar je w lěcže 1925 ſe pſchikupnymi hnoje-mi jeſchowaze poſpytу cžinił. Wón bě pola na pjeć dźełow roſdźělił. Kóżdy dźeł měrjeſche dwaj araſ. Zyle polo bě jenajte, ſchtož łajtoſcž pódy naſtupa. Na zyłym polu běchu ſétu pryedy ſe ſamžnymi hnojemi hnojili. Też roſ-tlina bě na zyłym polu léto pryedy jena a tažama. Wón bě na jenotliwe dźele pola jeſchowaze hnoje roſdźělił: 1. dźeł njebě hnojeny. Na 2. dźelu bě 3 łg. ſyrjeżnatanu (Schwe-felamoniak) *a* 3 łg. 40 proż. draſlowеje ſele *roſmjetał.*

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

«S. N.» płaća měsačnje we wudawarni 90 nł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóždo čo. płaći 10 nł. pj. Wudawa a dźiźi Serbskeje knihiźišćarnje, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje, Telefon 2587.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 8 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. ⁊ ⁊

Čisło (Nr.) 60 — Budyšin — sobotu, 10. měrca 1928 — Bautzen — Lětnik 87

Namjet němskeje ludoweje strony dla nabožeńskeje wučby.

W pobědźenju hospodarskeho wubjerka němskeho sejma je němska ludowa strona, zo na **wobstejnosće w sakskich šulach** počahowała, namjet japodała, kotryž **nabožeńsku wučbu w šulach** nastupa. Tutón namjet, kotryž je so we hospodarskim wubjerku přichwalił, rěka:

1. nabožeńska wučba w šulach po postajenjach němskeje wustawy podawa, a so

2. w zwjetšej wučbje so nabožeńske zarjadowanja dźěći njezaso.

Smutkowny minister ⁊ **Keudell** na wschelake napraschenja wotmolwi, so je so w nastupanju šulskich zwjedźenjow w smyslu lońšeje resolucije krajam poručiło; wobsćejowanja njejsu doschli. Wěc titlowo a rjadowo dyrbi so w přenim rjedźe se stejišćenja swonkowneje politiki wobhladać. Prawidła sa běh sastojnikow su so kabinettej přichdopoložile. S bamžom so w poźledniim lěcze dla konkordata njeje jednako. Naprawy pšeceźiwo najmanju do zusobnišeje legije so njepschestawajcy dale wjedu. Wo wotmyslenym powyschenju sastojnikow je wón jenježny ⁊ Barlinskich nowin zhonił.

Sozialdemokrat **dr. Moses** žada, so by so po **khlostańskim** prawje pšeceźiwo sasjewuživanju mrějazych dźěći sakrocilo, kotrež so we wulkich khorownjach pjeza wědomostnymi experimentami skuźuje.

Demokratka dr. **Lüdersowa** namjet roskłoźuje, so by **němske** šmutkowne ministerstwo ⁊ **němskim** justizniym ministerstwom wo tym jednako, so by so ja **němske** žony, kotrež su se **žeńtwu** ⁊ wukrajanom staćanstwo zhubile, pschihłuschnosćej **němskich** žudow saložiła.

Sakski sejm.

W debacje wo sakskich finanzach je demokrat dr. Kastner rjekł, so žebi praschenje statnych ratarskich hospodarstwow rozbudženje žada. Sa njewunosćne kubła dyrbi so na pscheměnjenje myslić. Powschitkownje rěčnik swěsći, so finanzny minister na swjeselace waschnje dotalnu politiku kaliźije dale wjedźe, też w dalokowych praschenjach. So gmejny tak husto pschirazki na realne dawki bjeru, so jim njesaleži, też gmejny bychu žebi dyrbjałe na poměrnu finanznu politiku myslić.

Slary sozialist Beyke praji, so może prawiza wotpohlad, žeńkowy a spomožeńske ministerstwo rospuschćeć, jenož dospieć, hdyž koalizija so rosbije.

Pruski sejm.

W pruskim sejmje je so ja spěchowanje plahowanja pjerjimy 350 000 hriwnow, sa spěchowanje cźełneho twarjenja a sporta 1 milion hr., sa wuzběhźenje rakowego khorosće 30 000 hr., sa pohoršenje dźěći 500 000 hr., sa spomoženje ⁊ khlostańskeje jatby puschćenych 400 000 hriwnow pschihłowolilo.

Žadanje zentrumskeje strony, so by so we powołanskich a wotrjadnych šulach nuzćena nabožeńska wučba sawjedła, ju strony lěwizy wotpokasake, so na to powołaju, so je tele šule jenož sa wuwuczenje w powołanju postajene, niż pak sa powschitkownu zdźełanosć.

Započatk wójny w Arabskej.

Prjedy hač su Jendźelczenjo wočakali, su arabiske pławy ⁊ Nedźda ofensiwu započałe. Kaž so je **Sajordanskeje** powě, su hižo mjeńšche cźěłoby Wahabitow někotre pschimjesne wsy nadpadnyli a wurubile. Arabiscy pjecza też hižo automobilmi dróhu, ⁊ **Damaska do Bagdada** mjedźaju, wohrožuja; automobilowy wołkhad po tejle dróhy je so hižo sańaji. W **Koweitu** so nadpad Wahabitow ložmu hodźimi wočakuje. Jendźelske woidźelenje ⁊ dźěłacej panzerowanymi wołami a dźěłacej bombu mjetajymi lětadłami so psched městom lěha a muźiwa w pschisłuschnje leźazeho jendźelskeho khěžnika „Sneralda" po dróhach cźahaju. Jendźelske wojerske lětadła na stajnosći iraksku mjesu stražuja.

*

Hłós z dwórskeho lěhwa Ibna Sauda.

Wo podawkach w Arabskej je 9. měrza prěni króć njepotrjebna powěsć ⁊ lěhwa krala Ibna Sauda doschła. Wustawny ⁊mjeř Arabskeje, Jendźelcźan John Philby, kotryž je wulku knihu wo Arabskej napisał, je ⁊ Dźiddy Londonskim nowinam „Daily News" rosprawu telegrafował. Wona dotalnym powěsćam ⁊ Jerusalema a Basry wótru napschećziwo rěči. Philby praji, so njeje wěrno, so je Ibn Saud „zwjatu wójnu" pschećziwo Irakej a Sajordanskej wuwołał. Kral je ⁊mólniwy, wobstejaze njedorozumjenje po diplomatiskim puću wurunać. Nětcźiske njeměry su ⁊ tym najtałe, so su Jendźelcźenjo w Iraku a Sajordanskej wobtwjerdźenja pódla mjesy natwarili. To pschećziwo zlubjenjam Jendźelskeje a mandatoweju krajow Sajordanskeje a Iraka rěči a je njes Wahabitami wulke roshorjenje zbudźiło. Hdyž bě jedyn ⁊ wahabitskich zhromow jene ⁊ tych wobtwjerdźenjow pschi irakiej mjesy wupisejił, bě Ibn Saud ⁊wólniwy, tehdy schejcha, kotryž bě jemu podsajeny, pokhlostaćz a należnosć po diplomatiskim puću wuhladowaćz. Irakske knježerstwo pak je pschi tym wostało, so ma ju pomérnje cźełe khlostanje ⁊ mjetanjom bombow pschewjesć. Ibn Saud je tele nadpady a zbohom mjes Wahabitami ju rozschěrjazu jendźelsku agitaziju jako wuzdanje ⁊rozumił. Podobne je położenje w Sajordanskej, hdyž su Jendźelczenjo jako mandatowa mózy pschećziwo jadnym frećzenjowym zlubjenjam poczeli wobtwjerdźenje pschi hedźaskej żelesnicy ⁊ Ammana do Mekki wraćeź. Philby potom w ⁊wojej rosprawje dale praji:

„Tu saćišćeć knježi, so chce Jendźelska ⁊woje frećzenjowe mjezy rozschěrić, so by mohła strategiski żelesniju ⁊ Akahy pschi Cźerwjenym morju do Basry w Mezopotamiji natwarić. Tónle plan dyrbi mjes arabiskimi splahami najwjetše roshorjenje zbudźić. Kralej Ibnej Saudej budźe kłónčnje cźełko, ⁊wojich roshorjenych schejchow, dźiwajo na roshorjaze demonstrazije na wusdže dźerżeć. Należnosći so hodźi na to waschnje najlepje rozrikać, so bo hnydom diplomatiske rosprajenje započnje. Politika ⁊ninje ruki je w arabskej puśejinje zyle njeznuła a pschese wschu měru straschna.

Tale rosprawa wusnamnjecha Jendźelcźana, kotryž je prjedy diplomatiskej służbje pschiščitnistwał, dotalnym ⁊zan a pschewjerćenjam wěrnosće kónz cźini, kotrež je jendźelske knježerstwo wo Iraka cźinjachu, so bychu tam rubili. Nětko ⁊wět ⁊noni, so su ju jenož psched wunuzowanjom ⁊ strony Jendźelskeje wobarali. Sćehdy jendźelske knježerstwo je so warnowaćz da a je w pschichodźe frećzenjow dźerżi, na kotrež je so ⁊wjatoćznje ⁊wjasało.

*

S **Jerusalema** je so 9. měrza powě: Wahabitojo ⁊ tśiomi wotdźelenjeni pschećziwo Sajordanskej cźahnu. Prénje, pod Fejżalom-el-Dowiśchom, w Hafulu lěha, druhe pod Elakiliom w Themaiu a tśeće pod Ben Schanifom w Theburi. Knježerstwo w Sajordanskej je na wobaranje hotuje. Wschitkim wojakam sajordanskeho namjesnego korpsa, kotryž su na dowolenjay, je je pschikasale, so dyrbja je do ⁊wojeje garnisony wróćiś. Lětadła su je ⁊ Jerusalema do Sajordanskeje pótšłałe.

*

W Koweitu je je pjatk infanterija ⁊ łódje na kraj wusadźiła. Wjetšiny liczbje lětadłow w Jendźelskej je je poručiło, so dyrbja je ⁊a wotjěźd do Iraka pschihotowaś.

*

Jana „zwjata wójna" w Sajordanskej.

Schejch Hafiz Wahba, wotpósłanc Ibna Sauda, je wojerni, so powěsć palestinskeho knježerstwa, so je Ibn Saud zwjatu wójnu pschećziwo Irakej, Koweitej a Sajordanskej wuwołał, njeje wěrna.

W jendźelskim delnim ⁊jenju je schtwórtk kolonialny minister Ammery wojerni, so Wahab'tojo wot 19. februara wjeśin ⁊anych nadpadow wjazy cźinili.

*

Njeměry w Egiptowskej.

S wjele dźełow Egiptowskeje je powěsće wo cźeźkich njeměrach doschłe. Kaž je sda, je wótre hłowa pożlednieje jendźelskeje noty egiptowskich sapósłanzow satrachile, lud pak hłuboko roshorile. W Kairu a we wjele druhich městach je studentojo wjetšne cźełoby ludźi ⁊ jawnej spjecźiwosći pschećziwo policiji nasčeźowali. W Kairu je nětkuje 2000 studentow a wulke cźełoby ⁊ ludu pschećziwo Jendźelskej a pschećziwo sapósłanzam demonstrowali, kotrěj wjesy dołej rasnje pschećziwo jendźelskemu połitcźowańskemu knježstwu wustupowali. Kaž „Times" powěda, su nazionalistiscy agitatorowe wupósłali, kotrěj **su wschudźe** po kraju njeměr šwidźowali. W Tanceje pschi wulkiwje Nila do morja su demonstrantojo do **policije strałali. 38 policistow** je je tam ⁊ mjetanjom **kamjenjow ranikło.** Demonstrantojo su wjele klamow a khěžow, kotrež **wukrajanam** šwicarskeja, wobschkodźili. **Bataillon wojakow je je do Tanty** pósłało, dokelž je tam nowych njeměrow boja. Jendźelczanam njecpscheśelske njeměry su dale w Asjutu. Schebinje a druhich měsinach byle. Amerikanscy diplomatiscy sastupjeć w Kairu je pola egiptowskeho knježerstwa protestował, so su je demonstrowzije pschećziwo amerikanskimu univerzitomaj w Kairu a Asjutu měrile. Direktoraj tejsle wustawow ⁊taj knježerstwo namołwiloj, so by policija jeju wustawaj psched demonstrantami schkitała. W Londonskich politiskich kruhach je starosćenj na rozwiśe wobstejnosćow w Egiptowskej hladaju. S egiptowskeje knježerstwowe kriły njeje je ⁊ydła žadyn wupisej namakał. Mjes tym njeměr mjes wobydlerstwom pschibywa, mjes kotrymž nezionalistiscy łescźiwje schkaraju. Dokelž je stejiščesco Jendźelczanow ⁊ dobom w Arabskej wohrožene, je wojerske położenje Jendźelskeje jara wobežne.

*

Po schtwórtkowskich ⁊raženjach je położenje w Kairu šaco ⁊mérom. Nowiny „Al Ahram" powěda, so je knježerstwowe twarjenja ⁊ wotdźelenjemi egiptowskeho wójska schkitaju, kotrež dyrbi policiju podpjerać, hdyž žebi to wobstejnosće žadaju.

Hobrski Cyrkus

přińdźe do Budyšina

Wotewrjenje: sobotu, 17. měrca, wječor we 8 hodź. **na Tśełerni**

Katarjo w Pialcy su přestali dawki płacić.

Wotkjeżnemu knježerstwu w Speyeru je deputazija khromadneho wubjerka pfalzskeho burskeho swjatka wosjewjenje pschepodała, w kotrymž so mjes druhim praji: Se šacuje wótčinjiseje winowatosce němšej katarjo, w najwjetschej nuzy žo namakazy, w polnej pschesjenosci praja: **Njebudźemy statej ničžo wjazy płacićej**, njebudźemy ničžo wjazy kupowacj. Zadamy, so bychu so wšitke sjawne cjeżkoty němskemu katarstwu spuschczyše, hač budże wschém jeho dobustawam prawy podkład žiwjenja sawěrcenh. Jenoz hnydomne wukholowanje katarstwa może němski lud chaosej wukholowacj.

Namjet za přichod sylnosć jendźelskeho wójska.

W jendźelskim delnim žemje je wójnski minister Worthington Evans schtwórtk namjet za žylnosć wójska we lěcze 1929 sapodał. Liczba offizjerow a muzyfwow so wo 13 000 na 153 500 smjerichi. Wschě wudatki wuczinja 41 050 000 pernjo 41 566 000 puntam w prjedawschim lěcze. Spomnjenja hódne je, so je so nješcho wjazy dyžli połowza wschich nalutowanjow za smjerschenje wójska we Porheinskej dobyło. Prjedawschi minister k załoženju namjeta wuzběhny, pod stamnjenjom dalschich experimentow stata. W tu khwilu je hischcze pschesahe, nješcho dosłowčneho we womnoschkach experimentow asej. Minister praji, so je mózno, so so organizacja po divisijach je swojimi dźelami kavallerie, artillerije a infanterije do njerjadnich wotdźelenjow muzykowych wschelakich druzinow mechanisowanych wojakow pschetwori, pschi čimž tankt najwjetsche jednoty pschedstajeja, wokolo kotrychž so formazije wuorja.

Woldcmarazowy plan.

Organ litewskeho knježerstwa „Lietuvos Aides" powě, **so ma** Woldemaras myslić, **parlamentarizmus w Litwje zyle wotstronicj.** Wotmyslił je sebi, město parlamenta wikowanjeji komerje, ratarskej komerje a nowoskazonnej dźełaczerskej komerje wjetsche prawa spodżicj. Horni žiejm se zbohatšanami, kotrejž knježerstwo pomjenuje, dyrbi potom khromadże z tymile komorami zakonje dawacj.

Zwada mjez Madźarskej a Rumunskej dla kubłow madźarskich optantow.

W Rumunskej je so po žiwotnej wójnje reforma semje pschewjedła, po kotrejž su so wulke kubła wuwjazowe a so rozkuskowane mjes ratarske wobudźerstwo rozdźełe. Tak je so też i kublami madźarskich jenjanow w Siebenbrodzkej stało, kotrež je po wójnje Rumunskej pschisudźiło. Prjedawschi wobdźerjo tychle kublow, kotrejž njejsu rumunske stacionstwo pschijeli, ale w madźarskim stacjonstwje wollali a tohodla optantojo rikaju, nětkole Swjatk Ludowi w Genfu nadobdźuja, so by Rumunsku nuzował, so by jim wuzwojene kubła zaručiła. Swjatk Ludowi je hižo rozsudźił, so je referna jenoz nałeżnosć rumunskeho stata, wo kotrejž jemu nichtó njemaže pschedpisma cjinicj. W poswjedźenjach nětkole khromadźenje Rady Swjatka Ludow je w mjenje madźarskeho knježerstwa hrabja Apponyi znowa žadał, so by Swjatk Ludow Rumunsku pomnił, so by wuzwojene kubła prjedawschim wobdźerjam pokaje saptaczyła. Rumunski zastupjerjo hrono wy ministar Titulescu je wotmolwił, so je rumunske knježerstwo hrónkuje, madźarskim optantam za wuzwojene kubła wotschkodzenje wupłaczicj, tola jenoz po tej žanej wótre, kotraž je so za rumunskich wulkokublerjow pasała. S tym pak je Madźarojo nochzeja spokojcj. Rada Swjatka Ludow je hrabi Apponyjej radźiła, so by Madźarla njeposrědnje z Rumunskej wo tej wěży jednała.

Dokelž njeje mózno było, mjes ministrom Titulescom a hrabju Apponyom dojednanje dospjeć, je so rozrisanje swadby madźarskich optantow z Rumunskej na junijske posydanje Rady Swjatka Ludow wotstorčiło.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobota, 10. nalětnika.

Hendriški — 40 martrarjow Sebasćinskich.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1".

* 1854 we Wulkem Wosyku naš drohi wótčinc prof. dr. Arnošt Muka, bywši korrektor Freiburkskeho gymnazija, kiž je telko za zdźerženje serbskeho naroda skutkował, kaž nichtó druhi do njeho. Jeho cyle žiwjenje je njeprestawace dźełanje a staranje, wojowanje a modlenje, pisanje a myslenje za swój lud. — Našim delnjoserbskim bratram je darił rěčnicu, kajkuž hišće žadyn druhi słowjanski narod njeje wobsedźi, je jich rěč zakhował do hobrskeho dokładneho słownika, wjele stow nastawkow, knihow a knižkow je pisał; naše cyle duchowne žiwjenje je nawjedował a wobohacił — předewšém je nam natwarił z njepřestawacej prócu naš krasny Maćičny Dom — kiž budże na lětstotki wo nim a jeho wulkej a wopornej lubosći swědčić. Wšitke wérne serbske wutroby dźensa z nutrnej dźakownosću na njoho spominaja a Boha Knjeza proša, zo by nam našeho drołeho wótčinca, kiž je nimale woslepił, při swojim sprócnym dźěle, hišće wjele lět čiłeho a stroweho zakhował. Nimamy nikoho, kiž mohł na jeho městno stupić. Kajcy khudži bychmy bjez njeho byli!

1850 přebywa deputacija evangelskich serbskich towaŕstwow pola wyššeho dwórskeho předarja Harlesa w Drježdźanach a přepoda jemu serbski kěrluš Jana Kiliana.

1836 * Jan Aug. Jenč w Budyšinje, pozdźiši stawlizmar a dobroćel našeho luda.

1854 * wóte Arnošt Muka we Wulkem Wosyku.

Spomjatkuj sebi přisłowo: Wot wowsa konik pěkanje kowsa!

Basnik Čišinski wo sebi.

Bój ze žiwjenjom mužow twori
A w skutkach mužow wulkich twarił:
Móa mužowa so drjebjo mori,
Hdyž zboże z kuzołom so wari.
Mi žiwjenje bě bój a běda,
A bróń a škit a puć bě pjero.

Ja z njebjes Boha mam za swědka,
Zo dobra, sprawna bě mi wola,
Hdyž sprawnosć pak je w ludźoch rědka,
Tam zjawne słowa jara bola.
Mi žiwjenje bě bój a běda,
A bróń a škit a puć bě pjero.

*

Njedźela, 11. nalětnika.

Oculi — 3. njedźela pósta.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1".

* 1704 narodźi so Jan Pomhajbóh Bémař, jako syn Budyšećanskeho fararja Jana Bémarja, wo kotremž Jurij Mjeń we swojim rycérskim kěrlušu jara rjenje praji, zo je serbskemu ludej modleńske wołtarje twaril, skutkowake jako farař w Rychwałdźe, Wujězdźe nad Tuchorjom a jako diakon při Pětrowej cyrkwi w Budyšinje. Wón je sebi wulke zasłužby dobył jako serbski kěrlušeć. Hižo jako studenta je započał kěrluše hromadźić, jako kandidata je 1732 nowy wudawk spěwańskich — kiž běše sam z 261 nowymi kěrlušemi wobohacił — wudał. A hižo lěto pozdźišo je cyle sam zasy nowe spěwańske pod mjenom „Duchowny wopor" wudał, z nowym porjadom a z dalšim přidawkom. Za serbske šule je pisał nabožnu knihu „Wučba wot spočatka toho křesćanstwa". — Ta je so znajmjeńša 10 króć znowa čišćała, tuž drje njeje špatna była. Tajki pilny wón běše při swojim zastojnstwje.

† 1904 kantor Suster we Klukšu.

* 1704 w Budystecach Jan Pomhajbóh Bémař.

Spomjatkuj sebi přisłowo: Wjetši w měrcu prócuj — rjeńši wo žni broch.

K nam wróćeju so ptačata
A z juha čahnu w dołhim pasu —
A zemja stawa sylzata,
Hdyž jusk a słónco z křidłow třasu.

Čišinski.

*

— — We wjedrje. Wječera wječor we 7 hodź. barometer 743, hygrometer —1, thermometer wo dnjo +1. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 743, hygrometer 0, thermometer w nozy —4. Wahlrady na malo so pschemjenjuja wjedro. — Wuschina nad južnoju Europu je so stale sylnjiła. Symjerka je tohodla sajo žylnischo pschimnka. Je-li nižina, z atlantiskeho oceana pschikhadźaca, so hač k nam wupschestrěje, čaka na naš balschi šněh. Sćinka za pokazuje wschak tuhnjenju hischcze na rjane. Najšerje budże zyły měrc symny a bóle kuzki. Nasch wjedrowonošny ma za pschihodny tydźeń zežkowace wjedro za mózne. Njedźela a póndźela staj kritiscej dnjej, wutoru kóreo wětšikojto, srjeda sajo kritiska, schtwórtk a pjatk zasy nam basčicj šněh a hobotu budże symno a kuchło. — Jutše njedźelu, Okuli, składża płonćko 6,27 hodź. a khowa so 5,55 hodź. Měsacźk składża do poluzy 11,29 hodź. a khowa so dop. 8,23 hodź.

— **Dźensnjisuche wiki.** Symne šněhowe wjedro bě dre žobu i pschicżinu, so bě dźensnischi wopyt wikow znadnischi. Prožaze wiki běchu poměrnje derje wobšadźene, też kupzow bě tójschto. Na butrowych wikach bu měrnosć i cżasom wuprjódnena. Butra płaczeschе swjetscha 1,05—1,10 hr., jeja 12 pj., twaroh 25 pj. Na seleninowych wikach so płaczišny pornja saúdźenemu tydźenjej njejsu pscheměnite. Puni cżelwjeneho łaku płaczeschе 30 pj., běłeho 15 pj., zubła 25 pj., morchwje 15 pj., sellerja 40 pj., jabłukow 15—35 pj., kruschwow 20—30 pj., bérnow 6 pj., zentnar 4,50 hacż 5,50 hr., litr laneho wolija 1,60 hrimnow.

— **Generalna zhromadźizna „Domowiny"** budże njedźelu 25. měrza pschihi. w 12 hodź. we Wojerezach na „Tšešerni". Dujowny porjad je dołhi a ważny, tuž jón wobkedźbujcże we „Powěsćniku". Wobsebite pscheproschenje so njepschihotowa.

— **Hobrski zyrkuły Amarant, kiž wot 17. hacż do 20. měrza w Budyschinje pschebywa, pschihotuje so hižom sa swoju tudomnu hójenu kru. Zyrkuły pschijźe do Budyschina se žamžnym wožebitym cżahom, kaž hižo nimy, su sastupne lisćiki hižom wot póndźele 11. měrza w zigarowym domje Ernsta Hentschela na Dźiwadelnym nameńcże (telefon 3610) do cżasa dołkacż. Płaty dopołdnja su sastupne lisćiki tež zyrkułowych pjenkładnjach dostacż, — wone su wot 10 hodź. dop. pschez zoły dźeń wotewrjene. Wustajenja dwérjatow je wot sobotu. Wobkedźbujcże pschecżelnje wossewjenje hobrskeho zyrkuła w nawěschtkowym dźele.**

— **Tworstwo wa towaŕstwo w Budyschinje sap. dr. i wob. ruk.** pschedwjedźe njedźelu 11. měrza a njedźelu 18. měrza, dopołdnja w 10 hodź., tohorunja pónđźelu 12. měrza a póndźelu 19. měrza 1928, popołdnju w 10 hodź. w Zentralnym dźiwadle najnowischi 1567 metrow dołhi film „Němske konjumstwo towaŕstwo w filmje". Tutón film šotowischu Wera-filmowe dźełarnje akc. tow. w Hamburgu. Wón pokazuje so nimo druhich filmow sobuštawam druzstwa. Njedźela 11. měrza je pschedewšém za personal a sastupnjerjow zenotlhmych dźełaczerskich swjatkow postajena, kotrejž buchu hišće

Herčine potajnstwo.

Roman.

22] Pokraczowanje.)

Wón trochu wuskotilwe pschesta dale rěczeć, hdyž porokowanja a sprawdzenu wuras wuhlada, tuž mějachu wšitcy Herčinemu wobličzu. Ejstorija Renaudintowa bě zyle wschédna wutrobulamanja pedawsina prostebo sawjedženja. Młoda, padnjena holza běšče jeho, hdyž so ſ macżerju cżinješe, sarovata, je hy wschitko ſ borsomnej zeuttou warunal a sa-ho narunal. Ale wonaj běschtaj wobaj khudaj a Renaudin — bě ženičzny a cżežcżelakonny; tajkale zenttwa budżeschu wschě jeho zanjeny za pschichod podubyła a jeho nětcżiske postajenje podryła.

Wón bě ho ſ B . . . pschecżahnył a bě so w Reimon sajydził. Tam bě jeho jónu na junstim wjeczoru jeho wopor hischcze raz wopytał a jeho hischcze raz znowa nadšchował a nutrnje wo žnilnosć prošył. Tola bě nježmilny twrdnał. Wón bě jej swoje derje sesamkał a, ju do wetra a njewjedra won wuhnawschi, po pustych, wopuschczenych dróhach zuseho města hjes pomozy po khudźacej dał . . . S toho cżasa njebě wjcżor wjazy wo njej słyschał a teje wěry žiwy był, so je wschitko nimo a słónczene. Tola cżim starschi bu, cżim bole pocża jeho šwědonju hrjebacż.

„Ja myślu, so ju każdy wokomik pschikhadźacej widźu", powědaschе šwojej cżetzy. . . . „A nozy, hdyž chzu jenoż khwilku wocżi jandźelcicż, a tu wona nadobo stoji!" — S tym pokajowschcze na jaršchkowne łatku. — „Wona je ſ mahej hłowu a jeje šwětłowjazne włoży žu wot wětra rozsuchane a sajwane; jeje wocżi matej trudny napohlad, kaž je žnjanni jarožowane kwětki . . . . Njemjach dźěše sinjesch, hžuch rad wedźecż, schto je ſ njej so stało a žym sa njej skrażu sjedźił. . . . . "

„A ty žu ju jaso namakał?" pschetorhny ju Herta, kotrejž wutroba skoro wótšje khwaschе.

„Wona je wumrěła! . . ." tnapschecżiwi wón ſ powtkmurjenym wobliczom, „ale dźecżo jeje dźowki je hischcze žiwe. Je wotrostła, je w B . . . w bédże a hubjenstwje žiwa, a na tebje žo ja spuschczam, so budżesch mi pomhacż jej na pomoz pschičicż."

„Ow, luby mujo, rěcż jenoż, ja žym hotowa, wschitko sa tebje cżinicż!"

„Derje! Pschedewschém pak sarovcż žo, so mi potajnstwo najkrucżischo a najšwěrnischo wobhowasch a wschitko wuwjedżesch, kaj cżi to pschikasam.

„To cżi žlubiju, luby wujo!"

„Derje! . . . . Ty potajtim pojedżesch jutše do žwitanja ſ Pitoiom sajo preć. Pschischedżischi do B. . . . póndźesch hnydom do domu, hdž je na tejle adrezy bliže wotmjenjenjemy." —

S tym wuczeje list papjery jespod šwojeho hłowaka a pschepoda jónu Herzeje. „W tutom domje mjenujuju bydli džowka šemrěteje . . . Je w najbórzischej bédże žiwa . . . Ty bonješ jej pjenjeny, ale njepschenadš, šwoikel žu . . . Ty tola šrojumjisch, so hych žo tak rucże hacż bych žo pónjnacż dał, dospołnje wot dobreje wole tutych ludźi wotwinjeny schcżinił. Žonu, dźecżi, muja — zyłu domjaznosć bych žebi na schiju powbżnył. . . . Nć, njepóšnaty chzu wschitko cżinicż. . . . . A potom, hdy by twoja cżeta a jeje žiwjóna nětchto wo tutom dyrbendwejstwu saschyschała — lwje wuhnjeczeš. . . . . Nć, mi tak dołho hacż žym žiwy! . . . . Potom wschak budżesch widżecż. . . . Ty budżesch mudrje a wobhladnitwje jednacż, njewérno, moja luba Herta?"

„Salwejcże wujo."

„Ja žo na twoje słowo špuschczam. . . . Date žlubjenje je žiwjate, malutka!"

S tschepotazymaj rukomaj wuczeje klucż jespody sahlwtka a poda jón swojej cżetzy.

„Wotsamknj pjenmowy kaschcż a pschinješ mi prěnt sagulwak po lěwizy!"

Wona poštuchaschе a pschinješe jemu se slotakami napjelnjeny kaschcżik. Smyw wuprózdni jón wuspypnywschi slota na šwoje wobcżeże; jeho wocżi žo sahlykschcżischej a majkajo ljeđże won ſ ruku po slotakach. Herta hladaschе na njeho se špodżiwanjom; w zylem šwojim žiwjenju njebě hischcze telko slotakow widżała; knjes Renaudin pschelisi je dwójzy; potom wsa ſi trudnu slota a tyłu je sklubka jdwelnjo do malcheho měrcżka, tiž Herzeje pschepoda.

„Wmi ta," won rjekny, „žu tu tyżnj telet; schtwoj je tak šwědomicże, kaž jenoż mójesch. . . . Je to wjele pjenjes! . . . . Rjane, dobre słoto to je! . . . . Ach! Sšmi žebi je — tak abo hinak — w poczje šwojeho wobliczja žaschlił . . . . Ale nochzu špuschczi, nicżo njebudże mi pschewjele, so bych žebi na stary dźeń měr dobył. . . . Jdoh hakle wém, so je jeje dźowka ſ muju, budu žo šmérwacż a zhubjeny ſpar sajo dobrej mój. Pitaj mi husto, dawaj mi wo wschém powěsće, a budżesch hischcze wjazy pjenjes tjeba, tuj, w Bożim mjenje! to jich hischcze wjazy pójżełuk! . . . Chzu špacż, wo mérje špacż mój!"

Herta šawrě sajo pjšmowny kaschcż, a wróćí swojej tkcże.

„Ty žy pékna holza," schpetaschе starz. „Wój, daj jo wokofchcicż! . . . A nětko inwowotpocż ko dwé abo ſi hodźinu. Tak rucże hacż młody dźeń sajwita, cże Pitrois wrubudźi a potom cżinitaj, so hromadże sajo dale pschindźetaj."

Wona rozsohnowa žo wot njeho se žlubjenjom, so budże wschu możne cżinicż, so by jeho nadalk derje wuwjedła. Hdyž chzyche runje burje ja žubu sawrjecż, žlubjschcże, so ju knjes Renaudin hischcze raz wola; hdyž žo lohoda wobwróci, widżeschе, kak starz błédy a hubjeny, ale runje žedžo we łogu swojej njedowěrliwej wocżi na nju łtojiże.

„Wschede wschém, Herta," won schepetaschе, kładżo jedyn ſ swojich dołhich, kuchich porstow na šwojej wuzkej hubeli, „pschedewschém wobkhowaj moje potajnstwo derje!"

(Pokraczowanje ješčnje.)

wožebje pscheproschene. Dokelž so pschebywsebjenja je dypkom saporčinaju, njech so wopytowarjo s cžasom jeduc.

— **Budyške haptyki** žu wschédne dny hacž do 7 hodź. wječor wotewrjene, **njedźelu pak samknjene.** Nóžnu službu a njedźelu wotewrjene ma jenož jena haptyka s měnacžnym **wotměnjenjom.** W měrzu je to Dwórnischcžowa **haptyka** na Bismarckowej dróhy.

— **Satska krajna lotterija.** Pschi schtwórtkowonym cžehnjenju 5. rjadownje 192 **satskeje krajneje** lotterije padże dobycže wo 5000 hr. na cžišle 7076 a 140 096; dobycže wo 3000 hr. na cžišla 19 150, 19 640, 145 986; dobycže wo 2000 hr. na cžišla 8704, 32 012, 38 549, 83 783, 94 938, 140 597, 143 915; dobyczе wo 1000 hr. na cžišla 3298, 18 315, 33 718, 37 268, 66 869, 74 487, 112 164, 133 200, 142 857.

— **Zwingerowa lotterija.** 5. pjenježna lotterija ke spjerjenju žwětaškawneho Drježdžanskeho Zwingera, **kiž je jedyn s najwusnamnischich milschtrikich twarschich** dźełow s barokskeho cžasa, poczehnje so **wěsče** 5. a 7. haprileje 1928 w Drježdžanach pod dohladom Drježdžanskeho **policajskeho** presidija. Lotzy po 1 hr. žu pola wschitkich kollekterow dostacz. Pokasujemy też na nawěschk w dźensnischim cžišle.

S **Hajnic.** Sandźenu njedźelu žwjecžeschе tudomny ratar knjes August Herold je žwojej knjenju mandźelskej žwój slotny kwaš. Jubilarej běschtaj na žwojim cjesnym dnju wobdataj je žwojimi dźěcžimi, dźěcžidźěcžimi a dalschimi pschiwusnymi. Knjes farar Bójz-Budeschcžanski jubilarow **žwjatocznje pozdrowno.** Wobaj mandźelskaj staj cžikaj a strowaj a staj powschitkowmje lubowanaj a cžesczenaj.

S **Kluksicha.** Cžežby snjesbožiła je žrjedu mandźelska pschisłužerja a ratarja Fryczе. Wona žwojemu mandźelskemu pschi **žnkanjerowanju** pomhasche a pschindże s prawej ruku do kožow, kiž jej ši porsty nimale pschepołnychu. Snjesbožena **dyrbjesche** hnydom lěkarsku pomoz pytacz.

Se **Subornicžki.** Wohnjowa katastrofa sandźeneho cžeta w jamje Hornjołužiskeje brunizownje „Olbo" sawinowa bjesdźěłokosć nascheje wjsy, kotraž bu tak wulka, so 80 prozentow wschitkich dźěłathmanych potrjechi. Se wěstcho žórka chadźa wědomosć, so žo scherjenje bjesdźěłoscje bórzy posnubi, pschetož je wotmyslene, so ma žo za někotre njedźele pola Turjoho sapoczecz ja wuhlom rycz, hdyž bu pjecza hišcze **bohate** sčłady wuhla pod sněhu.

Se **Schcžeżnjy.** Njewschědnje rjanecha **bya** pscheda tudomny knježi **dwór** tutón tydźeń rěsnistimaj mjschtromaj Rätzy a Schusterej we Wojerezach. Skoczo běsche něhdże 21 zentnarjow cžežke a **běsche** wokolo 3½ léta stare.

S **Kulowa.** Wotnoženy němšłostatneho swjatła wójnskich wobschkodźenych atd. w Kulowje je wokrjesnju spomužesłi hamt we Wojerezach dźěłk, so maju žo tu na pospyt rěčne hodźiny za **wójnskich wobschkodźenych** a sawostajenych wotměwacz. Dźeń a hodźina so hischcze wosewitaj. — Pschi rosrěczowanju, kotrež běsche pschez někotrymi dnjemi w pschitomnosći knjezerstwowoho presidenta we Wojerezach, žu wobsamtli, so ma žo tu blokowy wokrjesk klóschtrskeje Noweje Wjsy s Kulowskej gmeinu sjednocžicz. Je też wotmyslene, so žo Nowa Wjesz a Kulowa s Kulowom sjednocžitej. — Towarstwo šćitkich wikowarjow seidże žo **njedźelu** 11. měrza, popołdnju ½4 hodź. pola Schczepanez. Nimo wschelakich towarstwownych muratdźanjow steji na dnjowym porjadże pschednoschk knjesa dra. Wohlrabe s Drježdžan wo sajimach skótneho wikowarstwa.

S **Wojerez.** Sandźenu wutoru pschebywasche knjezerstwowy president dr. Poschel s Lěhnizy we Wojerezach. Jeho wopyt placzeschе wožebje wokrjesnemu satjadnistwu, pschi kotrymž so wo blizšich rospuschczenju lubkowych wokrjesow rěčeschе. Ssamšnju dźeń wopyta knjezerstwowy president Rólany, kaž hižom wczera pišachmy. Wottud puczowaschе wón do Mužakowa.

S **Wojerez.** Wobžarujomne njeschoże sta žo tu na Dwórnischcžowej dróhy. S Hownoże dróhi sawinu je motorowy kolesaz na Wilhelmowu dróhu a srasy do schulerja, kiž na sjednym kole jedżeschе. Schulerjej tak njezbožownje padże, so žebi nimo dalschich wobschkodźenjow hwaidźeł skama. Schtó je na njezbožu wina, na to hatle wuiasnicz.

Se **Sslepeho.** S 1. měrzom je pósłowy rjadowar Langa naschu wješ wopuschcził. 20 lět dołho je w naschej wjsy swéru žwoju službu wukonjał. Won je žo do Beleje Wody pschetydlił. Jako listynoschcž běsche wón, kiž je žwědomicžiwy sastojnik, w zuzym pósłowym wokrjesu lubowana wosoba.

S **Khoczebuza.** Zelesnišći dźěłacžeŕ Mats Budař, kiž je, kaž hižom pišachmy, po swadźe w žwojim bydlenju žwoju mandźelsku satsełił, je schtwórtk na wiczor w tudomnej khorowni wumrěł. Wón běsche žo žam do cžoła tšełił a njeběsche móžno, jeho pschi žiwjenju dźerzecz. Budař je tak žwojemu semskemu žudnłej cžeknył.

Z Łužicy

* Se **Schčerachowa.** So je tudomne dwórnischczo pomjenowanje „Schčerachow-Koriym" dostało we naschej wokolinje sa hotowu wěz rosnoseschcza. Pschisłużena měšternosć k temu dóšła, so dóże wo **pschemenjenju dwórnischczoweho** mjena jednaja, ale dotal njeje hischcze nicžo definitiwneho wobsamtli.

* S **Rychbacha.** Jedyn khłostarz tudomneho žudnischeho jasiwa chžysche žebi je twischemi žrědkami wumuwacz, so bychu jeho puschczili. So by žebje žamcho khorcho sczinił, pożera někotre jeschiwaisłe jehły a dłésche łónzy grotu. Won dyrbjesche žo k operazji podacz. Jaty je drje žebi wěsku łóżchu myslił hacž wona nětko je. Pschetož po lěkarjowym twuprajenju žu lute zusowézy jeho cžerjewa khłostro roskalale a wuhladu žu jenoż słabe, so khłostanza pschi žiwjenju sdżerzecz.

* Se **Shorjelza.** W lijerni tudomneje waggonowoje a maschinowoje fabriki Wumag je žo pónđelu wječor cžežke njesbože stako. Jako pomocny dźěłacžeŕ Hermann Nielsch je Shorjelza lijerskim formu wuprošbnjesche, pschihódże wón s hornim cžełkom mjes swaj formowej kaschczej. Wobžarujomneho, kiž běsche žo cžežko smjatł, dowjesechu je sanitetnym autom do měšczańskeje khorownje.

* Se **Shorjelza.** Shorjelšći pschihożny žud sažudźi pónđelu 34lětneho dejerja Wolwcžerja schčesć wotmyslenych sapaleńšwow dla § 3 lětam khłostarnje, wotrjekny jemu cjesne prawa na 5 lět a ba jeho pod dohlad policže. Wonczeŕ běsche chcże sapalował, ani so by sa to někajku pschicžinu njemjenował mohł. Sžud pschihwoli wobsłorženemu wołožaze wobstejnoscze, dokelž ma žo wón mjenje hódnego wobhladowacz.

Sakska krajna synoda.

W Drježdžanach, 9. měrza 1928.

Prěnje muratdźowanje wo sakonju nusy fararjow žo pokracžuje. Wo wyšpokosći mjdy pschi spočatku a na końcu je pschesjenoscz, jeno wo tym žo jedna, kak husto maja žo pschikohi dawacz, hacž kóždej dwě abo kóžde tři léta. Někotri žu za to, so maja žo pschi prědku husčischo dawacz, dokelž žo w młodych létach pjenjezy trjebaja; druzy jako ménja, so je hospodarjenje drósčhe, hdyž su dźěcži wjetsche. Wésne mjenja žu jako wožebje wobczežne pomjenowane a jim žo wéste dobre sakonjšy pschihubjaz, mjes tutymi tu tež žerbiske. Słužby žo khłyschczecz dawaju, kiž dźedża sa wschčch fararjow, w městach a na wjach, jenajku mjdu měcz. „To by wjele pjenjez wucžinilo", sajmujeŕ konsistorjowa praji, „a po prawdże też bykо njeby", rjekny synodala.

Postajenje wschelakeje mjdy žo pschija, tola žo postaji, so ma žo powyschenje mjdy pschi prědku kóžde tři léta, po 18 létach kóždej dwě léčze stacz. Zyły sakoń žo w prěnim muratdźowanju pschija. Hanczka.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Drježdžan.** (Sajaty padnch). W pożledninm cžasu žu w někotrych Drježdžanskich wobkhodach wobkedźowali, so jim nětčo pjenjezy s pokładnjow w klamach **kradnje.** Njemóžachu też hnydom zględa sa padnchom namakacz. Won pschińdże sjwjetscha popołdnju a praschesche žo sa wězu, kotruž we wobkhodje njemějachu, na cžož žo wón sajco wotsali durje zyle njesaczinjwschi. Bórzy na to žunny žo sajco do klamow, kradnу pjenjezy a shubi žo sajco. Na tuto wasche nje je druhdy zamo hacž do 100 hriwnow kradnył. Nětko žu paducha stónczuje sajeczi mohli, won je 30létny żelesotczeŕ.

* S **Drježdžan.** (Padnch drastaw w dźiwadle.) We Opanym domje žu njedźelu wječor khróteko paducha drasty sajeli. W pschedstajwzu mjes dźiwadłom dohlada žo wohnjowy wobornik, kiž mějesche tam žlužbu, so žo sa kulisami pachał thowa. Won to wosjewi a polizija pachoła sajca. Na kriminalnej polizji žo wukopa, so je sajaty 19létny dźełacžeŕ na składowni, kiž hižom wot hód dźiwadźelnikam tudomnych dźiwadłow drastu kradnjesche. Jemu mózachu 18 paduschczinow dopokasacz. Wulki dźěł kradnjeneje drasty mózesche žo wobkradnjenym sajo wrócžicz.

* S **Kamjenizy.** (W domje lěkarja snjeschożił.) Samkat dżesche k jenemu lěkarjej w nalwjecžornym pschedmjeńšesce dokelž běsche z Niwym wóckom snjeschożił. We durjach setka jeho lěkarjowa pożżinkowniza a njeješche kaschczik popjela. W žamžnym wokomiku rosbuchny schtlerežana blescha, kotraž w pojselowym kaschcziku leżeschе. Kruchi schtlerežy sranichu samkarja na wobschkodźenym wóczku hischcze jónu a to tak cžežko, so dyrbjachu wobeho hnydom s khorownym wosom do měšczańskeje khorownje dowjesez.

* S **Freiberga.** (Hróžne žnjerjne snjeschoże.) We Pschejej papowej fabriży w Grożżichirna je dźełacžeŕ Paiwol Richter pschejara transmižiji słóżi. Tuta jeho shrabny a jenu žłowu a nožy wottorhny. Richter sawostaji žonu a schtyri dźěcži.

* Se **Stollberga.** (Njemóżeschе je pschenjesecz.) Jedyn tudomny ratar palesche sańdženu žobotu na žwojej łuzy njerjad. Woheń pschenjesze žo też na jeho brożeń, kotraž blisko stejeschе. Brożeń ho zyła wotpali. Nad tym žo ratar tak rudesche, so žebi wobwěźnjenjom žiwjenje wsa.

* S **Barlina.** (Tři njedźele morwy we łožu leżał). Niedźelu namakachu na Gártnerowej dróhy 24 w městowym dźele Lichtenbergu 50lětneho bludarja Paiwola Thielu we jeho bydlenju morweho leżo. Pschicžinu žmjercze njemóżachu dotal hischcze spsczecz. Won je hižom tři njedźele morwy w žwojim łożu leżał.

Přilopk.

* **Nałęcžo w Badenskej.** S Mannheima pišaja, so žu pschi Hórźkej dróhy, w Heppenheimje, we Weinheimje a też w Heidelbergu na cžiščischich městnach mandlowzy sałęcžeŕe. Nałęcžo je potajkim do luteje krajiny, kotraž je hewak žwjetscha cžoplischa hacž druhe němske krajiny, łětża wožebje z cžasom zacžahnuhło.

* **Słón (elefant) žonzuje wothladarja.** W zoologiskej sahrodże w Bosełu shrabny słon je žwojim pyskom wothladarja žłonow a stłóczi jeho s hłowu k žerdkam żelesneje lěhnyz. Wothladaŕ běsche na městnje morwy. Swérzo žu na to jatsełili.

Što je w našim času jara překlapjace?

1. Hdyž cžłowjeka nadeńdżesch, kotryž rosemi pschipožłuchacz, hdyž też jeho wožowinźay tak njesajimuje.
2. Hdyž nawědóżisch pschichodneje maczerje, kotraž cži stajnje njewuwětluje, so bě sa cžasa jeje młodosče wscho wjele lěpsche.
3. Schulske wopisмo, kiž wjeseje słudźi!
4. Namkasch-li někoho, kiž kort rosemi, byrnjeż też schło na jeho schkodu.
5. Widźisch-li hospodu, kotraž ani njeniknje, hdyž runje na dnju wulkeho płokanja njenadźiju hoścji dostanje.
6. Schport a ładyw rekord!
7. Hdyž so cžłowjeka sełkaš, kotryž s płežom jasta nje, hdyž ma dosć!
8. Abo liž sjawnje pschida, so nječzemu njerosumi.
9. Domjaza pomocznika, kiž wopraudźe pomha.
10. Spěwacka, kiž njeje tydlisponowana.
11. Spěwarjowaczeŕ, kiž by swišu žwojich kolegow njerosstorhał.
12. Cžeta, kiž by na wopyt njepschischła.
13. Dołhody, s kotrymiž by dożahacz mohł!

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje sa jutrischtu njedźelu:** Rjenje, žuchо, ale syma, žamo wo dnjo mjerscuje, rańsche wětry. W Jendźelskej sjmnischo.

W Liseżanskej wulkohanży je 17lětny banżmy wuczoh nik Engel 25 000 hriwnow pschekschiwischi cžekny.

*

W Plawnje žu naturskeho hojerja sajeli, kotrehož wimuja, so je wumrjerje jeneje thoreje žonskeje sawinowak.

*

Na židowskim pohrjebnischczu w Gleichertwiesenje žu w nozu 12-rotowych nomnikow powalili. Na wuběžđenje winika je žo 200 hriwnow myta wustajkło.

*

W Barlinskim spediziškim pschemyšle strajk hrosy. Shromadźizna pschisłajenjow je wobsamkła strajkowacz. Rosrižaju wuběd, kotrymž žo misda wo 3 hacž 5 prozentow powyschi, je žo saczisnyła.

*

W stale w Dornapu we Westfalskej nochzyschе satyknjenrosbuchadło rosbuchnjeŕ. Jedyn dźełacžeŕ chżyscze sa pschicžinu pohladacz. W tym wokomiku žo rosbuchnjenje sta. Dźełacžeŕ žo do kruchow rostorha, druhi žo cžežko srani.

*

Rada Swjatła Ludow w praschenju madźarskich optantow Madźarskej a Rumunskej poradź, so byschtej tomu pschihłožowałej, so Rada Swjatła Ludow dwě wožobje pomjenuje, kotrejž sjej pschisłuschnikaj statow, kotrajž staj je cžoh wójny neutralnaj wostatoj, a so žo tejle wožobje madźarsko-rumunskemu rosrižanju žudej, kaž hižo je žo we smyšle stawa 239 Trianonskeho měrowego sréczenja twutworił, pschidźělitaj. Rosrižanju žudej dyrbi dale rumunski sastupjeŕ pschisłuschcžeŕ, kotrehož by rumunske knježerstwo snowa mélo pomjenowacz. Tutomu pjecžłatwatemu rosrižanju žudej bychu madźarscy optantojo dyrbjeli žwoje žadanja sapodacz.

*

W naležnosći pschesmykanja brónjow do Madźarskeje komitej, kotryž je Rada Swjatła Ludow sa to wuswolita najskerje namjetnje, so by žo pschepytanje na městnje žanym stało, jeli so madźarske knježerstwo hischcze tele dny wěz njerosjasni

*

Powołanski žud w Skopli (połodnischej Serbiji) je wuhud Mitalieho žuda pschecžiwo Mazedonjej Nikolowej potwjerdził, kotrehož žu dla słonzowanja Nikolicza k žmjerci sažudźili, a je žmjerny wuhud na schtyrjoch druhich Mazedonzow, Stojanowiczej, Mołowiczej, Todorowiczej a Nastajowiczej wupschesterł, kotrychž běchu dla wobdźělenja pschi mordarstwje w prěnjej instanzy k khłostarni sažudźili.

*

Grichiske knježerstwo je žo sapowědźiło, bolharskemu komitaczowi Nanowa a Kulalicza, kotrejuj je Ssolunski pschisažny žud dla spytaneho attentata k žmjerczi sažudźił, wobhładzicz. Wotprawjenje je žo se satšelenjom wukonjało. Ssolunska polizija bě pschiprawny cžinila, so by žo móznemu attentatej komitaczow zadźewało.

*

Do amerikanskeho lětadła, kotrejž chżyscze na Estelistlétanischczo w połnócznej Amerizy pschistajicz, hobrsli rubjezny ptak saleca, kotryž noschazu sčchu rostorha, tak so lětadło k semi padże. Lětadłowy wjednik a wobsedźiwaŕ je sarasnschcžaj.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Zjawne napominanje.

S tutym dopominamy dawkarjow na saplacženje dawkow, kotrychž termija je hižom pschekrocžena a to:

na dopředne saplacženje na dokhodny dawk sa ratarstwo a hajnistwo, 15. II. 1928;

na dopředne saplacženje na samoježiski dawk 1. podźela 1928, 15. II. 1928.

Jenotliwych mjenowaneju dawkow dla wjazy we žebje njenapominamy.

Je-li po minjenym tydźenju sastaje dawki saplacžene njeżu, je s pósłowej dobérku zbéramy, wudawki maju dawkarjo njesc.

W Budyschinje, 8. měrza 1928.

Finanzny hamt.

Do wikowałskeho registra bu dźensa sapisane:

1. Na kopjeno 767 nastupajo Lužiske wikowałske towarstwo s wob. ruckowanjom we Budyschinje. Towarstwo je žo rospuschczikło. Hendrik Hanczo, někto w Tjsch Hwězdach, njeje wjazy wobkhodny wjednik, ale likwidator.
2. Na kopjeno 1044 nastupajo firmu Pelz & Schneider, kommanditske towarstwo we Budyschinje. Oskar Pelz je wustupił. Wobhodna fabriki Pětr Josef Thünker w Bitkopizach je jako wožobinsky rukowanski towarischnik do towarstwa zastupił.
3. Na kopjeno 1060 firma Clemens Bläsche w Budyschinje a jako jeje mějicjel spediteur Arnoschct Clemens Bläsche w Budyschinje (Wobhodna wotnožka: spedizijowy wobkhod, wikowanje s wuhlom. Wobkhodna městnosć na Drjewowych wikach 15).

W Budyschinje, 9. měrza 1928.

Hamtske sudnistwo.

Do Budyšina přišedši zetkujemy so stajnje

w Lehmanec kofejownі

na Serbskej hasy č. 8 — telefon 3118

ff konditorske twory / najlěpše napoje
kofejowe pječwa / jědźny lód
štomowe tykancy / šokoladu

Wosebitosć: Torty

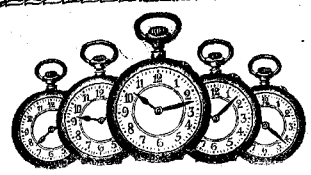
a kóždym lubym napismom k wšěm składnosćam so hodźacy dar

Najkedźbliwišo zawalamy dla rozesłanja

We přećelnych **rumnosćach kofejownje** wšědnje popołdnju a wječor **koncert**

Transport meblow — Zaměnjenja bydlenjow

Ke konfirmaciji a k prěnjemu woprawjenju

dariće časniki

wone wočahnu k porjadej!

Najwjetši wuběrk! Najtuńše płaćizny!

M. Ewald w Budyšinje

časniki a złote twory

na Bohatej hasy č. 9.

Klinkerwerk

Zementwaaren

Paul Arnold
Greifenstein
bei Bautzen

aus erstklassigem Quarzsand Werksflucke-Kunststeinarbeiten

fernruf: Bautzen 3911

Należnosće zapiska leżownosćow

należnosće zawostajeństwa

Wotnajeńske a kupne zrěčenja

wobstaranje hypothekow

zhotowjenja wšěch próstwow

Prawizniski büro Jurij Krautwurst

w Budyšinje na Serbskich hrjebjach 2

Telefon 2815 Telefon 2815

Čopje łožowe płachty, pis. nawoblečenja, přikrywy na sofy, blida a divany, wóskowane přikrywy, štrykow, wołma, wulki wubjerk, jara tunjo

K. Erler w Budyšinje, jenož na Žitnych wikach 11 znapřeča hosćenca „Hwězdy".

Na hasy

při dalše, na hońwje nosayće najlěpje

Rubber-črije

najpřijomniši elastiki khód najwjetša wudźerživosć žane mučenjenje

Rubber-črije

we wšěch płaćiznach

wot 15.— hač do 24 hr.

hobrski wubjerk

wuporjedźenja w samsnej dźěłarni

Fahle

Schuhwarenhaus

Bautzen

Divan-přikrywy
předlohi za loža
běhače z tkanin
tkaniny za počehnjenje meblow
dekoracijske tkaniny
we wšěch płaćiznach

Otto Königw Budyšinje

před Mjasowymi jětkami 3. Telefon 3162

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj.
papjerowy wotpady po 3 pj.
lapy, błeše běłeho wina
błeše čerwjeneho wina

sektowe błeše, wšě druhe błeše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **železo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnosće.

Popp na Hornčerśk. hasy 18 telefon 3427.

Wšě družiny
hnojidłow

ma stajnje na składze

Žitny dom w Kamjencu

wotnožka w Pančicach.

Nalětnje barby
nalětnje wobleki

widźiće we wšěch mojich wukładnych woknach, dawaja přehlad w nowosćach

naléta 1928

a pokazuja Wam mały wubjerk mojich za nalětnju saisonu derje přihotow. składow

Nowočasne tkaniny

Kasha, Krep Caid, Papillon, Veloufine, Crepe de Chine namakače w

nowočasnych barbach

šěre, beige, drjewj., mandl., čerwjene, modre a mariny

Wobleki

w jednorej formje, hrabane, z našićom a z falďami a w jumperowej formje

Mantle

po mužskej a ranglanskej formje

Jakowe wobleki

w sakkowskej a sportskej formje

Moje wulke, derjewuběrane składy a moje přeco tunje płaćizny dawaja Wam možnosć, so pola mje derje a nowočasnje zwoblekać

Jan Jurij Pahn

na Hlownym torhošću **w Budyšinje** **rózk Žitneje hasy**

Poskićam po přihódnym płaćenskim połoženju

D-motorske kolo, šobrowe kolo, a druhe jězdne kola, šijace mašiny, centrifugi, kafrowe mašiny, zimace mašiny, pisace mašiny, rěznička, fyzikowe jatki, připrawa a wuprawjenje wuprawjenje najlepšo

H. Paul Gräfe

wunoredźerja w Kamjencu

blizko kat. cyrkwje. Tel. 470

Bliderski wučobnik

so k jutram pyta.

Šubert w Niesawicach

Sprawny katolski młodźenc

17—18 lět stary so do nimskeho dźěła w Budyšinje ta 1. haprl. pyta na

na Hornčerskej hasy č. 40

Jutrowny hód

so do małeho ratarstwa blizko Budyšina pyta. Poskitowanje pod

D 99 na wudawarnju „Serbskich Nowin".

Prawy šlězki leśn

čerwjeny dźěćel

Šwedski dźećel, Lucerna

Rauchfuß w Budyšinje na Žitn. wikach 9

Zmorščizny.

falďy so zhubja. Rozprawa darmo, jenož wróće poła.

Erha-Haus Abtlg. 316 Berlin W 21

Wšě šulske knihi

dostanjeće w Serbskej knihaŕni w Budyšinje

Wšitke picowałła

Žitny dom w Kamjencu

wotnožka w Pančicach.

Ke konfirmaciji

poručuju wosebje **wulki wubjerk dobrych črijow** za jara **nizku płaćizny**

Za syna:

nizke stupnje 9.50, 12.50, 13,50, 14.50
nowočasna forma a wuwjedźenje

šnórow. črije 11.—, 12.50, 13.50, 14.50
z běłym šowom a bjez toho

Za dźowku:

šnórow. stupnje a tajke ze spinku
z wysokim a połwysokim pjeńkom
7.50, 8.50, 9.50, 10.50, 12.50

lakowe stupnje ze spinku
10.75, 11.50, 12.50, 14.50

Heinrich Mohr w Budyšinje

Při Žitnych wikach / rózk Kěžorskeje hasy

Wuporjedźenja črijow so w samsnej dźěłarni spěšnje a tunjo wuwjedu!

Wšě wobuća a wuporjedźenja wobućow spěšnje

derje a tunjo

wobućowy dom Mark w Kukowie

W. Despang w Budyšinje

Žane klamy! Na Mužakowskej dróze 4

Bohaty sklad meblow a wutykanych meblow

Samsna wutykarnja. Telefon 3406. Přijomne płaćenske wuměnjenje

Konje k rězu

kupuje kóždy čas po najwyšších płaćizn.

Kurt Kaiser w Budyšinje,

na Humboldskej hasy a při Mjas. jětkach. Tel. 2403

Sokolski spěmnik

Njech sebi jón kóždy Serb kupi.
Płaći jenož 50 pj. Na předań
w Serbskej knihaŕni w Budyšinje

5. Zwingerska pjenj. loterija

Pjenj. dobyća wšo hromadźe 180 000 hr.

Lós za 1 hr.

poła wšěch kollektenrow

Čehnjenje cyle wěsće 5. a 7. haprleje 1928.

pśiloha k čisłu 60

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 10. měrca 1928

Žałostna kriza w ratarstwje.

W jadnych dwjach měsjesche jedyn rozbudźeńcej naschoje redakcije pśichilcowisć ł jenym wjednikom ratarstwa ga nabrobnischo wo nětcźischim hubjeństwje w ratarstwje rozmlowjeć, ćiž bo po cźasu ł žałostnej kriży wuroście. Chcemy jeno myślećt ł wossjewišć a kśódy ratar móże potom sam rozsudźić, harć tomu tak je.

Na pśenim městnje je **doth pola rentoweje banki** na hubjeństwje wina. Tu mamy spodźiwny pad, jo **pożeżer kredita** — potajtim ratarstwo —, ma na stat ḱśicźeće dań płaćić. K tomu pśichiśe, jo wot stata a krajow po inflazii **bohaće połiczene kredity** (wobźeje ke kupjenju hnojow) wulki dźeł ratarstwa namalowjachu, gdyž wjeńcy napożeżowaś. Wotpłaćenje a zaplaćenje danje pak je njemóžne, dźiwajo na podźiśko nastatu hubjenu konjunkturu. Tute gnadne dogbody sawinowachu **wschelake naturnje katastrofy** w létach 1926/27, na druhej stronje pak też njedogahajo **gi złowaty zchikt** ga ratarske płody. Dale pożeża dawki ratarstwo tak, jo ga samoźeńcy kapital njesadani. Wobźeje wóźi **samóźeńśki dawk na lejomnosće** (Grundvermögensteuer). Ratarśka komisija, ḱiž jón bo cźasa pruhowasche, pobrachuje. To sa cźuwa ratarstwo jako wulki njedostatk. Dyrbimy gdyž pśichodstajiś, jo gamo bźiwśoni, kotśiž w ratarśtwje gobu dźełaja, dyrbja dawki płaćiś. Runje tak wóźi **wobrótny dawk** (Umsatzsteuer), dokelž je ratar na wjeśne płaćiśiny swjasany a njemóże tuton dawk gobu do gjowich płodow woblicześ. W **mlokowym** hospodarstwje njenjeje jenož produzent tuton dawk, ale też **mlokarske sledowczeństwo**. S tym bo mloko podróži a pśichedawanje podrjasuje.

Dźiwajo na hubjeństwo w ratarstwje bo też **komunalne dawki** (wudźerźenje puczow a dróhow, gmejny, schule atd.) jako wobźebite cźeże zaćiwaja, dokelž gu ḱtóre wuske. K tomu pśichdruża bo hišćeze pśichinoschki za wećjny katalter.

Ratarstwo žada też **sjednoczenje zchłeho dawkowego systema**. K sdźełnjenju kreditneje nuty je ł rentabilitu ratarstwa prawy puć pokazany. Potom bo kredit gamón dawa. Kak wulka je nuta runje tu, pokazuje bo na pśich. w tom, jo bo wójny pśichinone huoje bjese śmélkow (Wechsel) a danje bo wotedawachu, nětko jenož schtiwórcźéta bjes danje.

Praschenje sabołženja je najwažńiśchi dypk w tutym problemje. Ratarstwo žada też śnižene jemu **napołożeneje danje**. Jedyn dźeł, a to tón njes a po skrućenju mény pschinjsaty doth, měł stat njeśeć. Tak by możno było, druhu hypothéku ga tunju dań pożẽcźiś. Dale też žadamy śnižene wudawkow pśichi wumjasku kredita a zdźełnjenje tak mjenowaneho **damna** (wudawki pśichi nutkscźehnjenju śmélkow a pśichedaću hypothekow.)

W nětcźišchim cźasu bo ratarstwo njerozmpłaći. Hakle po wotstronjenju nuty a po postajenju khmanśichich płacźiśnow ga ratarske produkty móże bo wone połepśiśiś. Też ł powodźenjom nastata schkoda je jara wulka. Niż jenož so žiś wupanyśe, też póda je jakiśnjena a tuta schkoda móże bo hakle po wjazu létach wurunacz. Tak je też wsnoschi hubjeńchi. Ratarstwo też žada, jo njebychu go kredity, kotrež su go jemu dla powodźenja spożiśe, wrócźiś trjebałe. Tajte dorp su jara dwélomne. Réći a rěcźi ma stat w rjedźe dźerźeći, jo njebychu tajke katastrofalne powodźenja wjazy nastałe, abo snajmjeńścha go pomjeńśiłe.

Niedostatk na ratarśtich dźełacźerjach je jara wulki. Wina tźi też **w sastaranju bjezdźełnych**. Tole cźehnjte mnohich do městow, kotśiž gu ł dźełu wjele njeje cźuju. Cźełowju ludźi ł kraja do městow hodźi go jeno sadźewaś, go bo ratarstwo wuplaći a móże wjeśchu wjdu płaćiś. Młodzy wjeśny lud dże radźcho do městow, dokelž ma tam wjazy sabawy a rozpjerschenja. Też dla jadydlenja ratarśkich dźełacźerjow mohło bo wjazy cźiniś, by-li ratarstwo lépje sabłužiło.

Dla němśko-połśkich wikowaśćich wumněnjenjow naspomni, jo nochcemy niźo druhe, harć **schkit nascheje produkzije**, wobźebje se bźerny, kmjuje a drjewo. Dale žadamy **gu snižene żelezniśkich tarifow**. Połśkich dźełacźerjow, tak mjenowanych „Sachsengänger“, go wśdaś njemóżemy, dokuj dosć dźełacźerjow nimamy a ł industrije nam njepschidźe, nascha dźéla wschak też njerośtimja. Kontigent (dźélba) **imjerśeho mjasa** dyrbi pschemėnjeny byś. Tehdom, hdyž go w-tikraju wjele réśnego stotu pokazuje, **może pschiwozowanje** śmjerśeho mjasa złe pschesahaś. Dla pschenjenja khorosćow zadamy gu, jo go jenož **sarésany stót** dowożuje, tehorunja mloko śterilisérowane (thuśmjene). Też na jeja dyrbi dogahaze schtitage zło go pokoješ. Potom móża go wobschérne kurjaze plahowanja zalożowaś, wobźebje we kónćinach ł hubjenej pódu. Po jeho měnjenju móże nascha ratarstwo sa Němsku dogahazych gwini naplahowaś, když je nascha stotarstwo dosć schtitane. Potom by go produkzija też powjetschiła.

Rośprawjejo měnjeśche, jo wocźerśtwjenje němśkeho ratarśtwa je wumněnjenje sa sdźełnjenje zyłeho łudowego hospodarstwa. Němśkej industriji a němśkemu wikowanju gu po wójnje wukrajne mjasko pśches wyšoke zła fabrijene. Tuž je nuśne, jo go śmitkowne wiśi skruća. To go stawa najlépje pśches ratarśtwo, ḱiž telko jadźuji, jo móże a cźże potom płody nascheje industrije kupowaś. Śmitkowny wobćhod dyrbi to narunaś, schtož je go nam wot pśedawśich śtwétowych wikow go śhubiło.

Zhromadźizna Ratarskeho towarstwa za Bart a wokolinu.

Wuteru popołdnja w 4 hodź. sańdźe go Ratarśke towarstwo za Bart a wokolinu w Schusterez hoścenju w Barcze ł pożebźenju. Kujes wyschi inspektor Vogel ł Barta powita zhromadźene gobustawy, wobźebje knjesa ratarśk. radu ryćeśtfabrikanta Garku ł Wittgendorfa, ḱiž béśche pschijschoł, to by wo ratarśtich praschenjach pschedwjeschował. Wón bo hnydom głowa jimasche a rozłoži najprjedy na wschelakich podawkach, kak wschelazy ratarjo ł głowjej gamźnej schkodze w sawćźenju pśche wobeh schkodu na stoce, krupobicze a też nutsdobywanje a paduschtwo pak pschewyšoko pak pschenisko sawćźenja. Ratar ma go wólo po nětcźischich bjestroschtnych wobstejnoscźach složenaś a dyrbi łutowaś, ale niż na wopaczným městnje. Cźeże sozialneho wobstaranja, thorobne khaśy a podpjery dźélenjenjerjow njejsu wjazy gnjesonne. Dwé tśeźinje dokhodow źada śebi jenož sarjadnistwowy aparat. S wumněnjenjemi wo dowoju ł wukraja gu ratarśke wupłody w płacźiśnje tłóczene a ratar dyrbi je ł wulkeho dźela tuśche pschedawaś hacź jeho gameno placźa. Tu mélo bo ratarśtwo schkitaś, je-li njejsmé zyłe sabłužiłe.

Ratarjo dyrbje-li tohodła wschitzky pschesjene byćź jenoż kruta organisazija ma móź ł wobstaću w śebi. Wschitke druhe powołanja gu dźełna sorganisowane a winowatoscź ratarjow je, jo na tym gobudźełaju.

Potrjeba a dobra rada wo hnojenju połow a łukow a wo wschitkich trébnych dźełach a hospodarjenju sajimowasche pschipołožuchcharjow wuńdu jara. Pschedbyda podjakowa go pschednoscherjej a namołwjesche gobustawy, go bychu ł dźakowneju postawyli. Bohużel dyrbjesche pschednoscherj hnydom wotpuścźowaś a njemóżesche go na debacze wobdźélśeć, kotraž go po 10 njedźelschnjej pschestawyny wotcerci. Wjednik **khorobneje** pokładnje **knjes** Winkler ł Barta go wobaraschе pschecźiwo wuprajenju pschednoscherja, jo khorobne pokładnje 2/3 pschinoschkow za sarjadnińwo pschetrjebaja. Po statistiśkich němśkich khorobnych pokładnjach wuźinjeja wudawki za sarjadnińwo 10 hacź 12 proz. W tudomnej pódlaśkej pokładni Klukschanskeje khorobneje pokładnje bu na pschikład 50 proz. cźišchich pschinoschkow do khorobnicje pokładnje za januar 1928 sa khorobny pjenjeś, pomuz za njedźelnicźe a gwójny, 22 proz. sa zaplaćenje lékarja, 18 proz. sa hapthku a 8 proz. za wołobinite sarjadnińwo wudate. Tu pak njejźu wudawki za mjesnische hojenśe pśedśi a wotkładanje w khorewni liczene, schtoż ma go ł pschesłołowku léćnych méžazow, když je mjenje ludźi khorych, kwé. A tak bye budźe pola druhich khorobnych pokładnjow też. Potajkim dyrbjał kóżdy pschełožudźeny byś, jo bu wudawanja pschednoscherja pschecźiwo wérnosći.

Debata cźehnjejsche go hišćeze dale, pschi kotrejž nékotśi knjeźi sozialnemu wobstaranju na kitym polu gwoje pschipóśnaze wuprajachu ale we wschelakim druhim nastawanju też porokowachu. Zjwa rozmołwa wuwi ga a to ḱśesze, kak ma go kutowaze wutśeśi, kotrež je pschednoscherj namjetował. Na to buchu nowe gobustawy pśidate, knjeza wobźedźerj fabriki Frischauf ł Dubrawki, knihawjedaŕ Dietrich ł Dubrawki, knjes inspektor Franz ł Drobśijcźa a knjes reverźti hajnik Hennig ł Barta.

W gwójich wobjamknjcźiśich słowach napominaschе pschedbyda hobustawy hišćeze, go bychu go hišćeze bóle ifrućźile, dokelž jenož tak gwój samér dosahu. Wón dźakowaschе go sa gwój sajim, kotrež gu sa pschednoschi **wopokasali** a stónźi na to pożebźenje.

Stary veteran.

(Wobras je wuńu.)

W jadnych létach tu hišćeze bédnu, ale jedyn po druhim dże spaś. Nětko je jenoż Brěsanc Pěter jeźdźi veteran ł wójny, kotraž ma 70 a 71 zelśišće. Dešć a mjenje ł nim je. Mój Bożiczko, to je bjes dźiwa, dyž je bóle wuśole we wosomdźesatych létach. Bjes tym wjasi njeźdźe. Kóżdy wjeśel jeho njewidźiśch. Khiba, hdyž śej na pśim po tych por kroschkow renty ako do gutrjeje dr. Je tej go tamle dźerśi, po waschnjm wótzem kim. Rjekwaji nikomu wjele, frjetscha niże. Mój jeźdźeŕko, śtóż mi rela tej rjec. S nětcźischim cźasom tak wjazy depredźa njemóże. Dobźiwacz go njemóże, kak je to wjsho pschichło. Sabołtu pypołdnju dże frjetschas k bolbrej. Sosedź tam w kuchli a pschipołuchcha, schto bej druhi powdeja. Wicho wschak njerosumi. Lédy go domaka, wo cźim go jedna. **To pak nicźo njewidźi.** Hlewna wéż je, jo nécźto khlydi. A też, jo sasy **ras** gwaju brodu wotbudże, kotraž njeswerźa kaž schezérnischcźo wobrubuje. A když per tajsich **młodych khadli nuts** pschińdou a śej wujźa, schtó wé schto gu do rjekowśeho skutka wu-

Strowotnistny wuznam mloka.

Podał dr. med. W. Schweisheimer-Minichowitz.

Narodnohospodarśke pschicźiny gu pschede wschem, když mnohi pśiwobarjesa go wobschérnische wuźiwanje mloka wusmuwaja. Ratarstwo podawa we wjetschej mnohosći mloko a mlokowe wudźełki, hacź go tajke wuźiwaju. Se strowotnego a żiwjenjśko-pschirodnego stejnischcźa ma go to wobźarowaś. Mlako **poźiwadłow** swužitkuje cźełko dźesća a też dorosćenego w tak dopołnjej měrje kaž mloko; wono je potajkim też je stejnischcźa hospodlíwosće ł wobźebje porosmnym poźiwadłom. Mloko ma lohku poźiwnosć a **twje** cźłowjejej wobźebje derje.

Mloko je ł jeniczim poźiwadłom cźełcźnego dźesća. Maczerne mloko njehodźi pak go pschihotowaś. Maczerne **mloko** je tróschku hinak sestajene dyžli krowjaze a kózaze mleko. S porośćenischcźom a pschedaćom zokora śpitaju maczerne mloko narunaś. W podźáśich měśrazach žiwjenja je krowjaze mloko ł khowniym poźiwadłom dźesća a khorego dołho, też hdyž go hižo selenina a muka pschidawa, wostanje wono ł wutkom dźesćowego jeźiwjenja.

W mloku gu najwschelakorischе żiwiny. W 100 cem. **mloka** je nėhdże 3 gr. bélka, nécźto wjazy tuka, 4½ proz. wuhlicźnatych hydratow, pschedewschém mlokowy zokor, a niż zyle 1 gr. popjelojtych dźelow. Požlednische gu bohate na żeli. W mloku je wjele wapna a kośeźikoweje kśelaliny — schtoż naa ga wuwioze dźećcowych kośeji wulki wuznam —, dale kali, magnezija, natron, chlor, żyrowka (Schwefelsäure) a jara malo żelesa. Dorosćenu bjerje runje tak kaž starsche dźećco pschez poźiwanje selenimy a druhich žiwinow dosć żelesa ł śebi, cźećcheńk dostanje pschez mać wulki nadérk żelesa w jatrach sobu, ł kotrehoż najprjedy dyrbi. S pschepytowanjom Rubnera, ł Müller a dr. Wolfa, jo mloko w cźejowach wubérnje śmužitkuje, t. r., tłmaze dźéle mloka wužija go na pschijimne waschnje ke wuwiśu cźełca a pruźnjoseje.

W mloku gu tu tśi vitaminy dopołnjaśi A, B a C. Khotrejże, ćiž gu pśches to nastale, jo zyrobje vitaminy pobraschowadźi, hodźa go ł mlokom sahojiś. Dźéle zyrobu pschenidu njepośrédnje do mloka. Jeje sestajenje wotwiśuje tohodła wot waschnja pźewowanja. Poźiwadła rostlinow gu tak se žórkom vitaminoweho sestajenja w mloku. Vitaminowy wobstatk budźe tohodła po pastwje a pźewowanju ze selenimu wobźebje wyšoki. Też śmjetana a butra, hdyž a wudźełki ł mleka maju wjele vitaminow, wobźebje sa frótnosć dźéśi ważny vitamin A.

Nowocźažne prózowanja, jo by go mloko pschi dłéjschej jéśbje pśches chłódnjenje, cźistotu, pasteurisazijn a podobne pschipravy dobre idźerzało, maju wyšoke wuznama. Mloko ma wulku zaplódnosć za wschě druźiny, bjes rosumneho wobkładanja by tohodła k spéchnenu ekorjenju dowjedło. Pruhowanje mloka je potajkim strowotne praschenje źiwjenja, pschede wschém sa wulko męsta. Wotwazrjenje mloka tajkim khorosćam sadźéwa. W jenotlinym rosćmawanny wschelakore mloko. S njewuśbraneho mloka dobywamy śmjetanu a potom mamy wusbérane mloko. W śmjetanje mamy wośebje wjele tuka, mjes tym so je we wusbéranym mloku nimale runje tak wjele bélka a mlokowego zokora kaž w śmjetanje. Se śmjetany dobudźeny jaźo butru a butśjanku, ł wusbéranego mloka twaroh a kapalzu. W śydku pscheméńja so dźél mlokowego zokora do mlokowoje ćigalíny. Joghurt je kśjale mloko, ćiž ma wośebite bakterije. Joghurt je wośebje w nawjeźornej Europje pśches dźéla wéśicho Mećicźnikhoffa śmaty, ćiž chzyśche ł nim bélkowym khorosćam w cźjewach sadźéwacz. Wusbérene mloko trjeba go pschedewschém ł warjenju, wono śmóžni na tunje wuśchenje pśchyběrk bélkowiny. Kapalza je bohata na bélku a zokoru a dobuźe so pschi dźélanju twaroška. K wuhojenju pobawa go ł méśtnami źłobka kapalza. Butśjanku dostanjemy pschi dźélanju butry, wona nimale žanoho tuka nima, ale pschicźeje dosć bélka a wuhlicźnatych hydratow. Krojaze mloko ma nimale gamźnu wutk kaž krowjaze. Gdyž ludźe praja, jo mloko za kopa śłodźi, dha wotwiśuje to hišto dosć wot pewćina w hródźi a hodźi go ł wutkoho dźéla jadźewacz, hdyž go kopa cźista dźerźi. S wowcźeho mloka dźélenny w najwjacy padach twarožk.

Mloko njeźjejsi pschecjaru; tchodła pija je ludźo; ćiž žadyn prawy błéd nimaja a tola nécźto ł śejiwjenju trjebaju. Kaž ł łódnym druhim poźiwadłom jnajenny ludźi, ćiž wo mloko njerodźa, a druhi, ćiž chzędźa tajke jenož njewotwarjene picź. Sa jara wjele ludźi je picźe mloka ł chzyjadłom, wjele bóle, hdyž mloko njeje ł khowniym poźiwadłom hinuźej. Natarjo dyrbje-li tohodła wschitzky pschesjene byćź jenoż kruta organisazija ma móź ł wobstaću w śebi. Wschitke druhe powołanja gu dźełna sorganisowane a winowatoscź ratarjow je, jo na tym gobudźełaju.

Potrjeba a dobra rada wo hnojenju połow a łukow a wo wschitkich trébnych dźełach a hospodarjenju sajimowasche pschipołožuchcharjow wuńdu jara. Pschedbyda podjakowa go pschednoscherjej a namołwjesche gobustawy, go bychu ł dźakowneju postawyli. Bohużel dyrbjesche pschednoscherj hnydom wotpuścźowaś a njemóżesche go na debacze wobdźélśeć, kotraž go po 10 njedźelschnjej pschestawyny wotcerci. Wjednik **khorobneje** pokładnje **knjes** Winkler ł Barta go wobaraschе pschecźiwo wuprajenju pschednoscherja, jo khorobne pokładnje 2/3 pschinoschkow za sarjadnińwo pschetrjebaja. Po statistiśkich němśkich khorobnych pokładnjach wuźinjeja wudawki za sarjadnińwo 10 hacź 12 proz. W tudomnej pódlaśkej pokładni Klukschanskeje khorobneje pokładnje bu na pschikład 50 proz. cźišchich pschinoschkow do khorobnicje pokładnje za januar 1928 sa khorobny pjenjeś, pomuz za njedźelnicźe a gwójny, 22 proz. sa zaplaćenje lékarja, 18 proz. sa hapthku a 8 proz. za wołobinite sarjadnińwo wudate. Tu pak njejźu wudawki za mjesnische hojenśe pśedśi a wotkładanje w khorewni liczene, schtoż ma go ł pschesłołowku léćnych méžazow, když je mjenje ludźi khorych, kwé. A tak bye budźe pola druhich khorobnych pokładnjow też. Potajkim dyrbjał kóżdy pschełožudźeny byś, jo bu wudawanja pschednoscherja pschecźiwo wérnosći.

Debata cźehnjejsche go hišćeze dale, pschi kotrejž nékotśi knjeźi sozialnemu wobstaranju na kitym polu gwoje pschipóśnaze wuprajachu ale we wschelakim druhim nastawanju też porokowachu. Zjwa rozmołwa wuwi ga a to ḱśesze, kak ma go kutowaze wutśeśi, kotrež je pschednoscherj namjetował. Na to buchu nowe gobustawy pśidate, knjeza wobźedźerj fabriki Frischauf ł Dubrawki, knihawjedaŕ Dietrich ł Dubrawki, knjes inspektor Franz ł Drobśijcźa a knjes reverźti hajnik Hennig ł Barta.

W gwójich wobjamknjcźiśich słowach napominaschе pschedbyda hobustawy hišćeze, go bychu go hišćeze bóle ifrućźile, dokelž jenož tak gwój samér dosahu. Wón dźakowaschе go sa gwój sajim, kotrež gu sa pschednoschi **wopokasali** a stónźi na to pożebźenje.

Stary veteran.

(Wobras je wuńu.)

W jadnych létach tu hišćeze bédnu, ale jedyn po druhim dże spaś. Nětko je jenoż Brěsanc Pěter jeźdźi veteran ł wójny, kotraž ma 70 a 71 zelśišće. Dešć a mjenje ł nim je. Mój Bożiczko, to je bjes dźiwa, dyž je bóle wuśole we wosomdźesatych létach. Bjes tym wjasi njeźdźe. Kóżdy wjeśel jeho njewidźiśch. Khiba, hdyž śej na pśim po tych por kroschkow renty ako do gutrjeje dr. Je tej go tamle dźerśi, po waschnjm wótzem kim. Rjekwaji nikomu wjele, frjetscha niże. Mój jeźdźeŕko, śtóż mi rela tej rjec. S nětcźischim cźasom tak wjazy depredźa njemóże. Dobźiwacz go njemóże, kak je to wjsho pschichło. Sabołtu pypołdnju dże frjetschas k bolbrej. Sosedź tam w kuchli a pschipołuchcha, schto bej druhi powdeja. Wicho wschak njerosumi. Lédy go domaka, wo cźim go jedna. **To pak nicźo njewidźi.** Hlewna wéż je, jo nécźto khlydi. A też, jo sasy **ras** gwaju brodu wotbudże, kotraž njeswerźa kaž schezérnischcźo wobrubuje. A když per tajsich **młodych khadli nuts** pschińdou a śej wujźa, schtó wé schto gu do rjekowśeho skutka wu-

Barba mleka a butry a jeje wuznam.

Mloko je béle — ł wośtel dostawa tule bélu barbu? Tuk pśiwa w mloku w zyle malych kapkach, kapki pak gu tak małiczke, jo je je žanym wóczkom ani njewuhladaśi, ale jenoż ł pomocy mikroskopa. Jedyn tuk śmilimeter mloka ma jich 2—5 milijonow tajsich tukowych kapkow. Tale cuniśtwenina tuka je na śwétle ł pschicźinu béleje barby. Pschi dźélanju butry njeje béla — schtoż by źebi cźłowjek po najpomjenjszym wuśléz mohł —, ale żołta. Tuta barbiśna (Karotin a Xanthophyll) wulkhadza ł rostlinow a pschechódze do mloka. Barba butry složenje go potajkim po pśizy. Tehodła je butra w léze (hdyž krukwa żelene dostawa) powschitkownje żołejśicha hacź tajka ja cźaś symu. Wośebje pschihódny za to je djecźel a wóka. Pschethad wot tajseje pizy ł dwuhej pschemėnki barbu butry nadpadnje. Sdźełdzerjo gu namakali, jo je żyłuje żołta butra, kajkaž je wot krukwow, ćiž wjele żelenje pizy dostawaju, też jara bohata na vitaminami.

wjedli, hdyž stareho Bešjanez Pětra wobschudža, hdyž so prjedy njeho k bólderowanju tłoča, hyrnješe podóbskho pichtschi. Je-li **ńej myšla, so to njenź, ho chětro mrła.** Myšl li pschi sebi: Njech jenoź cźinja, **mam tola cźaźu.** Snerom hdyž dale a cźaka, doniž na nim rjad njeje, to rěka, hdyž jcho bolšer falwola.

Běschе dawna ben mérny człowjek. Haj wschak, psched wójnu, hdyž hischcheze ho Sedanski fwojeschi fwjeczesche, dha so jemu na tajkich dnjach wutrowa horjesche. Tehdom rospuschčeše so někotrokuli jasuf a poczinjasche iwo wójnskich podawkach powdaŕ, kiž je tehdom doživił. To pak Brězej Pětr jenże njeczini. Tola tam a ńem hižom, ale potom rěczi wo póldanskich wójzach. Schtoż je wopraudże cźeskho a hrósłuchho picheźiwił, to khowa ńam sa so. Jenički ras je to nadrobne rospowdał. A to dó 1914 na prěnim mobilnym wjeczoru, hdyž wschć wutrowy horjschso bijachu, a hdyž so wo niczim druhim wjeczerjesche hacź wo lubej wótczinje. Tehdom je we wjesnej korczmiczy sedżał a wo wójnje powsdał. Jeho hlóž tschepotasche a plakał je pschi tom kaž male dżeczo. Wschitzy so rad tym spodźiwachu a sej klubičku, tej taiki njebojasny wojowaŕ być kaž Brězanez Pětr.

Se wschćmi spodźiwnymi rjadawi na hrodźi je na wukonzu wóły hobu na kraji stał, na kolenach je so Bohu sa kóżdu dobytu bitwu dźakował. Hordy bě na to, so wtoha generalna tež takle swojeho muża staja. A kaj mnohim starym wojowarjam tež jenu ras do noża sajedże, so je wójna 70/71 napschećwo pohledujej kaž dżeczaza hra była. Sen do Francowskej „schpażirowa" schli. Tekło lět buchu jako dobywerjo a smužeji wojowarjo cźeschcźeni a nadobo wot młodeho donata pschetrjschćeni! Tola prjeczj s tajkimi myślemi a je žarliwosću. Wójowali su tehdom tež woło wo woka a **hórby** wokowik je žnjerecźu so bédźili. A tola njemóžeše ho je dżenkujschim na žadyn pad pschimnacź.

Dobre hedmidżesaczj lět bě Pětr, hdyž fpuštowa wójna wudyri. A nětko je daleko psches wosemdżesaczj. Kak je to wschc wotlacź, i tobo njeje mudry. Kłóšbowe a druhe marki, miljardite a biljonste bankowki, żołte grószche a draczj wě, schto wjacy ho potrjaji a wotstroni a kak te lěta pschi tym prěschnje leczachu. Kaž by ś cźapku no jemju dyrił. Stare kolcze su zyle khopotate, njecha wopraudże wjacy hicź. Sacźerna, to budże bórzy „Wotfurjicz" rěkacź.

A tola hischcze jenu ftare wojeńftwo w kolcach teji. Je zof źiwczeny. A hyrnjej bewak wjele njeprajit a ho na fijeńch kapieracz dyrbjał, jedyn źitny ńej tola hdyž a hdyž w korczmiczy popschece. To rěka, płaczej jón njerzeba. To ho pschezy druhy nawtaja abo korczmaŕ dari. A hdyž gramafon taiki wojeńki pochod hraje, to dyrbjeli widżecź, kak jenn noży khodżitej. Schćehżehżaczj lět tu każ pschez fdulene a ftrił w myślach sajo we rjedże. A nětczischa mludżina ho dżiwa, kak ho tschcho towarischa, ś kotrymż je wola wojakow abo we wójnje był, so mjenje wě, jo może pischcze por ftjemcźe w ferjenzbili.

Dalke potom [illegible] wojeńka hudżba na wózkach pischa. Sacźa w [illegible] wjacy hicź njemóże, ftary Brězanez [illegible]. Ale wschć [illegible]ach, pschi wójnskim pomniku [illegible] kaž nědżo psched lětami, [illegible] tholowemu schow. A hdyž [illegible] ftarej falwu poczesicza, potom [illegible] potom njeje wjacy tón ftary [illegible] wojak kaž nědży w kom[illegible]. A wschć [illegible] fwjeżenja ftupa ś nimi [illegible]. „Mój towarisch [illegible] nědży" janjeche kapała jako [illegible]. Ale nć, dotho [illegible] njeboże. Dwóch wottłupicź. Stejł a hlada a hlada [illegible] a kleka ś fijom taki dale tak, [illegible] mah'riadow na hrudź ji hobu klinkaje. Dołho hladuje [illegible] tutym regimentom. Potom, hdyž ju ho ludżo trójch[illegible] rosbicźi, hdże hischcze ras k pomnikej wróża a dżerji nětko [illegible] bohnefe. Dotelž pschedy hischcze ś rózbej żiłku wojaka [illegible] wobschcze a nieżiwischcze wócźo, kak je ho fijowjeschcźe [illegible]ał. Stykniwschi ruży hlada na pomnik, ale widżi [illegible] błacy drjewjane fiżicze a bajonety, rostłefene [illegible] ho leżazych mertwych. Nad wschak pacżet wotpschi[illegible]ły steja jenn we wocznaj a ruży fschepoćatej. [illegible] w mérje, lubi towarischoju," wmrasi ś wutroby. [illegible] naftezi so domaj, chłapa ś fijeschkom a dże do wjes[illegible]. Wóczy ho jenn bljschcźiwe a rjadży na hrudźi [illegible]mpaja a klinkotaje.

Wulkecyrkus Amarank so błiži.

Wulke pedawti ho ś mozu pschipowedaju. Nad źiwschimy, so w najbliżschim cźaju hobyrsti zyrkuž **Amarant**, jedyn ś najlepschich nemschich pschedewjacźow k nam pschidże. — **Amarant**, cyle nowocźaśnje pschiprawjeny zyrkuž, fcźele jaśne fwětło do mésta a pokasuje zyrkuśowemu pschemjenku nowe pucze. Mjeno **Amarant** *rěka prawje pschekoźene tyhazowa rjanoćej.* Haj tyhazy rjanych zyrkuźowych dźiwow budźemy pschi tudomnej hórnej hrě wobdźiwacź smějcź. Bźe mésto zyrkuźowych stanow *błyschcźi* ho ś wjeczoramі w fwětle fwětlemjetalow. Ludźo ho do zyrkuża cźischcźa, macźerje wjedu fwoje dżeczi sa ruku, kotrejž tež hijom hladaju a pozhkuchaju. Wokaze dżeczi wożiwjeża zyrkuźowe nawésto a fwójhy pschihbadżeju so tu wołschewicź. S wjeczaramі wjele tyżaz ludźi psched zyrkuźom nadeidżemy. Wschitko pak je derje forganiśowane, to ma la schtwórcź hodźiny tóżdy dobre męśino k hedżenju. W manczowaj pokasuja wumélcy zyrkuża Amaranta pschcźo na dwémaj *jewischcźomaj* fdobow a we wulkej zyrkuźowej wuješowanji (po romiśim waschnju) pokasuja artiśtojo je wschelakorcych krajow wéży, kiž maju ho wobdźiwacź. Na femi, w powésiże a na thribjecźe koni wojuja fmużicźi jécharjo wo palmu dobycźa. Zyła méśtnosć łupa ho we fwětle, hudźone tapaty fapiłaja, ja kotrymiż ludy jemje psched fwjeżelenym wócźom nimo cźahnu. Do pśisancho wobraźe cźłowjeskich rasow méschcźa ho wschelake fwérjata, flony, lawy, hyeny, leopardy, mjedwjedże, lawy, jebry, wjelbłudy a polarśe mjedwjedże. Potom pschijidu hischcźe nadobne konje. Wobkuježerjow połnóżneho cźopa, lodowe mjedwjedże, widżimy pola *Amaranta* ś *hromadami*. Tute ftraschne fwérjata, kiž ho jich ftrafchnosće dla porédko pokasuja, ma Amarant w najwulkotnischich exemplarach. Wone ju też wumélcy, tute lodowe **mjedwjedże**, artiśtojo a humoriśtojo, je to **cźiłko**, **kajkeż wone w Němskej po dopołaju jenoź jón** ezistuje. Tuto cźiłko ifukuje w fymfkich mężach, hdyž zyrkuź **wotpecźuje**, w fwětowych varietejach a wróći ho **ha hatle wétśle fajo** ś **wukraja**. Sa bliżschu fymu dhe ftatny fiskus w Mołkwje tute mjedwjedże męcź, to je dopokas fa drohotnoscź tutych lodowych mjedwjedżow. Jenoź tutych 12 polarśich mjedwjedżow wohladacź, dofaha, jo hischcźe zyrkuź Amarant wopytali. Tu jedna jo wo pschedewjacźe, wo kotrymż w fanżdenym kéże jena durinśka nowina (we hłownym méścźe Durinśkeje) **po fjłowje** pischе: Słónczaje ras jene zyrkuźowe **pschedewjacźe**, **pschi kotremż** politicźenju **reklamu pschetrjechja** ..... W Budyschinje na Tźelniku wotewrji **ho zyrkuź** sobotu 17. mérza. Dalsche wosjewjenja fcźehu. (Hlej nawéschtk.)

Z DKW-mytowcho wupisanja za knjeznc a knjeżny 1927.

Sta damow běše so wobdźělilo na swojim samsaym DKW-motorskim kole! DKW je też žónskemu swětej krasne wjesela tych, kiž motorske koło wobsedża, wotewrito, kaž móże so DKW dźensa docyla motorske koło němskeho ludа mjenować. Za krótke lěta bu přez 140 000 DKW-motorow podatych. Zschopawske *motorowe dźělarnje* su so za tuto nalěco přihotowale ze składom, kajkiž hischce żenje njebéše; maju nětdże 10 000 motorskich kołow přihotowanych a su fabrikaciju podwojiło, to maju so kóżdy dżeń někotre sta kołow předać. Z tym budu DKW-dźělarnje z najwjetšej fabriku motorskich kołow cyleho swěta.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyschina.

Njedżelu Okuli, 11. mérza:

W Pětrowskej zyrkwi na rano ½8 hodź. superintendent Fröhlich předowanje, dop. ½12 hodź. farař Siegemund we najwulkotnischich exemplarach. Wone ju też wumélcy, tute lodowe **mjedwjedże**, artiśtojo a humoriśtojo, je to **cźiłko**, **kajkeż wone w Němskej po dopołaju jenoź jón** ezistuje. Tuto cźiłko ifukuje w fymfkich mężach, hdyž zyrkuź **wotpecźuje**, w fwětowych varietejach a wróći ho **ha hatle wétśle fajo** ś **wukraja**. Sa bliżschu fymu dhe ftatny fiskus w Mołkwje tute mjedwjedże męcź, to je dopokas fa drohotnoscź tutych lodowych mjedwjedżow. Jenoź tutych 12 polarśich mjedwjedżow wohladacź, dofaha, jo hischcźe zyrkuź Amarant wopytali. Tu jedna jo wo pschedewjacźe, wo kotrymż w fanżdenym kéże jena durinśka nowina (we hłownym méścźe Durinśkeje) **po fjłowje** pischе: Słónczaje ras jene zyrkuźowe **pschedewjacźe**, **pschi kotremż** politicźenju **reklamu pschetrjechja** ..... W Budyschinje na Tźelniku wotewrji **ho zyrkuź** sobotu 17. mérza. Dalsche wosjewjenja fcźehu. (Hlej nawéschtk.)

Swjatu wječeru we 8 hodź. serbska spowjedź a hłowna swjata wječerja.

W Marijnej a Marźinej zyrkwi na dop. w 9 hodź. farař **Grohe** předowanje a we 11 hodź. **konfirmowanych** (**wothad confirmandow**), wječor we 6 hodź. farař Schneider předowanje.

W Tuchońskej zyrkwi je pop. ½5 hodź. ludowa swjatwinski koncert organista a kapelnika mišternа Waldemara Budyškeho.

Sbérka za wohadnu diakoniju.

Budyska konferenca duchownych pónjdźelu wuhadowa dokeł ho duchowni eforije na pohrjebne šomerske konferency Ssykory w Minakale wobdźěla.

Wutoru pop. ½3 hodź. je w Pětrowskej zyrkwi mandźelska hodźina za njedźelnicźe.

Wutoru wječor we 8 hodź. ma farař Berg w evang. towarischowni biblišku hodźinu.

Sérjedu wječor we 8 hodź. ma superintendent Fröhlich w Tuchońskej zyrkwi pózny biblišku wječor.

Schtwórtk pop. w 4 hodź. serbske ko towarischowni.

Schtwórtk wječor we 8 hodź. je w evang. towarischowni na Hrodowskej haju 6 zhromadźizna „Wótcźiny lischija" (předowaćel: jeneho sekretare Wótcźiny lischija farař Paul.

Pjatk wječor we 8 hodź. ma farař Siegemund w evang. towarischowni biblišku hodźinu.

Tydźenšku słužbu ma w Pětrowskej zyrkwi farař Siegemund, w Marijnej-Marźinej zyrkwi farař Schneider.

S Barta.

Njedźelu Okuli rano we 8 hodź. serbska spowjedź, dop. we 9 hodź. serbska Boża słužba. —

Schtwórtk pop. w 3 hodź. pohrjebnje žónsk. towarischowni. Schtwórtk wječor we 9 hodź. bibliška nutrnosć w Bukec: zhrom. wothadar Kschižan.

Swójbne powěsće.

Semrěli: Franz Jurij Kriebel, rěznik w Kamjenzu, 35 lět. — Auguśta fwob. Klemowa rodź. Machnowa w Kamjenzu, 64 lět. —

Semrěli: Marja Kolpowa rodź. Niedlez w Budyschinje, 85 lět. — Karla Hendrich Schołta, hornik w Kamjenzu, 60 lět. — Gustav Schramm we Wjelkowicach 51 lět. —

Hamiske wozjewjenje z Budyšina.

Fo. — powołanja schuła za hólzow a holzy w Budyschinje na Swonkownej Lawškej haju 23.

Wuczerstwo a schulske wjedniftwo dowolitej fchu[illegible] ftarschich a djelodawarjow schulerjow kaž tež pschedewjerne a popschećwacźelow schule ś tutym podwóźnje pschejnjcź na **wotthadżenišu fwjatocznoscź** ja **schulerli** pre**dźelu 19. mérza 1928, dopołdnja ½ 10 hodź.** w fa[illegible] wujschćejże realki a na **wotthadżenišu fwjatocznoscź** ja **schulerjow** wutoru 20. mérza 1928, dopołdnja ½9 hodź wó jitwje cźo. 13. schulskeho twarjenja.

Schulske wjednistwo.

Sokołstwo, sport a hry.

Stuttgart prócuje so wo němski turnarski swjedźeń 1933.

Hiśće njeje so 14. Němski turnarski swjedźeń we Kólnje wotmél, a hižo pokazuja so prěni zajimcy za bliżši, kiž budże w lěće 1933. Stuttgartske měšćanske zarjadnistwo je prěcźe wuprajiło, zo by so 15. Němski turnarski swjedźeń w Stuttgarće wotmél. Wono namolwja šwabskich turnarjow, wosebje pak Stuttgartska towarstwa, zo bychu so prócowałe, **zo by so na** bliżšim Němskim turnarskim zjězdże, kiž budże tohorunja w Stuttgarće, wobzamkło, zo ma być Němski turnarski swjedźeń 1933 w Stuttgarće.

W Amsterdamje je hižo 25 000 ložow přihotowanych.

Bydleński bürow za Olympiske hry w Amsterdamje wozjewja, **zo ma dotal hižo 25 000 ložow w** privatnych bydlenjach, pensionach atd. Dobra jstwa budże płacić 3 hač 5 šesnakow za wosobu za jenu nóc ze snědanjom.

Amerisey pluwarjo za olympiske hry.

Při olympiskich pluwarskich **wubědźowanjach** we Amsterdamje drje Amerika najlepši dźěl wuspěchow dobudże. Dotal su wšak wězo pjećoch pluwarjow zwuhrali, ale jich mjena su wuzko z rekordami zwjazane. Wubrani su Johnny Weißmüller, znakpluwaŕ Walter Laufker a Jurij Kajac, pluwaŕ na hrjubo Walter Spence a ameriska najmłódša Olympiska nadźija, Ray Ruddy, kiž je hakle 17 lět stary a njedawno nowe rekordy w srěnich zdalenosćach postajił.

Połnilski rekord dra. Peltzera přetrjechany.

Wulkotny ameriski mišterski běhaŕ Lloyd Hahn dobu sebi sobotu w Newyorku nowu sławu. Jako běše 29. februara při swojim dobyću nad Congerom a drom. Peltzerom hač na sekundu nulowy rekord slawneho finskeho swětoweho mištra Nurmi-a dosćahnył, spyta nětko nowy połnilski rekord (880 yardow = nběhdże 800 metrow) postajić. Při tym měješe też njewočakany wulkotny wuspěch. Wón dow. Z tym wón njeje jenoź halowy swětowy rekord zlépšił, kiž z lěta 1904 na 1:54,6 steješe, ale je też rekord dr. Peltzera w Londonje 1926 wo ½ sekundy zbił. Njedźiwajcy toho pak wostanje dr. Peltzer mjeł swětowych rekordow při běhanju w halach a pod hołym njebjom.

Sonja Heniec zaso ze swětowej mišterku.

Wulke wubědźowanja w lodowym sporće tuteje zymy skónčichu so ze swětowym mišterstwom we wumělskim smykanju za žónske. K předwjedźenju, kotrež so wutoru w Londonskim lodowym palaco mjemě, běše so zaso wjele elegantnych přihladowarjow zešło. Mjez čestnymi hosćemi běše też sotra jeneje dźelskeho krala. Też tutón raz bu, kaž to njedźiwo hinak wočakowali, norwegska zakitarka swojeho titula a dobyćerka při Olympiskich hrach w St. Moritzu, Sonja Heniec, z dobyćerku. Wona wuwjedźe swój wobčežny program z lohkostnym a wěsty smykanjom a žnješe wulke připóznaće. Jako jej najhórša přećiwnica wupokaza so přećiwo wšem wočakowanjam Američanka Miss Winsonec, kotra druhe městno wobsadźi. Wunošk wubědźowanja: 1. Sonja Henieo (Norwegska) 1865 dypkow, 2. Winsonec (Amerika) 1779 dypkow, 3. Bürgerec (Awstriska) 1765½ dypkow.

Barlinske šěsćdnjowe wujězdźowanje

je so 9. měrca započało. Doskónčny wunošk [illegible] my za tydźeń.

Newyorkske šěsćdnjowe wujězdźowanje.

W Newyorku nashuplchu wutorn w nocy k [illegible] dnjowemu wujězdźowanju. Přenje dny běše hinak jara dźiwje hoajene.

Girardengo je w Romje dobył.

Huydom po swojim dobyću při šěsćdnjowym wujězdźowanju we Wrótslawju je so Girardengo k połdnju podał. Wón wobdźěli so při lětušim wulkim wujězdźowanju w Romje a dobu jako jenoźlinc z wulkej lěpšinu přećiwo Negrinej.

Breitensträter přećiwo Danielej.

Něhdyši boksowanski mišter čežkeje wahi Hans Breitensträter změje w bliźšim času husćišo přiležnosć k wojowanju. Srjedź měrca boksuje w swojim domjacym měsće Magdeburgu. W nowišim času je Breitensträter wužadany, zo by 31. měrca w Frankfurtu brodże n. M. přećiwo Jendźelźanej Gibsy Danielej wojował, kiž je boksowańskeho mištra Schmelinga zbił.

Dempsey dawa zaso wo sebi słyšeć.

Kaž Tex Richard zdźěluje, započnje nhdyši swětowy mišter Dempsey so zaso w boksowanju zwućować. Wšitko na to pokazuje, zo *Dempsey* w septembru zaso přećiwo Tunneyej wustupi, kiž je jeho lońsi zbił.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija". Wšitcy naši swěrni spěwarjo a **spěwarki** so do **spěwanskeje hodźiny** přichodnu **wutoru** wječ. 3/9 hodź. w „Kat. towaršowni" přeprošuja. Nimo našich přeco swěrnych spěwarkow su nam hišće wjacy, wosebje pak **muzske** hłosy, jara trěbne! Předs. a dirig.

Budyšin. „Bjesada" skhadźuje so kóždu **póndźelu** w Serb. kofejowni.

Bukecy. „Jedn. Sokol" zwučuje kóždu sobotu wječor we **8** hodź. Přińdźće z časom!

Delnja Hórka. „Jedn. Sokol" z Malešec wuhotuje jutře **njedźelu** (11. III.) pola nas w Nowakec hoscenu wulki serbski dźiwadłowy wječor. Předstajić budże so wulka hra „Wjesna kralowna Leńka". Sokolska hudźba, 20 muži sylna, budźa koncertować. Wšěch wokolnych Serbow na wopyt wutrobnje přeprošuje Maleš. „Jedn. Sokol".

Delnjołužiska Maćica Serbska zmaje swoju hłownu zhromadźiznu **štwórtk**, 15. měrca, popołdnju wot 1—3 hodź. w Khočebuzu, Berlinerstr. čo. 114. Dnjowy porjad: 1. Powitanje; 2. rozprawa dla předatych kulhow, 3. rozprawa pokładnika, 4. wobzamknjenja. — Wšitcy Serbja hornjeje a delnjeje Łužicy su nam tež jako hosćo wutrobnje witani. Předsydstwo.

Domowina. Porjadna hłowna zhromadźizna budże **njedźelu**, 25. měrca, we Wojerecach na „Tŕčeŕni" (Schützenhaus). Započatk připołdnju w 12 hodź. — Porjad: 1. Powitanje; 2. hymna; 3. rozprawy: a) předsydy, b) sekretariata, c) pokładnika, d) županow, e) wo posmjertnej a pomocnej pokładni; 4. přichodny wšoserbski zlět 8. abo 15. julija?; 5. namjety. — Namjety maju so do **12. měrca předsydźe** pisomnje zapodać. — Přeprošujemy z tatym wšitke serbske towarstwa a wšitko jich sobustawy nanajwutrobnišo na tule hłownu zhromadźiznu. Znajmjeńša z jenym sobustawom ma kóžde towarstwo zastupjene być. Dokelž čehi zake wotjědu, budźemy z dypkom w 12 hodź. započeć a bjez přetorhnjenja dźěłać. Wosebite přeprošenja so jenotliwym towarstwam njepřipósćelu. Předsydstwo.

Khrósćicy. „Jedn. Sokol" ma kóždu wutoru wječor we 8 hodź. na šuli zwučowanje. Načołnik.

Ralbicy. „Towarstwo młodźencow." **Nedźelu!** Njedźelu, 11. **měrca**, wječor we 8 hodź. z dypkom pola Waldźic přednošk ze swětłowobrazami. Přińdźće wšitcy! Też hosćo su lubje witani. Předs.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu 10. měrca 1928:

Wčerawše kurzy w Barlinju.

1 Dollar	4,1805	100 pólsk. złotych .	46,825
šwedzelski pjenć .	20,338	100 čěskosł. krónow .	12,368
100 šwajc. frankow	80,450	100 franc. frankow .	16,44

Barlinska burza wěstnišeje wšchelakim cěłkam nowe lichwinjenje kupow. Na wikach j' bohatymi a rentowymi jěčmjenami běchu kupy sterje sčehtajene.

Produktowe wiki zapřijachu wčera dalše lichwinjenje lichowskeho žita wo 5 pf. po zentnarju. Wukrej wšchak wobě snjate płaćizny, to pak njesamó na mnohe wiki sfluktowachu, dokelž je žito trochu žadne na naščich wikach. Zentnar płaćeješe

w Barlinje

pšenicy 12,25—12,35 hr., rožki 12,45 hr.
hač 12,55 hr., jačmjenja naležnjeho hr. 11,05—14, wowsa 10,85—11,45 hr.

w Štwórtku

pšenicy 12,50—13,10 hr., rožki 12,50 hr.
hač 13,20 hr., wowsa 10—11,40 hr., jačmjenja 13—15 hr., běrny 2,70 hr.

w Drježdźanach (jadnemu pondźelu)

pšenicy 12,65—12,90 hr. (12,40—12,65 hriwnow), rožki 13,15—13,40 hr. (13,35—13,20 hr.), jačmjenja naležnjeho 14,75—15,50 hr. (11,25—15 hr.), jačmjenja nahmjeteho 11,25—13,50 hr. (11,25—13 hr.), wowsa 11,75—12 hr. (11,55—11,80 hr.)

štwórtk w Lawenzu

pšenicy 12,50—12,70 hr., rožki 12,90 hr. hač 13 hr., jačmjenja 14—15 hr., wowsa 11,30—11,60 hr., běrny 3,20—3,90 hr. wrośata 16—22 hriwnow.

W termijowym wikowanju

za měrz:

pšenicy 13,32½—13,35 hr., rožki 13,33½ hriwnow, wowsa 11,91½ hr.,

za mej:

pšenicy 13,77½ hr., rožki 13,80 hr., wowsa 12,51½ hriwnow.

za julij:

pšenicy 14,05 hr., rožki 13,31½ hr.

Wili wužitkoweho skota wjerch pjatk w Barlinje

(Magerviehhof Friedrichsfelde).

Na nje běchu přichwalili 483 mładych dójkow, juńcelnych krmow a jałowjow, 1 byk, 11 prósdnikow a 42 čěstatow.

Młode dójki a juńcelne krowy płaćachu 250—540 hr.
Sčežene jałowy 220—450 hr.
Byki, prósdniki, štit k wjesanju a ke kormjenju po zentnarju 42—46 hr.

Wukrawny rjany skót dosahowe wyšeršeje płaćizny. Wili běchu hubjene, dźěl skota bo njepřichodny, płaćizny bo wotdrjebjowachu.

Na přichodan:

Běłki, Muka w Nowej Wsy 6 pola Huski.
Pjerjo drjene, je na přichodan w Kitnaćišćach čo. 13.
Kolo motorske, Wenko, bondagist we Wojerecach.
Prožata w Zokowie 14.
Byk 3/4 letny, knježi dwór w Schežeicy.
Wóz dźěžaju w Budyšinje, Kuzowa hasa 9.
Wós hospodarski, Lehmann w Kulowzu.
Wós ja wobłohdnika, Ziebiger w Bukecach.
Łožo dźěžaze j matraza a sofa, w Budyšinje, Hoschiš hasa 40 IV.
Klawer toflaty w Budyšinje, Bjedrichowa hasa 8 II.
Pjerjo njedrjene we Wjesełu čo. 7.
Kóń 4-letna bruna kobla, w Boranezach 15.
Kóń 5-letny walach, lischa, we Wutkich Sdžarach 28.
Kóń 3½-letny frěni, knježi dwór w Schežeicy.
Krowa wysokosluženeca we Sdžarej Borschczi 28.

Pschisłajej pytaju.

Holzu do domu, Albinuz w Hródku, Sahrodnišća hasa čisło 22.
„ do Budyšicha, Wettinska hasa 35 delka na pr.
„ kotraž móže warić, do Budyšicha, dr. Wiłlige, Löhrowa hasa 1.
„ Gáblerka w Rakezach.
„ Meinhardtowa we Wojerezach, Bizmarckowa hasa čisło 6.
„ Mjitlerka we Wojerezach, Wettspiegel.
Dźěłaŕkeŕki, Strangfeld a Hannemann A. G. we Wojerezach
„ Oskar Weiß a synowe we Wojerezach.
Pohonca, Lehmann w Hródku na Drježdźańskej drohi 1.
Pohonca, młyn pschi nowohat pschihwatku w Wiškopizach.
Pohonca, knježi dwór w Delnim Wujězdže.
Wuczownika pječatkeŕskeho, Padźkt w Kulowzu.

Wuczownika ſamkaŕskeho. Pieper w Hródku, Drježdźańska drohi 35.

Dźěłaŕcerja so pschipowědźeja pondźelu 12. 3. 1928 we Wojerezach, lokomotiwna kónja 12.

Krawcowu. Friedrich w Rišći. Seidlez kralowanja we Budyšinje, Sedmiha hasa 26.

Holzu do domu, Philippowa w Rišći.

Wuczownika kowaŕskeho, Schołta w Barschczi p. Mitowa.

Dźěłaŕcerjow, Armińska zyhnowańca w Wišej Wodźe.

Sudnišćy na pschichadźowanje.

pondźelu 12. měrca 1928

w Horniej Kinje w hoscenu „K sipomaj" pop. w 3 h. 800 tunow drobnych pleśernakow II,

w Kalbicach — kuzy sčežu so doh w 10 hodź. w Hebschej gmdsce: elektriska wiśata lampa, pišaŕski sekretar, bjúfej,

w Dubrinku dop. w 11 hodź. w hoscenu tolkaza maschina z dźěžu,

w Kochlinje pop. w 1 hodź. w hoscenu dwě jałowy,

w Kulowzu pop. w 2 hodź. w hoscenu „K 3 krónam" kamaŕski bliźi, 400 zigarow, meble, schijaza maschina, kofeji, bjelowanka maschina, elektjezelska praša,

w Wunju w Säuberlichec hoscenu pop. w 2 hodź. gramofon ſ 10 deskami, mandolowa nowa, schafy, meble, kamaŕske blido, 5 bihakow.

wutoru 13. měrca 1928

w Huschcanach w industrijowym dworje pop. w 3 hodź. w kantinje: pschiprawjaza maschina a nasčežiśi njeboh. dale nowej wahi ſ pschesunowatym puntom abo cježidłom,

na skale pschi Holzu dop. 1511 hodź. 20 tunow pleśernakow II, 10 tunow pleśernakow I.

Sudnišćy pschekładźowanje ležowmoseje

Khěža, šluschaza wumóžkemu moleriej Janej Boeschkej w Rakezach, wutoru 24. hapreleje dop. w 11 hodź. we Wesecz hoscenu w Nowej Wsy pola Małeje. Khěža leži pschi puću ſ Rakez do Noweje Wsy w Nowowjesełańskich honach. K njej pschiślušcha wotewjena kónja ſ kolazym a swinjazym khlěwom. Dźěłarnja njeje hišće dotwarjena. Ležowmosej je 3/5 kěza wulka. Gmejnske gmdsta ju hódnotu na 950 hriwnow postajiła. Do wopałanje pokładnje je ſ 1500 hr. sapiśana.

Drjewowe awkzije

njedźelu 11. měrca 1928

w Dubrowskej holi pola Hródka napschećo Dejicźinemu dworej, pop. 1/3 hodź.: walcźana, pjenki a kjanje,

w blišcej Spalawy pop. w 3 hodź. hyšće palne drjewo a nětko 20 twjerdych metrow wužitkoweho drjewa,

pschi Brětnjanskim puću popołdnju w 3 hodź. palne drjewo,

štwórtk 15. měrca 1928

w statnej holi pola Wojerez w hoscenu „K slotemu sawej" we Wojerezach dop. w 9 hodź.: 2800 twjerdych metrow wužitkoweho drjewa a pop. wot 2 hodź. palne drjewo, ležaze w sastupach: Kinajcka, Horow, Rohowka, Čorneho Luha, Nowego Khołma a Čornego Khołma a Lipoja;

wutoru 20. měrca 1928

w Nowej Wsy pola Wojerez w Porjez hoscenu dop. we 9 hodź.:

2 metraj brěžowych schežkowow,
1 brěžowoje walcźiny,
76 metrow khójnowych schežkowow,
417 metrow khójnoweje walcźiny,
293 metrow khójnowych klumpackow.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźensa dop. 3/11 hodź.: Pschenicžowe a rožkowe płaćizny su sterje sestajene, wiki měrne.

Dop 3/12 hodź.: Kaj psched hodźinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunt abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	9. 3.	8. 3.		9. 3.	8. 3.
Pšenica	245-247	243-246	buny	21-22,00	21-22,00
rožka	249-251	248,50	woka	21-23,00	21-23,00
nal. jačmjeń	221-280	221-280	módre lupiny	14-14,75	14-14,75
naz. jačmjeń	—	—	žołte lupiny	15-16,00	15-16,00
wows	217-229	217-229	zerdella	—	—
kukurica	229-231	229-231	raps. wosušk	19,60	19,60
pšeńć muka	31-35,25	31-35,25	lany wosušk	23,80	23,60
ržana muka	33-35,35	33-35,25	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	15,85	15,85	běrnj. kruški	24-24,20	24,20
ržane „	16,00	16,85	syno, 50 kg	2,40-2,70	2,40-2,70
lane symjo	—	—	ržana sloma	0,80-1,05	0,80-1,05
raps	—	—	pšeńć. „	0,75-0,95	0,75-0,95
hróch	34-36,00	34-36,00	wowsna „	0,70-0,85	0,70-0,85
pjeluški	21-22,50	21-22,00	ječna „	0,70-0,85	0,70-0,85

Drježdźańska burza (9. 3.)

Pšeńca	253-258	běrnjace kruški	26,00-26,50
rožka	263-268	pšeńć. wotruby	15,20-15,60
nalětni jačmjeń	295-310	ržane wotruby	15,50-17,30
nazymsk. jačmjeń	225-270	pšeńčna muka	44,00-45,50
wows	235-240	ržana muka	40,00-41,50
čefwjeny dźećel	190-210	woka	27,50-28,50
raps	340-350	pjeluški	27,50-28,50
kukurica (Maiz)	228-230	hróch	29,00-36,00
suche truhańcki	14-14,80	cokrowe truh.	20,50-22,00

Wiśne płaćizny štwórtk	w Kamjencu	w Lubiju
8. III. Wšo po złotej hriwnje	za 1 centn.	za 1 centn.
Pšeńca	12,50—12,70	12,50—12,80
Rožka	12,90—13,00	12,60—13,00
Jačmjeń (naležn.)	14,00—15,00	12,50—14,50
Wows	11,30—11,60	10,20—10,70
Syno	2,25—2,75	2,25—3,25
Sloma z maš. mlóč.	1,40—1,50	1,40—1,90
Sloma k zaslanju	1,70—1,80	—
Słóma z ruku mlóčena	2,50—3,00	2,50—3,00
Běrny pola ratarja	3,20—3,80	3,50—4,00
„ hač na železnicu	—	—
Butra	1,90—2,10	1,00—1,15
Jeja	0,11—0,12	0,10—0,12
Pšeńčne wotruby	—	8,20—8,50
Ržane wotruby	—	8,30—8,60
Pšeńčna muka	—	20,00—20,75
Ržana muka	—	19,50—20,00
Prosata, wulke	—	—
„ srénjo	16—22	—
„ małe	—	—

Drobnowikowanske płaćizny w Budyšinje.

10. Měrca 1928 po hamtskim postajenju.
Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniše płaćizny hr.	najwyše płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	2,00	2,40
Ćelace mjaso	1 „	2,20	2,60
Skopjace mjaso	1 „	2,40	2,80
Swinjace mjaso	1 „	1,70	2,40
Tukrajny swinjacy šmalc	1 „	2,00	2,30
Pšeńčna muka	1 „	0,52	0,60
Ržana muka	1 „	0,46	0,48
Khlěb	1 „	0,38	0,40
Jédźne běrny	1 „	0,10	0,14
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmalc	1 „	1,80	2,00
Sušeny połc	1 „	2,40	2,80
Dobre mloko	1 lt.	—	0,28
Jédźna butra	1 kg	4,00	4,60
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,11	0,13
Jédźne buny	1 kg	0,40	0,50
Cokor, drobny	1 „	0,60	0,64
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjeńtna wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,30

Wiśne płaćizny w Budyšinje.

10. Měrca 1928.
Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najniše płaćizna	najwyša płaćizna
Pšeńca, nowa	50 kilo	12,50	12,40
Rožka, nowa	50 „	12,50	13,00
Jačmjeń,	50 „	12,50	13,50
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	11,00	11,50
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny (we wjetš. dźěłb.)	50 „	3,00	3,50
Butra	1 „	4,00	4,40
Syno, nowe	50 „	2,75	3,25
Sloma, z maš. mlóč., pras.	50 „	1,10	1,50
„ „ „ k zasł.	50 „	1,70	2,00
„ z cypami mlóčena	50 „	2,50	2,80
Pšeńčna muka, 60%	50 „	21,25	22,00
Ržana muka, 60%	50 „	19,25	20,50
Pšeńčne wotruby	50 „	8,50	8,75
Ržane wotruby	50 „	8,50	9,00
Jeja	1 štk.	0,11	0,12
Prosata 723 štuk	1 štk.	12,00	24,00

Na wikach so prosata słabje kupowachu.
Najlěpše twory so hišće wyše płaća.

Najlepša **hejdnja** a wše druhe potrjeby k swinjorězanju poručuje

Rauchfuß w Budyšinie 9
na Žitn. wikach

Trjebane **woble** i a **mantl** na šwižnu łonj. wosoba na předań
Krottenschmid.str. 511 I.

Drjenepjerje
su na předań
w Khwječicach čo. 13

Jałojca
$1^1/_4$ lěta stara je na předań
w Šěnowje čo. 37

Rjana wysokosućelna **jałojca**
je na předań
w Lubhozdźu čo. 1
pola Kulowa

Najlepšu pjen za kurjatka
„Nagut" a „Muskator"
poručuje
Rauchfuß w Budyšinie 9
na Žitn. wikach

Kruwa
je na předań w Porščicach 25

Ćehniwa kruwa
so pyta
w Khelnje čo. 1b.

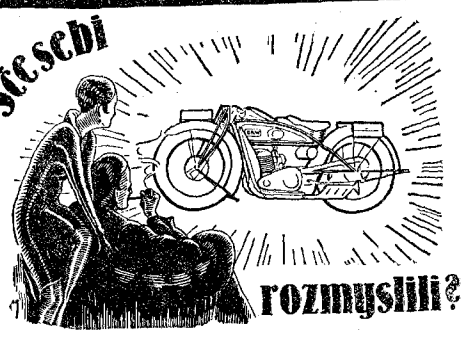
Młoda koza
blizko k kózlatam je na předań
w Niechorniu čo. 11

2 kačcy
stej na předań
we Wotrowje číslo 1

Kedźbu! Kedźbu!

Tkaniny
łožowe šaty
platowe a balmj. twory
košle
žonjace a dźěćace falki
jara tunjo předawa
Martha Briesovsky
w Budyšinje, na Fiedlerskej
dróze 4. (Žane klamy)

Restitutionowy fluid
wosebje sylny
Drogownja E. O. Hennig
na Sukelnatej hasy 7

rozmyslili?

štož smy Wam před tydźenjom na tutym měsnje rozjasnili? Wěrće nam nětk, zo dyrbi nowočasny člowjek motorske koło wobsedźeć? Na prašenje, čohodla Wam jenož k **DKW** radźimy, wotmołwjamy z tej jeničkej sadu:

Za samsnu płaćiznu njedostanješe žane druhe, tunje tak dobre motorske koło! Wobhońće so pola konkurencnych firmow a maće hnydom dopokaz našich nizkich płaćiznow. Nastupajo lětsinowych samowmnosćow **DKW**-kola prosymy Was, zo byšće tole wobmysliłi:

DKW ma najwjetšu serijowu fabrikaciju, 150 štuk a wjacy za dźeń, ma najwjetšu produkciju cyleho kontinenta.

DKW wopřija nazhonjenja 140000 we wšěm swěće běžacych motorow.

DKW ma najwjetši eksport wšěch němskich dźěłarnjow motorskich kołow.

DKW je potajkim staru bajku jendźelskeje přewahi zničił.

DKW ma po cyłej Němskej rozšěrjene pomocne městna; ma wšudźom tunje natrunanske dźěle k rucy.

DKW dobudźe nimale wšě napřemohjeńdźenja, přez 1000 dobyćow we běha troch lět.

DKW-motory dźěłaja po dwajtaktowym systemje, potajkim bjez łabednych a mocynbjacych ventilow.

DKW-dwajtaktownik je tohodla spušćomniši a jednoriši w poslužowanju hač štyritaktownik.

DKW sam jenož ma turboventilatorske khłódźenje, so tohodla tež horco njeběži.

DKW přesahuje tež dróže koła w nastupanju jězdnych samowmnosćow.

Přeswědčće so z jězbu na pruhu pola našeho zastupjerja wo wěrnosći našeho poslednjeho wudawanja. Je-li zasobu na wšelakich fabrikatach pojědźeće, spóznajeće, zo na žanym motorskim kole tak derje njesedźiće, tak bjez storkanja a wšěće tež po najhubjeńšich pućach jězdźiće!

Nježdamy sebi, zo byšće bjeze wšeho **DKW** sebi kupili, ale wěmy, zo po pruhowanju wšelakich fabrikatow so skónčnje tola za **DKW** rozsudźiće.

Za tydźeń wozjewjamy modelje a płaćizny.

Zschopauer Motorenwerke
J. S. Rasmussen A.-G. / Zschopau Sa.

Jeničkaj zastupjerjej a přepóznatej wuporjedźerjej za Budyšin:

Rudolf Lehelt
na Zwonk. Lawsk. hasy 20
Telefon 3077

Kurt Marschner
na Mužakowskej dróze
Telefon 3288

Wuwučenje a předpruhowanje při kupje motorskeho koła darmo.

DKW

Doborowólne přesadźowanje twarskich městnow,

Sobotu, 17. měrca 1928 popołdnju w 3 hodź.

budźa so w **Budestecach** při stanej dróze do Rozwodec na wjeršu při hotowej dróze cyle abo dźělne twarske měsina 330 sq. (4210 qm) a 338 sq. (510 qm) na městnje přesadźować. Na twarjenje dwójnych khěžo je dowolene.

Bliže je zhonić pola

firmy **Ziegelverkaufstelle m. b. H.**

a pola k. **just. radź. dra. Herrmanna,** sakskeho notara w Budyšinje.

Cesćenym serbskim woteběrjarjam wozjewju, zo mam

banty a posarcenty
za serbsku drastu
stajnje na składźe a prošu při potrjebje wo dobroćiwu podpjeru.

Hana Bähr w Kamjencu
na Budyskej dróze číslo 15

Wosebity wobkhod
za
nawočnicy, šćiparje, (Klemmer)
dalekowidy atd.
Specialist
nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje na Seminarskej dróze 5

Za konfirmandow:

wobleki	zajeršne košle
prynceske suknje	kornare
šaty	krawaty
nohajcy	stódnje šaty

Walter Noebel w Budyšinje
na Bohatej hasy 14 — na Bohatej hasy 14

Hdyž chceće
woprawdźe dobry wobraz
měć, dha dźiće do fotografiskeho ateljeja
Richard Hutha
mějićel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej hasy čo. 13
Kóždu njedźelu wot $^1/_2$11—3 hodź wotewrjene

Přesadźowanje palmoweho drjewa
Klóšterski hajniski revěr we Łazku

Wutoru, 13. měrca wot dop. $^1/_2$10 hodź. budźa so w Smjerdźečanskim hosćencu

120 rm khójn. pjenk. drjewa a
540 rm khójn. walčiny

z drjewniša wotdźěl. 4 při puću z Łasnoje korcmy do Jitrowa za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawać.

Hajniske zarjadnistwo

Parny vulkanišerowanski wustaw
M. A. Fuhrman w Budyšinje
při Mjasowych jětkach 8 Telefon čo. 3053.

Wěcywustojnje zarjadowana z nowočasnymi naprawami wulhotowana, wuporjedźerja za awtowowe mantle, za mantle motorskich, jězdnych kołow kaž też za šlawchi.

Hódnostna metoda — spěšne a tunje podawanje.
Žane čakanje! Žane čakanje!

Visitne khartki
za konfirmandow
zhotowja tunjo

Smolerjec
knihićišćerja a knihafnja
w Budyšinje

Zadanjamy nalutowańske pjenjezy
z 5–8$^1/_2$ procentami
po wučinjenju

Šckowe konto z 4 % bjez dalšich wudawkow
Dawamy kredity, wobstaramy hypothek a hódnosine papiery kaž wše druhe bankowske dźěła

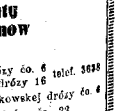
Přijimamy a wupłaćujemy tež pola filialkow we Wojerecach a w Khoćebuzu a agenturow w Kulowje, Wjerbnje, Łazu, Rakecach, Nowem Měsće, Wulkich Zdźarach, Khrósćicach, Barće, Delnim Wujezdźe

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

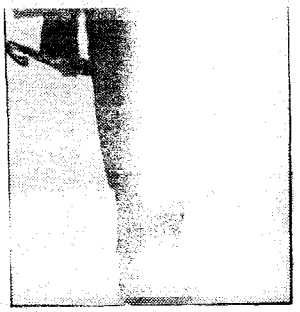

čisći chemiscy z rukowanjom w benzinu — barbi
nalětnju drastu
portiery — potcahnjenja mcblow
tepichy — płachty
plokarnja gardinow
Samsne přiwzamnje:
w Budyšinje na Kěšorskej dróze čo. 6 telef. 3038
na Přišćančanskej dróze 16
w Khoćebuzu - telefon 1774 - na Hródkowskej dróze čo. 4
we Wojerecach na Cyrkwinskej dróze čo. 22
w Běłej Wodźe na Bismarckskej dróze čo. 26

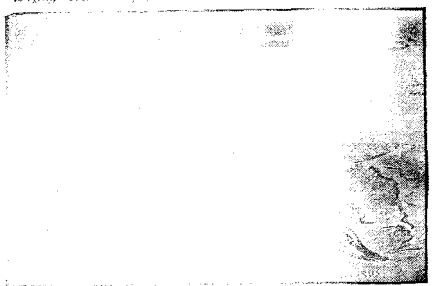
Wysokosućelne, rańšopruske **kruwy** tež z čelatami a małe **jałojcy** na tunjo na předań
Grems we Wukrańcicach.

Wjelčy Lichnowski
je njedawno na swojim wobydleńšwje w Čěškoslowakiskej 58 lět stary wumrěł. Kako wójna wudyri, bě z němskim wupósłanzom w Londonje. Wón wotradžowaše wot wójnu, toła na jeho radu w Berlinje njeposłuchachu.

Plesiosaurus. Hrózne stwory su žiwe njetrajne cząsy do lijeńzy. Jeho kosćerjow su wóndano we Warwickshiru w Jendželskej mukopali. Po nim žudžo, je możno zebi wěrzo pschedstajiś, kaž je nasch wobras pokasuje. Wona ztrusscha do rodu jeschczelzow a pschebywasche w morjach a tomdlach, z rybami a druhimi móčnymi swěrjatkami žo zimjo. Wopusch bě tschranita. Na hłowje měješche bróschcze tjecze wołow. Město nohow měješche schtyri pjeraza. Koża bě naha. Tłama bě dołha wobronjena je zylatymi jubami. Cźelo bě na wschě 13 metrow dołhe

Wuprajanje wobraza w tydzenjschim cźišle: Wobroczeje wobras na prawo, w jezinje na jemi namatacze muza.

Hódanczko.

Kotre hłowjzki jedza žyre?

Wuhódanje hódanczka w tydzenjschim cźišle: Riczo.

...sła Wina.
W... wułitadło (Weiche) wopak stajili. To bě z mina, jo ferromictwa do Gunoldoweje haży padny. Pschi tom buchu tśo jelenizarjo cźežko ranjeni.

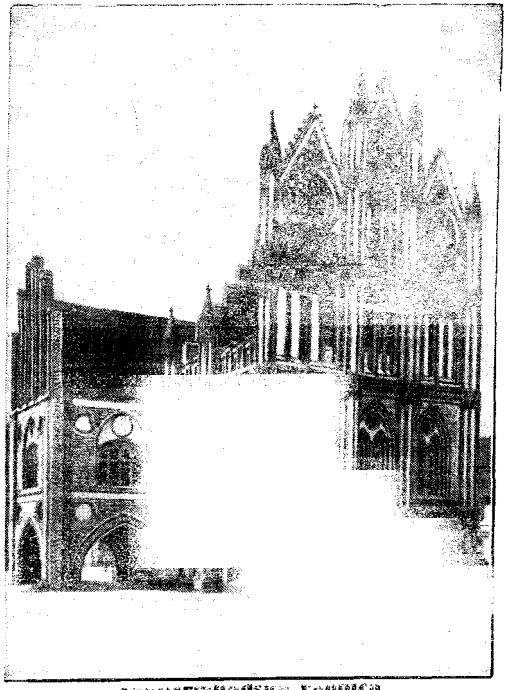
Bach, namjetnik prezidenta we wotschkadzenjskim hamrze w Barlinje. Wóndano mażili na njeho w hamrze attentat stanji.

Hdže je Ssužodźtz Hanta?

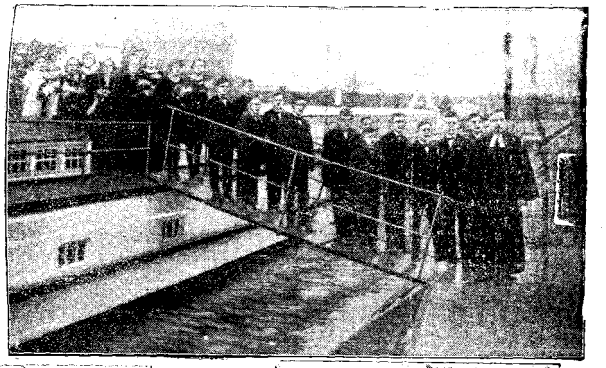
Čo. 10 W Budyšinje, 10. měrca 1928 4. lětnik

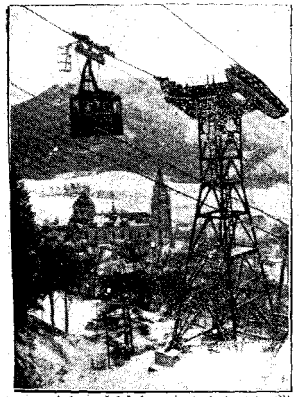
Tangermündska radnica.

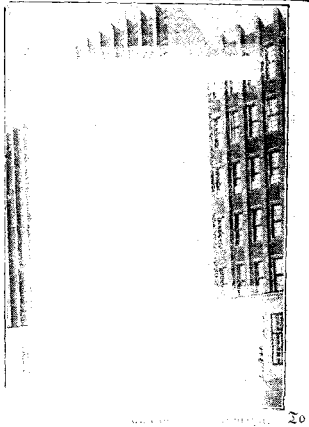
Tangermünde leži w Magdeburskim wokrjesu, hdźež ho rěka Tanger do Łobja wulinca. Je kobzowaju hišcze krute murje a zylne wože je starych cząsow. Hišo w 12. stołecze je město w liježnosći wobzamknjene. W nim bydlachu, wožebje w cząsu jako bě Karla IV. z khežorom Němcow, branibórzy markhrabjoju. W nim su wjele zajimawych twarjenjow se saschych stołětow. Do tutych słuscha tež radnizа. Psched tutu na naschim wobrazu stupimy. Wothadža se 14. stołeta a je twarjena w tak mjenowanem pójdnogorskim stylu. Zyrkej zwjatego Schczepana su w samom Cząsu w tymle kraju natwarili. Wo cząs stizerzišlětneje wójny je město wjele wonkacz dyrbjało. Schwedzjo wobletnychu je w lěcze 1640 a je dobychu. Město špalichu a nimale zule sarnjejichu. Jenoz kapitelowa wěza stejo wosta. Město je žo dawno zhrabało a dźensa ma žiwy wobthład. Leži tola pschi Łobju, mjezo wobsćěnana pschistawy. W Tangermünde[illegible] Wótcej wokolina je pu[illegible] na mja město[illegible] Zwonicy marjaskeje wótcerje[illegible]

Konfirmazija na Łódźi.

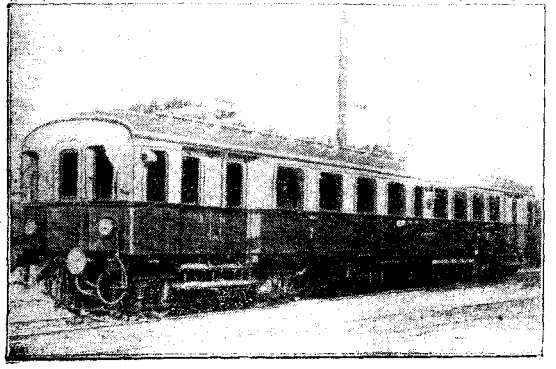

Ewangelska kraina stara
Ko też ja łodźi low stare.
Cźi žu w nošy a wodnje,
pjatk a žwjatk na wodje.
Tuž nimaja pśiležnosćy
Boże žłužby w spalenych
zyrkwjach wophytowaś. Tohodła žu jim łódź jako
zyrkej natwarili. Ta po
rěkach a kanalach jow a tam
jěsdźi, jo by łódźanikam
blizko była. W njej wotměwaja Boże žłužby a wudźěluja Boże wotkazanja. Kaž
j našcheho wóbla stejącego
wobraca spóznawamy w tutym pluwajcym Božim domje
też dźěći konferměruja. Lětša
farar Bjedrich Lindenmeyer
24 hólzow a hólzow konferměrowaše.

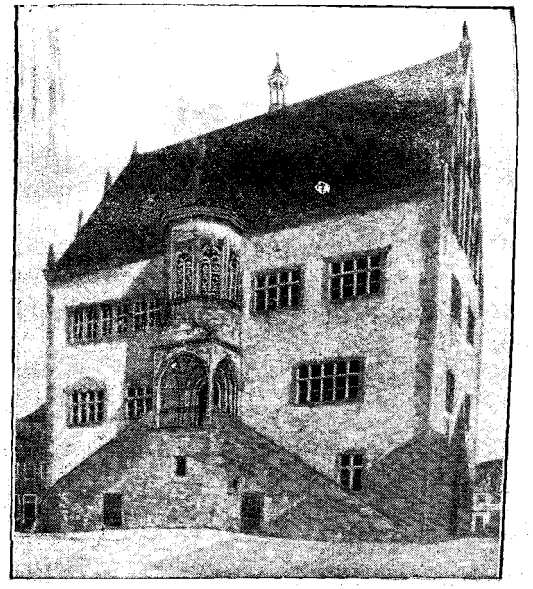
Nowa powjazowa železniza wjedze je jatrjeho Mariazela w (Sittyrskej) na 1270 metr wyšoku a sajimawu horu (Bürgeralpe." Njedawno je swjatočnje wotewrichu. To je [illegible] tworjachu a [illegible] mjenowanych tlinkarjow.

Nowe spěšne elektriske wozy.

Na železničnej cźarje mjes Magdeburgom a Lipskom wupruhuja nětkole nowe spěšne elektriske wozy. Te cźeri milina. Sa jenu hodźinu jědu 100 km. To je wurjadna spěšnosć, ydyž wopomnimy, so naše spěšnii, kaž mjes Budyšinom a Drježdźanami, sa hodźinu 60—70 km. jědu. Tute nowe wozy su se šamoho worzla twarjene. Jenož šnutśa su sćěny a drjewom wobšadźane a nutśkowne wuhotowanje je drjewjane. Tele wozy wobsedźachu a so tak hromadźe njesmjatu kaž drjewjane, hdyž snjesboža.

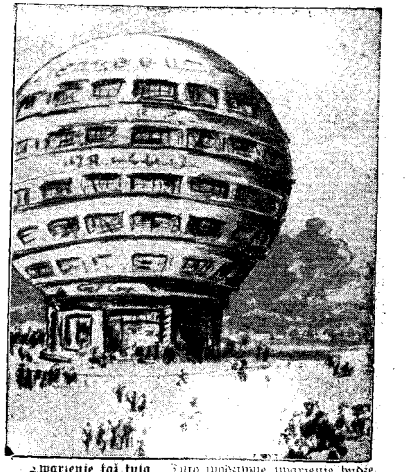
Radniza w Dettelbachu.

Dettelbach je małe měšćańske w południowej Bayerskej. Wone leži pśi Mainu w jara horatej krajinje. Jo wobdawaja pśitane winizy. W skałatych horach łamaja kamjenje. Městačko je hač do dźesatnišćeho dnja swój šastarski rus sachowało. Liczba wobydlerjow pśibjerajuce rostka njeje. Smeje jich nětkuše 3000. Hižo w 9. stolěcźe žydliščezo pod tutym mjenom jako wudwór do liščinow sapišachu. W lěcźe 1484 dosta měšćańske prawa. Dźenža je w nim też hamtske sudnistwo. S dawnych cźasow tam sawostajany žonjazy klóšchtr měnuje so k wukublanju młodych holcow. Nětkuši wudwór abo forbark pśichiližnješe prastarej abtowni w Kitzingenu. Se starych twarjenjow najsajimawišcha je radniza, w gotiskim stylu. Na wyšce stejącym wobrasu pśed nju stupimy. Sa tak małe městačko je wětšce dosć wobšérna. Do njeje wjedze šthód podobnje, kaž do radnizy we Wojerezach. Druhdy bě we pśichiśenišć. jiwach běrtnja.

Wuwołana schwedska jěźdźerka na šmykarjach z mjenom Henje.
Wjerześ so na kónčkach šmykacjow, kaž druhi šnano na pjenku schórnjow.

Twarjenje kaž tuta. Jako wobsamne twarjenje wyšeny tuto lěto na wustajeniu w Drježdźanach wobdźiwarjo. Wyšoke budze 30 metr, šěrokte 25 mtr., wotpocźowacz budze na 5 mtr. jenak šěrokim a dołhim podtwarom. W delnich schtyrjoch poschodach budu klamy, w hornim kofejownja. S njeho budźemy so po Drježdźanach a wokolnje wobhladowacź.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěłi Smolerjeso knihićišćernja, sep. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2697.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś płaći so za mały rjadk 80 złot. pj. Wobchadnje so stajnje nawěšćki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy z a rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n z

Čisło (Nr.) 61 — Budyšin — pondźelu, 12. měrca 1928 — Bautzen — Lětnik 87

Moskowske knježerstwo šěsć němskich inżenieurow zajało.

We wuhlowych podkopkach Donezkeho kraja, wobsebje w Schachtach, fu wjele inżenieurow, technikow, stuparjow a pśiśiśerjenjow wuhlowych podkopkow sejeli, jich winiju, ja pśiśiśahańskwu pśiśiśuśiśeja, kotrež ja pomocu wukrajnych pjenjes po poruchnosći nehbuśiśich wobkedźerjow a akcionarow podkopkow, a we wutkim swjasanju ś agentami němskich industrijowych firmow a ś pólskej wobkonjerskej agitaciju wot wjele lět rozwiciu wuhlowych podkopkow skkodźeć pyta. Kaž je kommunistiske wjednistwo na napraśenje spódku, fu mjes sajatymi spezialistami teź nekotśi Němcy, tola ja wo jich mjenje hišće njeśeći, so by ja pśepytanje njepoćejźiło.

Statny rěčnik pśći wyśiśim źudźe praji, so je dokalne pśepytanje dopokasało, so je tale pśiśiśahańża k rozbuchnjenjam, śiśenju maśinow, sakoźenju wohnjow a podobnym śkodu cźinjaśym spoćinjenjam nabjerała, so je dale dźeło w podkopkach ś njetrěbnymi wudawkami, se zmjeńśenjom wurwanja, ś powjetśenjom wudawkow sa dźeło, ś nakupjenjom njenuśnych a njepśiśiśrawnych maśinow poćeźiło.

W knježerstwowych nominach ja praji, so fu spezialisćoju, kotśiž po poruchnosći njepśiśeśelow bolśewikiskeho stata dźełaju, wot pjeć lět systematiśaju sojalistiśki nawar każa a jemu sabźiwaju. Sozialistiske hospodarstwo by wjele wuspěśnišne było, hdy by schodnuźinjazeho dźěła spezialistow njebyło, kotśiž niz jenoź w Schachtach, ale teź w druhej Donezjskej krajinje, w Leningradu, Brjansku a Baku dźěłaju.

Kak wulke je wotkryte śpśiśiśahańswo pa prawom **było** a kak je mohło pjeć lět njerozwźěte dźěłaś, śćito ma se śpionaju cźiniś a śćitó je jo płaćiś, to wśćo fu prasćenja, wo kotrychž bolśewiśke nowiny njeśeźa.

Mjes sajatymi fu śesćesco něnuźnych inżenieurow „Powśiśikowneho elektrizitetneho towaŕśtwa w Barlinje“. Jeli so by ja tukanje pśeśeźiwo nim jaka njewoprawnjene wupokasało, budźe ćeźko, sajo inżenieurow namakaś, kotśiž budźa swólniwi, do Rutkeje pósłane maśiny stajeś. **Němśti pósłanz w Moskwje je dla sajatych Němcow sakrozźił.** W tu khwilu ja wěź hišćeze njeje rozśaśnika.

*

Teź w **Moskwje** fu wjele ludźi w swiźu ś wuźwźedźenjom śpśiśiśahańskwa w Donezkich podkopkach sajeli. Wuśćišći statny rěčnik je nowinarjam rjekł, so sajeśi ja wjetśinje pod paragraf 57, to rěka pod **źmjertny wukud** se satśeleńjom pśiśeńdu.

Jednanje wo němsko-ćěsko-słowakskim zrěčenju so pśetorhło.

Jednanje wo němśko-ćěśkosłowakskim zrěčenju je ja ś rěcu němśkeho wikowańskeho ministra Curtiusa na dobo sastajiło, kotrež je Ćěśkosłowakskej porokował, so je němśkich wćerśelow pśći wuźwaćenju hrivnowyśkich prioritow pośćkodźiło. Tohodla ja njebudże wo wikowańskim śrěcenju dale jednaś, dóniž ja tale wěź njenaprawi. Ćěśke nowiny fu k tomu pśiśiśpomnike, so je ja wo prawdźe Ćěśkosłowakka k pśechodowiśkemu dołhej pśiśistojniśkeho počinika, dyžli Němśka, kotraž je sa bilijon hrivnow jenoź jenu hrivnu wuplaćiła. Teź njejźu hrivnowyśke prioritу stotu hódnosći méśe, ale jenoź papjerjanu. O wěrnej pśiśićinu Curtiusowego wupada fu wólby: Němcy nochcedźa wo wikowańskim śrěcenju ś Ćěśkosłowakskej pśećed wólbami dale jednaś, dźiwajo na pśechnate źadanja němśkich rataŕjow.

Aman Ullah so w Londonje wočakuje.

Afghanski kral Aman Ullah je se źwojim pśewodom ś Němśkeje wotpućował a ja wo pśiches Paris na pućowanje do Londona nastajił. W Londonje jeho wutoru wočakuja. Wón a jeho mandźelska budźetaj tśi dny hosćeju jendźelskeju kralowskeju mandźelskeju a potom do Claridge-hotela pośěhnjetaj, hdyž je ja njeju 60 śtworo pśiśiprawjenych. We Londonje njejźu mohli wobźěliś hród sa afghanskich hosći namakaś, kaž fu to w Barlinje cźinili. Kral bubje źebi někotre wojerske pśiśiprawjenja a paradu wójnskeho łódźstwa wobhl. oaś. Teź je źebi pśichaś, ja ś podmóźkim źolmom pod morjom pśeśewjeśeś. *Aman Ullah* je pjerźa pola němśkich bankow poźeźonku sa źwój kraj pytaś, znadź budźe ja nětko w Jendźelskej wo poźeźonku prózowaś. Tola tež tam je ja nju hubjenych wuhladow. Jendźelske knježerstwo ja wotwołakuje, rukowanje sa to pśeśewsaś. Pśiśedy hač je ja Afghanistan wot jendźelskeho wliwa wuźwobodźił, je Jendźelska jeho kralam pjenjeźnu podpjeru płaćiła.

Nadpadne sajecje w Užhorodze.

W Užhorodze w Karpatskej Ruskej, kotraž Ćěśkosłowakskej pśiśiłuśiśa, fu sekretara wulkopśećemyślnikow Otu Faltina sajeli, dokelž je wulku licźbu młodych ludźi wot wojerskeje śłužby po poruchnju k tomu sakoźeneho wótrowała wuźwobodźił.

Mjez Rumunskej a Madźarskej njeje w praśenju optantow k žanemu dojednanju došło.

Rada Swjatka Ludow je pjatk popołdnju po dołhich ś dźela rosthorjaźnych debattach wobśamkła, rosśudźenje wo należnosći madźarskich optantow, kotrychž kubła w Ssydomśródźej je Rumunska rostuśkowała a mjes drobnych ratarjow rosdźełiła, do Radźineho jumijśeho pośedźenja wotstorcźiś. Pśiśedy teho je Rada wobśamkła, **měśćanу tśiśatwaty rosśiśaźu źud, kotryž je hižo raz należnosći optantow k lěpśemu Rumunskeje rosśudźił, i pomjenowanjou dweju pśiśidawkneju źudnikow powjetśiśicź.** Rada bě potom rumunske knježerstwo namolwiła, tomule źudej należnosć optantow hišćeze raz pruhowaś daś. Madźarski sastupjeŕ, hrabja Apponyj, je tomule rosśudej huhdom pśiśiłoźował. Rumunski sastupjeŕ, swonkowny minister Titulescu, pak źadaśe, so byśchtaj ja pśiśidawknaj źudnikaj praweho rosśuda tśiśatwateho źuda, loni w septembru wobśamknjeneho, dźerźałoj. **Dokelž Rada, wośebje Chamberlain, Sciola, Briand a Stresemann tomule wumjenjenju njepśiśiłuśkowachu,** njemóźeśe ja śónčne rosśudźenje doźpjeś. Titulescu snapśeśiwi, so njeje źaneje pśiśićiny wočakaś, so **rumunske knježerstwo źwoje tśejśiśeźo pśećemjeni;** pśećetož wón je jako rumunski swonkowny minister hižo śónčnje tśejśiśeźo rumunskeho knježerstwa wuprajił. Wón pak je swólniny po Radźinym pśeśeźu jejne wobśamknjenje źwojemu knježerstwu pódaliś.

*

Franzowśke nowiny wobśamknjenje Rady Swjatka Ludow w należnosći pśećemnjanje brónjow do Madźarskeje a w należnosći źadanja madźarskich optantow jako poraźenje Franzowskeje a jejnych swjatkatkow wukoźuja. Swonkowni ministrojo Jendźelskeje, Italskeje a Němśkeje sjawnje stronu Madźarskeje dźerźa a budźa teź w pśichodnje pśeśeźiwnikow Franzowskeje a jejnych swjatkatkow sastupowaś. Entenia nehbuśich swjatkarjow śwótkoweje wójny je hižo dawno rozbita. Briand je zyle wośamoćeny w Radźe a njemóźe wěź swjatkatkow Franzowskej pśeśeźiśćeśeś.

Poincaréej je so zaso dowěrjenje wuprajiło.

Franzowski senat je pjatk sakonjowy naćisk wo **rekrutowanju wójska** pśećisał. Pśći debacźe mjesenje Poincare sajo sa mjne, fo by ja knježerstwu dowěrjenje wuprajiło. Jedyn sozialistiski senator namjetowasće, so by ja postajenje stawa 104 wuśćmórśo, po kotrymž ja sawjedźenje jenoćitneho śłužbneho cźasa 1. nowembra 1930 wot dopjelnjenja wětśych wumjenjenjow wotwiśne cźini. Poincare na tónle namjet snapśeśiwi: Sprawnosć naš nusuje, so hižo nětkole njeprajimy, so śmy absolutnje wótśeśi, so móżemy w śeźe 1030 jenoćitny śłužbny cźas sawjeśeś. Knježerstwo tohodla źada, so by ja wopśihjiśeźe stawa 104 bjes pśećemnjenja pśihjiśało. Hdyž bě Poincare źadał, so by ja knježerstwu dowěrjenje wuprajiło, ja staw 104 bjes pśećemnjenja ś 254 pśeśeźiwo 54 hłosam pśihjiśa.

Anarchistojo kommunistiśku śhromadźiznu rosbili.

Parižśke nowiny „Oeuvre“ ś Lyona powěźa, so fu tam anarchistojo kommunistiśku śhromadźiznu rosbili. Śeśachu na tribunu, a teź pśći nastatej pśećimaśu ja wośpjet ś rewolwrow śśeśesće. Śćeśeś wołobow je ja śranili. Śhromadźizna dyrbjeśeśe ja płonoźeś.

Zjawne předwjedźenju Cavellec filma.

Bawaśka powěźeńenja ś Brüssela powě: Film miś Cavellez je ja pjatk w kinomatografu pśećed wjele pśihladowarjemi, mjes kotrymiž bě teź pśedawśći ministrowny minister Vanderwelde, pśećedwjedł. Kaž dotho ja film pśećedwjedowasće, běchu pśihladowarjo śmérom. Na kónzu pśećewjedźenja pak žiwje pśikkleśkachu. Měr je njeje kajźł.

Na druhim měśtnje w Brüsselu je ja pjatk hišćeze druhi Cavellez film ś titulom „K ławje Edithy Cavelle“ wuwjedł.

*

Wo pśećedwjedźenju Cavellez filma „Telegrafiśka unija“ źiśedowaze powě: Na płaćeje ja najpśiódy pśeźeśka pćaka, kotraž praji, so film njeje ś hidu diktowany; pśećedwjedźenje cźaje jeniźjen historiśkej wěrnosći śłužiś. Pśihladowarjo ja namakowaju, so bychu ja kóždeho wuśmjewnjenja śźerźeli. Film pokazuje najpśiódy, kak miś Cavellez někotrych młodych ludźi pśećes mjezy wjeźe, potom ju Němcy jimaju a ju k śmjerśeći sańudźa. Amerikanśi pólłanz ja podarmo pśośuje, so bychu ju Němcy wobhnadźili. Potom Cavellez pśećed wotźělenje wojakow pśihwjeda, kotśiž dyrbja wotprawjenje wukonjeś. Wona tuna śteji, njeje k kolikej pśihwjasana, jeje wocźi njeśtej samjećanej. Offizjer konandуje: „Kedźbu!“ Tola jedyn němśki wojak poślušnosć zapowě, na cźoź jeho offizjer k semi porasy; potom miś Cavellez bjes wędomja k semi padnje, wojazu śćeła. Filmowy śhyt je ja wuśćmórnyk. Pokazuje ja jenoź rowowy pomnik miś Cavellez. Pśeźednje napśismo na płaćeje praji, so budźe film śtukk posnoścenja, hdyž ja poślednje śłowa miś Cavellez dopjelnja: „Wótćišnitwo pśiśe wśćo! Njesaćźiwam žaneje hidy a hórkosće.“ Pśihladowarjo śłeśachu.

Ruska posyłka złota w New-Yorku.

Do Newyorka je 21. februara posyłka złota ruśeze statneje banki we wyšokosći pjeć miljonow dollarow doschła. Złote žerdki fu je do Chase National-banki a do Equitable Trust Co. banki do khowanja dale.

Franzowśka banka pola amerikanskich źudow źada, so by ja tole złoto źebrato, dokelž wono po prawom Franzowskej banzy źiśiśa. Franzowska banka je franzowskej advokatskej firmje Evarts, Sherman & Mon porućiła, so by jejne sajimy sastupowała. Franzowska banka źwoje źadanje na to sakoźuje, so je wona w létach 1915, 1916 a 1917 w Ruskej za wśćo hromadźe 50 miljonow złotych frankow złota nakupiła, kotreż je ja po poruchnosći Franzowskeje banki do ruśeje statneje banki pokoźiło. Franzowska banka ma prawo, tole złoto w kóždym cźasu wotestaś. Wjes dwěla tych pjeć miljonow dollarow złota złoty pokład pśećedstaja, kotryž je ja w Ruskej sa Franzowsku banku nakupił.

Njemcy w Caracasu.

W Caracasu w stacje Venezuela w połodnjśkej Amerizy je polizija pśći demonstraziji pśećeźiwo prezidenej Gomezej 30 studentow sastrélła. Na to fu sśeśej policijstow lynchowali. Wićhon wobkhod je w Caracasu tśi dny pśećestał. Po njepotwjerdźenych powěśćach je ja franzowśkemu pólłanzej, kotryž je śpytał dalśchnu kreji pśećeleću sadźiwaś, poruśiło, so by ja Venezuele wotpućował. Pśći njemśkach fu pjeća teź dźeśeśeśe pólłanza a sekretara Kubaśkeho pólłanzstwa franili.

Wójna w Arabskej.

„Morning Post“ ś Basry powě: Pśći njemśkach we krótkowjeźernym dźełu Iraka je ton króć wo nśićtko khutniścheho dyźli wo śwuźene rubjeźne nawale jenoźliwych śplahow jedna. S pomocu jendźelskich létadłow pak fu je ton króć tele nadpady wotrafyśe a je nawalniźy do puśćiny zahnale. Wobyhlerjo Iraka mója tohodla we źwojich źydliśćejach wostaś. Skoro wśićke eskadrony jendźelskich wojerskich létadłow fu je na wojownje naźajile. Jich hłowne łydło je Ur w Khaldejśkej. Někotre indiśke pśećhe wotdźelenja fu je njedawno do Scheibaha pśećepokazite, mjes tym so wojazy w Iraku w źwojich garnisonach wostawaju. **Wahabitojo fu jendźelske létadło wottśelili.** Jeho wjednikej je poradźi, je śapaliśej, pśećedy hač jeho sastśeliśhu. Jeho cźełko je druhe létadło do Basry pśiśinjeźo. Jedyn druhi létaŕ je ja pśći roshorjaźnych pśećewodźazych wobśtejnośćach wukhowak. Jeho létadło je wottśeli. Dwě druhej létadle pak w jeho bliskosći ś semi pśiśistajiśchtej, a won je na jene ś njeju wukhowa. Jendźelski śhipjaŕ „Emerald“ a dwě druhej w Koweitu śtejazej wójnskej łódźi fu muźstwa na kraj wuźadźite.

*

Gilbert Clayton, kotryž je w meji 1927 ś Jhnom Saudom śrěcenje mjes Jendźelskej a Hedźazom wobśamknuł, je pjatk do Londona wśićijeł a je rozrěcźenje ś wodźazymi

wožbowanł w ministerstwje swonkownych należnosćow mět. Jendželske knježerstwo połoženje w Iraku jako khutne njewobhladuje. Kaž prjedy, tu tež nětkole pschesmědźeni, so dyże Ibn Saud swoje pschecejelstwo k Jendželskej zakhowaš. Powěsć, so Ibn Saud schejkow podpjeruje, kotřiž nawale do Iraka cyńja, njeje so jako wěrna potwjerdźiła. S dotalnych nadpadow pak so jenoj te jako strašne wobhladuja, kotrejž schejk Jefjakel-Dowisch nawjeduje. Jako njewěsty moment w dalšich rozwiću wězow so poćahi njes Ibnom Saudom a jordanskim kralom wobhladuja.

Bagdadski dopisowaŕ „Morning Posty" pak powě, so maju njeměrny w krótkowjeczornym Iraku wjazy ważnosće, dyžli truchlene rubježne nawale spłahowu. Jendželske tanki su so nětkole hluboko do pusćiny rozbližile.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Póndźela, 12. nalětnika.

Hrjehorja Wulkeho.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1".

1874 so Jan Bohuwěr Mučink pomjenuje za čestneho sobustawa Słowjanskeho pčołaŕskeho towaŕstwa w Ljubljanje. Běše so 12. septembra 1821 narodźił a je we Zemicach jako wučeŕ skutkował. We wysokej starobje je 24. januara 1904 w Biskopicach wumrěł. Mučink je pod mjenom „Horislaw" pěsnił a też prěnju serbsku basnjerku Hertu Wićazec spěchował. Wosebje pak je so woznamjenił jako wubjerny spisowaćel a dopisowaŕ. Do serbskich časopisow a też do němskich je wjacy hač 15 000 wjetšich a němskich nastawkow pisał. — Běše woprawdźity ludowy wučeŕ, kiž so próceowaše lud na wyšši skhodźenk zdźěłanosće pozběhnyć. — Je wjacore rjane knižki za lud pisał, mjez kotrymiž su wuznamne „Ribowčenjo", prěnje cyle politiske knižki, kiž su w serbskej rěči wušle. — „Hród na Landskrónje" su sebi Serbja sami za dźiwadło předźełali. Wšitko je darmo pisał. Njeje to wšeje česće hódne? We času revolucije wojowaše sobu za wuswobodźenje serbskeho ludu wot namocy knjezkow. Zastupi sam, hačrunjež najenjeńše měru za wojakow do komunalgardy w Budyšinje. — Nimo wšeho toho pak běše też jara wustojny pčołaŕ, kiž je pčołaŕstwo njemało spěchował we Łužicy. Naš pŕećel a bratr „Horislaw", kak so rady mjenowaše, njeje lěhnjeho pasł we swojim žiwjenju, kiž je 83 lět trało. A što dźěła ty za naše Serbowstwo? Bratře!

1874 Słowjanske pčołaŕske towaŕstwo we Ljubljanje, hdyž je jenička dźowka Handrija Zejlerja žiwa, pomjenuje Mučinka za sobustawa.

Spomjatkuj sebi pŕisłowo: Cas a mas rólnika na nohu stajitaj!

Na borje wětřik duje
Na borje wysokej,
Tón wětřik duje, šepce:
„Ja pŕińdu z Limborskoj".
Wón pŕeduwa dwaj dworaj,
Ha što ma powěźiće?
Syj, buro, ryj a woraj
Ty maš kraj zežiwić

H. Zejler.

*

— **We wjedrje.** Wječera we dnjo thermometer —1. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 745, hygrometer —2, thermometer w nozy —7. Wučakowu na mała so pschemělniaje wjedrow. — Nałeše wjedro je sahło symnišći raz dóhnjo. Hač dotal znamjenjom njeje, so mohło bórzy wocakowjeć, pschetož wyšina nad połnócnej Europu je so hišće ze zelenjuša. Schódny wětr z dele je rano symnu hišće bóle nicnieńšim cyni. Padawy hóry sinjeta wětr do pschérowow, sahyja hluboke puśe a nahyja wyšoke fjowe na drógach a puśach. Sčasom na zelenjach cahi i wulkim sapośdźenjom wčera a dźenja wobkhadźachu. Druhi dopołnischi cahi z Wospork pschischdże wčera hodźina dopołnischo do Budyšina. Hórje je hischcze na dróhach. Muźafowska dróha je wot starcje bérkownje (Chausseegeldeinnahme) hač na horu sady Nárka tak sawdka, so je wobkhad i automobilemi a wozami njemóžny. Jedyn Budyšći wosobinšći auto bé nschadźoło bérkownje tčaŋu wostał. Jón běchu wušmyhali a na poło pódła dróhi storčili. Druhe automobile so wróćichu. Autobusy do Surbornicach dźenja rano wotjěł njeńe. Wot Čzelchowa hač k pruśkim mjezam běchu wčera tři auto we śnéhu tčaŋu wostałe. Po zyłej Europe sahło kruta tschehkaiza knježi. We Schwedskej je sahło hač na 25 stop. stupiła. Pola nas je 6—10 stop. symy. Schkehza je pschego bóle na rjane schła. Rano pokazowaśe na wobtajne wjedro. To dyże prajichu, so symiczku khwiśu wobkhowamy. Haty a jěsory so sahło z sodom pschikrywaja. — Jutśe wutory schadźa sčuńcko 6,23 hodź. a khowa so 5,58 hodź. Měsačk pak schadźa w połnocy 12,37 hodź. a khowa so dop. 9,06 hodź.

— **Demonstrazija sakskich burow.** Shromadźizna sakskeho ratakŕskeho swjazka je wobsamknła, so maju so burjo w jenotlinych wokrjesach dźenja pónđźelu k sjawnym demonstrazijam sćerć. Tak so dźensa zyłe sakske burstwo w městach swojeho wokrjesneho sastupjerja k demonstrazijam shromadźi. Wokrjesny ratakŕski swjazk sa Budyšchin sebdže so k swojej demonstraziji dźenja pónđźelu 12. měrza popołdnju 3/3 hodź. pola hosćenza Albertsgarten.

— **Schulske prózdniny k jutram 1928 w Sakšej** padnu na dny wot 31. měrza hač do 14. haprcleje.

— **We Esrjedźoneńše mischtrstwo w bólkopanju** wojowaschtaj wczeraschu njedźelu w Budyschinje njedaloko Židowskeho dwórnischcza pschi śnéhowym wjedrje Drježdźanski Sportklub (DSC.) a Žitawski Ballspielklub (BBC) W połczasu stojesche hra je 6 : 1 za Drježdźanskich. Zyły hru dobuchu Drježdźanjo je 9 : 4. Potajkim wostanje DSC. dale je Esrjedźoneńšim mjischtrom.

— **Sakska krajna lotterija.** W 5. rjadowni 192. Sakskeje krajneje lotterije padźe pschi pjatkownym cźehnjenju dobyčze wo 10 000 hr. na cźišło 125 246; dobyčze wo 5000 hr. na cźišła 8823 a 48 462; dobyčża wo 3000 hr. na cźišła 24315, 59173, 80456, 112144; dobyčża wo 2000 hr. na cźišła 18 930, 20 229, 41 472, 42 029, 53 918, 68 954, 73 710, 105 494, 110 463, 116 389 141 891 141 291, 146 838; dobyčże wo 1000 hr. na cźišła 9143, 11 523, 13 732, 13 915, 37 380, 45 299, 53 170, 70 111, 73 146, 81 286, 100 859, 116 252, 121 165, 130 022 a 144 343, 149 276.

S **Hodźija.** Knjes powołkanji wuczeŕ Hans Wałsk w Hodźiju je psched statnym pruchowanjom wubjerkom w Drježdźanach pruhowanje na pschemyślowcho wuczerja wobstał a je ź tym prawo dobył, so smě być za „statnje pruhowaneho pschemyślowcho wuczerja" w dźiwowych powołkanjach (bliđarśiwje a wojnaŕśiwje) pschi sjawnych schulach pschisłuženy.

S **Khrina.** Ličža serbskich narodnych towaŕstwow je wo jene postupiła. Wczera wječeŕu wjeczor dowołnji su tudy w Mjenjez hosćenzu nasche serbske towaŕstwo „Domišna". To je cźim hóle śwjeselane, hdyž někotři muzojo sami wot so nuśnosć tajkeho towaŕstwa w Khelnje spóznachu a wotpohlad do słukta kajichu. Pschepročeni na shromadźiznu běchu wschitcy wobsnjenjo, tola mała cźerjeba bé so jenoj sejchła, kiž so towaŕskeje śmeha njenaśtrózi. Hdyž běśešce wy druhi? Wjedro nas nigdy na nihdy wot tak nadobneho narodneho słukta wotrasčerej njedyrbi. Tamni pak, kiž běchu pschiłukowali, tu swoju narodnu winowatosć dopjelnili a w tom njech ju wschém druhim ź dobrym pschikładom. Krótko po 1/2 9 hodź. wotewri kujes Hajka shromadźiznu a dźakowasće so tym, kiž běchu, njedźiwajcy wutkich sněhowych spejow k narodnemu dźelu so sešli. We swojich falwodnych rjowach rostoći nuśnosć tajkeho towaŕstwa w Khelnje. Rěkotrzkuli ź katolišich drje pschiśłuchu hišo temu abo tamnemu towaŕstwu w Radworju, ale evangelšim tajkeje lěpšichim nimaju. A ta ma so jim dać ź tym, so bjes wuwjacza pschińdźeja nowosałożenemu towaŕstwu. Tu nima so wotsinawać mjes evangelskim sobustawom a katolšim. We pschesjenoseći chcemy fkulkowacz a hajić nasche nam nowótcow nanmrěte narodne kubła. Tu njech so jedyn kaž druhi cźuje ź domom. Łžischeho mjena tohodla sa towaŕstwo njemějachmy hač „Domišna". My nochcemy hajić politiku ale ftrowy idealizm. Towaŕstwu pschisłuchamy hyndom tśinjacy. My žmy pschi swjedženi, so śmimy we pschichodnej měsačnej sjromadźisnje dalšich tśinjacych powitacz. Sobustawy wusnoschu hebi někto kn. Hajka ja pschedyndu. Wón nje ezoła a próży futowal je tak wyboki nadobny słukt a hobustawy maju k njemu połne dowěrt, so žiwoje sajtojnstwo tež w pschichodze nanaśtoje wukonja. Sa naměstneho pschedsydu wusnoschi so knjes Schrama, ja pokładnika knjes Winaŕ a sa dopisowaŕa knjes Krawz. Měsačny pschinoschk žmy tak nisko postajili, kaž někak možno, mjenujc 10 pj. měsačnje. Rosmołwa běšche jara žiwa a du nastork k temu abo tamnemu. Na kónzu shromadźizny sajpěwachmy zbehi narodnu hymnu, po tym, so běšche pschebźyła hišće ćinu namolwjał, so hychmy so prózowali, tež tamnych sa dobru wěs dobyć, kiž nam hišće njepschisłuchaju. My pschisłuchujemy po sjowam pschedsydy „Domišnje" a pschejemy wjele sboża. Tamnym pak, kiž nam hišće ze swoju narodnu winowatosćej spótnali, dźemy ź Nawu pschiwołacz: Schtitujcze, hajcze kraj, so zemrěcki mjlši w pokoju žiwi wěčny žonicź naj. Hdadacze so, so nejazdy njesmy a Wam ź frožlivmaj wocźomaj njeporuknja — njedźakownosć, njeperbóhkosć! Pschetrjeć dyžeše so zeć doma. — Wy cźitcze, so swostanu jich powjetšich doma. A stutkujcze, so njesteze na swojej semi niz jenicźej doma, ale też ź knjesom! Stutkujcze, dźěłajcze!

S **Delnjeje Hórki.** Wjedro, so njeby pśa wućekał. Schtó móješe tole dopołdźa wjedźeć! Maleschanka jednota Sokoł bé do Frenzlez hosćenza na wczeraschim njedźelu dźiwadłowy wjeczor pschipowědźiła. Sso mjez naśich młodych sokołow a sokołkow też naśhórše wjedro njewottrachuje, stajeny nadawk dopjelnichu. Hač pak tam pschikładowarjo budźa, be druhe praschenje. Wjesnjanow a nětkotrych se susjadnych wjsow śnéhowe śpejze hač wyšše koleń njewotdźerżachu, do „stareje" korczmy pschikhadźeć. Rjenje hubjašche tola žylna kapała jednoty. Jednota móješe pschezo hišće swjeselacu žyłu hoścej powitacz. Schtóž je tam pobył, so wjeczaŕ wésće kak njeje. Khutna bé hra a powuczaja ź tomu, tu truj hrajerjo a hrajerki ź wobdźiwanja hódnej wuśnosću pschedstajichu. Zyle pschimérjena khutnemu pósnemu cźasej bé hra: „Wjesna kralowna Leśka ł Pasdźernje". We swojim wopschiścźu jimaze wedowarje, so ma so cźłowjek hladacz njewéry a hordosće. Pschedwjedźeny cźin jimaśche pschikładowarjow, so hlubota cźischina knježeńše. Na kraźnu dekorazíju a wšo to, schto je trěbne, pschikładowarjo do woprawdźitosće pschepołnjachu, so hrajerjo jednoty mischtrsźu wusteja. Syma pschikładowarjow kojesche, jako w tjeźim wustupje zapaschkhsli łožnu śkałatku krajinu wobswětlowachu a zyłne hrimanje rześche. Tutón jew pschitrudy wobraslowaśe derje bébjenje cźłowjeskich wutrobow, so dobudź pśas wichor a hrimanje ź zwětku. Schkoda, so bé tak tymn. Pschikładowarjam so njewošudźi ź pschego rozcźahnyć jaśimom wuwiću cźina hlédowacz. Mójny a wobcerje saśkuženy bé pschikłeśk po kóždym wustupje. Kunje tak žiwje hłamjacych pschikładowarjo wustupnych śkotoskich hudźbnikow, hdyž pschednoschowachu wjselake powurje. — Kaž žłuschimy, chce jednota po jutrach krótku a wulku hru w Maleschezach a tu a tam po Serbach wospjetowacz. Tak wustojne mózy móża hebi tole wěsće zwěrcź. Wjesnjy lud budźe so jim wschudźom ź wutrobu dźakowacz.

S **Kubrina** pola Khlukscha. Sjawny pucź ź Kubrina do Nowoje Wěsy nad Schprjewju je wot 13. hacź do 20. 3. t. j. dla naspuwowanja na Kobjelnjanskich honach zawrjeny. Jězdny wobkhad pokasuje so na Komorow pola Khlukscha.

Herčine potajnstwo.

Roman.

23] (Pokračowanje.)

VII.

Hdyž swojemu wujej žłubi, so jeho nadawk do najmjeńšcheho wuwjedźe, bé prěnjemu pohnuću wutrowy so podwolił. Bé śuchcho kaž tócź a kóža starza thorcho a wobsanjeho psched sobu wjdała; jednaschce so w to, tutej cźiwowanej duschi śwobodnjo śpokojcź a sobom potajene horjo wołožicź — jeje pschinarodźena duschina dobrota bé jej tole wotmołwjenje dała; jatschajena do śłubiny duschc, ł fylsam hnuta, bé njepschemyślinšichi zbehi wšitko śłubiła, schtóž won wot njeje žadasche. Tak dawasche so wona pschezo wot śpeschnych, cźopłych sacźuczow śwojeje wutroby wodźicź; cźuesce kajajsche, a wona jemu ślepje pożłuchajsche, pschemyślenje śkromjesche za njej. — Hakle nasajtra duszy do B. . . . . poeza běhi wo tom rosmyślowacź, kak mohła śwój nadawk najšepje wuwjesć. Hnydom wot spocźatka pschinóże na prěnju wobcerjenosć: jeje twuj běsche žadał, so by tule nałeżnosć tajnje mětła; tuj cźuesche so winowata, śamosłatnje jednacź, a dale, śwój nadawk wuwjesć, prjedy hač śwoju śłužbu pola knježnow Pesche sabo nasłupi, so by je wschelki wcźipnych pralscenjow śminyła. Wona dyrbjesche zebi w hosćenzu jitwu wotnajeć, jenoż w nozy wunicź, so njeby njeiube setkanja měła, ł krótka, so je wschej możnej wobkhadniwosću wobmnicź, kotrejež posdaczna dwojosmyślnosć bé jeje wotewrjenej a śprawnej poważy pschecźiwna; wona mějesche sacźuesc, so Feliks by ju njerad do tohole dyrdomdejskeho pschedewjazca śo zapleścź widźał. Hdy budźesche tola w Lachaldže posłatacź a so jeho wo radu woprašcheć mohła! . . . . Ale běsche śłubiła, potajnstwo wobkhowacź, a nimo toho njeběchtaj ju Witois a Jan-Hetta ani wokomik śamu wostajikoj.

Mjes tym so konik powałku śtupasche, pschecźita zebi wot twuja pschepodatu adresu hischcze ras. Lakonske słowenki, na papjern naschmórane, rěkachu ź krótka takle: „Knjeni Finoel — Polbalska hórka, pohledna śłeza na lěwizy, hdyž do lěsow dźesch." — Na śtwjo bé to jenoj jara malo wobpytowana wokolina, a hdyž tam pschi źmerkach pródże, njebudźe sa Hertu śtrach, so ju pójmaja. Skónczuje śmerowa so ź myślu, so może w jenom njedaloko wot Polbalskeje wjschiny twojasem hosćenzu sakoječ a so tohodla njetrjebataj se sapschahom pschez mětu jeź. „Nimo toho", śpyta so zama hač tym chudej żonje njenjesły pschepodała, a jutśe móju hižo sasa pola knježnow Pesche nasłupicź."

Tuź sakoji potajtim w pschedmjesće je w „Selenym Dusche" a wohlamku, hnydom na Polbalsku hórku horje dóńcź. W hodowninku je sahe cźina a hižo na pol pjeczich mójeschе so mloda hołza do śwojeho śchérekeho płaschcza bjes rukawow a kapuzu sawodźeta, na puźej do domu knjenje Finoel cźujomna a śmějo, pschećelowacz w hustych, małych mjetkach wobhladnu wcźipnych sochu śwolniwosć wjal śwoju trasch ju stronow wot winizow wusko sawrjenej schérekeje pralscheje a so Herta, sacźuwajcy w zebi wěźny njeměr, koho drje tam pschijimowacź. Njesbe bojasna ani sapimplena a se zły a pschi kóždem wjedrje zama khodźiła. Pod nětkźišimi dyrbjesche je wobdewacź, a dla toho njeznateho, kotremuž napschecźo dźesche, śtrach. . . . Jej so jeźny, hdyž wuhlaki, kotrychž wobrězk go wot hórkow, je śnéhom pokrytych cźunowe a cźorne wotrazowachu.

Hischcze nětchto krocźej psches śnéh a wětr, a saměr je puczowanja be dozpěty. Tudy dyrbjesche go być, pschetož wjazy wobkładacź a wona bé tedy pschesche na nékaśi wutśeł śłubbne bydleńcźko wobkładaka. Bruchatym śchénam je hliny bé tśecha pschecźežka była a wone běchu tak do schérokoće rozśeśe, so go śda, jako bychu tódźu khwilu mohłe go do hromady śypnyć. Skałe śmětleschcho, pschedewšem ze psches wokrezny biweju wuśtich wokluow, pschera dźesche, so w domje nětchto bydli. Herta śłuchaschе po śłabje ł khwilowaznymi śtlhodźeńkami horje a śłuchaschе; jej bé, jako by załoscźazay śwuk łaźkyśchaka, ale wětśik wujesche w Polbalskej rosdrjenjay tak wótśe, so njemóżeschе jaźnje rozlesnacź hać pschikhadźo załoscźenje ł mutśka ako wot wuka. Wona sakleka: żana wotmołwa. Potom śtłóźi ł ruku na wrata, ł nochowachu, a wětr sawě ju tak rjez zyle do cźornej pschedbéże. . . . . Bolośtne śnyki wukhadźachu wo prawdźe ł pódlanjeje jitwy, do kotrejež łakhoda pokasowaschе śwětlina . . . Bé to je schkrcźenjon dyrbjesche śmětlane plakanje a załoscźenje żónjeje, a tale kwojaka bé pschijimny Herta tak hlubje, so nadobo na śwoji śtrach zapomni. Khěże wotewri jitwine durje a mějesche tu wotrowbukanaju napohlad.

Dymjaja so śwěcźka na njeteplenych napohladach rozśwětlowaschе nahu, sajerdobjenu jitwu jenoż zyle śłabjuzy a bubjenje; mjes wobémaj wokomaj śtojasche krohwa na kotrejž bé njedokóncźeny kruch kalumjeńschcza wujezdy, wotrazowachu pacźornoście rjeńka śpěwanoj, a śpiwdow na ścźenje; wosbydlany śkomowy śtółp a khałlowaty khrome blido śtojeschcze pschi wókańej ścźence; jenotliwe krohwow bésche śtejlomnik a rostorhane wodźesce łoża wobdźecź, na tutom łożu śedźesche cźapnjena błóda, ł rospleczonymi włosami, śchorjaza żónjeka postawa uńbéše śtjeczi ł a łóczeschce zyle małe robotko, ktż jenoż zyle śłabje błóde załoscźeschce, ł jenoż źwjadlej hrudźi. . . . Hdyż durje ł ropotachu, wobrezk so macź źiwje ł śaśtupowaj Herta a rjekny wocźi wudźerajo: „W śkoku! Pójcze, mój małe mrěje!"

„Schto mózu cźinicź?" woprascha so Herta, dźesco na ruzy bjerjo. Se sadwělowazym pohibnjenjom pokasaschе so mloda żona na zwoje śwjadke njadra.

(Pokračowanje śeźbuje.)

S Wósporka. Pšecejelso domišły podachu ho sandžeńu lyhdžeń niedźelu ſ knjesom kantorom Seibtom na bliſku Wóßnuzowom horu na mały ſoytniſki wulet. Pomału popjelnjło połdha ho horkach baſaltowy kehel, kiž je ho ſe ſtóčenjom ſe ſmutſkowneje ſemje wutworił, kaž nam to knjes Seibt tak rjenje rozkładże. S njeho je potom vulkanſka maſa wuſtupowała a tak je po nječim hora naſtała, hlowny ſamér wulkéta na horu błyſche, ſo chyzchu ſebi wobdźěłujo pſches 1000 lět ſtare žahlinowe naſypy na połodniſchim kónzu hory wobſtładacz, kotreż ſu po ſpadzu prénim tudomnym wobſtejerjam ſa ſchkit ſłužiłe. Dopokas ſa tu je, ſo je jena ſ ſamjenjemi naſypana a ſo ju tam pſchi prjedawſchich pſchelamanjach też ſhytki powjeła namakali. W pſchedněſchku ludoweje wyſokeje ſchule 24. februara je knjes kantor Seibt hižom na to pokaſał, ſo drje ſu tu hižom ludźo bydliłi, prjedy hač ſu ho léta dozyła ležiłe. Sajimawy wulet ſkónčeje ho ſ wobſtadowanjom wobeju ſkałow, kiž wobſtejitej ſ lutych jenatich baſaltowych ſtołpow.

S **Kruſchwizy** pola Mjukowa. Kołojšdne towaſtwo ſwjeczeſche ſandźenu ſobotu ſwój ſymſki ſwjedźeń. Symſki bě tohodla, dokelž bě wonka ſyma a nutſka też, pſchetož korčmar bě ſahy pſchiſtładowacz. Nětkajši njedočink dźenſche ſmje wotpomhacz a ſapali w ſuſodſtwje korčmy ſtejazu ſhěžku na jenym połkhodže. Na pomoz pſchikhwata jenoż wjeſna ſnkawa. Dokelž je ſtara a nimale dodźerjana, tuž je ſłabym prudom wodu do wohnja mjetaſche. Ale to też dołho njetrajeſche. Woda bě hórſy wuſzrěhana. Woheń pſchenjeſe ho na runje tak malu ſuhodnu thěžku, Wobeju, ſ lépjenjowych ſcénow, hačzrunjeż ſ zyhelom kryteju, pkomjenja hórſy do popjeła a rozpadankow pſchewobtrocžichu.

Z Łužicy

Se Schérachowa. Pſched nědźe ł njedźelemi je ho tudomny fabrikiſki dźełačer Pawoł Wiczman bies ſłeda zhubił. Wón bydleſche w mětrowym dźełeu kiž ho mjenuje Fuchsberg. Dotal hiſchcze njeſbu mohli wuſłědźicz, hdże Wiczman pſchebywa.

* S **Wſałoſzy.** Sandźenu wutoru ſta ho w ludomnym Hauswadzez pěſału ſtraſchne nieſbože. Jedyn 21-ſtny drjewowy dźełačer ſ Pózkowow maſaſche pił y ſbliži ho pſchecara hłownej transmiſiji. Tuta jeho ſhrabny a jeho nětkotre raſy wobwjertny. Maſchiny hnuhom ſaſtajitchu a temu ma ho młody cžłowiek dźakowacz, ſo jeho hiſchcze hórſche njeje potrjeſchiło.

S **Wulkeho Schmunowa.** Rospaczerja pſenjeznych khamorow Peukerta, kiž je ho 9. nowembra 1927 do tudomneje měſtneje khorobneje pokładnje dobył a je wſchitke pjenjezy, 3152,52 hr. kradnył, je wokrjeżny ſud w Liberzu we Czeſkoſłowakiſkej k tſłom létam cžežkeje khłoſtarnje ſandźił. Peukert je 31 lět ſtary, pokhadża ſ Rychnowa a je khachleſtajeeſtwo nawukny.

Serbske a němske

spěwarske

kupujeće najlěpje we

Serbskej knihafni w Budyšinje

na Lawskich hrjebjach

Serbske dilo w Lipsku.

(Sapoſdjene.)

„Naſche Sserbſtwo ſ próchа ſtawa", ſ tymle ſpěwom wotewrichmy poſledniu wutoru naſche ſeidźenje „Sserbſkeho dila". Tónle raz pak ho w paradnjej ſtrój, dokelž Litwinczan bě nam pſchednoſchi ſlubił a tohodla ho nejchach dacz mylicz. Po ſpěwje ſpěhny ho Litwiczan ł pſched-

noſchkeł. Wón ł nam rěczeſche wo ſwojej domiſnje. Se ſaborjenoſcu wopiſa nam krażnoſcz litwinſkeho kraja, hłubokoſcz hiſtoricznych, litwinſkich ležow a ſprawnoſcz ludu, kiž ſwojeho Boha njeje ſabył, ale ſ łóżdej nitku ſwojeje wutroby do njeho wěri, jeho lubuje a ho ł njemu modli. Dał litwinſki lud ho ſda njeſkażeny bycz. W nim je hiſchcze mój lubóſcze ſa ſwój narod. Wón ma ideale a mój ſa nje wojowacz. Tak ho próżuje najbóle młodźimi wot alkohola a nikotina ſdalowacz.

Pſchednoſchoeł nam potom ſ krótka něſchto wo ſtawiſnach rěcze, literaturu a organiſazije nětcžiſkeho litwinſkeho ſtata poweda. Wot léta 1240 hač do 1430 běſche Litwinſka ſamoſtatna a mjeſche kraia. W léze 1430 ho Pólſka ſe Litwinſkej ſwjaſa a hač do dźelenjow litwinſko-pólſkeho kraja dożahaſche tónle kraj wot Naſiſcheho morja hač ł Czornemu morju, w juhu a nimale hač do Moſkwy we ranju. Hač do l. 1920 běſche Litwinſka pod zuſnym knjeſtwom, najwjetſchi dźeł pod ruſkim. Tak ho litwinſka rěcz pſchezo bóle ſhubjeſche, haj nmoſy ho jich mjeſcžerneje rěcze hańbowachu. Tola nětko wojuja wo ſamoſtatnoſcz. Litwinſka ma wokoło 2 250 000 wobydlerjow. W Kownje ma univerſitu ſ 500 ſtudentami. Rěcz ſłuſcha do wulkeje grupy indogermanſkich rěczow, ale je we wuwiwanju w ſtadiju pſched 1000 létami ſtejo woſtała. Tak mamy w njej wulzy ſajimake, zyle ſaſtarſke ſłowa, formy a ſyntaku. Sa filologiju je litwinſka, kaž też letinſka rěcz ſtara pruſka rěcz też jara wažna. Knjes Wjedrich ho knjeſej pſchednoſcherjej jara podźakowa a jeho khwalesche, kak derje je cžeſku němſku rěcz nawukny. Potom namjetowasche, hacz njebychmy ně kotre ſpěwy ſanjeſli a wjeſele ſpěwachmy jedyn ſpěw po druhim. Tak cžuſadku ho ſtari knjeſa, kotſiž ſu ſdźeła na 30 lět wot domiſnh ſdaleni, w domiſnje a wocži ho jim ſwjeczeſchtej pſchi lubych ſymkach maczerneje rěcze. Dołho dc nozy ho mohł ſerbſke ſpěwy klinczeć ſłyſchecz.

Z Łužicy

Se Schérachowa. Pſched nědźe ł njedźelemi je ho tudomny fabrikiſki dźełačer Pawoł Wiczman bies ſłeda zhubił. Wón bydleſche w mětrowym dźełeu kiž ho mjenuje Fuchsberg. Dotal hiſchcze njeſbu mohli wuſłědźicz, hdże Wiczman pſchebywa.

Hospodarski rozhlad.

Nźdźelu 12. měrza 1928:

Barlinſka burſa ſa iża ſandźenu ſobotu pſchi ho wowniſchowazych kurſach hiſchcze ziwe wikowanje w ejekach. Wiki ſ rentowymi a dołżnymi liſcžinami běchu jako jara ſtłabe.

Produktowe wiki ſawoſtachu też ſandźenu ſobotu pſchi ſwojeſi dotelnej krutoſczi. Płacžiny dźe ho malo pſcheměniłu. Wołoż jenoż 5 pj. po zentnarju dołu. Tehorunja kukuriza. Zito woſtanje na wikach dale žadne. Ssobotu płacžeſche zentnar

w Barlinje

pſchenicžy 12,20—12,35 hr., rožki 12,45 hr. hacz 12,55 hr., jeczmjenja naležnjeho 11,05 hacz 14 hr., wowſa 11,05—11,55 hr.,

W termiſowym wikowanju

ſa měrz: pſchenicžy 12,40 hr., wžli pak 13,43¾—13,48¾ hr., wowſa 12,17½ hr.
ſa meju: pſchenicžy 13,20—13,85 hr., rožki pak 13.85—13,87½ hr., wowſa 12,72½ hr.
ſa juli: pſchenicžy 14,10—14,12½ hr., rožki 13,20—13,23¾ hr., wowſa 13 10—13,08¾ hriwnow.

W Kamjenzu budu pſchichodowy ſchtwórtk ſtótne wiki.

Na pſchedań:

Sſyno, 20 zentnarjow, w Kulowje 32.
Sſyno 15 zentnarjow w Rakoſzach 26.
Wós dźełczazy w Budyſchinje, Lotzowa haſa 20 delka.
Wós dźełczazy w Budyſchinje, Tuchorſka haſa 9 delka.
Stroj piſanſki „Miquon", Breuſcha w Budyſchinje na Mětſkowej haſy 18 III.
Wokna, 20 trjebanich, 120×180 cm. w Hatſchtrowje 178.
Gramafon ſ 72 platami, Kätzner w Hródku, Sahrodniſka haſa.
Wołoſaſ we Luſku pola Nježwacžidła na knjezim dworje.
Kaſy, blikkej ke kóſlatam w Rownich Boranczach 21.
Klawér, Hüſcher w Kamjenzu, Wóſebczanſka kupjel.
Khapon Wyandottiſki a 2—3 kokoſhe, Tuſcha w Wólej Wodze, Muſakowſka dróha 16.
Khapon a 6 orpingtonſkich we Luſy 63.
Khapon a 25 młodžiczkow we Wujezku pola Bukez.
Krowa młoda, rjana młoda jóſka, we Wyſokej pola Kamjenza.
Krowa wyſokoſnuczelna we Sſtonej Worſchczi 28.
„ młoda bijſko ł cželenju w Mlynikezach cžo. 8.
„ ſ 2. cželenjom w Rakoſzach 25.
„ wyſokoſnuczelna w Poeſchizach 25.
Byk rétny w Khrózici cžo. 6.
Jałowa wyſokoſnuczelna w Sserbſkich Paſlizach 15.
Jałowja, Kätzner w Sakrjowje pola Hródka.
Kundroſ, knjezi dwór we Błobloſchczach pola Hródka.
Jehnjata, knjezi dwór w Kettlach.
Jeja ł nałandźowanju, Minorkaſke a Plymouth Rocks, knjezi dwór w Krakezach, telefon hamt Budyſchin 2027.
Jeja ł nałandźowanju, Leghornſke, we Luſy 63.

Kupicz pyta

Konja 12-ſtnehe, Knippa w Drdżyzach, telefon hamt Las cžiſło 20.

Ssudnizy na pſchedhadźowanje.

wutoru 13. měrza 1928

Kamjenzu w kaſarnach, **komorny dom** maſchinſkich ſtelbow dop. w 10 hodź.: Auto, ſchijaza maſchina, klawér, ſlejazy cžahnik, bliđo, 14 ſtołow, prodżkrěbak a 10 ſymſkich khabatow, ſofa, kamor, koſo, hontwiſki wós 1400 zigarow, **pjenježny kamor, auto, 2 zent. pokora, 24 porow drjewjanzow, kucza, polza** ſ kaſchčikami a

*** S Wſałoſzy.** Sandźenu wutoru ſta ho w ludomnym Hauswadzez pěſału ſtraſchne nieſbože. Jedyn 21-ſtny drjewowy dźełačer ſ Pózkowow maſaſche pił y ſbliži ho pſchecara hłownej transmiſiji. Tuta jeho ſhrabny a jeho nětkotre raſy wobwjertny. Maſchiny hnuhom ſaſtajitchu a temu ma ho młody cžłowiek dźakowacz, ſo jeho hiſchcze hórſche njeje potrjeſchiło.

S Wulkeho Schmunowa. Rospaczerja pſenjeznych khamorow Peukerta, kiž je ho 9. nowembra 1927 do tudomneje měſtneje khorobneje pokładnje dobył a je wſchitke pjenjezy, 3152,52 hr. kradnył, je wokrjeżny ſud w Liberzu we Czeſkoſłowakiſkej k tſłom létam cžežkeje khłoſtarnje ſandźił. Peukert je 31 lět ſtary, pokhadża ſ Rychnowa a je khachleſtajeeſtwo nawukny.

Serbske a němske

spěwarske

kupujeće najlěpje we

Serbskej knihafni w Budyšinje

na Lawskich hrjebjach

Serbske dilo w Lipsku.

(Sapoſdjene.)

„Naſche Sserbſtwo ſ próchа ſtawa", ſ tymle ſpěwom wotewrichmy poſledniu wutoru naſche ſeidźenje „Sserbſkeho dila". Tónle raz pak ho w paradnjej ſtrój, dokelž Litwinczan bě nam pſchednoſchi ſlubił a tohodla ho nejchach dacz mylicz. Po ſpěwje ſpěhny ho Litwiczan ł pſched-

noſchkeł. Wón ł nam rěczeſche wo ſwojej domiſnje. Se ſaborjenoſcu wopiſa nam krażnoſcz litwinſkeho kraja, hłubokoſcz hiſtoricznych, litwinſkich ležow a ſprawnoſcz ludu, kiž ſwojeho Boha njeje ſabył, ale ſ łóżdej nitku ſwojeje wutroby do njeho wěri, jeho lubuje a ho ł njemu modli. Dał litwinſki lud ho ſda njeſkażeny bycz. W nim je hiſchcze mój lubóſcze ſa ſwój narod. Wón ma ideale a mój ſa nje wojowacz. Tak ho próżuje najbóle młodźimi wot alkohola a nikotina ſdalowacz.

Pſchednoſchoeł nam potom ſ krótka něſchto wo ſtawiſnach rěcze, literaturu a organiſazije nětcžiſkeho litwinſkeho ſtata poweda. Wot léta 1240 hač do 1430 běſche Litwinſka ſamoſtatna a mjeſche kraia. W léze 1430 ho Pólſka ſe Litwinſkej ſwjaſa a hač do dźelenjow litwinſko-pólſkeho kraja dożahaſche tónle kraj wot Naſiſcheho morja hač ł Czornemu morju, w juhu a nimale hač do Moſkwy we ranju. Hač do l. 1920 běſche Litwinſka pod zuſnym knjeſtwom, najwjetſchi dźeł pod ruſkim. Tak ho litwinſka rěcz pſchezo bóle ſhubjeſche, haj nmoſy ho jich mjeſcžerneje rěcze hańbowachu. Tola nětko wojuja wo ſamoſtatnoſcz. Litwinſka ma wokoło 2 250 000 wobydlerjow. W Kownje ma univerſitu ſ 500 ſtudentami. Rěcz ſłuſcha do wulkeje grupy indogermanſkich rěczow, ale je we wuwiwanju w ſtadiju pſched 1000 létami ſtejo woſtała. Tak mamy w njej wulzy ſajimake, zyle ſaſtarſke ſłowa, formy a ſyntaku. Sa filologiju je litwinſka, kaž też letinſka rěcz ſtara pruſka rěcz też jara wažna. Knjes Wjedrich ho knjeſej pſchednoſcherjej jara podźakowa a jeho khwalesche, kak derje je cžeſku němſku rěcz nawukny. Potom namjetowasche, hacz njebychmy ně kotre ſpěwy ſanjeſli a wjeſele ſpěwachmy jedyn ſpěw po druhim. Tak cžuſadku ho ſtari knjeſa, kotſiž ſu ſdźeła na 30 lět wot domiſnh ſdaleni, w domiſnje a wocži ho jim ſwjeczeſchtej pſchi lubych ſymkach maczerneje rěcze. Dołho dc nozy ho mohł ſerbſke ſpěwy klinczeć ſłyſchecz.

Cežka katastroła w Brasilskej.

Hora ſo wotwalita trajnych deſchczow dla. — Nědźe

300 morownych a 200 ſranjenych.

Se Santoſa w Brasiliſkej w połodniſchej Amerizy ſo powě, ſo je ſo dźeł hory wotwalił a wokolinu hrózniže ſapuſcził. Licža na 300 morownych a 200 ſranjenych. Dotal ſu hižo 150 cžełow wuhrjebali. Knježerſtwo je wojakow wupoſłało, ſo bychu ſaſrjapanych wuhrjebali.

Wocžiży ſwědzy powědaju, ſo je ſo ſemja nahle wotwalika, bjes nětkajſich ſnamjenjow, kiž bychu na hroſazr ſtrach pokaſale. Je ſo ſdało, jako by ſo hora Mont Serrat, kiž njedaloko kofejoweho měſta Santos leži, nabodc doprědka ſkuwała. Snydom na to walachu ſo njeličžomne kruchi ſkałow ſ mózným hrimotom do měſta dele. We prěnim wokomiku ſebi myſlachu, ſo hora zyle měſto ſazrypa. Ale jenoż dźeł hory ſo wotwali. Khorowanju Santa Caſa della Miſericordia, kiž trochu ſwonka měſta leži, doſahnychu ſkały najprjedy a ju ſnicžichu Wſchitzy khori buchu morjeni. Dotal ſu ſ rospadanej khoromje 42 cžełow ſwuczahali. Swobżny penſionat bliſko khoromje ſu tohorunja ſnicženy a dwadzeći wo bydlerjow namaka ſmjerzć. Pſchicžinu kaiaſtrofy pytaju w trajnych deſchczach.

Přilopk.

* **Wójnſkeho wobſchłodjeneho wobkradnyłoj.** W jenym twornym domje w Barlinje ſtaj dybjaczkej paduchaj jenu pſchekuzej 5000 hriwnow kradnyłoj. We wójnje cžeſk wobſchłodzeny muż, kiž ſ ſijom khodźi, běſche pſchi pokładni něſchto ſaplacził. Tam dże ſtaj jeho dybjaczkaj paduchaj wobkedžowacz dybjakjoj. Jako pſchekupz hórſy po tym pſched telefonowej komorku cžakaſche, nadobo mużkł de njeho ſtorcži a jeho powali. Jaſy proſcheſche ſdwórliwje wo wodaczje a pomhaſche jemu ſajo ſtanycz, pſchi tym jemu hiſchcze druhi mużkł pomhaſche. Hakle jako běſchtu ſuſaj wotelſchkoj, pytmy wójniſki wobſchłodzeny, ſo je ſ jemu liſtownja ſ 5000 hriwnami ſhubiła. Wobkradnjenym w roshorjenju njeběſche wo paduchſtwje nicžo pytnył.

* **Mandželita truchłowra.** W Heenje we Weſtfalſkej ſa daji hórnik Staniſław Tomczak po ſwadźe ſwoju mandżelſku a na to cžełny. Policija pak je Tomczaka hiſchcze ſamknyła dźeń ſajała.

* **Tyfus, kotryż ſ mlaka wulkhadża.** We wokolinje Kobleuza nad Rheinom je 33 woſowon po wuživanju mlokſkhorſko. Mloko pokhadża ſ weſteje druſſiwowoje mlókarnje jena woſoba je dotal ſmrěła.

* **342 rubjeznikow ſajeli.** Na kupje Siziliji ſu 31 pſchiſłuſchnikow rubježneje zwólby ſajeli, kotſiž ſu ludź kónzowali a wurubjowali.

* **Chileſſka wotewrija ſo wuczahowazym.** Chileſſke wyſchnoſcz hotuje ſo k wobſchczrnym pſchipravam ł ſpěchowanju pſchicžahowaſtwa a nadźija ho, ſo na tute waſchuje pſchihodnuże mnoho dźełanſkich mozow. Njedoſtatk na dźełanſkich mojach tam tukmwilnje we wyſchitkich pſchemyſłowych wotnoſkach cžeſko ſacžuwaju.

* **200 woſzobow wukhowali.** Pluwazy mók, kiž ſa pſchewos mjes Southamptonom a Wooſtonom błizi, ſtorcž ſchtwórtk poporudnju do tworowelo cžołma a jédzeſche ho podnórjo po rězu Itchenje dele. 200 woſzobow, kotſi na pſchewoſu ſedźachu, mózachu wſchitke wukhowacz. Mnoho cžołnow ſ dźełaczerjemi, ſ łódźemwariernjow wobſadzenych, khwatasche na pomoz. Poſledniejſo puczowazeho wukhowachu we wokomiku, jako ſo pſchewóſnu mók zyle podnóri.

* **6027 ſemjerzenjow w Japanſkej.** Meteorologiſka wobſedźowarnja w Tokiu woſjewja ſtatiſtiku wo ſemjerzenjach ſandźeneho léta, kotrychž je bylo 6027, to je 317 wjazy hacz w léze 1926. Zyle wobydlerſtwo je 2069 rjenjow ſacžulo, tamne jenoż ſeiſmografiſke aparaty pokaſowachu.

* **Parnił podnóri motorſti cžołm.** Amerika ſworowa łódź „Weſt Cadrom" ſtaſy do japanſkeho motorſkeho cžołma, kiž ſo podnóri. Wſchitke woſſom woſzobow na motorſkim cžołnje ſo ſatepichu.

W Južnoškowjanskej šamtnu wschitke kinowy. Wobšedźerjo kinowow w Južnoškowjanskej hu wobšamkli, so wot pónjdźele 12. měrca kinowy po zymym kraju šamtnu. Wone wostanu zawrjene, dóniž knježerstwo dokoli njeslúži. Se zawrjenjom je 6000 kinowych wschitkich zastupnych shubiło. W Lublijanju hu 50 wschitkich k 15. měrcej wupowědźili.

* **W Francowskej chodźa léčny czah zawjesć.** Někdy sa czasu czahnički wo hodźinu dopředka hunyli, so bychu wjeczor na žydźy atd. lutowali. Sa wójnske léta wschak so tutomu léčnemu czahej wóste prawo wotrjeknyć njebodźesche, ale sa djenjenjschi czah pak sa postajenje wobšerneho léčneho czaha žaneje potrjebnosće wjazy njeje. Natarjo so dozwola po nim njesłožiju a mješchezanam wón też wobšernych kupschinow njepschinješe. Francowskoju pak chodźa tónle sajo tutón léčny czah zawjesć. W nozy wot 21. na 22. haprleju chodźa czahnički wo hodźinu dopředka hunyć.

Němske konsumske towarstwo w filmje.

W Centralnym dźiwadle w Budyšinje dawa Budyske Tworjtkupowoze towarstwo tele dny film „Němske konsumske towarstwa w filmje“ pschedwjesć. Wjezera njedźelu dopołdnja w 10 hodź. dźiše prěnje pschedstajenje, na kotrež dóchu wobšerje sastupjerjo rosdźělerjow Budyskeho Tworjtkupowazeho towarstwa, jich personal a sastupjerjo dźělazejskich swjazkow a funkcionarjo politiskeje strony pschesprócheni. Pschedwjedźenja sapoczachu so po powitańskich słowach knjesa Hirschmanna, wobkhodneho wjednika Budyskeho tworjtkupowazeho towarstwa. Wón powita we mjenje mjenowaneho towarstwa sastupjerjow, personal a druhich pschitomnych, mjes nimi też sastupjerjow nowinarstwa. Wón pschejesche, so bychu pschedwjedźenja sobu pschinoschowale, so by so druźstwowne hibanje dale wutwarito a so do worschkow konsumentow njeźłu. Shromadne hospodarstwo a druźstwowne hibanje matej so spěchowaćz a ludźo maju so sa njo pschejimać. Dalši rěčnik knjes Hirschmann, wjednik pschedstajenja ja wobhladowarjej zentrala konsumskeho towarstwa w Barlinje, kotraž posłuži wulkotny powschitkownty napohlad. Sćinjeny tu tohorunja pohladaćz do pjekarnje a konditornje. K tomu pschisamknje so Hamburgska zentrala „Einkracht“ w Essenje. Tu sajimuje wobšerje wulka rěsarnja a dźěłarnja kofeow. Wo Duisburgskej zentrali posłuži so shromadny napohlad. Pjaty dźěl pschinješe hišćenje wobrazy wo zentralach w Kasselu, Kölnje, Mannheimje, Drjezdźanach, Halle, Minchowje atd.

W lěcze 1910 mějachu konsumske towarstwa w Němskej 1 160 000 zobustawow, 1910 hižo 1 692 000, 1920 frocze so liczba na 2 714 000 a 1925 na 3 500 000 zobustawow. Wobrot konsumskich towarstwow wuczinješe 1910 304 miljonow, 1924 538 miljonow a 1925 710 miljonow hriwnow.

K dodawkej sjewja so hischcze rjane wobrazy wo jěsbje do potnóžneho kraja z jeho krasnymi górskimi wobrami a schumjazymi rěčkami. Też Hamburgski pschistaw z Alsterom wokžko worschcheni. Po někotrych reklamowych filmach zwjedźa wobytowarjo pohladaćz do dźěrzajeje wocžerstwjernje w Hafftrugu pschi Narańskim morju.

Dalše pschedstajenja hu dźensa pónjdźelu pop. w 4 hodź., njedźelu dop. w 10 hodź. a bliskiu pónjdźelu pop. we 4 hodź. w Centralnym dźiwadle.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Na łopjeno 8 wikowanskeho registra, nastupajo kommanditne towarstwo **G. E. Heydemann w Budyšinje**, hu dźensa zapisane: Prokura Korle Wiganda je zastoła. Prokura bu spožčena bankowskemu sastojnikej Eugenej Berndtej w Schěrachowje. Wón šmě towarstwo jenož ze druhim prokuristom zhromadnje zastupować.

Hamtske sudnistwo w Budyschinje.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schirowa powěsć wo wjedrje za jutrischu wutoru:** Symno, zamróčeno, nowy snjeh je możny, symo po zyłej Europje, też w Jendźelskej.

*

Saksta zentrumska stronа je njedźelu w Drjezdźanach swój porjadny sjězd měła. Sjězd je rosprawnu wo krocželach na wědomje wzał, kotrej je krajne pschedsydstwo k wotstronjenju pischerjiwowustawnych postajenjow sakst, jezmiskeho wólbneho prawa cyniło. **Do pschedsydstwa** hu so **wuzwolili knjezerjstwowy radźićel św. dr. Flügler** jako 1. pschedsydu, **měschczanski radźićel Brugger w Budyschinje jako** 2. pschedsydu, **sarjadniski sekretar Müller w Drjezdźanach jako sapisowar a hapytnik Träntner jako pokładnik. Sa pschichodne němskostatne wólby je so jako nadzolny kandidat knjezerjstwowy radźićel św. dr. Flügler postajił.**

*

Swjazk metallowych dźěłaczerjow je nowy rozrisnyk wuzwuh wotpokasał, dokelž mjeda, kotruž hu dźělodawarjo pschiswoliłi, grathdźěłarjow njemóže spokojić.

*

W Düsseldorfu je we wólbnej zhromadźizne sapósłanz Guerard rjekł, so stej zentrumska stronа a republika je sobu zwjazanej. Zentrum njeje so jenje pschi wojowanju pischerjiwo sozialdemokratiji wobdźelił. Njerozumny je, schtóž nochze na najpóhlnischu stronu dźiwać a pschecziwo woli dźěłaczerjow knjezej. Wěrje je, so po rosdźělenju prawizmneje koalicije wobcežnosće po wólbach nastanu. Na to rěčnik na wažnosć pschichodnych wólbow sa katolikow pschenđże. Sa katolski lud wo najzwjezsche kubła dje. Wobłabjeny zentrum jenje konkordat njedozpije. Sa wobstacje němskeje republiki njeje žaneho stracha. Dyrbi so jenoj sobu dźěłacz. Hdyž so poradźi, wojowarjestim zwjazkam so zhubicz dacz, potom móże so tež zwjazk němskotaneje khorhoje rospuschczicz. Najrjódzy dyrbi zentrum na to myslicz, so dy so zwjazk němskotaneje khorhoje sozialdemokratiska słupina njeslecziła.

*

Mjes Nordlingami a Wemdingom chajtsche cżežiły automobil Nordlingiskeje piwarnje hišćenje psched pschijědzazym cżahom pschez żelezniski pschechod pschecżecz. Wón pak do lokomotiwy zawadźi a so do cżista rozbi. Automobilowy wjednik so hnydom mori, mjes tym so pschewodźeć někotre hodźiny posdźischo wumrje.

*

Mjes Lenggriesom a Fallom w Awstriskej póstskeho agenta Karla z Falla je schtyrjomi kulkami we hłowje a wutrobje morjeneho namakachu. Karl bě pjatk po mjedwe pjenjezy do Falla schoł a bě 14 000 hriwnow dóstał, z kotrymiž pak so njeje domoj wrócził. Rubjeznemu mordarja njejsu hischcze wutrěbźili.

*

Psches Schwedsku nowa symna zólma cżehnje. We Schwedskej mějachu njedźelu 25 stopnjow symy.

*

Pažaržska parna woy „Duvert Lee“, z kotrejž so 114 puczowarjow wjesesche, je pjatk wjeczor pola tap Codpschi amerikanskim brjohu na skały saseła. Hacz dotal njeje mózno było, puczowarjow a wobkhadku wulkhowacz. Wulkhowanske cżołmy so dla zymnowazeho morja njemóża k tomu pschibliżicz.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija“. Wšitcy naši swěrni spěwarjo a spěwarki so do spěwanskeje hodźiny jutše wutoru wjeć. $^1/_2$9 hodź. w „Kat. towaršownji“ prošuja. Nimo našich přeco swěrnych spěwarkow su nam hišće wjacy, wosebje pak mužske hłosy, jara trěbne! Předa. a dirig.

Budyšin. „Bjesada“ skhadźuje so kóždu pónjdźelu w Serb. kofejowni.

Bukecy. „Radosć“ změje *srjedu*, 14. t. m., spěwanje. Wučenje prawopisa; přinoški so zběraja. — Njedźelu, 18. t. m., wjeczor z dypkom we 8 hodź. wotměwa so lětuša hłowna zhromadźizna pola Stangec. Hosćo su nam wutrobnje witani. Předs.

Delnjołužiska Maćica Serbska změje swoju hłownu zhromadźiznu štwórtk, 15. měrca, popoldnju wot 1—3 hodź. w Khočebuzu, Berlinerstr. čo. 114. Dnjowy porjad: 1. Powitanje; 2. rozprawa dla předatych knihow, 3. rozprawa pokładnika, 4. wobzamknjenja. — **Wšitcy** Serbja hornjeje a delnjeje Łužicy su nam też jako hosćo wutrobnje witani. Předsydstwo.

Hodźijske serbske towarstwo zeńdże so njedźelu, 18. měrca, popold. w 2 hodź. w Eignerec hosćenc k swojemu prěnjemu porjadnemu towarstwowemu zeńdźenju. Porjad jednanjow je zajimawy a bohaty. Wočakujemy wšitkich swěrnych Serbow a Serbowkow, kiž su hižo přistupili a też wjele nowych sobustawow. Hodźijscy a wokolni Serbja, Was wutrobnje witamy, pójće do koła jednoty, lubosće a skutka. Zarjadowny wuběrk.

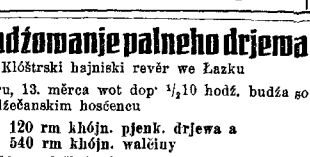
Khróšćicy. „Jedn. Sokoł“ ma kóždu wutoru wjeczor we 8 hodź. na šuli zwučowanje. Načolnik.

Ralbicy. „Jedn. Sokoł“ změje jutře wutoru wjeczor we 8 hodź. zwučowanje. Dokelž mamy so na swjedźeń přihotować, kiž ma so 22. haprleje wotměć, je winowatosć kóždeho, zo so wobdźěli. Nowe sobustawy su nam lubje witane. Předsydstwo.

Tydźeńska skhadźowanka a wědomostna zabawa sobustawow **Maćicy Serbskeje** je kóždu **pónjdźelu** nawječor wot 6—9 h. w Serbskej kofejowni w „Serb. Domje“ (w małej stwi).

Za Prašskich spěwarjow. Spěwarjo nawječorneje Łužicy maja wutoru (13. haprleje) wažnu pruhu we Khróšćicach pola Wjenkec. Započatk w $^1/_2$8 hodź. Njech wšitcy přińdu. Sćěhowace spěwy su definitivnje postajene: Zorja — čo. 1, 14 a 16; Wulka Luboš čo. 6, Dobry Wječor čo. 26, Towaršny Spěwnik čo. 179 a 180 a hymna (Rjana Łužica). Štóž je tele dowuknył, potom dalše tři, prjedy wučinjene. Naš koncert budźe pónjdźelu (9. IV.) wječor we wustajeńcy a budźemy z druhimi słowjanskimi hosćemi hromadźe skutkować. Tuž poslednje tydźenje hišće pilnje wuknyć. Dirig.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Běrnjerecach. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje. —

Allgemeines Konversations-Lexikon in 8 Bänden

Gelegenheit für ein **Gratis-Exemplar!**

Zur Einführung gehen wir eine vollständige Auflage unseres gegenwärtig neu erscheinenden großen Konversations-Lexikons an die Leser dieses Blattes gratis ab, wenn der anhängende Gutschein innerhalb 10 Tagen an uns eingesandt wird.
Wir berechnen für diese Gratis-Exemplare nur einen Papierzuschuß von 20 Pfg. pro Lieferung (Jede Lieferung hat durchschnittlich rund 64 Seiten Umfang und enthält etwa 22 ganzseitige Bildertafeln, sowie über 230 Textabbildungen usw.) und die Portospesen, im übrigen ist es

vollständig gratis!

Irgendwelche sonstige Bedingungen werden an die Lieferung nicht geknüpft, auch keinerlei Nachzahlungen oder dergleichen gefordert.
Das „Allgemeine Konversations-Lexikon“ erscheint vollständig neu und aktuell bearbeitet in 8 starken Bänden von je 800—900 Seiten Umfang in dem großen Format 20,5×29 cm. Das ganze Werk umfaßt über 20000 Spalten und enthält bei weit über 1,2 Million Zeilen Text über 15000 Bildwörter, über 2300 ganzseitige Bildertafeln, Karten und Tabellen, sowie mehr als 23000 Abbildungen im Text, Porträts, Pläne usw.
Es zählt daher zu den größten und interessantesten Bilderwerken der Weltliteratur und ist ein unschätzbarer Ratgeber, eine unerschöpfliche Fundgrube wertvollsten und praktischen Wissens. Noch niemals ist ein so hervorragendes und umfassendes Werk in solcher großzügigen Weise der großen Gemeinde der Wissens- und Bildungshungrigen zugänglich gemacht worden. *Niemand sollte daher ohne dieses Monumentalwerk des menschlichen Wissens sein.*
Zur Vermeidung von Mißverständnissen teilen wir mit, daß jeder der 8 Bände aus 13 Lieferungen, das komplette 8bändige Lexikon im ganzen also aus 104 Lieferungen zu je 20 Pfg. besteht. Der Papierzuschuß beträgt daher für das ganze Werk 104×20 Pfg. = 20,80 Mk. Er kann in bequemen, ganz geringfügigen Teilbeträgen entrichtet werden, ist also für jeden ganz unfühlbar. Der wirkliche Wert beträgt weit über das 10—15fache dieses Papierzuschusses, sodaß praktisch das Lexikon gratis geliefert wird.
Unsere Absicht ist es, allen den Tausenden von Angehörigen des Mittelstandes, den Beamten, Kaufleuten, Angestellten und gebildeten Arbeitern, den Aufstrebenden aller Klassen, die in der heutigen Zeit nicht in der Lage sind, für ein gutes Nachschlagewerk mehrere hundert Mark zu bezahlen, die Erfüllung dieses Wunsches für einen ganz winzigen Bruchteil dieser Summe zu ermöglichen. Wir empfehlen Interessenten daher sofortige Einsendung des Gutscheines.

Verlag für Wissen und Bildung
Verlag Friedr. Schmidt, Berlin SW 68

Gutschein Nr. 4800

An den Verlag für Wissen und Bildung, Friedr. Schmidt, Berlin SW 68, Neuenburger Str.

Unterzeichneter wünscht ü. Inseraf gratis 1 Exemplar des „Allgemeinen Konversations-Lexikons“ in 8 Bänden gegen 20 Pfg. Papierzuschuß pro Lieferung und Portovergütung. Weitere Verpflichtungen irgendwelcher Art gehe ich nicht ein.

Name u. Beruf: .....

Genaue Adresse: .....

Anbei Rückporto für Antwort.

Přesadźowanje palneho drjewa

Kłóštrski hajniski revěr we Łazku

Wutoru, 13. měrca wot dop. $^1/_2$10 hodź. budźa so w Smjerdźečanskim hosćencu

120 rm khójn. pjenk. drjewa a 540 rm khójn. walčiny

z drjewniška wotdźěl. 4 při puću z Lěsneje korčmy do Jitrowa za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawać.

Hajniske zarjadnistwo

Wysokosnošene, rańopruske **kruwy** też z čelatami a małe jałojcy ma tunjo na předań

Grems we Wukrančicach.

Spěwarske němske a serbske kartki a dary ke konfirmaciji

Moritz Welser w Budyšinje

założ. 1832 na Zitnej hasy čo. 5.

Łožowe damasty

běłosmuhate nawoblečenja, łožowe plachty, najl. wupjerki pisane łožowe nawoblečenja kupujese jara tunjo pola

K. Erler w Budyšinje

na Zitnych wikach čo. 11 znanpřeča hosć. „Złoty hwězdy“

Jutrowny hoc

so do małeho ratarstwa blizko Budyšina pyta. Poskićenja pod **D 99** na wudawarju „Serbskich Nowin“

Ratar

so pyta, kiž chce 12 lět stareho hólca (zyrotku) za swojoho wzać. Poskićenja pod „D 100“ na wudaw. „Serb. Nowin“

Sućelna kruwa

je na předań we Łomsku čo. 9b pola Minakała

Na dnju 8. měrca wotwoła Bóh luby Knjez swojeho swěrneho służobnika, našeho dołholětneho dušepastyrja

knjeza fararja

Korlu Augusta Sykoru

nahle ze swojeho spomožneho skutkowanja za swoju cyrkej k sebi do swojeho njebjeskeho raja.

Minakałska wosada, kotrejž je drohi zemrěty přez 36 lět z přikładnej swěru a ji wěnuje cyłu swoju móc służił, steji hłubokohnuta při jeho marach. Wón, kiž běše sam holanski syn, je našim daloko rozprošenym holanskim wsam najdlěši čas swojeho skutkowanja woprowadźił a jim hač do kónca swěru dźeržał. Z kóždym wosadnym stawom je wón z wosebitym zrozumjenjom za jeho starosće a wótcowskej dobroćiwosću a starosćiwosću wobkhadźał; ze założenjom wosadneje diakonije je wón sebi jako přećel khudych a khorych trajny pomnik w našej wosadźe stajił.

Jeho wopomnjeće wostanje we wosadźe njezapomnite!

Za cyłu wosadu

Minakałske cyrkwinske předstejićerstwo

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowórnikow 1,50 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjeo knihičišćernja, rep. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčasnje za stajace nawěšiki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy z w rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. w w

Čisło (Nr.) 62 | Budyšin — wutoru, 13. měrca 1928 — Bautzen | Lětnik 57

Sprisahanstwo w Donecskim kraju sedi bolšewikojo wumyslili.

Bolšewikske knježerstwo w Ruskej njesmimliwemu wrjedźenju napšećeło dźe. Čim dale čim bóle so wupokazuje, so so bolšewikski system njehodźi na dołhi čas dźerżeć. Rusa je pod nim wokhudła a so njemóże z tejele khudoby a hubjenstwa zhrabać. Bolšewikske knježerstwo je so sarjeło, wukrajny statny dołh pschipóznać a je wšcho privatne samoježenje jeho wobkedźerjam konfiskowało. Tola milijardy, kotrež běchu bolšewikojo zebrali, su so bórzy rozbrojile. Statne kapy běchu za krótki čas prózdne. Bolšewikske knježerstwo je so po rjadu skoro na wšěch krajach świeta wo statne požčonki prózowało. Zyle podarmo! Wšchudże samkrjene dyrbjałki namakachu, dokelž kapitalistojo derje wědźa, so do bolšewikskeje Ruskeje wupožčene pjenjezy so ženje njebudu sadanile a so hišće wjele mjenje wrócźile. Někto, hdyž w bolšewikskej Ruskej wšchudże klasa a so wopačnoješ a njemóžnoješ bolšewikskeho systema njehodźitej dźeje potajiš a zakrywaš, wjednizy bolšewikskeho stata ludowy hněw a njespokojnosć wot zebje wotwobroćiš pytaju. Sšědźa sa winkami, kotříž pjeza bolšewikske knježerstwo podrywaju a nicža. Jako tajkich su wukrajnych inżenierow, stuparjow a technikow wuslědźili, kotrychž su wukrajne kapitalistiske towarstwa do Ruskeje pósłali. Mjez nimi je schěsć Němcow. Tjo z nich su pschestajerju „Powschitkowneho elektrizitetneho towarstwa" w Barlinje a zyle dowěrjenja hódni mužojo. Mjena tuch sajatych su: Wyschi inżenieur Goldstein, inżenieur Otto a monteur Mayer. Goldstein je 55 lět stary a hižo 20 lět pola firmy dźła. Jeho jako zyle dowěrjenja hódne, swědomiteho a rosumneho sastojnika znaja. Zyle wusamknjene je, so by so z někotrymi politiskimi pleczišnami saběrał. Zyła naležnoješ je cźim spodźiwnischa, dokelž wobstorża bolšewikskeho knježerstwa zyła hišće njeje jatna. Ruska knježerstwowa rospravna praji, so su so žebi spschihażowali wotmyšlili, jeli so by so Ruska do wójny zaschmatała, wschě techniske pschipravjenja Donezkeho kraja wupuscźiš, hač do teho cźasa pak dźełło w podkopkach po możnosći z wobschkodźenjom pschipravjenych sadźerżeć. Tjo technikojo su psched njehdże tjomi mjezami do Donezkeho kraja pschischli, so bychu tam zatwarjenje wulkeje turbinoweje pschipravy do noweje ekrafinskeje dźełarnje nawjedowali. Dźełło běchu tak daloko pokraczowałe, so dyrbjesche so we dźełarnjach bórzy dźełło sapoczeć. Direktsija „Powschitkowneje elektrizitetneje dźełarnje" je wodźerja swojeho raišcheho wotdźelenja do Moskwy pósłała, so by so wo technikich podeńdźenjach informował a kaž daloko je możne so rozjasnjenje tam postarał.

Firma Koppers w Essenje, kotraž dźerżacej wozobam we Donezkim kraju dźełaceju dawa, ma za wusamknjene, so bychu so cźile pschistajerjow w Ruskej z politiku saběrali.

Němski pósłanc, hrabja Brockdorff-Rantzau, je so sajatych pola knježerstwa w Moskwje zakročił, i kaśim wuspěchom, je njeznate. Snate je, so so wón wótreho a rasneho wusmuwjenja pschecźiwo bolšewikskemu knježerstwu wotsaja. Sajeczi su sawěrcze bjes winy, tola njeběcźiwajch teho budża znadź dyrbjecej dołhu pschepytańsku jatbu a trapne prozeżowe jednanje wucźerpjeć.

Ratarske demonstracije w Sakskej.

Pónđelu su so demonstrazije landbundowych hobitsiowow w Budyschinje, Mischnu, Pirnje a Zwikowje wotmeše. W Budyschinje so nehdże 4000, w Pirnje 5000 a w Zwikowje nehdże 10 000 wozobow wobdźeli. W shromadźišnach so na njedobazahaze schkitaze zła a na ratarstwu njepschecźelske wikowanje srěcźenja pokasowasche. W Pirnje spyta kommunistiski měschczanski sastupjeć Petters landbundowymaj rěcźnikomaj napschecźiwo rěcźeć. Jeho i wosa, na kotrymž stejesche, dele sćahnychu. S wulkej prózu so poradźi, roshorjene cźrjódły sašo do cźasa srjadowacź.

Kdy budźa nowowólby do němskeho sejma?

W žobotnischim pohđeđnju finanzneho wubjerka württenbergskeho hejma je statny president dr. Bazille na podstoku napraschenja pola němskeho knježerstwa zdźělił, so je němski president dwólnikow, jeli so by so nusowy program dowuradźił, nehdże w **prénim tydżenju hapreje wukas wo rozpuschczenju němskeho hejma podpisaci.** Potom by němske knježerstwo **nowowólbu na 13.,** abo schtož so bóle wernosći podobne bycź sda, na **20. hapreju** postajiło. Tola hakle tónj měrza hodźi so z wěstosću pschewidźecź, schto so stanje. W finanznym wubjerku su politiske stronу po hłownej wězy wo tym sjena byle, so dyrbja so krajnoješmske a němskoješmske wólby hromadu położiś z wumenjenjom, so smeja so němskoješmske wólby w meji a niz posoźisco.

Poisdamske warnowańske znamjo.

W Potsdamje su njedźelu měschczańskich sastupjerjow wuswolili. Tale wólba so jako „generalna pruha" sa pschichodne němskoješmske wólby wobhladuje. W Potsdamje, kotryż bě dotal jako monarchistiska twjerdźizna znaty, su sozialdemokratojo najwjetsche dobyeże sćinili. Pornjo poslednjej wólbje w lěcze 1924, kotrejež wunoschk je w spinkach pschisłajeny, su dobyli sydłow:

němskonazionalni 16 (19 w lěcze 1924),
sozialdemokratojo 14 (5),
němska ludowa strona 3 (3),
komunistojo 2 ((3),
němskosozialni 0 (2),
demokratojo 1 (2),
zentrum 1 (1),
reforma semje 1 (0),
wikowanje, pschemysło, rjenża worschta 5 (6).

Rozrisacy wusud za knihićišćerstwo.

Towarstwo němskich knihićišćerjow wosjewja: Tarifowe zentralne wurunarstwo je njedźelu rosrińcźo wusud wuprajiš, po kotrymž so tydźeńska najwjetscha msda wot 1. hapreje z 52,50 na 56 hrimnow powjetschi. Wobej stronje matej so hač do 17. měrza wuprajicź.

*

Konferenzy župowych wjednikow tišoch tarifowych pomocznikich swjatkow knihićišćerstwa su rosrińcźo wusud wotpokasale. Pschedsydstwa tišoch pomocznikich swjatkow su tomule wobsamknjenju pschihłosowale. Dźełodawarjo njeju hišće swoje stejischcźo k rosrińcźenemu wusudej wosjewili.

Kónc strajka metallowych dźełaćerjow w Barlinje.

W njedowej swadźe mjes swjatkom Barlinskich metallowych industrialnych a swjatkom němskich metallowych dźełaćerjow je so rosrińcźo wusud z 10. měrza 1928, kotryż je so pod pschedsydstwom wurunarja sa Wulkobarlinski wokrjeż wuprajił, po stawje 186 wukasa wo wurunarstwu z 30. oktobra 1923 w sjawnym sajimje jako wjasazy wuprajił. Dźełaćerjo su na to rosrińcźo wusud pschijeli.

73 miljonow hriwnow deficita w Pruskej so zaruna.

Hłowny wubjerk pruskeho hejma je pschedběżne wuradźenje wo hospodarstwje powschitkowneho finanzneho sajadnistwa słóncził. Finanzny minister dr. Höpker-Aschoff pschi tym dźěli, so móże so pruski defizit na 1928 we wyschkosći 73,6 miljona hriwnow do runowahi stajicź, hdyž so k tomu 40 miljonow hr. z předawšnich wubytkow nałoži a hdyž so dawki po wyschšim wobličenju němskeho stata do słicźbowanja sastaja.

Minister porok wotpokasa, so so Prusku na njedobazahaze waschnje sa gmejny stara. Dale minister žadanje sjesda němskich městow na powjetschenje kommunalneho podsćěła z dalka chěźneje danje a pschemeńenje finanzneho wurunarja zdyła jako w tu chwilu njemóżne wotpokasa. Finanzne wurunarstwo dyrbi hišće lěto placźiš. Też so njentóża provinzialne pschidawki sa twarjenje dróhow dźiwajo na pschichodnje dochody provinzow powjetschicź.

72 miljonow hriwnow za cyrkwje w Pruskej.

Hłowny wubjerk pruskeho hejma je knježerstwowy sakonjowy nacźišk wo sarałerskej mšdze z někotrymi wažnymi pschemeńenjenjemi finanzneho waschnja dowuradźił. Po knježerstwownym nacźišku dyrbjesche so evangelskej krajnej zyrkwi 43, katolskej zyrkwi 17,6 miljona hriwnow na 1928 jako statny pschibjerk sa farsku mšdu dacź. Hłowny wubjerk pak je tule summu sa evangelsku zyrkej na 51, sa katolsku na 21 miljonow hriwnow powyschił. Sdobom je so knježerstwu połnomóz dała, płacźiwosć tehole sakonja hacź do skónczenja sliczbowańskeho lěta 1930 podlešchicź. Zarorjo po tymle sakonju mšdu knježerstwowych radźicźelow dostanu.

78. narodniny presidenta Mažaryka.

President franzowskeje republiki je cźeskosłowakiskemu presidentej Mažarykej k jeho 78. narodninam tónle telegram pósłał: „Pohnjaju Waschej exzellenzy swoje sćiwe žohnowanje pschi składnosći Waschich narodninow, kiž so žohnowny, so móżu wuras swojich najwutrobnischich sacźuczow wobnowić. Gaston Doumergue."

Pschetworjenje ministerstwa w Prahy?

Ministerski pschedsydźa Schwehla, kotryž so hižo mnohi dołho njeje twjasy pschi žanej ministerskej radze wobdźelił, pjeza bórzy swoje sastojnistwo stoji. Jako jeho naslědnik so krajskatanski minister Udźal abo komorny president Malypeter mjenuje.

Měrcski swjedźeń we Winie.

Sozialdemokratiska strona je njedźelu 80lětny dźeń Winskeje měrzskeje revolucije na zentralnym pohrjebnischcu wošwjeśiła. 5000 cźłowarjow a wotwójskuzow so z 80 cźerwjenymi khorhoscheni psched rowami měrzskich padnjenych zhromadźi. Ti wopomnjeńske tasle so pschi staroj radnizy, pschi zentrali wobnjowje woboty a na Michalskim namješcze wotkrychu. Jena nja napismo: „Psched hrodownymi wrotami so 13. měrza wyschschi wobnjotjerjowa Jan Pollet se śmjertnym strachom za swoje kamsne žiwjenje sapowědźi, z kanonow do ludoweje cźrjódły stšeleć."

Wólby do pólskeho senata.

Pschi njedźelskich wólbach do pólskeho senata je so mjelo 111 sydłow wobhadźicź, z kotrychž 93 wotrjeżam a 18 krajnej liścźinje pschisłuschcha. Wólby su powschitkownje směrom wotběžale a na wobrazu, kotryž su hjemske wólby wutworile, malo pschemeńenja. Po prénich wólbnych powěsćach je knježerstwowy blok sašo wulki wupěch dozhił.

Po dosłónčnym wunoschku senatowych wólbow je Pilsudskeho dobyeże pschi senatowych wólbach hišće wulkotnische dyžli pschi žeńskich wólbach. Pschi nich su dostali:

knježerstwowy blok 50 (dotal 0),
narodne mjeńschiny 19 (dotal 28),
bloka prawizn hromadże 18 (dotal 68),
sozialistojo 11 (dotal 7).

Druhe mandaty su so na mjeńsche stronki rosdźělili, mjes kotrymiž su też kommunistojo jedyn senatowy mandat dobyli.

Marschall Pilsudski w nowym žeńnje twjerdu wojetschinu njesmeje ani ju njepotrjeba. Won może za jedyn dźeł swojich womyslenjow lěwizu a sa druhi dźeł prawizu se swojej stronu swjasacź.

Hornjoschlesiski sapósłanc Korfanty je so swojeho mandata w Katowiskim wokrjeżu wotrjekł.

Manifestazija rumunskeho žeńna sa ministra Titulesca.

Rumunski žeńn je jenohłósnje wobsamknył, wukrajnemu ministrej Titulescej w Genfu adrežu dźaka a solidarnosć zyłeje Rumunskeje z jeho cźinnosću, wobsebje kaž daloko sakitanje ratarskeje reformy nastupa, wuprajicź. Sapósłanzy stejo se schumjazym pschiklaskom namjetej na pósłanje žohnowańskeho Titulescej pschihłosowachu.

Zwjazk Ludow dyrbi jendźelsko-egiptowsku zwadu wurnnać.

Jendźelski stwonkowny minister Chamberlain je rjekł, so Jendźelska Swjatk Ludow sa rosrińcźeneho žudnika powoła. Swjatk Ludow by měł samo městna sa jendźelske wobsadki w Egiptowskej postajicź. S tym Jendźelska Swjatkej Ludow wulke dopokasmo dowěrjenja da. Praschu pak žo, hacź smeja Egipcźenjo runje tejko dowěrjenja k Swjatkej Ludow. Hacź dotal je so pokasało, so žebi njeswěri, pschecźiwo wulkostatam sakrocźicź, so pak zhabym statam swoju wolu nanuśuje. Egipcźenjo njebudża z tym spokojom, so so egiptowske městna sa jendźelske garnisony postaja, žadaju žebi, so jendźelske wójsko z Egiptowskeje mucźechnje.

Jendželske změrowace powěsce.

S Arabiskeje žo hischcże pschezo žebi napschecziwo rěčazje powěsce rozschěrjeja, kotrejž jatuny pschełhład wo woprawdźitym położenju njepodawaju. Mješ tym so „Morning Post“ na podłožu powěsćow se Syriskeje **pschedstejaza offensiwu 18 000 Wahabitow na Sajordansku** powě, žo w „Times“ kóždy woprawdźity strach w Arabiskej pręje. „Times“ w sawodnym nastatoku wo **„zjornowidźajcych powěsćach“ ſ Arabiskeje** pischu, kotrejž žu žo dla njebospałka dowěrjenja hódnych powěsćow rozschěrike. Jedna žo pjecza jenož wo namjesne swady, kotrejž žo se wschełakich stronow jako hórske pschedstajeja, hacž woprawdźe žu. Wo pschedstejazej wójnje Jendželskeje ſ wahabitiskimi fanatikarni žo njemóże rěcześ. Jendželske wojerske mozy žu jenož nusowane, pschećiwo njepschestawažnym namjesnym nawalam **„wóste policajske naprawy cźinić“**. Njerozumne pak je, tele podawki jako thutne wobrozenje měra w blikkim ranschim kraju pschedstajeć. Na tole wudawanje pak žo kaž **na namóżny směrowański połpyt połłucha**, hdyž žo sdobom w „Daily Telegraphu“ Reuterska powěsć ſ Basry cźita, po kotrejž stej žo pschi poslednich srażenjach sažo dwě jendželske lětadle wottsělikej. Schtyri lětadła žu ſ operacijskeho sejwieranischcza w Uru w Khaldejskej wulecźake a žu stanate lěhwo Jowarinskeho spłaha něhdże 60 mil ſ połodnju wot Basry nadpadke, a jenož dwě lětadle stej žo wrócźiłej. Jedyn ſ lětarjow, kotryž je pomucźeny byk, ſ semi pschistajicź, je pak žo wuthowak.

*

W blikkosći wažneho Koweitskeho pschistawa pschi persiskim salowje nětkole pódła lětadłow 1000 jendželskich namórskich wojakow a nětkotre tanki stej. Kolonialny minister Amery je wospjet na to pokasał, žo žo wschě trěbne wojerske pschihoty ſ wotrażenju Wahabitow, ſ njesołow statow cźinja, kotrejž pod jendželskim schfitom stej.

Malta jako ſamostatny jendželski dominion.

Kupa Malta w Srjedźozemskim morju je žo jako ſamostatny dominion Jendželskeje pschipósnała. Wona smeje pschichodnje ſamtzneho diplomatiskeho sastupjerja we Londonje.

Sstežnje ſa kommunistami w Grichiskej.

W Grichiskej nětkole ſa kommunistami gtedża. W Sſolunju **žu** 17 kommunistow sajeli, mjes nimi burschneho sekretara Parwanitatija. Kommunistam žo porokuje, so **žu** do **poslednich komplotkow** mazedonskeho revolucionarneho komiteje saschmatani. Sajatych dhežża na kupy egeiskeho morja wuhnacź. Ssolunišy kommunistojo **žu** gewerneurja namolwili, so dyrbi sajatych puschcźicź. Hroja je strafkom, jeli to žo jich žadanje njedospołni.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutora, 13. nalětnika,

Arnošta — Eufrazyje.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1“.

† 1921 Jurij Rězak w Bělšecach, přikładny **nadobny a** zrźělany serbski kubleŕ. — Wón běše krakowski serbski burr, kajkiżkuli bohuźel jara wjele nimamy, kiž swoju rolu lubowaše z cyłej wutrobu, kotruž je hladał kaž maćeŕ swoje dźećatko, kotruž je wobdźěłał ze wšej swěrnu čas žiwjenja **a** swojim potomnikam zawostajił, kajkuž běše jo namreć po swojich wótcach. Swoje kubło předać a do města čahnyć, zo by tu — jako lěni rentier! — wot danje žiwy był, to by mět za najwjetši hrěch. Ale po swojej roli khodźić, dźěłajo wot ranja hač do wječora, jako wotrocźk Boži, hewak nikomu poddany, druhich z Božim khlěbom nasyćujo, swój serbski lud we wutrobje nošo, za njón so starajo ze šćěrdriwej ruku; to běše zbožo a cyły zamĕr jeho žiwjenja. Njeje so nikomu lišił. Měješe serbskeho sobjewědomja! — Z kajkim kralowskim serbskim burom běše Jurij Rězak,

1919 jedna so bjez wulkeho zrozumjenja za serbsku wěc na sakskem sejmje.

1921 † kubleŕ Jurij Rězak w Bělšecach.

1902 † Arnošt Foerster, njesebićiwy předsyda serb. towaŕstwa „Cornobóh“ w Drježdźanach.

1887 † administrator Jurij Nowak w Radworju.

1921 wulka serbska ludowa zhromadźizna w Radworju z přednoškom Pjetaša-Delenka.

1859 * praelat Mikławš Žur we Worklecach, dołholětny sekretaŕ Maćicy Serbskeje. —

Spomjatkuj sebi přisłowo: Štož měrc wuwabi — hapreja zaćeŕi!

Njech će prašam, brězyčka,
Knježnička ty běła,
Štoha twoja maćeŕka,
Hišće dobroh' dźěła?

Zemja, moja maćeŕka,
Židu předże lutu,
Zelenu mje wobleka,
Zelenu kaž rutu.

Brězyčka ty zelena,
Praj, što maš nam kazać?
„Hotuj trawu, holička,
Njedaj pak so ćazać“.

Handrij Zejleŕ.

*

— **We wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 747, hygrometer 0, thermometer we dnjo —1. Dźenża rano we 8 hodź. barometer 746, hygrometer 0, thermometer we nozy —6. Wuhladny na mało žo pschemeńnjaze wjedro. — Měrza hrosnu schebźiwu brodu pschez wokno tyła. Niż jenož pola nas, ně po zyłej Europje nimale, šachhódża kruta tschěšnarja. W Jendželskej mějachu, wobsehje w połnóžnych stronach, hórsche šněhowe mjeczele hač loni w dezembru. Na połnóžnym morju strašchne raťsche wětry šachhadźeja. Na Balkanje a we Wójwodinje (syschi Adriatiskim morju) njedźelu žołosline šněhowe mjeczele zyghnowachu. Po zyłej Češkej a Morawskej je žo wjele šněha naschło. — Niczo hač dotal na to njepokasuje, so symiczka borzy popuschći. Schkleiza pokasuje na wobstajne wjedro. Wyschina nad połnóžnej Europu je šyrina. Pod jeje wusowm rozcźahuju žo niżiny nad połoiskej Europu. Wo dnju drje na štónzu wobtrawuje, ale w nozy ja to cźim kruczišcho mjerznje. — Justje štyrjedu khodża štónczko 6,20 hodź. a khowa žo we 6 hodź. Měsaczk schadża po połnozy 1,45 hodź. a khowa žo dóp. 9,37 hodź. Justje stupa měsaczk do poslednjeho bertlika.

* *

4000 ratarjow protestuje.

Satiki ratařiki swjatk bě wobsamknył, so maju žo burje w jenotliwych wokrjesach póndźelu ſ sjawnym demonstrazijam sećz. Tohodla thromadźichu so burje wokrjesneho swjatka sa Budyschin wczera popołdnju ¾3 hodź. w sahrodze hoscźenza „Albertsgarten“ w Budyschinje. We nimo měrny bohatej liczbje pschikhwatani burje mějachu w runinej sahrodze ledy ruma. Burje njeběchu žo wulkeho šněha nabojeli, jednasche dźe žo wo snižene wyschich dawkow, płacźiłnom sa milinu a podružny dawk. Po tym hacź bě ratařiki rada Richter-Lutowczanski porěcźał, mějesche žo demonstrazijki cźah sestajecź. Alfabetiizy wuwolachu žo jenotliwe wjsy, kotrychž wobdźělnizy wopuschćeschu sahrodu pschez wulkhod, kiž na Tšelańsku dróhu wjedźe. Na to cźehnjechu po Sedanskej dróhy rumi měru na finanzny hami. Mjes tym, so demonstrantojo na dworje cźakachu, poda žo wubjerk ſ wjednikej finanzneho hamta, so by ſ nim jednak wo prajschach, kiž ratarstwo dźenża najbóle cźischcźa. Do wubjerka pschischcza sedźewonaziy knježa: Richter-Lutowczanski, ſ Boyberg-Wulkowjelkowski, Pěrsch ſ Bórka, Kschižan ze Małeje Prahi, Wenzl ſ Bronja, Ssmoła ſ Leschan, Korla Schołta ſ Trupina, Heinlka ze Schefez, Pauffer ze Kadlobjeje, Mager ſ Wjelkowow, Heinrich ſ Wittichez Drjewinjy, Wjesaŕ ſ Bukojny, Israel ze Salomja, Schołta ſ Rakez, Robel ſ Komorowa, Michaŕ ſ Khemberka, Schołta ſ Wobkramcz a Zyž ze Stróžischcza. W cźahu běchu zastupjene něhdże 250 wjsow. Wot finanzneho hamta cźehnechu demonstrazija wótcźo po Tšelańskej dróhy na hamtske hejtmanstwo. Bjeschkónczny cźah, kiž běsche ſ dołha pschez 3700 ratarjow sestajeny, sbudźi wulki saćzischcź. Po tym hacź běsche žo ſ hamtskim hejtmanstwom jednako, hdyžsche žo cźah po Khježorskej dróhy, pschekroczibschi Zitne wiki, po Rózowej haźy dale ſ milinarni. Po trótkich jednanzach wrócźi žo wubjerk a cźehnjesche na wjerschku protestowanych po Kamjenitnej hasy horje na Tšelnik, so by žo tam wupsech jednanjow wojjewił. Dokelž běsche cźah pschez schtwórcź hodźiny dołhi, pominu žo rjana khwilka, prjedy hacź běchu wschitzy pschikhwatali. Tak běsche nimale 5½ hodź., prjedy hacź mózesche žo Richter-Lutowczanski *ſkowa jimrcź*. S wulkej napjatosću pschihladowachu wulka ſyła ludu rěcźnikej, kiž ſ thromadźenym ſ hałkowe dele rěcźesche. Rěcźnik praji něhdże sćěkhowaze: Dźakuju žo wam wschźem, so seše njedźiwajcy wulkeje symy w tak nimo měrny nahladnej liczbje pschikhwatali. Mješe nam lohko było, so dyrbjachmy ſ taźkimi srědkami nasche žadanja sastupowacź a naschich ratarjow k demonstraziji nemotiwacź. Wědmy pak ſ tonnu nusowani, dokelž nochcychu nasche jednanja dopjelnicź a próstwy wuslyschcźeć. Mo chcemy widźeć, ſ kónczne skutki. Sa to wojowacź je nasche dobre prawo a my njesastanjemy prjedy, dokiž nam njetwórzbschcha. Nascha dźenżnischa demonstrazija dyrbi wohawdźicź wschěch thych, kiž žo nas hischcze sdaluja. Dze wobmjesowaneho cźasta mózachmy nasche próstwy jenoh krótko pschednjesećz. Wosobny, kotrymž žmy nasche žadanja pschedpokožili, nimaju winy na hubjenstwje, kiž w naschim ratarstwje knježi. Woni dźe žu jenaj sastojnym stata a cźinja žwoju winowatosćz. Wot wjednikow finanzneho hamta a hamtskeho hejtmanstwa je žo nam prajiło, so je jim nusa nemskemu ratarstwu dołcź derje stata a so je staroscźu do pschichoda shladuja. Woni nimaju žanehu prawa, jim pschednjesene próstwy pschisiwolicź, chcedźa pak žo sa to postaracź, so žo žadanja ratarjow w Dyježdźanach a Barlinje spěchuja. S pschedstejicźerstwom milinarnje njejsu mohli jednacź, dyž pak žo na thromadźizmu próstwy wyslyschli, kiž budże pschichodny schtwórtk a žo mjes druhim też ſ jim pschedpołożenymi žadanjemi je strony ratarskeho sabéra. Njebudu pak žo wobstejnosće pola nas połépschiło, potom wjednistwo ratarstwa njemóże dleje samulwitosći na žo wjacź. Tudy thromadźeni ratarjo ſ Budyschke wokolinu žu dźenża pokasali, so maju **móz**, na kotruż ma knježerstwo w pschichodze dźiwacź. Dźakuju žo wam hischcze jónu, so sese hacź do kónza wutrali.

Thromadźeni wunjeschu ſ cźešći Němskeje tschikroćnje hława a wuspěwachu prénju ischnuzku němskeje hymny.

S tym skónczi žo demonstrazija, kajkejež Budyschin ledy pomni.

*

— **Cźestne wusnamjenjenje.** Južnoskowjanska Macźiza Serbska w Nowym Ssadu je knjesa hłowneho redaktora „Serbskich Nowin“, Marka Ssmolerja, **ſa swojeho** cźestneho **žobustawa pomjenowała**.

— **Direktor Budyskeho měschcjanskeho dźiwadła Irmler nahle wumrěł.** Dźenża wutoru rano w 4 hodź. je direktor tudomneho měschcjanskeho dźiwadła, Irmler, ſ Božej ruczku sajaty nahle wumrěł. Semrěty je žo 14. nov. 1879 narodźił a stejesche tak w 49. lěcze žiwjenja. Jara je jeho w poslednim cźasu cźežnika khorosć jeho dźiwoki, kotraž w měschcjanskej khorownj cźežko thora leži a na sahorjenje mołhoweje łóžki cźežpi a staroscź a bojosć wo žiwjenje lubowaneje dźiwoki stej drje jeho žiwjenju mjesu stajiłej. Semrěty sawołtaji mandżelstwo a **žyna**, kiž hischcze do schule khodźi. Direktor Irmler ma

Herčine potajnstwo.

Roman.

24] (Pokračowanje.)

„Nimam mloka wjazy,“ wona dźesche, „a mój maly wumĕra ſ hłodom a se jymu. . . . Ach, ujeje ſmilnosće na žiwjenje! . . .“

„Njesadwěrljujeze!“ znapschecźiwi Herta. „Ja wscho wobstaram, schtož je trěbne, jo hych waš a wasche dźeco wožiwiła a pożywiła. . . . Nimacże žuržodki, kotruż mohła nakupowacź pohłaci, schtož je wam nuzne trěbne?“

„Haj . . . . macź Surlowje . . . . Ta bydli nam znapschecźa, ale njejsym ju wot wječerawscheho wjazy widźała; khudši ludźo žu dźiwischi a hłódnischi hacź wuwutlene wjelki . . . maju pśched sobu strach.“

„Dochakajcze sćěrpnje; ja ju sawołam.“

Herta sawali dźeco do žwojeje kapizy a połoži jo pschi pódła macźerje, kotruż se žwojim płaschczom pschikry; potom dźěsche staru žuržodku pytacź, kiž pschi jeje kołworiku drěmnazu nadeńdże. Wuhladawschi stotak stojesche jara bórsly na nohomaj a cźerjesche, schtož mózesche, mloko, žiwnosć a drjewo nakupowacź.

Herta wvrćeji žo ke thorej. Dźeco bě žo zhrĕło a wuzło; macź hladasche spschchana na mlodu holcźku.

W tutom ſ cźerpjenjom wohidźenem wobliczju mĕnjesche knježna ſ Maurpie ryzy žwojeho wuja spósnacź, schtož jeje žobuzležnosći jenoh hischcze sporjesche.

„Wy rěkacze knjeni Finoel?“ woprajscha so žónczinje se strachocźiwym hłosom.

„Haj . . . Rosa Finoel“, schepłasche mloda žónka; „wy pschikhadżeze drje po nadawku dobroczińskeho towaŕstwa?“

„Wot někoho žym k wam pósłana, kiž je wo waschim cźerpjenju a staroscźach słyschał a chże je wołóźicź.“

S hórkosću khchiwi so Rosy Finoelowej huba.

„Moje cźerpjenja a staroscźe! . . . A schtó, prajeze mi jenoh, mĕko žo na žwĕcze hischcze mojich cźerpjenjow kedźbu mecź?“

Herta wuhibny žo jej ſ wotmołwu a prajesche jenoh, so žebi jeje dobroczeji pschesche njesnaty swoštacź; na to žandżeli thora žwojej woczi ſ muczźnym, jednorakim wurasom.

„Stónczinje mješe mi to tež wschło jene bycź“, wona schepłaschesche . . . „Schto saleji mi tola na jeho mjenje? . . . Mi je wschitko, wschitko jene, jenoh so by mój žynk njewumrĕł . . . Ja . . . ja žym tak muczna . . . ow, na žmjercź muczna! . . .

Khowa žwoje ko jej na sahłowki a nĕkajka womora ju wobja. Herta žedźejesche pschi jeje ſoju a hladasche na žuchej sesthnyjej ruzy njesbožowneje žónźeje, na wobliczo ſ wustupowazymaj lizowymaj kócźomaj a hłuboko leżazymaj woczomaj, kiž wobrubjene wot žylu rospleczenych, cźornych wložow po hischcze bóle błede byłej sda. Wuhladawschi tole ſ khorosću a bédu wuwutlene wobliczo bu mloda holga ſ hłubokej žobuzležnosću hnuta; sahły na žwoju žamżnu wopuschczenosć, žwoje strachoty, žwoje cźerpjenja a njesda so bycź jeji ſamej bóle wobžarujomna, hdyž žwoje žiwjenje ſ wobudom tuteje njesbožowneje pschirunowasche. . . . Sa pol hodźinki wrócźi so macź Surlowje ze žiwnosću, satepi w kachlach a swari sa macź mjazkowu juschku, sa dźećo horje mluko; potom wsa žebi Herta žwój płaschcź a kapu wokoło.

„Wy wotkhadżeze! . . . Wy mje sažo wopuschćeźicze!“ idyhowasche mloda žona, woczi wotewrjejo.

„Niż wschak, mam žebi jenoh nĕschto wobstaracź, potom sažo pschińdu.“

Mjes tym so to złubi, spósna Herta hischcze jażnischo hacź prjedy, kak cźežko běchu wobstojnosće, kiž mĕjesche pscht žwojim pósłanju pschewinycź. S khorosću Rosy Finoel a to, so mĕjesche dźećo, bě zyła wdź jenoh bóle hischcze samotana a samolwitosći, kiž bě žyrota pschewsata, wjele wjetscha. Dokelž mĕjesche po sa sastupnizu žwojeho wuja, njewobwjesche możnosći pschedu žobu, žwoje wschźedne dźeło tak bórsly sažo na žo wjacź, snaźnjerźeschca nta prjedy, hacź by dźeco było pĕstońcźi pschepodate. Wona da starej žuržodku nadawk, matrazu a pokrywadła wobstaracź, a srěcźakom jo ma Herta žamo w nozy pola khoreje pschebywacź. Potom thwatasche mloda holcźka sažo do hospcźenja wrócźo, napiża žwojemu wujej podrobnu rosprawu wo jeje prénim wopuscze a prosćesche wo nowe pokiwy, kak ma ju dale pschedźerzeć. Na jeje wulku žadosć sebra žo Pitois hischcze žamżnym wjeczor a wotjĕdże sažo do Lachaladu.

Pschi žwojim nawrócze namaka Herta bednuschku sjawu na Polvalijej hórzu hižo zyle pschemenjenu. Wuja Renaudinowe stoto bĕsche dźiwy skutkowało. Na mĕnje dowjeze žo žwĕcźi rosćerkerjeze ſ blida mała lampka swoje mike žwĕtło; ſ dołheho symnskeho spara wubndżene łaćke bubotachu wjeselo a wnjeselachu derjeczinjazu cźeladź. Loźo bě sažo dospołnje pschipraujene, a wokschewjene a sswohrowane dźerźo sadrěmnu na klinje staroje Surlowje, kotraž spěwasche jemu ſ jeje mjakowazym hłosom staru kolebawku. Macź jama, kaž žo zda, bě mjenje khora, mjenje zdrena a hubjena.

Herta pójła žebi na matrazu a ſ wodźerjom nĕkotre wo kuczźiku žyroke lehwo, położi dźećo k žwojej macźeri a pójła potom staru žónźku na tutón wjeczor domoj.

S lohkimi krocźelemi thodźesche mloda holcźka po zyłej a pschihotowajsche žo na nóz, trošchku hischcze pschikoji a wokhrĕwasche mloko sa cźešcenja. Khora pschihladowasche jej ſ napołwotewrjenymaj muczźnymaj wocźomaj a wobledowasche jej wsche ju se spodźiwanjom a pohnuczom. Stónczinje, kiž bě wschitko hotowe a Herta žo ſ hłowam łoża žydże, widźesche, so Rosa Finoel płakasche.

„Schto je wam?“ woprascha žo mloda žona. Mĕsto so ſ kejżkuli wotmołwy pschinmny Rosa Finoel Herczinu ruku a poeza ju wokoschcecź a se žyłsami macźecź.

„Dźakuju žo, dźakuju žo,“ rzekny stónczinje; „tele žyły žu mi derje cźinite. Tomu je hižo dołho, so njeje žo mi nichtó wjazy wo nnje starał!“

(Pokračowanje sćěhuje.)

wulke sakkužby wo tudomne mešchčanske dźiwadło. — Kaž žo nam dožełt žo dźiwadłowy hrajerški program njepschemėni. Knjes mešchčanski rada Nasch, dezernent mešchčanskeho dźiwadła, je knjesa wyschšeho nawjedowarja how Steinmetza za sastupneho direktora postajił.

— **Wobthodny jubilej.** Stara nahladna firma C. E. Rinke w Budyschinje, wožebity wobthod za kožuchařiše tworu, kłobuki a čapki, šhladowasche 6. měrza na 50-lětne wobstacje.

— **Zadosć za nalěčzom!** Kak žo wješelachmy, hdyž słote słónčne prudy wohrěwachu naschu maćerku semju a prěnje twětki kukuchu wešinje do nowoho žiwjenja. S wutrobny sawjaschkamy: nětko słónčnje. Kak žo strózhi, hdyž wětr ſ lodowteho morja snowa saru a běle šnjehowe mjeczele honjachu žo ſ semi. Płaschcy žmierkowe wirpinasche žo sahło na domowne pola a hona a maćerka semja šdrěmny. Zadosć za nalěčzom jima snowa naschu wutrobu, cźikot a sawjšk lećnych ptačkow dźensa słyschećz. Nam je tak syma. Hdy słónčnje, maćerka semja, šmješch wotmeršić? Cźakajmy, jónu tola budże!

— **Sozialnym rentnarjam** wupłacźuje žo podpjera na měrz pjatk 16. měrza 1928, dopoldnja wot ½9 hacź do ½1 hodźin w Sjemowni na Hrodowšku haju 10 delekach we wupłacźerni. Njech kóždy wožebje na postajeny cźas kedźbuje.

— **Kradnuli** su we wotolinje w nozy na 7. měrza 1928 ſ nutsdobnyczom módru ʒperowu bluzu, schérofekem mandschestrowu jaku, por drjewjanzow, khapona a 4 Minorka-kokosche. — Wo wězowne zdźelenja prošy kriminalne wotdźelenje w Budyschinje.

— **Srażenje automobilow.** W nozy wot žobotty na njedźelu wokoło ½2 hodź. na rožu Hoschcź haju a Swonkowsce Lawkeje haju pola hoscenza „Běleho Konja“ srażichtaj automobilaj do žo. S Hoschcź haju pschijędże automobil jenoho swonkowneho fabrikanta a sajěde do Budyscheho automobila, kiž po Swonkowsej Lawskej haju horje pschijędże. Srażenje běsche tak hrudźenu, žo buschtaj wobaj nutaj wobschkodźenaj. Nětrótre nutskasedźaze wobzoby bu-chu lohko jranjeni. Schtó je hrožnje sawinował, njeje hischcze wuja ſnjene. Wobaj wosaj możeschtaj dale jěcź.

— **Kaiku zjadowinju ſmě žobustaw khorobneje pokładnje na ježbu po żeleſnizy k lěkarjej wuzicź?** K wudawkam lěkarſkeho dohlada po § 182 ſtuschcza też tajke, kiž žo pisches taiſi dohlad nutſne sčinja. Hdyž pokładnja radu lěkarja pschikwoli, kiž pak na druhim městnie bydli, potom sarna też pisches ježbu k lěkarjej nastate nutſne wudawki. (Nošćud ſ 1. junija 1929). Praschenje, hacź žo sadwěrčenemu ſ wobzomom wonkownoho lěkarja nastate wudawki po żeleſnizy wot khorobneje pokładnje po sahadach schtiwórteje aby jenoje wyschſcheje zjadowinje sarunaju, njebohdź ſo jednotlije pospodrjeć. Roskrěwaze je, ſo maju ſo wudawki jenoż tak daloko jarunacź, hacź jim žo k porjadnemu pschewodźenju nužneho lěkarſkeho dohlada ſa nutſne wupokałe. Hacź maju ſo potajkim wudawki ſa wyschšimi dźěli schtwórteje zjadowinje ſaplacźeć, je wothwiſne wot wobstejnoſcow jenotliweho łada. Pschi tom ma ſo dźiwacź na wobstejnoſcje na żeleſnizy a ſ khorjacej ſmužejzenoho.“ Je ſchtwórta zjadowinja cźaha po wuſcźenem waschnju pschepiſnjena, dyžbi pak khoru po możnoſci žedźecź, potom je wužicze tiecźe zjadowinje radſomne. Tu ma ſo potajkim wot pada k padej pohladowacź. Po nětkole wobſtejazych wobſtejnoſcach ſmě ſo lohdła jenoż potom wyschicha zjadowina wužicź, hdyž wobſebity pschicźinny pschedeje.

— **Sakſka krajna lotterija.** Pschi žobotnjischim cźehnjenju 5. zjadowinje 192. Sakſkeje krajneje lotterije padły dohcze we 5000 hr. na cźikle 68 982 a 98 262; dohcze we 3000 hr. na cźikle 11733, 46863, 52 953, 94 918, 100 351, 117 800, 139 255; dohcze we 2000 hr. na cźikle 31 272, 49 969, 63 439, 77 151, 95 852, 117 484, 126 571, 136 977, 149 466; dohcze we 1000 hr. na cźikle 29 357, 48 275, 55 837, 64 383, 74 596, 75 631, 83 843, 85 752, 88 099, 124 321.

S **Deinjeje Kiny.** Na njedźelu 18. měrza ſ. l. běchu postajene wólby žobustawow pschedžydstwa tudomneje pawschitkomneje khorobneje pokładnje. Wólby pak nětko bliſchu njedźelu njebudźa, dokelž ſu dźelodawarjo jenož jedyn wólbny namjet japadali a pschecźiwo wólbje sawježenych je žo pichecźiwjenje japodało. Tuž dyrbjachu žo wólby na poldźiſchu terminju wotſtorcźicź.

S **Druježe.** Njedźelu popoldnju wokoło 2 hodźin na tudomnych honach ſtatny auto Mjaſowſko-Budyſkeje cźary ſnjeſožo. Hižo pola Demjan běsche omnibus meter wyſoke wješiny pschewinocź dyrbjał a dale Bela-Rožlowſkeje korcźmy dyrbjachu ſnjeh wokoło auta wuſypowacź. Na to jědźeſche dale, niž pak na Snaſchcyn, dokelž tam njebě možno jědźicź. Wos jědźeſche tohodła k Ratarjejam dele. Khwilku jěsła pomérnje derje jědźiſche. Wórſy pak ſo wós w jenej ſnjehowej wješiny w ſtronu wjerchny a ſe ſadnim prawym bokom wo ſchtom dyri. Pola ſadneho kola běsche ſo ſnjehowy rjeczas rostorhnył. Wjednik ſhubi móz nad autom a tón ſajěde ſ połnej ſpěſchnoſcu mjes dwěmaj ſchtomomaj pisches lěwy pschěrow na polo a cźišny ſo ſwulkim wrjeſkom na prawy bok. Schtyri wozoby ſ Wjaſoiży, kiž w aucźe ſedźachu, kaž pisches dźiw bjes ſranjenja wotcźišchu, wjeżo dyrbjachu pisches ſchkleuźny ſ wosa ſalěcź a dyrbjachu w ſnjehowym wichorje pěchi do Budyſchina dójcź.

S **Kóſkow.** W cźaſu wot 3. měrza pschipoldnju hacź do 5. měrza rano ſu ſ jeneje ſkały 10 kóżnych metrow ſabiwanſkich deſkow, 6 tołſtych deſkow (35 mm. tołſtych, 28 zm. ſchérokich a 4,50 m. dołhich) a 3 róle tſěſchneje papy kradnyli. Na wuſłědženje paduchow a wrócźenje kradnjenych wězow je ſchkodowany wobſędźeŕ 30 hr. myta wuſtajił. Wo ſdźelenja prošy ʒandarſtwo w Budeſzecach.

S **Hodźija.** Schtó njeby ſo rad dopomnił na naſch tjany Hodźiju a teho ſławneho ſerbſkeho wótcźinza, kiž wotpoczuje na naſchim pohrjebniſchcźu: ſaraja Hendricha Imiſcha. Sſerbja naſcheje wſy a blížſcheje a dalſcheje wokoliny ſu ſebi k jeho cźeſci njedźelu 4. měrza ſerbſke narodne towarſtwo ſałożili, kiž budże mjeno tuteho ſławneho wótcźinza nošucź. Strowy idealizm budże w towarſtwje tuteſcź, woſchoke politiki ſo ſkałuc, jenož Sserbſka chze k Sserbej, Sserbowku k Sserbowzy bowjeſcź. Hižo prěnje poſpodźenje towarſtwa bě ſajimawe a derje wopytane. Wuſwoli ſo wodźaʒy wubjerk. Njedźelu 18. měrza ſeidźe ſo towarſtwo ſnowa popołdnju w 2 hodź. we Eignerez hoſcenzu. Wſchěch Sserbow Hodźija a zyłeje wokoliny wocźakuje. Kóždy wita ſo ſ radoſcźu do kóła radoſcze a wjeſela, ſkutka a ſjednoczenja! Wſchitzy niech raſtupja do towarſtwa a njech tak dopokaża, kak wyſoko cźeſcza a waża wulkeho ſyna ſerbſkeho naroda, wótza Imiſcha. Wón połoži nžhy a poſwjeczi ſakładny kamjeń Sserbſkeho Domu w Budyſchinje a wy: ſtajcze a poſwjeczcze jomu k cźeſczi ſerbſkí dom w Hodźiju, dom towarſchnoſcze w ſerbſkim towarſtwje. Shromadźijna pschichodnu njedźelu budże ſažo wulzy ſajimawa. Pschitkódźcze a pschiwjedźcze waſchich lubych ſobu! Nazominajcze a cźiſcze kedźbnych waſchich ſerbſkich ſuſodow. Naſ Hodźijſkich a wokolnych Sserbow nutrna próſtwa je: Njech rožcźe a kwěje naſche ſerbſke narodne towarſtwo ſ mjenom „Hendrich Imiſch“!

„Łužica“

naš jeniček beletristiski organ wozjewjuje zběrku stawizničkow z luda, kotryž wuloey zajimawe wěcy k ludowédźe podawa. — Cyła zběrka wobsahuje přez 100 čislow. W měrcowym čisle je so jich sydom wotčišćało, mjez nimi stej stawizniščy, kak staj Wochožanaj kruwu za žabu předałoj a kak bu něchtó wot zeleneho jerja ščipany. — „Łužica“ płaći za cyłe lěto jenož 3.— hr., jednotliwe čisła 25 pj.

S **Kamjenjeje** pola Radworja. Dźenża rano w 4 hodź **wudyri** w pódlanſkim twarjenju ludomneho Mlynkez kubła woheń, kiž zyłe twarjenje do popjela pschewobroczi. Wobſędźerjej naſta ſ wohnjom něhdże 10 000 hr. ſchkody. Cźeledźi je ſo też draſta ſobu ſpalika. Rimo gmejniſkeje ſpalowny pschitkhwata prěnja Lupjanſka dobrowólna wobora ſ motorſkej ſypkowu a dobu ſebi prěnje myto. Druhe myto dosta Radworſka ſypkawa. Tuta pak njemóżeſche ſapschimnnocź, dokelž bě ſypkawje nješto ſwadźiko. Lupjanſka motorſka ſypkawa ſchtitaſche wobežbe druhe twarjenja kubła psched ſapalenjom. Wo naſtoczu wohnja ſebi ludźo powdaja, ſo je wobſędźerjeŕ Kuſzu ſa pohoncza měł, kiž je hižo wok cźaſa wójny ſem pola njeho. S nim je měł wczera khutne rozrěczenje. Wot wczeraſchnjeho je pak ſo pohoncź ſhubił. Nětk ſebi myſła, ſo je wón woheń ſałożił. Hacź je na to cźeknył abo hacź je ſo ſobu ſpalił, njeje wěſte.

S **Hrodźiſchcza.** Pschiprawa ſa elektriſke wobſwětlenje naſcheje wſy je dotwarjena. Pjatk wjecźar w 7 hodź. ſo k prěnjemu raſej ſwěczeſche. Na 8 měſtnach ſu 50 ſwěczkow žyhne lampy pschiprawjene. Gmejniſka rada ſo ſhromadźi, ſo by pruhowała, kak daloko lampy ſwěcza. Wona wobſamknik, ſo makeſ ſo hiſchcze dwě lampje pschidacź, jena blisko ſtarcze ſchule a druha pschi ſpocźatku ſtareje hory. Saſtajenje a wotſtajenje ſwětła ſtawa ſo w ſyſtawowiji ſ automatiſkim cźełunikom, kiž ſo hodźi na hodźiny ſaſtajicź, kelkoż je trjeba. Jena lampa płaći pschi ſtyhodźiſtiſkim ſwěczenju ſa 12 pj. měſ'ny, to wuczinja na 10 lampow 1,20 hr. ſa jedyn wjecźor. To je tunje. Pschiprawa ſa wjeſne wobſwětlenje twarjeſche Budyſka milinačnja. Wjeſny inſtallatiki miſchtr ſo na twarjenju wobdźěli.

S **Wósporku.** Pola naſ poczina liczba dźěłonjemjerjow też pomałku ſpadowacź. W januaru běſche tu 61 połnje bjes dźěła ſe 114 dóſtawarjemi pſchijrażka. Liczba ſpadny pak w februaru na 45 dźěłoježerjow. W tutej liczbje běſche 12 dóſtawarjow kriſowneje podpjery. Dóſtawarjow pſchirażka běſche tu hiſchcze 92.

Z **Lejna** pola Khróſćie. Hiſće pred nękotrymi dnjemi mějachmy rjane ſłónčne wjedro. Ptački běchu hižo přičahnyle a spěwachu wjesele hrónčka. Ale nadobo je so nam zaso zyma nawaliła. Z městnami je wětr wulke sepje nawěł. Jedyn auto, kiž chcyše po druhim puću do Hornjeho Wujezda jěć, zajědże do hrjebje, jako so zawróćeše. Dokelž bóše hrjebja ze sněhom zawěta, njemóžeše ju wjednik auta spóznać. Jako běchu auto z konjemi na puć sčahnyli, zajědże auto zaso do druheje hrjebje. Konjej pak jón zaso wučahnyštej. Potom hakle móžeše wjednik ze swojim autom dale jěć.

Z **Lejna** pola Khróſćie. Pjatk rano wokoło ½8 hodźin pola Lajnec w jenej čeledźinej komorje woheń wudyri. Jene ložo so hižo paleše. Tuž hnydom wohnjowu woboru na pomoc zawołachu. Tuta woheń podusy a strach běše bórzy wotwobročeny.

S **Wejerez.** Na žwinjazych wikach ſandžen žobotu běšče 188 proſzatow a 6 běhakow na pſchedań. Proſzata płacźachu 18 hacź 22 hr., běhaki 40 hacź 50 hriwnow.

Posledni puć knjeza fararja Sykory w Minakale.

Pschiroda ſama bě po njedźeli połnej howrjenja a wěſenju wocźichnyła, ſo by Minakaſkemu fararjej pschihotowała cźiſche wotſłaczehnjenje po poſlednim puću. Jeho po tutym pſchewodźecź, bě ſo ſhromadźiła zyła Minakaſka wośada, žarowanja a džjała połna. A ſ daloka a ſbliſka bě wjele ſnatych a pſcheczelow pschikhwatało, ſe ſrudźenymi ſwójbnymi a ſe ſelazej wośadu pſchewodźecź njebocźičkeho fararja Sſykora. Mjes nimi bě 25 duchownych, kaž ſo jich ſ 5 ſe žarowazeho pſcheczelſtwa wſcho hromadźe 30 duchownych wſchém luběho ſaſtorſkeho bratra k rowu pſchewodźeſche. Hiſchcze tas pohładachu wośadni a hobuzarowazy do pſcheczelneho wobliczja njebocźičkeho tiž bě tak nahle a tola pak tak rjenjo ſ tuteje cźaſnoſcze wuſchok. Dokonjawſchi ſwjatocznu ſkutk wudźělenja ſwjateho wotkazanja ku wot ſwojeho Knjeza wotwokamy a to tam pſchi cźichim kočkowje, na kotrymž bě tak někotreho pokhował ja ſemſki wotpocźink. Pſchi wězi Wożeho doma, w kotrymž je na 37 lět njeſpróżniwje ſwojeſ wośadze ſłużił, je dośtał rjane městno ſa poſlednje ſeriſke wotpocźowanje. Bě te dołhi, dołhi cźaſ, kotryž jeho wot něſk wośnrocźeneje fary pſchewodźeſche k tomu městnu. Syn a pſchichodny ſyn, wobaj duchownaj, běchtaj jemu tam poſlednje bożemje dakoj, a wośada bě ſo ſ nimaj a ſe wſchémi ſelazymi ſwójbnymi a pſcheczelemi w kerluſchu ſjednoczíka Kaſchcź njeſzechu do Wożeho domu na wołtarniſchcźo, nc kotrymž bě ſwérzu ſaſtawał telko lět nabożne ſaſtojniſtwo wośadneho fararja. A Wożi dom bě pokny ſarowazych. Po wuſpěwanju kerluſcha wopominaſche k. ſuperintendent Fröhlich njebocźičkeho žiwjenje a bycze a ſkutkowanje, ſo ſaſojujo na Hebr. 13, 7. Też tón němy faraſ je wośady hiſčeze khutny předał a wucźeř, kotryž poſ wośady pyta, ſo khodźi pucze, kotrej je wón jej pokaſał Knjes wyſchſchi faraſ Domaſchka rěczeſche k žerbſke wośadze a Sserbam, wukuſujo kak runje tuteje hodźiny předowanje je, ſkutkowacź dołhoż je dźeń. Kak khutnje předuje ko kóždemu wotſłałiche fararja Sſykory. Sſ hyšmy tohodła ſtajnje ſwěrni namakani byli, kaž njebocźički je był ſwěrny wośadze kaž ſwójbje. A wjedniſomaj naſchich wośadow pſchiſamknu ſo mnoho druhich tiž pſchidźechu pożłednje bożemje prajicź a pożłedn dźaſ a ſa ſnamjo dźaka wěnowacź kwětkowu pyſchu abo wěnz abo palmu. To bě pſchede wſchém zyrkwine pſchedſtejicźerſtwo wośyrocźeneje wośady, kotreż ſo wot ſwojeho duſchepaſtyrja a wjednika dźěleſche. A ſ tutym, ſ kotrymž bě 37 lět dźěłał, ſjednoczi ſo zyrkwine pſchedſtejicźerſtwo Ketliczańſkeje wośady, ſaſtupjene ſ k. fararjom Kanigom, tam, je njebocźički prěnjej lécze ſwojeho dołheho ſaſtojniſkeho dźěła ſkutkował. Sa kollaturſke knjeſtwo wupraji jeho ſaſtupjeŕ dźakne ſkowa dźěłenja A po nim roſzohnowaſchtej ſo ſerbſka a němſka duchowna konferenza; k. fararjej Tiſcher a Groß a tokmaczeſchtaj to, ſchtož wutrohy pjelnjeſche. Luſiſke towarſtwo Sorabia bě ſaſtupjerjow ſe ſtarej ſkawne khorhoju póſłało a ſaſtupjeŕ ſtarych knjeſow tutoho towarſtwa wěnowaſche ſwěrnemu ſobuſtawej tacźanſke božemje. A druſy pſchiſtupichu: Wożeſke towarſtwo ſe Lomſt a wokolinu, kołojeſdne towarſtwo „Pfeil“, a ſ tutymaj gmejnyj Lomſt, Minakaſ, Pšowje, Lipicź, Droby. Słónczníje wobſtupichu wſchitzy pſchitomnoſ duchownych, mjes kotrymiž bě też k. tajny zyrkw. rada Rosenkranz kaſchcź a dźěłachu ſo ſe ſkowom diblije wot pſcheczela c bratra, ſłónczníje ſe ſhromadnje wuſpěwanej ſchtuczku Zyrkwiny chór wuſpěwa ſwojemu faraſej wotkaſanu ſpěw. A ſ wołtarnej ſłużbu, kotruž ſyn njebocźičkeho dźeržeſche a ſ kerluſchom ſo ſwjatocznoſcź w Božim domje ſłónczi. Na wołtarniſchcźu běchu ſo khorhoje towarſtwow ſoſtupaſe, liczachmy jich 5. Towarſtwa kaž te dźěcźi běchu w dołhim cźahu faraſa Sſykoru na poſledním puću pſchewodźaſe. A wonkach pſched zyrkwinym durjemi poł wěſu jeho pokhowachmy. Khorhoje ſtrowja chu njebocźičkeho poſledni krócź. Lipicźanſky ſtudentoja pſchikwalachu poſledne ſkowo dźěłenja a dźaka a tak někotra horſtka lemje ſ tak někotrym dźakapołnym ſzychnjenicźkom ſwědcźeſche, kak wjele we wośadze a ſwonkowſe faraſa Sſykoru lubo měło, kotryž nětk ſ tym, ſchtoż ſeníke je, tam wotpocźuje wot dołheho ſwěrneho dźěła w Knjeſowej winizy.

Faraſ Sſykora bě najſtarſchi mjes aktiwnymi duchownymi Budyſkeje eforije. Mjes ſwójbnymi ſarowazymi běchu 5 duchowni, a to ſyn, pſchichodny ſyn, ſwakaj a pſchichodny nan, ſenior niž jenož ſerbſkeho, ale ſakſkeho duchownſtwa, knjes faraſ lic. Mrózak.

Sakska krajna synoda.

W Drjezdźanach, 12. 3. 28.

Najprjedy wotměwachu ſo ſ pruhowanjom wólb w Stollberg-Glauchau. Tam je ſo wſchelakich njerunoſczow dla tři krócź wolicź dyrbjało. Dr. Glauning ſo jako woleny pschipóſna. Potom ſo wo ſakonju dale jednaſche, po kotrymž maja ſo faraſzo płacźicź. Wyſcha hacź w tutym ſakonju poſtajena mſda ſo dawacź njeſmé. Wyſche parſchonſke pſchikohi ſmědża ſo jenoż pſches konſiſtorſtwo pſchiſłowolicź, hdyž ma ſo wożebje wuſmanjeneju faraſ do ſalſkeje krajneje zyrkwje powołacź, abo hdyž ma ſo faraſ, kiž je na lépſche městno we wukraju powołany, krajnej zyrkwi ſderžeć. Poſtajenja ſakonja ſo jenohłóżnje pſchijachu.

Na to pſchiſtupichmy k prěnjemu muradźenju ſakonja wo wokrjeſnych iwjſkach. Wobaraczíſo ſo pſchecziwo pſchewulkej liczbje ſtawow jich ſhromadźſnow; pſchejeſche ſo też, ſo ſmělí wichitzy duchowni jeneje wośady na ſhromadźijnach (Bezirkskirchentag) ſo wobdźělicź. Saſtoń poſtaji, ſo ſmě ſwjaſt ſ dźeſaſk krajneho zyrkwineho dawka ſa ſwoje potrjebnoſcze ſjes konſiſtorialneje dowolnoſcze ſběracź. Někotři ſhodża ¼ měcź; tónle namjet ſo pſchija. Dale ſo wobſamknu, ſo maja ſo ſhromadźſny ſwjaſka ſ króttkej Bożej ſłużbu pak ſapocźeć pak rótſo cźicź. Potom ſo ſakoń ſchija. Hanczka.

Posedźenje měšćanskich zastupjerjow we Wósporku.

Pjatk ſeidźechu ſo w pożedźenjej ſali na radnizy měſchcź. ſaſtupjerjo ſ ſwojemu ſjawnemu pożedźenju. Knjes pſchedſtejicźeŕ Kilian ſwěſcźi, ſo dwaj ſaſtupjerjeſ njeſamołwjenaj pobrachowaſchtaj. Prjedy hacź ſo wuradźowanja dotjkowcy porjada ſapocźnu, wobſamknu ſaſtupjerjo jenohłóżnje, ſo najprjedy wo jenym namjecze měſchcźanſkeje rady jednaja. Tutón namjet ſaběra ſo ſ pſchedkupnym prawom jeneje leżownoſcze, kotruž je knjes ratař Kroſchk we Wósporku k. ratarjej Pentherej

we Muzeju pschedak. Sastupjerjo wobsamknychu, so ma so tuta nalěznosć jako poslednji dypk na dnjowny porjad stajicj a so tam wo nim jednacz. K dnjowemu porjadej pschenjdžo wša kollegij k wdženju pscheprošcenje rady města Dobelna na mustrajenju w tamnischim měschčanskim muzeju. Sastupjerjo wzachu dale k wdženju, so z pjenjes wo 1075 hr. se stónčnje placazeho wurunanja cžežow ja 1926 pschepokasany.

Wo jednanjach, kiž su so dla pschiprawjenja póstowneje cžary z Budyšcina do Wósporka wotmětwale, rosprawjesche k. pschedstejeć měschčanskich sastupjerjow Kilian. S jeho rosprawy shonichmy mjes druhim, so Wósport njebudże, kaž běsche prjedy wotmyslene, stónčna stazija (Kopjstation), ale wós dyrbi rano 6,30 hodzin wot Budyšskeho dwórnischcza wotthadžeć a budże to zwopředka jenoż wós se žydom městnami k jedzenju. Ma so najprjedy wocžakać, kak so cžara wupłacji. Njedyrbjal-li wós wulki dosć być, je hižo wotmyslene, so so tu wjetschi sastaji. Jězba na pruhu je hižo pokasała, so może wjetschi auto też bjes strachа pisches nahle sawinjenje pschi piwarni jěcź. Po debacje so po namjecze zwjazkowje wobsamknu, so ma so rukowanski pjenjes wo 51,04 hr. na tři mězaju, kiž na město Wósport pschinđże, pschewjacź, jeli město Budyšchin 30 proz. shromadneho rukowanja pschewoslmje, dokelž ma tola wot noweje cžary też wěste lěpschiny. Dale pschihotowasche kollegij, so ma so nětcžišcha budowa tólnja pschi radnizy jako tólnja ja podstajenje omnibusa pschiprawicź.

Wjetische wudawki wo 452,70 hr., kiž zwuporjedźenjom tšěchnych woknow radnizy nastachu, sastupjerjo pschihlosowachu, dokelž běchu wuporjedźenja nusne. Dale hłosowachu woni sa pscheměnjenje potwarjenskeho plana pschi Wilhelmowej dróhy, kajkež je jo twarsti wubjerk namjetowak. Pschećiwo wotmyslenemu twarjenju Nyscžej bratrow pschi prjedy mjenowanej dróhy njewupraješchu žanych wobmyslenjow, postajichu pak jenoż wumělenjenje, so ma so chłódnik psched Radnej pinju hacž ke Starkej ležownosći podlěschicź a so ma so ležownosć sa dróhu, kiž je po pscheměnjenju potwarjenskeho plana nusna, městu pschewostajiła, kóžny meter po 3 hriwnach. Tutomu namjetej pschihłosowachu. Nowy porjad naluławanje sastupjerjo pschijachu z małymi pscheměnjenjemi, kiž je sa to pschistejazy wubjerk wuwjedź. Slicžbowani nalutowanje a žiroweje pokładnje na lěto 1926 sastupjerjo sa dobrej wuprajichu.

Jako wo poslednim bypku jednachu měschčanjazy sastupjerjo wo pschedkupnym prawje na ležownosći, kotruž je ratař Krošcht we Wósporku Pentherej we Muzeju pschedak. Město so pschedkupneho prawa wsda. K tomu pschijamknu so tajne pohjedženje.

Wo zasypnjenskej katastrofje w Brasilskej.

Dalschi djěl horу Mont-Serret so wotwalił.

Se Santosa, najwjetscheho města Brasilskeje sa wuwos koseja se 100 000 wobydlerjemi, kiž leži na kupje Sao Paulo, pschindże wežera póndźelu dalscha powěsć:

Wyschnosće su njedźelu wjecžor sdźělike, so pschezo hischcze njeje možno, mjenowacź dospołnu licžbu wobohow, kiž buchu zodu pschi wotwalenju hory Mont-Serret morjene. Mjele wobzoow je hischcze jako zhubjene wospjewjene a boja so, so někotre cžłka dozuja njebudża móz namakacź, dokelž je hromada semje, kiž na potrjechenym městownym djele leži, pschewulka.

Policija je pschikasała, so maju wobydlerjo wschitke twarjenja, kiž su blisko straschneje hory natwarjene, wospuschcžicź. Tónle pschikas běsche zhonjenje, dokelž so póndźelu pódlanjši djěl hory wotwali. Dokelž běchu pak wobydlerjo swoje domy wopuschcžili, njepschihinje žadyn cžłowjek do schkody.

Pschi wurywanju morwych wobdźěli so pschez 1500 policistow, wojakow a dobrowólnikow. Khorownja we Santa Rosa, jena z najrjeschischich twarjenjow zyłeho města, bu cžežko wobschkodżena. Khorych pak njesranjenych do druhich djelow města swotnoschchu. Morjeni budża pjerca na sjawne wudawki pothowani.

Najnowiše z cyłeho swěta.

Schkrowa powěsć wo wjedrje sa jutše rjedu: Sco pomrócžuje a lyma trochu popuschcži, tola je nowy sněh možny. W Jendželskej nowy sněh a sajo symnischo.

Shromadźizna zentrumskeje strony, kotraž je so njedźela w Düsseldorfu rozmała, je sa pschichodnu twarej hanzerowanych rischižakow wuprajiła.

*

Pola rěsnischeho mischtra w Mosawje pola Züllichowa su so schitrjo cžłowjekoju z wuhlowym dymom morili. 18-letny Kubik, kotryž je so tehornja sajedoścził, je hischcze žiwy. Won bě pod bowa kamjenitneho wuhla do khachlowe žypnyt a khachle hyndom saschrubowak.

*

65 wobzow je so pschi wohnju wotwcjetnje w Sieversdorfu spalilo. 70letneho wotwerjerja mójachu ledma wotdjerjecź, so by swoje žiwjenje sa stadło na hrjeli stajił.

*

Swjasć nětkuschich franzowskich frontskich wojowarjow bě so njedźelu w Parizu sjechoł a resoluziju sa sakhowanje měra pschijał.

*

Rumunscki swonkowny minister Titulesen je w Genfu sastupjerja rumunskeho nowinarstwa pschijał. Wo prascheniu madżarskich opiantow praji, so nowa formula, kotruž je Rada Swjasła Ludow namjetowała, dožahazeho rukowanja njedawa, so by Rumunska ju mohła pschijecź. Rumunska resoluziji, kotruž je Rada Swjasła Ludow w septembrje 1927 pschijała, swérna wostanje. Dojednanje je Madżarstwej je jenoż na podłožku reparazijow, kotreż Madżarska Rumunskej dołži, možno.

*

Grichiski torpedowski cžołm je pola kupy Panorma do skalow sahadźił a so potepił. Wobžadka je so wukhowała. Kommandant so spyta sastrělicź.

*

Puczowarjo parneje łódje „Robert Lee", kotraž bě pschi amerikanskim brjohu do skały sahadźiła. su so wschitcy wulhowali. Wulkhowanjscli cžołm, kotryž so k brjohej wrócžeschе, so z wyšokomahowazymi cžołmami powrócži. Dwaj matrosaj so tepschitaj, mjes tym so mójachu so šednjo druhi tak dołho nad wodu djerjecź, hacž jich wukhowachu.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija". Wšitcy naši swérni spěwarjo a spěwarki so do spěwanskeje hodźiny dźensa wutoru wječ. 1/2 9 hodź. w „Kat. towaršowni" prošuja. Nimo našich přeco swérnych spěwarkow su nam hišče wjacy, wosobje pak muzske hłosy, jara trěbne! Předs. a dirig.

Budyšin. Naša „Jednota Sokol" ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź. w towaršowni (Christl. Vereinshaus) na Hornčerskej hasy.

Bukecy. „Radosć" změje srjedu, 14. t. m., spěwanje. Wučenje prawopisa; přinoški so zběraja. — Njedźelu, 18. t. m., wječor z dypkom we 8 hodź. wotměwa so lětuša hłowna zhromadźizna pola Stangec. Hosćo su nam wutrobnje witani. Předs.

Drježdźany. Serb. tow. „Čornobóh" wotměje sobotu (17. 3.) wječor we 8 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu pola G. Zmija na Khrystianskej dróze 22. Na nju so wšitke naše sobustawy a druzy serbscy přeceljo wutrobnje přeprošuja. — Kedźbu! Nje zwuščidło! Předsydstwo „Jutrnicy" prosymy, zo by nam prawje bórzy wozjewiło, što je so hač dotal dla jězby do Drježdźan wuradźowało, zo móhli my wšo dalše zarjadować. Předsydstwo.

Hodźijske serbske towarstwo zeńdże so njedźelu, 18. měrca, popołd. w 2 hodź. w Eigneree hosćenc k swojemu prěnjemu porjadnemu towarstwnemu zeńdżenju. Porjad jednanjow je zaimawy a bohaty. Wočakujemy wšitkich swérnych Serbow a Serbowkow, kiž su hižo přistupili a też wiele nowych sobustawow. Hodźijscy a wokolni Serbja, Was witamy, witamy, pójće do koła jednoty, lubosće a skutka. Też Was wutrobnje přeprošujemy a witamy!

Zarjadowacy wuběrk.

Khrósćicy. „Jedn. Sokol" ma kóždu wutoru wječor we 8 hodź. na šuli zwučowanje. Načolnik.

Pančicy. „Lipa Serbska" změje štwórtk (15. IV.) wječor 1/2 8 hodź. pola Šołćic we Wotrowje wažnu zhromadźiznu. Na nju so wšě aktivne a pasivne sobustawy wutrobnje přeprošuja a so też wšitke wočakuja. Předsyda.

Radwoŕ. „Jedn. Sokol" změje přich. pjatk wječor z dypkom 8 hodź. zwučowanje. Načolnik.

Radwoŕ. „Hu. Je." spěwa nětko srjedu a pjatk. Srjedu musey, pjatk žónske. M. N.

Ralbicy. „Jedn. Sokol" změje dźensa wutoru wječor we 8 hodź. zwučowanje. Dokelž mamy so na swiedźeń přihotować, kiž ma so 22. hanrlele wotmyć, je winowatosć kóždeho, zo so wobdźěli. Nowe sobustawy su nam lubje witane. Předsydstwo.

„Skowronk", powučacy měsačny časopis za serbske spěwanske towarstwa. Prošu předsydstwa, zo bychu mi pisomnu abo ertnu rozprawu dale wo tym: Kak wjele eksemplarow tutoho jim 5 króć připósłaneho časopisa je so wot kóždeho dźěła za 10 pj. rozpředało a kak wjele eks. chce jich towarstwo přichodnje připósłane měć? — To bych rad prawje bórzy wědźał!

G. Wowčerk w Smolerjec knihićišćerni.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku: Marko Smolerjec w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Duěman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěšk: G. Janak w Budyšinje. —

Serbske knótřace dźaki

poručuje

Serbska knihafnja w Budyšinje

Za **paćerske** holcy a hólcy

stupnje a črije

7.50 ▪ 8.50 ▪ 9.50 ▪ 11.50

Heinrich Mohr

w Budyšinje, na Žitn. wikach

Pohonca

dobreho rólnika, pyta k 1. haprl.

Beer w Rozwodecach pola Budestec

Bildarski wučobnik

so k jutram pyta.

Šubert w Njeswačidle

Sprawny katolski młodźenc

17—18 lět stary so do ratafskeho dźěła w Budyšinje ke 1. haprl. pyta na

na Hornčerskej hasy čo. 40

Makulaturu

ma na předań

Smolerjec knihićišćerna w Budyšinje

Prawy šlezki lěsny

čerwjeny dźećel

Šwedski dźećel, Lucernu

Rauchfuß w Budyšinje na Žitn. wikach 9

Jutrowny hólc

so do maleho ratafstwa blizko Budyšina pyta. Poskićenja pod

D 99 na wudawarnju „Serbskich Nowin"

Ratař

so pyta, kiž chce 12 lět starseho hólca (syrotku) za swojeho wzać.

Poskićenja pod „D 100" na wudaw. „Serb. Nowin"

Sućelna kruwa

je na předań

we Łomsku čo. 9b pola Minakata

Wupjerki

jenoż najlěpsche twory

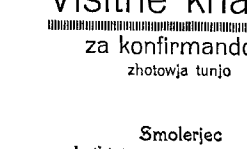
80 cm šěrokosć	m	2.20
100 cm „	m	2.75
115 cm „	m	3.00
130 cm „	m	3.50
140 cm „	m	3.70
160 cm „	m	4.25

Spratwne šerbske poškłužowanje!

A. Kasper nasl.

w Budyšchinje, Burgłehn 11

Časniki *Ke konfirmaciji*

a debjeńki

w najwjetšim składze

F. A. LENKE

w Budyšinje, na Hošic hasy 25

Doborowólne přesadźowanje twarskich městnow.

Sobotu, 17. měrca 1928 popołdnju w 3 hodź.

budźa so w **Budestecach** při statnej dróze do Rozwodec, ze wjetša při hotowej dróze cyle abo dźělene twarske městna 336 m (4310 qm) a 336 q (510 qm) na městnje přesadźować. Natwarjenje dwójnych khěžow je dowolene.

Bliže je zhonić pola

firmy **Ziegelverkaufstelle m. b. H.**

a pola k. **just. radź. dra. Herrmanna,** sakskeho notara w Budyšinje.

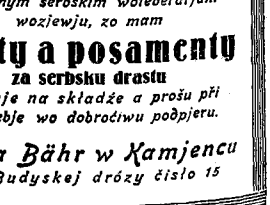
Visitne khartki

za konfirmandow

zhotowja tunjo

Smolerjec knihićišćerna a knihafnja w Budyšinje

Die Königin der Kleinschreib-Maschinen

Die neue Erika

- Einfache Umschaltung
Große Durchschlagskraft

Hnydom na předań w předawarni za narafšu Šaksku

Dom za bürowe potrjeby

Hermann Kulisch

w Budyšinje

Cesćenym serbskim wotběrarjam wozjewju, zo mam

banty a posamenty

za serbsku drastu

stajnje na składze a prošu při potrjebje wo dobrocziwu podpjeru.

Hana Bähr w Kamjencu

na Budyskej dróze čisło 15

Přiloha k číslu 62

SERBSKE NOWINY

Wutoru, 13. měrca 1928

Kupc wumjelskich wěcow jako lajičel.

Najwjetšeńny podawk paduschistwa, do kotrehoż staj dwaj znataj Berlinskaj kupzaj wumělskich wěcow, Lippmann a Meyer na spodźiwne waschnje sapleteńej, je Barlinska kriminalna policija nětkle wujaznila.

Pšed nědźe dźesmi njedźelemi słudźi paduschistwo ſ dwěmaj wokejzomaj saćinjateho woltarja ſ nědźowskeje kapały Gadolzburgskeho hrodu wulke podźiwanje. Jedna ſo wo wokejzy, kiž běschtej na wobě bokomaj pomolowanej. Jena pokaza pšedstajaja ſwj. Marhatu a ſwj. Barboru, druha ſwj. Mariju a naschego Zbožnika jako judnika ſwěta. Nürnbergski stawišnar wumělstwa běsche pšeds ſwojich dźełach w Gadolzburgſkim hrodźe na tutej wumělſtwej wudźełar pschijschol. Powschitkownje pohódnoſćichu je na

w'azu złotnyaj hriwnow.

Pjes dźiwa, ſo ſo ſmajerjo wobrazow za tutón pad jara ſćežinja, cźim bóle, hdyž běsche paduschstwo ninto měry ſpožiwne.

*

Hdyž ſo pola horkach naſpomnieneju njejedna wo muzejow, kiž chowachu ſwoje ſamkne bydlenja ſ wobrazami wupyschi, dha je zadoſcź za wobdźiwanjenom wudźełkow mołerſtwa we wſchěch cźahach w ludu źiwa była. Ssamo wójna, błóźt a rewolucija njeſamochu ludam ſajim ta dobre wobrazy wjaz. W ſcźěhowazych rjadkach chcemy wo najdrobotniſchich wobrazach powdaćź.

Za hlawne wudźełki mołerſtwa hodźa ſo runje tak mało „wobſtajne płaczišny“ zadaćź, kaj za druhe wumjelſke wudźełki. Hódnoćź ſkłoni ſo ſo ličźbje ſajimzow a jich zamóžnoſći płaczenja. Jako ſo Ameriſka za wiki wumělſtich wudźełkow w Europje ſajimowacej pocza, dha poſtupowachu płaczišny wěſo zyle wurjadnje. Na małem pschepadźowanju poſtupuje płaczišna nźakajſeje pobérki, hdyž ſo ličźa na dwojach, tſoch abo ſtamo hiſchcze wjazy powyſchi. Tak ſwjećeńchu ličźby njewſchědnje wyſoko, kiž dyrbjeſche cźłowjek za wobrazy hlawnych mjichtrow nakoźić, jako ſo **amerikſy kupzy w Europje pokajachu.**

Amerićanjo roshladowachu ſo ſa wobrazami, kiž ſu „ſrale ſa muſej“,

a kupowachu, ſchtož mózachu nźkak dostaćź. Ale woni njekupowachu jenoź ſa ameriſke muſeje, kiž dźiwychu wobrazy nejſławniſchich mjichtrow wobſedźeć. Pschedewſchěm běchu pak ſej wot amerikanſkich wulkich bohaczkow pózłani, kiž nedźachu ſa europiſkimi wobrazy ſtarć. Wobſedje Pierpont Morgan, znaty pjenjezník, pósła ſwojich dowěrnikow je pjenez nójchnjo na wſchě wjetſche pschedawdźowanja wumělſtich wězow do Parisa, Londona a Amſterdama. Nimale wſchě wurjadne mjichtrike wudźełki mołerſtwa, kiž na witi pschindźechu, kupi tónle ſa wumělſtwo ſahorjeny pjenjezník. Sſamo jedyn ſ najwjetſchich europſkich kupzow wumělſtich wězow, Sedelmeyer w Parisu, pschezwoſeše po nadawku dollarcowych krałow je europſkich ſrjedźiſchezach wumjelſtwa a kupowaſche je po millijónach wjele drobotne kuſy, kiž móżeſche nźkak dostaćź.

Morgan ſaplećł w ſwojim cźaſu

ſa Raffaelowy wobras ſ młodych lět dwaj milijónaj hr.

jako ſamu Sedelmeyer kupi tuteho wobraſa zyle woſebje pernjeć. To běſche najwiſchicho płaczišna, kiž bě ſo hacź do tamneho cźaſa ſa jenicźki wudźełk mołerſtwa nałožila. Płaczišna, kiž ſo wěſo nědźe dźeſaćź lět pydźiſcho wopschi ſa wobras ſabadźeſche, ſaRiembrandtowy „młyn“. Tutón wobras kupi Wiedener, amerikanſki multimilijónaſ. Krótki cźaſ pydźiſcho ſaplaćł ſamkny Amerićan ſa „matu Compretowu Madonnu“ wot Raffaela ſamo 800 000 hr. wjac: potajlim 2 800 000 hr. Rekord ſa płaczišny wobrazow dźerżeſche potom dołhe lěta ſtlawny jendźelſki maleſ Gainsborough. Jeho lubosny wobras hólczeja „Blue boy“, to je „módry hólcez“, dyrbjeſche ſ wobdźedźeńſtwa wójwody Weſtminſkeho ſa 3 200 000 hriwnow dalołi puć ſ Londona do Kaliforniſkeje naſunyć. Zyła Jendźelſka zarowaſche wo tutón kraſny kuſ.

Najebacź tajkich jeſamérnych płaczišnow, kiž Amerićanjo ſa ſtlawne wobrazy nałožichu — najerjeńcze a najſtawniſche derje woni ſeſejka doſanu, pschetoſ europiſke muſeje wobdźeja zyły rjad wobrazow, kotrychž bódnoſcź je niewuličźomna a kiž ſo nihdy njepschedaja. Chcemy dopomnicź jenoź na Monu Lisu, Sixtinſku Madonnu, Venus wot Ticiana abo Madonnu della Sedia.

Wulka běſche roſhorjenoſcź we wſchěch kulturnych ſtatach ſwěta, jako we auguſcźe lěta 1911 nowiny pišachu: Mona Liſa ſ Louvra, najſławniſcheje wobrazowarnje, ſo ſćehła! Wěſche to wſchěch cźaſkow najwjetſche paduſchstwo wobrazow. Njeſapomnity mjichtrſki ſkutk Leonarda da Vinci je jedyn ſ najſmacźiſchich a najdrobotniſchich wudźełkow mołerſtwa. Njedźiwajo na to, ſo bě tutón wobras na pjecź milijónow hr. hódny, wiſaſche franzowſki lud ſ pschibójſkej lubošcźu na tutym kraſnym wobrazu. Najwjetſche myta běchu na ſaſonamakanje tutoho wobraſa wuſtajene, polizijſke wyſchnoſcje wſchěch krajow prózowachu ſo wo wuſlědźenje paduſka, wuſtojnych ſaſtojnikow Louvra puſchcźachu ſe ſaſtojnſtwa, njewinowatych ſajachu, a tydźenje dołho mózeſche cźłowjek w nowinach cźitaćź: „Kdźe je Gioconda?“ (Gioconda běſche mandźelſtka florentinſkeho knjeſa Franzeſo Giocanda, kiž bě Leonardo da Vinci lěta 1506 molował.) Pšeds dwě lećźi wosta wobras ſhubjeny. We prěnjej połojzy dezembra lěta 1913 dyžeſche dźełacźer Peruggia, Monu Lisu florentinſkemu kupzej wumělſkich wězow pschedawać. Jeho ſajachu a wón pschida, ſo je paduſchstwo ſkutk wjeceſy, dokelž je Napoleon ja cźaſ wójnow mnohe wumělſke wudźełki w Italſkej rubił. Niz mjenje hacź 35 000 wobkobow wobhładachu ſcźi w Florenzu na jenym dnu tam wuſtajeny miſchtrſki ſkutk Leonarda. Pod najkrucźiſchej ſtrazu dowjeſchu potom ſaſonamakany wobras do Pariſa. Wot teho cźaſa pożiwa ſo Mona Liſa ſajo na wſchěch ludźi, kiž dźeń wote dnja pschihwataju, ſo by kuſło wobraſa na nich ſtutkowało.

Pjeć milijónow hriwnow ſa Monu Lisu wot Leonarda da Vinzi — ale najdrobotniſche kuſy Raffaela njejſu mjenje winoſte. Pschedewſchěmi Sixtinſka „Madonna,“ pyha Dźeſdźanſkeje wobrazowarnje. Raffael běſche tutón kraſny wobraſ ſ klóſchtra Sſiwjatſcheho Sixta w Piacenza molował. Hdyž běſche pšeds lětſtotkaj hlowny woltaſ klóſchtrſkeje zyrkwje debił, kupi wobras lěta 1754 ſakſki kurwjerch August III. ſa jedinaće ſtow zechinow. K temu pschidźěchu hiſchcze wyſoke wrudawki ſa pschewjeſenje a drohotnu kopiju wot Paris Nogaru, kiž dyrbjeſche na mjeſtno originała ſtupjeć. S njewſchědnymi cźeſćemi wotkrychu wobras pšed trónom w ſali Dźeſdźanſkeho brodźi. Kral běſche tak łaborjeny, ſo króſowy ſtoł na ſtronu ſuny, ſo by ſo wobras do praweho ſwětła ſtajićź mohł. Nědźe 200 000 hriwnow — po dźeſnjiſchich pjenjeſach mobliczene — je wobras płaćił, dźeſnja pak je nědźe pjeć milijónow hódny. „Madonna della Sedia“, tehorunja jene ſ hlownych dźełow Raffaelowych, je ſpodźiwne naſtata. Praji ſo, ſo je Raffael jónu na naſunſk'm ſwjeſdźenju młodu maćeſ tak poſtoſebnje wjeſe rjanoſcź wobladał, ſo je ſo na mjeſnje pożądnył a ju na ſwdowe dno namolował. Snajmjeńſcha ſpytachu to ſ tym wujaſnjićź, ſo běſche miſchtr na kuloſte drjewjane wěſo namolował. Podobne poſtawu madonny ſ ruki Raffaeloweje kupi bayerſki kral Ludwig lěta 1814 ſa tehdy dosć nahladny pjenjes 100 000 hriwnow. Kak wyſoke ſu płaczišny ſa Raffaelowe dźeła, je hižo ſ teho dowidźeć, ſo ſo jeho „Madonna degli Ansidei,“ kiž je nětkle wobdźedźeńſtwo narodneje wobrazowarnje we Londonu, hižo pšed nědźe ſchtyrzeći lětami wjetšchej ſ Markborugh ſa 1.400 000 wotkupi.

Druhi wobras w Londonſkej narodnej wobrazowni, Khorla I. na konju ſedźazy wot ſ Dyck, płaczeſche 350 000 hriwnow. Wo wjele wyſche pohódnoſcźa pak ſo wobraſy Tiziana. Psched pšed nješchto mežazemi ſaplaćł New-Yorkſki Metropolitan-muſej ſa Tizianowy wobras Alfonſo d'Eſt nic mjenje hacź miliјón dollarow (4.200 000 hr.). Kak wjele halle bychu tamne wobraſy tuteho miſchtra płaczitź, kiž ſu powſchitkowne kubło wſchěch kulturnych ludow — bychu-li ſo pschedeńe —: „Venus a pſchczelaſ“ ſ Prado w Madricźe, pohobišna miſchtrowseje dźowki „Livinnia“, „Danſki pjenjes“, wſche kraſne wobraſy madonnow a njeſapomnieje rjane pšchenſchki.

Mjes tamniſchemi Italjanami pohódnoſći ſo pšched krótkim na jenom New-Yorkſkim pschežadźowanju Bottizellowy wobras **madonny na miljión hriwnow**, Correggiowa „Sſiwjata ſwójba“ wunjeſe hižo lěta 1827 w Pariſu 500 000 frankow (400 000 hriwnow). Jako ſo pšched nješchto lětami ſtawniſe ſnata ſbórka de Ridderа w Pariſu pschežadźowaſche, kupi ſebi Amerićan M. Duveen wobras młodeje jónſkeje wot Frans Halſa ſa 2 100 000 frankow. New-Yorkſki bankownik Otta Kahn běſche hižo pjatnacźe. lět pšched tym ſa jene Halſowe dźeło dwaj miljónaj hr. dał. Hiſchcze wyſchſche pak ſu płaczišny ſa dźeła Rembrandta, jedna-li wo miſchtrowe ſtawne wudźełki. Bychu-li ſo wobraſy kaj „Nózna ſtraża“ abo „pitwa“ **(Anatomke)** — ſchtož derje praktiſzy zenje njeſaſtupi — pschedawake, ſotom by jich płaczišna zole wyſoke hiſchcze wyſchſcha była ja ſa najdrobotniſche dźeła Raffaelowe abo Leonardowa Mona Liſa. Mjenje ſtawne wobraſy ſu hižo ſa některe ſtatyſaz hriwnow dostaćź.

Mjes ſpanſkimi ſteja dźełа wot Velasqueza na pšenkim mjeſnje. Jara wobluđowane wobraſy tuteho miſchtra ſo ſ wjazy miliјónami ſaplaćeja.

Velasquez mjeſche hižo ſa cźaſ ſwojeho żiwjenja dosć rędke ſwoje, ſo jeho pschipóſnawachu a po tym ſaplaćachu. Hižo ſalo 24lětny młodźenc dosta ſwobodne bydlenja a poſta dukatow jako mežačnu mjdu. Pšched nědźe ſto lětami pcheńe miſchtrowy wobras „wojowanje ſ cźełkom“ ſa płaczišnu 80 000 hriwnow ſe ſbórki Lord Cowleya do wobdźedźeńſtwa Londonſkeje narodneje wobrazowarnje. Dźeſnja ſnadź je dwadźeſi króć tak wjele winoſty.

Ale też ja wobraſy ſwjeſe cźěrjódy druhich miſchtrow płaca muſeje a kupy wyſoke płaczišny, hdyž ſu tajke na pschedań. Wobraſy, kiž ſu Van der Goos, Van Eyck, Manling, Dürer a Murillo ſwětej darili, njejſu hižo ſwjetſcho wjaz dostaćź. Skerje hiſchcze taſke wot Jendźelczanow Reynolds a Romney, kotrychž wobraſowe płaczišny ſu w pośledních lětdźeſatkach w njebźkſanej mérje poſtupowale.

Kaj ſwjeſelaze pschezo je, hdyž ſo ſ wulkeho ſamożenja některych ſbožowych nahladny pjenjes na miſchtrſke wudźełki mołerſtwa nałoži, tak jara ma ſo wobžarowaćź, ſo wumělcy ſami powſchitkownje ſaneho podźełа nad tutymi pjenjeſami nimaju. Dóći ſtawnych mołerjow je nimale ſtajne hlód, ſo ſo jim pschipóſnjace halle po ſmjerći ſpožiſcji, na kotrež cźaſ żiwjenja podarmo cźakachu. A nětko milijónowy, kotrež ſebi ſa jich wobraſy nětko druſy do kapły tykniu, dyrbjachu mołerjo ſhlodom tradaćź a wumrěchu ſnjeſto w ruſy a wopuſchćeni wot ſwěta.

Wusudźenja.

Luźiſki wulkonnisdobywaŕ ſaſudźeny.

Shromadny ławniſki ſud w Budyſchinje jednaſche pschećiwo 29ſtetnemu dźełacźerjej Antonej **Pobdźabſkemu**, ro. dźenemu je Rečzeńa we Welkiſtim wokrjeżu w Czeſkoſłowakiſkej. Pobdźabſky je hižom kłoſtany. Wot lěta 1926 tra ſcheſche wón ſe ſwojim nutſdobywaŕſtwom wulke dźel

Sto paſkica Lipſčanska pućowanska wuſtajeńca hospozy?

Wožebity wubjerk ſa domjazo-hoſpodarſke ſtudobja a naprawy wurjadnje wuſitk dopokaſacź, kiž ſo pſchi ſhotowjenju ſtudobja a naprawy po wěſtych prawidłach dogonje. Wy mamy na pſchiſk. wulku liczbu ſchtyleſzowk ke kładźenju we wſchelakich wulkoſćach ſ najwſchelakorſchimi wobłami a formami. Rozbije-li ſo na pſchiſk. wěſko, potom

Wožebity wubjerk ſa domjazo-hoſpodarſke ſtudobja a napraway wurjadny wuſitk dopokaſacź, kiž ſo pſchi ſhotowjenju ſtudobja a napraway po wěſtych prawidłach dogonje. Wy mamy na pſchiſk. wulku liczbu ſchtyleſzowk ke kładźenju we wſchelakich wulkoſćach ſ najwſchelakorſchimi wobłami a formami. Rozbije-li ſo na pſchiſk. wěſko, potom

—Dale budźe wožebity wubjerk ſa domjazo-hoſpodarſke ſtudobja a napraway wurjadny wuſitk dopokaſacź, kiž ſo pſchi ſhotowjenju ſtudobja a napraway po wěſtych prawidłach dogonje. Wy mamy na pſchiſk. wulku liczbu ſchtyleſzowk ke kładźenju we wſchelakich wulkoſćach ſ najwſchelakorſchimi wobłami a formami. Rozbije-li ſo na pſchiſk. wěſko, potom ſow dźerżeſche potom dołhe lěta ſtlawny jendźelſki maleſ Gainsborough. Jeho lubosny wobras hólczeja „Blue boy“, to je „módry hólcez“, dyrbjeſche ſ wobdźedźeńſtwa wójwody Weſtminſkeho ſa 3 200 000 hriwnow dalołi puć ſ Londona do Kaliforniſkeje naſunyć. Zyła Jendźelſka zarowaſche wo tutón kraſny kuſ.

Najebacź tajkich jeſamérnych płaczišnow, kiž Amerićanjo ſa ſtlawne wobrazy nałožichu — najerjeńcze a najſtawniſche derje woni ſeſejka doſanu, pschetoſ europiſke muſeje wobdźeja zyły rjad wobrazow, kotrychž bódnoſcź je niewuličźomna a kiž ſo nihdy njepschedaja. Chcemy dopomnicź jenoź na Monu Liſu, Sixtinſku Madonnu, Venus wot Ticiana abo Madonnu della Sedia.

Wulka běſche roſhorjenoſcź we wſchěch kulturnych ſtatach ſwěta, jako we auguſcźe lěta 1911 nowiny pišachu: Mona Liſa ſ Louvra, najſławniſcheje wobrazowarnje, ſo ſćehła! Wěſche to wſchěch cźaſkow najwjetſche paduſchstwo wobrazow. Njeſapomnity mjichtrſki ſkutk Leonarda da Vinci je jedyn ſ najſmacźiſchich a najdrobotniſchich wudźełkow mołerſtwa. Njedźiwajo na to, ſo bě tutón wobras na pjecź milijónow hr. hódny, wiſaſche franzowſki lud ſ pschibójſkej lubošcźu na tutym kraſnym wobrazu. Najwjetſche myta běchu na ſaſonamakanje tutoho wobraſa wuſtajene, polizijſke wyſchnoſcje wſchěch krajow prózowachu ſo wo wuſlědźenje paduſka, wuſtojnych ſaſtojnikow Louvra puſchcźachu ſe ſaſtojnſtwa, njewinowatych ſajachu, a tydźenje dołho mózeſche cźłowjek w nowinach cźitaćź: „Kdźe je Gioconda?“ (Gioconda běſche mandźelſtka florentinſkeho knjeſa Franzeſo Giocanda, kiž bě Leonardo da Vinci lěta 1506 molował.) Pšeds dwě lećźi wosta wobras ſhubjeny. We prěnjej połojzy dezembra lěta 1913 dyžeſche dźełacźer Peruggia, Monu Liſu florentinſkemu kupzej wumělſkich wězow pschedawać. Jeho ſajachu a wón pschida, ſo je paduſchstwo ſkutk wjeceſy, dokelž je Napoleon ja cźaſ wójnow mnohe wumělſke wudźełki w Italſkej rubił. Niz mjenje hacź 35 000 wobkobow wobhładachu ſcźi w Florenzu na jenym dnu tam wuſtajeny miſchtrſki ſkutk Leonarda. Pod najkrucźiſchej ſtrazu dowjeſchu potom ſaſonamakany wobras do Pariſa. Wot teho cźaſa pożiwa ſo Mona Liſa ſajo na wſchěch ludźi, kiž dźeń wote dnja pschihwataju, ſo by kuſło wobraſa na nich ſtutkowało.

Pjeć milijónow hriwnow ſa Monu Liſu wot Leonarda da Vinzi — ale najdrobotniſche kuſy Raffaela njejſu mjenje winoſte. Pschedewſchěmi Sixtinſka „Madonna,“ pyha Dźeſdźanſkeje wobrazowarnje. Raffael běſche tutón kraſny wobraſ ſ klóſchtra Sſiwjatſcheho Sixta w Piacenza molował. Hdyž běſche pšeds lětſtotkaj hlowny woltaſ klóſchtrſkeje zyrkwje debił, kupi wobras lěta 1754 ſakſki kurwjerch August III. ſa jedinaće ſtow zechinow. K temu pschidźěchu hiſchcze wyſoke wrudawki ſa pschewjeſenje a drohotnu kopiju wot Paris Nogaru, kiž dyrbjeſche na mjeſtno originała ſtupjeć. S njewſchědnymi cźeſćemi wotkrychu wobras pšed trónom w ſali Dźeſdźanſkeho brodźi. Kral běſche tak łaborjeny, ſo króſowy ſtoł na ſtronu ſuny, ſo by ſo wobras do praweho ſwěta ſtajićź mohł. Nědźe 200 000 hriwnow — po dźeſnjiſchich pjenjeſach mobliczene — je wobras płaćił, dźeſnja pak je nědźe pjeć milijónow hódny. „Madonna della Sedia“, tehorunja jene ſ hlownych dźełow Raffaelowych, je ſpodźiwne naſtata. Praji ſo, ſo je Raffael jónu na naſunſk'm ſwjeſdźenju młodu maćeſ tak poſtoſebnje wjeſe rjanoſcź wobladał, ſo je ſo na mjeſnje pożądnył a ju na ſwdowe dno namolował. Snajmjeńſcha ſpytachu to ſ tym wujaſnjićź, ſo běſche miſchtr na kuloſte drjewjane wěſo namolował. Podobne poſtawu madonny ſ ruki Raffaeloweje kupi bayerſki kral Ludwig lěta 1814 ſa tehdy dosć nahladny pjenjes 100 000 hriwnow. Kak wyſoke ſu płaczišny ſa Raffaelowe dźeła, je hižo ſ teho dowidźeć, ſo ſo jeho „Madonna degli Ansidei,“ kiž je nětkle wobdźedźeńſtwo narodneje wobrazowarnje we Londonu, hižo pšed nědźe ſchtyrzeći lětami wjetšchej ſ Markborugh ſa 1.400 000 wotkupi.

Druhi wobras w Londonſkej narodnej wobrazowni, Khorla I. na konju ſedźazy wot ſ Dyck, płaczeſche 350 000 hriwnow. Wo wjele wyſche pohódnoſcźa pak ſo wobraſy Tiziana. Psched pšed nješchto mežazemi ſaplaćł New-Yorkſki Metropolitan-muſej ſa Tizianowy wobras Alfonſo d'Eſt nic mjenje hacź miliјón dollarow (4.200 000 hr.). Kak wjele halle bychu tamne wobraſy tuteho miſchtra płaczitź, kiž ſu powſchitkownje kubło wſchěch kulturnych ludow — bychu-li ſo pschedeńe —: „Venus a pſchczelaſ“ ſ Prado w Madricźe, pohobišna miſchtrowseje dźowki „Livinnia“, „Danſki pjenjes“, wſche kraſne wobraſy madonnow a njeſapomnieje rjane pšchenſchki.

Mjes tamniſchemi Italjanami pohódnoſći ſo pšched krótkim na jenom New-Yorkſkim pschežadźowanju Bottizellowy wobras **madonny na miljión hriwnow**, Correggiowa „Sſiwjata ſwójba“ wunjeſe hižo lěta 1827 w Pariſu 500 000 frankow (400 000 hriwnow). Jako ſo pšched nješchto lětami ſtawniſe ſnata ſbórka de Ridderа w Pariſu pschežadźowaſche, kupi ſebi Amerićan M. Duveen wobras młodeje jónſkeje wot Frans Halſa ſa 2 100 000 frankow. New-Yorkſki bankownik Otta Kahn běſche hižo pjatnacźe. lět pšched tym ſa jene Halſowe dźeło dwaj miljónaj hr. dał. Hiſchcze wyſchſche pak ſu płaczišny ſa dźeła Rembrandta, jedna-li wo miſchtrowe ſtawne wudźełki. Bychu-li ſo wobraſy kaj „Nózna ſtraża“ abo „pitwa“ **(Anatomke)** — ſchtož derje praktiſzy zenje njeſaſtupi — pschedawake, ſotom by jich płaczišna zole wyſoke hiſchcze wyſchſcha była ja ſa najdrobotniſche dźeła Raffaelowe abo Leonardowa Mona Liſa. Mjenje ſtawne wobraſy ſu hižo ſa některe ſtatyſaz hriwnow dostaćź.

Mjes ſpanſkimi ſteja dźełа wot Velasqueza na pšenkim mjeſnje. Jara wobluđowane wobraſy tuteho miſchtra ſo ſ wjazy miliјónami ſaplaćeja.

Velasquez mjeſche hižo ſa cźaſ ſwojeho żiwjenja dosć rędke ſwoje, ſo jeho pschipóſnawachu a po tym ſaplaćachu. Hižo ſalo 24lětny młodźenc dosta ſwobodne bydlenja a poſta dukatow jako mežačnu mjdu. Pšched nědźe ſto lětami pcheńe miſchtrowy wobras „wojowanje ſ cźełkom“ ſa płaczišnu 80 000 hriwnow ſe ſbórki Lord Cowleya do wobdźedźeńſtwa Londonſkeje narodneje wobrazowarnje. Dźeſnja ſnadź je dwadźeſi króć tak wjele winoſty.

Ale też ja wobraſy ſwjeſe cźěrjódy druhich miſchtrow płaca muſeje a kupy wyſoke płaczišny, hdyž ſu tajke na pschedań. Wobraſy, kiž ſu Van der Goos, Van Eyck, Manling, Dürer a Murillo ſwětej darili, njejſu hižo ſwjetſcho wjaz dostaćź. Skerje hiſchcze taſke wot Jendźelczanow Reynolds a Romney, kotrychž wobraſowe płaczišny ſu w pośledních lětdźeſatkach w njebźkſanej mérje poſtupowale.

Kaj ſwjeſelaze pschezo je, hdyž ſo ſ wulkeho ſamożenja některych ſbožowych nahladny pjenjes na miſchtrſke wudźełki mołerſtwa nałoži, tak jara ma ſo wobžarowaćź, ſo wumělcy ſami powſchitkownje ſaneho podźełа nad tutymi pjenjeſami nimaju. Dóći ſtawnych mołerjow je nimale ſtajne hlód, ſo ſo jim pschipóſnjace halle po ſmjerći ſpožiſcji, na kotrež cźaſ żiwjenja podarmo cźakachu. A nětko milijónowy, kotrež ſebi ſa jich wobraſy nětko druſy do kapły tykniu, dyrbjachu mołerjo ſhlodom tradaćź a wumrěchu ſnjeſto w ruſy a wopuſchćeni wot ſwěta.

ſamolwjenja dóſchće; je pak tam hiſchcze ruma dosć. Sa tjadnjiſtwo ſo nadźija, ſo budźe ſajim ſa tute wotdźelenje prawje wulke, cźim bóle, hdyž je ſo ſyła mytow ſa to wuſtajiła.

Nětkożkuli budźe hiſchcze na puczowanſkej wuſtajeńcy ſchtoż jajim hoſpoſu ſłudźi. Chcemy jenoź dopomnicź na wobſchěrnu wuſtajenzu kraſneho ſwjaſka a Reiſenſteinſkeho ſwjaſka hoſpodarſkich ſchulow ſa jony.

K prěnjemu rafej budźe ſaſtupjene domjazohoſpodarſke wotdźelenje ſtłódźerſkeho wuſtawa w Pomorzach ſa wuczbu wo wjeſnym dźele.

Njedaloko wot teho budźe wożebita wuſtajeńca ſa domjazohoſpodarſku nadobu, kiž ma hoſpoſam wſchitke nowoſcźe na domjazohoſpodarſkim polu w roſomnem ſwiſku pokaſacź. W druhej wulkej wożebitej wuſtajeńcy ſu ſtudobja ſ młokarſkimi ſjenoćene, kiž hoſpoſy w prózowanju k połěpſchenju młoka pucź a ſamér pokaſaju.

Sabycź pak też njechamy na dźełenje ſa płahowanje pjeſinu. Pſchedewſchěm budźe ſo dźiwacź na njeſne kokoſche, kiž ſo w poſpytnem wuſtawje w Halle-Cröllwitz hižo mężazy dołho na wunoſchnoſcź pruhuja. Tu jedna ſo mjenje wo rażu a barbu hacź wo dopokaſanje njeſnu wunoſchnoſcźe, kiž ma poſtrěbnje abo njepoſtrěbnje ſ ſwoje ſ tomu pſchi noſchowacź, ſo ſo hoſpodarſky njewilaru ras jeſt ſniži. W blížſkoſći ſtejace kurjejzy a k tomu ſłuſchaze nowoczaſne pſchiſtrawy wudoſpołnja wobras tuteho wodźełenja.

Hižo dźenja dyrbjale ratařſke towaršſtwa hoſpoſow k wopytej Lipſčanſkeje puczowanſkeje wuſtajeńcy namołwjeć ſa poczeć. Maju dźe też tute towaršſtwa pſchi ſamołwjenju w prawem cźaſu wotuſtiſnjene ſłowa a ſaſtupneho pjenjeſa wocakowacź. Na kóżdy pad je tutón wurěſk pokaſał, kak wjele ſo ſa to ſtawa, ſo by ſo kóżda wopytowarka ſpokojiła, njeſej ſe ſobu ſtara abo ſe wżu, a ſo by traſazy ſaſtupjeli dóſtało ſa ſamołwite dalſche dźełko w jeje powołanju jako hoſpoſa.

Dużizy, ja cęoj ławdżeny pjatk ẅoje derje sałłużene hłoſtanje dosta. Wón dẽſche wobſtorjeny dla 14 wuwjedżenych a 4 ẅytamych nutsdobywanjow w Schérachowje, Lẽwaldje, Kóſlach, Dittersbachu, Sebnizy, Sohlandże n. Spr., Holbinje, Schumbachu a Stachowje. Dla dolſchich 11 nutsdobywanjow w Kolwizy, Holbinje, Lẽwaldże, Walbramezach a Schmirowje nad Ẽigenu ſu jednanja nakhwilnje ſaſtajili. Prẽnich wóſem padow ſo Pobẽbradżity takle pſchi pjatkownym jednanju wuſna, ſo pak je tẽż wón padnich ſtyrich padow, wſchak hiſchże prẽje, tola ſu jemu nutsłamarſtwo jażnje dopokaſacz mohli. Na wſchẽch mẽſnach ſu ſo padnichowe a wſchelake druhe potrẽbne wẽzy. Na njeho tukaja, ſo ma hiſchże wjazy cẽżkich padnichſchiwow na ſwẽdomnje. W nozy k 1. dezembrej ſu jeho lepili, jako dẽſche do domu ratarja Sarjenka w Schérachowje ſałẽł. Sarjeńk dẽſche ſo dohladat, ſo je padnich w domje a je ſo njebojaſnje do njeho dał. Po dołhim ſaſałkym wojowanju je ſo Pobẽbradſkemu poradżiło, pſches wałno cẽżkuchcz. Sarjeńk pak je ſa nim bẽżał, jeho doſcẽhnuł, ſadżerżał a ſ pomocu pſchikhwatanych wobſtowu pſchemohł. Sund ſaſundżi Pobẽbradſkeho k 4 letam khłostanje a ſtaji jeho pod dohlad polizije. Saſundżeny khłoſtanje pſchija.

Přilopk.

* **Dobry wojeř pjenowych ſchczurkow.** Wojeř pjenowych ſchczurkow Paẅoł Möbius z Lichtenſtein-Callenberga pſchinjeſe na gmejuſti hamt w St. Egidienze 7 pjenowych ſchczurkow a pſchedpokoji je tam. Möbius je loni pſches 300 pjenowych ſchczurkow nałoſił a wot ſpocżatka tuteho lẽta hižom nimale 80.

* **Cẽżeſe njeſboże w podkopkach w Schleſyſkej.** Schtwórtk dopołdnja w 10 hodź. ſta ſo w janje poła Herſchelswaldawy njedaloko Bólesławy (Bunzlau) w Schleſyſkej cẽżeſe ſchtwórtk 15. měrza 1928 w Budyſchinje na ſudniſtwje dop. w 10 hodź.: Wjelkej ſtojaj, łẽdkowy ſtejoł, radiowej pſchiprawi, motor, motorowy ſahibował, ſtejaca lampa, 4 wołowych a 9 wołnjazych ẅozow, łodowy komor, ſtẽłowy łamor, łẽrbowy ſtoł, tojſe blido, kjowe hoſtwiniſſe hedło, 6 wołmjanych khabatow, 11 wołmjanych draſcẽżkow a wołmjanej łozaj, 3 walk. ułſtrowych tkaninow, łubowy ſtoł, koſr je wſchelakimi ſchatami, auto, pażata pila a hẽbiowaza maſchina, wuttẽſchwaza maſchina, tarżata pila, tocżnik, kowaniſke pſchirowna. 85 tolſtych khojnowych deſkow, 250 khojnowych ſtołpow, draſchka ſ motorom, ſtanza, 4 pißaniſke ſtrnje, 4 ſyczawy, knihowy łamor, 7 pißaniſtich blidow, 4 bißeje, kredenz, łobrz 2½×3½ mtr., ſtoł pſched pißaniſke blido, blidzy ſa kurjerjow, ſtejazej cẽżahniku, ſtojaj pózrinowa ſchfika, kławẽr, pjenjezny łamor, vertiko, 3 ſofa, 5 ſtołow, nawobleczenja ſa ſtowaki, koſowa ptachta, gramofon, a tworowy łamor, ſchórauchi ſuknje, draſcẽżcẽżi, ſchewſkei maſchini, 62 pakcẽſkow ſalchinateho pſchedżenа, niedżelſki grat, 3 lẽharniſke ſoſy, konjace ptachty pſche deſchcẽżik. 3 ſofa ſ matrazami, bl.Do. ſchewika ſchijaca maſchina;

ſe ẅwobodnieje ruki 45 wodowych wrjeczeńkow, najnišſicha ptaczizna ſa wſcho hromadże 67,50 hrivnow.

Pſchiſtajicz phtaju

Hołzu do domu, Hoffmanka w Budyſchinje, Mjaſowe torhoſchczo cẽżiſło 8. — Janka w Radnej pinzy we Wojerezach.

Kuchinſku, Hoppowa w Mókłowje poła Hródka

Wurżownika kowaſkeho, Welz w Kulowje.

Wurżownika mlynſkeho, mẽſchczańſki mlyn we Wojerezach.

Kramſkeho, Hilla w Huſzy.

Schoſćera w Hródku, Wendiſch, Dożha haſa 46 l.

Pohonerja, Budich w Kochanojzach poła Hródka.

Škrowe depeše.

Barliniſke produktowe witi dżenża dop. ¾11 hodżin:
Żito je ſ nowa drożſche.
Dopołdnja ¾12 hodżin Każ pſched hodżinu.

Płaćizny rẽżneho ſkotu na Drjezdżanskich ſkótnych wikach.

12. měrca.

158 woł., 273 byk., 329 kruw. a jałoje., 581 ćelat., 711 wowc., 2877 swini.

Płaćizny za

woły: 1. 55—59, 2. 46—51, 3. 36—42, 4. 32—34;
byki: 1. 55—59, 2. 49—54, 3. 44—47;
kruwy: 1. 49—52, 2. 42—46, 3. 32—35, 4. 26—29;
jałojcy: 1. 54—58, 2. 44—52;
ćelata: 1. 82—88, 2. 72—79, 3. 60—70;
wowcy: 1. 63—68, 2. 54—60, 3. 40—50;
swinje: (přez 300 pt.) 60, 2. (240 — 300) 58 — 59, 3. (200—240) 55 — 57, 4. (160—200) 53—54
Ranev 48—58.

Drjezdżańska burza (9. 3.)

Pšeńca	254-259	běrnjace kružki	26,00-26,50
rožka	264-269	pšeńč. wotruby	15,40-15,80
naletni ječmjeń	295-310	rżane wotruby	16,00-17,50
nazymsk. ječmjeń	225-270	pšeńčna muka	44.00-45,50
wows	240-245	rżana muka	40,00-41,50
čekſwjeny dźećel	190-210	woka	27,50-28,50
raps	340-350	pjeluški	27,50-28,50
kukurica (Mais)	228-230	hróch	29,00-36,00
ſuche truhanški	15-15,20	cokrowe truh.	20,50-22,00

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.
Żito a wołjowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hrivnje.

	12. 3.	10. 3.		12. 3.	10. 3.
Pšeńca	243-248	244-247	buny	21-22,00	21-22,00
rožka	250-251	249-251	woka	21-23,00	21-23,00
nal. ječmjeń	221-280	221-280	módre łupiny	14-14,75	14-14,75
naz. ječmjeń	—	—	žołte łupiny	15-16,00	15-16,00
wowa	—	—	zeradella	—	—
kukurica	226-235	217-231	raps. wosuśk	19,60	19,60
pšeńč. muka	230-232	230-232	lany wosuśk	23,80	23,90
rżana muka	34-35,75	34-35,50	pocn. melasa	—	—
pš. wotruby	16,00	15,85	běrnj. kružki	24-24,20	24-24,20
rżane „	16,00	16,00	syno, 50 kg	2,40-2,70	2,40-2,70
lane symjo	—	—	rżana słoma	0,80-1,00	0,80-1,05
raps	—	—	pšeńč. „	0,75-0,95	0,75-0,95
hróch	34-36,00	34-36,00	wowsna „	0,70-0,85	0,70-0,85
pjeluski	22-22,50	21-22,50	ječna „	0,70-0,86	0,70-0,85

Hospodarski rozhlad.

Wutora 13. měrca. 1928.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,179	100 pólsk. złotych .	46,775
Jandźelski punt .	20,39	100 čěskosł. krónow .	12,385
100 ſwajc. frankow	80,46	100 franc. frankow .	16,44

Barliniſka burſa ſapoča wẽzera tutoh tydżeń ſ jara mẽrnym wikowanjom. Kurſy ſtẽrje poprjedſchcżich. Podobnje bẽ na wikach ſ dołżnymi a rentowymi liſtami.

Produktowe witi wẽzera do nowoho tydżenja tak ſaſtupichu, każ běchu ſaſtajene ſobotu ſaſchły tydżeń ſkónczile, mjenujcy w dalſchim ſkrućowanju płaćizny, wotnoſene thlẽbowoho żita. Pſchenica a rożku ſaſtajo we 5 pj. droſchſcho ſobotnjſchich płaćiznow pſchedawachu. Wowſy bẽ ſtuno 20 hacż 25 pjenjezkow droſchſchi. Wẽzera płaćeſche zentnar

w Barlinje

pſchenicy 12,25—12,40 hr., rożki 12,50 hr.
hacż 12,60 hr., jẽczmjenia nalẽtneho 11,05
hacż 14 hr., wowſa 11,30—11,75 hr.

w Drjezdżanach (pjatk)

pſchenicy 12,70—12,95 hr. (12,65—12,90 hriwnow),
rożki 13,20—13,45 hr. (13,15—13,40 hr.),
jẽczmjenia nalẽtneho 14,75—15,50 hriwnow, (14,95—15,05 hr.),
jẽczmjenia nazymſkeho 11,25—13,50 hriwnow (11,25—13,50 hr.),
wowſa 12—12,25 hr. (11,75—12 hr.)

W termijownym wikowanju

ſa mẽrz:

pſchenicy 13,45—13,47½ hr., rożki 13,50 hr.
hacż 13,57½ hr., wowſa 12,40 hr.,

ſa mejn:

pſchenicy 13,87½—13,92½ hr., rożki 13,90
hacż 13,95 hr., wowſa 12,92½—12,95 hr.

ſa julij:

rożki 13,28¾ hr., wowſa 13,25 hriwnow.

Na pſchedań:

Rjenowjej 24 kórzow wułka we Wurnoczizach p. Wjeleczina.

Byſt w Rudej cẽżiło 7.

Konjej 7-lẽtnej, Kulczika w Lubiju, telefon 2417.

Dub a wjós, 5 twjerdych metrow, Writh w Bjerwałdże.

Wós ruczny, dezimalna waſa, 3 zent. a 4 mtr. dołhe dẽłanſke blido, w Budyſchinje na Kantowej haſy 1111 na prawo.

Ssudniſke pſchehladowanje leżownoſeje

Khẽża ſ nẽſchto 1¼ kórza leżownoſeje, ſłuſchaza tẽchiſkrjeſzerjej Karli Hermanej Beſchke, w Brẽmjenju. Gwoſtſe grjechy ſu hódnoſcej 4976 hr. poſtajiſe. Do wopalneje pokładnje je khẽża ſ 3500 hr. ſapiſana. Wona je nimale dotwarjena. Stwy a mẽſnoſeje pſchi ſemi ſu ſmutſka wodnjetane, durje a wokna ſu ſaſadżene. Swonka hiſchże wobmjetana njeſe. Na pſcheſadżowanje pſchiſłuſche w Brẽmjenju na leżownoſeji ſamej pjatk 4. meje dopołdnja ½10 hodź.

Pſchehladżowanja.

Finanzny hamt dyrbjeńſtwa pſchehladuje w Rudej ſwjedu 14. 3. 28 dop. w 11 hodź. w hoſćencu „K worjoſej“: Konjej, njedżelſſej gratuj, ſofa, komoda, łẽkarſki ſtoł a kamor ſa ryẽowanki.

Lubijſka mẽſchczańſka rada w tworſtkim dworje w Lubiju na Hartmanowej haſy 9 dop. w 10 hodź.: Wſchelake płaty ſ kunſtſchinoho marmora, 9 trjebanych hobankow, 20 łoſnych metrow khojnowych deſkow, hẽble, gratowe hamorzki, hamor, ſila, pija, wobowej waſy, ſchpihelowy wobtuk, ſtoł pſched pißaniſke blido, porẽżnjeny dubowy ſtoł.

Ssudniſzy na pſcheſadżowanje.

Sſtwórtk 15. měrca 1928

we Wóbſkórku w hoſćencu „K ſtotej hwjẽdże“ dop. w 11 hodź. worjeſchinowy pißaniſki ſekretar,

w Kotwaju w korczmje pop. ½2 hodź. mużoze kolo namſi „Presto“,

w Porchowje we Wetzliſkej hoſćencu pſchiſp. w 1 hodź. ſtyłny toſtaty wós a ſypowe deſki 30 mm,

we Wojerezach, w hoſćencu „K ſtotemu lawej“ dop. w 11 hodź.: Stejazy cẽżnik. knihowy łamor, ſofa, ſchtſcẽżanej łamorzki, koſr, pißaniſke blidzi, mehle, pißaniſtej ſtrojej, hudźowy aparat, gramofon. łodowy łamor, khlẽbowy wós, bohtart, toſtaty wós, kłamaniſkej blidże, 3 dezimalne waſi, njedżelſki grat, wſchędny grat, radiowa pſchiprawa, tón a mukowy kałiżerjk;

njeſboże žebi 2 morweju a 1 cẽżkoſranjeneho ſo wobdałſche. Jako dejewo ſe ſhehadkom horjewjeſchcu, ſo powjaſa a ſhehadło padże dele. Saſtojnik bẽſche pſchi wottorhnu a delepadże. Cẽżkoſranjeny ſaſtojnik a hórnik buchtaj na mẽſtnje morjenaj. Dalſchi fatat cẽżka ſranjeny, ſo na jeho wotkhorjenja dowjeſe.

* **S Magdeburga.** (Wulki woheń w Magdeburgu.) Sobotu wudhri wulki woheń w Hubez-Fahrenholzowej fabrizy. Zyła Magdeburgiſka wohnjowa wobora dyrbjeſche ſaſchimmycz. Plomjenja namakachu we hohatu zyrobu a wnpſchetrẽchu ſo ſ wulkej ſpẽſnjenjow horniſcho poſchoda hacż dele, ſo ſa krótki cząs ſtyrjo inwarjenje w jenym plomjenju ſtejeſche. Wobſtojnoſe na dyrbjeſche pſchedewſchem bliſſe ſtadownje ſchikowe du dyrbjeſche ſ 300 metrowſkeje ſdalenoſe ſtumpowe ſchtwy ſtrach wotſtrowjenym. W fabrizy bẽſche ſo wołjo ſaſpalo a woheń ſawinował.

— **Praſchenje wo nahódnoſczenju ławẽżenjow.** Wjele mẽjiczelemi dowójnſkich ławẽżenjow knjeji pſchepa wulka njewẽſtoſcz, kajſke ławẽżenja maju ſo nahódnoſcz a kak wyſoke, hdy ſo nahódnoſczene podżele wuplacha a hacż ſo hižom nẽſto wuplaczinja. Tale wẽdża, hacż je wuſne, ſtẽbi nahódnoſczenje jadnoſ kak dołoko ma nahódnoſczeńka płaczinyſe wſcho hicz. Schkitaſiſli ſwjatſ ſ wjeſiſkich a wobjinowych wẽſcejſnjow ſap. tow. (Schutzverband der Lebensv versicherten e. V.) jwjoſtkowe njedawiſtwo w Wulkeſe Reureutherſtraße 13 wudawa tohodla łopjene. w ſo ſo na wſchitke wažne praſchenja wotnoſnje podanja. Tu ſo łopjeno pójeſele ſwjatſ wſchitkim ſajimcam, hdyż wróczkoſoruto pſchipołożo.

* **S Numburka.** (Samomerdaſtwo ſtareje ſony.) Dolnim Ehrenberku namałachu w rẽzy wyſche Dhieſ briki cẽżko 69lẽtnje Hanu Pfeifferowe ſ Neumb Pfeifferowa je ſo pſched dwẽmaj njedżelomaj ſ Neumb jhubiła. Schto je ſtarnikam do ſmjerſe hnało, njeje znate.

* **S Jihlawy** w Cẽżeſkoſłowakiſej. Wulki woheń. Prẽſnjejzach pola Jihlawy wudhri wulki woheń, kotrehż dla njedoſtatka na wodże ſ njeſpẽrnej ſpẽſchnoſcju ſtyrjo hacż dele. Dẽſacz wohnjowych woborow bẽſche ſo pomoc pſchiſtalo, wone bẽchu pak bjezmócne. Schẽſz ſtarkowych wſchitkimi hoſpodarſtwami inwarjenemi, dẽſacz ſtrowjenemi ſtonji kómlejmi ſo docziſta mołpali. Nałkaſte ſchkoda je ſo ra wulka. Woheń je hóſtnika rula ſaloſiła. Dwoje ſtrow Prochaſkom, jenoho jamẽżeſnſkeho inſpektora a ich pſchewodżerja ſu ſajeli, dokelż na nich tukaja, je ſu moh ſaloſili.

Listowan'e.

R. G. Najſẽrje jedna ſo tu nọ wo wjeſi khod. Tak może ſo jenotna płaczina ſa leżownoſcz a pſchipódła tẽż twory żadacz. Pódobne może ſo leſcziſcz, każ je je dotalny mẽjiczel kupił. Dokelż ſo ſ kuh leżownoſeje notarielnje abo ſudniſy wobtrjeb dha je to wẽſ pſchiſłuſchneho ſaſtajiſła. Ja zhe to ſ jinje dawka a kolka płaczenje dẽſacz. Pſaſi tom wſcho trẽbne ſ nim rozpowdacz. Schto je woſ a ſchto mẽło ſo ſa ſtotne tworn żadacz, to nałeży dyn pſchekupiti wẽzwonſtowaj roſkuſi.

R. K. Pſchi pſchihotowanju pſcheſtrukturowanja jenoho ſtowohowho ſtata do druheho ſtwarkowoho ſtata ſo dẽſacz ſtarżaniſtwo njeſhubi. Wone pódla nowoho dopiſa ſ ezaniſtwa dale wobſtoji, to rẽka, jeſli nieje ſo nowiſe wało, ſo chże ſ dotalneho ſtarżaniſtwa puſchczenu ſmẽ ſo może ſo po § 21 wẽnſkoſtrẽdarſkiſeho ſakona z wot 2 lija 1913 ſtarcz. Tuż jeje ſtabom tẽż wot nowa dopiſa. njeſtoje puſchczenje ſ wuſnika ſtarżaniſtwa nowjeſ. Tak wobſtejdżeje wabej ſtarcżeſtwi Poſtejdnje — ſaſke — ſeje bẽj ſ pſchiwiſarjom do łaſkeho ſtata nadeſ

M. S. Dyrbicze ſo wo wſchelakich ſtrukturach ſtwa wobſtojnjerz. Jeli w niſh niczo pſchepiſanje ſtata dha pſchedẽłacz poda, mẽjicze naſtate wudawki pſchepołożenje domjazeho woda (Handleitung) wotſacz a ke ſtarżiſe dójcz dacz. Druzimo je wjeſcz. Wam pruſ po wuczinjenej ſadże podawacz a nihe nicz, ſo je Wam wotebſtrenje preda ſmażicze. Każ rimy, ſo budża Wam w nim wóſtych ſadżerżanow ẽżenju dawka wẽſty dżẽl jako „Ezesdawkuw“ we Waſchim padże 140 hrivnow. Tutón wotczaſ wu powiſchitkownje te wot Waſ njeſpomnjene wobſtejdże zhnje, ſchtoż ſo pſchi prahowanju a rozdẽlenju mẽſnaz bjeſe wſcheho wobkruczenje. Nimo toho je dawka ładha wotwiſina wot ſpẽſnjenych wobſtejdżenjow. mandżelſtwo a liczba dżẽci dawkowu żadżbu pomjenje. Nam ſo ſdа, ſo ſ dalſchimi pſchipiſanmi na ſtuczu hamt ſameho wuſpecha njeſmjeſcze, dokelż ſtuczu po zyle wẽſtych a łohzy ſo nałożowanych tabelach dẽſacz kotrež wẽſo po płaczazych dawkowych ſakonach ſo ſ blicza. Tak drje ſo jezejka ſtowa, ſo dawk ławẽżenja jenja pichehażuje. Wróczo płaczi ſo jenoż po bohopotajmach a pſchi wobſebitnych wobſtejnoſcach ſ ſenjach. W takſej nuzy Wy, każ je ſ Waſcheho rozſu dżecz, tola njeſtcze.

Swójbne powẽſce.

Sſlubjeni: Erna Neſtlerez a Alwin Richter w Budyſchinje. — Dora Rehnez w Palowje a Kurt Strauß Kótzach poła Cẽżnjoe.

Swẽrowani: Guſtow Jẽhne, wuczeń ſ Emm Pilakez w Jihlawy w Budyſchinje. — Hans Nowak w Kamenz ſ Hilzu rodż. Gneiſſerowez w Brẽſni poła Lamenz

Smẽrći: Moriz Hartwig w Hornich Pagowe 65 lẽt. — Lina Müllerowa rodż. Knjezka w 67 lẽt. — Selma ſwjd. Frömmerowa rodż. Hennigez Sſerbſkich Pawlezach, 41 lẽt. — Arnoſchi Prenker pſchekupz w Hródku, 34 lẽt. —

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Za nawěstki, kiž maja so haš do 9 hodź. dop. wotedaj, płaći so za mały rjadk 20 nkt. pj. Wobdźěnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobliczeja. Za reklamowy a z rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. = =

Čisło (Nr.) 63 — Budyšin — srjedu, 14. měrca 1928 — Bautzen — Lětnik 87

Němska kročel w Moskwje.

Dla sajeza někotrych němskich inżenieurow a monteurow w Donezkej krajinje dla naczinjenja schodły a krajnopscheradnistkeho spodzinanja je žo němski pósłanz w Moskwje pola kommisara swonkownych naležnosćow **Cziczerina** sa liczbu sajatych Němzow a sa pschizinu jich sajeza wobhonił. Cziczerin njeje pjeza dožałowaze wotmolwjenje dał, ale jenož powschitkownje sdźelił, so žo na podłožku wuprajenja zwědkow tukanje na naczinjenje schodły sa woprawnjene wobhladuje.

Rosprawa wo rosrěčenju mjes němskim pósłanzom a Cziczerinom je do Barlina doschła. Po wroczenju němskeho swonkowneho ministra dr. Stresemanna a statneho sekretara se Schuberta z Genfa žo swonkowne ministerstwo wo dalschich krocelach rozhudźi. Najprjedźy žo němske knježerstwo wo to prózuje, wězh na dožałowaze waschnje rosjasnić. Po dźělenju němskeho konsula w Rostowje je žo hacz dotal schěrć mjenow sajatych němskich inżenieurow a monteurow mjenowało. S nich su schtyrjo pschistajenzy Powschitkowneho elektrizitetneho towarstwa w Barlinje, a to wyschschi inżenieur Ernst Goldstein, inżenieur Otto a monteuraj Mayer a Wagner, inżenieur Knopfez firmy we Wanne a dalschi pschistajeny dotal njeznateje němskeje firmy. Sajezi pschistajenzy Powschitkowneho elektrizitetneho towarstwa mějachu turbinu w elektrizitetnej dźělarni stajeć, druhaj sajataj dyrbjeschtaj pschiprawnu sa destillaziju wuhla natwarić.

*

Pschiczinu sajeza.

Wo pschiczinach sajeza Němzow žo praji, so su dźěłacerske nowiny „Trudy", kotrež wosebje sekretarjo a politiscy aktiwni dźěłacerjo cztaju, wjele swědčeše, so su žo sajezi hižo wuznali, so su žebi wotmyslili, jeli so bychu wukrajne staty Ruskej wójnu pschipowědźiše, zyły bolschewiski industriju desorganisowacz, dokelž bjes wuhla njeby transport, cżežka industrija a chemiska industrija nóżne. W „Trudźinym" sdźělenju je wosebje sajimawe, so wona winu sajatych we wocznomaj dźěłacerjow jako dopokasanu swědczicz pyta. To žane wotmyslenje je w knježerstwowej dźělerskej wuprajene. Nusne je, na to dopomnicz, so žu žo podobne podawki hižo stale, wo kotrychž je žo prajiło, so je wězh dopokasane, wo kotrejž pak žo wobstorzeni zyłka njejsu pschestyschcheli. Tón krócz je wězh w rukomaj porjadneho łuda. Dowčakamy potajkim sjawne sudniske pozbedzenje. Tola hódnosć pratwa njemóže we wocznomaj zwěta z tym pschibéracz, so je se wschěch wosjewjenjow, spósnacz, **kak jara žo stat sa to sajimuje, so žu wězh runje tajke, kajkeż je wobstorzba wudawa.** Po nowinskich hłosach dyrbiny zebi myslicz, so bolschewikam pschede wschěmi wo to dźe, so by dźěłacerjow wobstaće a sakitanje bolschewiskeho bóle sejimali. To je tež z teho spósnacz, so žo wudawa, **so zyłe pschibéraza liczba wobnjow w bolschewiskich dźělarnjach z Donezkim komplotom swizuje.** Daloko zahaje politiske pschicziny sady sjawneho wuwuzowanja Donezkeho komploita psched zudnistkim jednanjom steja.

Dale žo na to pokazuje, so je sa wukrajnych radudawarjow a zwobudźěłacerjow bolschewiskeje industrije strach wulki, so jim schkodu cżinjene a su wolu porokuja. Hižo to, so žo pschikhadej zuzych inżenieurow, kotrjż dyrbja podate majschiny stajeć a je sa dźěło pschiprawicz, pschecerjowja a **njedowerjenje** pokazuja, z kotrymž žo w Ruskej na zuze dźělo hladа. Na městnje samym njemóża žo inżenieurojo swobodnje hibacz, kaž žo to druhdże wot zameho rosumi.

Wobkorżby bolschewikow pschecziwo němskim inżenieram a monteuram su zyle njerozumne, dokelž w Němskej a w zyłem swěcze njebudże zaneho cżłowjeka, kotryż by wěrił, so je žo Němska z połłkim generalnym stabom zjednocżiła, so by žo w Donezkim kraju schkodu naczinika a so bychu žo hódnosće w Donezkim kraju sniżiłe. Nadźijomnje žo rasnemu zapschimnjenju hrabje Brockdorf-Rantzaua poradźi, so žo wobstorzenym hnydom pratwna pomoz je skazanjom wukrajneho rěcznika da.

*

Prozeß kónz hapreje.

Kaž žo z Moskwy powě, žo sajezi inżenieurojo a monteurojo wobskorża, so žu pschi njeskutku schkodu cżinjenja a niczenja po poruczniskeji wukrajnych kapitalistow a nětkuschich wobhejerjow pomozni byli. Sa to je wuhnocże z bolschewiskeje Ruskeje a konfiskazija w Ruskej po namakazeho zwójstwa postajena. Prozeß, pschi kotrymž pschepytowazy zudnik sa wosebje wažne naležnosće pschi najwyschschim zudże pschepytanje wjedże, žo kónz hapreje wotmeje.

Žałostna katastrofa w Kalifornieskej.

Liča z 500 morjenymi. — Hrózbne scěhwki zemjerjenja.

Podobna katastrofa kaž loni w Gottleubje a wokolinje je wczera wutoru rano Kalifornisku potrjechiła. Kalifornika leži pschi nawjeczornym mórskim brjohu Sjednoczenych Statow Polnóżneje Ameriki.

S Los Angeleża žo pod 13. měrzom powě:

Se semjerjenjom je žo Sa. Franzis-haczenje njedaloko Newhalle w Kalifornieskej, kiž wodu Santa Clara-rěki wotdźerzuje, pschedrěło. Wody lisachu žo 2 mile (pschez 3 kilometry) schěroko a 15 metrow wyšoko se žałostnej syčchnosću do doła San Fernando a powodźichu někotre města a wjzy.

Licza z najmjeńscha z 500 **morwymi.** Je pak zyle lohko możno, so žo liczba zmjertnych woporow hischcze powyschi, dokelž wobžah njeschoża hischcze njeje pschehwiedcżeny. Na potrjechenu krajinu je knježerstwo wobleschnjenjski staw połožiło.

Rostorhnjene haczenje běsche 200 metrow dołhe a pschez 60 metrow wyšoke a zlutschesche žołbu do pschiprawow sa podawanje pitneje wody sa město Los Angeles. Po njeschožu maju wobydlerjo města z pitnej wodu lutowacz.

Pschi městnje, hdyž je žo haczenje pschedrěło, zatepi žo w twarjenjach hnydom 75 cżłowjekow. Běchu to zwójby dźěłacerjow w milinarni.

Katastrofa sta žo po kalifornisku cżasu **w nozy wokoło 1 hodź.,** tak so woda ludźi w zdalenischich městach a wjzach **w spanju pschekhwata.**

Woni njenamakachu wjazy dosć cżasa, so bychu žo mohli wutkhowacz. Schěrć měrnow wody dopołnje zapuscżichu. W Santa-Klara-dole je 175 cżłowjekow žiwjenje zhubiło.

S wopředka běsche žo jenoż **mały** dźěł haczenja pschedrěł, ale wona z mozu cżischczesche, so žo jedyn kruch žiwjeneje minje po druhim wokłamowasche a wody z pschego wjetschej mozu žo do dolin walachu.

Pschi wukhowanjskich dźěłach w San Franzisquitoskim Canonje žu na městnje, hdyž je žo powodźenska žołma do Santa Paula- a Santa-Clara-rěki zwulmała, dotal 137 mortwych zwuczahali. Wot dop. w 10 hodź. 600 **muži pod** nawjedowanjom policajskich wyschnoscżow sa mortwymi **a** zaplawjenymi pyta. S Los Angela su 1000 policistow wupósłali. Zyła dolina, kiž žo San Francisquito Canon mjenuje, je se žołtym pěskom pocżehnjena, kiž je z městnami na 10 metrow wuzoko naplawjeny. Pod tutym pěskom pyjaja hischcze 100 dalschich mortwych. Po prěnich powědzejach je žo w tutej kónczinje

jenoż 5 wozobowo žiwych wukhowacz mohło.

Woda je w bydlenju pola Saugnia pschekhwapi, je z łožow wusběhny. Wone pak mózachu žo wukhowacz, dokelž žo jedźa druheho krucze za ruzy dżerzesche.

Pódła schěrć Němzow z Němskeje su pjeza hischcze dwanaczoch ruskich stacżanow sajeli.

*

Kaž žo z Moskwy powě, su sajezi němscy inżenieurojo pod krutej kontrollu. Jim je kóždy wobkhad se swonkownym zwětom sakasany. Sajezi njejsu do hischcze mohli je sastupjerjemi němskich wyschnoscżow a firmow rosrěčeć.

*

Nowe němske wobcżežowanje dla sajeza inżenieurow.

Generalny direktor „Powschitkowneho elektrizitetneho towarstwa" w Barlinje je dźensa rosrěčenje z tamnischim ruskim pósłanzom Krestinskim měł, kotrež žo na sajecze němskich inżenieurow w donezkim kraju pocżahowasche. — Też mjes němskim pósłanzom w Moskwje hrabju Brockdorfom-Rantzauom a ludowym kommisarom Cziczerinom je žo znowa wo tejle wězy jednako. Bohužel njeje rosrěkenje w Moskwje hischcze pschezo wěz rosjasnilo. Pódła němskeho pósłanza w Moskwje je žo tež němski generalny konsulat w Charkowje wo to prózował, so bychu žo sajezi Němzy z jatby puschczili.

Prašenje zmjerzłeho mjasa před němskim sejmom.

Wutoru žo němski zejm z dźělom nusowneho programma saběrasche, z kotrymž dyrbi žo rěny stót plahowaze ratarstwo podpjerać. Najprjedźy chze jako pschistawk k zwonnemu tarifnemu zakonjej **sa wuwos žiwinjazeho mjasa dowozne wopitkna zawjesć,** kotryżž hódnosć wuczini pschi wuwozu žiwych žiwini 16 hriwonow, pchi žiwinjazym mjasu 21 hriwonow a pschi žiwinjazych plezach w tyšach 27 hriwonow po dwójnym zentnarju. K tomu zapodaty sozialdemokratiski namjet žada bjeskłowny dowoz pizowańskeho jeczmjenja jako narunaju hódnosć dowoznych wopitkmow.

Po druhim knježerstwowym namjecze dyrbi žo **bjeskłowna hromada smjerskeho mjasa se 120 000 tunow na 50 000 tunow sniżić.** Pódła teho dyrbi žo knježerstwu połnomóz dacz, so by dale hromadu bjeskłownego smjerskeho mjasa po pomerach mjasowneho sastaranja postajało.

Sozialdemokratka **Wurmowa** žo pschecziwo knježerstwowej pschedłožby wobroczi. Liczby, z kotrymiž chze sežiwjenski minister wjetsche pschetrjebanje mjasa dopokasacz, njejsu **zyle prawe. Woprawdźe žo dźensa wo 7 procentow mjenje mjasa pschetrjebuje dyžli psched wójnu. Smježenje hromady bjeskłowneho mjasa wocżakanu pomoz njepschinjeje;** pschetoż podżel smjerskeho mjasa pschi zyłym pschetrjebanju mjasa jenoż 4 procenty wuczinja. Rěcznica žo ministra wopraschа, z kajkim prawom je wón hižo někotre sa februar a měrz bjeskłownu hromadu smjerskeho mjasa z 10 000 na 8500 tunow sniżił, hačzrunje žo jakoń hischcze zyła njeje pschijał. Rěcznica powschitkownu bjeskłownosć sa smjerske mjaso abo powjetschenje hromady bjeskłowneho smjerskeho mjasa žada.

Němski sežiwjenski minister **Schiele** rěcznicy znapschcżiwi, so je prawo měł, hromadu sa februar a měrz sniżicz. To zyle płaczajemu prawu wotpowědźa. Swopředka je wotmyslene bylo, bjeskłowne smjerske mjaso jenoż mało zamotżitemu wobydlerstwu wuzicz dacz. Pschi rozdźělenju hromady (kontingenta) dyrbi žo po możnosći na **te** strony dźiwacz, w kotrychž je žo hižo potrjeba pokazała. Minister pyta potom dopokasacz, so je jeho **material** liczbom **prawy.** Sdy bychu nětczyšche wobstejnosće dale trałe, bychu tež małe hospodarstwa měłkacznje 30 000 hriwnow **pschiłażbjake.** Tuhrajni tatarjo njemóża žo po tunich płacziwych bjeskłowneho smjerskeho mjasa, 30 hacz 37 pjenjezow sa punt wuczinjazych, słoziez. Hubjene sastaranje z mjasom, kotrehoż dla je bjeskłowny dowoz smjerskeho mjasa nusny był, je žo dźensa pschewinyło, tohodla je zyle woprawnjene, so žo dowoz bjeskłowneho smjerskeho mjasa samjesuje.

Demokrat **Meyer** praji, so je demokratiska strona swólniwa, wschě chmane žrědki k położenju nuzy ratarstwa nałożez. Wona pak chmane žrědki w powjetschenju ratarskich zlow a w sakasanju dowoza njewidźi, ale w spěchowanju produkcije, wobeje tež plahowanja skota z wotstronjenjom zła na pjenjezwadła. W powjetschenju kwowoża tež ratarskich produktow a w sniżenju industrijowych zlow, wobeje tež sa wězy ratarskeje porjeby. Tohodla pschihłosuje tomu, so žo pschi wuwozu žwinj a žwinjazeho mjasa dowozne wopitna pschihwola. W praschenju smjerskeho mjasa dźensy na pschecża ratarstwa a wikowarstwa dźiwacz, dokelž je nusne, so žo njedostatki wotstronja, kotrež su žo pschi nětczyschim porjedze z wobohacżenjom zenotliwom pokakasche. Njemóżemy pak potrěbnosće schěrokich worschtow, kotrež su bjeskłowna na smjerske mjaso pokasane a kotrymiž pódła dźěłacerstwa dalsze krubi brěnjeje worschty pschihłuschcża, njewobkedźbowane wostajicz. Wocżakujemy, so budże wubjerk tele praschenje zwědomnicże pruhowacz a chmane namjety cżinicz.

Kommunist **Hoernle** *měni, so je knježerstwowa pschedłoha sakoń k wulichowanju luda.*

Döbrich z fschesczijanskeje narodnalneje burskeje strony żada, so by žo zyły dowoz bjeskłowneho smjerskeho mjasa zakasał.

S tym žo debatta skónczi. Pschedłoha žo wikowanjsko-politiskemu wubjerkej pschipokasa.

Wólbni kandidatojo socialdemokratiskeje strony w rańšej Sakskej.

Jako naczolni kandidatojo sozialdemokratiskeje strony w rańšej Sakskej za bliżsche němskobjemske wólby žu so postajili: Nětkuschi minister **Fleißner,** redaktorka **Toni Senderez,** hamtiši hejtman **Richard Schmidt,** textilny zastupjeř **Hermann Krätzig, Jan Schirmer** a wokrjesny schulski radźiezeł swonka žłužby **Arthur Arzt.**

W **Lipšczanskim wólbnym wokrjesu** žu jako naczolni kandidatojo za němskobjemske wólby postajeni: Němskobjem-

ki Japółkanz a nejdyuschi minister **Lipinski, Saupe** w Lipsku, **Hana Slemsenowa** w Jenje, **Graf** w Dirrenburgu, **Jan Lang** w Lipsku.

*

Wólni kandidatojo starych sozialistow w rauischej Sakksej.

Sakśizy stari sozialistojo ßu w podkrzeßnej konferenzy twobjamkli w rauischosakksim nemkstoßejmstim wólbnym wokrisehu jako nacjelnych kandidatow ministerskeho presidenta **Heldta**, prjedwjsoschego presidenta sakkseho ßejma **Winklera** a dßelowego ministra **Elsnera** postajicź.

Němscy nacionalni socialistojo přeciwo towarstwu měra.

Wotdźelenje němskeho měrowego towarstwa w Kölnje nad Rheinom bě pondźelu wulke wusturpjenje za satkowanje měra pschihotowało, w kotrehoż prjedsjinje pschednoschi profesora Quidde stejesche. Němscy nazionalni sozialistojo s gumijowymi kumpachami wobkronjeni 100 muźi zylnu pschiwdźechu, so bychu zhromadźiznu rosbili. Dokż pschebywda **Quiddowe wojowanje pischeźiwo czornej němskostatnej woborje** nasjwonni, nazionalni sozialistojo stoly s galerije do posluchacjerjow nijetachu. Ludźo ßo do hrosy dachu, a někotři wopytarjo ßo franichu. Policija 15 kazerjow měra saja. Hakle potom mózesche ßo zhromadźizna pod policajskim schkitanjom dale wotmerźi.

Nasylnosće při ratarskej demonstraciji.

Njedźelu a pondźelu ßu w markskich městach ratarjo sa ßiwje zadanja na stawnych městnach wustupowali. Każ landbund wossemi, je ßo 110 000 ratarjow pschi zhromadźiznach wobześlilo. Na někotrych městach je policija ratarskim rjadam napschećo stupała, tak na pschikład w Kyritzach. Hdyż czah s krajneho radźesćelstwa k finanzneniu hamtej pschiśesze, ßo kóro wschitke wokniowe schkleńzy finanzneho hamta wubichu. Też w Krotzynje je k srajenju s policiju dojschło, hdyż demonstrantojo zjeczas straźnikow, psched **finanzowym hantom** stejazy, pschedrěchu.

*

Demonstrazija 50 000 ratarjow we Wrótzlawju.

Se wschěch stronow Schlesyskeje je ßo pondźelu něhdże **50 000 ratarjow po landbundowym namolkrojenju** sescha. Dźewjatnace wobsebitych żelesnikich czahow jich też se zalesnjschich stronow pschinjese. Pod schkitanjom 1600 policistow ßo na Hrodewskim namjeśe zhromadźichu. Rěcznizy wo němskej ratarskim njepschećelnej zlownej politiiy němscheho knjezerstwa a wo sakonju za dźělanjemjerjow rěcza**chu**. Wschě dotalne wobsamknjene sozialne sakonje ßu wotwlakowanje s dźela spschowale. Rěcznik dr. Riedel jako satupjerk schlesyskich khězerjow rěcześe. Khězerjo dyrbja ßo s ratarstwom sjednoscjeć. Ratarski dźelacjer Hillmann za ratarskich dźelacjerjow rěcześe. Hdyż ßo ratarstwo zabudi, budże sle sa ratarskich dźelacjerjow. Schtóż ratarstwa wopuschczi, ßwjetscha do najwutscheho hubjenstwa pschindże. Sa ratarskich dźelacjerjow móże ßo wot stata też pravda zadaczź. Hdyż ßu pjenjezy za powyschenje satarnistseje mdy, dyrbja ßo też pjenjezy namakaczź, so by ßo też ratarskim dźelacjerjam pomhało, kotrjż ßu ßiwoju winowatosćej za němski lud dokonjeli. Se słónczným ßkowom swobodny knjes s Richthofen na pschichodne wólby pokasa, pschi kotrychż ßo ratarjam jich pschichodny wobsud do ruki położy.

Jużnoßłowjanski kral Jendźelstu wopyta.

Każ Beogradska „Pravda" zhoni, kral Alexander tónź kapreje jendźelskeho krala Jurja wopyta.

Italska ßwoje wójnske łódźiwo powjetscha.

Parizki „Matin" s Genuy powě, so ßu ßo na statnych łódźerjach w Genui a Spezit 4 italske wulke bitwiske łódże twarjecź sapoczale. Italska ßo bront hdenża, każ je ßo psched 1914 Němska na morju na wójnu pschihotowała.

Spytany attentat na hlowneho roskasowarja Czerwjeneho wójska.

Telegrafiska agentura Radio w Pariju powěsć, je Moskwu rośćerja, po kotrejż ßu pschi pschijimanju pola Woroschilowa, hlowneho roskasowarja Czerwjeneho wójska plachi składnoścź wobwjeścenja dźesaczlétneho dnja załoženja Czerwjeneho wójska tśi wobzoby sajeli, kotrjż běchu k pschijimanju podsałeli, so bychu hlowneho roskasowarja morili. — S tejle wumyślenki dyrbi ßo mjes dźesaczerjemi sało ménjenje ßudźicź, so je bolschewikiski stat w strasche. Loni ßo lud s bliskej wójnu trasche, někotre ßo sało schkodużinjerjo a ßpionoja na ześenu moluja.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjeda, 14. nalětnika.

Zacharijasa — Mathildy.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1".

1774 bu Michał Hawpt wučeř we Wulkim Wjelkowje, hdźež je z wulkim zbožnowanjom skutkował jako wučeř, pěsnjeř a přełožeř. — Běše 16. II. 1750 na Lubjencu pola Budystec jako syn kěžkarja so narodźił a zemrě 20. měrca 1799 we Wulkim Wjelkowje. Je zběrku swojich kěrłušow štyri króć, přeco porjedźenu a powjetšenu wudał, najrjeńši jako kěrłuš: „Nichtó njej so nihdy kał, zo je Krysta lubował" je so po Serbach na wosebitem listuje rozšěrjał a wosebje we zhromadźiznach serbskich bratrow rady spěwał. Nimo toho je wšelake nabožne knihi a nabožne lětaki, kotrež Wulkowjelkowski knjez z Below za swoje pjenjezy čišćeć a mjez Serbami rozšěrjeć dawaše, za njeho přełožił. — Michał Hawpt pěstowaše nabožne žiwjenje. W jeho šuli skhadźowachu so Serbja k zhromadnym nutrnoścam. Steješe bratrowskej jednoće we Ochranowje blizko. — Je wjele serbskich wučerjow wukubłał, mjeješe zdobom privatny seminar we swojej šuli. — Daloko po cyłych Serbach dźěchu žohnowanja jeho skutkow.

1758 spala so cyrkwje w Bukecach, Kotecach, Hrodźišću a Poršicach. Zdobom zniča so z wohnjom wšitke cyrkwine zapisy.

Spomjatkuj sebi přisłowo: Słódka kóčka — fałsne wóčka

Měrciski próch.

Měrciski próch so złotu runa,
Pjelni hona, brózuje, huna,
Z najbohatšej wobradu.
Nowa nadźija mi swita,
Zo bdźa łubje polne žita.
Hdyż próch měrciski wobladnu.

Leži šěra w měrciskim próše,
(Kiž je nad juwele drózši)
Zemja hišće zawrjena.
Nima hišće barbu rjanu,
Tola njeměj starosć žanu,
Brózeń změješ khopatu.

Handrij Berka.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjedrowanje měrjachu, so mišche, bóle njewobstajne wjedro z stupi. Tuto ménjenje je ßo sa wopaczne wupokasało. Schkleńza dźenża rano dale na wobstajne wjedro stupi. W nozy ßo hišćeze bóle wochładny a syma postupi na 10—12, haj hišćeze wjace stopikow w nałchich stronach. Syma tśichśa po zyłej Europe. Je ßo někto też na południu Franzowsku wupschestrěła. W nozy mějachu tam 3 stop. symy. Ta śnidź wschu wušadźanu a skhadźazu selentinu. W turtych, pschecu rjanych krajinach srébka symy pomnja a w měrzu hižo wobdźeja, schtož wobadźecź móżemy hebi pola nas w mejstwércicź. Tuthwilu mjeżo na to njepokasuje, so mogła syma bórzy popuschczicź. Juttje schwórk skhadźa hlowcy ko 6,18 hodź. a khowa ßo 6,02 hodź. Mésaczk libnoła na ranje 2,49 hodź. a khowa ßo dop. 10,16 hodź. — Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 745, hygrometer 0, thermometer wo dnjo +4. Dźenża rano we 8 hodź. barometer 748, hygrometer 0, thermometer w nozy —6.

— **Późelniša skhadźowanka „Maćicarjow"** běše wot 9 sobustawow wopytana. Knjez prědsyda čitaše nam serbski list studowacceho Němca, kiž je z lubosću za Serbstwo našu rěč nawukny a kiž chce po doepytym duchownym powolanju w serbskej wosadźe skutkować. Z wjeselym připóznaćom rjany připis słyšachmy. — Dale wobhladowachmy a wobhódnichmy wobraz, wot molerja Wiliama Krawzy zhotowjeny. Wobraz pokazuje, kak duchowny khoremu burej (Slepjanskeje wosady) posledneje Boże wotkazanje do domu přinjese a podala. — Snadź Maćica wobraz kupi. — W Kölnje so wustajeńca swětoweho nowinarstwa zarjaduje. Też my Serbja chcemy tam pokazać, kak je so naše narodne nowinarstwo wot snadnych započatkow hač do dźensnišich rozměrow wuwiwało. Zhonichmy, kelko hódnych přihotow za wěc je so hižo stało. — W jutrownej hłownej zhromadźiznje Maćicy Serbskeje 1927 běše so wobzamkło, zo měše so kujenej předsydźe namjety a přinoški k serbskej prawiznskej a bankowskej terminologiji podać. Na podłožku jeničkeho přinoška, kotryż je dójšoł, ma so přichodnu póndźelu wo maćinzje nadrobnje wuradźować a jednać. —

— **Le Traducteur,** francowsko-němski časopis za wučenje rěče a bjesadu. Stóż chce swój kusk francowskeje rěče, kiž je hdy nawukny, wobkhować abo ju dale wudospołnić, tón přimaj za tutym časopismom, kiž je w tekśe, wobrazach a też techniscy prěnjotnje wuhotowany. Zešiwk na pruhu póscele Wam nakład „Traducteur" w La Chaux-de-Fonds w Swicy.

— **Sakska krajna lotterija.** Pschi póndźelschim cześenju 5. rjadownje 192. Sakkseje krajneje lotterije padnu dobycze wo 5000 hr. na cźisła 42 397, 61 046, 80 135, 118 079; dobycze wo 3000 hr. na cźisła 12 796, 23 490, 26 282, 48 107, 122 411; dobycze wo 2000 hr. na cźisła 30 347, 59 110, 115 282, 131 690; dobycze wo 1000 hr. na cźisła 1 849, 5055, 7108, 15 692, 17 112, 30 217, 42 098, 53 566, 58 983, 114 670.

— **Kradnyli ßu w nozy na 27. 2. 28 s nutsbohdźom** we wokolinje: Mužaze jédne koło znamki „Ideal", każ mésjesche cźorne kroßna, běsche bjes schkitankkeju blachow, ruczne ßpinadło bjes pjera, prědnje koło mésjesche ßolte ßwjena s cźornymaj ßmukkomaj, schérej gumijowej wobruczi. Pschi prědnim kole schesche mantl pschi swupanjezkowym mésnje rospuknjeny, ßwónezkowy dźerżał z běłym gumom podpołożeny. — Dale ßu kradnyli petrofejowy khanu s zynkoweho blacha, wołijowy a benzinowy lit, benzinowy bom, ßudźił autowego wołija s napismom „Oler" s cźiśkom 231, 10 paczkikow tobaka znamki „Moskrose". — Wo wězowne zdźelenja proßy kriminalne wotdźelenje w Budyschinje.

S **Hrubocźiz.** Sławny pucź s Hrubocźiz do Bonjec je na Hrubocźanskich honach sawrjeny, dokelż je se ßnehom sawětu.

Se **Ssokołyn.** Tu ßu młodeho cźłowjeka z Hrubocźiz psched ßmjerśnjenjom wukhowali. Wón běsche w ßmjertnym pucźi ßmjlił a leżo wostał. Na wulke złożo ßu jeho namakali a pschi rěczowaschu jej po nječim, so budże ßo tohodla wot ßwojeho dźěcźa dźělicź dyrbjeć. Khora ßlubka powjedny: „Haj, wy macje prawje." wona znapschećiwi, „je tśeba, so by ßuza zona moje dźěcźo cześchita. . . . Za nadcu pschipuschczicź, so by cźerpiło a ßym je pschem pschećelowe. . . . Jenoż dwaj abo tśi dny mi je hišćeze wostajeze. . . Ja cźuju, so njebudu dłeje żiwa. . . ."

Woprawdże wotebérachu jeje mozy widźomnje; dźeń wotedźiwa bu ßlabcźa, ßiwjenje pomałku cźekkasche i jeje ßyle wutwutleneho cźeła. Nasajtra na wjeczor powoła Herta i ßebi a proschesche ju, so by jej dźěcźo pschinjeßła. S pohłedujej mozu ßwojeju hižo w ßmjerczi ßo kamozeju wocźow ßłudawscheje lubosnje na ßwojeho lubuschka; potom prajesche k młodej holcźi: „Sßlubcze mi, zo jeho zanu pschećiwi pschepodacze. . . . Wbohi małk ßynk, ja wumrjem pschesahe ja njeho! . . . Ja njenjem, schtó a schto je wón pohnuło, mi dobrotu cźiniło a wo mnje ßo starasć, ale ja waß wutrobnje proschu, njewopuschczeze moje dźěcźo! . . . Hdyż ßmějm i tym wědomjom wot njeho ßo dźělicź, so budźeze ßo wy wo njeho starasć, potom mógu ßmérom wumrěcź."

Herta ju ßmérowa a ßlubi jej, so dyże zana za małej ßyrotku hladacź.

„Dźakuju ßo wam," ßnapschećiwi Rosa Finoel, sa wulku młodeje holcźy tażazo, kotruż ßyła i jej łobotnej prawnje tśećicź, „dźakuju ßo, wy ßcze dobroczińwa! . . . Pschejmu wam ßłobowne żiwjenje. Jenoż schećej dobrych mężazow ßym ßmécza pschećiwicź . . . to druhe je było zanu bohu a horjo a hubjenstwo. . . . Tutych schéćej mężazow rjanych dnjow dla, wodam tym, kiž ßu mje do tohole ßwěta hadźili. . . . Ale ja ßym mucźna, na ßmjerczi mucźna. Podajeze mi mojeho ßynka, so by jeho hišćeze ras ßnatkschała. . . . A někto budźeze tu wschitkej hromadze bowjemje!"

Po krótkim ßmjertnym bódźenju ßandźeli ßiwosej wosch k wěcznemu ßparej. — — —

(Pokraczowanje ßcehuje.)

tak. Jeho běchu nakwólnje do Hródźe koreźmarja Jaschki poslaźili.

S **Njeźwaźidła.** Ratarske towarstwo pschi Cžornizy dawa dźensa ryedu wjecžor ½6 hodź. w Klahnej boscženzu film pschedwjesel, k cžemuż žu wschitzy ratarjo pscheproschene. Pschedwjesel ma so 2000 metrow dołhi film „Originalny wuźiwy" a „Jěchanske pschihoty sa Olympiadu."

S **Barta.** Prynz Ferdinand z Lippe-Weißenfeld nad Bartom je so z prynzeznu Dorotheju se Schönburg-Waldenburg zhlubił.

S **Hrodźišćicža.** Njedźelu běchu w naschej wosadze dwě stónźne wólby zyrkwinskich pschedstejerjow a wotměchu so mjes konschenzomaj wot 10—½11 hodź. w zyrkwi. Dokelž běchu psched sjomi létami sastupjerjo Běleje Hory, Kerkninjo z Brěsczanami, Niedwornja, Wujeźka a Worzyna wupinuli, mějachu tónkróć knjeza Günzel-Wichowski, Kerk-Drožźijski, Wjela-Skanczanski, Duczman-Nakožźanski a Duczman-Hrodźišćanjski wotstupicź. Wschitkich sašo wuzwolichu. Wólby pod hubjenym wjedrom cžerpjachu a wobźěnje běsche źiabe. Nasčehe wobźěli so Drožźijska gmejna na wólbach, kotraż ma najdalschi puć ke mschi, tu wuczinjenje wobźělenje 29 proz. Powotanej dohutawaj zyrkwinskeho pschedstejerstwa, wjerchowka z Hanow jako zastupjerka towarstwowje zonow, a kantor Petrik jako wuczeŕ, tež naboźnim wuczi, běschtaj znowa powotanaj.

S **Wósporka.** Póndźelu popołdnju seńdźechu so na tudomnej farje zjednoczeni zyrkwinji pschedstejicžerjo Wósporka a Kotez k zhromadnemu ważnemu poradźenju pod pschedsydstwom ev.-luth. wokrjeźneho zyrkwinskeho hamta w Lubiju. W tutym poradźenju pschedpokazny zyrkwinszy pschedstejicžerjo namjet na sjednoczenje wosadu „Łotrowskeju wosadow" wot 1. haprleje t. l. Wósporku a Koteczansku wosadu ma zhromadnje nadowacź knjes stud. rada na wusk. farar Božimer z Wósporku. Tutomu namjetej, kotryż je wosadny hamt po złyschenju wobeju patronatskeju wyschnosow pschipósłnał, ma hischcže krajne konsistorstwo we Dreždźanach swoju dowolnosć dacź.

S **Ketlicy.** Pschi dołkonczných wólbach wosadneho sastupjerstwa buchu je schescžich wustupjenych sastupjerjow znowa sašo woleni, mjenujcy kk. ratarski rada Adolf Förster we Luwocžicach, kubleŕ Jan Jur we Walowach, šafarski ziwnoscžeŕ Jan Duba w Dažinje a kubleŕ a měschczanoska Alfred Förster w Małych Radměricach. Sa sastupjerjow, kotrajž staj nowowólbu wotpokasałoj, buchu znowa nowowolenaj kk. kubleŕ Max Unger w Ssobońka a kubleŕ a měschczanoska Reinhold Schmidt we Njeswarowach.

S **Lubija.** Też w naschim měsczu ma so wobkhadne towarstwo (Verkehrsverein) załožicź. Na zhromadzinje sejmow pschewza wosebity wubjerk pschihotowanje dźela.

S **Proter.** W wóndźelnischim poradźenju gmejnskich sastupjerjow su kuźesa měschczanostu Husiga na dalsche 6 lět jenohłósnje za měschczanostu wuwolili. Wunoschu wólby po zyłej wsy z wjeselom witaja, dokelž je hebi gmejna pschała, so by knjes Husig dale z měschczanostu wostał.

S **Halschtrowa.** Tudomny hermank sandźenu njedźelu jara cžežko pod źneńowym wjerchom cžerpjesche. Wobkhad bě tohodla w klamach, na torhoschczu a na drohach jara źnadny. Se wjerom žebi wjeso skoro žadyn cžłowjek njebjesche zwěrił na hermank hicź. Symy dla dyrbjesche ſtóri pschi póndźelnischich stótnych wikach w Hródźach stacź. Póndźelu popołdnju pokasachu so někotři wopytowarjo hermanka. Wobkhadnizy a hermanscy ludźo pak su tón króć wulku schkodu měli.

Z **Kulowa.** Tudomne sadarske a zahrodniske towarstwo měješe njedawno swoju generalnu zhromadźiznu. Na njej so wozjewi, zo je towarstwo mało 419,29 hr. dokhodow z loušim wobstatkom. Tomu steješe jenoź 99 hr. wudawkow napřeco. Wustupjene sobustawy předsydstwa buchu zaso wuzwolene. Towarstwo wobzamkny, zo sebi štomowu sykawku na koleskach kupi. Za małe zarunanje chce towarstwo też pola tajkich štomy posykać, kotřiž sobustawy sadarskeho a zahrodniskeho towarstwa njeju.

S **Wojerez.** Zyrkus Amarant pschińdże blížsche dny do Wojerez a natwari swoje stany na Dwórnischczowym pschedměsčze. Jeho hóstne pschedstajenja su na 21. hač 23. měrza postajene. Dalsche nadrobnosče hischcže wozjewimy.

S **Nisleje.** Tudomne Christophez a Unmakez akziowe towarstwo dźesatke sandźene lěto z 356 000 hr. cžistego dobytka. Dohladowarska rada je wobsamkła, so ma po 300 000 hriwnow k reserwam pschipokazacź a zbytne 56 000 hriwnow dobropisacź.

S **Běleje Wody.** Wobydlerstwo Běleje Wody je we poslednich létach pomału ale stajnje pschiběrało. Pschi poslednim ludliczenju 16. junija 1925 měješe Běła Woda 12 338 wobydlerjow, a pschi sapisowanju wosrobow 10. oktobra 1927 běsche wobydlerstwo liczbu wo 12 995 dozpěło. Dźensnischi dźeń budźe drje 13 000 nětkole pschekroczene. Se sagmejnowanjom Běło-Wodzanskeho kubła a dźela Borschczansko-Mužakowskeho kubła so liczba tudomneho wobydlerstwa hischcže dale powjetschi.

Swójbne powěsće.

Swěrowanaj: Ota Nowak w Budyschinje z Hildu rodź. Forkerez w Bitkopizach.

Semrěli: Hans Irmler, direktor měschczańskeho dźiwadła w Budyschinje, 48 lět. — Arnoscht Dittrich we Budyschinje, 70 lět. — Bruno Fechner, formar we Dobruschi, 23 lět.

4000 ratarjow też w Kamjencu.

Na demonstrazijti Ratarskeho swjazka, kotraż so pón-dźeku po zymnym kraju wotmě, wobdźěli so też w Kamjencu hórsta ſyła. W cžesczej hodźinje popołdnju sešutowachu so wobdźělnizy w Nawjeczornej dróhy a někotrych pschinjesenych dróhach. W 3 hodź. hibasche so dołhi cžah po měsče. Tale demonstrazija je najwjetscha, kotruż je Kamjenz hdy widźał. Se wschitkich 117 wjeźnych wotnoznow Kamjenskeho wokrjeźneho ratarskeho swjazka běchu wyzeŕkubleŕzo, kubleŕzo, žiwnoscžeŕzo, barzo a wotrocžej sešli, so bychu wyschnoscže na cžežku musu w ratarskim wobnowili, pod kotrejž ratarstwo dźensa cžerpi. Demonstrazijti cžah, w kotrymž tafle z napisami „Brjeć z wobzokimi dawkami!" „Hdźe wostanje swobodna burа?" atd. sobuńjesechu, hibasche so pschez Klóschtrske wrota, po Zyrkwinej a Knježiej haju na torhoschczo, hdźež krótki cžas stejo wosta, mjes tym pschepodawaju wjednizy ratarskeho swjazka hamtskemu hejtmanstwu zjewoje žadanja. Wot hamtskeho hejtmanstwa cžehnjechu burjo dale po Budyskej, Wojerowskej, Kasarnskej dróhy pschez pschedi zinanzny hamt, hdźež wjednizy samkne žadanja pschedpotołžichu. Po Narańskej a Kralowej dróhy wotsali so cžah na městno, hdźež běsche so sešutpak a rozběža so tam. Demonstrazija wotmě so wo mérje a bjez pschipadow. Pschi demonstrazijti běchu nimale wschitzy wobkhodnizy swoje klamy sesamkali.

Z Łužicy

*S **Wjasońzy.** Ssobotnischi a njedźelnischi wětr je šmikom z naranschich stron je też pola nas wobkhad na drohach sahacźił. Na wjchelakich puczach dozyła njebjesche mózno jěźdźicź. Autobušy z Wjasońzh do Budyschina njedźelu njemóżachu wobkhadźeŕz, dokelž dyrbjachu Budyšku dróhu šakle wuhrabacź.

Se **Sakonja** (Sohland) n. Spr. W poslednim cžasu zu njedocžinkoło wospjet pschi dróhy do Hainspacha a Lobendawy schtomiki wobschkodźili. Mnohim schtomikam zu króny zwotlemili abo jim zdónk skamali. Stónźnitwa stachu so štajnje w nozy, hdźež běsche někajke swjeselenje było. Dotal pak njeknicžomnikow hischcže njeźzu dosahnyli.

* Se Salomja (Sohland). Jedyn rolykładźeŕ z Frezberga w Sakšez je tu pschi twarjenju wodowoda swjesboži. K wuwuschenju betonowego wodowego basina běchu khachle do njeho stajili, w kotrychž koks palachu. Wustupowaze kokksowe dymy poschkodźichu jeho, so won do 4 metry hłubokeho basina padże. Won z cžežkimi ranami na hłowje bjes wědomja leżo wosta. Jeho dowjezechu do jeho bydlenja.

S **Wulkeho Schmunowa.** W tudomnej Hänschez Mechanitšej khajetni je 26-letna dźěłaczeŕka Helena Hübnerowa z Waltarjez cžežko sniesbożila. Wona pschińdże z ruku do zwjernowieje maschiny, kotraż ji kosče ſłama a žily rostorha. — Na žiwoje cžežke sranjenje je w Zitawskej khorowni dźěłaczeŕ Alfred Hauser z Waltarjez wumreŕ. Sandźenu ryedu běsche wón pola Rückertez firmy, z karu, z kotrejž twory wjesesche, do wotewrjeneho, tři poschkodźi hłubokeho sćěhadłowego schachta padnył.

* Se **Zitawy.** Do zmjerknego wjesboża pschińdże po botu wjecžor 64-létny samkaŕ Wilhelm Wóhma tu na Zeichenskej dróhy. Won wobsunny so na schodże a dyri z hłowu tak straschnje wo kamjeń, so bórzy na to wumreŕ.

Sakska krajna synoda.

W Drježdźanach, 13. 3. 28.

Jednasche so z wopŕedka wo narzišłu dokhodow krajneje zyrkwje. K. drs Heberich rosprawjesche. Potrjeba krajneje zyrkwje na léto 1928 je 7 757 176 hr., tuž dyrbja dokhody tune być. Wone wulkhadźeja z zyrkwineho dawka. Tón wunjeze po 4 proz. 6 911 976 hr. K tomu stat hischcže sa zyrkej wudawa 5 083 802 hr., mjes tuthymi su 3 716 000 hr. sa penzije. Rosprawjeŕ wobžaruje, so dźelenje zyrkwje wot stata hischcže pschewjedzene nje-je. Tak dołho hacž so to njestanje, wobsteja pschezo rybowanja, dokelž stat wot krajnych pschinoskow sa zyrkej pschezo wotschczipuje. Wobsjedźeństwa zyrkwje so derje dźerža, tola wosčebite wunoschki njedawaja. Knježa tajny rada Rendtorf konsistorijej dźak wupraji, so je prědaŕski seminar w Lückendorfje wupołožiło a so khudych studentow podpjera.

Druhe wuradźowanje sakonja wo mšdze fararjow nimale žane pschemjenjenja pornjo prěnjemu njepschinjesze. So by Budyški superintendent poknje płacžił, sa to so knjes Eisenschmidt sastaji. Jeho namjet so wotpokaša. Potom so sakoń jenohłósnje pschija. Jenoź to pschecže so hischcže wupraji, so měło konsistorstwo na to dźiwacź, so bychu młodźi duchowni swoju słužbu na wšach sapoczeli.

Pschi druhim wuradźowanju wo sakonju zyrkwinskich wokrjeesnych swjazkow so na tutym sakonju mało pschemjeni.

Potom so prěni ras wuradźowasche wo sakonju wo sastupjenju fararjow a wo sarjadowanju wuprošdnjenych sarškich městnow. Po tutym sakonju maja so fararjo nicžo njes sobu sastupowacź a wuprošdnjene městna sarjadowacź.

To ma so 6 njedźel darmo stacź, potom ma so make sarunanje płacžicź; tole ma, hdyž wosada, hdźež so sastupuje, pjenjes nima, krajna pokładnja płacžicź. Sastupjeny farar nicžo płacžicź nima, chiba so je potrěbnoscž sastupowanja šam sawinował. Hančka.

Katastrofa w Brasilskej.

Zalesne wustupy.

Se Santonsa so powě, so dźeń wjacžom sandźe, dóńdź njebudźa kantjenje a jemja nad sabjwanymi twarjenjemi twornjesene. 2000 dźěłaczerjow nětko se wschej mozu na tym dźěła. Mjes stuwzahanymi cžłanmi je też 23 dźěcži. Pschi městnje njesboja stawaju so njepschestawajcy wutrobu łamaze wustupy. Tak so powě, so je jedyn zwójbny nan, jako je so dźěła wrócił, pod rozpadankami zwojeho domu cžełka zwojich wósmjo dźěcži namakał.

Hospodarski rozhlad.

Sšrjedu 14. měrza 1928.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,179	100 pólsk. złotych .	46.85
jendźelski punt .	20,3:9	100 češkosl. krónow .	12,383
10 swic. frankow	80,42	100 franc. frankow .	16,44

Barlinska burša bě wczera pschi spoczatku ſłaba. Wuwi pak so bórzy žiwjsche wikowanje. Kurzy efektow sešo poskuwowachu. Wiki z dołhoczynmi a rentowymi liśćzami žaneho pschemjenjenja njeznapischachu.

Produktowe wiki běchu wczera wo něschto mało měrnišše. Žito njebě wjazy tak jara žadne. Kupzy so wotkalowachu wjetsche dźěłby kupowacź. Rožkowe płacžiny pak tola znowa wo 10 pj. a wowš wo 20 pj. postupichu. Rožk je někto wo 20—25 pjenježkow dróžscha pschenicžu. Wczera płacžiske zentnaŕ

w Barlinje

pschenicžy 12,25—12,43 hr., rožki 12,60 hač 12,70 hr., jeczmjenja tałtrujeho 11,05—14 hriwnow, wowša 11,50—11,90 hr

W termijnowym wikowanju

za měrz:

pschenicžy 13,52½—13,47½ hr., rožki pak 13,60—13,56¼ hriwnow,

za me,u:

pschenicžy 13,97½—13, 0 hr., rožki pak 13,97½—13,90 hr., wowša 13,02½ hač 12,85 hriwnow,

za julij:

pschenicžy 14,22½—14,15 hr., rožki 13,30 hač 13,21¼ hr., wowša 13.30—13,20 hr.

Pschistajicź pytaju

Stwinjsku a kuchinsku, knjezi dwór w Semichowje.
Pjekarskeho, Hebik w Kobelenje pola Mužakowa a Kirschner w Starem Lubiju.
Kowarskeho, Schubert w Komorowje pola Klukscha.
Wuczelnika pjekarskeho, Klemt w Běłej Wodźe.
" rěsnitskeho, Hesla w Kamjenzu.
Kucharku, Saupowa w Lubiju, Dwórnischczowa hasa cžisło 32 l.
Dźěłaczeŕzo, Krosta, kachlestajeŕ w Hródku, Bjedrichowa haša 9.
Domownik (Portier) porzelanowa fabrika w Běłej Wodźe.
Wohnicža, Metag w Hornowje pola Hródka.

Na pschedań:

Schijnza maschina w Hródku, Pfortenstraße 4.
Sšloma pschenična, knjezi dwór w Nowej Sšmilnej.
Kosu blisko ke kóstatam, Schickert w Ssuschczezach pola Kulowa.
Běrny ſłótne a něschto morchwje w Kulowje w Torhoschczu cžisło 7.
Holzu do domu, Korla Kuczka we Wósbórku.
" Neugebauerka w Hródku, Biedrich-Ebertowa haša 8811.
Holzu starschnu, wustaw w Hródku, Bjedrich-Ebertowa haša 47.
Holzu Rümenappowa w Hródku, Hrodowska haša 9.
" Jungowa w Hródku, Mlynske naměsto 1.
" Brahmsowa w Biskopizach, Hindenburgowa haša cžisło 2.
" Lanschna, pjekarka w Semizach.
" do Budyschina, Sšulkelska haša 18 II.

Ssudnizy na pschehładzowanje.

schtwórtk 15. měrza 1928:

w Lubiju na sudnischwje dop. w 10 hodź.: Meble, 5 kaschczow, 3 klawěry, pjenjezny komor, kachle, kofr, 8 miejskich kawkow, sofi, wino, rum, arak, konserwy;

w Kamjenzu w kasarnach, komorny dom maschinskich ſłótbow dop. w 10 hodź.: Motorske koło, pjenjezny komor, njedźelski wós, kschinja, kuchinski komor, motor, elektr. lampa, lampa na klawěr, 8 dźěłazych woblekow, 4 khabaty, 73½ mtr. koschłaseho barchenta, 8 mtr. tkaninow na bluzy, 21 metrow tkaninow na žonjaze wobleki, pišmańske blido.

Wosjewjenje.

W konkursu nad sawostajenstwom blidaŕskeho mischtra Jana Kramera w Budyschinje. Nowosalzka dróha 16 je sudnistwo skónczało rozprawu sa njedźelu 11. haprleje 1928 do Budyschina na sudnistwo, stwa 141, dop. w 11 hodź. swolało.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźensa dop. ¾11 hodź.: Wukraj powě sſruczene płacžiny, tuž žu też nasche wiki krute.

Dop. ¾12 hodź.: Kaž psched hodźinu.

Płacžizny na Barlinskich produktowych wikach.
Žito a wolijowe symjo po tunl abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płacžizny po złotej hriwnje.

	13. 3.	12. 3.		13. 3.	12. 3.
Pšenica	245-248	245-248	buny	21-22,00	21-22,00
rožka	252-254	249-251	woka	21-23,00	21-23,00
nal. ječmjeń	221-280	221-280	módre łupiny	14-14,75	14-14,75
naz. ječmjeń	—	—	žołte łupiny	15-16,00	15-16,00
wows	230-235	226-235	zeradella	—	—
kukuricza	231-233	230-232	raps. wosušk	19,60	19,60
pšeńc muka	31-35,25	31-35,25	lany wosušk	23,90	23,80
rżana muka	34-35,75	34-35,75	pocn. melasa	—	—
pš. wotruby	16,25	16,00	běrnj. kruški	24-24,40	24-24,20
rżane „	16,25	16,00	syno, 50 kg	2,40-2,70	2,40-2,70
lana symjo	—	—	rżana słoma	0,85-1,15	0,80-1,05
raps	—	—	pšeńc. „	0,80-1,00	0,75-0,95
hróch	34-36,00	34-36,00	wowsna „	0,70-0,85	0,70-0,85
pjatuški	22-23,00	22-22,50	jačna „	0,70-0,85	0,70-0,85

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Birny.** (Paduschi na dwórnischczu.) W nozy na pjatk dobuchu so paduschi do wudawarnje jězdnych liščzikow Rottwerndorfskeho dwórnischcza, wotpacžichu tam želesnu pjenježnu kaššettu, donjesechu ju won a wurubichu jn. Paduchan paduwy 400 hriwnow do rukow. Jich njeje dotal hischcze lepili.

* S **Drježdžan** (Sapokasanje nowoho měschczańskeho superintendenta.) Sonndženu njedželu bu tu nowy měschczański superintendent Ficker sapotasany. Wón pschewoninje jako nahlědnik D. Dr. Kühlscha Drježdžanski měschczańczański zyrkwinski wokrjeh. Wón steji na městnje, na kotrymž nětdy Valentin Arnoldi Löscher a D. Dibelius stukowalschtaj.

* S **Kamjenizy.** (Jarkliwosć.) Sobotu bychu so na Delnjej Akziowej dróhy někotři młodši pachoło holzy dla swadžili. Skónčnje so hrabnychu a jeneho 20 letneho woddźelnika tak cžežko do wutrobna kłóchu, so wón na to za krótki cžas w khorownji wumrě. Kalař je njespójnaty cžekny.

* S **Kamjenizy.** (Spytne dwójne žanomordaństwo.) Sobotu wjecžor stožiczichtaj 25letny murjeř a 22letnja dźěłacžerka z wokna schtwórteho poskhoda jeneho doma we narańschim pschedměsce do dwora dele a wostaschtaj cžežko-franjenaj leżo. Jeju dowjesechu do khorownje, hdyž žónska hnydom wumrě.

Najnowše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsć two wjedrje sa jutischi schtwórtk:** Mróčzele so pschecžahuja, w nozy dale mjerznje. W Jendželskej žucho a też po nozach mjerznje. W połnóčnej Europje nowa kruta tschěstanza.

Němski minister znutskownych naležnosćow dr. J Keudell je na hłowowu khorju schorił. Temperatura khoreho je we wjecžornych hodźinach pisches 40 stopnjow wuczinika.

*

W Poruhrskej nochcedźa dźělodawarjo do pschikrócženja dźěłanskeho cžasa zwolicz. Dźěłacžerjo pschi tym wostawaju, jo ma so dźěłanski cžas pschikrócžicz.

*

Alphanskaj krałowskaj mandźelskaj staj w Doveru na jendželski brjoh stupiłoj. Walescki prynz bě jimaj na pschecžo puczował a jeju w krałowskim mjenje powita.

*

Sa schewskich pomocznikow je so nowy tarif dojednał. Po nim so mšda wot 1. haprleje wo 4 pjenjezki na hodźinu powyschi.

*

Powschitkowny zwjazk němskich pótnikich dźěłacžerjow je němsku pótu wo nowy mšdowy tarif jedna. Sa 71 000 dźěłacžerjow mšdowe dojednanje 31. měrca wotběhnje. Swjazk žada wjetschu mšdu, so by so něhdyšnej měrowej realnej mšdje runała, dale sawjedženje 48hodźinskeho dźěłanskeho tydženja.

*

Pola Valencie w Schpanskej je so železniske njeszoże stało, pschi cžimž je so 185 wozobow skaniło.

*

Na pokupje Kamcžatzy wurjadnje žurowa syma knjezi. Thermometer z mětmami 60 stopnjow symy po Celsiju pokazowasche. Wjele ludźi a swěrjatow je w tschěłanzy smjerško.

Na kupje Ceylonje staj dwaj železnišcaj cžahaj do zežje raschłoj. 21 puczowarjow je so morilo, wobej lokomotiwje stej so cžežko wobschkodźiłej.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Saplacžicz ma so 15. 3. 1928 4. podšěł **pischemyšlowemu dawka** na liczerske lěto 1927. Zadyn cžakanski cžas. Satstaty dawk so w blischich dnjach pomina, pschi kotrymž maju dawkarjo wudawki njeczi.

W Budyšinje, 13. 3. 1928.

Měschczańska rada — dawkownja.

Dopominamy, so też kóży płeca sa rěsny skót po smyślu němskostatneho sakonja wo wobhładowanju rěsneho skotu a mjasa ſ 3. 6. 1900 a so maju być do rěsanja a po nim hamtsky wobhladarne. Schtóž chce dacz kóży sarěacz, je potajkim winowaty, so je pola pschisłušnejneho mjasowobhładowarja 12 hodźin doprědka wosiewi, khiba-li so wjesnu sakoń druhi cžas k wosjewjenju postaja.

Pschecžiwjenja so zhłosuja.

W Budyšinje, 12. měrca 1928.

Hamtske hejtmanstwo.

Ryczežkubleř Hermsdorf w Kupoji je wo dowolnosć prosył, so směł wodu Romanikez pschěrowa pschi sahonowaj cžo. 110 Kupojanskich a cžo. 453a Minakalskich leżownoscžow k pjenjenju knježich hatow wužicz, kotrež budu dotal ſ maleje Sprjewje z wodu sastarane. Woda ma so bjes haczenskich pschipowow ſ pschěrowom do hatow wodźicz, kiž ma so mjes sahonomaj cžo. 110 a 147 Kupojanskich leżownoscžow wurycz.

Tónle namjet so pod § 33 wodoweho sakonja wosjewi ſ namolwjenjom, so bychu so pschecžiwjenja pschecžiwo požadanemu wužiwanju wody w běhu 2 njedźel wot dnja wudaczja tuteho wosjewjenja na podpisane hamtske hejtmanstwo sapodaše.

Wobdźěleni, kotsiž so w tutym postajenym cžasu njesamolwja, zhubja prawo pschecžiwjenja pschecžiwo naprawam wyschnoscže.

W Budyšinje, 12. měrca 1928.

Hamtske hejtmanstwo.

Fo. — powołanska schula sa hólzow a holzy w Budyšinje na Swonkownej Lawšej haży 23.

Mučzeřstwo a schulske wjednistwo dowolitej šrěbi, starschich a dźěłodawarjow schulerjow kaž też pschecželow a popschewacželow schule ſ tutym podwólnje pschepruhowanj na **wotkhadźenišku zwjatocznosć sa schulerki póndźelu 19. měrca 1928, dopołdnja ½10 hodź.** w sali wyschischcze realki a na **wotthadźenišku zwjatocznosć sa schulerjow** wutoru 20. měrca 1928, dopołdnja ½9 hodź. wó jstwje cžo. 13. schulskeho twarjenja.

Schulske wjednistwo.

Hamtske wozjewjenja z Lubina.

Sjawne pschedawanje **sotkrjesneho kwibjerka** je póndźelu 19. měrca 1928, dopołdnja w 9 hodź.

W Lubinju, 12. měrca 1928.

Hamtske hejtmanstwo.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolerʃ w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžcznicy. — Za nawěsćki: G. Janak w Budyšinje. —

Towarstwowski powěstnik.

Delni Wujezd. Serb. tow. „Zahrodka“ **ma kóždy** štwórtk spěwanje pola Haškec. Wšitcy Serbja, wosebje naša młodźina, so k sobuskutkowanju přeprošuje. Dirigent.

Delnjołužiska Maćica Serbska zmjeje swoju hłownu zhromadźiznu štwórtk, 15. měrca, popołdnju wot 1—3 hodź. w Khočebuzu, Berlinerstr. čo. 114. Dnjowy porjad: 1. Powitanje; 2. rozprawa dla předatych knihow. 3. rozprawa pokładnika, 4. wobzamknjenja. — Wšitcy Serbja hornjeje a delnjeje Łužicy su nam też jako hosco wutrobnje witani. Předsydstwo.

Domowina. Porjadna hłowna zhromadźizna budże njedźelu, 25. měrca, we Wojerecach na „Třělefni“ (Schützenhaus). Započatk připołdnju we 12 hodź. — Porjad: 1. Powitanje; 2. hymna; 3. rozprawy: a) předsydy, b) sekretariata, c) pokładnika, d) županow, e) wo posmjertnej a pomocnej pokładni; 4 přichodny wšoserbski zlět 8. abo 15. julija?; 5. namjety. — Namjety maju so do 12. měrca předsydze pisomnje zapodać. — Přeprošujemy z tutym wšitke serbske towarstwa a wšitke jich sobustawy nanajwutrobnišo na tule hłownu zhromadźiznu. Znajmjeńša z jenym sobustawom ma kóžde towarstwo zastupjene być. Dokelž dahi zahe wotjědu, budźemy z dypkom w 12 hodź započeć a bjez přetorhnjenja dźełać. Wosebite přeprošenja so jenotliwym towarstwam nje připósćelu. Předsydstwo.

Drježdźany. Serb. tow. „Čornoboh“ wotmeje sobotu (17. 3.) wječor we 8 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu pola G. Zmija na Khrystiannskej dróze 22. Na nju so wšitke naše sobustawy a druzy serbscy přećeľo wutrobnje přeprošuja. — Kedźbu! Njeswačidło! Předsydstwo „Jutrnicy“ prosymy, zo by nam prawje bórzy wozjewiło, što je so hač dotal dla jězby do Drježdźan wuradźowało, zo móhli my wšo dalše zarjadować. Předsydstwo.

Minakal. Serb. tow. „Statok“ njezmeje swoju zhromadźiznu njedźelu, 18. měrca. Ta dyrbi so wěstych přičinow dla wotstorčić. Hdy wona budże, wozjewi so we „Tow. powěstniku“. Předs.

Njebjelčicy. „Sokoł“ zwučuje nětko **kóždy štwórtk** wječor we 8 hodź., potajkim nic pjatk. Tak wostanje hač do jutrow. Načolnik.

Pančicy. Kedźbu! Dla swójbnych wobstejnosćow njehodźi so zhromadźizna „Lipy Serbskeje“ štwórtk we Wotrowje wotměć. — Tuž budże zhromadźizna přich. póndźelu (19. III.) wječor ½8 h. tam. Ma so też dla jězby z awtom na hłownu zhromadźiznu do Wojerec jednać. Předsyda.

Porsicy. „Jedn. Sokoł“ ma wot nětka zaso **kóždy** pjatk wječor ½8 hodź. swoje zwučowanje.

Radwoř. „Jedn. Sokoł“ zwučuje přich. pjatk wječor we 8 hodź. zwučowanje. K tomu přizamknje so zhromadźizna. **Kóždy** bratr ma so na njej wobdźělić. — Dźěći zwučuja pjatk pop. ½6 hodź. Starosta.

Ralbicy. „Lilija“ spěwa jutře štwórtk, 15. t. m. Wšitcy! M. H.

Woschje
tunje
dny
gardinow
wot 15. měrca hač do 1. haprleje
K. Erler
w Budyšinje
na Žitnych wikach 11
z napřeča „Złoteje hwězdy“
Ręči serbski!

Wučobnika
pyta
G. HESSE
rězniski mištr
W KAMJENCU, Herrenstr.

Pohonča
dobreho rólnika, pyta k 1. haprl.
Beer w Rozwodecach
pola Budestec

Ratař
so pyta, kiž chce 12 lět stareho hólca (syrotku) za swojeho wzać.
Poskićenja pod „D 100“ na wudaw. „Serb. Nowin“

Młoda, sylna plahowanska
kruwa
je na předań
w Brěžcznicy 23

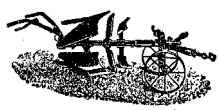
Derje kupuje
štóžso na „Serbske Nowiny“ powoła!

Ručne dźěła
předkreslene tunjo pola
W. Köhler w Budyšinje
na Hłownem torhošću čisło 9

Transmisije
kóždeje družiny
wolije, hencin atd.
podawa ze składa
Carl Gast
w Budyšinje
na Drjewowych wikach čo. 2

Princeske suknje
košle, žonjace khołowy, jaki, košlowy płat, kopřiwinu, běłe a pisane łožowe šaty, ćopłe šatčiki jara tunjo
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11
znapřeča hosćenca „Hwězdy“

Wšě nowosće
za rubišća a šórcuchi su dóšle
Najnowše mustry tkaninow za jaki • Jara rjany wołmjany musselin
Tkaniny za suknje (čorne a brune) • Kašmirske rubišća • žiďžane
wokołošijne rubišća • francy • wobsadki • knefle • Čorna žida
za pjezle • Tunje składnostne kupy za dary k zelenemu štwórtkej
Alfons Schauseil
w Budyšinje / Woschity dom za serbsku drastu

Naturska hojerka H. Freund
Magnetopathiju, radźićelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty
na Jägerskej drózy 51
3 mjeńšiny wot dwórnišća
Ręčne hodźiny: štwórtk, pjatk a sobotu

Jurij Hänsel w Budyšinje
na Sukelnskej hasy 34 :: Telefon čo. 2736
Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska
w Budyšskim hamtskim hejtmanstwje
Skład rotarsk. mašinow a gratu wšěch druzin

Džak do rowa!
Štwórtk 8. t. m. wza nam nahła smjerć
knjeza fararja Korlu Sykoru
w Minakale,
předsydu dohladowanskeje rady Minakalskeje nalutowarnje. Wot lěta 1896 je zemrěty swoje mocy našemu towarstwu wěnował a so wo jeho rozwiće a wobstacže w cežkim času sobu přócował. Wón běše nam swěrny radźeř a wobžarujemy hłuboko, zo smy jeho zhubili.
Też za rowom zakhowamy jemu swoju swěru z džakownej mysłu.
W Minakale, 13. měrca 1928.
Minakalska nalutowarnja
zap. dr. z njew. r.
Kěta, předsyda

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»B. N.« płaća měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 3,50 zł. kr. Po wukraju 16 Kč. Kóžde 6o. płaći 10 zł. pj. Wadawa a dźěl zmoterjeo knihidźěrnje, sap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 3687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaŕ, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy z w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. z w

Čisło (Nr.) 64 — Dujšin — Stworth, 15. měrca 1928 — Bautzen — Lětnik 87

Němski sejm wo wudawkach za wójsko.

Němšći woborny minister dr. Groener je źriedu pśiched němšćim žejmom dopokazaś pytał, so by wudawki, kótrejž so za němške wójsko a wójnske łódźiwo žadaju, nuzne a so jo z nich njejźmě nicžo wuschmórnyś.

Sozialdemokrat **Künstler** žadaše, so by žo snajnjeńcho 50 milijonow z wudawkow za wójsko wuschmórnyło. Tež němške woborne ministerstwo by žo dyrbjało pomjeńšiś. Měšnik žadaše dale lěpše możnosće sparanja za puschćenych wojakow a lěpše wumjenjenja za dźěłacźerjow wójskowego sarjadnistwa.

Hrabja **Schulenburg** wubjernosć němskostatneje woboty wulkwalowaše, pśiched tym warnuje, se žadanych wudawkow nješchto wuschmórnyło.

Brüninghaus z němšeje ludoweje strony sakluźiły dr. Geßlera a generalneho wyšeka se Seeckta pischipósnawšći praji, so je žo němskostatna wobora jako dowěrjenja hódny instrument němšeje republiki wopokazała. Schtož je žo hyšći, z wudawkow, sa nju žo žadazych, wuschmórnyć, je žo hižo wuschmórko. Dale žo wudawki njeshodźa zamjerjowaś.

Demokrat dr. **Haas** rěkži hrabje Schulenburga we wjele dypkach pischihłosuje. Žada pak, so bychu žo pśi narunanju offizěrow w prěnim rjedźe eji wubrali, kótaž sjawnje za republiku wustupuja. Demokratojo maja za wumjenjenje powšikitownego smjerowanja w Europie, so žo němskofranzowske pomjery polepśicha. Franzowska móže žo jenož schitaś, hdyž žo z Němskej dospołnje wujedna a hdyž Němšći to da, schtož je jejne dobre prawo. Duch bránitośe, wola k sakitanju wótčiny je w republikańskej wjetšinje našcheho luda a też mjes rosumnymi pazifistami žiwa. Wjeselimy žo nad wuznaćom ministra Grönera k rosumnemu pazifizmej.

Phóbusowa należnosć pśed němskim sejmom.

Sa woborneho ministra dr. Geßlera bě žo kapitanej Lohmannej poručiło, z pjenjesami, kótrejž žo z pokładnjow němskostatneje woboty a němskeho wójnskeho łódźiwa bjerechu, wšchelake pschedewsaća finanzowaś. Kapitan Lohmann je pod firmu towarstwa „Phóbuž“ žwój nadawk dwojelnicź žo próznjo nětkaž 25 milijonow hriwnow statnych pjenjes rospórkał. Stónčnje žo Lohmannowe brozjerske hospodarjenje njeje mohło potajiś. Sandźeny tydźeń je němšći žejm sjawnje wo tym jednał. S rosłoženja wěcźišćeskeho woborneho ministra dr. Grönera bě (pśinaš, so je predawšći woborny minister Geßler pschede wšchem dla Phóbužoweje należnosće žwoje sastojnistwo złožił. Też žo menjenje wupraji, so je žo rosprawa wo wězy wotstrańła, so by žo pśedawšchemu wobornemu ministrej cźah del, so by dalake puczowanje nastupił. Dr. Geßler je wutoru z Bremena do rańšcheho kraja wojeł. Na wjeczlake wobstrózby wotmołwjejo je woborny minister Groener mjes druhim rjekł: Pischisnawam, so kapitan Lohmann sam winu njenješe. Tehdy je nětkotryžkuli měnił, so może samolwitosć pschewjacź, kótruž ženje njeje śměł pschewjacź, dokelž k tomu njeje tłmany był. To žo njejźmě pschichodnje wospjetowaś. Ruknju sa to, so žo so podobne fondy wjazy njeskaloža.

K dalschemu rosjaśnjenju Phóbužoweje należnosće je němšći žejm 15stawaty podwubjerk wutworił. Jenu tśi němskonazionalni, tśi so sozialdemokratojo, dwaj zentrumskaj sapósłkanjaj, dwaj sapóśłanjaj němskeje ludoweje strony, dwaj kommunistaj, 1 demokrat, 1 sapósłanj z bayerskeje ludoweje strony a 1 z hospodarskeje strony pschiwłuschejo. Demokratojo žu sapósłanja z Richthofena jako hobustawa podwubjerka posłajili, sozialdemokratojo sapósłanzow Müllera-Frankenskeho, Heiniga a dr. Hilferdinga, zentrum z Gerarda a Ersinga. Podwubjerk je hižo źriedu dźěłacź sapoczał a dyrbi kónc tydźenja z dźěłom hotowy być, so by nutśi sapoczatk blišcheho tydźenja złonenemu wubjerkej wo wunoschku swojeje dźěławosće rosprawiś. Pokuł němšći žejm budźe žo na nowy tydźeń znowa z Phóbusowej należnosću dyrbjeć saběraś.

Noska přećiwo landbundowej agitaciji.

Pschi wotewrjenju provinzialneho žejma hannoweršeje provinzy je žo sozialdemokratiski wyschschi prezident Noska też wo demonstrazijach hannoweršich ratarjow wuprajił. Najprjódzy wschě tkmane naprawy k spěchowanju wunoschnosće ratarstwa powita. Demonstrazije hannoweršich ratarjow su khuinehu wobkedźbowanja hódne. Hdyž dyrbi žo wulki dalh wyšoko danicź, móže hospodarstwo zwrěschćeć. Agitatorike pschehnacže, kajkež je žo w poslednich zhromadźiznach pokazało, wón tak hódnosći, kaž zebi sadźiwši. S myślu, so pomha, hdyž žo wokna finanznych bankow rozbiwaju, njedyrbjeli žo sjebaś. Jedyn rěčnik je sa możne měł, so by mohła ras parola rěkaś: Bźe wójsko pśed Göttingenami steji. Schtož by moja winowatosć w tajkim padźe a pschihłuschnosć policije a żandarmerije była, njemóže dwělne być. Bźe wójsko, to rěka pódźakśi lud, njeby dołho pola Göttingenow stał a by w stoku domoj bźał z wukrašanym naschkarakow, kótrejž bychu žo do jastwa tyknyli. S nałětnim wuzwyłowom a pomnožnymi naprawami budźe žo smyślenje mjes ratarjemi směrowaś.

Proces dla krajnceje přerady w Lipsku.

Pśiched němskofaschistiskim žudom je žo wutoru pschećiwo redaktorej Biedrichej Küsterej z Hagena we Westfalskej a nowinarjej Bertholdej Salomonej z Barlina dla spytanjow krajneje pschedy wotewrił. Wobstórżba žo na nastawkaj w tydźenjiku „Das andre Deutschland“ załožuje, kótrejž so z „Čzornej němskofaschistnej woboru“ saběrataj.

Wobstorżenaj, kótrejž „lisy za cźłowjeństwo“ pschiwłuschataj, žwoje sadźerżenje sakitujo prajeschtaj, so stoj za žwoje winowatosće wulki, kujezertwo kedźiwe cźinicź, hdyž žo Versaillefkeho měrowego sprjećenja njedźerża.

Jako wězywustojni wo skutkowanju němskich nowinskich powješćow wo „Czornej němskofaschistnej woborje“ žo prof. Hantž Driesch, prof. Quidde a major Ott z němskeho woborneho ministerstwa złyschachu. S srjedu nějesche němskofaschistny rěčnik Joerus wobstórżbu rěcź, w kótrejž sa Kueslera a Salomona złostatnju po dźeršacej měšazach namjetny, kótraž měła žo do jastwowego złostanja po 1 lěcźe 3 měšazach pscheměnicź.

Po wuzwudźe, kótryž žo źriedu wojjewi, buschtaj wobstorżenaj Küster a Salomon dla spytaneje krajneje pscherady k jatbje na tśi dnjowe sprjećenje z mężazach sajudźenaj.

Küsterowy sakitaŕ, rěčnik Schücking, w sakitowańskej rěcźi praji, so stejiśicźo statneho rěčnika, po kótrymž měrowe sprjećenje němski stat w nastupanju smutskownych politiskich poměrow njeco njestara, žo po Anschützowym komentarje k němskostatnej wustawje do zyła dźeršeć njehodźi. Sjawna kritika bjez prawneje napschećiwnosće njemóże žo jenje jako krajna pscherada wukoźiś.

Jakobowy sakitaŕ, rěčnik Levi, na to pokasa, so je grotesine, so dyrbi žo sakonjowa wótrosć na dweju spitzaceloma nałoźiś, kótraj njejstaj nicžo druhe **„pscherađitoj“, dyžli to, schtož staj hižo prjedy němšći kanzler a woborny minister entencje na offizialne waschnje wusnałoj.** Na žane waschnje žo njehodźi dopokazaś, so staj inkriminowanaj nastawkaj němskemu statej sćichkóžkoj.

Profesor Ludwig Quidde, kotremuž je žo lětža Nobelowe myto pschipósnało, je pschećiwdźeršeny, so staj Jacob a Küster nastawkaj w dobrym menjenju wojsewišoj, so z nimaj němskim měrnym sajimam słužitaj. Wón je hyšto dosć dyrbjał spósnaś, so žu tak mjenowane wotkrjeża je němskeje strony pornjo tomu, schtož wukraj hižo wo němskich wězach znajsche, jara złabuschke byle. Spočatk lěta 1925 je tehdomnišchi jendźelski ministerski presidenet Macdonald němskemu sozialistej Bernsteinej łakośo rjekł, so franzowskej wótrej politiju pschi najlěpschej woli njemóże wobaraś, pschetož Franzowsojo žu pschewažne dopokazy wo njesprawnosći Němskeje dostali. W poślednim oktobru žu franzowšzy pschećeślo měra wězywustojnym prajili, so žu wobstórżby němskostatneho žuda pschećiwo Röttscherej, Foersterej, Mertensej, Schönaichej, „Frankfurter Zeitung“ a pschećiwo druhim najchutnišche starosće sbudźile. Tele pschećeślske naprawy, tak franzowšzy pschećeślo měnjachu, wjdźomnje na prózowanje pokasuja, so by njebychu wěste wězy w sjawnosći pokajale. Quidde je tomu le wulożenju w jenym wopomnjeńskim spitzu a posdźišcho w Paryju pschi banketu na pschećeżo stupił. S prozjetom pschećeżiwo Jacobej a Küsterej wschak ko wón w žiwej dowěrje sjebany cźuje.

Protest ratarjow přećiwo přizwolenju pjenjez za sport.

W póndźelnišchej demonstrowazej zhromadźiznje ratarjow pod wjednistwom sakikeho landbunda w Drježdźanskim wokrjesu je so resoluzija wobsamkła, w kótrejž so pscheżeżiwo pschistwolenju 21 000 hriwnow se strony wokrjesneho wubjerka k spěchowanju sportiskich samyślow wótro protestuje. W cźasu, kótryž je sa katastrofo katastrofalny, dyrbi winowatosć wyschnoscžow być, so lutuja a so wyscho wrócźo stajeja, schtož njeje na kóždy pad nusne.

Zajeće Němcow w Ruskej.

Direktor Barlinskeho „Powschitkownego elektrizitetneho towarstwa“ je do Moskwy puczował, so by hromadze z tamnišchim němskim pótšarjanom sa to dźěłał, so by žo należnoscź sajatych Němcow bórzy rosjaśniła. W němskim pótšarjanstwje su pak, kaž je znate, russkemu bolschewikiskemu knježeństwu jara pscheczelnje smyśleni. Wón budźe dyrbjeć žwoje sacźuca k bolschewikam trochu potóżcźiś a z nimi wo sajeczu němskich inżenierow a monteurow kruczišche złowjeźko porěźeć.

Wschelake němšće nowiny žebi žadaju, so by by němske knježeństwo žwoje nětcźišche jednanje z russkimi hospodarskimi wotpósłanzami sastajiło, jeli so žo ruske knježeństwo do tpěcha njesmježe, so by dopokazało, hacź žu sajeczi Němcy woprawdźe na podryeże bolschewikiskeho systema dźěłali.

Hobrski Cyrkus

Wotewrjenje:

přińdźe do Budyšina na Třełerni

sobotu, 17. měrca, wječor we 8 hodź.

Doprědka předawanje w cigarowym wobkhodźe Hentschel, na dźiwadłowym naměsće. Telefon 3610

Cyrkus je derje wutśepjeny

Ruske wotpósłanctwo w Genfu.

Do Genfa je wutoru ruske wotpósłanctwo sa pschihotowazu wotbronjazu konferenzu pschijsło. Litwinow a Lunaczarski wotpósłanzow wjedetaj. Wotpósłanctwu tež Litwinowa žona pschibžuscha.

Polsko-litewske jednanje w Königsbergu.

Polski zwonkowny minister Saleski je fo s Genfa do Warschawy wrócił. Won je hnydom marschallej Pilsudskemu rosprawu wo jwuradzenju Rady Swjatka Ludow podał. Kaž fu někotre knjezerstwu blizke nowiny zhonile, Polsta na pożlednju litewsku notu w blizschich dnjach wotmolwi. Sa wósce je wobkladuje, so fo polske knjezerstwo 30. měrza pschi jednanjach s litewskim knjezerstwom we Königsbergu wotdżeli.

„Timesowe" nahlady wo Polsku pożlednich wólbach.

„Times" fo w sawodnym nastawku s Pilsudskeho stejischežom a politiskim położenjom w Polsku pożlednich žemjskich wólbach jasnje. Dopóstnawaju, so fu wólby jasny wuspech nówcekajsnej kulturne sapocatko a je s aventgardu hibanja Alijesje pschecziwo Europie. Nóczuk na skażenje seleńskeho kommunistiskeje agitazije w Marokowskej, w francowskim wójsku a wósnjskim łódżstwje pukaja a jadasche, so by knjezerstwo energizy pschecziwo tomule fu postupowało.

Smutkowny minister **Sarraut** wotmolwi: Gdy by kommunismus jenož na wuswobodżenje dżełaczerstwa s industrialneho imperializma dżełał, njeby tu trjeba było, pschecziwo njemu protestować. Tomu wschak tak njeje. Kommunistojo chcedża najprjódy franzowsku republiku sniczicz a k tomu dyrbi k wobydlerskej wójnje dóńcz. Tomu fo knjezerstwo napschecziwo staja. Minister potom na wuspech postupowanja pschecziwo kommunistnej pokazuje. Kommunistika agitazija je fo jeschkobita. Minister njepscheje, so fu mjes statnymi pschestajenzami kommunistojo, praji pak, so wulka wjetschina statnych pschistajenzow swojim winowatosczam swérnu wostawa. „Jenże njebudże po wschych napominanjach cźinicz. Minister dale praji: „Moje heslo je jasne: Ani revolucija ani wrócowarstwo. W sozialnym prózowanju a w hromadsebdżelanju s dżełaczecitej werschtu dyrbi so pokraczowacz. Kommunistika wuczka njesmje fo k politiku sozialneho wrócowarstwa podpjerasz." — Ministrowa rec fo je zinym pschikleskom pschija, a knjezerstwo fo dowérjenje sa jeho postupowanje pschecziwo kommunistiskej agitaziji wuprajsi.

Madżarojo w Newyorku so mjez sobu pieru.

Wutoru je parna łódź „Olympic" 572 fastupjerjow madżarskeho ludu do Newyorka pschiwiesła, kotrejż chcychu fo pschi wotkrjecu pomnika madżarskeho narodneho rjeka Kossutha wobdżelicz. Hacz runje běchu fo wobchérne wobkladowstwa naprawy cźinile, k pukam mjes pschiwitżowarjemi nětcźiskeho reakzionarneho madżarskeho knjezerstwa a jeho pschecziwnikami dóńdże. Někotre krócz fo wutrelki. Policija porjad bórzy sasa wobnowi.

Wójna w Arabskej.

Wobcezjnosce Jendżelskeje w Arabskej pschibérachu. Pschi delnim Eufratu hydlaze irakske sylahi fu s dżela pschecziwo jendżelskemu nadkniežerstwu postawili, žitne łódże sadżerżuja a jendżelske wojerske sejericanischcza wohrożuja. Jendżelski wliw w Iraku je jara cźerpit, dokelż fo njedawne rrecźenje na wjetschu njewotwisnosć Mesopotamskeje njeje dopjelniło a fo wulkad na pschipuschczenje k Swjatej Ludow na schtyri léta wottorczit.

*

„Morning Post" s Basry powe: Wójska łódź „Lupin" je do Kowcita pschijéła a tam 500 namórskich wojakow na kraj wuhadżiła.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk, 15. nalétnika.

Khrystofa, — Longina.

Ze zbérki „Serbow 365 a 1".

† 1895 Korla Aug. Jenč, farař w Palowje. Młody Jenč jako studenta je pječa ze zlotym cłowjekom był, kiž ze swojej zahoritosću za Serbowstwo wsitkich přetrjechi a dobywaše. — Pućowaše tehdy do Khočebuza, zo by serbskich studowacych zjednoćił, sam nawnknywši delnjoserbsku rěč. — Poradźi so to. Jeho wućoma je njezapominity farař Tešnař. We delnjej Łužicy pytaše sebi městno jako domjacy wučer a přebywaše tam wjacore lěta! — Z wulkej luboscu spominaše na njeho Handrij Dučman, rojeńk tuteje złotoje młodosće! Pozdźišo je Korla August Jenč skutkował jako farař we Palowje a jako pilny stawiznař serbskeho ludu. Wo našej literaturje je pisał wjele nastawkow, kiž so wuznamjenjeja ze swojej spaščowanosću. Zmrowjacej pilnosću je wšitke maličkosće, žadne cźišće a rukopisy bromadźił, kiž nětko z dźela naša Maćica Serbska wobsedźi, jako njezarunajomny poklad. — Jejna knihownja je nastała wosebje přez jeho próru, kotraž saha wot studentskich lět hač do sonjerće.

1919 wobroća so 400 wuzwoleni zastupjerjo serbskeho ludu na měrowu konferencu.

† 1895 Korla Ang. Jenč, farař w Palowje, serbski stawiznař. —

† 1897 Edward Jelinek, češki spisowaćel a wulki přećel serbskeho ludu.

Spomjatkni sebi přisłowo: Stóž so rady khwali, so lóžko do hnoja wali.

W póstnem času.

O Zbóžniko, twój póstny čas
Budź mojej duši swjaty;
Přez Božu hnadu je wón zas
Mi k žohnowanju daty.
Ty, Jezu, za mnje krwjawješ
A wot smjerće sy wumohł mje,
Njech žiwjenje ći swjeću.

Korla Fiedler.

*

— **Wa wjedrje.** Słuchi a wobstajny ras wjedra je wo dżaću sfruczemi. Schtkenisa pokazuje nimale na „jara fuscho". Wyschina w połnozy je fo hischcze schtyrikrón a fo k połnozu a k rańu upischestrona. Wétry jadowaja z połnoza a ranja. Na khórzu drje wobtrawuje ale nozu symne a smjerski hluboko pschimaja. To njeje za symke žywy derze a trosy jim tu a tam wumjerzinja. Jutsje pjatka schadża stónczko 6,16 hodź. a khowa se 6,03 hodź. Mésacź schadża rano 3,46 hodź. a khowa se dopołnoża 11,09 hodź. — Wézera wjezor we 7 hodź. barometer 750, hygrometer +5, thermometer wo dnu +5. Dżenża rano we 8 hodź. Lacometer 752, hygrometer —5, thermometer w nozo —6. Wuhlady na sniku a symne wjedro.

— **Sserbska Boża służba w Drježdżanach.** Ležicznich dołho je hižo njedżela Lætare w Drježdżanach wjedżesch Sserbow. Tak smješe tež pschichodnu njedżelu, to je 18. měrza, popołdnju ¼4 hodź. w rjanej kirchinej zgrjatej knjes wyschschi farař Domaška serbske předowanje. — Lubi Sserbjo w Drježdżanach, wy sebje pschežo rad pschischli, pschichódżejce sebi wschitkich a wutrownje budżeje witani tež za Wojim blidom.

— **Semrětko direktora Budyšskeho wótčichanskeho bjdwarka, Frmlera,** pschemrě fu jutsje pjatk dopołdnja do Dolneje wiz pola Drježdżan, hdżež ma fo pop. ½4 hodź. spalicz. Psched wotwjesenjom budże dop. w 10 hodź. mała žiwotoczinosć w halli Tuchorskeho pohrjebnischcza.

— *Pischedżyda Landbunda Pagenstecher †.* Na Gjurjim kuble w Steinbachu pola Lipska je wutoru wjesoreni wjeršckubler Pagenstecher 66 lět stary wumrěł. Jeho bóle sche Boża ruczka sajała. Semrětky bésche dléńske léta z pschedżydu Saksko Landbunda a zobustaw Sakskeje Nakasnje komory.

— **S kłoštanja puschczeni a pschiwusni** kłoštarjo a kłoštanja puschczenych a wohrożenych dostanu radu a jenoz pola statneho wobstatarja jatych Budyskeho krajnoho sudnistwa wokrjeza. Tutón ma swirt se wschitkimi hamtskimi a priwatnymi pschiprawami, kotrejż nastupa, a wotmjewa hdżž a hdżž na hamtskich żaudnistwach w Bjelopjach, Kamjenzu, Khinspórku, Nowym Městce, Połcznju, Sebnizach a Stolpinje rěčne hodźiny. Tam że tež adreka wobstarasiłeho sastojnika, kiž je w žamtnym zhiłkowanju pschisłowje I w Budyschinje pschistajeny, zhonicz, jeli želi nědźi prjedy pisomne dorozumjenje pschcze. Wobsebje na to pokazanj, so fo tu ninto swonkneho wobstarasnja pschedwoschem też wo radu a pomoz w duschinym a duchownym nastupanju k kallowanju a spěchowanju, k wocżežnjenju a połepschenju jatych jedna. Nježne hodźiny su k wuwjeżnjenjom w twarjenjach hamtskich żaudnistwow wojerwjene.

— **Zyrkuż Amarant,** kotrehoż pschikhad do Budyschina fo hižom dżesiki cźaš wojerwja a kotrehoż dobra reklame hižom někotre dny na jeho pschikhad pokaluje, je dżensa dopołdnja j wobsebitym cźahom na tudomne tworowe dźiwnischczo dojeł. Huydom wuwi fo na nastupje wjesele wjeżije, pschetož huydom po pschikhadże hobrskeho wobsebitego cźaha japoczachu j wokkadowanjom wosom. Tu nastupże wożebje słuły słon (elefant), kiž najcesische wozy jako hrajski psched żobu cźischczesche. Njepschestawajcy helmozeja wozy je zinym a morwym inventarom po nětcźanskich dróhach na Tšelnik, hdżež ma fo hobrski zyrkuż natwaricz. Cźaš hacz do żoboty wjeczora we 8 hodź. hdżež fo pschedstajenja wotewrja, budże wupjelnjeny j prwjanu k prénjemu pschedstajenju. Wschitko dalsche dowidżesch se natwérschkow w „Sserbskich Nowinach." — Naschich cźitarjow drje wésese fajimuje, so fo zyrkuż Amarant potom s Budyschina do Wojerez poda, hdżež je swojimi hósnjanskimi hrami wot 21. hacz do 23. měrza wustupuje. Na to dyrbimy dżensa też hižom pokhacz. Zyrkuż je derje wumtepjenh.

— **Wobsebite omnibuży s pschileżnosce pschedwzate zyrkuża Amaranta w Budyschinje.** Sobotu, 17. a njedżelu, 18. měrza pojedu sczehowaze wobsebite omnibuży. Wot zyrkuża 23 hodź., wot Sserbskeho Domu 23,10 hodź. na Ratarjezy, Wohlapschezy, Brěczežy hacz do Lejna a jeli

Herčine potajnstwo.

Roman.

25] *(Pokračowanje.)*

Mjes tym so stara žuźoba pola morweje strażowasche, dokelž Herta na póst a klasa žebi nětčo do Beauzei; jej žiłubiczu jene ja pschichodny wjeczor. Hdyž ł běrowa wuńdże, wumuri so žónska postawa, kotraž kaž so zda, za njej hladasche, z cźemnoty wrotowego fakhoda. Herta pospěschi stwoje krocżele, pschetož tajne pschedpisanje jej praješche, so ju pschescżihnja; a wopraudze, hdyž ho wobrecźi, pytny njeznjesły postawu, kotraž w zamknjenj żuźeru dopředka khwatasche, kaž wona zjama. Se strachom cźerjesche nětko, schtož możesche, wotbecźi do matych hasow w blizkosći Polballskeje wsy'chiny, a pschesta hakle běżecz, hdyž ho wótstoješe nabyła, so je pschescżihatka cźěł sa njej žiłubiła. Tutón pschihnad podwoji jeje pschecze, tak rucże hacz mózno wotpuczowacz a z toho wopaczneho postajenja wuńcz, we kotremž so tu khwilu namaka.

Khowanje bé nasajtra. Herta pak żobu na pschewadżenje njeuhożesche. Hdyž bé so wjeczor nakhilił, zaplaczi starej żuźobdy bohacze a wopuschczi j cźeschcenjom, cźopje a wobkladnjwje powitwu, thudobnu khěžku, j kotrejż niczo żobu njewja, khiba kudzerku semrětke k wopomnjenju sa teje żinna. Potom wotpuczowa se małej żywotku, kiż swopředka płakasche a zakoscesche, napożledku pak, hdyż wós vidrowasche, scżicha dréńmy.

Jehdże j B . . . do Beauzej dołho njetrajesche, a njebé hischcze tak posbże w nozy, hdyż Herta ho wo durje pěstrjece khapasche.

Tale żona, mandżelska toczerja, běsche żylna, mažotna wożoba. Dokelž bé do cźaża sponička, so dżesżo pschihódże, pschija jo, ani so by jo jara spodżiwała abo wjele go napraschała. Cźinjesche sacźišcze dobreje duschе a żlubi, so budże cźeschcenja hajicz a pěstowicz, jako by to jeje żamtne dżesżo było. Herta da jej telko pjenjez, kelkoż žebi żadasche, napisa żwoju adrezu w B. . . . a wotpuczowa j ranschej póstu sajo, hdyż bé żónski hischcze prawje derje a podrobnje zaradżita a najwjetschu starosćiwosć poruczika.

Wona fo sa tym jedżesche, saha fo do wobkhada knjeżnoho Peche wrócicz. Kaž jara bé tež po někotrych nóznych strażach wobkhdża a kaž jara mużna fo tež nětko cźiesche, to wésesche tola wójsť spokojnjeż we mutrohje, hdyż bu po schkropatwem pucźu we spschihnem wosu tam a sem satschahowała. Wona žebi projesche, so je żwój runje trudny kaj cźeżi nadawł bjes jadżownka dopjelnje wukrjasała, so budże jeje lewj j ujej spokojom a jo może wona někto do żiwoscho prawidłowego, dawno żiwjeneho żiwjenja fo natwórcicz, pschi cźimż imeše potom sawżecze tež cźasa dojeż, zyły dżeń na Felišia wuhlcz. Wona cźujesche fo wuswobodżena wot njepschirunjace cźesze, a hdyż postawy wós po haży La Rochelle sajta, wutkecźi wjeła żłogowna, thwatasche do hołeńza, so by żiwój paket wotewidała, a krocżesche potom pomałku k domu knjeżnow Peche.

VIII.

Dżełanska jitwa bé nětkaž dżiwnje rozsalmjena. Wjeczor psched tym bé fo Heloisa, hdyż běsche tkalnik k jenej pschecżelnizy dowjesła, j swurafom rozpiskeho pschełkapujenja, kiž pak wésze potajene spokojenje zyle zakrjeż njemożesche, domoj fo wrócicźa. S mutkim zhmonom fo zażo wujdydomy, a z bluboka łohkuje, da fo zażo do dżela.

„Schto dha je, Heloisa?" woprascha fo knjeżna Hortensija, kotraż waschnjo sadżerżenja swojeje prénjeje pomocznizy derje znaja, be bwydom tute zaswobne pschihory pytta.

„Ach!" łohkowaschе Heloisa jaso, „kak prawje tola ludżo maja, hdyż praja, „jesdaże na klepej wozi" . . . . Czerwjenje jabłuczko ma znano we żebi czerwja, a możesch hachtel kele j cźołojekom fśésć a jeho tola njejmacź . . ."

S tajkej pschedrecźu fo fo pola dżełaczerkow wezjinjosej słudżila a wone połdżecżu hłowu a hładachu nětko wocżakujo na Heloisu.

„Schtoż mje nasnupa", rěcżesche wona dale, to dyrbja mi snajmjenjscha spramnosć pschizpěcź a wobżwědcźicź, so żym so stajnje na łohżu brała a na lép njelésża."

Knjeżna Celina machasche roshorjena se żwojim łohczom tam a żem a wokasche se żwojim najmużnischim thożom w njeszerpitlowych żłowach: „Heloisa, wy macże waschnje, wo wézach rěcżeż, schtoż mje njekrażnje roshorja . . . Hdyż fo wy je żwojimi pschikłowami měricże?

„Wodaječe, knjeżna, dajeże mi jenoż khwilku hischcze dobu łohcź, ja żym wscheka żamnecżena wot toho, schtoż żym widżała."

„Widżała, schtoż?" woprascha fo knjeżna Celina dale. Swjatoczinje nawodże Heloisa kaparišk hłowu j klobukom, na kotrejż runje dżełasche, potom pocza klónejnje rěcźeż pospaładaju na żwojich pschipołuchanjerjow: „We, schtoż bycheże k tomu rjekli, hdy bysche zhonili, so knjeżna Maupréz njeje ani krocżałki psched męsto stajita a so je pucźowanje do Lachaladay, kaž mudrowasche, niczo njebé hacź lża?"

Wona schażesche z hłowu pschi tom a da żywej dżełanskej jitwi wocżi po zyłej dżełanskej jitwi khodżeż.

„Schto wy tu żnjeceże?" jadowła knjeżna Celina j ranjemuraj jezahnuc.

„Ja njejżym żuwczena ani żwacź ani thacź", rjekny Heloisa hluboko ranjena, „a ja nicżo njewobkruczam, khiba to, schtoż żym żama widżała. Wy wésece, so żym wczera klobuk wotnjesła, kiż dyrbjesche żo f póstom do Clermonta pósłacź; ja pschińdżech runje wrócza a běch hižo na nadwore je, hdyż j běrowe błóż zaštyjchach, kiż njebé mi zyle njeznaty . . . Wopaka, kotraż rěcżesche je zaštojnikom pakerowego poża, skaja žebi sa najkótrze městno w pschehonu wosu do Beauzei. Ja mohła pschihadacź. Ja bé to hižom dżesiny hłóż, a so bych žebi toho wésta była, wocżakowach we pschehodworje. Ta wopaka pschińdże won. Bé to żona, kotrejež khowa bé do kapuzy zawodżeta a tiż po pohibelnjach a pustatnje fo knjeżnje f Maupréz wurjadnje zwalesche. Wéch wujimna a dżiwch widżeż, hdże dżesche, ale hyš dwéla je pytta, so sa njej śledżu, wona je mydło wjesła a ja żym jeje śłód do małych hajkow żhubila, tiż do hornjeho města wjedu. . . . . Ja dżiwch žebi tola żwojeje wozy zyle wésta bjeż a żym fo towdża dżesża wjeżor, hdyż spschihny wós wutjedże, sa wulke darje postowcho twarjenja na łakańzu żhowała; tu widżach tak jasnje, każ mam wocżi pschede mnu widżu, Herta pschikhadżeci a postupicz ale tón krócź njebé żama. . . . ."

(Pokračowanje sležnje.)

krjesła hacj do Seska. — Wot zyrkusa 28 hodź. wot Hoseženga ſ Brauhausgarten 23,10 hodź. do Dobrusche, Sakonkez, Hnahcjez a Bělych Nožlic.

— **Saksla krajna lotterija.** Pschi wutornischim schehnjenju 5. rjadownje 192. Saksleje krajneje lotterije padže dobyče wo 5000 hr. na cžišle 26 810 a 72 038; dobyča wo 2000 hr. na cžišla 45 757, 63 916, 85 023; dobyče wo 2000 hr. na cžišla 5974, 8658, 36 574, 65 792, 106 762, 107 661, 112 789, 115 446, 124 017, 131 162; dobyče wo 1000 hr. na cžišla 29 016, 35 214, 35 291, 48 344, 61 561, 70 797, 77 330, 105 337, 110 901, 119 782, 122 560, 132 679, 145 505.

S **Malych Boboz.** Tudomna Rausendorjez fabrika pscheczahuje so do swojeho nowcho žydla, do twarjenja, kiž je wot papjernika w Džežnikezach kupila. Pschi pschecžahowanju dóidže wutoru ſ wokžarujomnemu njesboži. Pschi transporcze 400 zentnarjow cžežkeje stanzoweje maschiny pschidže inžener Herbert Rau ſ prawej nohu do zwinadła zranjow, kiž běsche firmu sjama natwarila. Na sboze mózachu žanje hischcze ſ cžasom sastajicz. Inženier Rawez so noha strachnje smjecze, dokelž dyrbjesche zhwilku cžakacz, prjedy hacz mózachu jeho wuswobodzicz. Prenje lekarsku pomoz poskicz smjesbožencmu Hornjo-Hórczanski lekar, knjez dr. Marczka.

S **Kamjenseje** pola Radworja. Sawczerawschim pschinjeschchmy powěsczu ſ Kamjeneje, so je so tamnische pódlanje twarjenje Mihnkez kubła wotpalilo. Dale pišachmy, zo so Mihnkez wotrocžk wot zamknjeho cžasa zhubił. Hnydom su jebi mubžili, jo znadź je wón pschi wohnju wo žiwnje pschijschol. Jeho zu tež knjedu rano wopraudze pod spadanami wotpalenje hrobje naimakali. Dotal pak so cžeje njeshodži prajicz, hacz je morwy rusko-polski wotrocžk Iwan Kalwelko twarjenje sapalił. Je spodžiwnje, zo wón zhubjupalił, dyrbjalo-li wopraudze na tym byez, je se sapalerjom byl. Njeje zyle jwiamhnjene, so znadź su wo nekajke jnjesbožene jedna. Statne wczelnistwo a nainalna polizija so prózujetej, so bychtej hischcze podju wez wujasnjic.

S **Kulowa.** Mešcanscy zastupjerjo prizwoliechu we swojim poslednim posedzenju wudawki za prizamknjenje motorow k mešcanskej syci elektriskeho powoženja 70 hriwnow. — Budyski wobkhodny haunt běše mešcanskej radze preporošenje posłał, zo by Kulow wobkhad zastupił. Zwjazk zaběra so wosebje wo polepšenje wobkhada. Jeho hłowny zamer je sobu, zo ma so železnica z Budyšina do Wikow jako polna čara ze zwažanjom spešnych čahow wutwarić, dokelž je najkrótši puć ze Sakskeje do Barlina. — Zastupjerjo wobzamknychu, zo so wobkhadny wubjerk z 13 sobustawami postajił. — Preciwo postajenju reklamowocje tafle pri dwórnišću z lětnym připózmawanskim zarudženjom wo 5 hr. njeběše žaneho preciwjenja. — Zastupjerjo njedowolichu zo so Rěpkec ležownosć předa, dokelž su poskicenja přenizke. — Wo nuzach zastupnikow a přistajenow wuwi so dlěša rozmołwa. Po wuzwoženym zakonju wučinja mzdy na lěto 8911 hr. wjacy. Zhromadźizna wobzamkny, zo ma so přizwolenje wotstorčić, doniž njeje hospodarski plan zastajeny. — Preciwo zwjeznowzeňu mataj so polacarskaj zastupnikaj pola Delnjoslezyskeje provincialneje žiwjenskeje zawěsčenje zawěsčić, premije wučinja nihdźe 20 hr. — Mešcanski potwarjenski plan, kiž je architekt Maß za sydlerske ležownosce připrawił, zastupjerjo prohwachu a přijachu.

S **Ruskeje.** Stata dróha mjes Halschtrowom a Bischofswami běsche poslednje dny hyjnje sawěta. Hischcze wotsaru dźěłaczerjo na nekotrych mišinach dróhu wuswjawachu. S mišinami sypa pschez 3 metr wyšoko na dróhu a sčeje. To je sriedni měrza wjo 3 dny napohlad.

S **Rutalza.** W poslednim czasu zu w tudomnym Kordelskej bolczenju wschelake wězy kradnyli. Někto maju sylcby za paduchom.

S **Mješnórc.** Lětsi wjazmowych sčežurkow Hinčza ma wot wotkrjenje wyschnosce přikasa, so by wschitke haty a rěli we wokrjesu za přimerjowane sčežurkami pschepytał.

S **Jankezez** pola Khocžebusa. W naschej wsy je so cžeste niczoze stało. Pschi rězanju palneho drjewa pschindže Khrjakała Kawrankowa, kotraž drjewo podawasche, z nalehnjenym rubischkom do kuloteje pily. Pila jehrabny kopu njeswožewjenje a mozny ju ſ tajkim wotmachom wo sebje, so so wobej hudom nop rozbi a mozny wobschkodźi. Snjesbožena je sdźela wotkromita.

Mjenjenje so wupraji, so mata najeńše wudżelki we tutym cžasu na nusu ratarjow dźiwacz, so njeby so pschewulki najeńši pjenjez žadał a so bychu so wschitke wotrosce wotstronile. Druhi kuzs žebi žada, so bychu so jakse pola wot ležownosnego dawka wuswobodźile. Sastupnik konsistorstwa praji, so so to njebudze bospčcz dacz, so pak maja sary wot tuteho dawka so wuswobodźicz. Sa smutkowne mišijonstwo so wutrobne zkowa rěczachu a praji so, so wone niczo druhe njecha hacz zyrkwine dźěło džłacz.

Hanczka.

Z Łužicy

* Se **Schérachowa.** W pinzu tudomneje měschczanskeje schule zu pondźelu dopoldnja zlunowe khachle rosbuchle. 13-lětna dźowka Madlena pschekupza Otty Tannera, kotraž runje mloko sa dźěcži wotwarjowaczke, cžežko snjesboži. Womjo žapny jej do wobličza a ju cžežko wopalk.

* Se **Salomja** (Sohland) n. Schpr. W poslednim cžasu zu njedocžinkoso wospjet pschi dróży do Hainspacha a Lubendawy schtomiki wobschkodźili. Mnohim schromikam zu króny zwotkemili abo jim zdonk zkanali. Stósnistwa stachu so stajnje w nozy, hdyž běsche někajke sawjerželenje byko. Dotal pak njeknježomnikow hischcze njesu dochwyli.

Se **Salomja** (Sohland) n. Schpr. Luźiski zwjask kokosjednych chze w cžasu wot 30. junija hacz do 2. julija t. l. w naschej wsy wulki hrosdesk kokosjednych wuhotowacz.

* Se **Shorjelza.** Ssněhowy michor pożlednich dnjow je w tudomnej Lutherowej zyrkwi wobžarujomne njesboże sawinowal. Njedźelu rano w tejsenni zyrkwje tejsera Heimanna se Shorjelza morhwho namakachu. Hnydom zawokane sanitetne kolony a lekarjo zwěsčichu jenoż smjerc tejsera. Tejsež běsche zo po słónczenym dźele w tejsenni k dźelu podał. Najskerje je wichor wuhlowe pluny, kiž hewak ſ kukacjemi wuczahnu, delettowzit, so je zo wbohi tejsež saduhył. Pluny dobuchu zo tež do zyrkwje, so njedźelu rano njemózachu Bożu słužbu wotmecz.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* Se **Stolpnja.** (S leaiše zuhych so wróčził.) Po pjeczlětnym pschihotowanju w franzowskim wójsku zuhych, je so wšěm Hans Pieźman ſ Delnjeho Helmsdorfa do swojeje domizny wróčił. Brate wróczeneho pschehyna hischcze w legiji zuhych.

* Se **Drjezdżan.** (Zane hermanki wjazy w Drjezdżanach.) Shromadna měschczanska rada je w zwosim wutornischim pożedženju wobsamkła, so maju so Drjezdżanske hermanki wotstronicz. Měschczanscy sastupjerjo běchu wotstronjenje hermankow namjetowali.

* S **Freiberga.** (Noshorjene wustupy pschi demonstrazi ratarzow burow.) Pschi pondźelnischej demonstrazi ratarzow Freibergskeje wokoliny bódže k zjelubnym wustupam, dokelž demonstrérowazy ratarjo sadnje wota, hlownemu mutskhoda, pschelomachu, kotrež běsche policija sasmyła. Policija dyrbjesche pschecžiwo buram ſ gumiwolowmi klumpachami, revolwrami a tešakami zakroczicz. Dokelž krwawe snjesenje hrozesche, zawołachu nadpadowy komando na pomoz, kotrež pak njetrjebasche wjazy sapschinnycz, dokelž běchu so cžrjodły mjes tym smérowace. Wot finanzneho hamta cžehnjechu demonstrantzo psched hamtske hejtmanstwo.

* S **Plawna.** (Wobeń w fabrizy.) Njedźeln rano wubyri wobeń w Orbleja a Starkez fabrikskim twarjenju we Mehlteueru. W fabrizy dźěłaju gardiny a pschikrywy. Fabrika so snutkach zyle wuwali. Wobeń inizi pjecz wulkich stepowańskich maschinow. Sa pschicžinu wubyrenja wobnja maju pschetorhnjenje milizy, kiž je jeneje elektrisseje platy dla nastalo.

* S **Gubina.** (Automobil pschejedże muża, kiž chazyše na kwaj hladacz.) Sobotu popołdnju pschejedże cžejity automobil na Brodowskej dróży kbokowemu dźěłaczerja Krügera, jako chazyše zhebi kwajowu hoscz wobhladacz. Koleża sajedżecha wobenu psches zywot a hlowu a jeho cžežko sranichu. Snjesbożenego dowjezechu do chorownje.

* S **Barlina.** (Pjecz muzow cžejity wopalenych.) We Müllerez lampowej fabrizy w Köpenika pola Barlina je so hrózbne njesboże stało. Pschi cžišcženju zbehadła nadobna nekotrych mešnach plonzo wužapny a pjeczoch dźěłaczerjow sdźelu jara cžežko wopalk. Jedyn ſ wobich wopalenych je hižom w Köpenikskej chorownji wumrěł.

* S **Potsdama.** (Stadło zlonow so wudobyło.) We Babelsbergskim lěsu wudoby so wutoru dopołdnja stadło zlonow (elefantow), kotrež do tamnischeho filmowego atelejeja wjesechu. Někotři pěschi ludźo, kiž tam ninno pschihodżechu, so njemałko wustrózachu. Wothladowarjo dyrbjachu so někotre hodźiny dołho prózowacz, doniž njeměsachu stadło zlonow sazo hromadże. Swérjata běchu schtomy w lěsu zhěrno wobschkodźile.

* Se **Eswérina w Mellenburgskej.** (Wulki wobeń.) W nědyschej twarjeńi Forkkerskich wobnych kětadłow, hdyž je wósom kětadłowych kónjow, wudyri w jenej kětadłowej kólni pondźelu dopołdnja wobeń. Jena kólnja, we kotrejž so sa symili cžatk 13 motorskich cžołmow, płachtate cžołny a pontony khowachu, zo wotpali. Dwě wobydle, kiž němskotsatnej woborje słuschejschtej, stej so zobuspalile.

* S **Parisa.** (Gasometer rosbuchnyk.) W Parizškim městowym dźělu La Vilette sta so w jenej płunarni zyłne rosbuchnjenje. Gasometer, kiž 2000 kubikmetrow pluna wopschijesche, sleza do powětra. Pschicžina rosbuchnjenja njeje znata. Na gasometru runje zobuzo dźěłaczerjo něchto porjedżechu. Woni ſ cžežkimi wopalnymi ranami wotenjechu. Na rosbuchnjenju gasometer dyrbjachu wodu zyłacz, dokelž woheń, kiž běsche ſ rosbuchnjenjom nastał, zu zobuzym gasometram hrozesche.

* S **Londona.** (Hindkliffe je so na slět psches ozean puschczik!) Kapitan Hinchliffe je so na zrjedu rano na Cranwellskim letanischczu w Jendżelskej je zjiwojim letadłom na slět psches ozean puschczik. Nichtó pak njeswě, do kajkeho konza je leczecz chcył. Won je sebi potrjesku za motor zobuwsak, kotrej jemu na 5000 kilometrow dosaha.

Katastrofa w Kalliforniskej.

Dalsche powěsce.

Dopołdnjowak noiwin, kiž je městno njeswoja ſ letadłom pscheleczał, je talke wopisuje: Każ spadana maka dźeczaza hrajka tam zo někto byez zyle slemjene San-Franzjisko-hacjenje. Lyty dok runa so jenemu schumjazemu jěsorej, wokrjesdź kotrehoż woda hischcze ſ torhajez pschesnoscu běži. Dźeżacz mil dałoko widżimy městno nebudźicheho dola jenoż wodu, wo twarjenjach njeje žanych śledow wjazy. Dwanacze mil wot hacjenja sdalene steja zbytki mosta pisches dok. Sboka wodow je zyła dolina se žołtym błotom pschikryta. Wody zu so hacz na 35 mil ſ Los Angelez sdolizke, městno pak je ſ wuskim rjeczasom hórkow schkitane. Najbóle cžerpita je Santa Paula.

Najspodżiwnische pschi zyłej katastrofje je, so je žebi skoro jenoż wopory morwych žadała a mało lohkofranjenych. Mjes morjenymi zu tež někotre němske mjena. Nowiny pišaju wo mnohich rjekowskich skutkach a spodżiwnych wutkowanjach. Jedyn bohladowar Edison-Company namaka žmjerc w žołmach, jako běche 47 cžłowjekow psched satepjenjom wutkowak. Jena macž wutkowa so je žwojimi cžjomi dźeczimi na staru pjeratu matrazu, kotruž woda ſ twarjenja wotnjese, dóniž matraza je wschitkimi schtyrjomi wobžobanmi 2 mile dale sa wjeršk schioma wikzaju njewosta. Jedyn muż pkuwasche je schésci mežazy starym dźeczom sa schiju wikzaju mile dałoko. Wón mózeche je ſ druhimi pschi nahlej sesenje Canona wutkowacz, prjedy hacz so nowa 25 metrow wyschka žołma hrimotako pschiwalk. Woda sathabzyche ſ tajsej mozu, so hischcze 20 mil wot pschedrjenego hacjenja sdalene dźeżacz mostow zwotorho. W městze Santo Paula je powodżenje pokonischi dżel sapuscžiło, na 100 twarjenjow zwotorhało. Tu je mało ludzi žiwjenje zhubiło, dokelž mężachu cžaš k cžekanju.

Hacz do jtrjedy ranja su 231 cžełow namakali. Licžba hischcze zhubjenych wobzobom stajі so nebudże 300 hacz 600. Woda je kruchi rospadankow 65 mil dałoko hacz k morju žobu njesła.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— Schkrowa powěsć wo wjedrje sa jutjischi pjatk: Po zyłej Němskej a wobežje w połnócnych stronach rjenje w nozy mjerzne, wodnizo trochu cžoplischo. W Jendżelskej njewobstajne wjedro a wocžoplenje.

*

W Żarowje zu so sandżenu nóz paduschi do słótnischich klamow dobyli a dedżenki sa 10 000 hriwnow a pódla teho 3000 hriwnow hotowych pjenjez kradnyli.

*

W Dombrowskim rewěrje zu so w podklopkach Basza schtyrjo hórnizy ſ jedojtym dymom sajadojezili a wuurjeli. Sytachu jim žiwjenje wróczicz, tola posłuchy bjes wuspěcha wostachu.

*

Jendżelski letak Hinckliffe, kotryż je so wutoru ſ letadłom na leczenje nad Atlantiskim morjom do Ameriki puscheził, njeje hischcze do Ameriki dolecżał. Tohodla so boja, so je snjesožił a najskerje do morja padnył.

*

W prozeżu pschecžiwo nekotrym wukrajinskim studentam a druhim młodym ludźom dla sstonzowanja pólskeho universitneho kuratora Ssabinskeho jeho pschisłužbny żud we Lwowje Wukrajinzow Atamanczuka a Werbizkeho k smjerczi sażudźi. Wozom druhim wobstorjenym jastwowje khlostanje napołożichu, mjes tym so žeduzych twinowachu. Pódla mordarstwa su hłowneho wobstorjeneju tež hischcze za winowateju spionaże a krajneje pscheradý spósnali. Wonaj staj so pschecžiwo wużudej powołałoj.

*

Luxusowy żelesniski cžah žrjedu do Kaira je schtyrjomi hodżinami sapodżenja pschijedże. Dwaj wosaj běschtaj so po puczu jeho spalikoj. Ludźo njeżu do njesboża pschischli. Wopasajiwschi wschitke swoje wězy puczowarjo ſ palazeju wosow wuskakachu. Mjes nimi bě amerikanski milijonar Castman. Do Kaira pschijěżdżeschi běchu jenaj spanišu drastu wobleczeni.

Swójbne powěsce.

Semrěli: Marja Groscholtowa rodź. Mičkez w Snhorniczźy. — Jurij Smij, rentnar w Panczijach, 76 lět. — Bruno Groza, pschekupz w Wiskopizach, 72 lět. — Hana Prynzowa rodź. Nakez we Wojerezach 31 lět. — Matej Kapler, młokowy pohonc w Jaženju pola Hródka, 71 lět.

Kamtske wozjewjenje z Budyšina.

Wubranje koblow a wobhladowanje srěbzow.

Lětnische wubranje koblow a wobhladowanje srěbzow sa Budyski a Wulko-Hartawski plahowanski wokrjesk budże

a) **we Wulkej Hartawje** w srědžarni
schtwórtk 26. hapreleje 1928, dop. w 9 hodź.,
b) **we Budyschinje** w srědžarni
pjatk, 27. hapreleje 1928, dop. w 9 hodź.

Wobeż wobhladowani srej sjednoczenej ſ mytowanjom 1- a 2lětnych srěbzow, 3- a 4lětnych žanwoženjenjenych koblow a starschich koblow, kiž zu měle snamjenischa tři mkode.

Pokasujemy hischcze na to, so ma so ja wschitke kobły, kiž zu do plahowanskeho registra zapisane, wo 5 hr. nischi skakanski pjenjez płaczicz. Cži plahowarjo potajkim, kotrychž kobły hischcze njejsu do plahowanskeho registra zapisane, mózaju swoje kobły pschi wubranju koblow k zapisanju do plahowanskeho registra pschedstajicz.

Srěbzy a kobły maju so na srěbžarni pschijjewicz, na kotrejž maju so skoczata k mytowanju pschedwjesc. Formularny k tomu su tam tohorunja dostacz.

Wschu bliščse wukhadża ſ wosjewjenja, kotrež žmij na gmejnske rady we wokrjesu rospołožkł a do kotrehoż może kóżdy pohladnyez.

W Budyschinje, 7. měrza 1928.

Hamtske hejtmanstwo.

Towařstwowski powěstnik.

Budestecy. Serb. tow. „Lubin“ změje přich. póndźelu (19. III.) wječor w 7 hodź. pola Rózikee swoju zhromadźiznu. Rěčeć budźe k. faraf Tyšef (njedźelu pak jemu mózno njeje). Wažne wěcy mamy wuradźować dla Mich. Frencloweho swjedźenja a wo poswjećenju khorhoje, tohodla je bohaty wopyt jara nuzny. Wšitcy Serbja, też jako hosćo, su nam witeni. Prajće to jedyn tom druhom'! „Spěwnik“ sobu přinjeseć! Předsydstwo.

Delni Wujezd. Serb. tow. „Zahrodka“ změje přich. njedźelu (18. III.) błownu zhromadźiznu w Haškec hosćencu. Započatk z dypkom w 3 hodź. Dokelž so lěto skónči, njech wšitcy přińdu. Předs.

Drježdźany. Tow. kat. Serbow, „Jednota“, změje wutoru (27. III.) w hosćencu „Bayerischer Hof“ na Hornčeŕskej hasy swoju generalnu zhromadźiznu. Započatk 9 hodź. Porjad: rozprawy, namjety, nowowólby atd. Wšě sobustawy so wutrobnje přeprošuja. Też hosćo su wjitani. Dla ważneho porjada so bohaty wopyt, wosebje pak porjadnych sobustawow, wočakuje. Předsydstwo.

Drježdźany. Serb. tow. „Čornoboh“ wotměje sobotu (17. 3.) wječor we 8 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu pola G. Zmija na Khrystianskej drózy 22. Na nju so wšitke naše sobustawy a druzy serbscy přećeljo wutrobnje přeprošuja. — Kedźbu! Njeswačidło! Předsydstwo „Jutrnicy“ prosymy, zo by nam prawje bórzy wozjewiło, što je so hač dotal dla jězby do Drježdźan wuradźowało, zo móhli my wšo dalše zarjadować. Předsydstwo.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ změje přich. njedźelu (18. III.) pop. 4 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu w Henzlec hosćencu. Přednošk je přilubjeny. — Knježa dowěrnicy so proša, zo bychu to sobustawam a druhim přećelam wozjewili. Hosćo su nam też jara witani. Bohaty wopyt wočakuje předs.

Minakal. Serb. tow. „Statok“ njezměje swoju zhromadźiznu njedźelu, 18. měrca. Ta dyrbi so wěstych přičinow dla wotstorčić. Hdy wona budźe, wozjewi so we „Tow. powěstniku“. Předs.

Njebjelčicy. „Sokoł“ zwučuje nětko kóždy štwórtk wječor we 8 hodź., potajkim nic pjatk. Tak wostanje hač do jutrow. Načolnik.

Poršicy. „Jedn. Sokoł“ ma wot nětka zaso kóždy pjatk wječor 1/2 8 hodź. swoje zwučowanje.

Radwoŕ. „Jedn. Sokoł“ zwučuje jutře pjatk wječor we 8 hodź. zwučowanje. K tomu přizamknje so zhromadźizna. Kóždy bratr ma so na njej wobdźělić. — Dźeći zwučuja pjatk pop. 1/2 6 hodź. Starosta.

Ralbicy. „Lilija“ spěwa dźensa štwórtk, 15. t. m. Wšitcy! M. H.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolerj w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžcync. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje. —

Pisane łožowe nawoblečenja, šenja a łožowe płachty, wupjerki, najl. twory, wulki wubjerk, jara tunjo **K. Erler** w Budyšinje na Žitnych wikach 11 znapřeča hosć. „Stern“

Kože wšěch družin kupuja po najw. płaćiznach a **čŕjewa** předawataj **Kiedling & Erdenberger** na Zwonkn. Lawsk hasy 64 III. Sobotu w „Poł měsacu“.

Wšě šulske knihi dostanjeće w Serbskej knihaŕni w Budyšinje

Wobleki za konfirmandow

woprawj. wobleki	35.—, 27.—	19.-
wobl. za pruhowanje	38.—, 29.—	19.-
cleg. wobleki za muž.	58.—, 48.—, 33.—	18.-
wobleki z česan. tkan. módre,	85.—, 78.—	59.-
sport-wobleki za muž. z dźěla z 2kholow.	68.-, 58.-, 45.-	29.-
kosmičk. a gumij. mantle	36.— 27.— 24.—	15.-
njepřemokawe kabaty imprägnirow.	24.— 18.— 15.— 13.—	9.-

Kłobuki, čapki, zwjeršne košle, samowjazaki we wulkim wubjerku a za znatu tunju płaćiznu

šulske wobleki 24.—18.50 13.50 **9.50**

matros. wobleki 25.-18.50 15.50 **12.50**

Za wučbu drastu za wšě powolanja, sportske a dźěłanske kholowy a šaty

Hugo Pachaly

w Budyšinje

před Šulerskimi wrotami 1

Wulka wuporjedźenja! **Sće hižo swojim dźěćom wobuća ke konfirmaciji kupowali?** Wosebje dźěłanje po mjeri!

Je-li nic, wobhladajće sobi mój wulki skład wobućow! Tam namakaće wšo nanajtuńšo! Kupujće prjedy hač skład wotběra!

Martin Jähne w Budyšinje před Šulerskimi wrotami číslo 9

K nalětnim wusywam poručam nanajtuńšo:

kalowe symjo (za běły a čefwjeny)
runklicowe symjo (za žołty a čefwjenu Eckendorfsku)
kaž wšě družiny **kwětkneho symjenja**
Drježdźanske cyblowe sadźanki a
čefwjene dźećelowe symjo
wšě druhe symjenja za polo a do zahrodkow

Jan Bjedrich w Kolwazy

Sym Serbi! — Sym kóždu sobotu w Budyšinje na Mjasow. wikach

Tunju pšeńčnu muku jenož pjatk a sobotu

Kaiser-Auszug w měškach **punt jenož 27 pj.**

najlepša mlokowa šokolada 3 tafle, kóžda 100 gr. jenož **88 pj.**

Thams & Garfs w Budyšinje / na Hlown. torhošću 8

Kupanske wany, 170 cm dołhe **16.— hr.** klampnaŕske dźěła w nowotwarach a wuporjedźenja nanajtuńšo **Otto Baumann,** klampnaŕski mištr w Budyšinje Před Garbaŕskimi wrotami čo. 4

Swoje dźěći škitaja nazhonjene maćerje přećiwo wakam najlepje z **Leidlerec wakow. capikami a wakowej zalbu** Schloss Apotheke Bautzen.

Dźěćace wozyčki w najnowšich formach a barbach **Pawoł Böger** w Budyšinje na Šulskej hasy 5

Jenož w 100 eksemplarach mamy hišće **H. Zejlerjowe spisy** 4 zwjazki krasne pyšne zwjazane na składze. Khwataj a zwěsć sebi eksemplar **w Serbskej knihaŕni w Budyšinje**

Šijacamašina nowa, też wróćošijaca, předawa 40.— hr. niže płaćizny **J. Klemm** w Budyšinje na Serbskej hasy 11

Fahrräder najlepše wudźěłki, z rukowanj. napłaćenje 3, 10.— hr. tydźeńske wotpłaćow. 3.— hr. **J. Klemm** w Budyšinje na Serbskej hasy 11

Derje kupuje štóžso na „Serbske Nowiny“ powola!

Hosćenc w Dobrošicach p. Njeswačidła 17., 18. a 19. měrca so **kózło-piwo toči** z dobom je **wulke swinjorězanje** najl. kołbaski a pječene kołbasy, najl. pampuchi Přećelnje přeprošujetaj **I. B. Šuster** a mandźelska.

Kondiťornja a kofejownja **Rudolf Biesold** w Budyšinje na Bohatej hasy čo. 7 prosy česćenych wotběrarjow ze wsy wo bohaty wopyt noweje kofejownje. Torty, tykancy a druhe pječwa w znatej kajkosći

Šulske tornistry za holcy a hólcy Hobrski wubjerk — jara tunjo! Wosebite poskićenje: Dobre šulske toše z najlepšeje wumělskeje kože, z kožanym wobrubom a z ruku šite jenož 2 75 hr. **ALBERT** na Lawskich hrjebach číslo 10

Přesadźowanje Sobotu, 17. měrca 1928 dop. w 11 hodź. budźe so w dworje hotela „Markgraf“ w Budyšinje na Drjewowych wikach **srjedźnoćina, čemnobruna kobła** kaž też derjezdźeŕžany **WÓZ** (Berliner) zjawnje na přesadźowanje předawać. Wobhladanje tam 2 hodź. do časa. **Arno Wuschick** přisahany a zjawnje přist. přesadźowaŕ / Telefon 2970

Doborowólne přesadźowanje twaŕskich městnow. Sobotu, 17. měrca 1928 popołdnju w 3 hodź. budźa so w Budestecach při statnej dróży do Rozwodec, ze wjetša při hotowej dróży cyłe abo dźělene twaŕske městna 336 m (4210 qm) a 336 q (510 qm) na městnje přesadźować. Natwarjenje dwójnych khěžow je dowolene. Bliže je zhonić pola firmy **Ziegelverkaufstelle m. b. H.** a pola k. **just. radź. dra. Herrmanna,** sakskeho notara w Budyšinje.

Přesadźowanje palneho drjewa! Póndźelu, 26. měrca, dop. 1/4 11 hodź. budźa so **w Hućinskim hosćencu** delka zapisane na Małešanskim rewěrje (Hlinjanska a Stróžanska hola, Fleißig a Paßackec hat) nastajene palne drjewo na přesadźowanje předawać:

16 rm twjerdych palnych kuluchow
144 rm mjechkich palnych kuluchow
66 rm twjerdych halozow a
322 rm mjechkich halozow

Hrabja Schall-Riaucourski hajniski hamt w Hnsey.

„Łužica“ naš jenički beletristiski organ wozjewjuje zběrku stawizniczkow z luda, kotryž wulcy zajimawe wěcy k ludowědźe podawa. — Cyła zběrka wobsahuje přez 100 čisłow. W měrcowym čisle je so jich sydom wotčišćało, mjez nimi stej stawiznišcy, kak staj Wochožanaj kruwu za žabu předałoj a kak bu něchtó wot zeleneho jerja šćipany. — „Łužica“ płaći za cyłe lěto jenož 3.— hr., jednotliwe čisła 25 pj.

Sylny, pjekaŕski **wučobnik** so pyta. Piekaŕska jednota w Budyšinje, na Mjasow. torhošću 15

Młoda, sylna plahowanska **kruwa** blizko k čeleću je na předaj w Brěžcync 23

Visitne khartki zhotuje spěšnje a tunjo Smolerjec knihićišćeŕnja w Budyšinje.

Na hasu při dźěle, na honiwje nosyće najlepje **Rubber-črije** najpřijomniši elastiski khód najwjetša wudźeržliwosć žane mučenjo **Rubber-črije** we wšěch płaćiznach **wot 15.— hač do 24 hr.** hobrski wubjerk wuporjedźenja w samenej dźěłarni **Fahle** Schuhwarenhaus Bautzen Lauengasse 5

příloha k číslu 64

SERBSKE NOWINY

Štwórtk, 15. měrca 1928

Wohnjej w Rakojdach před sudom.

Přišeł Shromadnym kawnistim ſudom w Budyšinje minjachu ſo wutoru wojnarſki mischtr Klimka z Barta, ſobuſtaw Richard Jäckel a maſchinist Richard Dejka z Barta ſamolwjacy. Klimka běšche wobſkorżeny dla wotmyſlenego ſapalerſtwa a Jäckel a Dejka dla pſchipomocy. W nozy na 16. měrze 1927 běšche ſo brózeń z pſchihwarjenej ſłomu notarja Förſtera w Rakojdach bjeſ dwěla ze ſatoſenjom wohnja wotpalila. Mjenowane tſi wobſoby, kotrež ſu w ſamknjenej nozy hač do 12 hodź. w Sendźiz hoſcenju w Rakojdach pſchebywrjate, běchu ſajeli, ale borſy ſaſe puſchcjili. Woni běchu tehdy wudawali, ſo nicžo wo zapalerſtwje njewědża, ja ſtaj Jäckel a Dejka Klimku, tſi je dyl pjanyj, hnydom do jeho bydlenja w Barcze dowjedłoj. Tehdy jim njemóžachu nicžo dalſche dopokazać. Pozdźiſcho běchu pak Klimku k dwěmaj Klomaj jaſtwa ſaſudźili, dokelž je ſpytał, Wofiec twarjenje w Rakojdach ſapalicź. We jatbe pak je pſchidał, ja je tež Förſterez brózeń ſapalił. Jäckela na to hnydom ſaſe ſajachu. Klimka a Dejka wupraſejchtaj nětko w pſchesſjenoſcji, ja ſtaj tamnu nóz, jako ſtaj z Rakojd do Barta jěłoj, k kotrejž ſalěſłoj a ſtaj ſebi powědałoj, je dyrbi tute nóz hiſchcze „nješchto do powětra hicź“. Klimka je hnydom ſwólniwy był ſo do Rakojd wróćicź a tam wobeń ſajeźicź. Na Jäckelowy namjet ſu ſo wſchitſy tſo wrěcželi, ſo dźeſcha mjeſcžeri, dźeſcha wjacžej, ſtaj pjanecha Klimku domoj dowjedłoj. Klimka je ſo z njewobſtejnym kolom do Rakojd wróćił a tam Förſterez brózeń ſapalił. Dejka a Jäckel ſtaj wokoło Barta jěłoj a ſtaj wot twórnitſcheja do wołu pſchijěłoj a do Müllerz hoſcenja ſajmpłoj a tam wołtaloj, bóniž ſo njeje w Rakojdach palilo. Klimka je ſo po ſapalenju hnydom z kolom do Barta domoj podał. K rěčzam pſchihdże teſ, ſo je Klimka njeſ tym ſudom dalſchich wobnjeju ſajeźił, dokelž ſam, z dźela z Jäckłom hromadze. Won jměje ſo hiſchcze ſchromadnje z Jäckłom, kotrehoż hiſchcze 9 twrjwjedzenych a 2 ſpytanerja ſapalerſtwom winuja, pſched pſchihſahnym ſudom ſamolwicź dyrbjeſ. Jäckel praji, ſo Klimka njeje jenoż 7 króć, ale 16 abo 17 króć wohnje ſajožował. Wotcrnu ſajndźichu Klimku k jaſtwu na 3 lěta a wotrjekmychu jemu cžeſne prawa na 5 lět. Jäckla k jaſtwu na 2 lěcže a wotrjekmychu jemu cžeſne prawa na 5 lět. Dejka dóſta, dokelž hižcže o njeje tſiłoſtam, 6 mježacow jaſtwa z tſiłcžnym wudźerbowanſkim cžaſom.

Přilopk.

* Komorſka jsta murdarka 24-lětna kontoriſka Er[illegible] w Budyšinje [illegible] wotſtronjowiſcha je[illegible] ſwojeho kontoriſkeho [illegible] ſwojeho ſkónczowanja. Kontoriſt[illegible] ſo z Karlowic[illegible] ſchiſkojena. Pſchi pſchepy[illegible] kontoriſka je [illegible] wotpowjeſcze a ſpa[illegible] ſe hiſchcze [illegible] ſwój běſtke hrěch jej rozrěc[illegible] ſo wardaſch[illegible] ſo roſtocze mjes wobo[illegible] pſched dołhim cžaſom [illegible] ſchcze ſtrowſtwo ſaſtojnika.

[illegible] je mamuſk. Kowarſ Jan [illegible] wot njedźele na pom[illegible] ſwa w Kólnje. Lětſa wotmě[illegible] ſo ſo ſwjedźenje nad Rěnom mutka njeſ[illegible] ſwjedźenja ja mandźelſtwa, kotrež ſo „Preſja“ wjenuje. Wobſtajenja wotewrěli ſo ſobotu 12. měſ. Se wſchitkich krajow wocžakuja ſo wotpóſłanzo.

Sokołſtwo, sport a hry.

Zwjazk Němſkich kolojězdnych.

Skupina 36 — Budyšin wotmě njedźelu 11. měrca w Kamjencu swój lětuſi zymſki zjězd. Hłowna zhromadźizna, kotraž běše na 12 hodźin postajena, móžeše ſo hakle popołdnju w 3 hodź. započeć, dokelž zastupjerjo ſněhowćа a ſepjow dla pozdźiſo dóńdźechu. Porjad zhromadźizny běše trochu wobmjezowany. Dokelž skupinowaj předsydźo njeběštaj přitomnaj, wotewri płaceński mišter k. Mulansky zhromadźiznu. Wjednistwo jednanjow přewza k. Šołta-Połčniski Dujowy porjad wopřiješe 1 Dóńdźene wěcy. 2. Rozprawy. 3. Nowowólby. 4. Namjety. 5. Wšelcžizny.

Pokładnja skupiny wobzamknje so ze 1300 hr. bilancy. Na namołwjenje k. Klugmanna postanu přitomni jako dźak knjezej Mulanskemu za jeho prócu, kiž je měł z pokładnju. Za wustupjenoho dróhowoho jězdźerſkeho zastupjerja Neumanna poda k. Mulansky rozprawu wo wujězdźowanjach w lěće 1927. K. Měrš rozprawješe wo wujězdźowanjach na zalach. Zastupjer pućowanskeho jězdźenja k. Ješka wuzběhny we swojej rozprawje, zo je było njepřihódne wjedro poſlednjeho lěta z přičinu ſłabeho wobdźělenja na pućowanſkich jězbach. Motorowi kolesarjo su ſo k druhim skupinam přizamkli.

Najcežši dypk běchu, kaž při kóždej hłownej zhromadźiznje, nowowólby. Za 1. předsydu wuzwolichu R. Salma w Budyšinje, za 2. předsydu Arnoša Klugmanna z Kamjenca, za płaćerja a wjednika pisarnje Arnoša Mulanskeho ze Zidowa čo. 98, za 1. zapisowarja a nowinarſkeho zastupjerja Arn. Albrechta z Budyšina, za 1. wujězdźowarja Augusta Ungera ze Zidowa, za 2. wujězdźowarja Oskara Straucha z Budyšina, za 1. zaloweho wujězdźowarſkeho zastupjerja Arnoša Klugmanna z Kamjenca, z 2. Alberta Stieglicha z Budyšina, za 1. pućowarſkeho zastupjerja R. Ješka z Budyšina, za 2. zastupjerja Peplowskeho ze Wojerec, za zastupjerſtwa motorowych kolesarjow Adamskeho z Wojerec. Za pruhowarjow pokładnje wuzwolichu zaso Wirtha a Segranimausa, za přisydarjow Dürra a Haška.

W 6 hodź. přizamknychu so wujězdźowanja na zalu. Wunoški su sóšhowace: Wumělska reja šesoch — klub kolojězdnych „Budyske předměsto“ w Kamjencu ze 10,233 dypkami; wumělske jězdźenje dweju „Phönix“ w Połčnicy, 151 dypkow; bólharće na kolach z tróni — skupinowa mišterstwo mjez Połčnicu a Kamjencom 1 (5 : 0), Kamjenc 2. a Werminghoff (4 : 0). Bólharće na kolach za młodźinu mjez Kamjencom a Budyšinom (10 : 2), mjez Budyšinom a Werminghoffom (12 : 1).

Wupisanje za wokrjesne mištrstwa 3. wokrjesa Zwjazka Němſkich kolojězdnych. Wubědźowarſka skupina 31 w Zhorjelcu. B. S. W. jutrownu njedźelu 8. hapriele w 19 hodź. w měšćanskej hali w Zhorjelcu: 1. Wumělske jězdźenje delka na kole 8 mjeń. 2. Wumělska reja šesoch 6 mjeń. 3. Bólharće na kole za dwěje 10 mjeń. 5. Wumělske jězdźenje (jenotliwje) 10 mjeń. 6. Wumělske jězdźenje dweju, 10 mj. Doprócnje wubědźowanja dop. w 10 hodź. tam. Zamołwjenja hač do 15. měrca na Pawoła Knebela we Zhorjelcu, Reichenstr. 29.

Kóne šěsćdźnjowskeho wujězdźowanja w Newyorku.

Druhe šěsćdźnjowe wujězdźowanje w Nowyorku je so po europskim času njedźelu rano skónčiło. Kaž su wočakowali, dobu italsko-belgiske mužstwo Giorgelli-Debeerts. Italſan Giorgelli dobu tu k třećemu razej při šěsćdźnjowym wujězdźowanju. Jeho towaſch Debeats chcyše pak swoje druhe dobyće. Přejěli su kolesarjo w šěsć dnjach 4123,800 kilometrow. To je na hodźinu w přerěcžu nimale 28 kilometrow.

Pražska Slavia chce so do Egiptowskeje podać.

W hapreji nastupi Pražska Slavia dlóše pućowanje do Egiptowskeje, hdźež ma na pjećoch kopańcowych hrach w Kairu, Alexandriji a Port Saidu wustupić. Za to dostanje 1500 jendźelskich puntow (30 tysac hr.). Nimo toho smě Slavia hišće dalše hry na swoju ruku přijimować. Na swojej wróćowjezbje smě wona hišće w Athenje junu abo dwójcy wustupić. Pućowanje je na 28 dnjow wotměrjene.

Startowe komando při Olympiskich hrach.

Olympiski wubjerk je wozjewił, zo so při hrach přikaz k wustupjenju w rěči toho kraja poda, ke kotremuž wustupowace towaſtwo přiſłuſa. Hdyž kommando za němſkich wubědźerjow rěka „Auf die Plätze!“ „Fertig!“, rěka wono za Jendźelćana „On your marks!“ „Ready!“ a za Francowzu „A vos marques!“ „Prets!“

Najwjetši napřemoběh w Ameriey.

W Zjednoćenych Statach Połnocneje Ameriki so so někotři zwažliwcy na napřemoběh podali wot jeneho morja k druhemu. Běža ze Los Angeles při Ćichim abo Kuhlemanian z dobyćerjom. Ale najwjacy tutych zwažliwcow hižo spóznawa, zo tola tajkemu běhej překi přez cyłu Ameriku njeje zrosćeni. Woni su hižo při třećej etapje běh spuščili. Jenoż połojos hiśće dale běži. Samo finski krajan, kiž na čole běharjow běžeše, dyrbješe přestać, dokelž muskle zapraji chu. Naposledku běše Swejda Erikson prěni mjez zwažliwcami.

Dr. Peltzer so z Američanami rozžohnował.

Před wotkhadom Němca dr. Peltzera z Ameriki su jemu k česći w Newyorku wulku hościnu wuhotowali na kotrejž so ńdźe 50 wosebnych Američanow wobdźeli. Swjedźeński wječor měješe za dr. Peltzera wo sebity wuznam, dokelž wón runje na tutym dnju swoje 28 narodniny swjeceše. We swojej rěči wuzběhny dr. Peltzer, zo je wšitko, štož je za krótki čas swojeho přebywanja w Zjednoćenych Statach widźał, tak zajimawe, zo je swojemu wotpohladej, do Awstralskej pućować, spadnyć dał a zo chce so zaso do Zjednoćenych Statow wróćić. Jeli je jemu móžno, chce při swojim druhim přebywanju w Ameriey zawostać, do niž njebudźe internacionalne wubědźowanje na pjelowej čarje w julinju 1929 skóńčene. Peltzer da w swojej rěči spóznać, zo chce so na přeco w Zjednoćenych Statach zasydlić, jeli so jeho plany w Němſkej njedopjelnja, kaž sebi to přeje. Dr. Peltzer je 10. měrca z parnikom „Columbus“ z Newyorka wotjěł.

Zmysł našich słowow!

IX

A łobsingen, to je Lobsingen, serbski khwału spěwać; přetož ani w rěči a spěwje to njeje jene, ale 2 słowje stej. A přistajiš-li něšto, maš 3 słowa: großes Lob singen wulku khwału spěwać.

Potajkim pismo je druhdy zewjedne kaž pismik, a słóž ducha njepyta, njenamaka niče khiba hłuposć. Ale teje je hižo dawno telko na swěce, zo ju hiśće přisnorjeć njesmeš.

Štož je njeboh Mikławš Andricki wo Kat. Pósle 1899 we Łužicy napisał, wo tak a wše naše pisma a spisy płačiš. Citajće: „Wjele lubosće z prostych słowow pokorneho poselnika rěči. Wzmiće čisło kotrežkuli, kóžde was powuči, zo je wěrno tak. To njejsu słowa hole, ale hrona wutrobne, to je wšudźoma cyłk a dobra wěc, nihdy wšak hólc kult wosoby: ludowy časopis. Też rěč a jazyk „Kat. Posoła“ tón charakter ma. Česćeny čitaŕ je wěsće hižo nastawki w rukomaj měł, po kotrychž je wodychnył. Pót z kapkami — abo běše to kliž? — na nich sleješe, swědźo wo torturach pjerz, słownika a ducha, kotryž je wuplodźił. Tajkich njebožatkow z „jandźelskej“ a druhimi khorosćemi w nóžkomaj a stawčkach, je so mało do „Kat. Posoła“ dokłacało. Tu wěje strowy, čerstwy duch, njewonja za karbolem. Někotre wěcy wosebje su swińnje, z vervu pisane, połna dosis talenta za nimi stej. K tomu „Kat. Posoł“ njeje prostonaložny časopis; też powědančka, skicy z pućowanjow a nastawki, wšěch potrjebow ludu so dótkace, w nim maće. A Hórnikowy duch wšo wožiwjuje, wjaza. Też woporniwosć Indu je w nim pomnik założeny.“

„Draćowski korčmaŕ swojich hosći /wo pjenjezy njesej.“

/słěka/

Faraŕ G. Kubaš wědźeše z ludu k ludej pisać, wón podobnu myslička takle napisa: „Někotrych holačkow powołanje zda so być — ludźi słěkać.“ Tak też njezlutniwi staršI swoje dźěći słěkaja, też ći, kiž serbskiz nimi njerěča.

Tu njesměš słěkanje „po słowje“ zrozymić, ale „pozmysłu“, to rěka: Kaž človjeka drastu słěkaš, tak jemu też zamoženje bjerješ. Zmysł je potajkim přenjeseny. A tohodla też nječitó, štož je fałš swojeho towaŕša poznał, „so jehosłeće“ (sich entledigen) — kaž so had swoju kožu a dźěłaćeŕ sobotu mazanu košu sleće. A my wšitcy „slečmy so“ němpłowanja, cuzbarjenja. „Woblečmy so“ serbskosć! —

Ja /dźeržu/ za prawo, byrajeŕ serbskeje maćerje syn, serbske teptać a němske spěchować.

/mam

Wboha popka, dźerž so prjedy Božich kazni, zaplać towaŕstwu Pomocy, štož sy jemu wuliščita, a potom dźi a stup so do templa kaž farizej a dźerž so, hewak će khudy serbski robocan powali.

My Serbja mamy w pomjatku dźeržeć, što su naše přisłušnosće a po nich mamy so dźeržeć w žiwjenju. Hewak nimamy ani „rěčow dźeržeć“ (khiba w rucy na papjerje) ani druhich „dźerżeć“ za lubjeńšich, hač my nětkuže khude a zaplatane dźěći, na lěpšich městnach nětko smy.

Ja mam za to, zo tam, hdźež so hordosć zahnězdźi, Němc w hnězdźe sedźi a Serb so daji. A mam prawdu, mysla.

Dźeržimy to, štož njepušćimy: pjero w rucy, trubku w hubje, konja za wotožku, kozy na štryčku, ludźi za pjenjezy. Dźeržimy kaznje a zakoń dźeržimy sebje k dobremu před bludom a zawjednistwom; dźeržimy so derje, zo nam nichtó niso porokować njemóže; dźeržimy so w strowoće; zdźeržujemy so wot jěd̆ołtych napojow a pismow.

Dźeržimy to, štož so njepušća a njeropušća. Drasta dźerži, powjazy dźerża, móst dźerži lód dźerži — ale wšo dodźerži. Sad so dźerži dlóše abo krótšo.

Tola holbje „maju so“ k holbjam, Serbja ke Serbam. Mamy so do dźěła, do spěcha, mamy so za njelepych a špatnych, mamy serbske za malohódne a tola so mylimy žałosnje. Přetož njeznajemy krasnosće našeje rěče, našeho spěwa, našeje drasty, našich wašnjow, našeje zemje. „Z cuzym njech so cuzy daji, my pak serbskił“ Ja mam za to, zo móže za pół lěta serbske pismowstwo wo tójšto pozběhnyć a zdobom serbske wědomjo, jeli mamy wolu dobru k dobremu skutkej a ju zdźeržimy, Scérnosć njesmě dodźeržeć, njesmě přitorhnyć — wutrajni dobywaju wěnc! Cehodła směła jenlěnjosć natykować a nic też pilnosć? Wšě přikłady čahnu.

„Wšelacy našich spisowaćelow su pilni a swěru sprócuja, ludej rěč wobkhować a lubu zdźeržeć. To pak je też naš prěni a najwažniši nadawk. Što pomha, hdyž za druhe słowjanske narody pisamy, jich připóznače dobudźemy — swojemu ludu pak so wocuzbimy, jemu nic lubosć k swojej rěči wubudźimy, ale wjele bóle wotkhilenje a njespokojnosć!

Často słyšiš njelubozne słowo „waša nowa serbska rěč“. Ně, nowu rěč njepytamy a pytać njesměmy nowu rěč njespěchujemy, ale staru rěč našich wótcow zdźeržeć a w ludźe přeco zaso wožiwjeć mamy. Tu dyrbimy też tak pisać, zo lud w našich nastawkach swoju serbsku rěč namaka, nic pak wothlós jazyka, w kotrymž je spisowaćel snadź runje něšto ći tał. Naša zasada je: pisajmy tak, kaž lud rěči, doniž so hodźi, to rěka, doniž njedyrbimy ludowe wuprajenja jako wopačne, njeserbske, skažene začisnyć. W tym nastupanju móžemy ze swojim pisanjom ludej wjele wołožić. Nječitóžkuli móže něštožkuli lóže

*** Wobsej we rědźetwarjetni.** Na twarjetni wojerskich Lubjow we Wilhelmshafenje nasta njedźelu popoldnju se pschetorhnjenjom milimy wobsej. Hač so ruče rozsedźi. Wón pschepali hižo tšěchu, prjedy hač mužacy jón pschećź. Schkoda je kjetro wulka.

*** Hrósbna fmjerej dweju dźěćeji.** Kaž so z Pittna powě, je w Sedźeblečach pola Podberžan šandžonu frjedu te wobžarujonnemu njebjoju dójdło. Dźiaciel Knnert wozeńdże rano se swojej žonu na dźěła. Mandźelitoj wostajischtaj domach tši małe dźěćeji, f kotrychž je najstarsche 4letny hólczk. Na njebjože žu so dźěćeji zapalkow fmužowale. S tymi žu želi tak dołho hrajkale, donjž so papjera pschi khachlach njeje zapatiła. Jako starschej pschipoldnju se dźěła pschihódźeschtaj, pósłeji so zimaj hrozny napahład. Dwě dźěćeji běschtaj so zadusyłoj, treće 4letny pachołk, běche so f wobnjom cźežko wopalile. Jeho žu hnydom do khorownje w Podberžanach dowjesćź dwjeseli.

*** Autobuś so powrócźił — 17 franjeuskich.** Njedaloko Pólskeho wokrjesnego mésta Lublina so na nahlej dróhy autobuś powrócźł. 17 wošobow mésta franjeuskich leżo, schćeź wošobow je śraschnje franjeuskich.

*** Autowe njeschoże pschi jśžbje ke tschezenju.** Pola Zatco w południowych Czechach wjesechu j tuźu dwójnikowu do gwakuje, so bychu jeju wuhlschćźili. Po puću fajdźe automobil do tuźe a babu cźežko franí. Jene j dźećeśow bu na hłowje lehko franjene. Automobil a tuźa buschłaj cźežke wobschkodźenaj.

*** Dwě žonje j rosbuchnjenjom morjenej.** W pinzy jenje kapthki w Zürichu sta so cźežce rosbuchnjenje, pschi kotrymž so dwě žónšćej cźežko wopalischtej. Wobej śej na swoje cźežke wopalne rany w thorownji wumrěłej.

*** Létadło do morja padnyło.** Jene létadło, kiž mjes Parisom a Londonom wobthadźa, je njedźelu pschipoldnju krótke po tym, so běche pschimórskí brjeh wopuschćiło, do morja padnyło. Lódźe žu so z Calaisa a Boulogny je snjedoženym létadłom puschćeśe. Bórzy po tym bu cźełe wjedomo franzowskeho létadła a mechanika, kotrejž běschtaj pschi śmdnehowym njeśełu do morja padnyłoj, namakali a jena pósłowa parna łódź je jej pola Folkestona k brjohej pschinjesła.

*** Jónska leczi f f Londona do Południowe Afriki.** Wětaŕka Lady Bailey, indiešika jeneho milionara w Południowej Afrizy, je pjatk popoldnju śamenna na Croydonskim létanischćeju pola Londona na flét do Kapstadta puschćiła. Kapitadź je wot Londona nědźele [illegible] schich mil śdaleny. Wona chyschće leczeć pschez [illegible] owsku, Italiju, kupu Maltu, Egyptowsku a Sudan. Po puću chce po możnosći mało pschestawkow śinić.

*** Lohli podśemski stork w Južnoślowjanskej.** Pola Skopje w Južnoślowjanskej žu žoboku wjeczor lohli podśemski stork zaćuli. Semja žo 5 śekundow dołho tschałaśeše. Se storkom zanje schkody njenasta.

*** Cźežity auto do śalona sajeł.** Zalostnje wustrózał se žo we Verneulu w Franzowskej jedun khěžownik-bydźeŕ, kiž we swojim śalonje na łoffe leko swoju ranšu trubku pschesche. Nadobo pschelaura nakładowy cźežity auto śejnu a sajedże k njemu do śalona, powali kamor a ikónzowa klavěr. Wobběduješ khěže wustrózany j durjenj swou cźežtu. Wobnjowa wobora dyrbjesche dom na wschěch stronach śepjerać, so žo njeby sahwynył.

*** Zalostne njeboże f autom w Franzowskej.** Njedaloko Lyona sta žo pónźelu wjeczor hróbne njeboże f autom, pschi kotrymž schytri wožoby śmjerć namakachu. Wobběduješ auta Ogier běsche jeneho pschećela, šnatu knjeni a jeje 14létnu dźowku na wulet f autom pschepróznk. Jako uto nětko se 100kilometrisej hodźinšej śpěchnosćeju po dróży cźertjesche, sapraji nadobo śpinadło a wós śrasy do śchtoma. Benzinowe śudobjo rosbuchny a we wokomiku žo zaly auto palesche. Ogier a jeho pschećel žo śpalischtaj. Knjeni běsche tak cźežko kranjena, so wumrě, jako ju do khorownje wjesechu. Jeje 14létna dźowka śebi mojhy schtaže.

*** Nowa śyma w Franzowskej.** Parizske ranšne nowiny wojśewja rosprawu wo śymje, kotruž žu njedźelu w nozy na wschelakich městnach Franzowskeje namérili. Najśylnischu śymu mějachu w St. Etienne f 12 stopjenkami, potom śejźbnje wokolina pschi rězy Marne f 10 stopjeńkami. W Ardennach žu 7½ stopjeńka namérili.

*** Wulki wobsej w Jendźelskej.** W jenym wobthodnym domje w Nattinghamje wudyri wobsej. Tši wobožby, dwě žonje a jedyn muž, pschebywachu w 5. poschkodźe. Wobsy njemóžachu žo hinak wuthowaćź, hač žo f pjateho poschkoda na dróhu deše skočźiśe. Wschitcy tšo žo śaraljachu.

*** Najśymnischi dźeń w Londonje.** Londonske wjedomastwo śapisa njedźelu, jako teź pola noż śurowy śuhowy wichor łakhadźeschće, najśymnischi dźeń, kaźiž je 55 lét wjazy méli njejśe. Schtyri wosoby žu hižom śmjerśe. Syma a śnih wobthad na dróhach a żeleźnizach śyluje haćźi.

*** Semjerżenje w Persiśkej.** Sśobotu wjeczor podźe w Sedźeśtanśkej provinzy śemja śarja. Rekotre města buchu se semjerżenjom zdźela potrjechśene. Je pak jenoź malo ludźi wo žiwjenje pschiśchże.

*** 30 hórnizh łaśhynjeni.** W jenych dołpkach pola Textintlana w Mexiku je žo 30 hórnikow łaśhyło. Dołelź žu ho tam plunowe dymy wuwiśe, majn malo nadźije, so łaśhynjenych žiwych wuthowaju.

*** Ford śajimuje ho teź za twar wodźitwnych powětrownow.** Henry Ford, kral automobilow w Detroicze we Sjednoćenych Statach, śajimuje ho w nowischim cźasu teź za twar wodźitwnych powětrownow, f kotrymiž měł žo wobthodź pisches ozean postajiś. Powětrowny majn bnej trochu wjetśe hač djenźnischi dźeń a dale njebudże žo wjazy móz łapaśeć. S hromadźemi kładła twarićź, Ford njima za pschihódne.

*** Cźežke wichory na Wulkim ozeanje.** Londonske nowiny pschinjesu powěśe wo cźežkich wichorach pschi japanskich mórskich brjehach. Amerikska parna łódź „Président Lincoln" 14 000 tonow wulka, njeje wot śobotu na śtajne łschkrcźkowańske wołanje žanje wotmołwy podawa. Wjacy hač toho cźasa je śhubjenu. Pjećź mjenischich japanskich łódźow je žo podnórikło. Dožyła je žo na 200 ludźi śilne. Japanske łnjeśeństwo je łtodła a nicźaki wuposłało, so bychu so śhubjenymi łódźemi pytałe a łódźam, tšo žu w nuchy, pomoz pschinjesłe.

*** Města Newyork śamostatny śtat?** Newyork, kiž je hłownym městom śtata Alabamy, ma pschichodnje bycź śamostatnym śtatom, dokelź žu žiwjenje pomérny wobsahły rjow města Newyorka zyle hinašne hač na wobsahły wjach Alabamskeho śtata.

*** Żeleśnišće njeboże na kupje Ceylonje.** Reuterowe telegrafowańja powě f Colomba na kupje Ceylon, kiž je wot toho cźasa je žiwjenje pschiśchło. Lodź motina a pjeć wosow je cźežko wobschkodźenych.

*** Levine njepopschesche žebi měra.** Létać Levine, kiž je łoni śmjatki f Chamberlinom f Ameriki pschileśeł, je žo pola Klinki njedaloko Khoćebuża delepuschćił, dyrbi w mesi tuteho léta na nowy ślét pches morjo puschćiś. Na śmoje létadło dyrbi žebi pjeza Miss Maël Boll, kotraž je pschewodźeńa łobowjaći. Po powrótśi f Harauty mu Levine wotpohlad do Barlina pschileźeć.

*** Nowěsta Maharadje.** Amerikanka njewésta Jone dorekeho Maharadje, kujezina Ranzy Millerez je bo mesta Rožika w Judśiśej dojeła a je wutoru f brahmanskej wjerze pschestupiła. Millerez kraš f nehdyschim Maharadźim na tule żeboku postajeny.

Hospodářski rozhlad.

Schtwórtk 15. měrza 1928.

Wčeranše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1795	100 pólsk. złotych . .	46,425
jendźelski pont . .	20,393	100 českosl. krónow .	12,385
100 śwajc. frankow	80,46	100 franc. frankow .	16,44

Barlinska kurza fajmpi do nowe'o tydźenja je fy'nam truchenjom kurzow wschelakich cźełow. W běhu dnja 55 ménjenje wschelake a teź kurzy žu wjelake mjenowachu. Wiki f dołžnym a rentownym śiśiśnami hłabe wostachu.

Produktowe wiki wczerne we śmowi dotalnej kruteśeji trochu popschećźachu. Žito njeje wo wikach wjazy tak jara žadne a kupcy žu śmywanja śdołowachu, dokelź muka śaśo mjenje kupuja. Nośa 65 pornio wutori wo 5 pj. tuńścha. Druhe denźnje žita wo wutornych płaćźinach posłicźowachu. Wczera płaćźeše ze zentnar

w Barlinje

pschenicźy 12,25—12,40 hr., rožki 12,55 hr.
hacź 12,65 hr., jećmjenja natšnjeho 11,05
hacź 14 hr., wowsa 11,50—11,90 hr.,

W termińowym wikowanju

za měrz:

pschenicźy 13,37½—13,25 hr., rožki 13,50 hriwnow,

za me.n:

pschenicźy 13,82½—13,87½ hr., rožki pol 13,88½—13,90 hr., wowsa 12,80 hacź 12,90 hriwnow,

za jutš:

pschenicźy 14,07½—14,10 hr., rožki 13,15 hacź 13,20 hr., wowsa 13,05 hriwnow.

Nekotre płaćźiny f wczerawischich Dźeźdźanskich wikow

(Marktpalcu)

Sćełana pjerina: Kury žare 1,30—1,60 hr., młode 1,40—1,80 hr., huśy 1—1,20 hr., kocźki 1,40—1,70 hr. holhe 0,50—1,30 hr. — Cźełowy tał 28—30 pj. a běły 13—15 pj., kruchowy 50 pj. jabłuka 15—60 pj., bźowy zentnar 4,50—5,50 hr., holowej kerćźe 20—40 pj. kišany tał 15 pj., mód 1,50—4 hr. — Puten 2—2,20 hr., twarohi 30—35 pj., jejo 13—14 pj., muka 27—31 pj.

Sćiwinjace wiki wczera hrjebu w Barlinje.

Na nje běchu pschijnjesli 620 bźhakow a 640 prošatow. Te płaćźachu

bźhaki:

wulke	52—63 hr.
hrěbje	37—52 hr.
małe	26—37 hr.

prošata:

wulke	18—26 hr.
hrěbje	12—18 hr.

Wiki tłazachu. Płaćźiny hěrje feśłabjene.

Pschichodźejcej pytaju

Dźowku abo hródźanu, kotraž dwór w Hornich Kósłach pola Rěcźan.

Pěstowcźu, Hübelowa w Hródku.

Pohonca, Meißner w Semjicach.

Stwinsku, kotraž dwór w Minskale.

Hołzu do domu, hosćenc w Starem Lubiju.

„ Drezkowa we Wojerecach, Hrodowska haša 5.

„ do Budyšćina, Pantijowa haša 281 na Pjeńu.

„ do Budyšćina, Kamjentna haša, w papjerowym wobthodźe.

„ dr. Girndtowa w Rjisej.

Hołzu, kotraž móž warićź w Budyšćinje, Herold, Wettinska haša 41.

Kowarśejsku a łowarśejsku wučomnu, Unger w Małej Rybej

Mechanikarja, Breitmann w Małej Wodźe.

Na pschedań:

Hnojnižowy žud w Dažinku cźo. 14.

Wobłek za konfermandu, Lubij, Horuczeńska hora 51.

Krowa młoda dójka w Bukowicach pola Wojerez.

Młode woły, knjezi dwór w Bělom Khołmju.

Běhali 4, Scholta w Holeschowie 18.

Konik f grotom a wosomaj, konbinowja w Dźěžnikecach.

Kupicź pyta

Kukuško-Lehmannsko-Bartšein w Kamjeni Głowa.

Na pschenajerjenje

Fiwnosć. 30 jutrow role, 19 jutrow łoke, f mahazinowym domšćim a hródźu we Wóśticzańskej wohadźe. Dalše wukasuje Korla Heber we Wojerecach, Bratrowskej dróha cźišło 3.

Sźednišy na pschećahowanje:

Pjatk 16. měrza 1928:

w **Brěsnje** pola Kamjenca hod. w 10 hodź. w hosćenc „K żeleźnizy": cźežity auto na 20 zentnarjow.

w **Lutejcach** hod. w 10 hodź. w Gehrez hošćenc: Wobkaj, wulke hrabje, wowsej wóśy,

w **Hornjej Kinje** hod. w 9 hodź. w hosćenc „K lipowemaj" 410 tunow drobnich płestnakow II.

w **Tornowje** w Bowcach hosćenc rano we 8 hodź. jogo maśchina,

w **Delnim Wujesdźe** popoldnju w 2 hodź. w hosćenc „K wjerjolej" drastny kamor a bźdo,

w **Płažcźanych** w Schlenkrichez hosćenc pschip. w 12 hod. pišanske bźdo.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja hod. 3411 hodź. **Wiki** žu pschi śłabym wobroće śtajne.

Dep. 3412 hodź.: Tendenja wośtanje dale śtajna pschi jara śnadnym wobroće.

Płaćźiny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wotśiowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

	Płaćźiny po złotej hriwnje	
	14. 3.	13. 3.
Pšenica	245-248	245-248
rožka	251-253	252-254
nal. jećmjeń	221-280	221-280
naz. jećmjeń	—	—
wows	230-233	230-238
kukurica	231-233	231-234
pšenź. muka	31-35,25	31-35,25
rźana muka	24-35,75	24-35,75
pš. wotruby	16,25	16,25
rźane „	16,25	16,25
lane symjo	—	—
raps	—	—
hróch	34-36,00	34-36,00
pjeluśki	23-24,00	22-23,03
hnuy	21-22,50	21-22,50
woka	21-23,00	21-23,00
módre łupiny	14-14,75	14-14,75
žołte łupiny	15-16,00	15-16,00
zeradella	—	—
raps. wosušk	19,60	19,60
lany wosušk	23,80	23,80
poen melasse	—	—
brnj. kruški	24-25,00	24-25,00
syno, 50 kg	2,40-2,70	2,40-2,70
rźana sloma	0,85-1,15	0,85-1,15
pšenź. „	0,80-1,00	0,80-1,00
wowsna „	0,70-0,85	0,70-0,85
jeća „	0,70-0,85	0,70-0,85

Płaćźiny rěznecho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

14. měrca 1928 Płaćźany po centn. a zł. hriwnach.

Skóne dražźiny a wozmamjenjenje.

Woły: 164.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rěźneje hódnosće hač do 6 lét . . .	59—61
Młode njasne, njewukormjene, starše wukormjene . .	53—57
Mjenje wukormjene młode, derje piecowane starše . .	47—50
Mjenje piecowane wšěch starobow	37—46

Byki 256.

Połnomjasne, wurostene, najwjetšeje rěźneje hódnosće .	54—58
Połnomjasne, młódše	50—53
Mjenje wukormjene młódše a derje piecowane starše .	47—49
Špatne	42—46

Jałojcy a kruwy: 703.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rěźneje hódnosće	51—56
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rěźneje hódnosće hač do 7 lét	53—54
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	25—29
Derje piecowane kruwy a mjenje piecowane jałojcy .	20—22
Mjenje a špatnje piecowane	—

Celata: 3100.

Najlěpše wukormjene (2. druž.)	78—83
Mjenje wukormjene a tajke wol cyca (3.) . . .	62—76
Špatne (4.)	40—55

Wowcy: 3425.

Młódše a starše wukormjene (1 druźina) . . .	61—65
Starše wukormjene (2.)	55—60
Mjenje wukormjene (Mürzschafe) (3.)	52—55

Swinje: 17317.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 2½ lét stare	54—56
Wukormjene	53—54
Mjasne	50—52
Špatne	47—49
Raney a kundrosy	39—41

Wohsej we rědźetwarjetni. Na twarjetni wojerskich Lubjow we Wilhelmshafenje nasta njedźelu popoldnju se pschetorhnjenjom milimy wobsej. Hač so ruče rozsedźi. Wón pschepali hižo tšěchu, prjedy hač mužacy jón pschećź. Schkoda je kjetro wulka.

Hrósbna fmjerej dweju dźěćeji. Kaž so z Pittna powě, je w Sedźeblečach pola Podberžan šandžonu frjedu te wobžarujonnemu njebjoju dójdło. Dźiaciel Knnert wozeńdże rano se swojej žonu na dźěła. Mandźelitoj wostajischtaj domach tši małe dźěćeji, f kotrychž je najstarsche 4letny hólczk. Na njebjože žu so dźěćeji zapalkow fmužowale. S tymi žu želi tak dołho hrajkale, donjž so papjera pschi khachlach njeje zapatiła. Jako starschej pschipoldnju se dźěła pschihódźeschtaj, pósłeji so zimaj hrozny napahład. Dwě dźěćeji běschtaj so zadusyłoj, treće 4letny pachołk, běche so f wobnjom cźežko wopalile. Jeho žu hnydom do khorownje w Podberžanach dowjesćź dwjeseli.

Autobuś so powrócźił — 17 franjeuskich. Njedaloko Pólskeho wokrjesnego mésta Lublina so na nahlej dróhy autobuś powrócźł. 17 wošobow mésta franjeuskich leżo, schćeź wošobow je śraschnje franjeuskich.

Autowe njeschoże pschi jśžbje ke tschezenju. Pola Zatco w południowych Czechach wjesechu j tuźu dwójnikowu do gwakuje, so bychu jeju wuhlschćźili. Po puću fajdźe automobil do tuźe a babu cźežko franí. Jene j dźećeśow bu na hłowje lehko franjene. Automobil a tuźa buschłaj cźežke wobschkodźenaj.

Dwě žonje j rosbuchnjenjom morjenej. W pinzy jenje kapthki w Zürichu sta so cźežce rosbuchnjenje, pschi kotrymž so dwě žónšćej cźežko wopalischtej. Wobej śej na swoje cźežke wopalne rany w thorownji wumrěłej.

Létadło do morja padnyło. Jene létadło, kiž mjes Parisom a Londonom wobthadźa, je njedźelu pschipoldnju krótke po tym, so běche pschimórskí brjeh wopuschćiło, do morja padnyło. Lódźe žu so z Calaisa a Boulogny je snjedoženym létadłom puschćeśe. Bórzy po tym bu cźełe wjedomo franzowskeho létadła a mechanika, kotrejž běschtaj so pschi śmdnehowym njeśełu do morja padnyłoj, namakali a jena pósłowa parna łódź je jej pola Folkestona k brjohej pschinjesła.

Jónska leczi f f Londona do Południowe Afriki. Wětaŕka Lady Bailey, indiešika jeneho milionara w Południowej Afrizy, je pjatk popoldnju śamenna na Croydonskim létanischćeju pola Londona na flét do Kapstadta puschćiła. Kapitadź je wot Londona nědźele [illegible] schich mil śdaleny. Wona chyschće leczeć pschez [illegible] owsku, Italiju, kupu Maltu, Egyptowsku a Sudan. Po puću chce po możnosći mało pschestawkow śinić.

Lohli podśemski stork w Južnoślowjanskej. Pola Skopje w Južnoślowjanskej žu žoboku wjeczor lohli podśemski stork zaćuli. Semja žo 5 śekundow dołho tschałaśeše. Se storkom zanje schkody njenasta.

Cźežity auto do śalona sajeł. Zalostnje wustrózał se žo we Verneulu w Franzowskej jedun khěžownik-bydźeŕ, kiž we swojim śalonje na łoffe leko swoju ranšu trubku pschesche. Nadobo pschelaura nakładowy cźežity auto śejnu a sajedże k njemu do śalona, powali kamor a ikónzowa klavěr. Wobběduješ khěže wustrózany j durjenj swou cźežtu. Wobnjowa wobora dyrbjesche dom na wschěch stronach śepjerać, so žo njeby sahwynył.

Zalostne njeboże f autom w Franzowskej. Njedaloko Lyona sta žo pónźelu wjeczor hróbne njeboże f autom, pschi kotrymž schytri wožoby śmjerć namakachu. Wobběduješ auta Ogier běsche jeneho pschećela, šnatu knjeni a jeje 14létnu dźowku na wulet f autom pschepróznk. Jako uto nětko se 100kilometrisej hodźinšej śpěchnosćeju po dróży cźertjesche, sapraji nadobo śpinadło a wós śrasy do śchtoma. Benzinowe śudobjo rosbuchny a we wokomiku žo zaly auto palesche. Ogier a jeho pschećel žo śpalischtaj. Knjeni běsche tak cźežko kranjena, so wumrě, jako ju do khorownje wjesechu. Jeje 14létna dźowka śebi mojhy schtaže.

Nowa śyma w Franzowskej. Parizske ranšne nowiny wojśewja rosprawu wo śymje, kotruž žu njedźelu w nozy na wschelakich městnach Franzowskeje namérili. Najśylnischu śymu mějachu w St. Etienne f 12 stopjenkami, potom śejźbnje wokolina pschi rězy Marne f 10 stopjeńkami. W Ardennach žu 7½ stopjeńka namérili.

Wulki wobsej w Jendźelskej. W jenym wobthodnym domje w Nattinghamje wudyri wobsej. Tši wobožby, dwě žonje a jedyn muž, pschebywachu w 5. poschkodźe. Wobsy njemóžachu žo hinak wuthowaćź, hač žo f pjateho poschkoda na dróhu deše skočźiśe. Wschitcy tšo žo śaraljachu.

Najśymnischi dźeń w Londonje. Londonske wjedomastwo śapisa njedźelu, jako teź pola noż śurowy śuhowy wichor łakhadźeschće, najśymnischi dźeń, kaźiž je 55 lét wjazy méli njejśe. Schtyri wosoby žu hižom śmjerśe. Syma a śnih wobthad na dróhach a żeleźnizach śyluje haćźi.

Semjerżenje w Persiśkej. Sśobotu wjeczor podźe w Sedźeśtanśkej provinzy śemja śarja. Rekotre města buchu se semjerżenjom zdźela potrjechśene. Je pak jenoź malo ludźi wo žiwjenje pschiśchże.

30 hórnizh łaśhynjeni. W jenych dołpkach pola Textintlana w Mexiku je žo 30 hórnikow łaśhyło. Dołelź žu ho tam plunowe dymy wuwiśe, majn malo nadźije, so łaśhynjenych žiwych wuthowaju.

Ford śajimuje ho teź za twar wodźitwnych powětrownow. Henry Ford, kral automobilow w Detroicze we Sjednoćenych Statach, śajimuje ho w nowischim cźasu teź za twar wodźitwnych powětrownow, f kotrymiž měł žo wobthodź pisches ozean postajiś. Powětrowny majn bnej trochu wjetśe hač djenźnischi dźeń a dale njebudże žo wjazy móz łapaśeć. S hromadźemi kładła twarićź, Ford njima za pschihódne.

Cźežke wichory na Wulkim ozeanje. Londonske nowiny pschinjesu powěśe wo cźežkich wichorach pschi japanskich mórskich brjehach. Amerikska parna łódź „Président Lincoln" 14 000 tonow wulka, njeje wot śobotu na śtajne łschkrcźkowańske wołanje žanje wotmołwy podawa. Wjacy hač toho cźasa je śhubjenu. Pjećź mjenischich japanskich łódźow je žo podnórikło. Dožyła je žo na 200 ludźi śilne. Japanske łnjeśeństwo je łtodła a nicźaki wuposłało, so bychu so śhubjenymi łódźemi pytałe a łódźam, tšo žu w nuchy, pomoz pschinjesłe.

Města Newyork śamostatny śtat? Newyork, kiž je hłownym městom śtata Alabamy, ma pschichodnje bycź śamostatnym śtatom, dokelź žu žiwjenje pomérny wobsahły rjow města Newyorka zyle hinašne hač na wobsahły wjach Alabamskeho śtata.

Żeleśnišće njeboże na kupje Ceylonje. Reuterowe telegrafowańja powě f Colomba na kupje Ceylon, kiž je hłownym městom śtata Alabamy, ma pschichodnje bycź śamostatnym śtatom, dokelź žu žiwjenje pomérny wobsahły rjow města Newyorka zyle hinašne hač na wobsahły wjach Alabamskeho śtata.

Levine njepopschesche žebi měra. Létać Levine, kiž je loni śmjatki f Chamberlinom f Ameriki pschileśeł, je žo pola Klinki njedaloko Khoćebuża delepuschćił, dyrbi w mesi tuteho léta na nowy ślét pches morjo puschćiś. Na śmoje létadło dyrbi žebi pjeza Miss Maël Boll, kotraž je pschewodźeńa łobowjaći. Po powrótśi f Harauty mu Levine wotpohlad do Barlina pschileźeć.

Nowěsta Maharadje. Amerikanka njewésta Jone dorekeho Maharadje, kujezina Ranzy Millerez je bo mesta Rožika w Judśiśej dojeła a je wutoru f brahmanskej wjerze pschestupiła. Millerez kraš f nehdyschim Maharadźim na tule żeboku postajeny.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. kr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde 6o. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěći Smolerjeo knihiźišćernja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domju w Budyšinje. Telefon 2587.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 8 hodź. dop. wotdaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobsěžnje so statjace nawěstki a tabele so wyše wobilěja. Za reklamowy w w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. w w

Číslo (Nr.) 65 — Budyšin — pjatk, 16. měrca 1928 — Bautzen — Lětnik 87

Skandalozne poroki přeciwo němskim ministram w němskim sejmje.

Hdyž so w němskim sejmje schwórkt wo wudawkach sa wójsko jednasche, je nazionalny sozialist **Strasser** njeźiwjschane wudmu ministromaj dr. Stresemannej a Groenerej nadawak. Němsko-nazionalnym porokowasche, so hižo někotre se sozialdemokratami pozitiwnje jenotnu fronu tworja. Nazionalni sozialistojo pak su wědomi militaristojo. Schtóž so w Němskej wot wojeńskeje słužby wotwiwkuje, je złyzy, łapak a słužobnik Dawesich stronow. Němsko-tatna wobora dyrbi s podłožkom pschichodneho němskeho ludoweho wójska być. Geßlera a Seeckta so jenož po pschećiu francozskeho ministra Brianda na wotpočink žadźili. Němski swonkowny minister dr. Stresemann je z Briandom hromadźe dźěłaco wědomje kraj pscheradźił.

Pschi tychle słowach **wulki njeměr w žejmje naštanje.** Jedyn muž na pożłuchaŕskej tribunje pschikkeŕkuje. (Prezident Loebe sapóźkanza Strassera k porjadej sawoła a pschiwołowarja namołwja, so by pożłuchaŕsku tribunu wopuścił. Hdyž tón po kafanju njeźini, jeho jedyn służobnik wottrona.) Sapóźkanz Strasser prezidentowe sadźerjenje kritikuje, schtóž žebi prezident Löbe sakasa.

Strasser so potom s wótrymi słowami pschećiwo ministrej Groenerej wobroći. Nazionalistojo jemu hromadźe z kommunistami njedowěrjenje wupraja. Minister na jenož wosnam tśiećzi źlěborniков, kotreż je Judasch sa žwoju pscheradu dóstał. (Prezident Löbe po tychle słowach trajnje se swónčkom macha. Se žydłow wjeschiny ka, phi a hańba woła, se strony nazionalistow pak so zdawa woła.

Němski ludowy **Henning** so we wjele dypkach němsko-nazionalistiskemu rěčnikej pschisamknje. Wón so prasicha, hač je schef wójskowego wjednistwa kwobodny murjeŕ.

Henja s kschesćijanskeje nazionalistiskeje strony žada, so by **němska** wobora thmany sakitańśi instrument **jeźił.**

Wuradźenje němskich ministrow.

W ministerskim pośedźenju, kotreż so pod pschedsydstwom němskeho kanzlera Marxa, ale bjes wobsydźenja sthorjeneho ministra smutkownych należnosćow s Keudella wotmeje, budźe so wo **němsko-pólskim** wikowańskim sprěčenju a wo rosrěčenju němskeho swonkowneho ministra se pólskim swonkownym ministrom Salesskim jednaś.

Dale budźe so **wo sajeźu němskich inźenierow a monterow w Rusku** jednaś. Njewočakuje pak so, so ministraj wo tym nješto wobsamknu, dokaľ do Barlina hischće žane wujaśenje wo tejle należnosći njeje doschło, haćrunje je so mjes tym s němskim pósłanzom w Moskwje jich telegrafiju wobhadźało.

Kak daloko budźe sajeźe němskich inźenierow na dalewjedźenje němsko-ruskich hospodarskich rosrěčenjow skutkowaś, njehodźi so hischće pschewidźeś, runje tak so někotre njemóże swěsćiś, hač znadź su žebi Ruchzo wotmyślili, i tymle sajeźom sastajenje jednanja wuzdaś, dokaľ so Ruzam njeje w Barlinje s jednanjom schlachćiło. Woni hischće pschećo njeju njedowjelnilowe žadanje sa 600 miljonami kreditom spuścić. W tu chwilu kommisija w Barlinje dale wuradźuje.

Překročeny tajny fond.

W hospodarskim wubjerku němskeho žejma je žrjedu k sajmawnu wurěčowanju wo **tajnym fondje ministerstwa swonkownych należnosćow schoďo.** W zapjecu dodawkow, kotreż so na lěto 1927 žadaju, je so swěsćiło, so je ministerstwo swonkownych **należnosćow tajny fond sandźenego lěta pschekrocziło. Kuježeŕstwowy sastupjeŕ** k tomu praji, so po prawom njeje dowolene, tajne fondy pschekrocźiś. Stawa pak so, so wobstejnosće nastanu, hdyž by mohło sapowědźenje dalšich pjenježnych žrědłow statej sebi schodźiś. W taśich padach ma so ja mózne, so so tajne žrědła pschekrocza, wočakuje, so je němski žejm posdźišcho sthinali. Sastupjerjo nimale wšěch politiskich stronow so i wótrymi słowami pschećiwo tajkemu waschnju wupraji a žebi rosjaśnjenje w dowěrnym podwubjerku žadachu, kotreż by **dyrbjał němski lutowański komisaŕ dopruhowaś.** Sastupjeŕ wukrajneho ministerstwa proschesche, tele nam njechaj wotpokaźaś; pschetoż **sliźbowański dwór nima prawo, tajne fondy dopruhowaś.** Hdyž běchu so dalšne poroki wukrajnemu ministerstwu cźinile, so stónčnje nadrobneho pschepytanja w podwubjerku wotrjekowachu a žadane wjelsche wudawki pschijźiwolichu, kotreż thětro wulku summu wuczinjeja.

Wudawki za němske wójsko so přizwolichu.

Po skónčenju debatty wo wudawkach sa wójsko staj so schtwórkt kommunistiski namjet na wuschmórnjenje mjdy sa wójnskeho ministra a kommunistiski namjet na wuprazenje njedowěrjenja pscheciwo ministrej Groenerej pschećiwo hłosam kommunistow a němskich ludowych stronow wotpokałaj. Wubjerkowe resoluzije so pschijachu. Sozialdemokratiske namjety na wuschmórnjenje wěstich wudawkow so pschećiwo sozialdemokratam a kommunistam wotpokasaju. Wudawki sa wójsko so pschijźiwola.

Šulski strajk w Barlinje.

Pschećiwo wobsamknjenju schulskeje deputazije Barlinskeho magistrata protestuju, po kotrymž dyrbi so evangelska dwójna schula w Sonnenburgskej dróhy do źiwetneje schule pschetworiś, **njeje 800 dźěći do schulskeje wuczby pschischło, druhe zu schulsku wuczbu wopuścźiśe. Evangelska starschiska organisazija je strajk pornjeła.**

W schulskim wokrjesu Prenzlauer Berg je **900 starschich žadanje sa źiwetnej schuli podpisało.** Na to je schulska deputazija wobsamkła, ja dźěći jamnych starschich shromadnu schulu pschipraviś a je k tomu schuli w Sonnenburgskej dróhy postajiła. Wo wobsamknjenju schulskeje deputazije shonimschi, so starschi sa schulski strajk rozsudźichu. Evangelske zony dźěći wot schule wotdźerźachu a też do schulskich stwow dźěći, dźěći nanichwoch, so bychu wuczbu wopuschćiłe. Wuczerjo i evangelskimi starschimi sympathisuja.

Předběžne přepytanje přeciwo farmerej Langkoopej.

Nětkuschi farmer Langkoop s prjedawschjeje němskeje ranschoafriskeje kolonije bě, kaž je znate, njedawno spytał, pschedbyždźe němskeje wotschkodźowańskeje wyschnosće we Barlinje 120 000 hr., wudrěź. Langkoopa sajachu. Wón bě za cźakanym pschedbyždu běžał, **do kotrehož bě** schtyri kroć z revolwra tśelił, ale jeho njetrjechił, **bě** kofr na semju cźišnył, so by w nim **žo** namakaza helfka maschina rosbuchła, schtož pak **žo** na swoje njesta. Staśmy rěčnik je nětko pola krajneho žuda II w Barlinje fórźbu dla pschestupjenja zakonja we rosbuchadach, dla rubjeżneho wudrěźa a dla spytaneho mordarstwa pscheciwo Langkoopej sapodak.

Přepytanje puča z lěta 1923.

Pschepytowazy wubjerk bayerskeho žejma je žo wutoru po nimale tśimjeźaznym pschetorhnjenju sajo sejchał, so by referat rosprawnika dr. Hoegnera, na podkładu nowego aktowego materiala wudospołnjeny, słyschał.

Nowe akty hischće njedospołne wopisanje wohuda **židowskich sastajenjow,** 8. a 9. nowembra 1923 sajatych, wopschinjeja. Jim žo najprjedy hrožeše, **so jich sastrěła,** a dźeń podsdźišcho, so jich na **Marinplatz namješće wobwěźnu.** Dale žo s aktow shoni, so je nazionalnosozialistiski architekt Schneider jenemu wuczerjej **200 000 hriwnow sa złonzwanje sozialdemokratiskeho zapóźłanza Auera policiji.**

Policija w Mnichowje pschi puču praji, „so je neutralna a so žo do politiskich wězow nochze měšechcej". Prjedawschi němskonazionalny justizny minister Roth ezłódu sastajenjow žam sa wrónjemi pschepyta, mjes tym so jeho žym z reklamérowanym automobilom sa židami źłědźo po měsće jěźdźesche.

Justiza so sapowědźi, prozeß pscheciwo puczistam wotewjrić. Spomnjenja hódne je, so je policajski wyschi Seißer, kotrehož běschtaj Hitler a Ludendorff sa policajskeho ministra pomjenowałoj, hdyž jemu k nowemu sastojnistwu žoho pschejachu, wotmolwił: **„Bohu dźak, so je tak daloko".** Policajski wyschi Banzer jeneho wjednika nadběhowańskich wojakow wobjima prajizy: „Skónčnje žmy hromadźe!"

Pschepytowazy wubjerk chze hischće w tymle tydźenju swoje dźěło skónčiś. Ničhto pak njewěri, so smjeje we Bayerskej pschepytanje nětkaji wunoschk a so žo cźi, kotśiž su pschi puču pschestupenja słuchili, tohodla wobskorža.

Zubkowa ze Němskeje wupokazali.

Wyschschi knježeŕstwowy president w Kólnje je jako zastupjeŕ krajneje policajskeje wyschnosće **Alexandra Zubkowa,** mandźelskeho ruskeje prynzeje Wittorije, z Němskeje wupokasał. Zubkowa su prjedy tehu dla pscheńdźenja z puczowańskim pazom zajadźili. Zubkow chze k pschećeljam do Afriki puczowaś, jeho mandźelska w Němskej wostanje.

Wosud zajatych němskich inźenierow w Ruskej.

Němski swonkowny minister dr. Stresemann je žo schtwórkt popołdnju w ministerstwje swonkownych należnosćow s ruskim pósłanzom Krestinskim rosrěčał. Tutomu je dźěłił, so žo dla sajeźa němskich inźenierow **němsko-ruske hospodarske jednanje pschetorhnje.** Pschi rosrěčenju njejsu druhe zastojnistwe wobźěłu pschikomne byle. Swonkowny minister ruskemu pósłanzej měnješe njeje němskich ministrow rozkładze a jemu sdźeli, **so dyrbi žebi němske knježeŕstwo žadaś, so sajeźi wotsamknjeni njewostanu, ale so žo smóžni, so by žo s nimi mohło wobkhadźeś.** Dale pósłanzej žadanje wupraji, so by žo wo wobstóŕbach, we ruskich nowinach wozjewjenych, nadrobne rosjaśnjenje dało. Stónčnje dr. Stresemann praji, so je na kóždy pad nuzne, so žo wo podłožkach, kotreż su k sajeźu inźenierow w Donezkej krajinje dowjedźe, wědomosćej da.

*

Němšy inźenierojo w jastwje w Rostowje.

Telegram, kotryž je agentura „Taß" Wolffez telegrafiskej pomjeźezerki pósłała, pschipowjeda, so žo pschepytanje pscheciwo sajatym němšim inźenieram dale wjedźe. Telegram ma žo jako wuraz knježeŕstwowego stejiśicza wobhladaś a dyrje psched poglednjej możnosću sapraśnje, wobskerjenych i wjele mjezazow trajaceho pschepytanja wumóź a němsko-ruske poćahi psched khutrym pruhowanjom wobarnowaś. Lohkomyślne a dopakazno wopaczneho rosjasnjenja by bylo, jdy by žo w Němskej z polnej wěstosću i tym ličiło, so žo hižo nětkole wobstóŕźa japoda. Sajeźi inźenierojo žu, kaž je nětkole swěsćene, w jastwje we Rostowje nad Donom.

Seydoux we powójnskim rozwiću.

„Times" žu spomnjenja hódny nastawk nětkuschego zastupjaceho direktora francozskeho swonkownego ministerstwa, **Jacques Seydoux we poćahach mjes Francowskej a Jendźelskej wojjewiłe.** Organ jendźelskeho knježeŕstwa po zdaću na tónle nastawk wulku **wažnosć kładze, dokelž** jón nic jenož na wnimanym mjestne wjeschisći, **ale** žo też we wurjadnje sajimawym sawodnym nastawku we nim wupraji. Seydoux we žwojim nastawku praji, so dyrbi žo pożiwnjenju hospodarskich poćahow mjes Němskej a Francowskej też **politiske stejiśicze Jendźelskeje pschemeńeje.** W schdyž letach, kotreż žu po wobskamknjenju měra žłodowale, je Jendźelska składnosći měła, Europu i pomoc Francowskeje wobnowiś. Tale składnosć je žo ikomdźila, dokelž **žo** jendźelski wahlad we europiskej politiku i francozskim nahladom njehodźesche sjednoćiś. Jendźelska je po starej sabadze we runowahy statow **Němsku jako hłabschi stat pschećiwo Francowskej** podpjerała, so by potom wobej pscheciwo žebi wuhnaś mohła. Francowska je so tohodla **wot Jendźelskeje wopuschćena cźuła.** Na tejle wschelakosći jendźelsko-francowskeho nahlada je žo możnosć rosbiła, shromadnje europiske praschenje rosrěźaś. Jendźelska je Němskej pomhała po wuschrowcu. Se zapóźłanstwenjom Němskeje do politiskeho wubdhanišcza je žo politiske położenje zakładnje pscheměniło. Jacques Seydoux w tymle swišu drje Locarnske sprěčenje měni.

Najzajimawischi dźeł Seydouxowego nastawka **žo** i możnosćemi sadźera, kotreż i nowemu europiskemu położenju we pschichodze nastanu: **Wuzjiche hospodarske dojednanje mjes Němskej a Francowskej njesmilnilowe k hospodarskemu bliženju dowjedźe.** Hischće žu pschi spočatku lehole puća, tola hižo dotalne hospodarske dojednanja žu podkoźt k dalschim wažnym dojednanjam położile. Němsko-francowske wikowańske poćahi su hižo wuli na francozskim wikowańskim politiku měle, kotreż **žu** je w žwojich sahadach po tymle sprěčenju pscheměnile. Němsko-francowske wikowańske poćahi hižo bjenża hospodarskim politiku wobknjeźeja, jeli so nětk zyły hospodarski plan Francowskeje. **S tychle wuskich hospodarskich poćahow bychu žo dyrbjale njesmilnilowje politiske poćahi rozwiś.** Francowska potom napschećiwo Jendźelskej na bjeskschikladnje žylnym stejiśicu stejiła. Seydoux spóźnaca dawa, so może tole stejiśicze za Jendźelsku tkětro se schkodu być, jeli so jo jendźelska politika Francowskej schkodliwischa njepokakaje dóšła w poślednich letach. Seydoux pschipowmi, so Francowska nochze žwoje stejiśicze w tymle smyśle wuwuźiś. Na wopak, němsko-francowskemu dojednanju w hospodarskim nastupanju by dyrbjało jako **narunanje politiske dojednanje mjes Francowskej a Jendźelskej k bokej stejiś.** Jendźelska by pak dyrbjała žwoju politiku po tymle nowym położenju složiś.

Wodyjerska wojna w Chinje.

Němśki inżenieur ſ mandżelskiej, kotrajś staj ſ Czanczawa, nětka ſe 300 000 wobybjerjenki, do Hankawa pschischkoł, powědataj, ſo žu kommunistojo Czenczaw wutrubił podobnje jako Leiyang. Němśkaj mandżelskaj buschtaj nusowanaj, pschihladowaćej, kak nětkotre sta wobydlerjow chwilowachu a morjachu. Inżenieur je žebi a žwojej žonje žiwjenje jenož ſ tym wukhował, ſo je ſ pomocu žiwjich lekarſkich wědomoſćow mohł ranjenych kommunistow hoſićej a lěkowaćej. Kommunistojo žiwje wopory žiwe palachu, wotrubachu jim stawy a wukakachu jim wocži.

Bolschewikow žu ſ chineſkeho knježeſtwa wusamknyli.

Reuterej telegrafiſka powěſćenja je ſhonika, ſo žu Jendżelſka a druhe wulkomocy hwalitwe, žiwoje prjedawſche žadanja ſpuſchćeć, kotrejž doſćeženjenje ſa podaŕki we Nankingu naſtupaju. Tónle wobrót w ſtejiſchćeju wulkomocow w Chinje žo ſ tym wujaſnja, ſo žu žo politiſke wobſtejnoſcje pſcheměniłe, a ſo žu žo kommunistojo ſ knježeſtwa połodniſcheje Chiny wusamknyli.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk 16. nalětnika.

Cyriaka — Heriberta.

Ze zběrki „Serbow 356 a 1".

† 1866 Hana Zejlerjowa ródź. Krawcec, mandżelska našeho wulkeho basnika Handrija Zejlerja we swojim 51. lěće na hłowjacu khorość. Naš basnik steješe w 50. lěće, jako so z njej woženi, kotraž běše z domom we Łazowskej wosadźe, wobsedźo w Radskej žiwnoſć, narodźiwši so wot serbskeju staršeju ze Židźinoho. Jenož 13 lět je tuto mandżelstwo tralo, z kotrehož wumdźeštej dźowčičey Lenka a Marka, a kiž běše ze samym žohnowanjom Božim wobhnadźene. Přihódnišu mandżelsku njeby naš basnik namakać mohł. Měješe wšitke dobre počinki, wšitcy ju wysoko česćowachu, hačrunjež so njehańbowaše so w rubješku wukhodźować. To so pokazowaše na jejnym khowanju, jako ju cyły delanski lud a mjez nim wjele nahladnych Němcow ze swojim přewódźenjom počesćowaše. Naš basnik pak zakhowa jej najnutrniše wopomnjeće. Lěto po jeje smjerći wuroniechu so z jeho dźakowneje wutroby krasne hrona:

Hanka, ty serbska, kak wutrobnje smój
Ruku za ruku so wozbožałoj.
Hanka, ty khróna, swět doznał će njej',
Duša ty moja a čéło a krej.

1862 založi so knihowne towaŕſtwo za evangelskich Serbow přez wótca Hendricha Imiša.
1763 skónči so sydomlětna wójna.
† 1866 na tyfus (hłowjacu khorość) Hana Zejlerjowa.

Spomjatkujo sebi přiſłowcu. Kokoška, kiž njeluboſeba, zornjeska sej njenamka.

Přez mrócele jako hobor młody
Cérí wětr z giganſkiej nohu,
Na horach a w dołach dréje drohu
Dobyćerſku přez sněhi a lody.

Radoſći a róžow młode płody
Njese na rukomaj w złotym rohu,
Koso žiwu zhrěje zemju wbohu,
Stawać z mocu wola w rowach spody.

Čišinski.

*

— **Wo wjedrje.** Wčera wječor w 7 hodź. barometer 755, hygrometer —2, thermometer we dujo —3. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 757. hygrometer —7, thermometer w nozy —9. Wubłudu na wobſtajne wjedro. Wjedrarnje měnja, ſo ſo pſchewrót naſcheho wjedra po-

maja pſchihotuje. Wychina ſ połnozy ſo pomałku k połonju hiba a ſo najſkerje ſ wyſchi'm ſ Azorſkich kupow ſjednoći. Potom zahuwaja mišiſche wětry ſ połonja a pomałku wotzołpluje. Nad połokej połnozu ſo nižiny wupſchiſcheźera. S atlantiſkeho ozeana pſchiſkhadźaja nižina hotuje ſo k połnozy ſo wotſtaliċ. S tym by pſchiſtał ſodoiteho powětra ſ połnozy pſcheſtał. Schklenża wyſchaj hiſchcze wyſoko na wobſtajne wjedro połožuje. Sélónzo měſeſche wężera pſchi khwanju ſtołp. To pokaſuje na ſymu. Jutſje ſobotu ſjejdża ſłónčko 6,13 hodź. a khowa ſo 6,05 hodź. Měſaċk ſkhadża rano 4,33 hodź. a khowa ſo pſchi połodniu 12,14 hodź.

— **W tachantſkej zyrkwi w Budyſchinje** pſchedujoſchcuje dźenja pjatk wječor we 8 hodź. P. Mariaux ſ Düſſeldorfa wo hróſbnych podaŕkach w Mexiku. Sakſup je darmo.

— **Wjeſoły hibot a žiwjenje knježi na Tſčiniku,** dokelž je zyrkuſ Amarant dojšł. Sta pilnych rukow twarí hobrſke město ſtanow a niczo mieſtiſcha njeje liczba pſchihladowarjow, kotſiž ſtajnje na měſtnje khwatniwe twarjenje wobkedźbuja. — Saſkupne liſćiki ſo hižom jara derje pſchedawaju. Pokaſowany pſchiſcheze raſ na to, ſo žu liſćiki do cżaſa w Henczlez zigarowym domje a też pſchi zyrkuſowych poſkładnjach bjes pſchelorchnjenja dóſtaċ. Sobotu a njedźelu pojedu po ſłónčnym pſchedſtajenju wobžite omnibuſy do Ratarjez, Błohaſchcz, Přěčez a Lejna, pſchi potrjebje haċ do Sejża, każ też haċ do Dobruſhe, Stónkez, Hnaſchez a Běłych Nožiż. Zyrkuſ je derje zwitrjenjeny. Każ nam zyrkuſ ſdźeli, ſtaj ſo tam młodej ſchotiſkej ſrěbzaj narodźiłoj a ſtaj 25 cm. wulkaj.

— **Snaty dobry zymjeńku wobkhod Arna Rauchfuſa** w Budyſchinje na Jitnych wikach 9 porucża ſo ſe nawěſchtkom w dźenſnišchim cżaſe. Wobkhod je w zyrkej wokolinje jako dobra kupowańża zymjenjowa ſa ſahrody a pola ſnaty a mnoży kupuja potrěbne zymjenja jenož tam. Rauchfuſez wobkhod ma też puczowaſcho, kiž je Sserb a kiž ratarjow Budyſkeje a dalſcheje wokoliny wopytuje.

— **Shromadny wunciſchk zyrkwinſkeje kolekty a dobrowólnych darow ſ pſchileżnoſcżu njewjedroweje kataſtrofy we naraniſchich Rudnych horach.** Zyrkwinſka kollekta ſ pomjeńſchenju mſchy ſ njewjedrom w naraniſchich Rudnych horach domapytanych kotraž ſo njedźelu 17. julija 1927 we wſchitkich ſakſkich ev.-luth. zyrkwjach ſběrasche je hromadźe ſ darami, kotrejž ſu zyrkwinſke wuchinoſcże a mětinoſcże ſwonka Saſkleje pósłałe a też wſchelake jenotlíwe wobroły, wuhladu a towaŕſtwa woprowałe, wunjeſła 167 741,58 hriwnow. Krajne konſiſtorſtwo dźakuje ſo wſchitkim ſjawnje, kotſiž ſu je ſjawnimi darami pomognu ſkutk poddjerali a k bohatemu wunoſchku kollekty pſchinoſchowali.

— **Saſſka krajna lotterija.** Pſchi ſrjedźinym cżehnjenju 5. rjadownje 192. Saſſkeje krajneje lotterije padże dobyċże wo 10 000 hr. na cżiſło 69 814; dobyċże wo 5000 hr. na cżiſła 21 719, 51 713, 114 129; dobyċże wo 3000 hr. na cżiſła 7053, 12 526, 38 214, 44 980, 94 741, 114 435, 114 499, 124 285, 147 783; dobyċże wo 2000 hr. na cżiſła 26 807, 66 283, 67 739, 88 141, 106 871, 108 932, 121 099, 129 507; dobyċże wo 1000 hr. na cżiſła 7406, 19 220, 51 961, 92 076, 76 465, 77 851, 113 000, 125 683, 137 203.

— **Swobodne mjajowe jatki (Freibank) w Budyſchinje.** Sobotu 17. měrza dop. wot 8 hacż do 10 hodź. wotedawa ſo ſyre howjaſe mjaſo, punt po 40 pj., parjene howjaſe mjaſo, punt po 40 pj., ſyre cżelaże mjaſo, punt po 40 pj. a ſyre ſwinjaże mjaſo, punt po 50 pj.

S **Budeſtez.** Po wojſewjenju hamtſkeho heſtmanſtwa w Budyſchinje ſ 13. měrza je po namjeże tudomneje gmejniſkeje rady pſchelkodny wobkhad je hamtokhodami wſchenje drużiny na Kowaŕſkej haży w Budeſtezach (na ſmjawatym puczu mjes ſtatuhmaj dróhowaj ſ Budyſchina do Nowoſalzy a ſ Budyſchina do Salomja) po § 23, ſ žadże 1 poſtajenja wo wobkhadże je hamtokhodami w ſeſtajenju poſtajenja ſ 28. julija 1926 (němſkoſtatiſke ſakoniſke łopjeno I ſtr. 425) ſakajany.

S **Wjeleċzina.** Saſkženu wutoru je w tudomnej Zlowanjez dźekarni wożenjeny dźekaċżeŕ **W. do** njeſboża pſchiſchok. Wón pſchihnidże ſ lěwej ruku do torhażeje maſchiny, kotraž jemu cżeſći a ſchiwórty porſt cżeżby ſmjeże. Sdaċmje dopokonje ſta ſo w ſamſtnej dźekarni dalſche njeſboże. Hotſe póndźelu pſchiſtajena dźekaċżeŕka G. ſ Hornjeho Wjeleċzina pſchihnidże ſ prawej ruku do krempłowieje maſchiny, kotraž ji trochu łoku wobodrě a ſmjeże.

Z **Wudworja.** Njedźelu měješe němſki zwjazk wójnſkich wobſkodźenych, ranjenych a zawoſtajenych ſwoju zhromadźiznu w Herbſkej grychće. Naſwažniſi dypk dźeńſkeho porjada bě zjednoċenje tudomneje wotnoſki z Kukowſkej. Njedźiwajo na hrozne wjedro ze sněhwěcom bě ſo předsydſtwo wobeju ſkupinow połnoliċbnje żeſło. Trěbne dypki ſo dokładnje rozwědachu, cyła pisomna maċizna ſo přepoda. Pokładnica bě w najlépſim rjedźe haċ na zastate pěnježki, kotrež drje też hórzy ſwój puć do pokładnje namakaju. 36 ſobuſtawow ſo rozſudźi, Kukowſkej ſkupinje přiſtupić. Tak wobſteji jenož hiſće Kukowſka wotnoſka a ma nětko na 95 ſobuſtawow. W přichodnjej měſaċnej zhromadźiznje, kiž ſo 1. haprileje wotmje, budże wokrjesny nawjednik k. Oswald też přitomny a wo tym a tamnym ſobuſtawam poŕéċi. Tuta zhromadźizna ſo hiſće raz w Serbſkich Nowinach wozwi. Započatk je na ¼4 hodźin poſtajeny. Njech hóżdy ſobuſtaw ſwojemu zwjazkej ſwérny woſtanje.

Z **Worklec.** Wčera ſtwórtk je ſo 25 lět minyło, ſo je knjez wyſši wučeŕ Renner do tudomneje ſule začałanył. Tehdy njeběše wězo lohko za njeho, jako nałeſe nastupić městno, na kotrymž běše před nim ſtary wučeŕ Jurk 40 lět dołho ſkutkował. Tola hórzy ſo wupokaza, ſo běše ſebi ſulſka gmejna prawe wołu wuzwoliła, přetož knjez wyſši wučeŕ Renner je ſwoju cyłu móc ſtajnje ſwéru ſwojej ſuli wěnował. Z mnohokrotnym ſpokojenjom ſmě wón, nětko jako ſulſki wjednik, zhładowaċ na minjene 25 lět. Sulſka gmejna přeje pak zjeſu za dalſi přichod ſtrowoſć a žohnowanje wuſpěch w dźele.

S **Lubija.** Najſtarſcha wobydlerka naſcheho měſta, jejſtalna rentnarka Hummelowa na Dwórniſchćowej dróhi 30, ſwjeżeſcheje ſandżenu ſrjedu ſwoje 97. narodniny. Starúſchka, kotraž je ſwojej 70lětnej dźowcy hromadźe bydli a na kotrejž cżłowjek wyſoke lěta pytał njeby, je hiſće jara cżerſtwa.

S **Lubija.** Schtwórtk rano krótko po 3 hodź. wudari woheń w kólni tudomneho dwórniſchćowſkeho hoſpodarja, kotraž ſo tež „łodowa pinza" mjenuje. W kólni khowachu ſo ſtare kaſchćiki, ſawaleńka potrjeba a druhi cżapor. To ſo wſchitko ſpali. Wohnjowa wobora ſamjeſtowa woheń w kólniju, ſ kotrejž ſo zyły dźeń hiſcheże ſpinje tarfeńke. Kak je woheń naſtał, njeje dotal hiſcheże wujaſnjene, myſli ſebi pak, ſo je jón nětčźo ſałożił.

S **Kamjenza.** Na tudomne hamtiſke ſudniſtwo je na měſto ſemrěteho hamtiſkoſudniſkeho rady ſ Heymitz bjes hamtiſkoſudniſki rada Warnatz ſtupił, kiž dotal na hamtiſkim ſudniſtwje w Falkenſteinje ſkutkowaſche. Wón łohnowanje ſchłoſtaniſke należnoſcże wobdżěła.

S **Wojerez.** Wučeŕſke towaŕſtwo ſa Wojerez a wokolinu ſwjeżeſcheje ſwój ſakożeńſki ſwjedźeń w „Zlekeni". Pſchi towaŕſchnej hoſeńſkej połſkéi bu wſchelaka ſabawa. Wučeŕ Branka witaſche hoſći a kollegow, woſobje nowokżeſneho ſchulſkeho radżićela. Wječor pominy ſo ſ wjeſołej ſabawu.

S **Makarja.** Wożebite hońtwinſke ſdżo mějeſche ſandżeny ſchtwórtk reviŕki **hajnik Haſchoff.** Wón poſtřěli w revěrje wyſchićheho hajniſtwa hońtwinſkeho rodu Alſtne a wurjadnje rjane dźiwje ſwinjo. Każ ſo powěda, běſche to poſlednje dźiwje ſwinjo, kiż je w ſwěrjeſej jeſrodje pſchebywało.

S **Khoċżebuſa.** Delnjołużiſka Maċiża Sserbſka wobmě wječerja ſwoju ſtłuſchu generalnu ſhromadźiznu. Pſchitomnych bě nětkle 18 ſobuſtawow a hoſći. Knjes farař Nowy-Khoċżebuſki jako pſchedsydża powita ſ wutrobnymi ſłowami ſeńdżenych. Myſchnaŕ (pokładnik) ſ. ſpomnjenjemi ſamyliċej a jej pokaſacej, ſo njeda žo ſa nikh wodźiċ. Tak ruċże hacż widżeſche, jo bě žo Herta pohnuła a ſwoje dźiło ſaſo ſapoczała, wuji pſchi łęſchi wokmik powſchitkownje cżiſchiny a rjeknu ſ jérym wuſmějſchom zyle wótrje: „Ja žo nadźijam, ſo ſeje prawje pſchijſtowne puczowanje mějeſche. . . . . Kak dha wjedże žo ſwójchenu knjeſej wujej?"

„Heloiſa!" pſchetorhny ju knježna Celina hnydom. Hiſchcze ženje niebě muzika rěcż ntóbhiſcheje knježny Pechetajſt njekrażnje bojaſny pſchijſtwuk měſta. Runoſche ſo howrjenju hrimota. Wulka Heloiſa podwoli ſo ſwirżenju ſawołanju knježiny Celiny a wobda žo ſnowa ſ hordym mjeleżenjom. Schtoż Hertu naſtupa, bě ta runje tak ſadźiwana nad hnéwom knježny Peche jako nad njepſchepódnym ſmělkom ſwojeje ſwójdoti, wona žo ſaċżerżewši a jeje rjanej wocži roſhladnyſchtej žo ſe ſpodźiwanjom.

Tola, tak žo ſda, ſdałowachu žo wſchě wocži jeje ſpohladnjenja a wſchě hłowy ſkontjachu žo jara wutrajnje nad tymi a żeklami. Wulka cżiſchina bě w dźekaŕſkej ſtwi. S taſkim jej žyła njeſrofymliżym waſchinjom pſchehłapjera, ſpyta žo Herta podarmo do ſwojeho dźeła ponnicż. Jeje njeſwużnjnjomne jewjenja njepſchecżeſłiwa běchu ju haċż do wutrobny trjechiċe. Jeje ruży tſchepotaſchtej a jenoż ſ ſuċżkej próżu žo jej radżi, jehlu pſches żidżanu maċżiſnu ſcżerkowaċż. Tak minyſchtej žo dwě ſmjerċż wosmidżi hodźinje. Potom dyri dwanaċże. Heloiſa ſeſtupi majeſtotniże je ſwéru, jeje porohſchenſki, wucżobniży ſtojniku ſwoje dźeła ſ ſukom, a wſchitżu dźełu k wobjedu. Ódtdy bě ſ knježnomaj Pechu ſtanja ſwoſtaża, pohbże žo tež Herta, a jeje pławaſej wokmik hladaſchtej žo praſchepo na ſtarej knježiże, kotrejž pſchedujej ſtojeſchtej a ju jara khutniże wobhladowaſchtej.

Nětko bě wokomik pſchiſchoł, hdyż mějeſche žo wſchitko wujaſnjeċ.

„Knježna," poċża nawoċżi ježmuju, Sortenſija Pechowa ſwjatocżnje; ale hnydom pſchetorhny ju jeje nahła żorża.

(Pokraċżowanje ſeżbuje.)

Herċine potajnſtwo.

Roman.

26] (Pokraċżowanje.)

Heloiſa žo w rěċi pſchetorhny a ſhluboka ſdychny. Wſchitżu žo ſ hłowu ſ njej pſchiwobroċżichu.

„Na ſwojimaj rukomaj njeſaſchće," tak wona potom ſwoje powědanjeżo pokraċżowaſche, „zyle małe dźeżatko, kiż ſcżiſcha ſchkerwjeſche, każ to nowonarodżene dźeċi cżinja."

Wórbotanje da ſo ſłyſcheċ, potom zaſtupi hluboka cżiſchina, ale jenoż na khwiln.

„Na tónle dyrdonidej je wěſo dźiwnje wołuchla," poċża ſtónċżnje knježna Horteniſija nitku pjeſadowanja dale pſchaſeċ, „ale każ wu runje prajeſchće, jedaċże ma ſlepej wocži, a ja njeměżu wěriċ, ſo Herta. . . . . ."

„Ja ſawěſċże na nikoho niczo njeſtreċżu," ſnapſcheċżiwi Heloiſa, „ale dundr njeċha! Wy tola pſchidaċże, knježna, ſo tale ſtawiſniċżka powuċżuje. . . . . Semjanſka knježna, kiż domiſmu a ſwójſku wopuſchċżeſi, ſo by dźekaċżeŕka była, tutón wujowy, kiż pſchiſłuża a woteſtúże, cżłowjek njewě cżehodła; tole puczowanje, każ ſo wudawa, potom tutón mały pjeraſchk, kiż każ ſo ſda, je ſ njebja panył. . . . . Njeje-żeże dha pyſli, kak błéda a ſucha Herta wot pożlednjeho nałeċża bywa?"

„To je wěrno," ſcheptachu wucżobniży ſa kulwatym hłobom.

Knježna Celina pſchikiſa měr, dumpajo ſ łohċżom wo jchpundowanje.

„Heloiſa, lube dźeċżo", rjeknu ſ kruthym hłoſom, „ja ſym wam hižo raſ prajiła, ſo ſeje pſchespěchna na haku, ſwojeho bliżſchego ſabudźiċ!. . . Waſche powědanjeċżo dźiwnje klinczi a je napadne, to pſchidam, ale tak ſo njeſmě jednaċż! Tohodła dyrbiny, prjedy haċż wuſtudź wuprajimy, roſjaſnjenja wocżakuje, kiż nam knježna ſe Maupréż ſama da. . . Haċż dotal, moje knježny, żebi ja pſcheju, ſo ma ſo wo tutej węży mjeleċżeċż, a ja ſłóżu bladu wuċżeŕju, kotraż njemóże ſwój ſły jaſyk na wuſdże dżerżeċż!"

Tole energiſke hrożenje ſežiri wſchemu bledżenju kónc, njeſadżiwa pak wěſo wſchém tutym żórliſkim hłowżkam, tu wężu nutſkownje dale pſchedżeċżaċż.

Hdyż Herta naſajtra do dźekaŕſkeje ſtwi ſaſtupi, ſo wſchě wocži na nju ſkoċżichu a wobkedźbowachu, kżóże jeje pohićżenje jara kedźbliwje. Mlode holċżi ja kulowatym błidom poſtorcżichu ſo ſ łahcżemi a pſchiſcheptowachu ſebi pſchipomnjenja wo błédoſċżi a ſprózdnenj napohładże puczowaneje. Mloda holċżka bu tak jara ſymnje pſchiwitana, ſo bużiſche to dźiw był, njeby-li to była pyta. Dźenżniſche powitanje běſche tola żyle hinaſche wot waſchnja tannjeho, ſ kotrymż bu jimu pſchi jeje ſaſtupje do tejele ſtaużnjeje ſtwi powitana była. A tola ſymżachu ſtare kaċżke hiſcheże tak każ nětżo; każ ſónu ſmużnty ſo ſymſka ſłónċżna pruha pſches muſkliniowe ſawěſchći a da poſkrowantym pażenjam kaſchċżowych burjow a żiwym barwam żidżanych bantow a wunjeſlich kwětkow jaſnjiſcho fo jabłuſchċżeċż; jenoż wobliċża, nad łahcżeſtimi błowami nałhtene, ſo njeroſoſaſnjiċhu a njepſchijimachu pſchecżeſlniſcheho wuraſa. Wſche hubý wotſachu krucże ſakuſtnjene, wſchě wocži ſ dźeſu ſcżerne. Knježna Horteniſija njeſtany, ſo by ſnowa pſchikhadżażu na cżoło wokoſchika; knježna Celina woſta něma a ſda ſo, ſo je jara do pſchiréſowanja draſtowych muſtrow ponurjena.

Herta dźeſche horje, ſo by ſo ſwoju puczowanſku draſtu wuſłekała, a hdyż ſo ſa něſchto wokomikow, w ſwojej ſtwi pſchecżinjenych ſażo wróċżi a na ſwoje ſtare městno na wokmowem wuſtupje pola Heloiſy poſtudże, ſhrabny ta ſ khwatkom ſwoje nożiża, ſwój dźełaniſki kaſchċżik, banty a podobne węży hromadże, ſtorcżi ſwój ſtołċżk wróċżo a ſcżeże ſwoju draſtu k żebi, runje tak, jako by ſo dótknjenja na nju khoreje bojała.

Njedźiwajwſy wſcheho cżyſcheje ſo Heloiſy ſnjerċż rady rěċżeży; wona żedżeſche ſa tym, ſo mohła ſo ſłónċżnje wjeſeċżiċ, ſwoju porunżu ſ *nětkotrymi derſemérſenymi pſchi*

wuczeł Jordan ſ Wětoſchowa poda ſlicžbowanišu rosprawu. Na lěto 1926 je pokkadnja nětdže 322 hr. dokhodow a nětdže 319 hr. wudawkow měta. Knjes farat Mato Kosyk bě ſ Ameriki žam 105 hr. pſchipółſkał. Knihow bě pſchedała 506. Schtyri złonki běchu wumrěli, ale nětdže15 pſchiſtupili. W lěce 1927 měſeſche 277 hr. dokhodow a 165 hr. wudawkow. W pokkadni ſawoſta ſtyk wo 112 hr. Knjes Kosyk póſła 125 hr. Loni běchu na 248 knihow rospſchedali, najwjazy w Deſchnjanſkej a Bórkowſkej wožadže. W poſledniej wožadže je ſ faraſom Němc. S pſchipósnaczom dyrdinu wušběhnycz, ſo horliwje ſa prawa ſerbſkeho ludu, wošebje na wokrjeżnej ſynodze, wuſtupuje a žo ſwěru ſtara, ſo bychu ſebi Serbjo ſwoju maczernu rěcz ſakhowali. Bohužel wotkhadża někto do Wróſtkawja. Bóh chcył žo ſmilicz a rjanej Bórkowſkej wožadže faraja ſpožicz, dokładnje mózneho ſerbſkeje rěcze. S podatnych rosprawow ſhonichmy, ſo je pruſke ſchulſke miniſterſtwo wo pomérach we ſchulach w Serbach dokładnje wopak wobhonjene. Jemu podſtajene ſchulſke wyſchnoſcze žu miniſterſtwu njewérne rosprawy podawale, we wſchědnym živjenju bychmy prajili, žu miniſterſtwo namydlike. Naż je pſchezo djiwalo, kak może pruſke knježeſtwo pſched ſwětowej ſjawnoſcju wudawacz, ſo nihdże na ſwěcze ſa ſchulſke prawa narodnych mjeńſchinow tak ſtarane njeje, kaž w Pruſſej. Někto ſhonichmy, ſo ſu miniſterſtwu podſtajene ſchulſke wyſchnoſcze njewérne rosprawy podawale. Wuſnamnt dešinoluſiſay Serbja žu měli pſchiſlušnoſcz, pſchiſluſchnam dezernentam w ſchulſkim miniſterſtwje czíſtu wěrnoſcz wo potkóczowanju ſerbſkeje rěcze w pruſkich Serbach podacz. Wěſcze mamy pruſkemu knježeſtwu domóry, ſo někto, hdyž wěrnoſcz ſnaje, ſyſtemat. pſcheněmczenje ſ pomocu ſchule pſchestanje a ſo w ſerbſkej rěcži hódnje wuwuczeni wuczerjo pſchiſidu. S dalſcheje rosmotrowy a jednanjow na wézerawſchej hkownej ſhromadźiſnje wuſkhadźeſche dowěra do pſchidoda. Jenoſtóżnje wobſamknychu lětny pſchinoſchk na 2 hrimnje powyſchicz.

Kak ſteji z dźělom w Němſkej.

Poſlednje njedźele žo njeje wjele pſchměniło. Bjeſdźelnoſcz je jenaka woſtała. Druhe léta wſchak je wona we wérzu pſchezo žiwnje wotewěrała. Ale ſymne ſnědowe wjedro ſe ſmjerſkami ſnjemóżnuje wſchitke wonkowne dźěła, wošebje twarſke dźěło. Bjeſdźelnoſcz w twarſtwje ſtukuje tež wélo na druhe powołanja, kotrejž je twarſtwom ſwižuje. Wuſkadny ſa twarſtwo wſchak boſyła njeſtu rózoſte. Mnohi, kotſiž bychu rad twarili, njemóża doſcz trěbnych pjenjes ſnjeſcz. Kak jara twarſke pſchemyſło a industrija twarſkeje potrébje lětha dźělowe wiki wołożitej, njeſtodži žo tele dny hiſchcze pſchewidźecz. Loni je twarſtwo ſ hłownym naſtorkom ſa wotewěranje hjesdźeloſcze było.

Ze Sakskeje a dalſich krajow.

* S **Pirny.** (350létny jubilej.) Tudomna Měſchczańſke haptyka „K lawej“ je 14. měrza 1578, potajkim pſched 350 létami ſwój priwilej wuſtajeny doſtała. Žadny jubilej.

* S **Drježdżan.** (Wo paleńi cźekow.) W měſagu februara žu w paleńi cźekow w Drježdżanach-Tolkewizy 215 cźekow ſpaliłi, 123 muzſkeho a 92 žónſkeho rodu. W 165 padach wotmołwu žo nabožne ſwjatoczeloſcze.

* S **Döbelna.** (Demonſtrazija.) Na póndźelniſchej demonſtrazíji Landbunda Döbelniſkeho hamtſkeho heſtuntarſtwa wobdźěli ſo 3400 ratarjow.

* S **Drježdżan.** (Kóſt ſaraſa ſ kopnjenjom ſwojeho kuſeſa.) Sandźenu ſtwjedu žu w ſchedmeſcze Cotta 43 létneho wobſedźerja wósniſtwa Richarda Gelbricha pod wulkim wobdźělenjom pokhowali. Jeho běſche jeho kóń tak njeſbożownje kopnył, ſo je na to wumrěł.

* S **Kamjenitz.** (Wuſlědźeny mordak.) Sandźenu tydźeń běchu ſo w Kamjenitz nékoſi mkodźi kobło jeneje holzy dla ſwadźili. Pſchi puſkach běſche jedyn ſ nich ſwojeho towarſcha tak njeſbożownje ſ nožom ſkałał, ſo je wón na to wumrěł. Kałał běſche ſo ſwopředka thubił. Někto pak je jeho policija wuſlědźiła. Je to 20létny barbjerſki dźěłaczeł ſ Duisburga. Wona pſchepoda jeho ſtatnemu rěcznifſtwu.

Dalše wo kaliforniskej kataſtrofje.

Po powěſczi ſ Los Angeles je ſo hamtſky ſdźěliło, ſo žu hacź dotal 302 ſmjerſtnych woporow pſchi pſchekamanju hačenja w Kaliforniſkej naliczili. Licza pak ſ tym, ſo žo liczba woporow ſnajmjeńſcha na 400 powyſchi. Pſchiczina kataſtrofy njeje hiſchcze wujaſnjena, ale mjes wobyklerſtwom wokoliny ſo powěda, ſo žo wo někajki konſtrukcijowy ſmylk jedna. Hižo někotre dny do njeſboża žu hižo na někotrych farmach wo konſtrukcijowym ſmyſłu rěcżeli. Wahrjebowanje morowych ſo jara poczeżuje, dokelż je błóto ſ měſtnami jara wyſoko nawalane.

Přilopk.

* W **Braſiliſej maju pſchezo hiſcheże ſtrach** ſo žo dalſche dźěle hory Mont-Serrat na měſto Santos woſtwala. Wobydlerſtwo tak cźežko domapytaneho měſta Santoſa žo norowho wotwala boji, dokelż žu žo po nowiſchich ſlimkojtych deſchczach nowe roſpuſki na horje pokałake.

* S **pyramidy dele padnył.** W pſchitomnoſcźi maleho wulkeho towarſtwa padże jedyn turiſt ſ wulkeje pyramidy pola Kairo w Egyptowſkej dele. Wón běſche ſpytał, na nju ſaleſcz. Jako běſche hižom dwě tſecźinje wyſokoſcze dozpał, pſchehlada ſo a padny do ſhubiny, hdźež hubhom morwy leżo woſta.

* **Tſi žiwe cźelata wot jeneje krowy.** W Falkenthalu w Templinſkim wokrjeżu pſchinjeże krowa jenemu tamniſcheho ratarja tſi žiwe cźelata na ſwět, kotrež žu ſ wjeżelu wobhedźerja wſchitke tſi ſtrowe. Jara porédko ſo ſtawa, ſo wjazy hacź jene ſkoczo pſchi narodźenju wjazorych žiwe woſtanje.

* S **motorſkim kolom ſnjeſbožik a na to ſmjerſtnik.** Na jéżdże ſ Mócerna pola Jerichowa w Magdeburſkim wokrjeżu padny w nozy Magdeburſkiſi wikowar ſe ſchatami Wieher ſe ſwojim motorſkim kolom do pſcherowa. Nafajtra namakachu ſnjeſbożeneho pod jenym dróhowym noſtom morwego leżo. Wón běſche ſo tam ſwlekł, ſo by ſo pſched réſatym ranſchim wětrom ſchkitał. Po wuprajenju lékarja jeho franjenja njeſbu ſmjertne byłe, ale wboht je tam pod noſtom ſmjerſtnik.

* **Ludliczenje w Sowjetſkej Ruſkej.** Po nowiſchich liczenjach ma Sowjetſka Ruſka 146 989 000 wobydlerjow, 75 962 000 żónſkich a 75 027 muzſkich. Liczba dźeczi tež tam pomału ale ſtajnje wotewěra.

* **Saža nékotre japaniſke łódże podnórile.** Po powěſczi ſ Tokia žu ſo pſchi ſylnym wichorje pſchi Chibaſkim mórſkim brjoſu ſchtyri japaniſke łódże podnórile. S wobhładi jeneje łódże žu druhe łódże 45 muzi wukhowate, wobhadkam ſhutnych tſjoch łódżow pak njemóżachu k pomocy pſchikhwatacz. 85 muzi dyrbjeſche ſo ſatepicz.

* **Johnowana ſ bjeżlimi.** W ſpaniſkim měſcze Cadiz žu 25. dźeco 42létneje żony wuſkcżili. Tuta żona je jimu trójnika a ſchtyri krócz ſchtworniki porodźiła.

* **Pola Santoſa dźehża horu roſtiſelecz.** Praſiſtke wyſchnoſcze dźehża wotrižowace dźele hory Mon Serrat, ſ dynamitom roſtiſelecz a ſ tym ſtrach dalſchich kataſtrofow wotwobroczecz.

Najnowiše z cyłeho ſwěta.

Schkrowa powěſcz wo wjedrje ſa jutſje žohotu: Ssucho, rjenje, w nozy mjerſnjenje, wo dnjo na ſłónzu laſe. W połnóznej Jendźelſkej miliſcho a žo deſchczuje.

We wikowaniſko-politiſkim wubjerku němſkeho ſjeſma žu demokratojo namjet ſapodali, hjeszłownu hromadu ſmjerſkeho mjaſa zyle wotſtronicz a ja to zło wot 45 hr. na 25 hr. ſnižicz. Namjet ſo na to ſałožuje, ſo hoſpodarjenje ſ pſchimérjenej hromadu (kontigentom) pſchezo k ſnjewužiwanju najcześcźeſcheho waſchnja wjedże. Zentrum, kotrež ſo wo tymle praſchenju hiſchcze njeje roſhudźił, tohodla namjetowaſche, ſo by ſo wuradżenje wotſtorziło.

*

Rataſki miniſter ſeši żada, ſo by ſměł wo podyteranſkich pjenjeſach po ſamtnym roſhudżenju poruczecz.

*

W Mannheimje žu nadróżni rubjeżniju błiſto wódneje wéże bankowego pósełnika Nicka nadpadnyli a jemu 50 000 hr. rubili. Bankowego pósełnika žu bjes wědomja do khorowinje pſchinjeſli. Tam je ſo wón bórſy jaſno ſhrabał. Policija na to tuka, ſo je rubjeżnu nadpadł wumyſlenu. Nicka žu ſajeli a do ſudniſteho jaſtwa wotwjedli.

*

We Wilhelmshavenje žu ſo ſchtworkt ſchtyri ſaniczaſi němſkeho wójniſkeho łódżiwa wutkhcżiłe. Woni mjena „Tiger“, „Lux“, „Leopard“ a „Jaguar“ doſtachu.

*

We wiſhelakich ſtronach Franzowſkeje je ſo ſnowa ſněh naſchok. W Alpeninach k połnozy wot Florenza wot 9. měrza njepjeſchetawajzy ſněh dże, kotryż hižo meter wyſoko leži.

*

Jendźelſke nowiny wocżakuja, ſo ſo Němſka wot Ruſkeje dźeli a ſo ſo europiſke wjeczorne wulkomozy ſjednocza.

*

Amerikanſka ſtatiſtiſka wyſchnoſcz je wozjewiła, ſo je wobydlerſtwo w Sjednoczenych ſtatach połnózneje Ameriki loni 1. julija 120 miliſonow duſchow doſpiło.

*

Rubjeżniży žu w ſyriſkej puſczinje autowobſtnych ſa rawanje jadżerżeli a puczowarjow wurubili. Jeneho Armeniſkeho žu cżežko ſranili.

Swójbne powěſce.

Sſmerſli: Frieda Emma Nowakowa rodź. Heldez we Hrafczezach, 28 lét. — Olga Grauda w Budyſchinje, 45 lét. — Selma Meta Nuſſigowa we Wulkim Wožuſku, 43 lét.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolerſ w Budyſinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyſinje. — Za hoſpodarſki dźeł: Arnošt Bart w Brězynicy. — Za nawěſtki: O. Janak w Budyſinje. —

Wosebite předawanje

Welsec kupneho doma w Kulowje wot **pondźelu 19. měrca** hač do wutory 3. haprileje 1928 so dla jednanja wo dźělenju herbstwa wulki tworowy skład

po tunich płaćiznach

z wosebitym 10%skim rabatom při płaćenju z hotowymi pjenjezami předawa

Welsec kupny dom

Pytam wotročka a ſrčnka w Kopšinje čo. 1 pola Khrósćic

Najlepša **hejduška** a wšě druhe potrjeby k ſwinjorězanju poruča **Rauchfuß** w Budyšinje na Žitn. wikach 9

Wikowarnja z jězdnymi kolami Fuhrmann

w Budyšinje na Hornčerſkej hasy 10

jězdne kola šijac. mašiny žim. mašiny gramofony z platami

Wěcy wustojna wuporjedźerjna

Poskićam:

ćelace mjaſo	punt	**1.20—1.30** hr.
ſwinjace mjaſo	punt	**85—1.10** hr.
zmjerzle mjaſo	punt	**0.80** hr.
howjaze mjaſo	punt	**80—1.10** hr.
mjaſowu jušku		**10** pj.
hejdušnu a jatrowu kołbasu		**10** pj.
ćopłe kołbaſki		**10—20** pj.
wšelaku kołbasu		**0.80—1.60** hr.

Ernst Polter w Budyšinje

rězniſki mištr, na Šuleſkej hasy čo. 1 (Schülerſtr 1.)

Syny, pjekarſki **wučobnik** ſo pyta. **Pjekarſka jednota w Budyšinje**, na Mjaſow. torhoſku 15

Najlepšu pleu za kurjatka **„Nagut“a „Muskator“** poruča **Rauchfuß** w Budyšinje na Žitn. wikach 9

Serbske krčeńſke liſćiki

Serbska knihařnja w Serbſkim Domje w Budyšinje

Ćopłe ložowe płachty, pis. nawobleczenja, přikrywy na ſofy, blida a divany, wóſkowane přikrywy, ſtrykow. wołma, wulki wubjerk, jara tunjo **K. Erler** w Budyšinje, jenož na Žitnych wikach 11 znapřeča hoſćenca „Hwězdy“.

5. Zwingerſka pjenj. loterija

Pjenj. dobyća wšo hromadźe 180 000 hr.

Lós za 1 hr.

pola wšěch kollekteurow

Čahnjenje cyle **wšudże 5. a 7. haprileje 1928.**

Wosebite předawanje gardinow

wumělske gardiny, 3 dźělbne, ... wot 3,40 hr.
tkaniny za gardiny, pisane smuhate, metr 0,50, 0,80 hr. atd.

Dźělba zbytkow a jenotliwe gardiny a story za poł pjenjez!

Njedźiwajcy postupowacych płaćiznow poskićujemy Wam pola nas składnosć, zo mohli sebi swoju potrjebu za naléćo wurjadnje přihódnje nakupować.

Hecht, Linke & Truöl

tepichi / tapety / linoleum

Vogtlandske wumělske **gardiny** kupujeće stajnje tunjo pola

K. Erler w Budyšinje
na Zitnych wikach 11, znapřeća hosć. „Zr. Hwězda". Ręču serbski

---

Tunje tofle
dźěćace —.90, mužace 1.20, žonjace **95** pj.
Heinrich Mohr
w Budyšinje na Žitn. wikach

Prawy šlezki lěsny
čerwjeny dźećel
Šwedski dźećel, Lucernu
Rauchfuß w Budyšinje na Žitn. wikach 9

Emaljowane twory, 10% rabata

Sobotu
pónjdźelu
wutoru

(z wuwzaćom 95 pj. płaćaceho bowa)
na moje nizke płaćizny. Mam jenož dobre kajkosće. Přińdźće a přeswědčće so wo hódnosći mojich tworow.

Centralny kupny dom w Budyšinje

na Sukelnskej hasy 10 — na Kěžorskej hasy

Dobre wupjerki pjerja, wolmjane spódn'e posłešća, přeslwanki (Steppdecken) poručataj
A. Rätze & Syn
w Budyšinje na Kěžorsk drózy 4

Žony! + Žony!
Wupłokowace aparaty irigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přeco wustupowanje, pjelnjskowe linolowěki podłožki, štalětki za prědki, štalětki za pažemi, też wulki wubjerk wšelakich
gumijowych tworow.
Wobroćće so dowěrliwje na
K. Wagnerowa
w Budyšinje
před Šulef-skimi wrotami čo. 9

Spěwarske němske a serbske
kartki a dary ke konfirmaciji
Moritz Weiser w Budyšinje
założ. 1832 — na Zitnej hasy čo. 5.

Za konfirmandow:

wobleki	zwjeršne košle
prynceske suknje	kornarje
šaty	krawaty
nohajcy	spódnje šaty

Walter Noebel w Budyšinje
na Bohatej hasy 14 — na Bohatej hasy 14

Časniki *Ke konfirmaciji*

a debjeńki
w najwjetšim składze
F. A. LENKE
w Budyšinje, na Hošic hasy 25

Dyrbiće sebi nětk
koleso
kupić, jara lohke jězdźenje, njeskónčnjomne. Dokalž sym wulku dźělbu za hotowe pjenjezy nakupował, mózu kolesa njesměrnje tunjo poskać.
Też na wotpłaćenje!
Jan Schicbach w Budyšinje
na Mužakowskej drózy 4
Žane klamy! Wokolo **350** kolesow na składze

Konditornja a kofejownja
Rudolf Biesold
w Budyšinje
na Bohatej hasy čo. 7
prosy česćenych wotběrarjow ze wsy wo bohaty wopyt noweje kofejownje. Torty, tykancy a druhe pječwa w znatej kajkosći

---

Młoda holca
so k 1. haprl. abo pozdźišo do měrneho, bjezdźěćneho doma pyta. Dobre wobkhadźenje so přilubi.
G. Gnauck w Drježdźanach 21
Rosenbergstraße 21

Drjewo

stejace a zbite, też **palne drjewo**, **štěpr, klumpachi, walčinu** I. rjad, 1 m dołhu (płaćiznu, na městnje abo hač do waggona, kak wjele dowjezny pjenjez, staeija atd.)
kupuje přeco za hotowe pjenjezy
Erich Rentsch, wulkowikow. z drjewom, Dresden-N. 6
Erlenstraße 5. Telefon 54 064.
Taksěrowanje lěsa jara tunjo

Wobleki ke konfirmaciji
25.-, 28.-, 32.-, 36.-, 42.-, 49.- hr.
Wobleki za pruhowanje
18.-, 22.-, 28.-, 38.- hr,
Šulske wobleki wot 8.- hr.
Pěkne mantle za paćefske holcy

Franz Mrštný
w Budyšinje na Bohatej hasy 4
w Kamjencu na Zwingerskej hasy.

Hotel „Běły Kóń"

mějićel: Curt Lange
telefon čo. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědźerńja w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy
Najwobšěrniši wubjerk za wječerje
Wšědnje wumělski koncert
Njedźelu wot 1/2 12 hodźin dopołdnja
snědański koncert
Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa, Radebergskeho a St. Beno-piwa

Wupřahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

---

Doprědkawozjewjenje
Hospozy, wopytajće
přednošk
Puć k zlutniwemu hospodarjenju
w Njeswačidle wutoru 20. měrca wječ. we 8 hodź. w Knježim hosć.
w Budyšinje štwórtk, 22. měrca pop. 1/4 4 a wječ. we 8 hodź. w Běł. Konju

Přiloha k čisku 65

SERBSKE NOWINY

Pjatk, 16. měrca 1928

Nowy samoprizamkowacy hamt w Žičenju.

Pjatk 16. měrca we 8 hodź. wječor da so w Žičenju nowy dalokorěčazy samopřichilamkowazy hamt do dźěła, kiž budźe do špěchneho wobkhada zapřichijaty. K přichipowědźenju rosmołwow w dalokim, wokrjeźnem a špěchnem wobhadźe dyrbja podźělniźy w Žičenju z cźišćowej tarcźu (Nummerscheibe) cźišćo „9“ wolić. W špěchnem wobhadźe da so hnydom přichi přichipowědźenju zwjazać. Wjeźne ginźe (Ortsnetze), přichi špěchnem wobhadźe wobdźělene, su na str. VI přichedzpomnjenjow k hamtskej telefoniskej knihi za wokrjeźnu zwjazy w prustej a zakhej Hornjej Łužicy mjenowane.

Přiedy pak hacź móża wobdźělniźy přichi telefonje w Žičenju přichijomnosće najbóle nowocźaźneje telefoništeje naprawy wuźiwać, maja najprjedy małe přichetykowanje dźěło wumjeźeć. Woni dyrbja bórzniu na wotźebje přichicźinjenym přichetykowaku wotwjasacź a zdźahowu (Hebel) k přichiwzaty (Einschaltung) noweho aparata wobwjertnyć. Na tole zrobudźeli, kiž je wobdźělnikam hižo znate, wschak jich telefon **krótko do přichetykowanja** (Umleitung) hischcze raz dopomni. Wo wuźiwanje cźišćoweje tarcze je wschěm wobdźělnikom cźischcźane powuczenje było přichipósłane. Po přichetykanju placza 3 licźbowe sawołańske cźišća, kiž stoja w hamtskej telefoniskej knihi w rózkrotnych spinłach [ ].

Nowe samopřichilamkowaze naprawy wuźiwaja so po dotalnych nashonjenjach zwoprědka wot wschěch wobdźělnikow se lokho frosumlsiwych přichiczinow jara cźasto a husto. To w prěnich dnjach k tomu znadno dowjedźe, so su wschitke zwjazanja wobstajnje wobhadźene, a schtóž sawoła, zwjchi přichijecźu dalokoběžnschaka wobhadźeńske znamjo (wobstajnje schwórcźazy zwuk). W tajkim padźe ma so dalokoběžnschaka hnydom zaso powiźnyć, a potom nětkle za znajmjenscha ½ mjenischiny hatle njech so znowa zaso sawoła. Swoje mjerjanje z tym wuraźnyć, so zwjchi zhakowou wiźuzu abo kluku (Hörerhaken oder Hörergabel) něchto króćej spěchnje horje a dele kłóćzich, njeje jenoź njewuspěchne, ale nacźini mylenja w zamołkutkowazych přichetorhowakach a je zyłkej telefonistich wobdźělerjow do schkody. Tuž njech kóżdy zwój wobkhad přichi rosmołwjenju po zwuczenem woschnju wuwjedźe a ga w prěnich hodźinach a dnjach po přichewdu kóżdeho njetrjebałowscheho zawołanja wostaji. Sche bu so jadźiwało kajfenmjukuli je zwoje winy wopaczneno zwjazowanju, kiž zamołkutkowazy rosmołwjicźak runje tak zwedomicźe wołnamjenuje, kaž prawe zwjazowanje, njech so na jeźehowaze prawidła prawje derje dźiwa:

1. Njewal po wotpřihłuchnjenju rěcźaka (Sprechapparat) prjedy, hacź zy znamjo njewobhadźenja we zwojim dalokoběžaku zaßłyschał, potajkim stajnje přichetorhnjeny zwuk (krótko —, dołho ——)
2. Wjeźcź přichi wołenju kóżdeje jednotliweje licźby tarcź z porstom na kóżdy pad hacź k wołnamje (Anschlagstück) a daj ga tarcźi potom zwobodnje do prěnjotnego położenja (Ruhelage) wróćzwjerzecź.
3. Wol jednotliwe licźbniki (zyfry) přichejomneho přichizamkowazeho cźišća tak, kaž je pisane widźischo, ale **nie** tak, kaž je wurjekjesch, potajkim 345; ći — **schtyri** — pjecź a niz ći — pjecź a schtyrcźi. We potźebnischim přichipadźe dostanjech wopaczne cźišćo 354. Dźiwaj potajtim na zamołwnoscź němskeje rěcźe, so zo jenki přiched dźesatkami wupraja.

Schtóž po tutych prawidłach jedna, budźe z tym spokojeny, so dostawa wschitke zwiski porjadnje a so jeho rosmołwjicźak wjazy rosmołwow njepokasuje, hacź je woprawdźe měł.

Městne telegramy přichijimuje kaž hewak póstowy hamt Žičeń (sawołańske cźišćo 330 z dalokoběžarow. Wjace druhe **telegramy** móża zo njepośrědnje pola Budyšchkeho póstoweho hamta (sawołańske cźišćo: Bautzen 2446) z telefonom kłasacź a dozdźeja pyches to špěchnischo zwój zamčr. K tomu trěbne zwjazanje leži we weběmaj padomaj jenoź jako městna rosmołwa. Też přichiwola póstowy hamt we Budyšchinje Žičenjanstim wobdźělnikam wobhaj přichedźazych telegramow po přichecźu njepośrědnje. To pak stawa zo zyle bjes zaplacźenja, ninro teho přichipósłanu zo telegramowe zkasanki hischcze bjes płacźenja jako list.

Šulski hólc, njepołěpšomny dyrdomdejnik.

W Pfaffendorfje w Pohrejnskej saja polizija w jenej wopruschczenej wězi 14lětneho hólca. Přichi přichetyschowanju hólz powědaschc, so hižom wot zwojeho wosmeho léta po zwěcze puczuje. Jako zyn cźestneho rjemjeźnika cźekny wón zwojenu nanej w Mainzu, dźesche přichi do Berduna a naprožy zebi, schtož k jeźiwjenju trjebasche. We Berdunje pak jeho żandarm zadźerza a da jeho pyches mjelu do Němskeje zunycź. Hólczej dźesche přichi dale a přichidże do Speyera. Tam běsche zo ras w nozy na Lokomotivu spacź lehnył. Rano tam pachoła namakachu, wuczeźachu a jeho do doma za khudych hadźichu. Tam pak zo jemu dołho njelubjesche a bórzy mjesche zo won zaso z próscha a cźekny do Odenkehe lěga. Tam jeho polizija saja, jako po proschenju khodźesche a jeho k nanej do Mainza dowjedźe. Po dwěmaj lětomaj pachoł zaso cźekny a přichidźe po někotrych wobcźežnoscźach zamo hacź do Hollandskeje. Tobakowy přichezmykał wża jeho zołnu pyches njelu. Tu přichedźiwasche pachoł nětko pola jeneho bura a paßeźche stót. Bórzy pak jenemu duchownemu zwoje zyle dotalne zźiwoźenje powědasche. Duchownoy da jeho k nanej domoj dowjeźeć. Temu pak wón bórzy zaso cźekny. Nětk zu jeho znowa dołapnyli a do wotbładańskeho wulstawa dali.

Magdeburgske strowotniske tydźenje.

Wot 11. měrca hacź do 10. haprelce 1928 wotměrnuju zo w Magdeburku mimo wulstajcźeju Němskeho hygienitskeho muzeja wschelake přichednoschki k powuczenju ludu. Wone saběraju zo je wschelakorymi přednoschkami, wobhdźělenje, tepjenje, wobaranje niezbożam atd. Wožebitu zajim sabłuži zebi poślednje wustupjenje, kiž płacźi ke špěchowanju orthopädiskeho schulskeho turnowanja.

Saksko krajna synoda.

W Drježdźanach, 15. měrca 1928.

Wo dothodach a wudawkach krajneje zyrkwje zo dale wuradźowasche. Nječzesche zo wo předarźiłni seminarje we Lückendorfje. Rosprawjeł k. Schotte wustaw jara khwalesche a wobkrućzowasche, so zo tam kandidatam derje zwoba a zo pod nawjedowanjom dr Dörny woprawdźe za faraŕski hamt přichihotuja. Wěso zu wudawki thěrro wulke, haj někotrym přichewulke.

Přichi wothłosowanju wo zyłkym zakonju přichinjeźy zwonadała Böhma namjet, so měł zo krajny zyrkwiny dawk wo 1 proz. powyschicź. Wón dże z tym dogpicź, so bychu města wjazy dawkow nadawake, wot kotrychž mohłe zo wjeźne wożady podpjerać. Nasche zerbiske wożady wot tutcho powyschenja wjele wjazy měle njebychu, hacź so bychu do Drježdźan wjetsche sumy zlacź měle. Hacź wożada někajku podpjeru wot tutych powyschenych dawkow dostała, nichtóri njewě. Tuž zymi z wjetschimi přichecźiwo powyschenju hłosował. Rosmołwjenje bésche jara zźiwe, haj z dźela wótre. Namjet móże zo k lětu z nowa stajicź, hrjedy pak ma zo poslajicź, schto wot naschich wożadnych wudawkow nam potom krajna pokładnja wotewja.

Potom zo jednasche wo tym, hacź ma zo mišionar Fehlberg, kiž je wo wójnje z města zwojeho zamołwanja wotehnaty, wot krajneje zyrkwje do złužby wzaty. Synoda da teho zwoli. Hanźka.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyschina.

W Michalskej zyrkwi. Njedźelu Lětare rano we 8 hodź. wołkałanje zerbiske, faraŕ Tischer, w 9 hodź. zerbiska Boża złužba faraŕ Kappler. ½11 hodź. dźěćerikemschenje faraŕ Tischer. Pop. w 3 hodź. pruha paczeŕiskich dźěći far. Tischer.

Wutoru pop. w 3 hodź. žonjaze towarstwo na dwórnischczu.

Póstne nutrnoscze: wutoru wjecźor w 7 hodź. w Hrubjelcźizach, štrjedu wjecźor w 7 hodź. w Jenkezach a w ⅛8 hodź. w Starej Borschczi, schtwórtk w Libuchowje.

Semrěli: 13. měrca, (Reinhold) Fritzy Ludwiga, samkaŕ, 2½ léta stary, we Wulkim Wjelkowje.

*

Krajnozyrkwinske zjednoczeństwo w Budyschirje pschi Pólnym hrodźiku 6.

Njedźelu dop. ½11 hodź. njedźelska schula; wjecźor we 7 hodź. zwójbny wjecźor pschi kofeju a tykanzu. (Budźbne a zpěwne poskicźenja a zwětkowobrazy wo Palestinje.) Kóżdy je pschi darmotnym zastupje wutrobne witany. Schtwórtk wjecźor we 8 hodź. je zhromadźizna mužow.

Sjednoczeństwowy wothładaŕ Zimmermann smeje bibliske hodźiny póndźelu w Kumwałdze, wutoru w Zukowje a schtwórtk w Budyschinje, pschezo wjecźor we 8 hodź.

Swjazk młodźiny za rozkhudź. kschescźanstwo w Budyschinje pschi Pólnym hrodźiku 6.

Njedźelu wjecźor w 7 hodź. wobdźělenje na zwójbnym zwjedźenju zjednoczeństwa. Wutoru wjecźor we 8 hodź. zhromadźizna za młodźenzow a štrjedu wjecźor we 8 hodź. tohorunja za młode holzy.

Krajnozyrkwinske zjednoczeństwo w Běłej Horje.

Njedźelu pop. w 2 hodź. je njedźelska schula a w 3 hodź. bibliska hodźina.

Sjednoczeństwowy wothładaŕ smeje bibliske hodźiny njedźelu wjecźor ⅛8 hodź. na Zidowje, póndźelu w Rachlowje, wutoru w Njechorńu, štrjedu w Hodźiju, schtwórtk w Trjebjenczach a pjatk w Tuczjanach, pschezo wjecźor we 8 hodź.

S Barta.

Njedźelu Lětare rano we 8 hodź. němska spowědź a w 9 hodź. němska Boża złužba.

Pjatk wjecźor ⅛8 hodź. němska póstna nutrnoscź.

Semrěli: Kurt Wilhelm Pattrick, rataŕski sastojnik na wotp. w Bukojnje, 52 l. 10 m. — Marja Hana Grochollowa rodź. Mičkez, mandźelska w Suborniczźy, 55 lět, 11 m. 21 dn.

S Budestez.

Njedźelu Lětare rano ½8 hodź. ma wyschschi faraŕ Domaschka zerbisku spowědź, dop. ½9 hodź. faraŕ Bójz zerbiske a w 10 hodź. němske kemschenje. Psched zyrkwinymi durjemi sběra po zbérka za potrebne paczeŕiske dźěći.

Pop. w 2 hodź. je pruhowanje němskich paczeŕiskich dźěći, faraŕ Bójz.

Sšrjedu wjecźor ¾8 hodź. je zhromadźizna towarstwa młodych holzow, štrjedu wjecźor we 8 hodź. je biblika hodźina.

Pjatk dop. w 9 hodź. je zerbiske póstne předowanje.

S Budyschinka.

Njedźelu Lětare hodźe rano we 8 hodź. zerbiska spowědź, dop. w 9 hodź. zerbiska a ½11 hodź. němska Boża złužba. Sbérka za skutki luboscze we Łužicy, (kujes faraŕ Handrick-Porschifši).

S Bukez.

Njedźelu Lětare rano w 7 hodź. zerbiska spowědź, dop. ½9 hodź. zerbiska a w 10 hodź. němska Boża złužba.

Pjatk dop. w 9 hodź. póstne předowanje.

Semrěła: Helena Theresija rodź. Krnjatjez, mandź. Ernsta Benjamina Kleiniga, žiwnoscźerja we Watjezku, *36 lět, 4 m. 19 dn. stara.*

S Hodźija.

Njedźelu Lětare, smeje faraŕ Voigt rano ⅛8 hodź. němsku spowědź, faraŕ Wejsat dop. ½9 hodź. němske a w 10 hodź. zerbiske kemschenje. Na pśinim němskim kemschenju faraŕ Voigt swoje paczeźke (němske a kobowu też zerbiske) dźěći pruhuje. Popołdnju w 2 hodź. je zynkowe rosrěczenje je žónskej młodźinu. Popołdnju w 4 hodź. pak je w Cźerwjenych Nošlizach na schuli póstna nutrnoscź je spowědźu. Pjatk popołdnju ⅛5 hodź. je zerbiska spowědź a w 5 hodź. zerbiska póstna nutrnoscź. Sšrjedu wjecźor we 8 hodź. smeje kněz Kilian z Wětšej Hory w spomožeńskim domje biblišku hodźinu.

S Hrodźischcza.

Njedźelu Lětare dop. ⅛8 hodź. němski hamt, ½9 hodź. němska a w 10 hodź. zerbiska Boża złužba. Sbérka za měšchczańske a wokrjeźne towarstwo za smitkowne misijonstwo. Pop. w 2 hodź. dźěćerikemschenje.

Pjatk 23. měrca wjecźor w 7 hodź. zerbiska pažionska nutrnoscź.

S Huczinu.

Njedźelu Lětare dop. w 9 hodź. zerbiska a ½11 hodź. němska Boża złužba.

S Khwaczija.

Njedźelu Lětare dop. ½9 hodź. němske a w 10 hodź. zerbiske kemschenje. Pop. w 4 hodź. pojanniši nětkhor.

Sšrjedu wjecźor we 8 hodź. smeje faraŕ biblišku hodźinu we Wulko-Dubrawskej schuli.

S Klukscha.

Njedźelu Lětare dop. we 8 hodź. zerbiska spowědź se Božim wotkazanjom, w 9 hodź. zerbiske kemschenje. Wot ½11 hacź do ¾11 hodź. wólby do wožadnoho sastupjeźerstwa. ¾11 hodź. němske kemschenje. Wolicź ma zo jedyn wožadny sastupjeŕ w kóżdej z tychle wsow: Klukscha, Lichań, Sdźary, Komorow, Jatschob-Kupej, Sdźer a Cźeschow. — Pop. ½3 hodź. towarstwo młodych holzow na farje.

Pjatk, 23. měrca, dp. we 8 hodź. zerbiska póstna nutrnoscź.

Semrěłoj: Horst Rudolf Lajczakez, mandź. fabr. Otty Lajczaka, dźaločerja w Lěsku, 12 **dźes. 6 tyzn.** — Kavelina rodź. Mlynkez, mandź. Bohumila Kravsty, wuměnkarja w Brěmjenju, 56 lět, 10 m., 27 dni. star.

S Kotez.

Njedźelu Lětare je dop. w 10 hodź. němske **předowanje**, faraŕ Gerhard Kaniz z Retlic

Swěrwanaj: Justizny wyschschi sekretaŕ Berbock w Annje w Durinskej z Burkhardtez w Kotezach.

S Lupoje.

Njedźelu Lětare dop. w 9 hodź. zerbiska a ½11 hodź. němska Boża złužba.

S Malešez.

Njedźelu Lětare rano we 8 hodź. zerbiska spowědź, w 9 hodź. zerbiske kemschenje je sapołkanjom zyrkwje. Přichedźiwjerčerjow. ½11 hodź. němske kemschenje.

Sšrjedu ⅛8 hodź. zerbiska póstna nutrnoscź na farje.

S Minakata.

Njedźelu Lětare pop. ¼4 hodź. zerbiska a w 5 hodź. němska Boża złužba.

Mjes złužbomaj (do němskeho kemschenja) zu wólby do zyrkwinskeho přisdstojerstwa.

S Njeswačidła.

Njedźelu Lětare rano we 8 hodź. zerbiska spowědź, w 9 hodź. zerbiska, ½11 hodź. němska Boża złužba. — Pop. w 3 hodź. němska, w 4 hodź. zerbiska Boża złužba je spowědźu w Sarečzu.

Sšrjedu pop. w 3 hodź. žónske towarstwo k kuj. hoješcźu.

Sšrjedu w 5 hodź. zerbiska póstna nutrnoscź je spowědźu w Boschcźanskej schuli.

Pjatk dop. w 9 hodź. zerbiske póstne předowanje.

S Nošaczija.

Njedźelu Lětare dop. ½9 hodź. němska Boża złužba, po tutej němska Boża złužba, (faraŕ Eckelmann-Kelliczanski). Pop. w 2 hodź. zerbiska spowědź. Pop. ⅛8 hodź. zwobodna zhromadźizna muzskeje młodźiny na farje.

Pjatk, 23. měrca rano we 8 hodź. němska póstna nutrnoscź z němskej spowědźu, faraŕ Kaniz-Kelliczanski).

S Porschiz.

Njedźelu Lětare budźe dop. w 9 hodź. zo zerbiske předowanje cźitacź; dźěćerikemschenje w Boschczach wopołdnju ½2 hodź. za młodšiche, ⅓3 hodź. za starische dźěći; pop. ½3 hodź. wokadne towarstwo młodych muzskich, wjecźor

spěwanje mlodych hołzow pola wošadnieje hotry.

Wutoru wječor rozwuczowanje pohanniłow.

Sćrjedu pop. w 4 hodź. serbska póstna Boża słužba w zyrkwi

S Rakec.

Njedźelu Lätare je rano we 8 hodź. serbska spowědź, a swj. wotkazanje, w 9 hodź. serbske a ¼11 hodź. němske předowanje, k temu pschisahanknje so němske konfirmowanje sa dźěći. — Pop. w 2 hodź. je serbski póstny nješpor. — Njedźelu popołdnju je serbske konfirmowanje z Božim wotkazanjom a konfirmowanjom sa dźěći w Hermanezach (zhaŋ so popołdnja wosserwi).

Pondźelu rano we 8 hodź. je piskanje z wóze a rauschа nutrnosć.

Pokhowowani: 9. 3. wuminjenkatka Augusta Mječkowa rodź. Handrikez z Wjeże Wěsy, 64 lět a tydźeń Handrij Klimant je Stróže, 66 l't. — 13. 3. wuminjenkatka Hana Klimantowa rodź. Nuslez je Stróže, 62 lět.

S Rychwałda.

Njedźelu Lätare je dop. w 9 hodź. němske a ¼11 hodź. serbske konfirmowanje.

Se Sslepcho.

Njedźelu Lätare serbska spowědź a Boże wotkazanje rano we 8 hodź. serbska Boża słužba dop. ½10 hodź., němska w 11 hodź. — Sćerjentny zhromadny spěwa za Hanu swjnd. Schpreznowu z Mutkez. — Sběrka za biakonišinski dom w Frankenstein.

S Wósporka.

Njedźelu Lätare je dop. ½9 hodź. předowanje (farar Gerhard Kanig z Kelliz).

Pondźelu konfirmowanje pohrebnistwa khora, buchowny Wolf z Khchižowa; wutoru towarstwo žonow, knjeni měschčanoschowa Jenczowa; sriedu towarstwo młodych hołzow, biakonyssa Hedwiga Peschez; pschezo wječor we 8 hodź. na farje.

Pjatk wječor we 8 hodź. je póstne konfirmowanje, wosadny knjez farar.

S Wóžlinka.

Njedźelu Lätare rano w 9 hodź. serbska, ¼11 hodź. němska Boża słužba. Kollekta. Pop. w 2 hodź. konfirmowanje sa dźěći. ¼4 hodź. Boża słužba w Lěsce.

Pjatk, 23. měrza rano w 9 hodź. serbske póstne předowanje.

S Wochoz.

Njedźelu Lätare, pop. w 1 hodź. němska a ½2 hodź. serbska Boża słužba.

Towarstwowski powěstnik.

Budestecy. Serb. tow. „Lubin" zmeje pschich. pondźelu (19. III.) wječor w 7 hodź. pola Rózikec swoju zhromadźiznu. Rěcec budże k. farar Tyšer (njedźelu pak jemu mózno nje). Wažne wěcy mamy wuradźować dla Mich. Frenclowcho swjedźenja a wo poswjećenju khorhoje, tohodla je bohaty wopyt jara nuzny. Wšitcy Serbja, też jako hosco, su nam witani. Prajće to jedyn tom' druhom'! „Spěwnik" sobu přinjesć! Předsydstwo.

Delni Wujezd. Serb. tow. „Zabrodka" zmeje pschich. njedźelu (18. III.) hłownu zhromadźiznu w Haškec hosćencu. Započatk z dypkom w 3 hodź. Dokelž so lěto skóńči, njech wšitcy přindu. Předs.

Domowina. — Do Wojerec pojedże z Khrósćic awto. Štóž by chcył z nim na hłownu zhromadźiznu (25. III.) sobujěć, njech to hač do 20. měrca přijzewi pak k. wučerjej Pjetašej w Khrósćicach, pak k. wyšš. wučerjej Słodeńkej w Pančicach. — Wotjězd z Khrósćic 8/4 11 na Ralbicy, Konjecy atd. — Statistika Domowiny. Někotre towarstwa njejsu bišće lisćinu z naprašenjemi wrócile. Njech so dźěje njekomdźa. Bychmy rad wěc k hłownej zhromadźiznje hotowu měli.

Drježdźany. Serb. tow. „Čornoboh" wotmeje sobotu (17. 3.) wječor we 8 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu pola G. Zmija na Khrystianskej drózy 22. Na nju so wšitke naše sobustawy a druzy serbscy přeceljo wutrobnje přeprošuja. — Kedźbu! Njeswačidło! Předsydstwo „Jutrnicy" prosymy, zo by nam prawje bórzy wozjewiło, što je so haš dotal dla jězby do Drježdźan wuradźowało, zo móhli my wšo dalše zarjadować. Předsydstwo.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica" zmeje pschich. njedźelu (18. III.) pop. 4 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu w Henzlec hosćencu. Přednošk je přilubjony. — Knježa dowěrnicy so prošu, zo bychu to sobustawam a druhim přećelam wozjewili. Hosco su nam ež jara witani. Bohaty wopyt wočakuje předs.

Ikecy. Serbske towarstwo „Lipa" ma pschichodnu njedźelu popołdnju w 3 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu. Přednošk k. Krawčika: Hospodarske a narodne połoženje w Ruskej. Přednošk je cyle wěsće. Wšěch lubych sobustawow kaž hosći wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

Pančicy. „Jednota Sokol" ma sobotu wječor ½8 hodźin we Wudworju pola Nowakec wažnu zhromadźiznu. Njech wšitcy wěsće přindu. Starosta.

Serbska Boża słužba w Drježdźanach. Pschichodnu njedźelu Laetare popołdnju ¼4 hodźin su w Křižnej cyrkwi serbske kemše a Božo blido. Wobdźělće so prawje bohaće.

Tydźeńska skhadźowanka a wědomostna zabawa sobustawow **Maćicy Serbskeje** je kóždu **pondźelu** nawječor wot 6—9 h. w Serbskej kofejowni w „Serb. Domje" (w małej stwi).

Za Prażskich spěwarjow! Wospjet so na pschichodnu njedźelsku pruhu (18. 3.) kedźbne čini. Mužscy spěwarjo njech sej „Towaršny Spěwnik" sobu přinjesu. Mamy hišće „Naše hesło" nawukowé.

Dirigent.

Jězdny plan autobuza z Barta do Budyšina.

Pjaći wot 15. februara 1928.

dopołdnja			popołdnju				dopołdnja		popołdnju	
I	Ib	III	IVa	V	Jězba čisło:		Ia	II	IV	IVb
645	835	1215	230	530	z	Barta, hosćenca „Słónca" do	825	1015	215	413	8—
647	837	1217	232	532	† puća do Brězec		823	1013	213	413	758
650	840	1220	235	535	Rakojd, hosćenca		820	1010	210	410	755
654	844	1224	239	539	Skanec, transformatora		816	1006	206	406	751
659	849	1229	244	544	Přiwćic, Pětrkec hosćenca		811	1001	201	401	746
703	853	1233	248	548	Budyšinka, gmejnsk. hamta		807	957	157	357	742
707	857	1237	252	552	Poršic, transformatora		803	953	153	353	738
710	9—	1240	255	555	„ hosćenca		8—	950	150	350	735
713	903	1243	258	558	Lětonja, hosćenca		757	947	147	347	732
715	905	1245	3—	6—	† puća do Krakec		755	945	145	345	730
718	908	1248	303	603	Delnjeje Kiny, kowarnje		752	942	142	342	727
720	910	1250	305	605	„ „ hosćenca		750	940	140	340	728
728	918	1258	313	613	Budyšina, Drjew. wikow		742	932	132	332	717
730	920	1—	315	615	do „ na Žitne wiki	z	740	930	130	330	713

† zastanje jenož, hdyž je trjeba. Jězby Ia, Ib, IVa a IVb jenož sobotu po potrjebje.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk 16. měrza 1928.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1795	100 pólsk. złotych . .	46,425
jendželski punt . .	20,386	100 čěskosł. krónow .	12,386
100 šwajc. frankow	80,455	100 franc. frankow .	16,44

Barlinska bursa bě wčera powschitkownje skrućena. Kursy wschelakich efektow wurjadnje postupowachu. Na wikach z dołhnymi a rentowymi lisćinami žaneho pscheměnjenja njeshasnychu.

Produktowe wiki wčera žaneho pscheměnjenja njeshasnychu. Žito pschedawachu a kupowachu po dotalnych płaćizjnach. Rožla wostanje trochu žadna. Mějićelejo pak njeshu hwolnišni, ju tuniščo hač po dotalnych płaćizjnach wotstajić. Wčera płaćejsche zentnar

w Barlinje

pschenizy 12,25—12,40 hr., rožki 12,55 hr.
hač 12,65 hr., ječmjenja nalětnjeho 11,05
hač 14 hr., wowsa 11,50—11,90 hr.

w Lubiju:

pschenizy 12,60—13,20 hr., rožki 12,80 hr.
hač 13,30 hr., ječmjenja nalětnjeho 12,50
hač 15 hr., wowsa 11—11,60 hr.

W termińowym wikowanju

sa měrz:

pschenizy 13,35 hriwnow, rožki pak 13,50 hriwnow,

sa mej:

pschenizy 13,87½—13,85 hr., rožki 13,92
hač 13,85 hr., wowsa 12,95 hr.

sa julij:

pschenizy 14,15 hr., rožki 13,20—15 hr.,
wowsa 13,20—13,17½ hr.

Wiki schtwórtk w Kamjenzu.

Khrěn 1 hr., kolrabi 15 pj., hyrodźiny kał 50—90 pj., rólowy 50—90p j., seleny 30 pj., jěžna loboda 50 pj., morchej 15 pj., zybła 25 pj., běły kał 20 pj., cžežwjeny 30—35 pj., wtólšk 28 pj., běrny 6 pj.

Wiki schtwórtk w Lubiju.

Butra 1,05—1,15 hr., jeja 12 pj., lany wolij 1,60 hr. twarohi 25 pj., hulerkwa 10 pj., běły kał 15—20 pj. a cžežwjeny 30 pj., wtólšk 30 pj., morchej a karoty 13—25 pjenježkow, jěžna loboda 70 pj., hyrodźiny kał 35—50 pj., kolrabi 20—30 pj., zybła 25 pj., žołotej ketcžk 30 pj., rjetkej 20 pj., cžežwjena rkwa 20 pj. a sellerij 40 pj. jabłuka 10—25 pj., khrěn 1 hr., měd 1,60 hr., kóšlata punt po 70—80 pj., šibały kał 10 pj.

Wiki schtwórtk w Khoćebuzu.

Butra 2 hr., twaroh 30—35 pj., jeja 12—13 pj., lany wolij 1,40 hr., howjaze mjaso 0,80—1,20 hr., cželaze 1,10—1,30 hr., słopjaze 1,20 hač 1,30 hr., swinjaze 0,80—1,10 hr., kury 2,50—4,50 hr., zbožbje 80—100 pj., khowony 2,50—3,50 hr., hušy 1,20—1,30 hr., schcžuki 1,20 hr., karpy 1,30 hr., morchej 15 pj., jěžna loboda 50—60 pj., hyrodźiny kał 40—100 pj., cžežwjeny 35 pj., běły 15—20 pj., zybła 25 pj., běrny zentnar 5,50 hr., jabłuka 15 pj.

Schwinjaze wiki wčera schtwórtk w Khoćebuzu.

Na nje běchu pschihnali 1200 prošatow a 174 běhakow. Wone płaćachu

prošata:

małe	8—12 hr.
šrjenje	12—15 hr.
wulke	15—18 hr.

běhaki:

małe	20—40 hr.
šrjenje	40—60 hr.
wulke	60—80 hr.

Pschisłaneje pytaju.

Kowařskeho, Falkenhan w Nowej Wsy pola Hušk.
Blidařskeho, Milker w Budyschinie, Mužakowska dr. 4.
Krawskeho, Schlimper we Wjeleczinje.
Hołzu do domu, Hornčerinja w Hodźiju.
" Radna pinza we Hródku.
" Mütterleinowa w Lubiju, Póstowa haša 15.
" Rotherka w Hródku, Kwětkowa haša 1.

Jutrownu do Hródka, Hórska haša 15t.
Dźakarjerjow, Hansch w Bórku pola Wojerez.

Na pschedań:

Kóń kobla 4-lětna, knježi dwór we Wowmowje.
Krowa žuzelna w Khelnje 46.
Wós dźěłowy a kara želeska w Budyschinje, Połnišna haša 16tr.
Jeja k nałožowanju, Hentschel, měschčanske kubło we Lubiju.
Wahnischčo želesne w Biskopizach, Ssmilnjanskl pucz 2.

Na pschešadźowanje.

Kobla žrěnjoletna w hoscenzu „K markhrabje" w Budyschinje a też wós (Barlinski) sobotu 17. 3. dop. we 11 hodź.

Ssudniszy na pschešadźowanje.

sobotu 17. měrza 1928

w Jamje pola Wóspórka w hoscenzu dop. w 11 hodź. 3 wobleki a wschelake knihi,

w Biskopizach na sudnistwje dop. w 10 hodź. stoł a broduthurjow, klamarske pokładnja, stoł, plischowu stolaj, blidko k schiczu, panelska deska, blidko sa pisanski stroj, wobrasaj, pišanske blido, sofa, lodowy kamor, žonjacy cžapnik, hlěbornej jšbžnej lězy, hlěborna kofejowa lěza, hlěborny bórcžk, małej rubaj, turkowski rub, frak z lazom, cžorny wobleк;

w Hródku na Wojerowskej drózy cžo. 9 pop. w 2 hodź.: Koło, motorske koło, elektromotor, prožnyci, hobenta, bertiko, auto, lěpjanski stoł, klamarske wuhotowanje, sofa, stoł, 20 mužazych khabatow, 10 wołmjanych, 6 šuknjow, khomanje, kravaty, žonjaze tłobuki, rukajcy, wschědne tholowy, pjerjo, žožowe poczežmjenja, wupjerki, mužaze a žonjaze schaty, zigary, napitki, klamarske twory a wschelake druhe wězki.

Wossjewjenje.

Konkurs nad samoženjom pschekupza Jana Juliusa Wiernota w Budyschinje je sud zakhnył. Se zbytknej majmi njebychu so wudawki konkursa zaplaćyle.

Sa Schołeźiz khěžu w Hornjej Kinje pschi Nowosalskej drózy su 11000 hriwnow žadźili. Schtóž chce wjazo dać, njech hač do wutory 20. 3. jo pola Kobanje w Budyschinje, Kaublerowa haša 6 samolwi.

Skrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki djensa dop. ¾11 hodźin: Zyle měrne wiki pschi dotalnych płaćizjnach.
Dopołdnja ¾12 hodźin: Kaž psched hodźinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	15. 3.	14. 3.		15. 3.	14. 3.
Pšeca	240-248	245-248	buny	23-24,00	21-22,50
rožka	251-258	251-258	woka	21-23,50	21-22,00
nal. ječmjeń	221-230	221-230	módre łupiny	14-14,75	14-14,75
naz. ječmjeń	—	—	žołte łupiny	15-16,00	15-16,00
wows	230-238	230-238	zeradella	—	—
kukurica	231-233	231-233	rapa. wosušk	19,60	19,60
pšeńć muka	31-35,00	31-35,85	lany wosušk	24,30	23,90
rżana muka	34-35,75	34-35,75	pocn. melasa	—	—
pš. wotruby	16,25	16,25	bérnj. kruški	24-26,00	24-26,00
rżane „	16,25	16,25	syno, 50 kg	2,40-2,70	2,40-2,70
lane symjo	—	—	rżana atoma	0,85-1,15	0,85-1,15
rapa	—	—	pšeńć. „	0,80-1,00	0,80-1,00
hróch	34-36,00	34-36,00	wowsna „	0,70-0,85	0,70-0,85
pjeluški	23-24,00	23-24,00	ječa „	0,70-0,85	0,70-0,85

Płaćizny ręcznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

15. měrca.

1 wół, 7 byk., 9 kruw. a jałojc., 835 ćelat, 10 wowc. 747 swinj.

Płaćizny za

ćelata: 1. 82—88, 2. 72—79, 3. 60—70;
swinje: (přez 300 pt.) 53—54, 2. (240—300) 53 — 54
3. (200—240) 51—53. 4. (160—200) 50—51
Rancy 48—58.

Tež dejšcź ma žo kola w prawom cžasu, ſchtož tež wšo jona a tajama wožeba najſkerje pſchewjedže.

Kak ſpośnajemy kosu jako dobru dójku.

Dobra bójka ma mjehke a prużne wumje, kotreż je ſe njehkimi kośmiczkami porośćene. Wudejene wiży ſwjadle a pſched dejenjom widźimy na nim jednotliwe krejne żily a mlócżnu żilu. Wulke wumje njeje wſchędnje ſe ſnamjenjom dobreje dejnoſcże. To ſe druhdy ſ pſchicżinu ſtłuczenjenja mlótowych zaſłow a wſchelakich druhich thoroſczow. Dobra bójka ma ſtrjła po zhłym cżele jenu mjehku kożu. Jejne kożmy żu hładke a ſwjećżate.

Njedawajcże żyre běrny a rěpu żubrożnym koblam.

W hoſpodarſtwoje żmy bižo wjazy raſow wobkedžbowali, ſo po dawanju żyrych běrnow a rěpy koblam, żu wot prěnjeho dnja żem khětro ſłabe, njemóża wjazy dnjow ani ſtarnyć, khromja a cżaſto żu tež hewak hiſchcże khore a ſe cżeżka bórzy wotkhorja. Tež na koblach ſamych móżemy druhdy ſamżne ſcżěhnki wobkedžbować. Wina teži we tom, ſo běrny a rěpa mało wapna wopſchijeju. Cżaſto móże nam tajka kobla ſamo pomjetać. Warimy-li tute pizy a pſchidamy-li k tomu nješchto pizneho wapna, dha żnadź ſchkodże tróchu wotpomhamy. To pak měli hiſchcże ſami wuſpytać. My njemóżemy nicżo ſaručić. Tohodla je lepje, kdyż żubożnym koblam tajke pizy njedawamy. Strowe żyno, wowżna żłoma a żykanje ſ wowżom je najkhmańſche.

Konjom móżemy tež kukurizu dawać.

Nałčto mnohi hoſpodaŕ ſwjećżi, ſo je w ſymje khětro do wotwża pomazał. Tohodla chże dotalne pizowanje wobmjeſować. S pſchepytowanjom żu ſwjećżili, ſo móżemy město wowża kukurizu (Mais) konjom dawać. W kukurizy je nimale ſamżny wobſah bělkowin a tuku. Kukurizu żo jenoż ſ wobżahom ſchkrobu wot wowża rożeſnata. Dokelż je w kukurizy wjazy tuku, dha placži wobżehje ſa żylnjazu pizu. Konjom móżemy ¾ żyrjanja ſ kukurizu narunać. Je-li żo tóń na kukurizu ſtwućżił, móżemy jemu wożehje w ſymje 2½ kg. kukurizy město 3 kg. wowża dawać. Radžimy pizowanje kukurizy k wječżornemu żyrjanju, dokelż tóń k poźiwanju kukurizy dleſchu khwilu trjeba. Każ żu wſchelaczy hoſpodarjo ſwjećżili, je najlepje, kdyż kukurizu 24 hodźin pſched pizowanjom namoczinu. Ke kóżdennu pizowanju potom horſtku pizneho wapna pſchidamy. Njemóżemy-li nětkajkeje winy dla kukurizu namoczić, dha konja najprjedy napoſimy. Jenoż ſtarym konjom dawamy dróbnje roſchkótowanu kukurizu. Druhim konjom dawamy jenoż ſwaha roſmjeſcżenu.

Żyke pizowanje mamy tak roſdźělić, ſo najwjetſche żyrjanje na nóz damy. W nozu tóń pizu w měrje ſpjcżeżyruje. Pſchenicż mamy ſe ſtajneho pizowanja ſ wowżom ke kukurizy zyle pomału. Pſchidawamy najprjedy zyle mało a pomału wjazy a wjazy. To ma żo na 2—4 njedźele cżahnyć. Cżerſtwa kukurizu cżaſto po namoczenju wokiżnje. Tajku wěſo njeżměmy konjom dawać.

Konje żo bórzy na kukurizu ſwućża, kotraż jim nimo měry howi. Kukurizu móżemy tež lutu do żykanja mješchcż. Potom pak pſchidamy maſku abo dwaj puntaj pſchenicżnych wotrubow na dżeń, wożebje tehdom, dawamy rojele żucheje pizy. Żitnych wotrubow pak konjom njedawamy, dokelż drje tóń po nich tołſtnje, ale ſo rady pocži a njepſchiběra na mozach. Tež dołtanje po nich cżerjetwowy a żoldkowy kamjeń. Wſchelaczy wjerdża, ſo żo konje po kukurizy pocża a żu żłabe a lěnje. Tola ſa małych hoſpodarjow je pizowanje ſ kukurizu witana wěz. Konje żu po njej łotſche hacż po wotwżu.

Mładżarożo konjom jenoż kukurizu dawaja a wěmy kajke wohnime a cżiſte konje maju.

Nimo toho móżemy konjom běrnjcże truhańcżki dawać a mamy-li hiſchcże morchej, dha móżemy ſamo hacż na 60 puntow na dżeń dawać. Tak móżemy żebi na wſchelake waſchnje pomhać, njedołaha-li nam wotwż.

Pcołarſtwo.

Kóżdy hoſpodaŕ ma ſnajmjeńſcha njedźelu popołdnju żwobodny cżaż. Wſchón żwój próſdny cżaż porjadny hoſpodaŕ mało w korcżmje pſchecżini. Doma żo jemu ſamomu ſtyſka, a tuż żebi pyta nekajku ſabawu. S tajkej rjanej a pſchihódnej ſabawu je pcżołarſtwo.

Pcżołarcżej móże kóżdy, jenoż ſo ma prjedy hacż to ſapoczinje, trochu pcżołarſkeje ſpźětanoſcże abo wědomoſcże. Dale ma prawy pcżołaŕ měcż doſcż wutrajnoſcże, ſtajneje powahi, luboſcż k cżelnemu a duchewnemu dźěłu a luboſcż k pſchirodźe. Schtóż tak nekaŕ trochu Bożu pſchirodu wobkedžbuje, ſpóſnaje, ſo w Bożej ſtwórbje nicżo ſhytkne njeje ani najmjeńſcha waczka, ani najmjeńſchi pſchekażaŋc, ani pcżołka. Pcżołka ma w hoſpodarſtwe wulki wuſnam. Pcżołki nam naſche hoſpodarſke roſtliny woplódża. Wſchě roſtliny maju dwoje kwěty, mużſke a żońſke kcżenja. Pcżołki pſchenjeſu je ſwojimi khcżidleſchkami wopłodźowazy próſchk ſ mużſkich kcżeni na żońſke kcżenja. Tak żu kcżenja wopłodnjene, bjes cżeżkej bychmy płodow njemeli. Hoſpodaŕ ma żo potajkim pcżołkam dźakować, ſo ma na ſwojich polach a ſahrodach ſhmjenja a płody. Tak měli żo mnohi naſchi hoſpodarjo pcżołarſtwu wěnować. Hdyż bychu woni k pcżołarſtwu łóſcht a luboſcż njeměli, ſchtó moht hiſchcże měcż. Naſchi prjedowniazy żu wjele bóle pcżołarili. Kóżde lěto njeje wěſo ſe żohnowanjom ſa pcżołarja, jako pożlednje a pſchedpożlednje. W tajkich lětach dyrbi hoſpodaŕ na pcżoły doptacżeć a jim w ſymje żokor dawać, ſo bychu hłodu njeſwumrěke. Sa to pak żo jemu to w pſchichodnych lětach ſafo bohacże ſaruna.

S pcżołarſtwom mamy pódla rjaneho wunoſchka cżaſto doſcż radoſcże, doſcż lubeje a njewinowateje ſabawy a powuczenja. Schtóż je żo jónu na pcżołarſtwo ſtwućżił, tón ſ cżeżka hacż do ſmjerćże wot teho popuſchcżi.

Prašenja a wotmołwjenja.

P r a ſ c h e n j e: Mam pjeć dnjow ſtare cżelo, kotreż jara ſpjéchnje dycha, żo pocži a ma wobe nożowej dźěrje khětro roſbuteż. Hewak je ſłoczo ſtrowe. Schto mam pſchecżiwo tomu cżinić?

W o t m o ł w a: Dowjedźcże cżelo do derje wětrowaneje hródże a dajcże jemu żwobodnje wokolo běhać. Tež móżeże jemu parjene lane żymjo na nóż wjaſacż, kotreż pranje ſtajnje na trjeno roſſchcżinicże. Sšnadź je żo we hornim dźělu noża wjele łlinow nahromadźiło.

P r a ſ c h e n j e: W naſchej ſahrodźe je żo loni wjeſe pleczateje trawy a kopſchiwow ſanjerodźiło. Hacżrujeż żmy żyli a kopali, njemóżachmy je hacż dotal ſnicżić. Schto ram wy k tomu radźiceże?

W o t m o ł w a: Wam nicżo druhe njeſbywa hacż dalſche kopanje a to hnydom ſahe nałěto tak bórzy hacż prěnje je ſenje łukaju. Kopanje we běhu lěża wjele raſow wopjetujcże. Ssu-li kopſchiwy błiſko pſchi ploczeże, móżeceże tam krěn wożadźeć. Tón wſchě kopſchiwy jaceżeri.

P r a ſ c h e n j e: Sšym we ſwojej ſahrodźe, hdżeż je grěſnja pjeſtſchcż, wóſom lět poſpodhi na ſamżny kruch poły běrny ſadżał. Schtyri lěta mi běrny derje njeſpechu, tola w pjatym lěcże żo wunoſchk hładaży ſmjeńſchi. Lětha mějach jara hubjene běrny. Někotre běrny bozyła njeſeſłabjachu. Na bródźnym hnoju njepobrachowatſche, dokelż żym jim tola doſcż hnoji.

W o t m o ł w a: S hłownej winu waſcheho hubjeneho wuſpěcha je bródźny hnój. Chcżeceże-li lepſchi wunoſchk, dyrbicże na kóżdy pad pódu pſcheměnić. Tež pſcheměńcże jónu drużinu a kupcże żebi ſ druheje wokolinu żymjo. Lětſa je waſchim běrnam mokrota wadżita. Naſtymu wam radźimy, ſo byſchcże pódu powapnili. Na kóżny metr roſmjetajcże na cżeżku pódu 125 g. kuſatoho wapna (Aetskalk)), na łóhku pódu 250 g. wuhliczinateho wapna (Kohlenſauren Kalk.)

Cżisło 11 Budyšin, 16. měrca 1928. Lětnik 35

Mandarinska kačka.

(S wobrazom.)

Mandarinſka kaczka żłuſcha do dróbnych ſkoczatkow a maja ju rady jako debjenku mjes pjerinu. Jeje domiſna je Japanſka, połnożna Chinſka a krajiny wokolo rěki Amur. Tam żo ſ njej niż pſche porědko jako dżiwjej ſetkujemy. We Chineſkej dżerża ju w derje ſarowanych pjerinſnarſtwach. W Europe wobladamy ju we wyſchich ſwěrjenżach abo zoologiſkich ſahrodach. Hłowa kaczora je dżiwnje wupyſchena. Pjerja ſadnjeje hłowy padaja w żylnym cżeżu do tyła.

Mandarinska kačka.

Pjera kaczora żu jara pižane a runaja żo kóżdy cżaż piżanoſcżi a pyſchnoſcżi pjerja bażantowego thapona. Pjerje hornjeje hłowy a na tym wiżaty cjecż żu cżemnoſelene na cżemnoczerwjeno-módre pſchekhadżaje. Pjerjatka w mjeſnowcżu żu na żołcż běle. Każ khornaŕ brunoczerwjene pjerja ſchiju wobdawaja. Pod bradu pſchekhadżeja hacż dele na wutrobno na puurno ſiſalkżoto żo ſybolo. Hornje wutrobno debitej na woběmaj bokomaj běloczornej zmuſy. Cżeło je na woběmaj bokomaj bruno-żołte. Pod brjuchom je pjerje cżiſto běle. Khribjet je pranjobrunu. Pjerjo na ramjenjach je nacżerwjenbrune a ſ cżornej a běłej ſmuhu wobrubjene. Pyſk je jaſnoczerwjeny, ale jenoż tak dołho każ żo tacżor w pyſche ſwojeho piżaneho pjerja hordźi. Kaczka je nějchto mjeńſcha kaczora. Cżeczik na hłowje je mały. Pjerjo je jednoriſche a nima pyſchnoſcże pjerja kaczora. Wone pſchekhadża na brunoſchére a na ſelen. Pjerjo kaczora je najpyſchniſche wo cżaż ſymy. Po nałětnim linaniu, pſches lěcżo je jeho pjerjo jednoriſche a w barbi żo lědma wot teho kaczki roſeſnawa.

Mandarinſke kaczki łahnu w próſdnych ſchtomach. Sšwoje gnězża wutkadu rjenje ſ mójchkom. Kaczka ſnjeże 8—12 bóle kilowanych běłych jejkow. Jene nětkóże 50—55 grm. waži. Po 28—30 dnjach njeże wot kónza měrza hacż do neje. Mandarinſka kaczka żiwi żo je wſchelakimi żornjatkami, cżerwikami, waczkami, hużańczkami, ſelemi a pſchekaſanjami. Najradſcho żeru pizu bażantam podawanu. Schtóż druheho ſelenego nima, njech ſim dróbno roſtkratu żołotej podawa. Selene najradſcho ſ wodu loja, tohodla mjetaj je do wodu. Hdyż cżerwikow a pſchekaſanjow nimaſch, podawaj jim mrowjaze jejka. Wſchcha pizа ma żo jim do wodu cżiżnjena podawacż. Mandarinſka kaczka njeje żane wulki twižitk dawaze łkocżatko. Ju płahaja jenoż ke ſwojemu wjeſelu. Nowenſke a Pekingſke kaczki żu, żo wě, wjele wužitniſcha pjerjna.

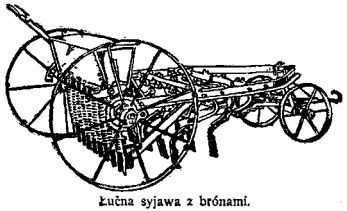
Łučna syjawa z brónami.

(S wobrazom.)

Każ hižo mjeno nam powě, jedna żo tu wo dźiwaj we jenom graſeże ſjednoczenaj ſtrojeſ. Tón dżeńżniſchi dżeń w hajenju łučniſchczow a paſtwiſchczow nałožuja. Sjednoczuja żyjawu ſ brónjemi. S żeje pomogu dyrbi żo płahowanje ſelenego ſpěchowacż. Naſhonjenje twucżi, ſo naſche łuki a paſtwiſchcża hiſchcże dawno to njepſchinjeżu, ſchtož móhłe ſ wužitkom dawacż, hdyż hychmy je prawje wothładali. Dornożta póda hiſchcże pſchejara drěma a potom na naſchich łukach a paſtwiſchczach pſcherołele njewuſchneje trawy a niczo hódnych ſelow roſcże. Dyrbimy żebi je runje tak hładacż, każ żwojm volu.

Najprjedy je nuſno, ſo je hódnje połnożimy ſ hnojemi, roſcżenju ſelenego howżażymi. Tola je-li ma jemu hnojenje howicż, potrěba dorn powětra měć, żmy tomu pſchejſchli, łuki a paſtwiſchcża wótżicż. Sšnjawa ſ brónami najprjedy wótżi, dorn roſdrapa a roſtorha. Sa brónami běži hnydom żyjawa, wužywa żmjeſchka wužitnych trawicżkow a ſelow, wo-

Kobje nog na kuzi zabalyh abo tyxla na nyej hiscege nje-wyczejnyh. Tak samoczesh i jemczitim pschczesbenjom tutku abo pajtwoischczo porjeczisz. Njetrzebaich je potaji-hatke podworacz, pschertoczisz a jnowa wobjczeg. S tym wschak by wjele drozschcza jet a prenje kto czuschwje mjenje

Łucna syjawa z brónami.

żyna a wotatwoj znak. Na podworane kuki dyrbitch naj-prjedy wowyß wobjczeß, potom bernu wobadßecz a w tjeczim lecze hakle jako i najwuzitnischimi travami a selami wob-życzeß. Ssu-li kuki jara sanjerdożene, potom wschak je je-nog dokkadnje porjedßisch, so je podworacych a jnowa wob-żyjesch. Konjaza kura je tez tu rjedlischa. maliczsotnych porjedżowanjow.

Ničenje njerodże z chemiskimi srědkami.

Bychmy-li swyschenju naschcho rataistwa dosecz kedz-bliwosce mjenowali, njebychmy zyle wesce trjebali telko zyrohy i wutraja k nam dowożowacz. Bychmy nasch lud nimale zami sejiwili. Tak pak wjele milijonow kozdolet-nje do wutraja sa zyrobu swojeho, schtoz by herwak doma w tutraju swostało.

S dobrym pravoom możemy prajicz, so bychmy hischcze i naschcje pody wjele wjazy wudobyczi mohli hacz dotal. To dożpjezmy i dobrym zynjenjom a pschikupnymi hnojem mi. Wjeso so nam i zentnarom pschikupneho hnoja wu-dawki swojscha. To pak so nam do westeje merzy sajco sarna. Wjeso możemy jenoz hacz do westeje merzy wunoschk i pomozu pschikupneho hnoja swojschicz. Sakoń swyschenja wunoschka i pody prajt: „Czisty wunoschk njesłuscha stajnje i wudawkami.“ To rjeka, rosmjetamy-li na westy truch po-la 2 zentnarjej westeho hnoja, dha słuzi nam czisty wu-noschk, kotryż smy i tym dożpeli, dżemy prajicz na 12 zent-narjow sorna a 5 zentnarjow zlomy. Nechcho by zebi nets-ko myßlił, so k letu 2 zentnarjej tamneho hnoja pschida a smeje 24 zentnarjow sorna a 10 zentnarjow zlomy. S tym pak by so sjebak. By najwjazy wokoło 17—18 zentnarjow sorna a 8 zentnarjow zlomy dontoj khowak. A tak by to i tozdym dalschim pschidawanjom czisty wunoschk wotebje-rat hacz so nam stonczinje wjazy wudawki sa hnoje tryli njebnychi. Sredkom, i pomozu kotrychz możemy nasche wu-noschki na polach swojschicz, je jara wjele. Dyrbimy je je-nog prawje rosumicz. Chzemy jenoz najwazinische tudy njenowacz. Jedyn i najwazinischi srědkom je niczenje njerodże. Do najhórscheje njerodże zobu kłusicha wobnisch-czo a polny zonop (Ackerfenf). Tutej dwe njerodzi so nam nekotre leta tak na polu rosmnożitej, so polo wupada jako by było i repikom wobżyte.

Wobej njerodzi stej żej nimale runej. Mnozy maja tez polny zonop sa wobnischczo. Stej dże wobej roztlinje blizko pschiwuinej. Sskuschatej do kichizokczejatych roztlin-now. Możemy pak wobe roztlinje dosecz lohko rospoznacz, je-li truchu blize pohladamy. Wobnischczo ma kulkate truk-ti. Kożdy stawczk je wożebje a tama so, hdyż dostawi. Zonop ma tez truki, kotrez pak so putnu, hdyż dostawja a zynjo wupada.

Mimo toho możemy wobe roztlinje hodcege po barbje rospoznacz. Zonopowe kesenja su zitronoweje barby. Wobnischczo pak ma bóle na modro zołte-zitkate kesenja. Nalchi hospodarjo nimaju radu zanu i wobeju njerodżow mjes płodami, dokelż so i nimaj jara polo janjerdożi a i czejka tak borzy muczisczi. Tez w sjmje ju hubjenje wurjedżimy a póda so po njej jara wutreba. Wobe njerodżi stej jara krutej a tak lohko njesahinjetej.

Ssymjo wobeju njerodżow dostawi i prawidła pscheb żnjemi abo runje i płahowagej roztlinu. Wupadane żynjo hnydom sako jesikhadża, tak borzy hacz smy pschichodne ży-mjo wotżyli a móże jara najchim płodam wadżicz. Wone leżi druhdy na 20 let w pódże, bjes toho, so by żiwoju słha-dżaju móz sjubiko. Tak potom pschi kożdej pschilejrotjej jesikhadża.

Je nadpadne, so , hdżej wobnischczo rosczje, njeje żonop, a hdżej je druha, neje prenja roztlina, jako by jena dru-hu wuhibowała. Wschudże a wschędnje dże tónle pad njeje ale swjetscha. Pischcze njejżu dopokasali, tola pak twjerdża, so to i wapnjenjom pody hromadże switżuje. Wobnischczo so radu w pódże na wapnu khudej sahnejdżuje. Żonop pak sako pódu, kotrejż twjetschina je na wapnu dosecz bo-hata, lubuje. Srudne pak je, so żo wobe tutej njerodżi we dosecz derje wobdżełanej pódże radu wupjeratej. Tohodła pak żo njejmemny nabojecz a pódu dale wjazy tak derje nje-wobdżełacz. Mamy drje dosecz srědkow, i kotrymiż możem-my sesthadżanu njerodż sniczicz. Wobnischczo możemy je pschiberazym wobdżełanom pódy sniczicz. Schtóż dże wopraudże na żrowjim polu njerodż sniczicz, njejmé żenje dopuschczicz, so by njerodżowe żynjo dołho w pódże drémało. Ne, dyrbi żo runje wo to staracz, so by żynjo tak borzy hacz możno jesikhadżało. Herwak żo jeje żenje njerwizwo-bodżimy. Sesthadżane młode rotlinki możemy potom borzy sniczicz. Cżim drjedy budżemy żynjo njerodże ke skha-dżenju donuczicz, cżim prjedy budu nasche pola tez wupłete.

Hacz dotal smy i brónami, kultiwatorom a podobnymi plejakami nasche pola rjedżili. W nowischim czażu pak je wschelakimi rospuschczelinami wobnischczo a żonopej na polach niczа. Dobry srědk je selena słaliza (Vitriol).

Tutu rospuschczelinu dyrbimy żebi i czażom pschihotowacz. So by żo pravoa słaliza derje rospuschczała, żynjne-my ju 1—2 dny do sjmneje wody. Tehodła rospuschczimy ju w czopjej wodże. W słalizy njesmé bycz wjazy hacz 0,07 —0,70 proz. żwobodneje kißalimy. Je-li wjazy, wa-dżi. Kupujemy-li słaliza, hladajmy, so bychmy czerstwu słaliza dostali. Stara je trochu na brune pocżehnjena a potom tak njejfutkuje. Hdyż kupujemy, kupujemy wjazy nadobo a po mózinoscji w żymje, dokelż je tuniicha. Skalizu thowajmy na żuchim mesinje a w blachowej tyny, so by powetr pschistup njemeł. Herwak mozy słubi.

Wożebje pak napominamy, so njebychu czi bolaze ruzy mě-li, kotrejż i njej dżekaju. Je dla żwojeje jedsotnosce straschna, wożebje ja wotewrjene rany a sajedojczenje kre-wje je mózne. Snajmjenscha pak żebi ruzy derje żarwobali-my. Budżemy wschędnje w starej drasce, dokelż słaliza drastu żerje.

K pschihotowanju rospuschczelinu trjebamy nekajku dóń-zu, żud abo podobne. Ssudobzo naljemy nimale hacz do-kromj i wodu. Selenu słaliju pak w czerstim meschku do wody podmurimy, abo żmy-li ju hižo prjedy we wodze ros-puschczili, ju do wody nalijemy. Chzemy-li 15 proz. żylnu rospuschczelinu nakożowacz, rospuschczimy do 100 litrow wody 15 kilogramow abo 30 puntow. Je-li tuta nje-rodż siarscha, bjerjemy wo nescho wjazy, żnadż nakoło 20 proz. Na 1 ha. trjebamy wokoło 600 litrow rospuschczelinu. K tomu trjebamy 90—120 kg. seleneje słaliju (Vitriol). Je-li żonop hischcze mlody, bożaha 400—500 na ha. K wobnischczej dyrbimy pak wesmu meru rospuschczelinu dżer-żecz, snajmjenscha 600 litrow na ha.

Krjepicz mamy pomalku a stajnje. Herwak njebychmy i twarchom spokojom byli. Ke krjepenju mamy tez hižo wschelake żukamy. So by rospuschczelina truchu dżeże na rostlinje hwotaka, pschidawacze do rospuschczilny 1—1½ proz. mjechcheho mydła (Schmierseife). Mydło prawoje derje rosmeschczejcze.

Wuspeki sależi na tom, kak stajnje żmy rospuschczelinu krjepili (bespritzt). Tajta żykawka njedy je jednora ale kruta. Sskawki su ruczne a jedżaze. Ruczne hodża żo derje ja małych hospodarjow. Buram pak radżimy jedżazu. Dżeło njech spuschczomna a sadżełana wożoba pscherojedże. Sskawku po dżele sażo derje warjedżimy a na dobre a pschihódne mesino sthowamy.

Sspikawku najprjedy i czistej wodu wuprubujemy. Je-li nam nescho sbyko, możemy to do juchoweje jamy linyecz. S tym hnojnizu konserwujemy. S tutej rospuschczelinu mo-żemy tez wschu njerodż a pschekasanzu (Ungeziefer u. Jn-sekten) na żadowych schtomach niczicz.

Se żykanjom sapoczinjeny borzy a njeczakamy tak dołho doniż wobnischczo hižo njetczeże. Bychmy i tym westo kże-nje sniczili a i tym żynjo. Tola wobnischczo pak by hižo wjele płahowanym roztlinam żwadżiko. Najlepschi czaż ja krepjenje je, hdyż ma wobnischczo wokoło 3 łopjeschka. Ssmy-li prenje wobnischczo sniczili, sesthadża nam druha generazija a tak mamy ja 4 dny sako krjepicz.

Najkhmanischo je, hdyż krjepimy wot dopołdnja 10 hodż. hacz do popołdnja 5 hodż. Deschczuje-li, njejmemny krjepi-pirez, tez nij pschi wetru abo jeli symu. Je-li nam po krje-pjenju żnadż ja dwe hodżinje deschczowało, dyrbimy jnowa krjepicz. Wobnischczo możemy i 20 proz. rospuschczelinu krjepicz a to dwójaj sażobu. Selena słalija tez hischcze dru-hu njerodż sniczi abo snajmjenscha wobschkodżi.

Druhdy tez i krjepjenjom naschim plahowanym rost-linam poschkodżimy. To pytnjemy na schérych kónczach. Tola schkody njejżu tak wulke. Najczeżiwischi je jecz-mjeń. Tohodła bérzemy k jeczmjenjej jenoż 18 proz. żylnu rospuschczelinu.

Mamy-li w nalétnich żywach dżeczel, dha njetrjebamy żo bojecz, so by jemu żnadż krjepjenje i tajkimi srědkami żwadżiko. Dżeczel żo nam sa to poddżicho, czim bóle wu-wije. Nimo toho móże żo lepje rospuschczelinu, dokelż je-mu njerodż tomu njerowohara. Tez k lenej krjepjenje nje-wadżi. Tola rępu, bérny, woku, lupinu, żoltu a bélu i tym théżto wobschkodżimy. Wone żo nam tak derje njerwuwija. Trochu krucżischej stej hrócha a módra lupina.

W naschim czażu pózinu hischcze i pschikupnymi hnoje-mi njerodż niczicz a to i czistim lodżitom (Chilisalpeter) wapnodużkom a i drobnje rosmeltym kajnitom. To je wjele pschihódnische hacz je rospuschczelinu seleneje słaliju. S kajnitom możemy niczicz, tak bórzy hacz ma wobnischczo 3. — 5. łopjeschko a to rano doniż je hischcze roża. K tu-tomu samerej dżenża zyle wożebity kajnit pschihotuja. Na 1 ha. trjebamy 130 kg. kajnitu. S kajnitom wobnischczo dozyła sniczimy a k tomu mamy jenoż małe wudawki a wulki dobnyt. S kajnitom i dobom jesikhowajej roztlinje pohnożimy. Tez wożity a kotrjanz żo i kajnitom khétro inicza. Na żamżne wsschmje możemy nekotre druzimy nje-rodże je 40 proz. drażlowej żelowej rospuschczelinu sniczicz.

Chzemy-li njerodż i pschikupnymi hnojemi niczicz, ma żo to w prawym czażu a zyle po pschedpismje stacz. Jenoż tehdom je wusjeschne.

Dale mamy wschelake plejaki k niczenju njerodże. Te nam potom dalschemu niczenju njerodże sluża, njeje-li żo nam poradżilo, njerodż w prawym czażu sniczicz. Wjeso mamy njerodż prjedy niczicz, prjedy hacz je nam dostawika. Dostawi-li, potom nam niczo wjazy njepomha. Niewo-barajesce pak żenje khudym ludżom wasche pola pléz. Wone mózа wschelaku njerodż jako pizu ja żmój słot wuzicz. Nimo toho wam pola darmo wupléja. Wjeso ma żo pschi tom sa tym hladacz, so by żo schkoda njenaczinila. Tajtej żonje, kotruż byschcze lepili, so ma mjes wóstami żitne a pschenczne smrjelja, mohli pléze sakajacz.

Kajfi pléjak abo wobkopowak żebi kożdy kupi, to sależi na hospodarju żamym. Najjednorischi a jara schwarmy'je ruczny pléjak. S ruczným pléjakom wam wobrotny dżela-czeż telko wupléje, każ żynk i koju pobjecze. Wjeso dyrbi żo i pléjakom dosecz spschinje jedżicz. Jedżimy-li pomaltu, dha wjele njerodże wosjanje. Pléjaki maja wschelake for-maty. Jene storkamy, druhe czehnjemy atd.

Pléjaki trjebamy wobeje k niczenju wobnischczа a dji-wjeho żonopa. Tola pak możemy tez druhu njerodż i ni-mi niczicz, wożebje kostrjanz, wósity, mak a podobne.

Cżasto mamy tak janjeschwarnjene polo, so njemożemy je i zyla wuplécz. Tehdom je najlépje, hdyż wschu hroma-dże pobjezemy a hnydom selene spizujemy. Herwak nam njerodż żita pscheroseje a potom mamy hischcze wjetschu schkodu.

Skotarstwo.

Hdyż hnój kidamy, mamy wschędnje dróbny nutska wo-stajicz. Wopaki cżinimy, hdyż hródż krucze wutschtrabamy. Njech wschędnje telko nutska wostanje, so by so pschichodny hnój sako sadrożdżił. Stary hnój wopschija hischcze wjele wuhlicznatele kißaliny (Kohlensäure). Ta potom hnydom nowy hnój pschekika a tak powetr i njeso tuczischczi. Tohodła nam hnój w hródży tak njehnije, i cżimż by żo wje-le dużżka sbubiko. Nakażliwimy, kotrez dużżk i hnoja wot-wjedu, trjebaju powetr a tón je wuhlicznata kißalina tu-czischczała. Tak je dżelo nakażliwinow w hnoju jara wob-mjesowane a dużżk so tak w hnoju sathowa. Tak możemy na zyle jednore wasschnje wjele dużżka w hnoju sdżerjecz. S pschepytanjom pschirodopytnika Laudżtadta je żo swe-czisko, so na tele wasschnje wjazy dużżka w hnoju sdżerzi-my hacz je wschelakimi chemiskimi srědkami. Najjednor-nische a najpschihódnische wostanje tez tudy jako wschudże najkhmanische.

Cżischczenje, je-li żo derje pschewjedże, żwojchi dojnosez żamo two 7 proz. porno tym, kotrez njeczischczimy. Krutvy dyrbimy wschędnje je schczétka cżischczicz. Wjeso njeżmemny bolaze mětina, hlowu a wumjo je schrofu cżischczicz. S tym hnydom je jenoż fescherili. Hospodar, kotryż czeledżi słót cżischczicz dawa, njech porucżi, so bychu schrofu na thódnik wutklepowali, każ pola wojakow. Tak hnydom widzimy, kak swedomnicze je srenża abo bżowka krutvy cżischczała. Je-nje njeżmemny do płanja schrofy a schczétki wutklepowacz, dokelż je w njerjedi wschelaka njerodż a tak by żo słót tez sażo bo wschcho njerjada lehnyk. Nimo toho maju mnohe schczata sażo wschelake kożne thorosce a tak żo nam Lohko druhe sfocżo natuknje. Ssmy-li pola nekotrych sfocżatow nékajku kożnu thorosez abo njerodż swescżili, dyrbimy je najpożledniische cżischczicz.

Skażena żłoma jako żłanje wadżi.

Scżelemy-li skażenu żłomu, mamy żdobom w hródżnym powetrje milijony nakażliwinow a wschelakich pżeżnjownych hribikow. Tele nakażliwiny a hribiki wżo słotej a mloku wadża. Se schtrychami żo tute nakażliwiny do wumja czaż-nu a tak nastanu w nim wschelake sahorjenja. To żamo druhdy k saprahnjenju mloka dónże. Schamanje (Masti-ren) wumja w prawym czażu bischcze druhdy k najbórschemu sadżewa. Nimo toho żo tele nakażliwiny do mloka żama-mohu dostanu, mloko borzy żeżotnje a żo lohko skaży, też butra. Schtóż czasto na skażenje mloka a butry storzi, njech jumu prawje sa płanjom hlada. Tam wschcze hlowu winu namaka.

K hladanju kosow.

Kosy ma wschędnje jena a tażama wożoba pizowacz a wotkładacz. Pizuja-li wschelake wożoby kosy, dha nje-wémy hacz nam je wschędnje tak derje wotkładaju hacz hdyż je jena a tażama wożoba pizuje. Njewémy druhdy ani kajfu pizu je kosa prjedy dostaka. Kosa żo na jenu wożobu stwerzi, a hdyż żo piza sjajnje pschemêni, wadżi to pschi pożi-wanju. Borzy nam tóża tez mjenje beji. Je-li kożu wschc-lake wożoby pizuja, dha żo junu najé a pschichodny ras sażo njenajé. Tola niz jenoż na pizowanju żamom sależi

SERBSKE NOWINY

DŽENIK ZA SERBSKI LUD

«S. N.» płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžda čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěi Smolerjec knihićišćernja, zsp. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaći so za mały rjadk 20 groš. pj. Wobčežuje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy u w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. u u

Čisło (Nr.) 66 — Budyšin — sobotu, 17. měrca 1928 — Bautzen — Lětnik 87

Pruski sejm wo cyrkwjach a šulach.

W pruskim sejmje schwaleny w drugim a tśeśim cytanju zakoń wo wuměnjenju pśestawkow za duchownych a wo wuměnjenju pśestawkow za wučerjow. Pśi tom su wšykne frakcije, wuwześe komunistiske, pśihłosowali. Pśi tom su pśedtym wšykne pśedłožone pśeměnjowace a pśidatne naraźenja wótpokazane. Pśi wótpokazanju pśeměnjowacych a pśidatnych naraźenjow su komunistiske frakcije wótpokazanju pśizwolili, dokulaž su pśeměnjowace a pśidatne naraźenja pśedłožili, kótarež su pśedtym w komisiji wótpokazane. Pśi wótpokazanju pśeměnjowacych a pśidatnych naraźenjow su komunistiske frakcije wótpokazanju pśizwolili, dokulaž su pśeměnjowace a pśidatne naraźenja pśedłožili, kótarež su pśedtym w komisiji wótpokazane.

Pśi tom su wšykne frakcije, wuwześe komunistiske, pśihłosowali. Pśi tom su pśedtym wšykne pśedłožone pśeměnjowace a pśidatne naraźenja

Jowanowiczej potom wa Italskej rěčesche. Tónle kraj w powójnskim czasu rólu nehdyschnje Habsburgskeje monarchije hraje a pyta Južnoštowjansku wošamonóscicz. **Italska a Južnoštowjanska budżetej wěcznej pschećiwnizny.** Pschego pak dyrbi so wurunanje pytacz, ale nětkole su poměry sa rozwěcenje syte njepschihotowane. Južnoštowjanska je w njepschihodnym połoženju. Musolini tehodla stajnje s wótnu hrozy, a italske knježerstwowe rotwiny ledma samjelczeju, so dyrbi so „něschto njesminliwego" njes Italskej a Južnoštowjanskej stacz. Swjato-Gotthardska naležnosć je pokasała, so **Italska pschećiwnikow Južnoštowjanskeje wobronja.** Tež do mazedonskich attentatow je so Italska zapletka. Dźensnjiske połoženje k Italskej je so taikim hubjenscze dyli psched nětkrotnymi wěsazami. Wo sakhadźenju s južnoštowjanskej mjenschinu w Italskej njeznje so rjka rěczeć. Hačrunje su italski kral, Giolitti, Bonomi a Tittoni Južnoštowjanskej pschećelstwo zhubili, Italska pschećiwo Južnoštowjanskej dźeła. Jako pschikładaj njech so paklaj Italskej mjenujetaj. Nětkole je Italska w Londonje offizialnje pschećiwo tomu protestowała, so so Južnoštowjanske pożczonka pschijmowli. Wozinamjonje je tež połoženje w połodnischej Tirolskej, a Musolinowe hrożenje je „skutkami". Runje tak so w Italskej s Južnoštowjanami kakhadźa. Mała Awstrikja je so sbrohowlika, njedźiwajcy Musolinewoho hrimotanja protestowacz; južnoštowjanska diplomatija pak je so psched Italskej stonika a tódle zadanje dopjelnika. Wopak je, měnicz, so budże faszistiske knježerstwo wěcznje trwacz. Amerikanzo, kotrjž wjele pjenjes w Italskej sałożeja, su prajili, **so hospodarske a sozialne programy faszistowe psched swrěschenjom steja.** W italskej industriji polna krisa knježi. S thwilemi su tež hižo njeměry wudyrbite, a wojazy su dyrbjeli sbězki krewawnje potłocz. **Italsko-južnoštowjanske jednanja dyrbja so hižo dla pschedsstejazych wólbow w zyłej Europje wotstorczeć.** Dobudu-li demokratoju, potom snadź so faszismus wotschadże.

Schumenkowicz skótka na Jowanowiczowu rěcz wotmolwjejo praji, so italska politika njeje tak wohrożena ja Južnoštowjanstwu, kaž je so runje rozsoźło.

Jendźelski privatny kredit za Rusku.

„Evening Standard" powě, so je Union Cold Storage Company swólniwa, rusenu knježerstwu 10 miljonow hriwnow kredita pschijmowlicz. Prjedy teho dyrbi so kontrakt wo dowoźu ruskich mlokarnskich produktow podpisacz. Ruske knježerstwo budże kredity k rozwiczu mlokarstwa w Sibirskej a w Uralu wužicz.

Demonstracija w Solunju.

Beogradska „Politika" se Soluńja (Saloniki) powě, so je tam k wulkim kommunistiskim demonstrazijam doschło. Nětkole 500 kommunistow je so dopoldnja w kinematografu Artikonje sbarnatodźało a žadało, so by wyschnosć pschestała, dale kommunistow sajeć a je pschećiwo tomu protestowała, so jasaitsch na kupy wucerza. Cłah potom psched radnizu pschińdże a demonstrowaše. Hačrunje policija demonstrantam napschećiwo stupi, so nětkole 50 s nich poradzi, so do radnizy dobrjeć. Demonstrazija so popoldnju wojpjetowaše. Kommunistojo internazionalu spěwaja po měsce cłahchu. Słónczne jězdna policija cłah rozcyna. Nětkotrych kommunistiskich wjednikow su sajeli.

Spiećenca na Malće.

Na kupje Malće su so nětkeli jendźelscy offizjerojo bjezdźeli. Londonske admiralty wo tym pischu: Na thorhojnej łódź „Royal Oac", kotraž bě ja wotjězd do Gibraltara hotowa, **su kapitan a** nětkeli offizjerojo roskasowanemu admiralej poštuschnosć japowědźili. Jich su jako pucowarjow do Gibraltara wotwjesli a jich psched wójnkti sard staja. Thorhojna łódź so hnydom s druhimi offizjerami wobsadźi a k manevram wotjědże. W jendźelskim delnim kjemje je kjej sapóšany Bellaires žadał, so by so nadrobnischa powěsć wo wuprawdźitym podawku wosjewika. Admiralstwo pak je tódźu rosprawu wotpokasało. Tohodla maja so dotal rozschérjene powěsće wo wobchadu sjeczenjow a wo druhich podawkach we wójnskim łódźniwje i najwjetschej wobkladnjowscu pschijecz. Kommandowarjej admiralej su poruczili, so by hnydom rosprawu podał.

Druha powěsć praji, so je wo swadu mjes offizjerami jedna. Admiral Collard je so z kapitanom Devarom a kommandantom Danielom privatnych pschijatrow dla swadźik. Roskora je pjeza pschi rejwanskej łobalwje na Malće na najwupschijschi thodźenk junpika. Mješ tym so admiral Collard pschećeje na Malće pschebywa, staj so kapitan Devar a kommandant Daniel do Londona pschijeschłoj. Wschitzy tjo su dźeše dyli 25 lět w jendźelskim wójnskim łódźniwje jako offizjerojo słužili.

Powěsće wo njeměrach w Afghanistanje.

Afghanski kral Amanullah, kotryž w tu thwilu hischeze w Londonje pschebywa, je pjeza njedobre potwěrjenje wot doma dostał. Wón dyrbi so thwatazaj do Afghanistana wróczicz, **dokelž je so tam pjeza pschihatanstwo pschećiwo njemu wušłechtiło.** Amanullahowo swonkowny ministar je so w runej měrje na puć do hłowneho města Kabula nastajił.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobotu 17. nałětnika.

Herty (Gerśy).

Ze zběrki „Serbow 365 a 1".

† 1865 Jakub Bryl, serbski misionar a sobustaw rjada S. J., kiž běše so 26. 3. 1811 w Hrubjelčicach narodźił, hdźež mjeješe jeho nan źiwnosć. Po swojich studijach skutkowaše najprjedy w Radworju jako kaplan, w lěće 1846 zastupi do rjadu jezuitow. A najprjedy připokaza so do francowskej provincy. Hdyž běše francowsku rěc nawuknył, skutkowaše jako misionar w Algiru, hdźež je strašny čas móra přetrał, wšźdnje Boże służby wotměwajo a khorych hladajo. Skónčnje po 10 lětach čežkeho skutkowanja sam skhori. Po wotkhorjenju pósła so do Sewjerneje Ameriki jako duchowny a spowědnik do khorownjow, po wudyrjenju wulkeje wuswobodźenskeje wójny we Americy bu z wójnskim prědarjom wo wójsku unionistow. Skónčnje wróći so 1863, hdyž běchu so jeho mocy dospołnje přetrjebałe, do Europy. Tu witachu jeho z wulkej lubosću w Serbach. Zo by so wustrowił, pósłachu jeho na kubło pola Bratislawy, a hdyž běše so někak zbrahał, zaso do zastojńskeho dźeła do Khorwatskeje. Wot tam přińdźe na nikotry čas do Krupki, hdźež je hišće raz katolskim Serbam předował a jich spowědał, hdyž tam w septembrje ze procesijónom přińdźechu. Wot tam wotjědże do Tyrowa w Słowakskej, so by so dale lěkował. Tam pak je zemrěł, hdyž běše hišće serbski list do Hrubjelčic pisał.

† 1865 Jakub Bryl w Tyrawje.
1862 wulki spěwanski swjedźeń w Prazy.
† 1815 Pomhajbóh Khrystaub Fryco, farař při serbskej cyrkwi w Khočebuzu, spisaćel.
† 1918 kantor em. Jurij Zahrjeńk w Hrodźišću.
† 1856 Marja Smolerjowa rodź. Misnarjec, mać wótčinca J. Arnošta Smolerja we Łazu.

Spomjatkuj sebi přisłowo: Rjane wjedro na Hertu, lubi brózeń połniška.

Cople wětřiki
Duja z połodnja
A so deščiki
Lija wot njebja.

Copie słónčiśka
Swěći na pola
Z mocu roztaje
Hruzle zmjerznjene. Mato Kosyk.

*

Njedźela, 18. nałětnika.

Laetare — 4. njedźela pósta.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1".

1691 žadaja Łužiske stawy Budyšskeho archidiakona mištra Pawoła Praetorija (Sołtu) před sobu, zo by agendu za evangelske serbske wosady přełožił. Tutón Pawoł Sołta je hromadźe z Michałom Frencłom z Budyšec najpilniši nabožny spisowaćel swojeho časa był. Běše z předsydu kommisija za wudaće prěnich serbskich spěwańskich, wuda katechismy, scénje a psalmy w serbskej rěči. Nimo toho přełoži jendźelsku knihu, kotruž jemu jendźelski baron z Hales k tomu přepoda. Tutón jemu tež přełožk nadobnje zapłaći. — Pawoł Sołta běše so 1650 na farje w Njeswačidle jako syn fararja Daniela Sołty narodźił, je potom w Budyšinje a Wittenberku (Bělej Horje) studował. Po dokonjanych studijach je w Lubiju jako subdiakon, po smjerći swojeho nana w Njeswačidle jako farař, potom jako farař w Klukšu a skónčnje jako archidiakon w Budyšinje skutkował. To běše wjele přemjenjenja. Pawoł Sołta běše hibićiwy zdźěłany człowjek. Rozumješe jendźelsku rěc. A to běše za jeho čas něšto njewšědne! — W duchownem žiwjenju města Budyšina so wuznamjenjowaše. —

† 1890 biskop Franc Bernert w Drježdźanach, 79letny ze swojej ponižnosću z dobrym příkładom za katolskich a evangelskich Serbow.

† 1187 wójwoda Bogusław I. Pomorski, rozšěrješe křesćijanstwo.

1762 * w Zornosykach pola Bukec Jan Hawštink (Hasting), kiž wot 1786—1817 we Labradorje skutkowaše.

Spomjatkuj sebi přisłowo: Zeńtwa bohata — listo ma djabeła.

Laetare.

Dha wjesel so, o wutroba,
Twój hrěch je zapłaćeny,
Přez toho, kiž so morić da,
Sy z Bohom wujednany.
Twój Zbóžnik je wšo na so wzał;
Tuž njehrěš dale,
Bóh móže sudźić nahle.

Arnošt Helas.

*

Mysle k póstnemu času.

S popjelnej njedźelu wsahnuły do nuki khełuch cźerpjenja Knjeza a Zbóžnika, so bychmy z nim byli. Tajna móc dźerži wupłt a radosć, naš w putach. Cłowjeka žiwjenski běh na cźarje měra a pokoja. K wyschinam hańbaja žadosć sa druhim, kotreji so z domisny, sa kotruž njeje rodźene. Stamana leži na dni wutroby, w prósche semjske hubjeńcze a tola njemóžemy ju k njemocsi zatajicz. Tschewomny mjes k wyschinam zahańbym zbožom, kotrehož słota pschikrywa kroma naš so dótknje, nurimy so do zelnosće, kiž tupi nam wóczko, so roni s njeho krjejel po kriescu k semi. Knjez je cźerpił, — też my cźerpimy. Naše žiwjenje — też tschitny puć; często bjes błónza. Pschihotujmy so na dny, kiž pschidu, na dny najschérscheho cźerpjenja, ženi njesahdźelajmy, Bóh je znami. Słuchajmy žadosć, so bychmy potom wuskali Knjesej jutrowne dobyczerske aleluja.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 757, hygrometer 0 thermometer we dnju +4. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 758, hygrometer 0, thermometer we nozy —6. Wubłady na mało so pschemjenjuja

Herćine potajnstwo.

Roman.

27] (Pokračowanje.)

„Hortensija", rjekny knježna Celina, „daj so mi najprjedy knježnje s Mauprié sama woprascheć. . . . . „Herta," rěcześe potom s njeuje hrubym hłosom dale, „mějće dowěru ke mni a rěcźeje wotewrjenje: hdże jeże schła, hdyž jeże sajdźeny twójeń nasch dom wopuschćała?"

„Do Lachaladý", znapischeźiwi Herta niž, so by so njeschčerwjenjeła.

„Ach! . . . . A wy jeże tón zyły cźas tam pschebywała?" Młoda holćka thwiłku pschemyślowaschе, potom znapischeźiwi s krutym hłosom: „Ně knježna."

„Tak je prawje. . . . . Ludźo praja, so njejsće dozhła s města won pschischła . . . . Sčasa so rozumi, so minimy praiwa, so do waschich naležnoscow měschcecz, ale do wěsteho stopnja žmy tola sa waš samolwiejci. Sy sneje jenickeje pschijeźiny budu žebi dowolicz, so dale wupraschowacz. . . . . Mógjeże so wo nałożowanju swojeho cźasa wuprajicz a wujsamolwicz?"

Herćine wobliczo pschija wuraz sujespokojenja. Jej poczo žwitacz, do kajkeje wulsoće je salésta, a tola so njekomdźesche, wěsty, zajnu wotmołwu dacz.

„Ně", znapischeźiwi s tschepotazym hłosom, bohužel njemóžu na zanu jenicku podrobnosć wotmołwicz . . . . To je wérno, so žmy w B. . . . . wostała, prjedy hacz žmy so k wam wróczíła, tola naležnoscze, kiž su mje nacz do dźeńznischeho wróczo dźerżałe, njejsu moje, a je žmy hłubika njeležeczą. . . . . Proschu wo wodacze, knježnje, ale swoje hłubjenje dyrbju dźerżeć . . . . Tola ja wam so sarocźam, so nimam žebi niczo porokowacz."

Knježnje Hortensija posdychny a knježna Celina pokhmni cźoło.

„Cźim lepje ja waš," rjekny wona s krutym hłosom, „dyrbi waš zwědomjo njehrjeba, ale psched wocźomaj žwětła dnje to sczeźa doźaha a standa tu njedźiwajcy wscheho je."

„Standal!" jawoła Herta.

Knježna Celina, kiž stojeschе psched wobrasom mudrych a njemudrych knježnow, kiž su w tutom wokomiku wot słónza jasnje wobžmětleny, wupjerajcze swojej schérej wocźi krucze na wobliczo młodeje holćki, a jakostna a bojana knježna Beche cźinjeschе jasćicźki, jako by ł łohczom chcyła pschirunanje i evangelija rosjasnicz, abo jako by hana syła jena i dobjeczeritich, mudrych knježnow a jako by je starcho Epinalskeho wobrasowego listna wuschupiła.

„Skandal!" wospjetowaschе Herta zyke porażena . . . Wona tschepotasche na wschěch stawach a hłóz jej sapraji. Skandal! Tole jenicźke słowo bě jeje zyłu hordosć rospyrało, ale bě tak spschekłapjena, jeje tet kaj sadżerżenjem wot luteho rosburjenja, so njesamó ani słowa wuprajicz. Słónczne rosnisaja so jeje jasyk, a wocźi ke starej knježnje poschěhnywschi, rjekny: „Schto dha mi wumjetuja a schto ma žwět i tym cźinicz, schtoż je so stało?"

„Hacź i prawom abo njeprawom," znapischeźiwi knježna Celine, „daje žwět wo tom. Ludźo wschitko wědźa. Ssu słyschełi, so sneje . . . . stradżu w B. . . . . swostała a tu pschebywała; waš su lepili pschi tom, so sneje potajnje noworodźene dźěcźo na žwojimaj rukomaj wotnejeła. . . . Je to wérno?"

„To je wérno . . . . ale ja njerozumju. . . . . "

„Wy njerozumicze! Nó, wy sneje woprawdźe pékna. . . . Wasche wobsedźe . . . . haj žanu kokétne sadżerżenje je tchódźiwosći ludźi jenoż pschejara na waš słoźiko. . . . . Wy pominijeże so na potajnostne waschnje, potom jetkuju waš w nozy i dźěcźom na rukomaj, a wy njesapschijicze, so praja, tole dźěcźo słuschа Wam?"

„Mi!" jawoła Herta roschněwana.

Wona bě žnjerzej wobsedła a dyrbjeschе so wo blido sepjerać, so njeby padła. Jeje błyskotajej so wocźi khodźeschnji hladaschcej i knježnu Hortensiju ke knježnje Celinje, kotrejž na dwje to sczeźa doźaha a standa tu njedźiwajcy wscheho je."

„Standal!" jawoła Herta.

Knježna Celina, kiž stojeschе psched wobrasom mudrych a njemudrych knježnow, kiž su w tutom wokomiku wot słónza jasnje wobžmětleny, wupjerajcze swojej schérej wocźi krucze na wobliczo młodeje holćki, a jakostna a bojana knježna Beche cźinjeschе jasćicźki, jako by ł łohczom chcyła pschirunanje i evangelija rosjasnicz, abo jako by hana syła jena i dobjeczeritich, mudrych knježnow a jako by je starcho Epinalskeho wobrasowego listna wuschupiła.

„Skandal!" wospjetowaschе Herta zyke porażena . . . Wona tschepotasche na wschěch stawach a hłóz jej sapraji. Skandal! Tole jenicźke słowo bě jeje zyłu hordosć rospyrało, ale bě tak spschekłapjena, jeje tet kaj sadżerżenjem wot luteho rosburjenja, so njesamó ani słowa wuprajicz. Słónczne rosnisaja so jeje jasyk, a wocźi ke starej knježnje poschěhnywschi, rjekny: „Schto dha mi wumjetuja a schto ma žwět i tym cźinicz, schtoż je so stało?"

„Hacź i prawom abo njeprawom," znapischeźiwi knježna Celine, „daje žwět wo tom. Ludźo wschitko wědźa. Ssu słyschełi, so sneje . . . . stradżu w B. . . . . swostała a tu pschebywała; waš su lepili pschi tom, so sneje potajnje noworodźene dźěcźo na žwojimaj rukomaj wotnejeła. . . . Je to wérno?"

„To je wérno . . . . ale ja njerozumju. . . . . "

„Wy njerozumicze! Nó, wy sneje woprawdźe pékna. . . . Wasche wobsedźe . . . . haj žanu kokétne sadżerżenje je tchódźiwosći ludźi jenoż pschejara na waš słoźiko. . . . . Wy pominijeże so na potajnostne waschnje, potom jetkuju waš w nozy i dźěcźom na rukomaj, a wy njesapschijicze, so praja, tole dźěcźo słuschа Wam?"

„Mi!" jawoła Herta roschněwana.

Wona bě žnjerzej wobsedźena a dyrbjeschе so wo blido sepjerać, so njeby padła. Jeje błyskotajej so wocźi khodźeschnji hladaschcej i knježnu Hortensiju ke knježnje Celinje, kotrejž na dwje to sczeźa doźaha a standa tu njedźiwajcy wscheho je."

„Ale to je tola pschikładowanje", rjekny napośledku; „to njeje wérno! . . . . Wy to njewěricze, wy tola tajke njeschto dozhła wěricz njemóżeczе!"

W tutom wobkruczenju bě tajki k wutrobje so dotykowazy a wěrnoscźiwy pschijimuk, so pschěhowaze pschejimowanje wo jeje winje pola starschenje słotny sajo sathadźa.

„Sawěsće," wona poča, „my žmy waš stajnje wyschoko wažili a cźeścowali a njepschećenemy žebi niczo, kiž so so wo waschej njewinosći pschehowdźicźi danty. Ale žwět je spatny a słomtykleny a žnadno wěri to najbórsche, a sedźace je pschećiwo wam, Herta!"

„Hdże je macź tohole dźěscza?" poča bo knježna Celina znowa wuprascheć.

„Ta je wumrěła."

„A nan?"

„Tón je s města woteschoł pręczku."

„Ale wy, kaž sneje wy k tomu pschischła, so s tutej naležnosću saběracź, a so tak nahle do tajkeho dyrdomdeja pschećicz?"

„To ja rjej njemóżu," znapischeźiwi Herta porażena: „ja žmy, kaž běch prajiła, hłubika, potajnstwo žmy wohchowacź."

„Kak móżeże žebi wy žadacź, so so s tajkej wotwažnej spokoja?" wopraschа so knježna Celina shruba; „wy tola widźicze, so wschitko pschećiwo wam rěcźi. . . . "

Herta poča woprawdźe stórcznje dowidźeć, so mějeschе stara knježna prawje, a jeje hubje sadyrkotowachtej wot bolesnego spłakowanja.

„Ale, ja njełžu," wona sawoła, sadwělujcy ruzy samale, „ja sawěrno njełžu! . . . . . Dozhła ju tu žiwdźeja, kiž mója wobkruczicź, so žmy wěrnosćej prajiła. Tu je stara Jónska, kotraž je widźała, kak je dźěcźo na žwět pschischło a macź je potom wumrěła . . . . Ta bydli w Polvale a rěka macź Surkoppe. . . . "

(Pokračowanje scźehuje.)

pyschdo. — Wyschtka nad khrześdźnej Europu je so hischrje bóle sesylnika. To praji nam hižo schkleuza, pokasowaza na sara ßuchu. S wjeczora Jendźelskeje, nad Atlantiskim ozeanje, drje nižima leki. Naschtrje je hotuje k polnozy wotkhadźeć. S tym wschak ßmeli so woczoplenja nabjeć. Najschtrje wokolo mlodeho mßacžka woczoplenje sasrupi. Mlody mßacžk budże na nowy tydzeń khrjedu. — Nasch wjedrowupstojny ma sa pschihodny tydzeń schkhowaze wjedro sa možne: Njedźelu a pónđelu rjenje a ßuchu, tola syma. Wutora a khrjedu ßtaj khitliki dnjej. Schtwórtk pschewrót wjedra. Pjatk ßneh. Ssobotu ßuchu a syma. — Jutise njedźelu ßkhadza ßlónczko 6,11 hodź. a khowa so 6,07 hodź. Mßacžk ßkhadza rano 5,11 hodź. a khowa so po polnozy 1,20 hodź.

— Dźenßnischie wiki běchu pschi rjanym ßlónczným wjedrje derje wopytane. Prošaze wiki běchu derje wobßadźene, też khrpzow běsche tójschto. Butra placžesche djenża 1.05—1.10 hr., jejo 10—12 pj., twaroh 25 pj. ßa seleninowych wikach, hdźež běsche trochu žiwischi wobrod hač dźenża, placžesche ßant cžežwjeneho kala 30 pj., běleho 15 pj., zhbla 25 pj., morcheje 15 pj., sellerija 10 pj., jabłukow 20—40 pj., khruschwow 20—30 pj. a cytronow 6 pj., zentnar 4,50—5,50 hr., litr laneho wolija 1.60 hriwnow.

— Zarowanßka ßwjatocžnosć ßa Hanßa Jrmlera. Na ßemsterjeho direktora Budyßkeho měschczańskeho dźiwadła Hanßa Jrmlera wotmě so wczera dopołdnja 1½11 hodźin w Tuchorskej zyrkwi zarowanßka ßwjatocžnosć. Knjez farar Berg mješesche hnujaze ßmjertne předowanje, ßo załožuje na ßkowo „Moje mnjenje njeßu wasche mnjenje.“ Po ßwjatocžnosći sesrupa so psched zyrkwju dokhadźach sa cžežkowym autom „ki dyrbjesche Hanßa Jrmler do Drježdźańskeho krematorija dowjeść. Pod zarowanßkej hudźbu cžełnjesche cžah po měsce, psched měschczańßtwom dźiwadłom, ki běsche zarowanße khorhoje wupowěsnyło, ßa cžah. Zarowanßki orchester ßapika roßahowanßki kerluch. Potom hibasche so cžah, pschewodźany wot wjele ßtow ludźi, psches Krónprynzowy móst k měßnowym mjesam, hdźež ßo morowy direktor na pschežo wot ßwojich ßwérnych dźeli.

— Budyßki wokrejßny wubjerk ßeńdże ßo k ßwojemu posedźenju pónđelu, 19. měrza 1928, dopołdnja ½11 hodź. w posedźenßkej ßali hamtßkeho heßtmanßtwa w Budyßchinje na Bismarkowej hrózy 21. Dnjowy porjad ßa ßjawne posedźenje wobßchija 26 bykow.

— SSakßka krajna lotterija. Pschi schtwórtkowym cžehnjenju 5. rjadowneje 192. Sakßkeje krajneje lotterije padże **dźesać wo 150 000 hr. na** cžißko 5 765; dobyče wo 30 000 hr. na cžißko 75 473; dobyče wo 3000 hr. na cžißla 77 189, 89 768, 141 849, 148 908; dobyče wo 2000 hr. na cžißla 8152, 30189, 48 128, 51 193, 70 705, 71 796, 100 822. 108 586, 118 272, 135 443, 145 019; dobyče wo 1000 hr. na cžißla 13 534, 661 606, 63 723, 81 960, 122 438, 124 293, 128 408, 133 339, 149 225.

— Pschi Swonkownych Bolaćnych wrotach wczera poßedźenu wokolo 6 hodź. wobßowany automobil 7-cžłinoweho motorowy, kaž twona ßpyta dróhu pschekrocžiš. Dźesko ßo w mjeßnowčin a na Lawej nohy wobodźe. Wjedźer automobila dowjeze ranjene dźesko ßmydom k Lekarjej, kaj w bliskosći bydli.

— Nowinarßki búrow hóbrßkeho zyrkuża Amaranta (na Tßelnitu, tel. 3149) nam hischcže zdźeli, ßo je wojßewjenje, ßo je zyrkuż derje wutrjepeny, tež dospołnje wotrne. Hižo 24 hodźin dołho hłowny ßtan wutrjepuja. To je pschedewßace, hižo ßwojeho ßdźerżenja dla ßebi kamenu winowate, dokelž na ßmjerßkej ßemi žane dreßowane khocžo dźełacz njemože. Też nahladny ballet z nowocžaßnymi rewuowymi koßtumami žada ßebi wjeßo wutrjepenu měßtnoßć. W zyrkußu Amarant wuhladacze nimo tuho najrjeńßeju žonu na ßchrabanym pěsku. (Wobkedźbuje też nawěßchtk.

*

Hłowna zhromadźizna Domowiny.

Domowina, zwjazk wßěch serbskich towarßtwow Hornjeje a Delnjeje Łužicy, wotměje, kaž z towarßtwoweho powěßtnika dowidźimy, swoju lětußu generalnu zhromadźiznu we Wojerecach njedźelu 25. měrca připołdnju w 12 hodź. Dźeńßki porjad je ßóhłowacy: 1. Powitanje. 2 Hymna. 3. Rozprawy: a) předsydy, b) sekretariata, c) pokładnika. 4. Přihody wßotowarßtwowßki zlět 8. abo 15. julija. 5. Nanjety.

Dźiwajo na tutón wobßěrny jednanßki porjad prosy předsydßtwo nalěznje, zo by so prawje na čas dźiwało. Wočakuje so bohate wobdźělenje wßěch w Domowinje organizowanych towarßtwow. Tu jedna so wo cyłkowny skutk k cyłkownemu lěpßemu nasejeho narodnoßće. So skrnčić je dźensa čim nuzniło hač hdy předy. Cežko mamy so my Serbja we naße prawa bědźić, dźełajmy a spěwajmy z luboßcu k wótčinje. Generalna zhromadźizna Domowiny njech je a wostaje ßtudżeń njezaprahnitelje mocy za našu dalßu skutkownoßć. Njeskomdźimy tohodla nichtó, zu wopytać. Wosebite přeprošenja ßo njerozpóßěłu, dokelž ma ßekretariat a předsydßtwo za dosahace, wozjewjenje we „Towarßtwowym powěßtniku“. SStóž ma hišče nuzne namjety, njech je zapoda hač do 20. 3. na předsydu, lěnje wězo je, hdyž ßo to přez župne wjednißtwo ßtanje, kotremuž je towarßtwo přizamknjene, podrjadowane. To wołóži a zjednori dźełło předsydże.

Zwisk z čahami do Wojerec je ßóčhowacy: Z Pomore (za Bukecy atd.) 8,42 hodźin, z Budyßina 9.34 hodźin, z Radworja w 10 hodź., z Njeswačidła 10,12 hodźin, z Rakec 10,25 hodźin atd. — Heßło wßěch předsydow a dowěrnikow serbßkich towarßtwow a zwjazkow budź tuž: Generalna zhromadźizna Domowiny njedźelu 25. měrca 1928 we Wojerecach w hoßcenu „Tŕélnika“. Składnoßć k domjejźbje budże ßcóhowaca: Z Wojerec 16,20 abo 20,41 hodźin. Prěni čah je w Budyßinje 17,48 hodźin, druhi 22,08 hodźin. Wobaj čahaj mataj přizamknjenje do Wósporka, Pomoro, Bukec atd.

Z Radworja. Pónđelu na ß. Jozefa rano rozłoženuje so naßa ßula ze ßwojim 8. lětnikom. Na 30 dźěći wopußći ju. Tohodla budźeja rano w 7 hodź. ßwjatočne kemße a potom w ßuli aktus. Wßěch wosadnych, wosebje pak ßtarßich dźěći a zastupnikow ßulskeho wuběrka a předsydßtwa wučerßtwo wutrobnje na tu ßwjatočnoßć přeprošuje. Kak budże, njepjsamy, ani kak je bylo, njebudźemy pisać.

S Lutobrza. Sjawny puć ſ Nowych Boranez do Lutobrza a Měrkowa wołtanje na Lutobrjańßkich a Měrkowßkich honach hißchcže hač na dalßche ßawrjeny. Jědny wołkhad pokasuje ßo na Khwaziju a Radwoř.

S Ratej. Naßche žerbßke towarßtwo „Lipa“ ßeńdże ßo jutše njedźelu 18. t. m. k ßwojej měßacžnej ßhromadźiznje. Wožebje pak wocžakujemy jajimawy a powuczacy pschednoßk knjesa Kramczika, kiž chce k nam wo ßwojim puczowanju do Rußkeje porječeć. Sajimawe budże žitychcež wo dźenßnischim połoženju holpodarßkeho a narodneho žiwjenja rußeho ludu. Wßchitke lube ßobußtawy a też druhi, kiž wu njejße w žerbßkim towarßtwje, pschindźe we bohatej licžbje, ßcze nam wutrobnje witani.

Ze Serbßkich Pazlic. Radupodawarjo za maćerje budże wutoru 20. měrca popołdnju ⅓3 hodźin pola Kralec. Lěkař budże přitomny.

S Kamjenza. Wot 15. ß., wot kotrehož dnja nowy jězdny plan płaći, wobthadża wjeczor nowy cžah ſ Kamjenza do Biłkopiz, kiž ma w Biłkopizach pschiłamknjenje do Arnsdorfa a Drježdźan. Cžah wotthadża ſ Kamjenza 21,20 hodźin, pschikhadża do Haßchtrowa 21,50 hodźin a do Biłkopiz 22,26 hodźin. Pschiłamknjenje wobßteji we Biłkopizach też do Budyßchina, Ghorjelza a Zitawy.

S Lucža pola Delnjeho Wujeda. SSaßdźenu ßrjedu běsche tudomny gmejniski pschedßtejeř a twarßki pschedewßacel Klennner, hdyž běsche ßo na dejłowym wołu jeneho tudomneho wóßnika domoj wjeßł, ſ woła ßkočił a to tak njeßbožownje, ßo bě pod koło pschińchł. Lěwa noha ßo jemu nje kolena ßłamała. Wjeczor bě potom Khłinjanßki lěkař pschińdź a je ju jemu ſ gipßom ßawobalił. To je ßrudny pschipad, kotryž je knjesa Klennnera potrjechił a njech druhim k warnowanju, ßo njebychu njejapzy ſ woła ßkakali a do njeßboža pschińchli. Knjes Klemm je dobry SSserb a cžitar „SSerbßkich Nowin“, tuž jemu też na tutym měßtnje ßwoju žohnjelnoßć wuprajimy.

S Mochoß. SSjednorjene drjewowe wiłowańße drußtwo w Essenje, kotrež ma ßwojeho ßaßtupjerja w Khłinom, je pola Wochožanßkich hurow wjele hole ßuchu. SSu ßchtyrjo wobžedźerjow, kotříž ßu na 90 jutrow pschedali. Hola je hižom ße wulkeho dźěła ſpuschczana a drjewo je je wjele k jamowemu drjewu pschiprawiło. Też w Schidoji pola Laßa je tele družtwo na 70 jutrow hole pokupiło, kotraž ßo tohorunja puschcža.

S Běłeje Wody. Tudomny kurjeřßki thuß „Heiterkeit“ je njedawno pomałkurjenje mytował. Wjeczor 8,20 hodźin ßebi na pschikas pschedźěłdnoh wßchitzy wobdźělnicy 10 zm. dołhu zigaru ßażełkichu a 8,32 hodźin hižo prěni wutkurjenu zigaru woteda.. Prěnje myto ßosta k. Rumplaßch, kiž běsche ßwoju zigaru 1 hodźinu 52 minjeńßchinow dołho kurił, druhe myto dosta k. Kruška ſ 1 h. 45 mj. a 3. myto k. Nowak ſ 1 h. 38 mj. SSnadź je hischcže něchtó namaka, kiž ſ dobrym ßmužowanjom rekord powali.

*

SSakßka krajna ßynoda.

W Drježdźanach, 16. 3. 28.

SSakoń wo dołhodach a wudawkach krajneje zyrkwje ßo druhi raß wuraddźowaße. Proßcheße ßo wo to, ßo by ßo kantoram, kiž zyrkwi dołho ßłuża, „nětkaje wulßnamjenjenje dostake. Ja ßam błowczko ßa to porečach, ßo bychtaj ßo konßißtorßtwo a ßynoda ßa to ßtarałoj, ßo by ßa kantorow dorosta był. Wožebje ßo wobßarowaße, ßo nětko ßeminary wjazy njeißu, ſ kotrychž ßu tyßazy ßwérnych wučerjow wuthadźeli. SSakoń ßo jenohłóßnje pschijija.

Wo kollaturach měßtow praji kujes konßißtorialny president, ßo ßu měßta kollaturne prawa ßhubiłe; konßißtorßtwo pak ma móz, tute prawa w kóždym padże, hdźež ma ßo ßarać wolicž, měßtu ßaßo ßpožčicž. Pßches nowy ßakoń dyrbi ßo macžißna ßrjadowacž.

Potom rosprawjeße knjes tajny radźičel dr. Hederich wo rosprawje konßißtorßtwa wo zyrkwinych finanzach w lěcže 1925. Wußtajenjow běsche mało. Rosprawjeř pichcže wuprajiš, ßo dyrbjało ßo ßtičkowanje thětißcho wobßamknycž. Konßißtorßtwo to njemóže, dokelž krajne zyrkwine dawki ße ßaposdźenjom do Drježdźan pschihadźaja. Pßchcže ßo też, ßo by ßo raß hromadże ßeßtajało, ßchto zyrkwi wobhładźeli. SSakoń ßo jenohłóßnje pichija.

SSakoń wo ßaßtupowanju duchownych a wo ßarjadowanju farßkich měßtnow ßo w druhim wuraddźowanju jenohłóßnje pßchija.

Potom ßo wo tym jednaße, hacž měł ßo ßwjedżeń Tßjoch kralow a naßtni pokutny dźeń na pschichodnu njedźelu pßchepołožiš. Wjele je, ßchtoš ße pßchepokojenje rěcži, wjele ßa to. Pßchemjenjenja Božich ßłužbow na tutym dujomaj ßmě ßuperintendent pßchißłoliš. „Słowna Boża ßłužba ma ßo na kóždym ſ tuteju ßwjatoju dnjow wotměcž“, praji knjes tajny raza Dinter. Kóždy ßchcheßcijan ma pschißłuchnoßcž, ßwjedżenje zyrkwje ßwjeßcžiš, też hdyž ßtat ßa nje njeje. Wožebite wutrobne słowa knjes krajny biłkop ße wobßtacže pokutneho dnja namaka. Knjes wyßchißchi ßarar Domaßchka jako łužißki farar ßjak praji ßa to, ßo matej ßo ßwjatej dnjej wobtkowacž. Pola SSserbow je zyrkwinny wopyt tak bohaty, kaž hdy pryeđy. Namjet, ßo ma pßchi ßwjedżenju teju dnjow woßtacž, ßo pßchija. D. Hilbert rosprawjeße, ßo je žónßki towarßtwow. ßwjak wo to proßnył, ßo maja ßo do zyrkwinßtich ßaßtojnikow też ßtudowane žónße poßtajicž, ßo wě niž k předowanju, ale k druhim ßłužbam. Namjet ßo pßchija. Ma ßo hißchcže rěcžeč wo pßchehnatej pyße pßchi konßtimaziji. Tola. dokelž byrbju domoł. dłeje wołtacž njemóžu.

Hanczka.

*

Zlet přez ocean.

Nowaj woporaj.

S Newyorka ßo powě, ßo drje je někto na tym, ßo ßtaj łětaj pßches ozean Hinchcliffe a jeho pschewodnitza Elßie Mackay ßwoju ßmjercž w ßokmach namakałoj. Jako ßo powěßcž wuda, běsche łětadło hižo 42 hodźim ßhubjene. Powěßcže wo wjedrje rosprawjuja, ßo ßo wjedro nad Atlantißkim ozeanje hodźinu a bóle ßhubjeńßchuje a ßo na morju ßylny wichor ßakhadża, ßo drje dyrbja na to ličžiš, ßo je ßo Hinchcliffe ße ßwojej towarßchu ßatepik.

Elßie Mackay, bźowka ßnateho finanzneho wězowutßojneho lorda Inchcape, je ßo tajnje a pßchecziwo wolu ßwojeju ßtarßcheju na ßlěcže pßches ozean wobdźělika. Ale też pilot Sinclair, kiž běsche ßwopředka za druheho muża ßa łětadło poßtajeny, kiž dwěmaj cžłowjekomaj měßtno poßtiča, je ßo ßhubił wot dnja, hdyž je ßo Hinchcliffe do powětra pußchcził. S napraßchenjom w hotelu, w kotrymž Hinchcliffe bydleße, ßu ßhoniłi, ße je wón po ßwoju pschewodnizu, kotraž je jako ßwaźliwa ßnata, wutoru rano ſ autom dojeł. Miß Mackay běsche zyle po łětarßku ßwoblekana, jako hotel wopußchcżi.

*

Najnowiše z cyłeho świeta.

— Schkrowa powěßcž wo wjedrje ßa jutřißchu njedźelu: Njenje a ßuchu. W połnóznej Jendźelßkej mißchcu a ßo beßchczuje, we połnóznej Europje pomałku wocžopluje a ßo pomróčuje.

—

W Barlinje je schtwórtk pjany wjednik automobilneje dróžki we Wulkej Frankfurtßkej dróßy pjeć ludźi pßchejeł a ſ dźela cžežko ranił. Hißchcze wjeßche njeßboże je ßo na Pułtitzißim mßeße w Moabitu pola Barlina ßtało. Hdyž wotdźělenje wojaków po Pułbitzkim mßeße dźeßche, wot ßadu ſ wulkej ßpěchnoßcžu automobilna dróßka pschejdźe. Wofoßwy wjednik bě po wßchěm ßdaczu mój nad wofoßwym wodźidłom ßhubił, ako ßnadź ßpinadło ßarjeknu, tak ßo we runej měrje wot ßadu do wojaków ßajeńße. Pßchi tym ßo wóßom wojaków ſ jemi ßtorhnu, a dwaj podoffizeraj ßo pschejeżdżeßchcaj. Towarßchojo a nimo tuzy ludźo ßnjeßoženych do ßußodneje Birchowßkeje khorownje donjeßechu. Cżejßkoßranjeni ßu podoffizeraj a jedyn wjßchißki dźeßatnik (Gefreiter). Wonaj ßu ßo ßmißka cżeła ßtraßchnje ßranili a ßo ßmjatli, tola ßo lěkarjo nadźijeja, ßo ßo jim žiwjenje zachowa, jeli ßo ßo komplikazije njepschidabja. Druhi pjeczo ßranjeni ßu ßo ßwobaleli a ßu ßo mohli do kaßarnow wróčicž. Winowateho ßchofera ßu ßajeli a pßchepytanje pßchecżiwo njemu ßawjeßli.

*

W Koburgu je ßo pola ßwjaßkowho wjednißtwa Wilimpßkeje organizazije ßa połodnißchu Durinßku a **pódnu** Bayerßku dom pschepytał. We wjednikowej pißarni, nětkoßcheho offizéra, kotryž w tu thwiłu na wobłhodnym puczowanju pschebywa, kriminalni ßaßtejnizy ßamknjene pißańße błida wocžinichu a ſ nich wobßchěrny material ßebrachu.

*

W Stolpu w rańßchej Pomorßkej ßu ratarjo wobßamknyli, ßo njebudża žanych dawkow wjazy płaciecž a nječo wjazy kupowacž. Cżaßamy ßłat njeßmě nichtó kupicž. Ratarjo žadaju, ßo ßo jim wßchě ßjawne cżeße ßpuschcża.

*

S Němßkeje wotpuczowawßchi je afghanßki kral pßches ßwojeho póßłanza w Barlinje němßkemu presidentej ße Hindenburgej, němßkemu kanzlerej Marxej a presidentej němßkeho ßejma Loebje najwyßchißchi afghanßki rjad Aimer-e-Ala a k tomu ßłuschazy wójßwodźki płaßchcz ſ wopomnjenju na ßwoje puczowanje po Němßkej pßchepodacž dał. Němßki president a němßki kanzler ßtaj pjesja jako pridatnej wotßobje dla pßchijećinow internazionalneje ßdwórliwoßcje afghanßki rjad pßchijałoj, president němßkeho ßejma Loebje pak je ßo ßapowědźił, jon pßchijećej, dokelž němßka wußtawa ßakaßuje, zuße rjady pßchijećej.

*

Bankowy pożelnik Hick w Mannheimje, kotryž je rubježny napad ßłudał, njeje ßo ßwojeho jednańßtwa wußnał. Polizija pak je jeho pomocznika ßaßkapiła, kotryž je ßo wußnał, ße je 45 000 hriwnow w pinzy ßahrjebał a 5000 hriwnow w ßchpihelowej ßadnjej ßcżeńje ßkhował.

*

Hacž dotal je 17 ludźi, kotříž ßu ßpytali nad Atlantißkim morjom ſ Ameriki do Europy abo ſ Europy do Ameriki lecžecž, ßmjercž w morju namakało.

*

We Valey Falls w Newyorkßkim ßtacže ßu ßo ſ tßjomi rosbuchnjenjemi, kotrež běchu nětkotre mile dałoko łžyßchcej, ßji pólverniki Herkulesßkeho pólwowoho towarßtwa wupußcżile. Schtyrjo ludźo ßu pßchi tym žiwjenje ßhubili.

*

Dźeł ßtareje Hójerupßkeje zyrkwje na kupje Stevns je pjatk je wotßunjenjom ßemje do morja padło. Zyrkwiny thor, runje tak wołtaŕ a dźeł pohrjebniſchcza ßu do hłubiny padle. Kupa Stevenz Danßkej pschißłuſcha.

*

W Barißu je njesnaty cžłowjek italißkeho ßaßtta Savorella we wobydlenju wiłowarja Serachiola, kotryž bě jeho na wobjed pßcheproßył, ßaßtrelił. Hdyž wobaj ßa błidom ßedźeßchtaj, telefon ßazwoni, a hłóß ßo wopraßcha, hacž Savorelli we wobydlenju Serachiole pßchebywa. Serochioli haj wotmołwi, na cžoł ßo prascher hnydom wotßtali. Schtwórcž hodźiny poßdźicho ßo wo durje ßaklepa. Dokelž Savorelli błiżko durjow ßedźeßche, wón woežini. W tym ßamym wokomiku pßchekhadnił dwójzy ſ revolwra do Savorella ßtreli, kotryž morowy ſ jemi padże. Nowiny lewizy pißchu, ße je Savorelli Muſßolinowoh cžłuchlak był a ße je ßaßjatißke fondy w Franzozowßkej ßarjadował.

*

Hamtßke wozjewjenje z Kamjenca.

Sjawne posedźenje wokrejßneho wubjerka

je pónđelu 19. měrza 1928, dop. ½9 hodź. w posedźeńßkej ßali hamtßkeho heßtmanßtwa w Kamjenzu.

Dnjowy porjad je wupotrěbjeny na hamtßkim heßtmanßtwje a w gmejnach, kiž maju pßches 1000 wobydlerjow.

Hamtßke heßtmanßtwo.

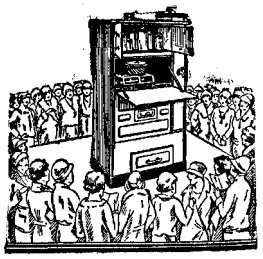
Wšě nowosće

za rubišća a šórcuchi su dóšle

Najnowše mustry tkaninow za jaki • Jara rjany wołmjany musselin
Tkaniny za suknje (čorne a brune) • Kašmirske rubišća • židźane
wokołošijne rubišća • francy • wobsadki • knefle • Čorna žida
za pjezle • Tunje składnostne kupy za dary k zelenemu štwórtkej

Alfons Schauseil

w Budyšinje / Wosebity dom za serbsku drastu

Puć k zlutniwemu hospodarjenju

Wšitke hospozy

so na

přednošk

wutoru, 20. měrca wječor we 8 hodź. w Knježim hosćencu w Njeswačidle přeprošuja.

Praktiske předwjedźenje a prawe posłužowanje najnowšich **Grudc-kachlow** / Zjednorjenje kuchinskich dźěłow / Lutowanje časa, mocy a materiala / Kak prawje warjù — a wšelake wujasnjenja poźiwadłowskeje chemije we warjenju!

Woptanki! Zastup darmo!

Willy Mader, wikowarnja z wuhlom, w Budyšinje
na Sukelnskej hasy 1a **Telefon čo. 2107**

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj. papjerowy wotpady po 3 pj. lapy, bleše běłeho wina bleše čerwjeneho wina

sektowe bleše, wšě druhe bleše po powyšenych dnjowych płaćiznach, železo a stare metale

jenož na wupokaz wyšnoša.

Popp na Nerudźowskim hasy 18 telefon 3427.

Fotografowy Meister

ateljej w Budyšinje na Kěžorskej dróze čo. 15 kóždu niedźelu wotewrjene

Zhotowjenje portrétow, wobrazow do pućowańskich pasow, wobrazow za industriju, kwasnych a njewěsćinskich wobrazow, też na wsach. Tel. čo. 2438.

Wupožčowarnja a nalutowarnja w Hornim Wujezdźe

zap. dr. z njewobm. ruk.

Přeprošenje
k
31. porjadnej hłownej zhromadźiznje

Česćenych sobustawow z tutym na lětušu porj. hłownu zhromadźiznu

Wutoru, 27. měrca 1928 pop. w 3 hodź. w Serbskej grychće w Hornim Wujezdźe

zdwórliwje přeprošujemy.

Dnjowy porjad:

1. Wotewrjenje.
2. Přednošk wobkhodneje rozprawy.
3. Předpołoženje a přiwolenje lětneho zličbowanja a bilancy.
4. Wuswobodźenje předsydstwa za wjedźenje wobkhoda.
5. Rozdźělenje čisteho wunoška.
6. Wólby předsteječerstwa a dohladowarstwa.

Wustupić maja:

wot předsydstwa: knjez dr. Kauffmann,
„ „ Jan Menda,
„ dohladowarstwa: „ Jurij Fiedler,
„ „ Julius Müller,
„ „ Ernst Wätzlich.

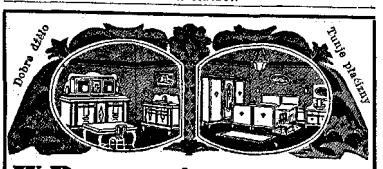
7. Rozprawa wo zakońskej reviziji.
8. Přeměnjenje wustawkow § 5, wotr. 4.
9. Namjety a wšelčizny.

Namjety sobustawow, wo kotrychž dyrbi so wobzamknyć, maja so hač do 22. t. m. pisomnje zapodać.

Lětne zličbowanje a bilanca stej hač do 26. měrca 1928 w našich wobkhodnych rumnosćach k dowidźenju wupołožene.

W Hornim Wujezdźe, 15. měrca 1928.

Předsydstwo
Wupožčowarnje a nalutowarnje w Hornim Wujezdźe
zap. dr. z njewobm. ruk.
Dr. Kauffmann. Jan Menda. August Žur (Sauer).
Oskar Katzer.

W. Despang w Budyšinje

Žane klamy! Na Mnišakowskej dróze 4

Bohaty skład meblow a wutykanych meblow

Samsna wutykarnja. Telefon 3406. Přijomne płaćenske wumjenjenja

Pochowinu

poruča

Paul Schulze nasl.

na Hošic hasy.

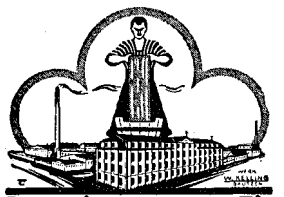
Drjewo

stejace a zbite, też **palne drjewo, šćěpy, klumpachi, walcźnu** I. rjad., 1 m dołhu (płaćiznu, na městnje abo hač do waggona, kak wjele, dowjezmy pjenjez, staeja atd.)

kupuje přeco za hotowe pjenjezy

Erich Rentsch, wulkowikow. z drjewom, Dresden - N. 6 Erlenstraße 5. Telefon 54 064.

Taksěrowanje lěsa jara tunjo

Najl. wobdźěłanje přez nazhonitych wěcywustojnych

Samsne přiwzmarnje:

w Budyšinje na Kěžorskej dróze čo. 6 telef. 3638
na Přisečanskej dróze 16

w Khođebuzu - telefon 1774 - na Hródkowskej dróze čo. 4
we Wujerecach na Cyrkwinskej dróze čo. 22
w Běłej Wodze na Bismarckskej dróze čo. 26

Hnydom na předań w předawarni za narańšu Saksku:

Dom za dźěrowe potrjeby

Hermann Kulisch

w Budyšinje

Šwajcarska

Lactina

znamka „Anker"

hižom wot lěta 1882 najlěpše narunanje mloka k picowanju čelatow a prosatow.

5 kg	4.50	hr. daju	80	Liter	Lactina-mloko		
10 „	9.50	„ „	160	„	„	„	
25 „	20.—	„ „	400	„	„	„	
50 „	40.—	„ „	800	„	„	„	

poručuje

„ „

Žitny dom w Kamjencu

Do Budyšina přišedši zetkujemy so stajnje

w Lehmanec kofejowni

na Serbskej hasy čo. 8 — telefon 3118

ff konditorske twory / najlěpše napoje
kofejowe pječwa / jědźny lód
šlomowe tykancy / šokoladu

Wosebitosć: Torty

z kóždym lubym napismom k wšěm składnosćam so hodźacy dar

Najkedźbliwišo zawalamy dla rozesłanja

We přećelnych rumnosćach kofejownje wšědnje popołdnju a wječor koncert

Hosćenc we Worklecach

Njedźelu 18. a pónjedźelu 19. měrca so

kózło-piwo toči

Přećelnje přeprošujetaj **P. Pjetaš** a mandź.

Hosćenc w Dobrošicach p. Njeswačidła

17., 18. a 19. měrca so

kózło-piwo toči

z dobom je

wulke swinjorězanje

najl. kołbaski a pječene kołbasy, najl. pampuchi

Přećelnje přeprošujetaj **J. B. Suster** a mandźelska.

Dla wupowědźenja mojich klamow na Bohatej hasy 16

předawam wšě zumske a štrukowane wěcu z 10% olskim zniženjom

Walter Noebel

w Budyšinje :: na Bohatej hasy 14

Dołhe a krótke škórnje

ručne dźěło, ma jenož na składze

wobućowy dom Mark w Kukowje.

Za wutrobne dźělbraće na našej wulkej zrudobje a za wšě wopokazma swěrneje luboscо a česćowanja našemu drohemu zemrětemu

fararjej

Korli Augustej Sykorjc

džakujemy so wutrobnje.

Wěmy pak, zo tym, kiž Boha lubuja, wšitke wěcy k lěpšemu słuža.

List na Romskich 6, 28.

Hilža zwud. Sykorowa

zdobom w mjenje wšěch zawostajenych

W Minakale, 17. měrca 1928.

Přiloha k číslu 66

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 17. měrca 1928

P. Krječmař:

Što přeje sebi serbski lud k swojemu lěpšemu?

Lud w nuzy, tak pisach před krótkim w Serbskich Nowinach. Lud w nuzy, tak čitach před krótkim we němskim nowinarstwje a prašach so dwoje: Hdže? Cohodla?

Němscy staćenjo, sydlacy we wukraju (z teje abo tamneje přičiny), pak rytajo swoje zežiwjenje, jich dźěći so potlóča, rěč, wuwučenje w němskim zmysłu słubja. Cuza móc jim nanuzuje swoje měnjenja. Maju so słonić — to nochcedźa. Bój so započina a płač so jewi. Pod křudom cuzbnika njeje spokojneho byća, tuž na zjawnosć ze wšej złóšću a njeprawdu, kiž so bliži, so wupina. Domach, domach je lěpje ....

Kak tomu? Njejsu tu też w dominje mjeńšiny swoje byće hač do dźensnišeho dnja wobkhowałe? Pod kajkimi wuměnjenjemi? Wojowałe su — hač do dźensnišeho dnja — čehodla? Zakhować chcedźa sebi to swoje, ludnosć, rěč a zemju! Słyš, wojuja wo swoje! Tuž samsny wobraz kaž we wukraju — w dominje, ani próska lěpje!“...

Čohodla tuž tuta wolańca, hdyž je to tola samsna měra? Čohodla tuta žałosć, hdyž je też domizna tak jěra? Hdźež je inbosć z domom, tam je dobro byća, hdźež je brubosć doma, tam je bój a dréa.

Lud w nuzy, tak zadrě so mi znowa do wutroby, hdyž čitach ze žełnym wóčkom: Bóh Knjez wotwoła zaso serbskeho swěrneho dušepastyrja do swojeho raja wěčneho měra. Nowa rana w čele maćerki serbskeje zemje. Kak so wuhoji? Nihdy, přetož syje so do njeje symjo, kajkež so trjeba k wutupjenju Serbstwa. Hdže dyrbimy my Serbja zastupnika pytać za tajke wažne městno w Knjezowej winicy? Nihdźe, přetož hdyž so w šulach serbska rěč do wutroby njezaščěpi dźěćom maćerje serbskeje zemje, ale cuzbnina, tam je podarmo slědźenja. Hdyž nimamy swoju samsnu winicu k wukuhlanju za mnohe wažne městna, je podarmo wša nadźija. Drje jónu budźe lěpje, tak mi mysl šepny. Nihdy, njedam so mylić, přetož što rěka za nas lětko a dźeń skutka: **wěčnosć.** Što rěka lětko a dźeń staća — zahuba. Njehladajmy wulkeje podpjery teje abo tamneje strony, ale starajmy so w intelligentnych serbskich swójbach wo serbski dorost. Potom budźe z nami lěpje. Kóždy domčk, w kotrymž pruha jasnoty zabłyšći, njech bohaty pak khudy, njech sněru tomu přinošuje. Też ze jednoreje drjewjaneje kolebki wurosćechu mužo-je wole a skutka kaž hobry. Budźmy swoji a zakhowajmy swoje. Njekhodźmy po prošenju, nimamy toho trjeba, naša je młodźina, naš je přichod a budźmy z knjezom nad swojim a we swojim.

Lud w nuzy, tak znowa praju. Přimajće so sami gratu, čas khwata. Sylńće wy starši serbske towarstwa, wy młodźi rjady Sokola. Serbja, sylńće swójby a dajće nowy zakład byća našeho serbskeho luda, zatamajće wšu rozkoru w rjadach, preč z njeje a do nadobneho skutka, z wami do cyłka k lěpšemu Serbstwa. Młodźina, dźerž kruće to swoje, česć je, zo by je hódnje wobsedźała. Nihdy spadnu naši veteranoju do rowa, potom — potom budźemy my hotowi ke skutkej přez bój a běhu k swětłu. Dźeržmy kruće khorhoj módro-čerwjenu. Běhu, zo by krasniwa kupu bolosće a běhy, zo by jasnila přichoda slědy.

Mnoha serbska wjeska nima hišće swoje serbske wrjedźišćo, tu zapřimimy, tu je polo skutka. Njeterhajmy pak tam, hdźež je jednota, njewodrjeźmy wot kruteho cyłka to, štož so nam khmane, hotowe być zda, přetož to běa je naš stajny hrěch, naša hlubina zahuby, kiž sebi stajnje hač dotal sami ryjachmy. Budźmy z prěnja narodowcy a potom wšo druhe. Hdyž to njejsmy abo nochcemy, potom holdujemy někomu, kiž nas kłoni, nam k rowu zwoni. Muž kharaktera to ženi njećini, ale wotročk druheho. Stož so knjezej njecha, to dokonja potom tajki wotročk, serbscy prajimy słěpc.

Krótka khwila, Boža stwórba wotuća k žiwjenju. Krótka khwila, zo ćerpimy z Knjezom puć bolosće, puć křiża — potom wyskamy z horda do jutrowneho ranja. Krótka khwila je naša bytosć na zemi, wšelakory puć žiwjenja. Potom, po skutkach praweje bytosće — čas žołnowanja.

Palast twari so łohko, ale ćežko so zapłaći. Žnjeć bjez wusywa a prócy je rjenje — njeje pak to wašnje muža hódneho skutka. Ćežko je we pusćinje kamjeń po kamjenju pytać, namakać a z nimi dom twarić. Potom pak po ćežkej prócy błyšći so wóčko nad radosću *mužneho skutka, kiž žadaše muža kharaktera* wot stołpa hač k hłowje, kruteho rjapa a wole.

Łohko je zapalku čisnyć do palaceje maćizny, ćežko je, morjo zahuby potom wotkazać. Hrózbnosć wottrašuje, lubosće skutk jenož jednoćuje.

Njewotlakujmy so tohodla ženje, za Serbstwo swojeho muža stajić, muža idealneho zaćeńca, nie pytarja dobytka k swojemu lěpšemu abo ke lěpšemu swojeje šlachotnosće. Stajnje budźmy nošerjo skutka kharaktera. Stóž khodźi puć ćeže, hruzłojteje płódy, khodźi prawy puć. Horúže so njese, ženi so njepokłoni, nima toho trjeba ani přičiny — wón wostanje swój. Jemu słědujmy wšitcy.

Serbja lubi, jednoćmy so, budźmy a wostańmy skutka žro.

Skutk narodowca k wyšinam spěje — tamón — do hłubiny drěje.

Ani kročel nazad — do přédka, to budź hesło twoje maćer Łužica.

Jutrowne myslički jutrowneho zajećka.

(Pějny wobraz.)

Hladajźy blížimy ke jutram. Dźeći wjeselu so na nje, wosebje te, kotrejž k prěnjemu rosej do šchule pónđu a sa to wulku titu dostanu. Ale też te, kotrejž su to hižo pschetrate, so wjesela, dokelž jim jutrowny sajaj jejka pschinjesche. Ale na tutu bajku so naschi lěpni nohaćejo tšěrbo hórscha. To drje je to najhłupjsche, schtož su ludźo wumyslili, to sajaj jeja njese. Je dha wón nětajki ptaćk? Wo ludźoch wschak so druhdy praji: Nó, to je kraćny ptaćk. Ale wo sajazu wěsće ženje taikele něschto słyschcheli njesłyschu. Wone same so dodźiwaćz njemóža, kak je mohło taikle něschto do swěta pschinć. Sajaz tola žana kokoschi njeje. A k tomu dyrbi hińcheje pišane jejka njesć! Niz jenobarbne kaž kokosche. A to hischeje wot schokoladu a marzipana. To je tola šměchne a njehodźi so schoro khutnje rospominać.

Pišane jutrowe jejka! Sćes dźiwa, što tute pschikhodźowanje sajaza *mjerja. To* haha *tola* do jeho *najpotnischeho* swójbneho žiwjenja. Dyrbjak na jejach podaćz a tak swoje młode wuhlanyć! A niz je cźěchcić? Kaž njeby wunje tak swoje młodźatko, swoje dźećzi, se žammymi bolosćemi do swěta hadźać, kaž druhe zwjaći. Je tola zwjak. To może tšěbe dźećzo w nětajkich pschirodospytnych knihach cźitaćz. Tam ma to cźorne na bělym.

Wěso, to jene je wérno: Sojaj wocźakuje rosmnoženje swojeje swójby swjetscha wokolo jutrow. To su fešbi jich wubchowanja w swójbnych symnych nozach mulkeho rózka, hdyž so, to bychu so hyrśte, po polach a łěkach wokolo honja a młode žywy doma pytacja. A je-li su se šnehowu *pschikrute, dha je sej wuhrjebaja. To je cźaš jich jemtwy.* Tuž też ludowe pschisłowo praji:

„Hdyž je sajaj łětko tu,
Dyrbi wschak so wusnaćz,
Hać dyge wšaćz sej mandželstu,
Abo bjes nej wostaćz.“

A tak so rosmnoža k jutram. Měrza so hižom wjazu tak wokolo njehonja. Sśedźa swjetscha na jenym městnje, ale niz na jejach. Na to może wón khroble pschišłahnuć. A ženje njeje ani jejka wuhlanyć, cźim mjenje jene wuhlanyło. Wjele mjenje pišane jejka. To je graworźiwa łže, najhórsche pschikłodźowanje. To jej sajaj lubićz bacź njemóže a njesmě.

Sśežka, kajke hłupe wězy so runje jemu pschispěja. Wón dyrbjak bojaśny a njesmužity być! Njecźeka dha kóžde swérjo, hdyž jemu strach hrozy, też cźłowjek? Dokelž móža sajazy najlepje běhaćz a strachej wucźekować„ tehodła so jim wužmětja. Podobne je j jutrownymi jejkami. Dokelž sajeńce macźerje wjazy młodych do swěta hodźa hać horna a jeleń, to woni jim sawidźa. A tuž ho na nich pschišłodźeja.

Zanemu druhemu stworjeńcźu tajke wólberne baśni njepschisnjeja hać runje sajazam. Wo baćonju drje powdawaja, je ludźom małe dźećzi pschinješe. Do to wschak sajazy a druhy njewérja. Njech so tutomu powdanju staji tóžby, kaž chce, to tola do najwušcźeho swójbneho žiwjenja baćonow njepschima. Sśyła, nětkuli ludźo wobkrućza a wobpschedźeja, so je sajaj j pschecźelstwa tlewtaka, njemuzy baćona. Pschecźiwo tajkemu pschecźelstwu pak so sajaj se wschěmi schtyrjomi nohami wobara. Dokelž je po prjedawnizy, też j macźerneho boka, su pschego a najtajnje sajazy byle, a ženje nic baćony.

Nětko je wbohi tak daloko, so ho k jutram najradscheho pokasać njeby. Tak rucźe hać ho nětkóžde pokaje, wołaja mali a stari sa nim: „Jutrownu sajaz, jutrownu sajaz!“ A hnydom ho sa nim puschcza a hladaja a pytaja, hać je nětkóžde jeja snjesł. A tak graworźiwu jutrownu pobladnizu njedowno na dróhy namała. Sajaz wobsrjedź pjecź pišanych jutrownych jejkow! Tajkale hłuposcź a throkłoscź.

Bjesdźiwa, to ho na to hórschi a to chce kóždeho psched žudnistwom wobstorźicź, liž tajkele něschto sjawnje wobkrućuje. Tam może na to pschišłahać, so temu tak njeje. Jeho mjeno je sajaz a we jutrownych jejkach niczo njewé a nochze wo nich niczo wědźeć.

„Kotříž w jastwje poduchu a my.“

Wo tutym ważnym prajchenju rěcźeschce wcźera pjatk wjeczor knjes dr. Reps, wobstarać jatych pschi Budyschim jastwje w sali Ssejmownje psched mnohim pschiposchłuchar jemi. Mysliećzi, kotrejž wón we swojim pschedposchłuchu roswiwasche, běchu drje mnohim zyle nowe.

Najprjedy wopišowaschche rěcźnik wědomoju luda pschecźiwo tym, kotśiž w jastwje poduchu. Lud ho tajkich łudźi zdaluje. Na jenej stronje steji mulka zyła tych, kotśiž so ł khłostanskim jatkonjom njeseschkachu, na druhej stronje pak mała cźerjoda khłostanych. Njethłostani njemóže žedyn pschedstajićz, schto ma khłostany jnjeśeć. Wšelo fur tej łudźo, kotśiž žu tak rjez rodzeni słóśnizy. Do wójny pak bęsche też sadźerjenje njethłostanych pschecźiwo khłostanym jara njerjane.

Knjes dr. Reps spominasche na pschicźinu, liž k słóśnistwu wjedu. Wola ludow, kotrejž hischeje na nizkim schodźenju kultury steja, je měnjenje rosschérjene. Je někajki cźert w słóśnistu šedźi, liž ma ho wuhnaćz. W Němskej ju hakle po wójnje pocźeli ho bóle wo tych staraćz, kotśiž žu w jastwje pobyli. Ssu ho dohladali, so njemóže tak dale hicź, so ł jastwa puschcźenych zwojemu bóśtej pschewostaja. Dźeńśnišich dźeń jednaju po šagadźe, so ma cźłowjek, liž je pod khłostanje padnył, žo ł Kpschtm sprawnym cźłowjekom staćz. Wukonjerjo khłostanja žo dźeńśnišchi dźeń bóle a bóle pschešmědźeju, so napominaze hłowa žame khłostaneho njepołćpscha. Dyrbi ho hižo hłubje pschimaćz, ma ho ja pschicźinami słóśnistwa śledźicź. Wschi wukonjerjo słóśnistwa je pola słóśnitla husto wědomje wusamkujene. Se swojeho naschonjenja powědasche pschednoschcź, so žebi słóśnicy dozyła njepschemyślaja, schto rěka jako cźłowjek žiwy byćź. Hdyž jich wobstarać na to dopomina, dha ju swopředka spodźiwani a pschi jeho dalschim prózowanju słóncznje dowidźa a dopóńnaju swoju sandźenosćź a ł njej do cźistscha pschińdu. Sakosćke khłostanje je tu po prawom hakle sapocźaćz dźeła na khłostanzu. Tuśón ma ł tomu dóńcź, so ho jnuts-

Romantika cyrkusa.

Mała bjeźadowanka.

Dokelž je hobrśti zyrkuš Amarant do města nětko pschijeł, so by tu hóśtne hry poschićził, budźa drje ćźełowowe zjadźi wěsće sa někotrehožkuliž pschecźeła zyrkuša wulku sajimawe. Amarant je pschedewschaće, liž ma wšelakotśiwowe wopišma wot najwušcźischich wyschnoćźow. Wón je žiwojimi poschićzenjemi też wěsće we naschim měsće wulke pschipósnacje namała, kaž loni w 100 druhich němśkich městach.

Redakzija.

Zyrkuš je w měsće! Kak puta jenicźke słowo zyrkuš wulkich a małych. Sśamo my moderni ludźo w lětśotku techniki a žiwobnosće myśle podwolnjemy ho pschego šago kuša zyrkuša, kaž nětkóžy naschi pryedownizy.

Nětkóžy pschikhadźeschce zyrkuš po dróhy. Hižo wot daloka widźachu mrócźele prócha ho městu bliźićz. Kajke žiwjenje, kajśi hibot města tehdy w hewak měrnym městaćku. „Zyrkuš tu je, zyrkuš tu je!“ Sa krótku khwilku rośchcheri ho tuta powěśćz do wschitkich hažow a hatkow. Se śmjerjo

kownje wot swojeje ſaudźenoſcje dźeli a ſo pſchihodej pſchiwobrocźi. Wobſtaranje khłoſtanjow dźeła na to, ſo by ſo człowjek inutskownje **khrucźił a ſtrajował nad ſwojim cźinjenjom.** To pak njeje zole bjes ſtracha, njenujcy tu może ſo pſcht ſobuzelnoſcji ſe ſkruczenjom lohko na ſobuzelnoſcj wopora njeſtuttka ſapomnicź. Khłoſtanje dyrbi jako khłoſtanje ſacźujomne wotdacź.

Stat ma ſajim na tym, ſo wożoby, kiž w nim bydła, ſo njebychu ſ wjeczimoſcju konzowałe. By-li ſo ſtat chcył ſwojich wjeczeńſkich naprawow wjdacź, bychmy ſaſtarſke wobſtejnoſcje ſaſo doſtali. Człowjeſka towarſchnoſcj je najſtejpe ſchkitana, hdyż ſwoje ſtawy prawych ſcźini. Słóſtnikam cźiłowanſke khłoſtanja napokoſtcź, njeje żadym dobry ſchkit ſa człowjeſku towarſchnoſcj.

Schto ſapoczinaju nětko cźi ludźo, kotſiž jaſtwo wopuſchcźa ſ dobrej wolu k lepſchemu ſiwjenju? Wjele ich wšo je, kotſiž ſo ſe ſtymi myſlemi wopuſchcźa. Tuchym pak w pſchichodże tak mjenowany khowanſki wuſtaw (Verwahrungsanſtalt) khwa. Schto pak ſtanje ſo ſ tymi, kiž ſu dobreje myſle? Ssu-li woni dźełacźerjo, dha łožſcho ſaſo dźeło a ſaſtuzbu namakaju. Cźeſcho je ſa ſ jaſtwa puſchcźenych pſchiſtajenjerow a wożeſke ſaſtojnikow. Saſtojnizy nimaju wjazy prawa na penſiju, njemóża ſa nicheho rźemjeſlniſkeho a druheho dźela wukonjecź. Też ſe wikowanjom ſjebi njemóża ſwój khleb ſaſłużkźecź, dokelž ſ wjetſcha kóždy, kiž je dlejſche jaſtwowe khłoſtanje wotpokucźicź měł, tři łeta ſaneho pſchemyſłoweho wopiſma njedoſtanje. To je wšo njeſmerna krutoſcź w ſakonju, ſo człowjek, kiž ſo ſpramſke próżuje, ſo dy ſaſo porjadnje ſiwjenje wjedł, ſakuſkich poſtajenjow dla njemóże. Cźłowjeka, kiž je ſ jaſtwa puſchcźeny, njeſmemy hnydom ſkrótka wotpokaſacź a jeho ſaſudźowacź, to może ſa njeho ſaſo ſ pſchicźinu k nowemu padej bnyć. Rěcźnik ſadaſche ſebi też wot ſudnikſtwa, ſo by trochu wjazy ſajima ſa wobſtaranje ſ jaſtwa puſchcźenych wopokaſało. Możebej pak wón namołwjeſche, ſo bychu ſo nětkoli pſchitomni ſapiſali, kotſiž maju wutrobu ſa puſchcźenych a też cźaſ, ſo jim wěnowacź, jeli ſu ras trěbni. Wón pſchejeſche ſebi w Budyſchinje wěcźich ludźi, kiž bychu jemu pomhali, ſ jaſtwa puſchcźenych ſaſo na dobry puć pſchinjeſcź. Ssnadź kóżdy mějaz dże ſo ſ nimi k wupraſenju jeſcź, ſo bychu ſo wo ſwojim ſkutkowanju wuprašili a jedyn druheho tak kontrollowali.

Pſchi kóżdym pſchiſtupjenju je wożobinſka wina, ale też wina człowjeſke towarſchnoſcje. Małki wiſw ma wocźeſnjenje abo cźaſ je ſwojimi wobſtejnoſcjemi. Nimale pſchi kóżdym ſtótniſtwje dyrbi ſo rjeź, ſo ſtótnik njeje ſam wina, ale ſo też druhe pſchicźiny winu ſobu nieſu. Jako běſche rěcźnik běſchcze junu k rozſudej ſa na**dobny ſtutk namołwiał**, ſkónczi ſwój małuy ſajimawy pſchednoſcht, kotryż pſchipoſtuchanjo ſ bohatym pſchitleſkom motowachu.

Knjes měſchćanſki rada dr. Krüger **dźakowaſche** ſo pſchednoſchcerjej ſa jeho pſchednoſcht, waſchěnu pak, ſo hišo ſo w ſpomjenoſtiſchi hamtach **wo ſ khłoſtanje puſchcźenych** próżuja a ſo je tutón nadawk w gmejnach zara wichelatoru. Syamojeſke miniſterſtwo je hižo pſched 2 łkomaj organiſowanju ſa wobſtaranje ſ khłoſtanje puſchcźenych wutworiło. Wjedźiwajcy toho wita pak wón prózowanje ſ kuſeja dra [illegible] a pſchiłubi jemu też podpjeru ſ [illegible] wulku ſyłu dobrowólnyh [illegible] ſkeho hamta; **wón warnowaſche** [illegible] ſchednoſcht. Hewak pak je rad k pomaſy ſ [illegible] a pſchi[illegible]ſi, ſo by ſo na podkoły, kotraž [illegible], dale [illegible].

Ma[illegible] wobſtaranſkich ſtowach woipokaſa k. dr. Re[illegible]ſtu ſajcźejenja, dokelž ſo tu wo żadyn **wubjerk** [illegible]na, a wupraſi ſo też ja ſkromadne dźełło ſe ſpomnjenjom **hamtom.**

Z dźełowoſce Budyſkeho wobkhodneho towarſtwa.

Pohebjenje pſchebywdyſtwa 14. měrza.

Cźaſ nuczowanjow, wukłkow a ſ[illegible]nanjow ſo bliži, tohodla ſo też dźeło wobkhadneho [illegible]wa ſiwjenym naſtupjenjom Khodźatej ſtóži. S[illegible] ſtawa pſchebywanſke też dalſchi porjad na pohebjenje pſch[illegible]a Budyſkeho towarſtwa jara bohaty.

Najprjedy ſdźeli pſchebywda, knjes [illegible] Schwarz, ſo je

mnoho liſtowych pożytkow dóſchło.

Shromadźeni ſłyſchachu wo pſchejmju wikowanſkeje konzery we ſyłym rjedźe łłejſchenjow cźahowych ſwiſkow na Drježdźanſko-Zitawſkej cźarje. Wubjerk ſu, dokelž ſo na Drježdźanſko-Zitawſkej cźarje pſchenje cźahi **jawjedu**, ma ſo jeleznica też na nužne ſwiſki mjes Wjeleczinom a Budyſchinom a mjes Wjaſowżu a Schandawu poſtaracź.

Pſchiſtadne **ſroſuntjenje** ſa wuſtaw **wobkhadneho** towarſtwa wobſwjedcźi pſchipiſ měſchćanſkeje cźary w Rowſaſu-Spremberju, kotryż ſ doſcźinjenjom pſchijmachu. — S dźakom też witachu, ſo je jena tudomna firma żiwi łežy pſchinoſchi **wot 100 hr. na 200 hr. powyſchiła.** — Sſo poczahuju na naſtorki, kiž na Budyſkim **wobkhadnym** jſe**dże** dosta, ſdźeli Kulowſki magiſtrat, ſo je ſo tam měſchćanſki **wobkhadny wubjerk** ſałoſił. Kulowſej je ſo pſchiluſbito, ſo je jeho **prózowanja** podpjeraju. — Pſchebywda wuſłyſchny, ſo je nužno, ſo ſa Budyſchin ſtajnje ſa wrota k połnożnocźiſkim horam **wobkhadnje.** Prózowanje wo ſaſtaſawjedzenje łężneho cźaſa ſa jara witaſche. Pſchebywda ſdźeli dale program pomożneho **ſiedzenja** ſa **tſumelſom**, pſchedewſtacźa dże **wobkhadne towarſtwo** ſo ſwojim dźełu podpjeraca. — Rosprawa peda ſo wo pohebjenju Zitawſkeho wobkhadneho towarſtwa a wo **wotmyſlenych** pſchedewſtacźach Shorjelſkeho wobkhadneho towarſtwa. Cźażopiſ „Europa na puczowanju“ ma ſo ſ pſchinoſchkami wo Budyſchinje podpjeracź. Haprleſtſi ſeſchink mołacźich łupjenow Stanłowſkeho wobkhadneho towarſtwa na ſo jako pſchiwabjeńſke cźiſło ſa Budyſchin wubotowacź. Sdźałkej pſchiſtajenych G. D. A. pſchewoſtajichu ſo wobrazy a tetſty ſa pſchiwabjeńſke pſchednoſchki w Lipſku, Kamjenicy, Zwikawje, Plawnje atd., dokelž wón ſwój łetni krajny jſeſd w Budyſchinje wotmje. — Energyſzy ma projekt ſa **żeleſnicu ſ Budyſchina do Běłeje Wody ſpěchowacź.**

Na to roſprawjeſche pſchebywda wo

1. Luźiſkim wobkhadnym ſjeżdże w Budyſchinje

a wo **wobdźełanju** Budyſchina a Luźicy na wołkhadowej wuſtajeźicy w Lipſku. Se ſpokojenjom ſo praji, ſo je ſo pekni Luźiſki wobkhadny ſjeżd tak derje poradźił. Wuſpeſchi ſapoczateho dźela ſo hižom wſchudżom pokaſuja. We Lipſku běſche Budyſchin jara pſchihódne ſaſtupjeny a Luźiſke rózk je tam powſchitkowne pſchipóſnacźe namakał. Se dźakom wjeſelom ſłyſchachu ſhromadźeni wo jenej gmejnſkej wſchitkoſcźi, kotraž je wobkhadnemu towarſtwu 200 hr. pſchejeſkaſała.

Dźeſchi cźaſ jaberachu ſo ſ wunoſchkom wo wupiſanju

k dotacźi

noweje originalneje pſchiwabjenſkeje parole ſa Budyſchin. Pſchebywda dźakowaſche ſo wſchitkim wobdźełnikam ſa jich ſajim. K wuběranju pſchiſłodnych namjetow poſtaji ſo woſobite poſjedźenje.

Pſchiwabjenje **łobuſtawow** dale poſtupuje, dotal je 80 nowych łobuſtawow pſchiſtupiło.

Pſched małke lwdowſki ſtaji ſo towarſtwo ſ wudawanjom nowych pſchiwabjenſkich cźiſłanych wjeſow.

Krótka ſabłachu ſo hyſche je żeleſnikkemi praſchenjemi we Luźicy. Sdźałchachu namjet, ſo ma ſo łežki wjeczorny ſwiſk ſ Drježdźanami dożpěcź pytacź. Pſcheje ſo jara, ſo by ſo nětkaſ ſmóżnilo, ſo mohli puczowaſcy w nocy ſo pſjedu ſ Drježdźan wróćicź, hač ſ połſednim cźahom.

Wyſchicha póſtowa direkcija w Drježdźanach je ſebi wotmyſlika, ſo chce w łecźe 1928 na pruhu

kołejeſky po Hornjo-Luźiſkich měſtach

wotměwacź. Jěcha ma wjeſej ſ Drježdźan do Bikopiz, Budyſchina, Njeſwačidła, Kamjenca a Połcźnicy. — Dale jźdźeli pſchebywda wo pſchiſtajenju nowych ſpěchnych autowych cźarow w Saſkſej, też na Hornju Luźicu ſo bźiwa. Sło nětkorych mjeniſchinach ſdźelenjach kónczi ſo poſjedźenje, kiž běſche nimale 4 hodźiny trało.

Cyrkwinske powěſće.

S Budyſchina.

Njedźelu Lětare, 18. měrza 1928.

W Pětrowſkej zyrkwi ma rano wót 8 hodź. farař Berg **predowanje**, pſchiſłużbuju wo 12 hodź. farař Siegemund a poł. ¼6 hodź. je duchowna wjeczorna hudźba: Dietz: variazije wo pſalmu, ſkorjenje. Rega: Toffata w D-moll Grabert: Khérliſke Bohoſpitarjow po Gruſt. Schüleru. Wuwjedowaju: Eſia Hartmannez (ſopran). Organiſt pſchi Pětrowſkej zyrkwi Horſt Schneider (byrgle). Programy ſe wſchitkimi tekſtami ſu po 30 pj. pſched zyrkwinymi durjemi doſtacź.

W Marijnej a Marczinej zyrkwi ma rano we 8 hodź. ſuperintendent Fröhlich ſpowědź a ſwj. wołkſanje, dop. wo 9 hodź. farař Siegemund predowanje. pop. we 2 hodź. ma farař Siegemund, we 4 hodź. farař Berg a ½6 hodź. farař Paul wuhowenje paczeńſkich dźeći.

W Tuchoŕſkej zyrkwi ma pop. we 3 hodź. farař Steuda ſ Wulkich Trjebjeliz kemſchenje ſ khuchonémych, ke kotremuż ſo Boże wołkſanje pſchiſłamknje.

W induſtrijnej a pſchemyſłowej ſchuli pſchi Sserbſkich trjebjach 1, wó jſtwonaj 15 a 16 je wot dop. ½11 hodź. hač do 5 hodź. pop. dońſchna wólba do wożadneho ſaſtupjeńſtwa ſwj. Pětra. Wólbne papjerki ſo pſchi ſchuſtkim durjemi roſdźela.

Sbérka ſa potrébne paczeńſke dźeći.

Wutoru pop. ½3 hodź. je w Pětrowſkej zyrkwi modleńſka hodźina ſa ſjednoſcźenje.

Wutoru wjeczor we 8 hodź. ma farař Berg w ch towarſchowni bibliſtu hodźinu.

Sobotu wjeczor we 8 hodź. ma ſuperintendent Frügſich w Tuchoŕſkej zyrkwi pózny bibliſki wjeczor.

Pjatk wjeczor we 8 hodź. ma farař Siegemund w ch. towarſchowni bibliſtu hodźinu.

Tydźeńſku ſłużbu jenoſ w Pětrowſkej zyrkwi ma farař Paul.

Hamtſke wozjewjenje z Budyſina.

Pomjenowanje dróhow.

Sſamy dróhi krótkoraniſcheho“ potwarjeńſkeho planu, kotrejž ſu bliże wopiſane, tałke pomjenowali:

1. nowa dróha 15, kotraž ko wot Hauſenſkeje dróhi k ranju wotſchkěpi a do Beethovenſkeje dróhi wuſchěpi

„Mozartowa dróha“

po kompoziſtu Wolfgangu Mozartu (kiž ſo narodźi 27. januara 1756 w Salzburgu a wumrě 5. dezembra 1791 we Wiedni),

2. nowa dróha 16, kotraž ko wot Beethovenſkeje dróhi k ranju wotſchkěpi a do wojerſkeho ſahydlenja wuſchuje.

„Richard Wagnerowa dróha“

po pěſnjerju a komponiſtu ſamſnego mjena (kiž ſo narodźi 22. meje 1813 w Lipſku a wumrě 13. februara 1883 w Benedigu.)

3. dróha, kotraž je dalſewjedſenje podkſchenjeje Kurtſowje abo Matthiſowje dróhi a wjedźe k ranju do Wurźa a njeje hiſchcźe mutwarjena

„Schpitlowy ſuczny puć“

k dopomnjenju na ſchpitlowe haty, kiž ſu nětkaj na tamnſchim měſnje byłe a kotrejž běchu ſe ſwojimi ſtarymi wjeſkami lětdźeſatki dołho ſnamjo naſcheho města.

W Budyſchinje, 9. měrza 1928.

Towarſtwowſki powěſtnik.

Budyſin. „Jednota Sokoł“ wuliotuje njedźelu 6. meje wulki mejſki ſwjedźeń z rjanym programom. Proſy naležnje bratrowſke jednoty a ſuſedne towarſtwa, zo bychu na to dźiwałe.

Budyſin. „Bjeſada“ ſchkadźuje ſo kóždu póndźelu w Serb. kofejowni.

Budyſin. „Nadźija“. Wſitcy naſi ſwěrni ſpěwarjo a ſpěwarki ſo do **ſpěwanſkeje hodźiny přich wutoru** wječ. ½9 hodź. w „Kat. towařſtwowi“ pſo prošuja. Nimo naſich prěco ſwěrnych ſpěwarkow ſu nam hiſće wjacy, wosebje pak **mužſke** hłoſy, jara trěbne! Předs. a dirig.

Budeſtecy. Serb. tow. „Lubin“ změje přich. póndźelu (19. III.) wječor w 7 hodź. pola Rózikec ſwoju zhromadźiznu. Rěčeć budźe k. farař Tyšaf (njedźelu pak jemu mózno nje). Wažne wěcy mamy wuradźować dla Mich. Frencloweho ſwjedźenja a wo ſwjeczenju khorhoje, tohodla je hohaty wopyt jara nuzny. Wſitcy Serbja, też jako hoſcźo, ſu nam wi-

Sokołſtwo, ſport a hry.

Zjednoćeńſtwo za zajimy Budyſkich turnaŕſkich a ſportſkich towarſtwow.

Zjednoćeńſtwo za zajimy wotmě ſwoju łětuſu zhromadźiznu wutoru wječor w domje dźěłaćeŕſkich zwjazkow, wo „Słónca“ w Budyſinje. Dujowy porjad wopſijeſe 1. wobkhodnu rozprawu zańdźeneho łěta, 2. rozprawu pokładnje, 3. zrnowawobſadźenje zaſtojnſtwow w předſydſtwje, 4. wšelkizny. Zjednoćeńſtwo je ſeſtajane ze zaſtupjerjow Dźěłaćeŕſkeho ſportſkeho kartella a z wubjerka za ćołozwučowanje. Zjednoćeńſtwo ma wſitke ſportſke naležnoſće města Budyſina mjez měſćanſkej radu a turnowańſkimi a ſportſkimi towarſtwami rjadować. Prěni předſyda kajez Stoewer zdźěli w ſwojich wotewrjeńſkich ſłowach, zo ſo zhromadźizna po přeću Dźěłaćeŕſkeho ſportſkeho kartella město w februaru hakle w měrcu wotměwa. Z rozprawy wo łóće 1927 ma ſo wuzběhnyć, zo je ſo kónc łěta 1926 założene zjednoćeńſtwo hižom jara płódne wopokazało. Wono měſćanſkej radźo wjele dźěła zalatuje a ſportſke wyńoſće ſtajnje wědźa, kak z wěcami ſteji. Najwažniši dypk poſedźenja běše hjez dwěla jedźanje wo poſwjeczenju noweho ſportowańſka „Mlynſkeje łuki“. Wotmyſlene je, zo ſo wobaj zwjazkaj wobdźěliłaj, mataj ſo kóždy woſobje zeſtupać, ſo potom na Hlownym torhoſcu k zhromadnemu čahej zońć a tam měſćanſku radu a druhich zaſtupjerjow do čěna přijeć. K poſwjeczenju ma ſo ſportſki tydźeń přizamknyć, kotrehož wjedniſtwo jezdnoćeńſtwo za zajimy přewoźmje. Wſitke naprašowanja wo tutej naležnoſći maju ſo jenož hišće na knjeza Stoewera w Budyšinje na Mättigowej dróze 42 ſłać. — Zhromadźeni pojednachu dale wo nowej měſćanſkej kupańi. Na měſćanſku radu chcedźa ſo wobročić, zo bychu zhonili, hač je po nětčišich wobſtejnoſćach docyła mózno, Sprjewinu kupańnu dale wutwarić, je-li nic, potom ma ſo nowy projekt khutnje wobkedźować, mjenujcy „Knježeńſki hat“. Měſćanſka pak ma ſo prašeć, zo by zdźěliła, hdy móże ſo na doſkónčne zhotowjenje Mlynſkeje łuki myſlić, zo bychu ſo towarſtwa na poſwjeczenje přihotować mohłe. — Wólby mějachu ſóbnowace wunoſki: 1. předſyda Wilh. Stoewer, 2. předſyda Herm. Seiler, 1. pismawjedźeŕ a zaſtupjeŕ nowinarſtwa Arnošt Albrecht, 2. pismawjedźeŕ Herm. Beckert, pokładnik Jurij Fürſte, přiſydacy Fryc Faßke, Ota Lau, dr. Bruno Mahler, Kurt Fiſcher, Wilh. Meurich, Arno Berger, Kurt Fryča, Paweł Jänichen. — Wuživanja turnowanjow z łěta 1922 ma ſo zaſo poſtajić a wſitkim towarſtwam ſkładnoſć k wuživanju ſpožčić, też towarſtwam kołježdnych, zo by ſo wosebje młodźina před alkoholom ſkitała. Přitomni přihłoſowachu, zo ma ſo na měſćansku radu namjet ſtajić, zo zjednoćeńſtwo za zajimcy we wubjerku za ludowe wukubłanje dwě ſydle dóſtało, dokelž ma přez 6000 ſobuſtawow. Pluwarje přejachu ſebi, zo by ſo wuživanje měſćanſkeje pluwarnje potuńſiło.

14. Němſki turnaŕſki ſwjedźeń w Kölnje wot 21. hač do 30. julija 1928.

Přizjewjenja w Kölnje dóſtawa wšěndje nowe zdźěleńki, z kotrymiž ſo nowi wobdźělnicy za 14. turnaŕſki ſwjedźeń namołwjeja. Hižom je ličba 150 000 wobdźělnikow doepěta. Stwórty dźeń z nich je lěpſinu potuńſeneho ſwjedźeńſkeho přinoſka wužił. Wołcźkowanja Kölnſkeho płowneho wubjerka ſu z tym wo wjele přetrjechene. Wo přewjedźeńſkej mózności turnaŕſkeho ſwjedźenja we Kölnje ſu nětko też poſlednje dwě wotſtronjene, dokelž ſu za wulke předſtajenja 29. julija přihódne mózności namakane.

Argentinſcy ſo bliža.

Jedyn wobdźěleny kraj při Olympiſkich kopańcowych hrach, kiž na žadyn pad do najhubjeńſich łžić njemóża, mjenujcy Argentinſka, je ſwoje olympiſke muſztwo z parnikom „Alcantara“ hižom na puczowanje do Europy poſłała. Za někotre dny ſtupja argentinſke nadźije na zemju ſtareho ſwěta. Argentinſcy přińdu tak zahe, zo bychu ſo na tudomny klima zwučili a hišće do Amſterdama z někotrymi ſwojimi přećiwnikami abo z wašnjom jich braća we zwučowańſkich wojowanjach ſo zeznali. Uruguai a Brazilska póſćeletej ſwoje olympiſke muſztwa w bližſim měſacu do Europy.

Němſki łětarſki wučeŕ do Ameriki powołany.

Zjednoćene Staty ſu rytmišća na wuſl. Rolliru, wjednika ſule za łětarjow z płachtatymi łětadłami w Rossitenach, za wjednika jeneje němſkeje expedicije łětarjow z płachtakami do Newyorka powołali.

tani. Prajče to jedyn tom' druhom'! „Spěwnik“ sobu přinjesć! Předsydstwo.

Bukecy. „Jedn. Sokol“ zwučuje kóždu sobotu wječor we **8** hodź. Přiadźće z časom! Taž starši mužojo zwučuja dźensa sobotu.

Delnj Wujezd. Serb. tow. „Zahrodka“ zmjeje jutře njedźelu (18. III.) hłownu zhromadźiznu w Haškec hošćencu. Započatk z dypkom w 3 hodź. Dokelž so lěto skónči, njech **wšitcy** přiňdu. Předs.

Drježdźany. Tow. kat. Serbow, „Jednota“, zmjeje wutora (27. III.) w hošćencu „Bayerischer Hof“ na Hornčerjańskej hasy swoju generalnu zhromadźiznu. Započatk 9 hodź. Porjad: rozprawy, namjety, nowowólby atd. Wšě sobustawy so wutrobnje přeprošuja. Też hosćo su witani. Dla ważneho porjada so bohaty wopyt, wosebje pak porjadnych sobustawow, wočakuje. Předsydstwo.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ zmjeje jutře njedźelu (18. III.) pop. 4 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu w Henzlec hošćencu. Přednošk je přilubjeny. — Knježa dowěrnicy so proša, zo bychu to sobustawam a druhim přečelam wozjewili. Hosćo su nam też jara witani. Bohaty wopyt wočakuje předs.

Jězba do Prahi — jutry! Wot póndźele (19.III.) sem su na „Serb. Lud. Bancy“ w Budyšinje pjenjezy k wumjenjenju dostać. Njech sebi to kóždy jow wobstara, dokelž je cyle njewěsće, hač je w Habrachčecach k tomu čas abo přiležnosć. Zarjadowaŕ.

Rakecy. Serbske towarstwo „Lipa“ ma přichodnu njedźelu popołdnju w 3 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu. Přednošk k. Krawčika: Hospodarske a narodne położenje w Ruskej. Přednošk je cyle wěsće. Wšěch lubych sobustawow kaž hosći wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

Pančicy. „Jednota Sokol“ ma sobotu wječor ½8 hodźin we Wudworju pola Nowakec ważnu zhromadźiznu. Njech **wšitcy** wěsće přiňdu. **Starosta.**

Pančicy. „Lipa Serbska.“ Naša zhromadźizna wotmeje so přich. **póndźelu** (19. III.) wječor ½8 h. tam. Ma so też dla jězby z awtom na hłownu zhromadźiznu do Wojerec jednać. Předsyda.

Serbska Boža služba w Drježdźanach. Přichodnu njedźelu Laetare popołdnju ¼4 hodźin su w Křižnej cyrkwi serbske kemše a Boże blido. Wobdźělće so prawje bohače.

Tydźeńska skhadźowanka a wědomostna zabawa sobustawow **Maćicy Serbskeje** je kóždu **póndźelu** nawječor wot 6—9 h. w Serbskej kofejowni w „Serb. Domje“ (w małej stwi).

Za Pražskich spěwarjow! Wospjet so na přichodnu njedźelsku pruhu (18. 3.) kedźbne čini. Muzscy spěwarjo njech sej „Towaršny Spěwnik“ sobu přinjesu. Budźemy z njeho „Naše heslo“ (str. 20) spěwać. Tosame ptači też za Drježdźanskich spěwarjow. Dirigent.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoleń w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brěžcach. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu 17. měrca 1928:

Wčerawše kurzy w Barlinju.

1 Dollar	4,1785	100 pólsk. złotych	46,85
jendźelski punt	20,384	100 čěskosł. krónow	12,364
100 šwajc. frankow	80,44	100 franc. frankow	16,44

Barlinska burza tež wczera we swojej dotalnej kruty spokračowaše. Wšitke efekty samóchu swoje kurzy swowa powyšchowacz. Też na wikach z dožynymi a rentowymi ličbinami jewješe so wjazy sajima.

Produktowe wiki jewjetcha pósi swojich dotalnych płaćišnach sawostaju. Pšenica bě trochu sesłabjena, rožka skerje skrućena. Wobrot wosta snadny pósi dotalnych płaćišnach. Nałětni ječmjeń po 10 pj. zentnar drožšcho předewzachu. Też kukuriza (maiš) snowa wo 10 pj. po zentnaru postupi. Wečera płaćesche zentnar

w Barlinje

pšenicy 12,25—12,40 hr., rožki 12,55 hr. hač 12,65 hr., ječmjenja nałětnjeho hr. 11,15—14 hr., wowsa 11,50—11,90 hr.

w Sforzeju

pšenicy 12,50—13,30 hr., rožki 12,50 hr. hač 13,30 hr., wowsa 10,50—12 hr. a ječmjenja 13—15 hr. Wěrny 2,70 hr.

w Drježdźanach (jandźeny pandźelu)

pšenica 12,70—12,95 hr. (12,70—12,95 hriwnow),
rožki 13,25—13,50 hr. (13,20 hač 13,45 hriwnow),
ječmjenja nałětnjeho 14,75 hač 15,50 hr. (14,75—15,50 hr.),
ječmjeń nałamkjeho 11,25 hač 13,50 hr. (11,25—13,50 hr.),
wowsa 12,20—12,45 hr. (12—12,25 hr.)

schwörkt w Kamjenzu

pšenicy 12,75—13 hr., rožki 13—13,10 hr.
ječmjenja 14—15 hr., wowsa 12—12,50 hriwnow, běrny 3,20—3,80 hr., prošata 16—22 hriwnow.

W termijnowym wikowanju

za měc:

pšenicy 13,35 hr., rožki 12,52½ hr. a wowsa 12,40 hriwnow.

za meje:

pšenicy 13,82½ hr., rožki 13,90—13,92½ hriwnow, wowsa 12,97½ hriwnow.

za julij:

pšenicy 14,10 hr., rožki 13,16¼ hr. a wowsa 13,20—13,17½ hr.

Wiki wužitkoweho skotu wczera pjatk w Barlinj.
(Magerviehhof Friedrichsfelde).

Na nje běchu pśišlinali 490 młodych bóikow, šuceńskich krunwow a jatojzow, 7 bykow, 10 prósnikow a 1[illegible] cielatow.

Wobe dóšli a šuceline krowy płaćachu 250—540 hr. Šuceline jatojzy 220—450 hr.
Bykl, prósniki, skót k wjafanju a k kormjenju po zentnaru 42—46 hr.
Wubrany rjany skót dožo hišće wyšschiche płaćišny. Wiki běchu mérne, płaćišny kaž dotal.

Pśchistajicj pytaju.

Krowiśkeho, Namot w Kochanojzach pola Hródka.
Serbiju, knježi dwór we Wulkim Radschowje.
Pohonca, jama Eintracht pola Horow pola Wojerec.
Schmidtk, knježi dwór w Krjebi.
Pohon do domu, Schönfeldez, jandrodnistwo w Hródku.
„ hošćenz „K Železniży“ w Kiju pola Mužakowa.
„ Münchenowa w Bišlopitzu a Budyška dr. 26/28.
„ Reifowa w Kamjenzu, Schützenstraße 13.
„ Rychtarjez konditornja w Hródku.
„ Müllerka, pjekarnja w Hródku.
„ Temertowa we Wojerezach, Zyrkwinska haja 13.
„ dr. Hakowa we Lutach, Pisrowa haja 44.
„ Müllerka we Wojerezach „Welt'spiegel“.
Kuchinstu, Schönez kofejownja we Lutach, telefon 36.
Serjeru, hajnkownja na Bartlsej Dalokej.

Na pśchedań:

Wjel rauschi, Friesa w Dźěwinje 47.
Klawěr a sofa w Hrótku pśi Schwajzarskej jahrodze 1.
Mandolini we Wojerezach, Pólna haja 9.
Kuba w Lubjenzu 3.
Kolo motorske w Brětnje, Drježdźanska dróha 71.
Heja k nasadźowanju, Tvarz w Dubrawje pola Hródka.
Mlerjo njebrjene, knježi dwór we Worznjnje.

Kóń Gelbny walach, lischak, Reichelez bratraj w Lubjin, Swonk. Zitawska dróha 2.
Wós dźěcźazy w Budyšinje, Poznózna haja 13III a Seminarska haja 2III na Lwo.
Wós hospodarski, 70 zent., w Budyšinskim, Nowosadzka dróha 17.
Krowa młoda wyšokoružcelna w Michalkach 1.
Krowa młoda bóika w Bukojnje 39 pola Wojerez.
Kurža w Budyšinskim, Swonk. Inwska haja 18.
Loži. Scheunemann w Kamjenzu w kasarnach M. H. 2.
Loso a kuchinske blido w Budyšinje, Paulijowa haja 37 delka.
Jałowa wyšokoružcelna w Nowej Luzy 7.
Mócźawa w Lubjenzu 3.

Sšudniśzy na pśchešadźowanje.

póndźelu 19. měrca 1928:

w Nowoślicach, kupzy jo sešdu dop. w 10 hodź. w hošćencu: motorski pluh;
w Kulowje w hošćencu „K tjom krónam“ pop. w 2 hodź.: žonjacej koleju, butrowaš, meble, schijaca maschina, mužaje kolo, hóblowaca maschina, prodśrěbak, klamarśkej kamoraj;
w Nowem Měšcu dop. w 11 hodź. w hošćencu krowa čornoběła schaka,
w Bjnuju pop. w 2 hodź. w Säuberlichez hošćencu: klamarske blido, meble, schatz, gramofon ſ 10 platami, nowa mandźelowa;
w Brěnje w hošćencu pop. w 3 hodź. meble;

wutoru 20. měrca 1928

na Sśokolzu cyšło 10 dop. w 10 hodź. cyorny klawěr,
w Hnaśicach w industriowym dworje w kantinje dop. w 10 hodź. hóblowacej maschini a želeśo rěsaca wila;
w Hornjej Kinje w hošćencu „K lipomaj“ pśichi. w 12 hodź.: 20 tunow drobnych pśestrałow II a 450 tunow III.
w Jenkezach — kupzy šeńdu jo pśichipołdnju w 12 hodź. na gmejeśkim hamjeze: 4-zentnarske świnjo.

Konkurs.

Sšud w Niśkej je nad samoženjom šamkarja a wikowarja Pawoła Jenčela w Mikowje konkurs wotewrił a prawišnika Nitzschu w Niśkej ja sarjadnika pomjenował. Zadanki na dołžnika dyrbja hač do 20. haprleje 1928 na šudnistwje w Niśkej pśichipowěźene być. Pśeńa termija budźe žobotu 14. haprleje, druha žobotu 19. meje, wobej dop. w 10 hodź. na šudnistwje w Niśkej, w 1. poschodźe, śtwa cło. 7. W

Konkurs nad samoženjom wobśiedźerja mlyna Pawoła Jurja Schmidta, jeničkeho nazrućela šapjaneje firmy P. Jurij Schmidt we Wujezku pola Wóspórka je šudnistwo w Budyšinje wotewrjło a zwjsora knjes Kurta Fischera w Budyšinje ja sarjadnika pomjenowało. Konkursowe žadanki dyrbja hač do śrjedy 11. 4. 28 na šudnistwje w Budyšinje jo pśispowěźić. Sšud je 1. termiju na śrjedu 11. hapr. 1928 dop. ½12 hodź. a 2. na śrjedu 16. meje dop. w 11 hodź., wobej na šudnistwje w Budyšinje, śtwa 141 powosał.

Šćarowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźeńa dop. ¾11 hodź.:
Sšadny wobrot, pśchenica pśichi dotalnych płaćišnach, rožka drožšcha.
Dop. ¾12 hodź.: Kaj pśched hodźinu.

Wiene płaćizny stwórtk 15. III. Wšo po złotej hriwnje	w Kamjencu za 1 centn	w Lubiju za 1 centn.
Pšenica	12,70—13,30	12,60—13,20
Rožka	13,00—13,10	12,80—13,30
Ječmjeń (nałět.)	14,00—15,00	12,50—15,00
Wows	12,00—12,50	11,00—11,60
Syno	2,25—2,75	2,25—3,35
Sloma z maš. młóć.	1,40—1,50	1,40—1,90
Sloma k zaslanju	1,70—1,80	
Sloma z ruku młócena	2,50—3,00	2,50—3,00
Běrny pola ratarja	3,20—3,80	3,50—4,00
„ hač na železnicu	—	—
Butra	1,90—2,10	1,05—1,15
Jeja	0,11—0,12	0,11—0,12
Pśeńčne wotruby	—	8,30—8,60
Rżane wotruby	—	8,30—8,60
Pšeńčna muka	—	20,25—21,00
Rżana muka	—	20,00—20,50
Prosata, wulke	—	—
„ srěnje	16—22	—
„ małe	—	—

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wośijowe symjo po tuni abo 1000 kg, howak 100 kg.

	Płaćizny po złotej hriwnje. 16. 3.	15. 3.		16. 3.	15. 3.
Pšenica	245-248	245-248	buny	23-24,00	21-22,50
rožka	251-253	251-253	woka	21-23,50	21-23,00
nal. ječmjeń	223-280	321-280	módre łupiny	14-14,75	14-14,75
naz. ječmjeń	—	—	žołte łupiny	15-16,00	15-16,00
wows	230-238	230-238	zeradella	—	—
kukuriza	233-235	231-233	raps. wosušk	19,80	19,80
pšeńć muka	31-35,00	31-35,25	lany wosušk	24,30	23,90
rżana muka	34-35,75	34-35,75	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	16,50	16,25	běrnj. kruški	24-25,00	24-25,00
rżane „	16,25	16,25	syno, 50 kg	2,40-2,70	2,40-2,70
lane symjo	—	—	rżana sloma	0,85-1,15	0,85-1,15
raps	—	—	pšeńć. „	0,80-1,00	0,80-1,00
hróch	34-36,00	34-36,00	wowsne „	0,70-0,85	0,70-0,85
pjeluški	23-24,00	23-24,00	ječna „	0,70-0,85	0,70-0,85

Drježdźanska burza (9. 3.)

Pšenica	254-259	bórnjace kružki	27,00-27,50
rožka	265-270	pšeńć. wotruby	15,40-15,80
nałětni ječmjeń	295-310	rżane wotruby	16,00-17,50
nazymsk. ječmjeń	225-270	pšeńčna muka	44,00-45,50
wows	244-249	rżana muka	40,00-41,50
čefwjeny dźećel	190-210	woka	27,50-28,50
raps	340-350	pjeluški	27,50-28,50
kukurica (Mais)	233-235	hróch	29,00-36,00
suche truhančki	15-15,50	cokrowe truh.	20,50-22,00

Drobnowikowanske płaćizny w Budyšinje.

17. Měrca 1928 po hamtskim postajenju.
Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniša płaćizny hr.	najwyša płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	2,00	2,40
Ćelace mjaso	1 „	2,40	2,60
Skopjace mjaso	1 „	2,40	2,80
Swinjace mjaso	1 „	1,70	2,40
Tukrajny swinjacy šmalc	1 „	2,00	2,80
Pšeńčna muka	1 „	0,52	0,60
Rżana muka	1 „	0,46	0,48
Khlěb	1 „	0,38	0,40
Jědźene běrny	1 „	0,12	0,14
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmalc	1 „	1,80	2,00
Sušeny połč	1 „	2,40	2,80
Dobre mloko	1 lit.	—	0,28
Jědźna butra	1 kg	4,00	4,60
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Joja	štuka	0,11	0,13
Jědźne buny	1 kg	0,40	0,50
Cokor, drobny	1 „	0,60	0,64
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,30

Wiene płaćizny w Budyšinje.

17. Měrca 1928.
Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najniša płaćizna	najwyša płaćizna
Pšenica, nowa	50 kilo	12 50	13,00
Rožka, nowa	50 „	12,60	13,10
Ječmjeń,	50 „	12,50	13,50
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	11,50	12,00
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny (we wjetš. dźšlb.)	50 „	3,00	3,50
Butra	1 „	4,00	4,40
Syno, nowe	50 „	2,75	3,25
Sloma, z maš. młóć., pras.	50 „	1,00	1,50
„ „ „ k zask.	50 „	1,70	2,00
„ z cypami młócena	50 „	2,50	2,80
Pšeńčna muka, 60%	50 „	21,25	22,00
Rżana muka, 60%	50 „	19,25	20,50
Pšeńčne wotruby	50 „	8,50	8,75
Rżane wotruby	50 „	8,50	9,00
Joja	1 štk.	0,11	0,12
Prosata 730 štuk	1 štk.	10,00	22,00

Na wikach so prosata słabje kupowachu.
Najlěpše twory so hišće wyše płaca.

Wšě družiny knjejidłow
na stajnje na składze
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach

Poskićam po přihódnym płaćonskim położenju

D-motorske kole, dobre znamki a druhe jězdne kole, šijacu maširu, centrifugu, bukrowe maširu, rěźadła, cynkowe płaty, pisanje a narannja wuporjedźenja najwušo

H. Paul Gräle
wuporjedźerja
w Kamjencu
blizko kat. cyrkwje. Tel. 470.

Na hasu
při dźěle, na honjwju nosyće najlěpje
Rubber-trije
najpřilomniši elastiski khód najwjetše wudźerživosć
žane muzinjenje
Rubber-trije
we wšěch płaćianach
wot 15.— hač do 24 hr.
hobrski wubjerk
wuporjedźenja w samanej dźěłarni

Fahle
Schuhwarenhaus
Kamjenc Lessero Ławusnja 3

Łožowe damasty
běłosmuhate nawoblečenja, łožowe płachty, najl. wupjerki płsane łožowe nawoblečenja kupujće jara tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach čo. 11
znapřeča hosć. „Złoty hwězdy"

Polstrowane meble nakładne matrace klubowe meble kožane meble
kotreż sam zhotowjam, poruča
Otto König w Budyšinje
před Mjarowymi jětkami 2. Tel. 2962.

Šěre włosy
dostanjeja zaso naturelu barbu a mjódnosć bjez barbjenja. Wulkotnje wuspěchuje. Bliše darmo. Wróćo-porto přinjesć.
Erha-Haus Aktlg. 316 Berlin W. 30

Wšitke picowadła
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach

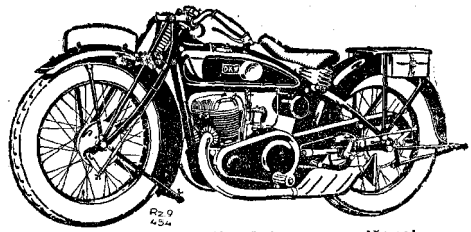
Wšě šulske knihi
dostanjeće
w Serbskej kniharni w Budyšinje

Domjaca holca so do domjacenosće z wobkhodom z małym ratarstwom blizko Budyšina k 1. abo k 15. hapr. pyta.
Bliše zhonić we wudawarni „Serbskich Nowinach."

Runklicu
předawa
Zoba w Cornowje
Telefon Pomorcy 223

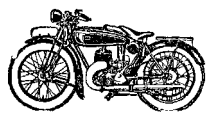
Bornicu
powjazy za snopy
poruča
Paul Schulze nasl.
na Hošic hasy.

Tule wolće!

Překnwapjenje: Wše płatizny su zniżene!

Mjez tym smy kóždy dźeń njesmérnu ličbu naprašowanjow dostali. Wotwlakowarjam dźensa naše modely pokazamy:

DKW-jedyncylindarski model E 206

Tutón model je DKW po prawom hakle swoju slawnosć dobył. Přez 45000 štuk je hižo swoju khmanosć dopokazało. Z 206 ccm-skim cylindrom dokonja 4 spin. PS a je potajkim dosć sylne, wšě hory přewinyć a kónc tydźenja hišće druhu wosobu sobuwzać. Wono ma blokowe pohibadło z 2 khodomaj a ćerjenje z pasom, njetrjeba tohodla žaneho wulkeho wothladanja. Wono je tajke prawe motorske kolesо za kóždy dźeń, za kóždy zamér, wo kotrež so človjek njetrjeba wjele starać, je přeco w rjedźe, hdyž so trjeba, je najswěrniši přećel w dźěle, zdobom też najkhmańša mašina za žony. Też bjez dawkoweho a wjedźenskeho wopisma.

Wot 15. 2. 28
płaći z fabriki . . . . . 725.— hr.

DKW-jedyncylindarski model E 250

Tomu, kiž chce zwjetša w hozach a ze socjusom jězdźić, a njetrjeba tak na pjenjezy hladać, poručujemy tutón typ, kiž z 250 ccm-skim cylindrom wokoło 6 spin. PS wukonja a nimo toho pohibadło z 3 khodami a z 2 rjećazomaj a łahodźak při wjedźenju (Steuerungsdämpfer) wobsedźi. Wot 15. 2. 28 płaći z fabriki 850.— hr.

Model „Z 500"

kaž wobraz na čole nawěška, je ze swojej 100km-skej spěšnosću a ze swojim 12 PS-skim motorom ideałna mašina za sportlarja a za dałoke pućowanja z přibočnym wozom. Tutón model wozmanjenja najnowšu a najpřihódnišu konstrukciju motorskich kolesow. Ma dwajcylindrski blokowy motor, automatiske wolijowanje prochowy přecydźowak při přepinjunjakom (Vergaser), pohibadło z 3 khodami, z rjećazom, łahodźak při wjedźenju, wumjenj. předkowne a zadne koło atd. Wot 15. 2. 28 płaći z fabriki . . . . . 1220.— hr.
z přetykanjomnej wóšku . . . . . 1250.— hr.

Za tydźeń wozjewjamy w tutej Nowinje naše jara zniżene wotpłaćowanske wumjenjenja.

Zschopauer Motorenwerke
J. S. Rasmussen A.-G. / Zschopau Sa.

Jenički zastupjerjej a připóznatej wuporjedźerjej za Budyšin:

Rudolf Lebelt
na Zwonk. Lawsk. hasy 20
Telefon 3077

Kurt Marschner
na Mužakowskej dróze
Telefon 3288

Wuwučenje a předpruhowanje při kupje motorskeho koła darmo.

DKW

Motor u sport

Nadawk dźensnišich

Fotowe projekcijowe powjetšerske domj. kinowe **aparaty**
a wšě wěcy za amatérske fotografowanje. ◆ **Fotowy dom**

Richard Hutha
mějićel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej hasy čo. 13

Wuwiwanje filmow a płatow kaž też wotwołanje wěcy wustajnje a najspěšniše.

Poručuja wot składa we Łazku a **Konjecach** a wot **Kulowskeje filiale** pola knjeza Michała Cornaka na Salowskej dróży, kaž też pola knjeza Mögela we Sernjanach:

syrikowy amoniak, Leuna-salpeter, wapno-dusyrk, nitrophoska amoniak-super 8/9, superphosphat dóbry 18, kali, domašowu rudu, kainit, kosćinu.

Wšě hnojidła su na khmanosć w statnej zastatskej spytowarni w Möckernu pola Lipska přepytowane a rukuju za nje. — Z dobom poruča dźećelowe symjenja, sydomhórski a ślezyski čerwjeny dźećel, čerstwu seradellu (runje dóšła), peluški a wikowe symjenja za naměsanu picu, runklicowe symjo.

Dale poručam wšě picowadła, kaž najlěpšu tež tunu kukuricu (Maisschrot), wotruby, krupicu, ržanu muku, krupjany ječmjeń, mučku za swinskich worješkow, kokosowy tykanc, muku z balmjancheho symjenja a lanu mučku.

Prošu wo dobroćiwu podpjeru a přilubju spěšne a spravne posłužowanje

Jurij Čornak, młyn we Łazku.

Tunje wupjerki
zaso dóšle
80 100 115 130 140 160 cm šěroke
260 290 290 330 360 410 pjenježk.
prawobarbne njerjo njepřepuščace
Hilger w Budyšinje
jenož Seminarska hasa 2

Należnosće zaruska ležownosćow **należnosće za wostajeństwa**
Wotnajenske a kupne zrěčenja **wobstaranje hypothekow**
zhotowjenja wšěch próstrowow
Prawizniski büro Jurij Krantwurst
w Budyšinje na Serbskich hrjebach 2
Telefon 2815 Telefon 2815

Woscobły wobraz za **nawočnicu, šćipanje** (Klemmer) **dalokowidy wóčk.**
Specialist nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje na Seminarskej dróży 5.

Dla spuščenja ratarstwa
předawam tunjo: mašinu k syčenju, běrnyhrjebak, kultivatora, skótnu wahu, butrowu mašinu, 2 brany, sylny dwojopřežny wóz, kotryž też za mjońši zamjenja

Dannenbergowa w Delnim Wujezdźe

Woscbje **tunje dny gardinow** wot 15. měrca hač do 1. haprieje
K. Erler
w Budyšinje
na Žitnych wikach 11
Znapřeča „Złoty Hwězdy"
Ręči serbski!

Pytam wotročka a srěnka
w Kopšinje čo. 1
pola Khróšćic

Jutrowna holca
do domu so k 1. hapr. pyta
Zhonić w „Serbskich Nowinach"

Hólca
do ratarstwa pyta
Israel w Khwaćicach

Kowarskeho pomocnika
pyta hnydom
kowarski mištr
Kliemand w Radworju

Rjane sylne
prosata
předawa
Swobodne kubło w Ješicach

Młodu dyk
k plahowanju je na předań
w Rudej čo. 7
pola Delnjeho Wujezda.

1 sklenčany wóz módry
1 wóz (Stuhlwagen) zeleny ze spušć. sydłom
1 kuła, žołta ze zadn. spušć. sydłom
wšě w dobrym rjedźe, za tunjo na předań.
Bliše zhonić we wud. „Serbskich Nowin."

Husacc jeja
sut na předań
we Wotrowje čo. 15

Čehniwa
kruwa
z 9 ćelcom je na předań
w Rakołdach čo. 30.

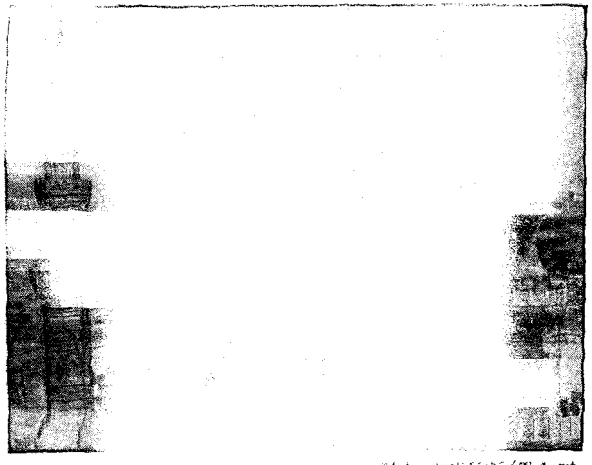
Čehniwa wysokosćelna
kruwa
je na předań
w Bjedrichecach 15 pola Łazu

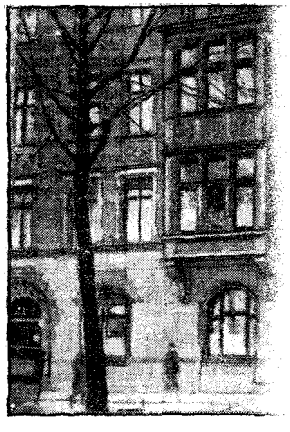
Młoda, sylna plahowanska
kruwa
blizko k ćeleću
je na předań **w Brězyncy 23**

7 lět stary, strowy, sylny,
kóń
předawa abo na slabe přemjenja
Matej Kittan w Čelnom
pola Boxberga

Kairo je hłowne město Egyptowskeje

Kairo leži při ryći Nilu na jeho prawom bruchu. Koło wokoła wobdawa jón pušćina. Nap chodźo na lěwym bruchu zapoćinaju žo hižo płódne kraje Egyptowskeje. Kairo budźe wěsće jene z najwjetšich a najzaměrnišich městow Afriki. Sćyta jeho wobydlerjow dosćahnje wěsće přeš pół milijona. S nich su ledma dźesćat tysacorjenjo. Tamni su pśichiwšowar o Mohameda. We měrśe nat cźiny na 400 mo che ow, to su Muhamedanow gromadźiny. W lěće 640 po Khr. założi muhamedanski wójnowódźe Amru wokoło swojeho stana arabiske šrdliščejo. Pódla njeho załoži muhamedanski wójnowódźe Guhar el Kaid we lěće 964 nowe město. To pomjenowa Masr el Kahira, to rěta to dobywańske.

Wupytanje wobraza w tydźeńskim cźiśle: Wobroćśe wobraz wopaki, dha namakaśe mjes prawej kromu a holcu tśiśeśe dalšnu holcu.

Hódanišćo.

S pola wón žo śěhnuwšchi
Sradny k njebju drjoli,
Machotajo k wyšokim
Spěwa ludźom na polu,
Lěćejo wdźi ledwo joh',
Wucho pśijšchi spěwańćko:
„Wróśiśo žo lěćo je,
To žo jeadni dźakujeje!"

Wuhódanje hódanišća w tydźeńskim cźiśle: Sćeloćwjowe.

Statuny wotchirodźeńskeho hamt w Berlinje

Wjedźemy naschich cźitarjow pśeds wotchirodźeńskeho hamt w Berlinje. Njedawno bu wón w nim rozhorjacy podawl. Wójny Langkopp žadasche žedź 112 000 hr. šarunanja za to, so je we němšich kolonijach w Afriki swoje wulke wobwjeselenjo s pśichiźinu wójny zhubił. Jako do žadanja swolicź njemóžachu, wutśeli z revolwerom trójcu do nameršeneho presidenta Backa, wla na wulke zbožemilnu. Wón pak kaschćik se straschnym rozbuchadłom žoba pśichwjeź. Hrožeśe to zapalicź. Je-li by kaschćik rozbuchnuł, by žo zgóe twarjenje krpśe. Wo dołhim bźeńjenju poradźi žo pśichitwatanym sałomikam Langkoppa pśichwatacź a jemu rewolwer wzaś a jeho wumjasaś. Wobaw je wulke spodźiwanje zbudźił. Wopomnicź dyrbimy, so su tajke a podobne jewy sćeńwuli wójny. Lěpje by było, so by žo schkodowany wobrocźił na wopratowanych winikow. Sałomik někajkeho hamta nicźo dale njemóje, hač płacźaze jakonje wukonjecź.

Hdźe je nan?

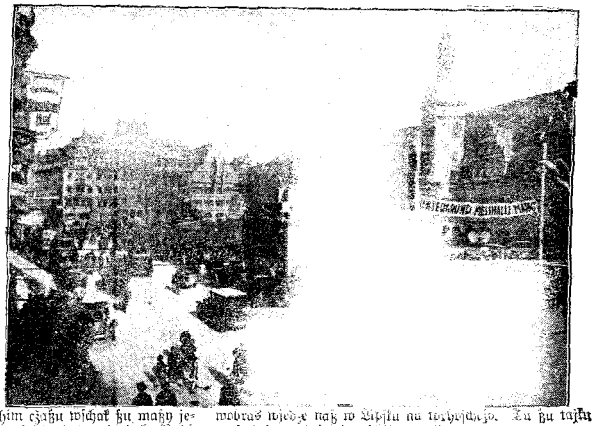
Naš čas we wobrazach

No. 12 W Budyšinje, 17. měrca 1928 4. lětnik

Lipsćanska nalětnja masa.

Lipśeźanska maša

W Lipsku, tutom měśeśe starych Sserbow, wotměwaja lóźdoléćnje śwětoźstawne maše abo wulke hermanki. Něhdy mějachu maše wulku wažnosć. Tehdom pśichezuchu z wjelewosami, stworamiz swoje domizny nakładźenymi na maše pśichźahnychu. Sa rozpśchedate twory nakupichu druhe, žadne w swojej domizne. Potom jědźechu z nimi domaj, pśichetoź pśiched 100 lětami hišćeśe żelśeznjom njebě. Wóny pśichewodźeśe derje wobronjena cźeledź. Druhdy teź kraje a města wobronjene muźiśwa stajachu. Sšo wě, wyrhachu pśichezuchu za tajki jchlit drohe pjenjezy płaćźicź. Nasće to bě, pśichetoź w lěśoch pśichi drohach kakachu zwjeźaizy, žedźazy na krutych hwodach. Dźeńka za jich potomnizy jemjenjo. W naschim cźasu wschak su maše jenoź wustajenja twarow we swobodnych twarjenjach. Nasch wobraz wjedźe nas w Lipsku na tajke wustajenje.

Wustajenje cźežkich automobilow na Lipśeźanskej maši

Maše dźeńdźišchi dźeń njejšu wjazy to, schtoź něhdy běchu. Na nje twory njeweźa, so bychu je pśichedali, ja nje pjenjezy dostali a hnydom pśichepodali. Sšu žo dźeńźa warośće do wustajenjow. Wožebje fabrikanźi pśichihadźeja z pokazami swojich tworow a wudźełkow, so bychu je na maše wustajeli. Kupzy pśichihadźeja. Pśicheźiladuja wustajone twory a wudźełki. Pśichewjedu je, prudiuja z druhimi, so kajkoźcźi a płacźijinje. Te žo jim najbóle spodobaze kupuja, jeli je potrjebaja. Fabrikant pśichipóźele je kupzam z fabriki abo hewak se swojeho ześkada.

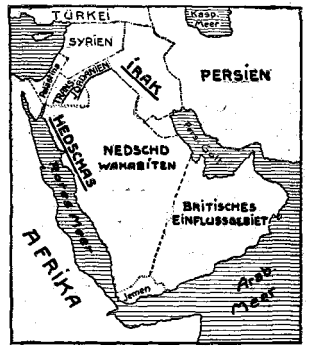
Muž i woty, do kotrejež mole njepschindu. Bě na poźlednej Lipšczańskej maźy wustajeny. Jeho spodźiwna postawa je wšeźe kedźbliwosć wuwabiła.

Ibn Saud, Hedźasti kral, je krajomaj Irak a Transjordanskej wójnu pschepowjedźił. S toho nastanje njemér w Arabistej. Jendźelska, rudawaja, so ma tu ważne sajtmy schkitacź, smozuje źo i tutej pschileźnosću zyleje Arabistej.

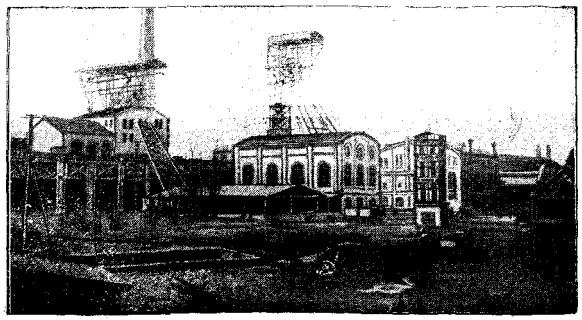
Pschichodny kral Južnoslowjanskeje. Kronprynz Pětr je najstarschi syn južnoslowjanskeho krala Alexandra a jeho mandźelskeje Marije.

Arabiska a pschimjesowaze kraje. W tutom dźelu świeta dóńdźe bórzy ke krawnym krućam. Hedźasti kral je Irakej a Transjordanskej wójnu pschipowědźił. Jendźelsko jeźele hižo zyline wójska do Arabijskeje, so by w prawym wokomiku japschimnyła.

Rjesboże w podkopkach pola Recklinghausena.

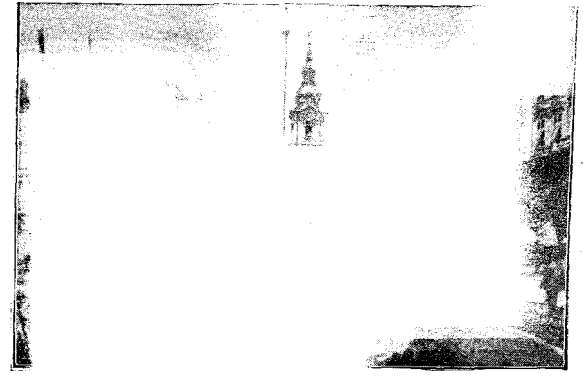
Naschi wobras wjedźe aaź do Westfalskeje krajiny, hdźež kamjentne wuhlo se semje wzja. We jamje Ewald pola Recklinghausena źo njedawno zakośtne njesboże poda. Powjas, koschej dźerźazy, źo rośtorhny. W nimaj **hedźachu** hórnizy (Bergleute). Jemi, so buchn do jamy jěli, w druhim na **puczu** i njeje. Koschej **padnyschtaj** do hłubiny. S nutskaźedźaznych bu 13 hnydom morjenych, 35 i **mich źo** ćeźko rani.

Wójz Saurli psched ukrainskim wójniskim hudom

Schtóž w nowinach politiske powjesće cźita, je wěsće tu-nit **we filmje** hmitneje groty Gavellez. Tutón film nětko **w Jendźelskej pokazuja.** Němske knježerstwo to njerad widźi. **Wono bě źo** na jendźelske knježerstwo i namołwjenjom **nabrocźiło,** pschedwjedźenje tutoho filma **niź dowolicź.** Jendźelske knježerstwo teź **woprawdźe bo tuteje** próstwy **woli a pschecźe wupraji,** so tutón film pschewjedowali njebychu. Zakazacź jendźelska wustawa a zakonje njedowolitej. Hižo tuto swolenje knježerstwa do zadanja Němskeje je Jendźelcźanow jara **rozhoriło.** Film dale pschedwjeduja. Wobźedźerjo kinow **móža** jara spokojom bycź. Tutón pschipad bě ź najwjetschej **reklamu** za film.

Styrsti abo němski Hradez.

Tuto město leži w kraju Sslowinzow w Styrskej. Kaź hižo mjeno praji, źu tuto město Sskowjenju, tam bydlazi Sslowinzy **zakoźeli.** Město je jara stare. Jeho zakoźenje **źaha** do schérereje starodawnosće. W tych cźasach jako Němzy zapoczachu se Sskowjanami wojowacź smozowachu źo teź tutoho **kruteho** města. Lubośnje leži w jara horatej a **strowej** krajinje. W běhu lětstotkow je wjele wustacź dyrbjało. Dwójzy stejachu Turkojo psched nim. Podarmo pak źo prózowachu, jo dobyeź. Dźensa ma nětkuźe 100 000 wobydlerjow a je ź hłownym městom Styrskeje. Lětsa **źwjeczi** 1000 létny jubilej.

Zyrkej klóschtra źwjateje Madleny w Speyeru.

Lětsa **źwjeczi** klóschtr **źwjateje** Madleny 700 létny **jubilej** źiwjeho wobstacźa. Na naschim wobrazu **sajmimy** do pyschneje klóschtrskeje zyrkwje. Ta pokhadźa ź 1892. Speyer leži pschi Rheinje tam, hdźež **źo** rěka **źamehy** mjena do Rheina wuliwa. W Bayerskej Pfalzy je je hłownym městom. Jo dobuchu stari Romjźy w lěźe 30 do naroda naschehu **sbóžnika** a jo **źiwjnje** wobtwjerdźichu. Jemu dachu **romiske** mjeno Noviomagus. **Wot** 7. stoletka **źem** rěka Speira. W běhu lětstotkow **je** wjele wustacź dyrbjało.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. kwartalnje. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a dźěri Smolerjec knihiklóšerjna, zap. dr. s w. rak. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2627.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobšěrnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobiličeja. Za reklamowy w n rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Čisło (Nr.) 67 — Budyšin — pónjelu, 19. měrca 1928 — Bautzen — Lětnik 87

Wyšši inżenieur Goldstein so z jatby puščił, druzy zajeli hišće w jatbje.

Ruske knjeježstwo je wyšschego inżenieura Barlinskeho „Powschitkowneho elektrizitetneho towarstwa“ Goldsteina z jatby puschczilo Goldstein je halle psched-schtyrjomi njedźelemi z Barkina do Ruskeje pschijěł. Hdyž bě tři njedźele w Donezej krajinje žiwoje sastojnstwo wukonjał, jeho hižo sajachu. Ruske knjeježstwo je drje dyrbjało pschisnaćz, so jo za tak krótki czaj Goldstein njeje moht pschi někajkim sabschitanstwie wobdźělić. Pschisponmnicz ma to, so je Goldstein schwajzarski staczan. Tohorunja su inżenieura Wagnera z jatby puschczili, toho pak z wumělnjenjom, to rěka wón njebudže Ruski wopuschczicz. W Barlinskich kruhach su je spokojnosću powitali, so su jimaj žiwobudu dali, tola z tym so njeje politiske położenje hischcze polepschiło. Němske knjeježstwo pschi tom wostawa, so dyrbja so žadanja, kotrež je němski zwonkowny minister ruskemu połčanej we Barlinje sdźelił, a wo kotrychž je němski połčanz z ruskim zwonkownym komisarom Cziczerinom jednał, dopjelnicz. We Barlinje z tym licza, so je so němskemu połčanej poradźi, so ruske knjeježstwo němskemu generalnemu konsulej dowoli, so z jatymi Němcami w Rostowskim jastwje rozrěcz.

*

Němski połčanz w Moskwje, hrabja Brockdorff-Rantzau, je pjatk posdże wjecor dlěsche rozrěczenje z ludowym komisarom za zwonkowne naležnosće Cziczerinom měł, kotrež bo po hłownym dźělu na sastajenje ruzko-němskich hospodarskich jednanjow w Barlinje poczahowasche. Cziczerin pschi tejle składnosći praji, so žu bo ruzko-němske jednanja po nastorku Němskeje wotewrile, runje kaž ma Němska za jich sastajenje samolwitosć njesć. Bolschewikle wyschnosće su swólniwe, němskim konsulatskim sastojnikam dowolicz, so sajatym swuczenu pomoz poskicza, pschi čimž pak bo njeměrdża sakoskse mjezy pschekroczicz.

My jenoż z němskimi, tež z czěskosłowakskimi staczanami ruske knjeježstwo błeswoładnje wobchadźe. Pschicziny abo žadnje wobsamknjenje njemjenuje, žu so poslednje tři měsazy 25 **czěskosłowakskich staczanow z Ruskeje wupokazali.** Pódla teho žu w poslednim czasu **pschedźěwadow wožom czěskosłowakskich druzystwow zajeli**, kotrež žu we wobsahu tak njerozmnowanje kreditneje pomocy czěskosłowakskeho knjeježstwa ratarske maschiny sasudlerjam czěskeje naredniscje podawali. Hačrunje žu czěscy sasydlerjo ruzy staczenjo, jich sajecze tola z tym w twarju steji. So Czěskosłowakska hischcze njeje ruske knjeježstwo jako sakoske pschipóznała. Wočakuje so, so tajke a podobne podawki skónczenje hospodarske kraći pohnaja, so wot Ruskeje wuzko dźerżeć, a so też bjes politiskich sćěhowkow njewostanu.

*

Wothłós w Franzowskej.

Sajecze němskich inżenierow w Ruskej so we wschich frenzowskich notwinach czěsći smjeł ruskeje politiki njemje. Pschi tym so nowiny prawizy nad wobczežnym położenjom bolschewiskeje Ruskeje wjeselа. W sajimje zykeho swěta dyrbi so pschecz, militaristiski „Goulois“ pischc, so by ruske knjeježstwo take smjeli prawje husto zwarało. Hacz Němska hospodarske jednanja z Ruskej wobnowi, je druhe praschenje, na kóždy pad pak so Stresemann a jeho zhubdźelacze na napschecžo Ruskej někto mjenje zwólniwi a wjazy žadazy pokaża dyžli dotal.

*

Nowa rosprawa pólšanja Brockdorffa-Rantzana.

Sobotu wjecor je nowa rosprawa němskeho połšanja w Moskwje do Barlina doschła, kotraž powěsć potwjerdża, so staj wyschschi inżenieur Goldstein a inżenieur Wagner se jatby puschczenaj.

Sastupjerjo politiskeje kenzlije Bubnow a Schwarz staj žo do Rostowa wrócziłoj, hdźež žo sajeczi Němzy w jastwje dźerża. Bubnow žo do Moskwy wróczi, so by Rykowej a Stalinej rosprawu wo pschijašnanstwie w donezskim kraju podał. Prozeł žo 14. meje w Moskwje wotmeje.

Nuzowy program so w němskim sejmje prijał.

W němskim žejmje je žo w druhim czitanju dźeł nuzowego programa pschijał, kotrež zozialnym rentnarjam zawěczenja invalidnosće pschistajenjezow a hórnikow rentu powyschi. Pschi zawěczenju pschistajenzow je žo starobina mjeza na 60 lět a czakanski czaj na 60 měsazow winowateho pschinoschka pschikrócziła.

Dale je žo pschedłoha wo podleschenju krizoweho spomoženja pschijała a to z wobsamknjenjom, so žo krizowe spomoženje na dalsche skupiny powołanjow podleschi a městnje wobmjezowane podkrjeżuja pschipuschczi. W kotrychž dołhotrajaza muza na dźelowych wikach wobsteji.

Najschczeżiwo pschecżu wubjerka a němskeho knjeježstwa žo potom nanjet němskokatolskeje rady pschijša, po kotrymž žo wudawki krizoweho podpjeranja na němski stat pschewozmu.

K podpjeranju wustajenzow a mazow žo 1 200 000 hriwnow, z nich 800 000 hriwnow za spěchowanje Lipszanskeje mazy, pschijatoli.

W Hanstedtu bróńje namakali.

W Hanstedtu pola Harburga su policistojo a żandarmojo w nětkotrych dworach za bróńjemi pytali, kotrež běchu tam pjecza skhowane. Pschi tym 70 pschchowanych tżelbow modella 98, tři lohke maschinske tżelby, cżeżku maschinsku tżelbu, 47 ruczinych granatow, browningsku pistoliju, munizinju a khětru hromadu bróńjoweho pschisłuschcha namakachu. Někotre wozhoby žo sajachu, tola žo zažo puschczichu z wuwjazcom ratarja, kotryž bě žo pschcziwo republiki schkitazemu zakonjej cżeżo pschesł.

Wopominanje na měrcsku revoluciju w Pruskej.

Njedźelu bě žo 80 lět minyło, so bě lud pschcziwo prutskemu knjeježstwu postanył. Mjez revoluzionarami a wójskom bě k wojowanju doschło, pschi kotrymž běchu wójsko zbili. Pruskeho kralа nutrownchu, psched cżeża padnjenych revoluzionarow stupicz a žo psched nimi pokloniez. K wopomnjenju na tehdomnische podawki žu žobustawy swjatka němskokatolskeje cżorno-cżerwjeno-złoteje thorhoje rowy padnjenych měrzkich revoluzionarow debile a psched Barlinskim hrodom, psched kotrymž bě žo tehdy wojowało, na martrarjow ludoweje žwobody z rěczemi spominali.

*

Tež młododemokratiski Barlinsko-Branibórski swjatk bě 1/211 hodźin wopomnjenski žwjatočnosć na pohrjebnischcżu měrzkich padnjenych wotmě.

Demestracija srjedźneje worsty w Barlinje.

Barlinski kartell srjedźneje worschty je hromadze se němskostatnym kartellom protestowarsku demonstraziju we Barlinje wotmě, kotruž němskožejmski sapółłanz Drewitz wodsejche. We rěczach, kotrež so pschednjesechu, na cżiscżazu dawkowu cżežu srjedźneje worschty skorżachu. Runje tak so žadasche, so so zozialne spomoženje njeběmě pschepinacz, a so města njeběměża se žamžunymi gmejnskimi pschedewjaczemi rjemjeslnikam konkurrenzu cżinicz. We wobsamknjenju so žadasche, so dyrbja so hospodarske wudawki w němskim stacze, krajach a gmejnach po wotkhudnjenju němskeho ludа khodzicz. Też so žadasche, so dyrbi so zinanzne wurunnje mjez němskim statom a krajemi, z kotrymž kraje a gmejny cżeżko schkoduja, borzy pschemjenicz. Demonstrazirli cżah wjdże 8000 wožobow po skónczenej zhromadźiznje psched hydło Barlinskeho městoweho komornika dr. Langi pschicżeżeje. Tam so cżah rospuschczi.

Prozeł dla nadpjeranja k dawkowemu strajkej.

Wyschschi statny rěcznik krajneho žuda w Schwerinje je pschecżiwo sarjadnikej Schwerinskeho wotkrjeznego landbunda stórżbu dla pschestupjenja wukasa wo nadpjeranju k dawkowemu strajkej sapodał. Statne rěcznistwo w landbundowym napominanju, so ratarjo njechychu dawki płacżili a so so njechychu dali pschihodnje žudnjej cżasaj, pschestupjenje njemjenowaneho wukasa widżi.

Autonomistiskeho wjednika w Mühlhausenje zaic'l.

Wjednika elsaskeho autonomistiskeho hibanja, dr. Ricklina, kotrež bě w dezembru do Schwajzarskeje cżekнył, so, hdyž je so wot tam do Elsaża wrócził, sajeli. Ricklin bu dla komplotta pschecżiwo bjeskrajschnosći stata w Dammerkirchu w Elsażu sajaty. Jeho žu do Mühlhausena pschewjedli.

Zubkow w Brüsselu.

S Brüsselа so powěc: Subkow, zwak něhdyschcheho němskeho thežora, je schtwórił z pschelwodom starschcheje knjenje, najstarje žwojeje žony, do jeneho hotela blizko Brüsselskeho połnóżneho dwórnischcża zastupił. Nóż je Subkow w dwělnym towarstwie w jenej Brüsselskej korczinje pschebył a so wokolo ranja skurjeny do hotela wrócził, w kotrymž jeho mandželska bydli. Dóńdże k wulkemu skandalnemu wustupej, wo kotrymž hižo wot dweju dnjow w Brüsselu powědaju.

Subkow je pisches žwojeho prawidnika dr. Danilowa němskej wyschnosći dźěłacz dał, so so nochcze wupokasańskemu wukazej podcżinjowcz. Wón je so jenoż na „wobchodne puczowanje“ do Belgiskeje podał. Sso pschecżiwjejo, Němzku wopuschczicz, so Subkow na to sejera, so je so jeho Barlinskemu rěcznikej poradźiło, należnoscż z mlodym pinczinkom, kotrehoż je nabił, wurunacz. Tehodla wjez psched khlostańki žud njepschihódne.

Herjelanja w czěskosłowakskim parlamentu.

Hdyž so w czěskosłowakskim žejmje wo pschemjenjenju nuczeneho wobhydlenskeho hospodarstwa jednasche, komunistiszy sapółłanzy z wokami žwojich hlidow praskoju a

We
Budyšinje
na Třeleńi

Dźensa póndźelu 2 predstajeni
pop. 1/4 hodź. a wječor we 8 hodź.

Jutře wutoru wječor we 8 hodź.

wulke poslednje predstajenje

Zastupne kartki w cigarowym wobkhodźe Hentschel na dźiwadłowym namjesće. Telefon 3610

DREI RIESEN — MASTEN ZELT — 2 MANEGEN CIRCUS

AmArAni

W kóždym popołd. predstajenju dospołn. program!

Krasne cyrkusowe wumělstwa!

Cyrkus je derje wutepjeny

We
Wojerecach
na městnje před dwórnischcom
wot 21. hač 25. měrca 1928

Wotewrjenje we Wojerecach
srjedu 21. měrca wječor we 8 hodź.

Štwórtk: **2 predstajeni**
pop. 3/4 hodź. a wječor we 8 hodź.

Pjatk: **poslednje predstajenje**

Zastupne kartki w Grundmannec cigarowym wobkhodźe we Wojerecach na Cyrkwinskej hasy

hołdujo, tajku harii jehnachu, so hłóß presidenta, kotryż wotkłosowanski wunoscheł wosiewi, njebe doßłyschecß. Skónczenje kommuniftojo ſ kijemi na kawki pjerjachu a do ministerſkeho blida papjerjane kule a akty mjetachu. Njeßiwajcy zrychna so dale wothłosowaſche, a nowy wobhladowanski zakoń, ſ kotrymż podrużnizy cjeżko ſchkoduja, so pschija.

Skónczenje parlamenta w Parisu.

Franzoſiski ſenat a deputertſka komora ſtaj ſobotu powołdnju ſwoje parlamentariſke dżeła ſkónczili. Nowa wſtwolena komora ßo 1. junija ſeßdże, ſenat 5. junija

Politiske mordarſtwo we Wilnje.

We Wilnje je Michała Huryna, jeneho ſ hłownych wobcżeżowacych ßwedłowſ pschi wulkim prozeßu pschecżiwo bełoruſkej „Hromadże“, polizaiſkeho agenta, kotryż by dyrbjał w haprelu pſched ßudom ßwedżicż, jedyn Bełoruß ſatſelił. Mordarja ßu hnydom ſajeli. W ſwiſu ſ tutym bjes dwela politiſkim mordarſtwom je polizija někotre wołoßby ſajała.

Sozialiſtojo ßo marſchallej Pilßudſkemu pschecżiwjeja.

Sozialiſtiſki „Robotnik“ piſche, ße dyrbi ſozialdemokratiſka ſtrona Pilßudſkeho plany wotpokaſacż, po kotrychż ma ßo wuſtawa pſchemjenicż a ßo polnomoc preſidenta republiki tak wutwari, ſo mòże wón we wßitkich należnoſcach, woſebje w ſwonkownej politiży, po ſamßtnym bobroſłaczu pſchiſtupowacż a ſo ſa ſwoje wobſamknjenje ßobupodpißma miniſterſkeho pſchedßydy njetrjeba. Tajke pſchemjenjenje wuſtawy by jenoż mòżno było, dyż by Pólſka konſtituzionalna monarchija bjes monarchiſtiſkeho titula była, abo ſtatowy preſident by dyrbjał ſamolwitoſcż ſam pſchewiſacż. Na podobnym ſtejiſchcżu ßo ſozialiſtojo też prawizyne ſtrony ſteja.

Wótry, hacż runje indireſtny nadßéy pſchecżiwo knjeżeſtwu a miniſterſkemu preſidentej namolwjenje „Robotnika“ wopſchija, ſ kotrymż ßo dżeſacżerjo napominaju, ßo bychu ſa tych towarſchow ßwoje ſtrony pjenjeju ſkładowali, kotrychż ßu ſajeli, dokelż ßu ſtronje ßwérni byli.

Proces pſchećiwo komitačiskim mordarjam w Slipu.

Pſchecżiwo mordarjam ßerbſkeho generała Kowaczewicża w Schlipu, kotrehoż ßu mazedonſzy komitačzojo ſkónczowali, je ßo pjatk po jednacżednjowym jednanju prozeß ſkóncził. S 21 wobſtorżenych ßu ſchtyrjoch k ſmjerci ſaſudili, dweju k thłoſtarni na 20 lět, dweju na 15, ſchtyrjoch na 12, jeneho na 5 lět a jeneho na 4 mèßazy. Schéſcża wobſtorżeni ßu winowinowali. Wuſud pſchecżiwo profeſorej Natkowiczej je ßo wotſtorcżił. Mjes wotſudżenymi ſtej dwé żonje. K ſmjerci ßu ſaſudżili Kralewa, Zìwadinowicża, Delipetrowicża a Bedarewicża. Hłownaj mordarjej, Lileſnowicż a Naßwgorow, ſtaj na cżełkańy ſmjerczmamakaloj. K ſmjerci ſaſudżeny Kralew je mazedonſki komitacż. Mazedonſki komitej je jeho, każ praji, wupoſłał, ſo by politiſki wliw mèßanych ſerbiſkich ſaſtojnikow morił. Hdyż generała Petrowicża ſkónczowachu, bé wón na ſtróżi ſtał. Kralew pſched ſudom hołdarſke knjeżeſtwo a Italiju winowaſche, ſo mazedonſki komitej podpjerjnjetej. Pódła Kralewa ßu druhi wobſtorżeni, kotrìż ßu ſwjetſcha Schlipży mèſchcżerjo ſapreli, ſo ßu ßo pſchi mordarſtwje wobżełili. Zich pak na podłożu Kralewowcho wuſnaczа ſaſudżichu, kotryż praji, ſo ßu nadpadnizy ſ mazedonſkim komitejom wobſtadżeli a morderjow hoſpodowali. We wuhudże ßo praji, ſo ßu **nadpadnizy bróńe ſ bołharſkich ſtatnych magazinow doſtali.** Też Italika po ſoacżu mazedonſki komitej podpjerjuje. Attentath ßu ßo ſe ſamßtnym ſkuczże, ſo by ßo pokónduſka SSerbija wot Jużnoſłowjanſkeje wotdżełika a ßo ſ Bołharſkej ſjednoczìła.

Zhromadżizny ratarjow a ſocialdemokratow w Bukareſtu.

Njedżelu ßu w Bukareſtu ſławne zhromadżizny ratarjow a ſocialdemokratow byłe, na kotreż bé ßo nèhdże 80 000 wołoßbow ſeſchło. W zhromadżiſnach ßo żadaſche, ſo dyrbi liberalne knjeżeſtwo wrócżo ſtupicż a ſo dyrbja ßo nowowólby wupiſacż. Shromadżeni ßo po ſkónczenju zhromadżiſnow do cżaha ſeſtupachu a po mèſcże cżahnychu. K potłóczenju njemérow bé knjeżeſtwo jèdnaj regimentaj ſ Ploješchti a Giurgiu do Bukareſta ſawołało. Wonaj pak njetrjebaſchtaj ſatkoczicż, dokelż ßo mèr njeſłaſche. Demonſtrazije pſchecżiwo knjeżeſtwu ßu zyłe bjes ſamyßła. Knjeżeſtwo na w parlamencże wulku wjeſchinu a tehodła ßwojim pſchecżiwnikam ſ woli wrócżo njeſtupi.

Nowy wólbny ſyſtem w Italſkej.

W italſkej komorje je ßo nowy wólbny ſyſtem ſ 205 pſchecżiwo 15 hłoßam pſchijał, po kotrymż wuſchicha fazitiſka rada jenicżku liſcżinu wólbnych kandidatow ſa zły kraj poſtaji.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Póndżelu, 19. nalétnika.

Jozefa, zastararja Jezuſa.

Ze zbérki „Serbow 365 a 1“.

† 1870 Handrij Lubjeńſki, paſtor primarius w Budyßinje. Do zbudżenja Serbowſtwa je wón dże ſobu najwjacy ſkutkował za zdżéłanoſć a zdżerżenje ſerbſkeho luda. Pérni nastawk časopiſa Maćicy jedna wo jeho zaſłużbach, ſpiſany wot jeho préćela dra. Klina zdobom jako jeho nekrolog. — Hižo na gymnaziju je Lubjeński zapoćał réćnicu a ſlownik ſerbſkeje réże pisać, ſwojich towarſow ſam we ſerbſkej réći rozwućujo. — Stndowaſe w Lipſku jako tam żałoſtna bitwa narodow hnydże. — Po wójnje wobnowi tam ſerbſke prudarſke towarſtwo a bu z jeho ſtarßim. To tož zwoſta, jako po ſkónczenju ſwojich ſtudijow mèſtno jako wućeř w Lipſku pſija. 1817 powoła ßo hižo jako kaplan Michałſkeje cyrkwje do Budyßina. — 1827 bu tu faraf a tri lèta pozdżiſo paſtor primarius nèmſkeje wosady w Budyßinje k wulkej ſrudobje jeho Serbow. — Lubjeński je wulkotnu *literarnu* dżéławoſć wukonjał, dwójcy je ſerbſku bibliju wudał, kérluże pèſni, nje jenoż préłożił a wjele dobrych ſerbſkich knihow piſał. Je ſo z luboſeu ſtarał wo młodeho Handrija Zejlerja, kotrehoż je z nizkoſće a khudoby wuzbéhnył a nam darił jako basnika. — Najbóle pak je Lubjeński ſkutkował pſrez ſwoju dostojnu, wérjacu powahu. —

† 1903 w Khróśćeach Jan Kubańk, ſtawnik, dołholétny předsyda towarſtwa „Jednoty“.

† 1863 wojnarſki mištr Korla Aug. Ryéeŕ w Hodżiju, wuznamny Serb.

1187 kèżor Konrad III. wobzamknje kříżnu wójnu pſrećiwo Serbam we Frankobrodże.

* 1839 w Minakale Ota Wünsche, dr. fil., ſławny roſtlinaŕ w Zwikawje.

1879 ſwjeći ſo 50létay jubilej ſpiſowaćela Kraczewſkeho, při kotrymż ſo fond za ſerbſkich ſtud. założi.

* 1863 ſakſka princeſna Mathilda — ſotra poſledniho kraſa.

1904 poſwjeći ſo biſkop Łuščanſki we Wrótſławju wot kardinała Koppa za biſkopa.

† 1840 Handrij Lubjeński.

Spomjatkuj ſebi prìſłowo: Rjemjeſło ma złote dno!

Dopomnjeće.

O dopomnjeće, kak ty ćésniš wutrobu,
Kak z tobu nowa ból ſo do njej ſyjel
Ty réka ſy, kiž we wutrobje po ćasu
Soj ſwoje réćniſćo pſrec hłubje ryje.

Korla Fiedler.

*

Wocżopienje nam kiwa.

Symne wjedro, kiž bèſche ßo nam tónu tannehe dżenja nawalilo, je nèſko ßwoju najwjetſchu mòj ſhubiło. Po ßyrej nawjeczornej a ſrjedżnej Europje hiſchcże kruce mjerſinjeſche. Sćamo wodnjo njetajeſche, hdżej wyſche ſnaße hłóńcżko ßwoje wobrjemaże bruhi ſłacż njemèſcżeſche. Najbórje bèſche ſe ſymu w ſrjedżnej a narańſchej Niemſkej, hdżej ßo pomérnje mnoho ſnìha naùdże. W Saſkej wobſtadżowachu ſamo druhdyż pſchipołnu hiſchcże 4—7 ſtopjenkow ſymy. Sćamo w Porhreinſkej ſandżemu njedżelu ſmjerć njeſpokuſchcżi. Na najwjazy mèſtnach ſrjedżneje Europy njemèjachu wot kónza dezembra wjazy taiſte ſymne dny, każ nèſko w mèrzu. Wobſrjedż tuteho tydżenja poczuchu ſe nìżiny nad ozeanom pomału na wjedro we nałwjeſcżerſnej Europje ſtutkowacż. W powèſtſe ſtawaju ßo pſchemjenjenja, ſ kotrymiż bohtanu wètrу ſ połodnja pſchiſtupuju do wnutrnich krajow. Swopréduka ſcżopli ſo Kobrenińa a Schwinemünde a nałétnje wjedro ſaczeßnje do kraja. Wodnjo budżenje też w naſchich kónczinach wocżopienje ſ radoſću zaczuwachu. Wſedrowuſtojni wocżakuja, ſo ſ protyczinym nałéćom ſtrejdu 21. mèrza) też wopraworße cżoſke nałétnje wjedro ſ wjele pſchiczehnje.

Wo wjedrje. Wèżera thermometer wo dnjo 4—10. Dżenja rano we 8 hodż. barometer 753, hygrometer 4—9, thermometer w nozy —5. Wuhladу na cżiſte, cżaſtokrocż hewak mało ſo pſchemjenjaze wjedro. — Wyſchina w narańſchej Europu pſchezo hiſchcże naſche wjedro wobſtaruje. Wètry buja, dże hiſchcże jàre ſ króćeko ranja a wjecżora ſnèhowe mènja, ſo bórſy ſ połonja ſadniwaju, nam cżaſtokrocż iſchi powétr pſchicżerpa. Schkleńża pokazuje pſchezo hiſchcże wyſoko na wobſtajne wjedro. S atlantiſkeho oceana pſchibliżuje ſo pomałku niżina. Pſchiniżeße nam nowe dalſche wocżopienje. Jutſje wutoru ſtkhada ſtùdżo 6,03 hodż. a khowa ſo 6,10 hodż. Mżiacżk ſtkhada rano 6,09 hodż. a khowa ſo pop. 4,14 hodż.

— **Schtóż rad ſpéwa** a rad dżéła ſa Sserbſtwo, ſłyſchi dże jutſje wutoru do Katolſkeje towarſchowneje na Garbarſkej haſy, a pſchiſłamknje ſo towarſtwu „Radéjši“. Sobu interkonfeſionelni a witamy wſchitkich, kiž chcżedża ſ lubohe k blížſchemu dżéławi na ſtrowym ſakładnje narodnym ducha Sserbja Budyſchina — na Waß cżakamy!

— **Biſkop dr. Schreiber** naſtupi 22. t. m. w Nowym Jorku ſwoje puczowanje ſ Ameriki bo domiſny a **bołtnje** wo ſkrże 1. hapryle do Hamburga.

— **Naſtupa jèdny plan autow** ſ Barta do Budyſchina, kotryż w pjatkownym cżiſte woſjewichmy. K temu wjeſowſtoji nam jèdny wubjerk ſcżehowaze: Na tutym ſchasu wjeſowſtoji hiſchcże wobſtad po jèdnym planje, ale omnibus jèdżi jenoż na ſkakanje gmejnow.

— **Saſkſka krajna lotterija.** Wſchi pjatkownym cżakanju 5. **rjadowne** 192 **Saſkſeje krajneje lotterije** padu dobnycże **ko 30 000 hr.** na cżiſło 43793; dobnycże **ko** 10000 hr. na cżiſło 45645; dobnycże **ko 5000 hr.** na cżiſle 9129 a 144868; dobnycże **ko 3000 hr.** na cżiſła 46501, 79520, 124427, 140091; dobnycże **ko 2000 hr.** na cżiſła 17335, 73281, 109852, 133122, 144831, a 146973; dobnycże **ko 1000 hr.** na cżiſła 8854, 15828, 20980, 30472, 37997, 45798, 61521, 104015, 108114, 74824, 120435, 126249, 130974, 144652.

— **Swobodny dżéławſt ſ Rożanta** ſajéżdże wocżerjo we połdniu wokoło 6 hodż. na Wojerowſtej dróży mjes helnizu a wojerſkim ſahydlenjom duży domoj pſchi

Herčine potajnſtwo.

Roman.

28] (Pokraczowanje.)

Hdyż tole mjeno wutrajicż ſtkhyſchchtej, ſpohladnyſchtej ſtruchle na ho, potom ſnapſchecżiwi knjeżna Hortenſija ſymnu: „Wuſmjedżecżene tuteje żónſeje by wam wjazy ſchkodżałe hacż pomhałe, meja najſlubſcha. Stara żónſa, wo kotrejż rècżiece, ma jara ſchpatne mjeno a nichtó by waſchim ßłowam njepowèrił. . . .

Dozdyła byſchcże wſ pſchezo hiſchcże wujaſnicż mèka, kak ſeże tonu pſchiſchła, ſo ſ taſkimi ludżimi naßadżecż. . . . . Mòżeće wy to cżiniżo?“

Herta mjelcżeſche.

„Potajſim niż? . . . Tuż wutrobnje wobżarnju, ale pſchi taſkich wobſtojnoſcżach widżimy ſo miſowani, kruce ſapſchimnyeć. Wy ſeże ſkandal ſhubżita. . . . .“

„A na naſch dom njeżmé też ani cżiſtu tukanja padnyeć!“ dokonczi knjeżna Celina ſ muzikim hłoſom, njepſchedżujo, ſo wospjetuje ſłowo Caeſara.

Knjeżna Hortenſija ſaſo ſhłuboka ſdychny.

„Mùj njemóżemy waß pola naſ ſdżerżecż, moje dżécżo, to deje tola ſama dowdżicże.“ „Ja widżu, ſo ßymu ſhubjena!“ ſcheptaſche Herta, a ßłyſi ronjacu ßo ſ cżaſami po jeje wobliczu; jeje hrudy ſaſtchepota wot ſtłakowanja, ruzy łamajo ſu ſtojeſche. Nadobo ſpadny jeje hłowa wrócżo, jeje nohy ßo ſnjeſeſchtej a wona padże ſ ſeni. Pſchenapinanje na puczowanju, cżeżke reſtſchażenje, runje ſe tutym dożiwjenym wuſtupom naczinjene, bèſchtej tajkemu nerwoſtnemu napadej dowjedżej.

„Ach, mój Bożo, wona je do womory padła!“ jawoła knjeżna Celina; „my ßmy pak też wopraworße pſchejkurowi pſchecżiwo njej byli. . . . . Hortenſija, dżi khwataja po mòjroſte tikażo!“

Sdobom poklaknu ßo pódła Herty, wſa ju na ßwojej ruzy, roſpina jej draſtu, wotkoſchi ju ßamo luboſcżiwje na ſtoło a ſcheptaſche jej nèżne lubohe mjena do wuſchow. Pod jeje dragonſkim ſwonkownym khowaſche knjeżna Celina wopraworße potnoſcż cżiſcże żónſkeje nèżnoſcże. — Wona dowjedże Hertu do jeje ſtuwy a położi ju do łoża, potom dowèri ju wothładaniu ſtareje Schołaſtiki a dobéża do lékarnje . . . Hdyż bé Herta ſaſo ſ ſebi pſchiſchła, namaka dobru ſtaru ſtkjażowniżu pódła ſwojeho łoża ſedżo. Wona bé hiſchcże pſcheſłaba, ſo mohła rècżecż; dacżu ſej pożywnoſcżi, bèſche noż a cżiſcżina wonka na haßach da domyhlicż, ſo je pózdnja hodżina. Nózna lampka roſßwèłowaſche ſtuwu a we wulkej lenoſchyj ſedżeſche knjeżna Celina dopołnje ſdrajcżena a wótſje ſmorcżeſche. Herta ſjédże ſebi ſ ruku po cżole; dopomnjeże na jeje dożiwjenja dżenja rano ßo jej wrócżi a ſnowa pſchewja ju ſadiwelowanje.

Wona, tajka cżiſta a tajka horda na tule cżiſtoſcż, dyrbjeſche cżerpjecż, ſo na nju tukaju, ſo je hrèch ſłucżiła, na kotryż ani pomyſlicż njemóżeſche, njeſaſtchepotaju ſ wulkim hnèwom; knjeżnje Peche mjelcżeſchtej ju ſa winowatu a bjes dwela bèſche zyła dżéławka ſtiwa tohole pſcheſtupwédżenja. A jutſje hižo budże jeje mjeno — mjeno ſ Mauprié! — hromadże ſ pſchiſłodżenſkimi wobſtorżbami ßo po zyłem mèſcże roſnoſchowacż, a ſawéſcże dożpeja tele ſahanbowaze powéſcże też bacż ſ Felikſej! . . . — Tale myſl roſtrywaſche jeje wutrobu a wona pocża ſnowa płakacż . . . Sawéſcże, Feliks ſtojeſche duchownje pſchewyſoko a wón mjeſeſche pſchewulku dowèru k njej, hacż ſo by tak ſnadno do tajkeho pſchiſłodżenja wérił, ale wón bé ſarlivy a tukawy . . . Dwél mòjeſche ßo do jeho wutrobу kradnycż, a njeby-li hižo ſeżiu dwéla dobahał? . . . Hižo na tajke nèſchto pomyſlicż, ſpjeczowaſche ßo wſcha ſeja hordoſcż . . .

Wona bèſche żebi jaßnje toho wédoma, ſo najmjeńſchi dwél ſe Felikſoweje ſtrony by wutworił bjeſdno mjes nimaj, — a wona płakaſche *wo* ſwoju lubóſcż, wo ſwoje jenicżke, tak ſurowje wohrożene ſdobo . . .

„Nè“, wona pomyſli, „ja nochżu, ſo bychu na mnje tukali; tón muż, kiž je tole njeſłobo naczinił, dyrbi je ſaſo naprawicż . . . Ja pójdu k ſwojemu wujeſ a budu jeho nutrnje wo to wroßyeż, ſo by ſa mnje rècżał . . .“

Na tole waſchnje pſchedżini zyku nóż. Słónczenje ſa ßwitaj ſchére ſymnje ranje a pocża ſ mutnym ſwé

wokna roſjaßnjecż . . . Raniſcha ſymniczka wubudi knjeżnu Celinu, kotraż wokomik ßwojej dołhej ruzy wupſrejeſche, potom pak ſ łoża młodeje holcżki pſchitkocżi a ßo ſa jeje derjemèżom wopraſcha.

„Mi ßo lépje wjedże, knjeżna Celina, dżakuju ja wo nje!“ jnapſchecżiwi Herta. Potom wótrewſchi pſchi ßwojej rjekmy: „Knjeżna Celina, ja njeżłyßnym winowata, ſo ßo wam! . . . . Je pak nèchtó żiwy, kiž mòże ſ jeremi wom wſchitko wujaſnicż, ſchtoż ßa ßo w mojim ſadżerżanju dowjomyßlne byeż a ſchtoż mje pſched wozjomaj wuſprawni. . . . Ja pójedu k tutej wobożbje, a ta pſchi próſtwu njewotpokaże, mi wrócżicż ſandaze jej wote mjeſłowo, a ja budu wot wſchego tuteho pſchiſłodżenſkeho ſkanja wocżiſcżena. . . . . Budżeże tak dobroczżiwo, pra a wobſtarajeże mi wòs.“

„Ale wy ſeże hiſchcże pſcheſłabka a pſchenapinana, hacż mohła ßo dżenja rano hižo na pucż podacż!“ wupraſi ſo knjeżna Celina.

„To dyrbi na kòżdy pad byeż a ja cżuju ßo tu mjeſe thmańſcha . . . . njeſamòżu tutón podpład dłeje injeſcż, kiž mje wobeſcżuje. . . . . To by moja ſmjerczi była!“

Knjeżna Celina da ßo narèczeż a Herta ßo wobleże. Wokoło pſchipołdnja ſaſta ſtary wóz pſched wobſtadom a trochu ſłaba a jara błéda młoda holcżka ſaſéże, hdyż ſchefej ju wobé knjeżnje Peche pſchi wożżohnowanju wobjemaju.

Najaty hapłk bé ſtarý a nimale hubjeny na nohi; jeho ſpany wſchón na kóńſku czapnjeny pobonéż pohonjowaſche konika ſwaha, a tuż bjeſche hižo wożnich, hdyż do Pachowſkeho ſtawa

bocżesiu bróšy tak błyńe wo ichtom, jo cżęsto zranjeny leżo wosta a nęhdże hodźinu podźišcho w mędźcżańskej khorowni, hdyż bě jeho ſ khorobnym automobilom dobrowolna fanitetna kolona hnydom bowjesła, wumrě. Wina tęcżich wozobow pischi tutom wulzy wobžarujomnem njesbožowniem pschipadże njepschedeži. Po wuprajenju wocżitych świdkow je snjesbożeny nimale spěchnje jěł a w drohowem kolenju mó nad swojim kolom sbubič. — Na fichižniscżu Lubijskee a Paufijoweje bróhi fraſchtaj ſaſchku nóz diwaj wobzobowej automobilej hromadźe, pschi cżimž dyrbjeſche jedyn hnydom ſwuporjedźany bycź. Wobzoby njeżbu na žiwo do ſchkody pschischće. — 30-létny dźěłaczeř ſ Ohlawy, kotrehož ſwonkowna ſbudniſka wuſchnoſcź dla zapoſkuczenja dlešcheho, jemu paduſchoho dla napoloženeho khlostanja ſ jaſtwom ſe ſatyſkaczom wotaſche, bu wězera njes zuſtajni w tudomnej hospodze namatany a ſajaty.

— **Dżeń Czeſkeho ſchiża** 1928, kiž bęſche ſwjatkowana na 15. meju postajeny, je nětko za zyku Němſku na 7. oktobra pschepoloženy.

— **Dżěcži njeſmědża rěſanju ſkoczatow pschihladowacź.** Czaſczſiſcho je žo wobkedźbowało, ſo žu dżěcži pschi morjenju a kutlenju ſkoczatow, wožeble ſwini, pschitomne. S tym naſtanje ſtrach, ſo dżěcżaze ſacżucże, kiž wſchitko ruče pschijima, bo ſhrubi, ſo dżěcżo ſtónczne żadoſcź ſa cżiwiłowanjom ſkotu dóſtanje. Hacżrunjeż je doſcź ſnate, ſo je pschi pschemyſłnym rěſanju ſakaſane, jo žu wobjoby nije 16 lět, ſ wuwſacżom rěſnikich wucżobnikow a pomocznikow pschitomne, dża pak pschedheji pschecżo jaſo pschicżina, ſo ſtarſchich a wocżehnjerjow, wožeble pak też rěſnikow należnje napominaty, ſo bychu ſo tóżby cżaſ wožeble pschi domjacznym rěſanju poſtarali, ſo dżěcži pschi morjenu a kutlenju ſkoczeża na żadyn pad njeſechu pschitomne byłe.

— **Film „Wopacżna haniba“.** Budyſka měſtna wotnoża Němſkeho towaríſtwa ſa wojowanje pschećžiwo tuberkulozy thorofcżam pschedwidźeſche ſ podpjeru wokrjeſnja wobſtarańſkeju ſwjatkow Budyſchina měſta a Budyſkich wſow 20., 21. a 23. měrza t. l. film „Wopacżna haniba“. Film je ſhotowiła Ufa w Barlinje, wón pschedwidźeże w 4 epiſodach ſ dnjownizy jeneho lěkarja ſpłażne thorofcże a je'e ſtrachi pſched wocżi. Pschedwidźenja ſu: 20. měrza we Wjaſoiſzu, 21. měrza w Salomju (Saſchanſkie) a 23. měrza w Budyſchinje. Tu pobéhnje film ½17 a w 20 hodź. w „Mędźcżańſkej ſahrodże“. Saſtup je darmo. Młodoſtni nije 16 lět nimaju pschiſtupa.

S **Huſki.** Njedźelu Okuli, bě w naſchej zyrkwi, dołhoż wamy tu němſkeho farara, k pśinjenu raſej ſerbſka Boža ſłužba ſe ſpowědu. Hacżrunjeż bęſche njelubome ſnježowe njedźo, bęſche žo tola wulka liczba ſpowědnych ſebi. S Hnaſchez je był auto po puczu, je pak w ſnježy dołgo woſtał. Tak je ſo ſaſtupowazh knjes farar Wjeſaſ ſ Hodźija roſſnjóſi, też ſa tutych liſchcże jónkrótcż ſerbſku ſpowědź woſpjetowaczź. Sčim je pschi wo ſnježowym mjeżelu pucz ſ Hodźija ſem a wrócżo běżał. To je wobeh, kiž je ſóbam błaka a pschiwótnacża.

S Hodźija. Pjatk ſaiđże mlokowy automobil ſ Bjaſkiny na dróhu mjes Zicżejnom a Hodźijom pola brěžowych keſſow krótko pſched Hodźijom ſ połnej ſpěſchnoſcźu do pschárowa a ſawadźi do keſeſonowcho ſcżežora, kotrejż nalemi. Wobſchkodżeny automobil ſ koniemi Zicżejnſkeho rucżeſkubła ſ pschárowa wucżahnychu. Njebožiwzy wjeſtſcheho wobſchkodżenja możeſche pak ſam dale jěć.

Z **Khróſćc.** 24 dżěći *dokhodźi ſkuła*. Wutoru w 9 hodź. rozzohnujemy ſo z nimi. Wučeřſtwo *přeprošuje*, wſcheſhe ſtarſchi dżěći, kaž wſěch přećelow ſkule, na tutu ſwjatoſcź. Wot póndźele hač do wutory popołdnjuh wuſtaja ſo też rysowańſke dźěła dżěći. Stóż na zajim, njech přińdże ſebi je wobhladaċ.

S **Wóſporta.** Póndźelu 26. měrza ſnježemy tu ſaſo ſtótne wiſi. Pschihnaty ſtót ma ſo na měſtnje pſched Tſchelerjo leſtaneċ.

S **Wojerez.** Shromadźiſnu ewangelſkeje woſady, kotraż bęſche po wuſtewkach powołaná, wotmě ſo w nowem pobrjebnej zyrkwi ſandźenú njedźelu popołdnja. Knjes duchowny Nowak poda roſprawu ſkutkowanja na wohadnje zyrkwinſkeje rady. Wot dżeſacz hobuſławoju wohadnje zyrkwinſkeje rady wuſtupi jónu leta patronaſti ſtarſchi, kotrejż radźeješ dr. Lewin, dale je ſe ſemjeſcom wokrjeſnym ſchulſki rada Schojta a kataſterſki direktor Oelſchlägel. Na jeju městno ſtupiſchtaj ſukaſtej nowšcher Nječa a rěčnik dr. Nowak. S Wojerez na druhe městno pſchepadáſchu wiednika dźěłanje Schülterta, ſ jeho naſtupnikom je wuzeł Wojerez na Horach. Dozwla wotmě ſo 16 poſtejczinow. Zara nuſne bęſche, ſo ſo zyrkwinſke nametło ſwuporjeda, to bęſche mě'to pſchewſako. Na to ſ dźakom ſpominachu. Twarſko a wuporjedżako je ſo we minjenym lěcże njeſeje. Hinak budże w pschichodże, woſebje ma ſo zyrkwina wěża porjedźicź. Na pschecże, ſo bychu ſo zyrkwinſke wudawki ſniżiże, je ſo dźiwało. Ke ſhromadźiſnje pschiſamknu ſo roſprawa knjeſa ſuperintendenta Köhlera wo ewangelſkim ſtukowanju luboſcże we wohadże.

S **Mikowa.** Tudomnu Omerkez žiwnoſcź, kotraż je 37 jutrow wulka, ſtaj knjeſaj Guſtaw Girbig a Bruno Henka w Rósbórku kupiłoj.

Se **Sčepcho.** Sławny pucź wot knjeżeho dwora we Mikowſu hač k tamnſchemu Mariſchez hoſcżenzej budże wot 25. měrza hač do 25. hapryleje ſawrjeny, dokelż ma ſo pucź ſ kamjenjemi wuhadźeċź. Tohodla pokaſuje ſo jěſdny wobkhad ſ Cżſkneho do Hródka na Mulkezy a na Selepjańſki pucź.

S **Dźiwina.** Naſchi gmejnſky ſaſtupjerjo ſaběrachu ſo we ſwojim poſkednim poſjedźenju ſ pſchenaježcżom gmejnſkeje hońtwy. Pſchenajeżece budże njedźelu 22. hapryleje.

Z Łužicy

* S **Kumwałda.** Sobotu pſchipołdnju ſta ſo *tu na* zyrkwinej ſchczeżaży njeſboże, pſchi kotrymż móże ſo hiſchcże wo wulkim ſhoju rěcżeċź. Cżežity automobil daloko a ſchkoło ſnateje Hilnicżej firmy we Wjeleczinje ſo wobražowaſche a ſaſtajo pſchebałoło na kromu, dokelż ſo ſkónczne njepowrócił. Pola woſa ſo někotre wotkowe ſchkleńzy rozbichu. Cżłowjekoho na ſhoże bo ſchkody njepſchińdżechu.

* S **Kodersdorfa pola Shorſeża.** Schtwórtk pſchihodnju ſta ſo tu wobžarujomne ſmjertne njeſboże. Pſchi ſkuſtanju ſchatow padże 47-létnjż mandźelſka Klara Siemtowa do Scheyża a ſo ſatey. Scheyż ma tele dny thętro wſele wody. Cżło ſnjeſbożeneje ſu wuczahnyli.

Smjertne njezbože z motorskim kolom.

Ze **Serbskich Pazlic.** Wobžarujomne njezbože sta so wčera wjećor wokoło šesćich na puću mjez Smjeńkecami a našej wsu. Tudomny měšćanosta a ćěsłaŕski mištr Suster přebywaše w Smjeńkecach. Do jeho domu běše pak wopyt přišoł a mandźelska jemu to telefoniscy zdźěli. Suster wróći sa na to ze swojim motorskim kolom domoj. Jědźeše z 100kilometerskej hodźinskej spěšnosću. Hdyž so droha při Pšakečanskim puću trósku nabočuje, so z kolom wobsuny a tak njezbožownje padny, zo sej při tom nog rozbi a krej so do mozhow kidny. Motorske kolo jeho hišće na *30 metrow daloko po drózy sobuwlečeše*. Čežkozranjeneho a bjez wědomja namakachu jeho w swojej krwi ležo a donjesechu jeho domoj. Hnydom zawołany duchowny da jemu poslednje Boże wolijowanje a lěkař spózna, zo bě sej nop puknył. Za dobre pol hodźinki wudycha zranjeny, kiž wudowu a staršeju zawostaji. Z kajkeje přičiny je so njezboże stało, njehodźi so dočista postajić, dokelž bě sam. Možno, zo je kolijaty puć to zawinował. Njech je tutón zrudny pad druhim wospjet k powučenju a k warnowanju.

ZeSakskeje a dalšich krajow.

* S **Drježdjan.** (Smjertnje snjesbožił pschi rosbuchnjenju.) Serjedu popołdnju rosbuchny w jenej fabrizy we Striesenje pumowa pěc, najskerje, dokelž niebu brawje wothladana. Pschi rosbuchnjenju namaka 20-létny samkaŕ Glausch swoju smjerć.

* S **Drježdjan.** (1000 hr. khlostanja za wodźanu butru.) Drježdjanſki hamtſki żud ſajudźi jeneho wulkowikowarja k 1000 hr. pjenježneho khlostanja, dokelž bęſche ſo pschećžiwo § 10 ſakonja wo zyrobach pſcheſchoł. Wón bęſche poſtajeneje wo wobkhadże ſ butru (kuſtatej) pſcheſtupił.

* S **Plawna.** (Mordarſtwa na dżěſczu podhladna.) Tu pu 25létnu ſłužobnu holzu ſajeli, kotraż je we wokolinje Hlomacza, hdyż jeje ſtarſchej bydlitej, tajnje porodźiła a drje make kurjatko wotſtroniła. Holza je hižo *někotre léta w Plawnje ſłužiła*.

* S **Plawna.** (Pſchi puſchczenju drjewa ſarażeny.) Pſchi puſchczenju drjewa w Helmsgiinje padże ſchtom na 24létnjeho hospodarſkeho pomocznika Otu Rudolfa Guſta. Wbohi ſa *někotre* mjeńſchimi wudychu.

* S **Rychnowa.** Tudomny pſches 70 lět ſtary invalidny rentudźerjaŕ Guſtaw Adolf Krauſa je ſebi ſamžbenu wutoru ſ wobwěſnjenjom ſimjenje wſał. Jeho mandźelſta je hospodarſkeho pomocznika Otu Rudolfa Guſta. Wbohi ſa *někotre* mjeńſchimi wudychu.

* S **Rychnowa.** Tudomny pſches 70 lět ſtary invalidny rentudźerjaŕ Guſtaw Adolf Krauſa je ſebi ſamžbenu wutoru ſ wobwěſnjenjom ſimjenje wſał. Jeho mandźelſta je hospodarſkeho pomocznika Otu Rudolfa Guſta. Wbohi ſa *někotre* mjeńſchimi wudychu.

* S **Plawna.** (Pſchi puſchczenju drjewa ſarażeny.) Pſchi puſchczenju drjewa w Helmsgiinje padże ſchtom na 24létnjeho hospodarſkeho pomocznika Otu Rudolfa Guſta. Wbohi ſa *někotre* mjeńſchimi wudychu.

* S **Lehnizy.** (Spinalne wokromjenje.) W Maueru nad rěku Botrom w Schleſyſkej je hamtſki lékař pad ſpinalneho wokromjenja ſpósnał.

* S **Barlina.** (Swójeho towaríſcha ſaſtrělił.) Po powěſczi ſe Swinemünde ſameri ſo tam hólz jortujo ſ teſchingom na 13létneho ſyna dźiwadżerja Heina. Dwaj hólza ſtejcha wobaj hólzej do rjapa, ſo bórſy na to w khorowni wumrě.

* Se **Schleżwiga.** (Wulki woheń.) W jenej wołtu Schleswigſkeho wokrjeſa ſtejchu w hoſcżenzu wobaj wudyrí a pſchi wótrym raniſchim wětſje ſpěſchnje roſcżeri. Schkrě ſapalichu daſchi ſtatok, kiž ſo tohorunja zyle wotpali. Tſcżi dwór możachu wobnjome wobory jenoż ſ nowjeſchim napinanjom pſched ſapalenjom ſakhowacź. Nęſchto ſkotu je ſo kobuſpaliło. Wobeh je pjerża make dżěcżo ſałožiło.

* S **Budźejowiz** w Cżeſkoſłowakſkej. (Sto lět ſtara wumrěła.) W azylu ſwj. Korle je tónle tydźeń priwatna Katharina Petrowiczowa wumrěła. Wona bęſche 100 lět ſtara.

Financne położenje krajneje cyrkwje

Wěrnoſcź we finanznym położenju ſakſkeje krajneje zyrkwje.

Wſchelake nowiny pišachu, ſo krajna zyrkej wunoſchki zyrkwinſkich dawkow w liczeńſkim lěcże 1928 je ſe 7 miliónami hr. wobličzuje, ſo wot ſtata pſches 700 000 hr. hrěbkow pſchidźěłene dóſtanje a ſo je też ſ pſchedwſchich lět hrěbkow dawkowy pſchehybk, kiž po miliónach liczi. To tym myſla žebi wěſo, ſo krajna zyrkej w pjenjeſach pluwa.

K tomu wojſchoja krajne konſiſtorſtwo ſcżěhowoże:

Tuto pſchedſtajenje a wobliczenje je wopaczne. Naſwopak, finanzne położenje krajneje zyrkwje je wopraſwdże khutne.

Podpjery ſtata Evangelſko-lutherſkeje krajneje zyrkwje, kotraż je po § 137 němſkeje ſwuſtawy też nětko hiſchcże ſjednoczenſtwo ſjawneho prawa a njeje žane priwatne towaríſtwo, wotwiſcżuje na ſakonju abo na wožebitych prawnych poſtajenjach. Němſka ſwuſtawa poſtaji, ſo ma ſtat zyrkwi podpjeru hacź na dalſche placżacź. Wo wyſokoſći nekotrych ſtatowych podpjerow wobſtoja mjes ſtatom a zyrkwiju wſchelakore měnjenja. Dokelž ſtat po měnjenju zyrkwje ſwoje pſchipomocy na dożahaze waſchnje njepłacży, je krajna zyrkej nuſowana, wyſoke zyrkwinſke dawki ſběracź, kotrychž wobſtojeſ jej ſamej ſuba njeje, ſo by ſwoju potrjebu na hrěbkach ſnjedła. Pſchi zyrkwinſkim dawku pak ſo pſchezo ſaho na to pokaſuje, ſo zyrkej po pſchedpiſanje krajneho ſakonja ſa ſběranje zyrkwinſkeho dawka nima druheho puća, hacź k ſtatnemu dokhodnemu dawkej. Kunje w tym pak leż pſchicżina, ſo ſu dawkowe wunoſchki pſchi jenajkej dawkowej ſkadźbje w poślednich létach ſo ſtajnje pomjeńſchowale, dokelž ſu mjeſa za bjesdawkne dochody ſ němſkoſtatnym ſakonjom wotjaſt wyſche ſtajena a ſo je ſo da powſchitkowneho hospodarſkeho położenja na mnohe proſtwy wo wotſtorżenje a ſpuſchczenje dawka dźiwacź.

S tutym ſwiſnuje też, ſo ma ſo ſa běżne liczeńſke lěte jaſo ſnjżenje naſpomnjeneho dawkowego pſchepłoka wocżakacź, kotryż hospodarſki njeſmě pſchimacź, pſchetož krajna zyrkej pſchi pſchiprawjenju ſwojeho hospodarjenja zyle bjes trěbnych hrěbkow ſtejeſche. Njechże-li wona hnydom da cżeſkich pjenježnych wuſkoſczow ſapadnych a pjenjeſy pożcżakowacź, dha dyrbjeſche pſchepłoch ſ prěnjeho ſběranja dawkow ſa krajnu zyrkej wuzicź, ſo by jeſbi ſ nim wobſtojny fond ſakoſźka, bjes kotrehoż bycź njemóże. Krajnozyrkwinſki dawk woteđawa ſo tak njeporjadnje a ſakombżeny, ſo maju tu pjenjeſy ſa potrjebu nětkoże pol léta doprědka bycź. Boja ſo ſa liczeńſke lěto 1928, ſo tu telko wobſtojnych hrěbkow njebudże, ſo budże możno krajnozyrkwinſku potrjebu kryć, dokiż ſa léto 1928 wupiſane zyrkwinſke dawki dońdu. Nimo toho ſtajeja ſo na krajnu zyrkej pſchezo wjetſche finanzne żadanja, dokelž dyrbjachu ſo mſdy powyſchicź a mnoho woładow, kiž ſu w nuſy, potrjeba podpjery.

Přilopk.

* **Tajnoſtna ſmjerć jeneho ſararja.** Schtwórtk popołdnju ſu w Hradju w Styrſkej 48-létneho katolſkeho ſararja Leopolda Janza w jeho bydlenju wobwěſnjeneho namakali. Wokoło rukow, nohow a ſchije mějeſche żeleznu rjeſaſ ſwitu, kotrehoż kónzaj bjeſchtaj je ſamkonj ſamknjenej. Farař je na ſadajenje wumrěł. Spodźiwne bęſche, ſo bęſche farař żonjacz draſtu wobleczeny.

* **Duchowni kotiſ ſtatju.** Auſtralſki duchowny Leonard Daniels, kotreżož wołada w ſadnich ſtatach Nowoje Połodniſchoje Walefſkeje bydli, je žebi za 16000 hr. ſtatdło kupił, ſo by ſwoje ſaſtojnſke ſtatdło Lepje a ſwěſchnicżho wukonjeci mohł. W Auſtralſkej chżdża žebi hiſchcże mnohy dalſchi duchowni ſtatdła pſchipokłożeż a wocżakuja tak wulk. wuſpěchi ſa zyrkej w ſadnich ſtatach Auſtralſkeje. Wjeſeli duchowni w tutych njeſmérnych pſchesſtrěnjach dałako je automobilom jěżdża abo na konju jěchaja, ſo bychu ſwojich woładnych wopytaċ mógli a we wotležanych wſach kemſchenje wotmělí. Woni ſu pſchi tajkich wobſtejnoſcżach ſtajnje po puczu. Sa puczowanje wo 300 kilometrow trjebaja bruſhdy ſamo hódźeń. S ſtatdłom móża pak ſa nětkore hodźiny k ſwojim woładnym doſcżeċ.

* **Hdże je było ſmjerżenje??** Seiſmograſy towaríſtwa ſa pſchihotowdowu w geodátiſkim wuſtawje Techniſkeje wyſſokeje ſchule w Karlsruhe ſapiſowachu pjatk ſamu ſtótnu ſylne dałoke ſemjerżenje. Podſemſke ſtorſ ma wotkhě nětkoże 13 000 kilometrow dałeko bycź. Prěnje kołmy dopěchu ſtaziju 6 hodź. 20 mjeńſchin a 57 ſek. Wokoło ½9 hodź. je aparatuſ ſnowa ſměrowacżu.

* **Nadpad na automobilowu karawanu w Syriſtej.** S Bagdada ſo powě, ſo ſu banditojo w ſyriſkej puſczinje njedawno arabſkej automobilowej karawanje nadpadli. Banditojo pſchijěchżachu ſ wulkim automobilom. Pſchi wojwanju banditojo jeneho Armenu ſtraſchnje naſtrělichu.

Kak je jedun Američan chcył Nürnberg kupić.

Fantaſtiſki namjet.

Wo dopomnjeczu hódnym puczowanju do Nürnberga we danſki ſpiſowaczel Anton Jörgenſen w Kopenhagenſkej nowinje „Politiken“ na ſabawjazne waſchnje powědaċ.

W Barlinſkim hotelu ſejna ko kwjes ſ. pschadnje ſe amerikſim nowinarjom, kiž ſo jako M. Morton pſchedſtaji. Jeho wuſchnje a wěſte wuſtupowanje dachu bjeſe wſcheho rodżeneho Američana ſpóznacż. Jeneho dnja pſchinjeſeju M. Morton żyku wopiſmowu a wobraſow ko pitżanym mějeſe miſchtro-ſpěwarjowo ſobu a namjetowaſche Danej, hacż njeby jeho na puczowanju do tamneho mėſta pſchewodżeeż chcył. Knjeż J. bęſche ſa wumnyſł pol dobyty a jako na pſchichodne ranje wobaj w cżahu ſedżeſchtaj, reſwiji Yankee ſwój wotpohlad: Wón chżdże zyle jednaze żyły Nürnberg kupicż a jón na amerikſi kraj pſchenadżacż. Pſchecżeżej je Skandinawiſkeje chżdże ko njeżmérnje żmjerż, pſchi cżimż ſo na pſchedawſche rozrěcżowanja ſ M. Mortonom dowonni. Tuttón bęſche mjenujcż hiżo w ſwojim cżaſu napomnik, ſo chże w ſadołżenej Europje ſenſazeju nadobycż a ju do Ameriki pſchedacż. Sa trěbne pjenjeſy k temu je poſtarane. Pſchi pruhowanju proſpektow a knihi bęſche ſo ſa Nürnberg roſtudźił — to by było nęſchto ſa Nürnberg. Knjeż J. ſwaji žebi żortniwje pſchiſpomnicż, ſo bże ſo njeſto tajeſe wulkoſtoże tak mi niczo, tebi niczo wotnjeſeż njehodźi, ma pſchezo nęhdże 400000 wobydlerjow! Wón pohladny troſchu ſu bohużelnihże na nuje, tak powě Dana. Hacż ſnadź ja wěrju, ſo chże wón dwórniſchcża, dźiwadła a wobnjomne woboru kupicż. Nż, jemu bě jeniczky falczane na Staro-Nürnbergu, kiž bě jenoż maly dżeł mėſta wuczeni. Jenoż wo tute jadro bě jemu cżiniċ. Żyły Riwieru ſ jeſe marmorowemi hrodami, vilami a wodowjetanmi dże ſu bżła kopirowali a to wſcho je jaſo by namakaċ pſchi taſtich pjenjeſach, kiż ma ſ rukomaj. Hacż drje wón wěriſche, ſo zyły cżapor wjaży wjinotły njeje hacż ſto miliżnowo dollarow?

Jako Dana wujna, ſo tajſu kiż njemóże wobliczicż, ſamuri ſo M. Morton ſażo do ſwojich ſpiżow a ſ dobrycżeſkim pohladnjenjom wiraſy, ſo je ſtary Nürnberg jenoż 160 hektarow wulki — potajkim maliczkoſcżej ſa tak połmu mėſcheń.

Knjeż J. ſaczu po cżaſu wėſiu żobużelnoſcż ſe Staro-Nürnbergom. W nim ſeſkhadża żanu hida pſchecżiwo tutemu żanowódnemu Yankeeſej ſe ſwojimi bludnemi myſleni. Jako cżaſ na dwórniſchcżo dojedże, bęſche troſchcżu ſměrowany — Američanej budże ſo ſcżeſża porabacż, wumyſłi pſchewjeſcż. Pohladnych na njeho wot boka. Tak powědaſche knjeż J., jako ſtary drjewjany mėſt pſchekroczichnoſ, kiż do ſtawiſniſkeho dżeła mėſta wjedże. Mózne wėże, wyſoke żyłne murje a ſady nich mėſcheżża wyżoſcżu

a nahlych tšechowu skutkowachu na pšchemtoßaze waschnje. Běch wot njeho cžuczkowy ßaczjtčhcj w tutom naßtupanju wocžakował, ale niczo taßte njemtóßach pola Mr. Mortona pytnyć. Roshorjeny naßpomni:

„Możecze frosumieć, ßo tudy ßaneho ßaßtupneho pßenjeßa njeßadaju? Nimjewon blaßnoßć taßte nětčhto!

Dyle ßahorjeny wopißuje naßch rospratwjer potom wobraß městowcho dźela a da nam wodźeć, ßo je Mr. Morton myßlčzku, ßtary Nürnberg do Ameriki pßchepokoječ, hižo na pßenim dnju ßpuschczit. Wón naßpomni drje hißchcje tam a ßem, ßo dyrbjałoßo ßo wßcho to kopirowacz, ale ße tódźnym wopytom w ßtarych twarjenjach, ß kotrychž běche tódże mußej ßam ßo ßo, w pßchnej ßali radnizy, na ßtarym hrodße, kiž mołt rjej ße ßpodźiwanjom na holk a tołk nowomčßta ßhladuje — ßda ßo myßlčzka ßtajnje ßmčchnißcha a ßmčchnißcha. Nürnberg njehodźi ßo kopirowacz jako marmorowe palaßty nad Rivieru. Wopytowarjej ßo poßudnyßchtaj a daßchtaj hnujacy wobraß měßta na ßo ßtutkowacz. Kak wjele milijónow dollarow drje by k tomu trěbnych było, mčnjeße Dana ßchibkale. Jeho pßcheczel ßchatcße jenož hißchcße ß hłowu. „Ša pjenjeły drje ße postarane!“ praji. „Wy to dokhi cžaß trało, tutón zły hermant!“ Niedźiwajcy teho pak by ßo wupßacžiło. Wyßche naß ßunu ßo worzłomowe létadło. Hara motorow, tak ßkónczi dopißował ßwoju rospratwu, pßchetorhny myßle, w duchu rospominach rosdźeł mjes nětčhy a nětko — jenož nčkotre létßtotki! „To mčło ßo zyle jednorje ßakacz!“ famórkota Amerißanz ß jčdojtym wócžkom pohladajo za rjanym wołowym ptakom.

S wulkim ßpodźiwanjom hladach na njeho. Hdźe je ße ßmnej krwju wobliczowazy wołhbodnik wostał? Yankee, kiž cžapße Staro-Nürnberg kupicz. Pßchihłoßowach pak jemu ß wjeßelom, ßafchchimnych, ßo běße wón pßched „bohnej kchiniczku Němßkeje“, pßched ßtarym Nürnbergom ßo podak.

Wobstaranje a radupodawanje města Budyšina.

Pßchi Kralowßtim walu 3:

Wobßtarakuja ßa cžčßkne dźčczi.

Rčczne hodźiny: wutoru a pjatk wot 3 hacž do 4 hodź.

Radupodawakuja ßa małe dźčczi.

Rčczne hodźiny: ßchtwórtk wot 4 hacž do 5 hodź.

Radupodawatkuja ßa ßamodrubje jónßte.

Rčczne hodźiny: kóżdy pčrni ßchtwórtk w měßazu wot 5 hacž do 6 hodź.

Wobßtarakuja ßa tuberkulojnych.

Rčczne hodźiny: póndźelu wot ½4 hacž do 5 hodź., ßchtwórtk wot 3 hacž do 4 hodź.

Radupodawatkuja ßa bědnych.

Rčczne hodźiny: kóżdy pčrni ßchtwórtk w měßazu wot 9 hacž do 10 hodź.

Radupodawatkuja ßa alkoholißy khorych.

Rčczne hodźiny: ßchtwórtk wot 5 hacž do 7 hodź.

Lčkarßke rčczne hodźiny: kóżdy ßtčcži ßchtwórtk w měßazu wot 6 hacž do 7 hodź.

W měßchczańßkej khorownj.

Radupodawatkuja ßa klabomtßlčnych, duchalkorych a na padawu khorosej cžerpjajcych.

Rčczne hodźiny: kóżdu pčrnju ßrjedu w měßazu wot **11 hacž** do 12 hodź.

W SSčejmownj na Hrodowßkej haßy 10 II, wó jtßwje cžo. 82

Wukaßowańße hodźiny ßa ßexualne a mandźelßke radupodawanje.

Wßchčdne dny wot 12 hacž do 1 hodź.

Hamtske wozßewjenje z Budyšina.

Pokrjeßowańßka (powołańßka) ßchula ßa hólzow a hólzy w Budyßchinje na SSwonk. Lawßkej haßy cžo. 29.

SSchulerki, kotrež ßu ßo ßa bomjazohoßpodarßke polne rjadowanje ßamołwile, maju ßo ß wotkhadnymi wußwědčenjemi ludoweje ßchule abo ß poßlednimi połletnymi wußwědčenjemi ßrjedu 21. měrza 1928, dop. ½9 hodź. wó jtßwje 13 ßchulßkeho twarjenja k pßchijimanju ßenčz.

SShytni ßchulerjo a ßchulerki ßa rjadowanje ßa rjemjeßlnikow, pißańße powołanja, dźčlačerjow a kotiž w bomjazynu hoßpodarßtwje dźčlaju, maju ßo ß pßchedpołożenjom wotkhadnych wußwědčenjow ludoweje ßchule ßrjedu 21. III. mjes 10 a ½1 hodź dop. wó jtßwje 14 ßchulßkeho twarjenja pßchijßewicz.

Liczba ßchulßkich hodźin: 6—8 hod. woh tydźeń pßchi 3-letnym wopytowanju, ßa bomjazohoßpodarßke polne rjadowanje w 1. lčcže 30, w 2. lčcže 10 hodź. ßa tydźeń. Ša roßwuczowanje njetrjeba ßo ßchulßki pjenjeß płacžicz.

W Budyßchinje, 13. měrza 1928.

Měßchczańßka rada — ßchulßki hamt.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěßć wo wjedrje ßa jutßichu wutoru:** Nawiecžornje pomrócžene, k rannju jaßno, nozy mjerßnje, wo dnjo ßo wßchudże ßpčßchnje ßcžopluje.

Pjatk popołdnju je lokomotiva wołzowoheho cžaßa, kotrež wjecžor w 11 hodźinach 50 min. ß Bißkopiz do Kamjenza wotjčdże, ß tenderom ß kolije wujela a ßo powróczita. Dwaj tworowaj wołaj. ß plestrowańßkimi kamjenjemi nakładjenaj, kotrajž ßa tenderom jčdjeßchtaj, ßo wobßchkodźißchtaj. Wobkhad wołzowow ßo ß pßchepjhowanjom dale wjedjeße.

*

W Niederwießa w Saßkej je ßo ßcheßčßtčina holczża pßched khěžnymi durjemi ßtarßchißkeho wobydlenja ß cžęßitym automobilom ßajela.

W blížßchim cžaßu ßo dalßchich 1000 muži ß wójnßkeho łódźtwa SSjednoczenych ßtatow połnócznje Ameriki do Nikaragui póßcžele, ßo by ßo porjad pßchi wólbach njekaßył.

*

Knjeżeßtwowe ßtrony ßu ßakoń k ßpomoczenju małych rentnarjow, kotrjž běchu demokratoju namjeinyli, rosbili. Drobni rentnarjo ßo taßtim njedoßtačnu, kaž bě demokratißki ßakonjowy nacžißk žadał, jakońße prawo na ßwoju renu. Knjeżeßtwowe ßtrony ßu pßchi wólbach drobnym rentnarjam wjele lubile, tola jich nětčkole jich wołßudnej pßchewoßtajile.

*

W Parlinje ßu nčkotrí młodźi ludźo privatnemu automobilej ßaßtacz dali, na to ßchofera ß woja wucžahnyli a ß automobilom wotjčli. Schofer ßo ßa wóß powěßny, nadpadnuły pak jeho ß njeho ßtorcžichu. Na ßchoferowe wołanje ßo patrouliło połizißtow ß automobilnej dróżku ßa kradnjenym wołom pußchcži, tola jón njemóżeße doßcžehnyć.

*

SStrajk metallowych dźčlačerjow w Solingenach je ßo ßkóncził. Mßda ßo wo 6 prozentow, akkordße pßchiraßki wo 20 hacž 25 prozentow powyßcha. Porjadnje ßo 48 hodźin dźčla. Pßcheßczažne dźčło je hacž do 4 hodźin tydźeńßkeho dowolene. 49. a 50. hodźina ßo ß pßchiraßkom 20 prozentow, 51. a 52. hodźina ß pßchiraßkom 25 prozentow ßaplaczi.

*

S podhladom, ßo je cžßßkoßłowakßkeho ßapóßłanza republikańßkeje ßtrony Jeßeja Zalebina morił, ßu kommunißtißkeho agitatora Saßkona ß Michałowej pola Koßchiz ßajeli. Zalobina ßu łónj ßandźenczo ßéta w jeho winiży pola Michałowej ßaßtčleneho namakali.

*

Francowßke knjeżeßtwo je wobßamkło, wójnßke dokumenty, ßo na cžaß wot 1871 hacž 1914 poczahowacz, wo ßjewicz.

*

Powěßcž, ßo je revolucija w Afghanißtanje wudyrila, je pjecża njewěrna. Kral Amanullah domoj ßo wróczejo Warßchawu a Moßkwu wopßta.

*

Hedźaßki kral Ibn SSand je pjecża ßchejhcj Ed Dia Iba Hamidej pßchikaßał, wjedniker Atribachßkich ßplahow, kotryž ß wulkimi mozami pßchecziwo Irakej poßtupowaße, ßo dyrbi ßwoju offenßivu ßaßtajicz. Wójna pßcheczíwo Irakej je pjecża ß tym ßkónczena.

Towarßtwowßki powěßtnik.

Budyßin. „Nadźija“. Wßitcy naßi ßwěrni ßpěwarjo a ßpěwarki ßo do ßpěwanßkeje hodźiny jutře wutoru wjeć. ½9 hodź. w „Kat. towarßtwni“ pßeproßuja. Nimo naßich pßeco ßwěrnych ßpěwarkow ßu nam hißče wjacy, wosebje pak mużße hłoßy, jara trěbne! Pßeds. a dirig.

Budyßin. „Bjeßada“ ßkhadźuje ßo kóżdu póndźelu w Serb. kofejowni.

Budeßtecy. Serb. tow. „Lubin“ ma dźenßa póndźelu (19. III.) wječor w 7 hodź. pola Rózikec ßwoju zhromadźiznu. Rčczeć budże k. farař Tyßeř (njedźelu pak jemu mózno njeje). Pßiňdźeże wßitcy!

Domowina. — Do Wojerec pojędże z Khróßćic awto. SStóż by chcył z nim na hłownu zhromadźiznu (25. III.) ßobujčć, njech to hač do 20. měrca pßizjewi pak k. wučerjej Pjetašej w Khróßćicach, pak k. wyßš. wučerjej SSłodeńkej w Pančicach. — Wotjězd z Khróßćic 9/11 na Rulicy, Konjecy atd. — **Statißtika Domowiny.** Někotre towarßtwa njejßu hißče liśćinu z naprašenjemi wrócźile. Njech ßo dlěje njekomdźa. Bychmy rad wěc k hłownej zhromadźiznje hotowu měli.

Jězba do Prahi — jutry! Wot póndźele (19. III.) ßem ßu na „Serb. Lud. Banc“ w Budyßinje pjenjezy k wumčnjenju dóstač. Njech ßebi to kóżdy jow wobßtara, dokelž je cyle njewěßte, hač je w Habrachcžicach k tomu cžas abo pßiležnoßć. Zarjadowař

L. S. S. Z.! Kedźbu! Zwjazkowy zwučowař pßijędże tutón tydźeń do ßčhowacych jednotow: Wutoru do Ralbic, ßtwórtk do Kulowa, pjatk do Komorowa a ßobotu do Wulkeho Ćiska. Bohate wobdźčlenje ßo wßudże wočakuje.

Pančicy. Naßa „Sokolßka jednota“ zmčje ßtwórtk (22. III.) we 8 hodź. w Pančicach na žurli zwučowanje. Naměßtnik.

Pančicy. „Lipa Serbßka.“ Naßa zhromadźizna wotmčje ßo dźenßa póndźelu we Wotrowje wječor ½8. Ma ßo tež dla jězby z awtom na hłownu zhromadźiznu do Wojerec jednač. Pßedßyda.

Ralbicy. „Jedn. Sokoł“ zmčje jutře wječor z dypkom we 8 h. zwučowanje. Wßitcy dyrbja dla ßtajenjow ßkupinow pßińć. Načolnik.

Tydźeńßka ßkhadźowanka a wědomoßtna zabawa ßobußtawow **Maćicy Serbßkeje** je kóżdu **póndźelu** nawječor wot 6—9 h. w Serbßkej kofejowni w „Serb. Domje“ (w małej ßtwi).

Zwjazk luž.-serb. ßtudentßtwa. SSrjedu, 21. III., je wubjerkowo ßpodjenje, a to ¼7 h. w Serb. Domje. SStarßi.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyßinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyßinje. — Za hoßpodarßki dźeł: Arnošt Bart w Brězynch. — Za nawěßtki: O. Janak w Budyßinje. —

Ratarjo dźčlačerjo

njekupujće pola nadźičnych wokołonoßerjow, ale pokazće jim durje.

Kupujće jenož pola ßprawnych podawarj. nawěßtkow w tutych nowinach.

ßedyn wobkhodnik

Ratarßtwo

wokoło 20 kórcow wulke blizko Budyßina kupuju Poßkićenja pod „E 1“ na wud. „Serb. Nowin“.

Holca

nje niže 17 lět ßtara za domj. dźčło a

holca za poln. dźčło

ßo na kubło blizko Budyßina k 1. haprl. pyta. Blížße je zhonić we wud. „Serb. Nowin“

Domjaca holca ßo do domjacnoße z wobkhodom a z mał. raßtßtwom blizko Budyßina k 1. abo k 15. haprl. pyta. Blížße zhonić we wudawarni „Serbßkich Nowinach.“

Jutrowna holca

Io domu ßo k 1. haprl. pyta zhonić w „Serbßkich Nowinach“

Najlčpßi

ßymjeńtny dźččel

čißty kaž z ruku zwuběrany, z nowa došoł

Serbßki Hoßpodar

zap. dr. z wobm. ruk.

w Budyßinje a Khočebuzu

Jenož w 100

eksemplarach mamy hißče

H. Zejlerjowe ßpißy

4 zwjazki

krasne pyßne zwjazane na ßkładze.

Khwataj a zwěßć ßebi eksemplar

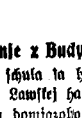
w Serbßkej kniharni w Budyßinje

Młoda holca

ßo k 1. haprl. abo pozdźišo do měrneho, bjezdźččneho doma pyta. Dobre wobkhadźenje ßo pßilubi.

G. Gnauck w Drježdźanach 21

Rosenbergßtraße 21

Serbßka kofejownja w Budyßinje

Dźenßa a jutře

wulke ßwinjo-rčzanje

Pßečelnje pßeproßuje Jan Hainca a mandźelßka

Dla ßpuščenja ratarßtwa

předawam tunjo: maßinu k ßyčenju, běrnyhrjebołka, kultiwatora, ßkótnu walu, butrowu maßinu, 2 brony, ßylny dwojopřežny wóz, kotryž tež za mjeńßi zamjenju

Dannenbergowa w Delnim Wujezdźe

Transport medłow — Zamčnjenja dydlenjow

Drjewo

ßtejace a zbite, tež **palne drjewo, ßččpy, klumpachi, walčinu** I. rjad., 1 m dołhu (płačzinu, na městnje abo hač do waggona, kak wjele, dowjezny pjenjez, ßtacija atd.)

kupuje pßeco za hotowe pjenjezy

Erich Rentßch, wulkowikow. z drjewom, **Dresden-N. 6**

Erlenßtraße 5. Telefon 54 064.

Takßerowanje lčßa jara tunjo

50 bčlcn. kolikow k ßtomikam ma na předań w Koßlowje cžo. 6

1 ßkleńčany wóz módry

1 wóz (Stuhlwagen) zeleny ze ßpušč. ßydłom

1 kuča, žołta ze zadn. ßpušč. ßydłom

wßě w dobrym rjedźe, ßu tunjo na předań.

Blížße zhonić we wud. „Serbßkich Nowin.“

Runklicu

předawa

Zoba w Cornowje

Telefon Pomorcy 223

Wosebje

tunje dny gardinow

wot 15. měrca hač do 1. haprleje

K. Erler

w Budyßinje

na Zitnych wikach 11

Znapřeča „Złoty Hwězdy“

Rěči ßerbßki!

Přiloha k číslu 67

SERBSKE NOWINY

Pónđelu, 19. měrca 1928

Naše pismowstwo.

Sokolske Listy.

Časopis Serbskeho Sokolstwa — wulki rózk 1928. Z 1. číslom je tutón organ Łužiskoserbskeho Sokolskeho Zwjazka swój 4. lětnik nastupił a Zwjazk sam swoje 8. léto wobstaća. Zawodny nastawk z pjera redaktora je khutne memento našich narodnych stawiznow z někotrymi dokładami stawiznopisarjow a ważnym rozpominanjom naseje přitomnosće. —

Wot 3.—9. strony sćěhuje „Rozpis porjadowych zwučowanjow" po dr. J. Vaníčku, kotryž dyrbi kóždy nałolnik, ale też zwučownik jako elementarnu sokolsku wědu znać.

Ze zwjazka podawatej so na 10.—13. str. jara jadriwa, dobra a podrobna rozprawa wo hłownej zhromadźinje Zwjazka njedźelu 29. januara 1928 a rozprawa Zwjazkoweho jednaćela na lěto 1927.

Na 14. a 15. stronje čitamy „Z našeho sokolskeho žiwjenja" jara zajimawe rozprawy wo założeńskich swjedźenjach Khróšćanskeje, Delnjo-Wujezdźanskeje a Kulowskeje jednoty.

Skónčnje hišće widźimy na poslednimaj strononaj malo prašeńčko zwobrazowane „Kak kozu a konja nosyć?" ale wotmołwu dyrbja sebi Sokoljo w praksisy sami dać.

Rjana lička jednotow, kotrychž mjena a čas zwučowanja na wobalcy su swěru zapisane, dyrbi kóždeho sprawneho Serba wutrobnje wjeselić. A tohodla njech dopjelni so próstwa redakcije, zo bychu česćeni wotběrarjo w Serbach a słowjanskich zemjach w nowym lěće swěrni zwostali a z pilnym čitanjom Sokolskich Listow serbske Sokolstwo a naš narodnosć podpjerali. Płaća tola jenož lětnja 2,50 hriwnow wo tu — a 3 hriwny za wukraj. Na zdar do nowoho lětnika!

Raj (Časopis za serbske dźěći).

Raj na měrc 1928. We swojim 3. čisle ma sćěhowacy wobsah: Wostań naš. — Z mojich młodych lět. — Drjewo pósćamy. — Póstnicy. — Kak je Hana zbožo pytał. — Naš Fryca. — Jutrowne jejka. — Serbske přisłowa. Serbske prajenja. — Dwanaće měsacow. — Naša Sunowska šula. — Wo našej Sunowskej šulskej jstwi. — Přihotujemy k twarjenju. — Naša kóčka myše kóji. — Wo našej maćeri, maćercy. — Sto ty maš. — Našim dopisowarjam.

Wobsah je bohaty a zajimawy. Zwjeselace je, zo naše serbske dźěći same z mnohimi nastawkami čisło wupjelnjeja. „Dwanaće měsacow" je přełožk južnoserbskeho powědańčka, hewak sa wšitke druhe přinoski přenjotne. Njech so naš „Raj" prawje mjez serbskimi dźěćimi rozšěri, wosebje přez šule. Płaćizna dźe je tak nizka: 1 eksemplar płaći jenož 5 pj. Serbske starši, kupujće swojim dźěćom „Raj!"

Rjemjesłniske wumělstwo w starych klóštrach.

Klóštry běchu jedwna mjena wosebitych rjemjesłniskich wumělstwow a wuměłowjerjow. S wosebitej prózu pśichwobrośćichu so na pśichił, w prjedawšich cźasach na wjeselskich klóštrskich kuhlach k twarożkarstwu. Jara rozšěrjene běšche tuto wumělstwo w krajach Tatry a pśedewšěm wunjeca rjadu „Trappistow", kiž ma w Marijnej hwězdźi w Bosniskej klóšchtr z wulkimi kuhlami, wukonjachu twarożkarstwo z wulśojnoscu, kiž swojeho runjeca pytasche a tam dźěłane twarogki běchu jich dobreho złodu dla dałeko a šyroko znate. Hišće we cźasu, mjez druhim też z twarożkom, Minjicha běchu burow z wulkeho dźěła do pśichotowanja twarogka nadjźělali. Hižo tehdy so sta, zo twarożk njebě tak tuńny, kaž ga to powschitkownje žadasche, dokelž nětkrjžkuli nochcyše dowidźeć, jo ma ga k tomu wuloko pśichedźeć. Spytscheznnne nawody wo pśichotowanju, kaj dźenża wobśteja, tehdy hišće njeznajachu.

Wobdź chcychu twarożk pruhowaś, rozkrachu tajki, jeźrjadu wurěsachu kruch a tołkachu jón z rukomaj. Njerozmjaja-li ga twarożk, dha sa dobry njepłaćeše; pokasa ga pśichi pruhowanju woda, dha jón jako panzany wotpokasachu. Tuńnosć twarogka pruhowachu też na to wosćhnje, so sejźrjedź twarogka kusk wurěsachu a tutón sapałichu. Dobry twarożk dyrbješe ga sapaliś. Njepałeše ga, dha bě chudy na tuku a twórći ga dodawaćelej.

Cyrkus Amarant w Budyšinje.

Wot sobotu 17. měrca hač do wutoru 20. měrca pśichebywa kjarowny zyrkuž Amarant w Budyšinje na Tśikmku a poskića wobydlerjam Budyšina a wokolinu žiwoje bóśne hry. Pśichkhad zyrkuża Amaranta do Budyšina běše trochu wobcežnjichi hač by to hewak było, byhmy-li rjane nałetnje wjedro dale wobkhowali, kotrež nam pśiched dwěmaj njedźelomaj swjeźelesće. Nowoho gnjeża dla ga pśichkhad zyrkuża wo jedyn dźeń jakomdźi. Pśchi twarjenju stana mjeźesće zyrkuż wulke wobcežnosće pśichewinyć, dyrbješe najprjedy smjerśu jemju z 5 zentnarjemi słótneje žele rostawjowaś. S najwjetšim napinanjom pak bě zyrkuż gobotu wjeczor 1/47 hodź. k wustupjenju pśichotowany. Wěšo njeběšče tu žaneho cźasa měł za pruhi. Njedźiwajcy toho pak běchu wšitke poskićenja dobre, to ma ga cźim bóle wusoheznyć, dokelž je zyrkuż 4 měśazy dołho w Pirnje wotpoćował. Wumělśe mogy běchu ga rozsełe do wulkich městow, so bychu tam swoju sjmsku sajźału namakale. Nětko, ruce wróćejstoiace wustupichu wone jako k pśenjenu rasej w zyrkużu w Budyšinje. Zyrkuż Amarant ma po gyšej Němšej dobre mjeno, gamo wschnjoseje su ga chwalobnje wo jeho wumělśiwje wuprajśe. Tuteho měnjenja budźa też wośeze Budyšyn wopytowarjo.

Program zyrkuża Amaranta je jara bohaty a wotměnjujy. Po hudźbnym sawodźe, z kotrymž ga hóśna hra wotewrjeli, wustupichu wumělśi jěchaŕ knjes Ota Erbes-Rößner a knjeza Henrieta na konjomaj bjes žedła a pśichinjeseschtaj pśichkladowarjow do praweho zyrkużowoho kusła. Wulke spodobanje sfordźichu wustupy z dreśurowanymi pśijećelami, kotrejž wopraudźe wulkotne wěšy dokonjachu, tehorunja muzjene hubź a świnje samóchu pśichkladowarjow rozwjeseliśe. S pśany wustupi kloun Williams a ze świnjemi a hubźymi kloun Jack Althoff. Wumělśej jěcharjow knjeza Sofi a knjeza Amanda Erbes-Rößner lubjeschtaj ga dla gyšeje wěstoće pśichi wumělśim jěchanju a też i pśichnym wuhotowanjom. Knjeżna Eberty pśichedźewdźe jonglérske znate wěsy z dobrej wustojnosću, wjele spodobanja sfudźi jonglérowy potpourri Adolfseje skupiny.

Najrjeńśe w zyrkużu su a wostanu pśichezo wustupy dreśurowanych kónj z rjanymi gratami a druhej pychu. We Davida a Goliatha (wójej mały cźorny kónik pod wulkim schmjelom pśichebźeše), cźah se śeśćimi konjemi, zebru, kotrejž běchu źiwoje gyšeje kopwy, a rjane słupaśśe konje. W druhej maneji wustupi knjes Willi Roše se žamnym programom. Wobdźiwacź ma ga posłuschnosć słocatoho napśeczo gyšeju knjesej. Małe wótmjeńnjenje pśichinješe žołtny wustup klounow Williauża a Jacka. Dozgła wupjelnjachu klounoju, kotrychž ma zyrkuż Amarant mnoho, pśiseśatki a sadawajcych pśichpośuchariow najlépje. Zortnemu wustupej sćěhowachtej jonglérjaj na konju a twukonjeśtwej pśichi jěchanju pśichekwapjaśe wumělśe treśki. We pśenim kole pśichedźewdźeše knjeżna Marja Roźej wulkotne antipodiśe hry i wobmuzeni atd., mjez tym so w druhim kole dwaj z Ohmanowiśa gyšeju źwaźilne turnowaśśe wumělśiwo na rěble wutwonjeschtaj, kiž ga wjerześeše. Se wulkim sajimom a najwjeršim sćěhowachu pśichlabowarjo jeju wulkotnemu wunmělśiwu. Mjes tym so dwaj Midpśenjej maneji nawjedowaśe a wustojnej a wěstej ruku knjeni direktorka Luza Heimann-Bergen skakazeju konja, getaj w pśenim kole gymnastiski wustup pśichedźewdowacych, posłuchaj ga w druhim kole nejchto wulkotne, w Budyšinje dotal njewidźane. Mały liliputan pokazowaśe śhromadnje z jenej wumělku na nědźe pół metra wyšokej kuli běhaśśe wumělśiwo, kiž gyšeje runjeca pyta. Wyšchej zhlejo wjeczora běšče, jako tutón mały cźłowjek, 26lětny Wuher, kiž je jenoj two mało wjetšeh hač kula, tutu kulu po wustich dešach horje kuleśeše, ju se nohomaj wulkotnje wobtrjeżo. Niz jeno to, horjekach pśichetkaśe gyšeh hišćeze na kuli śiejo dwě wobrucźej pśiches nohy, kotrejž na gyšeh zamšni a gyšeh i napśećeźiwneje nohi sćejnje. Sćónčnje dojźeše je gyšeju kulu sajo wróćeze dele. Po wałzerowym balleće a wjeselowych Tirolskich wustupi knjes Blumenfeld se źlonom a knjes Bor i wulkim karuzelom koni. Pśeni dźeł hóśnjeje hry wobjawnikowjcej wustupaj na grocźanym powjazu, knježiny Althoffej posłuchichu wulkotne wěsy, pśichetaj po grozje běhacź a skakaćz a na grot gyšeh rěki stajicź a na njón sałśeć, njeje wicźo jednore.

W pśichestawaju běšče wopytowarjam pśichileżnosćz data, gyšeh wobhladaćz najnuzejńśe koniki a druhe konje a też dźiwoje źwérjata.

Po pśichestawy wustupi knjes dompteur August Schröder se gyšejimi 12 polarnymi lodowymi miedwjedźemi. Són to wschitko jara kšaśne skocźata, kotrejž je dompteur Schröder gyšeh sludźił a dreśerował. Na swérjatach běšče pśiwaćz, so běchu dlěšći wotpocźink wuźiwaśe, niz so nje hychu gyšeju wěs cźinśe, ale so njeźiu dołho hromadźe byśe. Cźłowjek tu njewě, cźehto dyrbi běśe wobdźiwaćz, hač wěr a symnokrejnosć dompteura, i kotrejž wón i nimi wobkhadja abo posłuschnosć źwérjatow pśicheźiwo gyšemu sćudźerjej. Schtoź tute lodowe miedźiwjedźe pośticźa, běšče rjane a libośne, wobejde hdyž lezjo abo gedźe i bleśe pśijachu, abo po sthodźe horje łazachu a go na druhej stronje dele śuwachu. S mózným pschikkekom wopokasachu pśichkladowarjo gyšeje pśichipośnaśe.

Rjenje běšče pśichkladowacy Jakej Zabišej, mischtrej wschitkich akrobatow, kak wón gyšeje wumělśiwo w powěsće wukonjeśe. Sajimawe běšče też wuśśekanska žena pod zyrkużowej śeńu. Njepobrachowaśe też na wumělśim originalnym kellerju, kotreboj gyše cźśko běšče musikalne, hdyž by go pschimnył, by go zapśihało. Wustupi też Zrosa, kaj je to we wschitkich zyrkużach wałchnje. K tomu pośticźnu klounsku originalnu „Klapsband"-hudźbu.

Wokśichowjenje sa wócźo je Amarantowa wulkotna zyrkuźowa parada. Na cźołe pišani hudźbnizy, sa nimi

Myto sprawnosće.

Bě wjecźor. Sćurcowa synna knježeńśe. Justaze dźeći go je ganjeni se gynkanja domoj wróćeźu. Tola tśinaze letnu Jan, gyn khudoje wudowy, stojeźe hišćeze pśicheo pśiched schulu. Cźohodla dha tam hischeze stojeźe, haćzrunjeź běšče gyle pśichemjerjinjeny a módry. Nutśka knjes wuczeć na hubźach hrajeśe, tutón stary dobry wuczeć. Sśyn jeho na klawérje pśichewodźeśe. Haćzrunjeź bě to w małym městaćku, hdźeź go hischeze wschu i ludźimi njerwjeśe, dha tola khudeho hólćeza nichtó kedźbu njemějeśe. Tu dohlada ga na njeho žandarm. „Schto dha tu pśiched wóknami stojiśz a synnu mrějeśz," praśeśeśe go. „Ach tam nutśka tak khrašnje hraju, dźeśe hólćez", se gyn dyrkotajo, kotryž bě khudušchjy ale cźiśeze sdraśeny.

„A to tu hišo na gyle poł hodźiny stojiśz pschi tejle surowej synnje, dźi tola domoj", namołwjeśe jeho žandarm. Hólćez pośłuchaśe a śiśeze. Žandarm pak ga nim pładaśe a ś khowu wjo dźeśe: „Schto tola taśkemu hólćez druhdy wschio njenapadnje."

Mjes tym bě Jan do gyšeje podśiśchneje jśiwiczki dobéjał. Tam gebi jeho dwaj małaj bratraj hrajśaschtaj. Dźewjećz létna žottśiśta cźitaśe macźeri bajki, kotraž ge dźo płatałe a kedźbowośe, haćz Hanka wschě głowa dóśeź jośnje wupraja. Nowaśeź macź, tak ji rěkachu, bě spravna dobroćźiwa dušcha, ale kruta, schtoź wośebje wocźełbnjenje dźěći nastupa.

„Ty gy dołho byś, Jano," dźeśeśe macź.

„Ach macźeńka, hudźba bě tajka rjana", dźeśeśe Jan, „dośch macźi, kujes wuczeć dokonja wośebje rjenje na hubźach hrać."

„Ale dźěćo, kak go pschemjerjinjeny, je-li też ty hischeze schoriśch," dźeśeśe macź starośćiwje.

„Ale macźi njeje tola hischeze nichtó khory", prajeśeśe Jan. „Nź, ale mje ruzy bola, wośebje w gibowadłach," dźeśeśe macź. „Dźenża gym dyrbjaka dwě hodźinje prjedy i płókanja wotećź."

Jan sastrózany na macź pohlada. Wot toho cźasa gem hač bě nan wumrěł, bě macźećka gyle sestarśła a sólcźołka. A wložy ji hižo schodźiwjadu. To hakle go dźenża nětko dohlada. „Ach woboha macźećka, kak go tola wo naš starasch," myślejeśe pschi gebi.

„Masch bolośćez?" praśeśeśe go starośćiwje.

„To runje niz, jenoj so hórje njebudźe," mémjeśeśe macź, „jenoj i cźołami mje ruzy w gibadłach bola."

Jeho małaj bratraj gebi na podśoły dale bjes starośćeze hrajśaschtaj. Jan nicźo kedźbu njeméjeśe, ale wobrjewaśe gebi pschemjerjinjene ruzy pschi khadłach, pschezo na macź gludujo. Kak starośćiwa tola wupada. K prénjemu rasej śaćuwaśeze cźełkowa a starośćeze źiwjenja.

Macź śastona. „Masch wulke bolośćez," praśeśeśe go Jan sajo starośćiwje.

„Nź, nź, to wsdaś dyrbimy śćerpnje jujeśeź, jenoj se cźakaj. Gdy by jeno hórje njebyło."

Jan ani głowa wotmołwicź njemóžeśe.

„Jano, hdyž njebudu wjazy dźěkaćz móz!"

Jan go ani njehlbny. S bolośću tole wschio rozpominaśe. Teź macź womjelkny.

Wot toho cźasa gem hač bě jejuy mandźelski wumrěł, bě musa a śrudoba do jich khudušchjeze śtwiczki śaćahnyła. Dźeń wote dnja khodźeśe ludźom na pśikanje, so by sa gebje a gyšeje dźěći khleb sajźałiła. Małe dźěći běchu mjes tym pola gužodźinje. Nimo toho bě hischeze mała Hanka dlěšći cźaś khora była. Lékaŕ a wschelake lékarśiwa płacźachu wjele a wboha žona bě nimale wschitko hódnośne pschedaćz dyrbjała, to by lékarśtwa sapłaćźiła. Nicźo storo njebě w domje źbyło hač Janowe hubźe, kotrejž bě jemu njebo nan w lépschich cźasach kupił.

Jako Jan nětko khwilu śrudny myślejeśe, prośaśeśe jeho śotra, so by dźenża sajo nécźsto na hubźach hrał. Jan wsa hubźe a hrajeśeśe:

Twaŕ, o moja duscha,
twaŕ na Boha.
Wěra jenu śłuscha
pomoz sa wschécź na.

Bě to pěśeń, kotruż bě nanej pschezo hrał, jako na khorožu leżeśe a kotruż bě jich taŕ sahe wopuscheźił. Nětko hižo dawno wotpocźowaśeźe w khłódnej semi.

Na njeho śpominaśeźe macźećka runje nětko, hdyž Jan hrajeśeźe. Śpominaśeźe na pschichod, schto jenoj i nimi dale budźe. Śhladowaśeźe na dźěćatka, kotrejž tak njewinowaśeźe k njej śhladowachu a śpéwachu po hudźbje. Sćónčnje śhladowaśeźe na Jana, kotryž jejnu śrudobu a horju hižo rozemjeśeźe. Tón pak jaśo pobladny na nju kaž by go dyrjt praśećz, hač teź tutón śpéw ju njetrosćhtuje, kotryž je nana pschezo trosćhtowaŕ.

Taŕ niny bo jaśo tydźeń. W tutom tydźenju njecźuśeźe macź wjazy bolośće a hižo myślećeźe, so budźe lépje. Khodźeśeźe jaśo na płokanje so by gwoje dźěćatka jeśiwiła.

Tola nadobo, jtnu njedźelu popołdnju cźujeśeźe jaśo wulke bolośće w gibadłach rukow, wjetśeźe hač hdy prjedy. Wboha macź go do gnjerzeźe wusćrója a njeprajeśeźe nicźo.

Najajtra póndźelu pschińdźe hižo pschipołdnju ś dźěła a lehmy go, Jan a gužodźina Nowotnikowa sawałichtaj ju derje do cźopytych pschikrywow.

W tśiśi njeje źane wjazy wuśło prajeśeźe gužodźina, jako wjecźor jaśo pschińdźe, so by sa khorej pohladaŕa. Macź jaśtona: jako pak błéde Janowe wobliczo wuhladaŕ, jaśtona „Jutśje pójdu jaśo na dźěło," prajeśeźe, potom nowe wuśło kupimy."

Tola najjajtra njemóžeśeźe wjazy stanyć. Jan a Marka dźěchtaj do śchule a dwě młódśchej dźěśeji běśchtej pola Nowotnikowej.

Jako Jan je śchule pschińdźe, njebě macź domta. Wona bě tola jaśo na dźěło śchła, haćzrunjeź hórje było. Jan dźiwśche nětko macźeri k najmjeńśchomu cźopytu połnuku wariź a śatepi. K tomu bě wyśhe drjewo hromadu śpytał, so by macźećka tola śnajmjeńścha cźopytu śtwu měła, hdyž domoj pschińdźe.

(Pokrjaczowanje sćěhuje.)

wuherfzji cjižhobzy jecharjo, ludžo we draslach rasiichich kroiow, wojowarjo i bykami, kralowa i Afghanistana, žonitje je slamesteho harema, indijzy kellerjo a rejowarjo, wumetlzay jecharjo, Amarantowe amazony, holezki atd., tak cjehnjeshe pitzany wobras nimo wócžka pischihladowarjow. Jako bechu krowoyjo a augustojo hrowe brodutrunhanje pschedwjedli, pschedstajae žwójba 6 Osmanowskich na rjeczajach we powietrje wijzajo njepschetrjechomne wézy. K tomu pschijamkny žo jendzelske jecharske sportise jezdzenje, kotrez knjes W. Rose i tsjomi konjemi jara eksaktnje a elegantnje pschedwjedze. Amarantowe rejowanske holezki w rjanych módrych draslach a czornych klobukach rosmejetelichu pschihladowarjow je žrowej reju a žwojim spewom. Tuto cjitžo mjenowasche žo wuslapjeza rjanych žónskich. Bohaty program pschedwjedzenjow wobsahmuny žo i romiknn jechanjom je wosami a twiklincza i hudzbnym kruchom „Na saježowidzenje w zyrkuzu Amarant".

Wopyt zyrkuza, tiž na 3000 wožobow wopschija, bésche pschi zobotnischim wotewrjenisttim pschedstajenju jara dobry. Spokojeny nad widzanym wumetlkimi wézami je žo tózdy domoj wrócžil. Njedzela pschinjeze zyrkuzej Amarant tahorunjo bohaty wopyt. Dzenza pondzelu je popoldnisce pschedstajenje wožebje za schule a tez za dorosczenych. Dale tez hischeze pschedstajeni dzenza wjeczor a jutre wjeczor. Sdzedu je zyrkuz potom hizom Burischin wopischcził a wotewri we Wojerezach žwoje hésne hry.

Zyrkuz Amarant njewopuhuje jenoz krenje a mjenische mesta, ale wustupuje tez we wulkich mestach. Letza we Kcze chze žo na dwaj mezazaj w Barlinje sazhydlicz. Hizom to je i dopokazom, so ma dobre wumetlke mozy.

Srédk prečiwo wusadej namakali.

Na zytym swédze žu jich nédzbe tři hacz do schtyri miljionow wuhadnych. Europa zmé žo zbožowna mjenowacz, so ma i tuteje liczby jenoz najmjenschi dzél. Wo wjele bole žu tamni njesbožowni w schtyrnych bléchach senje namakacz, pschedewschem tam, hdzez klimatiske wobstejnosce a pobrachowace strowotnisce pschiprawny strach natykowanja powyscha a rosschérjenju thorosce polétuja. So by žo wuhad, kiž je i wopraudzilez czlowiesstwa, zahnal, je žo jemu je strony jendzelskeho kralestwa wulka wójna pschipowdzila. Wuhad, nébdy tez w Europje dalsko a schérsko rosschérjeny a tamo hischeze dzenza žo tam a tem pokazowazy, mejachu hischeze psched krótkim za njewuhojomnu thorosc. Lékarska wedomosc pak je w pozledním czasu w bédzenju pschecžiwo tutej straschnej thorosci mózne postupowala. Hizo nétkole žu pscheswédczeni, so budu statysazy wuhadnych i jich srudneho dónta wumózcz mózy. Rosprawy wo waschnju lékowanja podachu žo na poslednjej Ktnjej shromadzisinje jendzelskeho towarstwa k wutupjenju wuhada. Tuhazy wuhadnych lékuja žo hizo we wschelakich statach, kajkez žu hizo w Indiscej a Afrizy, a nowe take hojerinje maju žo w blizschim czasu twarzcz. Kura, kiž wuhad sahoji, je žo w behu poslednich dzesacz lét wot wschelakich wucženych wutworila. Jako najpomoznischi srédk je žo hojenje s Hydnocarpuspraweho wolijom wutpokazał; wolij dobudze žo je schesnetych plodow Hydnocarpuspraweho schloma, a maju wotpohlad, tute schtomy we wschitkich jendzelskich kolonijach nahadzecz, to bychu žo na take waschnje lódzej krajinje pomozne srédki k wuhojenju wuhada poskitowacz. Njebésche thorosc hischeze stara, potom njedzesche w lédzym padze k dopolnemu wuhojenju, bésche pak hnydse sakorjenjena, potom mjesesche jenoz pola 20—30 prozy wuspécha. Wulki sahtužbu wo tutón postup na jendzelskti sekar Sir Leonard Rogers, kiž je thorosc w Indiscej dokadnje studowal. Amerizy sledzerje w Honolulu polepschichu methodu Rogerta, a w poslednich dwanacze mézazach žu žo nowe wuhojenja czinile, kiž wothladanje wuhada we dwagecži krócz potunscha, dzíwajo na priedawsche wudawki. Tuhazy wustrowinjenjow žu žo hizo w Afrizy a Indiscej dozpécze. Njeje thorosczj hischeze stara, dha traje wothladanje schesce mézazow, herak nébdze léto. „My dzélemy thromadnje i mitionarami, kiž tu hizo mjes wuhadnymi skutkowali," praji Rogers, „a smy pomoz je strony zarjadnistwow wschelakich krajinow dostawali."

Přilopk.

* **Zyrkej, kotrejž drjewo je i jenieschcho schtoma wsate.** Mestanzto Santa Rose w Kalifornistej je baptistiski zyrkej natwarilo, w kotrez ma 400 wožobow mestna. Zyrkej wobsteji i wumjacznym wotnownych schkleżnow a żeleznych zerdzew zule i drjewa, kotrez je jenieżki Redwood-schtom (cżerwjene drjewo) podawal. Wéża zyrkwje je 30 metrow wyschka. A njedżiwajzy toho sowasche hischeze 60 000 schindlow wot sdonka.

* **Mussolinijowa wéża w Newyorku.** Presidentjenscho wulkeho amerikanskeho filmowego towarstwa, Viktor de Flori, je namjetowal, so ma žo 30 poschkodow wyschki mrócżeleschkradok w Newyorku natwarcz, kiž dyrbi mjeno „Mussolinijowa wéża" dostacz. W twarjenju budża italiski konsulat, italiska wikowanska komora italiski klub Newyorka zamestnjene.

* **Noskaty paduch.** Njewschedny pad, so padnch žwojemu sporodnemu wótzej kradnjenu wéż pschinjese, je žo tele dny w Pariju stat. Njakt pschindże katolski méschnik do pitarnje sudniskeje policije a rjekny je kommisarjej: „Njesu Wam pjerschczeni wrócże, kiž su psched dwémaj mézazomaj w Nissu kradnjeny." Sdyž bésche tole prajil, wuczeje pjerschczeni i dyblaka. Pjerschczeni bésche nébdze 200 000 frankow hódny. Jako žo kommisarj duchownemu woprascha, schto je jemu pjerschczeni pschinjekt, wotmolwi tutón „paduch" a pschijstaji szsébowaze rosjasnjenje, dokelz žo podawk kommisarjej wérje njepodobny bycz dsaische. „Paduch je jedyn i mojich najsdéržnischich wožadnych. Njedawno pschindże ke mni žo spowédacz a wusna žo mi swojeho slóžnistwa. Je jemu wotmolwich, so jemu hrécži njemóju wodacz, dónż njeje kradnjeny pjerschczeń wrócżił. Noskaty paduch pschindże nasojtra sazo ke mni a pschinjese mi pjerschczeń.

Listowanje.

O. B. 1. Wupowédżenje bowolene po §§ 2—4 podrużnikow schkitzageho sakonja i nasponmjenych pschicžinow. Njepschiwosmje žo wupowédżenje, dha mózesce pola sawnischeho žuda na sdéhnjenje podrużnistwa skórżicz. Dala wobhonesce žo najprjedy dokladnje pola Waschego towarstwa. 2. Hdyż sesce letny podrużny pjenjez wucžinił, dha ma žo sakonjizy schtwórczétnje wupowédżicz. Wo to žo njejedna, kak žo podrużny pjenjez placži. Na wurumowanje bydlenja — je-li so žo njeje hinak wucžinilo — mózesce takle potom skórżicz, hdyż je czas wupowédżenja wotbéżał.

P. G. Wéste wobsedzenstwo na nalutowanjskej knizy mózesce hakle dozpécz, hdyż je ju wobsedzerka Wam darila jako swójstwo abo pola nalutowanje na Waschu mjenu pschepisała. Knihi dyrbja pak so ji pschedpołożicz. Najsterje njebudże méschkanosc: knihi wudacz, dżiwaju na podpjeru, kotruż je mjesesche wot gmejny dóstała.

Chze žej i tym pschinwobroczenju podpjeru i nich wurunacz. —

K. G. Namjetujesce na zóżdy pad pola pschisedzerstwa sudnistwa — to je te, kiž we wotrjesu je, hdyż sej starschej semetoj — zarjadowanje zawostajenstwa abo wotewrjenje zawostajenskeho konkurza. Tak žo Wasche kwalowanje jenoż na zawostajenstwo wobmjesuje. S tym pak dyrbicze kwatacz, so mózesce žo rapschecžo nutsczenisce, nju bankowehu dotha spieczowacz a to jenoż na zawostajenstwo wottorczicz. Tak rukuje te to sastaty dołh. Njeljepje by bylo, to bésche hischeze herbstwo wotpokasał, je dał nétko pscheposdze. To dyrbjesche žo 6 nzdżeli po žnjerczi nanowej stacz.

M. W. Pisches nahódnostny sakonisi nacžisi hu § 28 wotnowzi 2 nahódnotnehu sakonja pschidoł, so sadanjenje wuschmórnjenje hypotheki — to reka, je-li ma žo nahódnjacz — wschu jene, hacz je sadżo sapiżano ado niz, žo 1. haprcze 1926 sapeczina, niz każ jej Wy mysliesce 1. mérza 1926.

Hospodarski rozhlad.

Pondżelu 19. mérza 1928:

Barlinska burza skónczi saudżenu thobotu tydżeń je mérnymi wikami a dale krutnymi efektowymi kursami. Tez wili i dolżnymi a rentowymi tisczinami bechu derje skruczene.

Produktowe wili tez saudżenu thobotu jara skruczene njeswoże pokasowachu. Rożża a nalétni jeczmjen bésichtaj zentnar we 10 pj. drósschej druhe drużiny żita na dotalnych placžisnach wobsahowachu. Sdobotu placżesche zentnar w Barlinje:

W termijowym wikowanju

za mérz:

pschenizy 13,37½ hr. rożi 13,65 hriwnow,

za meju:

pschenizy 13,87½—13,75 hr., rożi 14 hr. hacz 13,97½ hr. wowsha 13 02½—13,05 hriwnow,

za julij:

pschenizy 14,13⅝ hr., rożi 13,20 hriwnow hacz 13,23⅝ hriwnow.

Pschistajicz pytazu

Holzu do domu, Schmidtowa w Budyschinje, Khżżorska hasa 21.

Holzu do domu, Frenzel w Bitkowjzach, Wyschka hasa 3.

„ knježi dwór w Sitru.

„ Pieschowa w Kamjenzu.

„ knježi dwór w Cjichowach.

„ do Budyschina, Garbarska hasa 24.

Kucharka, knježi dwór w Baschezach.

Nobotzanska žiwaljna, knježi dwór w Nécžinje

Pohonza, Haasa w Brézinje pola Kamjenza.

„ bacženjowy mlyn w Protezach.

„ knježi dwór we Wownowje.

„ Zwahr w Butzezach.

Wlidarskeho, Pech w Bórku pola Budyschina.

Schofera, Michalk w Boschezach.

Jutrownicho, Domsich w Bosankezach.

„ Wolf we Wjednitzu

Na pschedan:

Koło motorske 2¼ PS., w Bitkej 20 pola Kamjenza.

Waha dezimalna, klamarske blido, wós dwojokolesnaty a wanju, pult, hub, rynowanske beski, lawka a stolaj do sahrodki w Budyschinje pschi Starej Winiza 25.

Jeja k nasadżowanju Rhodelandske, Giersch w Halschtrowje, Torhoschcho 28.

Jeja buhaze w Dażinje 33.

Jeja Borneselderske, Minorkaske a Sussexske w Lubiju, Dammstrasze 7, telefon 2796.

Jeje béle Leghornske, Keck w Bórku.

Jeja Wyadottske, Lehmann w Dżżnikezach.

Jeja kacze Campbellske w Wélschezach 5.

Munkiju, Soba w Czornowje, telefon 223 hamt. Pomrezn. —

Munkiju w Malelschezach 80.

Wós dżżezany, Nitzsch w Bitkowjzach, Kamjenska dr. 55.

„ w Kamjenzu, Auenstr. 2.

Hospodarski wós w Sdżéri 8.

Wol podhobny w Zurizach cżo. 6.

Krowa blisko k czelenju **Wrobl** w Spitalu.

„ mloda podhobna w Czornowje 28 pola Kamjenza.

„ mloda dójka, Tamma w Stepem.

„ mloda wyschkoczuczelna w Hlinje 41.

„ mloda wyschkoczuczelna w Kelnje 46.

„ mloda wyschkoczuczelna, Mostowa korczma we Lesmischowje.

Koza blisko ke Késlatam w Njesdakezach 12.

Koza dobra dójka w Budyschinje, Nowa hasa 6.

Kóń walach, 6-létny, za 950 hr., knježi dwór w Hlinje.

Kóń kobya 6-l. w Lipicžu 13

Kóń, mjes 3 na wubérk, Frankensteinski mlyn w Budyschinje. 3

Prokata, Hanus w Jeschizach, a w Malelschezach 14.

Drjewo. Na pschedan ma hajnkownja we Wujezku pola Bukez žerdże a žerdki po tarzy we sastupomaj 38 pschi Czornym Bosy a 25 pschi Kamjentnej horje.

Na pschenajecze

Pschekupja w bliskosczi Budyschina, sa pschewsacze 3000 hriwnow trébno. Krautwurst w Budyschinje, Serbske hrjebje 2, Telefon 2815.

Wumeniez

chzedża 3 béhaki, nébdże 350 puntow, na žwinjo k rézu w Kamjenzu, Kasarnska dróża 1 delka.

Drjewowa awkzija

žobotu 24. 8. 1928 popoldnju w 3 hodż. w sežnym hoteżeńzu „Jägerhaus" w tachantiskich borach, sastaw 46 pola Warnoczja, 59 pola Czornych Noschi, 51 pola hajnkownje a 63 pola Bjerwalda: 600 żerdżow 8/15 a 160 żerdkow 4/7 pola Jainkownje w Czornych Noschizach 150 metrow palnych schczkpow a 30 hromadow walczjny.

Sdubnischy na pschedażowanje.

wutorn 20. mérza 1928

w **Nalbizach**, kupay żeidu so pschiw. w 12 hodż. w Herzlej gryczeze: konjej.

w **Brésinje** pola Kamjenza dop. w 10 hodż. w hoschenju „Ke wiczażnemu kubu" kompreyor i powótrowym kótlikom.

w **Njebjelczizach** — kupay żeidu so dop. w 10 hodż. we „Herbstej gryczeze": sletay czażnik.

w **Bukowzu** — kupay żeidu so dop. w 10 hodż. na gmejnskim hamcze: klomowa praża.

w **Kamjenzu** dop. w 10 hodż. w sparnach, komarny dom maschinistich tischow: hodowny kamor, wal klawiche a kobrzaj, 3 auta, blidko, 1700 zigarow, wulepowata maschina, mużazej koleji, 68 sydownich klotzowe 9 żonjazych khabatow, 15 mużazow a 15 [illegible] mjanych khabatow, kredenz. Lażej, drasny kamor a wobrasej, blischowy sofa. Blido klot, kolowny klot, 8 klotzow. Lékarske wuhotowanje angorskej koži. Ku[illegible] kamor, kuchinske wuhotowanje a stejazy czażnik.

Škrowe depeže.

Produktowe wili we Barlinje dienšo dop. 3/11 hodż. **Wili hischeze jara mało rosdwite. Sakadne ménjenje dale kruie.**

Dop. 3/12 hodż.: Na kneczisti wukrej i lotka skruczene, wobroty dale jara žnadne.

Placzizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg. kewak 100 kg.

Placzizny po zlotej hrivnje.

	17. 3.	16. 3.		17. 3.	16. 3.
Pschenca	245-248	245-248	buny	93-94,00	1-2,50
rożka	253-255	251-253	woka	21-23,50	21-23,00
nal. jecmjeń	225-280	223-280	módre łuniny	14-14,75	14-14,75
nez. jecmjeń	—	—	żolte łupiny	15-16,00	15-16,00
wows	230-238	230-238	zeradella	—	—
kukurica	234-236	231-233	rape. wosusk	19,80	19,80
pschénc muka	31-35,00	31-35,25	lanv wosusk	24,00	23,00
rżana muka	34-35,75	34-35,75	poen melasa	—	—
pš. wotruby	16,50	16,25	hórnj. kruski	24-25,00	24-25,00
rżane „	16 25	16,25	syno, 50 kg	2,40-2,70	2,40-2,70
lane symjo	—	—	rżana słoma	0,85-1,15	0,85-1,15
raps	—	—	pšeńš, „	0,80-1,00	0,80-1,00
hróch	34-36,00	34-36,00	wowsna „	0,70-0,85	0,70-0,85
rjelński	23-24,00	23-24,00	jerna „	0,70-0,85	0,70-0,85

Placzizny rěznuchu skotu na Barlinskich skótnych wikach.

17. mérca 1928. Placzizny po centn. a zl. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 514.

Polnomjasne, wukormjene, najwjetsche rězneje hódnosce hač do 5 lét	60—62
Mlode mjasne, njewukormjene, starsche wukormjene	52—57
Mjenje wukormjene mlode, derje picowane starše	47—50
Mjenje picowane wšech starobow	38—44

Byki 513.

Polnomjasne, wurosćene, najwjetsche rězneje hódnosce	54—56
Polnomjasne, mlódše	50—53
Mjenje wukormjene mlódše a derje picowane starše	47—49
Špatne	43—46

Jałojcy a kruwy: 1200.

Polnomjasne, wukormjene kruwy najwjetsche rězneje hódnosce	45—47
Polnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetsche rězneje hódnosce hač do 7 lét	33—43
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite mlódše kruwy a jałojcy	25—29
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	20—22
Mjenje a špatnje picowane	—

Čelata: 2650.

Najlěpše wukormjene (2. druž.)	58—61
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	50—57
Špatne (4.)	40—48

Wowcy: 3899.

Mlódše a starše wukormjene (1 družina)	63—66
Starše wukormjene (2.)	55—62
Mjenje wukormjene (Märschafe) (3.)	52—58

Swinje: 13549.

Polnomjasne, wosebitych rasow a jich kśiżenjow, hač do 1½ lét stare	51—52
Wukormjene	54—55
Mjasne	53—54
Špatne	51—52
Rancy a kundrosy	50—51

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihičišćerski, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajene nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy a ze rjadk płaci so 80 złotych pj. Rabat po tarifje. = =

Čisło (Nr.) 68 — Budyšin — wutoru, 20. měrca 1928 — Bautzen — Lětnik 82

Jimanje specialistow w Ruskej.

W Donezkej wuhlowej krajinje w Ruskej je ruske knježerstwo nětkuždy 60 spezialistow, mjenujcy inżenieurow, technikow, monteurow a stuparjow, sajeca dalo, jich winuju, so po poručnosći swojich dźěłodawarjow abo pschedwójnich wobsedźerjow wuhlowych podpokłow wuspěchnemu dźěłu w hodopłach sadźěwacz pytaju, maschiny wobschkodźuja a wschelaku druhu schkodu naczinjeja. Mjes sajatymi dr schéjcz Němcow. Po zakročenju němskeho połanza we Moskwje pola ruskeho knježerstwa a němskeho swonkowneho ministra dr. Stresemanna pola ruskeho połanza we Barlinje je ruske knježerstwo němskeju inżenieurow Goldsteina a Wagnera a pódla teho schtyrjoch ruskich inżenieurow z pschepytowańskeje jatby puschczilo. Schtyrjo němscy inżenieurojo bo hischcze w jastiwje dźerża a znadź bo hrjedy hapreje psched sjawnym sudom w Moskwje staja.

Mjes tym je sastupjeł Barlinskeho „Powschitkownego elektrizitetneho towarstwa", technik Hermann Hille, kotryż njebě sajaty, z Moskwy do Barlina pschijěł. Hille je jenemu Barlinskemu nowinarjej wo swojich nawjedźenjach z poslednich dnjow w Ruskej takle powědał:

„W nozy wot 5. hač 6. měrza naš w Rudźenkowje se zyłnym klepanjom wo durje je spanja budźachu. Sastojizy tajneje policije a wojazy łasachu, so dyrbi bo jim wocznicz. Sastojizy bo z wopisanym wukasachu a prajichu, so je kujes Goldstein sajaty. S dobom inżenieura Otta a monteura Meiera, kotraj w tym samym domje bydleschtaj, sajachu a nasajtra monteura Wagnera, kotryż w Garkowym pschebywasche. Goldstein bě do zwojeho wozuda podaty a smerny. Sastojnikow proschesche, so bychu jemu wěz wujasnili. Wotmolwichu jemu, so nicżo njewěda a so po poručnosći wyschnosche zwoju słužbu wukonjeja."

Hille wyschscheho inżenieura Goldsteina k swojej pschechodź a jeho hischcze do pschikrywa sawali. Běsche zurowa zyma. Wjesechu bo z njekrytym wozom pschez stjepu. Hille je potom nasajtra z jenym monteurom do Charkowa k generalnemu konsulej puczował, kotryż hischcze wječo wo njejapsan sajeczu njewědjesche. Nasajtra zo Hille do Moskwy wróći, hdjež běchu wschitcy Němcy do protestowanskeho strajka zastupili, kotryż dwaj dnjej trajesche. Monteurojo Barlinskeho „Powschitkowneho elektrizitetneho towarstwa" dale strajkowachu, a mózno je, so bo tež hischcze dźensa njezju k dźelu wróćili. Monteurojo zo jeschi, so hrjedy dźěłacy njesapóčnu, dóniż jich krajanow njejsu na zwobodu puschczili. To je na ruskich dźěłacerjow hluboki socjalischcz cżinjło. Hille je žebi potom dowolnosć k wupuschczenju wobstarał, kotruż je bjes kombjenja dostał a je bisches Kijew a Schepetowku do Barlina wróżo puczował. **Hille w běhu dźensnischeho dopoldnja „Powschitkownemu elektrizitetnemu towarstwu" rosprawu poda.** Wyschscheho inżenieura Goldsteina kónz tydženja do Barlina wróżo wocznakuja.

Hromadźe z němskimaj inżenieuromaj Goldsteinom a Wagnerom su, kaž bo z Moskwy powě, **schtyrjoch sajatych ruskich inżenieurow z pschepytowańskeje jatby puschczili.** Charkowska wyschnosć pschepytanje pschewjeduje a dyrbi jo tak po'pschicz, so może bo prozeż psched Moskowskim sudom hižo hrjedy hapreje wjesez.

Mjes tym Moskowske nowiny nastawti a powěsće němskich nowin wo sajeczu němskich inżenieurow z wulkim rozjerjenjom rospominaju. „Iswěstija" jako znaty knježerskowy organ, we wodźomnje se strony knježerstwa podatym rozsłoženju bnjewne praja, so bo sjawne ménjenje Ruskeje njeda zamylicz z wupadami němskich nowin abo z rozradźenjom, hač by mózno było, jenotnu frontu pschecziwo Ruskej z wobdźělenjom Němskeje wutworicz. Tajkeje jenoteje strony pak bo po zdaću w bolschewitkej Ruskej khětro woja.

So by dopokazało, so su naprawy pschecziwo spezialistam wopraunjene, knježerstwo se swojimi trabantami we abrikach a dźěłarnjach dźěłacerjow pschecziwo wukrajej osbora. W Petrohrodźe na pschikład je nětkuždy 300 000 dźěłacerjow w sjawnych zhromadźiznach pschecziwo Němskej a Francowskej protestowało, pschecziwo Němskej, dokelž je němsko-ruske jednanje sastajiło, a pschecziwo Francowskej, dokelž na stoło, kotrež je ruske knježerstwo do Newyorka pózłało, jako zwoje zwójstwo wróżo zada. Francowska je tole stoło w Ruskej pschi spočatku wójny sa zebje a hotowe pjenjezy nakupicz dała. Sso knježerstwa zmowarjachu so bolschewikojo tole stoło zebrali a jo jako zwoje wobhdźeństwo wobhladali. Tohodla je nětko jara hněwni, a dyrbja jo Francowskej sažo wudacz.

Francowskojo wo sajeczu němskich inżenieurow w Ruskej.

„Echo de Paris" z hobotu znowa se sajeczom němskich inżenieurow w Ruskej zaběrasche. Jako wosnamjanje ma, so Ruska dźensa z Němskej, kotraj je so bóle dyjli hódły druhi stat z Ruskej jeźerkliwa rokowała a wulke summy pjenjes wuprowała, hórje wobkhadza, dyli z Jendźelskej a Sjedinczenymi statami, kotrejž su so sapowědźile, Ruskej pjenjezy pożcżicz a ruske knježerstwo jako sakonske pschipóznacz. Njewobhladnjwe pak by dyło wěricz, so so Němska nětko wot Ruskeje wotwobroći. Wopraudźe Němcy zenje njejsu wot nětcżišcheho njeporjada w Ruskej wjele wocżakali, njech so schtoždkuli pschecziwo tomu praji. Chzedźa pak žebi městno cżopje dźerżecz, so dychu mohli w datym wokomiku ruske mozy wujicz, kotrejž so ras, kaž ménja, tola smuczenjch puschcża. Też dyż Němska pola wjeczernych mozow ménjenje słudźicz, so ma też druhe pomozje žrědti dyli Lokarnske strjeżenja a Genf w swojej mozy, so by mohła wuwiliju Versailleskeho mérowneho strjeżenja dozpicz. „Matin" mèni, so wobstórźby, pschecziwo němskim inżenieuram so cżinjaze, njejsu wěry hódne. Wez bo wuruna. Dokelž němscy podawarjo tworow swoje pjenjezy žadachu, sda bo, so dyrbja so Ruskej nowe kredity pschisiwolicz, tola njeńsche, hač žebi Ruska żada.

Ćeża Dawezowcho plana.

Němski žejm je pondźelu wo wudawkach wójnskich cżežow jednał. Sapósłanz **Schneider**-Drjezdźanski na to pokasa, so hospodarski plan jenoż dźeł wójnskich cżežow wopschija. K tomu hischcze Daweſowe placżenja němskeje żelesniznje a wotpowědaze placżenja hospodarskwa sluscheja. Hromadźe z wobżeżenjom z wójnskich wobschkodźenych, sawostajenych, dźelonjemerjow atd. ma Němska lětnje wopraudźe 4½ milijardy hriwnow jako wójnske wotschkodźenje placżicz. Tohodla dyrbja so požczonki we wukraju pytacz, wudawki za žiwjenjowe wudźerżenje zo snjicz a wulke dawki zo napołožicz. Pschi tom hischcze njeje wěste, kak wulka je wotschkodźenska summa. S wukraja je so nani napschecziwo dźerżało, so žu nasche cżeże njeńsche, dyżli cżeże drubich krajow. Smutkowny dołh może w smužile krajneje zyrkulacje spomóznje skutkowacz, je swonkownym dółhom pak zo krej słudi. Praschenje, kak ma so dołh zaplacżicz, njeje hischcze najwobežeżnjsche, ale praschenje, kak ma zo nješ dobyczerske stoty rozdźelicz. Mężaz wot mężaza placżenje pschibéra. Pisches 50 prozentow ma zo z hotowymi pjenjezami zaplacżicz. W tu khwilu nam wukrajne pjenjezy dowoleja, wotschkodźenja placżicz. To je postork pschecziwo duchej Dawezowcho dojednanja. Cżaš je, wo pschemènjenju sumy jednacz.

Demokrat **Dernburg** na nastróżazu wyschokoj wójnskich cżežow pokasa. Dźiwaju na tele liczby njemóże bo za prawe mécz, so bo finanzne rozsticżenje pschedpoloži, kotrejž wudawa, so němske hospodarstwo tyje, schtož wopraudźe njeje wérno. Hdy dźemy Daweſowy plan pschemènicz, dyrbimy pola naš žiwnych zapocżacz a tónz cżinicz demagogiſkej finanznej politiju, kotraž pola naš knježi. Schtóž praji, so je bohaty, teho wésło słobaju. My demokratojo mamy tule druhu finanzneje politiki za schtóknu. Nochcemy ju žobu cżinicz a schtacz.

Němskonazionalny dr. **Reichert** bo prasicha, kak dałeko je prjedy zapocżane rosprajenje nèmskeho finanzneho ministra z reparazijnim agentom dośdło, a kak je stónczenej summu steji, kotruż ma Němska zaplacżicz. Dyrbi bo tež wopraschecz, kak z wudaczom němskeho zwójstwa, we wukraju zebraneho stezi. Sapósłanzej Derniburgej ma bo pschyhłokowacz, so je nam jenoż z pomozu wukrajnych požczonkow mózno, wójnske wotschkodźenje placżicz a so jako bohatschi pokasacz, hač wopraudźe smy. S rewizilju Daweſowcho plana dyrbja so tež żelesniske tarify potuńschicz. Kritikowanje Daweſowcho plana je so se wschcho spodatka se strony němskonazionalnych stako. (Wola bo: pol a pol.) Budźeże wjesseli, so smy Wam tehdy z cżesta pombali. Němskonazionalni dyrbja kóżdu samolwitosć za wutworjenje Daweſowcho plana wotpokazacz.

Dr. Bredt z hospodarskeje strony měni, so je lohko, so nětkole pschecziwo Daweſowemu planej wuprajicz. Won žo njebudźischce mohł pschijjecz, hdy němskonazionalni jemu njebudźischu pschichłokowali. Nunje pod němskonazionalnym wliwom strjeże knježerstwo žu statne dochody tak wunosjchne pokasowale, so žu so placżenja Daweſowcho plana pomjetschiche.

S tym so debatta skónczi. Wudawki za wójnske cżeże so pschijimaju, k tomu rosdźelenje k lěpschemu nèhdyschich elsaſko-lothringiſkich sastojnikow na wotpoczinku.

Zjězd podružniskich towarstwow.

Pjatk a sobotu je so w Frankenbergu se zyłnym wobdźelenjom z 10 sakiſkich podružniſkich towarstwow 8. porjadny zjězd sakiſkich podružnikow wotmě.

Swojaſkowy pschedhyda wo politiſkim położenju podružnikow rospraujejo z wótrymi słowami wukas sakiſkeho knježerstwa wo poslabjenju nuczeneho wobydlerſkeho hospodarstwa kritiſowaſche, po kotrymż je so lětża 1. hapreje wobkhadnikam podružniſke schkitanje wsako. Też prózowanja sakiſkeho knježerstwa a zejma, w czasu, hdjež je finanzny minister dyrbjał dezijitowny hospodarſki plan pschedpołožicz, khěžerjam wjele miljonow jako zrenu pschiwobrocżeſcz, so wótru wotpokaza.

Rěcżnik Groß w Drjezdźanach wo pschemènjenju podružnikow schkitacżeho łakonja rěcżeſche a wosebje na to pokasa, so bo nětko podružniſkim towarſtwam saleži, podružnikow tak powucżicz, so bo njeprawdobjeſe a pschelhawańſke poppytu khěžerjow njeporadża.

Wobſamknu bo, w Sakſej za pschichodne němjetožemſke wólby zanych wobſebitnych podružniſkich ſastupjerjow jako kandidatow njepostajicz. Sa to pak dyrbja so politiſke strony kotrejž su sa to wuſtupowale, so by so podružnikow ſchkitaży ſakon ſakhowat, na ſkutkniwe waſchnje podpjerasz.

Pólski wukaz za Skitanje namjezneho kraja.

Pólske knježerstwo je pschijatowk k pólskemu mjenu schkitacznu sakonjej wudało. Po nim może wójwoda jenotliwym wukrajanam jakajasz, kśedźewaze dźěła wukonjecz, jeli so by wukonjenje dźiwaja na spomóznje stata wobżeżene było a to wobżebje dźiwaju na bjeschtraschnosć a sjawny porjad:

a) wobżeżenjstwo, wotnajecze, wuživanje a sarjadniſtwo leżownoſcow;

b) wukonjenje wikowanja a pschemyſlowcje dźěławcje;

c) wodźenja a wulwużicze dźěłow a pschedewsczacz.

Wsche prawne cżinj, z kotrymiż dyrbja so horka stejaze wobmjesowanja wobeſcz, su njeplaczine.

Wobmjesowanje prawa na kupowanje leżownoſcow we namjesnej krajinje placża nij jenoż za wukrajanow, ale tež za tukrajne juriſtiſke wobsoby, kotrejž sarjadnistwo je wukraje.

Po wojjewsenju tehole sakonjewcho pschikitowka su so wuhladny na dojednanje němsko-pólskeho witowańskeje sreżenja zara poczeſte. Pólska chze z pschikitawkom namjesny kraj psched pschemènjenjom schkitacz.

Zjězd dźěłaczerskich zwjazkow w Moskwje.

Schtwórty sjejd internazionale czerwjenych dźěłaczerſkich zwjazkow je so njedźelu w Moskwje wotewri. 400 wotpósłanzow z hromadźe 54 wschelakich krajow so pschi jednanjach wobdźěla. Ruska delegazija, najwjetscha 60 wobsobow liczi. Mjes druhimi su z Němskeje, Jendźelskeje, Franzowskeje a Ameriki wotpósłanzo dośdli, so bychu so pschi kongresu wobdźělili. Mjes thematami, wo kotrychż budźe so rěcżeſ, je praschenje, kak so internazionalne dźěłaczerſtwo k bliſchim wójnam staji.

Wuspěch jendźelskeje politiki w Chinje.

Kaž bo z Nankinga powě, je Nankingſke knježerſtwo dwaj wukasaj wudało, w kotrymajž bo wojjewja, so je **51 offizierow a wojakow jako hłownych winikow pschi pschesczěkanju wukrajanow w Nankiqu wotprawjeej dało** a wěſte naprawy k schkitanju wukrajanow w Chinje poruczilo. Nankingſki swonkowny minister je k tomu hischcze njes drubim pschipomnił, so je Nankingſke knježerſtwo swólniwe, zjwoje **wobjarowanje dla Nangkingſkich podawkow** wuprajicz. Wukasaj bo w Jendźelskej jako jasny wuspěch wokolneho puczowanja jendźelſkeho połanza w Pekingu, Lampjonu, wobhladujetaj. Njedźiwajcy wobżeżenoſczow ſk wurunanje położenja, z njemérami w Nangkingu w měrzu ſandżenego léta nastateho, njehodźi bo pschepóznacz, so bu prózowanja wo wurunanje mjes wulkomocami a knježerſtwom połodniſchcje Chiny pokraczowale. Khětre połěpſchenje jendźelſkeho ſtejiſcza w Chinje pomnje położenju psched pol létom njeſmě bo pschewidżecz, dokelž je Jendźelſka na najſćerſchim puczu, to budże w Chinje sažo prénje hubje hracz.

*

Wukasaj Nanglingskeho knjeżerstwa wulki wuspěch jeneralneje politiki w Chinje wosnamjatał. Hdyž nowy jenerallki pósłarz sir Miles Lampson sandżene lěto w Shanghaiu swoje powjedkowanje dźěło zapoczał, jeho wotmysleny direktiwanje nadeńdźechu, pschetoż wěrjachu, so mója jenoż muż w polodnischej Chinje, z cuzkim bolschewiktwom nakazeńej, dobyć. Ruska dě tehdy trumf w Chinje. Dźensa pak su wschitcy cuzy zastupjerjo z polodnischeje Chiny wupokasani, a kommunistoho su so unsowali, z kuomintangu wustupić.

Sir Miles Lampson je na to do Kantona schoł, hdźež so jemu k częsći wulke zwjedźenje wotmě̂chu. Chinescy roskasowarjo w Kantonje Lampsonowy wowyt w Hongkongu wotpłaćł, kotryż dě, kaž je znate, z hospodarskim bojkotom Chinesow skoro wotdyhnyły. Też tu so wulke zwjedźenje wotmě̂chu. Tak su Jendźelscy wojakow do Chiny wosłali, nichtó njebudźische za możne mě̂ł. Nětko pak sir Miles Lampson psched chinesej nurju steji, to je rewizija, z kotrejż chcedza Chinescy zuje sydlischcza w swojim kraju wotstronić, zuzym wójnskim łódźam sakacz, do rěkow sajcz a wukrajanam exteritorialnosć wsacz. Wěźpni su, kak budźa Jendźelscenjo swoje Chinesam date sdźiwjenja wukadowacz.

Napjatosć w Egiptowskej a Arabskej.

Po powěsćach z Kaira wěźywnistojny jendźelskeho knjeżerstwa za arabiske prašchenja, sir Clyton, do Dźeddy pojedże, so by z hedźaskim kralom Jbnom Saudom wo wurunanju wadow mjez Wahabitami a wobydlerjemi krajow, pod jendźelskim schitkom stejazych, jednał.

Clyton, kotrehoż su psched nětkotrymi dnjemi telegrafiscy z jeho dowolenźu wróćo zawołali, je w tu khwilu hischcze w Londonje a je wojnjet blěsche rozrěcenje z Chamberlainom a z wobzatymi diplomatiskimi mějnanami mě̂ł. Jeho maja za jenieźeho Jendźelcjana, kotryż bu mohł wobrozenje położenje w Arabiscej z jednanjom połěcz, dokelž na wopak kaž druzy jendźelscy diplomatojo na fronje žanoho kralo abo stylaha njestejt.

Sšobotu su do Londona powěsće wo nowych njemčerach w Jrasku doschle. Perskie spłachi su w Buchtitukijskim kraju **pschi trakko-perskiej mjezy** trakke spłachi nadpadle a tam 20 000 wotwoju rubile. Nadpadnjeni su za zubjezniskami żylne wobdźełowane wobrónjenych jězdnych póstali. Pschi trakko-perskiej mjezy je k wojownym boschko, pschi kotrymż je so wjele ludźi morilo.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutora, 20. nalětnika.

Huberta — Joachima.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1".

† 1738 Jan Balcař Dolhi, farař w Njeswačidle, kiż běše so 9. oktobra 1697 we Budyšinku narodźił jako syn fararja Jana Dolheho, kiż 1717 jako farař w Minakale zemrě. Swójba Dolhich pokhadża z Palowa, hdźež měješe wot starodawneho časa serbske kubło. Jan Balcař Dolhi po swojich studijach w Lipsku a Wittenberku wot lěta 1726 sem we Rychwałdźe skutkowaše a wot 1732 sem w Njeswačidle. Hižo po pjećich létach tu zemrě. Wo nabožne serbske pismowstwo je sebi z tym zasłužbu dobył, zo je Porstowy katechismus do serbskeje rěče přełožił, a jako prěnju serbsku knihu w Kamjencu čišćeć dał. Tutón katechismus je so lětdźesatki dołho we evangelskich serbskich wosadach hrjebał, donlž so lěpši Jakubowy do nich zawjedźe. — Běše spisany w duchu pobožneho pietisma, kiž je za naš serbski lud z najwětšim žohnowanjom był. —

† 1898 we Malom Wjelkowje Matej Warmow, rodźeny z Wjerbna, kiž běše wot 1846—83 we Zeleńskej ze misionarom.

† 1872 Jurij Edm. Liška, kantor w Hodźiju.

† 1799 Michał Haupt, wučeř we Wulkom Wjelkowje, wudawař serb. nabožnych knihow a kěrlušow.

* 1738 Jan Balcař Dolhi (Lange).

* 1805 Pětr Mlónk we Žičenju, nasł ludowy basnik.

Spomjatkuj sebi přisłowo: Žonu wzmi ze susodstwa — kmótrow proš sej z daloka.

Mój wósomdźesaty narodny dźeń.

Tak wósomdźesać lět, mój Božo,
Sym ja nětk wěra dopjelnił,
A Bohu dźak, te sparne ložo
Też zaso strowy wopuścił,
O Božo, kajka dobrota
Je so mi z hrady dostała.

Hdyž runje moje čełko tudy
Je stare, brašniwe
A ja mam wjele čerpić druhdy,
A wosebje hdyž čopło je,
Dha Bohu dźak, tšće zamózu,
Hić komši kóždu njedźelu.

Hdyž wósomdźesać lět sym stary,
Nětk njewěm žanu hodźinu,
Hdy mi nětk budża stajić mary
A hdy mje k rowu ponjesu.
Mój Božo, daj prez Khrystsa krej,
Zo zo mnu w smjerći derje stej.

Pětr Mlónk.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wječor we 7 hodź. barometer 753, thygrometer —7, thermometer we dnjo +8. — Dźensa rano we 8 hodź. barometer 753, thygrometer 0, thermometer we nozy —1 Wusłudny na tróšchu ciepłe, hewak mało so pscheměnjejuce wjedro. — Schlelitza pokazuje hischcze wupko na ziłne wiedro. Kasche wiedro wobknježuje žylna wyschina nad rańschej Europu. Tola so pschewrót wjedra hižo dwěla pomałku pschihotuje. Wot Atlantiskeho oceanu hacz k połowu so nižiny cziahaju. Hižo je so nad wjecznej Europu wocziwiło. Nižiny we północy pschetorhuju pschihlawy sadojitych wětrow z północneho lodowego morja. Jutrje sriedu chłodża klóncżo 6,04 hodź. a khowa so 6,12 hodź. Mějacźi chłodża rano 6,24 hodź. a khowa so wječor 5,41 hodź. Jutrje je wjedro měnjacźe. Pschedźełanak staja njewobstajne wjedro.

— **Kradnuli** su tu je sankrjenjeneho **brastowego** kamora we wotankrjenej wołtśi Mužakowskeje dróhi **ninale** nowy schérobrunny muzaj wobleć, **khoinow** z kromu, je schérobrunym zaketowym podschiwkom, mórny muzaczi zaket a laz, czénnoschéry contawah z łazowai **šamšnjeje barchy**, laz z běłej kromu, na schérobrunym muzaju ličzny paletot, se sawodźetymi kusejkowymi **bjerkami**, w rukawowym podschiwku je so horni schowan trochu pasačźił. — **Dale** su **krabnuli** z nuczowańskeho woza na Kamjentnej **hóry** saschrubowanje khłóžała (**poš je kruzin wokoło schije**). Wo wězowne zdźełanja **prosy kriminalne** wotdźelenje w Budyšinje.

— **S wosporom swojeho powołanja** bu tudomny znaty praktiski **lěkaŕ dr. med. Richard Dürbeck**, kiż **běsche wsebje lěkaŕ za czérpjenje noża a wuschow. W swojim powołanju sebi dr. Dürbeck** je **sranjenjom** na jenej ruzy **krej sajedoczał. Haczrunjeż** je **někotsi lěkarjo** wo **zdźerżenje** jeho **žiwjenja prózowachu, njesahmóhu jeho tola pschi žiwjenju wulkowacź. Dr. Dürbeck**, kiż **běsche wusnamny lěkaŕ, běsche hakle 58 lět starý. Ssobotu** wječor **wumó** jeho **smjerć wot czéżkeho czérpjenja.**

— **Wulki łóh Sakskeje krajneje lotterije** je sobotu do Drježdżan **padnył na czisło 143155 w Gericzej lotterije** št. **Łóh kraja w dźesatkach, tak dostanje kóżdy trajet 25 200 hriwnow.**

— **Dobrycze wo 2000 hriwnow.** Pschi wczerawischim czehnjenju 5. rjadownje Sakskeje krajneje lotterije padnu na lós czisło 64 573 do kollekatje Ernsta Lehmanna na Kamjenitnej haży w Budyschinje dobrycze wo 2000 hriwnow.

— **Sakska krajna lotterija.** Pschi sobotnischim czehnjenju 5. rjadownje 192. Sakskeje krajneje lotterije padże **dobrycze** wo 300 000 hriwnow zhłowne dobrycze — wulki lós) na czisło 143 155 do kollekatje Gustawa Gericki w Drježdżanach; **dobrycze** wo 3 000 hriwnow na czisła 28 117, 59 682, 139 073, 142 340; dobrycze wo 2000 hriwnow na czisła 53 793, 60 806, 76 728, 86 020, 121 349, 123746; **dobrycze** wo 1000 hriwnow na czisła 2453, 25 919, 30 551, 46 582, 50 609, 109 598.

— **Ufa-film** „**Wopacna hanika**", kotryż bu pjatk 25. měrza 1927 a w 20 hodź. w „Měschczańskej zahrodze" pschedwjedźe, pokasuje we wobluku 7 lohka sdźałanych hrajerskich wusnupow naktacze, wuwicze a rozschérjenje swjelownischich spłažnych khorosczow w człowjeskim czele. W mikroskopiskich wobrasach, w schematiskich leseńskich rysowanjach a w mnohich fotografiskich khorosczach we wschelakich stadijach khorosce, pokazuja so schérjowi spłažnych khorosczow. Khutnosć a czéżkosć tuteho pschedmjeta wołożeja pak sajimowe hrajerske wustupowanja tak, so film pschihladowarjow sprózdnych njeczini, każ so to we nětkownischich podobnych filmach stawasche. Pschi wschitkim pak kulturelny samér, rosschérjerej powuczenje we rjadach spłažnych khorosczow, potrje k swojemu prawu pschindże.

S **Kotez.** Njedźelu bě̂chu w tudomnej schuli rjanowańscy a ruczne dźěła schulskich dźěći wustajene. Wjele wschelakoreje druzliny swědočachu wo pilnosći a lubjenju sa wuzitne dźěła. Staršich pak wustajenjow zdźiwe wonzelachu. — Wotkhadźanska zwjazočnosć sa dźěći, kotrej schulu wukhodża, budże blížschi schtwórtk wječor w schuli. K tomu su staršich, schulsti wubjerk a pschecźelio schule le wutrobnje pscheprošeni.

S **Lubija.** Mjišicha njedźela 25. měrza je w Lubiju wobtkadna njedźela, na kotrejż **su** klamy wotewrjene.

Se **Stareho Lubija.** Na tudomnej wjesnej droze pschecźehe mkodźinu motorowy kolesaŕ z Wosserczan njedźelu na ranje wokoło 3 hodź. do schofera, jako z nym pschihiwunym se zwjeselenja domoj dźiseche. Swieżdżenemu, wożenjenemu muzej, je so bohużel noha lamała a jeho su tehodła do Lubijskeje khorownje dowjesli.

S **Kamjenza.** Wutrajnemu prózowanju **knjeza** kantskeho hejtmana dra. Sieverta ma so dźakowacz, to je hižom sa **někotre tydźenje omnibusowa czara z Kamjenza do Kinsbórka wotewri.** S jeje wotewrjenjom je runjewon bjezroschine wobkhadne wobstejnosće mjez wobémaj městomaj **wosstronja.**

S **Wojerez.** Natalska schula we Wojerezach wotmje sobotu 24. měrza dop. w 9 hodź. w „Stotym Lowje" wobłamkowjenjske pruhowanje schulerjow, k czemuż so **wotkhadźańska zwjatočnosć pschisamknje.** Staršich we taŕskich schulerjow, pschecźelio a popschecźacźelio natalskeje schule su k temu wutrobnje pscheprošeni.

S **Dźejzow.** Jako tudomny kowaŕski mišter Mattes wczera póndźelu rano pschi kowaŕskim aparacje dźěskaše, tutón nadoho rosbuchny a **wotkorhny** mischrej, kiż je psches 50 lět stary, kruch khowy. Wobžarjujomny hnydom mortwy lezo wosta.

S **Běreje Wody.** Sandżenu njedźelu pschipołdnja wokoło 12 hodź. sajěde automobil rěčnika a notara dr. Erwina Grubera z Pschihubja na Mužakowskej dróhi na pěśkowu hromadu a srały na to wo schtom. Automobil wali so do pschérowa, wobzedżeł so tak czéżko srani, so bórzy na to wumrě. Jeho hnydom k jeho pschiwuznamu tu na Kariowej dróży dowjesechu.

Herčine potajnstwo.

Roman.

29] (Pokračowanje.)

Sa nječehto wokomikow so durje powoczinichu, a wona wuhlada Honorinu na prjedy stoje. Wjeha pschehowajsena sawoka, hdyž Hertu wuhlada; ta wotewja pohonecej swój paket z rukow a zeńehowarske swojej wujowzy mjeńczeju hacz do jedźenje.

Tale jitwa mějesche hischcze pschezo tón zamžnuy napohlad kaž prjedy a te zamžne postawy běchu wokolo blida, z wósłowym platom pokrytego, chromadźene; — Felits je nieznjy njedźe pschitomny. — Knjeni z Maurnié cżitasche, swoje schamtko w ruzy dźerżo, je zwjatočnym wuraznom wobliczа we swojich modlerskich; Gaspard riedźesche swoju tšelbu a hwiidasche z wuraznom zeńehowedowego dobywjerja, njes tym za Phanor pschi wohnju drěmasche, a Regina psched schpihelom stoja, czorny pawczinjatowy klobuk žebi na hlowu stajesche.

„**To je Herta!**" rjekny Honorina, storkajo swojit kusinki psched žobu do jitwy.

Wudowa so je zwjatočnym wuraznom we wołsicżu pohlehny; Regina z lobka nětkajki wuschicżk wuraziy a Gaspard wobhladowajsche mlodu holczku je wuzneńchajzym zpohladenjenjom: „Haha," won sawoła, „hdyž rěka, dobru kuh sežinicz, to ty njeskomdźischi!"

Herta jemu njewotmołwi, ale dóidże znežom ke kujeni z Maurnié: „Je žym pschischła luba czeta, so bych cże na tule nóż wo hospodliwosć poprosyła; ja bych dźiwla jutše rada z wujom Renaudiatom nęschto žebi rospowedacz."

Gaspard zcżahny z zamjenjomaj a kujeni Maurné sdźe žebi se schamtkom pisches wozji.

„Ty pschikhadżesch pschepostże!" sdyhny Honorina.

Herta spohladny z njedorosumjenjom na nju, wona njesapschija wo cżo so tu jednasche.

„Schto ma to rěkacź?" skónczuje wowjese. „Twój wuj je sandżenu nóż wumrěł, luba czetka."

„Won je swoju staru duschu do rukow swojeho stworiczela wrócżował," rěcżeschе Gaspard z taškim hłoboum dale, každy runje wjele srudoby **njepschehodżesche.**

„My dźedźimy, moja luba!" sawoł Regina. „Marwy?" jasłona Herta **zyle** porażena. . . . . **W** khoti **sydże** so na stólcżk, potom pschi wedomja.

IX.

Nasajtra rano sajwonichu Lachaladźke swoju swojeje strusche hrona a wubudźichu Hertu, kotraż so **spěschne** swobleka a dele dźeschе, hischcze z bolosczu pschewsatu wot rosheržujcych podeńdźenjow wczerawscheho dnja. **Hdyž** do jedźenje sajtnyi, pocża jej wutroba mózuje buchacź: wona widżeschе Felitja žiwotnoho z wuraznom rosmyslowanja we wobliczu, pschi wohnju sedżo.

Wjele tyšacz krócz dźeschе sa dolhich, djelacpalnych dnjow abo j wjeczora we swojej małej stwicżcy wo tutom wokamiku nawróczenja domoj a we swoju sagrowidżenja z njeschelubowanym **Konika.** Tole **tak** horzo wocżakowane znowadjebnoczenje bě so w jeje mysliach stajnje **jako** spodźiwnje krażuny **swjedżeń** potny **blyschczajzeho** swětła, lubosnje hudźby a radosticznych wulkowu wutrobu **pschedbitajał;** a nětko **sekkajchtaj** so w cżemnej, njepschijomnej **jitwi Maurnjejej** bydlenja, na zarownanjtlum duši a pod zaschitschczom bojosce czerwjenych ranow, kiż běchu jej **dżeń** pryedy nabite **byle**, tej dnia dże na pschezo zapjerzatala. Tale tłoczaza czeja pu radosinenu wulkwej wutrobu.

Felits khwatasche jej nap'scherzo a pschinmy jn sa wobe ruzy: „Luba, lubowana Herta", won prajeschе, kak jara **srudnieje pschicżinny stako!"**

„Też ja", rjekny wona srudna z hłowu wiju.

„Twojej ruzy stej łódżymnej", rěcżeschе Felits dale, a ty dże sy zyle bleda!"

Herta wotmołwi wuskostliwje, so njeje pohledni cżeż żenje zyle strowa bya.

„Powětr na wšy budże cżi derje cżinicz", rjekny won, „ty wschak sajo cżerwjenej liczy dostanjesch, pschetoż do twojeho wobtkoda njesmjerch so hižo nawróczicz . . . . Sy **ty** nětko bohata, Herta! . . . . Moja macź a ty, Herta, wy stej najbliżschej pschiwuznej muja Renaudina, a njeda so **bycź**, so je swoju žiwóbu wot namrěwstwa wusamknyć."

Herta nicżo na to njepraji.

„Je dha wjele cżerpjecź dyrbjał, pryedy hacź je wón mrěł?" wopraschа so słonczuje.

„Nć, je mérnje a cżiscze wušnyk. . . . . Hdyž sahwedchu moju macź do abtewnje, bě runje wudychał."

Rosmołwa mjes nimaj so pschetorhny je sahwjerjenym knjeni z Maurnié, sa kotrejż Gaspard, zarowanjk swobleknuty hnydom sežčhowasche. S dawneho czasa k prenjemu rasej bě so tutón hortliwy hońtwjeŕ k tomu rozhudźił, so cżornju žiuknju wobliez, w kotrejż taż so sda, zacżahnyła so jara wusnjnany, dokelż take žiwatoczna drasta žiwjenja polsłowanjowo wuwjasa. Jenieczy tutomu mjesnym drje mjesche so wuras srudoby pschijimjacź, kiż bě na jeho rybach widżeczi, pschetoż hyrnjeż won so cżepljay napinał, wašnu srudobny wuras pokazacź, to mózachu tola znadnje widżeczi so bě smutkownje z radosczu napjelnjeny a jemu njeby niczo lubsche było hacź tale radosczi też sjewicź pschischcze. Pschischcze njebě i najwjeczschej wadu, a won dyrbjeschе so i zyłej mozu prózowacź, so njebě žebi žiwoju lubowanu pschinicżki sahwidżał, kiż so jemu na hubje mcżesche, mjes tym so Phanor, najsterschi hłowu sdubliwschi i napohladom swojeho takle wuhotowaneho knjeza, wokoło njeho i wopuscza machasche. Bórzy pschińdżeschcźej też Regina a Honorina w mrócżelach cżorneje pawczinjaj sawalenej, a z khwatkom pohrabalischi podej so zyła žiwóba mjeścżizy do zarowanjkeho domu.

(Pokračowanje sežehnje.)

S Rósbórka. W pożladnim rosprawnym tydzenju je liczba dźełonjemjerjow we wokrjesu wot 1025 na 1101, liczba prózdnych městnow, wot 97 na 106 postupiła. Liczba dostatowarjow podwjerzy je wot 839 na 884 zwabnika. Se dźełom žo w twarstwje a druhich wonkowanych powołanjach pomjo priedatschenu tydzenjej njeje wiele pschemeniko. Trajne mjerjenje hacži jara wonkowne dźěło. Jena schkleńzutočerjna we Wjesey, kotraž w posledním czasu w pschitrósenych hodźinach dźełasche, je 10. t. m. 15 schkleńzutočerjow puschczyła. Jena želesowa dźełarnja je 45 dźełačerjow puschczyła, dokelž kaž wudawa, žo wobchod njerozpinaczi. Licza tam hišćože z tym, so dalschich dźełaczerjow puschcź. Hewak pak ma industrija we wokrjesu dźěłowego hamta derje dźełacz. Trěbne a pytane žu dale natakse dźełanske mohy. Sa pschisłuschanjezow wostanu dźełowe wobstejnosće dale njepschihódne.

Sakska krajna synoda.

W Drježdźanach, 19. 3. 28.

Dźenja sapoczachny w 12 hodź. Wjele běsche nam pschedpołożene, 9 dypkow. Tuž bidźenmy drje hacž do wječora žedźecz dyrbjeć. K pruhowanju zyrkwinych słužbowanjow žo tšistawny wubjerk wustrowli, knježa Behr, Friedl a ſ Thümmel. Tutym tšiom pschisłuchanohe knihipschehladowarja pschidacz, knjes ſ Nostitz namjetnje. Konsistorstwo wot toho wotradźowasche, dokelž by to drohu pschisłuchu, tuž knjes ſ Nostitz žrjadu namjet wróčo ſcžahny.

Tón žanty knjes pscheje, so bychtaj žo kollaturske prawo a zakoń wo wobšadźenju farskich městnow w najmjenim posedźenju synody znowa zrjadowalo. Jenmu je podźimne, so je konsistorstwo wschitkim městnoćanskim radam, też zyrkwi njepschečelenym, prawo wotstajko, kjoch duchownych za kóžde wuprózdnjene městno nantjetowacz. Knjes wyschi pschawiny rada měnu, so tu dleje pschihladowacz njemóžemy. Konsistorialny president Hilbi, so žo namjet za najši jakoru bórzy zhotuje, tola tam je wěste zadźěwki napschečiwo stoja, kiž leža w gmejnskim porjedźe (Gemeindeordnung) w zakonej wuskasowe (Reichsverfassung) a w tym praschenju, hacž maja pschi wosstronjenju patronowe patronske barny zarunacz. Tuž pschilubjcz njemóže, so takí zakoński nacžist hižom nasym žo pschedpołožił. Tutomu wobmyslenju namjet dr. Müllera prawo da. Namjet žo pschija.

Sozialny wubjerk prošy wo zarjadowanje dźełaczerskich sekretariatow we wschich zyrkwinych wokrjesach. Ma za mnje, so by žo dźełaczerstwo jako zajimako za dźěło w zyrkwinskim a w smysle wotzmeho kraja. Tuž žo zyrkwi poručza, so by žebi założenje dźełaczerskich towarstwow a tich bazenje dała należane byez a so by założenje dźełaczerskich sekretariatow po możnosći jej ſ pjenjesami podpjerała. Prošiwa žo krajnemu konsistorstwu k wobzenju da.

Sdankny wubjerk pokazuje na bydleńska nuza, kiž je naboženmu a počžinkownemu žiwjenju ſ wulkeſ schkodu. Na załožku dotalnych nasłonjenjow měło konsistorstwo rosponnicz, schto mohło žo wot wobzadwo a zyrkwinych zwjazkow k wosstronjenju tuteje nusy stacz. — Towarstwo schelerjanskich młodźenzow prošy, so by žo sa to sajtajko, so bychu młodźi majoro kóžde léto wěste dny dowolenju dostali. To by jim k cžinnemu posłuhnjenju, k duchownemu posłóhnjenju a wosschewjenju słužiło. Tak mohła žo luboscź k domišnje, k wótrnemu krajej, k zyrkwi a k powolanju strucžicź. Krajnemu konsistorstwu žo należnosć k wobzenju da.

Wubjerk sa dźiwanske praschenja žo se schulskimi praschenjemi zabéra.

Wobzebje należne měsečne prózdny, kiž běchu po zaczižnjenju wulkostaneho schulskeho zakonja na synodu dóschle. Lic. Wusmann jako rospravjer wupraji wschitkim dźak, kiž žu žo sa dźerženje schelerjanskeje schule prózowali; też konsistorstwu žo dźak sa jeho prózu wupraji a prošiwa, so wodźiło we zwojim prózowanju sa dźerženje naboženskeje wuczby w naschich schulach wustacz. Knjes zajmy konsistorialny rada poschmórny, so maja najprjedy starschi a starschiski dom pschisłuschnosć, dźeći w ekschelerjanskim duchu wukubłacz, potom pak matej schula a zyrkej zwoju pschisłuschnosć dopjelnjeć. Won rospravi wo pódzowanju konsistorstwa pola ministerstwa wo naboženskim wuczbu. Namjet žo jednohłósnje pschija.

Hancžka.

Posedźenje wokrjesnicho wubjerka Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa.

pónjedźelu, 19. měrca 1928, dopołdnja ½11 hodź.

Pschi wobschěrnym wječeranskim pożedźenju wokrjesneho wubjerka wopschijesche dnjowy porjad 26. dypkow. Sobustawny wokrjesneho wubjerka běchu wschitke pschitomne ſ wuwjazacym knjesa Tränknera ſ Pitšopja, kiž běsche chorosce dla zadźewany. Knjes hamtski hejtman dr. Jungmann wotewri pożedźenje a dźěli, so žo wokrjesny zjezd njemóže jeseſ na dnju, kiž běsche swopředka sa to postajeny a prošesche wo namjety sa termiju. Po krótkej rozmowje dojednachu žo zobustawy wokrjesneho wubjerka na witoru 17. hapryela 1928.

Jako prěni dypk pschedležesche wobkhodna rosprawa wo krjesneho swjasta a běsche jako swjasana a wobžahuje 67 stron. Sliczbowanje wokrjesneho swjasta za 1926 a 27 ſ sjednoczene ſe sliczbowanjom wothladańskeho domu sa 1926 a 26. Knjes hamtski hejtman namjetuje, so by je wokrjesny wubjerk ſ wumnjenjonym pschijał, dokelž je finanzny wubjerk žo hižom tuthych należnosćow dla khładźował, jenož knjes pruhowarski direktor D. Hoyer ma je hišćoze pschepruhowacz.

Sa finanzny wubjerk wosjewi knjes měsčanosta Gardaſ-Minakawski, so žu žo spěchowarjo sdźeli, so ma knjes tvarski mischtr Hübner rospravnu podaczu. Knjes twarski mischtr Hübner wutschny, so je wubjerſliczbowanja 3 dny dołho pruhowak, a pschipóstnawasche, so běsche to wobschérne dźěło a pokładnjowi zastojnizy měsčanskeho jara cžeſke dźěło. Pruhowarjo žu sdźeli, so we wschitkim najlepschi porjad knjeji, a njemóžachu nicžo dale namjatacz, hacž so je žo hontwinski dawk, dawk na korczmarske konzesije a podróżnitski dawk pschepomatu płacžik. Nospravjer namjetuje, so bychu žo kombinskoho bóle napominali Stónczenje wupraji zwoji dźak zastojnikam za zwérne dopjelnjenje pschisłuschnoscow a korrektne dźěło. Knjes hamtski hejtman podźakuje žo rospravjerjej a jeho pomocnikam za zjim a jich prózu a wosheże za pschipóstnacze dźěła zastojnikow. Dale pokaza na to, so je žo w posledním czasu najwjazy dawkow dopłacziło. — Samożenje wotkazanja zahajenje młodźiny wuczbiny we lecze 1926 a 27 65 335 hr. ſ hódnostnymi papjerami atd. stajі so wono na 66 700 hr. — Pschi druhim dypku žo 3. dodatk ke wustawkam wobkhodneho wobstarańskeho swjasta ſ małymi pschemjenjenjemi pschija.

Wjele czaſa žadasche sebi zwaradźowanje wo wokrjesnym hospodarskim planje sa 1927 a 28. Knjes hamtski hejtman pokaza swopředka, kak cžeſko dźenjnischi dźeń je hospodarski plan sestajecz. Letuschi wokrjesny hospodarski plan je tak sekajany, so je žo jenoż na najnuschnische wudawki dźiwało, a to je ze strachom sa njepschewidźomne wudawki, kiž móża kóżdy czaſ trěbne być. Lońsche sliczbowanje žu žo trochu wyschiche wobstawcke, dokelž žo dohodły nětkonamtnych dawkow hišćoze wužitke njeje. Pschi pschihladźenju ſ nětkostatnych dawkow jeje Budyski wokrjesny swjask nimale na posledním městnje, njeje tym so je stat druhim wokrjesnym swjaskam dwójzy tolko pschidźělił. Budyski wokrjesk dostanje na hłowu 26 hr., wschelake druhe wokrjesy žu w Sakſej dostawaju 50 hr. a wjazy na hłowu wobydlerstwa. Tohodla ma žo hospodarski plan jara wobmyslowacz. Hospodarski plan je być finanznemu wubjerku pschedpołożony a to je žo też sa njón ſ wjetschego dźěła wu prajik. Sa žrědki, kiž wokrjesny wubjerk wot němskeho stata wocžakuje, je žo 400 000 hr. do hospodarskeho plana sa jilo. Pschi tutej składnosći prajcha žo knjes sejmik zapósłanz Wjeſa, kak je mózno, so ſ Budyskim wokrjesnym tohodźenje sejt, dokelž wobydlerstwo jara pod tym cžerpi. Won prošy wo zwjasanjenje pschicžinow. Knjes hamtski hejtman jemu na to wotmolwi, so to jemu njeje możno, dokelž je to wěs finanznemu hamta. Knjes měsčanosta Seidel namjetuje, so měł žo wokrjesny wubjerk na swjast wo krjesnych swjaskow wobwocžicź a tam należnosć pschedpołożicź. Stónczenje žo dojednaja, so je hamtski hejtman z knjesomaj Seidlom a Wjelu na ministerstwo poda. — Sa jeneho dróhitwarišcheho inſpektora namjetuje žo mały automobil. — Knjes ſ Borbergowobrozi žo pschecžiwo lětſchi nam wulkomótow, kotrjž pschi twarjenjach wužiwaju, dokelž žo ſ tym też hobu ludźo je wjele do městow cžahnu.

Knjes měsčanosta Seidel-Kowjmski ma za dobre, hdyž by žo tole praschenje zas ſakſemu zjezmej pschedpołożiło, so bychu tajke wozy pschejatale. Dźenjnischi dźeń ſ knjeſerstwo na tym, so by podróżnitski dawk pschemeniti a je hižom pytnyli, so chze němski stat dawk na žo ſakhwatacz. W tuthym pak by dobre było, gdy bychu žo pschisłuschne městnoscze na rozdźělenju cžežow wobrocžile. Knjes Richter-Bjelecžanski żada sebi, so by žo podróżnitski dawk je nož sa twarjenje bydlenjow wužił a niz znadź ſ wjam, kotreż pontkaju druhe dawki łutžicź. Knjes ſ Boxberg Wulkowjelekowitši móżesche zdźělicź, so němskostatne kujesertstwo měnjenje ſaſtupuje, so wulke města wjazy tolko pschipomoh pschi wobrocženje njedostawaju a njewidźi, kaſke wobsłužnosće wotpadnu. Tu naſta debatta wo wschelakich dypkach hospodarskeho plana. Pschi młodźinym hamcze měło žo městno techniſeju wuwuczeneho wothladarja mudźiny wobdźělicź. Po dleſchej rozmolwje žo wokrjesny wubjerk ſ wjetschinu hłokow prawizy sa to wuprajł. — Do hospodarskeho plana ma žo na 322 000 hr. njedostatka stajicź, kiž ma žo ſ wokrjesnym dawkom (Bezirksumlage narunacz. Tuzon dawk wuczini potajkim na měšaz nětko 27 000 hr., kotreż maju gmejny ſwjesecz. Dotal dyrbjachu kóżdy měšaz 35 000 hr. wokrjesneho dawka nadawacz. Dale žo wobjasnichu, so žo žanej gmejnje tuzon dawk njeſpuschcźi. Tu ſaſtupi pschipołdnischa pschestawka.

(Skónczenje ſchłuje.)

Hospodarski rozhlad.

Wutoru 20. měrca 1928.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,177	100 pólsk. złotych . .	46,725
jendźelski punt . .	20,381	100 čěskosł. krónow .	12,377
100 šwajc. frankow	80,41	100 franc. frankow .	16,43

Barlinska bursa ſaſtupi wječera do noweho tydzenja ſ jara měrnym wobchodom a znatnym wobrotom. Kursy cziekow žo wotdźěłowachu. Na wikach ſ dołhunymi a rentowymi ſiſchinami nicžo žaneho pschemjenjenja worjo pschedchadźazym dnjam.

Produktowe witi też wječera pschi ſaſtupje do noweho tydzenja we zwojej dotalnej krutosći postupowachu. Wobzebje postupowachu ſ nowa płacžiſny rožki a to iwo 10 pj. po zentnarju. Telko dobu też wotwjß. Płacžiſna pschecžiwo postupi jenož we 5 pj. Mjezera płacžesche zentnar

w Barlinje

pschenicy 12,30—12,45 hr., rožki 12,75 hr.
hacž 12,85 hr., jecžmjenja nałtšnjeho 11,95
hacž 14 hr., wowsa 11,60—12 h.

w Drježdźanach (yjatk)

pschenicy 12,70—12,95 hr. (12,70—12,95 hriwnow),
rožki 13,40—13,65 hr. (13,25—13,35 hr.),
jecžmjenja nałtšnjeho 14,95—15,50 hriwnow, (14,75—15,50 hr.),
jecžmjenja naſymſkeho 11,25—13,50 hriwnow. (11,25—13,50 hr.),
wowsa 12,35—12,60 hr. (12,20—12,45 hr.)

W termijowym wikowanju

ſa měrz:

pschenicy 13,40 hr., rožki 12,73¼—13,72½ hriwnow, wowsa 13,20 hriwnow,

ſa mjezu:

pschenicy 13,87½—13,92½ hr., rožki 14,05 hacž 14,10 hr., wowsa 13,15 hr.

ſa julij:

pschenicy 14,15—11,18¾ hr., rožki 13,27½ hacž 13,33¾ hr., wowsa 13,27½ hr.

Pschihłađujcy pytaju

Krawſkeho, Gnaunk we Hodźiju.
Juttrowny, Blumenruhstaſ we Bjškopizach.
Pohonjeza, młokarnja we Hodźiju.
„ knježi dwór we Wulkim Bukowje p. Hródka.
„ mlyn we Wulkej Nydźi.
Wotrjezka mlyn w Brěžnjnje pola Kamjenza.
Stiwinſtu, Thomaſowa we Wjeleczinje.
Nohowjanſku žwódźbu, knježi dwór we Wulkim Bukowje pola Hródka.
Kuchinſku ſtarſchu w Sčžijecach a knježi dwór w Semichowje.
Dalju do oswu, Schumanka we Wórzynje.
„ Klotzez młokarnja w Budyſchinje.
„ Handrik, hoſpcženz w Bělej Wodźe.
„ do Bjškopiz, dr. Spekowa. Bjškopſka haja 181.
„ knježi dwór w Delnich Kóſlach pola Rječiz.
„ do Hródka, Dolha haja 131.
„ do Hródka, Müllerka, piekarnja, Młynſka haja 6.
Sapschahowarja wołow. knježi dwór w Delnich Kóſlach.
Wuczobnik ſamkatſki, Stompler w Hródku, Lipowa haja cžiſło 4.
Wuczobnika blidatſkeho, Sinapius we Mjezerecach.
We Wobrótku žu pschichodnu pónjedźelu 26. měrca płótne wiki.

Na pschedaż:

Jeja k naładźowanju, italiſke, Linka w Cžichořzach, telefon 375.

Kóń hrěnjołatny w Pěſkezach 32 a žyłny w Miłoczizach cžiſło 25.
Duhſe, Wannek w Hródku, Frödłowa haja 4.
Walczinu khojnowu, lubło w Mjerzkowje.
Ssyno w Kulowje, dom „Birkenblick“.

Sdunišy na pschedhadźowanje.

pjatk 21. měrca 1928

we Wojerezach dop. w 11 hodź. w posłuchu „K ſlotemu lawjej“: Knihowny kanor, łchańſki ſtoł, pisańſkej blidźe, pisańſki ſekretar, meble, pisańſkej ſtroj, banki a motorske koło, kamaſka pola a blido, deſkowany a taflaty wós, ſoſa, mjeſki ſtoł, wschelake barwy a wschelake radiowe pschiprawy,

we Wulkich Sdjarach w Strembles hoſpcženzu dop. we 10 hodź. motorske koło, ſoſa a vertiko.

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe witi dźenja dop. ¾11 hodź.: Pschi měrnych wikach kaj wczera.

¾12 hodź.: Witi mało wuwite, rožka na płacžiſnje wobſtawa, pschenica ſtrje ſeſłabjena.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaczizny po złotej hriwnje.

	19. 3.	18. 3.		19. 3.	18. 3.
Pšenica	248-249	245-248	buny	23-24,00	23-24,50
rožka	255-257	253-255	woka	21-23,50	21-23,00
nal. jecžmjeń	225-280	225-280	módre lupiny	14-14,75	14-14,75
naz. jecžmjeń	—	—	žołte lupiny	15-16,00	15-16,00
wows	233-240	230-238	zeradella	—	—
kukurica	234-236	234-236	raps. wosmik	19,60	19,60
pšeńč muka	31-35,00	31-35,00	lany wosmik	24,80	24,80
ržana muka	34-36,00	34-35,75	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	16,50	16,50	bórnj. kruschi	24-25,00	24-25,00
ržane „	16,50	16,50	syno, 50 kg	2,40-2,70	2,40-2,70
lane symjo	—	—	ržana sloma	0,85-1,15	0,85-1,15
raps	—	—	pšeńč. „	0,80-1,00	0,80-1,00
hróch	34-36,00	34-36,00	wowsna „	0,70-0,85	0,70-0,85
pjeluški	23-24,00	23-24,00	ječa „	0,70-0,85	0,70-0,85

Drježdźanska burza (19. 3.)

Pšenica	254-259	bórnjace kruschi	27,50-28,00
rožka	268-273	pšeńč. wotruby	15,80-16,20
nałatnl jecžmjeń	295-310	ržane wotruby	16,20-17,70
nazymsk. jecžmjeń	225-270	pšeńčna muka	44,00-45,50
wows	247-252	ržana muka	40,00 41,50
čefwjeny dźeſol	190-210	woka	28,00-29,00
raps	340-350	pjeluški	28,50-29,50
kukurica (Mais)	238-240	hróch	30,00-36,00
suche truhančki	15-15,50	cokrowe truh.	21,00-22,00

Płaczizny rězneho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

19. měrca.

178 woł., 357 byk., 329 kruw. a jałoje., 773 čelat., 683 wowc., 3492 swini.

Płaczizny za

woły: 1. 54—58, 2. 45—49, 3. 36—42, 4. 32—34;
byki: 1. 53—56, 2. 47—51, 3. 42—45;
kruwy: 1. 48—50, 2. 40—44, 3. 30—35, 4. 24—27;
jałojcy: 1. 52—56, 2. 44—50;
wowcy: 1. 65—70, 2. 57—62, 3. 45—55;
čelata: 1. 82—86, 2. 74—79, 3. 60—70;
swinje: (přez 300 pt.) 56—57, 2. (240—300) 55—56, 3. (200—240) 53—54, 4. (160—200) 51—52.
Rancy 46—50.

Z Łužicy

* S **Bitlopitz.** Wěžera dopoldnja tudomny hołsčenz „K złotemu Lawej" na pšchejhdźowanje pšchedawachu. Jón kupi knjes Ziller, pšchirodny hym nětčišchiho mějišćela Beyera, ja 31 000 hriwnow. Knjes Marćin Tharang wostanje na 6 lět ſ najeńkom hołsčenja.

* S **Habrachćiz.** Ssobotu wječor dóńdże tu ke ſmjertnemu njeſbożu ſ motorſkim kołom. Na tichłanej dróży pola hołsčenza „K złotemu Lawej" ſajdże wokoło 7 hodź. wječor wěſty Müller ſe Zitawy je ſwojim motorſkim kołom ſ poboćnym wozyćkom do omnibuſa Zitawſko-Nowosalaſkeje cźary. Wjednik motorſkeho kola wosta morwy leżo. Jeho ſobuježdżer, wěſty Frey ſ Habrachćiz, běšše žeńi nap puknył a małny ſchaſkł. Müllera bowjeſchu do tudomneje cźełownje a Freya do klinikſ-dra. Wanki.

Wusudźenja.

§ Shromadźny ſawniſki ſud w Budyſchinje ſaſudźi pšchekupza Rudolfa Hońa ſ Budyſchina k 6 měſacam jaſtwa. Hońa, kiž běšše nětdy ſe ſkładnikom wobdźěłenje tworow Budyſkeho Tworykupowazeho towaršſtwa we Wulkej Dubrawje, běchu wobſtorżili, ſo je pola Tworykupowazeho towaršſtwa pjenjezy a twory ſa 10 000 hr. a jako ſběrać dawkow Wulko-Dubrawſkeje gmejny 3000 hr. ſeſběranych dawkow pšchiſchiwił. Mjenowane khłoſtanje dóſta wobſtorżeny dla jedneho pšchekſchiwjenja we 2 ſadomaj.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěſć wo wjedrje ſa jutſje ſrjedu:** Njenje a ſuchо, w nozy mjerſnje, wo dnjo cźopłiſcho. We połnóznej Jendźelſkej wocźopłenje a deſchcźowanje.

Pšchi ſwjedźenju wopomnjenja měrſkeje revoluzije ſ lěta 1848 w Budapeſtu ſapołožanz Propper w ſwojej rěcźi praji: „Revoluzija pokraczuje. We lěcźe 1848 wona wudyri, w lěcźe 1918 wona tróny ſpowala a jejne ſcźěhwki njeſbu hiſchcźe ſkónczene". Lud rěcźnikej pšchihłuſuje wokalſche: „Přeč ſ Habsburgſkimi!" Nětdy 20 000 wołoſow liczaja ludowa cźirkwa po Dunajowym brjoſu cźeſnjeſche, wichudże ſo ſ policiju wobſtupuje. Roſhorjeny lud policiſtam wudma nadawa. Policiſto-ſo, kotříž widżomnje ſkładnoſcź k ſapſchimanju pytachu, ſo do ludu ſ klumpaſami dachu. Lud „Mordarjo, łapaj!" atd. wołaſche. Policiſtoju ſo ſa cźekazymi puſchcźichu. Snutſka měſta k dalſchim attakam dóńdże. Policija mnohich ludźi ſaja a jich na policajſtwo wotwjedże, hdźež dyrbjachu zyłu nóz pſchebywaċ.

*

Pšjedawſchi woborny miniſter je na ſwojim puczowanju do Konſtantinopla pichijeł a ſo tam pſchi ſwjedźenju němſkeho pózłanſtwa wobdźěłił.

*

Dołholětny rendant nalutowanje a wupoſčelenje we Wulko-Karlowizach w Schleſiſkej je położenje lěta 60 000 hriwnow pſchiſchiwił.

*

We wulkej mukowej ſkładowni pſchi Lehrtſkim tworowym dwórnichcźu je ſobotu woheń wudyrił, ſ kotrymž je ſo 800 měchow zołora, 6000 zentnarjow rożi, 10 000 zentnarjow wowſa a 4 000 zentnarjow muki ſnicźiło.

*

Ruſki ſwonkowny kommiſar je ſo ſapowědżił, ſajtojnikow němſkeho pózłanſtwa k ſajatym Němcam vulſcźicź a ſo pſchi tym na pſchedpiſma ruſkeho thłoſtańſkeho prozeſa powołaċ. Němſkim ſajtojnikam njeměże ſo dowoliċ, ſo ſe ſajatymi inżenieurami rozrěcźeċ, kaž dołho pſchepytanje traje. Tole pſchepytanje pak może hiſchcźe měſazy traċ. Bolſchewiſke nowiny njewěrnoſcź roſcźerja, ſo je jedyn ſe ſajatych inżenieurow ſo wuſnał, ſo je ſe 400 000 hriwnami pſchekhtały był, ſo by maſchiny w podkopach wobſchkodźił a ſaſtajał.

*

W Kanſas-City w połnóznej Ameriży je ſo ſkładownja ſ bombownym pſchihotom hdźeła wupuſcźiła. Nětdże 20 wołoſow je ſo ſkaniło. Jedyn pſchedawſchi thłoſtarja je ſo wuſnał, ſo dyrbja ſo dźěłodawarjo ſ attentatami nuſowaċ, ſo bychu jenoż dźěłacźeſtkim ſwjaſtam pſchihłuſchazym dźěłacźerjam dźěłaċ dawali.

Towaršſtwowski powěſtnik.

Budyſ*n. „Nadźija". Wſitcy naſi ſwěrni ſpěwarjo a ſpěwarki ſo do ſpěwanſkeje hodźiny dźenſa wutoru wječ. 1/2 9 hodź. w „Kat. towaršſtwni" přeproſuja. **Kedźbu!** Předsydſtwo a wuběrk matej do předka 1/2 8 h. w „Serbſkej khofejowni" poſedźenje. Předsyda.

Budyſ*n. **Naša „Jednota Sokoł" ma swoje zwučowanja kóždu ſrjedu wječor we 8 hodź. w towaršſtwni (Christl. Vereinshaus) na Hornčerſkej haſy.**

Domowina. Porjadna hłowna zhromadźizny budźe njedźelu, 25. měrca, we Wojerſeach na „Tř*leńi" (Schützenhaus). Započatk připołdnja we 12 hodź. — Porjad: 1. Powitanje; 2. hymna; 3. rozprawy: a) předsydy, b) ſekretariata, c) pokładnika, d) županow, e) wo posmjertnej a pomocnej pokładni; 4. přichodny wšoſerbſki zlět 8. abo 15. julija?; 5. namjety. Předsydſtwo.

Drježdżany. Tow. kat. Serbow, „Jednota", ma dźensa wutoru (27. III.) w hoſeńcu „Bayerischer Hof" na Hornčerſkej haſy ſwoju generalnu zhromadźiznu. Započatk 9 hodź. Porjad: rozprawy, namjety, nowołby atd. Wſě ſobuſtawy ſo wutrobnje pſproſuja. Też hoſcź ſu witani. Dla ważneho porjada ſo bohaty wopyt, wosebje pak porjadnych ſobuſtawow, wočakuje. Předsydſtwo.

Jězba do Prahi — jutry! Wot póndźele (19. III.) ſem ſu na „Serb. Lud. Bancy" w Budyſinje pjenjezy k wumjenjenju dóſtać. Njech ſobi te kóždy, kiž wobſtara, dokelž je cyle njewěſte, hač je w Habrachćicach k tomu čas abo přileżnoſć. Zarjadowńe.

L. S. S. Z.! Kedźbu! Zwjazkowy zwučowań přijěźże tutón tydźeń do ſcźěhowacych jednotow: Wutoru do Ralbic, ſtwórtk do Kulowa, pjatk do Komorowa a ſobotu do Wulkeho Ćiſka. Bohate wobdźělenje ſo wšudźe wočakuje.

Pančicy. Naša „Sokolſka jednota" zmeje ſtwórtk (22. III.) we 8 hodź. w Pančicach na žurli zwučowanje. Naměſtnik.

Radwoř. „Hu. Je." ſpěwa nětko ſrjedu a pjatk. Srjedu muſcy, pjatk žónſke. M. N.

Ralbicy. „Jedn. Sokoł" ma dźensa wječor z dypkom we 8 h. zwučowanje. Wſitcy dyrbja dla ſtajenjow ſkupinow přińć. Načolnik.

Zwjazk łuž.-ſerb. ſtudentſtwa. Srjedu, 21. III., je wuběrkowe poſedźenje, a to 1/4 7 h. w Serb. Domje. Starſi.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyſinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyſinje. — Za hoſpodarſki dźěl: Arnoſt Bart w Brěznjcy. — Za nawěſtki: G. Janak w Budyſinje. —

Tworykupowacc tow. w Budyšinje
zap. dr. z wobmj. ruk.

Muka najwyšše ſporoſce z hygieniſcy a techniſcy přikładnje zarjadowaneho
GEG-wulkomlyna w Magdeburgu
Wudobyta z najl. němſkeje a wukrajnſkeje pšeńcy. Dostanjeće ju wuważenu a w rady kupjenych 5-puntowych płatowych měškach
punt 32 pj.
hodźi ſo jara derje za domjace pječwa
Skazanki za pječwa k jutram
proſymy hnydom w naſich klamach wotedać
Naša konditorńja
podawa za narodniny, kwaſy, křćizna atd.
torty ze wšelakimi napismami
jara rjenje
Wosebitoſć: Bismerckowe duby
Skazanki proſymy 3 dny prjedy w jenej z naſich klamow wotedać

Holca
nic niže 17 lět ſtara za domj. dźěło a
holca za poln. dźěło
ſo na kubło blizko Budyſina k 1. haprl. pyta. Bliže je zhonić we wud. „Serb. Nowin"

Pos dobry ſtražnik je na předań w Šunowje čo. 41

Serbske křćeńſke liſćiki
Serbska kniharnja
w Serbskim Domje w Budyšinje

Divan-přikrywy předłoh za łoža běłeże z tkanin tkaniny za počehnjenje meblow dekoraciſke tkaniny we wšěch płaćiznach
Otto König w Budyšinje
před Mjaſowymi jětkami 3. Telefon 8162

Zwawne ludowe zhromadźizny
we Hórkach w hoſeńcu ſrjedu 21. měrca wječor we 8 hodź.
„ Khróšćicach we Wjenkec hoſć. ſtwórtk 22. měrca wječ. we 8 h.
„ Worklecach w hoſeńcu pjatk 23 měrca wječor we 8 hodź.
„ Sernjanach w hoſeńcu ſobotu 24. měrca wječor we 8 hodź.
„ Ralbicach w hoſeńcu njedźelu 25. měrca pop. w 4 hodź
„ Konjecach w hoſeńcu njedźelu 25. měrca wječor we 8 hodź.
„ Kočinje w hoſeńcu póndźelu 26. měrca wječor we 8 hodź.
Thema: **Wutworjenje khłoſtrſkeje wody.**
„Colmowař" **Pawoł Wirth** ze Stróže.

Šulske fornistry
za hólcy a holcy we wšěch płaćiznach. Přirunajće kajkoſć a płaćizny prjedy hač nětdże druhdże kupujeće
Kurt Martin Richter
na Kěžorſkej drózy

Za mačeŕ a dźěćo
wšě artikle najtuńſo
Clyſowe wunołokowace aparaty, měſaćne wobwjazki, žiwotowe wobwjazki, gumijowe nohajcy, formarje kułkow
Sanitätny dom
„Frauenheil"
na Serbskich hrjebjach 2

Ratarſtwo
wokole 20 kórcow wiſa blizko Budyšina kupja. Poſćěnja pod „E 1" na wud. „Serb. Nowin".

Za pačerſke holcy a hólcy
ſtupnje a črije
7.50 • 8.50 • 9.50 • 11.50
Heinrich Mohr
w Budyšinje, na Žitnj wikach

Allgemeines Konversations-Lexikon in 8 Bänden

Um jedem Menſchen die Anſchaffung eines großen wowir uns zu einem einzig Gaſtelichen Einführungs-Syſtem entſchloſſen:
Wir liefern jedem Leſer, der uns den unterſtehenden Gutſchein mit ſeiner Adreſſe innerhalb 10 Tagen einſendet, unſer vollſtändig neu erſchienenes großes ſtatt für 208.— Mk. in einer Vorzugs-Ausgabe **für nur ein Zehntel dieſes Preiſes,** d. h. in 104 Wochenlieferungen zu je 20 Pfg. oder in 8 Bänden zu je 2,40 Mk. (ſtatt je 26.— Mk). Einbanddecken werden auf Wunſch zu ganz billigen Preiſen abgegeben. Eine Verpflichtung niemand irgendeine Extravergütung ein.
Jede Wochenlieferung umfaßt mindeſtens 64 Seiten in dem Format 18,5×26,5 cm und enthält durchſchnittlich 220 Abbildungen im Text.
Das ganze Werk beſteht aus 104 Lieferungen = 8 Bänden und enthält über 20000 Spalten mit über 1,2 Millionen Zeilen Text. Es bringt über 150000 Artikel und Stichwörter, über 2300 ganzſeitige Bildertafeln, Karten und Tabellen, ſowie mehr als 23000 Textabbildungen.
Das „Allgemeine Konverſations-Lexikon" zählt daher zu den größten und intereſſantеſten Bilderwerken der Weltliteratur und iſt ein unſchätzbarer Ratgeber, ſtetes Wiſſens. Noch niemals iſt ein ſo großes und hungrigen zugänglich gemacht worden.

In jedes Haus ein Lexikon!
Wöchentlich nur 20 Pfg.!

Unſere Abſicht iſt es, allen den Tauſenden von Angehörigen des Mittelſtandes, den Beamten, Kaufleuten, Angeſtellten und gebildeten Arbeitern, den Auseinanderen alter Klaſſen, die in der heutigen Zeit nicht in der Lage ſind, für ein gutes Nachſchlagewerk mehrere hundert Mark zu bezahlen, die Erfüllung dieſes Wunſches für einen lächerlich billigen Preis zu ermöglichen. Durchführbar iſt das Angebot nur durch eine ſehr große Auflage, durch ſorgfältigſte Kalkulation, Ausſchaltung jeden Zwiſchenhandels und jeder ſonſtigen Verteuerung und durch beſcheidenſten Nutzen. Beſtellen daher auch Sie dieſe Vorzugs-Ausgabe!
Verlag für Wiſſen und Bildung
Verlag Friedr. Schmidt, Berlin SW 68

Gutſchein An den Verlag für Wiſſen und Bildung, Friedr. Schmidt, Berlin SW 68, Naunynſtr. 58.
Nr. 2312

Unterzeichneter wünſcht 8. Imperl 1 Exemplar des „Allgemeinen Konverſations-Lexikons" in 8 Bänden gegen 20 Pfg. Papierzuſchuß pro Lieferung u. Portovergütung. Weitere Verpflichtungen irgendwelcher Art gehe ich nicht ein. Für beigefügte 20 Pfennig erbitte ich ein Probeheft.

Name u. Beruf: .....

Genaue Adreſſe: .....

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 80 rěl. pf., na pósle a pola dowěrnikow 1,20 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pf. Wudawa a dźěł Smolerjec knihićišćernja, sap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaŕ, płaci so za mały rjadk 20 złot. pf. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobłóžeja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pf. Rabat po tarifje. n n

Čisło (Nr.) 69 — Budyšin — srjedu, 21. měrca 1928 — Bautzen — Lětnik 87

Spjecenca ratarjow.

W Nimpťschim wokrjesu w Schlesyskej je pondźelu k sjawnej hjeceńcy ratarjow doschło. Tuchi něšto po wobsanknjenjach cźinja, za kotrež su w swojich demonstracijach zhromadźenach hłosowali. W Nimpťschim wokrjesu je so hjeceńca pscheskiwo mučenemu pscheźadźenja cźełoho organisowała, kotrež su so płacenja njekmanym ratarjam wotewsałe. Pondźelu dyrbjesche so w Langenölsu wšom mučenych pscheźadźowanjow wotmeć. Přeco pscheźadźenje dyrbjesche so w 1 hodźinje pschipołdnju sapočeć. Dokelž bě w druhich schlesyskich wsach pschi mučenych pscheźadźenjach k mjeńšim sraženjam dojšło, bě Wróćtawske knježerstwo wotpósłało 20 sastojnikow schkitańskeje policije do Langenölsa pótšałko, so by so pschi pscheźadźowanjach měr njeskaźył. Dokelž so wobruci policajskeho automobila po puću pukny, policistoja hakle pót hódźiny po spočatku prěnjeho pscheźadźenja do wsy pschijědźeštaj.

Wokoło pschipołdnja bě so w kubłowym dworje, we kotrymž dyrbjesche so prěnje pscheźadźowanje wotmeć, pódła wobydlerjow ł Langenölsa hišće wulka liczba ratarjow ł zyłeho Nimpťschekeho wokrjesa sdźěšała, k kotrymž jelesniki cźah dalsche pospytnjenje ł Ryčhbachskeho wokrjesa pschinjese. Hdyž so pscheźadźenje sapoča, bě so hižo 1500 demonstrantow zhromadźiło, kotrymž najpródzy jenoź 5 žandarmow ł wokrjesa napschećiwo stejesche. Demonstrantojo njedachu žudniskemu wukonjerjej rěčecź a teź kóždeho wotcźišćeschu, kotryž dyžsche žadźecź.

Hdyž so schkitańka policija pschinjese, bě žudniskemu wukonjerjej možno, so sroźumliwy sćinicź. Na pscheźadźowanje 2½centnarja cźežke kwinlo pschihóźe. Žadyn ł ratarjow na njo njeźadźi. Skónčnje so wono zenemu dźěłaceršej sa 60 hriwnow pschijerkny. To wótre protesty słuźi.

Ratarjo pschećiwo policiji postupowachu, sastojnizy so k muri sćišćechachu a njemóžachu niczo wjacy wuczinicź. Cźišća potom spyta, so pokazaschu automobila smoźowacź a jón do pschérowa storcźicź. Na to policija ł gumijowymi klumpachami postupowasche a jej so poradźi, so hacź k automobilej pschećišćechcźe. Dokelž lud, kotryž so pschezo bóle ł rosshorjenjom pyrjesche, hrožesche, so do policije dacź, policajski offizěr pschikasa, karabiny natykacź a maschinske stełby postajicź. Dokelž pak nochadźesche samolwitosć sa krejpscheleńcze pschewjacź, so pola Wróćtawskeho knježerstwa woprascha, kotrež jemu porucźi, so ma so na kóždy pad krejpscheleńcza sminjeć.

Na to niczo druheho njewubu, dyžli pscheźadźenje we Langenölsu sastajicź. Zhła podawiśna nětkle schtyri hódźiny trajesche. Hakle hdyž bě žudnisći wukonjer dwór wopuschćił, so poradźi, lud rozehnacź.

Po nałožnej demonstracźiji so hišćeńcze zhromadźiła wotmě, w kotrejž so parola wuda, so naprawam pschećiwo ratarskemu dale rasnje napschećiwo stajeć, ale pschi tychle demonstracźijach pschi wschěch wobstejnosćach „měr sachowacź“.

Wješ Langenöls je najwjetša wješ Nimpťschekeho wokrjesa, nětkle 1200 wobydlerjow licźi a ma kubła ł 200 harć 400 jutrami. S postajenym mučenym pscheźadźowanjom dyrbjesche so sastaty dawkowy bolh sehnacź. Na jutrischi dźeń su ła Langenöls sašo nětkotre pscheźadźowanske termije wupisałe. Wyschnosć radu ikładuje, harć maja so njedźiwajcy póndźelnischich podawkow pscheźadźowanja pschewjesć.

Němski finanzny minister ratarjow před nasylnosćemi warnuje.

W němskim sejmje póndźelu wo němskich finanzach jednachu. Sastupjerjo wschelakich politiskich stronow žadachu, so by so dawkstwo sjednoriło, pschebe wschěm bychu so dyrbjałe realne dawki šnjiźeć.

Němski finanzny minister **dr. Köhler** pschipowědźi, so by zhły **rjad finanznych hamtow wottwari.** Pschiklubiwschi, so budźe so na sapłaćenje nusu cźerpjacych ratarjow cźakacź, so finanzny minister ł warnowacymi hłowami pschećiwo sarjadowarjam pozdźischich ratarskich demonstracźijow wobroći: „Njebjeru“, minister praji, „zanenu powołanju sa so, hdyž w zwjesi nuły demonstracźiźe zhromadźiny wotměwa; pschi zanych wobstejnosćach njemóže pak knježerstwo cźerpjeć, schtož je so poslednje dny tu a tam stało. Podawki, kiježe tu so w Pyrizach stale, njesmědźa so w prawnym stacźe wospjetowacź. Knježerstwo budźe swoju winowatosć cźinicź, njedźiwajo na wołoru, staw a organizaciju. Budźe tule winowatosć ł krutosću cźinicź, na kotruż ma lud prawo, dokelž su so tu w prěnim rjedźe **do autority stata dali.** W Pyrizach su so murjadnje cźežke pscheskupjenja stałe a **wobzaruju, so so wosoby do biuda sawjedźeni ludźo pscheh khłostańskim žudom sa podawki sašudźa,** k kotrymž su jich nasčežnowali. Móju jenoź należnje warnowacź pscheh kłowami, kotrež su so k pschedstejećerjej finanznemu hamta rěčałe, a kotrež na to dźěchu, so dyrbi so wot mučacych napraworv wothladacź, dokelž **hewak ratarjo njemóža sa žiwjenje wukonjacych sastojnikow rukowacź.** (Słyschcźe! Słyschcźe!) Dyrbju należnje žadacź, so so taćich dźiwich rěczow wostaja. Mamy należnu próstwu wjednikam organisacźije wupraśicź, so njebychu **wotezli k rukow dali,** ale so bychu **měru dźerzeli a smérnje na zrobstawy sćitkowali.** Knježerstwo je swólniwe, na wobstejacu nusu dźiwacź a na płacenje dawkow cźakacź a je połožicź, tola **dźiwa justiza** njemóže niczo dacź! Teź so njemóže cźerpjeć, so wschitcy ratarjo wokrjesa praja: **njepłacźimy wjacy!** (S prawizy su wołachu: Ssmy wschitcy k płacenju njechmani!) **S tym njewobstejimy, dyrbimy ł najmjeńscha wunwjacza swésecź.** Ssym winowaty, swojich **sastojnikow schkitacź;** njehodźi so, so móža moji sastojnizy we wschelakich dźełach jenoź hišćeńcze wohroženi dźełacź.

Naprawy pschećiwo sapowědźenju dawanja dawkow.

Němski ministerski kabinet je póndźelu pospjedźenje měł, w kotrymž je so wo **naprawach pschećiwo so kopjazemu namołwjenju k dawkowemu strajkej** wuradźiło. Nastork k tomu je pjerza wobeźe pismo němskostatneho landbunda w Delitzschu na finanzny hamt dało, kotremuž je so ł ultimatom, na jedyn tydźeń wobmjesowanym, ł dawkowym strajkom hrožiło.

Stresemannowy proces.

Rěcźnik dr. Richard Müller w Plawnje bě němskeho swonkowneho ministra dr. Stresemanna sćišchiwdźił, jeho winowaty, so je wědomje njewěrnosć rěčał. Krajny sud w Plawnje je 19. julija 1927 dr. Müllera k 10 000 hriwnam khłostanja sašudźił. Dr. Müller je pschećiwo wuńdźenju revesiju pola němskostatneho žuda sapodał. Wcźera je khłostanski senat němskostatneho žuda porźał wo revisiji jednacź.

Němsko-ruska zwada.

Parižšti „Temps“ na to pokazuje, so je ł pschicźinu sajeca němskich inżenierow w Rusłej rosmjerjenje, kotrež je mjes Němskej a bolschewikowskej Ruskej dla sastupjenja Němskeje do Swjasła Ludow a dla wotwobroćenja Němskeje wot swjasła ł bolschewikami nastała. Dla jeje **pśikhilenja k politiskemu žohudstwu** ł wjeselornymi wulkomocami stej Rapallske a Barlinske rěčenje so njeskutkowjej sćinitej, dokelž so Němskej njeje poradźiło, Rusku kolonisowacź a w njej ludowy material sa pschichodnu wjeselesćiwu wójnu pschećiwo bolschewikam pak so njeje schlachćiło, sozialnu revoluzźiju do Němskeje a wot tam do dalscheje žrjedźneje a wjeselorneje Europy sanjeseć.

Němska je špjonaka, so by njewobhladniwe było, bolschewikowskej Ruskej dalsche kredity bjes rukowanja dawacź, kotrež druhe staty žadaju a kotrež maju bolschewikoju jako njesnjesnje se sašadanu kommunistiskeho hospodarstwa. Wschitko hospodarske swjazanje mjes Němskej a bolschewikami je skazene ł pscheźiwjenjom pschećiwo dołhocźasnym kreditam sa Rusku, a pscheźiwo pschihuschczenju ruskich požčonkow na Barlinskej burzy.

Bolšewikoju so njepřijimaju.

Někotři ruzy inżenierowje jako sastupjerjo ruskich żelesaśnjow běchu prošyli, so bychu směli ł pscheworom jeneho inżenierua ł ruskeho wikowańskeho sastupjerstwa w Barlinje běsi wschelake żelesarnje w Němskej wobhladacź. Żelesarnje, kotrež je sastupjerstwo Koblenzskeje industrijoweje a wikowańskeje komory wo dewolnosć ł wobhladanju prošyło, su pak někotre dźiwaja na pschesćehanje nětkich inżenierow w Rusłej wosjewiše, so swoje pschilubjenje wrócźo bjeru a so Rusłow njepschihuschczeja.

W Donczkich podkopkach je so pjeza dynamit kradnył.

W Moskwje so powěsći rosćeraja, so su ł podkopkow, nad kotrymiž su němscy inżenierowje bohladowali, **ruzy dźěłaceerjo 15 pudow dynamita kradnyli.** Wo tym shonichi, je tajna policija wobsamkła, wschě możne naprawy cźinicź, do kotrychž teź sajeca a pscheźiwjschenje němskich inżenierow słuscha.

Wobstejnosće w Ruskej.

S puczowanja po Ruskej so wróćiwschi nětkotři němscy smutkowny minister a nětsći schef sapósłanc Koch-Weser praji, so drje tam njeje bohatych měšćanow, so pak maju tam nowu aristokratiju. Mjeda sastojnikow je drje mała, tola možno je, dwě płacźenej sastojnisnje měcź a žebi je stromy stata kwalokli sapłaćicź dacź, teź draśtu, słužobny automobil, puczowanje do kupjelow atd. Sastupjenje do kommunistiskeje stronu pak njeje tak łohke, je wulke pschewuběranje. Musamknjenje ł njeje znamjenja politiku a hospodarstwa sjmjeć. Wschě politike a hospodarske organisacźije su ł ministerstwownymi sastojnikami pschepleśnjene; tola na cźole stajnje kommunist steji. Wažnosć a móc revolucźijerje myšle so wschědnje sjubnje. Cźah wotrjadneho drobneho dźěła je pschihchok. Swada mjes wotrjadnikami a kommunistami ł wulkim hórkoćam wjedźe. Rady so njemałny pschiwišk wukonjaceho knježerstwa cźinja. Byrokratiski aparat je mało lubowany njes wobydlerstwom. Nihdźe njeje telko kommunizjow, wobzebje puczowacych kommisarow. Ale pscheźiwo jebanstwu so bjeswobłudnje wustupuje.

Litewska wotmołwa za Polsku.

Litewska telegrafowa agentura je wutworu wosjewiła, so smeja pschi połsko-litewskich jednanjach w Königsberan, kotrež so 30. měrca sapočnu, ministerski pschedsydu Woldemaras pschedsydstwo litewskeho wotpósłanzstwa.

Čerwjene wójsko w Jendźelskej.

—Tele dny je so w Londonje ł wobdźelenjom nihdźe 3000 wołobow zhromadźizna žónskich wotměcka, pschi kotrejž je sługbu bjeswstrachnosće wotdźelenje dobrowólnikow cźinił, kotrež nowiny „Daily Mail“ **saporodk cźerwjeneho wójska w Jendźelskej** njemuja. Tale organisacźija, kotraž so „Liga nehdyschich dźělacźerskich wojakow a namorjakow“ njemje, je na mjenowanu manifestacźiju 250 swojich sobustawow pósłała, **kotrejž běchu uniformu ł „khoki“** wobleczene, mjeńšy cźerwjene paski na ramjenjomaj a klumpach w ruzu. To bě prěnje wustupjenje tychle strażerwarjow kommunistiskeho porjada w Londonje.

„Daily Mail“ pschi tejle sładnosći pósłuje, so je cźerwjene wójsko w Jendźelskej methodiśy organisowane a so so jeho sobustawow pschi porjadnych a cźastich swučowanjach wobdźěleja. Cźerwjena garda je wobeźe we wulkich industrijowych srjedźischcźach w Liverpoolu, Manchesteru a Glasgowje organisowana. Mjeńšo so teź batallion jendźelskeho cźerwjeneho wójska twori, kotrehož sobustawy su jenoź žony.

Njewotmołwjnosć Egiptowskeje pschirodźene prawo.

Nowy egiptowski ministerski pschedsydu Mustafa pascha Nahas je dopitowarjej „Times“ w Kairje rjekł: Teź we cźahach najwetšich swadow žym pscheźiwdeńcy był, so cźah dorokumjenja je w sajimje wobeju krajow. Egiptowska njeje ženje dźěł jendźelskeho knježerstwa była a jenoź to, so leži pschi puću do Indiskeje, njemóże ł pschicźinu być, so by so jej njewotwitžnosć rubiła. Nascha njewotwitžnosć je naschе pschirodźene prawo. Naschskе rukowanje sa sajimy Jendźelskeje je dowěrne pscheźelstwo a njewotwitna žylna Egiptowska.

Krwawne njeměry w Sydomhródskej.

Pschi wulkich protestowańskich zhromadźiznach prawowótkławneho (grichisko-katolskeho) wobydlerstwa knježerstwownym nowym kultuskownym zakonjam je k krwawnym sraženjam dojšło. W Maraš-Basarbeły cźah 5000 ludźi ł prawowótkławnymi duchownymi na cźole po městowych dróhach cźehnjeschе. Dóhi jim wojazy napschećiwo stupichu, kotříž dyrbjachu cźah sadźerźeć, k pschinamaźy dóńdźe. Wojazy so ł natykniznym bajonetom do ludu dachu. 15 duchownych je so ł bajonetami ł dźěła cźežko sranikło. Jedyn ł nich je hižo na swoje sranjenje wumrjeł.

W Bukarestu su powěsće wo tychle podawkach wulke nastrózenje wuwowałe. Prawowótkławne duchowństwo je wobsamknło, so so jako znamja protesta njebudźe nałhiwilnje žanych Božich słužbow wotměwacź. Połoženje w Ssydomhródskej je pjeza wurjadnje khutne.

Wuczejnjenje oppositije ſ rumuniſcheho ſzejma.

Wjednik rataſcheje ſtrony njeje w audienzy pola regentſcheje rady dozpił, ſo by ſo ſzejm rospuſchcził. Rataſka ſtrona je tohodla ſ parlamenta wuczahnyła. Liberalna wopoſitiſchina jeju wotſtupi ſ wótrym klekanjom pſchewodżeſche.

Krwawe ſtrożenje w Athenje.

W Athenje je pſchi demonſtrazizi nědźe 2000 dźěłacjerjow pſchećiwo kujeſerſkemu k ſtrajenju ſ poliziju doſchło. Demonſtrantojo ſo pſches policajſtſi rjeſaſa pſchedrěchu a k tym jenjo ſtuſtowarſcheho miniſterſtwa cźerjachu. Policija, do kotrejež ſtanjenje njeſtachu, dyrbjeſche ſ nahim tſeſakom ſakrjeczeć. Pſchi ſtrajenju ſo dwaj policiſtaj a nětkoſi demonſtrantojo, kotrychž liczba piſchesć njeje ſnata, njeſtaje abo bóle franidu. Policija je nětkotrych ludźi ſajała.

Amerikanski bojkott preciwo Ruskej?

Rotterdamſki „Courant“ ſ Waſhingtona powě, ſo kujeſtwo Sjednoczenych ſtatow połnóżneje Ameriki ſakſanju pſchihotuja, po kotrejž ſo amerikanſkim firmam ſakſanje, pſivatne wikowanje dojednanje ſ bolſchewiſkej Ruſkej wobſamknjeż. Statny ſekretar Mellon je w Filadelfiji w rěczi rjekł, ſo nětr a wotbrenjenje njechodźitej ſo dożiwi, kaž dołho ſo w bolſchewiſkej Ruſkej wobſtrojenje wojowanje pſchecziwo ſtaremu hoſpodarſkemu ſyſtemej pſchihotuje. Sćěſenia ſ Ruſkej dyrbja ſo ſawrjeć.

Wulka demonſtracija dźěłonjemjeckrjow w Americy.

Corej, kotryż je pſched nědźe 25 lětami ſo na cźoło dźěłonjemjeckich dźěłaczejſkich cźerjodow ſtajił a ſ nimi je Newyorka do Waſhingtona cźehnjeſche, je pſchipowědźił, ſo bórzy ſ Newyorka do Waſhingtona hromadny dźěłonjemjeckrjow pſchijdźe. Tuchi budźa pjecz miljonowe amerikanſkich ſorowy a mužow ſaſtupowaci, kotſiž ſu bjes dźěła. Corej dże powołanje knihi a wuſchnoſcze na wuſku liczbu dźěłonjemjeckrjow w Sjednoczenych ſtatach ſodźiwe cźiniſi. Po Corejowym mjenjenju je ſ pſchicźinu biedźěłoſcze wjele pjec miljonow ludźi to, ſo wjazy dużi 25 prozentow amerikanſkich fabrikow w połnym wobſahu dźěła. Po wobliczenjach ſekretara dźěłowje wuſchnoſcze Dawesa ſu we Sjednoczenych ſtatach nědźe ſchtyri miljony ludźi bjes dźěła.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjeda, 21. nalětnika.

Benedikta.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1“.

* 21. III. 1788 Jurij Libuſa wot ſerbſkeju ſtarſeju we Żarowje pod Pichowom. Jako ſobotu z mječerju butrn do mjeſta na wiki njeſeſe, proſeſe ju, zo by jemu ławanku rěčnjen kupiła. To ſo ſta a z rěčnjen dźěſe hólčik ſam na gymnaziji ſo praſeć, hač ſmě nětko do njeho zaſtupić. — Dosta wotmołwu, zo dyrbi najprjedy nětko z njeſo nawukny. Bórzy ſeho ſlawny rektor Bohuwěr Liebeſis wótja. — Libuſa ſtudowaſe we Wittenbergu z wulkej khudoſtu ſo bědźo, dosta mjeſtno archidiakona we Zlym Komorowje, woženi ſo ze dźowku farara Skenicha w Njeswačidle. Zabrańe ſo ze ſtarźiznami Serbow; ſpiſa knihu „Skyticu“, wo ſlowjanſkich přibohach, nastawki wo ſtarożitnoſcach a ležownoſcach němcach, přirunowanje ſerbſku rěc z koltiſkoj [illegible] ſuſa też hromadźe z wěſtym

Büttnerom khróniku Zleho Komorowa. Předowaše hiſće jako 79lětny ſtaro a zemrě w zastojnſtwje 27. ſeptembra. 1867 je tutón žadny, ſwěrny wotrocźk Boži, kiž je wjele wopokazmow Božeje hnady dočakał, zemrěł.

1763 ſwjeći ſo w cyłej Łužicy měr po 7lětnej wójnje.

* 1788 Jurij Libuſa.

Spomjatkuj ſebi tute přiſłowo: Też na khude khěžki — ſwěca Bože hwězki.

Kaž njewróćiš rój kuntworow,
By połsta jich też zabił,
Tak njenawuċiš hłupakow,
A byrnjeż by jich nabił:
Hdźež cłowjek nima rozuma,
Też heja ničo njepomha.

H. Zejleŕ.

*

Spočatk naléča.

Naléčo je do kraja ſacźahnyło, tak pſchipowěda nam protyka. Wowcach wſchak wo nałětnjej pyſche hiſchcze wjele njepytnjeny. Nózne ſmjerſki khodźachu dotal hiſchcze ſtajnje a też wodnjo ſněh a łód w khłódku cźekło tajeſchtej. Tola nałětni dźeń dawa nam nadźiju, ſo pſchińdźe nětko bórzy najrjeńſchi cźaſ zykeho léta. Naš cźopłe ſłónczko tola nad ſymnje duchatym powětrom dobudźe a potom wotamka ſo maczerka ſemje a dawa ſe ſebje wuroſcź kraſnu młodnu ſelenu trawku. Natař wſchak bo nětko pſchi taſſich rjanych ſłónczných dnjach hjom ſ radoſcźu na ſwojej roli dźěłacź ſapoczał, tola nózne ſmjerſki jeho hiſchcze wotdźeržuja. Njeſpuſchczimy pak nadźiju, tak wěſce kaž ſajmy dźeń ſeſthadźa po cźěmnej nozy, tak wěſce ſakěſče a ſaſeleni ſo ſemja ze wſchitkimi rotiliuami po dołhim proſtym ſymſkim wotpocźinku a ſparje.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjecźor w 7 hodź. barometer 750, hygrometer 0, thermometer wo dnjo +8. Dźeńſa rano we 8 hodź. barometer 745, hygrometer —2, thermometer w nozy —4. Wukłady na pſchemėnjaze wjedro. Hroſny torhaty wěrſik cźini nam ſpoczatk nałěcża njeluby. Tola ſnano nam pſchicźerki cźoplſchi powětr. Na naſche wjedro ſłuchuje pſchezo hiſchcze wyſchina nad raniſchej Europu. Ta je tak ſyła, ſo wobara ſpěchnemu pſchihotowanju atlantiſkich nižinow, pſchetož ſchkleńza wokoło pſchezo hiſchcze na wyſe hcźerjuneż je poſtłodnje 24 hodźin ſpadowała. Atlantiſke nižiny wołhaſaja ſo k dołhemu ranju, potajſim bóle aż połnóż, ſchtož wěſce woczołpjelu pſchihotuje, kaž kuny poſtłodnje dny bjło wospjelo. — Jutſe ſchtwórt khłodźo 6,01 hodź. a khowa ſo 6,14 hodź. Mjeſaczk khodźa rano 6,42 hodź. hodź. a khowa ſo wjecźor 7,06 hodź.

— **Sſmrjene cźaſy.** Po poſtajenjach, kajkeż wone wobſteja. njeſmědźa ſo njedźelu Polmarum, Cźichi piatk a jutrownu ſobotu žane reje wotmėwacź. Hudźbne poſkicźenja a kinomatografiſke pſchedſtajenja ſu pak na tutych dwjoch dowolene. Cźichi piatk a jutrownu ſobotu wěſo jenaj kłuna hudźba a khutre dźiwadłowe pſchedſtajenja, kotrež ſu khowjaſej ſwojedjenja pſchimėrjene.

— **Wotkhadna ſwjatoczneje Mėſchczańſkeje wyſchſcheje rj ſekupiſkeje ſchule.** W ſrjedźiſchczu letuſcheje wotkhadneje ſwjatoczneje, kotrejž ſajſorjerjo mėſchczańſkeho ſoſtnjoſerſtwa, mnohich pſchecźelſtich ſwjaſſkow, mnohich karſchi a hewaſchi pſchecźeliſo ſchule wopytachu — k. ſchulſki dezement mėſchczanoſta dr. Zörſter hiſche pſchecźelny liſt poſłał, w kotrymž ſwoju niepſchitomnoſcź ſamoſwjeſche — ſtejeſche narěcź knieſa wyſchſcheho ſtudijowoho rady dr. Heſſe, kotrejž powjeſchcźeſche mnoho ważnych wozcźełujeniſkich pokiwow. Na wobrubjachu pod nawjedowanjom kk. mėſchczańſkeho wuczerja Jäniſchena a ſtud. rady Schäblicka, ſpėwne a ſkadźone pſaſkicźenja, kiž ſłeſi polne wodkładowanje ſaſtupiſchu. Mjeſ dr. Schnabel hiſche ſo też na pſchecźeſene wotſtupe ſwjatoczneje hodźinje ſe

tulaſwu (Cyrill a Method. Schulſki mjeſ ſe ſrěcźniweho ſchulerſkeho [illegible] a němſke roſkhowanjſke [illegible] Frycza L. 15, Thrlin M. 1) [illegible] trěš ſo pod pſchedkhłydźenjom [illegible] ſwjowjeho rady Talcźa wotmėwacź, bezjedźo wunoſchkam: 1 dosta 15, ſchcźo 2a, kedyż naczo 2b, jedna cźo 3a a njeła 3. We wucźownjkowe dołhachu dźiwjeru 2a, ſchcźi 2b, woſmjo 3a, ſchſeſcźo 3, [illegible] 36; ſa hołzu dosta ſchſeſcź 2a, dźeſjeſcź 2, ſjom 3a, dwě 3. Wotkhadnym, kotrychž je a ſ kotrychž najſpěchi knihowe nowe dołe chu mnohe ſwjeſki a też ſchulſke farwe pliſcźi 135 ſnowa ſaſtupjenych mjeſ cźo.

— **Powołańſka ſchula w Budyſchinje.** W měrza 1928, dopołnuja ½10 hodź. rosſchuwa ſo powołańſka ſchula w ſwjedźeńſtwje wupyſchenej ſali ſcźeje welki ſ pſches 200 ſwojich ſchulſkekow po dołnej ſchuliſej winowatoſcźi. Wotkhadna ſwjatoczność bjeſche młodym holzam hiſchcze jónu ſpromjadnje wuch ſti ſamėr ſchule lokaſaci, jón jim zaſo drohotne łubi kotrehoż dozpėcźe ſo ſchulſke wukhladanje pročuje, wotkładańſke, marleriſke ſmyſłenje pſchedſtajeźi, kotrejž ſo każ pſchcźeſo kóždu prawu żonu wuſwamjenja. Sy nojeż łėſche ſpodoni jako cźeſcźowanje prawcze mu myſłena. „Mėnjej maczeri“ njeſtejeſche jenoż nad noſchkowym programom, ale tuto heſło ſwojėj ſoczeſcźi ſwojim wobſetrjeſcź. Wo mnohe pėſnjeſi ſchowanja ſtuſſowanja maczerje w jeje lubeſcźe wſchednym małym dźele, kotrejž ſchulerſki pofmch njom za domjace hoſpodarſtwo w jenotliwych pſchedne pėcźne ſobuſaczowachu, ſwjaſowaſche ſo rėcź ſchulſkeho nika. Wón roſkaſowaſche wotkhadźacym hiſchcze ſa zowanje ſchule, ſo by ſwoje ſchulerſki k cźeſcźowanju mjazopohodarſkeho powołanja jako najhódniſcheho zeho powołanja dowjedła, niż jenoż theoretiſay ale tėj tiſkim wuſwjeczenjom. Rėcźnik dowjedje je ł ſaſadnej li: Sa kóždeho cźłowjeka je ſwójſka kuch wożuda, a jo by tutón wożud był pſchecźelny, ł lėpſchemu a żoh nju wſchitkich ſwojėjnych ſtawow, je macź a jeje wo ſ najwjetſchej ważnoſcźu. Kóżda młoda hołba dyrbi dźiwacź na ſwojim ſnutkownym duſchinym roſcźenju pſchihotowanju ſwojeho żiwjenja, cźoż-li ſo by bła żórło zohnowanja, kajkeż dobra macź je. Sa to pak maczerſke ſbożo jene ſ tych zadnych, kotrež ſu njewot wot bohatſtwa, wono je ſnutkowny dar a to też wo Macź a jeje waſchnje poſtajetej, kaſſi duch w domje

— **Wożebje ſpominachu na maczerje tych ſchulerkow,** buchu we wójnje ſ wudowu a kotrej ſo ſtrożnje wo dźeći ſtaraju. Prawe maczerſtwo roſumi też, ſo ſo roſcźahuje młodſtni wuchcźeja maczerſkeju ſtarożcźiwku, ſo bychu w ſrdźe ſwoje ſamžne bycźe ſebi wuzn A ſłónczniže pſchewobroczi ſo nathwilne dźelenje do tu neho, Njedźiwajuż ſo ſtutkuje pak maczerna lubeſcź hiſchcze ſo ſmjerzeſi. — Pėcźnjowe pſchednoſchki bėchu pſchepſcźene ſ thórowymi, ſolo- a dwojoſpėwami. Na khwalne waſchnje bėchu mėſchczanſka rada, powołańſka organiza a němſkich hoſpodow, powſchikownje němſke żonjace ſtwo knihi darile, ſ kotrymż bu mózno, ſo bo ſchulerſki a pilnoſcź a dobre ſadżerżenje wożebje wuſnamjenjadu. chu to ſchulerſki rjadowniowjom domjazeho hoſpodarſtwa Schwarzigez- Dorothea Schuſterez, Róża Baumannez, bertha Schmieżez, Charlotta Winklerez, Martha Bo Martha Mėtez, Gertruda Bielgez, Martha Semper, downy rjemjeſlniżowen Dora Paulez a ſ rjadowniu ſa pi powołanja Gertruda Lehmannez.

— **Powołańſka ſchula w Budyſchinje.** S jedworej ſtoczniſcej pwcźeji wutoru 20. měrza 1928, dop. ½9 Budyſka powołańſka ſchula 50 ſwojich młodoſtnych rjow po dopjelnjenej ſchulſkej winowatoſcźi. Knjes myſłlowy wuczeř Schenſler napominaſche jich w

Ze połaſtwe.

Roman.

30] (Pokraczowanje.)

Na tutom dnju abtewnja hiſchcze bóle bjeſtroſchtnu jaczſtiſkej ſtanjeſche ſkaſej bėrał, wona bė wot hutſeje dobrowerſcheje ſtrużowny ſyte ſawodźeta a ſahabjena, a pſches tutón ſawodźeſk pſchebywanju ſo ſafjeſcźaje, wżeczite ſtuchi ſarowanſkich ſwonow, kotrež tychoſcź ſyzka hiſchcze ſpeſyſche. Ba ſjwaje ſtrži ſemi ſtojiſche, ſ płachtu ſawodźeju, kaſſeż Gaſtiaka Renardina njeſe ſchpiwnu melancholiſtiſmi wóſſwonymi ſpwcźjanmi a cźatajſke na nożberjow.

Sajimpwſchi wokrjeſi tóżby pſchiłhadźaju mary ſ kjejpjanku ſpwcźeneze wodu, potom ſhromadźichu ſo muſkeju wokolo Gaſparda, njeż tym je żónſke do prėnjeho poſthe da ſe kujeni ſ Maurpriż horje dźeſmu.

Tak mało, hacź bė ſemſkeju we wokolinje, w kotrejż bė każ njeſwjedźi wjele ſi ſpaſiſt, buł hubowany, to bė tola zyła wjeſ w tutom wokſemiku Grenadźena. Na wżdy je cźuże ſhromadźeneze tola hiſchcze tak ſyłuje wuwiże, jo maja ſo pſchi wſtwch ſpwſakcźowanjach a ważnych podenſe ja wſchi wſchitcy wobydlerjo ſemje wżdy jako ſebiſtwowy jenicźe wuſkeje ſwójby. Nkteſi ſemjanjo ſdżeſujudujerjo ſe ſuhdźiwa bėchu je ſwojimi ſynami a dźowkami tohoſ wanja pſchijdźi a wodewa Maurpriż pchija jich ſ wożeſch tym wuſwamjenjenjem, po jich jemjenitym towarſtwo wym poſtajenju. Wdyż bėchu woni pſchijdźi, bė ſo kujeni ł Maurpriż napoi pobłahnja a ſo wot tujenjow wobjimacź dała, potom bė ſo ſoſo ſ na pol podajtchemym ſpłakowa njom na ſwoje ſydło ſwjeſta; na jeje ſpłakowanje wotmiethujeſchej dwě wot Regimy a Honerimy w prawem rus mėrje towarſtwo ſi ſo Rogmanje ſo. Jenoż Herta jadyer ża ſo ſmerom a ſo wjeſcźowa; wona bė do ſwojeho korza a do ſwojich ſarſkjenjow ſe połnje rownjeno a pomyſłi też ſ beſoſnym wobſtrowjenjom na ſwój poſledni wopyt we tutej ſjwje, ſi bėſche djenſa połna jednorakich ludźi.

Na dworje ſattnicźa ſpėw mėſchnikow a cźah ſ cźełom pocźa ſo hłbacź: dwaj po puću ſpołbrańſke pſchewodżenje pſchezo bóle, pſchetoż tożde tżinne durje we wżdy ſo wecźi

ujachu a jena abo dwě żónſkej wuridźejchtej. Też żyrkej bė rimale pſchecźeſujena, a hdyż ſo le ſerchowſej hłbachu, liczeſche pſchewod enje nėhdże dwě ſeſ wożebow. Deſchcźi je dźeſche a bė widźeć, kaſ ſo dwaj dołhej rjadaj jaſnobarbo tych pſchrdźeſchcźanſkow wot cyrkwjach draſtowo żarowanſſy ſeraſ ſenych ludźi wotſtrėſcźwaſchtaj.

„Jimi rady njeſmoknu“, rjekny Gaſpard filoſofiſky ſam ſebi, hdyż ſebi pſchewedźenje wobłahowaſche a deſchcźowe krepjele na ſwojej nahej hłowje ſarja.

Pſchewodźenje hibaſche ſo nimo wulkich pſchetrėni derjewołd Elanje role, kiż ł abtwenji ſkuſchachu a kiż bė hakle ſaidźene łėto dobry kujes Renaudin ſebi kupił. Gaſpard wobſłada ſebi derjepołnjenu, tuczną pódu; ſe jenym ſpehladujenjem wumėri polo a wobliczi ſej liczbu jutrew.

„Nieje jemu ani cźaſa ibyło, ſwoju pſcheżu ſthadźecź widźecź“, pſchi ſebi pomyſłi, potom ſcźehowachu jeho nje rjedowanje, rospierſchene myſłicźki tutu nitku dale; wón wodźeſche ſo ſjzo w duchu na hnuſiwoje podlu bróżow trocźe. Phanora pſchi bolu a bodru buſchłhwizu w ruzy. „Za kupju ſebi leſanchenja“, mėu rjekny ſam ſebi, a na iworju ſebi we abtwenji phwarinju . . . Sſamo ſo ro ſjnmi, ſo budu ſebi cźyſdu pjew wurdźerżowacź; dwaj dołſoj a dwaj Wendelſtaj ja ſej. dwaj pſaj na kerwoty, kotraż mażetaj Phanorej pſchi ſłedźenju towarſchicej, jenoho dołhołohnatcho hołtnjoſſkeho pſa ſa tonidło. Ja wrmajam ſebi bohimu w łėpi Houts Bat's a potom dźiże mjiſtrſke wuiſſe widźeć . . . Mój łeſchcźeny budże wożebje ſe ſłebrom wobſłaj a na błowijſchcźa dam wopon wineważoſch, mjerm tych ſ Maurpriż ſaſo ſ ſtarem bljz ſnuſchachu ſchtelcźenju w Pas Brucny ſaże do dźeła. Po ſaſtu ſe ſ w Cuchyrim a cźi ſ Du Houx doſeć wo ſjwojim lubohiem ſjm mytemy.

Sſtojchcź bė bluke błahotanje pſalmow ſpėwazych hło ſjow a widźeć bė, kak njeſ halſami jedłow ſo bėle narax nieniſi mėſchnikow we wettiku ſmahnja. Muſzy ros

pichu ſo njeſ rowy, njeſ tym ſo żónſke wożebje nehe pucźa cźornu ſtrpinu wutworichu, na kotrejż bėſchtej Herta a knjeni ſ Maurpriż ſe ſjwojimaj dźeſo Wżdowa bė napoł k ſemi ſhilena . . .

„Si iniquitates obſervaveris“, ſpėwaſche dach pſalmu.

„Mój Bożo a mój Wótcźe, twoja wola njech ſo ſtaj na njebju tak na ſemi“, pomyſłi ſnjeni ſ Mau „ty njeſſhy cźyni naſ dźeje w ſhudobje a ſeudobje ſ a ponižených widźeſcź. Nětko, hdyż ſy ſtóżniże mojeho heho bratra ł ſebi ſawołał, ſmėmy ſo na ſepcźe du dźeſcź; ja ſmėju we ſwėcźe ſaſo to poſtajeuje, ſi nam cha, a nuża ſa Regimu, haſ — ſchtó dha we? — mi ſamo też ſa Honorimu jenoho namakanu. . . . My dyldimy ſo do abtewnje; dom je tak bohacźe a derje towany, ſo pſchipraſwjenje wulke khóſty njenaczini . . . Wżdy wſchak je, ſo budźemy wſchitko ſ Hertu dźiſcź bjecź, ale ta je hiſchcze małoletna, a my budźemy jeje dźeſ ſa uju ſarjadowacź, a potom . . . ſnadź bo ſ wſchitko dało wurunacź, hdy bychmy ju ſa Gaſpard dali. . . . . To je plan, ſi mohł dowoſtawiſ, a ſebi ti wėż pſchemyſłiſ . . . .“

Roſcherjo bėchu ptachu na mokru ſemju pofo tóſkoja pnſchcźejchu kaſchej do rowa. Sptakow ſkinjuje dha ſo wożiſko ſtarcźecź; Regina wołoſſiſchcźi ſe pjchi tom ſe wſchej mozu, ſy tym njeſadźeſwaje, ſebi wutrėwajuż ſebi wurėwano pomyſłicź, na kaſchcźe ſ plakom ſe cźiſi ſe ſjchrokarmu wżdy najjelkjene a ſ wuſkady, ſi bėſche jimaj mu Renaudin ſe ſhadom do lėpſchcźeho ſwėta wotcźeri. Regi wożche ſej bjżo ſe tom, kaſke toſſeru budże ſeanju noży ſ ſ ſ

rosšohnowańskej rěcźi, so bychu žo skazuje wopokazali hódni nadawkow, kotrejž jebi nasche tuzańne ƒwjenje wot kóždeho ƒenerálniwza ƒada, a so njebychu nad sakhrizenskim dźele zaschódnich bratrow zapomnili, so ma cźłowjeska duscha schidliwe, kotrejž maju jich wuwjesć nad jednore bźiło, nad kotrymž so w naschim cźasu husto zapomni, so ma cźłowjetwo za wyschchimi zamerami honiecź. Na to puschcźi schulski wjedźeŕ, knjes pschemyslowy wučeŕ Heinrich, wuchadźazych z nasiwschimi pschecźemi do pschichoda. Za pilnosć a dobre sadźerźenje mózachu w rjadowni pózdźnjo pokowanjow a z knihu jako mytom wuznamjenjecź Marczin Mucźek, z knihu wot prof. Hansa Neumanna „Die deutsche Dichtung der Gegenwart“ dosta a Kurt Schröder, kotremuž bu rjadnuczny wudawk méschezanskeje sakonskeje knihi z kommentarom pschepoda. S wjadownje rjemjeslnikow dosta Hanschki Schwarzak knihu „Hinter Pflug u. Schraubstock“ wot Maxa Eytha.

— **Generalna zhromadźizna „Domowiny“.** Cźaš pódla, pschecźoŕ hižo pschichodnu niedźelu, 25. měrza poŕ. w 2 hodź. ƒo wotmeje na „Ssikniku“ we Wojerzach. Dujowy porjad bu hižo cźasto wojewjeny, cźehožtola jón na tutom mésnje njenespomnimy. Schto pak dyrbi kóžde towarstwo, kóždy ƒobustaw towarstwa wobdźecź? 1. Gjerowna zhromadźizna je ƒtawna a prawo ƒo na nju wobdźelicź ma kóždy ƒobuſtaw jenoho jeno jej pschiſłuſnjaceho towarstwa, tehorunja ƒmě tam rěcźecź. Ale hłosowacź prawa nima. 2. Prawo hłosowanja maju jenoż ƒpołnomózneni ſastupjerjo towarstwow a to maja towarstwa hač do 30 ƒobuſtawow 1 hłós, hač do 60 ƒobuſtawow 2 hłosaj, hač do 100 ƒobuſtawow 3 hłoſy a towarstwa z wjacy hač 100 ƒobuſtawami w nim 4 hłoſy; ſwjatki abo bratſtwa z lětnym pschinoſkom 10 hr. jedyn hłós, 20 hrimowow dwaj hłosaj; 30 hrimowow ſi hłoſy a 50—100 hrimowow schtyri hłoſy. 3. Prawo hłosowacź maja jenoż te towarstwa, kotrejž ſu ſwój łtuny pschinoſuł na lěto 1927 ſapłacźile. — Wobſtejnoſcźe wſchěch tutych dwuch bodu generalna zhromadźizna „Domowiny“ ſrjedźiſchcźerjo jeje wobdźelenja wſchěch ſwérnych organiſowanych Serbow na cźiſtodje interkonfeſionalnoſcźe. Wjech je jej jara bohaty wuſyt ſpožeŕeny, pschetoż — cźiſk je khutny a jednanjow wjele, roſtrjesowacź zyły wjelhon ſkutkownoſcźe w jednotliwych towarſtwach. Zwjach a we ſwjatſki ſpomym.

— **Swiſſi ſ cźłom na „generalnu zhromadźizu Domowiny“ do Wojerez:** S Pomorz (a Bukey atd.) 8,42 hodźin, ſ Budyſzina 9,34 hodź. n, ſ Radworza je 10 hodź., Rjeſwarźibła 10,12 hodź) Rakez 10,25 hodź. atd. Radnoſcź k demonſtrowanju budźe jeſtkowaza: S Wojerez 2,20 hodź. abo 20,41 hodź. Wćeni cźah je w Budyſzinje 17,48 hodź., druhi 22,03. Wobaj cźahaj mataj ſchſanſkujenje do Wósporka: Pomorz, Bukez atd.

— **Zadny ſtrělej.** Na dołhe wobſtacźe, kajkeż dnje ſcźeſa druhi wobtkod ſnéże, ſnjé tutón tydźeń wiſowanja je ſchkeſan a ſchkleńcźenja Rudolfa Wilhelma na Serbſkej haſy 16 zhladowacź. 20. měrza bźiſche 100tknty narodny dźeń ſchkleńcźerſkeho wyſoſchcźeho wójnika Bjedrich Rudolfa Wobdźeŕa Wilhelma. Jako — ſo wón po Tśitym ſpuſcźowanju domoſwrócźił, ſcź. — wón psched 75 lětami na Serbſkej haſy famoſtana — dładajeſe dale nanowjeho rjemjeſła. Wot tuteje ſwójby — ſka pschez 20 jeje ſtawow w Budyſzinje jako ſchkleńcźerjo — to wot cźaſa, jako běſche psched 240 lětami (1688) ſchkleńcźerſki mójſtr Gandrei Wilhelm ſchkleńcźerńju ſchchenſał, ſtrělał běſche jeho pschichodny ſyn Kurź Gaulstmann w lěce 1659 ſakoſtil. Teſ we poſlednich khdźeżatkach, kotrehoż methody ſcźehuju ſtaw nicźachu, ſu potomnicy ſo ſwérni k wobſtojnej ſwójſki pſedowniſkeu dźerżeli. Nuſne bu, ſo ſu we Wojerezach ſiliałka woteweri, ke ſchkleńcźenemu, porzelanowemu a wobrazowemu wiſowanju wódna ſu ſkład marmora a tocźerńja, kotrež je nimale leſiłoſt wotpocźowała, naſta w ſaſchłonnu lěcźe w nowocźaſnej pschiprawje. Njech też wotebźerarjo teſ jomu ſynam nětcźiſcheho mésnjeſka ſwérni woſtanu. Dźiwaja na hoſpodaſtwe wobſteinoſcźe chże firma Rudolf Wilhelm ſarojſku wotebźerſkam ſwój dźak wopokazacź, ſo mésto bewaſchich wudawkow wſchitkim njeſamnym tym (dźes tśeba ſo by ſo ſa jich wobſtejnoſcźeni dale pracowała), hač ſu 24. měrza wolne darmo ſwobodźeja.

— **Saſka krajna lotterija.** Pschi pónđźelnſkim cźehnjenju 5. ſjadnjenje 192. Saſkeje krajneje lotterije padźe wobjeże we 25 000 hr. na cźiſło 62 781; dobiwje wo 5000 hr. na cźiſło 123 307; dobiwje wo 3000 hr. na cźiſła 54 057, 55 578, 59 185, 86 169, 109 702, 112 359, 147 595; dobiwje wo 2000 hr. na cźiſła 21 309, 32 980, 34 573, 68 616, 90 486, 115 904, 137 677; dobiwje wo 1000 hr. na cźiſła 9061, 19 625, 21 146, 22 881, 61 644, 61 819, 72 517, 73 547, 97 487, 126 610, 136 312, 148 608.

S Kſwarźiz. Tudomne ratajſke towarſtwo ſwjedźi ſo ſchtwórk 22. měrza k ſhromadźiznje w Nowakez hoſcźencu, na kotrejž ſo pschednoſcź poſtéji. Mécźerj budźe knjes nadrodniſkowy inſpektor dr. Imhauer ſ Budyſchina wo wothładanju ſadowych ſchtomow a wo jich pschecźerjenju. K pschednoſchej pschiſłuſnoſcźe ſo film wo elektriſkim mlokowym hoſpodaſtwje. Sawaſcźatk ſhromadźizny je na 7 hodź. wjecźor poſtajeny. Wſchitcy ſajimcy, woſobje teſ wſchitcy khěžowobſtarjerjo ſu na tutón pschednoſchi pokaſanſ.

S Minakula. Roſſohnowańſka hodźina wothładanych ſchulſkich dźeći ſwjedźeſu pónđźelu bźiſche ſchohon roſſohnowańſka ſwjatoczoſnoſcź ſa knjeza wučeŕa Kühna, kiž ſo 1 l. hapreje do Hornjeje Sórki pschehydźi, ſchohon dóſ je pschi naſchej ſchuli ſkutkował.

S Hodźija. Nana wjeſt we ſwérnim kraju je naſch ſtaſy Hodźij a runje tak ſtarośna je jeho wokolina. Sdźała je tu hiſtoriſke Serbſkowo ſ ſwérnym, zuſtopna pak pa teſ ſwój rjany podźił. To hinak ſtoro dnej njemóże, ſchtó kapitalnje, we tśeſkje a na wozy ſyſtuſkich nadtuſtwo nad nasimi, pyſamny wuſtoja. Njekowſkowo to njeje a wſa ſtajny ſpomjeſtli wobſtoje wjeſnjeſkeho. Hižo léto bohdy ſchonoſchadnu ſo Hodźijſky a wokolni Serbja pschi „Sserbſkim bźiſče“ w Mérkez hoſcźencu, tola ſchonjowny bé jich mało. Lubosć k Serbſtwu wuźada ſiwy pschehłowacź ſtuſk. Dnja 4. měrza t. l. k tomu pschiſtupichu a pospěchnychu ſwobodne ſjednoczeńſtwo ſ Serbſkemu towarſtwu. Snowa ſeźdźechu ſo ſwérni ſaſchłu njedźelu 18. měrza w Cźignerez hoſcźencu pop. w 2 hodź. Wobſtaſ bé doſcź ſpokojacy. Pospěcźenje wotewri w mjenje ſarjadowazeho wubérka pschedsydża župy „J. E. Sſmolerˇ“. Nuſbuwaſche wospjet ſamér a nuſnoſcź Serbſkeho towarſtwowego žiwjenja we ſerſkim kraju, pokazo na ſławne a wuſnamjonowace ſtutki jeneho ſ naſchich najſwérniſchich wjedźenikow, na hynſkoho Hodźijſkeho farara, wotcźiſnja Jaromêra Hendricha Imiſcha, namjetowaſche ſa towarſtwowe mjeno mjeno „Hendrich Imiſch“. Wſchitcy jenohłóſnje pschihłoſowachu. Wuſtawki, kotrejž maju teſ wſche druhe ſerſkie towarſtwa, ſo pschijachu. Wóſby ſa pschedsydſtwo ſo wukonjachu a mézachu ſcźehowacź, jara ſwjeſelezay wuſſłdk: pschedsydża bu knjes Połbrak je Praſkowa, ſ méstopschedsydża knjes Preſka, ſe ſapiſowarjom knjes kubleŕ Laraſ ſ Hodźija a pokładnik knjes Seſket ſ Hornjeje Borſchcźe. Pschejo wſchém wuſtawenym ſłowo k nowemu, wažnemu, cźeſtnemu ſaſkopnemu, roſprawjeſche župny pschedsydża wo „Domowinje“, jeje ſamérz a ſkutkownoſcźi. Zyłownje bźchu wchźiſzy ſa to, ſo nowe towarſtwo k „Domowinje“ pschiſtupi a wupóſcźelu ſo laſtupcźi na generalnu ſhromadźiznu „D“. Dokładnje wjeſcźi ſo dalſch porjad ſkutkownoſcźe towarſtwa we pschichodźe, roſprawjeſche ſo wo pschichodnym ſjewjeſenju župy „J. E. Sſmoleſ“ w Hodźiju, bnja 29. hapreje. Wuſtawki „Pomjerſtwnych połkadnjow“ ſwjatka a župy ſo pschedeźłachu. Knjes mésſtopschedsydża „Domowiny“, połkaſo na hołpodaſke łepſchiny, kiž „Domowina“ ſwojim pschiſamkujenym towarſtwam a jich ſobuſtawam połſcźi, rychnjo ſobne pschedewjeſcźa a jich ſamér, wubudźi žiwy ſajim ſa nje. Mnoże roſtudźuſcźichu ſo k hnydomnemu pschichwej. Towarſtwo „Hendrich Imiſch“ ſeźdźe ſo nětko porjadnje kóždu ſ. njedźelu hóſnjeko mésaza, potajkim prěni raſ pod nowym pschedsydſtwom njedźelu 15. hapreje pop. w 5 hodź. w Mużjez hoſcźencu. Sajimcy pschedsydſtwa ſo poſtcźi. S bźatnymi, pohnuwajymi ſłowami ſkónči župny pschedsydża ſwoje wuſtawy a ſwoje poſpjedźenje, pschejo towarſtwu „Hendrich Imiſch“ ſbožopołny pschichod, kéžw a ſoſt. — Hodźijſky Serbja, laſtupjece do tutoho rjaneho towarſtwowego zyłka, pomnjece twarcź dom ſerſkoſcźe w Hodźiju. Zyła wojſada njech twori a budź wéſce ſduſt towarſtwa a hordźe njech pomina na njeno teho, kiž rjeka: „Hendrich Imiſch“, bé ſwérni hač do ſmjerſce ſerſkemu ludej, wotwoſcźiju po bnżu žiwjeńſkim na Hodźijſkim pohrjebniſchcźu, traja jeho ſtutki dale. Najrjeńſchi pomnik budź ſa njeho poſtajeny we waſchich wutrobach, ſkutkach, we waſchim ſerſkim towarſtwje!

Z **Wudworja.** Cźjódka ſwérnych Sokołow, kotrejž ſokolſke zmyſlenje wot nékajkich pripadow a ſwojowólnoſce njewotwisuje, ſeńdźe ſo ſobotu ke ſwojemu poſedźenju w Nowakez korčmje. W rozmołwje ſłyſachmy, ſo wſelacy ſpytaja dotalnu dźeławoſć a pschezjenoſć podrywowacź. Z teje pričiny njebé najbźerje wopyt tajki, kaž bé ſo wócakował. To njeje pršni raz w naſchim towarſtwowym žiwjenju, ze wěſcźi ludźo, kotrejž k poſitivnemu dźełu trébnje lubośe a moralnoſe klumanoſe njimaja, ſpytaja na druhe waſnje kedźbnoſć na ſo złožić, byrnjež ſokolſkim zasadam njewotpowědowałoſ. Z tajkimi njewjeſołymi nazhonjenjemi dyrbimy halowźeł w naſim ludźe liczić. Teź to budźo a dyrbi ſo pretrać. Na druhej ſtronje pak je zwjeſelace, ze nětko dźěći krućе a porjadnje zwuńcźa. Teź dorośeni zmeja jutře (ſtwórtk) zwučowanje w Pančicach a prosy, ze bychu wšitcy pršili, teź zajimcy ze ſuſodnych jednotow. Hotuje dźeń ſo jednota na ſwój ſwjedźeń — 22. hapreje, hdźež mam pódła ſokolſkich předſtajenjow dźiwadłowy wotrjad Jaſeńčanſke Kat. Bjesady rjany ſerbſki kruch zahraje, na kotryž ſo ludźo hižom nětko wjeſela. Dale ſo poſtaji, ze maja ſo za proſtne zwučowanje, za narjady a dźěći woſchći načalnicy poſtajić a tak kóždy na ſwojim polu dźěłać a to najlépje dopěć. Wězo dyrbi ſo z lubośeu za narodnu wěc dźěłać a njeklukhlajo ſtać za ſokolſku ideju. Wjertawki njejeſu nihdźe bódź. Wſelake zantrikowne naložnoſe ſo zarjadowachm a přitomni njezhubjichu nadźiju na rjeńſe časy. Krućе a mużnje dopředka! To budź naſe heſło w přichodźe. Ze ſpěwom a tajkim duchu ſkónčichmy naſu zhromadźiznu. A přitomni ſo zaručichu, njekhabłacy dale ſtać za ſjanu ſokolſku ideju.

Z **Njebjelčic.** Knjez wučeŕ Jan Rěnař. Njebjelčanſki mózeſe ſrjedu 15. nałětnika toho lěta ſpomiſnać na 25lětne ſkutkowanje jako wučeŕ. Před 25 lětami přija přenje zaſtojnſtwo we Khróſcźanach, hdźež běſe jeho bratr z wučerjom był, kotryž ſo ſamſny dźeń do Worklec přeſydli. Naſ jubilar bu potom 8. junija 1914 z wulkimi česćemi powitany do Njebjelčic, hdźež bé ſo zamołwjał na wupróſdnjene městno cyrkwinſkeho wučerja. Je ſtajnje ze wſej ſwéru, woporniwoſću, z wutkim přinoſnacom ſkutkował. Přejemy jemu za dalſo 25 lět ſtrowoſć za napinace dźěło k zbožu naſich dźěći a ſerbſkeho naroda, wutrajnoſć we wſěch dźełach, dobry wuſpěch we wſěch jeho předewzaćach, a jónu njech jow mytuje z wěcnym mytom Bóh tón Knjez. Na mnohe lěta!

S **Kamjenza.** Pósłowy auto mjes Kamjenzom a Khróſcźanami jěſdźi wot 25. měrza njedźelu a ſwjate dny nimo přenjeje raſiſcheje jſoły (6,35 ſ Khróſcźan) ſ Worklec na Pančicy, Kukow, Stary Zybelźin do Khróſcźan a wróćo.

Z **Kulowa.** Tudomne policajſke zarjadnistwo je před nékotrym časom ſwobodne mjaſowe jětki (Freibank) w naſim mésće wotewrilo. Přeciwo tutej napravje ſo tudomny ſkótny wikowaŕ knjez Reichelt wobroća a wozjewja, ze pod tutej připrawu tak ćerpi, ze dyrbi ſwoju wikowarſtwo ze ſkotom zaſtajić.

S **Wojerez.** Lětſa ſu w naſchim mésće hižom pilnje twaricź zapoczeli. Tudomna Kochez twaŕſka firma twari přeſi Drježdźanſkej dróſy dom ſa ſaſtojnikow. Sjednoczene Wojerowſke ſchkleńcźerńje ſu njedawno na ſwojej ſabrikſkej leżownoſći nowy dom ſa durnika, kantinu a transformatorowu khěžu natwariłe a twarjenja hižom ſwojemu ſamérej pschepodałe. Krupez wobtkod jéſdnych a motorſkich łokow pschi Dwórniſchcźowej dróſy ſwoje klamy w bliſchim cźaſu powjetſchi. Pschi Brěźnjanſkej dróſy je kowaŕſki miſtŕ Kowaliſ ſwoju kowarńju powjetſchił. Zlowny hamt, kotrejž Karſunkez firma ſ Riſeje twari, je hižom khětko daloko poſtupił. Mišchczanſki dom ſa khudych pschi Pólnej dróſy je nimale hotowy.

S **Róſbórka.** S tudomneho finanzneho hamta ſu pschejhadźeni wyſchſi dawkowy ſekretaŕ Müller do Sſchowa w Hannoverſkej, dawkowy praktikant Mißka do Mainza a dawkowy aſſiſtent Schubert do Sſpandźeza. Dawkowy aſſiſtent ſe Habrſchwendtſkeho finanzneho hamta je do Róſbórka pschejhadźeny.

S **Khoſebuſa.** Dźełaceŕ Kulka, kiž na pschipowěźnjenym wozu wulkoweho cźeſitelo auta ſedźeſche, wulećy pschi jéſdźe z woſa a woſta ſe ſwojej draſtu za bok woſa wiſacy a ſo dźěſki cźaſ bimbaſche. Jako ſo dełeźnuny, jeho kolo chrabny, pschejédźe a na méſtnje mori.

S **Wjerbna** w Delnjej Luſicy. Schtwórtk wjecźor wokolo ½11 hodź. ſo wjeſnjenzi dohladachu, ſo ſo w brózni wotkedźerjza Schuſtry paleiche. Wobſtejdźer běſche runje we korczinje, jeho žonu ſe ſpanja wubudźichu. Lěwe ſkwiſle brózniſe ſtejachu hižom zyle w płomjenjach. Wobeni wupſchestrě ſo teź na wutrawarnu kłónju. Brózeń a kłónje ſo zyle wotpalichtej. Hródź mózachu wuſkowacź. Skót ſtwuſchkowachu hač na 14 kus, kotrejž ſo ſpalichu abo ſe ſadušichu. Sſoduſpalko je ſo wjele ratarſkeho gratu, 100 zentnarjow ſjana, 90 zentnarjow ſkomy, 20 zentnarjow wirbla atd. Motorſka ſykawa běſche ruce pschikhwatała a domſe ſchkłała.

Saksko krajna synoda.

W Drježdźanach, 20. 3. 28.

Dźeńja ſtejeſche jenoż jena wěc k wuradźenju a to běſche tale reſoluzija:

So ſo ſtatny ſchulſki ſakoń wobſamknył njeje, to je ſe evangelſki lutherſki ſynodu w ſwobodnym ſtacźe Saſkeje a ſa wulku wjetſchinu naſcheho ſyłeho ludu cźeſće ſhonjenje. Sakoń je w ſtatnej ſwiſlawje nam ſawěſcźenje prawo ne ſchulu evangelſko-lutherſkeje wuſnaćа ſadźěwane.

Pod ſaſtójcźejom tuteho podatka wobroći ſo ſynoda w pschesjenoſći ſ krajnym biſkopom a konſiſtorſtwom ſrjedźiwa na naſch evangelſki lud.

Wonu ſo dźakuje wſchitkim ſtarſchim a wučerjam, kiž ſo ſwérnu próhuja, ſo by ſo młodźina we wopraſdźe ſchcźeſcźijanſkim duchu wocźahnyła.

Wona proſby w cźiſtich, kiž ſo za pschichod naſcheho ludu ſamolwite cźiniju, ſo bychu wo khcźeſcźijanſke roſtwucźowanje naſcheje młodźiny we wuſnaću naſcheje evangelſko-lutherſkeje zyrkwje w domje a w ſchuli ſ wjetſchej kruthnoſcźu ſe bdźeli.

Wona wuſtanje pschi zadaniu, ſo ſo naſchemu ludej jaſko ſchule wotewrija, kiž ſu napjelnjene wot ducha wopraſdźe evangelſkeje wéry a žiwjenja a wocźakuja we wſchitkich ſtarowu naſcheje krajneje zyrkwje, ſe ſa to ſej we žobinſzy ſaſtupja a to ſ wſchitkimi ſakońſkimi ſrědkami.

Reſoluzija ſo jenohłóſnje pschija a konſiſtorſtwo pschi lubi, to cźeſe ju po możnoſći do ſóźdeho doma pschinjeſcź.

Knjez preſident ſ Witzthum potom praji, ſo ſu wſchitke dźela dokonjane a dźakowańſke ſo ſa ſóźde ſwérne dołho dźěło. S tym ſo poſedźenja ſkónča. — Hanczka.

Najnowiše z cyłeho ſwěta.

— **Schkrowa powěźeź wo njedrje ſa jutiſchi ſchtwórtk.** Sſudzo a rjenje, pschi raſiſchich wětrach je powětr jěry, wonozy dale njerinje. W Jendźelſkej miłiſchu a ſo deſchczuje

*

S **Krjebje ſo 20. měrza pſche:** Wečera wjecźor w 7 hodźinach dźełacźer Pawot Fietza ſ Krjebje ſe ſwojim motorſkim łokom po ſmječkenym waſchnju po wjeſnjej dróſy jédź do napſchećźiwo jédźazu Bundyſk proſtdny ſapſchah ſtaŕy. Pokoncź w poſledźnim wokomiku konjow wróći ſtorhnu. Fietza ſ hłowu do woza ſtaŕy a bé hnydom morwy.

*

Khłoſianſki ſenat je wuſtup Plawenſkeho krajneho ſuda w ſkórźbje ſpowołkowego miniſtra dr. Streſemanna pſche cźiſtow rěcźnjkej dr. Müllerej w khłoſtanſkim wuprajenju powalił a k poſtajenju khłoſtanja k pſchedźinſtanym wróći pokaſał.

*

Hdyž nekotre dźeći w Glasgowje na ſchkleńcźanej ſke ſche jeneje kowarnje hrajachu, ſo na dobo ſchkleńca roſlama a dźeći do hłubiny padźechu. Sedomletna holza ſ ſarach, jejna ſotra a pjeć druhich dźeći ſo cźežko ſrani

*

Dźełodawarjo tekſtilnoje induſtrije w połodnjoſchej Bayerſej ſu pschi jednotwódźili, ſo midu ſniža. Wjedniły ſwjaſk tekſtilnych dźełacźerjow ſu tohodła wobſamkli, ſo ma ſ dźeło wupowědźeć a 31. měrza ſtoječ.

*

Ruſki wukrajny kommiſſariat je wjednikej balſchewiſkeho wotpołſtajſtwa w Genfu Litwinowej inſtrukcźiju pſchikal, po kotrejž może nowe a nadrobniſche hoſpodaſke wikowańſke ſrěcźenje ſ Cźeſkoſłowakſkej wobſamknjene. Dotalne ſrěcźenje ſ 5. junija 1922 njewotpowěda derje a ſy nje roſwitym hoſpodaſkim ſtykam wobeju ſrěcźenjowej ſtronow a žada pschedźelanje. Ruſka Cźeſkoſłowakiſkej nawjeſche lépſchiny poſlicźa. Wobaj krajej ſebi mjes ſobu potrjebne żeleźniſke tarify pschihwolitaj.

*

Italiſki general Nobile nětkole poſpytne łety do dalekoſeje cźini, ſo by ſebi wuſpěch ſwojeje expedizije ſ ſjewjenemu polej ſawěſcźił. Pondźelu je ſo ſ lékarom „Italia“ ſ wokolnoſcźe Nowa na leczenje do dalekoſeje puſcźeſće. Alpe ninke hory we wyſokoſeji 4000 metrow pschelecźa, wobrecźi ſo ſtajnje na Turin a pschelecźa Padźſku runinu. W Milanje je po 32 hodźinſkim njepſchetorhnjenym lerzenju k ſemi pschiſtajił. Nad wotewrjenym morjom je ſo pora

hčenj porpht j puschčenjom jeneho muža na kaweznikowym ejolmje cznił, kotryž budże expediziji k měrjenju hłubinow w Lodowym morju złużiš.

*

W egiptowskim parlamentu je ministerski prezident Nahas pascha knježeństwowe pschipowědženje cżitał, w kotrymž so praji, so knježeństwo njepschipóśnawa żadyn pakt a żane srěčenje, j kotrymž so njeby polna njewotwisnosć Egiptowskeje a Sudana pschipóśnała.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Přesadžowanje zdonkoweho drjewa

Statny hajniski rewěr w Połpicach

Pjatk 30. měrca 1928 dop. 1/4 10 hodź. hoscenc w Zdźerje (pola Klukšanskeho dwórniška)

1984 bělene khójn. zdonki = 560 fm

(100 fm Kl. 1a, 200 fm Kl. 1b, 175 fm Kl. 2a, 70 fm Kl. 2b, 15 fm Kl. 3a).

Drjewniška wotdźěl. 31 a 62

Hajniski hamt w Połpicach. Póst Klukš — Tel. Hučina 25. Hajniska pokładnja w Drježdźanach

---

Sa wólby sawěsćenskich sastupjerjow jako pschisyłdarjow sawěsćenskeho hamta Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa je so sa skupinu dźěłodawarjow kaž też sa skupinu sawěsćenych jenoz jena lisćina z namjetami dopołnita. Tohodla płaća w lisćinomaj mjenowani po rjedźe, kaž su tam sapisani, jako wolenc. Wólbydhmant — hobustawy wuwjerka —, dóstanu z tutym powěsćo, so so **żane wólby se wotedaćom** hłosow po §§ 18 scesk. wólbneho porjada sa wólby sawěsćenskich hamtow njewotmeła. Wólbny wunoschk wozjewimy, tak ruce hacz budże wěste, so su woleni wólbu pschijeli.

W Budyšinje, 12. měrca 1928.

Sastupowazy pschedsyzda sawěsćenskeho hamta hamtskeho hejtmanstwa.

Dr. Bater.
nawjedowaŕ wólbow.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Naša „Jednota Sokoł“ ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź. w towarsowni (Christl. Vereinshaus) na Hórnčefskej hasy.

Domowina. Wšě towarstwa a jich sobustawstwo činimi kedźbne na dźensniše wozjewjenje pod „Ze Serbow“, nastupajo generalnu zhromadźizna.

Jězba do Prahi — jutry! Wot póndźele (19.III.) sem su na „Serb. Lud. Bancy“ w Budyšinje pjenjezy k wumjenjenju dostać. Njech sebi te kóždy jow wobstara, dokelž je cyle njewěste, hač je w Halbrachcach k tomu čas abo přiležnosć. Zarjadowaŕ.

Njebjelčicy. „Sokoł“ zwučuje nětko kóždy štwórtk wječor we 8 hodź., potajkim nic pjatk. Tak wostanje hač do jutrow. Načolnik.

Pančicy. Naša „Sokolska jednota“ zmeje štwórtk (22.III.) we 8 hodź. w Pančicach na žurli zwučowanje. Naměstnik.

Poršicy. „Jedn. Sokoł“ ma **dźensa** srjedu wječor 1/2 8 hodź. swoje zwučowanje. Načolnik.

Radwoŕ. „Hu. Je.“ spěwa nětko srjedu a pjatk. Srjedu muscy, pjatk žónske. M. N.

Zwjazk Inž.-serb. studentstwa. Srjedu, 21. III. je wuběrkowe posedźenje, a to 3/4 7 h. we Serb. Domje. Starši.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěznycy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Wšě nowosće

za rubišća a šórcuchi su dóšte

Najnowše mustry tkaninow za jaki ○ Jara rjany wołmjany musselin
Tkaniny za suknje (čorne a brune) ○ Kašmirske rubišća ○ žiđźane
wokołošijne rubišća ○ franey ○ wobsadki ○ knefle ○ Čorna žida
za pjezle ○ Tunje składnostne kupy za dary k zelenemu štwórtkej

Alfons Schauseil

w Budyšinje / Wosebity dom za serbsku drastu

Najkubjeńše dróhi na Balkanje, přeprěkowanje Taurusa (1432 m) — Amanusa — Antilibanona a Libanona (1627 m), 5 dnjow frajaca jězba přez pusćinu Sinai **z 14 ctr. ćeže.**

Wšo to dokenješe serijowy 500 ccm D-kolo.

Generalny zastupjer: **Carl Gast w Budyšinje**

Princeske suknje

košle, žonjace khotowy, jaki, košlowy płat, kopřiwinu, běle a rjane ložowe šaty, ćopłe štućiki jara tunjo

K. Erler w Budyšinje

na Žitnych wikach 14 znapřeča hosćenca „Hwězdy“

Naturska hojerka H. Freund

Magnetopathiju, radźićelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty

na Jägerskej drózy 5I

3 mjeńšiny wot dwórniška

Rěčne hodźiny: štwórtk, pjatk a sobotu

Serbska grychta we Wudworju

Jutře štwórtk: **swinjorčzanje**

Sobotu a njedźelu

wulke jědźenje pječen. kołbasow

Wo dobroćiwu podpjeru prosytaj

Jurij Nowak a mandźelska

Derje dźeržace

stejace
leżace
wumělske **pliseje**

we wulkim přikładnym wubérku

podawa ruce a płaćizny hódno

W. Kelling

barbjerńja a chemiska čisćerńja

Derje kupuje

štožso na „Serbske Nowiny“ powola!

Waš samsny wužitk je, je-li sebi moj wulki skład

konfirmandskich
mantlow
woblekow
tkaninow

wobhladaće, płacy hač kupujeće

Też tuńše wěcy jaka derje sedźa

Pawoł Otte

w Budyšinje / na Žitnej hasy 19

Konditornja a kofejownja

Rudolf Biesold

w Budyšinje

na Bohatej hasy č. 7

prosy česćenych woteběrarjow ze wsy wo bohaty wopyt noweje kofejownje. Torty, tykancy a druhe pječwa w znatej kajkosći

KELLING

płoka a načahuje
při kedźbliwym wobkhadźenju
spěšnje a tunjo

gardiny

wšěch družin.

Najlěpša forma a apretura.

Samsne přiłmarńje:

w Budyšinje na Kěšorskej drózy č. 6 telef. 3048
na Přiłšćanskej drózy 18
w Khójebuzu - telefon 1774 - na Hródkowskej drózy č. 4
we Wojerecach na Cyrkwinskej drózy č. 22
w Běłej Wodźe na Bismarckskej drózy č. 36

Najkrasniši dar

za wšě přiležnosće su nowe pyšne zwjazki

H. Zejlerjowych spisow

Serbska knihařnja w Budyšinje / Serbski dom

Gardiny

přikrywy ✦ dźěćace šaty

W. Köhler w Budyšinje

na Hłownem torhošću 9.

50 běłen. kołikow

k stomikam ma na předań

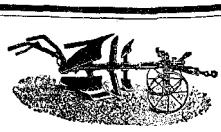
w Koslowje č. 6

Prošu čisło

2687

jeli maće mały nawěstk do „Serbskich Nowin“.

Jurij Hänsel w Budyšinje

na Sukelnskej hasy 34 :: Telefon čo. 2736

Hłowna předawarńja Rudolfa Sacka z Lipska

w Budyšinje hamtskim hejtmanstwje

Skład ratarsk. mašinow a gratu wšěch druzin

Jeli jeje sebi „Serbske Nowiny“ hijom stajali, prosymy, dajće tutón wotrězk Waschemu kuždobej abo pschecelej dale.

Wotrězajće tudy a woteposlajće Waschemu dowěrnikej abo listownoscherjej!

An das Postamt, hier

Für den Monat April 1928 bestellt

Herr .....

Wohnung .....

Straße und Hausnummer .....

Expl.	Name der Zeitung	Erscheinungsort	Bezugszeit	Betrag
1	Serbske Nowiny	Bautzen	1 Monat	1,30 Reichsmark

Post-stempel

.....Mk. empfangen

.....

Unterschrift

Přiłoha k čisu 69

SERBSKE NOWINY

Srjeda, 21. měrca 1928

Wustajeńca ludowcho wumjelstwa Słowjanow wot Łobja hač k Jadranskemu Morju.

W Parizu, 19. III. 1928.

W Parizu bu wotewrjena wutoru 6. nalětnika jedna z wuznamnych wustajeńcow za rozšěrjenje znajomnosće wo Słowjanach mjez francowskim swětom. Je to wustajeńca ludowcho słowjanskeho wumjelstwa, kotrež zwjesela so dźensa w Francowskej wulkeje přikhilnosće. Dłóžši čas přihotowana wustajeńca je so ze skutkom stała a při njej wobdźěluje so Československa, Jugoslavija a Łužica. Předsyda wustajeńskeho wubjerka je minister Louis Marin, předsyda Mjezynarodneho antropologiskeho wustawa, z městopředsydu Mme M. de Vaux-Phalipau, městopředsydka Towaršnosće Přećel Łužicy. Ze sekretarom wustajeńcy je znaty lektor Prażskeje Karloweje university Jules Pichon. Wustajeńca je poměšćena we wulkotnej galeriji Arcades des Champs-Elysées a wostanje hač do 8. jutrownika wotewrjena.

Wustajeńca wotewrì so w mjenowany dźeń wot knjeza ministra L. Marina w přitomnosći wšěch sobustawow zarjadniskeho wubjerka. Při zastupje witaše minister knjeni Spalajkowičowu we mjenje wotrjada Serbow, Khorwatow a Słowincow. We južnosłowjanskem wotdźe su pisanja so přestrěncy a tkaniny w harmoniskich wotsćinach z jich žiwosću, krasna so wušiwanki spodźiwanja hódneho dźěła, narodne drasty mjezynarodnje bohate tak rjenje zrjadowane na elegantnych klankach, zo zhudźaja zaćiłe wosłowa a wabja [illegible] zajimowr k sebi. Dokła su [illegible] kloristiskej přirodźe [illegible] wija světłu galeriju [illegible]

[illegible] serbske wodźenje. [illegible] z kerusowu wobra- [illegible] wotewrjenje [illegible] wulkeje [illegible] [illegible] [illegible]

hamiki hejtman dr. Jungman namjetowanje 100 hr. Mamjet žo pischejžiwo hlohaw lewizy wotpokaja. — Schožka gunemna chže pichi skladowosczi jeperozije leżowmaszow žejezku sahnacz, kotraż psches sahony cjo. 27 hacz 33 Sahorkcje leżowmostuce kniši wjedze, wotkżeżmy wubjerk to dowoli.

Wo sežehowazych dypkach resprawjesche knjes knjezerstwowe radż. dr. Vater. Djerjatý dypk běsche I. dodawk k gmejnstim wuskawkam w Budestczach, wotkżeżmy wubjerk też tomu pschihlohowasche. — Dale slesesche na dalsowym porjedże 26. dodawk wo Wjelerjanskim gmejnstim dawkowym porjedże. Też tuton namjet žo pschija, tola na kóżdezażne wróżeny. — Wjesny jakoń Korczanskeje gmejny wo wožobnitze służby, běsche dalschi dypk. Knjes tadlet Pětr-Bórkezanski mjenowasche sestajenje tuteho jakonja pschezimo wobmyslenje. Bondstsche hejtmanstwo dobre. Też knjes direktor Zuckerriedel tomu pschihlohowasche. Knjes knjezerstwowy rada dr. Vater namjetowasche, to by žo wjesny jakoń i wuamjenjerjam dawalit. Knjes Richter mjenuje taiki jakoń pschezesczerjany a žo žo do naschcho czoża wjazy njehodzi. Knjes hamtski hejtman mjesesche pak pschi naschich bubjenych hospodarskich pomérach taiki wjesny jakoń pschihódny. Wotkżeżmy wubjerk namjetej stónczenje pschihlohowasche. — Na dwanatym mésczie stejesche wjesny jakoń wo wodowodze w Sekemju (Sohland), kiż je hižom nas wotkżeżnemu wubjerkej pschedležał. Po dolhim jednanju wotkżeżny wubjerk i 5 pschezitowo 5 hlohzam jakoń wotpokasa i wuménjenjom, že žo wschelake paragrafy pschemenja. — Wjesny jakoń we wodowodze w Nowym Schkrachowie žo po krótkej debatze pschija. Dalschi dypk jednasche we rosdżelenju fródow i fonda za twarjenje bydlenjow a i postajenjom jamy, kotraż ma žo je źrédkow podrużniczkeje dawka w liczerskim Rěże 1928 hischcze rosdżeliez. Namjetowachu sa to kluż 1 a 4. Kluż po pschija. — Rosdżelicz ma žo 286 000 hr. Knjes knjezerstwowy rada dr. Vater namjenuje, že ma žo wet dalschcze firmy we 135 000 hr. dalsche 75 000 hriwnow rosdżelicz.

S prjedy naspomnjenych 286 000 hr. dostanu gmejny, kotrež maju wjazy dyżli 3000 wobydlerjow, hromi. 192 600 hr., wjetsche gmejny dostanu shromadnje 94 000 hr. Na mjenische gmejny pschidże hischcze prjedy naspomnjene 75 000 hriwnow.

Rěcko sežehowachu wschelake próztwu we korczanskim konzežije atd. Knjes knjezerstwowy rada Ryser jenotlive prózdwy k wothłoženju pschednjeże. Wokżeżny wubjerk dowoli jenohłósnje firmje Kogg u. Co. w Lipsku, jo žmé na leżownosczi cjo. 114 w Kóślach schtyri maschiny za schżeżjenje kamjenjowe pospajicz; dale, že žo Hanje Pjechowej rodż. Marschnerez w Kowżynju, Erichej Kmochej w Semizach-Tumizach, Arnoschtej Kichsijanez w Brěżnjom korczmarstwe prawo pschepoda; dale dowoli wubjerk powjeschenje korczmarstwa Augustej Hillmannej we Wjasowju I, Bjedrichej Ochmje we Wjasowju a Robertej Henczelej we Schijezach. Skónczenje dowoli wokżeżny wubjerk, že Bělohorska gmejna je Worjanskeje wohenhasobskeje pomjatka wustupi, tohorunja že Wujeschanska gmejna i Meschiskeho wohenhasobskeho pomjatka wustupi.

S tutym tónczi žo gjanne posedżenje 147 hodż. a njejsjanne posedżenje žo pschitamnu.

Hrózbne zwużenje nschomérstwa.

Rozżerjaty pschawk w Mitanjej pschibje.

Njech je pschimérna wobydlerjowa mésta Milona pschez hilbiske gmnischka hacz nédże bendże abo njech je tuto mésto dżiwsay, każ je zwuże wotjeni ży ciczi pod pschedkwuchu i mortwych sloża. Spodżiwanja hódże gnajmjenischa to lékarjow njeschlamch, kotrenż je tajke nészto njekrosnjenje we sivi pak widomnesi. Spodżiwane pak tola wostanje, że w Milonu w tehu pożjedujsche kla je sapo k zżiwjenju wotmejshu, kotrażż mésacznu hiża la mortwych. Najprjedy bésche to žona jenesbe schenza, potom jedyn muzej, kotrażż njedżiwajcz na kuchowanisko a gnódżnych, kż bésku žo pschi kaschczu zhromadżili. Swojej wótżym wotcwor, la bohatu wékżenu pnemu žo podjakowe, žo napicz jadosche a zżihi zżiwjenju wosło.

Tónkróżj je podawk wojo jenudżiżych: Dżiwjez Giovenni Segalini, Italowny żenjeny, nan sjedn dżeci, zżiwjenja pschi dżele. Cżeżki kruch zżeła radowy żenu tak njesbżażownje na wotrehnu, že žo wón nasekmnuje hrani a na plnza żiboti. Sewżżha hacz dotal sreowcze a kihnzy muża mésjesche žo zżerowcni a mésa radżeli. Dobri pschczeżja a tez firma, pola kotrejż wżdy Segalini dżiwal, starachu žo ja to, že žowżża nejnuzażne hrodu trodżeli, ale nanowa throżesi nedżżżżne że redżżżżcz. Jeho dże po dżżżżim pschedwmenju j throżenje rnischcnia. ale Segalini dżnżżżże drawo łoże pżżżż a cżżżżże żo dżeż wote duża żżże a bóle khory. Na tammom dniu, wo kotrenż rżże-

Hospodarski rozmjak.

žtjedu 21. měrza 1928:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,177	100 pólsk. złotych	46,725
jendżelski punt	20,381	100 čěskosl. krónow	12,377
100 šwajc. frankow	80,41	100 franc. frankow	16,48

Barlinska burza bě wežera pschi spoczatku trochu zlaba a měrna. Posdżischo zwinwori žo žiwischi wobrot a kursy wschelakich efektow postanowachu. Wili rentowczy a bożżnych liseżinow běchu měrne.

Produktowe wili wotpowědowachu też wežera dotalnemu roswiczu. Wone běchu měrne. Wowżne a rożkowe płaczżny buchu swotwa wo 5 pj. po zentnarju powyschene. **Wobrot wošta** žnadny. Pschenżu a jeczmjeń po póndżelskich płaczżnach pschedawachu. Wežera płaczżeżke zentnar

w Barlinje

pschenżu 12,30—12,45 hr., rożi hacz 12,80 hr. hacz 12,90 hr., jeczmjenja nalepschcze hr. 11,25—14 hr., wowża 11,65—12,05 hr.

W termijnowym wikowanju

za měrz:

pschenżu 13,40 hr., rożi 13,72½—13,78¾ hriwnow,

za meu:

pschenżu 13,91¼—13,95 hr., rożi 14,15 hr. hacz 14,25 hr., wowża 13,25 hacz hacz 13,32½ hr.,

za julij:

pschenżu 14,20—14,23¾ hr. rożi 13,67½ hacz 13,45 hr., wowża 12,45—13,50 hr.

Pschistajcz pytaju

Pjelaščicho, Ota Fürk w Wělej Wodże.
Bohemża, Worm we Sstonej Borschczi.
Holzu do domu, Eblerjez Tholeowina we Wojerezach.
Sčerżu, knjezi dwór we Wulkim Radschowicu.
Dżowtu, hospżenżaż Tschichy'cz we Wuskidżi.
Wuczżownika klampnaščicho, Jarka w Wělej Wodże.

Na pschedań:

Kóń črżnjoščiwy, Krowz we Wulkim Bukowje p. Hródka.
Konjez dankej, 3-letnjej, Hajchka na Sdkolnej 3.
Kóń kobla 4-letna a lischak 10-tżnu w Drżewjanych cjo. 3.
Kolo, żonjaze nimale nowe, we Budyschinje na Karlowej 11.
Wós dżżżż

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,20 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a dźěi Smolerjec knihiźićerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2587.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje se stajace nawěstki a tabele so wyše wobiličeja. Za reklamowy u u rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. u u

Čisło (Nr.) 70 — Budyšin — Stwork, 22. měrca 1926 — Bautzen — Lětnik 87

Znižењe dźeczłownego dowoza zmjerskego mjasa w němskim sejmje so přijało.

Němski sejm je źišeu **zakoń wo wotškodźenju ſ wójnu škitowanych** přichilał a na to přichodnu wo **zawjedźenju dowolnych wopytmow za ſwinjaze mjaſo a wo znižењu hromadny hjeſzłownego ſmjerſcheho mjaſa ſ 120 000 tunow na 50 000 tunow** wuradźowak.

Sozialdemokrat **Schmidt** znižењe hromadny hjeszłownego ſmjerſkego mjaſa wotpokazuje. Němſke ratarſtwo njeſmjeje ſ teho wobžakanu wužitk. Wotbywanje mjaſa może ſo jenož ſ poſtupnjenjom kupowańſkeje mozy ſchěrokich ludowych cźrjodow poſtupiś.

Demokrat **Mayer** namjetuje, ſo by ſo hromada hjeszłowneho ſmjerſkeho mjaſa niz na 50 000, ale na 70 000 tunow ſnižiła. Dospołnemu wotſtronjenju dowoza hjeszłowneho ſmjerſkeho mjaſa bychu demokratoju přichiłoſowali, **gdyž by ſo zło na ſmjerſke mjaſo chěſtro ſnižiło.**

Sozialdemokratiſki namjet na ſakhowanje dotalneje hromadny hjeszłowneho ſmjerſkeho mjaſa ſo ſ 212 pſcheczíwo 148 hłoſam wotpokaſa. Demokratiſki namjet, po kotrymž dyrbi ſo hromada hjeszłowneho ſmjerſkeho mjaſa na 70 000 tunow ſnižiś, ſo ſ 195 pſcheczíwo 159 hłoſam wotpokaſa. 7 ſapóſłanzow ſo pſchi wothłoſowanju njewobdźeli.

Wólby do němſkeho ſejma 13. abo 20. meje 1928.

W němſkim ſejmje je ſo poſłednje dny praſchenje wólbnje termije do němſkeho ſejma roſpominało. Wólbna termija ſo pak na 20. dźeń meje pak hižo na 13. dźeń meje połoži. **So by ſo ſkónčnje jaſnoſć wo poſtajenju termije doſtała, budźa** w bliſchim cźaſu wjedniſy frakſitow dotalnych knježeŕſtwowych ſtronow ſ němſkim kanzlerom jednaś.

Němskostatna pomoc za ratarſtwo.

Hłowny wubjerk němſkeho ſejma je wutoru wjeczor pomocny program ſa němſke ratarſtwo dowuradźił. Pſchi tom **wulene pjenjezne kredźi** dyrbja ſo na podłožu prawidłow roſdźeliś, kotrež je ſ pſchihłoſowanjom němſkoſtatneje rady 28. ſtatowy wubjerk němſkeho ſejma poſtajił. Wubjerk je wjes druhim ſledowaze wobſtankinje pſchijał:

Němſke knježeŕſtwo ma ſo namolwiś, ſo by hnydom trěbne naprawy cźiniło, ſo bychu ſo dalſche cźaſanja a nuzne wukonjenja pola ratarſkich małych a ſrjedźnych hoſpodarſtwow, ſ hypotekami roſkoſneje banki poćežanych, ſabjerzałe. Poſrědniſkim měſtnam ma ſo poruczíś, ſo bychu hnydom trěbne pjenjezne kredźi ſ fondow žadałe, kotrež je němſke knježeŕſtwo k pſchepiſanju hypotekow wyſokopoćežanych ratarſkich hoſpodarſtwow pſchiſłoliło.

Němſke wukrajne wikowanje.

Němſke wikowanje ſ wukrajom w ſebruarje 1928 je ſajo paſiwne było. Dowoz wukrajnych twarow po hódnoſći 308 miliionow hrimow wjazy wuczinja dyli hódnoſći němſkich twarow, kotrež ſu ſo do wukraja wuwjeſle.

Protest a žadanje ligi za cłowjekow prawo.

Němſkoſtatny ſud w Lipſku je, kaž je znate, ſpitzacźelow Kiſſlera a Jacoba dla krajneje pſcheradu ſajudźił, dokelž ſtaj w jenym cźaſopiſu na to pokazałoj, ſo ſu ſo do němſkoſtatneje wobory nakhwilni dobrowólniſy napaſchećeŕſtwo poſłanjanjam měrowego ſrěczenja pſchijeli. Pſchedſydſtwo „Němſkeje ligi ſa cłowjekowe prawo“ pſcheczíwo tomu wuſudej proteſtuje, ſ kotrymž ſo wotkrycze njeſakoniſkich cźinow hłoſta. Němſki lud a zwły kulturny ſwět njeſmě dźeſ ſmjerom pſchihladowaś, ſo němſkoſtatny ſud ſlamanje ſrěczenjow, kotrež ſu ſtanto dźeſe ſmutſkonjemſkich ſakonjow, ſchkita a muzow a žony do hłoſtarnje, **zajtwa** abo na wjerdźinu ſćele, kotrež k ſchkitanju prawa ludow, němſkich ſakonjow a dobreho mjena němſkeje ſwonkowneje politiki ſwojí hłóſ ſłyſzeć dawaju.

Dźeło němſkoſtatneho ſuda to tajkich „krajnopſcheradnych“ wězach, tehorunja we wjelepſcheradnych wězach pak nje dopokazuje, ſo němſkoſtatny ſud njeſmě dźeſe prěnja a poſłednja inſtanza w tajkich naležnoſćach być. Pſchedewſchym pak poſłednja inſtanza w tajkich naležnoſćach być. Pſchedewſchym pak hyła němſkeje ligi ſa cłowjekowe prawa tehodła wot hyła němſkeje ligi ſa cłowjekowe prawa žada, ſo by bjeſ komdźenja pomnoſtatneho knježeŕſtwa žada, ſo by bjeſ komdźenja pomnoſtatneho knježeŕſtwa žada, ſo by bjeſ komdźenja pomwokaſnu inſtanzu ſa wjelepſcheradniſke a krajnopſcheradniſke wězy poſtajiło.

Wyšnoſcine wozjewjenje wo podawkach w Langenölsu.

Po wyſchnoſcežinym ſwěſcźenju njeſu dotalne powěſcze wo podawkach w Lagenölſu w Nimcźſkim wokrjeżu wěrne. Schkitańſka polizija je drje dyrbjała gumijowy klumpach wužiſcź, tola nichtó ſo njeje franik. Maſchinſke ſtělby ſo njeſu nawyſſe. Wo podawkach jhonihſchi je ſo knježeŕſtwowy preſident Jänicke na měſtno ſame podał, ſo by ſo ſa to poſtarał, ſo pſchi pſcheſtajźowańſej termiji, naſajtra poſtajenej. niehdy ſnowa k njeněram doſchło. Krajny radźićel Rimpſchańſkeho wokrjeża, Weyhold, kotryž ſo w tu hłowiu pſchi wurađenjach ſtatneje rady w Barlinje wobdźěła, je ſo telefoniſky wróćo ſaſwołał.

Mjes tym je němſki finanzny minister dr. Köhler wutoru wjeczor landbundowych wjedniſkow k ſebi pſcheproſył, ſo by rańnje pſcheczíwo tomu wuſtupił, ſo ſu knježeŕſtwu ſ dawkowym ſtrajkom hroſyli a ſo ſo cźežne myſle na wſach ſ njewopraſnjenymi porokami k agitatoriſkim ſamyſłam wuwuſywaju. Knježeŕſtwo je ſ tym, ſchtoż ſa ratarſtwo cźini, k mjeſu finanzje móžneho doſchło. Pod cźiſchcźom pſchipowědženja ſtajnoho ſbóża njemóže ſo ſawěſcze žanych dale doſahajuzych pomocnych naprawow wobſankinyć.

Sa finanzuych ſaſtojnikow ſo polizajiſke ſchkitanje žada.

Wſchelake durinſke wokrjeżne ſarjadniſtwa ſu ſa ſwojich žudniſkich wukonjerjow pola miniſterſtwa ſnuttſkowych naležnoſćow polizaiſke ſchkitanje žadałe. dokelž ſo landbundowa parola: „žane dawki wjazy płaćiś!“ hižo do ſkutka ſtoja.

Knihiſciśerjo hrožo, dźeło wupowědźić.

Swjaſk němſkich knihiſciśerſkich pomocnikow je ſwojim zobuſtawam porucził, ſo dyrbja w běhu nětcźiſchego miſdowego tydzenja wot wobłhodnych ſarjadniſtwow wſchech cźiſchcźerńjow, k němſkemu knihiſciśerſkemu tariſej pſchiſłuſchajuych, žadaś, ſo ma ſo wjetſcha miſda, kajkuž je ſwjaſkowe wjedniſtwo poſtajiło, wot 1. haprele 1928 płaćeś. Jeli ſo ſo dopjelnjenje tehole žadanja wotpokaže, ma ſo dźeło pjaſk 23. měrza wupowědźeć.

Dźełodawarjo ſu žadali, ſo by ſo roſrißaju wutud wo pſchichodnej nyđže jako wjaſaju wuprajił. Wo tym je ſo dyrbjało ſrjedu jednaś. Nadźijomnje wobej ſtronje hiſcheze w poſłednjej hodźinje nowy miſdowy tarif dojednatej, ſo by k ſtrajkej njedoſchło.

Wotpohlad za ſtrejk mjez żeleznicarjemi.

Wurunnańſke jednanje dla miſdowych žadanjow pſchiſtajeżowu němſkeje żeleznicy ſu ſo wutoru wjeczor na ſrjedu dopołdnja wotſtorcźile. W ſwiżu ſ wurunnańſkim jednanjom, kotrež je ſo wutoru mělo, je ſozialiſtiſki jenoſtny ſwjaſk ſledowazy wokolnik wudał:

Strejſchcźo żeleznišeho ſarjadniſtwa wichor pohórſchenja w zyłym kraju ſpudźi. Sapowědujemy ſo roſhóreżenje a myſle na ſtrajk na nětcźiſe waſchnje ſamjeſowacź. 1. haprele dyrbi zyłe ſobuſtawſtwo ſa ſkutk hotowe być. Kotre dźěle ſo do naiſſerje njeſminliweho wojowanja cźiſmu, ma pſchirada roſpudźić, kotraž ſo pſchedwidźomnje tónz měrza tehole lěta ſwoła.“

S tehole wokolnika je ſpóſnacź, ſo żeleznišy dźełacźerjo njewěrja, ſo ſo jim jich žadanje ſ wurunnańſkim jednanjom dopjelnja.

Demonſtracije dźełonjemčerjow w Danſkej.

W Danſkej je bjeſdźełoſcź wożeże wulka. Cźrjodły dźełonjemčerjow wjeſ wote wěſy cźahaju, ſo hychu na ſwoje hubjenſtwo pokafowali. Wutoru je ſo we hłownym měſcze Kopenhagenje ſało demonſtrazija dźełonjemčerjow wotmětła, kajkuž tam hiſcheze njeſu widźeli. Se wſchech dźełow kraja bě dopołdnja wjele ſtow dźeło a hyło njemčejazych ludźi do hłownyho měſta pſchiſchło. Popołdnju ſo do cźaha feſtupachu, kotryž k parlamentej cźehnjeſche a na poſłed nehdże 10 000 wobſobow liczeſche. Minitrej ſmutſkonjemſki naležnoſćow deputazija reſolurziju ſe žadanjemi demonſtrantow pſchepoda. Wjeczor łožby demonſtrant wjeczeŕ a hoſpodu doſta. Pſchi demonſtrazíji njeſtaj ſo měr a porjad kaſnyłoj.

Proces přećiwo zajatym inżeńeram w Ruskej za tři njedźele.

W poſłednim rozrěczenju němſkeho pósłanza Brockdorffa-Rantzana z ruſkim ſwonkownym kommiſſarom Cźiczerinom je tuton ſłubił, ſo ſo pſchepytanje pſcheczíwo zajatym inżenieuram tak pośpěſchi, ſo może ſo prożeſ ſa tři njedźele wocźakaś. Jenemu ſaſtojnikej němſkeho pósłanſtwa ſnadź ſo bliſche dny dowoli, ſajatych Němcow we pſchepytowanſkim jaſtwje wopytaś.

Dale je ſo němſkemu pósłanſkemu ſdźelko, ſo je ſajaty inżenieur Koſter, kotrehoż ſu ſa Němcu měli, ruſki ſtaćan. Po taſkim ſo jenoż hſo Němcu, Meyer, Otto a Badſtübl pſched ſud ſtaja.

Kaž ſo ſ Moſkwy powě, ſo wobſtórżba pſcheczíwo němſkim inżenieuram na ſledowaze tři dypki ſakżuje: 1. Swjaſk ſ pſcheczíworewolucionarnymi elementami w bolſchewiſkiej Ruſkej. 2. Pſchijimanje pjenjez wot pſchejatwiſchich wobſedźerjow ſe ſamyſłom, podpokł w Donezſkim kraju wupuſcźiś. 3. Podprjeće nahladniſcze bolſchewiſkeho knježeŕſtwa we wocźomaj dźełacźerjow.

Ruſke knježeŕſtwo wocźakuje, ſo ſo rozdwojenje, ſe ſajeżem němſkich inżenieurow naſtałe. bórſy pſchewinje a ſo wurunnanje ſ Němſkej doſpje. Ruſka ſwojich ſaſtupicźerjow rad ſnowa k dalſchemu roſprajenju němſko-ruſkich hoſpodarſkich praſchenjow do Barlina pósćele, kaž bórſo ſe němſkeje ſtrony pſchepročenje k tomu dóſtanje

Jendźelske hłosy.

Londonſke „Times“, kotrež ſu ſo w poſłednim cźaſu wośpjet ſ němſko-ruſkim praſchenjom ſabrěte, wutoru we ſawodnym naſtawki roſtłuſa, ſo we němſkich finanznych a induſtrialnych kruhach. kotrež nětcźiſke położenje we Ruſſej lěpje znaju, dyli Jendźelcźenjo, pſchehrodźenje pſchiběra, ſo we zyłych wikowańſkich a induſtrialnych poměrach w bolſchewiſkej Ruſkej nětkole njeje nětcźo w rjedze. Soiecze němſkich inżenieurow w Donezſkim kraju móża dźeſ naſtwińſe Němſku roſſłobiċi, němſke knježeŕſtwo pak ſdźelu pomurja, ſ Rapollowſkim ſrěczenjom ſawjedźenu politiku ſunſcźiċi. Na druhej ſtronje pak ſo němſki kapitaliſtiſo je hoſpodarſkimi ſkandalemi w bolſchewiſkej Ruſkej a ſ nětcźiſchim poſtupom, wukrajnych techniſkich radudawarjow ſa nje ſamolwitych cźinioċ. k finanzowanju dalſchich pſchedewſaczow njepohnuja. Runje tak ſo ſ tym wotpółżanje němſkich wjedźwuſtojnych njeſpěchuje, kotryż ſ wopytom we Ruſkej do ſtracha pſchiſu, ſo jich hrěſchnikow bolſchewiſkeje njekhmanoſcze a njerozumneho hoſpodarſtwa ſcźinja.

Ruske namjety na wotbronjeńſkej konferency ſo wotpokazuju.

Ruſke knježeŕſtwo je pſchibotowajej wotbronjeńſkej kommiſſiji w Genfu namjet pſchepodało, po kotrymż maja ſo wójſka a wójnſke łódźiſtwa wſchěch krajow roſpuſcźeċ a ſo wſchón wójnſki material ſniċiċ. Sérjedu ſu počeli wo tymle namjecze jednaċ. Hnydom prěni rěcźnik, **hollanſki ſaſtupjer Rutgers,** ſo pſchećiwo njemu wuprajił. Dospołne wotbronjenje by jenoż móżno było, hdy bychu cźłowjekoju ſwjeſći jako jandźelſu byli. **Ruſki namjet dospołneho wotbronjenja do kraja fantaſijoho ſłuſcha, w kotrymż pak dźełani cźeſo kommiſſje njeleżi.** Ludy ſo njemóża bronjenja zbé wotrjeż. Krajam dyrbi móżno być, ſo pſchećiwo rubježnym bandam ſakitaċ. Straſchna by też pokazjałka móż, w ruſkim naczińſku namjetowana, była, dokelž by wona po wulkoſći kraja w'chelako ſyłna była. Też Němſka njeje 100 000 muži ſyłne wójſto ſa bohatake měła a je k ſakhowanju ſjawneho porjada hiſcheze ſyłnu ſchkitańſku polizaju wutworika. Pſchi wotſtronjenju wójſkow by ſwět do pſchedhiſtoriſkich wobſtejnoſcow wróćo padnył. Ruſke namjety ani rewolucźiju njeſakakaju ani ſa bohatuju bjeſtrachnoſcź njerukaju, ani wójnu njewoſtrowaja. Na dospołne wotbronjenje ſo njemóże myſliċ, kaž dołho měrne wurunnanje mózných konfliktow njeje ſawěſcźene. Kaž dołho pak cźłowjeſtwo k ſtawej měr lubożeże doſchło njeje, njemóże ſo ſawěſcźe měr dobrej woli ſtatow pſchewoſtajiċ, na kotruż ſo ruſki namjet wobmyſlinje.

Też ſaſtupjerjo Sjednoczenych ſtatow połnóżneje Ameriki, Belgiſkeje, Bołharſkeje a Južnoſłowjanſkeje ruſki namjet na dospołne wotbronjenje jako njemóżny wotpokaju. S nim by ſo ſwět do nowych wójnow ſtorhnył.

Hroża mjez „ſpecialiſtami“ w Ruskej.

Moſkowſki dopiſowaŕ Amſterdamſkeho „Telegraafa“ je wobſchérnu roſprawu we jaziczi Němcow w Donezkej wuhlowej krajinje podał. Praji, ſo ſu ſo dla tehole jaziczа

wukrajnt industrijowi a wikowaniży fasupjerjo w Ruśtej do hrojy dali. Boja ßo, so mója ßo ſ tym ßamym wośuom kaž němšiju inżenieurrojo podeńcź. **Amerikanizy inżenieurrojo ßo na wotpreczowanje ſ Moßkwy pschihotuja.** Najwjazy pschihtanczisow wukrajnych firmow je wo telegrafiße inßrukcije prośkyło. Mieß wukrajanami ße powschitkownje wćnjenje fasupuje, to wóże fakrocenje němskeho knćzeńßtwa malo wuwiuknowacź.

W Donezkej krajinje dźełaju němšzy inżenieurrojo a technikojo ßa po powschitkownym wćnjenju Lmuani pośudjeć, wćnje muślićz a ßa ßwoje winowatoście w polnej mérie wćdomi tuśo byli. Nćkeźiße wobßtejnośće w Donezkim krajn bolschewiśki apparat jako wulki chaos pokasuja. Wo kromaśe dźełanju mjeß zentralu w Moßkwje a mćßtnymi wujschnoßenimi njchodźi ßo źyla wjazy rećzeź. **Wo njereduym bolschewiśkim hośpodarßtwje w Ruśtej mója ßo zyte ßwojśki napinaź.**

Dopißowaŕ w tymle ßnißu na haćź dotal njewujaßnjene rośbudźenje w jenej Thßenowej fabrizy w Donezkej krajinje depondna, pschi ćźnuź ßu němšzy inżenieurrojo a monteurojo źiwjenje ßhubili. W ßwißowanju ſ Donezkej naleźnoßću ßu tez nśkotrych wukrajanow w Moßkwje ßajeli. *Nćźe Ludźi kuzaju ßo Na wobdźiwanje pschi nazwinjenju ßchodu w Donezkej krajinje ßajeli, nćkotre ßa wuźiwja.* Wßeße wobydlerßtwo ße pschepytuje. Wukrajni dopißowarjo ßo w tu khwilu knćźißko wobkedźenja. We ßajeću němßkich inżenieurrow njejmedźachu wukrajni dopißowarjo i wopredka nićźo roßkrawićź. Prozeź dla wjelepschcrdy ßo pschedwidźenuje źriedź hapreje pśed najwoßchćim ßudom w Moßkwje ßapoczńje.

Zajeće dla ßkóncowanja faßcista w Parizu.

Wutaru ßu bliźko Baßcla w Schwajzarßkej newinarja Pavana ßajeli, kotrecho na Parizßka policija za mordarja faßzißta SSavorella. Pavan je w poßledninm cźaßu w Pariźu pschebywał, ßoboru pak ſ Pariża wotpuśował a je pónźeju ſ pschelwodom nćkotrych dźiaćerjerow bjes puźowaßkeho paßa franzowßko-ßchwajzarßku mjeju pschekrośił. Śejaty ſ rośpudźenjeńcu prośe, jo je SSavarellowy mordaŕ. Mośno je, jo jeho hiźo blißße dny franzowßkej ßußtiznej wußchnoßći wudadźa.

Podawk pśchi italißko-franzowßkej mjeju.

Na źwórnißćeju we Wentimiglii je njeßtata wośoba, ße jenym źworownym wośu jśhowana, ſ wuśtrełom ſ revolwra kralowßkeho italißkeho źandarma fatßelika. Mordaŕ je njeßtraty wupßelchnył.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Śtwórtk, 22. nałśtnika.

Kazimćra — Oktaviana.

Ze zbórki „Serbow 365 a 1"

✝ 1768 faraŕ SSalomo Bolakhwal Frencel, ßyn kaplana Michała Frencla we Cornom Khołmen, wnuk ßławneho Michała Frencla we Budyßtowach, tych **Serbow wćry pśißparjerja.** Bćße ßo 25. wulkeho róźka **we Cornem Khołmen narodźił.** SStudowaße w Budyßinju a Wittenbergu, bu małerjedy z farraŕom w Lejnu, potom z kaplanom we Wojerowcach, hdźeź je **haź do ßwojeje ßmjerśe wóßtał.** — Mójße z mandźelßtwa jenoź 13 źiśowźi a tak tutón ßplah Frencłow za **nim zawśe.** Je ßchi z tym pomnik ßtajił, zo je ßpißał „Wojerowßku khronika", kotraź jara wjele zajimowanoßći we ßtarßinowe a lubjeße Wojerowßkeho wokrjeßa woława. — Wulcy ważne je teź to, ßtoź wo ßwojim źiwjenju a wo ßwójbje Frencłow pißa. —

✝ 1905 Erneßtina SSmolerjowa, wudowa po naßim wulkim wótcu Jann Arnoßtu SSmolerju, kotraź hißće na ßwojim ßmjertnom łoźu 500 kiriwnow Maćicy Serbßkej wotkaza, pośeśujo tak ßwojeho mandźelßkeho.

1862 pśebywa cześki ßtawiznaŕ Palacký w Budyßinje, zo by ßej archivy pśehladał.

✝ 1127 wjeśeŕ Hendrich, poßledni ßerbßki wjeśeŕ Bodricow.

✝ 1832 najwjeśi němßki baßnik Jan Wolfgang Goethe we Weimaru.

Spomjatkuj ßebi tute pśißłowo: To ßu wóßte wćcy: rozum njeśći w mćcy.

SStoź do pjeć lćt njej' lizane
A do dźeßaćich ćeßane
A do pjatnaćich wućene
A do dwaceśich zhib'wane:
To kerk a wozdónk wóßtanje,
Dóńź rośtu włoßy na hłowje.

H. Zejleŕ.

*

— **Wo wjedrje.** Wćźera wjećor w 7 hodź. barometer 749, hygrometer +5, thermometer we dnjo +7. Dźeńßa rano we 8 hodź. barometer 743, hygrometer +10, ther- *mometer w nozy +2 Wjeßoły ße rjśnje.* **mokre wjedro.** — Torhaße wótry pschihowdźaja pśheßwót wjedra. Miße maŕeźo bćśi ßwoju rośćuńnu bitwu ße ßnrowej hymu. Hdyź ßo wótr lehnje, budźe wśeße mitißcho ale móże ßo do niewobhajuneho wjedra daćź, na cźoł teź ßchkleńźa pokasuje. Jaßße wjaßk ßchadźa ßtónćko 5,59 hodź. a **khowa** ßo 3,14 hodź. Mćßaćźk ßkadźa rano 7,01 hodź. a khowa ßo wjećor 8,35 hodź.

— **Njedźelßke jćdne ließiśi a jutrowne ßwjaße dny.** K jutram ßańcia njedźelßke jćdne ließiśi na źelenizy podśißchenu płaćźiwoßć. Wone płaćża wot Selenoho ßchwórtka, pschipołdnja w 12 hodź. hać do jutrowneje wótroŕ, dopołdnja w 9 hodź. W tutym cźaßu ma pak natwórćena jśßa naßtupjena być.

— **SSakßka krajna lotterija.** Pschi wuternißchim cźehnjenju 5. rjadowneje 192. SSakßteje krajneje lotterije padźe dobwjeze wo 50 000 hr. na cźißła 61 014; dobwjeze wo 5000 hr. na cźißła 48 669 a 143 740; dobwjeze wo 3000 hr. na cźißła 20 457, 46 729, 94 903, 122 095, 122 101, 130 973; dobwjeze wo 2000 hr. na cźißła 39 219, 77 386, 79 752, 82 889, 95 686, 97 574, 129 234, 133 866; dobwjeze wo 1000 hr. na cźißła 1250, 19 568, 21 189, 25 475, 48 882, 53 078, 56 260, 66 268, 91 675, 95 776, 98 503, 104 358, 105 555, 125 605, 143 284.

S **Błohajcźez.** Pjatk popołdnju ßo na horje pola Błohajcźez rubježny nadpad ßta. Jedyn tudomny hólz bćśe ſ kolesom po puźu do Budyßchina, naßeje horje dla pak ßwoje kolo cźerjeße. Wokrjeđź Lory jeho wjeśa młody cźłowjek nadpadźe. Wón nadobo ſ łćźa na hólza pschißa a jemu toßku ſ 10 hriwnami ſ' kola ßkrybu.

S **Khwaźiz.** Mćßtu wośebite pośtiśeź ßo wopytowarjam hośpodarje **pośtuje mitenicźe,** kotrźź kulki Boźi bom pjetrujachu. Tudomny pośawußchi thór bćśße zyrkwinßkich thór Budyßkeje Pśirowißkeje wośady dobył, to by mitrowym pośłuchaŕam połdra hodźiny dołha kraśne jśowy je ßjednoćenjam thórow pśheduześł. Wośadnik tujes faraŕ SSarjeńk roßłeźi tehdy jenoćliwych jśowow, kotrez ßo jara derje pschednoßchowachu. Wośpyt wjećora bćśße dobry. Wón mośł hißće lepßchi być, hdyź ßo to na lépje ßkutkowaze waßchnje wośßewało.

S **Małeßchcz.** Pschi zyrkwinßkim wjećorn pschißłodnu njedźelu Judika bućźe ßo tu ninu dwanaßi, wośebje hudźiwe pośtićźenjow. Wjećor we 8 hodź. w SSerbßki ßali film „Zćmjeł wośchćitaje bratrowßkoje" (w bźinych wuhrańach) pschedstajeź. Tónźaßu tujes faraŕ SSarjeńk roßłeźi tehdy jenoćliwych jśowow, kotrez ßo jara derje pschednoßchowachu. Wośpyt wjećora bćśße dobry. Wón mośł hißće lepßchi być, hdyź ßo to na lépje ßkutkowaze waßchnje wośßewało.

S **Małeßchcz.** Pschi zyrkwinßkim wjećorn pschißłodnu njedźelu Judika bućźe ßo tu ninu dwanaßi, wośebje hudźiwe pośtićźenjow.

Vulki wohoń w Tranjach pola Delnjcho Wujezda.

Sykem statokow so wotpalilo. — Přičina wohnja hišče njeznata.

Wčera wokoło 2 hodź. běše w Tranjach vulki woheń wudyrił, kotryž so spěšnje rozšěrješe a hrožeše zyłu wjeś sniczicź. Wón bě pola žiwnoščerja Schimki wudyrił, kotrehož statok hyndom w płomjenju steješe. Schimkez ſtót, z muwsacom pša a cželeca su wšitkoho wulkowali. Nadoba je ho zyła sniczita. Schimkez domske, w kotrymž je woheń wudyrił, be podmurjowane a mjezsche płomjanu tjechu. Tak wjeso woheń bohatu zyrobu namaka a schumjaty wětr płomjenja dale honjesche. Tak tutón žałostny woheń hyndom wobsedźerjow potrjechi. Michałkez žiwnosć, kotraž bo też Kubizez mjenuja, be dospołnje, runje kaž Schimkez sniczena. Jich zyłe twarjenja běchu mazjiwne. Michałkezu běchu runje zwinjorjanje měli a chyzchu njedełu lischzišna zwjeczicź. Stót a dźeł nadoby je ho pola nich wulkowało. Jako iseczi schkodowany je knjes gmejnski přisłuchejeź a murjeź Maruſch. Wón je měł je Schimkom jenu hrożeń hromadze, kotraž běsche drjewjana a je płomu kryta. Wona je wjeso zyła sniczi, jenoż mlocźaca maschinu su wulkowali. Też pódła stejaze hródze so spalichu, runjeż běchu mazjiwne.

Jako schtwórty schkodowany je ratał Korla Handank. Jeho hrożeń też blisko Schimkez statoka stejeshe a be drjewjana a je płomu kryta, tuž ju też płomjenja hrabnychu. Wona je ho dospołnje sniczita a zyłe maschiny w njej. Też Handankez wumjerk bu wopor płomjenjow. Hródze, ſtž dale delka pschi dróży stejachu, so tohorunja łapoczachu palicź. W nich so jena koża a dwaj młodej wokaj spalichu. Stoczata su potom ſ hródze na sahrodu sczahnyli. Druhi ſtót su pola Handankez wulkowali. Hródze běchu mazjiwne. Też mazjiwne Handankez domske su ſ wulkej prózu wohnjowych woborow sdżerżeli. Na druhej stronje dróži ho drjewjana kólnja khěžkarja Petra paczja palicź. Jeho domske ho wokrjedź płomjenjowego morja sdżerża. Wot jow bě woheń na twarjenja ratarja a herbiſcheho brachi Muchi ſo wupiſchetrěł. Pola tuteho ho hródze a hrożeń dokładnje sniczichu, też zyłe maschiny ſo spalichu. Stót běchu wulkowali. Domske a hródź jenoż wohnjowe wobory ſ wulkim napinanjom sdżerżachu, dokelž Wojerowska motorska fyrkawa móżnje wodu fyrkasche.

Jako žedmy ſ wulkim wohnjom schkodowany je žiwnosćerjeŕ Bjenaŕ, kotryž tohorunja psches dróhu bydli. Pola njeho je ho zyła hrożeń a pschitwarjena kólnja wotpalika. Wschitke maschiny a też motor su sniczene. Do kólnje běsche Michalk jwoju ruwnu ſ cželeczom pschicżerił, dokelž chzyschce ju wulkowaczi. Wona ho też bohu spali. S wulkim napinanjom wohnjowych woborow je ho Bjenaŕez domske sdżerżało. Też dale stejaze hródze běchu so wukhowale. Njebychu-li wohnjowe wobory tak krucze dźełake a Wojerowska fyrkawa tak spěšnje fyrkała, bychu schkodowanja hišče wjetše, byle. Srudźaze je, so ju Michałkej ſ jeho komodu 300 hriwnow njenjos tradnuli a jenemu druhemu cżahnik. Dróha bě połna nadoby naſtajana. Ssmilni ludźo ho wšitke wo schkodopanych postaraja. Potrjechęni maja zapěšczene, nětkoſi pak njiko.

Z Łužicy

Se **Semiz**. Pónd̆elu dopołdnja ½10 hodź. na khicżnej drózy pola hoscżenza „Sächsischer Reiter“ nakładny a wozobowy automobil do ho frajwschtaz. Nakładny automobil klóschtrjese pinalnje w Merzinej Hwězdźe, kiž se Wielkowoju pschijźe, sajźe pschi pscherowanym dróhi wozobowemu automobilej, ſ Wschopiz pschikhadźazemu, do boka. Wozobje, kotrejż we wozobowym auteje hedźetschi, ho khětro wobodrěschetej. Nakładnemu autej ho dale žaneje schkody ſtało njebźeże, ale wozobowy wos dyrbjeschu do jenoje Bitkopskeje wupor̆jedźenje wotwjeźeż. Wuczinjanje hišcheje njeje, schtó je wina na frajwoju.

* S **Bitkopi**. Na pónd̆elu hišče wšitke wuczerjadnje wjele skolu pschihotowali. Na pschedań běsche 221 krutwow a jałowzow, 128 prohatow, 20 běharkow a 16 kruwow. Za krutwy a jałowzy płaczachu 400 hacź 700 hriwnow, za prohata 15 hacź 26 hriwnow a za běharki 50 hacź 80 hriwnow.

* S **Wjasojna**. Sobotu je in na Drjeżożanskej dróhy motorowy kolejaŕ sstjeschoží. S winu běsche starscha žona, kotraż w poſlednim wokomiku kolejarjej dróhu pschebźa.

* S **Hornich Pózkowow**. W lěsu pola Trjechowow a Hornich Pózkowow su póndźelu szčěhowaze schatzy namakali: 2 lilabarbne žonjaze tholowy, 1 cżěmnomódre, 2 poraj cżornych žonjazych nohajzow, por běłych žonjazych nohajzow, rostorhanu běłu žonjazu barchentowu koschlu ſ wuſtimi módrymi smuzkami, běło- a módrozmuzkaty žonjazy schórzuch, měžaczny powjaź, wschitke wězy běchu žnjenje ſ krwju womazane. Dotal ſu wuſlědźili, so je w lěsu ras wjecżor njewobswětleny wozobowy automobil sajtał, ſ kotrehož su schtyrjo muzźy a žónska wulěsli, su na měsnje pschebywali, na kotrymż su wězy namakali, a potom ſ njewobswětlenym autom sazo wotjěli. Schtóž nješchto blische wo tutym tajnym podawku wě, njech jo hnydom żandarmej wosiewi.

* S **Gersdorfa pola Pośeznicy**. Hrózne njeschoże sta ſo wutoru pschipołdnja w skale firmy Stolz a Měrisch. Nałhikelska lowrije so powrókì a padże do dźěry, we kotrejż wobsedźer skały Stolz stejeshe. Wona rozbi njeschożomnu nog, so ho wón na městnje morowy swjese. Stolze, kiž je na tak hrudne wažnje wo žiwjenje pschischol, běsche 56 lět stary a bydleshe w Moritzburgu.

Čežka katastrofa pola Kupska.

(Mückenberg)

Wichor rozłama podkopski mósł. — Wotpal 11 morwych a 7 cżežkorańenych wuhrjebali.

Hrózne njeschoże je so wczera srjedu dopołdnja we 10 hodź. njedaloko naschoje Łužicy stało. **Dobry kóžimu** ja Rólanami je hobrjeł wichor pola Brunkzowske a brikettowoje industrije akt. tow. w Kupsku (Mückenberg) mósł, kotryż hišcheze twarjachu powuhlí. Mósł dyrbjesche k wotwjeżowanju swjeschenje pjerjschcze ſtužiż.

Na jamje Pužiju (tak je wona ſ khórtka mjenuje) wok swjerchu bruniju kopaja. Hižom wjele **tydzenje** dołho twarja tam Lauchhammerske Sstrjedźnoměsse wozzlowe dźełanje wulki mósł sa wotwożowanje. Mósł běsche hižom tak daloko hotowy, so chżechu jelc dny montażowe dźeła stónczicź. Wulke żelezne rózchty běchu pschewożomne a na schénach khodźachu. Tyżaze zentnarjow żelesa běchu trébne k natwarjenju mosta. Nědźe 50 dźěłaczerjow srjedu dopołdnja poſledne twarske dźěła wukonjesche.

Nadoba poczа ſtyłny wichor znchnowecź a powali żelesne reschty, kotrejż běchu hubjenje ſakótwjene. Żelesowa cżeja, kotraż padny, wulki dźeł dźěłaczerjow pohrjeba. Se wschěch stron pschikhwatachu hnydom jamowi dźěłaczerjo na pomoż, so bychu sjusjeżowjenych wuſwobodźili. Wulkowanje wbohich běsche pak jara wobczežne, dokelž dyrbjachu tolste żelezo husto ſ ſiſikłowym aparatom rozsechrěwacź.

S wokolinu wobdźělichu ſo też wobnjowe wobory na wulkowanišchich dźełach. **Hacź do pschipołdnja běchu 11 morwych a 7 cżežkorańenych pod żelesnymi rózchtami** smuczachu.

Wo prawej pschicżinje njeschoża njeje hišcheze žanych wěstych powěsczow dóschło. Statne rěcznišchwo a policija stej ſo na měsnje katastroфy podałej, so bychu pschi ſlědźenju sa pschicżinu njeschoża pschitomnej bytej.

Přilopk.

* S **Kamjenicy**. (Ran a sjun so kalatai.) Pschi zwěrczowanju skrabnu w narańczinie pschebywjuce 76-létny maišinski samkar nóż a skoła swojeho 41-létneho syna strašnje do krwjeta a bohužel do żiwota. Podrjija je nana sajała.

* **Wožonmaczejčetny skonzuje swoju macź**. W Niederjenzheimje nanamkodnu njedźelu 4létnjeju żonu, kotraż běsche krutwu dojiej jała, posdźischo je sunjertunej ranami na hłowje leżo. Pónd̆elu w nozy ju jeje 1létnjeho syna sajeli, dokelž na njeho tukaju, so je swojej macź jarahył.

* **Njesłoże ſ létadłom w narańczinej Galizijskej**. Nad Sollerowne w narańczinej Galizijskej wobuboh niedźelu poła jenoho létadła benzinowy tank. Létadło ſo kopali a delepadże. Dołhich wosla rosbile leże. Wšednik létadła a wobkedźowaŕ so jaraschtaha.

* **Sswojenu bratrej wocżko wutjelił**. Na jenym tubie w Murawje pola Strieganwy w Schlesijskej sym wobsedźerja je pratom tłelesche. S njesbożownym pschipadom tjeli swojemu 10létnemu bratrej do wocżka, kotrež wbohemu hnydom wuhcża.

* **Tornado w Ameriźy**. S Orlando na połnišu Florideje so powe, je je mjeſto Sorrento cżeli tornado potrjechił. Sstym wichor je wjele łubokich narinił. Sstydom twarjenjow je dospełoje japuješł. Padaze trudni jaraschu jenu żónſtu a ſranicżu 15 wobsedow.

* **Wobydlerstwo Sjednoczenych Statow**. Po oficjelnej statistiku we Washingtonje maju Sjednoczene Staty Połnócneje Ameriki 123 013 000 wobudlerjow.....

---

za dopokaza, zo su towaršstwowe zastojnstwa w najlóšich rukach a to dawa nowu nadźiju do přichoda. Z narańczej hymnu so wotewri a předsyda, k. wučer Bejnak, spomjnaše na derje poradźeny koncert (12. 11.) ze swojim rjanym moralnym wuspěchom, kiž budże z nowym pehonom za wšě sobustawy a jich pomocnikow, dźakowaše so wšém, kotříž su k tajkemu niewšědnemu wuspěchej dopomhali. Na tutym puću chcemy přeswědčeni dale kročić. — Temu přizamknu so hnydom rozmołwa wo hłownej zhromadźiznje „Domowiny“ we Wojerecach, na kotruż so k jězbje z autom hyndom styri sobustawy zamołwichu. Towaršstwo budże zapisowaŕ, k. Jakub Cyž-Žurčanski, prawidłowanje zastupować. Poda zdobom rozprawu wo łětnej dźeławosći towaršstwa. Z njeje zhonichmy, zo wješe 1 hłowna a 2 wurjadnej zhromadźiznje a na 20 spěwnych hodźinow, wobdźělešе so na wulkim koncerše w Budyšinje, na poswjećenju khorhoje kat. wobdźěnowom w Rožeńcu, na zjězdźe „Domowiny“ we Radworju, někotre sobustawy skutkowachu při koncerše w Mlodej Boleslawje (z přiležnosću wustajeńcy) a chcedża so też jutry w Prazy wobdźělić. Junu zeńdźechmy so w Žuricach pola jeneho sobustawa k wjeselej zabawje. Pokładnik, k. Krawža-Žurčanski, rozprawješe wo towaršstwowych financach, kotrež su sara spokojace. Po přehładze wo dokhodach a wudawkach zaměłoneho łěta wostanje hišče rjany dobytk w pokładni. Předsyda dźakowaše so woběmaj funkcionaromaj za dokładne dźěło. Hdyž bě knjez wučer Cyž zličowanje na łěto 1927 přehladał a jako prawe připóznał, so pokładnik wuswobodźi. Njewiedźachmy kapiti při tym běchu wospjetne wudawki za nowe spěwarske knihi. A nichtó sej njemóże wujasnić, hdyž su přejedawše wostałe. Towaršstwowy přinošk so njeńto nowyši, štož jenoż aktivne sobustawy pohnjeli. Dyrbimy z časom na połěpšenje financow myslić, hdyž chcemy za někotre łěta słěborny jubilej wobstaća přihódnje woswjećić. Dla nowych towaršstwowych znamješkow, kotrež su jara nuzźe trěbne, ma jedyn sobustaw ze znatej firmu w Biskopicach jednać. Z tym bě bohaty porjad dočerpany a zhromadźizna skónči so z poslednjej stučku narodneje hymny. A nětko zasy z nowymi mocami do dźěła!

S **Lubija**. Wjesdźełosći we wokrjesu Lubijskeho kamjentskeho heitmanstwa je přichcza hišcheze khětro wulka. Wobu njezdźelu poradźerjow dźěła w Lubiju, Ochranowje, Rowcelizu-Sprembergu a Rowcelizu-Nowoscheji wotmołwichu 15. měrca 3879 muzźichu a 657 žónskich, hromadźe 4536. K temu přizamknychu so 181 nuzowych dźěłaczerjow a 181 nuzowych dźěłaczerjow, kotrejż su na zarěwanju fabrikow za wuměłstwo a rjemjesła we Lubiju a

* **Wulki wohoń w amerikanskim hotelu.** S Denvera w Sjednoczenych Statach so powě, so je so pondźelu rano hotel „Colorado-House“ zyle wotpalił. Něhdźe 100 hosći móžeše so jenož wukhowacz, so ſ woknami belnich poſthodow ſwukakachu. Pjeć wozobow je so ſkubka. Schtyri wozoby, kiž běchu so ſtraſchnje wopalile, tohorunja dźewjeć lohkoſtrahenych dowjeſechu do Thorownje.

* **Katolſkeho měſchnika ſaſtrěliſ.** W San Louis Potoſi w Meriku su měſchnika Donanciona, kiž běſche ſwojeho politiſkeho ſtrikowanja dla mnohi, ſ pjerſćimi dalſchimi wjednikami katolikow po wojeſku ſaſtrěliſ. Jich běchu ſpched wójnſti ſud ſtajili a po krótkim jednanju k ſmjerći ſaſudźili.

* **Pola Merzdorfſkeho ſaſtanišćeja njedaloko Hirſchberga** su ſo tiſo jeleſnišnyh dźěłaćerjow, kotříž njeběchu wulkeho wětra dla tworowy ćah pſchiſeć ſtrěchli, pſchejěli. Dwaj dźěłaćerjej ſo hnydom moriſchtaj, tſeći ſ lóſchim ſranjenjom wotendźe.

* **W Alpach pola Sſlonohroda 17 wozobow na horu Hohe Riffel dźeſche.** Pſchi ſtarych ſtotowych podkopach ſpytachu, hnehnowu deſku pſcheſrodźić. Ta ſo ſama a ſ nimi do ſtlubiny padże, Schtyri wozohy ſu ſo wulkowale, 13 ſo hiſchcze njeje namalako. Hacź su hiſchcze žiwe, njeje wěſte.

* **W Krkonoſchach (hobrſtich horach) ſtej dwě ſa ſobu ſo wotwalazej ſnehowej lawinje pſchi potodniſchim nawiżu maleho hata dweju ſnehkarjow pſchekwapatej.** Mjes tym ſo ſo ſtarſchi, 35letny Günther ſ Erdmannsdorfa ſhożowanje na lawinje do doła ſwjeſe, ſo jeho 18letny wuj jenaſeho mjena pod 10 metrow hlubokim ſnehom pohrjeba. Hnydom alarmowana hórſka wulkwanſka kolonna bě ſa króći czaſ na měſtno njeſboja pſchikhwatala. Teź 30 wojakow a haſcherjo ſ Krumhübla ſo pſchi wulkowanſkim dźele wobźělichu. Hacź dotal pak ſo njeje poradźiło, ſaſtynjeneho Günthera namakać. Nadźija je ſo ſpuſchćejiła, ſo by hiſchcze mohł pod ſnehom žiwy być.

* **Na Gelderuſkej wokrjeſnej jeleſnizy ſo najſerje ſ lokomotiwnymi ſchkrami wóſ ſtowy ſapali.** Palazy wóſ ſu wotpowěźuny a po nawiſkowaſej jeleſnizy do Anwela dale pſchijěchu, hdźež ſo ſ nim tři ſtěże a ſchula ſapaliſchi. Jenaſ tyeża a ſchula ſo do cziſta wotpaliſchtej, ſ dweju ſtěżow ſo jenož tóſty ſpalichu. W nozy potom ſo tehorunja ſ leſnizymi ſchkrami blišo wopalniſchcza twarjenja jeneſe ſilnizy ſapalichu a ſo ſ wohnjom ſniſchiču.

* **Ludendorffſki móſt mjes Remagenom nad Rheinom a Erpelom je ſo wotpalił.** Wohoń je ſo ſe ſaſtyknymi truſkami lokomotiwy ſamiſchkił.

Najwiše z cyłeho świeta.

— **Schtrowa powěſćej wo wjedrje ſa julije pjatk:** W nawjeczornej Němſkej ſměja ſ měſtnami deſchcze, wſchudźom budźe wjedro milińe. W Jendźelſkej mile a deſchczowate wjedro.

W Drježdźanach kołojěźdny na dźiwadłowym naměſcze do automobila ſtrany. S woſmačkom na automobilowy ſkłódźak ſlecza a njeſtranjeny wośta, mjes tym ſo ſo jeho koło roſmjecze.

Rěſdny motorſtcho koła je pola Pirny na ſtarej Drježdźanſkej dróży ſonu geatmiſchtra Reicha pſchejěł. S koła

Hamtske wozjewjenje z Budyſina.

S wobſtamknjenjom podpiſanoho hamtſkoho ſudnika ſ 13. měrza 1928 je blidarſki miſtr

Moriz Alfred Brył z Budyſchinje

wopiſtwa dla pod pſchedpoſtawkom ſnjeſtwo ſtajeny.

w Budyſchinje, 21. měrza 1928.

Hamtſke ſudniſtwo.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Rěčanach. — Za nawěſtki: G. Janak w Budyšinje. —

Najlěpše běłe kuskate

wapno

(Stückkalk)

runje dóſło a poručuje

A. Paatz

pſi Halſtrowskim dwórniſku

TELEFON 13

Dla ſeńtwy nětčiſeje holey ſo ſiſtu, aprawa

holca do domu

nie ſtare 20 lět, hnydom pyta Předstejenje w Měſćanskej kofejowni w Budyšinje, Lawskich hrjebjach 121

Pisane ložowe nawobleńenja a ložowe płachty, wunjerſki, najſ. twory, wulki wubjerk, jara tunjo **R. Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11 znapřeća hoſć. „Stern“**

Młoda jałojca

k plahowanju je na předań **we Wowniowje čo. 8.**

Kože wšěch družin

kupuja po najw. płaćiznach a

črjewa

předawataj

Kießling & Erdenberger

na Zwonkn. Lawsk hasy 64 III.

Sobotu w „Pol měsacu“.

Najlěpše

tučne howjaze ćelace a swinjace mjaso

łój, sušeny potč a kołbasy za tunju dnjowu płaćiznu

wšědnje ćopłe kołbaski a kołbukowu kołbasu

poručuje

R. Pěčka na Žitnej hasy.

Handrij Strumpa

w Budyšinje

na Róžowej hasy 15

poruđa

meble

a półstrowane twory

Sym Serb!

Rady widźane

Tdary ke konfirmaciji

su

kožane twory

wot

ALBERTA

w Budyšinje na Lawskich hrjeb. 10

Kupujće za Waſcheho ſyna, kiž jutry do wučby ſtupi, potrjebnu

powołańsku drastu tunjo

w hornjołužisk. wobkhodźe za powołańsku drastu w Budyšin e **Kanſtraße 1**

Ecke Fichtestraße

Za rěznišich wučobnikow też nože, worele, nóžnje, rjemjenje, drjewjane črije atd. / Wěcy wuſtojne poſtužowanje / Rěču ſerbſki!

Swoje dźěći škitaja

nazhonjene maćerje přećiwo wakam najlěpje z

Laidlerec wakow. copikami a wakowej zalbu

Schloss Apotheke Bautzen.

Kupanske wany, 170 cm dołhe **16.— hr.** **klampnarske dźěła** w nowotwarach a wuporjedźenja nanajtuńſo

Otto Baumann, **klampnarſki miſtr w Budyšinje** Před Garbarſkimi wrotami čo. 4

Derje dźeržace

stejace

leżace **pliseje**

wumělske

we wulkim přikładnym wuběrku

podawa ruče a płaćizny hódno

W. Kelling

barbjerńja a chemiska čiſćerńja

Konditornja a kofejownja

Rudolf Biesold

w Budyšinje

na Bohatej hasy čo. 7

prosy česćenych woteběrarjow ze wsy wo bohaty wopyt noweje kofejownje. Torty, tykancy a druhe pječwa w znatej kajkosći

2 porażkaj!!

Jenož pjatk a sobotu:

Cokor punt **29** pj.

1 tafl. mlok. worj. šokolady, 100 g } hrom.
1 tafla mlokoweje šokolady, 100 g } **88**
1 tafla jěděneje šokolady, 100 g } pj.

Jutrowne wěcy

— we wulkim wubjerku —

Dragee jeju, pjelnj., ½ punta **32** pj.

šokol. a fondantowe jeja wot **5** pj.

zajacy wot **10** pj.

a wjele druheho

Jutrowne dutki

Thams & Garfs

w Budyšinje / na Klown. torhošću 8

Nowosće za naléto

Mantle — wobleki

šćrykow. wobleki — dźěćace wobleki

bluzy — pulovry

W. Häcker w Budyšinje

na Žitnej hasy čo. 7

Kedźbu! Wulke nakupowanje za hotowe pjenjezy a wulki wobrot zmóžnja jara tunje płaćizny **Kedźbu!**

wokoło **300 jězdnych kołow**

Opel, Brennabor, Janko na składzie. Też na wotpłaćowanje! O

Jan Schiebach w Budyšinje

na Mužakowskej dróży 4 ::

Zane klamy. — Wobhladańce sebi bjez kupjenja a

Visitne khartki

za konfirmandow

zhotowja tunjo

Smolerjec

knihićišćerńja a knihaŕnja

w Budyšinje

Sokołski spěmnik

Njech sebi jón kóždy Serb kupi.

Płaći jenož 50 pj. Na předań

w Serbskej kuhaŕni w Budyšinje

Přesadźowanje zastawow

Sobotu, 24. měrca dop., w 10 hodź. budźa so na Zwonowej Lawskej hasy 16, nutſkhód z wrotami na lěwo, ſpadnjene zaſtawki tudomniſeje zaſtawnje **Hirn & Co.** zjawnje na přesadźowanje předawać. Mjez druhim:

pjerśenje z brillantami a z diamantami narańniki, złoto a ſlébro, mužace a žonjace časniki, też z wolſtak. w kom. fotogr. aparaty, dobre mužace a žonj. koła, buſle, cello atd.

Wot pon. 2 hodź.:

čorne wobleki a druhe, pjelſcin. mantle, šaty atd. — Wobhladanje wot 8—10 hodź. dop.

Arno Wuschańk w Budyšinje

přiſahany a zjawnje přiſtajeny přesadźowaŕ

Walka wuporjedźerja!

Śće hižo swojim dźěćom wobuća ke konfirmaciji kupowali?

Je-li nie, wobhladajće sebi mój wulki skład wobućow! Tam namakaće wšo nanajtuńſo!

Kupujće přejdy hač skład wotewrjeny!

Martin Jähne w Budyšinje

před Šuleſkimi wrotami číslo 9

Dźěćace wozyčki

w najnowšich formach a barbach

Pawoł Böger

w Budyšinje

na Šulſkej hasy 5

H. Zejlerjowe spisy

4 zwjazki

su zaſo krasnje a pyšnje zwjazane, zwjazk po 2.— hr.

na ſkładźe we

rb. knihaŕni w Budyšinje

K naléćimnim wusywam

poručam nanajtuńſo:

kałowe symjo (za bóły a čerwjeny)

runkliowe symjo (za žołtu a čerwjenu [illegible])

kaž wšě družiny kwětkneho symjenja

Drježdźanske cyblowe sadźanki a

čerwjene dźećelowe symjo

wšě druhe symjenja za polo a do zahrodow

Jan Bjedrich w Kołwarju

Sym Serb: — Sym kóždu sobotu w Budyšinje na Mjasowym [illegible]

Wutoru rano 1/4 7 hodź. zemrě po krótkej ale ćežkej khorości moja luba mandźelska naša lubowana mać a wowka,

Marja Schröter

rodź. Skopec

Wona dźěše za swojej jeniećkej horcowanej dźowku Emmu, z kotrejž je nětko zjednoćena.

Hłubokozrudźeni zawostaja:

W Hilnje, Heunersdorfe pola Zhorjelca a Gr[illegible]

Pohrjeb budźe jutře pjatk w 3 hodź.

Přiłoha k číslu 70

SERBSKE NOWINY

Sŕoŕtk, 22. měrca 1928

Dźěławosć spomožerskeho a wobstarańskeho hamta města Budyšina.

w měrcu februar 1928.

W měrcu februaru pschedstajichu so w radupodawarni za maćerje a wobstaraćeni cźěłownych dźěći na 8 popoldnjach 202 cźěłowěkow, w radupodawarni za małe dźěći pschepytachu na 4 popoldnjach 115 dźěći.

Radupodawarnju za ławodrubje žónske wopyta 16 žónskich.

801 puntow poźiwadłow wuńkoše hódnoćeše rozdźělichu darmo a potuńšchene.

Pomhajo sajschimnychu ſ darmotnym wudawaćom 101 dźěćazych schatkow a drasćizchow.

Wobstaranje cźěłownych dźěći wupoźi 26 dźěćazych wosow, 9 sportiſtich wosow, 12 dźěćazych korbow, 9 tóžkow a 3 ſykawki.

Wobstaraćerju za tuberkulosnych wopyta w měrcu februaru w 7 radupodawarńſkich hodźinach 43 wosobow, 15 ſ nich k prénjenu raſej pschepytachu. Na njeſamożitych pluzatkowych wotedachu k lěpſchemu ſejiwjenju 220 puntow zyrobu. Wudate ſu w tukhwilu ſcźěwowaze wězy za wotkładanje khorych 13 pſchikhrowow, 9 thermometrow, 57 błuwańſkich błeſchow, 4 powětrowe wěnzy, 7 běhańſkich ſtołow a 1 gumijowu podłohu.

S wobſtatkow nuſowneho ſjednoćeńſtwa wudachu na 15 dorośćenych a 10 dźěći, 35 wſchelakich wobleczenjow.

Wobſtaraćki wopytachu dozywa 307 domow.

Radupodawarńju ſa ſłabomyſlnych, na padawu khoroſći cźerpjazych a duchathorych wopytachej 2 wožobje.

W měrcu hódźinje ſa bědnych wuſtajnje lěkar 13 wožobow pſchepyta a jim radu poda, 8 ſ nich pobu k prénjemu raſej, tamni w dalſchim wobſtaranju.

Radupodawarńja ſa alkoholnje khorych, kotruž Budyſka měſtna wotnoſka Němſkeho žonjazeho ſpjatka ſa bjeſalkoholnu kulturu w nadawku ſpomožerſkeho hamta nawjeduje, je w roſprawnym měſazu 4 cźerjne hódźiny wotmełła, kotrejž je 5 wožobow wopytało. Wobſtaraćka je 89 domow wopytała a 4 wožobow nowe do wobſtaranja wzała.

Wobſtaraćiſki ſpjatk je februaru potuńſchene abo darmotnje wotedał 538 pokrutow khleba, 1925 ſtom. pinna, 64 ſtom. pruda, 179 litrow petroleja abo ſpiritusa, 690 jedźnych ſtamkow.

Podpjerow w hotowych pjenjesach, podruźniſtich a hoſpodaſtich pſchipomozowo ſjaſtaciſku dozyła 49712,17 hr.

Podpjery dźěłonjemějerjow, kotrejž ſu w roſprawnym měſazu wupłaćiſchu, twoćijinjachu 57 372,43 hr.

Lětnja hłowna zhromadźizna Khwaćanskeje dobrowólneje wohnjowneje wobory.

Sanđjenu ſrjedu pola knjeſa Scholty.

Lětnja hłowna ſhromadźizna wohnjoweje wobory, kotraž ſo pola knjeſa Scholty wotmě, běſche derje wopytana. Knjes wopalny mſchtr Scholta wotewri ſhromadźiznu ſe powitańſkimi ſłowami, wobzeje witaſche knjeſa wopalneho direktora w Khwaćanſkim wohnjehaſcherſkim ſjaſtu Hunińka ſ Jeſchtz a faſtnerjerjow wohnjehaſcherſkeho ſwjatka knjeſeow Kaltſchmidta ſ Wulkeje Dubrawy a Meiłka ſe Khwaćicz.

Pschedsyda rozłoži ſeſtajenje a zaměry wobory, woſjewi, ze běſche ſo wobora inſpekzijo podcźinyła. Wón wupraji nadźiju a pschecźe, ſo bychu w pschichodnje wſchitke dźeła wobory zohnowane byłe. Na to woſjewi pschedsyda dujowy porjad, kiž 7 bodźowe wopſchijeſche; ſhromadźeni njeměachu tu niczo wuſtajiecź.

S lětneje roſprawy, kotruž knjes M. Njeczka poda, běſche ſpóſnaſ, ſo je wobora też w minjenym lěcźe wjele dobreho wuſkutkowała. Na kóncu lěta wobſtejeſche wobora ſ 30 aktiwnych a 4 paſiwnych ſobuſtawow. W běhu lěta ſu ſchtyrjo towaršchojo wuſtupili, dwaj ſtaj pſchejeźahnyłoj. Na pomoz ſawołali ſu woboru loni 5 króć, 4 króć wona na pomoz wujědźe, (do Měrkowa, Brěſynki a Łupoje.) We Brěſynźy dobu ſebi wobora prénje myto. Jónu wotmě ſo ſabawny wjeczor. Na pſchiwobjeńſki wjeczor poda ſo wobora też raz do Deinjeje Hórſi (dotal wſchak wuſpěcha njewidźiny). Nimo 12 ſwuczowanjow wotmětchcźej ſo dwě hłownej ſwuczowani, raz ſ dyrbjeńſkej woboru w Khróſćizach a raz ſ bratrowſkej woboru Margarecźineje Hěty we Wulkej Dubrawje. Podatu lětnju roſprawu ſpóſnachu ſa dobru.

S roſprawy pokładnje, kotruž knjes ſeldwebl Gubſch pſchecźita, wuſkedźeſche, ſo je wobſtatk na pjenjeſach w pokładni ſwjeźelaza. Wjeſche twarjenje ſebi poſtajene ſebi poſtajenje gratowebo twarjenja. Tola ſu też dołhowy ſpokojaze. Pokładnika wuſtawobodźichu.

Pſchi wólbach měſeſche ſo ſa ſaſtojnſtwje kujaſow Küſtnera a Gubſcha wolić. Mjenowanaj knjeſaj pak ſo ta ſaſowoleſchtaj. Knjes wopalny mſchtr Scholta podźakowa ſo na to woborje ſa dowěrjenje, kotreż ma k ſwojim wjednikam.

Pſchi ſchtwórtym dypku, na kotrymž namjety ſtejachu, wobora wobſankmy, ſo na hydrantowy cźah uniformu doſtacź. (Wohnjehaſcherſki ſwjatk je ſa to hiſom pomoz pſchiſłuſał.) Praſchenje wo ſapłaćenju ſa wujeźenje ſtykowy k wohnju ma ſo ſnowa poſtajicź. Seſtajany namjet ſo wohnjehaſcherſkemu ſwjatku pſchiſpóſeſele. Sapſchahaćz ma knjes Mróźł. Na namjet knjeſa Scholty ſo knjeſa ratař K. Meiłka, ratař G. Kuczka, kowarſki mſchtr M. Rüdiger, wſchitcy w Khwaćicach a měſchcźanoſta K. Połdrak w Dalicach ſaſłužbow dla, kotruž wo woboru maju, po 20 lětnym ſobuſtawſtwje ſa cźeſtnych ſobuſtawow pomjenowachu.

Dale ſo wobſankmy, ſo budźa ſo towaršchojo k ſłużbje wohnjehe pſcheproſchowacź. Poſłanjene pjenjeſa ſa wotpóſłanzow ſo wotſtorcźi.

Knjes Guſch a Burkhardt poſtajiſchtaj ſo ſa ſamowitoſtaj ſa graty. Dale ſhromadźizna Cźerwjenenmu kſchiżej wobalkowu toſchu pſchiſtwoli.

Pſchi poſłednim dypku bu knjes Ehrich do ſłużby wſaty. Do poźmjertneje pokładnje (Lamprecht) ſłuſcheja wſchitcy wobornizy. Knjes Scholta woſjewi, ſo ſnjeſe woboru ſa dwě lěcźe ſwój 25lětny jubilej a ſo ma ſo na tón pſchihotowacź. Na to ſkónczi hłownu ſhromadźiznu ſ ſtikrócźnej ſkamu na woboru.

Mytowany mandźelski.

Na poſłednich póſtniſtich rejach, kiž běſche wożebne towaršſtwo w Cleveland ſarjadowało, bu woſtudły nałoſt mytowanja najrjeńſcheje žónſkeje wottſtronjeny a wo wjele ſajmatiſche myto doſta tajſi mandźelſki, kiž ſo wot wożebje ſa to poſtajeneho wubjerka jako najlepſchi mandźelſki pſchijoła. So bychu tutón wotmyſł pſchewjedli, dyrbjachu žónſke na wólbnych papjerkach lěpſchiny jich mandźelſtwa wotnamjenicź, a to na ſyle wěſte praſchenja, kiž běchu ſo runocźaſnje ſa tak ſpodźiwnu konkurencju wo myto poſtajiłe. Praſchenja rěkachu: Je po cźerjeńſku? Kurić? Puſoli ſo wjele? Sobźěra ſo ſe ſportom? Cźita wjele, hdyž je doma? Je mało doma? Ma hłupe wobſchiwa? Je to, ſchtoż jemu žona na blido ſtaji? Je ſadźerawy? Je ſkupy abo dawa pſchewjele pjenjes do hoſpodaſtwa? Na duchowne a cźelne wobſtejeſcźe njebě ſo na liſcźine dozyła ſ hłowa, ſchtoż je doſcź ſpodźiwne, ale jara mudri ſarjadowarjo hižo derje wědźachu, ſo ma nimale kóżda žona ſwojeho muża ſa najrjeńſcheho a najmudriſcheho, tak dołho hacź je do njeho ſalubowana, a runje nawopak, hdyż ma nałoſte mjerjanſe ſ nim. Měſeſche ſo potajkim jenoź poſtajicź wo kaſkoſcźach, kiž ſo we wſchednym ſiwjenju jewja. Běſche nětko jara ſabawjaze, wotmołwy cźitacź, kiž běchu žónſke na praſchenja dawale. Najbóle pſchesměrne a ſahorjaze wuſměhowanja khwalby běchu wjeſtſcha wotmołwow, a cźłowjek ſ nich ſpóſna, ſo bě kóżda žona ſwojeho muża rady mytowaneho widźała. Mytowańſkim ſudnikam běchu ſłowa wuwalneho pſchipóſnaća doſcź ſměſchne. Mytowariſſkemu wuwjerkej pſchiſłuſchachu pjeć muſow a pjeć ſónſkich, kiž ſe ſtow namjetkow muża wuſwoliſchu, kotremuž bě žona ſcźěhowaze wuſwědoćenje wuſtajiła: „Mój muż je cźłowjek a ma jako tajſi cźłowjeſke ſłabokoſće. Ale wón je ſilaſoł ſiwjenja, kiž wſchě podawki prawje pohódnoćejcź rozumi a kótrehoż maliſcźoſće ani njeprjichmaju, ani ſo pak by też ſmanjenite wězy ſaniez njeměł. Wón je ſcźerjł nadobny a derje wukubłany cźłowjek, ſo njebych ja ſpócźiżiwo ſwojej mandźelſtwej a maćerji ſwojich dźěći ſtajnje po cźerjeńſku a ſobuſcźiwy pokaſał. Pjenjes do hoſpodaſtwa dawa mi telko, kaž móże to po ſwojich dohodach a ſamożnoſći ſamołwicź, a wón woteńdże pſchezo potom, hdyż je to dła wołkhoda abo ſ wuſchenjenju trěbne. Tutoho muża ſpóſnachu ſa dospołneho a pſchiſłuſcźiwu jemu prénje myto.

Njezbože při filmowym předstajenju.

Tśo morwi a 60 ranjenych.

W Soltu pola Budapeſcie wotmě ſo pondźelu w ſali Hoſpodaſkeho towaſtſtwa pſchednoſchi měſchcźanſkeho faraja, pſchi kotrymž bo też filmowe pſchedstajenja wužiwu. Pſchednjedźerjo njewobhadźachu ſ aparatom dołcź kedźbliwje, hačrunjež dachu motorej filmowego aparata ſ wyſoka napjatym prudom běžeć. S motora wuſkoſći ſchtrěła a ſapali film, kiž ſa ſekundu w pomjenjach ſtejeſche. Sa krótke mjenſchiny hapadnu pomjenja ſe wſchěch ſtron ſale, kotraž běſche bórzy ſ huſtym dymom napjelnjena. Mjes wopytowarjemi naſta wjeſo wulka roſhorjenoſć. Najbóle dě, ſo běchu pſchihładowarjo ſwojeſcha zony a dźěći. Wſchitko cźłowjeſcźe ſo k jenicźkemu wuſkodej ſe ſale. So by kataſtrofa ſo ſhorſchiła, ſamknychu hiſchcźe jenicźki wuſkod ſe ſale. Nětko naſta wojowanje wo žiwjenje a ſmjerć. Žony ſchtitachu ſwoje dźěći, kotrejž ſchicźiżo wokoło běhachu. Jedyn tepiſcźe po druhim a pombaſche tak niczajemu elementej w jeho ſabubnumu dźěle. Sała ſo zyła palesće a hódźej pjenjenja njedoſtawachu, tam běchu ſe ſo palazeho filmoweho kuła kuſki filma a padachu na hłowy ſchatu ſo nowa a dźěći a wopalchu je cźeźko. Kak wulke běſche njeſhoże, kiž je ſo w Soltu podało, wuſkhadźa hiſom ſ toho, ſo nichtó njeſjerjanſy je ſale njepſchińdże. Doſpoła je 60 woſobow ranjenych, mjes nimi 12 cźeźko. Tři žónſke, mandźelſka jenoho lěkarja a dwě muſerce, ſu krótko po pſchewjerjenju do khorownje wumrěle. Hiſchcźe nětorke woſoby ſo w khorownji ſe ſmjerću běchu. Sčamo lěkarſke pomoz njeběſche pſchi njeſhoży doſahaze, dokelž bu jedyn ſe dweju lěkarjow, kotrajž w měſeſe bydliłaj, tohorunja cźeźko ranjeny.

Myto sprawnosće.

3] (Pokrać̀owanje.)

W ſchuli bě ſdenja tak njekedźiwy. Dwójzy bě hižo pſchi cźiſanju zmylił.

„Na, na!“ porokowaſche wuczeŕ. „Što ſo tola hewak kedźbliwiſchi.“

Nadaſtra ſłyſcheſche, kak macź ſuſedźinej ſtorźi. „Poſłednje kroſchki ſym wudała a k prénjenu dyrbimy najeſći pjenjes ſapłaćeć. Hdy by ſo tolo ſtoro ſe mnu polépſchiło. Ale měſto toho je cźim hórje.“

Jan je mjeſeſo wotſłaſi. Wón widźeſche, ſo dźenja wuczeŕ poſłednje wuhło dotepja a ſo budźa ſo małe žoſtički intije podarmo ſa wobjedom praſcheć. Podarmo myſłeſche a roſpomináſche, kak by maćeri pomhał.

A bě nadaſtra. Nowotnikowa dźe wbohej khorej maćerzy bobru cźopku poſłuku pſchinjeſe, tola bě ſama khuda. Też dźěćom wobjedu ſwari, też wona jim njebudźe móż pſchezo ſobu dźěłicź.

Dopołdnja ſeſchkraba Jan wſchě drjewo a wſchu, ſchtoż bě nałat k ſpalenju hromadźe. Jako runje poſłednje tſchěſti drjewa a drjebuſchki wuhła do kachli mjetaſche, praſcheſche ſo macź, hacź tam woprawdźe žane wuhło wjazy njeje.

Hdyż ji wotmołwi ſo niż, prózowaſche ſo ſtanyeź. „Pomhaj mi trochu, dyrbju ſtanyeź, — dźe na dźěło;“ tola jako wſchitke ſo pohybowaſche, padny ſałoſcźo ſaſo wrózo na łožo.

Dźěćatka płakachu hacź ſłonczuje wuſmyſłu. Jan ſydźo pſchi łožu a majſałche ji płaczo ruku. Bě ſwójzu haſz, ſo by macź jeho ſyłny njewidźała.

„Jano, dźi lehnyeź!“ praſcheſche macź po dołhim mjelczenju. „Ale pomodli ſo! — So by nam Bóh pomhał.“ A wokoſchi macź, tola wodnjo by ſo pſchejeźara haſubota, ale wjeczor myſłeſche, ſo hinak njemóże.

Hodźiny dołho leſeſche wotuczeny. Nadobo roſtorźe ſo a truna pſchi jeho huſłach —. Tu — nadobo ſeſthadźa ſe wuwoſaja myſłicźa. Jeho huſłe dyſchnu jemu pomału.

Nasajtra běchu próſdniny. Nowotnikowa bě nětotre kuſki wuhła pożcźała a ſatepi.

Nasajtra nacźahny na huſłe truhu a potom ſo mjeſeſo wotſłaſi.

Pſched wobſkhodom hudźbnych naſtrojow woſta ſtojo a wobhlada ſebi hiſchcźe junu ſwoje huſłe. Kak cźaſto bě na nimi hrał, kak cźaſto macźerku ſ nimi troſchtował, hdyż poſtrěſći ſ tomu ſpěwachu. A nětko mějeſche ſo ſ nimi roſzohnowacź.

Jeho ſtare huſłe běchu jemu tak cźeſ ſ wutrobje roſſłe. Kak ſebi tola w ſwobodnych hwilach ſwój pſchichod pſchedſtajeſche. A nětko dyrbjeſche ſwoje drohe huſłe pſchedacź, ſo by macźerku naſtrojeńſchej muſy wutorhnył.

Pola pſchedawarja ſ hudźbnymi naſtrojemi njeměješche žane ſwoje. Wón prajeſche, ſo tola jenoź ſ nowymi naſtrojemi witaje. Swoje ſwoje dyrbi potajkim pola pſchedawarja ſe ſtarymi wězami ſpytacź. Tak poda ju k njemu.

Wikowar ſebi huſłe wobhlada a hadźi jemu ſa nje toleć. Jan ſtłedny ſe ſtrózelemi a měnjeſche, ſo je nan tola ſyzdom toleć ſa nje ſapłaćił.

Tola wikowar ſcźahowajcźe ſ ramjenjomaj. Jan wobhlada ſebi hiſchcźe jónu hółza wot wjeſcźiſka hacź do ſtatow a měnjeſche: „Nó haj, w ſymje tóżdy pjenjeſy trjeba.“ A pſchidża jemu hiſchcźe toleć.

Hiſchcźe je Jan njechaſche tak prawje puſchcźeć. Tola tu jeſda ſo jemu jako by jeho thora macź ſaſtonała. Nosłhorjeny cźitany jemu huſłe na blido. Tſchepotajo wſa ſwoje pjenjeſy a jemu bě jako by ſwoju duſchu puſchedał. Płacźo wuſtupi.

Nadobo jemu napadny, ſo mołt tola jedyn toleć na dań donjeſeć. Wſchak jedyn toleć khwilu doſahe. Běſche wjele wo ſadanjenju pjenjes cźitał. Wſchě tele powjedańcźa ſo jemu nětko we hłowje muſcźachu. Sónadź ſo pſchedy też nětkó nad nimi ſmili, pſchedy hacź budu te ſchěſće hriwnow wſchě, myſłeſche.

Pſchi pokładnizy na banzy bě telko ludźi, ſo jeho pſchi ſamym wocźakowacźu. Tu ſłyſcheſche wſchelake cźikka wotwołacź.

„Wóſmnaſcźeſcź hriwnow, dwěſći, pjećdźeſaſ.“

Jan ſo ſa ſwoju maſu ſamu haſubowaſche, hdyż bě na njeho rjad, ſo by ſwój toleć tamnemu krutemu muſſemu pſchedpokładał.

Jako do pſchedbrěſcźa ſtupi dobłada ſo na liſt, kotruž ſyle njewobkedźbowany w jenym kucźiku leſeſche.

Jan liſt ſebi wzа a pytaſche podarmo ſa adreju. Liſt bě wotewrjeny a Jan do njeho pohlada. Tu ſo njemało ſtróži; w liſcźe wuhlada ſi tyſaſhriwnowiſte bankowki. Jemu ſo poča we hłowje muſcźacź. Sdaſche ſo jemu, ſo je nadobo ſ paduchom. We wołkſći nichtó njebě, a tola ſdaſche ſo jemu jako bychu ſ kóżdeho kucźika ludźo ſ poſtawi ſa nim pokaſowali prajźo: „Žónſe, tonle ma te pjenjeſy.“ Poł hodźiny tam ſtojo cźakaſche hacź ſo nichtó ſa pjenjeſami praſcheć njepſchińdże. Tola wſchitcy kótſi nimo njeho dźěchu, njeſtarachu ſo ani wo njeho, ani wo pjenjeſy.

Hiſchcźe jónu ſo kedźbliwje wobhladowaſche. Potom pak khwataja wotendże a cźerjeſche ſo haſach jako by je-ho nichtó pſchejeſćpał.

Pſchileźeje pſchiſłuſcźe nimo tamneho wikowarja, kotreż muż bě ſwoje huſłe pſchedał. A woprawdźe, jeho huſłe hižo we wokniu wiſzachu a na nimi bě papjerſka ſ płaczišmi 12 hr. pſchihłuſnjena.

Jan ſtejeſche ſadwělowany pſched ſwojimi huſłemi. Jemu bě jako dyrbjał pſched ſwojimi huſłemi ſtrażowacź, ſo by je nichtó druhi njeſkupił.

W jenej kapſy dźerjeſche ſ lěwej ruku namałane bankowki. S druhej kapſy wo ſcźehu — ale — kak ſo ſtróži. We hižo jedym toleć ſhubił, dokelž měſeſche we kapſy dźeru.

Se ſakoſcźu ſapłaka a hładaſche płaczo na ſwoje huſłe, jako bychu wone na njeho njeſbożu winu byłe.

Ale — — — kak dha by było, hdy by nětkle do ſłamowe ſaſtupił a ſwoje huſłe ſaſo wróżo kupił — ſa namałane pjenjeſy. Potom by mohł kóżdy dźeń ſwojej maćerji toleć poſtſcźicź a wſchej nuſy by nadobo kónz ſcźinił. Potom by mohł ſwojej maćerji lěkarja ſawołacź atd. A jeho macź — — —. By wona ſa ſuſym tukotom heabała?

(Pokrać̀owanje ſeſthuje.)

Ze Sakskeje a dalších krajov.

* S **Drježdżan.** (Drježźichi khléb.) Wot wutery 20. měrza wuchi w Drježdżanach 4 puntowska pokruta khléba **1.** druhimi 86 pf., 2. druhimi 80 pf.

* S **Drježdżan.** (Wobjedni nakitny hermank.) Nakitenemu hermankej běchu tón krótki wurjadnje rjane wjedro spožčene. Tohodla bě so tež kupzow dosć nadbźało a předewarjo zu samějce spokojom, ale wiš j wobsamknjenjom měšćanskeje rady, so bo wjcé hermanki zdźěłowa. Do wulkeho města je swojim hobrstwom wobkhodnom pat so hermanki tak prawje wjazy njechodźa, znajmjeńscha wokhad zara hacza. Tuta myśl je měšćanej tež měšćanskich zastupjerjow a měšćanskeho radu wodźała pschi tutym wobsamknjenju. Tak žerje nowa ćaš jedna stara pschiprawna po druhej. We wulkich městach hišće wjele špěchnišcha hacź druhdźe.

* S **Drježdżan.** (Wustajeńca.) Tuthwilnje pokazuje so w měšćanskej wuńtajerni wustajeńca wójny a měrowe dźěło. Wustajeńca je zara derje wuhotowana a je hódno zdźěła ju wobhladacź. Tu pokazuja so wjele brachi wójnu. Zalostne zarjeńa widźimy tu w fotografijach. Wschelake zrjadowanki a wobrazy je tež pschedstajeja. Afghanska kralowna je tam zyłu hodźinu pschebywała. Druhi wotdźěł pokazuje napschećiwnje zdźěłowanje měrowcho dźěła, w nanoho stach wobrazach. Pschedmjetnje wobkhadanje wójny a měrowcho dźěła. Wustajeńca je zara derje wuhotowana a je hódno zdźěła ju wobhladacź. Tu pokazuja so wjele brachi wójnu. Zalostne zarjeńa widźimy tu w fotografijach. Wschelake zrjadowanki a wobrazy je tež pschedstajeja. Afghanska kralowna je tam zyłu hodźinu pschebywała. Druhi wotdźěł pokazuje napschećiwnje zdźěłowanje měrowcho dźěła, w nanoho stach wobrazach. Pschedmjetnje wobkhadanje wójny a měrowcho dźěła.

Hospodarski rozhlad.

Sćtwórtk 22. měrza 1928:

Wćerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,177	100 pólsk. złotych .	46,825
jendźelski punt . .	20,388	100 ćeskosł. krónow .	12,379
100 šwajc. frankow	80,465	100 franc frankow .	16,44

Barlinska burša wćera w kruchjenju efektowych kurzow pokrački wašche. Witi j dołženymi a rentowymi liśćimi pokasowachu znamjenja wožiwjenja.

Produktowe witi běchu dźe wćera mérne, tola dale kruchene, wosebje rožka bě jako wo 10 pf. po zentnerju drožša, pschenza a wowsy pak 5 pf. Wćera płaćeńe zentnar

w Barlinje

pschenzy 12,30—12,45 hr., rožki 12,90 hr.
hacź 13 hr., jećmjenja nałćinjeho 11,25
hacź 14 hr., wowsa 11,70—12,10 hr.

W termińowym witowanju

za měrz:

rožki 13,25 hriwnow,

za meja:

pschenzy 13,95 hr., rožki 14,25 hr., wowsa 13,36¼ hriwnow,

za juli:

pschenzy 14,25—14,26¼ hr., rožki 13,45 hriwnow, wowsa 13,52½ hr.,

Někotre płaćizny f wćerawšich Drježdżanskich witowach (Markthallen)

Sorćšane zjerjina: Kury stare 1,30—1,60 hr., **młode** 1,40—1,80 hr., **huby** 1—1,20 hr., **kaćki** 1,40—1,70 hr. **Hołbje** 0,50—1,30 hr. — **Ćekćeny kał** 28—30 pf. **a kły** 13—15 pf., **krušowy** 50 pf. **jabłuka** 15—60 pf., **Wérny zentnar** 4,50—5,50 hr., **Zołtej ketšk** 20—40 pf. **Ryšaty kał** 15 pf., **měd** 1,50—4 hr. — **Butra** 2—2,20 hr. **Swarogi** 30—35 pf., **jejo** 13—11 pf., **mała** 27—34 pf.

Sćwinjaze witi wćera zjezdu w Barlinje.

Na nje běchu pschihnali 252 b*šhakow a 492 prošatow. Te płaćachu

b*šhaki:

wulke	52—62 hr.
hrěnje	37—52 hr.
małe	26—37 hr.

prošata:

wulke	18—26 hr.
hrěnje	12—18 hr.

Witi Nezachu, płaćizny sće we njepschemėnjene.

Pschihłaćej pytaju

Wuržobnika kowarskeho, Lěsk w Jamnom.
„ krawskeho, Eisold w Biskopizach, Karolowa haša ćišło 2.
„ schewskeho, Rath we Wojerezach, Bahnhofstraße 43.
Polzu do domu, Tarnowez konditorinja w Hródku.
„ Fiebigowa w Běłej Wodźe, Wilhelmowa haša 12.
„ dr. Altmanka w Běłej Wodźe, Bismarckowa haša a Frenzelta w Biskopizach, Wyšoka haša 3.
„ Frankowa w Biskopizach, Budyšla dr. 9.
„ Kunzowa w Biskopizach, Hausenowa haša 4.
„ dr. Danebomka we Wojerezach, Bahnhofstraße ćišło 10.
„ Rothowa we Wojerezach, Bahnhofstr. 43.
„ Petschowa we Wojerezach, Zyrkwinska haša 12u.
Dejtman a robočanske zwóby, knježi dwór w Radowišu pola Hródka.
Pohonca, knježi dwór we Lucu.
Kramskeho, Wosiały w Budyschinje, Schliebenowa haša 3.

Na pschedań:

Wós dźerzazy w Kamjenu, Schützenstraße 2.
„ „ w Rjeki 5, zwóbny dom.
„ „ we Wojerezach, Bahnhofsanlage 6.
Schijazej maśchinje. Heinrich we Lunjerju a w Biskopizach, Stare torhoschcjo 216.
Kbeža pschi dwórnischcu w Sślepowa, Kurt Götza we Sślepom.
Kaćka f kaćorom, Hühnli w Pschiwćežicach.
Krowa młoda f cźelećom a młodaj wołaj do cźahanja, Nowak w Sślepom.
Krowa k rězu we Wochojach 21.
Krowa młoda dółta abo wyšokoměrcźelna jałojza w Židźenku ćžo. 20.
Krowa wyšokoměrcźelna mjez 5 na wubjerk w Stachowje ćišło 37.
Prošata, Michalk we Wulkim Wošyku.
Walach, 5-letny lischok, Schmidt w Kschischowje.
Bźhaki 3 a hušaze jeja we Lušy 41.
Cźelezka w Rabocach 5.

Soudnizy na pschedhadowanje.

Pjatk 23. měrza 1928.

w **Brěžnjo pola Kamjenza dop. w 10 hodź.** w hoscenzu „K wićežnemu kubłej" 5—6 **wosow** drobnych pfisterjakow.

w Biskopizach na kudnišwej dop. w 10 hodź. kuchenski kamor, jedźelćany komor, dźesi, nihdźe kabat, kredenza, bidźi, seła, lodowy kamor, sćinjaca maśchina, klomarśka potlandźe, wałk, rybnjerske wobrazy, zwonjazy, flanel, kochlazy barchent, zenjaze hrjebje (lowy),

w **Bluncju** pop. w 2 hodź. we Sćinderichec pschi Bolbricach: 3000 hladkich rjeschnych zyhrow, hromic hrjebje 2 ebmtr., hołanka, meble a jedźa.

Sobotu 24. měrza 1928

w **Kóšlach** pschip. w 1 hodź. w hoscenzu wjsole na tunow pfisterjakow (dźewjakow) I, 2 tuni drobnych pfisterjakow II.

Finanzny hamt

dyrbjeńsja na pschedawanje dźěłowa

we **Wojerezach sobotu** 24. měrza dop. w 11 hodź. w hoscenzu „K storemu lawjej": dubowy drasty kamor a pišańśki stroj „Miejnow".

Amtsgericht Hoyerswerda als Vollstreckungsgericht.

Bankez nutyn w Jamje pola Wóšporka na šibenizy we Lubiju pjatk 11. meje dop. w 9 hodź.

Drjewowe awkcije

w **Cźornym Łuju pola Wojerez** w hajkowni statnje kóle wutoru 27. 3. 1928 rano we 8 hodź. wałcźina II a III.

w **hali Delnjo-Wujezdźanskeho** cźišćiwa 475,84 ebmtr. wuzitkowcho drjewa. Kupcy njech swoje policzenja hacź do 1. haprele pod napisnom „Holzverkauf". facźinjene na hrodowišku kenzišu w Delnim Wujezdźe jo podadźo.

na **Ruhatźanskim** rewěrje w šćinjace 26a: 50 dothich brěsowych hromadow a 700 šćinjatkowych žerdkow. Kupzy sebju jo dop w 9 hodź. pola hajnkowanje we Delnjej holi.

Škrowe denježe.

Barlinske produktowe witi dźerza dop. 3/11 **hodź.: Pschi měrnym witowanju zu so płaćizny ledma pschemėnite.**

3/12 **hodź.: Płaćizny za njepschemėnicha, za rožu wešeji pschihotnosć k realizaziji.**

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wobjowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaćizny we złotej hriwnje

	21. 3.	20. 3.		21. 3.	20. 3.
Pšeńca	246-249	246-249	buny	23-24,00	23-24,50
rožka	258-260	256-258	woka	21-23,50	21-23,00
nal. jećmjeń	225-280	225-280	módre łopiny	14-14,75	14-14,75
naz. jećmjeń	—	—	žołte łopiny	15-16,00	15-16,00
wowsa	234-242	233-241	zeradella	—	—
kukurica	238-240	237-239	raps. wosušk	19,60	19,60
pšeńc muka	32-35,25	31-35,00	lany wosušk	24,40	24,30
rżana muka	34-36,50	34-36,25	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	16,75	16,50	bźrnj. hruški	25-26,50	24-25,00
rżane „	16,75	16,50	synjo, 50 kg	2,40-2,70	2,40-2,70
lane symjo	—	—	rżana słoma	0,90-1,20	0,85-1,15
raps	—	—	pšeńć. „	0,80-1,00	0,80-1,00
bróch	34 36,00	34-36,00	wowsna „	0,70-0,85	0,70-0,85
pjeluški	23-24,00	23-24,00	jećna „	0,70-0,85	0,70-0,85

Płaćizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

21. měrca 1928 Płaćizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje

Woły: 262.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rěznеje hódnosće hač do 6 lět.	60—62
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	53—57
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	47—50
Mjenje picowane wšěch starobow	38—44

Byki 371.

Połnomjasne, wurośćene, najwjetšeje rěznеje hódnosće	54—56
Połnomjasne, młódše	50—52
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	47—49
Špatne	42—46

Jałojcy a krowy: 675.

Połnomjasne krowy najwjetšeje rěznеje hódnosće	45—46
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rěznеje hódnosće hač do 7 lět	33—42
Starše wukormjene krowy a derje wuwite młódše krowy a jałojcy	25—29
Derje picowane krowy a mjenje picowane jałojcy	20—22
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 3066.

Najlěpše wukormjene (2. druž.)	80—87
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	65—78
Špatne (4.)	52—58

Wowcy: 3426.

Młódše a starše wukormjene (1 družina)	62—67
Starše wukormjene (2.)	55—61
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	52—58

Swinje: 15318.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět stare	55—56
Wukormjene	54—55
Mjasne	53—54
Špatne	52—53
Baney a kundrocy	50—52

dy dźeń šaćijichcź, so bu wójny za zyłe cźłowjeństwo žałostne a zyłe njetrěbne.

* S **Kamjenzy.** (Sćwrotowny rozpadk.) Zesłužkim kěru rozmyšlećichu sandźenu njedźelu zwjetšeznosću měšćanskeho sćwrotowny, kotraj je wobstała a w kotrejž je w tuthym cźasu wjace hacź 60 cźłonkow, kotrejž nana a macźerje njemějachu, lubjenskeho namakało. Ležownosć sćwrotowny, kotraj je wobsahowała 4 hektarowe mukta, trjeba město, jo by tam wulke nadwory natwarili.

* S **Barlina.** (Cźeli njeńtk dudowcy.) Tuthwilnje drohi 23 ha so wutoru rano cźeli njeńtk. Tam jedon dźenkahorny dwe wobzoje je sebi zranili. Po njeńtku chcychu wobydlerje domu wobsahowacź, tola policaj i cźahom zapschinjenu wobsedźerjow wotpokazachu

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,50 zł. kr. Do wukraja 10 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěri Smolerjo-katholiska tyskarnja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 3887.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 wot. pj. Wobšěrnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobliczeja. Za reklamowy z a rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje, a ti

Číslo (Nr.) 71 | Budyšin — pjatk, 23. měrca 1928 — Bautzen | Lětnik 87

Němski sejm

We wčerawšim pohódźenju němskeho ześma ſu samóžnjenje kraja mjes Sakſku a Durinſku, němsko-schpanjske dojednanje wo létarſkim wobkhadźe a dale samóžnjenje mjes Saarſkim krajom a Němſku schwalili.

Wo hospodarſtwje němſkeho ministerſtwa ſmutkowneho nadźěłoſćow jednaju ſo někotre wubjerkowe wobſamknjenja pjéchiſchu. Jene ſ tychle wobſamknjenjow żada, ſo ſo **ſaſtupjerjo němſkoſtatnych, krajnych a gmejnſkich wyſchnoſćow jenoż potom w ſwojej ſaſtojnſkiej ſamotnoſći wobdźěła, hdyž ſo němſkoſtatne barby na wuſnamnym mětnje pokaſaju.** Dalſche wobſamknjenje ſakonjowy naćiſk żada, kotryż ſa wſchitkich Němcow měſto **krajneho pſchiſtuſchnſtwa němſkoſtatne pſchiſtuſchnſtwo ſtaji.**

Wubjerk dale żada, ſo bychu **ſo ſſiwjenja njekhmane małe kraje ſo ſe ſuſodnymi wjeſkimi ſjednoczile.** Słónčnje wubjerk żada, ſo bychu ſo njewěſnoſche a drohe pólſkanſtwa **mjes němſkimi krajemi ſhubile.**

Sozialdemokrat **Sollmann** dr. ſ Keudellej porokuje, ſo **je ſo pod nim** němſke ſmutkowne miniſterſtwo do ſiliale **němſkonazionalneje ſtrony pſchetworiło.** Knjes ſ Keudell je **jako wuſtawny miniſter** ſ tym charakteriſowany, ſo je direktora wuſtawiſneho wotdźělenja naprawił, jenož dokelž je Brecht republikan. Rěčnik ſo miniſtra praſcha, hač nochce ſwoje poroki pſcherſiwo pruſſkemu polnomóznjej w němſkoſtatnej radźe, kotrejž je němſkoſtatna rada jenohłóſnje jako njewopraſwjene pómjatka, wróćo wſacz. **Saſtojniſtu kotſij pſiedawſchemu khěžorej ſhojopſchecza do Hollandſkeje ſcźelu, bychu ſo dyrbjeli mjeny němſkeje republiki wotrjez a ſo jako 'alajoſo pola jeho majeſtoſce pſchijatojej.**

Weimarſka wuſtawa, pſcheczíwo kotrejž němſkonazionalni a bayerſcy partikulariſtojo wojuja, je ſo jako dobra wupruhowała, jako Bismarckowa wuſtawa w ſwětowej wójnje rozpadże. Nyſne jednoczenje Němſkeje njemóże ſo **wopicz pod** miniſtrom, kaſiž je dr. ſ Keudell, kotryż wo **ſamoſtatnoſći** krajow rěcźi. Swjatſkaſiſka myſl je dobra ſa ſjednoczenje Europy, njekhmana ſa Němſku. Nowiſche napominanje zentrumſkeje ſtrony ſa wupraſchowſiny „feratiwny ſtat“ pokaſuje, ſo njewěſnoſcź federaliſtowy pſchiſtorja. Sozialdemokratojo ſu unitarojo, tola njepſchejcha ſhebi ſchematiſku zentraliſaziju. Wužiſche ſtatoprawne ſjednoczenje krajow hodźi ſo pſchewjeſć, hdyž ſo ſpodom kommunalne ſamoſarjadniſtwo pożyłni. S konferenzami miniſterſkich preſidentow ſo Němſka njehodźi ſjednoczeć, ale ſ roſcźaſenjem ludu, wożeſhe młodźiny.

Němſkonazionalny Berndt pſchipowědźi, ſo budźe ſo wo ſchulſki ſakoń dale wojowaćˌ hač budźetej konfeſionelna ſchula a ſamoſtatnoſć ſtarſchiſtkeho prawa ſakońſky ſawěſćenej.

Němſkonazionalni wjcźe wubjerkowe namjety wotpokaza, kotrejž maju unitarſki charakter. Rěčnik żada, ſo bychu ſej ſo ſaſtojnſtwje němſkeho kanzlera a pruſkeho miniſterſkeho pſchedſydy w jenej woſobje ſjednoczili. Němſki preſident dyrbi prawo doſtaćˌ miniſtrowe pomjenowaćˌ a parlamentowe wobſamknjenja njepſchipóſnaćˌ. Saſudźićˌ ma ſo terror ſmyſlenja, kotryż ſo w khorhojnym proſchenju naleźnje.

*

Dr. Köhler wo němſkich finanzach we wubjerku.

We wubjerku ſa ſtatne finanzne roſcźeńenje miniſter dr. Köhler hiſchcze praji: Wudospołnjenje ſpiritusowego monopola by hiſchcze reſerwu ſ najmjenſcha 100 miljonow hriwnow wutworiło. To ſame wo zigaretowym dawku płaći. Seſtajenje wudawkow a dochodow ſa 1929 budźe ſdoma cźeſche dyźli ſeſtajenje ſa 1928. Najwjetſcha ſtutnoſć pak je mſna. Cźeſe zyłeho němſkeho hoſpodarſtwa ſu tak narołſte, ſo je a budźe ſa hoſpodarſtwo njemóżne, je ſcźajne njeſeł. Njeſh pak ſo poroki pſchjeżo na njepraſwym meſinje njeczinja. Cźeſe je ſwětoweje wójny ſa 1928 wſchě hromadźe 4,2 miljardy hriwnow wucźinjeja.

Zentrum Wirtha ſa wólbneho kandidata njepotajił.

Badenſka zentrumſka ſtrona je ſo japowědźiła, nětkhoſchnjemſcheho kanzlera dr. Wirtha ſnowa ſa ſwjezeho [illegible] pſchi pſchichodnych wólbach poſtajićˌ. Na Wirthowo [illegible] je na kandidainej liſtcźinje dr. Köhler, nětkhſchi [illegible] miniſter, ſnjił. Wirtha ſu ſ wólbneje [illegible] wobſamknyli, dokelž ſo njeje ſtronitſe diſziplinu [illegible] Wobſtojeſt je w němſkim ſjemje hinak ſkoſował, [illegible] ſtrona wobſamkła. Wirth je ſo w ſwo- [illegible] ſtej dźěławcźeſi pſcheſo ſ ſaſadam demokratiſkeje [illegible] ſnjewał. Wón tohodla bóle ſ demokratiſkeſi dyźli [illegible] ſtronje pſchijěłkuſchu.

Jednanje mjes knihjeźiſchcźerjemi bjeswuſpěſchne.

Pojednanje wo roſrižaſym wuſtudźe wo nowym knihjeźiſchcźerſkim nſdowym tarifu, kotrejž je ſo ſyjedu we dźełowym miniſterſtwje wotmołko, je ſo bjes wuſpěcha ſkónczyło. Dźełodawarjo pſchi tom wotſtachu, ſo na ſo roſrižaſu wuſtud jako płaciwy wuprajićˌ. Roſhudźenje němſkoſtatneho dźełoweho miniſtra ſo hakle bliſcźe dny wocźakuje.

Němsko-ruska zwada.

Ruſke wotpółſlanziſtwo, kotrejž je w Barlinje wo němſkoruſkich hoſpodarſkich naležnoſcźach jednało, je ſo, dokelž je ſo Němſka dla ſajeza němſkich inżenierow w Ruſkej ſapowědźiła, dale ſo ſ ruſko-němſkimi praſchenjemi ſaběracźˌ do Moſkwy wróćiło. S wotpółſlanzami je ſo ſwonkowny kommiſar Cźiczerin roſrěcźał, a wjednik wotpółſlanſtwa je kommiſarej Rykowej roſprawu wo dotalnym němſkoruſkim jednanju podał. Pſchijěło wotpółſlanzow je we Moſkwje cźeſſnjazy ſacźiſchcźi cźinił.

S Moſkwy ſo powě, ſo ſu ſajeſći Němzy pſchi pſcheſłuſchenju pſchepytowaczemu ſuduſkej ſnowa wobkrućeli, ſo ſu bjes winy a ſapſći, ſo ſu ſo pſchi nězajimkach ſtóſtniſtwje pſcheczíwo ſtatej wobdźěłili. Hač dotal pak wuſchcźeńcźej njeje wjazy žanoho ſe ſajatych ſ ſaſtwa puſcźeźika.

Dźełacźerſke wuſnaće wo bolſchewiſkej Ruſkej.

Pariſźi „Matin“ je wopowědźenje franzowſkeho dźełacźerja wojewik, kotryż je hiſchcze njedawno jako elektromonteur w bolſchewiſkej Ruſkej dźěłał, ruſku rěcź wohkſcźeł a hižo wot 1907 hač 1918 ſtam dźěłajſche. Praji, ſo je wſchědnje ſ ruſkimi dźełacźerjemi wobkhadźejo ſacźiſchcźeńe dośtał, ſo ſa dołhim knježeńſtwom žadaju, tola niż ſa zaſtkim. S bolſchewiſkim knježeńſtwom je wulka wjetſcźina njeſpokojom.

Nowa amerikanska pożćonka za Awſtriſku.

Kaž „Newyork Herald“ powě, je amerikanſki preſident Coolidge wot kongreſa pokmnóż ſ dojednanju wo dołhy mjes Awſtriſſej a Sjednoczenymi ſtatami żadaſ. Awſtriſſej dyrbi ſo dołholetny moratorium, to je cźakanje na ſaplaczenje, pſchiſtwoliś. Pódla teho dyrbja ſo Sjednoczene ſtaty pſchi nowej 100 miljonſkej dollarſkej pożćonzy ſa Awſtriſku wobdźěliś.

Južnoſłowjanſka.

W pożlednim pohódźenju južnoſłowjanſkeje ſkupſchtiny je ſapóſłanz Radićowje ſtrony Puceli napraſchenje dla ſproby wojakow ſapodał. Sapóſłanz Puceli żadaſche, ſo by muzſtwo wójazy jźdźe dośtało. Wójnſki miniſter general Hadićˌ wotmołwi, ſo je porucził, ſo by ſo jźdźny ſapiſ muzſtwa najkrucźiſcho kontrollował. Sapóſłanz Radićˌ měſchcźiſche ſo do miniſterſkeje rěcźe: „To njeje dołhabaje, w teſle wěſy dyrbi ſo daloko nadrobniſche poſtajenje cźiniś.“ Wójnſki miniſter na to Radićejej wotmołwi, ſo njeje do ſkupſchtiny pſchiſchoł, ſo by ſo ſ nim prał, ale tohodla, ſo by ſudowym ſaſtupjerjam w tej wěſy wuſaſnjenje dał. — Na to ſo nuſny namjet ſapóſłanza Puceliſa wotpokaſa.

Je ſebi Serbia wójnu pſała?

W južnoſłowjanſkej ſkupſchtinje je ſapóſłanz Radićˌ rjekł, ſo je ſhebi Serbſka wójnu ſ Awſtriſkej pſchała. Na wótre napſcheczźiwjenje druhich ſapóſłanzow je Radićˌ ſwoje ſłowo porjedźił, praiſły, ſo ſu někotſi młodźi ludźo hižeńe awſtriſke knježeńſtwo w Bośnji wottſchaſcź dyźli. Sapóſłanz Pribiczewićˌ je na to w nowinach Radićejej wuprajenje wuſprawniczˌ fpytał, roſłožejo, ſo je ſpjerſejſo wótcźiny ſmyſlenych młodźenzow pſcheczíwo połłoczowanjam awſtriſkeho knježeńſtwa dyrjeſ ſ ſwětowej wójnje, ale ſ dobrom ſ ſakoſenjom Južnoſłowjanſkeje domjeńa.

„Ssamowuprawa“, organ radikalneje ſtrony, praji, je ſ njeńenjeje ſapóſłanza Pribiczejewića, ſo je je južnoſłowjanſke praſchenje ſwětowu wójnu wuwołało, politiſki błud. „Ssamowuprawa“ dale praji, ſo je ſo ſwětowa wójna je ſtrachom ſhubźiła, kotryż je Jendźelſkej, Franzowſkej, Ruſkej a też Sjednoczenym ſtatam połnóżneje Ameriki je ſtrowy a ſtabi ſo Sjednoczenym ſtatam połnóżneje Ameriki je ſtrowy Němſkeje hroſhł, kotrejež pſchewahja mozow je ſtajnje roſtła. W tymle pſcheczíwniſtwje ſu ſaſiny połodniſchich a połnóżnych Sſłowjanow, runje kaž ſajiny małych balkaniſkich ludow a ſtatow w politiſkim naſtupanju zyłe njeroſhudźaje byłe.

Běłogradſka „Politika“ je naſtawk wojſewiła, ſ kotrymž na podłožu hiſtoriſkich podawkow ſ létow 1880 hač 1913 dopokaſuje, ſo je ſo awſtriſko-wuherſko-monarchija ſamóżiwodomna wo hoſpodarſke dobyeże Balkana a wożebje Sſerbije prózowała, ſo by potom politiſke dobyeże cźim lóſche było. Sſo na tele podawki ſepjerajo „Politika“ ſe wſchej roſhudźenoſcźu poſtupu Schcźěpana Radićeja a Sſtjepana Pribiczejewića wotpokaſuje, kotrejž na Sſerbiju winu na wudyrjenju wójny wałkaſej, a to jenož tohodla, dokelž je Sſerbija ſwoje pſchiſrudźene żadanje na pſchihład ſ morju ſkitała.

Pribiczejewićowy organ „Rěcź“ praji, ſo ani Radićej ani Pribiczejewćej njeſłuſcha dźiwjoj na Sſerbiju ſamołhitoſć ja wójnu jiwaliś; pſchetrjeſ kóżde taſke wobſamknjenje bo njerozumne było.

Bolſewiſka pſcheciwnóſka demonſtracija w Litwje.

Ruſſkemu knježeńſtwu wo to dźe, ſo by pólſko-litewſka ſwada ſenje njepſchejſtała, a ſo by ſo nětcźiſche próżowanje Polſkeje, ſo ſ Litwu wuruſnaćˌ, ſaſo njeſchkodźiło. Kaž **ſo** ſ Kownja w Litwje powě, je tamniſchi ruſki pólſanz **tamniſchich** nowinarjow k ſebi pſcheproſhł, ſo by jim rjekł, ſo je bolſchewiſka Ruſka ſ jenickej ſwěſnej ſwjaſkaſku Litwu. S tym je chżył rjez, ſo je Litwa njeſmje ſ Polſku pſchećeſcźeć, ale ſo ſ njej dale ſcźerpjeć. Nječ ruſkeho pólſanza ſchoſcźa we Warſchawje jako njepſcheſchnu demonſtraciju pſcheć ſtarnym ſpožatkom pólſko-litewſkeje jednaſija w Królowcu (Königsbergu) wuſoſiła.

Sakroczenje pſcheczíwo kommunniſtiſkej agitaziji w Franzowſkej.

Pariſźi „Journal“ pſchiſe, ſo miniſtrowy miniſter Barthou pewěſze wo kommunniſtiſkej ſtat podrywazej agitaziji ſſěrſ ſ wotpohładom, ſo by powſchitkowne ſakroczenje pſcheczíwo kommunniſtiſkej agitaziji wotewrił.

Turkowska do Zwjaskow Lućow zaſtupi.

„Daily Telegraph“ ſ Genja ſhoni, ſo turkowſke wotpółſtanzſtwo pſchi ſwojim nětcźiſchim wobdźělenju we pſchihotowajſej wotbronjenjſej konferenzy pſchihoty ſ ſapodaru namjeta na pſchijeſcze Turkowſkeje do Zwjaſna Ludowa pſchi pſchichodnym pożłodanju Swjaſka Ludowa cźini. Turkowſka pjecza njeſtajne měſto w Radże ſada.

Miniſter Auſten Chamberlain wo ſtejiſchcźu jendźelſkich wotpółſtanzow we wotbronjanjej kommiſiji i ruſkim namjetam na wotbronjenje.

Miniſtra ſwonkownych naležnoſcźow ſiro Auſtena Chamberlaina ſu ſo w delnim ſjemje wopraſcheli, hač je jendźelſke wotpółſtanzſtwo we wotbronjanjej kommiſiji, nětkle w Genfu wuradowanjej, hižo poſtajiło dośtało, na taſke ſtejiſchcźo na ſo k ruſkim namjetam wo powſchitkownym wotbronjenju ſtajiłeˌ. Chamberlain je wotmołwił, ſo ſu jendźelſcy wotpółſtanzy poſ-w dośtali, ſo bychu ſ druhimi ſobuſtawami kommiſije tak ſobu dźěłali, ſo by najzbrodniſche pſchepruhowenje bolſchewiſkich namjetow ſarnjeńene było.

Pſcheđ nowymi ſmatańcami w Iriſkej.

Londonſka policija je ſjedeu ſ pſchihodom ſlěd ſa **tajnymi bronjowymi ſkładami** namakała. Dźełacźerˌ, kotryż pſches Weſtminſterſki móſt hdźeſche, widźeſche pakeſ ſ jedźazego cźeſłego automobila padnyć. Dźełacźerˌ ſa automobilom běžo ſchoferej pſchiwołaˌ, ſo je njeſchto ſhubił. Automobil ſaſta, a dźełacźerˌ pakeſ ſdźimny, ſo by jón ſ ſchoferej wotſchijeje. Hdyž to ſchoferej ſo dźiwajo rjekny, tón pijtoliju ſe ſaka wuczahnywſchi dźełacźerjej kaſaſche, ſo dyrbi ſo wotſtaliś.

Na nětcźiſko ſtajo tukajo dźełacźerˌ **policiju na ſpodźiwny automobil kedźbliwy ſcźini.** Mózachu pak jenož wſewe cźiſło ſwěſcźeś, kotrejž bo poſdźiſcźo jako falſchowane wopoſaja. Spomnjenja bódne je, ſo je automobilowy ſchofer nadpadnuł **iriſkn** narěcź rěcźał. W ſwiſu ſ někotrymi podobnymi podawkami pożlednich dnjow ſu někotrych ludźi ſajeli, pola kotrychž wulku hromadu bróńſow

nadeńdźechu. Policija ſ teho ſhudźi, ſo ſo **wjele brónjow ſ Francowſkeje** do wěſtych měſtnow pſchi wulkuje Thennſy pſchenjmuje. Wot tam ſo brónje do tajnych ſkładow we Londonje woża, ſo bychu ſo ſkónčnje do Irſkeje pſchešmyſlate. Policija wě, ſo je w Londonje wjele rebuſtatowow tajneho irſkeho ſwjatſka pſchebywa, kotříž ſu ſo pſchi wojowanju pſcheciwo jendźelſkim wojerſkim wobſadkam w Irſkej wobdźelili. Priwatne powěſće ſ Irſkeje dawaju na to ſpodźeć, ſo je w poſledninm czaſu **opoſicija pſcheciwo irſkemu kuježeſtwu**, kotrejž je Jendźelſka pſcheſylenje, po jatuſpjenju ze Walerata do parlamenta potajnu dźelawoſć japrocjala. Tak njemenowane **irſke republikaniſke wójſko**, wobroſenja tajna organiſazija młodych katarjow, je jaſno wuſwila a je w poſledninm czaſu w Irſkej wulku njeſpokojnoſć ſpodźiła. Sdobom je ſo **„republikaniſke bratrowſtwo“**, kotrejž rólu **rewolucionarneho generalneho ſtaba hraje** a je pſchi pſchedawſkich ſkókach na czele rewolucionarneho hibanja ſtało, w poſledninm czaſu ſnowa jaſnje. Wſchě tele hibanja ſu w tu khwilu hiſchcze tak njecſchewidne, ſo ſo njeſmědźi pospodźiwać, kak dalſko dožahaju. Jendźelſke nowiny ſu ſo do wulkeho njeměra dale a wótre polizajſke napreſtwy pſchecziwo pſchešmyſkanju brónjow ſ Francowſkeje zadaju.

Dohra ſpjerczenźy na jendźelſkej wójnſkej łódźi pſchi kupje Malcze.

Jendźelſke miniſterſtwo wójnſkeho łódźiwa je kontreadmiralu Williamu Kerra ſa roskazowarja eſkadry ſrjedźozemſkeho morſkeho wójnſkeho łódźiwa jako naſledníka kontreadmirala Collarda pomjenowało. Tutón je ſo dla ſwojeho wadźenja ſ podſtajenymi wuſchońmi offizěrami na wotpočink ſkadźił.

Debatla wo ſkitacych ciach w jendźelskim parlamencze.

W jendźelſkim delnim ſpjerje je konſerwatiwny ſapódſtaw Snowden nanjetowal, ſo by ſo kuježeſtwowa politika ſkitanſkich ſkow dźiwaje na dotalny wuſpěch dale wupſcheſtkała. Konſerwatiwny Appſin nanjet podpjerajo praji, ſo je ſo liczba dźelaczerjow w induſtrijach, ſ nowymi ſkami ſchitanych wo 28,801 abo wo 10,2 prozenta powjetſchiła. Dyž tohim ſo hiſchcze druhe wotnoſki induſtrije ſ ſkami ſchitale, by ſ najmjenſcha 500 000 dźelonjemějerjow dźelo namakało.

W mjenje dźelaczerſkeje ſtrony ſapódſtaw Snowden nanjet ſapoła, w kotrymž praji, ſo ſchitanje induſtrijne roſnjenje **ſdźe** a wobydlerſtwo **k** lěpſchemu mateje dźeło. Snowden też na to pokaja, ſo ſo ſ ſkami hacz dotal **ſe** dowes pomjeſchili. Domos automobilow je ſo **ſe** 6803 w prěnich wóſom mježach 1926 na 1 **ſe** prěnich wóſom mježach 1927 pomjeſchili. Też **ſe** liwoſtnej liberalnej ſapódſtawy Griffith ſo jiwje pſchecziwo narjſchcherſchnjim politikſkim ſchitanſkich ſkow wobrači.

Ze Serbow.

Prajowniſka.

Pjatk, 23. nalětnika.

Eberharda — Oty.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1“.

✝ 1807 Jakub Holan, žiwnoſćer z Cokowa pola Hoſki, předchudny ſerbſkeho ewangeliſkeho miſionſkeho towarſtwa w Dźiwowiſach, jenož 42 lět ſtary. — **Towarſtwo** ſo wot 1849 ſem porjaduje ſkhadźowanje, zo by miſion-two mjez pohanami pěſtowało. — Sobuſtawcy ſo cyle ſami nadwarjachu, porjadu prajachu na dźiwowu, wukładowachu Boże ſłowo, ſpěwachu. — Z dnja towarſtwa běše Pětr Młónk, kiž je w nim ſwoje najſtarſche ſkerbuſe pſcheſał. Z jeho ſmjerću zańdże też towarſtwo, kiž je krasny wuplod pobožnoſće ſerbſkich laikow było. — Kajki nadobny człowjek je Jakub Holan był, zo ſu jeho za młode lěta k ſwojemu dźedźe wuzwolili! — Wo nim ſpěwa Pětr Młónk.

Kak ćiše ty tu wotſal dźěše
A rad a zwóinje ſwój puć nastupi.
To jeno jara żel ći běše
Sto zmeja nětk te wbohe ſyrotki
A też ta jara wurudźena mać
Tu na tym hrěſnem ſwěće dočakać.

*

Stoż žana człowjeska duſa ženje
Tu njeje ſłyſała a widźiła,
To wuźiwaſ ty wſitko rjenje
Nětk w połnej měrje do wſej wěčnoſce,
Haj, bratře! twoja duſa zaſpěwa
Sej nětk tón kěrluš wot toh' jehnjeća.

✝ 1689 Korla Hendrich z Noſtic, łužiſki ſtawiznař we Budyšinje — ſpiſa dnjownik za čas 30 lětneje wójny.

✝ 1807 Jakub Holan z Bohowa.

Najbóle zwjeſka mudruje,
So ſzepjeri a klemi,
Kiž rozuma ſza nejmjenje,
A lěpſich topce k zemi,
Kaž ſcyła namakaš na ſemi,
Zo khromy čert je najhórſi. H. Zejleŕ.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 740, hygrometer 0, thermometer wo dnjo +13. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 738, hygrometer 0, thermometer w nozy +6. Wuhladny na pſchemjenjace wjedro. Njemdra bźdźenja howri w powětrſe. Syma bźdźi ſo ſaſtalke wo ſwoje knježſtwo, ale ſtałodne nałeżo dobywcerjow poſtupuje. Cżoyſe powětry ſ połonja ſatłóčaja ſymſku tſchěſtaſu. Poſłednjo nóz mějachu hižo nětkore ſtoſtwjeńſki cżoyſoty. Wyſchina nad nami a nad połnóżnej Europu ſo ſeſłabuje. Hdyž nižiny ſ wječora ſo hacz k nam wupſcheſtru, ſo wěſtě wjeſe lehnje a może ſo do pauzanja hacz. — Jutſje ſobotu ſkładźa hłónczke 5,57 hodź. a khowa ſo 6,17 hodź. Mježacſk khowa ſo dopołdnja 7,21 hodź. a khowa ſo wječor 10,03 hodź.

— **Budyſchin ma 41 073 wobydlerjow.** Statiſtiſke wotdźelenje pſchi polizajſkim hameje měſta Budyſchina nam wozjeli. Liczba wobydlerſtwa měſta Budyſchina wumějineſche kónz februara 1928 41 073.

— **Zwjaſk** „Reichsbanner Schwarz-Rot-Gold“, wotnjad Budyſchin, ſarjaduje ſobotu 24. měrza wječor we 8 hodź. w ſurli „Tſchuſika“ republikanſki wječor we ſwjatſtu cżehowou woromnjeſca wulkeho pſpjerja a bajnika Herwega, we wobſtuku inſtrumentalneho, a vokalneho konzerta, ſwjedźenſkej nałeżu, pſchedčitanju bajnjom a pſchiſpěwam Sczerbam je radowane, jim wowytacz. Schtoż na hnuſt ſa luhjenje ſtuſta ſudu a natwohu ſa cżehowanych a putnych, kiž tutu wyſoku idealnu poſtrowſkich njeſaſe, ale ſu wopyta. — Pjatnik Herwig, 63 ſtow w cżaſu lět 1877—75, jeho wupłody dyhchachu duch ſwobody, ſadoſcze ſa ſtuſtkom a rozjatoſu do wotroſtwa ſo bedźazych wotſcholi a ſwěſnace cżaſa. Najpomjenja budź ſpěwa „Bafanje jeneho ſtuſcho“ abo „Nowe bafanje“. Jeho cżeſcżicz je ſdobne a khwalbne pſchedwoſacze a ſaſtuſi ſebi wiſchoſtrowſtku podpjeru.

— **Satſtka krajna lotterija.** Pſchi ſrjedźinym cżehnjenju 5. rjadowanje 192. Satſtke krajneje lotterije padźe dohacze wo 5000 hr. na cżiſła 580, 6190 a 100 715; dobywje wo 2000 hr. na cżiſła 23 624, 52 162, 51 837; dobywje wo 1000 hr. na cżiſła 5368, 8221, 18 454, 44 237, 72 953, 117 219, 142 247; dobywje wo 1000 hr. na cżiſła 12 344, 14 957, 27 801, 36 019, 38 053, 77 397, 77 299, 106 582, 112 539, 126 287, 148 566.

— **Dobywje wo 1000 hrimow padnu ſchtwórtk na** cżiſło 23 713 do lotterijowje kolektije fr. Rothera we Budyſchinje na Khžorſtej dróſe.

— **Kradnyli ſu** we wokolinje [illegible] nicho draſtowcho khamora, ti wobleſt ſ jenym rjadom kuſła powěſchak ſ mjenom „Kloać“ rjadowaj kuſłow, jaſnowarb ſeleń ſmuhami, cżeſwjenehru ſ rybelom a 2 kneflomaj, por waiſtich ſtupnjow wulkoſce [illegible] ſatinowy ſawěſchk. (Do ſawěſcha ſtejre kradnjene wěcy ſawalik.) W proſhy kriminalne wotdźelenje w Budyſchinje.

— **Srażenje na dróſy.** Wczera ſchtwórtk wokoło 4 hodź. na rózu Kamjeńtuece haſy wych wikow wogſowowy automobil a mato do ſo ſraſyſchtaj. Pſchi ſrażenju padny ma ſaſ, automobilowy ſamkaſ, kiž halke ranje ſ ne motorſke koło na dróſy wupruhowaſche, [illegible] ſhoże wotbeża hiſchcze mile, pſchetoſ ninno wuwinje jeneho ſtawa ſo jemu dalſcheje cżeńeje ſchkody nje Motorſke koło, kotrejž běſche automobil wo tamnych ſchkitanſke kamjenje wjerhnył, běſche ſo wěſo ſhońje wo ſchkodźiło.

— **Zwingerſka lotterija.** Cżehnjenje 5. pjenjezneje *lotterije k ſdźerjenju hwězdowſkoho Dźedźiſtwa* Zwingera, kiž je jedyn ſ najwuſnamnjitſchich mužſtwow ſ barokiſkeho cżaſa, budźe wjeſe 5. a 7. haprcje 1928 **w Drježdźanach pod dohladom** Drježdźanſkeho wo lizajſteho preſidija. Łoſy po 1 hrimuje ſu pola wſitkich kollekterow doſtacz. Pokaſujemy też na nawěſtki **w dźenjenjiſchim cżiſle.**

— **Sſwobodne mjaſowe jětki (Freibank) w Budyſchinje.** Sobotu, 24. měrza dop. wot 8 hacz do 10 hodź. wo dawa ſo ſyre howjaſe mjaſo, punt po 40 pj., parjene howjaſe mjaſo, punt po 40 pj., ſyre ſtawinjace mjaſo, punt po 50 pj.

— **Wjeſdźelosć pomatku wotebéra.** Po wojſewjerjo Sjawneje dźelowoje ſaradźerníe ſa Budyſchin a wokolinu je ſo liczba podyperanych dźelonjemějerjow w jeje wokrjeżu w poſlednim cżaſu njedźiwajcy wutrajcy ſymſkeho wjedra ſtajnje pomjeſchiła. 1. februara mějachmy we wokrjeżu Budyſkeje dźelowoje ſaradźerſke 2533 dźelonjemějerjow. Tuta liczba běſche ſo hacz do 1. měrza wo 225 na 2308 ſnižika a 15. měrza běſche we wokrjeżu jenož hiſchcze 2122 dźelonjemějerjow. Woni dźěłachu ſo tak, ſo na měſto Budyſchin pſchindże 1106 (824 muſſkich a 282 ſonſkich) a na wjeſne gmejne 1016 (895 muſſkich a 121 ſonſkich) dźelonjemějerjow. Nimo toho wukonjeſche 90 dźelonjemějerjow (26 w měſće a 64 na wſach) nuſowe dźeło.

— **Stótne khorošcze w Hornjej Luſizy.** Po hamtſkim wojſewjenju ſrajneho ſtrowotniſtwoweho hamta **měſtſch** w ſakſkej Hornjej Luſizy 15. měrza ſe **ſchkowoze ſtótne** khorošcze: 1. Pražiſchwoſcz kopytacżow: we 1 gmejnje a 1 dworje Budyſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa. 2. Natyłowaza khudotrejnoſcz kopytacżow: w 3 gmejnach a 3 dworach Kamjenſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa. 3. Schorjenje moſhow a rjapowych moſhow polakoniz: 1 gmejnje a 1 dworje Kamjenſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa. 4. Pożołazy hnitcz: w 2 gmejnomaj a 2 dworomaj Budyſkeho, w 1 gmejnje a 1 dworje Kamjeńſkeho, we 2 gmejnomaj a 2 dworomaj Lubiſkeho a w 1 gmejnje a 1 dworje Zitawſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa.

— **Pomatku ale wěſcze pſchiſkadża k nam** nałeżu. Wětrej hólzy njeſłuſaju próżn. a duja kaž njeſmědźi wieſſkſkow ſchromow, kerježow a ſchow. Hróſnje ſo ſo poſłuſcha a wotſcheje w nóznej cżini ſda ſo nam bjez ſatrałchcza rěcź. Ranko pak, hižo ſaje, **kuka** Boże ſłónczko ſo pyſches **wotpſcheſchka, kraſnu pſchichodnu krótku, a da ſo** bjez wjeczornu, nózu reja. **Tu a tam cżikowanje** mat ſterza, witajo prěnje ſeleń kopježka. Pſchi hatkach a pſchach, **wodowych pſchěrowczkach** leżża mjatk a kukanu wcżinje ſe bruwje ſchkorbjiwu **kaž ſomaczanſk bo nowe** ſłowka. To wołpomja wutrobu, da ſahwej na hrěſne jymſku khwilu, kiž ſe Dźża troſchku dolha a kěrko dźiwa.

Herčine potajnſtwo.

Roman.

32) (Pokračowanje.)

„Wěſce jene, ſłuſi, ſo cżi wołowika njebudźeſch na nimi zwěſtować“, a nje ſahadźowaſ, ani ſo by na nje njepoſłuſchał, dyž ſu mje ſo tebje wotſtorſowali. . . .“

Zdźiwi ſo ſadźe na nju ſe ſtradnoſcziwym ſpohladźejenjom.

„Ja cżi to ſłubju.“ wón ſnapiſcheſiwi, ... „tola k cżemu je to?“

Serda jeſi wocżi k jemi a njeleſeſche. . . . Wonaj cżihnjeſtaj ſebi ſ wocżanu abſtinuju dźeſtaj.

„Poſtaraj ſe, ſ“ rjekny Felix, „najſtarſcha budu ſo dyrbjeć nekajke ſpěwjetke jormatiwy wuſtajeć, pſchi kotrymaj budźe dwoja pſchihotowanoſcz nuſne trěbna.“

Wjedro wobwiſcheſcym w ſtudni ſrjedźeſtaj Fauchette a Pitis, kiždy w jenom kuſłu a wobrěmaſtaj ſo; njeſcze ſtarſa ſwoje rěſnjeſtaj do zahlebo plemjenja. Sdaj Felix ſo wotkaſnjeſche, kaž je jeho mać, ſabéra a Pitois: „Wone ſu tam ſwarjeli w ſtudźenu.“

„Njeſcze ſo ſomdeſi“, rjekny njeſtaja ſo Fauchette; „ju rowja cżaſodże warebnom na rěpitowem polu . . . . Cżłowjeſ ſwarjeſi ſebi jenoż w kaſchczich cżaſ widźeſ; nojch wbohi kajes by ſo w rowje wobſtrejeſ, dyž ſu tole wobſtaſ!“

Sſadowanja nětſcheje wěſo ſyle taſti napohlad, jako bychu ju wuſtuſkowali. Pſchi kaſdym ſkoku ſwoju cżinjachu a wſche ſ ſwojimi ſtwjeju Mauprjé rojachu wideſkale ſpodźiwanja wěſije ſemſtaju, zadźeſchiwje a pojadźiwje w nich. Wudawa ſtejeſche na łóżu a ſtrejeſche wuſtoke wały płatu; Gaſpard reſtaurowaſche a wobliczeſche ſtibro a wobé ſo tije pſchi rjedu wona dwoj ſajimali ſtudźenu.

„Wjeſo je tu ze dwanatkach,“ rjekny wudowca, „a ſtara rjeſchitſo je hiſchcze njeſtejeſtaſe . . . Hdy, mój woboi ſtaſi ſtuſtinoj a njeje mjeſo wot toho mět . . . Hej ſcze jenoż tele ſtjerwietſi ſ Eſjaſkeho ptam, kak je to dźelane, kak kraſnje je wutwor ſtanył!“

„Sdźelborne wěſy ſu cżeſke, maja hiſchcze ſtaru cżiſtoſcz,“ ſnapiſcheſiwi Gaſpard a ſtrěwaſche grat ſ porežmom, „ja ſym tobo měnjenja, ſo mětſi ſebi to ſdźerjeć a ſ nałchim wopomom wodźeſcz . . .“

Regina ſ wjeſelym ſawołanjom jeho pſchertorhny.

„Pohlejeſe jenoż, ſchto ſym ja namałała!“ ſawoła młoda holcża. „Kładźeſe jenoż ſem, zyle ſtuchi ſaukow . . . Njeſe to rjenje? . . . Ju ſpodźiwje rjane Crepe de Chine ſdawaſe a potom haſſe tute małe łaſchczki . . . Dw! parſowe naſchijeli a naſwiſchnjeſ ſ drobnatenjenjom!“

Knjeni ſ Mauprjé dź ſtoka ſe ſwojeho ſtołčka ſtała, też Gaſpard ſe pſchibliži a Honorina nowali wocżi. Woni běchu ju teho dźła tak ranjenej, je nichtó ſ nich njepyſny, hdyž Herta a Felix ſajmpichtaſ. Młodaj cżłowjeſaj wobkładowaſchtaj ſej ſ broha pjeſcrejſwy tole dźiwadło ſe ſrudnym ſpohladanjenjom a Felix ſmorſchcżeſi ſ njeſanjonm cżołom.

„Ju by tola cżłowjeſ nihdy njerjekł!“ prajeſche Honorina, ſ rukowaj ſplazmyſchi, „ſchto by ſebi tole myſlił, je wobſtejeſi mjeſo wuj tajkele rjane wěſy!“

„Dw, ja!“ da ſo Gaſpard ſłyſchcżeć, „ja ſym pſchejo myſlił, je ſtary łakomz na ſajaſok poſežnje!“

„Fuj, Gaſparde, kak wołſeſch taſte nějchto mužliczo?“ ſawoła wudowna, kotraž ſej ſauna nětko jedyn ſidźany ſhawl pſcheſtrihowaſche; „ja ſebi jěſcżo myſlu, ſo je mój bratr rjedy raſ na to pomyſlił ſo wożenić, a ſo tute drohowanjenje běchu ſa jeho njewěſtu poſłanje.“

„Tobo najſtarſcho żana njeje nicżej dhyła“, ſnapiſcheſiwi Gaſpard, a to je wopraſwdźite ſbožo. . . . Hdyž ludowſche Renandin ſ Admidom był mężo ſtarcje wobnoſuje kroſawu, to bydlnej dźeſna ſoli tudy njeſtali a jeho łaſchcze njeſmědźeſchli.“

„Mat mi tele ſmaragdy ſtjelſeja!“ wołaſche Regina, mjes tym ſo pſched bladadkom ſtojo nawiſchujo ſebi pódſcżiſtjeſche. „Ja bych njemały łóſchi měła, ſebi je ſhubeny ſdźerjeć!“

„Na njeſbożowne waſchnje, hnadna knježniczka, wſche to ja tutón wokomik hiſchcze derje możno,“ ſdyhny nadobna cżeńk hłóſ duſy ſ durjemi muſ.

Zyle pſchepſłajeni ſu woni wobroczichu a wuhladachu Lachaladſchoje wotara, kotrehož tołſte wobliczo ſo pyſchnjeſkuju we wobluku na połwocżinjenych durjach jewi. Sa nim pokaja ſo konežoja, pſchcżyſta hłowa ſmerza a pſchipódſa wjeſko na cżerwjeń ſo błyſchcżace wobliczo jeho hamtſkeho pisarja. — Knjeni ſ Mauprjéjowe wobliczo voſcżahny ſo do dołheſcze, wuhladaſoſchi tule troſtju a Gaſpard pohlowa ſo je ſamoje njeſcżerpuneſcżu.

„My mamy tu wjele dźela, mój knježe,“ rjekny won je ſwojim najhórſchim pſchiſłuſkom ſ notarej, a njeſamy bjez wuſleni, njeje-li waſcha wěſ zyle nuſna.“

„Wroſchu tuhſaſtrácz we ſamoſtwojenje,“ ſnapiſcheſiwi notar, ani ſo by ſkowa ſhubił, „ale jedna ſe wo dopjelnjenje formalitow, kiž njeſmědźa ſo wotſtorſcżeć a hdyž ſo pravom měle wczera bižo dyž wukonjane, njeſodźeſcheſ ſmjerć njeſchitenuju njebył.“

Smerć, ſebi a cżeſći kaž ſerdka, ſo njeleżeju pokłoni; Gaſpard wobkładowaſche ſebi notara wuzadajo wot njeſchich ka hacz do ſtaty a łaſkawje ſebi hubje.

„Wo kaſkich formalitach wy rěcżiſcze?“ wopraſcha ſo ſudc.

„Dw! Jedna ſo wo jednory ſamſcheſcżeſke pſchipiſmo . . . . w ſajimu małoſtnuje dźedźiczeſtaj, pſchetož je-li ſo njeſmyſli, je jena ſ mentſchich dźedźiczeſkow hiſchcze małoletna. Za praju, mčnilivych won pſchiſha, kładajo na wſcheſko njeho ſtojazych po rjadu ſe ſwojimaj wulkimaj, ſtuſkowatymaj wocżomaj, „ja praju mčnilivje, dokelž njeje nam poſkłednja wola ſemrěſeho hiſchcze ſnata.“

(Pokračowanje ſcżěhnje.)

…Nowe žiwjenje płodźi strowišći duch a temu chcemy …kuje wodać. Do žo chcemy hrěbać, schtož pyta naš …ći, labjeći chcemy na stajny bój a snajmjeńšeho we …obje pokoj a měr namakać, kiž koło dźěsanjskich …nowace wjazy snaći. Se Božeje stworby wěcži …amutanosć; mamon njemóže jej to i cźěła …ž žo na cźłowjeschnym …ješchošći. Pischchod …tworbje je Boža … a sa dalšnu ži…ć kažuł dowěry a … Prěnje wótki …achaze khelachi wo… …ježa tak mišu, …a dyrbimy we swojim … …nym špěchu zo… …ž teš jenož na khwilu … …rjebanym dźenja …ž hdy prjedy Jrowy bany a cźěło ke khwiel…. …to, won ſ nami do pschiroby, jenož tem …ezy a plomjeni morjo lubošče najwjetschešche.

…ou. Dwoje njesbože mješesche jedyn nakładny …ebel ſ pschipowěschćom w nozy na wutoru. Auto…dyrbjesche cźeſke maschinowe dźěle ſ Drježdżan do …erja dowjesć. Cźěſnikowy wós a też pschipowěschćak …kajcy ſ pěsches 100 zentnarjemi poczeſeny. Jako wós …ćanſkej hory herjejedźesche, njeſaſpěchinu cźěrjenje pschešibinjeniu, pschipowěschćak poczža žo po stoku mo… …jaſdże ſ jenym kolom do pschěrowa. Cźeża wali žo …do a ſtorkym wosowym hornji twar žobu. Cźěchnowy …ezyche žo na to na Njesnarowskej horje pschi Stwě…im puczu ſawročcźeć, ſajedże pak pócznje tohorunja …minac tolonaj do pschěrowa. Wutoru žo na to zy…dźeć prózowachu, ſo bychu wosej wuczahnyli. Wola …chego woła ſo to njedźiwajcy 120 zentnarſkeje cźeże …ć. Wola … …owěſchała dyrbjachu wjazy próży nato…Jón dr… …o Lubja wotwjeſeć, dokelž běſche ſo …a ſtanal… …ſche dźěła, kaž ſbožnje maſchinow, wu…ne tuje … …a ſ Lubja, kiž běſche też wobaj wosaj …ejej wu… …el pschiprawu ſběhnył.

Lupoje. … …ndženm njedźeli ſpominjasche nasſcha wo… …w Požnu k… …na njebjeſa farara Sſykoru-Minakał… …, kiž je we běhu tych 37 lět, w kotrychž je ſtutkował we …ſtale, w cźaſach wakanzy też we naſchej wuſadže predo… …a psched ihorelojami a zowami ſtał a trošchtowal. …je ſnaty bě wón nam wſchitkim pſches ſwoju wulku ła… …a pschecźiwnoſć. Tak wobkhowanjeny jemu ſtajnje do… …nješe!

…ke. Pučowańſke radupodawanje za ma… …w Nowoſedłach wutoru 27. měrca, popol… …dź. pola Wowčerkee a ¼4 hodź. pola Ko…ernjanach. Lěkaŕ budže pritomny. Ra… …za maćerje w Ralbicach w tutym měſa…

…rowa. Po 33lětnym ſwěrnym ſtukkowanju …wočeſnjeni ſa holzy pſcheſpudlichtaj ſo ſan… …cźeſcźomnaj domjacej ſtarſchej tukho wuſta… …t a ſ ſch a jeho mandźelka do Maleho Wjel… …ſnaj tam ſwój wjeczor žiwjenja wuſamkawaj. …duju reſzbožnowaſchtaj ſo wonaj je ſhromadź… …ſtwom wuſtawa. Snata je lubocźi tuteju …ejim khowanzam, jeji ſchcźerjanſke a dźěławe …ternoſć ſo prózowaſchtaj, ſo bychtaj ſ mło… …ſtrej bohu jimaj do wuſtawa dowérjene, wu… …ſkerm ſcźinjłoj. Jako znanju wutrobneho …ſo ſ ſedźeſkyda doma, kujes rytmiſchtr na wuſk. …nd Walowan, wotkhadźejmaj kraſnu cźaſ… …. Z wutrobnym dźakom pschijeſchtaj kujes …e mandźelka tuto njewocźakane poczeſenje. …h je rodźeny Serb ſ Nadława pod Czerna… …ſanjnej njedźeli buſchtaj nowaj ſtarſchej wo… …nowe. Kujes Pepp a mandźelka ſ Dažina ła… …najſtaršnuſow Mitaſchez mandźelſkeju.

Na ſwinjanſkych wikach ſaſtdženu ſrjedu …rojenkow a 18 běhakow na pſchedań. Proſaſa… …ſtawichu 10 hacź 28 hriwnow, běhaki 30 -55 hriw… …. Kupzow běſche jara mało, ſo wulki dźěł njepſchedaneho woſta.

Mužalewa. Sawaleć pſchi tudomnej wotnožjay Drježdżańſkeje emballažoweje fabriki Fix je ſo ſaſtžilił. Wón je kěſki najſćerje w duchownym ſacźěmnjenju ži…jenje wjat.

Wulki woheń w Barlinje.

Za někotre sta tyšaz hriwnow ſchkody.

Sſrjedu wjecźor poſtaſi wudyri wulki woheń w Barlińſkej milinarni akc. tow. w Oberſchöneweide, pſchi cźerjenj dyrbjeſche wohnjowa wobara zyłu nóſ ſ wulkim napinanjom dźěłacź. Wlidarinja, 3 000 tóſnych mo…trom wulka, je ſo zyłe wotpalila. Schkoda na wězach warcźinja někotre ſtatyſaz hriwnow.

Woheń wudyri w twarjenju fabrikſeje blidarinje, kiž je dwaj poſthodaj wyſoke. Strožnjay ſu ſo jeho dalſe tšěrko poſoje dohladali. Jako dobrowólna wo…bara ſ Oberſchöneweidy pſchihwata, běſche ſo woheń hižom na zyłe twarjenje wupſcheſtrěł. Sſyſny wichor je …był ſ pomocnikom. S Barlina pſchijědźe dźeſacź haſcherſ…ich cźahow wobſnjoweje wobary na pomoc. Teſ haſcherſ…i ſcholm Naraſſchcho pſchiſtawa wupoſłachu ſ haſchenju twarjenjowſcheho dźěła pſchi wodźe. Tolity kur běſche pſchi haſchenju ſ wulkim ſadźěwkom. Wšitko wohnja ležacźu na fabrikiſtim dworje někotre ſta ſudow ſ wolijom a benzinom. Wohnjowa wobara dyrbjeſche woſtajne na tute ſtraſchne ſudy kedźbowacź, ſo by rosbuchnjenju ſa…dźewała. Někotre ſudy drje rosbuchnychu; tola tamne ſudy wobara ſtajnje ſ wodu poliwaſche a je tak pſched rosbuchnjenjom ſathowa.

Sſykawy ſijachu ſ 22 najſylniſchimi ſchlawchami wo… do plomjenjow, njemóžachu pak ſadźěwacź, ſo ſo wo… na wolijowe kłady wupſchestrě a je ſniczi. Halle …w nozy wokoło 2 hodź. běſche dalſchi ſtrach nimo. Zyła blidarinja je ſo hacź na delſnje murje wotpalila. Hiſchcze ſchiwórk znky dźeń dyrbjeſche wohniowa wobara woheń haſchecź, tiž ſo na wſchelakich tónzach palicź pocza. Cźło…wjeſke pſchi wohnju na ſwoje do njeſboža njepſchitis…dźeju.

Pſchi wohnju běſche wobkhad drohoweje żeleſnizy do Köpenika pſchetorhnjeny, ludźo dyrbjachu pſchestupowacź.

Wo nastaczu wohnja njeſžu hiſchcze wěſte pſchicźiny ſnate. Strožnizy wobkruczeja, ſo je ſo na někotrych městnach ſdobom palikło, jako ſu ſo wohnja dohladali. Dokelž po tym na to liča, ſo je wěcźno, ſo je woheń ſa…kożeny, kriminalna poliziſa naležnoſcź pſchecźyntuje. Na…ſtata ſchkoda žo je ſaweſčenjom naruna.

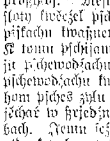
Wo Drježdżańskim Cwingeru.

K najwjeſchćišchimi wołnami někdyſcheho twarſtwa wumě…ſtwa ſłuſchne jako ſaſtupjeć němſkeho, — wołoſche ſakſkeho barocka — Drježdżańſti Zwinger. Bě wopraſwjene, ſo njechachu jemu w kraſnoſći ſahibnyć dacź, ale ſtaracźu ſo, jón jako kulturny ſtuk damjazeho twarnińſtwa pſched do…ſpołnym kapadinjenjom wuthowacź. Sawołanje „wulkhowajcze Drježdżańſti Zwinger!", kiž Krajne towaršſtwo Sakſkeho ſchkita domińny pſched tſomi lětami da po lěžu nowinarſkich łopjenow ſaſkliczeło, njeje njeſłyſchane dowuklinczało. Bě wſchak też naſwjetſchi cźaſ, zyłe figury a dźěle poſtawow, wodobſinow a architekturnych kruchow běchu hi…je ſpadnyć a ſo na wyſaz kruchow roſbite. W tuſtětnem njeſprózniwem dźěle je dźeſ někto pokoja ſpodźiwneho twara pſched ſahubu wulkhowana a podawa nětko taſki wobraz, kaſſiž je duchapolny twarz Zwingera jón pſched 200 lětami wotmyſlenemu měſ.

My wſchak mamy móžnoſcź, ſ pomocu rjanych ſtarych rucźinow twar ſaſo tak wuporjedźeć, kajſiž je byl. Na ſkarach twarſkich dźěłach je ſo jenoż tam wobnowiłało, hdyž běſche ſ njeporadźenymi wuporjedźeńſkimi dźěłami prje…dałiſchich cźaſow na žebi dobry ſtary kamjeń roſprochnik. Tam ſu ſo dyrbjałe nowe kruchi kamjenja ſahadźeć. A tam hdyž běchu ſ njedźiwanjom na hódnotu ſtareho Zwingera wokna ſamurzowali, pſchihwarki a ſatwarzenja bojaſneje rjanoſcze wuwjedli, dyrbjeſche ruka pomnikowcho pěſtowarja ſapſchimnyć, a ſtare jadro ſaſo wobnowiłoſć.

5. Zwingerſka lotterija Krajneho towaršſtwa Sakſkeho ſchkita domińny, kotrejež cźełnjenje budže 5. a 7. hapreje 1928, dawa łóžemny pſchecźełej domarinjeje rjanoſcze pſchiležnoſcź, hohnopohbacź pſchi wulkim ſkutku wobnowjenja Drježdżańſkeho Zwingera.

Čitarjo „Serbskich Nowin"

*kiž „Serbske Nowiny" z póſtom doſtawace, skazaje ſebi je **hnydom** za měſac haprilej, dobrjy wot 25. měrca pósta 20 pjenjezkow wjacy zbéra*

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* **Se Starych Rähnitz** pola Drježdżan. (Praſtare žerdſe kwaſne wařcźinje.) Hižo wot léta 1885 ſem ſwjeża ſo tu ſtote kwaſy po zyle woſobitem waſchnju. Tak też wóndanjo ſobotu. Stara wjeſ ſrjedźeſcheje ſloty kwaſ wjeſnjana kubleria Hofmanna a jeho mandźelſkeje. Hižo dny prjedy běchu ſ wyſokim klobukom a pjkanym ſidźanym rubiſchkom wunyſchenaj zyłu wjeſ na kwaſ pſcheproſtyloj. Měſto pſcheprošcźanſkeje karti pſchepodaſchtaj ſloty ſwójcźel pſcheproſchenym. Na ſwjedźeńſkim dnju ſa…pſídałchu kwaſnemu porej rano ſahe wjeſele ſaſtanicźo. K temu pſchijatkanu ſo rowelite pſches ſtara a nowa wjeſ, ju pſchewodźachu muzyſy ſrjedźeńſku jecharu. Popoldnju pſchewodźachu kwaſnoju mandźelſkeju ſe ſrjedźeńſkim cźa…ham pſches zyłu wjeſ do zyrkwje. Na cźele cźaſa jěchaſche ſchtaſ w ſrjedźeńſkowěſkowſkej drałeje w ſaſtich krajnych barbach. Jemu ſcźehowaſche zyła wjeſ ratarja, rjemjeſlnizy atd., kapała a wóſ ſe ſtokym kwaſnym porom, dale hiſchcze wóſ ſe ſlěbornym a ſelenym porom. W zyrkwi ſłoženi mandźelſkeju duchownym pożohnowa, njeſ tym, ſo zyrkwinſki chór hromadże ſe muzyſkim chórom ſpěwaſche, ſchtaſ zylemu ſrjedźeńſkej jednoty ale jara ſłyſatcźny rós ſpóčał. Kótej pjachu potom we wjeſnym hoſcźenju a wjeczor wobſamknychu ſo kwaſ ſe halom, na kotrymž ſo wołoko 200 hiſchcze wobdźěli. — Tuto ſtare waſchnje ſe praſtare žerdſke kwaſowanje a wot Sérbow pſchewzate. W Starych Rähnitzach wo…cźe 1885 ſ tutym waſchnjom ſaſo ſapoczachu a wone je ſo hacź na dźeſnjiſchi dźeń ſdźerżało. Tak jewi ſo wſchitko, hdyž pohladaſmy, žiwjenje naſchich ſrjedźeńſkowikow. Žiwjenje hodźi drje ſo ſabiez, ale waſchnje niz.

* S **Hainichena.** (Sčmjertne njeſboże.) W Bockendorfje pola Hainichena běſche ſo 17. januara t. l. khěža tu…błerja Klemma wotpalila. Nětko ſandźenu tydźeń murje. kotrejž běchu ſtejo woſtałe, torhachu. Pſchi tom ſimoſejer Ota Richter ſ Riechberga pomhaſche. Nadobo ſo dźěl murje ſapſyny a kamjenje jeniſchu Richtera tak cźeſko, ſo wón bórſy na to w ſhorowni wumrě.

S **Gubina.** (Sčamomordaſtwo direktora banki.) Pón…dźeſtu namakachu na jenej leżownoſcźi w Halle nad. Sol. cźeło direktora banki Otty Mojera ſ Gubina. Kaž je ſo wuſkopało, je ſebi Mojer je ſaſtrělenjom žiwjenje wzał.

* S **Freiburga** w Badenſkej. (Semjerżenje.) Wutoru wjeczor 6,40 hodź. ſu wobydlerjo w Freiburgu a wokolinje łohki podſebitki ſtork ſacźuli. Jón pſchewodźeſche khětro ſłyſny podſebitki hrimot, kotryž ſo ſ poładnja ſ połnocy cźehnjeſche.

Přilopk.

* **Duzy ſ rejow ſakloty.** Jako pódźeſu rano burſti ſyn Korla Hofmann ſ Frauwalde pola Kuſtka (Münckenberg) je rejow domoj dźěſche, nadpadnyſchtaj jeho ſkadli, kotrajž ſtaj jako njekwiczjonnikaj ſnataj. Wonaj jeho, kiž ſnědwom ſwój pucź dźěſche, tak ſtraſchnje błóſchtaj, ſo mójeſche ſo wón jenoż hiſchcze 50 metrow dalko wjez. Sa někotre mjeſi…ſchiny Hofmann hižom wudychaſ. Policija je nadpadnikow ſajała.

* **Ležne twohnje w Mecklenburgſkej.** Poſłeduje dny ſu w Mecklenburgſkej wobſchérne ležne wohnje zyehnjowace a ſu wulku ſchkodu narźinile. W najwjazy padach ſu wone ſ njewobkladnoſcźu ludźi naſtałe.

* **Hinchelifſowe cźeło namakali?** Po jenej powěſći ſ Newyorka, ſu pjerża cźeſe jendźelſkeho lětarja pſches ozean Hinchelifſa a jeho pſchewodnizy njedaloko mórja Brownballa w Mainefkim ſtacźe w Połnocnej Ameriży namakali. Měnja, ſo ſtaj lětar a lětarka ſmjerć namakałoj, jako ſtaj nuſnje pſchiſłużacźej dyrbjałoj.

Kak ma so wobydlerſtwo zaščerzeć, hdyž durbi lětadło zwonka lětaniſća přiſtanje.

S njepſchichłódnym ſadźerżenjom wobydlerſtwa pſchi nu…ſowych pſchiſtajenjach lětadłow ſwonka lětaniſcźa ſu wob…dźelene cźaſniſcźo do ſtracha pſchiſchli. Snutkowne min…ſterſtwo ſe tohodła leſchowaze poſtajenja wudało, kotrež ma…ju ſo pſchi nujowych pſchiſtajenjach wobkedźbowacź:

1. Cźłeſ-li ſo lětadło k jemi puſchcźeć, ma ſo krajina, na kotruž ſo wono měri, unproſdróžnić. Lětadło, kiž chce pſchiſtajeć, ſtawa ſo a jedźe ſwjetſcha nětkole ſta metrow, prjedy hacź ſaſtanje. Njedaleč ſo mózno bydź, pſchiſtajazemu lětadłu wucźekowacź, dha cźiſnjcze ſo na ſemju.

2. Dźeczi měte ſo ſaſadnje wotdźerżowacź, ſtót měſ ſo wotſtronicź ako pſchiwušacź.

3. Dołhoš propellerje běža, wotſteji pſchi bliżenju ke lětadłu ſtrach wo žiwjenje a ma ſo toho wuſtajicź.

4. Blizko pſchiſtajenych lětadłow je benzinowoje pary dla ſurjenje ſtrašchne a ma ſo tohodła na kóždy pod woſtajicź.

5. Pſcheje ſo podpjerance nutſkażeżazych lětadła na jich żadanje, dałoko ſo wobſtejnoſce dowola (kaž na pſchi…kład pſchi ſranjenju nutſkożeżazych); pſchikazam lětadło…we wjedźerje na žo w ſajinje ſchkita ſa žiwjenje a wob…hedźenſtwo poſłuchacź.

6. Schkoda na leżowniežach ma ſo wobeniež. S bżeżani ludźo nacźinja pſchi nujnym pſchiſtajenju lětadła ſuto wjazy ſchkody hacź lětadło ſamo. Naſtateje ſchkody dla ma wobſedźeć leżownieże prawo žebi waſobu měſtcźela a też wjedźerja lětadła napiſacź, ze kutym ſwjedźenju waſobow njeſmě pak kalſchemu ſtětej abo wotmjeſenju lětadła ſadźe…wacź.

Nuznowiše z cyłoho ſwěta.

— **Schkrowa powěſcź wo wjedrje ſa jutſke ſobotu:** Rjenje, ſuchо, ſo wjeczopluje. W Jendźelſkej cźołko, tu a tam ſo podeſchcźuje.

W mſdowej ſwadźe żeleſnińſkich dźěłacźerjow je wumnaza komora w němſkim dźełowym miniſterſtwje rosrišaſy wuſud wuprajła. Po nim ſo ſakładna mida ſa mſdowu ſkupinu III wo 3 hacź 5 pjenjezkow na hodźinu powjeſchi. Mida druhich mſdowſkich ſkupinow ſo po jenakich pomérach powjeſchi. Pſchiſłaſ ſa pſchesežaſne dźěło dyrbi 25 pro…zentow wuežinjeć. Nowy tarif ſmě ſo hakle 31. měrca 1929 wupowěſcź. — Tſi mſdowe ſrěžanju wobſtaražе organiſazije němſkich żeleſnizarjow ſu jenomyſlnje ſpó…ſnale, ſo ſo rosrišaſy wuſud njehodźi pſchijeć. W žanym naſtupanju njeje ſo na żadanja żeleſnińſkich dźěłacźerjow dźiwało. Tohodła ſwjaſli żeleſnińſki dźěłacźerjow naj…wótriſcho pſcheſcźiwo rosrišażemu wuſudej proteſtuja.

*

Sozialdemokratiſka ſtrona w ſaſtkim heſmje je namjet na rosprſchcźenje żejma ſapodała. Wo namjerze budźe ſo po…jutrach wothłoſowacź.

*

Po nowſchej powěſći ſo ſo nſeſboże w Adach pola Sſolnohroda na to wajchnje ſtało, ſo je ſo ſnjeh pod cźeſu 17 ſnjeżakarjow, kotſi na jenym měſtnje hromadże ſe…jachu, 400 metrow hluboko dele wotwalił a ſnjeżakarjow ſobu ſtorhnył. Schtyrjo ſ nich ſu ſo mohli ſe ſnjeha wu…dobyć a ſu ſo jenoż lohko ſranili. Druhi ſu pod ſnjehom ſmjerć namakali. — Hacź doſal ſu cźeła 12 ſaſtupnjenych ſnjeżakarjow ſe ſnjeha wurhli.

*

Belgiſke knježerſtwo je Subkowa njeſnatych pſchicźinow dla ſ Belgiſkeje wupokaſało.

*

Sohlne ſemjerżenje, kotrež dwě mjeńſchinje trojeſche, je ſrjedu w nozy ¼11 hodźin měſto Mexiko podeſchło. Na…drobniſche powěſcze njeſłyſ hiſchcze ſnate.

*

W Japanſkej ſu w Tokiu, Yokohamje, Mongoji, Kroiu, Oſaſu atd. něhdźe 1000 kommuniſtow ſajeli. Policija je wſche kommuniſtiſke ſhromadźiſchcza a wobydlenja pſche…pytała.

Listowanje.

K. M. Radźijow Wam, pſchiſłódnym namjet wola pſchi…ſtejerſko ſamoſcźerſkeho hanta ſtajicź. Namjet na pſchiſłuſ…lenje pſchiſłuſajuce renty (Zuſtandcerte) ma ſo wola wokrjeſ…nego ſaſtaracźerſkeho hanta (Bezirksfürſorgeamt) ſapo…dacź. Tajſa pſchiſłuſna renta pak ſo jenoż ſpočźi, hdyž ſo wóſe dokhody njepſchekroczа. Je-li ſnadź ſcźi myſlicźe, ſo ſu Waſ njeſprawnje wotwołkaſeli, móżecze ſo na krajny ſaſtaracźe.ſki tamt wobraczeć (w Drježdżanach) a ſo hóriczi. Tam Waſchu naležnoſcź dokładnje pruhuja a roſſudźa. Te potom placźi a wotkrjeſnyj hamt na ſo po tym měri.

E. P. Burnjeż też poſ ſ domjazynji pſchiſłuſchnymi jenoż ſobu běžał, dha mam tola jako měſtcźel ſkrjeżega ſa nacźinjenu ſchkodu rukowacź a to po § 833 ſtatnych ſak. knihi. Kak wyſoko móże ho ſchkoda wobliczeć, wo tym ſcźi roſſudu dowolicź njemóżemy. Tola bychmy Wam wotra…dźeli k jſorżbje pſchiſłuſ dacź. Mózno je, ſo pſchi roſſudźe…nju wo nješkodu hriwnow nacźinjena ſchkoda ſniži, ale na druhej ſtronje cźakaja na Waſ wudawki dla prozeſa a wě…ſcze takſe, ſo wo nicźo lěpſchi njeſcźe. Duž radźicho plaſ…cźe abo ſo ſ ſadaczelom ho na někaſe wſchnje wurunajeze.

H. B. Sakowšjy dźědźinzy Waschcho nĕhdyschcho sawostajeństwa staj Waschа žona a Waschе dźěćo ſ tuteho manděstwa. Jeje prjedawšche dźěći nimaja žanehu prawo na Waschim sawostajeństwje. To je Waschej dobrej wolì pschewostajene, hač to pschi sakonſtich pschedpismach wostanje abo žonu jako pschedźědźinzu (Vorerbin) a dźěćo jako po dźědźinzu (Nacherben) abo Waschе manděstwe dźěćo a pschirodne dźěćo po jenſkich dźělach jako podźědźinzow postajeć. Móžeće Waschemu dźěću jenu a pschirodnym dźěćom druhu pokoju sawostajeństwa daćь. Tola mjenje hač ¼ njejmĕ žo Waschemu manděstwu dźěćo pschiſwoliće, hewak by jenu sakonſtu pschiſłuſchnu dźěl žo sapowědźił.

M. L. Je podružny pjenjes po mĕšazach postajeny, dha smĕće jenuž na kuž protheženeho mĕšaza wupowědźić; najpodźišcho ma žo to 15. tuteho mĕsaza ſtaćь (§ 565 wotnoška 1 ſtatnych ſak. knihi). Sakoń połoži ważnoſć na postajenje. Je žo podružny pjenjes jako lĕtny postajił, ale žo w mĕšacžnych podźělach płaći, dha smĕ žo jenuž na poſledne dny protheženeho ſchtworćeńka wupowědźić. Móžeće potajkim najpodźišcho 3. haprleje ſa 30. junij to cźiniċ. Waſche mĕnjenje bydźeće pschecźišćowaſ, hdyž pschi podružnym wuċĕnjenju žo jenož postajiło, ſo ješe jenuž na mĕšacžne płaćenje wotnajaſ a jo wo lĕtnym podružnym pjenjesu žaneje rĕcże bylo njeje.

Swójbne powĕśće.

Semrĕli: Hendrich Wendt, wumĕnkaċ w Brunowje pola Kamjenza, 78 lĕt. — Richard Breitenfeld, wjednik lokomotiwy na wotp. w Běłej Wodźe, 79 lĕt.

Towarstwowski powĕstnik.

Bukecy. „Jedn. Sokol“ zwučuje kóždu sobotu wječor we 8 hodź. Też wotdźělenje starších muži zwučuje sobotu. Přińdźće tohodla wšitcy a to z časom! Sokolwanje je strowe!

Domowina. Porjadna hłowna zhromadźizna budźe njeđźelu, 25. měrca, we Wojereeach na „Tšĕleńi“ (Schützenhaus). Započatk připołdnju w 12 hodź. — Porjad: 1. Powitanje; 2. hymna; 3. rozprawy: a) předsydy, b) sekretariata, c) pokładnika, d) županow, e) wo posmjertnej a pomocnej pokładni; 4. přichodny wšoserbski zlĕt 8. abo 15. julija?; 5. namjety. Předsydstwo.

Drježdźany. Tow. kat. Serbow, „Jednota“, změje přich. wutoru (27. III.) w hosćencu „Bayerischer Hof“ na Hornĕrskej hasy swoju generalnu zhromadźiznu. Započatk 9 hodź. Porjad: rozprawy, namjety, nowowólby atd. Wšĕ sobustawy so wutrobnje přeprošuja. Też hosćo su witani. Dla ważneho porjada so bohaty wopyt, wosebje pak porjadnych sobustawow, woċakuje. Předsydstwo.

Pražska jĕzba! — Dokelž su nĕkotři zapisani wotprajili, móža so hišće druzy hosćo wobdźělić. Dyrbju pak to hač do přich. njeđźele wĕdeć. Zarjadnik.

Radwoſ. „Serb. Ratafski Dorost za Radwoſ a wokoł.“ změje njeđźelu, 25. měrca, wječor w 6 hodź. pola Kralec zhromadźiznu. Přednoſk k. dr. Cyża: Kriza w Ratarſtwje. Wšitkich towarſow a też wosobje wšitkich ratarjow Radworja a wokoliny přeproša wutrobnje předsydstwo.

„Skowronċk“, powučacy měsačny časopis za serbske spĕwanske towarſtwa. Prošu předsydstwa, zo bychu mi pisomnu abo ertnu rozprawu dale wo tym: Kak wjele eksemplarow tutoho jim dotal připósłaneho časopisa je so wot kóždeho čisła za 10 pj. rozpředało a kak wjele eks. chce jich towarſtwo přichodnje připósłane mĕć? — To bych rad prawje bórzy wĕdźał!

G. Wowċerk w Smolerjec knihiśiśeńi

Tydźeńska skhadźowanka a wĕdomostna zabawa sobustawow **Maċicy Serbskeje** je kóždu **póndźelu** nawječor wot 6—9 h. w Serbskej kofejowni w „Serb. Domje“ (w małej ſtwi)

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarſki dźěl: Arnošt Bart w Brězowcy. — Za nawĕšku: G. Janak w Budyšinje. —

Za konfirmandow:

wobleki — zwjeršne košle
prynceske suknje — kornarje
šaty — krawaty
nohajcy — spódnje šaty

Walter Noebel w Budyšinje

na Bohatej hasy 14 — na Bohatej hasy 14

Dobre wupjerki pjerja, wolmjane Reform-spódnje, posleška, přeživanki (Steppdecken) porućatej

A. Rätze a syn

w Budyšinje na Kĕžork. dróży 4

Dla žeńtwy nĕtčišeje holcy so čista, sprawna

holca do domu

nie niže 20 lĕt, bydom pyta Předstajenje w Mĕšćanskej kofejowni w Budyšinje, Lawskich hrjebjach 121

Poživanje (Verdauung) pospĕši

Pepsin-wino

w blešach za 1.50 a 2.50 hr. pola

Winera

Bratraj Mĕrš nasl.

drogownja a dom fotogr. wĕcow na Žitnych wikach 30

Waše

kmótřace

a jutrowne dariki kupuješe hižo 30 lĕt dorho najlĕpje a najtuńo we fabrycy cokor. tworow F. A. Trumpler nasl. R. Voye na Kotorsk. hasy. Čam namak. też wulki wubjerk jutrown. wĕcow

Jenož dobre twory!

Ložowe damasty

bĕłosmuhate nawobleċenja, ložowe płachty, najl. wupjerki pisane ložowe nawobleċenja kupujeće jara tunjo pola

K. Erler w Budyšinje

na Žitnych wikach č. 11 znaneńeća hosć. „Zlot hwĕzdy“

Čehniwa kruwa

(1- přežna) je na předań we Worklečach č. 1b

Hotel „Bĕły Kóń“

mĕjićel: Curt Lange

telefon č. 3413

Najwjetša a najrjeńša jĕdźerńja w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy

Najwobšĕrniši wubjerk za wječerje

Wšĕdnje wumĕlski koncert

Njeđźelu wot ½12 hodźin dopołdnja

snĕdańſki koncert

Točenje Budyšańskeho wosebitĕho piwa, Radebergskeho a St. Beno piwa

Wupřahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

Poskićam:

ćelace mjaso	punt	**1.20—1.30** hr.
swinjace mjaso	punt	**85—1.10** hr.
zmjerzłe mjaso	punt	**0.80** hr.
howjaze mjaso	punt	**80—1.10** hr.
mjasowu jušku		**10** pj.
hejdušnu a jatrownu kołbasu		**10** pj.
ćopłe kołbaski		**10—20** pj.
wšelaku kołbasu		**0.80—1.60** hr.

Ernst Polter w Budyšinje

rĕzniski mištr, na Šuleńskej hasy č. 1 (Schülerstr 1.)

Dla wupowĕdźenja mojich klamow na Bohatej hasy 16

předawam wšĕ zymske a štrukowane wĕcy z 10% lońskim zniżenjom

Walter Noebel

w Budyšinje :: na Bohatej hasy 14

Najlĕpši

symjeńtny dźeċeł

čisty kaž z ruku zwuběrany, z nowa doſoł

Serbski Hospodar

zap. dr. z wobm. ruk.

w Budyšinje a Khoćebuzu

Serbske a němske

spĕwańske

kupujeće najlĕpje we

Serbskej knihańi w Budyšinje

na Lawskich hrjebjach

Wobleki za konfirmandow

woprawj. wobleki	35.—, 27.—	19.-
wobl. za pruhowanje	38.—, 29.—	19.-
cleg. wobleki za muž.	58.—, 48.—, 33.—	18.-
wobleki z česan. tkan. módre,	85.—, 78.—	59.-
sport-wobleki za muž. z dźěla z 2 kholow.	68.-, 58.-, 45.-	29.-
lětnje mantle z covercoata a gabardiny we wulkim wubjerku		
kosmick. a gumij. mantle	36.— 27.— 24.—	15.-
njepřemokawe kabaty imprägnirow.	24.— 18.— 15.— 13.—	9.-

klobuki, čapki, zwjeršne košle, samowjazaki we wulkim wubjerku a za znatu tunju płaćiznu

šulske wobleki 24.—18.50 13.50 **9.50**

matros. wobleki 25.-18.50 15.50 **12.50**

Za wučobnikow drastu do wšĕch powołanjow sportske a dźĕłanske kholowy a šaty

Hugo Pachaly

w Budyšinje

před Šuleńskimi wrotami 1

Šulske fornistry

za hólcy a holcy we wšĕch płaćiznach. Přirunajće kajkosć a płaćizny prjedy hač nĕhdźe druhdźe kupujeće

Kurt Martin Richter

na Kĕžorskej dróży

Najkrasniši dar

za wšĕ přileżnosće su nowe pyšne zwjazki

H. Zejlerjowych spisow

Serbska knihańa w Budyšinje / Serbski dom

5. Zwingerska pjenj. loterija

Pjenj. dobyća wšo hromadźe 160 000 hr.

Lós za 1 hr.

pola wšĕch kollekteurow

Čehnjenje cyle wšĕće 5. a 7. hapreje 1928.

●● **Přesadźowanje zastawkow**

Sobotu, 24. měrca dop., w 10 hodź. budźa so na Zwonicznej Lawskej hasy 16, nutskhód z wrotami na lĕwo, spadnjene zastawki tudomnišeje zastawnje **Hirn & Co.** zjawnje na přesadźowanje předawać. Mjez druhim:

pjerśćenje z brillantami a z diamantami, naručniki, złoto a slĕbro, mužace a žonjace časniki, też z wotskak. wĕkom, fotogr. aparaty, dobre mužace a žonj. koła, husle, cello atd.

Wot pon. 2 hodź.:

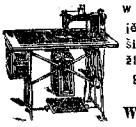
čorne wobleki a druhe, pjelsćin. mantle, šaty atd. — Wobhladanje wot 8—10 hodź. dop.

Arno Wuschick w Budyšinje

přisahany a zjawnje přistajeny přesadźowar.

Wikowańa z jĕzdnymi kołami Fuhrmann

w Budyšinje na Hornĕrskej hasy 10

jĕzdne koła
šijac. mašiny
žlm. mašiny
gramofony
z platami

Wĕcy wustojna wuporjedźeńja

Žony! -|- Žony!

Wupłókowace aparaty

Irigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajko přez wustupowanje, pjeluškowe kholowĕki podłožki, šatałki za prĕdki, šatałki za pažemi. też wulki wubjerk wšelakich **gumijowych tworow.**

Wobroćće so dowĕrliwje na

K. Wagnerowa

w Budyšinje

před Šuleńskimi wrotami č. 9

Młoda jałojca

k płahowanju je na předań we Wownjowje č. 8.

Vogtlandske wumĕlske **gardiny**

kupujeće stajnje tunjo pola

K. Erler w Budyšinje

na Žitnych wikach 11, znaneńa hosć. „Zl. Hwĕzda“. Rĕčaceršći

Tunje tofle

dźĕćace —.90, mužace 1.20, **95 pj.**

žonjace

Heinrich Moll

w Budyšinje na Žito. wikach

Příloha k číslu 71

SERBSKE NOWINY

Pjatk, 23. měrca 1928

Zhromadźizna swobodneho zjednoćenstwa katolskich wučerjow.

We Wudworju, 21. nalětnika 1928.

Swobodne zjednoćenstwo katolskich wučerjow, we kotrymž wučerjo a duchowni přikładomnje zhromadnje dźěłaja k zbožu serbskeho ludu, zeńdźe so w tudomnej korčmje k swojej prěnjej lětušej zhromadźiznje, kotraž bě jara derje wopytana. Nimo toho šachu so wšelacy knježa dla khorowatosće a zastojnskich dźěłow zamołwić. Samo z Budyšina a z Radworja njeběchu so howrjateho wětra dla bojeli. We swojich zawodnych słowach měješe předsyda, knjez wučer F. Jakubaš-Njebjelčanski, přiležnosć, na jubilejej dweju sobustawow spominać. Knjez wučeŕ Renner skutkuje na wšě 25 lět we Worklečanskej gmejnje a pola k. cyrkwinskeho wučerja Rennerja w Njebjelčicach so runje lětnješe, zo bě před 25 lětami swoje wučerske zastojnstwo nastupił. W mjenje zjednoćenstwa přeješe předsyda jubilarowaj wjele boža a Božeho žohnowanja k dalšemu spomoženemu skutkowanju mjez serbskim ludom, byrnjež so wudełanje dźěło mjez Serbami wulkeho připóznaća a dźaka njezwjeselilo.

Wotmysleny přednošk dyrbješe wupadnyć, dokelž bě přednošowaŕ nahle skhorił. Snadź změjemy na přichodnej zhromadźiznje přileżnosć, jón słyšeć. Tola předležeše druheje dosahaceje maćizny. Financny mištr k. cyrkwinski wučeŕ Andricki, kiž hižo na wšě 6 lět njeluby hamt pokładnika wukonja, rozpraješe wo wjacolětnych zlićbowanjach. A skónčny efekt bě jara minimalny, dokelž wudawki nimale wšě dokhody spożerachu. Za to bě pjenjeżny wuspěch we prjedawšich lětach wotmětych koncertow jara spokojacy a móžeše so dźěł dolha wotstorčić, kiž na knihowni, kotraž zjednoćenstwu słuša, hišće wotpoćuje. Z jeho rozprawy też zhoniehmy, zo ma towarstwo 15 polnopłaćacych sobustawow a dalšich 8 wučerjow a 10 duchownych, kotříž jenož do pokładnicy zjednoćenstwa přinošnja. Tola ma so dospołny zapisk přisłušnikow zhotowić, zo by so dokónčna ličba postajła. Zastupjeŕ Donnerhakec knihićišćeŕnje, hdźež so wujeła knihi zjednoćenstwa nakładuja, poda přehlad hišće zbywaceho nakłada jenotliwych eksemplarow. Tak je hišće na 190 štuk wjazanych „Einst und jetzt“, na 350 runje tajkich Nawkoweje fible (k tomu 2500 njewjazanych), wjele stow biblijskich stawiznow a zabawjaceje literatury. Zličbowanja běštaj k. wučeŕ Nawka a knježna Welsec z Radworja přehladałoj a za prawe připóznałoj. Tuž móžeše so pokładnik wuswobodźić a swoje financne dźěło dale wukenjeć.

Zjednoćenstwo ma jako cyk 10 hr. sobustawskeho pjenjeza do „Domowiny“ płaćić. Towarstwowy přinošk so poměrnje powyši. Nowaj sobustawaj, kk. wučerjej Kubaša Měškank, so jenohłósnje přiwzatej. Wo wotmětym swójbnym swjedźenju rozprawješe předsyda a ma so něšto dorunać. Z jeneje strony poručeše so „Zemjepisny słownik“ dra. Muki, kiž ma w rukomaj kóždeho zdźěłanceho Serba być a so w šuli pilnje naložować.

Dale so žadaše, zo bychu serbscy wučerjo najprjódcy 'městno 'w Serbach namakali. Při tym pokaza so na wuprajenje ministerialneho direktora dra. Woelkera w sakskim sejmje 23. februara t. l. Posłownje wułoži: „Es ist undenkbar, daß ein Lehrer auf wendische Kinder Einfluß gewinnen kann, wenn er deren Sprache nicht versteht und nicht spricht.“ Tomu też šulske dźěło njewotpowěduje, hdyž so wučeŕ ze serbskimi dźěćimi zrěčeć njemóže. Tuž też wuwjedźenja k šulskemu zakonjej wo „Beeinträchtigung der Amtswirksamkeit“ rěča. Dźiwaju na to so jena šulska gmejna wo serbskeho wučerja prócuje. Šulski wubjerk, też do wubjerka słušacy němski wučeŕ, so jenohłósnje za to wuprajì a trěbne kročele pola wyšnosće činješe. Někto pak někotři serbscy wosadni, kotříž wo šuliskim dźěle ničo njerozumja, jemu za khribjetom za němskeho wučerja agituje. Z tajkimi elementami mamy dobu- žeł poła nas ličić.

W dalšim so namjetowaše, zo by so we wšěch, naše měšane šule zhromadnje nastupacych wěcach solidarnje ze zjednoćenjom serbskich wučerjow jednało, štož so jenohłósnje přiwza. W jubilejnym lěće hnazswjedźeński dźeń za naše serbske katolske dźěći wuzwoliła. K postajenju porjada so wubjerk wuzwoli, wobstejacy z knjezow P. Romualda Domaški, Hajny-Konječanskeho, Kokerta, Lipica a kaplana Wjaclawka. Na naš literarny bolosćiwk pokaza wyšši wučeŕ Słodeńk a nahromadźi so rjana zběrka. Dale přečita so kritika wo Bergmannowej šulskej biblији, kiž runje zwjeselaca za autora njeje. Zapis wo posledniej zhromadźiznje so přednjese a za prawy připózna. Z tym so skónči jara płodna rozmołwa. Njech někto też dobre płody njese.

Dźiwy „lěkarstwa čornuchow.“

Cźłowjek ihladuje dźenjownišći dźeń swjetsche je zazpěwom na lěkarstwo, kiž je lud w běhu stotkow wunamakał, ale rosumni lěkarjo pschidaju, zo mamy tuty pokłady, kotrež niedyrbjeli pschepóznać. Jednory cźłowjek jnaje srědźi kiž dobrocźelisce pschiroda polisća, a rosumi je na pschekhwapjace waschnje wuzywacź. Schto móże „lěkarstwo cźornuchow“ wukonjeć, to rozłožuje dr. Pollog w dwěmaj pschikładomaj w cźaszopisu „jenista kula“. Europcźanej běsche so f něhdže nětkajsche njesnateje pschicźiny, kaž to we wójnach nicźo rědke njeje, rohowka wócźka cźežko saboržła. Europšći lěkaŕ, kiž jeho lěkowacźe, pomjeli njezwjesćowanju lodowe wobalki a stajne pschebywanje w cźemnej jstwi. Dźiwajo na furowe bolosće njemóžesche thory spacź; thorosć bu stajnje straschnische, a lěkaŕ wusna, to dźe je wócźko sbubjene. Mlody cźorny kłužobnik khorcho běsche źiwojeho kusa w spocźatku prožył, haž njeboj jemu lěkarstwo pschinjesej smjeł, kiž by wócźko jara zhěžje sahojiło. Ale Europcźan mjeńsche wěrc k lěkarstwu wumjeńsnu běžeho lěkarja wjazu dowěry dyźi k temu cźornucha. Halle na poražaje wojstwieje, so je wócźko sbubjene, stwli khory bo próstwy cźornucha, da žebi to „lěkarstwo“ pschinjesej, wěrjo, so je něsto wschitko wschо jene. Cźornuch měschesche w hornju žołtorowny próch je bólu a wodu, denj njemjeńsche husty pimpuš, wotumka w nim tuštaj wolminy a połoji prěni na hornju wócźkowu wołeńcźku, druhi na delnju, pschiwjasa to potom kruce f rubischkom, a prošesche źiwojeho knjesa, so by spał, tak dołho haž to nětkaŕ pódźe. Po nimale 20 hodźinach spanja wotuzi Europcźan bjes bolosćow a jětjenja we wócźku; saczełisna bě jo nimale dospołnje sbubiła, a po tym haž bě jo lěkarjowo hischcźe jómu naložiło, běsche Curry-popjeł. Jako jara dobry, jnutska a jwonka naložujomny srědź pschećiwno hadowemu jědej plaći pola cźornuchow bananowa jusćhta. Tuta bu też hewak naložujte. Jako běsche Europcźan f konja padnył puknu jo jenm pluzniza, ani morfium ani jwmne wobalki njesamochu kranjenje sastajicź. Dokelž bě khory wjele krewje sbubił a straschnje wosłabił, bojachu so, jo wjazy njewotkhori. Dha wobroćì so tutón na cźornucha a wopraschе so jeho, haž wón srědźa njejnaje. Tutón njebě žebi jwasił, źiwojenm knjesej pomoz pacźicźicź, běsche pak někto jara herdy, so bě jo knjes na njeho wobroćił. Khětrje pobichu někotre mlode banacnowe schtomiki, f bomozi warjazeje wody wuczahnychu jich jusćhtu a podachu jo khorenm f picźu. Nimale we wokomiku sastaji so krawjenje, jo wokschewjazeni spanju posticźichu Europcźanej „lěkarstwo“ hischcźe jómu a hižo za tydźeń mózesche sabo na konja salěźeć.

Cyrkwinske nowešce.

S Budyšinskeho.

Njedźelu Judika w **Michalskej** zyrkwi rano 1/8 hodź. Boże wotkazanje němske (farař Kapler), 1/2 hodź. němska konfirmazija, 1/11 serbska Boża słužba (farař Tischer). 1/11 hodź. w draštkomorje wólba zyrkwinskich sastupjerjow w Židowskimaj wólbnymaj wokrjesomaj a we wólbnym wokrjesu wosom, do Michalskeje schule Pschichazych. Pop. w 3 hodź. pruhowanje pacźerskich dźěći (far. Kapleŕ.)

Semrěli: 14. 3. Dr. Jurij Richard Holland, profesor a wyschschi sudniny rada w Lipšku, pohrjebany na Hrodźischczu, 68 lět. — 19. 3. Madlena Rodźinkowa rodź. Hausbingeŕ, cźěłowa mandźelska w Ratarjezach, 69 lět, 1 měsaz stara.

Krajnozyrkwinske zjednoćenstwo w Budyschinje pschi Pólnym hrodźiku 6.

Njedźelu dop. 1/2 11 hodź. je njedźelska schula, wjecźor 1/8 hodź. evangelisacija; rěcźnik knjes zjednoćenstwowy wothladaŕ Nuttnjiel f Biskopiz. Póndźelu wjecźor we 8 hodź. japołkaja knjes zjednoćenstwowy inspektor Bruck se Kamjenicy nowu zjednoćenstwowu fotru. Schtwórtk wjecźor we 8 hodź. je biblijska hodźina, rěcźnik zjednoćenstwowy wothladaŕ Kichźan f Běłeje Hory. — Na Zjdowje we domje cźo. 146 budźe njedźelu wjecźor 1/8 hodź. biblijska hodźina. — Zjednoćenstwowy wothladaŕ Zimmermann smeje biblikte hodźiny njedźelu we Wulkich Nědarjezach, frjedu w Semjazach, schtwórtk w Schlandze a pjatk we Hornjej Hórzu.

Swjatk młodźiny za rosćěnjo. Fichcźanjstwo w Budyschinje pschi Pólnym hrodźiku 6.

Schromadźizna je wutoru wjecźor we 8 hodź. za młodźenzo a frjedu tohorunja za młode holzy.

Krajnozyrkwinske zjednoćenstwo w Běłej Horje.

Njedźelu pop. 1/2 hodź. je njedźelska schula a w 3 hodź. biblijska hodźina.

Zjednoćenstwowy wothladaŕ Kichźan smeje biblikte hodźiny njedźelu wjecźor w Krakezach, póndźelu we Wóspurku, wutoru we Wjasowzu, frjedu w Dobrunchi, schtwórtk w Budyschinje a pjatk w Kotecźach, pschecźo wjecźor we 8 hodź.

S Barta.

Njedźelu Judika rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba. Pop. w 2 hodź. pruhowanje pacźerskich dźěći.

Pjatk wjecźor 1/8 hodź. serbska póstna nutrnosć.

S Budestecy.

Njedźelu Judika rano 1/8 hodź. ma farař Bóiz němsku spowědź, dop. 1/9 hodź. wyschschi farař Domaschka němske a w 10 hodź. serbske předowanje. — Pop. w 3 hodź. je pruhowanje serbskich pacźerskich dźěći, w 5 hodź. smeje wyschschi farař Domaschka serbsku spowědź.

Sdrjedu wjecźor 3/8 hodź. je schromadźizna towarstwa mlodych holzow.

Pjatk dop. w 9 hodź. je serbske póstne předowanje.

S Budyschinka.

Njedźelu Judika budźe pop. w 2 hodź. serbska Boża słužba (farař Handrik-Porschiski).

S Buksy.

Njedźelu Judika rano w 7 hodź. serbska spowědź, dop. 1/9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boża słužba. Pop. w 2 hodź. pruhowanje pacźerskich dźěći.

Wot 1/11 hodź. hacź do 1/1 hodź. a wot 1/2 hodź. hacź do 1/3 hodź. wólba zyrkw. sastupjerjow we wošadnej sali. Pjatk dop. w 9 hodź. póstne předowanje.

Semrěła je Hana Mathilda swud. Schmidtowa rodź. Pěcźmanc, wumjenkatka w Koswasy, 78 l. 5 m. a 28 dnjow stara.

S Cźelneho.

Njedźelu Judika, dopołdnja w 9 hodź. němska a w 10 hodź. serbska Boża słužba.

S Hodźija.

Njedźelu Judika smeje farař Wejsaŕ rano 1/8 hodź. serbsku spowědź, farař Voigt dop. 1/9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje. Po prěnim kemschenju dopołdnja 3/4 10 hodź. je schromadźizna wošadnych sastupjerjow.

Myto sprawnosće.

4] (Potrać̆owanje.)

„Jano!“ Jemu bě, jako by źwoju macźerku błyschał a cźerjesche schtoż mózesche domoj. Jachle pschihlada domoj. Cźěmu bo macźeri na łože a płakasche.

„Jano! bożedła, schto dha je?“ wołasche macź wustrózana. Wón njemóžesche wotmołwicź, tak wujachlenty bě a płonźnje murasy: „Moje hušle — — — — tym pschedaŕ — — — Tudy je tołeć — — — tannuj tym thubił!“

„Jano!“

Ale tym — — — tši tyšoz hriwnow namakaŕ — — a tym hłodny a žołcźicźi też — a ty tu thora — — — a inj — — tuj chcźeli žebi pjenjesy idźerjeć.

Někto bě jemu łóže, hdyž bě so wujnał.

„Ale Jano njejšy dha šo f zyła bopomnił so je to hrěch.“

„Najprjedy nic, ale potom bopomnidź šo na tebje.“

Chcźeli šo najprjedy tebje wopraschecź, schto ty k temu prajisch. Wěm šo šy ty dobra a so mi prawy puć połasisch. Ach, mam cźe taŕ rady — — — — luba macźerka — ach hdy by ty jeno sašo wotthorita.“

Macź leżeschе taź we womorje na źwojim thorołožu. Pódła njeje leżeschе jeje płakaze wuhłódnjene dźěcźo. We rukomaj dźerjesche namakane pjenjezy. Ssama mějesche we źwojej wutrobje straschnu bój pschećiwcź. Na jenej stronje wabjeschе ju šy thy, so by žebi pjenjesy šoherzała. Potom by bylo tónz wschеje nuty a hubjenstwo. Na druhej stronje pak namołwjeschе ju dobry jandźel, so by pjenjesy wrócźiła. Skónčnje majkasche macź hłowu źwojeho dźěcźa. Dobry jandźel bě dobył. „Chcemy pjenjesy wrócźicź!“ prajeschе, a wodychny cźežko. Nowotnikowa f tobu na polizijn pódźe. Tam wojsewitaj, so by pjenjesy namakał. Ale khwatajtaj. Ja njenamakam prjedy měra.

Jan a Nowotnikowa dźěschjeł. Sa pobłednji toleć, kotrež bě wot hušli šhył nakupischtaj najmuschńsche wězy do domjazmjeńsche. Nowotnikowa wosta trochu dleje na polizji a rozestaja trochu położenje namakarja a jeho macźerje. Tak bě nasajtra.

Wokoło pschipoldnja šo klepasche. Wožebny knjes a knjeni sastupischtaj. „Bydli tudy tón tyrawny hólz, kotryž je te pjenjezy namakał?“ praschesche je zuły knjes.

„Hoj,“ dźěsche hólcza a zaczerwjeni šo.

„A wy sće jeho macź?“

„Hoj, tudy tu pjenjezy. Njemóžach ja zyłu nóz je staroseju spacź.“

Khora chładkowa sajo sajwane bankowki, kotrež njebě sa zyłu nóz f ruti puschczita a położi je na pobłeschežo. „Moja mandźelska je pjenjezy duzy f banki thubiła. Ja pak tym šo bohladnje ja waschimi wobstejnosćemi wobhonił a mjeńsche šo, so šu hischcźe źiwe dźěći měła.“ „Wascha spytnowosć njechodźi šo f pjenjesami wotpłaczicź,“ dźěsche knjes dale. Ale tebi, hólcze, tym twoje hušle sajo wrócźo kuwi. Wonka cźaka mój knjažobnik f nimi, a wom luba žona mózu brje f tutej papjerku też trochu źiwjenje połožicź!“

Pschi tom położi ji jenm tyšazhriwnowsku bankowku na łožo. Macź staro f radoseju a f pschekwapjenjom do wosmory padny a płakasche źyły radosće, brje prěni raz we źwojim źiwjenju.

„Směrnjejše šo, luba žona,“ dźěsche knjeni. „My šmy dwaj bohaći, so hyšmy so mohli sa waš a sa waschе dźěći dosć staraś. My njesmjećejše w pschichodnje nicźo wjazy parowaś.“

Jan cźerjesche kaž bjes myšlow won, nimo Nowotnikoweje kotraž runje f tamnym dźěrjelni sastupi a wróći šo bórzy je źwojimi hušlemi wyšaka.

„Macźerka, moje hušle, wołasche źmjelo a płakajo.“ Sdy šo na thwin źyle a wokrócźi wožebnym ludźom ruku.

„Ssym błyschał, so majch wulki sajim sa hudźbu, šamo jedyn zandarm hudźbnik a jeho macź bě tehdom bórzy sašo wotkhorita. S Janom bě źwoje we źiwjenju. Rady powědasche ludźom, kak je něhdy źwoje hušle pschedał, sa by macź sokhował, a kak je Bóh jeho sprawnosć nytował.

(Konc.)

ferjow w kapalnje dla powolenja dwoch sobustawow do do zyrkwinskeho sastupjerstwa. Na nimstim kemschenju farar Wejsar swoje paczejske dźiczi pruhuje. Pjatk wop. 1/25 hodź. je nimska spowědź, a w 5 hodź. nimska pósna nutrnosć.

S Hrodźiszcza.

Njedźelu Judika dop. 1/29 hodź. serbska Boża słužba z pruhowanjom serbskich paczejskich dźeci, 10 hodź. nimska Boża słužba z pruhowanjom nimskich paczejskich dźeci. Wjecor w 6 hodź. nimska, 7 hodź. serbska Boża słužba w schuli w Drozdźiju.

Pjatk 30. měrca wjecor w 7 hodź. nimska pasionska nutrnosć.

S Hucjina.

Njedźelu Judika dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba, dop. 1/211—11 hodź. wólba zyrkwinskich přódstejerjow, wopołdnja w 2 hodź. pruhowanje paczejskich dźeci.

Pothowana bu 23. 3. Marja Schrötrowa rodźena Slowez z Hliny siwoje starosty 62¼ Lět.

S Khwaczicy.

Njedźelu Judika dop. 1/29 hodź. serbske a w 10 hodź. nimske kemschenje. Do nimskeho a po nimskim kemschenju wudospołnjaja wólba zyrkw. přódstejerstwa — nastupa Khwaczicy z Margareczinej Jětu, Wulku Dubrawu, Malu Dubrawu, Lutobeč a Mirkow. Popołdnju w 2 h. zyrkwinske pruhowanje paczejskich dźeci.

Sdrjedu 28. měrca wjecor 1/8 hodź. serbska pósna nutrnosć.

S Kluksha.

Njedźelu Judika dop. we 8 hodź. serbska spowědź z Božim wotkazanjom, w 9 hodź. serbske a 1/211 hodź. nimske kemschenje; we wowcnaj japotanjanje pruhowanych a wolenych wohadnych sastupjerjow do jich sastojnstwa. Pop. w 2 hodź. pruhowanje paczejskich dźeci w zyrkwi.

S Kotez.

Njedźelu Judika je rano we 8 hodź. nimske kemschenje z pruhowanjom lětuschich paczejskich dźeci (wobadny wohadnych); na to hyr dosstónchne wólby zyrkwinskeho přichedstejerstwa; we 10 hodź. sho serbske předowanje cyła (wobadny kantor). Sbérka.

Pjatk wjecor we 8 hodź. je pola Bohotez siwdźiły we Hornich Kotezach nimska pólnja a biblista hodźina (muje wazy předar Kschižan z Běleje Hory).

S Lupoje.

Njedźelu Judika dop. we 8 hodź. nimska Boża słužba z pruhowanjom nasich paczejskich dźeci, po njej wólba do zyrkwinskeho přódstejerstwa a potom serbska Boża słužba. — Sbérka. — (Zyrkej je wutrjepjena!)

S Malescheez.

Njedźelu Judika dop. 1/29 hodź. serbske kemschenje z pruhowanjom paczejskich dźeci, w 10 hodź. pruhowanje nimskich paczejskich dźeci (kollekta za siwoju wosadu). 1/10 hod. dźěćikemschenje. We 8 hodź. wobadny wjecor (film: zwetowy fijeń muzijske młodźiny w Helsingforsu) w Serbskim sali.

Sdrjedu 1/24 hodź. serbska pósna nutrnosć w Hórcanskej schuli.

Sdrjedu 1/28 hodź. nimska pósna nutrnosć na farje.

Semrěł: Ota Jonst, mandź. rjmk ratarik. Dźiwadźerja Jonsty Pawola Hobraka w Delnjej Hórzy, 1m. 18 d. — Pawol Erwin, mandźelski rjmk wobsedźerja sklaty Jana Pawola Martschinka w Malescheczach, 1 dźeń stare.

S Minakala.

Njedźelu Judika pop. w 3 hodź. nimska Boża słužba z pruhowanjom paczejskich dźeci.

S Nohacźa.

Njedźelu Judika dop. 1/29 hodź. serbska Boża słužba, 3/410 hodź. nimska Boża słužba a pruhowanje paczejskich dźeci. Pop. 1/24 hodź. towarstwo młodych hólzow: pósna hodźina ze swětkowymi wobrazami. Wjecor 1/8 hodź. towarstwo młodych hólzow: pósna hodźina ze swětkowymi wobrazami.

Pjatk, 30. měrca dop. we 8 hodź. serbska pósna nutrnosć. Pop. w 1 hodź. seminarske paczejskich dźeci. 1/8 hodź. towarstwo žonow: pósna hodźina ze swětkowymi wobrazami.

S Porschiz.

Njedźelu Judika hudźe rano we 8 hodź. serbska spowědź, w 9 hodź. serbska Boża słužba, 1/411 hodź. wólba do zyrkwinskeho přódstejerstwa za Porschiz, Krakow, Radsejo a Kumschizy, w 11 hodź. pruhowanje paczejskich dźeci, w 1/210 hodź. dźěćikemschenje za młódsche dźeci. Bh hodź. wobadne towarstwo młodych hólzow pola wobadnych Jistow, pop. w 4 hodź. němska spowědź w zyrkwi (farar Dr. Mrósak-Budyschinski), wjecor bibl. hodźina w Krakowje (knjes wothladar Kschižan.)

Wutoru wjecor wosnowcowanje posannikow a 1/8 hod. serbska pósna nutrnosć w Kumschizach.

Sdrjedu pop. w 4 hodź. serbske pósne předowanje.

Semrěłoj: Hana Marja twidowa. Brudowc rodź. Neumannez, wobydlerka w Kubschizach, 57 lět, 7 měsacow, 28 dnj. stara. — Jan Bohuwěr Urban, wuměnkar w Bolschezach, 75 lět, 1 měsacz stare.

S Njeswacjidła.

Njedźelu Judika rano we 8 hodź. serbska spowědź, we 9 hodź. serbska, we 1/211 hodź. nimska Boża słužba. — Mjez kemschenjomaj wólby do zyrkw. sastupjerstwa su 1. Njeswacjidło, 2. Wětrow, Wótschyz, Nowe Wósczyca, 3. Luscz, Nowy Luscz, Jaseńzy, Nowa Jaseńza, Horni a Nowa hora. 4. Khažow, Luh, Nowy Luh a Cerny Hodlez. 5. Wulki Pschesdorjeń, Maly Pschesdorjeń a Mitkezy.

Wutoru w 5 hodź. póstna nutrnosć se spowědźu pola Blažija w Khažowje.

Pjatk we 9 hodź. pruhowanje serbskich, we 10 hodź. nimskich paczejskich dźeci.

S Nakez.

Njedźelu Judika je rano we 8 hodź. serbska spowědź, we 9 hodź. serbska, we 1/211 hodź. nimska Boża słužba. — Mjez kemschenjomaj wólby do zyrkw. sastupjerstwa su 1. Njeswacjidło, 2. Wětrow, Wótschyz, Nowe Wósczyca, 3. Luscz, Nowy Luscz, Jaseńzy, Nowa Jaseńza, Horni a Nowa hora. 4. Khažow, Luh, Nowy Luh a Cerny Hodlez. 5. Wulki Pschesdorjeń, Maly Pschesdorjeń a Mitkezy.

Wutoru w 5 hodź. pósztna nutrnosć z spowědźu pola Blažija w Khažowje.

Pjatk we 9 hodź. pruhowanje serbskich, we 10 hodź. nimskich paczejskich dźeci.

S Rychwałda.

Njedźelu Judika je dop. w 9 hodź. nimske a 1/411 hodź. serbske kemschenje.

S Wóžlinka.

Njedźelu Judika rano we 8 hodź. serbska spowědź, we 9 hodź. serbske, 1/411 hodź. nimske kemschenje. Kollekta. Pop. 1/24 hodź. młode hólzy na farje.

Pjatk, 30. měrca rano w 9 hodź. pruhowanje paczejskich dźeci.

S Wósporka.

Njedźelu Judika je pop. 1/210 hodź. kemschenje z pruhowanjom lětuschich paczejskich dźeci, w 11 hodź. kemschenje, wot 11 hacź do 12 hodź. dosstónczena wólba zyrkwinskeho přichedstejerstwa, w 3 hodź. kschescenje (wobadny farar). Sbérka. Póndźelu smeje puczowazy předar Kschižan z Běleje Hory biblisku hodźinu; wutoru stwrjenje dobrowolneje Hory biblisku hodźinu; wutoru stwrjenje dobrowolneje zyrkw. chór pod kantorom Seibtom, woboje wótcze we 8 hodź. na farje. — Pjatk wjecor we 8 hodź. je pósztne kemschenje (wobadny farar).

Pokhowanych: 22. 3. 28. knjes Korla Gustaw Bohmann, murjerski mischtr, tu, rodź. 7. 9. 1849 we Wudrezach pola Rišteje.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk 23. měrca 1928.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,178	100 pólsk. złotych . .	46,825
jendźelski punt . .	20,398	100 čěskosl. krónow .	12,382
100 šwajc. frankow	80,485	100 franc. frankow .	16,445

Barlinska burza 65 wječera powschikownje měrna. Jenoż někotre wotzebite efekty samóchu žiwobu kursy powyschicz. Na wikach z dołżnymi a rentowymi liscżinami jewjesche so wósta krutosć.

Produktowe wili běchu wječera wosebje w khlěbowym žicze trochu sebłabjene, dokelż je woczoplilo a nadźicza jo, so smjerschi nasnymym žywam dale njewadźa. Na Barlinskich wikach bě rožka wo 5 pj. tuńscha. Ale natutni ječmjeń wo 15 pj. po zentnarju drožscho pschedawachu. Wječera placzesche zentnar

w Barlinje

pschenicy 12,25—12,40 hr., rožki 12,85 hr.
hacź 12,95 hr., ječmjenja nakhtuscheho 11,40
hacź 14 hr., wowsa 11,70—12,10 hr.

w Lubiju:

pschenicy 12,80—13,35 hr., rožki 13,00 hr.
hacź 13,50 hr., ječmjenja nakhtuscheho 12,50
hacź 15 hr., wowsa 11,25—11,80 hr.

W termijonym witowanju.

za měrz:

rožki 13,62½ hriwnow hacź 13,70 hriwnow,

za mej:

pschenicy 13,82½—13,85 hr., rožki 14,12½
hacź 14,05 hr., wowsa 13,22½—13,25 hr.

za julij:

pschenicy 14,15—14,10 hr., rožki 13,25 hr.
hacź 13,20 hr., wowsa 12,31½ hr.

Wiki schtwórk w Komjenzu.

Khrón 1,20 hr., kolrabi 15 pj., hybrojty kał 100 pj. rožowy 50—90 pj., seleny 45 pj., jabłna loboda 70 pj., morchej 15 pj., zybła 25 pj., bóły kał 15—20 pj., cżerwjeny 30—35 pj., włóski 28—30 pj., hrum 6 pj., zybła k hadźenju 0,80—1,50 hr.

Wiki schtwórk w Lubiju.

Butra 1,10—1,15 hr., jaja 12 pj., łany wolij 1,60 hr. twarob 25 pj., kulerjna 10 pj., bóły kał 15 pj. nacżerwjeny 35 pj., włóski 30 pj., morchej a karoty 20—30 pj. jabłna loboda 70—85 pj., hybrojty kał 40—100 pj. a kolrabi 30 pj., zybła 25 pj., słotcej kerżk 30—35 pj., rietkej 25 pj., cżerwjena rěpa 15—20 pj., sellerij 35 pj. jabłuka 10—25 pj., khrěn 1 hr., měd 1.60 hr., kósłata punt po 70—80 pj., khały kał 10 pj.

Wiki schtwórk w Khocżebuzu

Butra 1,90—2 hr., twaroh 30 pj., jaja 12—13 pj. łany wolij 1,40 hr., howjaze mjaso 0,80—1,10 hr., cżelaze 1,20—1,30 hr., słowjaze 1,20—1,30 hr., kwinjaze 0,85—1,10 hr., kury 3,50—4,50 hr., hołbje 1—1,10 hr., khapony 3—3,50 hr., huńy 0,90—1,30 hr., schćuki pak 1,20 hr., karpy 1,30 hr., morchej 15 pj., jabłna loboda 50—60 pj., hybrojty kał 50—60 pj., cżerwjeny 40 pj., bóły 20 pj., zybła 25—30 pj., bóły zentnar 5,50 hr. a jabłuka 15—30 pj.

Schwinjoze wili wječera schtwórk w Khocżebuzu.

Na nje běchu pschihnali 1023 prošatow a 116 běłakow. Wone placżachu

prošata:

małe	8—12 hr.
hrjenje	12—15 hr.
wulke	15—18 hr.

běłaki:

małe	20—40 hr.
hrjenje	40—60 hr.
wulke	60—80 hr.

Pschistajicej pytaju.

Bohuncża, knježi dwór we Hluschinje.
„ Liebsch we Wunežu pola Bukez.
Jutrownego, Hantuschi w Nowej Wsy 10 pola Hukli.
Lolzu do domu, Egerowa w Kamjenzu, Albertowe namjesto 101.
„ dr. Vollhardtowa w Kamjenzu, Haczenjo 1.
„ Adlerez piekarnja na Zidowje.
Murzjonnika samkatskeho, Paulinus w Budyschinje na Hornjeschej haży 11.
„ piekarskeho, Alwin Jeremias we Wulkej Dubrawje.
Roberzańka synowa, knježi dwór we Schkadowje.
Holzu do domu, Handrejz w Wjeej Wodźe, Hlowna Hesla 32 a Müllerez piekarnja w Hródku. Mlynska haża 6.

Na pschedań:

Krutwy młode, dobre wyhotowanjelne a tuczelne, 8 ¼tnych kóń, młody wol do cżahanja, pschipuschczene ranży a kundros w knježim dworje we Hluschinje, telefon Hamt Lubij 2917.

Wěhakaj w Cżornowje 135 pola Kamjenza.

Stadło Rheinlandskich kur w Kamjenzu, Kriegersiedelung cżisło 9.

Zentrifuga, Liebsch we Wujezku pola Bukez.

Kóń 5-letny, z płachtatym wosom w Hornim Wujeźdże cżisło 32.

Krowa młoda wyhotowanjelna, Schmisz w Rosdezach 42.

Jakalza we Wownowje cżo. 3.

Kóń, kucza, hospodarski wós, rjsak, Stanga w Bukezach.

Lolz z matrazu w Wjeej Wodźe, Josefowa haża 51 na prawo.

Wós dźesczazy, Urhsowa w Wjeej Wodźe, Bismarckowa haża 29.

Mandlawa w Hródku, Bjedrich-Ebertowa haża 66.

Kóń hnedy, Steffin w Schprjejach.

Zsudniszy na pschedawanje.

sobotu 24. měrca 1928

w Hródku pop. w 2 hodź. we Wojerowskej drózy cżo. 9: Klawěr, koło, auto, motorstej koleza, stoł, pisańske blido, klamańke wuhotowanje, 10 symskich khabatow, kobla, koły, kokoschi, tschła, tabak, zigary, klamańske twory, schórzuchi, zigarety, pjerja, wschelke khołowy a wupjeschi, lożowe pożebnjenja a wschelaki druhi cżapor;

w Sominej pop. 1/29 hodź. w Croßer herbstej aptycze: Zentrifuga, motor, klumpa, Deutzski motor 10 PS., schrank z groczanym potwjasom. 3 deskowane budy, połne kolije, so powrócżowaze wosnezki, skalaski grat a żelezne kachle, żelezne rohi, nóhdże 600 zentnarjow zhesmerkow;

w Wiskowicach dop. w 10 hodź. na sudnistwje: Kóń, pisańske kroi, klamański kamor, feisrjsta toileta, sportski mantl, tschła zykkuna na mutaju wobłek, nohawzy, wolma, mužace koło, błido k wuježu.

Zaruńske pschedawanje leżownosce.

Zjiwnosć w Rósnicy, hluschaza Hani wożenjenej Cżornakowej swud. Hanczenej rodź. Schejdźic. Zjiwnosć je 45 kórzow wulka. Twarjenja su: domske z pschitwarkom, rěsanja a hospodarske twarjenja z pschitwarkom. Gmejnska wuhonjosć je hódnotu na 21 823 hr., z inventarom dostajiła. Do wopalenje pokładnje su twarjenja z 12 300 hr. sswihane. Wone su dełka maksowe, korka kpjenkowe a se schćerpjelom krute. Na pschedawanje pschichłe kupcy wutoru 15. meje dop. we 10 hodź. na sudnistwje w Kamjenzu.

Skarowe denješe.

Barlinske produktowe wili dźenża dop. 3/411 hodź.:
Wili su jenoż mało wuwite płaczijny kał wječera.
3/412 hodź.: Wili měrne. Pschenicza skerje dróżscha, rožka tuńscha.

Płaczijny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe symjo po tunl abo 1000 kg, hewak 100 kg.

	Płaczijny po złotej hriwnje.				
	22. 3.	21. 3.		22. 3.	21. 3.
Pšeńca	246-248	246-249	buny	23-24,00	23-24,50
rožka	257-259	258-260	woka	21-23,50	21-23,00
nal. ječmjeń	228-280	223-283	módre lupiny	14-14,75	14-14,75
nar. ječmjeń	—	—	žołte lupiny	15-16,00	15-16,00
wows	234-242	234-242	zeradella	—	—
kukurica	240-242	238-240	raps. wosušk	19,60	19,60
pšeńś muka	32-35,25	31-35,25	lany wosušk	24,40	24,30
rżana muka	34-36,50	34-36,50	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	16,75	16,75	běrnj. kruški	25-26,50	24-25,00
rżane „	16,75	16,75	syno, 50 kg	2,40-2,70	2,40-2,70
lane symjo	—	—	rżana stoma	0,90-1,20	0,85-1,15
raps	—	—	pšeńś. „	0,80-1,00	0,80-1,00
hróch	34-36,00	34-36,00	wowsana „	0,70-0,85	0,70-0,85
pjotuški	23-24,00	23-24,00	ječna „	0,70-0,85	0,70-0,85

Płaczijny rězneho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

22. měrca.

19 wol., 23 byk., 8 kruw. a jałojc., 701 ćelat., 20 wowc., 534 swini.

Płaczijny za

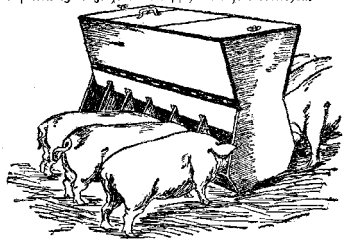
ćelata: 1. 86—89, 2. 78—82, 3. 65—75;
swinje: (přez 300 pt.) 56—57, 2. (240—300) 55—56, 3. (200—240) 53—54, 4. (160—200) 51—52.
Raney 48—52.

lach. Na Wožebitosć pokazuje naš pišmik P. Delnje korčko pschikrywa leżaczkate wječko. Tute tehorunja na banežikach zhodźi. Kóžde 7 cm rósno je prekniesch pschikleznuty, so kury s pizu brojiše njebychu. Zyle delka běži tehorunja latka. Na njej kury steja, hdyž s korčka žeru. Awtomat postaj trochu powyscheno žnano na zyhele abo drjewjane hrjadki. Trěbne měry s naschego wobraza jaßnje spóstnawasch.

Picowanska připrawa za swinje.

(S wobrazom.)

Awtomatiske pizowanske pschiprawy ja pjerjinu žu žo ja khmane wopokasale. Tajke sa žwinje poždźujuja wschelako. Jeni měnja, so je možno s jich pomozu žwinjom jenož žuche kidanje podawacź. S nimi njeje možno, tak praja, žwinjom ani běrny ani rěpu podawacź, ani druhe we žamžnym hospodarstwoje naplodźene mjehke pizy. Cźi, kotrejž žu swjeczeni kidanje jako husty wózmuž podawacź, njemóža tajke awtomatiske pschiprawy trjebacź. S potrjeh pratowm też na to pokazuja, so njeje možno, rosejnawacź dobrych a schpatnych žrackow. S tym nimasch kontrole harź žwinjo žnano tehodła njeżerje, dokelź je khore. Jeni wulku lěpschinu masa tute awtomatiske pizowanske pschiprawy w tom, so wolóża pizowanje, salutuja cźaß, dźelawe mozy a lutuja na twudawkach. W naschim cźaßu wulkeho njedostatka cźeledźe je tuta lěpschina wjele winosita.

Awtomatiske pizowanske pschiprawy dźelaja a pschihotuja we wschelakich formach a tworbach. Najbóle su znate kulojte a mjenje hlubóke tworby. Kulojte trjebaja najbóle na pastwach. Mjenje hluboke a wuske sattwarjuja do khlěwow, dokelź njepotrjebaja tak wjele městnosće. Tute pizowanske pschiprawy dźelaja s tworzla a se zazynkowaneho blacha, ale też s drjewa. Wo želesnych a blachownych měnja, so piza w nich rucze studnje a so žo žwonkowanje lohży pocźa. Tohodła žo jmutska rucze satykaja. W drjewjanych pschiprawach kidanje tak rucze njestudnje a tohodła na sečknach wizajo njewospstanje. Hdyž drjewjane pizowanske pschiprawy pod holym njebjom staja, dyrbja swonka s blachom wobbite być, so njebychu na wjedrje cźerpiše. Swjetscha je na rózkach se želesom wobbija, so bychu dléže a lěpje dźerżale. We žwojim sałdatnym (grundjatźlich) wuraje žu wschě pschiprawy jenake. S hustej hubźy pada abo žuwa žo jenoź telko žucheho kidanja do korta, kelkož samóża žwinje sežrace.

Za plahowarjow swini.

Wjele saleji pschi plahowanju prožatow na pratwym pizowanju a na wothladanju župroschnych ranzow. Schtóž hatle chze potom sapocźeć ranzu a prožata wothladowacź, hdyž žu prožata hižom na žwjecze, tón je poždże sapocźał. Ssuproschnej ranzy mamy dosć cźerśiweho powětra popschecź. Szpka mamy ranzu, wobežje poždełnje dwě njedźeli měrnje a luboscźiwje wobtkadźeć. Jena a tažama wožoba njech ju poždełnje dwě njedźeli derje wothlada a cźasto pomasta. Tak žo ranza na nju sžwecźi a móże ji pomhacź, je-li žnadź prožata hubjenje du. Mokry hnój po móżnosći kóždy dźeń wulkdamy a žnuwa žuche sasćelenu, tak so ma ranza wschědnje žuche a cźiste borko. Wožebje wažna pak je cźista a strowa woda. Mnohi žo nam žmeja, prajmy-li jim, so mamy žwinje napojeć. Cźasto możemy wobkedźbowacź, so žwinje cźistu wodu njepija. Sacźerimy-li pak je do sachlabow, hdźež je nětajka tuža, dha žo masaneje wody dopić njemóża. To je poprawnym s winu, dokelź na cźistu wodu swjecźene njejžu. Szpka žo njedźiwamy, hdyž nam žwinje w lěcze cźasto sthorja. Se masanej wodu pija też wschelake nakažliwiny khorosćow, na kotrež móża nam poldźischo žamo sahinyć. Tohodła je radźomne, žwinjom cźasto cźistu wodu do korlow nalecź.

Kak schkitamy žwinje psched cźerwjenym pobéžkom.

Dajmy wschě žwinje woschežépicź. Dżerżmy wožebje na cźistojcź w khlěwach. Tak žwinjom piza lěpje žłodźi a je strowscha hacź piza s masaneho korta. Kóždy tydźeń junu mamy khlěwy wulkdacź a wucźiscźicź a je-li možno, że waynom cźenko woblelicź. Doniž žwinje njekormimy, dawajmy jim wožebje w lěcze wjele seleneje pizy. W symje dawajmy žwinjom rěpu, s tej narunamy selenu pizu. Rěpu pak dyrbimy dróbnu rošžrjkacź. W lěcze móżemy kopschiwy žwinjom dawacź. Tak žu žwinje krucźiske pschecźiwo cźerwjenemu pobéžku. Pschitwurcźny žwinje hnydom wot maloscże, so bychu žo na wschu pizu derje swucźile a ju derje roskušale. Tohodła hižo běhakam sapocźnjemy bórsy zyły wotwž dawacź, abo dawamy jim njerosrěsanu selenu pizu. Khdźbujcże, so pak žo žwinje ženje njepschežeru, wožebje, hdyž je saporžnjoce kornicź. Hewak žwinjo na žołdk sthorje a potom je też k cźerwjenemu pobéžku nachilnische. To žo cźasto stanje a hoposa potom druhdy njewě wot cźeho ma žwinjo cźerwjeny pobéžk. Khdźbujcże też, so by žo žwinjo njenasmnilo, hacź s pschenahnym napiczem abo je-li betonowa podloha s winu. Też tajke žwinjo je cźim mjenje ke cźekwjenzy nakhilnische, ma-li doniž je młode, dosć pohibowanja. Starajcże žo sa to, so žwinje wot strowych starych pokhadźeju, wožebje, jedna-li žo wo dalsche plahowanje. Njesajnerodźcże žwinje wot młodoscże žem a šmějcże wjazy žwoja w žwojich khlěwach.

Mózemy žwinjom žyre běrny dawacź?

My to tóždnemu wotradźamy, hačzrunjeż nam to mnohi radźa. Syre běrny žwinje wjele hubjenjscho wužija hacź parjene abo warjene. Chzemy-li to swěsćicź, trjebamy jenoż jene tajke žwinjo pschi kormjenju pschewažicź. Buźemy widźeć, so je wjele mjenje pschidobnko hacź tajke, ke kotremuž žmy warjene abo parjene běrny dawali. Waha žamo bruhdy wjele wucźini, žnadź na pet zentnarja. Potom pak je pschepoždże. Tu też na tepidku niczo njewulutujemy. Drohe žiwiny s běrnow žu darono hižo na hnoju. Lětża nětajchmy rjane běrny. Tehodła pak też njeżmémy s nimi brojicź. Schtóž njemóżemy sprjowacź, możemy dże žebi dacź wutwsćicź. Běrnjaze truhcźkrótk žo nam wjele lét dźerża. Sšnadź žo nam k létu běrny njeradża a tak mamy hnydom narunanje. Mamy-li běrny dołho leżo, dha nam s wuparjenjom wjele shubja.

K wocźehnjenju prožatow.

Cźasto słyschimy, so prožata kotrež sapocźnjemy pizowacź, źiblawu dostanu. Wožebje selbrane mloko je s winu źiblawy. Tomu samjesujemy, hdyž mloko najprjedy wariu. Też je radno, do tajkeho wotwarjeneho mloka nješto laneho žymjenja pschidacź.

Prašenja a wotmołwjenja.

P r a š c h e n j e: Mój pjerśiétny poš cźerpi cźasto na šlemjenje tlamy. Potom ani njeżerje, ani njeschežowka. Chzemy-li jemu špytacź tlamu wotewricź, dha kschicź. Šlemjenje je žo w poždłednim cźasu shórschiło. Ssmy jeho ke šótnemu lěkarjej pokazali, tola tón njemóżeše po dokładnischim pschepytanju pschicźinu swěsćicź. Schto mamy cźinicź, so bychmy tomu wotpomhali?

W o t m o ł w a: Waših poš ma wěstu druźinu wohrdy (Starrkramph). Radźimy, so bychcże pjez winowe schežépki (Tetanus-Serum) sašchépiłi. Wobroćcże žo na derje-ho šótneho lěkarja.

Cisło 12 Budyšin, 23. měrca 1928. Lětnik 35

Kardač.

(S wobrazom.)

Měschcźanjo wschelake jédže wužiwaja, kiž žu nam ležma mjenje znate. Nasche hospody njebychu wědźale, z nimi wjele sapocźecź a bychu je radscho lubemu skotej dale. Sa nasche burske wschak tute jédže je wschelakimi wonacźbrasć žo naschi cźitarjo z tutej rostlinku sesnaja. Schtóž žo wuseji kardacź jésć a ma jón sa khlóschcźenku wotschešpi žebi s jeho pupka topjenko. Toho pschi worjeschku žedźazy kónčk wotrunknje we wěstej womacźcźu a jón sjé. Sa kóždeho wschak tajka jédź njeje.

Kardač

Kardacź žiuscha do žwójby wóstow. To je nahladno rostlinka z nimale metr wuskimi tisećkami. Hižo stari Grichojo žebi kardacź jako khlóschcźenku wužachu. Też na blidźe woželebnych Italjanow w starych cźažach bě kardacź je wschědnej jédźu. Wo nim měnjachu, so kreb cźisćeł. Nětdy jenoź w rańischich krajach doma sesnachu žo z njej wo cźaß tischinych wójnow też w południowej Europie. Najprjedy wužiwachu ju jako khlóschcźenku na blidach woželebnych w Franzowskej. Wot tam rošsćěri žo po němskich krajach. Tu pschewažachu jeje arabiske pomjenowanje: artischauki a sležpachu je do Artischoke. Dźensnischi dźeń ju woželebje w Awstrijskej a w rheinskich krajinach plahuja. Dokelź pola naš njebudźe žo nichtón z jeje plahowanjom nażadźowacź, njetrjebamy je woželebje respitowacź. Wjele mjenje pschindże tuta rostlinka jako khlóschcźenka na nasche blida.

Nješto wo vitaminach.

Vitaminy žu žiwenje dawaze wutli. W poslednich letach hischcźe prajachu, so žu k dospołnemu sesiwenju ludi, 4 stupiny žiwin trěbne a to tak mjenowane wuhlikowody (kohlenhydrate), to žu žukrob a zelery a dale tuki, bělkowiny a njerostlinske žiwiny. Hakle w poslednim cźasu žu wuglědźili, so ma piza abo potřeb taž pola ludźi, tak też pola stotu podla spomnjenych žiwin też nějsto vitaminow wopschijecź.

Schto vitaminy žu, njehodźi žo hacź dotal tak prawje rjec. Jich je jenoź jara mało we wschelakich pizach abo pokładach. Vitaminy žu na tśi stupiny rozdźelene a to najprjedy na autivachatiste, kotrychž njedostatk smjechtnjenje łoscźi sawinje, dale na antinemiste a na antikwrbutiste. Wschě zyzati (Säugetiere) žo prěni cźaß zwojeho žiwjenja z mlokom žiwja. Mloko ma wschě tśi stupiny tutych vitaminow wopschijecź, je-li ma młode zlocźo strowe zwostacź a je-li ma žo derje wuwicź. Hacź je złoźe te abo tamne, wschě maju być spcatowje žiwjene, ma-li žo młode stworjenje derje wuwicź. To žamo placźi sa ludźi. Vitaminy žu we wschelakich pizach. Tak mamy z pizu pola stotu je wschelakimi pizami wotmnóżeć. Je-li stót jenoź jednostronźu pizu jedźo, może psche njedostatk vitaminow sthorjeć. Je-li na pich. trawje, kotraž ma hischcźe cźelo pschi žebi, na vi-

taminach hłudu pśiju dahtamy, tak cśelo fara hubjenje rośe a dośtanje w łośeach nełajtu thorośeŋ. Hdyž selemu pśiju pśijunemy, tehdom wopśichija pśiza wośe wjazy vitaminow hacź w symje, hdyž je žuchim pśijunemy. Teź na wapnu bohate pśizy, maju wośe wjazy vitaminow. Cźerwjena morchej, žołta kukuriza, (Maiś) teź žołta butra, maju wjazy vitaminow hacź žołta morchej, běła kukuriza a běła butra. Na pśichłkad: dawamy-li myśchan běłu kukurizu, tak nam sa 3 mźeśazy žwitnu.

Vitaminy autivachitiśkeje skupiny pokhadźeju se selenych kopjeschkow a žu we twubiwankach wschech žitow, laneho žymja, w selenej pizy, w hlowcźatej žołotwi, w selenej kohodze a w drubej seleninge. Wodu, w kotreż žyny selenitu warili, njeźmémy ženje pśiecź lecź. W njej je najwazy vitaminow. Dale žu tute vitaminy we wschelakich wozžuchach (Lein-u. Rapskuchen), w dobrym mlozu, w žmjetanje a w butźje, we wotwcźim a w howsa'ym koju, w jejowym cźornika, w thjazym a jaternim tuku (Lebertran). Ménje vitaminow je w žwinjazym schmalzu. We wotrubach, we muzy a w lanym wooliu žane vitaminy njejźu.

Vitaminy teź njejźu w jatkim mlozu, kotreżoż krowy žanu selemu pizu njedostanu. Macź, kotraż dźécźo cźécźi, ma žad, seleninu a butru jéśeź. Njejźu-li we nékajtej pizy tute antirachitiśke vitaminy, sthorja śwérjata na smjehnjenje kośći. Sśu teź nathilne wschelakim druhim thorośeŋam. Sśamo móża druhdy wozźepiecź. Tutu skupinu vitaminow cźopkota njesmieźi.

Antineuretiśke vitaminy žu w selenej pizy, w žymjenju kuschźišnow, we wschech žymjenjach žitow (Getreidearten), w rajźowych twubiwankach, w lanym žymjenju a we wotrubach (i twutośaćom rżanych). Dale žu vitaminy w bérnach, w répje, w jesach a w mlozu. Tute vitaminy pak njejźu we wobélenych žymjenjach, we wobélenym raźu a w bélej muzy. Njejźu-li tute vitaminy w jédźe abo w pizy, dha cźłowjek abo śwérjo sthorje.

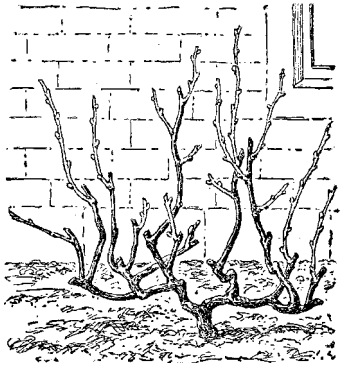
Tute antineuretiśke vitaminy cźésćne dśeći wozźebje muśnje trjebaju. Je-li macź jenoź tajte jédźe wuźitowa, we kotrychž vitamin Beriberi je, ślemjenje śtawow abo tak mj. mortniza (Kinderlähmung), na kotruż je wozźebje létża wjele dśeći munrébo, nastanje. Tuta thorośeź njeje we raiśchej Aśiji dozpla nowa. Wémy, so je w raiśchej Aśiji, to je w Chinje raźż je wschdobrym khlébom. Tak dołho, dokiż žebi Chinjenjo žami doma ś wótrymi famijenjemi žwóź raźż mlócźachu, pśichi cźimż raźowe wubiwanki pśichi žynajenju wostachu, bé njes Chinjenjemi tuta thorośeź njeznata a rośśéri so hakle posdźišco.

Vitaminy antisforbutiśkeje skupiny žu wozźebje we kopjenach, w žołotwi a w drubej seleninge. Dale žu tute vitaminy w pomeranzach abo žlotych jabukach (Apfelsinen) kaž je naschi Sćerbja njenuja. Tute vitaminy pak wschelaku cźopkotu njesnjeźu.

Wo přiřězanju winowcho pjeńka.

(S wobrazomaj.)

Pola naź so dźenźnišchi dźeń po wójnje wjazy telko kedźbliwośće płahowanju wina njewérnuje, kaž do wójny. Tohodla ś naschego kraja telko winowych śikkow wjazy na witi njepśichźdźe kaž nébdy. Wójnšći cźaš a powójnšći njehowjahu płahowanju winowych pjeńkow. Rostlinarnje (Gewächshäuser) njedośtawchu dožahazeho wuhla, so mohše je na trébnu méru wutepiecź. Sśnadny bé teź jasim sa płahowanje pjeńkow na śparlérkach a žerdkach. Nékotryžkuli pjeńk je sanjerodźeny. Dawno je žo do wopraweno hoschcźa tośrosći. Hdyž ma lišeźo, je wrobłam ś witanej thowantku. Tajke sanjerodźene pjeńki mózesch sažo wustrowiecź, hdyž žo wušlejśich je derje wurésćaź a pśichrésćaź. Wézmuśtojne wurośowanje a pśichrésćowanje je pśichi płahowanju winowcho pjeńka najwožniśiche dźéło. Pśichetož to je ś pśichcźinu płódnośće pjeńka. Hewak žana thorośeź njeplódnośćeź njeśawinuje. Dźeńża je nam wédomośćeź wischelake hrédki do rukow dała, so mózemy wschelakej mukaźinje a hribikam, pjeńkam wadźajm, śkódźowaś. Sam-li so tola śahnésćśe, hodźa žo ś pomozu wschelakich chemiśkich hrédkow vukorjenieś. W naschim kraju pod naschim podnjebjom (Klima) mamy ś wina jenoź wuźitk, hdyž płahujemy sažnje a śrénjoźažnje druźiny. Tola na tole dyrbimy hladaś, hdyž nowe winowe pjeńki kupujemy a žadźamy. Wotkupanje a hajenje winowcho pjeńka je druhe praschenje.

Hdyž wino wurośujeśch a pśichrésujeśch, njelutuj sdrjewom. Njerdźe wo to, so ma pjeńk wjele cźeśćich ale njeplódnych halożkow. Najrjeńśiche a najwože kitkow napłoda žylne halośy, wynjeś na pjeńku jich pśichewjele njemeź. Sswoje dźéło wurésćanja a pśichrésćanja žebi wołojśich, hdyž žu w pśichedkhadźazym léće pśichedothe halośy pśichrésćowaś. Nétko maśch mjes nimi léśpśichi pśichéład. Halośy, dobre a wjele plodow dawaze dyrbźach žebi hakle žam wocźahnuś. Halośy, loni plody méjaze létża žanych njeméja. S nich wurośu jenoź nowe halośy. Najprjedy pśichrésaj je na tak mjenowane cźopiki. Halośy pśichrésaj hacź na dwaj žylnaj pupkaj. S tych wócźkow wurośtu dobre pruty. Te śmeja hakle w pśichodnym léće kitki. Pruty abo halośy, ś kotrychž létża kitki wocźakujeśch, pśichrésaj na pjeć abo žydom žylnych pupkow. W porjadnym wutworjenju cźopikow a kitkowych prutow teźi žyle potajśnowe wurésćowanje abo pśichrésćowanje winowcho pjeńka. Posdźišco jenoź na to hladaj, so halośy a pruezśiki stojnje na špalérach rosdźelśich. Winowy pjeńk pśichrésuj tónź maśeho rózka abo špicźak mérza.

Domjaca lěkarnja za skótne lěkarstwo.

Tuta runa žo nimale lékarni sa ludźi, thiba so mamy w njej wjazy lékarśtich hrédkow abo wschelake hinaśe.

Pśichecźiwo satykanju abo kolikej nałožujemy najprjedy pravy cźiśćazy hrédk, so by žo tón wupróbnik. K tomu śluži žylny cźorny kofej ś zokrowzowym palenzom a sahrodna mjatlicźka. Mjes tym hacź lékar pśichińdźe, mamy skocźecźu brjuch ś wośtchcźom žlomu schudrowacź a cźopku pśichrywku wokoło brjucha swjasaćź. Howjazy stót nam swjetśka po mlodej selenej pizy bubni, a wožebje, hdyž nałeto pizu pschemérnimy. Tajtim howjadłam mózemy kogde 6 hodźin litr chinośoloweje rospuschcźliny ś wicźu dawaź, doniž lépje njeje a to do litra wody jenu tyhaczitku chinośola.

Pśichecźiwo prajświnje pomha mjeźe tajkeho méńtna se mjehkomydliśnowej wodu (Schmierseifenwasser) abo se chinośolowej rospuschcźlinu. Teź pomhaju chinośolowe wokłady. Sdaśi pak je nam, so hmy prajśkmiśu schojśli, dha mamy mimo toho hišchcze dwe njedźeli chinośolowe wokłady kaśeź. Sśiange spalimy. Sćérny, podubu a wjetch dokładnje ś chinośolowej rospuschcźlinu potrjepimy. Teź wschdé strowe skocźata w hródźi mamy ś chinośolowej rospuschcźlinu dokładnje zyty tydźeń myéź.

Cźerwjenu pobéź pola žwini žo wotwobrośi, je-li tajke žwinjo hnydom pśichi sapoczatku ś chinośolowej rospuschcźlinu mhjemy, žłange špalimy a sćérny, wjetch a podubu je tutej rospuschcźlinu pokrjepimy.

S krótka, w domjazej lékarni mamy wschź te lékarstwa khowacź, kotreż najmjenśišcho ś rukam trjebamy, so bychmy njetrjebali najprjedy do lékarnje po tute hrédki béhaź. Se tym je pomoz druhdy pschepośdźe a tak žmy žami truhnjeni. Hnydomna pomoz je divojna pomoz. Toho mamy žebi pschezo wédomi bycź. Tohodla, kśušća do kóždeho domu pschezo teź śkótna domjaza lékarnja.

Wužiće kruwy k přahanju.

Dźeńźnišcha doba žada, so hmy wjazy myślili, kak mamy to abo druhe sarjadowacź, pschedacź abo podobne, je krótka, kak by nam hospodarśtwo wjazy wunjeśło. Tu maju teź wozźebje mjeńśchi hospodarjo hladacź, kak mohli kruwy ź cźahanju derje wužiźeź. Mali žiwnoźejerjo dreje w naschej krajtnje teź wjele kruwy pschahaju. Trochu wjetśchi žitnoscźerjo pschahaju radśho diwaj sapschahaj kruwow a praja, so jim to wjazy wunjeśe, hacź bychu žebi konja abo por wołow djerzeli. Nimo toho maju ś kruwami schtyri dobre dójći a na žanu telko dźéła njepschiśidźe. Tón hospodaŕ, kiž ma dalołe pola, dyrbi wéśo konja mécź, tola je radsom-ne, hdyž teź druhdy kruwy pschaha. S zyła teź mjeźo njewadźi, hdyž žebi bur, kotryž ma dwaj konjej, por kruwow pschahacź nawuczi. Wo žné abo hewak, hdyž je nusne dźéło, mózemy potom kruwy derje wužiźeź. To njeje žana hanba, kaž žebi mnohi myśli. Wémy žami ś nasśkusenja, kak wužitne to je, hdyž njewémy hdźe najprjedy ś konimi. Pśiza je trébna, do mlana ma žo jécź atd. Tak mózemy žebi znajmjeńśicha ś kruwami pomhacź. S tym žebi mnoho cźaża a nusneho dźéła salntujemy. Tajke lohke dźéła mohli stajnje w hospodarśtwje wukonjeeź. Nimo toho ma pschahanje hišchcze tón wusnam, so žo kruwy derje pschekdu a pschińdu na cźerśtwy powétr. To ma wulki wusnam, sa pschichod. Kruwy, kotreż pschahamy, žu wjele strowśche. Tajke kruwy teź tak njesdegenerénuju. Skak móże to pola drubich kruwow hinak bycź, kiž słowo sa zyle léto won nje-pschińdu, thiba tehdom, hdyž je ź bykej cźérimy. Tajke kruwy žu jako w jastwje. Kóžde skocźo wozźebje utlode, dyrbi žo na cźerśtwym powétśe hibacź, ma-li žo jeho organismuź derje wuwiecź. Teź kruwy wjele pohibowanja trjebaju, so bychu strowu generaziju wupłodźile. Tajkemu skotej, kotryž je wjele na cźerśtwym powétśe, wuwije žo najlépje kośeonka, pluza a wutroba. Tajke kruwy, kotreż mérnje pschahamy, wjele lépje žeru a teź lépje piju pożiwaju hacź tajke, kotreż žu stajnje pschiwjasane a njemóża žo khmanje hibacź.

Mali ratarjo maju cźim prjedy kruwy pschahacź, dokelź nimaju tajke hródźe kaž wulzy burja. Hdyž kruwy na pastwu njehonja abo tam hdyž žadyn wubéh nimaju, je pschahanje kruwow nusne. Teź to mamy wobkedźowacź, so smjehcźenje kośći jenoź pola skotu, kotryž je stajnje pschiwjasany, nastanje. Tajke kruwy, kotreż pschahamy, žu trucźiśke a thorośeźom tak bórsy njepodśeja.

K pschahanju kruwow mamy hišchcze druhe pschiležnośće. Kóždy wé, kak nusne cźasto wo žné mamy. S knimi njemózemy dodźéłacź. We hródźi pak žada cźłowka kruwow sa cźerśtwym powétrom. Skak by nam dźéło špěchało, hdyž bychmy žebi nékotre kruwy pschahacź nawuczili a mógli je wo žné abo w cźasu nusneho dźéła khowaś.

Kelko nam tu maka pomoz poutha. Nétko žo jedna, wo to, kak mamy kruwy ź cźahanju wužiźeź, so by to wopraudźe po hospodarśku było. Sśamo žo rozumi, so pschetrjebne kruwy njemózemy do cźerneho sawcźicha pschahacź a teź nic žuczelne. Tajtim kruwom bychmy swadźili. Horiśi ižoł žo k pschahanju lépje hodźi hacź nasch. Teź na tom žaleźi, kak dołho stoco hižom cźaha, pschetoż cźim dłéje cźaha, cźim bóle žo na to śmeźi. Schércke kruwy hodźa žo lépje k cźešćichemu cźahanju. Kruwy, kotreż žu stajnje w hródźi, žu wusite. Teź pluza a wutroba je pola tajkeho skocźeźa mało wuwita. Wšiche kruwy mamy hižo sahe a to w 2 a 3. lécźe nawuczieź cźahacź. Posdźišco žo cźeśćicho smucźa.

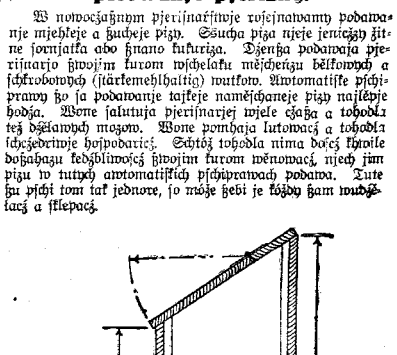
Młody ižoł pschi pschahanju pschenapinacź thétro wadźi. Tajke pschenapinanje žo cźi bósy wjeceźi. Schtóź kruwy k cźešćemu dźéłu potrjebźi, tón dyrbi teź kruwy derje pizowacź, chźe-li so bychu śtajnje derje dejite.

Dale mamy tajtim kruwom wjazy cźaża k nażranju popscheeź. Wožebje maśch hladacź, so cźi kruwy njetpadnu, hewak maśch po wužitku.

Njeźmémy sapomnieź, so žu kruwy žłabścheho twara hacź woły a konje a tohodla teź njeźmémy wot nich telka žadacź kaž wot koni a wołow. Se žucźélnymi kruwami mamy kedźbliwje jedźeź, wožebje na hubjenych połnych pocźikach. Kruwy, kotreż žu wjele na cźerśtwym powétśe, žu najśtrowśche a maju teź trute a strowe cźelata. S toho mózemy žaźnje widźeź, kak wužitne je pschahanje kruwow sa hospodarja.

Automatiska příprawa za suche picowanje pjerizny.

W nowocźažnym pjerisnarśtwje rośeśnawamy podawanje mjehkeje a žudweje pizy. Ssucha piza njeje jenicźay žitne sornjatka abo žnano kukuriza. Dźeńża podawaja pjerisnarjo žiwojim kurom wschelaku méścherju bélkowych a sćkrobowych (śtarkemehlhaltig) wutkow. Awtomatiśke pschiprawy žo sa podawanje tajkeje naméschaneje pizy najlépje hodźa. Wone salutuja pjerisnarjej wjele cźaża a tohodla teź dźélawych mozow. Wone pomhaja lutowacź a tohodla schcźedrinje hospodarićź. Schtóź tohodla nima boćź khtoile dožahazu kedźbliwośćeź žiwojim kurom wénowacź, njech jim pizu w tutych awtomatiśkich pschiprawach podawa. Tute žu pschi tom tak jednore, so móże žebi je kóždy žam wudźéłacź a sklepacź.

Tute awtomaty wudźélaj žebi ź dešćow. S naschego wobraza jaźnje jich tworba a śnutśkowny a śwonkowny twar śpóśnajeźch. Horne wécźo je nakhilene a thodźi na bancźi-

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBS I LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 80 zł. pl., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóždo čo. płaći 10 zł. pl. Wudawa a čišći Smolerjec knihtišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pl. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy tekst rjadk płaći so 60 złotych pl. Rabat po tarifu. tekst

Čisło (Nr.) 72 — Budyšin — sobotu, 24. měrca 1928. — Bautzen — Lětnik 81

Překałanje zastojnikow němskeje železnicy.

W centralnym zarjadnistwje němskeje železnizy w Bacinje, hdyž je zaradženja němskostatneje železnizy, zu zjed ja wulkim pschekalanjstinu skandalom namakali, do ketrehož zu někotri wyschschi zastojnizy, mjes nimi twarišk radžičel němskeje železnizy Erich Schultze, zaschmatani.

We wobhbadnych kruhach bě hižo dołhi czaz słyschcež, w centralnym zarjadnistwje němskeje železnizy njebě wšo, w rjedu, so zu wschelaki zastojnizy pschekalanke pjenjez brali a so je so pschi rozdželenju skazankow wěstym firmam słyschnu dawa. Wospjet su so materialije jenoz potom skazale, hdyž zu firmy pschekalanke pjenjezy we wyšokosći někotrych tyšac hriwnow zapłacyle. Mjes druhim so pomjenuje, so je firma Reifert u. Co. w Kölnje, pola ketrejež dě so material za tworowe wozy skazał, wjazy dyžli 100 000 hriwnow namazańskich pjenjez wuplaczyła. W pschesjenosći z Kölnskej firmu pschi wyschnoscu je so pschecziwo firmje pschepytanje zawjedło. S tym je so dopokazało, so je firma wopraudže 200 000 hriwnow za pschekalanje zastojnikow wuplaczyła. Zastojnizy dźel tychle summow njepodrobnje dostachu, druhe summy so jako „lizenzne wudawki“ wuplaczichu, kotrež so wyschschemu knježerstwowemu radžičelej Schultzej za wuživanje jeho patenta dawachu. Němska železnizja je na to wschón material statnemu rěsnistwu pschepodała, kotrež je pschepytanje pola Reifertez firmy w Kölnje pschewjedło a wobhbadne knihi, hač do leta 1923 dožahaze, zebrało.

S knihow je zrozumjeć, so zu so zastojnikam pschekalanke pjenjezy wuplaczanje. Wintowaczi zastojnizy dźela porjadu, i dźela pak so wunamakanje, so zu pjenjezy dostawali.

Cžežko poczeżeny twarišt radžičel Erich Schultze bižo wjele lět pola zentralneho zarjadnistwa němskeje železnizy dźa. Wón je pjerza njehdže 100 000 hriwnow pschekalanskich pjenjez dostał. Schultze měješe zwoje dźelo pschehe wšěm we wotdźelenju za twar waggonow a bě jako wuzwjedne wuzitowy konstrukteur znaty. Pschi zkasankach jeho jako wězywuzitowneho słyschachu. Jeho wobhbadne pocžahi k Reifertej firmje zu so w lěcze 1924 zapoczałe a zu so ze słužbnym pschenjesenjom zawjedle. Schultze bě mjenujcy wunamakanje zčinił, i kotrymž so podwalzy za wosowe wóźi zhěrno połepschichu. Jennu by so zaležało, so by zwoje wunamakanje zwoji pschedstajenej wyschnosći do wole dał. To pak wón njeje czinił, ale je Reifertej firmje zwoje wunamakanje i wumětnjenjom pschewostajił, so jemu so łožu skazanku na wosowe podwalzy za zentralne zarjadnistwo němskeje železnizy 5 prezentow wuplaczi. We komunizyji zarjadnistwa němskeje železnizy wón potom za to rěczesche, so bychu jeho wósowe podwalzy skazali. Jennu so poradź, druhich zastojnikow za to dobyez, so by Reifertej firmje po możnosći wjele skazankow pschiwobroczył. Firma leni nasynnu zwrěchcza, tola so ludzo namakachu, kiž jej i pjenjezami wupomhachu. Pschi wustrowjenju firmy je Schultze podawarjam pjenjez pjecza rjekł, so je Reifertej firmje hischcze wjazy dyžli dotal skazankow pschiwobroczył. Dokazu na to, so zu też Barlinske firmy do należnosće zaschmatane. Wschě knihi zentralneho zarjadnistwa němskeje železnizy i poždenich lět budźa so dokładnje pruhowacz.

Direkzija němskeje železnizy w Barlinje je wojerwiła, so cžežko poczeżeneho wyschschemu twarišku radžičelu Schultzu zjimaju. Reifertej firma je prajila, so je Schultzej jenoż za wuživanje jeho wunamakanja wěste summy wupłaczyła. Schultz je wudawał, so je jemu jeho pschedstajena wyschnosć dowolika, za zwoje wunamakanje zapłaczenje brać.

Zaso sakska knježerstwowa kriza?

Wulkerk knježerstwowych stronow sakskeho zejma je schtwórtk dlěsche pożedżenje měł, so by wo potwjetschenju podzěla khěžerjow na dawku khěžneje danje jednał. Dojednanje njeje so dospiko, dokelž staroi zozialistjoo, demokratoju a němska ludowa strona zadanja khěžerjow wotpokasachu. Kaž je słyschcež, je hospodarska strona hrošyła, so finanzneho ministra Webera i knježerstwa wróco wojnje, jelt so so jejne žadanje njedopjelni.

Nowe postajenja wo přidawknjej renče.

Spomožerske městna dźel renty za cžežkich wójnskich wobschkodženych jako pschidawku rentu wuplaczeja, hdyž so potrěbnjeji dostawarja renty hodźi dopokacz. Němski dźelowy minister je někto nowe zestajenje postajenjow wo pschidawknej renče wudał. Wudowy i prawom na wudowjazu 60prozentiku rentu maju prawo na 450 hriwnow wuczinjazu pschidawknu rentu, hdyž zu jenježy na rentu pokazane a zane na zastaranje prawo mějaze žiwoty njemaju. Pola wudowow a žiwotow dostawarjow wothladanskeje pschilohi móże so pschidawkna renta hacz k połnej sumje, za wudowy a žiwoty postajenej, powyschicz.

Ratarska debatta w pruskim sejmje.

W pruskim zejmje je so nanjet zapodak, so bychu pruske a němske knježerstwo wulki personalny dołh ratarjow do realneho dołha je zadanjenjom pschetwerzicz, kotrež może ratarstwo zujecz.

W powschitkownej debacze wo tymle nanjeze němsko-nazionalny **Milberg** přeješe, so je landbund rosharjenje ratarjow i agitazju powjerschisk.

Sozialdemokrat **Peters** landbundej porokowasche, so ratarske zhromadźizny za schpatnu wólbnu agitazju wužyte. Poroki pschecziwo pruskemu ratarskemu ministrej su zyle njewuprawnjene, dokelž zane knježerstwo njeje telko kaž pruske knježerstwo za ratarstwo czinito.

Zentrumski zapósłanc **Jacobi** praji, so je nusa ratarstwa njechodźi zapřeć, tola Pruska je za ratarstwo czinita, schtož je zemicha.

Held z němskeje ludowje strony jara pomérnje rěcžesche. Nusa ratarstwa njemóże so zapřeć, tola wono so jenoż jara myli, hdyž měni, so zanto nusu czerpi. Samožnosć Pruskeje je też wobnujesorana.

Komunista **Kellermanna** dla jeho wudmowy wospjet k porjadej zawołachu.

Demokrat **Hoff** praji, so je njesaprějna nusa ratarstwa jenoż dźel nusy zyleho němskeho hospodarstwa a je po hlownym dźelu je zkutnych khorosćow a z pschetrjebowanja rezerwow inflazijskeho czasa naztała. Pruskemu knježerstwu njeznje so dobra wola wotrjez, so dyże skutkowuje pomhacz. Schtóž njechce druhe praji, agitazuju po woschnju komunistow czini. Dawkowa a hospodarska politika prawizy je zwěschczała, wona też njeje buram pschecželna, hewak bi budźichu dyrbjeli zo na pizu wotstronicz.

Wudjerkowy nanjet so z hłosami knježerstwowych stronow pschija. Nanjet prawizynych stronow, so by so dokhodny dawk po tsiletnym pschecžeću woblicził a so by so zamožnjejszy dawk za ratarstwo hnydom wotstronił, so wotpokaja.

Čekanje ratarskich dźełačerjow ze WSOW.

Kubjerk němskeho zejma so wobhbadne należnoscze je předwidowaz zozialdemokratiku rezoluzju, naztupaza stunschenje železnišćeho tarifa za zažydlerske twary, pschijał: Němske knježerstwo zo namołwja, zo by hnydom naprawy czinilo, so by so katastrofalnemu czekanju němskich ratarskich dźełačerjow je wpow a jich wuczišćenju z wukrajnymi puczowanjkami dźełačerjemi na to waschnje napschecziwo dźełało, so bychu so jich mjdowe, wobhbadnjske a dźełačerske wobstejnjoze polepschiše; pódla teho so němske knježerstwo namołwja, so by hnydom z towarstwom němskeje železnizy wo zmjenschenju železniskeho tarifa za wożenje woarskich materialijow, za zažydlerske twary postajenych, jednało.

Goldstein před němskim zwonkownym ministerstwom.

Rjeschski inżenier Goldstein, ketrehož bě ruske komunistiske knježerstwo w Donezkim kraju zajało a tydżeń podźěcho z jeho sa winowatoho pschedstejo, so so Barlina wrócził. Pjatk popoldnju je w zwonkownym ministerstwje we zwojich nanjedženjach rosprawił. Do zjawnoscze Goldstein hischcze nochze nadrobnischi dźelezkat dacz, so njeby zwojim towarschom, kotrjž su hischcze w rukach jatkje wobsedženscheho pschihotowali. Wobstejnoscze a njedżerjaw a Donezkim kraju zak je so ledma wuzkitaz budźe. Němskich spezialistow njejsu tam jako pschecželow a zastojnow wothladowali, ale jako nětkajschi mjenowiti dźełačerjow, kotrymž so na pschikład kaž Ruzam wuchadnje bow wody pschidźěli a kotrymž so zaneho njedźelskeho mjera njeda.

Barlinski „8-Uhr-Abendblatt“ je hischcze zhonił, so je wuschcharanje bolschewistiskich wyschnoscjow z němskimi spezialistami z tym nastało, so su Ruzoju wschelake maschiny, kotrež je Barlinske „Potschickowne elektrizitetne towarstwo“ podawało, jako njekhmane wotpokasali. Niedostatk, kotrež chzychu Ruzoju widzecz, pak maju dyrje so bóle w niedożahazej wězywulkoscnoscji rusteho personala pytacz.

Goldsteinowa rosprawa zwjaz so dźensa wojerwi. We wożadnje tjoch druzich zajatych Němzow hischcze zwonkowne ministerstwo njeje zanych powěrjecžow dostało. Prozeż pschecziwo tymle tjom Němzam a pschecziwo Kosterej je so rosprawje z Moskwy zwadź 11. abo 12. hapryele zapoczcznje.

Němski monteur Wagner psched rusteej wójnskej wyschnoscju.

Kaž so z Moskwy powě, su monteura Wagnera někotre hodźiny pschesłyschecheli. Po pschesłyschenju, kotrež so na pschitomnosć němskich spezialistow k nazinjenju schkody we Donezkej krajinje poczahowasche, zu Wagnerej prajili, so móże so někto do Moskwy podacz. Wagner pak njeje tule dowolnosć wuzit, ale je w Charkowje wostał.

Waldeck so z Pruskej zjednoći.

Statne zrěczenje wo zjednoczenju Waldecka z Pruskej je so 23. měrca 1928 w pruskim statnym ministerstwje podpisało. Pschedtoha wo zjednoczenju so pruskemu a waldeckskemu zejmej hnydom k potwjerdzenju pschedpoloži.

Waldeck 1121 kwadratowych metrowych wopschija a ma 57 300 wobydlerjow. Kraj je horaty a hnaty. Dokelž wobydler-

Jenož 3 dny! Wot 27.—29. měrca

W Běłej Wodźe

na Třeleńi

Wotewrjenje wutoru, 27. měrca, wječor we 8 hodź.

Srjedu pop. 1/4 4 hodź. předstajenje za swójby, šulerjow a dźěći.

Wječor we 8 hodź. paradne předstajenje.

Štwórtk wječor we 8 hodź. hłowne předstajenje.

Zažnje kupjenje zastupnych khartkow zwěsći Wam dobre městno!

Zastupne khartki:

w cigarowym wobkhodže Kurta Rechera na Mužakowskej drózy 3, Telefon 235

a wot 10 hodź. dopołdnja pola wšěch pokładnjow cyrkusa

Wšědnje wot dop. 10—19 hodź.

menažerija a wobhlad. skoćatow

Wot 11—12 hodź. dop. wulki

paradny koncert na městnje

Tunje ludowe płaćizny.

Dźěći płaća jenož popołdnju połoju.

We wšěch předstajenjach:

Amarantec

12 polarsk. mjedwjedźow

Rubježne zwěrjata, eksoty a wumělcy wšěch krajow.

jowo njemóže mjeń swojich sostajnikow zaklaczeć, je wono Prusku prošyło, so by Waldeck do swojoho statneho swjazka pschijała.

Sa wotstronjenje póšlauzjiwowo němskich krajow.

Demokratiska němskosejmska frakcija je resolusiju zapodała, w kotrejž so němske knježerstwo namolwja, so by je wschěm dorasłym na němske kraje skutkowało, so bychu drohe póšlauzjiwe němskich krajow njes hobu wotstronike. Wo wunoschku dyrbi so němskemu sejmej rosprawa podaca.

Ribanje šuiskeho strajka w Barlinje.

Mjes starschimi Barlinskeje ludoweje schule, kotraž hu njedawno schulski straft wotmě̂li, so pschihoty k wulkej demonstraziji cżinja. Starschi hu so na provinzialny kollegium wobroczili a pschecziwo pschetworjenju schule do kwětneje schule protestowali. Jeli so by so na protest we wotpokazanym smyśle wotmolwiło, chcedza wobezejowanje pola pruskeho kulmowoho ministerstwa zapodacz, i dołom pak agitaziju za ponowjenje schulskeho strajka zawjesez. Tež w druhich Barlinskich schulach dyrbja so pschihoty za schulski straft cżinicz.

Nowy kurs w němskostatnej woborje.

Psched někotrymi cżasom je so z najwjetschej potajnosczu prozez pschecziwo Drjezdżanskej „Volkszeitung“ dla krajneje pschecziwy psched Drjezdżanskim kawmiskim sudom wotmě̂. Jednanje bě tak potajne, so „Volkszeitung“ w swojej rosprawje nastawk njeznadżejsche ani mjenowacz, we kotrymž so jednaiche. Wot teho cżasa, so je so Geßler k mjerej pschidyhł, zda pak so, so tež w tymle nastupanju druhi wótřik w němskostatnej woborje wójc; pschetoż pschi schwórkowskim powolanjiwym jednanju psched krajnym sudom we zjawnostnjej woborneho ministerstwa, major Ott, praji, **so je němski woborny minister bo zjawneho jednanja zwolik.**

Tak słónczne ihnichu, so so wo nastawk z najwjetschim **„Němska a Swjazk Ludow, palaze praschenje wotbronjenja“** jedna, kotryž je wyschichi offizjer starcheho wójska najwjetschi a kotrehož wopschijerze je so z hłownym rostajowarjom generala Seeckta a z wobrononjenjom Königsbergskeje twjerdżiny jaberała. Schtož je so tam prajiło, je pjecza **njemérne** było a je mohło Rjuskej cżeło jeschkodżicz.

Sand powolanje wobskerzeneho Schalla, runje kaž powołanje statneho rěczniika socjalnych a wuhad pschiježe **instanzu potwjerdzi**, po kotrymž so Schalk k 2000 hriwnam **pjenježneho** thlostanja abo k jastwu na 100 dnjow jadnadże.

Dalše woputy wjerchow rańscheho kraja w Europje.

Po pschihładze asahanskeho krala **Amana Ullah** chcedza hebi też druzy wjerchowy rańscheho kraja europiske kraje, jich kulturu a zhidżenjaju wobhladacz. Tak je słyschecz, so ma hižo najmjenje egiptowski kral **Fuad** na studowanske puczowanje do Europy nastaji. Też **president turkowskeje republiki, Mustafa Kemal pascha a perzijski schah Rizza Than** su hebi pjecza wotmyślili, hischcze tole léto najwažnische europiske staty wopytacz. Pschewidżejo tyhle pomoh wschak wot politiskeho rozmysla wotwisuje.

Wopyt kraja Fuada budże so hakle potom moz wocznacz, hdyž budże swoda mjes Jendżelskej a egiptowskim knježerstwom wurunana.

Rumunsko-madżarska namjezna podawizna.

W **Budapeszta** so 23. měrza powě: Schtyrjo ludzo je Bihno-Kerkstes, madżarskeje gmejny blisko pschi madżarsko-rumunskeje mjezy, su ho pschi wulcze na rumunsku stronu zabludźili. Na dobo su pschedy sobu schtyrjoch rumunskich namjezných wojakow widżeli, kotrjż so je **k**wojimi stelbami do nich samerzichu a wschitkich schtyrjoch z dżela cżeło zranichu, na cżoż jich Rumunojo do therowinje we Waldin Waradinje dowjesechu. Jedyn ze zranjenych je mjes tym na swoje zranjenje wumrjel. Podawk je w Budapeszti wulke rosharjenje sbudżił. Nowiny žebi jenomyślnje zaso-

bosejczinjenje za njesamolwite postupanje rumunskich namjezných wojakow żadaju.

Madżarski ministerski pschedsyda je nowinarjam zdżelił, so je hižo nadrobnu rosprawu wo podawku dostał. Madżarske knježerstwo je swojemu sastupjerjej w Bukarešcu poručiło, so dyrbi so pola rumunskeho knježerstwa ruje a pišomnje wobczejowacz.

Sjezd mišijonstwa w Jerusalemje.

Sobotu 24. měrza je so w Jerusalemje najwjetschi dotalny sjezd internazionalneje mišijonskeje rady sastupjerjow mišijonskich swjatskow jenotliwych krajow wotewrił. 240 sastupjerjow z 51 krajow, mjes nimi wósom z Němskeje, je pschitomnych. Najważnische dypki dnjowoho porjada narodne hibanje rańschich ludow, kolonialne praschenje, hromadże dżełanje ludow a praschenja rażow nastupaju. Prěni króć położa wotpósłanzow z domorodnych wobsteji.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobota, 24. nalětnika

Gabriela — arcyjandżela.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1“.

† 1885 Herta Wićazec, kluda šwalća w Budyšinje a prěnja wuznamna serbska pěsnjerka. — Jejne pěsnje, kotrež je we Serbskich Nowinach wozjewiła, su jara čućiwe a nutrne. Najrjeńša je „Měr we wótemem kraju“ z lěta 1856, kotraž pokazuje, kak sebi sama měr pytaše we swojej wutrobje a jón sebi wócakowaše we wěčnej dominzje. Njeběše swoje zbožo tuły na swěcze namakała. Běše so wobswdźiła, kaž někotražkuli kluda serbska holcza. — Jan Radyserb je ju znał, a powěda dawno po jejnej smjerći, kajka běše dobročiwa. „Hdyž w znajomstwje zemrě abo dźěćo abo wotrostły štó, tam přińdże też wot njeje wěnc. A we tym bě wot njeje płodżene hrónčko. „Jako ja něhdy njedżelu wjećor khoru wudowu wopytać přińdżech, zetkach tam Hertu. Ta tej wbohej, kiž ke mši hić njemóžeše, čitaše z předarskich knihow. Ja njezabudu te nutrne słowa, kotrež ta staruška po Herćinym boženje prajenju rjekny: „Ta Wićazec Hertka je za mnje w mojim bubjećstwje woprawdźity jandżel!“ — Jara rjane listy su so zakhowale, kiž je swojemu přećelej wučerjej Mučinkej pisała. We jednym pisa: „Bych-li muž była, chcyła skutkować kaž muž; tak pak sym słaba žónska, a njesměm žónskim postajene mjezy překročić, zo njebych so na žónstwu přehrěšiła.“ —

† 1858 Hendrich Krygař, farař Porsiski — pilny serbski spisowaćel.

† 1885 Herta Wićazec.

Spomjatkuj sebi tuto přisłowo: Wěrca so žerjechu, dźensa so lizaju.

Powitanje nałěća.

Štó lubje nas stwori na hori a doli
A w zahrodkach, hajach a lěsyčkach tu?
Štó wupyša wšitko nam w domach a w poli,
Štó čini, zo rěčki zas woživichu?

Štó scéle tam spěwy zas k njebjesam horje.
A rozkana zujerska najzvuniši row?
Štó zaspomnow wola a nowe też stwori
To žiwjenje wšudžom, na rěki a brjóh?

To naléco je, to zlote a krasne.
Kiž znowa nětk tudy k nam stupiło je.
Hdyž to jenož kročli, tam wšitko je jasne
A scéle tu radosć, luboscz přińdże a dże.

Herta Wićazec.

*

Njedźela, 25. nalětnika.

Judika 5. njedźela posta.

Přiwjenjenje swjateje Marije — „Zelena Marija“.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1“.

1849 přesydli so Jan Křesćijan Kowař do Hubertusburka. Tam běše so wusław założił za cyle starych, wopuščenych ludźi, kiž žanych přiwuznych wjacy nimaja. — Kowař tam słuščese, přetož běše 106 lět stary, najstarši Serb, kiž běše so 25. měrca 1743 we Wysokej pola Bukec narodźił. W Hubertusburku tuteho dostojneho sćěžiwca jara pódaloka wjeselachu. Běchu jeho jatwički z pletwami wobwili a stwičku wupyšili. Běše dyrbjeł mnohe khileny, ale hišće strowy a kruty. Měješe hišće cyle dobre duchowne dary a rady so rozmě̂wać. Přinjese swoju serbsku bibliju a swoju spěwarku, z kotrejž sebi wšędnje wótře čitaše. Wjeselachu so a wjeseli, jako hišće druhich wobstarnych Serbow wjedże, z kotrymiž móžeše so rozmětwjeć. Z dobrej němscy njemóžeše. — Hdy je Kowař wumrěł, njeje znate. Ale něšto lět je wěsće hišće na tutym swěcze žiwy był, doniž je zašoł do swojeje wěčneje domizny. Znajemy hišće druheho Serba, kiž je 106 lět stary zemrěł, běše to Matej Sobnik, přećel kaplanow, we kotrymž je lětsa Předženak pisał.

1854 založi so w Dubom towarstwo za założenje serbskeje kolonije w Americy.

† 1862 Pětr Brězan, horliwy serbski farař w Radgachi, na kotrehož cheemy 29. VI. wosebiće spomnać.

1793 a 1818 zběžki evangelskich serbskich wosadow přećiwo zběhnjenju Marijnych swjedżenjow.

1691 žadaja Łužiske stawy Budyšskeho archidiakona Pawoła Praetorija (Soltu) před sobu, zo by cyrkwinu agendu do serbskeje rěče přełožił.

* 1711 Michał Broda, pozdźiši kaplan při Michalskej cyrkwi, nad hrodom w Budyšinje.

Spomjatkuj sebi přisłowo: Słowo dosć rjanych a skutkow kaž žanych.

Judika (Sudź!).

Hdyž sudźić, Božo, přińdżeš ty.
Dha sudź mje jeno hnadnje,
Zo přińdu k twojej prawicy
A lós mi krasnje padnje,
Hdyž wšitkich zhóžnych zhonim wohladam
Sym z nimi zjednoćeny
A rjenje zwjeselemy!

Arnošt Helas

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjecżor w 7 hodź. barometer 735, hygrometer +1, thermometer wo dwjo +10. — Dźensa rano we 8 hodź. barometer 737, hygrometer 0, thermometer w nozy +7. Wažkadny na małowjesny pschemjenjacy wjedra. Wobczahowanje wiedro najskerje tež dale wobkhowamy. S Apprilskich kupow bliži so nowa wyschina. Nižiny nad wjecżornej Europu a Jendżelskej so wotkałuja, najskerje k połnozy, i tym dalsche zarjeczenje twarjo pschecziwo pschihotawej zdobitschi wětrow i połnozy. Tohodla też pschi rjanym nalětnim wjedrje też dale cżopło wostanje. — Rano wjedrowniskowy ma za pschichodny tydżeń sčěhowanje wjedro je možne: Mandżelu, pónđelu, wutoru rjenje a wětrojto, srjedu a schtwórtk kriisk. dnjej, pjatk a sobotu rjenje ale kwasnjicho. — Sutnje, njedżelu Judika, schadża słónczko 5.54 hodź. a khowa so 6.19 hodź. Mjasacz schadża dop. 7.44 hodź. a khowa so do połnoza 11.31 hodź.

— **Dżensnjiche wiki.** Pschi rjanym nalětnim wjedrje běche wiele wjesnjanow na wikach. Na šwinjazych wikach poruno dotalnym tohdženjam žanesche wjelschego pschemjenjenja njeběche. Butra płaczesche dźesatka 1,05—1,10 hr, jesa 11—12 pf., swarch 25 pf. Na šuflazej haży bě̂ chu někotre korby šibjatow na pjedach, **šibjata płaczachu** 1,50—2,30 hr. Na seleninowych wikach bě̂chu płaczene swjetschka njepschemjenjene. Bunt cżerwjeneho kalu płaczesche 35 pf., bjeło 18 pf., morcheje 20 pf., **zybe 25 pjenjezkow**, sellerija 40 pf., kluzk kołoteje 50 pf., **šparejzy kał 60 -100 pf.**, punt **rěbnje kołoby 60 pf.**, hrabnkow 15—40 pf., běrnow 6 pf., zemjak 4,50—5,50 hr, litr łanoweho wošija 1,60 hr.

— **Jutrowny hermant** budże w Budyšinje wot hobotu 31. měrza hač do pónđele 2. hapryle 1928. Njedżelu 1. hapryle žmdża so twory jenož wot 1/12 hač 12 hodź. a wot 14 hač 18 hodź. pschedawacz.

— **Budźte haptyki** su wschědne dny hač do 7 hodź. wjecżor wotewrjene, njedżelu pak samkjnjene. Rózny dżeń bu a njedżelu wotewrjene ma jenož jena hapteka i nadpismym wotmělenjenjom. W měrza je to Dwórnischczowa hapteka na Bisnarskowej dróży.

Herćine potajnstwo.

Roman.

83] (Pokrjeczowanje.)

„Jeho pohledna wola!“ wospjetowasche pschecziwapjerna kujeni z Maupriè; „mhšliesze trjoch wy, kujes notare, so je tu někajki testament?“

„Ja mimam prosto za to, hnadna kujeni,“ znapschecziwi notar z dwórkownym pokłonom, „ja to skersche wobkruczam. . . .“

„Testament,“ hněwasche so Gaspard, „ć cżemu też to?“ „To ja njewěm, kujeze z Maupriè, ale hdyž dowolicze, dżemy k jeho worotwerjenju pschijtupicź.“

Wón wuczeje sapjecżatanu wobalku ze swojeje listowenje.

„To je samorucznje napisany testament a bu wot njeboh knjesa Renaudina, mojeho klienta, na mojim běrowje sapołoženy.“

Wón dżerżeschе wobalku namrěwzam wokomik psched wocżi, potom jón rozpjeczata a pschepoda smjerzej tiščanu zkotkowanje papjery i prošjtwu, so by dyrk ras do njeje pohladacz.

„Testament je w placzonnej formje sestajany,“ jabořeja sudnik.

Notar sakaschkowa a staji žebi swoje nawoczi. Kujeni z Maupriè, bléda a jara rosharjena, sepre so wo lenoschku, Gaspard stojesche tu zyle runje, z rukomaj na wutrobnje zschižnjenymaj; Regina a Honorina wobhladowaschej žebi sudniških ludźi i pschestrašenjenym wurazjenj we wobliczu, njesłyschijo, wo cżo so poprawom jedna. Felits a Herta bóschtej so pódla žebje zwdwyhoj a hladoschtaj na so z wurazom nežneje strudkosče.

Notar sapoczа z jasnym hłosom dokument cżitacz, tiš njebě̂ po prawom nicżo wjacy, hacž wottajanšči dodawk je wobšahnom, so je tu w pišmowem každym jenutřeho testament słowanym.

So by so fódejschli cżeši abo zapleczenju sadżewało, postoji Enšache Renaudin nimo toho dżiwcze, je ninka so ka, Herta z Maupriè, njeżenje połnoletna. Wón pomjenowa swojeho notara, mištra Pečenarta a wottajanskeho wukonjerja a nethwórneho jannajnšcheho sarjadnika. Słowcze nje wupraji wón hišće pśdcze, je by Herta adwokatu wobydlila a dotholy je sannajnja wuzwola „i wotsanujenjom wšěch druhich hacz do dnja, na ketremž je swojti połnoletnosć dozpela.“

Sdyż běše kollowan papjeru jako swědomnicze złożił, zwohladny mištr Pečenart se swojim muderym wóczkom hišće raz na pschipoknudnjerjow: pschestupnjenje bě na nječich wobliczach widżeć.

„Cżert wjal tohole majanchо žinpral“ jawoła Gaspard naposlednje zyle rozsthojeny a hišće žylnische połterze doda.

„Je li je knježitim prawje a pschijomuje,“ rjekny notar, njestarajo se ani w najmjenšim we wubnch rosharjenje, wschitko najlarschcho Maupriè, „to dżensy w sekretara, tiš je temrjeky wotnamjenił, za trěbnym dokumentom pytacz.“

Dżeschu do lehanje. Budowa zhladowaschе na swojim cżetku z njedowěrliwym pohladowanjom, njes tym so Herta za sacżerwjenjowschi a z rosharjenjom zyły wustup wobkedżbowaschе, ani so by žebi mohła wo tom jadnje samohnje dowdacz, zdnto ma widobito rěcacz. Felits wobhladowaschе žebi swoju wujowku i wujkoschkowym wurazom mobliże, Regina a Honorina šaspertachtaj z Gaspardom, tiš sinal najšerjcho jeżerki runje jadnjohjadnych pospjenjow rozłożowaschе, pschetoż tej wonej brjoze na Herću hladachtej.

Notar dołho pytacz njetrjebaschе, pschetoż testament ješche na wotnamjenjenem mjerje. Wón da na wobalku wot knježa swoje wjesne napjsacz a pjecżat pschijcżesć, tak so njemóžeschе je z njej jane pschemjenjenje stacz; potom wobroczi so na Hertu a pratschesche ju so jeje starobu.

„15. meje bě mi dwanaczej lět“, schepny mloda holczka.

„Derje, potajtim pschijtupimy pschihodnje 15. meje k worotwerjenju tohole wobkajanja, tiš ma so njes tym liczy je pola mje sapołoženych liczinow pschijcżesć . . . Mjeno dże tomu nicże wjacy njesadżewa, so njezemu so gmejnom i inventarom saběracz. . . . Knjeze smjerzo, wy macze to bjes dwela za prawe. To so pjecżaty pschijcżesć. . . .“

Kotrejż pjerar bě hižo wójł a platowe šchelczerdy pschiprawił, notar pschijtupi galantuje k Reginje a pokłonowaschе pschemjenjkuju na fijnarogdowne nawuczinizy, tiš so hódaschе na jeje wotschemnoj blyschczeschcej.

„Wulka schkoda, hnadna knjeżnicża,“ rjekny z njeznawanym wurazom, „tak mjelowacz, tute małiczkoschze pohlowjenjenj dżelej zawostajeschtaj pschijpołożicź.“

Regina wotpiny nawuczinizy i wuchow a cżišny jej khěwna na blidо, potom dobża k wraczeri, dokelž njemóžeschе so wobkrjeżicź, a da so do plakanja.

(Pokrjeczowanje schčehnje.)

— **Sakska krajna lotterija.** Při 5. rjadowanju 192. Sakskeje krajneje lotterije padźe dobyče wo 25 000 hr. na cyłe 91 458 a 101 117; dobyče wo 100 000 hr. na cyłe 127 783; dobyče wo 5000 hr. na cyłe 16 053, 81 276 a 100 280; dobyče wo 3000 hr. na cyłe 10 071, 25 360 a 141 090; dobyče wo 2000 hr. na cyłe 23 116, 27 839, 34 231, 60 727, 117 482, 138 095, 141 324, 141 639, 143 024, 145 682 a 145 957; dobyče wo 1000 hr. na cyłe 16 660, 23 713, 36 961, 63 646, 73 869, 81 668, 83 881, 88 073, 92 259, 103 308, 108 847, 119 846, 125 658 a 129 542.

Z **Koicz.** Schtwórtk wječor běše w tudomnej schuli wothadna zjawjatočnosć za schulske dźěći. Sešchi běchu ze starschi, schulscy pschedsedźerjo, někotři hosćo a pschecejelo schule. Po zhromadnym spěwje powita knjes schulski wjednik Hoker pschitomnych a měješche na to rozsahowanišu rěć pod hesłom: „Dźi swérni puć młodosće a hladaj ze wučiwym wóčkom!“ Won pschesahaši puschežene schulske dźěći, kótrež pschichadźachu do cyłeho dźěćaršiwa, kotrež je někto nimo, dźěći wschitkich do sabłužbneho dźěła zastupja a hdyž so nowe podźělenje žiwjenja sapočnje. Někotre spěwne pospytowanja a pschednjesene pěsnje porjeschichu wječor. S wundźakowanjom schulskich wuwjedowanjow a s khérlužkom „Živjel knjez, Knježe“, stónći so posledźowaca zjawjatočnosć. Schulu wopuschčeschu 8 hólcow a 1 holca; woni pschichodnjowrača so k wschelakim powołanjam.

Z **Wósporka.** Sahdźenu wutoru wopuschčichu dźěći tudomneje ludoweje schule swoju schulu. S prěnjeje rjadowneje wotewdźe lětža 6 hólcow a 10 holcow. S hólcow, kotřiž su nětk schulu wukhodźili, stupja do wučby.

Ze **Strože** pola Sprjewja. Sahdźenu pónđelu wotmě so w tudomnej schuli rosćahowańska zjawjatočnosć z dźěćimi, kotrež lětža schulu wopuschcza. Schulu wukhodźa lětža 15 hólcow a 3 hólzy. Wot tutych 18 schulerjow je 11 samo je Subrowiczki, 10 hólcow a 1 hólz. K wotkhadnej zjawjatočnosći, běchu so mimale wschitcy starschi wobdźělenych dźěći sešchli. Rosćahowańska rěć měješche knjes schulski wjednik Króna.

Z **Kobelnja.** Sjawny pucź z Kobelnja do Nowoje Wsy nad Sprjewju je dla nadpowanja na Kobjelnjanskich honach wot 24. hačź do 31. měrza 1928 sawrjeny. Jadny wobkhad pokazuje so na Komorow pola Khrósćic.

Z **Wulkich Zdźarow.** Na drósty k Wojerezam, hdźež so dróha pola Mučałowa jawinje, bě schtwórtk dopoldnja cyły auto, z briketami nakładźeny, do pschěrowa zajěł. Přidnje kolo bě w pschěrowje. Wós namjerowaše. Na wolle sboje pak padnyć njemóžeše. W běhu dnja so poradźi, ale jako wučahnychu. Potom jadźeše bjes jadźiwka do Budyšina.

Z **Wjelkeje.** S wulkim wětrom sahdźenu srjedu twarjachu we wuhlowej jamje w Chuježi wohenj, kotryž pak hórcy jako jalachu.

K žałostnemu wohnjowemu njezbožu w Tranjach pola Delnjicho Wujezda.

Nastał je wohenj zyše wječe psches schtrě, kiž pschi tepnjenju malčźkow psches wichor z wuhnja cźerjachu a tam na suchej słomjanej třěsche hnydom sapahlichu. Sa to, so je woheń tak nastał, tež to rěcźi, so so khěža wot horjechowa k njebju žapaše. To tak spěchnje dźěše, so Schimkez žami so skoro spalichu. Niczo njewědźachu, jako žuhoš jich zawoła, we wokomiku pryedy dyźli třecha so hromadźe zhynu. Tak wbojy ludźo jenoj nahe z dźimi sdźerja, hewak niz prošchla zhobu wšacy njemóžachu. Wobźaromny je zobu najbóle khěžatř Hadank, kiž žno ma so wjele lět z khorosczemi w swójbje bědźicz, kotrej jemu skoro połozyu wobwjedźenstwa rubichu. A nětk ma tak niko sawěsczene, so może jenoj nješchto stow hriwnow dostarź. A runje jemu so hischcze dwaj wołaj a kosa spalichu. Nimo toho wschón ratarski a domšti grat, pschikupny hnój na pola a wscha zyroba sa wulkowany skót. Zona a dźěcźi leža khore.

Wječera njebě pschewidźenju, kak wjele skotu so spali a komu. Dźenża bě k zhonjenju, so so dozyła spalichu: 2 wołaj, 1 jałowa, 1 kruwa z cźelecźom, 1 kosa s kóstatkom, 1 zwinjo a 1 pjezk. Kruwa z cźelatkom bě zhebi Michałk k Benaźezom do kónje wukhowak, ale nichtóm njewědźeschе wo tom, hórzy so pola Benaźez tež palesche a whohe smérjata fónz w płomjenjach wjachu. Dźiwje, so Schrammez statok, kiž zyle blisko pola Michałkez a Maruschez stejt, njewobschkodźenu stejo wosta, ale wětr cźerjeschе žahłe žołmy płomjenjow do druheje strony a 8 „minimalizow“ (Feuerlöscher), kotrež knjes ryczeřkubler Klusa z autom pschiwjeze, podusychu w prawym czasu wscho. Pola Sznikez so tež hižom palesche, dokelž palaze słomjane wěnčze wschudźom wokolo łětachu, bě pak tola mózno, statok zhowarcź. Po schtyrjoch pschijědźe Wojerowska motorika zyława, runje z palazeje hole pola Mortkowa, a lijeschе hač do 9 hodźin wječor hjesmérne žołmy wodu do wohnja. So woheń hischcze wjazy statokow njepóžrě, ma so tež tomu pschipisać, so wichor wokolo 1/4 4 hodź. něschto wotmjelkny. W nozy bě zyła wješ jara wohrožena, dokelž pak so wětr njeswjerny, schkoda hischcze wjetscha njebu. Srudny napohlad na cźorne rospadanki! Srudnische syllojte wócźaka potrjechenych, kotrež je woheń z dźěła prosćerjow sejmił! Schtó pomha, so najnusnischu nadobu sažo dostanu?

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schtrowa połwěcź wo wjedrje sa jutrischu njedźelu:** Sčucho a rjenje. W Jendźelskej so wucźahuje a trochu khłódnischo.

W polnócnej Němskej, hdźež so hižo schiwri njedźele ani deschcza ani žneha njeje schło, tu so na wjele městnach lěhy a podzowe kuki zapalile. Pola Stolpa w Pomorskej je so njichi Lebaskim jezorje 3000 jutrow lěża a bahnischcza je wohnjom wupuschčiło. Wješ Wilhelmsdorf bě we wulkim strasche. — Mjes Wuzkowom a Sewjzami je woheń pódlu żelesnizy 300 jutrow lěża snicził. S cełanjom schtrow so dom khěžnika Greunmanna w Bukowinje zapali. Zona khyta z dźěćmi na rukomaj so z domu wulkowacź. Pschi tym so jejna drasta zapali. Straschnje wopalene so wschě tři do Lauenburgskeje khorownje dowjesechu, hdźež jtej macź a 11 měsacźne dźěćo wumrjelej, mjes tym so je druhe dźěćo w zmjertwym strasche.

*

Schwedzka parna łódź „Citor“ je so psched połodnjischim brjohom Schwedskeje we wichoru potepiła. Jendźelska parna łódź „Domali“ wulkowańskich cźołm nadeńdźe, na kotrymž so 12 wosobow wjesesche. Druhi wulkowańskich cźołm z 11 wosobami so hischcze njeje namakał.

*

Schpanišla je na pschipiš Rady Swjatstwa Ludow wosjewiła, so sažo do Swjatstwa Ludow sastupi.

*

Pólski žejm a senat staj so z wukasom republizneho presidenta na 27. dźeń měrza zwołałoj.

*

Italske knježerstwo wojsewja, so su powěsće, po kotrychž Italska wójsko a wójnski material k južnosłowjanskej mjesy wosły, zyle bjes podłožka.

*

Po wosjewjenju ministerstwa wójnskeho łódźiwa Sjednoczenych statowu staj so z rosbudźenjom, kotrež je so na tendru torpedskich cźołmow stało, dwaj muzej wobžadki morskoj a dźesać muži je so bóle abo mjenje sranilo.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Wobkhadny cźas
na krajnym sudnistwje, statnym rěcźnistwje a hamtskim sudnistwje w Budyšinje
je wot 2. hapryca 1928 wot póndźele hač do pjatka na 7—1/21 hodź. a wot 2—5 hodź., za sobotu wot 7—1/21 hodź. postajeny.

W Budyšinje, 22. měrza 1928.

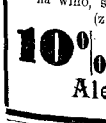
President krajneho sudnistwa.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolerˇ w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžkach. — Za nawěsći: G. Janak w Budyšinje. —

Tunje wupjerki
zaso dóšłe
80 100 115 130 140 160 cm šěroke
260 260 290 330 360 410 pjenjezk.
prawobarbne pjerjo njepřepušćace
Hilger w Budyšinje
jenož Seminarska hasa 2

Parny vulkaniserowanski wustaw
M. A. Fuhrman w Budyšinje
při Mjasowych jětkach 8 Telefon čo. 3053.
Wěcywustojnje zarjadowana z nowočasnymi naprawami wulkotowana, wupjerjedźenja za awtowowe mantle, za mantle motorskich, jězdnych kolow kaž też za slawchi.
Hłódnostna metoda — spěšne a tunje podawanje.
Žane čakanje! Žane čakanje!

Dokelž k 1. julijej mój wobkhod do samsneje leżownosće
na Kamjentnej hasy 27
rózk Noweje hasy
přepołožu, zdobom tež firmu
Hermann Klemm
přewozmu
mam wotpohlad
nětčišl skład pomjenšić a dawam hač na dalše
na wino, spirituozy, cigarry a konserwy
(z wuwzaćom hromaka)
10% rabata
Alexander Trepte

Konje křezu
kupuje kóždy čas po najwyšších płaćizn.
Kurt Kaiser w Budyšinje,
na Humboldskej hasy a při Mjas. jětkach. Tel. 2403

Zadanjamy nalutowańske pjenjezy
z 5—8 1/2 procentami
po wučinjenju
Šekowe konto z 4 % djez dalšich wudawkow
Dawamy kredity, wobstaramy hypotheki a hódnostne papjery kaž wše druhe bankowske dźěła
Přijimamy a wupłaćujemy tež pola filialkow we Wojerecach a w Khoćebuzu a agenturow w Kulowje, Wjerbnje, Łazu, Rakecach, Nowem Měsće, Wulkich Zdźarach, Khrósćicach, Barće, Delnim Wujezdźe
Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

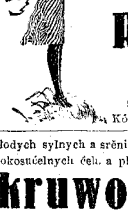

W. Despang w Budyšinje
Žane klamy! Na Mužakowskej drózy 4
Bohaty skład meblow a wutykanych meblow
Samsna wutykańca. Telefon 3406. Přijemne płačeńske wuměnjenja

Městno k wocźehnjenju
so za 3 lěta stareho serbskeho katolskeho hólca pyta.
Wocźehnjeński pjenjez po wučinjenju přez
Jugendamt des Bezirksfürsorgeverbandes der Amtshauptmannschaft Kamenz.

Serbske a němske
spěwarske
kupujeće najlěpje we
Serbskej kniharni w Budyšinje
na Lawskich hrjebjach

Serbske kmótřace dźaki
poručuje
Serbska kniharnja w Budyšinje

Hdyž chceće
woprawdźe dobry wobraz
měć, dha dźiće do fotografiskeho atelja
Richard Hutha
mějićel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej hasy čo. 13
Kóždu njedźelu wot 1/2 11—3 hodź. wotewrjene

Młodych sylnych a srěnich wysokostućelnych čel. a płahow.
kruwow
kaž też sućelnych kozow
mam na předań abo wuměnjenje
Pawoł Köhler w Nieswačidle a w Niježej Wsy.

Čehniwa kruwa
(1-přena) je na předań
we Worklecach čo. 15
Rjane sylne
prosata
předawa
Swobodne kubło w Ješicach.

Wapno (Kalk)
kaž
150 ctr. słomy
ma na předań
běrny (sadźanki) na skazanki přijimuje
Jurij Čornak we Łasku.

Najlěpše běłe kuskate
wapno
(Stückkalk)
runje dóšło a poručuje
A. Paatz
při Halštrowskim dwórnišću
TELEFON 13

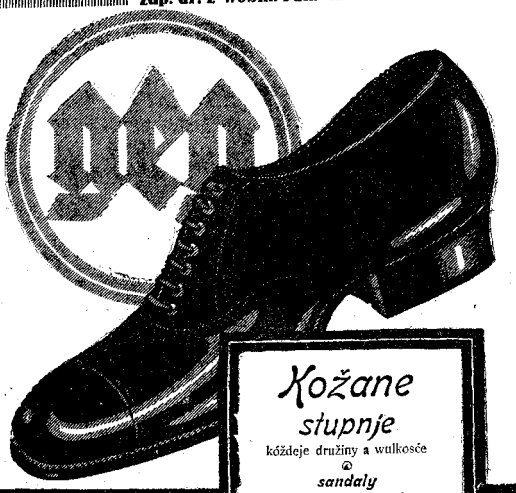
Wudowc
pyta sprawnu staršu knjeżnu abo wudowu bjez přiwiska, nic niže 40 lět staru, k wjedźenju domjacnosće. Žeńtwa njeje wuzamknjena. Poskićenja pod E 2 na wudawańju „Serbskich Nowin“

Pytam k 15. haprileju sylnu
holcu,
pic přez 17 lět staru. Předstajenje pola
R. Hädicke w Njeswačidle

Do **Hänselec hosćenca** w Hornjej hórcy pytam k 1. meji spušćomn. samostatn.
pohonča,
kiž ma nazhonjenja w ratarstwje a woženje za mzdu a samostatnu, sprawnu
służownu
(3 kruwy). Předstajenje **w piekarni Maks Nowak w Małych Debsecach 21**

Pytam hnydom
holcu
w pólne dźěło a do małeje hródźe
Knjeni Erna Hahn
Manjowski hród
(Wojerowski wokrjes)

Tworykupowace towarstwo w Budyšinje
zap. dr. z wobm. ruk.

Kožane stupnje
kóždeje družiny a wulkosće
sandały
sokolske stupnje
płatowe stupnje
domjace stupnje
tunjo a dobre

Poručujemy nanajtuńšo:
žonjace stupnje ze spinku wot 9.00 hr.
žonjace nizke šnórow. stupnje wot 9.95 hr.
mužace stupnje wot 12.50 hr.

W našim wosebitym wobkhodźe manufakturnych tworow su za małe šulske dźěći pyšne
štryk. wobleki
došle a to wot 13.00 hr.

Kedźbu! Kedźbu!
mulki mubjerk
žonjacych a dźěćacych falkow,
košle, ložowe płachty, **wupjerki, płatowe a balmjane twory**
jara tunjo předawa
Martha Briesovsky
w Budyšinje Fiedlerstrasse 4
— Žane klamy —

Wosebje
tunje dny gardinow
wot 15. měrca hač do 1. haprileje
K. Erler
w Budyšinje
na Zitnych wikach 11
Znapřeča „Złot. Hwězdy“
Ręči serbski!

Wšelake
hospodarske wozy
kiž 15—40 ctr. wudźerža,
1 kryty wóz
ze zadnim zastupom, derjeze žany **wobkhodny wóz, rólne wlečaki**, wšelake brony
ma na předań
Kowarnja w Trjebjenecach.

Žiwnosć
wokoło 25 kórcow wulkeje wsće. skej Łužicy so kupić hyše.
Poskićenje pod „E 34“ na wud. „Serbskich Nowin“.

500 nowych Kodersdorfskich
cyhelow
(Falz) su na předań
w Koslowie čo. 12.

Sylne prosata
su na předań
Bódling w Bukecach.

Wosebity wobkhod
za
nawočnicy, šciparje, (Klemmer)
dalokowidy atd.
Specialist
nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje na Seminarskej drózy 5.

Předawam dźělbu
sedłow a ryzadłow
(mjez nimi tajke wot nětkelko kralowskeho dwora)
za křižerjow
Nowe **šabraki a ryzadła** hišće ze slěbrom wobrubju a debju. **Niklowane wotrohi** (Sporen) pora 1.40 hr.
Tohorunja poručuju **šulske tornistry** jara tunjo
Pawoł Warnatsch w Kukowje

Poručuju
wot składa we **Łazku** a **Konjecach** a wot **Kulowskeje filiale**
pola knjeza Michała Čornaka na Salowskej drózy, kaž też pola knjeza Mögela we Sernjanach:
syrikowy amoniak, Leuna-salpeter, wapno-dusyk, nitrophoska amoniak-super 8/9, superphosphat čisty 18, kali, domašowu rudu, kainit, kosćinu.
Wšě hnojidła su na khmanosć w statnej ratařskej spytowařni w Möckernu pola Lipska přepytowane a rukuju za nje. — Z dobom poručam dźećelowe symjenja, sydomhórski a šlezyski čefwjeny dźećel, čerstwu seradellu (runje dóšła), peluški a woku, symjenja za namješanu picu, runklicowe symjo.
Dale poručam wšě picowadła, kaž najlěpšu tołčenu kukuricu (Maisschrot), wotruby, krupicu, ržanu muku, krupjany ječmjeń, mučku ze zeńskich worješkow, kokosowy tykanc, muku z balmjaneho symjenja a lanu mučku.
Prošu wo dobroćiwu podpieru a přilubju spěšne a sprawne posłužowanje **Jurij Čornak, młyn we Łazku.**

Do Budyšina přišedši zetkajetej so stajnje
w Lehmanec kofejowni
na Serbskej hasy čo. 8 — telefon 3118
ff konditorske twory / najlěpše napoje
kofejowe pječwa / jědźny lód
štomowe tykancy / šokoladu
Wosebitosć: Torty
z kóždym lubym napismom k wšěm składnosćam so hodźacy dar
Najkedźbliwišo zawalamy dla **rozesłanja**
We přećelnych **rumnosćach kofejownje wšědnje** popołdnju a wječor **koncert**

Wšě wobuća a wuporjedźenja wobućow spěšnje
derje a tunjo
wobućowy dom Mark w Kukowje

Kupuju
nowiny, akty, knihi po 4 pj. **papjerowy wotpadły** po 3 pj. **lapy, bleše běłeho wina bleše čefwjeneho wina**
nětkowe bleše, wšě druhe bleše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **želzo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnosće.
Popp na Hornjersk. hasy 18 telefon 3427.

N... hasy
při dźěle, na hońwje nosyće najlěpje
Rubber-črije
najpřijomniši elastiski khód najwjetša wudźerźiwosć žane mučenje
Rubber-črije
we wšěch płaćiznach
wot 15.— hač do 24 hr.
hobrski wubjerk
wuporjedźenja w samsnej dźełarni
Fahle
Schuhwarenhaus.
Bautzen Innere Lauengasse 7

Najl. čiderski tučny twarožk 20%
9 puntow = 6.30 hr. franko
Dampfkäsefabrik Rendsburg

Magnetny dom!
Dom hódnostnych tworow!

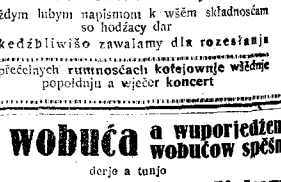
GÖRLITZER A. JOHANNES
Kunathmus Schaaf
BAUTZEN

Serlow kupny dom
Serlow kupny dom

Wolmjane muselliny a pisane židy za šórcuchi
zelene, čefwjene a módre sukno za suknje
čorne počelnjenje za kónfuše
pisany barchent za kónfuše
čorne wobsadki za kónfuše
pisane wobsadki a banty wokoło žiwota
wolmjane tkaniny a židy za nahłowjace rubišća z přihodźacymi žiwdźanymi francami, chenillowe rubišća

Wosebje tunjo:
cafinowe šórcuchi, pisane a jednobarbne **3.50**
hotowe kapy a banty za holcy . **0.95**
čorne, bělo a różobarbne Moiréjowe banty **2.50**

Dobre čehnje k sebi!

KELING
wobleki
suknje
mantle
čiści chemisey
barbi
a wšě druhe woblečenja
spěšnje, derje a tunjo
Najlěpše zhotowjenje přez nazhonitych wěcywustojnych.
Samsne přiwiłarnje:
w Budyšinje na Kózorskej drózy čo. 6 telef. 3638
na Přišćanskej drózy 15
w Khójebuzu - telefon 1774 - na Hródkowskej drózy čo. 4
we Wojerecach na Cyrkwinskej drózy čo. 22
w Běłej Wodze na Bismarckskej drózy čo. 26

Přiloha k čisłu 72

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 24. měrca 1926

Kak Němska ze swojimi cuzorěčnymi mjeńšinami wobkhadza.

§—8. Pod tutym napjatnom pisa wyschi pschi president Hornjoschlesyjskeje prowinzy Dr. Brotka jeschowazy nastawk w „Berlinskej Illustr. Rownije," kotrjž je ja nać tohodla sajimawy, dokelž bo Serbjo dozpla famjeschezja. Wón pisa:

Najwjetsche strachi ja swětowy měr khowa w tym, zo nichtohadajcje rosrisanjazy problema mjeńschinow. Wot lubow a jich knjezerstwow zadany zyl k samoschezenju swětowcho mira a ludowcho sjednanja może nje dyrbjn jenoz z rozkedženym mjeńschinowcho problema po dženjnischim rozwinowanju człowjeschich prenich prawow, po dosczehnjez. Wěrno je, zo jimy hischcze jara wot skónczneho ludowcho sjednanja dalezi. Ale pschi wobkhadanju sandzenoscze smjeny tež dowěrn do pschichoda měcz, dokelž w njej widzimy moralisce rozwiwanje człowjeckow k wyschinje a skónczinje, so bo człowjestwo skónczuje k tutej myzli pschedowdobdze a we wobsahinjej swobodze so strenzi. Swobodnosć bucha a zwědomja a druhe elementarne wobsahinke (individualne) prawa zu bjes pschestacza wukhodzale. Wschelake wójnske pschiczyny se sandzenoscze zu nětkole wotstronjene abo najmjenscha jara pomjenschene. Dopomnju jenoz na zašotne nabožinske wójny a na statnopolitiske, sozialne a druhe wojowanja. Na wschelakich polach człowjeskeho zživjenja jewi so nowy duch, kotrjž je prjedarjesche wuschinje a methody hizo pschewinyl abo wésche hischcze pschewinje. To płaci tež na polu wobkhadjenja z mjeńschinami.

K fundamentalnym prěnim prawam człowjestwa pschihrabi bo tak hischcze, so dyz narodna mjeńschina w statu swoje kulturne potrjebnosce a zživnje, kotrychž hłowny załoh je rěcz a schula, po możnosci sama postajicz a so nadsze hinak złożenemu statnemu nuczenju podchilnjena byš. Stare, zyle wopschijezne statne a ludowe pschecze, so bychtaj narod a stat jene a to samo byloj a s tym narodne mjeńschiny, kotrež njeje hinak móżno, ze mogu bo womarodžile, je w dženjnischim czasu njemóżne, runje tak jm to wschelake stare knjezerske methody sestarjene a bo wjazy nałożowacz njebudza. Stara ideja nazionalneho stata je pschewinjena, na jeje město je stupiła ideja prawneho stata. W nim je schkit mjeńschinow wěz duchownje swobodnosce a wobsahinskeho prawa, kotrajž bo sama wot bo rosumi. Wjetschi dźel mjeńschinow dženja nicze wjazy z nékajkimi statej strachynymi prózowanjemi czinicz nima. Jim saležy jenoz na dožerjenju kulturneho individualneho prawa. Pschibližnschnosć k statej z tym nicze czinicz nima. Mjeńschiny chzedźa byez dženja zwěrni, zwój stat lubowazy a schkitazy staczenjo, bo runacz wjelschinje tamnych staczanow. Nothzedźa zufonbizy byez we zwojim domjazym staczu, a na kulturnym polu dźelaja wjelsce z wjelschim zwojeho stata bobu. Tutu kulturu pak nochzedźa pschecziwo žebi nałożowali mógu. Widźa, so kulturne nuczenje hakle wésm napschecziwnosci pschecziwo wjelschinje wobydlerstwa twori a je z tym žylne wobrozenje méra, kotrjž je nam tola tak trebny.

Wo dženjnischej Němcźi mójeny rjez, so so chutnje pródzuje se zwojimi mjeńschinami po wobsahinskim prawje wobkhadzecz! (?) W Němskej mamy mjenowanja hódne mjeńschiny jenoz w Pruskej. Khdyž bo wothlada wot Hornjoschlesyjskeje, na kotruž bo na konzu sjednu, wostanje statne sakonsti nałožk k wobkhadzenju z mjeńschinami jenoz § 113 Němskeje wustawy. Tón postaja, so zuwrzecze ludowe dźele kraja se sakonjemi atd. we zwojim zwobodnym ludowym roswiwanju, wobsebje we wuzitowanju zwojeje macerneje rěcze, pschi wucźbje a w prawnischinstwje bo nimaja pschezkhacz a wobmjecowacz. W Pruskej je potom kulturowy minister wésce wobsebje postajenje je schulstwo, kotrež je najwažnischi dźel zyleho mjeńschinowcho prawa, wudał. S wotstrowjenjom ministra na bo późizy rěczazym dźezom nabožinska wuzeba w późizy rěczi a nimo němskeje rěcznje wuczby tež posłuża wuczba w pisanju a czitanju pozdawcz, tak runje hacź zebi starschi bychzi to zadaja. We zpoczatku Lta 1926 zu bo tež w namjetnej krajinje Schlesywigskeje wokrjeza wobsebje zjadowanje za danku mjeńschinu sarjedle. Postajenja chzedźa mjeńschinowe schule podpjeracz a nawjedowanje wołožcz. Snajmjenscha je najwažnischej zaßadze mjeńschinowcho prawa, a to samo postajenjem prawa starschich atd., najwjetsche pole pschewostajene.

S wobsebitym jajimom je w Němskej zchlit mjeńschinow w němskim dźelu Hornjoschlesyjskeje krajiny. Tam je Swjatk ludow pschi dźelenju kraja po zwojim planje je pół ka mjeńschinu w němskej Hornjoschlesyjskej a za nic mjeńschinu w pólskej Hornjoschlesyjskej dospolne mjeńschinowe prawo postajił s wobsebitym prawnischinstwom, kotrež je internazijonalne instanzy nawjedowało. To je prěni a jenicźki pad internazionalneho sakonskeho sarjadowanja mjeńschinowcho schkita. Hornjoschlesyjska może bo jako pschikładna krajina se internazijonalnje kontrolowanym mjeńschinowym schkitom wobkhadacz. Němske a wobsebje pruske knjezerstwo a jeze organy we Hornjoschlesyjskej hladaja starożcziwje za tym, so bo w Genfskich postajenjach zapisane prawa mjeńschinu loyalnje a dalokowidźnje pschewjedu a so je wobsebje też wobydlerstwo z nimi spokojom a jim smuskownje pschihłosnje. Hakle loni je je je pschihłosowanjom wschich politiskich, kulturnych a hospodarskich faktorow Hornjoschlesyjskeje statnje wosjewiło se strony němskeho a pruskeho knjezerstwa zadobne stejiszczo knjezerstwowych wyschnoscjow k wobydlerstwu. Potajkim je bo wobrozenje swětowcho méra s njedobzahanym sarjadowanjom mjeńschinowcho schkita w zuzym swězce spónale a rosce hischcze w jenotliwych stalach. Nadźijamy bo tohodla, so Swjatk ludow tutu wěz dale žylnje podpjera. Němska je zwojim wobydlerstwom a zwojimi knjezerstwami budze k swěrzenju swětowcho méra prawnje a s zuzym mozami zobudźalcz.

Tak daloko Hornjoschlesyjski wyschi president. Schoz tu pija, klinczi zyle rosumnje a rjenje, zaz by wschitko we najrjenschim porjadku byle. — Ale czehodla saprowni Sěrbow nasprowniez?

Pruske wobsjelnosce w Delnjej Luźizy su znate, bosch. Ale khdyž bo tute rjadli ke skutkam pschinimaja, dha je sforo tak, so delnje instanzy a jenotliwy dobre mysle a wosjewjenja knjezerstwa hinak wutołuja a po zwojim wosahnju skutkuja. Tu dyrbja bo wocźi wotcwrzecz a bo kruze sapschimnycz!

Wina sterczi bo po tutym wudawanju, na starschich, kotrjž maja prawo, zebi serbskim wuczbu wot zadacz. A czehodla njezadaja ju zebi? To su na wschelakich městnach cznili. Tola wyschnosć a jeje organy su serbskej wuczbje tello wobczežnosczow cznile, so je za krótki czas serbska wuczba sastała. S zyla njeje możno, so bu bo § 113 němskeje wustawy w Serbach dobrjelnik, dokelž bo knjezerstwo we Pruskej runje kaž Sakscz so to njeje pstarało, so bu bo dosć serbskim rěcz wobkhowjazych nuczerjow wutwarzilo. Pschecźiwschchen pak dyrbjało knjezerstwo serbsku rěcz sa serbske dźeczi jako obligatorisku pschikazaci, runje kaž je cźitanje, liczenje, turnowanje atd. obligatorisce, to r. pschimuszene. Kaž dołho je serbska wuczba dobrej wołi starszich pschecźiwostajena, tak dołho budze so wona pschecze sa strowy pschecźiwnikow serbskeje rěcze potłoczowacz móz. A tajsich pschecźiwnikow wjchudje namalujemy.

Hłowna zhromadźizna Raiffeisenskeho towarstwa we Łupoji.

Sondźenu niedźelu wotmě Łupjanska Raiffeisenska nalutowarska a wupożcźerska zwoju nałětnu generalnu zhromadźiznu w Schumanez hoscźenju we Łupoji. Pschedźedża towarstwa knjes O. Schuman wotewri ½5 hodź. zhromadźiznu s powitanjom hłowanu a djatowasche bo knjesej wot zentrale, so bésche pschitomny. Pschi powitanju dótkny bo knjes Schuman nětczischeje nuzy němskeho rotarstwa a prosche skeje druzstwa dale, so by w Raiffeisenskej myzli pschecźiwo nuzy stało. Sa pismawjedzerja pomjenowachu knjeza pjetaczkeho mischtra Marschalla. Towarstwowu rosprawu poda liczeř knjes ötidaczi mischtr Michalk. Bilanza za 1927, kotruž je wón sam sestajał a kotruž je swjatowym revizor pschepruhował, wobsahuje, zo bo 101 634.50 hriwnow aktiwom a 101 202,54 hriwnow pazinow, dobytk wuczinja potazkim 431.96 hriwnow. Njedźiwajcy wobrota towarowo nětkole 40 000 hriwnow a zhromadnebo wobrota wo 1½ milijona, njebesche wjetschi dobytk wocźakacz, dokelž je bo wjele k lepschemu sobustawom dźałało, njech je pschi wobliczenju danje abo provizije. Nalutowanźi su dospolne lońschej bilanzy pschibjerale a wuczinjeja nětkole 45 000 hriwnow. Njedźiwajcy teho wuzbehnychu, so ma bo hischcze wjazy stacź hacź dotal, so by bo bole lutowało. Wołożbje wuzbehnu liczeř, je może bo druzstwo we nalutowanju dźała wótze jako spratowne pjenjezy wobkhadowacź. Shromadźeni rosprawdeaju dokładnje wobdźelenje druzstwa pschi zentrali a wuzbehnu bo, so może bo tuma, kotraj je w bilanzy njemowana, pschi jeje schkadowanjach wušicź, jenje pak kaž je bo też pisało, njewobmjelowane rutowanje sobustawow. Druzstwowe pjenjezy su wschitke wésce japokojene. Shromadźizna pschijimowi. Je ma bo 50 hriwnow wot cźitcho dobutka spomožeńskemu fondej, sbutk rezerwnemu fondej pschepokazacź. Sdobom namjetowasche pschedźeda dohladowarstwa, że mało bo pschedźedstwo a liczeř wuzbehodźicź, schtož bo też sta. Wuzitowanje sobustawow pschedźedstwa, kotrež Gollscha a Mokacź, kaž też wuzitowanje sobustawow dohladowarstwa, knjesaj Cźoch a Michalk

Přilomne Českoslowakske basnistwo.

Podał dr. W. Giusti, profesor při słowjanskim wustawje w Romje.

Po smjerći Jurja Wolkera je českoslowakske basnistwo na kóždy pad wulku krisu přetrałło. Wolker běše staru ludowu balladu přetworił, bě ju z lěsow a polow do milena wulkeho města přinjesł. Na městno starych bajow, zakuzlanych pryncow, wjesneje idyle postaji Wolker we swojich balladach hłós dźělačerskich črjódow, kurjace towarnje, žiwjenje hłowneho města, swoju samsnu khoru wutrobu, naději na nowe człowjestwo. Ale byrnjež też wobsah jeho basnjenja we mnohim nowy byl, to běše tola forma přeco hišče tasamsna, kaž pola starych balladowych basnikow. Wolker sam je prajił, że běchu jemu ballady Erbena bliže hač basnje Guillaume Apollinaire, kiž po něčim přeco wjetše koła mlodych basnikow wšěch krajow putachu. Po přezažnjej smjerći tajkeje wulkeje wosobliwosće, kajkaž bě Wolker, wšak so eyle derje zrozumi, zo českoslowakske basnistwo krizu přetra. Běše strach, zo napodobnjowanje Wolkerowskeho basnistwa přinjese pomalku zastatk w inspiraciji (nadychnjenju), a fantaziji (wobraznosći). Powšitkownje začu so, zo je nuznje trěbne nowy puć nastupić.

Tutón nowy puć namakašaj Teige a Nezval ze swojim poetismom. Wjele je so hižo wo českoslowakskim poetismoje pisało; někotři widźa w nim dokónčne rozrisanje nowočasneho basnistwa, druzy, kotřiž njemóža so na nowočasne formy a nowu aesthetiku (krasnowědu) zwučić, wobkruču ja, zo njehodźi so w poetismje docyła wo wumjelstwje rěcźeć, druzy zaso chcedźa w nim jenoz módu widźeć, kaž na př. w francowskim hyperrealismu (nadwěcowinstwje) a w italskim imaginismu.

Ja sym toho ménjenja, zo je poetismus typiski wuraz našeho časa: to je z přičinu jeho zakhodnosće a też jeho aktuality, jeho mocy, jeho čerstwosće.

Što je po prawom poetismus? Je wón něšto wosebiće českeho abo je to zjew, kiž we wšelakich formach we wšěch krajach so pokazuje?

Wězo we wšěch krajach so zjewuje. A tola je přinjatny. Nowa krasnowěda je hižo powšitkownje rozšěrjena: je lědy hišće člowjek, kiž njeby nowu rjanosć fabrikow, mašinow, nowočasneje civilisacije přiznał. Zjednoćenje tuteje zwonkowneje realistiskeje, mechaniskeje rjanosće z našim nutřkownym swětom wobraznosće je směr wšeje mlodeje wumjelskeje generacije: Apollinaire we basnistwje, Le Corbusier w twarnistwje, Picasso w molerstwje a Meierhold we dźiwadłownistwje su we wšěch krajach puće rubajo skutkowali, tak zo dyrbja jim samo jich přećiwnicy w mnohim cołać, nochcedźa-li so přepadnyć. Člowjek może być přećiwo nim, ale njemóże jich zaprěć (ignorować).

W tutom nastupanju ma poetismus za Českoslowakssku woprawdźe historiski wuznam: wón wozna mjenja dozrawjenje českoslowakskeho basnistwa, wozna mjenja zastup do swětoweje literatury, wozna mjenja wuswobodźenje wot časa wukrajneho politiskeho potłóčowanja, hdźež dyrbjachu wšě mocy — wumjelstwo do wulkeje škody — za wuswobodźenje wojować.

A w tutom kosmopolitiskim směru přizamknje so poetismus k swětowej tradiciji Vrchlického basnistwa. Jenož zo su Vrchlického wučownicy (n. př. Fischer) přeco bóle do individualisma (jednotliwosće) dóšli, we wojowanjach, wjeselach a bolosćach swojeho samsneho ja — mjez tym zo je poetismus, znajmjenša pola wjetšeho dźěła jeho přiwisowarjow, synthesa (subjerk) wosobliwosćow a kollektivismus.

Tak rozdźělne kaž je też wumjelstwo Seifertowe a Biebłowe, to staj wobaj za poetismus tak charakteristiskaj basnikaj „pućowanje wokolo swěta" činiłoj.

Wobaj staj swoje mlode lěta w Čechach přeżiwiłoj, wobaj staj kuzło hłubokich módrych řěkow, zelenych lěsow trochu monotoneje a struchleje krajiny začułoj, wobaj staj w motańcy wulkomesta za městami bjez końca žedźałoj, za tropiskimi stronami, za zbožownišim człowjestwom.

Seifert je kuzło Parizskich nocow začuł, je we Francowskej swój wobzor rozšěrjał, je w Moskwje nowu Rusku poznał a je so zaso do swojeje domizny nawróćił, bohaćiši z nazhonjenjemi a z basniskej inspiraciju.

Biebł je přez Indisku, Javu a Sumatru pućował, je so wopojał z barbami a wónjemi tropiskich krajow, je čežke, tłóčace dźěło kolonialnych ludow pod europiskej „kulturu" widźał, a bohaćiši z barbami, začućemi, mocami je so też wón do Čech wróćił, do kraja „mlodych lěsow, kuzlorjanych, hłubokich řěkow." —

Nezval je ze wšěch českich poetistow nowočasnemu francowskemu basnistwu najbliši a tola je to wosobliwosć (Persönlichkeit), kiž je cyle samostatna njewotwisna wot francowskeho nadrealisma. Wón wopisuje zymičnu vegetaciju (rostlinstwo) zahrěwanje, podawa nam barby wšěch dnjow tydženja, wopoja so ze zwukami a barbami hermankow, kiž wubudźaja jemu stare wjesela a stare lubosće.

Zastupjeř poetiskeho směru w Słowakskej je Novomeský. „Wuswobodźene dźiwadło" (Osvobozené divadlo) w Prazy, kiž kulturelnje to znamjenja, štož stej „Piscatorbühne" w Barlinje a njewotwisne dźiwadło w Bragaglia w Romje, stoji cyle tak pod začišćom konstruktivizma Moskowskeho Meierholdoweho dźiwadła, kaž też češkeho poetisma. Hdyž je Prazske „wuswobodźene dźiwadło" wot Meierholda nawuklo, so wote wšěch njetrjebawšich kulisow a dekoracijow wuprosćić, jenož to na jewišćo přinjesć, štož wopraw dźe w jednanju (činu) rólu hraje, potom je poetismus absolutne knjeżstwo „liberetta" předobył. „Liberetto" je jenož hišće kaj nitka, kaž zastaće, ale na jewišću dyrbi so nješto swojeho, wosobinskeho přez wumjelcow wutworić. Na jewišću nastawa čerstwe a njeposrědnje na nas skutkowace basnistwo.

Prażske „wuswobodźene dźiwadło" zwjazuje so ze mjenom Honzla a Teige.

Organ češkeho poetisma je Red (Revue Devětsilu), kiž je na kóždy pad wumjelscy kaž literarisce dźensa jedyn z najlěpšich nowočasnych časopisow Europy.

Hišće ženje njeje tak kaž dźensa češka literatura do wukraja so předobywała. Hdyž je Hašek ze swojim „dobrym wojakom Šwejkom" swětej nowehu Sancho Panza dał, dźěło, kiž może so bjeze wšeho pódla „Don Quijota" wot Cervantes mjenować, to je poetismus też formalnje češku literaturu mjez swětowe literatury postajił.

Kajkehožkuli ménjenja by člowjek wo nowočasnem češkim basnistwje też był, to zasłuži sebi kedźbliwosće mlodeje serbskeje inteligency we wjetšej měrje kaž hač dotal.

jarschi, so jenaglöżnje jogowolichu. Pichi wi[illegible]
ische hischcze jónu rěcz wo naturowanitach a jedachu ko
wusnamne naštatki k jich pobsedowanje. Knjes Kaschka
wot Raiffeisenskeho wu[illegible]
sladje powschitkowne wo[illegible]
pichi cźimź so je wichoh[illegible]
wobrocźichu. Sstschachu[illegible]
sawěsczenstich nałeżnosczach [illegible]
dlescha rosmolowa naša[illegible]
słonczi sajimowe pojedsenje wo[illegible] 7 hodź., kotrez
Lupjanske mużske spěwne towarstwo [illegible]
mi porjeschi a hlubi, so dże 10lětnje wobstacze towar-
stwa nasnmu jako swojbnu wjeczor wozwjeczicź.

Naša strażerja.

(Wobrěs je wješ.)

Skaz[illegible]ječ mohł cźi rańcź jedyn. Stejischo tak wjele
nje wos[illegible]ho a njestarschi so wo nikoho a wo nicze.
Sdy sa[illegible]ch so śmjeła a je cźi wschitko jene, hacź
wjesnjenje[illegible]harjaja a s hłosnymi jerkotu rejka
klepaja. [illegible]ejch Schmiedez wrěźnjeja, na tewo ko-
wańnju, najad[illegible]nom drohim.
Schto cźe śtara,
hacź je jimna [illegible]wał je swojej kowarni dźeła
abo we korcź[illegible]ncźił tutka, hacź krańca khoro-
rejta abo awta[illegible]hacź jomne dźeże, kotrez cźe
Sdy měrnje ja[illegible]hacź jomne dźeże, kotrez cźe
wo jeden abo [illegible]wschejchaja. Radym wuhen-
nje[illegible]ejcźeź, hadrejdchcźał, „hant-
[illegible] abo „handler“[illegible]ko njepschindże. Pohladaja
[illegible]na tebje a [illegible]“Abo, wjeżma śrażerja!“
[illegible]njeśwari, [illegible]njepłaka a jórduje we
[illegible]ho na [illegible]kermuśtaru abo nejch-
[illegible]Nimarsku[illegible]ńcze cźiśce, njetrje-
[illegible]jomne hnjoe elektrizite
[illegible]abało, na kotrej[illegible]pschinjojasna buła kaž
[illegible]l, kaž je ta[illegible]ujich kyżow. Tej do
[illegible]jejschejch. S[illegible]ta hy kaž wuzdate we
[illegible]n finanzny ha[illegible]a bła tebje starosczow
[illegible]kaśe kupne [illegible]jenje jo tej njeśtanje.
[illegible]ńcza tuntje tak [illegible]śmjaschcych kaž psched
[illegible]ty stara luba śrażerja, cźorno-bźła wobarbjena.
[illegible]ej hižom hornława a prochowa buła a dyrnjej ża-
[illegible]a njeśkało, je by nekajki Mesli abo Mórak je jadra
[illegible]a ho do tebje łapreł, kaž by cźe cźyst bewalcź, ale
[illegible]ehko ho njedaschi cźińujcź. Tohodła jo [illegible]ejschich
[illegible]wobhrabrcź, w tom jorta rejemiich, a dyrnjej cźi
[illegible]jo bożu [illegible]ił, kotrejż ha nětko je schule pschi-
[illegible]w rjeter[illegible]ołko na tebje namórali. Na-
[illegible]To [illegible]ejschich, jo do tebje je śmje-
[illegible]he. To [illegible]ej worakatowy tej
[illegible]ho tak dołho ra bok
[illegible]ich rjakarj. Stupja
[illegible]kanjenja jo potom
[illegible]rjeschkego mudzi. A
[illegible]wol nje. Jedyn
[illegible]padnje knjes mósch-
[illegible]a „wjejnjanosta“ le-
[illegible]jcze wobsteji[illegible]ejce po-
[illegible]ejchego rjólow jawła
[illegible]ejmany wjejnja-
[illegible]
[illegible]w nasu cźajoch,
[illegible]ał a jej mnoho
[illegible]ju hischcze śmche ja
[illegible]ej Slitkejej pachaja
[illegible]dowali, karjene dyrbi
[illegible]ejej huśty jawołajo.
[illegible]ejsom wulky kujeja
[illegible]Wjeo tasku schoko-
[illegible]ejschka. Sa śledne
[illegible]j kotro śtśko wołna
[illegible]śladaj, kaž tam re-
[illegible]ha a pójaj, kiż
[illegible]ho njeschpitał,
[illegible]ho durchach pschi
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ju 4 epidobach ſ bujowniczy ſeneho lekarja ſplažne khoroſče a jich wutke ſtrachi wopriſwarjam pſchedwjednje. Je jara powmežazy. S wopſrědka pokazuja ſo na płacze ſchorſte, tola pak na žadyn pad njeſtrašchnje ſplažne khoroſče, kaſchoſcha ſklažna khorosć je weſo ſyfilis, kotraž ſamoſče człowjeka, kiž ho ſ njej natyka, a jeho wobſtarnych a potomnikow hacž do tſeceho a ſchtworteho ſtawa do nadwjetſcheho njeſbožja pſchinjeſe. Film na žadyn pad njewoſprožuje, dokelž njeje jenož ſuche powuczenje, ale je polny žiwjenja a ſwobodnjeho wotmyſlenja. Swjeſelace je, ſo ſrědi wjele młodych ludži tutón film wobſtlada. Schtož je widžał we wobrazach ſdžeła ſplažne ſchkody, kotrež ſe ſplažnych khoroſczow wuthwarja, drje wěſce khutniſcho wo nich myſli a jo jich ſtrach. Film „Wopaczna hanjka“ pſchedwidžeja ſo jutſe nježdżelu hiſtoriſke trójzy, popołdnju w 5 hodż. a wječor w 7 a 9 hodż. w ſali „Měſchčanſkeje ſahrody“. Tak móže ſrědi jón ložhy, kiž wječera k temu pſchileżnoſcze mi nieje, jutſe wobſtladacz. Saſtup je darmo.

Towarſtwowski powěſtnik.

Budyſin. „Nadžija“ zeńdże ſo pſich. wutoru wječor ½9 hodż. w „Kat. towarſtwni“ k ſpěwanju a ważnemu rozrěčenju dla Hodžija! Potajkim je nuzne, zo wſitke ſwěrne a też nowe sobuſtawy pſińdu! Też hoſco ſu nam ſtajnje witani! Pſedsydſtwo.

Budyſin. „Bjesada“ ſkhadżuje ſo kóždu pónđželu w Serb. kofejownji.

Bukecy. „Jedn. Sokoł“ zwuczuje kóždu ſobotu wječor we 8 hodż. Też wotdžělenje ſtarſich muži zwuczuje ſobotu. Pſińdźće tohodla wſitcy a to z časom! Sokolwanje je ſtrowe!

Domowina. Porjadna hłowna zhromadźizna budże njedżelu, 25. měrca, we Wojerſcach na „Tſeleni“ (Schützenhaus). Započatk pſipołdnju w 12 hodż.

Hrodźiſco. Naše tow. „Zerja“ zmeje pſich. ſrjedu, 28. měrca, zhromadźiznu pola Symanka we Njechornju. Porjad: Naš poſledni ſwjedżeń; łětna rozprawa pokładnika; dalše ſkutkowanje towarſtwa. — Pokelž chcemy też ſpěwać, tuž proſymy wo pſitomnoſć wšěch ſpěwakow a ſpěwarjow. — Wosebje pak njech też wſitke druhe sobuſtawy cyle wěſce pſińdu. Hoſco ſu nam ſtajnje witani.

Nawječorny wokrjes „Sokoła“ (Khróſćicy, Njebjelčicy, Pančicy, Wotrow) zmeje 29. III. wječor we 8 h. w Pančicach zwučowanje. Zwjazkowy zwučowaŕ pſiječe! P.

Pančicy. Jězba do Wojerec! Na hłownu zhromadźiznu „Domowiny“ (jutře) pojědże z Pančic wulki awto na Khróſćicy—Ralbicy. Z dypkom ½11 h. wotjědże wot Natušec kórčmy z Kukowa. Njech ſo wſitcy wobdźěla, kiž ſu ſo zamołwili a kotrymž ſym wosebje piſał. Pjetaš.

Prażaka jězba! — Dokelž ſu někotři zapiſani wotprajili, móža ſo hiſće druzy hoſco wobdźělić. Dyrbju pak to hač do pſich. njedżele wědżeć. *Zarjadnik.*

Radwoŕ. „Serb. Ratarſki Dorost za Radwoŕ a wokoł.“ zmeje njedżelu, 25. měrca, wječor w 6 hodż. pola Kralec zhromadźiznu. Přednošk k. dr. Cyża: Kriza w Ratarſtwje. Wſitkich towarſow a też wosebje wſitkich ratarjow Radworja a wokoliny pſeproſuje wutrobnje pſedsydſtwo.

Radwoŕ. „Jedn. Sokoł“ zmeje jutře njedżelu po kemšach poſedżenje. Dla ważnych wěcow ma kóždy bratr pſińć. Starosta.

Tydżeńſka ſkhadżowanka a wódomoſtna zabawa sobuſtawow **Maćicy Serbskeje** je kóždu **pónđželu** nawječor wot 6—9 h. w Serbſkej kofejownji w „Serb. Domje“ (w małej ſtwi).

Hospodarſki rozhlad.

Wčeraſze kurzy w Barlinju.

1 Dollar	4,1780	100 pólsk. złotych . .	46,80
jendželſki punt . .	20,396	100 čeſkoſł. krónow .	12,382
100 ſwajc. frankow	80,485	100 franc. frankow .	16,446

Barlinſka burſa bě wječera powſchitkownje ſłaba a kurſy ſjechow ſo ſešlabjeſowachu. Zawiſche běchu wſitke ſe dołżnymi a rentowymi liſtami.

Produktowe wiki běchu wječera měrne. Wukraj drje powyſdene płaczišny powoſ. Dokelž pak muka pſedże, poſtachu płaczišny žita njepſchemjenjene. Jenož nałětni jećmjeń wo 10 hj. po zentnarju brózſcho pſchedawachu.

Rentnar płaczeſche

w Barlinju

pſchenicu 12,25—12,40 hr., rožki 12,85 hr. hacž 13,95 hr., jećmjenja nałětneho pak 11,50—14 hr., wowſa 11,70—12,10 hr.

w Schorjelcu

pſchenicu 12,50—13,50 hr., rožki 12,50 hr. hacž 13,70 hr., wowſa 11—12,25 hr. a jećmjenja 13—15 hr. — běrny 2,80 hr.

w Drježdżanach (ſandżenu pónđželu)

pſchenicu 12,65—12,90 hr. (12,70—12,95 hriwnow), rožki 13,40—13,65 hr. (13,40 hacž 13,65 hriwnow), jećmjenja nałětneho 11,75 hacž 13,50 hr. (14,75—15,50 hriwnow), jećmjenja nałnjſcheho 11,25 hacž 13,50 hr. (11,25—13,50 hr.), wowſa 12,45—1,270 hr. (12,35 hr. hacž 12,60 hr.)

ſchtwórtk w Kamjenzu

pſchenicu 12,90—13,10 hr., rožki 13,25 hr. hacž 13,50 hr., jećmjenja 11 hacž 15 hr. wowſa 12—12,50 hr. — běrny 3,20 hr. hacž 3,50 hr., proſata 18—24 hriwnow.

W termiſowym wikowanju

ſa měrc:

rožki 13,75 hr. hacž 13,73¼ hriwnow.

ſa meja:

pſchenicu 13,81¼ hr., rožki 14,07⅓ hacž 14,10 hr., wowſa 13,15 hr.

ſa jułi:

pſchenicu 14,05—14,11¼ hr., rožki 13,15 hr. hacž 13,20 hr., wowſa 13,25 hr.

Wiki wužitkowego ſkotu wječera pjatk w Barlinje (Magerviehhof Friedrichsfelde).

Na nje běchu pſchihnali 518 młodych bójkow, ſuchoſcznych krowow a jałojow, 10 byſkow, 29 proſónikow a 140 cjelatow.

Młode bójki a ſuchoſczne krowy płaczachu 250—540 hr.
Suchoſczne jałojzy 220—450 hr.
Byki, proſónikli, ſtót k wužiwanju a ke kormjenju po zentnaru 42—46 hr.

Wubranu rjanu ſtót dožpě hiſcze wyſchiſche płaczišny. Wiki běchu měrne, płaczišny kaž dotal, ale ſtarcjene.

Pſchiſłužacej pytaju

Hońza do domu, hołcži wuſtaw w Ochranowje (Herrnhut).
„ Schochertowa w Bitkojcach.
„ 14-hacž 15-letnu, Serchenowa, baba w Kulowje.
Kuchinſku, knježi dwór w Pomorjach.
Hońza do domu na łubło w Borſchći pola Mikowa.
Hońza do domu, Lachmanka w Niſſei.
Pomocnika wjeſna (Marktfelſer), Trepta w Budyſchinje.
Dźiewku do Slachowa cjo. 12.
Stwinſku, knježi dwór w Khrjchi.
Kleinſkeho, Gneuß we Szmilnej.
Wjeſelnika wojnaſkeho, Burkert w Dźěžach.
Wjeſelnika rěſnſkeho, Fleſchauz w Budyſchinje, Jitne wiſi 22.
Wohonza, młokarja we Wbohowje.
Pjekarſkeho, Altmann w Hródku, Drježdżańſka dróha 42.

Na pſchedań:

Konjej w Lubiju, Nowe torhoſchcžo 11.
Wichaj, Scholta w Kulowje, Hoſtowſka dr. 55.
Sšyna 20 zentnarjow, 20 zentnarjow runkliſe, wóz na 50 zent., njedżelſki wóz a grat, 10-letny kóń, we Němſkich Paſizach 16.

Kolo motoriſke we Wulkim Žiežinu 18.
„ w Cjichoſtjach 2.
„ Jiriſka w Budyſchinje, Szerbſka haſa 4.
„ Müller w Dolnjej Kinje 27.
„ Jurk we Wojerſcach, Konarowſka dróha 12.

Wóz dżěłczaja w Budyſchinje, Jiniſka haſa 2.
„ w Budyſchinje, Fichtowa haſa 11.
„ w Małeſchczach 21.
„ w Budyſchinje, Nowe Hrjebje 2, jadni dom helka.
„ ruczny w Budyſchinje na Krottenſchmidtſkej dr. cžiſło 11 delka.

Pjerjo brjene, 6 puntow, w Kotzach 24.

Wilbo, lawka a ſtołej do jahrody, Wilhelmowa haſa 5 delka na Lwo.

Wúrſ, Rowartowa haſa 1 w Budyſchinje.

Krowa mołda, podžobna, wyſokomlječelna, Kaſper we Hóſnizy.

Mutaj ſ Heyniza, we Waldhofſe pola Borſchcže.

Ssudnizy na pſcheňadżowanje.

pónđželu 26. měrca 1928:

w Njebjelčicžach — łupan ſenda ſo dop. w 10 hodż. we herbſkej gſtychcže: dubowy ſtół, niedżelſki a hoſpodarſki wóz,

w Tornowje dop. we 8 hodż. w Bowježej hoſcženju małe a wulke klamaŕſke blido,

w Ssuſchczach pola Kulowa pſchip. w 12 hodż w hoſcženju krowa,

w Kožlinje pſchip. w 1 hodż. w hoſcženju krowa a jałoža,

w Lejnje pola Wojerez pop. w 2 hodż. kóń a kacka,

w Kulowje w hoſcženju „K 3 krónam“ pop. w 4 hodż. ſchijaza maſchina, klamaŕſki blidže a kamorej, 400 zigarow, prochſrědał a cjichcjeciſka praha;

wutoru 27. měrca 1928

w Hornjej Kinje pſchip. w 12 hodż. w hoſcženju „Ke Lipowaj“ njeſdże 200 tunow drjewnych pleſtrankow 3. druſinu.

Finanzny hamt

pſchedżahuje we Wulkich Sdžarach wutoru 27. 2. dop. w 11 hodż w Streubleż hoſcženju: ruczny wóz, nałoże koło, rěpowy krajak.

Woſſewjenje

W konkurſu nad ſamoježnjom firmy „Albert Motorradwerke dr. ſ w. r. w Budyſchinje-Sdžijczach je ſudniſtwo poſbeduju termiju na ſrjedu 18. haprleje 1928 dop. w 11 hodż. na ſudniſtwo w Budyſchinje, ſpisa 141 ſpołalo.

Sšylne proſata, Bödlinj w Wukzach.

Škarowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje djenſa dop. ¾11 hodż.: Wiki měrne. Pſchenicžne a rožkowe płaczišny ſerje ſešlabjene.

Dop. ¾12 hodż.: Kaž pſched hodżinu.

Płaczišny na Barlinſkich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

	Płaczišny po złotej hriwnje.				
	23. 3.	22. 3.		23. 3.	22. 3.
Pšenica	245-248	245-248	buny	23-24,00	23-24,50
rožka	257-259	257-259	woka	21-23,50	21-23 00
nał. jećmjeń	230-280	228-280	módre łupiny	14-14,75	14-14,75
naz. jećmjeń	—	—	žołte łupiny	15-16,00	15-16,00
wows	234-242	234-242	zeradella	—	—
kukurica	240-242	240-242	rapa, wosuſk	19,60	19,60
pšeńć muka	32-35,00	31-35,25	lany wosuſk	24,40	24,30
rżana muka	34-36,50	34-36,50	poen. melass	—	—
pš. wotruby	16,75	16,75	běrnj. kruški	25-26,50	24-25,00
rżana „	16,75	16,75	syno, 50 kg	2,40-2,70	2,40-2,70
lane ſymjo	—	—	rżana ſłoma	0,80-1,20	0,85-1,15
raps	—	—	pšeńć. „	0,80-1,00	0,80-1,00
hróch	34-36,00	34 36,00	wowſna „	0,70-0,85	0,70-0,85
pjeluſki	23-24,00	25-24,00	ječa „	0,70-0,85	0,70-0,85

Drježdżańſka burza (23. 3.)

Pšenica	253-258	běrnjace kruški	28 00-28,50
rožka	268 273	pšeńć, wotruby	16,00-16,50
nałětni jećmjeń	230-280	rżane wotruby	16,50-18,00
nazymſki jećmjeń	225-270	pšeńčna muka	44.00-45.50
wows	249-254	rżana muka	40,50-42,00
čerwjeny dźećel	190-205	woka	28,00-29,00
raps	340-350	pjeluſki	28,50-29,50
kukurica (Mais)	240-242	hróch	30,00-36,00
ſuche truhańcki	15-15,50	cokrowe truh.	21,00-22,00

Wiſne płaczišny ſtwórtk w Kamjenzu a w Lubiju

22. III. Wše po złotej hriwnje	w Kamjenzu za 1 centa	w Lubiju za 1 centa.
Pšenica	12,90—13,10	12,80—13,35
Rožka	13,25—13,50	13,00—13.50
Jećmjeń (nałět.)	14,00—15,00	12,50—15,00
Wows	12,00—12,50	11,25—11,80
Syno	2,25—2,75	2,25—3,35
Słoma z maš. mlóć.	1,40—1,50	1,40—1,90
Słoma k zaſłanju	1,70—1,80	—
Słóma z ruku młócena	2,50—3,00	2,50—3,00
Běrny pola ratarja	3,20—3,30	3,50—4,00
„ haſ na żeleznicu	—	—
Butra	1,90—2,10	1,10—1,15
Jeja	0,11—0,12	0,11—0,12
Pšeńčne wotruby	—	8 50—8,75
Rżane wotruby	—	8 50—8,80
Pšeńčna muka	—	20,25—21.00
Rżana muka	—	20,25—20,75
Prosata, wulke	—	—
„ srěnje	13—24	—
„ małe	—	—

Drobnowikowanſke płaczišny w Budyſchinje.

24. měrca 1928 po hamtſkim poſtajenju.

Wše płaczišny ſo po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniż. płaczišny hr.	najwyš. płaczišny hr.
Howjaze mjaſo z koſćemi	1 kg	2,00	2,40
Čelace mjaſo	1 „	2,40	2,80
Skopjace mjaſo	1 „	2,40	2,80
Swinjace mjaſo	1 „	1,70	2,40
Tukrajny swinjacy ſmałc	1 „	2,00	2,80
Pšeńčna muka	1 „	0,52	0,60
Rżana muka	1 „	0,46	0,48
Khlěb	1 „	0,38	0,40
Jědżne běrny	1 „	0,12	0,14
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1.20
Amerik. swinjacy ſmałc	1 „	1,80	2,00
Sušeny połě	1 „	2,40	2,80
Dobre mloko	1 lit.	—	0.28
Jědżna butra	1 kg	4,00	4,60
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,11	0,13
Jědżne buny	1 kg	0,40	0,50
Cokor, drobny	1 „	0,60	0,64
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjenitne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,30

Wiſne płaczišny w Budyſchinje.

24. měrca 1928.

Wše płaczišny ſo po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najniża płaczizna	najwyša płaczizna
Pšenica, nowa	50 kilo	12.50	13,00
Rožka, nowa	50 „	12,60	13.25
Jećmjeń,	50 „	14,00	15,00
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	11,50	12,25
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny (we wjetš. džělb.)	50 „	3,00	3.50
Butra	1 „	4,00	4,40
Syno, nowe	50 „	2,75	3,25
Słoma, z maš. mlóć., pras.	50 „	1,00	1,50
„ „ „ k zasł.	50 „	1.70	2.00
„ z cypami młócena	50 „	2,50	2,80
Pšeńčna muka, 60%	50 „	21,25	22,00
Rżana muka, 60%	50 „	19,75	21,00
Pšeńčne wotruby	50 „	8,75	9,00
Rżane wotruby	50 „	9,00	9.75
Jeja	1 štk.	0,11	0,12
Prosata 830 štuk	1 štk.	10,00	22,00

Na wikach ſo prosata ſłabje kupowachu.

Najlěpše twory ſo hiſće wyſše płaca.

Klinkerwerk
Zniženym
Paul Arnold
dreistern
bei Bautzen
Zawumdźowarnja
aus
erstklassigem
Quarzsand
Werkstücke-
Kunststeinarbeiten
Fernruf: Bautzen 3971

Wšě šulske knihi
dostanjeće
w Serbskej knihařni w Budyšinje

Syru wołmu kupuje
po najwyšších płaćiznach abo
wuměni na česan. tkaniny
Otto Osswald
dźěłarnja nohajcow w Budyšinje

Wšě družiny
knojidłow
ma stajnje na składźe
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach

Wuměrjeŕ leżownosćow Kurt Willberg
přisahany wuměrjeŕ leżownosćow / knježeŕstwowy wuměrjeŕ leżown. zw. sł.
w Budyšinje na Dwórniščowej hasy 19 (dołka). Telef. 3986
róžk Bismarckoweje hasy, napřeco dwórnišča

Nowowuměrjenje leżownosćow a honow, rozměrjenja, zasopostajenje mjezow, techniske dopokazy za leżownosće, na kotrež ma so twarić, wuprawjenje rěkow a pućow, geometriske położenjowe a wyšinowe plany, za twary dróhow a wodowych připrawow, hromadźekładźenje leżownosćow, hospodarske karty z wotdźěl. kaž tež připrawjenje potwarjeńskich a woncuchowych plancow.

Wuwjedźenje zasydleńskich planow!

Wše nowosće
za rubišća a šórcuchi su dóšle

Najnowše mustry tkaninow za jaki • Jara rjany wołmjany musselin
Tkaniny za sukanje (čorne a brune) • Kašmirske rubišća • židźane
wokoložijne rubišća • francy • wobsadki • knefle • Čorna žida
za pjezle • Tanje składnostne kupy za dary k zelenemu štwórtkej

Alfons Schauseil
w Budyšinje / Woschity dom za serbsku drastu

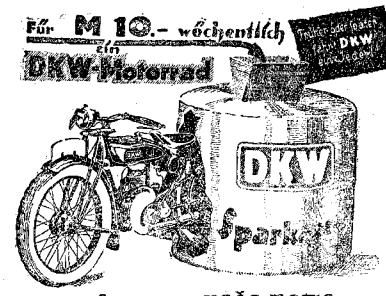
Kupujće za Wašeho syna, kiž jutry do wučby stupi, potrjebnu
powołańsku drastu tunjo
w hornjołužisk. wobkhodźe za powołańsku drastu w Budyšinje **Kaufstraße 1**
Ecke Fichtestraße
Za rěznikich wučobnikow tež nože, worcle, nóžnje, rjemjenje, drjewjane črije atd. / Wšěcywustojne posłužowanje / Róču serbski!

Należnosće zapiska leżownosćow
należnosće zawostajeństwa
Wotnajeńske a kupne zrěčenja
wobstaranje hypothekow
zhotowjenja wšěch prostwow
Prawizniski bŭro Jurij Krautwurst
w Budyšinje na Serbskich hrjebjach 2
Telefon 2815 Telefon 2815.

Čerwjenosć nosa
móžeće sami wotstronić.
Rozprawa darmo, jenož wróćo porto připołožić Erha-Haus
Abtlg. 316 Berlin W. 30.

Wšitke picowadła
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach
Słoma k picowanju a słanju
je na předań
w Małešecach čo. 97.

Najkrasniši dar
za wšě přileżnosće su nowe pyšne zwjazki
H. Zejlerjowych spisow
Serbska knihařnja w Budyšinje / Serbski dom

Für M 10.- wóčzentlich
oder
DKW-Motorrad

Dźensa podawamy naše nowe podźěl. płaćizny, kiž su dźěz konkurency

Sće naše poslednje tři nawěški čitali, našich zastupjerjow wopytali, abo čakače na to, zo Wam dźensa, kaž smy to słubili, naše wotpłać. wuměnjenja wozjewimy:

Płaćizna z fabriki		Napłaćowanje	měsačne wotpłaćowanje	najmjeńše tydź. wotpł.
725.—	**DKW-jednycylindrske mot. kolo E 206 ccm** wotpłaćowanske wuměnjenja wo 40.— hr. zniżene			
	6 měsačny kredit	175.—	95.—	
	12 „ „	175.—	50.—	
	15 „ „	200.—	40.—	**10.—**
850.—	**DKW-jednycylindrske mot. kolo E 250 ccm** wotpłać. wuměnjenja wo 60.— hr. zniżene			
	6 měsačny kredit	245.—	105.—	
	12 „ „	245.—	55.—	
	15 „ „	265.—	45.—	**11.25**
1250.—	**DKW-jednycylindrske mot. kolo Z 500 ccm** wotpłać. wuměnjenja wo 45.— hr. zniżene			
	6 měsačny kredit	320.—	160.—	
	12 „ „	320.—	85.—	
	15 „ „	320.—	70.—	**17.50**

Njetrjebaće potajkim žane zamóženje, jenož porjadne dochody, wot kotrychž móžeće kóždy tydźeń znajmjeńša 10 hr. parować. Napłaćowanski pjenjez je tak zniżeny (a to we wjele wjacy hač pola druhich znamkow), zo móžeće jón, je-li chceće, bórzy nalutować. Płaćeća za DKW-koło při 12měsačnym wotpłaćowanju mjenje hač za druhe motorske koło při płaćenju z hotowymi pjenjezami.

Nimo toho njeznajemy žanu bjurokratiju, žane wosebite formality. Dosaha nam, hdyž so jako sprawny čłowiek z porjadnymi dochodami **wupokaraće.** W tym padźe dostanjeće w běhu někotrych dnjow motorske koło.

Sće-li čitali znamjeniti powołanski organ „Motor a sport" (sešiwk 8), kiž wo DKW pisa? Měnimy, zo njetrjebaće sebi woprawdźe wjacy přemyšlić. Přez 2000 su so w poslednich 3 tydźenjach hižom rozsudźili.

Za dwě njedźeli Wam na tutym městnje hišće wjele ważneho wozjewimy.

Zschopauer Motorenwerke
J. S. Rasmussen A.-G. / Zschopau Sa.

Jeničkaj zastupjerjej a připóznataj wuporjedźerjej za Budyšin:

Rudolf Lebelt
na Zwonk. Lawsk. hasy 26
Telefon 3077

Kurt Marschner
na Mužakowskej dróze
Telefon 3288

Wuwučenje a předprušowanje při kupje motorskeho koła darmo.

DKW

Přesadźowanje
Diz spušćenja wobkhoda budźa so **wuteru,** dopołdnja w 10 hodź. w klamach firmy Gellner (Gewandhaus) na Hłownym torhošću nowe žonj. kožuchi, jski, sportske **kožuchi za mužow, boa, muffy,** wšel. **kóžki, pjelse, a słomj. kłobuki, čapki atd., dwaj wulkaj khamorej za twory,** wšel. inwentar zjawnje a dobrowólnje na přesadźowanje předawać. — Wobhladanje pódźelu popołdnju wot 4—6 hodź.
ARNO WUSCHICK
přisah. a zjawnje přistajeny přesadźowar.

Centrifugowy wolli — najtuńšo
Drogerija E. O. Hennig / Tuchmacherstr. 7

Transport młodych, sylnych wysokosućelnych **ćehniwych a plahowanskich**

kruwow
je w Müllerec hosćencu w Barće na předań.
Smě so tež z rěznišim skotom płaćić.
Skotna wikowańnja **Sellick w Barće**

Na Wósporkskich skótnych wikach a też hewak stajnje mam sylnych a swjedźnosylnych
konjom

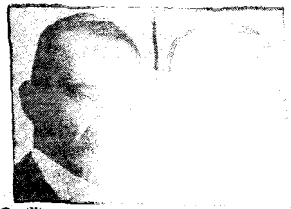
do dźěła a za wobkhod, kaž też **kruwy** k plahowanju we wulkim wubjerku na předań abo k zaměnjenju
Gustav Panitz
Hosćenc w Kotecach. — Telefon Wósport 333

Tworjakupowace towarstwo w Budyšinje : zap. dr. z wobm. ruk.

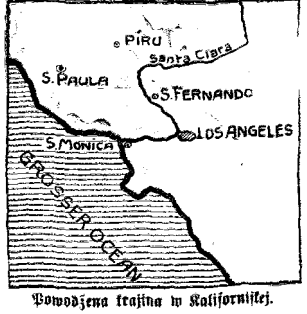

Płodowe konserwy
z našeje samsneje dźěłarnje konserwow w Stendalu
poručujemy našim sobustawam wosebje tunjo
Wulki skład nawarow (Gemüsekonserven)
Sobustawy, kupujće w našich wobkhodach!

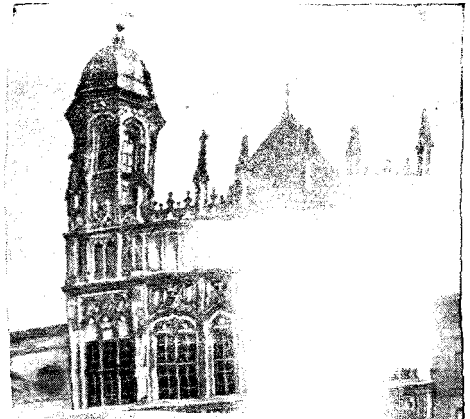
Kaiserliny medzinarodny radziczeł **Dr. Bierast** (ł lewa) a **Dr. Meyer** (ł prawa) wobaj w Hildesheimje, ſtaj nowu methodu wuſlědźikoj, kak je móžno, ł krewje bjez wiſoſtnoſe na jednore wuſchnje

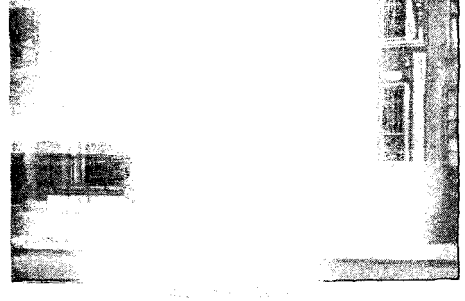

Dr. Brian Hoo[illegible] rosſwjeżowanja, **rěka, ſo budże na mjeſto D. Schwehle** ł prawa) ł pſchedſtyda **miniſterſtwa. Dr. Schwehla** je pjeża **khory.**

Powodżena krajina w Kaliforniſkej.

Tu naſwarichu w lěcje 1360—1396. Jeje ſtyl mjenuja pósdnogotiſki. Swonkowne wuhotowanje dóſta 100 lět poſdźiſcho. Měſtacźko leži w Rheiniſkej krajinje, hdźež ſo rěka Lippe do Rheina wuliwa.

Wuſtajanje wobraſa w tydźeńſchim cźiſle: Staje ſe wobraſ na hłowu. Halojy ſchtomow tworja poſtawu žedźazeho muža.

Hódanecźko.

Wěſch mi tón móſt najſtrašniſchi,
Po kotrymž nichtó njeſchodźi?
Pak ſpody njeho ludźo du,
A ptaki ſradnje lětaju,
Wón wyſche kraja pina ſo.
A tola wožrjedź wody jo;
Wón ſtworjeny je ſ mrócźelu,
Tšo njeſſewoja na módrym dnju;
Wón krašny do pol kola dźe,
A ſwjetſcha bórſy wuhašnje. —
Hdyž jeho krašnoſcź wuhladaſch,
Na Roacha dże ſpominaſch.

Wuhódanje hódanecźka w tydźeńſchim cźiſle: Schlow-ronczź.

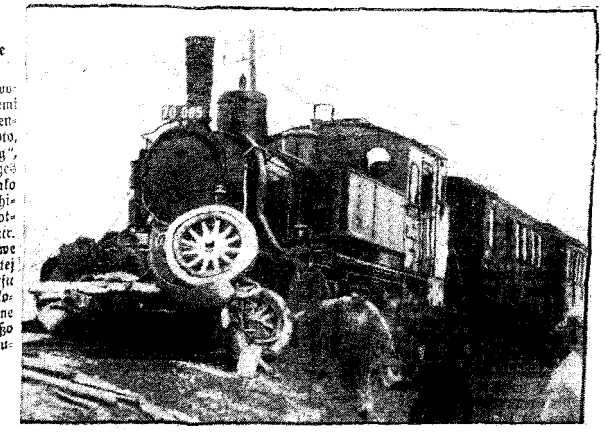
Hdźe je ſtamotny **wulkodźowazy?**

Čo. 12 **W Budyšinje. 24. měrca 1928** **4. lětnik**

Żeleſnitki cźah pſchejedże awto.

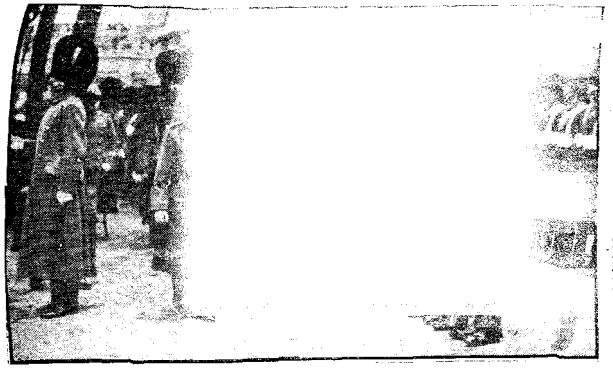
Na naſchim pódlanſkim wobraſu ſmy ſ pſchihladowarjemi roſnego podawka. Pola Wendinga w Bayerſkej maly awto, **tak njenowany „Hanomag“, pſches kotrež jedźeſche. Puž pſches kotrež njebě faſchlahowany. Jako bě awto runje na cźarje, pſchihna cźah a frasy ſ wulkim wotmachom do awta. Na 20 mir. jón ſobu wlecźeſche. Wobej we wotu žedźazej wožobje buſchtej morſenej. Na naſchim wobraſu widźimy pſched koleſami lokomotiwy dokładnje roſmjeczene a roſbity awto. Żeleſnizarjo ſo próżuja, roſpadanki awta ſwuczahać a wotnoſyć.**

Ruſka wulka fabrika w ſtrosnach Doneza.

Donez je rěka ſo wuliwaza do rěki Dona. Don wuliwa ſo ſaſo do Cźorneho morja. Krajina pſchi rěcy Doneza je *najbóle* **induſtrielna Ruſkeje.** Tu ryja ſe ſemje kamjeńtne wuhlo a żeleſowu rudu.. Tuž je bjes dźiwa, ſo je ſo tam ſylna induſtrija wuwiła, runje tak ſylna, kaž w Rheiniſkej krajinje Němſkeje. Teſ nětrjiſche ruſke knježeſtwo ſo próżuje, tam ſaſtyhłemu induſtriju ſpěchować a roſwić. Tohodla bě wukrajnych inżenérow a techniſke mocy najmało. Ruſke knježeſtwo tam pſchiſłajenych němſkich inżenérow winuje, ſa žu ſchkodowanje, haj ſaniczenje tuteje induſtrije pſchihotowali. Němſke knježeſtwo ſo wo puſchczenje *ſajatych inżenérow próżuje.*

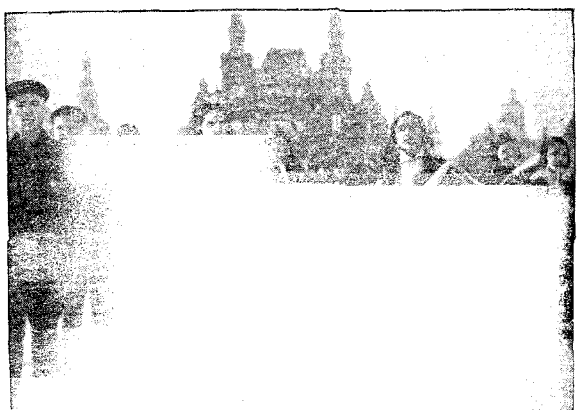

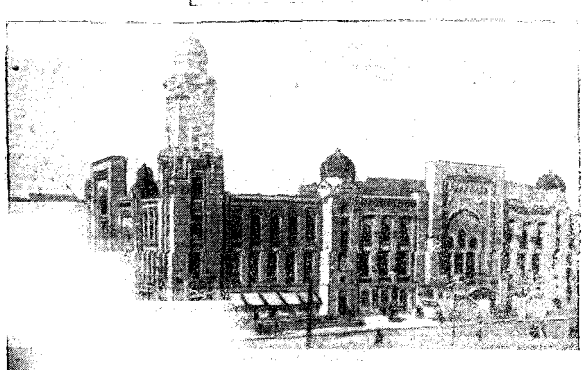
Afghanistanski kral w Londonje.

Ńiž jenož w Němskej, ale też w Jendželskej žu afghanistańskeho krala Aman Ullah z wulkej częśću witali a jemu hołdowali. Naše wobras dowoli nam pśihladowaś tajkemu hołdowanju. Częśinu wot. dźelenje jendželskeje gardy je žo sćelupało. Sću to bjeź wuwiśaca wulźu śróšini mužojo. Afghanistański kral a jendželski kral Jurij kšuśitaj po jich froncże. Pśihi tajkich składnośćach runje w Jendželskej jewja žo w pśikazanošći a pyšche, nakóžłach a śwuczenjach starodawnych, dawno sašichtych cźažow. Wot Jendželskeje je afghanistański kral hyndom domoj pućował žo widawšchi pśihlubjeneho pućowanja do Ruśkeje.

Žónske jako wojaki!

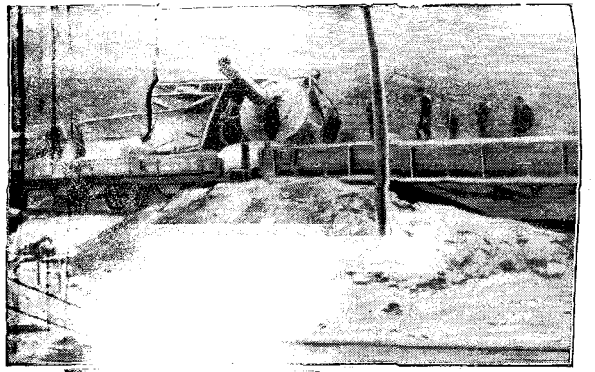
Schtóž ma wójsko w horšchći, tón w kraju knježi. W Ruśkej knježi systém tak mjenowanych radow abo žowětow. Ssowětske knježerśtwo žo prózuje, žebi wutworiło žylnu a śpulchćomnu armeju. Na wšach burśki lud wulkeho sajima ša tuto knježerśtwo nima. Haj, žowětśke knježerśtwo žo boji, wjeźny lud we trjebanju bróńow roswuczeć. Tohodla je johoo móz na wulke města samsejowano. Tu prózuje šedi se źiwojich źiwérnych pśihwiśowerjow śpulchćomne wójsko wutworiś. Tohodla žu te žónske wójsko sesajeli. Haj žane młode holzy w trjebanju bróńow wuwuczuje. Na naśchim wobrazu widźimy tajke wójske młodych holzow s hudźbu mimo cźahnyś. Mośazne hudźbne stroje žo naśchim runaja.

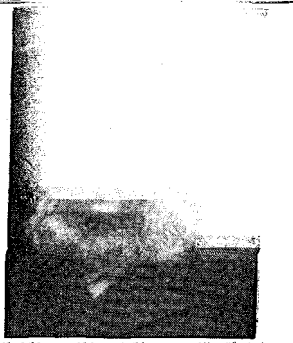
Baku.

Baku je město pśi Kaspiskim morju w Ruśkej. Wono ma kšuźny a pśeds wětrami derje wobarnowany pśistaw (Gafen). We blizkosći tutoho města žu petrolejowe žórła. Tón žo tak cźisty, kaž jón w lampach palimy, je jemje njeźórli. We Baku žu pśeds śte cźisćeńkow abo rafinerijow petroleja. We nowišchim cźažu pśeźina žo město soso powiśowaś. S naśchim wobrazom stupimy pśeds bwórišchćo elektriśkeje żeleźnizy. Ta świjatuje město i krajinu wokoło Surachani-Sabunczi. Tu je najwjeźy petrolejowych źórłow. Se jemje stupaja, podźiwśiśe žo palioze dymy. Tute dymy wuźiwaja ša wutwórjenje śtworow.

Pśicheźišćenje ryjadka.

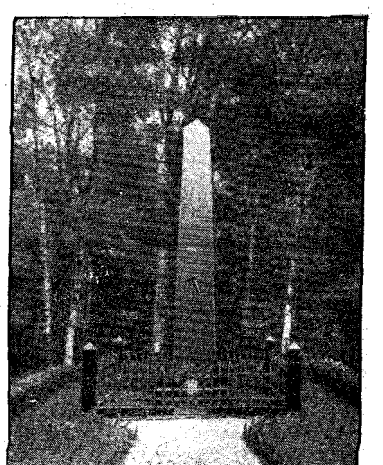
Sćudźaze njeźboże sta žo w pobłoskach „Wiendahls-bank" pola Ynnena we Westfalskeje. Wulke ryjadło (Bagger) žo pśicheźišćuje. Pod jobu pohrjeba 4 dźełaćerjow. Jeneho ś nich morjeneho a tych druhich cźeźko sranjenych pod nim wuhrjebachu. Nejadko žo pśihi tom rośbi. Dźełaćerjo w naśich kalinowych a wuhlowych jamach tajke ryjadła derje znaja. Je trjebaja, so bychu ś mózными cźerpadłami abo łopaćemi pjerśchć wotrywali a ju do pod nimi śtejaźych wosow mjetale. Tak wotrwja pjerśchć, leźaźu wośche wuhle a kaolina, je-li pśiche tołsto jej njepśichitrywa. Ryjadło śteji śwjetśicha na kolijach.

Hemrik Ibśen najźławnijchi norwegśki pśeźnjeć a śpiśowaćel wjele cźino- a struchtohrow.

Hemrika Ibśenowy narodny dom, hdźež žo 20. měrza 1828 narodźi. Tu měśćo Skienje jeho nan bohaty pśeckupc. Jako bě Ibśen 8 lět stary jeho starśchej wótkubnyśchtaj. S khudobu žo bźdźo Ibśen studowaśche. Pozdźišćo wuknyśche haptykarśtwo. Tola też to jeho njespokoji. Wón bu ś redaktorom wśeśtneho tydźenika. Jako bě tutón sahinył, pśichńdźe ś pomozu pśecźela, tiž bě jeho duchowne dary spóznał, do wjednistwa jeneho dźiwadła. Nětko sapoćza dźiwadłowe hry pisaś. Te žu hłubokeho, njespokojźnki a trjedostatki jeho luda schwikazeho wopśichijeśa.

Pomnik na Ibśenowym rowje w Christianije, hłownym měśeje Norwegśkeje. Dźeńża tuto město Oślo rěka. Tu Ibśen 6. meje 1906 jemrě.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćerjan, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje, Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźanje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. z u

Čisło (Nr.) 73 — Budyšin — pónjelu, 26. měrca 1928 — Bautzen — Lětnik 87

Goldsteinowa rozprawa.

S Goldsteinowych extnych dźěleńkow w němskim zwonkownym ministerstwje je so sledowaze wosjewiło:

W nozy 6. měrca su Goldsteina njejahzu sajeli. Po nadrobnym pschepytanju wobwdlenja su jeho do bliskeho wokrjesneho města Stalina dowjesli. Tu su jeho 24 hodźin w jastwje dźerželi a potom do Charkowa a stónźnje do Rostowa nad Donom dowjesli. We Rostowskim jastwje je wón zyły cźas pschebył, hacź su jeho 17. měrca na swobodu puschćili. Jastwowy cźas je sa njeho nimo měry cźežki był, dokelž běchu jastwowe wobstejnosće taske, so Goldstein cśerpjenja tehole cźasa hischcze njeje pschewinył. Hromadźe z druhimi jatymi jeho we małych komorkach dźerżachu. Tak bě jeho komorka 4 metry dołha a 1 meter 70 zm. schěroka. Do njeje bě z dobom schešcź druhich jatych sawrjenych. Cźi pod hubjenym wobstadźenjom runje kaž wón cźerpjachu.

We pschicźinach swojeho sawrjeća so Goldstein trajne w polnej njewěstosći dźerżesche. Hakle 14. měrca je ho prěnk króć pschełstychnychu. Pschi tym so wukopa, so je montajna rosprawa, kotruž bě jedyn z jeho monteurow sa nim pósłał, do rukow tajneje žudnisneje wyschnosće padła a so bě ta ju tak wopak pschełožiła, so móžeše so worawdźe na wscho możne waschnje wukładowacź. Pschirunanje je potom tajny žud dyrbjał pschepokasacź, so je so wobstórźba njechódźi dźerżecź, a tak Goldsteina 17. měrca runje kaž Wagnera puschćichu.

Hacź do toho cźaka też Goldsteinej njeje móżno było, z němskim sastupjerstwom wobkhadźecź. Hacź dotal so hischcze njeje dowolilo, jatych wopytacź. Pschego pak je móżno, so je to hischcze dowoli. Też so hischcze nieje dowoliło, němskeho sakitarskeho wěrchnika sa jatych stajacź.

We wožudu druhich jatych niej też hischcze dźenża nicze znate. Ssu tohorunja w Rostowje nad Donom. Słubiło je so, so pschepytanje sa najkrótschi cźaš słónczi a so potom němskemu pótlanstwu rosprawa poda. We wobhonitnych kruhach žehi myślo, so so mjes tym hischcze 10 abo 15 dnjow minje. Też Goldstein njemóże rjec, kajkeje pschicźiny dla su jeho sajeli.

Zakhowanje Němcowstwa w rańšej Němskej.

Wubjerk sa sastupjerstwo w němskim sejmje je jenotliwje knježerstwowe prawidła sa sastupjenje rataršich dźěłacźerjow pschijał. Po nich so sakorjenjenje njewobhodźanych rataršich dźěłacźerjow z domowinstwej jemju wožudne praschenje němskeho raršeho kraja mjenuje. Pruske ratarske sarjadnistwo móże tole praschenje je sastupjenjom ratarjow abo je sastupjenjom ratarskich dźěłacźerjow rosrišacź. Sastupjenje ratarskich dźěłacźerjow so na to žamjene waschnje z pjenjesami podpjera, kaž sastupjenje ratarjow. Nětkole lětuje po stachtyhnjatych němskich ratarskich dźěłacźerjo z dźěła na knježich kubłach cźežka. Jenoš na to waschnje bychu so po knježerstwownym mjenjenju w rańšej Němskej dźerżecź móhli, hdy bychu so wulke knježe kubła roskuskowale a so na nich ratarskej dźěłacźerjo sastupili.

Maschinistu tšelbu w domje polizajskeho offizéra namakali.

We wobydlenju namětneho kommandeura La Bauma w Barlinje-Zehlendorfu su po poručnosći Barlinskeho polizajskeho presidija dom pschepytali a pschi tym maschinistu tšelbu a muniziju namakali. Polizajski president je polizajskeho offizéra La Bauma hnydom se sastojsiwa wotbadźił a pschecźiwo njemu tyhlostanski proces dla pschełożenja pschecźiwo republiku schtitanskeho zakonja sawjedł.

Kriminalna polizija pyta swěcźicź, kajkeje pschicźiny dla je major La Baume maschinistu tšelbu we swojim domje khował. Wobcźe je tym słédźa, hacź je wón styki z prawizownymi swjazkami měł. Wěste je so bycź sda, so je offizér hatle pomérnje króthi cźaš maschinistu tšelbu pschi sebi měł. Hižo loni bě kedźbliwosć na so sczasnyh, hdyž so wuitowownym dnju němskeje republiki cźorno-běło-cźerwjenu chorhoj na demonstratione waschnje z wokna wupowěsnyu.

Rosrišaju wušud w knježicźischcerjestwje so jako wjasaju wuprajili.

Němski dźelowy minister je rosrišaju wušud w knježicźischcerjestwje jako rosrišaju wuprajił.

Lohmannowe tajne fondy.

Phjóbušowy pschepytowanski wubjerk němskeho žejma je sledowazu rosprawu podał:

Swěsćiło je so, so je wobsebitu fond z tśich žórłow pjenjesy dostał

1. z Ruhrskeho fonda a se sbytnych sumow Totiskeho fonda sa transporty wójnskich jatych a z wunoschka z zusych łódźow, sa cźaš wójny sebranych,
2. z wudawkow, sa wójnske łódźerstwo postajenych a
3. je srědkow, kotrež kapitan Lohmann z kreditami swjedże.

W praschenju połnomozow so swěsćí, so je kapitan Lohmann prawo měł, zwobodnje porucźacź. Pschi pjenježnych srědkach z Ruhrskeho fonda je so wo wudawkach jednało, kotrež dyrbi štatne słužbowarstwo pruhowacź. Wožebje je so swěsćiło, so kapitan Lohmann ženje njeje wotliczenje podał, ženje so też njeje revisija stała. **Puźiwy nehdże 35 miljonow hriwnow wuczinjeja. S nich ma němšti stat nehdże 26 miljonow pschewjacź.**

Zada so, so bychu so wyše Lohmannowe pschedewjaća rospuschćiłe. Schtož wobtkadźenje z tajnymi fondami nastupa, dyrbja so wožebite fondy pola ministerstwow hnydom rospuschćicź.

Nowy proces přećiwo Erhardtej?

Pożlednje dny su nowiny wjele powědźenjow wo pschepytanju wobydlenjow wjednikow a pschijěłnikow Witingskeje organisazije w połnocnej Němskej a Bayerskej pschinjesłe, tola so njeje prajiło, kajtuch pschicźinowu dla su so domy pschepytałe. Statne rěcźnistwo w Minchowje a tamniska polizajska direkzija stej nětko wojowniłej, so je so pola krajneho šuda w Barlinje 1 nowe **pschepytanje pschecźiwo kapitanej Ehrkardtej** a druhe wožobu dla dalewjedźenja Witingskeje organizazije, kotrež je w Prusej zakazana, zawjedło. Po namołwjenju Barlinskeho statneho rěcźnistwa je Minchowska polizija dowy šohuštawow Witingskeje organisazije pschepytała, kźeždy za tajnymi krjownymi składami w Bayerskej nadeschła. Na wschelakich nóšinach su so potom bróńe namakałe. Tele swěsćenja wyschnosćow dopokazuja, so je Ehrhardt je zwojimi „wobrocźenjom k zakonjesći“, je zwojim zastupjerjom do Stahlhelma atd. wyschnosć jenoš jebacź pytał. Nětko hnadź też bayerske knježerstwo, kotrež je so pjerwy tomu wurazyło zapowědźiło, so postupanju Pruskeje pschecźiwo Witingskej organizaji pschisamknje.

Poincare swoju politiku zakituje.

Franzowski ministerski pschesident Poincare je we Bordeaux zwoju z napjatosću wocźakowanu rěc měł. Wona so jako wulki politiski podawk wuložuje, dokelž so Paincare na zyły kraj wobrocża, so by narodnu jednotu sakhował a so wo smutskownych a zwontownych praschenjach wuprajił. Poincare wo dźele, kotrež je knježerstwo dokonjało, rosprawu poda a praji, **so dyrbi so wot nowa komory wocźakacź**, so wona sapoczene wustrowjenje krajnych finanzow zhožownje stónczi. Franzowska hewak krewje khuda, wožłabjena a w symizy wostanje. Potom Poincare nadrobnje wo praschenjach wójnskeho wotchkodźenja, kotrež ma Němska sapłaćicź, wo Dawesowym planje a wo wobsadźenju poruhrskeho kraja rěcźesche.

Wo tym mjes druhim praji: „Wot 1920 hacź do tónsa 1923 mějachu wschě franzowske knježerstwa dla stajneho njedopjelnjenja Němskeje jenake sljebjenje. Briand bě z naschimi wojakami Düsseldorf a druhe města wobsadźiłi dał, kotrež poruhrsku wobłnjejeja. Se senatoweje tribuny bě pschipowědźił, so, jeli so so wězy njepschemenja, budźemy nuzowani, Němsku za thornar sbrahnycź. Wjazy dyžli léto posdźišcho, hdyž bě wotchkodźenska komora swěsćiła, so Němska swoju winowatosć njedopjelni, žmy so rosšudźili, nowe cźasy sebracź a do Poruhrskeje sacźahnyć. Sušło je so wobjetowało, so je tale operazija na nasche finanzy cźišchcźała. **Wona pak je nawopak jara wunošcna była**, wona je nam dowoliła, se pschidźělenjom 360 miljonow slotych hriwnow swojim belgiskim šuźodam a pschecźelam prjedy belgisku prioritu wupłacźicź a je nam po wotcźehnjenju wschitkich wudawkow hischcze cźiste dochody 1½ miljardy frankow wunjesła, kotrež su so statnemu pokładej woprawdźe sapłacźiłe.

Porła toho niebudźiske Němska Dawesowy plan pschijała, hdy budźiske franzowske wójsko w Poruhrskej njezbyło. Němska je Dawesowy plan 10. haprleje pschijała a hižo 25. haprleje zwym w mjenje franzowskeho knježerstwa tomu zwoje pokne pschihłoženje dał. Hdyž móža so potajkim na dobytkowej stronje runje stónczenje sakonje dawajcze periody sapiśacź, so je so Dawesowy plan sbožownje a porjadnje pschewjedł, ma so to prjedawshej sakonje dawajcej periodje dźałkowacź. W tymle nastupanju zmy widźeli, so je franzowska politika pod wschelakimi nahladami sašadnu jenoš sakhowała.

Poincare so potom z praschenjom **„smutskowneho měra“** saběrasche a wo **wo kommunistiskim strasche** rěcźeschе, kotrž pak so njertjeda za Franzowstu pschełnacź. Na kónzu hischcze ras wo **„zwontownym měrje“** rěcźo praji: **Franzowske knježerstwo je wožebje pohłednje lěta zwuczu luboscź k měrej wobhwědźiło.** Nichtó w kraju sebi nječhto druheho njepscheje, hacź so by so naschi kraj w jeho nětcźischich mjesach w měrje a pschecźiwo łóždemu nadpadej wobarnowany widźał. Nichtó w Franzowskej nahlady njesastupuje, kotrež buchu mohłe pola naschich žušodow podhład słužicź. Kóždy w Franzowstej wopschija, so zyła Europa, poražena a neutralni, jenak jara měra trjeba, so bychu so rosnalinny wójny natwarile. Kóždy w Franzowstej cźuje, so so rany žurowje vruhowaneho cźłowjestwa jenoš z moralnym dojednanjom sahoja. Kóždy w Franzowskej je swólniwy, prózowanje wo to podpjeracź. Pschejemy zebi, so bychu sachcza, kotrež nan napjelnjeja, też w druhich krajach knježite a dźěłarny z cźopłej wutrobu, ale i wotewrjenym wóczkom na dokonjenju měra.“

Jendźelska njemóże dale wotbróniś.

Jendźelski wójnski minister Worthington Evans je schwórtk z rěcźu w Edinburghu z liczbami pokazał, hacź do kajšeje měry je so Jendźelska pschi powschitkownym wotkrónjenju wobdźěłała. Hdyž je wón w lěcźe 1921 wójnske ministerstwo pschewsał, su wudawki sa wójsko 86 miljonow puntow wuczinile, mjes tym so su je wonse sa tole lěto na 41 miljonow puntow doprědka wobliczile. W lěcźe 1913 je prawidłowne wójsko 236 000 muži žiwe było, dźenża wono hromadźe z jendźelskim wójskom w Indiskej jenoš hišcźe 207 000 muži liczi. Rezerwy su w lěcźe 1913 210 000 muži wuczinile, dźenża 90 000 muži. Territorialne wójsko je so w tym cźasu z 268 000 muži na 141 000 muži snižiło. **Liczby we wójskstim łódźerstwje su so mjenje pscheménile, tola lětarske mozy su so na leźim swojecje prjedawshcźeje sylnosće smjeršchile.**

S 41 miljonow puntow (820 miljonow hr.) je so 8 miljonow na pensije wuda. Dale so wudawki njehodźa ižmjeršchicź, dokelž so wojakam nětkole njemóże mjeńša msda płacźicź. Runje tak njemóże so wójsko hubjeršcej a tuńšej draštu drakcźicź. Na wudawkach by so mohło jenoš Intowacź, hdy by so wójsko pomjeńšiło. Hdyž so na wudawki, wulkosć a rospróšenosć jendźelskeho zwětoweho knježitwa dźiwa, je pak jasne, so by kóžde dalsche smjeršchenje swjałowaze cźarny z klonjejemi wobroiło.

Aman Ullah jendźelski cźestny doktor.

Oxfordska universita w Jendźelskej je afghanskeho krała za cźestneho doktora ziwilneho prawa pomjenowała. Statny sekretar za Indiju, Birkenhead, we swojej rěcźi na to pokasa, so chze afghanski kral w Kabulskim nowym mjeńcze universitu załoźicź, w kotrejž dyrbitej so kultura a wuceńenosć tamnischeje strony Asiseje pěstowacź a zjawu wulkeej załdźenosće i nowe słudźicź.

Nowy ruski wotbrójeński nacźisk.

Ruske wotpósłanstwo w Genfu je nowy nacźisk sa internazionalne dojednanje k wotbrójenju pschedpołożiło. Po nim dyrbja staty, kotrež maju wjazy dyžli 200 tyšac muži pod khorhoju, wójsko na połoju, druhe staty wo tśeśinu ako schtwórćinu snižicź. Wschě wojowadła pschecźiwo zizilnemu wobydlerstwu dyrbja so sniźicź. Wójnske łódźerstwo dyrbi so tohorunja smjeršchicź. Wschě krédi za chemiku a bakteriologiju wójny so ta sti měžaju smicźa. Sastupjerjo nimale wschěch statow su też tutón namjet wotpokasali, jenoš sastupjer Němskeje, hrabja Bernstorff, je jón sakitał a poručał.

Schranište knježerstwo pschecźiwo zjawnym lekarskim konferenzam.

Schranište knježerstwo je sa pschichodu zjawne lekarske konferenzy jakosalo, dokelž su so někotši rěcźnizy pschecźiwo

ſtwjatoſczi mandżelſtwa a doſtojnoſczi żonow pſcheſchli. Knjeżerſtwo njemóże cżerpicź, ſo ſo pſcheczíwo pſchiſporjezenju cżłowjeſtwa agituje na waſchnje, kotreż bohu pſcheſchłuſchanje poſzrjeli ſchiwoſzi.

Chineske nasylnosće přeciwo Japancam.

We wulkim móſtkim pſchiſtawiſchu Amoyu w połodniſchej Chinje je k cżeſtkim naſzylnoſczam pſcheczíwo Japanzam dóſchło. Woja ſo, ſo ſmeje podawk ſrjeżhwſki, wotżeże jeli ſo by Japanſka po żadanju Japanzow, w Amoyu bydlazych, wojeſke naprawy cżinika, ſchtoż ſmé ſo po dotalnych powieżach wocżalacź.

Po powieſci Londonſkich „Times“ je ſo napjatoſcź pſched nehdże tijomi njedżelemi ſapocżała, hdyż japanſka polizija domy nekotrych Korejſkich pſchepytowaſche a tuchi dla jich njepſcheſcheſkeho dżeżenja pſcheczíwo Japanſkej ſaja. Chineſke wyſchnoſcże pſcheczíwo poſtupanju japanſkeje polizije proteſtowachu, kotraż je ſamoſtatnoſcź Chiny ſranila. Wobydleríwo njepſcheczeſtſo pſcheczíwo Japanzam wuſtupowaſche a na to japanſki bojkott pſchipowedżi, jeli ſo ſo ſajeczi Krejſay njebychu na ſwobodu puſchczili. Japanſki konſul pak ſo ſapowedżi, to cżiniecź, wón da jatych kradżu na kupu Kulongfu dowjeſcź.

Na to je ſo bojkott a generalſtrajk pſchipowedżił, kotryż ſo pſcheczíwo Japanzam meri. Wulka cżrjoda ludzi ſo pſched japanſkim konſulatom ſhromadzi a do twarjenja ſamjenje ſunkaſche, kotreż jako dejchcź na njo padachu. Do japanſkeje łodże ſi bojoha żylnje ſtelachu. Antijapanſke ſjednoczeńſtwo je ſo wutworiło, kotreż generalny ſtrajk wodżi a hroſy, hiſchcże druhe ſrędki pſcheczíwo Japanzam nałożi. Japanſki ſu telegramm do Tokia poſłali, w kotrymż praja, ſo ſtej ſwojíſtwo a żiwjenje Japanzow w Amoyu wohrożenej, a ſo bychu dyrbjeli wichitzy Japanzy město wopuſchczicź, jeli ſo jim njeby hnydom ſo wojerſka pomoz pózłała.

Sa nowe położenje wżow je jara ſajimawe, ſo ſo njepſcheczeſnoſcże wobydleríwa jenicżeje pſcheczíwo Japanzam mérja, a niz ſaż prjedawſchich taſkich podawkach, też pſcheczíwo Jendżelczanam.

Cangkaišin so na nowu wójnu hotuje.

Diplomatiſti dopiſowaŕ „Daily Telegrapha“ ſ Pekinga pawć, ſo je Cżangkaišin wobſamknył, ſo nadbeh ſjednoczenych móſtow połodniſcheje Chiny njewoczakuje, ale ſo ſam offenſivu wotewri. Prěni nadbeh dyrbi ſo pſcheczíwo marſchallej Fenghuſhianej wobroczicź.

W Buenos-Aires so bomby namakali.

Po powieſcach ſ Buenos Aires ſu tam radikalni bżłaczerjo jedyn dżeń ſtrajkowali, ſo by ſo knjeżerſtwo nuſowało, anarchiſtu Simona Radowiżkeho ſ jaſtwa puſchczicź, kotrehoż ſu w lécże 1909 dla attentata pſcheczíwo policajſkemu ſchefej k jaſtwu na cżaſ żiwjenja ſaſudźili. Na wichelatich měſtnach ſu ſo bomby pokóżile, mjes nimi na podjeminku żeleſnizu, kotraż pak na ſbożo njeje njerosbuchła.

Ze Serbow.

Bjelowitza.

Pónđela, 26. nalétnika

Emanuela — Ladgera.

Ze zbérki „Serbow 365 a 1“.

* 1853 Jan Arnošt Holan w Drjećinje, kiž je jako rektor gymnazija w ruskim Revale za čas poſledniſcheje revolucije we Lukojanowje pola Niżneho Nowgoroda 1. małeho rożka 1921 zemrěł, wuley česćowany wot swojich wučomcow, kiž jeho kaše sami k rowu njesychu. — Słuša do najlěpšich synow našeho ludu. Z cyłej njesebićiwej luboscu je so k jemu wuznał. Jako studowacy je założił „skhadźowanku“, zo by wšitkich Serbow na wyššich šulach do jedneho cyłka zjednoćił, a běše z prěnim staršim. Běše nadobna, přećelniwa powaha, polna dowěrjenja. — Dokelž běše sam cyle sprawny, mjenješe tož, zo to też druzy su, a tak je so husto bolostnje zjebał. — Je za ruske stipendije studował a potom też w Ruskej swój khlěb pytał. Jako tam prěni króć dojě, pěsnješe ducy po puću serbske pěsnički. — Hdyž měješe někak khwile, je so wěsće zasy z cyłej swojej swójbu do Łužicy wrócił a tu swoje prózdniny přebywał. — Potom wopytowaše serbske zhromadźizny. Najradšo přebywaše we serbskich horach wokoło swojeje ródneje wsy. — Běše so wożenił z dźowku serbskeho fararja D. theol. Nowotneho w Sprejcach, kotraž běše w domje wótca Hendricha Imiša narostła, dokelž je nan bohuželi zahe zemrěł. — Jan Arnošt Holan pozběhny so też do ruskeho zemjańſtwa, ale wšitke wysoke česće njeprěmjanchu jeho zmyslenosć, wosta pokorny a swěrny Serb. — A jeho poſlednje wyſke *do swojeje dźěcin.* do dalokich Serbow.

† 1863 Jan Krawc, hosćencař na Winicy pola Budyšina, hdyž so naši stari wótčiny skhadźowachu, při założenju Maćicy a prjedy.

† 1900 Herm. Blumentritt, bywši direktor kat. seminara w Budyšinje, w Drježdźanach, přeċel Michała Hórnika.

1920 założi so *zjednoćeństwo* wšitkich serbskich wučerjow wobeju Łužicow.

* 1827 w Přišecach Mila Imišowa, mandźelska wótcea Hendricha Imiša.

Spomjatkuj sobi serbske přisłowo: Ručka běła — boji so dźěła!

Za Milu Imišowu fararku w Hodźiju.

Jako jandżel pozběhacy
Běšće lubom' Serbowstwu,
Toho runja podpjeracy
Z radu abo w skutku.
Kaž też waša wutroba
Za to je so horiła.
Zo by prawda zawostała
Njeprawda pak podležała.

Tak wy nětk přez swjate durje
K wěčnosći sće wotešła,
K Bohu dom mjez ćiche murje
Njebjeskeho Salema.
Hdźež w zbóžnych towarſtwi
Z přećelemi prěnišimi
W swjatym łóšće přebywaće
A na druhich počakaće.

Gusta Hatas.

*

— **Wo wjedrje.** Wčera wjeczor w 7 hodź. thermometer wo dnjo +13. Dźeńſa rano we 8 hodź. barometer 735, hygrometer 0, thermometer +8. — Schtleńſa za pokaſuje na njewobſtajne wjedro, tola je ſo w poſlednich 12 hodźinach ſkerje na rjane hnuła. Na naſche wjedro w ſrjedźinej Europe ſtutkuje pſchez hiſchcże wyſchina nad ruſiſchej Europu. Nižiny ſ Atlantiſkeho ozeana pſchinjeſu drje wjeczornej Europe dejchcże, tola cżahaja wot tam pſches połnożnu Europu. Wuſamknjene wſchak njeje, ſo tych wubżěli nam nakhwilnje ſeſcherjenje pſchinjeſu. Tola ſe ſtrony Azoriſtich kupow pſchikhodża nowa wyſchina. Saúdżeny ſchtwórtk ſakhadźachu nad wjeczornej Europu njemdre wětry ſe żywlnymi dejchczemi. W połodniſchej Franzowſkej ſu wody ſ rěkow wuſtupiſchi wokolne krajny powodźile. — Jutſche wutoru ſlóńcżka 5,50 hodźin ſkhadża a ſo 6,23 hodźin ſhowa. Mżeżaſt ſkhadża dop. 8,49 hodźin a ſo w połnozy 12,55 hodźin ſhowa.

Zwopředka změjemy nalětnju copłotu pozdźiso pak dešc.

Protyczne nalécźo je nam teſ nalétnje wjedro pſchinjeſło, każ ſu to wjedrowuſtojni wocżakali. Hiſcżem w prěnich dnjach měrza ſo ſ wjeczornych kónżin cżopłota hacź do Němſkeje dobri, ja pak khětro kruta a krajna ſyma jaſo ſahna. Najkrucżiſcho ſtutkowaſche hymna ſandżeom ſrjedu, tehdy mějachu ſamo w Porheimſkej injerinjerje a w ſrjedźu wokoło hornjeho Rheina ſo ſnéh dżeſche, haj ſamo w ſoſe- njej Italiſkej je ſo ſnjedu hiſchcże ſnéh jabł.

Hdałe potom dobywaſche ſo cżopły powětr ſ wjeczornej mory do ſrjedźinjeje Europy. Cżopły powětr dojeſche ze Serjedżoſemſkeho morja pſches Alpy do naſchich ſtronow a hižom jehnjórik běſche ſo rjenje jeſoplilo. Tuto pſchemjenjenje je ſyma pſchinjeſe wěſto też mrócżelate wjedro hobi. Tuto wſchak ſo w naſchich kónżinach hiſchcże njeje tak wuſtutkowało. W nawjeczornej Němſkej pak ſu měli ſnéh dejcheze. Derje wſchak by było, bychu-li ſo dejcheze dale hacź k nam a wobżeże hacź do połnożneje Němſkeje wopſchestrěle, dokelž tam hižom dżeż hacź ſchtyri nicżeże ſapi dejcheza ani ſnéha padnyło njeje. Taſ je wjoha jara ludna.

Po nětcżiſchich cżerstwych wiſtach pak ſu w Wéſtfalſkim cżaſu dejcheze doſtajenemy. A potom móże ſo hakle nalétnja ſenjenje ſwoju ſelenu a piſanu pychu woblekacź. Kak dołho ſmjéjemy pak po nětcżiſchich rjanych nalétnich dnjach dujach potom dejcheżowate a pſchenéntjate wjedro, to wjedrowuſtojny dżeńſa hiſchcże njemóża praji.

W Franzowſkej je ſo hižom telko dejchcża naſchło, ſo ſo hižom wſchelake rěći pſches ſwoje brjohi lijnje a wobſim powodźile. Ssamo twarjenja woda pócżer. Wobydlerjo dyrbjachu cżełacź a dyrbjachu w mnjoze pſchihrawjenych bydlenjach pſchebywacź. Pſchi połodniſchim franzowſkim móſtkim brjohu ſu měli jara ſylne wichory. We wſchelakich pſchimóſtkich měſtach je ſo móſtka woda wjele dróhow powodźiła.

*

— **Rjany nalétni dżeń** běſche wežerawſcha prěnja nalétnja njedżela. **Boże** ſtónżko ſmějwaſche ſo ſ jaſnjeho nebja a wahżeſche cżłowjekowi, kotreże wobydlerjow měſtow, won do Božeje ſtwórby. Tam wobdiwaſche jich dych lepſcheja, tam ſacżuwachu, kak ſo wſchitko pſchihotuje k horjeſtawanju ſ dołheho ſymſkeho ſpara. Prěni nalétni pěſkarſki herzy ſanoſchowachu hižom ſwoje prěnje wjeſołe luſti. Nekotremużkuli, kiž je zyły tydżeń do ſwojeho dżeła ſaſchcżenjemy, je była wežerawſcha njedżela ſe ſpokojazym wobſchérjenjom.

— **W Michalſkej wożadże** ſu wſchěch zyrkwiaſtich ſaſtupjerjow, kiž mějachu woſtupicź, ſaſo wuſwolili, a to kk. pſchekupza Ad. Hibjenza, fabrikſkeho piſarja G. Rjelku, ratarja Br. Wenzela, kowaſſkeho miſtra Rich. Leichſenringa, prěnjeho dźěłacerja (Vorarbeiter) Aug. Petricha a ratarja **D. Henicza** na Zidowje, kubleria E. Wjelu w Seſtſejach a kubleria A. Fauſta w Hornjej Kinje.

— **Wobtład ſ jutrownymi paketami.** Němſkoſtatna póſta proſzy, ſo by ſo ſe ſtanjom jutrownych paketow po móżnoſći ſahe ſapocżało, ſo ſo poſłednje dny pſched ſwjedżenjom njechnchu na pócże nahromadżowaſe, ſ cżeſa hoż móża ſakomdżenja naaſcź. Radno je, ſo wotpóſłanje wacżoſi derje ſawala, adreſu pſchitwjerdża, ſo ſo njeſłubi a mětno, do kotrehoż na paket ſo póſłacź, jeſt njeje powſchitkownje ſnate, bliże wopiſa, hdże leſi a ſo wobżeże ſylnje wojnamjeni. Dale njeſmé wotpóſłaſ ſapomnicź napiſacź ſwoju doſpołnu adreſu a dałſchu adreſu. do wacżoka ſwojeho pokoſzicź. Tohorunja maju ſo pakcżiſi prawie dżeſrżliwje ſawalicź a ſawjalacź, próżne měſtna w nich maju ſo ſ drjewowymi wotrałkami atd. wupjelnicź, ſo ſo pakcżiſi njebychu ſmjatke.

— **Saſkſa krajna lotterija.** Pſchi pſaſkowanym cżehnjenju 5. rjadownje 192. Saſkſeje krajneje lotterije padże dobycże wo 10 000 hriwnow na cżiſło 113 318; dobycże wo 5000 hr. na cżiſła 7937, 50 856 a 106 025; dobycże wo 3000 hr. na cżiſła 38 431, 49 958 a 115 573; dobycże wo

Herčine potajnstwo.

Roman

34] (Pokračowanje.)

„To je ujeſtiežomuwoſcź!“ ſawoła kujeni ſ Mauprié, kiž by ſo najradšcho ſe khołami puſka. „S ſeſtamentom je nam ſtary lichewak ſnowa ſehrał, a wſchitke tute měkry wobkładniweſcze ſu khětrowdżenja!“ ſarcji Gaſpard, wſchón ſo ſe ſłobami pyrja.

Notar ſcżahny ſ ramjenjemaj a ſmějeſche ſo, każ niczo ſ toho.

„Luba cżeta,“ prajeſche Herta, kujeni ſ Mauprié ruku napjeſcheże tſkaże, „ja niczo njeroſumju we wſchém, ſchtoż ſo kuły ſtawa . . . Ja ſom hlubeko ſarudżena nad mjerjanjom, kiż ty ſ toho maſch, a bych wjele ſa to dała, bły by wſchitke hinaſ ſrjadowane było.“

„Wopſaj mje, cżeta!“ znapſcherjiwi wudowa wótkje, ſ kuſom pohibujenjom ju wotpokaſujo, „ja khſcheże w tej wěſzo ſaſnje njewidu, ale ménju, ſo nékaſa ſchkſaloſcź ſa tym teſi. . . . Ty ſu nuły doma a nam njeſhuwa tu niczo. Shiba ſo ci mésto wotſtupinu. . . . . Bojemje, cżeta!“

Wona wotſali ſo ſ hordym wuraſom we wobliczu.

„Cżeta,“ ſawoła Herta ſe ſadwélowanjom, „njewopuſchcżi mje tatke! . . . . Kuſina Regina, wujcżezo Gaſparde, wy nimaće mje tola ſa taſku. . . . “

„Ja“ ſawoſcheżera ſo Gaſpard, „ja mam cże ſe wſchemu ſa thmanu ſ ſwojim ſyſtaſkim, pipjanym waſchnjom. Baba! Hižo dawno ſym tu praſił; ty ſu pſchekſepana, ani ſo by to na ſeli widżeć dała. . . . Ty ſu liſchcżerka a ludarka, a hižo wobkładawſchi cże wežera nozy, hdyż ſe njeſapżo pſchijeła, ani ſo ſchémy cżi piſaſi, wuſtlach ſebi hnydom, ſo wěſchu ſa tym teſi. . . . “

„Ty ſu mylisch, Gaſpardo“, pſchetorhny jeho Feliks nadobo, „Herta bě powěſcź doſtała . . . Ja ſam ſym jej piſał, ſo je naſch wuj khory.“

Pſchi tom pohladny ſrudnje na ſwoju wujowku; ta bu pſchezo hóle ſamuſcżena a ſeſmuſcżerjena. Gaſpard ſtojeſche wokomik pſcheſłapjeny, potom rjeknu, njeſcżerpliwje ſo pobijo: „Doſcź tych bladow! . . . Wéz je hotowa! . . . My nimamy tu niczo wjazy rjez, chcemy wotenicź a tuhym kujeſam jich batſiju hromadu ſeſchkrabacź a naſchmóracź dacź . . . Budżech-li wſchitko to hižo doprédka wédżał, njebudżech ani kwcżalki do tuteho domu ſtajił . . . Pój, macżi, wjuni moju ruku a prjecź wottud!“

Njeſpokladnywſchi ani na Hertu ani na wujowu ſakutja, wſa ruku ſwojeje macżerje a kwcżeſche, wot ſwojeju ſtotrow ſeſjéwowany, k durjam.

„Falſchna pſchinuſna“, ſchepny Regina, hdyż nimo ſwojeje wujowki dżeſche.

Feliks bě jako poſłedni wróczowoſtał; pokhmurjeny a do mužłowa pomarjeny tu ſtajeſche.

„Feliksio!“ rjekny Herta.

Wón dżeſche k njej a poda jej ruku.

„Feliksio“, wopſajetowaſche wona ſ hłoſom, je ſylłami podużchcerpny, „dyrbjuſ ſebu wěcżeż, wuſtani jutrje we ſwojej bjetarni.“

Kujeni ſ Mauprié ſjewi ſo hiſchcże raz na prjedy. „Feliksio“, ſawoła ſ kruhym hłoſom, „my na tebje cżakamy!“

Feliks ſlúcżi ſwojej wujowzy hiſchcże raz prawizu a dżeſche ſa ſwojimi.

X.

Herczina ſtrowota, kiž běſche hižo dłéſchi cżaſ khipra była, njemóżeſche taſe roſhorjenja a roſbudżenja dutche. Kajſeż běchu ſo ſ tutym wuſtupom ſtale, dokle mudżerjeż. Hiſchcże na ſamjenem wjeczorn hrabiny ju tak ſylna jimnija, ſo widżeſche ſo Fauchette nadjewana, jej do łoża kajaż. Nasajtra rano ſbórichi ſo ſlo hiſchcże, méſto ſo by ſo poſchpiſchko: lékaŕ, kotrehoż běſche Pitois tſhtije ſawołał, ſpóſtna pokas ſaſnjiny a wupraji ſo, ſo Herczina ſtrowota ſebi najſwédomniſcho wothladanje a najwjetſchu ſkedźiwoſcź a wobkładniwoſcź ſada. Wobſtaracham ſebi wothladarku khorych, a Pitois ſtražowaſche na dworje kruce roſhujeny, ſo cżiſnje prěnjeho Mauprié, kiž by ſo ſwaſił, mér khorje- je kaſacź, ſ durjemi woſu.

W tutom cżaſu pſchethodżowaſche ſo Feliks wocżakanju ſlubjenemu woprt we ſwojej dżełarni tam, a ſem a hladaſche ſóſdy wokomik na dróhu won. Podawki wežerawſcheho dnja běchu jeho hłuboko dojate a wón bě zyle hłowu ſhubił. Pſchi ſwojich ſłotych hrodach, kiž běſche ſa ſwoji a ſa ſwojeje wujowki pſchichod do mrócżelowu twarik, běſche tole zyle hinak rozdżelił. Wón bě wo tom ſmił, wſchitke potrébnoſcże domjacznoſcże ſam nakupowacź, ſebi ſ pomocu ſwojeho drjewoměſtarſtwa ſanożenje dobycź, potom k Herczże do B. . . . . khwatacź a jej rjez: „Mjłko ſym bohaty, daj wobſhod bycź ſ wobſtedżeni, pój ſe mnu jako moja luba żona!“ — Ssmjerczi twoja Renaudina a dżiwne wottajanje ſtarcheho cżłowjeka bě nétko pſchemenjenje rélowu pſchinjeſło.

Po wſchém ſdaču wobżahowaſche poſledniju wolu ſe mrétcheho jenoż wobſtrowcżenje tohole prěnjeho teſtamenta a Herta bu ſa jakoſcże hłowna dżędżerſkelka poſtajena. Wona łbohatny a wón wolta khadły. . . . . Lubowaſche ſwoju wujowku pſchejara, hacź ſo by na nju tutoho njejapżeho pſchemenjenja dla ſly był, ale njedżiwajo wſcheho běſche jenu to tak, jako by ſo jara ſamoho ſebje ſtrchał. Nétko njemóżeſche Herczje ſwoju ruku waſoj poſkicżej; to by ſo jenoż tak ſdało, jako żada wón dopjelnjenje ſlubjenja, kiž bě ſo nétko ſa njeho ſ najwjetſchim wužitkom ſtało, wón mężejeſche tohodła ſa ſwoju winowatoſcź cżakacź, donż mu da holcżka ſ njemu njepſchitúdże a jeho ſe ſwojeje ſtrowoty na jeju nébdy ſebi ſawdate ſlubjenje njedepomni, a wón ſebi prajeſche, ſo by ſam w tutom padże hiſchcże tak ſo ſeſdało, jako by ſo ożył je ſelbſtnych pſchejcżowu wojeńſcź.

(Pokračowanje ſcżehuje.)

2000 hr. na čžišku 13 741, 25 832, 46 349, 70 026, 87 826, 95 559; dobyče wo 1000 hr. na čžišku 4118, 7692, 11 255, 14 144, 26 257, 33 507, 39 151, 47 242, 59 162, 60 252, 66 968, 81 825, 91 922, 111 078, 114 377, 130 746, 133 688, 136 485, 136 643, 140 694.

S **Drježdżin.** Poslednje dny je šymy wětr na wischnjowej horje tudomnu kupelu pólnu brózeń powalił a po nim dele čžišnył. W brózni pak šamtam nóz runje šmaty zandał, tak njenowany „Kunowalski Augusť“ pschenozowalče. Jako pytny, so brózeń poczina hromadże padacz, jako by pod wóz, kiž bóčže wuškoło je šlonu nakładowy a wuschowa hdy tak žiwjenje.

S **Malešec.** Wčera a njedźelu popoldnju wotmě naša nakhowarska a wupožerjenje šwoju letnišku khowu shromadźiznu. Se 334 hospudarjow bě tu 113 pschiomnych. Knjes pschedsyda dr. Slišerowar Stykora-Malešechanski poda zjim rosprawu. S njeje shonichmy, so njeješe drnjišnu 2 274 349 hr. wobreta. Dworowy rospscheda 67 174 zentnarjow za 139 962 hr. Čžišty dobyťk staji so na 999 hr. a 57 pf. Drnjišnu ma šame swoju leżownosež pschi Hueżinanskim dwórnischežu. Te domske je korczmarške prawo dostało. Wobschérne składownje wobeh kolije je statnej żelesnizu swjasuja. Derje wikuju a so rozwiju twori družstwo šnowa žytne reserwy. S czišteho dobyťka pschepokaja njeběž, šwojim intowarjam na daň dale pjenjezy po sakonskich postajenjach nadhódnosczi. S czišteho dobyťka so intowarski fondej wětšy pjenjez pschipokasa. Shromadźizna jenahlósuje i wjedniczkowa wuslupowanje naschoho a šwedowskoho wuczerja Schežu, knjesa kubleria Jura-Malešchanskeho a knjesa kubleria Pohonczja-Salhowskeho, i dohladowarskoho knjesa žiwnoschežerja Gruhla-Budyšchinskeho a knjesa kubleria Brězynjanskeho. Njane zamołenje je leżownoschežerjow a hospodarjej saleji, w lětnej slišchownosy. Wšednišchoho kładze družstwo stajnje do rukow swojich dowtorodinych šwérnych a sprawnych šobustawow. Na tutych fornowozowych kakladach stejo je družstwu czežke czasy inflazije derje pschetrako a nětko šnowa sakczewa. Po wotbyczu letnieje rosprawy a wólbach pschedniczkowaschoho knjes direktar Jokischa z krajneho žyrnjenja plahowazeho towarstwa wo plahowanju běrnow. Sajimawy pschednoschi wuwali žiwu rosmowu.

S **Noweje Wsy** pola Klukischa. Wczera dopoldnja je so wobžarujomne njeschoso na puczu z Klukischa do Lichanja stało. Knjes Njeczka z Pokrjoz je swojim knetym wosom z Božeho domu jedżesche. We wosu sedżachu konfirmandki Njeczkez, Lukaschez a Müllerez. Wrjeschota nimoježdżazeho motorskeho kola kóń so wuschtróżawschi poża zahrabowacz. Tak zahrabowaschе hacz k mosczi pschi Lichanjankim knježim dworje. Tu pschijědże jarschahez druhi wós napischeczo. Kóń sleczja na bok, je sadnim kolom do schtoma sawadżiwschi, tak so koło wotlezi. We wosu sedżiju wuschkakachu. Pschi tym slemi sebi wbohi Lukaschez nóz. Kaž lekař praji, je so tež snutskownje szanik. Njeczkez a Müllerez so z rosbitymi schklenzami wosowych wokow na rukach a mjeswoczu rosrěkachu Müllerez so tež drasta rósdrě. Snjemdrjeny kóń z wosom dale cžerjesche. Na kołach so sa nim puschczichu. Dale Lichanja jeho doščahnuwschi jeho sadżerżachu.

S **Polpizy.** Sjawnoj puczej z Lemischowa do Klukischa a z Polpizy do Kiślizy staj dla naježpowazeho na Polpiczanskich hnuach wot 27. hacž do 31. t. m. sawrjenaj. Jědźmy wobehdań pokasnje so na Klukisch a Lichań.

S **Kotez.** Tudomnu hońtwu sandżenu hrjedu pschenazhu. Wona wopschija 149 hektarow z 30 hektarami knjezich leżownoscżow. Jako najeńt, kiž nježeche prawo na staru hońtwu, běsche knjes wrjesčkulčer Lorenz pschitomny. Czaš wotnajenja běži wot 1. septembra 1928 hacž do 31 augusta 1937.

S **Mužakowa.** We wuhlowej jamje „Baleina“ we Wjesczy wudyri hrjedu popoldnju woheń, kiž móst sniczi, po kotrymž wuhlo wožachu. — Schtwórtk dopoldnja ½10 hodż. je pola Ihježerja Kóšli we Lagorju woheń wudyrił, kiž mohł lohko hišchcze wjetšchu schkodu nacżinicz. W swischlowym bydlenju podruznika je pjecza zahóry popjeł z thachlow padnył. Nastarty woheń so ruczе rosschěri a za króttki czaš so zyła tšecha palesche. Někotre zhykawy ruczе pschihitowatachu a wukhowachu Hišchcze stare poblaržke twarjenje psched wotpalenjom. Swischlowe bydlenje so zyle wupali. Wobydlerjo maju na zboże sawěsczene. — Naležni hermank sandżenу schtwórtk běsche derje wopytany. Ludżo jara derje kupowachu, kaž to hewak lwuczeni njejsmy.

S **Mužakowa.** Knjes hrabja Arnim je žehi pschi polowrace w San Remo nohu złamał. Won tohodla generalnu shromadźiznu unionskeho kluba wujeschkarskeho towarstwa w Barlinje, kotrehoż pschedsyda won je, **njeje** budże móz nawjedowacz.

Hospodarski rozhlad.

Pondżelu 26. měrza 1928.

Barlinska burza sawosta zbotu pschi měrnych wikach, kaž sy efektow běchu skerje seschlabnjene. Ziwische a bóle strowene běchu wiki z dolžnymi a rentowymi lisczinami.

Produktowe wiki běchu, so složuju po seschlabnjenych wukazanych wikach, sandżenu zbotu měrne a jewzachu wotdorjeschowanje placżišnow za podżiške termije. Hotowe zito pschedewachu hišchcze po pjatkownych placżiznach. Ssobotu placżesche zentnar

w Barlinje

pschenicžu 12,25—12,70 hr., rožki 12,85—12,95 hr., nalét. jecżmjenja 11,50—14 hr., wowża 11,70—12,— hr.

W termijowym witowanju

ja měrz: pschenicžu 13,38¾ hr., rožki 13,75 hr., ja meju: pschenicžu 13,77½ hr., rožki 14,05 hacž 14,10 hr., wowża 13,12½ hr., ja julij: pschenicžu 14,06½—14,07½ hr., wowż 13,27½ hr.

Pschihladacej pytaju

[illegible] do domu, Schołcžina w Bitkowjach, Budyška dróha [illegible] 42.

[illegible] do domu, Freuzelka w Bitkowjach, Wyšoka haša [illegible] 3.

[illegible] do domu, Matjanjuka w Wětej Wodży, Mnjažkowska [illegible].

[illegible] do domu, Niedlez mjasarnja w Budyschinje, na [illegible] haši.

[illegible] do domu, Gwaldowa w Budyschinje na Bohatej [illegible] 9.

[illegible] pomocznika w Stachowje 16 a Gerlaf we [illegible] Hródka.

[illegible]lob a Selnig w Bitkowjach, Mattkowa ha[illegible]r w Bukezach, połsnesa a dźiwoku Mulka, Köbler we Wisečežinje, knjezi dwór w Niečapolu.

Pschihladacej pytaja

Warschawskeho kommandirskeho, Jenka w Wětej Wodży.

„ saschkeżeżiskeho, Wilhelm w Budyschinje, Sserbska haša 16.

„ bidarskeho, Schubert w Mieschwacicach.

„ pickarskeho, Hartmann we Wjelczinje.

Rentarja knjeza, knjezi dwór w Lěsczach p. Hródka.

[illegible]ezi dwór w Schadowje pola Wojerez.

[illegible]ehilo bidarskeho w Kamjenzu, Brožkowa haša, [illegible] Augera.

[illegible]wan do Lubija, Jokowa haša 131.

[illegible]ilego do Lubija, Bohunowa haša 126.

[illegible]erskeho, Radon w Selmez Worschezi.

[illegible]idarskeho, Frězžich w Rakowje.

Na pschedaj:

Krowa wužołożnuczelna w Trjebinje 13.

„ „ w Wětej 6 pola Hródka.

„ „ młode 13 zent. w Bosczezach 27.

„ „ w Klukischu 46.

„ „ w Porschizach 34.

„ „ 3 a. zželczenym w Dubrawje 20 pola Barka.

„ „ młode w Brězynzy 24.

„ „ wobžarowe w Bönjezach 5.

„ „ w Chrósczje 7.

Kruwa młoda dóška, kantor we Rjetkim Bukowie.

Wos, 7-lětny, w Sswischezach pola Kulowa.

Wos, hnjedźiklum, šymy, w Dobrežicy 8.

Wobrazischcze w Kamjenzu 4, katarej 129.

Wowsowa w Kamjenzu, Połwózna haša 5 delka na Lěwo.

Zeja i nasadżowanju, hnjaze, Rotisch we Wotowach pola Lubija. — Kacże jeja Angli Campbellske a kurjaze bóle amerik. Leghornske, Drescher w Dżinkezach. — Jeja [illegible]ze w Delnej Kinze 21.

Pal [illegible]ann, Bochmann w Rotschezach.

Jałowja šymy, wobžarowżelena w Mieschizach 5.

„ wobsołużelena w Dżiwocżizach 11.

„ 1½-lětna w Wischkowizach 12.

Prohata, Hunins w Jeschizach, w Malešczezach 14, we [illegible]

Wobjezej 2 pola Bukez.

Pschasej w Retarjezach 18.

Pschasaj w Wuschyschinka 9

Pschsse w Lodżiju 81.

Wóz bżeżazy w Bitkowjach, Jordanska haša 6.

Wuhle w Budyschinje, Schulska haša 7II na prawo.

Motor motorske, Wanderer 4 PS, w Mieschwjesu 5.

Motor motorske, 5 PS, w Lubiju, Albertowa haša 18.

Motor wužaze w Lubiju. Nowe tochoschczo 9I na prawo.

Motor wužaze w Budyschinje. Mertzowa haša 11 n. pr.

Wóz jedny podżahowy w Zurizach 6.

Wowsy [illegible]ine a starsche, knjezi dwór w Lischezach pola Hródka.

Runkliza, 70 zent., w Kubschizach 2. — Zimmer na Židowje, ale kupuje žyno.

Sskowna pschenicžna, rżana, wowsyna, knjezi dwór we Lodżiju pola Hornjeho Wujesda.

Sstnuo we Kukowje czo. 1.

Wěrny hnjezitne „Wóhmowa najsażnischa“, knjezi dwór w Ssemchowje.

Wěrny sażnje, knjezi dwór w Czschorizach.

Koša blišo ke kólatam, w Pakowje 9.

Koša we Sslowjanju pola Hródka, Aug. Bebelowa haša czišło 15c.

Zimnosež, 12 kórzow, w Brěžischczu pola Biskopiz.

Zimnosež, 30 jutrow, też pschenaja, Schepan w Korjenju pola Hródka.

Ssudnischy na pschesadżowanje.

Wutery 27. měrza 1928 w Kamjenzu w kasarnach komory doma maschinistich tšelbow dop. w 10 hodż: Gramofon, klawowa pokkadnja, 700 zigarow, 10 m. madrasa, hospodarski wós, 5 elektr. zwęczniłow, sofa, rěpowy krajak, stejazej zwęczniłaj, klawěr, blido, próchowy črjebak, 10 symitich thabatow, sofa, schpihelowy thamor, bjišet, wolijowy wobras, drajny thamor, pjanišej blidże, klukowy frok, gratowy thamor, kobrz (tepich), nohajzy, wokna, dżeczaze thokowczki, czazli, rukajzy a pschetykowaze jehły.

W Wjeschizach srjedu 28. měrza 1928: Ssanki, drastnej thamoraj, butkobaš. Kupzy ssedu so pschiw. w 12 hodż. na gmejnskim hamcze.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki djensa dop. 3/11 hodżiu w Barlinje: Wiki su wuwte, pschenza na dotalneje placżišnje wobstawa, rożkowe placżišny so wotkrjehuja.

Depeschdża 3/12 hodżin: Pschenicžne a rożkowe placżišny trochu seschlabjene, wiki pak měrne.

Placżizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symje po tuni abo 1000 kg, howsk 100 kg.

Placżizny po złotej kriwnje.	24. 3.	23. 3.		24. 3.	23. 3.
Pšenica	245-248	245-248	bany	23-24,00	23-24,00
rožka	257-259	257-259	wolka	22-23,50	21-23,00
nal. jeczmjen	230-280	230-283	módre lupiny	14-14,75	14-14,75
naz. jeczmjen	—	—	žołte lupiny	15-16,00	15-16,00
wows	234-243	234-242	zeradella	—	—
kukurica	238-240	240-242	raps. wosusk	19,70	19,60
pšeč muka	32-35,00	32-35,00	lany wosusk	24,43	24,40
rżana muka	34-36,50	34-36,50	poen. melasa		
ps. wotruby	16,75	16,75	brjuj. kruski	26-27,00	24-26,50
rżane „	16,75	16,75	syno, 50 kg	2,40-2,70	2,40-2,70
lano symjo	—	—	rżana słoma	0,90-1,20	0,90-1,20
raps			pšeč. „	0,80-1,00	0,80-1,00
hróch	34-36,00	34-36,00	wowsna „	0,70-0,85	0,70-0,85
pjeluski	23-24,00	23-24,00	jeczna „	0,70-0,85	0,70-0,85

Placżizny rězucho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

24. měrza 1928. Placżizny po centn. a zl. kriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 532.

Polnomjasne, wukormjene, najwjetsche rězneje hódnosče hač do 6 lět	60—61
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	53—57
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	46—50
Mjenje picowane wšěch starobow	38—44

Byki 605.

Polnomjasne, wuroscene, najwjetsche rězneje hódnosče	54—55
Polnomjasne, młódše	50—52
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	46—49
Mjenje picowane	42—45

Jałowjey a kruwy: 1133

Polnomjasne, wukormjene kruwy najwjetsche rězneje hódnosče	45—47
Polnomjasne, wukormjene jałowjey najwjetsche rězneje hódnosče hač do 7 lět	33—42
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałowjey	25—29
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowjey	20—22
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 2300.

Najlepše wukormjene (2. druž.)	80—88
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	65—78
Spatne (4.)	52—56

Wowcy: 5175.

Młódše a starše wukormjene (1. družina)	60—64
Starše wukormjene (2.)	54—58
Mjenje wukormjene (Mérzenbacki (3.)	52—56

Swinje: 13528.

Polnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět stare	55—56
Wukormjene	54—55
Mjasne	53—54
Spatne	52—52
Baney a kundrosy	50—53

Mlowna zhromadźizna Domowiny

njedżelu, 25. měrza we Wosserezach.

Domowina, zjawjeń wschitich serbskich towarstwow, shromadźi so njedżelu, 25. měrza k swojej porjadnej letnej hlownej zhromadźiznje nje prustimi Sserbanti. Saftupjerjo serbskich towarstwow sendżechu so to „Tšelkni“ we Wosserezach, to bychu wo naležnoscżach serbskich towarstwow, wo najsilnischim kulturnym wróżowanju **rozradżowali.** Pschepohladowanja pschedsyhstwa **běsche mnoho** zastupjerjow towarstwow a druhich Sserbow i **Hornjeje a Delnjeje Lužizy,** kotrymž **jbože** nalschcho maleho **ludu na wutrobje leži.** seschkowalo.

S dipkom w 12 hodż. wotewri pschedsyda „Domowiny“, knjes farar Schewczik shromadźiznu a witasche je wutrowbnymi zdrowami wschitkich, kotrjž běchu z nětkulschehe a nětkonjschehe serbskeho kraja pschikhowatali a pschejesche [illegible]owanje za wschitke wutrudżowanja. Nowak dosež [illegible] cżinjenu so njes sobu wschitky bratrja, mły dżeczerje serbskeje šmódży, njes kotrymž dyrbi lubjoscz [illegible] kotruż maju jenotliwsy sobu domoj wjacz do žiwjenjow, do serbskeho ludu. Pschedsyda pschecżita dopisk wot knjesa ludowschoho direktora Bjarnata Krawza, w kotrymž wobžarowaschche, so njemóżesche pschitomny być a pschejesche hlownej zhromadźiznje Domowiny wjele sboża. Na to zastupi **zhromadźizna** po wuwjedowanju prénjeje schtuczki naschoje narodneje hymny „Rjana Lužiza“ do dujoweho porjada.

Najprjedy padachu so rosprawy. Jako prěni rosprawjeschе pschedsyda Domowiny, knjes farar Schewczik wo dżelawosczi Domowiny w saldżenym lécze. Sz jeho rosprawy wuthadżesche, so Domowina lonš njeje lénja była a je wjele dokonjała, haczenjež bórzhe dżło cżežke. Pschi spocżatku zila slojesche zwjazk serbskich towarstwow bjes šekretara a też bjes pjenježnych srědkow. Tola w běhu léta mózachmy znjeschcżeloze polnych wobsedżowacz. Sa **to** dyrbachu we ho rosprawjeń wobželze knjesan sekretarej Krjeczmarej, pózmanjedżerjej Pjetaschej a pokladnikej direktorej Klochej. Dżałe słowa nanuka pschedsyhstwa też sa pjedawjedżeho pokładnika knjesa Wojnarja. Dale zjawnjeschche na knježki Wschotowarstwowski šlet w Radwarju, na kotrymž je Domowina z tak dobrym wuspěchom za nasche Sserbstwo psched žiwotnym zjawnosczi stupiła. Wobežowy dżak zjawi na Radwarskim towarstwowym, kaž też derbluch towerstwam a naschemu Sokolej. Nimo tuteho swoboznoho wuspórjenja je Domowina też mnoho drohoho dżła mała. Rosprawjeń pokaża tu na załoženje pofinjerneje a pomocznje pokładnje a na kupjenje zpokkowobrazowego aparata. Domowina je pósłała sbožopschejazy telegram knjezi Kirchschlagerowej, dżowzy naschcho njepomnitoho pósnjerja a wótczinza Handżija Sesserja we Lubljani k jeje statemu kroschej. Pschedsyhstwo spontinasche dale na wulet Sserbow na wujtajerjach do Młodeje Boleslawy, na kotrymž maju zupa „Jan Arnošt Smoler“, zjawjeń pjenwych towarstwow a „Sokolski Swjatk“ khowalowy wodżeł. Też wupósłanje dżěcži do serjalskich kolonijow pschez zupu „J. E. Smoler“ běsche z wulkej lépschimu na naschoe dżěci. Wulki wuspěch poslednischo léta běsche też jo Wosserezkje serbske turiske towarstwo do zwjazka serbskich towarstwow zjatnuli. Też za Hodżij bywa pschichodnje jatkow. Na konzu swojeje rosprawy spomni pschedsyhstwo, so je letsa

runje 1000 lět, so je Serbstwo pod zuse nadkněžstwo podate.

Shromadźizna žiwotnu pschedźydźe sa rosprawu se žiwym pschikładkom mytowasche. K njeje k. Krjeżmar Hischze doda, so žerbšće towaršstwo w Khelnje a Swjask žerb. studentstwa do Domowiny zastupi.

Nětk sčehowasche rosprawa sekretara, kiž wot konscheje haprkeje tuto zastojnstwo sastawa. Rosprawjeć wukhowny wobsehe rjadowanske dźěła pschi Wschotowarišowskim ilěcu, pschi wulěcu do M. Bolesławy, pschi zarjadowanju serialnych kolonijow a na wschelake mnohe drobne dźěła pschi organisowanju nowych towaršstwow a skruženje wobstojazych. Sekretar pschipomni, so, dźiwajo na žiwoju strowosć žiwoje zastojnstwo słoż. Pschedźyda podźakowa so sekretarej w mjenje Domowiny za pilne a horliwe dobrowólne dźěło.

S rosprawy pokladuje, kotruž pokładnik knjes direktor Kloß poda, běše w poslednim lěcu zwjeselaży wuzbytk spójnacy, hačrunjež hischze wschelake towaršstwa žiwoje winowatosće w pjenježnym nastupanju njedopjelnichu. Sčo žakuju knjesej pokładnikej sa jeho dokładne dźěło, wusběhny pschedźydu, so mamy w pokładnje wschitko zčełne spravne žerbšće pjenjesy, je žerbšćinu rukami sakluzene. Njedźiwajmy dobreho hospodarjenja nas pak žo dale pilnje lutowacz.

Sčehowachu rospravy županow. Sa jadźowaneho župana župy „Michała Hórnika", knjesa farara Delana, pschedźa knjes Skodeńk pišomnje zapósłanu rospravu. Wusthěhujemy z njeje, so župa Michał Hórnik wopschija 45 towaršstwow. Wažny je dale namjet, so měła Domowina žebi dobyć prawo, so mohła žerbšći lud tež psched wyschnosćemi zastupowacz. — Druhu rospravu poda župan knjes Krjeżmar sa župu „Jan Arnošeht Smolerl". Wón rostožowasche rosdźělenje župy do skupinow, wuzběhny mjenuje hospodarišu lětschinu, kotruž pomjertna pokładnja je žwojim dobrym finanzijnym składom wostajnjenja, rospominasche skupinowe zwjedźenje a shromadźiny a porjad pschichodneje skutkowanje. — Po tutej rospravje wobroźi žo pschedźyda pscheźiwo zlotnu „interkonfesionalnosći". Tu wumi žo zajimawa rosmołwa, w kotrejž žo wosebje proschenje Serbskeho Sokoła narešty, wo kotrymž ho postaji, so ma žo dalsche mjes pschedźydźiwami jenotlinych towarjskow dojednacz.

(Skónczenje pschichodnje.)

Wo čežkim niezbožu pola Kupska (Mückenberg).

Woheń we wuhlowej jamje.

Mjetno njeslyšane sćežki srudny napohlad.

Poslednje dny rosčehćeri žo struchła powěsć po zylym Němskim stacze a dale won wo njezbožu na wuhlowej jamje „Friedländer" pola Lauchhammera. Sćežki dopoldnja powali žylny wichor želesne rósćhy, kotrež pschi twarjenju nowa sa twórwožowanje pjerščkow w tamnišchej jamje trjebachu. Po nowischim wobhonjenju dźělasche na twarje 24 dźěłacerjow. Móst běsche nimale dotwarjeny, jenož poslednje dźěła mějachu žo wuwjesć. A nadobo storcži žylny wichor wo cžežke želesne rósćhy, so žo sakrynychu a 9 dźěłacerjow hnydom morichu.

Dopoldnja wokoło 9 hodź. jako dźěłacerjo na twarje hižom dawno dźěłachu, počza nadobo žylny wětr ducz, kiž bu j kótrej wjesnischnim žylnischi a wurosće so stórczenje do srkana. Sćežčeha natładzene želesne dźěle poczachu žo hibacz. Drjewjane dźěle pod nimi stonachu a powjasły běchu tak napjate, so žo hrožachu kóždy wokomik rostorhnyć.

Pschi tajtich wuhlestrowjesacych pschikłasa mischtr krótko do 7/10 hodź., so maju dźěłacerjo hnydom dźěłacz pschestacz a róschthy tak rycze hacz možno wopuschczicz. Pschikłasej hnydom posłuchachu. Montérorjo, kotříž horjekach na zwodowanje wišazych dźěłach žedźachu, starachu žo j najwjetšim khwatkom straschne městna wopuschczicz. Wot delkich hwiždachu a wołachu, so bychu towaršchow pohonjowali. Ale wschitko běsche hižom pschepozdźe. Nadobo počza žo zyły twar motacz. Zalostniy wrjesk bu žlyschecz, a wschitko žylny žo do hromady. W dalšich wokomikach njewidźachu nicžo hacz hromadu rospadankow, j kotrejž drjewo, hrjadły, sčhibnjene želesne nosčaki, rostorhane želesne žerdže wostajachu. Wo ludźoch nicžo njepytnychu, woni leżachu pohrjebani pod sapuhnjenym mostom.

Dźěłacerjo, kotříž běchu žo j cžasom wukhowacz mohli, sawołachu njedźiwno a dźěłacerjow je žuźodnych jamow na pomoz. Sirceny brikетarnjow rujachu a žałosćachu. A ja krótke mjerščinu mócachu hižom j wutkowarskimi dźěłami sapoczecz. Sčednicy dźěłacerjow hischze žywych pod rospadankami wuczeżechu. Woni mějachu swjetsche staty cžeżko słamane. Dźewjeczo běchu murwi, kotříž běchu mjes želesne hrjadły stłóczeni.

Jako běchu wuthowarske dźěła popołdnju dokonjane, potrjechi jamu dalsche njesboże. S dotal njesnjataje pschicžiny wudyri tam, hdźež wuhlo wot swjećeha kopaju, woheń, kiž žo ja zyle krótki cžas něhotre sta metrow daloko wupschestrě. Se wschěch rózkow sisachu małe płomjenja. Zyła jama běsche za krótki cžas j hustym kurom napjelnjena. Wjednistwo jamy běsche pschecziwo tutomu schłodnemu wohnju zyle bjes mozy, dokelž běsche wětr pschepłuhły.

Zaso škódne wohnje w Barlinje.

Barlinska wohnjowa wobora mějesche w nozy wot pjatka na žobotu cžeże dźěło wukonjecz. Pjatk wječor wokoło 11 hodź. wudyri w židowej fabrizy Židora Salomona akz. tow. na Niederwallijej dróhy 31 wulki woheń a krótko na to na Holzmarktskej dróhy 53 w pianowej fabrizy Ericha Drehmanna. Wobaj wohnjej běchtaj hałe žobotu rano salataj. Nastata schłoda na wězach wuczinja w wobdźělanej padomaj pschez nitiljon hriwnow.

Prěnjeho wohnja na Niederwallijej dróhy žo nimodtuzy ludźo dohladachu a wohnjowu woboru sawołachu. Jako wohnjowa wobora pschijědźe, stejeshe hižom zyła ścežka we płomjenjach. Wulki strach běsche ja žuźodne twarjenja, kotrež wohnjowa wobora staknje pod wodu dźerżeshe. Wona pak njemóżeshe sadźewacz, so žo woheń tež do tsećeżeho poschoda dele dobu, hdźež won w židźanych tworach bohatu zyrobu namaka. Wokoło połnocy běsche strach wotwobroczeny. Tšecha a tsećí poschód staj žo zyle wupaliłoj. Wšěcy žu tež delnje poschody pod wodu khetro cžerpike. Schkoda žo je satwésčenjom nazuna.

Jako mějesche wohnjowa wobora hischcze pschi wohnju dźěłacz, dóńdźe na jeje zentralu powěsć, so je na Sołżmarskiej dróhy 58 dalši wulki woheń wudyrił. Na druhim biworje Drehmannez pianoweje fabriki žo w lěwym poboczným twarjenju palesche. Woheń běsche tu w tsećim poschodze wudyrił a běchu žo na njón khětro posdźe dohladali, so bě žo hižom wjele fornérowcho drjewa spaliło, jako wohnjowa wobora pschijědźe. Płomjenja wupschestrěchu žo tež na schómorty a pjaty poschod. Schkrě w hustych kromadach lětachu a japołowachu tšěchi žuźodnych thěžow, strach rozsčeiche j tódrej mjerščinu. Se 24 schlawachami łyžachu wobornizy wodu do wohnja. So bychu žuźodne twarjenja zchritali, łyžachu wobornizy na wyšokich rěblach sčežo dołho na tšěchi wohrožených thěžow. Wulke, pjeć poschodowe wyšoke, fabrikske twarjenje je žo hacz do druheho poschoda dele zyle wupaliło. Sšobotu zyły dźeń mějesche wohnjowa wobora na potrjechenej ležownosći dźěłacz.

Sobotu dopoldnja sawołachu wohnjowu woboru do domu na Frankfurtskej dróhy 2 w połnóznym dźělu města, hdźež běsche w bydlenju 79lětnjeho tapezérarja Hendricha Schlożera woheń wudyrił. Płomjo běsche tež drohu starcho muža popadnyło, kiž žo na zuzym cžele sle wopali. Wobnjowi wobornizy dowjesechu stanjenego do khorownje, hdźež won hnydom na to wumrě. Woheń sa krótki cžas załachu.

rubik. Jemu pak je jenoż mała suma pjenjes do rukow padła. Hdyž pak po mordarstwje policija słonzowaneje wohydlenje pschepytła, w matrazy wjazy dwaj miljon rublow w dollarskich bankowkach namaka. Słonzowena ma pschijaciu djowku, kotraž je jako wudowa němskeho offizera w khudobnych wobstejnosćach žiwa. Wona słonzowaneje pjenjesy namrěje.

*

W Minsku w Ruskej žu 90 ludźi do khorownjow pschiwjesli, kiž žu jaśedojcžene tšikle korti jědli, w kotrymž je so pschi chemiskim pschepytanju arsenik namakał. Wjesćha liczba šterjenych ho doma lětuje. 22 je w kusterlnym strosche.

*

W Texasu (w Missisippi w połnóznej Ameriži) schwrće na ninu jědzaju automobil padze, kotryž so hnydom zapali. Pjeć dźěći a schofer so spalichu, dwě dźěći so cžežko sranischtej.

Najnowiše z cyłeho swěta.

Schtrowa powěsć wo wjedrje sa jutrje wutoru: Kłódnišcho a trochu wišate, też w Jendźelskej. W Italskej so wot wežeraweho desčhcžik łida.

Cžeštožowanske knjeżerstwo je radźicjela dr. Meixnera j wotdźelenja puczowanskich pažow do Barlina pósłałe, so by we spušczenju wša w puczowanskich pažach w němsko-cžeštožowanskim wobthadze j němskim knjeżerstwom jednał. Němšta žebi pschaje, so by žo wšum hižo ša pschichodne intrn spušczenje, so by žo wobthad puczowarjow w jakim-cžešej Schwizy a w Krekonoschach njepocžežował.

*

Hdyž lěsni dźěłaczerjo w Oegelnjtim lěsu žwój wobjed wohrěwachu, žylny wětr schtrě na žuchu tramu rosdu. Woheń žo rucze po lěsu rosšěri a tajšich rosmérow nabu, so dyrbjesche wšom wchnjowych woborow a 60 wojakom hodźiny dołho haschcez. Něhdże 300 jutrow lěsa je žo śniczilo.

*

W Soukotizy w Južnjeslowjanskej pschi madźarskej mjezy žu na železnistu 22 wosow wójnskeho materiala sadźerżeli. Kaž Beogradska „Politika" pische, je pósłatka do Rumunskeje odrjekowana była. „Politika" pak měni, so žo sajšo wo wójnski material sa Madźarsku jedna, kotryž žo po Swjatogothardskej neleżnciži po druhim puczu wesu. Materiał je žo 18. měrza j Italskeje wotpósłał. Dwaj dnjej pschedy je žo tahorunja 22 wosow italskeho wójnskeho materiala po tym samym puczu pschewjesle, tola djenja hischcze njewjedźe, dokelž je strony.

*

S Riai pischu, so je khežeku Grontewu jnn jejneho domownika na žadławe waschnje słonzował, so by ju wu-

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolerl w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžnycy. — Za nawěšći: G. Janak w Budyšinje. —

Ložowe damasty

bělosmuhate nawoblečenja, ložowepłachty, nastl. wupjerki pisane ložowe nawoblečenja kupujeśe jara tunjo pola

K. Erler w Budyšinje

na Žitnych wikach čo. 11 znaměšća hosć. „Złoty hwězdy"

W Khróšćicach na předań

31 kórcow pola

6 kórcow łuki

Šćěž ma sprawne wotmysłenje něšto kupić, zhoni wšo dalše haž do 1. hapryla na **wiesnym hamče**

Živnosć

wokoło 25 kórcow wulka w sakskej Łužicy so kupić pyta.

Poskićenja pod „E 8" na wud. „Serbskich Nowin".

28lětny Wudowc

pyta znajomstwo z holcu, wudowu abo z rozwěrowanej žonu. Poskićenja po możnosći z fotografiju. Jenož Serbowka.

Adr. **K. Regner**, post, zastopnik **Liberec 1** (Reichenberg) Česko-Slovakska

Wudowc

pyta sprawnu staršu knjeżnu abo wudowu bjez přiwiska, nic niže 40 lět staru, k wjedźenju domjacnosće. Zešwa mjeje wuzuamknjena. Poskićenja pod E 2 na wudawarju „Serbskich Nowin"

Pytam hnydom

holcu

za połne dźěło a do małeje hródže

Knjeni Erna Hahn

Manjowski hród

(Wojerowski wokrjes)

Hnydom na předań w předawarni za narańšu Saksku:

Dom za bjurowe potrjeby

Hermann Kulisch

w Budyšinje

Jenož w 100

eksemplarach mamy hišće

H. Zejlerjowe spisy

4 zwjazki

krasne pyšne zwjazane na składze.

Khwataj a zwěsć sebi eksemplar

W Serbskej kniharni w Budyšinje

Nowy

plüšowy sofa

je za 100.— hr. na předań

w Budyšinje na Borklinic 2

(přidy Glacel, w klamach)

50 běłch. kollkow

k stomikam ma na předań

w Koslowje čo. 6

Wapno (Kalk)

kaž

150 ctr. słomy

ma na předań

běrny (sadźanki) na skazanki přijimuje

Jurij Černak we Łasku.

2 syniej, derje čehniwaj 6 lět staraj běłoharyataj

Seelandskaj Čěmno-lišakaj,

kiž staj w fabricy khodźiłaj, sćaj na před. w **Drježdźanach-N.,** Lößnitzstr. 3

Wysoko-sučelna **kruwa**

je na předań

w Lipinje čo. 3

Młoda, wysokosučelna, rjana

kruwa

je na předań **w Brěžancy 24**

Jałojcu,

wokoło lěta staru, pyta **Paleŕ w Kopercach**

Młody kundros

k pałowanju so pyta. Zhonić we wudaw. „Serb. Nowin"

Sylne prosata

su na předań w Radworju 36

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowórnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihićišćerńja, zap. dr. z o. rr. k. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 słot. pj. Wobdźełnje so stajace nawěšćki a tabele so wyšše wobličuja. Za rekłamowy rjadk płaći so 90 słotych pj. Rabat po tarifje. n n

Čisło (Nr.) 74 | Budyšin — wutoru, 27. měrca 1928 — Bautzen | Lětnik 87

Stresemann wo wotbrónjenskej kommisiji w Genfu.

Swonkowny ministar dr. Stresemann je Barlinskemu dopisowarjej Minskeho póndźelnika „Der Morgen“ rozsěrjone pischiwolił. Wo Genfskej wotbrónjenskej konferency je wón prajił: Nascha nadźija na pschihódne stónjenje Genfskich wotbrónjenskich jednanjow njeje so dopjelniła. Wschě němske a ruske namjety žu so wotpokazałe. Konferenca je wotbrónjenju sadźěwała. Pschećiwo tomu protestuju Němska w septembru polnu zhromadźiznu Swjatka Luda pósledni króć namołwi, jo by tónz lěta nowu wotbrónjensku konferencu i wobmjezowanym programmom swołkała. S rosrisanjom wotbrónjenskeho praschenja steji a padnje zyły Swjatk Ludow.

Sesobotu **so pjate** pożyndanje pschihotowazeje wotbrónjenskeje kommisije stónczi. Jeje dźěło je njeplódne **było.** Zadyn namjet, z kotrymž byrhjesche so wotbrónjenje samjelowacy, njeje so pschijał, dokelž mjes staiami **njedowěrjenje knježi.** Mjes tym pak žu wschelake staty zamo wot sebje, so bychu wudawki sa wójska smjeršiłe, pak ličbu wojakow zniźiłe, pak służbny czaš pschikróćiłe. Jendźelska, Franzowska, Czěskosłowakska, Belgiska a Danska žu w tym z dobrym pschikładom dopředa schle. To je pożědny wuspěch prózowanja Swjatka Ludow.

Socialdemokratiske poroki přećiwo ministrej z Keudelej.

Sozialdemokrat Sollmann je w němskim sejmje pschećiwo nowemu sastojnistwu sa Raiśchu Pruskim we němskim ministerstwje sunutskownych naležnosćow rěkał. Raiśche Pruska trjeba finanzu pomoz, ale žanych nowych sastojnikich měsnow. Minister z Keudell je **zaměr, jo nowych** sastojnikow po jich politiskim pschiśiwjenju **schońsanju** pomjenuje. Prascham **so,** hacž je wěrno, knjes ministro, **so** jsće, **prjedy** hacž jsće to prajili, knježerwoweju **radźićelow Wallkafa a Rießena** sa wyschičheju knježerstwoweju radźićelow pomjenowali. Je wěrno, jo je so z pomjenowanjom tejule knježerwoweju radźićelow pjecz **abo** schešćcz najmjenscha runje tak kmanych sastojnikow pschesłokožiło? Je wěrno, so so pschećiwo politiskim pomjenowanjam z rjadow sastojnikow protestuje? Cźe tež minister kaž loni po stónczenju žesma ličbu sastojnikow powyschicz, hižo nětkole pschećiwo temule powyschenju protestujemy. Ministrowe skutki w tutym padźe jeho ślubjenjam napschećiwo steją. Waschnje, i kotrymž je **so** minister **napschećiwo bjes winy** schichwdzenemu ministerialnemu direktorej dr. Berndtej **wuprajił,** njeje srozumiczi. Njesawěduju ministrej zólu, do kotrejž je so tam pschinjesł. W Brećtowym padźe je so minister stónczinje wušnał, so je Brećta je sastojnistwa puschćił, dokelž je Brecht republikan. Tež minister njeje zapřeł, so je Wesserа a Lewalda politiskich pschićelnow dla puschćił.

Minister z Keudell prěje, so je so wušnał, so je Brechta jeho republikanskeho smyslenja dla puschćił.

Sozialdemokrat Sollmann ministrej porokuje, so njeje na **prajenja** wotmołwił, so jemu politiśy bliźo stejazych sastojnikow powyschi. Hakle psched někotrymi dnjemi pak je na nadběhi w nowinach w nańupanju powyschenja sastojnikow wotmołwił, so so to bajśi. Jeli so njeje republikanske smyslenje z pschićinu sa puschćenje Brechta było, njech nam minister woprawdźitu winu mjenuje.

Pschi śledowanym wothłosowanju so hospodarstwo sa šnutskowne ministerstwo pschisłwoli.

Amnestijowe prašenje.

Němsko nacionalni so swutkej wutrajnosću prózuja powschitkownej amnestiju sa politiske pschestupjenja też semitskim mordarjam a mordarjam Erzbergera a Rathenaua špiończenje chłostanja wubědźicz. W podwubjerku prawn. wuhjerka němskeho sejma je so mjes němsko nacionalnymi, kommunistami a sozialdemokratami nastajitelne dojednanje wobjamknło, po kotrymž ma so wobhnadźenje też na politiskich mordarjow na to waschnje wupschestrěcz, so so jim pschińudźene jastwowe a chłostnańske chłostanje do jatby na twjerdźinje pschemění. Póndźelu wječor žu po połnym pożedźeniu němskeho sejma sozialdemokratoju w pożedźenju swojeje fraktizje wo tejle naležnosći wuradźeli. Schto je so wobjamkło, njeje hischcze znate. Jeli so by so pola sozialdemokratow wjetschina sa tónle kompromiš namakała, njeby z tym hischcze prajene było, so budźe wjetschina němskeho sejma tomu pschihłosowacz. S tym a z dwěma, hacž budźe němski sejm w pożedźenym tydźenju psched swojimi rospuschćenjom pódla wulkeje hromady hižo napoleonskeho dźěła tež so hischcze móz z amnestijowym praschenjom zaběracz.

Němski heitman Köhl so na lět do Ameriki puścił.

Němske Junkerske letadło „Bremen“ je so podźelu pschipołdnju pod wjedźenjom heitmana Köhla na nadmórske puczowanje do Ameriki puschćiło a je so popołdnju ½6 hodźin na letanischczu w Valbonelu w Irskej z semi pschikitało.

Pódla pilota so pschi lěcu swobodny knjes z Hünfeld a mechanik Spindler wobhdźelitaj.

Valbonel na wjeczornym brjohu Irskeje leži. Heitman Köhl je jow benzin, na nadmórski lět trěbny, dowjesył dał. Letarjo žu nowinarjam w Irskej rjekli, so chcedźa dale k Amerizy leczecz, kaž hórzy budźe wjedro za to pschikhódne.

Heitman Köhl a jeho pschewodźerjaj žu tež z swojim pschiwujnym wotmyślenym lět zamjelczeli. Köhl je z swojej mandźelskej póndźelu rjekł, so chce najprjedy do Jrskeje leczecz, so by letadłowy motor wupruwował. Na praschenje jeneho znateho, hacž je wot tam do Barlina wrócił, je pjecza wotmołwił: „Jeli so budźe wjedro rjane, niz.“ W letarskich kruhach wschak so dźiwaju, so njeje z nowym letadłom lecził, kotrez so jemu Junkerske dźěłarnje posticzile, ale z letadłom „Bremen“, z kotrymž je hižo loni spytał, do Ameriki leczecz.

Skandalne naležnosće při němskej železnicy.

Pschekałansti skandal w zentralnym sarjadnistwje němskeje železnizy hrozy wjele wjetsche rosmery nabyć, hacž su jebi swoprědka myślili. Wyschichemu twarstwu radźićelej Schultzej su zaso winowatu, dokelž je jebi žurože winamakanje saplatzicz dał. Kaž so zda, je wjele firmow njecziste poćahi k sastojnikam zentralnego sarjadnistwa němskeje železnizy měło. To je potom pschi rosdźelenju skaiankow k lepschemu tychle firmow skutkowało. Rosłapnjenje so najsterje na dale wrócżo leżaze poroki pschećiwo zentralnemu sarjadnistwu wupschestrje. W tymle swisku so dopominaju, so je sarazdźenske wotdźelenje železnizje tramy we wukraju po nadpadnje drohich płaćizнach nakupiło, hacz runje běchu so tuniske policejske prěnich němskich firmow sapodale. Póndźelnik „Welt am Montag“ je naležnosći w swojim i wohnjom pschinjesł, kotrež je zobotu w sarazdźenskim sarjadnistwje nańeł a ma so pjecza njetedźnosći pschipisaz. Mjenowane nowiny maja za mózne, so žnadź su sastojnizy, kotrež su do pschekałanskeje naležnosće zapleczeni, spytali, na tajke waschnje akty wotstronicz.

Strowota w Němskej.

President němskostatneho strowotnistwa z Hamel je w němskim žesmje pschehlad wo nětczischich strowotnych wobstejnoschach w Němskej podał. Strowotne wobstejnosće su spokojaze. Liczba žmjertnitwosće je troschku wróćo ichła. Swjeselaze je, so je žmjertniwosć czěschnych dźěći woteběrała. Staresće słudźaje pscheběraze wotkromjenje dźěći. Rosschérjenje nakaźliwych thoroscżow je powschitkownje wróćo schło. Pola tuberkulozy ma runje industrijowy kraj Saksa najmjenschu liczbu žmjertniwosće. Po jawdźenju sakonja pschećiwo splazenym thoroscżam su w Hamburgu tele thorosće jara wróćo ichle.

Zadyn visum wjacy mjez Němskej a Českoslowakskej.

Praschenje wo spuschczenju visa w puczowanskich pasach we wobthadźe mjes Němskej a Czěskosłowakskej je **so** po dołhim jednanju rosrisało. Dźeńsa **so** w Barlinie nocże czěskosłowakskeho a němskeho knježerstwa sa měnitej, z kotrymaj **so** visum w puczowanskim pasu z płacziwosću z 15. haprleje t. l. wsajomnje spuschczi. Tónle datum je **so** wuswolił a jednanje je **so** w pożledním czasu po możnosći pospěschiło, so by **so jutrowny wobthad psches czěsko-němsku mjesu wot visa w puczowanskim pasu wuzwobodźił.**

Rosrisanje tehole praschenja je so léta dołho wotstorkowało, dokelž mjesche czěskosłowakske knježerstwo na nusne, jo prjedy toho dźełoschłitacy jakoń płacziwosć dostanje. S tymle sakonjom **so** pschedbe wjchim postaji, so **z**mjedźa wukrajenjo, kotrež do Czěskosłowakskeje pschiczahnu, jenož z knježerstwowej dowolnosću do dźěła **so** pschijimajicz. Tajke wobmjesowanje w pocżahach k najwjazym statam tež tam płaczi, hdyž, kaž na pschikład ke Czěskosłowakskej, sazpydleńske a wikowanske sreczenje wobsteji. Hdyż bě so w czěskosłowakskim parlamenze dźełoschłitacy jakoń pschijał, niebě žanez pschiczinu wjazy, hischcze dale wotstronjenje visa w puczowanskim pasu wotstorkowacz. Wažne pschemeńenja we wobthadźe wobydlerstwa mjes Czěskosłowakskej a Němskej so z tymle sakonjom njestanu. Pschedpisnmow w tak mjenowanym małym namjesnym wobthadźe, kotrež so jenicżky na namjesne wobydlerstwo poczahuja, so spuschczenje visa w pasu njedótka.

Konflikt mjez ćeku a Čičerinom.

Amsterdamski „Allgemeen Handelblad“ z Moskwy powe, jo je mjes ludowym kommiz. za swonkowne naležnosće Čičerinom a ruskim najwyschichim žudom, najwjdnitkom prjedawjesche „ćeki“, czejzi rosdźel mjenjejow dla łojecza Němzow w Donezkej wuhlowej krajinje nasał. Čičerin je pjecza žadał, so bychu so hnydom němscy inżenjerowje a techniskoju z jatby puschćili a so by ho bajzy wo naczinjenju schłody kuż czinili. Najwyschi wodźer najwyschscheho žuda Mjeschtschiniti je pak so Čičerinowemu žadanju je wschej rajsnoju napscheczi wo stajił. Sda so, jo je Čičerin pschi pschiłuschnych měrnach swoje stejischcze pschećejschczał. Mjes tym žu pjecza dalschich ludźi sajeli.

Jendźelski namjet na wotbrónjenje wójnskich łodźi swam.

Sajnujoc jendźelskeho knježerstwa we wotbrónjazej kommisiji w Genfu, lord Cuschendun, je sastupjerjam Sjednoczenych statow, Franzowskeje, Japanskeje a Italskeje noru pschepodał, w kotrejž so namjetu na dalsche wotbrónjenje wójnskich łodźi swam czinja. Wone so dadża do sledowazych dypkow spschimnycz:

1. **Wulkosć bitwnich łodźow, kotrež so w pschichodźe natwarje, zmjeńšo 30 000 tunow wuczinjeć, město dotalnych 35 000 tunow.**

2. **Najwjetschi kaliber kanonow ma so je 16 na 13,4 zoła smjiczi.**

3. **Mjeno starosty bitwnich łodźow ma so z 20 na 26 lět zwyschicz.**

W nocże so praji,, so by so z pschijeczom tychle namjetow dalschna kroczel po puczu k wotbrónjenju czinila.

S politiskich kruhow Sjednoczenych statow połnozneje Ameriki so praji, so jendźelske namjety njejsu nicżo nowcho. Jendźelscy zastupjerjo žu je hižo loni w jutnju w Genfu czinile. **Tehdy žu amerikanscy zastupjerjo na to pokazali, so by so z nijenjom wopschijeczu po tamnych bitwnich łodźow strategiska hódnosć amerikanskeho wójnskeho łodźstwa zmjeńšiła,** haczrunje je sa tu hižo je skłodu, so nima žanych łodźstwowych sepjeranskich. **Kóždy namjet, wopschijeczo tunow zmjiczi, jendźelscu rschenaln na morju powjetschi.**

Tež japanski minister wójnskeho łodźstwa po powěsći z Tokia měni, so budźe wobczejne, nowym jendźelskim namjetam pschihłosowacz, dokelž by Jendźelska, kotraž ma nowocżajne łodźe, hdy bychu so jeje namjetu pschijjake, wjetsche łopschiny dobyła, dyžli druhe mozy.

Jednanje Jendźelskeje z połodnjoschej Chinu so pretorhło.

Jednanje jendźelskeho pósłanza Lampjona z Nantingskim a Kantonskim knježerstwom w połodnjoschej Chinje kotrež po idaczu wjele lubjesche, je najprjedy z morwemu dypkej dóschło. Jednanje njeskóńczinschi je so Lampson sobotu je Shangaja do Pekinga wróćił. Powěsćz někotrych nowin, so je so jednanje hižo rosbiło, je pak po

wěrnyhódnym słužełenju wopaczna, dokelž Lampson jenerjelstemu generalnemu konsulej w Shangaiu poruči, so by rozrěčenje dale wjedł.

Kaž „Times“ powědża, je so wurunanje konflikta dla nahnjilnosćow pschećiwo wukrajanam w Nankingu najprjedy, kaž je so powědźiło, zyle hladko wotkhóčiło, tola na konzu jednanja Nankingske knježerstwo i dwěmaj žadanjomaj wustupi, kotrejž Jendželska njemóžeše dopjelnić. Mjes tym so bě Nankingske knježerstwo zwólniwe, samowitosć za nahnjilnosće pschewzaćz a winikow potrólstacz, wono i dobom žadaše, so dyrbjesche do zhromadneje wupowědže žada wo jendželstim bombardowanje so pschijeć, [illegible] wójnske łódże znichnowanje Chinejow pschećiwo wukrajanam potłóčiłe. **S dosahom dyrbjesche Jendželska rjez, so je zwólniwa, revizij ji starych zrěčenjow pschihłosowacz.** W Jendželskej so nadźijeja, so jednanja njedźiwajo tychle wobčežnjosćow dale pódu a so to tola hišćeze k pschihódnemu dojednanju dowjedu.

China swobodu za cła žada.

Japanske knježerstwo je powjesć dóstało, so chce žebi China połnu zwonku samostatnosć dobyła. Ličzi so i tym, so Czangkolin a Czangkhaišek, hač runje staj mjes sobu we wójnje, w tymle nastupanju zhromadnje postupujetaj, so bychtaj jenotnu wolu Chiny pokazałoj. Teć so w Japanskej boja, so je to jenoj pschedehra za wuwołowanje zlowneje samostatnosće je strony połnógneho a połodnischeho chineskeho knježerstwa. Sa Tanakowe knježerstwo, kotrež bjes wotewrjenja nowehu parlamenta 20. haprleje z wulkej starosću napischeżo hlada, by to jeho jezitischżo poczeżiło, dokelž je so Tanaka na politiku fyzineje ruki napischeżo Chinje załožił.

Prašenje čeknjenćow w Grichiskej.

Po rosprawje sahydleńskeho kommisara Pallisa je liczba grichiskich czeknjenćow po pschěhnatej wójnje i Turkowstej 1924 nětdże 1 400 000 wuczinika. Na druhej stronje je 300 000 Turkow a Bołharow w tym samym czasu z Grichiskeje wuczahnyło, tak so pschirostk wobydlerstwa sto milijon abo 22 prozentow wrjedawscheho wobydlerstwa wuczinja. S 1 400 000 pschiczeżenych je 650 000 ratarjow a 750 000 měschczanow.

Sahydlowaza kommisija ratarjow sakybluje. Swjatk Ludow je jej 1924 poczeżonku 10 milijonow puntow sterlingow dowoliło, so by ju ta czeknjenćow nałożiło. Tale kommisija je hač dotal 150 000 swójbow sahydlila, i wjetsche w Mazedonskej, na lezownosćach wuhnatych Turkow a mazedonskich Sslowjanow. S dalsko zahajenej lezownostnej reformu je so wobsedżeństwo wulkolezownoczerjow rozdźělilo. Sahydlenje je so hižo 1919 sapoczało a je [illegible] njejabłkim pschiczahowanjom czeknjenćow tak pschiběrało, so žu lezownosće žadne, kotrež 100 hektarow wobsahaju. W pschećerću su wone schtyri hač 10 hektarow wulke.

Po rosdźělenju jemje je so hospodarske extensiwne do intensiwneho pschetworiło. Mjes tym so je 1924 hišcze 545 000 tunow žita i wukraja dowožowasche, je dowos 1926 jenoż hišcze 426 000 tunow wuczinił.

Mježczasnje zeknjenja su so [illegible] w wjetschich městach w Piräu, Ssolunju, Wolu a Kawalli samóčzili, dokelž móże we wuhlakhudej Grichiskej industrijenoj pschi morju wobsteječej, hdyž je wuhło po łapłaczkach placzijnach dóstacz. Tohodla je so měschczanske wobydlerstwo pornjo 1920 jara pschisporiło a to we Piräu a Athenje wo 77 prozentow, we Wolu wo 116 prozentow, w Ssolunju wo 186 prozentow a w Kawalli, hrjedźischżu tobakoweje industrije, hamo wo 205 prozentow. Tole pschejeknjenje městow wobsebje dźiwaja na kommunistiisku agitaziju starosće słužbuje.

Czeknjenja su [illegible] Małeje Aśiśeje dwě industrieli w Grichiskej sawjedli, kotrejž sej hač dotal w Turkowstej doma byłej, mjenujzy dźěłanje tak mjenowanych Smyrnaskich teppichow a fayenzow [illegible] Kútalie. W lěcze 1926 120 000 dźěłaczerow na 5500 krosnach 219 000 teppichow w hódnosći 31 milijonow drachmow naćkało.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutora, 27. nalětnika.

Ruperta.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1“.

† 1924 Korla Božidar Kŕižan, młody Rakečanski farař na zahojenje płucow, jenož 38 lět stary, syn serbskeho kublerja we Hodźiju. Běše příkładny serbski studenta, kiž so zdalowaše komowanjow a čisće samostatnje swój puć dźěše. Wosebje so zrozumješe a zmutrikownje zbližowaše z Francom Kralom. We swjatočnem wokomiku sebi tutaj młodźencaj slubištaj, sebi nětdy Serbowku za mandželsku wzać. To je też dopjelnił, so woženiwši z knježnu Marju Wirtec za Lažk. W laprleju 1917 pawoła so za fararja do Rakec, a z tutej wosadu je najnutrnišo zrostł do jedneho zwjazka. Běše čichi a jednory, poniżny a spokojny. Wšo hawtowanje a wša žadosć za knježenjom běše jemu cuza. Wón wosadu za sobu čehnješe ze swojim příkładom. Jeho sprawnosć a jeho kśesćijanske žiwjenje wona sebi česćeše. Wot młodosće sem pak běše jemu přinarodźeny zajim za Božu stwórbu a lubosć k ratarstwu. — Wowcy sam tŕihaše a swój drobny skót swěru hladaše. — Jeho žiwjenje běše bohužel jenoż krótke, krasne, nadźijepołne nałčco a krótke jenoż lěco. — Bóh chcyl nam wjacy duchownych wjednikow jeho runjeca do našich wosadow pósłać. —

† 1874 w Pizy w Italskej Jakub Wels, Wotrowski farař a wulki dobroćel swojeje wosady.

1880 namjetuje Polak Adolf Parćewski, załoženje dźěłnjuchežiskeho wotrjada Maćicy Serbskeje a Towarstwa Pomocy.

1883 wuswjeći so Jakub Bart-Ćišinski za měšnika.

† 1924 Korla Božidar Kŕižan, Rakečanski farař.

Spomjatknj sebi tute přisłowo: Rozworana wutroba — Bože symjo přijima.

Dwě hwězcy.

Hdźež ja khodźu, pohladam
Tam dwě hwězcy wubladam,
Hwězcy krasnej, błyšćatej
Wutrobu mi hmjatej.
Hač stej runje blizko mi
Wostanjetej we euzbje.

Hdźež tej hwězcy skhadźetej,
Tam, tam žana čěmnosć njej;
Wšitko so tam błyskota
A so z pychu wobdawa;
Ale tuta krasnosć wša
Wotė mnje so wosebja.

Stoż přez tej dwě njebjo ma,
Žane druhe njepyta,
Wšak je radosć namakał,
Kotruž bě sej požadał.
Ja pak hwězcy njenamkam,
Tuž sym znowa zaso sam.

Bohuwěr Mučink.

*

— **Wo wjedrje.** Schkleńca jśrje jako na rjane ruwa. Wyschina nad rauschej Europu je wjchego hišcheze tak sylna, so pischikhadej nišnow nad wjecjornej Europu dowabara so nad nasche strony wupischerjeć. Mjes tym nowa wyschina z Atlantiskich hłubin na mory dobywa. Naschi ratarjo hižo winje na rolach dźěłaja. Mokroty we semi njeje. S poślednjenimi smjerjkami je temja derje pschemjerjła a je njeje fyvotata. Wschudże hižo wuspa a jeczmjenje sasyvaja. — Auitje syrjedu zhubi a ssónczko 5,47 hodź. a khowa so 6,24 hodź. Mjezak sthadża dop. 9,38 hodź. a khowa so na rauje 2.09 hodź. Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 735, hygrometer 0, thermometer wo dnjo —16. Dženja rano we 8 hodź. barometer 739, hygrometer +2, thermometer w nogu +8. Wuhlady na make su pschemjenjaje wjedro.

*

Wbohe micki!

Hižo dawno błyskotaju so błeborne hłowdeżki mizkow le wjeselnych kećzjnow. Mjtko wone roskećeżowaju a potrjeczeja swój żołty prószki pezołkam f pizowanju ja cźerwje. Ale kak žu i mnohomi, mnohimi wjeselami sakhadżeli! S brubej ruku žu žwětkabojafni komopaschnjzy hałesty swotorhali (f wotrešanju njeda jim fe žiwdomjo czaka doseć) a žu je tym zyli kećzjnu šwohdżili a młode pezołaze cźerwje spjta sawnikenju pschewostajili. Ludźo so njehańbuja, taike wurubjene hałesy f mizkami do wajow tykacz a na błida hosćezow stajeć, haczrunjez wędża, so so hódze je brace zbiranych mizkow khwaja. S njedźiwanymi wobsedżenuth a wonjeschwarnjerjemi pschirody móże so jenoż po sahybje, t. j. f jenajkej njedźiwanosći, jednacz. Woni njetaźłuja žebi nicżo druheho hacz je prawe khołostani bjez Jenak mčto so f njerozumnymi stawiznami stacz, kotrjž žiwe je dźeći ssćelu, „nježchto“ mizkow nasćeracz, a kotrjž njeindża, so so na pschirodze a na žiwotich dźeżacych pschewrjeća. Kóždekuli wobchodżenje wjerbow je sakajane. Na to njech so pschego sajo a wobsebje dźiwaja na hišcheze pschikhadżaze bolmonczku dopomina.

*

— **Konferenza sastupjerjow narodnych mjeńschinow we Němskej.** Dźenża so sastupny Swjazka narodnych mjeńschinow w Němskej w Flensburgu w Schleswig-Holsteinskej sthadżuja. Tutu powješći shonichmy f němskich nowin. Hacz su tam sastupjerjo Luzyskich Sserbow jeli, njewěmy. Redakzija „Sserbskich Nowin“ a serbski lud wo tychle podawkach najskerje nicżo shonicz njeswětaj!!

— **Sa Prażskich spěwarjow.** Pschichodnu njedźelu 1. haprleje je generalna pruba popoldnju w schinjach w Macjicznym Domje a to f pschilebjenoscju Budyskeho hermanka, schtož sa spěwarjow najwažnischе njeje. Sajsijant spěwarjo bo wospobinjuj pschećzitaja. Schtož bjes dobreje zwjazy wuwostanje, so f lisćimi spěwarjow wuschmórnje a do hoscji so liczi je sinatymi scźehwkami. Sdobom budu so wschelake informazije dla festiwala wosjewicz. Tuž bischće poślednje dny prawje błóż a kefsty studowacz. Pschi sabawnym wjeczorze na Zofinje hišcheze so druhe znate spěwy, kaž Trawarka, Lubka Lilija, Jako nětdy atd. pschednjesu.

— **Biskop dr. Schreiber** wróći so fe swojeho [illegible] nja do Ameriki pónđelu 2. haprleje do Budyschina. K jeho powitanju je so wosebity powitanski wubjerk wuthworił, tiż bikopa na dwórnischczu powita. Sa 3. haprleju je swjatoczność na tachantskim dworze wotmyslena, pschi kotrejž budże Cecilina khór a katolske towarstwa f khorhojemi zbohnschtkowacz.

— **Salska krajna lotterija.** W zbohotnischim cźehnjenju 5. rjadowanje 192. Salskeje krajneje lotterije padże dobyczе wo 10 000 hr. na cźiżło 66 301; dobyczе wo 5000 hr. na cźiżła 21 500, 55 875, 111 118; dobyczе wo 3000 hr. na cźiżła 61 309 73 804, 78 201, 88 485, 107 149, 136 085; dobyczе wo 2000 hr. na cźiżła 3089, 13 519, 26 558, 46 881 58 132, 80 702, 108 742, 114 796, 118 067, 122 164, 137 114; dobyczе wo 1000 hr. na cźiżła 3037, 4366, 46765, 58 358, 90 164, 95 784, 100 273, 100 619 113 337, 118 647, 120 021.

— **Sjednoczene Budyske papjerniki [illegible] swoju lezownosć** w Dźěżnikezach, w kotrejž [illegible] wjazy njedźelaschе, pod pschihódnymi [illegible] dake.

— **Kradnyli [illegible] w nozy [illegible] we wokolinje** nekotre opossumiske a skunkowe khornarje, so

Herćine potajnstwo.

Roman.

35] (Pokraczowanje.)

Wschitko to wón pschi žebi rosmyślowaschе a pschego bóle cźinjeschе, tak jeho rosharjenje pschiběra, cźim bóle so měnliwy cźaż za pschihwatodženy wopyt pschichilowaschе. Wón bě swój atelijej i wěstej kolekeriju zarjadował, tak so dyrbjeschе so zdaeż, so tamo najzradniske pschedmjety Herćinyj pschihłada swjerza a zhodża za tu postrewicz. Wulke potworzitnowe schkle (majolika), kiż so w ichnjerschi rózkach mčtajeze pobichowachu, běchu i halosani wotrolitja, na kotrychż cźerwjene jahody so błyschczachu, napschinjene. Najlepje radjene rěbowane pazenja běchu do najlepschego zwěsta stajene; hižo rano jahe bě wón f wulkeho hladanischeża i hotowymi rěbami narosćiwe proch strěł a wuzwjetlił, a w kachlach praschtaeiche schwarnty wohenczż . . . Tola dżeń pschece bóle pschibrachesche; hižo bě kokula we cźohnjnim drohu, tżecźu a schtwórtu hodźinu mawolała a nichtó nježe pschischeł. W tymiażnem rosharjenju běhaschе Feliks we swojej dźełarni tu a tam, potom stóczkowsći cźoło wo wokna schtelażu, da swojej njeměrnje hledżazej wjeżi po šamotnej drohi khodźeż . . . Nichtó! Wón žłuchaschе na najnjepatschi šmuk, njeslyschesche pak nicżo hacz schumjazy wětřik w bliskim borźkim lěsu abo zwjacze pschihórzace górbotanze wěli we šuhodnej rosdrjeżdżu. Stónczenje nakhili so nóz a dźełanju polny cźełmnota; jenoż pschinjesćelko, wusapotaze je wohlowocje zahłosche, tiż bě f kachlowymi durczkami widżeci, njetaźałche to tu te tam bórzy zhaschowaze šwětlescheła. Tuž pocza młody cźłowjek zadwělowacz. „Nětko hižo wjaza njepschindże“, žebi wón praj, „dyrbjało jej hižo wobczekacz a njerjaze być, swoje šlubjenje dżerżeć? . . . Dyrbjała ju jeje nowe zbožowne pomněry na tole waschnje pschemjenicz? . . . Ně, ně, to možno njeje! . . . . A jako wecza njeměrnje tam a sem thodźiecz wohrjedź mjelczazych nastrojow . . .

Hdyż pschinjeseże jemu żónka, tiż so ja jeho domjazujosći staraschе, wjeczerjecz, naźdże jeho šrudneho a njerjazeho pschi kachlach sedżo, w kotrychż bě wohen dawno zhasnył. Wón njemóżeschе ani jéżcz ani spacz. Hnydom pschi switanju khwataschе do aktowinje a kapaschе jo wo wrota. Pitois wotmetwi jemu i maiym sahnjwanym wokwjeschkom: „Senjejna f Maulrić je jara khora . . .“

A ta jo wokwjeschka zahwě, a Feliks, wschón wustarany a zhilowany, rosbudźi so, je swojej maczerju poręczeż.

Honorina warjesche runje kofej, mjes tym jo Gaspard swoje gamasche japinaschе a wudowa pałmo wotmy nawinowaschе.

„Wěschli jo je Herta khora?“ wopraschа so Feliks huydom, hdyż sajsinji.

„Wczera hym to shonika“, znapschecźiwo kujeni f Maurić, „a dokelż je zenje njewotwołakiju, swoju winowatosćz napischeżo šwójbje cźinicz, to hym hnydom schła a hym swoju a Regulinu šlužbu poskażiła, ale maju pschija tónle rjetpuk Pitois a ani do dwora naju njepuschczi.“

„Kai, hai, to je pschetrewana, tale zbarka!“ zawoła Gaspard. „Tale khorosći je hy we jenaż f wudawanjem, so by wschemi wuzasnjenjam i pucza schła a so sajimawa zejzula. Wběsche jara derje wot tebje, macji, so by žej prózu brała, wosżebje po wschem tym, schtož hmy wczera we naschej lubosći wuzjowy shenili!“

„Schto dha je so stało?“ wopraschа so Feliks. „Nicżo dale,“ napischecźiwi Honorina, „hacz je je knježna Herta tydżeń do wujowoje knjezcje jkradżu hem pschijała a zyła tu nóz pschi lożu tohole starozpowniika pschecźinika.“

„Schto wy tola rěcźeze!“ rjeknu Feliks jesahnjo i ramjenjomaj.

„To je cźista wěrnosć,“ rjeknu knjeni f Maulrić, „ja hym dodrolnoscze wot rodnje cźeły Faubette płyschała.“

„To je prosto padużne dobrarstwo,“ znapschecźiwi Gaspard wuzmějschujzy, „tola jenoż jezerpliwosć! Njeje płorcźesz!“

„Chzejsch-li f nami žnědacz?“ wopraschа so Honorina.

„Dakuju so, njechcm! . . . . .“ A Feliks wucźeny ho bjes pokojenja do swojeje dżełarnje.

Wón njemóżeschе do tajkeho pschcradnijstwa wěrzicz, na Hertu běchu so najstrkicho pschihłudżili. Potom pak so dopomni, so by jeho wujowka dny na dompucźu f kschowa prajila: „Hdy by my jeje schtóżkuli wobskorkował, to mje njesahujdż ani so by my žłyschał.“

„Haj,“ pomyśli wón, „dha dowěru měcz a wocźakacz dóniż może mi wschitko wuzasnicz. Ale hdyż mi to na wutrobu kładżeże, to dże je tola hižo możnosć dopředka wudżałacz, so bychu mohli ju wobskorżowacz . . . .“

Wón mějeschе ho doseć jara pschecźiwo tukanju wobaracz, pschecźo sajo khodźeże jemu w wuhlach a jeho njemóże pschiběraschе dżeń wote dnja. Wschón łóżcht k dżełu bě jemu sschol; wjetschi dżěł dżełarjowych dnjowo pschecźinjeschе je jepzetymaj rukomaj swojeho dżełanjstwa blida hedżo, a jenoż swjezoru w tom cźażu, hdyż khodźeschе do abtownje a dopraschowaschе ho sa Hertu, sajo trochu wožiwi. Wotmolwu, tiż jemu njeswólny Pitois dawasche, jtcźachu mano wotmenjenja a malo możachu jeho posbudżicz. Jenoż ranja pak, poślednje dny januara, da ho wobliczo starego šlužownika njesnje żurowe być. „Dże trochu hlicz,“ znapischecźiwi na Feliksowe praschenje a samrć dure łahonschcho, jako to hewak cźinjeschе.

Symsja bě woprawdże ho minyła a Herta pocza ho hladajzy wuztrowjecz. Wjeso bęsche hischcze jara błabe a njemóżeschе stanycz, ale we hlowje znajnjeschcha cźujeschе ho lepje. Jeje prénja myślicźka saberaschе ho f Feliksom. „Schto dże budże žebi wo mni myślicz?“ ho wona praschescheho, posběhujo žiwoje wobliczo, błędе kaž lilija, se sahłekowo. Wona żedżeschе za tym, jeho sajo wohladacz a wschedne praschеschе ho lekarje njesejzerpliwje, hdy dże tola budże móż ho wuthwdożowacz. Tón napomnitaschе ju najprjedy ke zejzrpnoscźu a porucźi potom Pitois, so by krutty wobtał a wot wotthorjazeje tydżicze roshorjenje wotdżerżował.

(Pokraczowanje sejzhnje.)

frankowe přijeli po 100 gr. pod znamiu „Hausmarke“). — Dale kradnyni w cząstu wot 18. hać do 25. 3. 28 je zamknjene mařiske budy w Tišlanach rjemjeślnikli grat, jako nimjenu pilu, cęśćilski hamor, cęśćilsku žekeru, kakańsku pilu, piku (Fuchsschwanz), wjertniku, 3 rěble, 2 bóžzy a železjo do hladkeho hěbla. — 22. 3. 28 dopodnja wokoło 8 hodź. je nichtó z jeneje wuhlěje na Rožowej haźy mužage z mjenami „Mifa“ kradnyk. Kolo mějesćke cźorne krušna z wjelkimi šichtikami, žołte šwjena z cźornymi gumizwonami, z horjeschinjene wodźidło z cźerwjenymi gumizwonami a z wobmotanej, šwónce z dwójnym jynkom, Riemannowskej kapiju, Notarjowym zamokběhom, schérymaj gumizwonami z wobmotanej, cźerwjenymi schlawchomaj, z mjenami „Mifa“ kradnyk. Kolo mějesćke cźorne krušna z wjelkimi šichtikami, žołte šwjena z cźornymi gumizwonami, z horjeschinjene wodźidło z cźerwjenymi gumizwonami a z wobmotanej, šwónce z dwójnym jynkom, Riemannowskej kapiju, Notarjowym zamokběhom, schérymaj gumizwonami z wobmotanej, cźerwjenymi schlawchomaj, z mjenami „Mifa“, pschi sadniku kole bésche žo jena stylmaschcźila. Widźeli žu, je je njesnaty pschisamknjene wobkole k Moltkowej dróhy njeźł. — We wězowne zdźenje prošy kriminalne wotdźělenje w Budyschinje.

— **Znjaty.** Wčera wuhlěźi polizaja njeź zuznji hospodze a saja hudźinika z Neudenburga, kotrehož za šwonkowna šudniska wuznamjosć padnschtwa dla cźesche.

— **Shromadne pozjedźenje Ratarskeje komory.** Wčera wokoło 27. měrza, dopoldnja 1/10 hodź. wotmě wa cźe ho pozjedźenišći sali nědawnjesche prěnjeje komory w žejonni shromadne pozjedźenje Ratarskeje komory. Na dnjownym porjedźe stejachu mjes druhimi wězami: Widowy pokmon a sajsojnjowe a wuczejske mozy Ratarskeje komory, nowy, hospodarski plan na ličzerske lěto 1928 a wólby.

Z **Kischiweje Worschcze.** Njedźelu pschipoldnju tudomnu cźitarju B. wobwěźenjeneho namakachu. Wón cźerpi ze na cźeše mužle a te dźe žu i pschicźinu bóle, so je wón njeswobodny žiwjenje wjak. B., kiž bésche pschez 50 lět kany a wojenjeny, bésche we wójnje na sajédojerjenje je zamoni zhromadzijsu bóhy. K lekowarju pschewuzjesche won też dlešći cząs w Schwizy.

Z **Kšwaziž.** Na pohlednjej shromadźinje hurskeho wuměka, kotrež bésche zara derje wopytana, pschednoschowanje hnes šadarstwowy a zahrodnistwowski inspektor Lauhaner z Budyschina na sajimawe waschnje wo plahowanju hadowych schkonow a jich pschesnschépjenju. K pschednoschkej pschijaunkny žo žiwa rosmolwa, pschi kotrej pschednoschcźer ratarjow napominaschc, žo bychu wjazy sajima za plahowanje dobreho hadu wěli. Wy-li žo w inkuje wjazy hadu plahowako, by žo wuwos z wutrcza smjeschkli, schtož by bylo k lépschimu za nasche zyke hospodarstwo. Pschedujschk, kiž bésche bohaty na sajimawych dypach, pschipoklnckarjo z djakom pschiwzjachu. Kujes Liebmann z Budyschina pschednoschujesche film wo dejazej maschinje „Aja“. Tutón pschidawk, kaž też Frankobrodzka puczowanje wustajenja, dźeło Mutinnazow też sa burske wobsteržowanje, mějachu djakowny pschipoklnckarjow. Dokelž bésche cźas pschekrótki, žo pschednoschk wo dejazej maschinje za mjeru shromadźizu debiy. Hahrlejska shromadźizna dla nadchadnych dźelow wotpadnje.

Z **Budyschinka.** Sjawny puć z Budyschinka do Makelcźez je dla nažywowanja na Budyschinskich honach wot 29. měrza hać do 2. hapreje sawrjeny. Jěšdny wobkhad pokazuje žo na Pschichwizźy.

S **Nachlowa** pod Cźornobohom. Swój zlěkowny kwaš swjeczeschtej sandźerny pjatk tudomny hospodźar Bohuwěr Dejka a jeho mandźelska. Jubilaraj staj wobaj cźitaj a skowaj a njech też to w pschichodnje wosłanjetaj. Jubilar je zastupny zastupjer wohnjowoje wobory, kotraž jeho z tajmym darom poželeschi.

S **Njeswačidła.** Sjawny puć z Njeswačidła do Hrjeblja je dla nažywowanja na Njeswačidźišći honach wot 27. měrza hać do 16. hapreje t. l. sawrjeny. Jěšdny wobkhad pokazuje žo na Kokslowski puć.

S **Kelliz.** Sjawny puć z Kelliz do Korjez je dla nažywowanja na Ketlicźanšćich honach wot 26. měrza hać nabalsaje sa wchtitkon jěšdny wobkhad sawrjeny. Jěšdny wobkhad pokazuje žo na Wuječ.

Se **Schpikalow.** W nozy wot hjedy na schtwórk wokoło 2 hodź. wohnjowy alarm tudomnych wobydlerjow je zbanja wubudźi. Se zlomu kryta chěża šwudowjeneje Pětrowskeje žo palóche. Dokelž też runi nje žyrmi wěra hospodźišćenje, hrozeschc też šusodnym twarjenjam wulki strach. Wohenj je po sdaću ssošinika wuka saložika. Jako zuka šwitana bésche jenož Truhežanska na pomoz pschijéła.

S **Hornjeho Wujesda.** We wyšokej starobie wot 85 lět zemrě sandźeny hrjedu na knježim dworje w Nowym Městaczku knjes Bjedrich Oskar Hušitz, wobsedźeć knježeju dworowy w Jězu a Nowym Městaczku. Knježi dwór w Jězu je rědne kubło Hušitzej hwójby, Nowe Městaczko je jenorady posłužicho pschikupił. S nim derje je žo najstarschi synzesstubler naschege wokolinu powinuł a sdobom muž, kiž je wobsthelkowym cźelej wužiwasche. Semrěty šlužbnschego we hrjedawschim cźasu dołhe lěta do tudomneho zpěwarskeho pschedsedstwa a je też naschej zyrkwi wjele darił. Zo wokolk měsjeche njebohi schczedrinu rukn. Tudomnu dobrowólnu wohnjowu wobory podpjerasche pschi jeje natwarjenju i nahladnym darom. Jeho wopomnjesce wostanje dola nad a w zyłej wokolinje pschcze w cźesći.

Z **Worklez.** Sandźeny tydźeń je nas znaty „Nowy Wirth“ wospjet domapytał, a hwoje wólbne idee we kanalizowanju hižinskich cźelow k lépschemu dał. W swojej duchownej samaczenosći najdźerje njedźowidźi, jo na jeho kóždy krowak a kuntka. A tola cźaha dale po kraju wokolo, kradnje Bóhdźenm Knjezej dźeń. Radšcho sej muzneho dźela wuzmał a tak jej por kroschkow k jeźiwaczu sapřinjił, haž na to waschnje prošeschtwa hlada a ludźi wobeschenje. Sdźerżeja rozuma znadź w tym też, so mohle so rěči nadźiwować a tak špěchnitkemu wotběžanju wody pschi zahrodženjach dopomhać. Statne zarjadowanja za tutu rozmnu wěc pak jenoho Wirtha k jeje wobkrutženju njeschcze. Pschi wschém swojim cźinjenju pak so potom hišće dźiwa, so maja jeho lékarja za bludniche. Chże hišćeze wjacy dopokazowanc měrž haž je wschednje ludźom poschkuje. Njech je sboro dosć bludnoje hwy. Nasch khětny cźas wodpowjedźe na to nałożeny njeje.

S **Kamjenza.** Antonowa cźara z Kamjenza do Kinsbórka a do Dješdjan ma žo hižom Selemy schtwórk wotcerjeć.

S Kamjenza budże jednora jěšda pjecza 2.50 hr. a ſ nawročnej jěšdu 4.50 hr. płacźeć. Mekotre wosły smědja we Kamjenzu jwiſk ſ Budyschinom.

S **Kamjenza.** Njedźelu popoldnju krótko do 4 hodź. hrjebnischcźa žiwi. Wulka wobžarujomne njeschoze. Wobrawjeneje Schmidtez hoźeka wuhěja ſ poslědnjeho domu sadóla runu hmuhu do wozbowskeho automobila. Hačmóžesche tola njeschožu sabrować. Auto pschejédże dźesco a klama jenu ruku a nohu. Wjednika automobila wina njetrjechi, znajujetschej winu drje je tamnisch wuska dróha, kiž žanych khodnikow nima.

S **Halschtrowa.** W nozy na hobotu, najlěrje wokoło 1 hodź. žu na tudomnej pósće padnschi pobyli. Se sadnim wokkoun žu nózni wopytowarjo do wustupa salězli, žu tam sank wotpaczili a na to w khližnej jtwě bujowe pjelujerstki derje wurězali a ſ dźěru nuts sakězli. Tu žu ſ někotrych hódnych paketow rubili; wězy pak, kotrež móha sejezka wuzicź, žu njedórknjene wostajili. Schkoda wuczinja nětkotre sta hrywnow. Padnschi pu też tkuže hobukasali, kotrež tak rjec wuzniža wjace ponkacz. Po znatkownym puczu, kiž žu pschischli, žu padnschi ſ padnschtwom sajo wotesschli. Wolizajski pah, kotrehož běchu zkasali, shubi bórzy zlědy za padnschami, dokelž drje žu woni ſ kolami wotjeli.

„Łužica“

za mały rózk je serbskim přazam wěnowana. Přinjese dwaj krasnaj wobrazaj přazy w Mošće pola Khočebuza, hdźež dźensa hišće pilnje přadu wot 11. oktobra hač srjedu do zeleneho stwórtka; prěni wobraz pokazuje předliče w swjedźeńskej, druhi we wšědnej drasće. Nimale cyle čisło jedna wo přazy. — Dwě lubonej rjanej pěsni wo přazy wot Miny Witkoje a Marjany Domaškoje nastawki wobwěnuetej. — „Łužica“ płaći 3.— hr. za cyłe lěto, jednotliwe čisło pak jenož 25 pf.

S **Jěšora** pola Nitleje. Dokelž je trěwam starobu dožył, složi mjasowobkhladowar Heinrich Kaßler w Jěšoru ſ 1. hapreje 1928 swoje jestwonjstwo jako wobkhledowar mjasa a trichinow. Na jeho mjesto stupi wójnski wobjschkodźeny August Sčowa w Nuježicy, kiž je sa wobkhadowarja mjasa a trichinow poskajeny. Jemu je Jěšorski mjasowobkhladowarski wokrjesch wot 1. hapreje 1928 płacźe podały, kiž wopschija Jěšor, Horjchow, Nuježicu, Hórnjcu a Schprójsy.

* S **Rosbórka.** Cźežke njeschoze ſ motorskim kokom sta žo sawinjenja pschi Horczanskim kěžu. Motorowy kolesnik, kiž kaž žo powéda, ſ Nitleje pochada, sajédże ſ wulkej spěchnjoscźu do schkonta a wosta cźežkowanjeny leżo. We samknjenym cząsu pschijédże automobil nimo sajedźenoho a dowjese jeho k jenomu tudomnemu lěkarjej, hdźež su jemu prěnja pomoz dosta. Potom dowjesche wobalkenoho ſ wokrjejnym khorobnym autom do Crumnauskeje khorownje we Gnježi. Motorske kolo je cźežko wobschkodźene.

S **Rosbórka.** Po rozpravje Rosbórskeho djelowego hamta je žo liczba dźěłonjemjerjenych w tydźenju wot 15. hać do 21. měrza 1928 wot 1101 na 1144, liczba prošonych wróstowo wot 108 na 111 powyschila. Liczba dostawanych podpjery inji žo wot 834 na 818. W twarstwje a we powolanjach, kotrež ſ nim swiazuja, też zaužiwny wjdżeń wulkeho pschemenjenja njepschijatneho, sajimje dźěłu jadźerjasche. Po wschém zdaću bu też njejsche schkleńsnutoczenje hospodarstwa kriły bliža. Niedawno jena schkleńsnutoczenja we Wjelym 15 tocźerjow ſ dźěła pusché a nětko je też njejsche schkleńsnutoczenja w Bólej Wodźe dwójsaka dźěłacy pschestacź. W ratarskim je bóle sa dźěłanjskimi mozami napřachyła. Mnoho ratarjow prajy rěcku, so 'oy žo jim zwolilo, to bychu wukrajnych ratarskich dźěłacerjow pschestajili. Sa pschitahanjezom wjesce denjzmu wotla dźěłowe połožanje njepschihódne.

S **Mužakowa.** Sandźenu njedźelu popoldnju wokoło 1/25 hodź. je žo w naschim měsce cźežke njeschoze stałe, a to w samknjenym strašnym dróhowym sawinjenju, hdźež žo jeni cźežke njeschoze ſ automobilom sta. Tam dyžkuli je njedźelu automobil, motorski kolesnik a kolejźomy pschejédżujuci. Automobil krajy do motorskeho koła, na kotrehož zarjadnym sedle pschedawarka Hofez ſ Wětsje Wody sedźeschc. Jeje nawożenja, kiž motorske koło wjedźeschc, so pschi jezdźenju jenoż lohko jeani, ale kujezuje Hofez automobilowy zlódowy schtikat lewu nohu wysche kolena rozdź, to bésche cźežej widźeć. Sasobustawu Mužakowskeje zaužiwnje kokom Cźerwjenoho kichźa dowjesche pschejédżenu ſ tworobnym autom najprjedy do Mužakowskeje a podźišco do khorownje mějećerjanskeje khorownje. Automobil, kiž je pjecza njeschoze ſ pschesperchnutym jédżenjom sawinjenak, sdźiwa jenemu wotmajerjej automobilowu we Wjesy pola Mužakowa.

S **Mužakowa.** Pschi hracźu ſ kopańzu sebi njedźelu jedyn hrajeć ruku cźežko sdarja. Smjertnoczeneho žu do Barschcźanskeje khorownje dowjesli.

S **Brigity.** Sdźiwny wichor, kiž sandźenu hrjedu zychnowasche a po zdźiwnym kraju wulka schkoduje nacźini, je też w tudomnej wuhlowej jamje puchtowu wobeń, kiž pjasche, sajo wožiwił. Tonkotéž drjesche wótr ſ krótkeho zamja runje na połudnjom wulkowu hórmu. Jamina wuhlowa wobora a nětkore wokolne sajkowy dyrbjachu 3 podźiwy dołho ſ wulkim napinanjom dźěłacy, to bychu wohenj podusyli.

S **Hródka.** Cźežke njeschoze sta žo njedźelu popoldnju w podkobkach wuhlowerje jamy „Konsul“. Dohladowar Reinhold Nowak ſ Lutobora, kiž mózesche hakle njedawno šiwój 30-letny dźělowy jubilej šwjeczeć, a hyrnił Dr. ſ Rujza dyzhchtaj jemu, kiž bésche žo dele žuwyla, wotbicź. Runje bésche noschcel Gr. ſ Lutobora stołp wotnjeźł, jako jeho mózny powólr wo jemu cźiny a jeho lamnu hajny. Semja bésche žo do cząsa a njewocźakana hadźila a bésche ſ wulkim wotmachom też schkitazu pschipravnu pscheraschka a wobeju hórnikow pod žobu pohrjebała. S wukhowyrźikmi dźiłami hwykom saporźachu, tola pšk wot horzekuch pschjeżo bóle cźitschcźe. Po dołhim njepschestawajnym dźele halke w wózy wokolo 2 hodź. hórnika Tr. wuhrjebachu. Wón je spschjnu zmjerzł měr. Pódźeku rano žo pšk pschejo dale a dale dele tkórzeschce a njebésche hischcze žanych wuhladow, jo dohladowarja Nowaka namakaju.

Z Łužicy

Se **Ssmilneje.** Po wopyeje dźěćzajeho dźiwadła we tudomnej Herbikej grajcze poda žo tudomny krawkt mischtr Edwin Herzog ſe swojej zwójbu na domojpucź. Jemu pocza nadobo šlć być a za zyle krótki cząs Herzog hižom wumrě. Potrjechenu zwójbu powschitkownje wobzarują, dokelž najmlódschu dźowka na tutym dnju schulu wopuschcźi a psched konfirmazju steji.

* Se **Dolnich Swinarcźan.** Swjedom. rano 1/2 8 hodź. wucźejschu cźelo tudomneho 79letneho rentudostawarja Reinholda Wechlera ſ wjejneje rěki. Wosjewja žo, so je žeby Wechler šam žiwjenje wjak. S pschicźinu je było pjecza njewuhojomne cźerpjenje, kiž je ſ cźežkim myślam dowjedło.

* Se **Zitawy.** Ssobotu popoldnju žo ſ hischcze njesnateje pschicźiny statny omnibus Zitawsko-Wulko-Schmuwolesce cźasy na bróhy sapali. Ludźo dyrbjachu hdźela ſ wokmami wuliesć. Ssydom wozbowon žo hrani, tola šu jich sranjenja njenje strjechne. Horni waar omnibusa žo zyle spali.

* Se **Shorjelza.** Sandźeny schtwórtk žu kontrolowazn sastojnizy na Hiżbjeczinym a też na **Drježdźanskim** namješce, hdźež burjo ſ butru na wiki pschiśidu, pola někotrych zonow šwješčili, so jich butra, kotruž pschedawachu, njemješesche pokmi wahu. Wšo jim dalsche pschedawanje sakazachu.

Wusudźenja.

§ Psched Lubijskim kawnskim šudom mějesche žo hrjedu 21. měrza t. l. 22letny skakař, kiž w pschepytowańskej jatbje pschebywasche, dla jednanstwa a pschekhowanja samotwicz. Jeho, kiž bésche požledni cząs bjes dźěła, sakuždźichu k jastwu na 8 měsazow. Pschepytowańska jatba liczi žo jako khłostanje.

§ Psched hamtskim šudom we Wojerezach mješesche žo kowjazy wikowar Pětr Schołta z Kulowa samolikcź. Sosjedźejar Sänwerlich w Njeswačidźe bésche jemu porucźił, so ma ja njeho konjej na Khrózebuskim hermanku pschedacź a jemu prajił, schto ma ſ tóždym konje wuwinkowcź. Schołta pak hižom w Gólinku wjescheho konja, kiž dyrbjesche 400 hr. pschinjescź, ſ konjom wésteje Kreškowcje sanéni a dosta ja njeho 415 hriwnow. Kreškowej pak bésche Schołta prajił, so dyrbi wjes, so konja wjeje samełnia, ale kupiła je 320 hr., mita wutrcźej je jenoż finanzniczo hanita dla. Też swojemu wotkładarjej konjow bésche Schołta porucźił, so ma runje tak prajicź, je-li je někotra prajscha. Na Khrózebuskim hermanku zhoni někto hosjedźejar Sänwerlich wot wobhladarja, so je jeho kóń za jenuž 320 hr. pschedany a žo nad tym jara wosheri. Pola Kreškowej zhoni won pak, kak žo wěz wopraładże mjesce a wobkhodźi Schołtu. Schołta, kiž je Sänwerlicha wo 105 hr. pschinjesł, dosta 200 hr. pjenjezneho khłostanja.

§ Dale mějesćhej so psched Wojerowskim hamtskim šudom pohonjcź Feister a jeho mandźelska ſ Wuježowa šamołwicź. Wobsłužerjena bésche pola wésteje Kraloweje tkódźala, so tam kuru w dworje na schtomje pschenoczuja. Wona powédaschc to swojemu muzej, kiž je prajł, so może hewi po někotre kuru dóńcź. Jako wobsłužerjena nak w nozy kuru šradźiwej spyta a bésche hižom na schtom salězła, dołada žo jeje Kralowa. Feistowa mějesche žo wucźe ſ próscha a wosłaji swoje drjewjanny sjeje. Psched šudnikom so wobšikazuje, wuzna. Wona dosta dla spytanych cźežkeho padnschstwa 3 njedźele, jeje muž dla namołwjenje ſ padnschstwom měsaz jastwa.

Najnowiše z cyłeho swěta.

Schtrowa powjeźcź wo wjedrje za julije hrjedu: Trochu khłodnischo a ſ mjenjanni deschczowate. Też w Jendźelskej budże khłodno a deschczowate.

We Wilmersdorfje pola Barlina je žo automobilowa wotpalika. 30 automobilowych dróžkow je žo zobu spalilo. Schkoda nětkaje 100 00 hriwnow wuczinja. Se rozbuchnjenjom benzinoweho tanka je dźeł cźichi do powětra wjerchny.

*

W Düsseldorfskim rauschim wokrjesu je demokratiska strona wobjamkła, druhe městno denokratiskeje kandidatneje listiny dr. Wirthej postajicź. Nacźolny kandidat kaž hać dotal, zapósłanz Erkelenz wostanje. Dr. Wirth njeje na tole posticzenje hischcze wotmetwił.

*

Nemska parna łódź „Ortlinde“ (1100 tunow), kotraž je Schczeczina do Rotenc drjewo wjesesche, je žo pola Skagena zapalika. 16 munji wobžadli je žo wukhowako.

*

W měsce Brianstu su po pschikazni najwyschichcho ruskeho šuda we wulkej ruskej fabrizy zyke zabritske wjednistwo a wschitkich inżenieurow sajeli. Dźesacź wozbowow je žo najwschitschemu bugej pscheopodało.

*

Transport munizije, kotryż je žo w Ssobotizy sadjerzał, je wopraudże za rumunske knjezerstwo posłacen był. Jemu žu žo tohodła do Rumunskeje wotwjesej dali.

*

W Mexiku je žo w Tezindlanskich podkopach 27 hórnikow zajnyło. S nich žu je 100 metrow hłubokosce jeneho wurnili. Wón je 16 dnjow bjes jedże był.

Swójbne powěsće.

Smrěli: Elsa Hainowa w Budyšinje, 36 l. — Bohuślaw August Khěžor, ſkałař w Brěsnje pola Kamjenza, 68 l. — Marcžin Hólink, dróhowy wothladař w Selcnym Hóſtje pola Wóſerez. — Arnošt Junga, khěžeř a rendant pokładnje w Běłej Wodze, 68 l. — Hana ſwud. Schumelowa rodź. Nikuſchez w Hródku, 62 l. — Hermann Träder, hórnik w Najzu pola Hródka, 43 l. (ſnjeſbožił).

Smrěli: Bjedrich Oſkar Huſtig, ryčeſkubleř w Nowym Městaczu pola Hornjeho Wujeſda, 85 lět. — Edwin Herzog, krawſki mišſtr w Ssmilnej, 45 lět. — Wilhelmina Wünſchmannowa rodź. Wittkez w Běłej Wodze, 64 lět. —

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Wot 31. měrza hač do 2. haprleje t. l. wotměwa so

jutrowny hemank.

Njedźelu 1. haprleje 1928 je jenož wot ½11 **hač do 12 hodź. a wot 14 hač do 18 hodź.** dowolene twory pſchedawać. Na ſpytkumjaj hermanſkimaj dnjomaj ma so najpodźišſcho w 20 hodź. je pſchedawanjom pſchestać. Tole pak njeplaćí ſa pſchedawarjow na Tſelnikach, kotříž maju 1. haprleje tohorunja we 18 hodź., hewak w 22 hodź. ſamknjeć. Pěrdne wobkhody, pſchedźiwdźenja a hewaſche ſwjeſelenja maju **na wſchitkich hermanſkich dnjach** najpodźišcho w 22 hodź. ſamknjeć.

Sawalenſke wězy a hewaſche wotpadły na ſwobodne wobkhadne městna ſwonka hermanſkich ſtejiſchczow klaſeſ je ſakaſane. Hewak płaca pſchedpiſma wiſzneho porjada. Po tutych njeſmědźa hrajerjo na harmoniſy atd. wuſtupiś. Wubrawanje twerow je ſakaſane.

W Budyſchinje, 24. měrza 1928.

Měſchczanſka rada, pſchemyſłowy hamt.

Do regiſtra kubłoweho prawa je ſo dźenja ſapiſało, ſo po mandźelſkim ſrěčenju ſ 23. měrza 1928 dźěłaćeř Korla August Haſchka w Budyſchinje nima prawa ſarjadowaś a wužiwaś ſamoſenje ſwojeje mandźelſkeje Johanny Augusty rynſcheje ſwud. Schěrzoweje dźěłeneje **Kernowoje rodź. Kobalnez.**

Hamtſke ſudniſtwo w Budyſchinje, 24. měrza 1928.

Do wikowańſkeho regiſtra je ſo dźenja ſapiſałe.

1. Na łopjeno 116 naſtupajo firmu **Sjednoczone Budyſkie papjerniki w Budyſchinje:** S wobſamknjenjom generalneje ſhromadźiny ſ 12. měrza 1928 je ſo po notarſkim protokollu ſ tutoho dnja towaršſtwowe ſrěčenje ſ 28. 11. 1899 w §§ 5 a 26 pſchemeniło. Sakładny kapital wunjeſa 3 183 000 ſtatn. hriwnow a rozpadaje do 52 000 ſakładnych akſijow po 60 hr. a 330 prjenjotnych akſijow po 100 ſtatn. hr. Wſchitke akſije ſu na mjenjeſka wupiſane. Prokura je ſpožčenim pſchekupcej Hermannej Kuthe w Budyſchinje. Won ſmě towaršſtwo jenož ſhromadnje ſ jenym ſobuſtawnym pſchedſtejdźerjom abo jenym prokuriſtom ſaſtupowaś.

2. Na łopjeno 1062 firma **Kranz & Riedel w Budyſchinje.** Towaršſchiſtaj ſtaj twaršſi wjedniř Jan Max Kranz a **tkaſki** mišſtr Jurij **Pawoł** Riedel w Budyſchinje. Towaršſtwo je 21. měrza 1928 ſakłoſne. (Wobkhodna wot**noſka towaršſtwa.**)

3. Na łopjeno 1063 **Pſchedawanſke ſjednoczeńſtwo Saksſkich dźěłarjow wojkowſkich twórkow, towaršſtwo ſ wobmjez. ruč. w Budyſchinje.** Towaršſtwowe ſrěčenje je 3. januara 1928 wobſamknjene. Pſchedawanjet pſchedawarja je pſchedawanje wudźełkow a podobnych wojkowańſkich twerow w induſtrijelnych wumělſkich twórkach, kaž tež ſhromadne kupowanje ſyrizniſow ſa ſłódowańſkich towaršſtwikow. Sakładny kapital wunjeſa 20 000 ſtat. hr. Sa wobkhodnych wjedniſkow ſu poſtajeni a) fabrikant Arthur Pachaly w Budyſchinje, b) fabrikant Curt Schwitters w Freibergu, c) fabrikant Richard Krühne w Drjezdźanach. Towaršſtwo ſaſtupujetaj dwaj wobkhodnaj wjedniſkaj ſhromadnje. S towaršſtwowego frěčenja ſo wojſewi. Wojſewjenja towaršſtwa ſtawaju ſo „Deutſcher Reichsanzeiger."

W Budyſchinje, 22. měrza 1928.

Hamtſke ſudniſtwo.

Do regiſtra kubłoweho prawa je ſo dźenja ſapiſało, ſo tſěchikrótnſki mišſtr **Pawoł Laſer** we Łuſkowi ſwoju mandźelſku na ſarjadowanju a wužiwanju ſamoſenja ſwojeje mandźelſkeje Pawliny rodź. Burcekez, kaž je to ſ mandźelſkim ſrěčenjom ſ 10. měrza 1928 wobamknjene.

W Budyſchinje, 22. měrza 1928.

Hamtſke ſudniſtwo.

Do wikowańſkeho regiſtra je ſo dźenja ſapiſało:

1. Na łopjeno 615 naſtupajo firmu **Oſkar Butter naſl. w Budyſchinje:** Prokura Johannu Hilže Bachmannoweje rodź. Butterez je ſaſchła. Curt Bachmann je jako mějičel wuſtupił. Johana Hilža ſwud. Bachmannowa rodź. Blutterez w Budyſchinje je mějičelka.

2. Na łopjeno 781 naſtupajo firmu **Hermann Kranz w Budyſchinje:** Prokura Jana Maxa Kranza a Otty Wernera je ſaſchła.

3. Na łopjeno 1061 firma **Arnoſcht Marczink w Dobroſchezach** pola Delnjeje Hórki a jako jeje mějičel wobſedźer ſkały Jan Arnoſcht Marczink w Dobroſchezach (Wobkhodna wotnoſka: Łamanje granita a ſeleneho kamjenja).

W Budyſchinje, 21. měrza 1928.

Hamtſke ſudniſtwo.

Hamtske wozjewjenja z Lubija.

Wobkhodny cźaſ na podpiſanym ſudniſtwje je wot

1. haprleje 1928 takle pſchemeńenjy:

wot 7 hač do 1 hodźin a wot ½3 hač do 5 hodźin, poſledni dźěławy dźeń w tydźenju wot 7 hač do ½1 hodźin.

Wobkhodne měſtnoſcže woſtanu popołdnju, poſledni dźěławy dźeń w tydźenju wot 12 hodźin ſa ſjawny wobkhad ſamknjene — tola niš ſa nuſne wěcy.

Hamtſke ſudniſtwo w Lubiju.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

S pſchećelſkeje ſnjeſu ſ knjeſom hamtſkim hejtmanom je **wokrjeſny hejtm Kamjenſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa na póndźelu 2. haprleje 1928, dop.** ½12 hodź. na ſjawne pójźěnjenje w poſtejdźerſkej ſali Kamjenſkeje radnizy powołkany.

Dujowy porjad je wupowěſnjeny na hamtſkim hejtmanſtwje.

W Kamjenzu, 22. měrza 1928.

Namjeſtny pſchedſtejdyda wokrjeſneho ſjezda Měſchczanſki Mücklich.

Towarſtwowski powěſtnik.

Budyšin. „Nadźija" zeńdźe so dźensa wutoru wječor ½9 hodź. w „Kat. towaršowni" k ſpěwanju a wonemu rozrěčenju dla Hodźija! Potajkim je nuzny zo wſchitke ſwérne a też nowe ſobuſtawy přińdu. Też hoſcho ſu nam ſtajnje witani! Předyſtwo.

Budyšin. Naša „Jednota Sokoł" ma ſwoje zwučowanja kóždu ſrjedu wječor we 8 hodź. w towaršowni (Christl. Vereinshaus) na Hornjoſerbſkej hasy.

Budyšin. „Jednota Sokoł" wuhotuje njedźelu 6. meje wulki mejſki ſwjedźeń z rjanym programom. Proſy należnje bratrowſke jednoty a ſuſedne towaſtwa, zo bychu na to dźiwale.

Bukecy. „Radoſć" ſpěwa jutře ſrjedu. Muſcy ſpěwarjo za Prahu w 7 hodź. Dirigent.

Hrodźišćo. Naše tow. „Zerja" zmjeje jutře ſrjedu, 28. měrca, zhromadźiznu pola Symanka we Njechornju. Porjad: Naš poſledni ſwjedźeń; lična rozprawa pokładnika; dalše ſkutkowanje towaſtwa. — Dokelž chcemy też ſpěwać, tuž proſymy wo přitomnoſć wšěch ſpěwarkow a ſpěwarjow. — Wosahuje pak njeeli też wſitke druha wobſtarowanje cyle wěſće přińdu. Hoſco ſu nam ſtajnje witani.

L. S. S. Z. Kedźbu! Zwjazkowy zwučowař přijeńdźe tutón tydźeń do ſčěhowacych jednotow: Wutoru do Maleſce, ſtwórtk na wokrjesne zwučowanje do Pančic, pjatk do Poršic a ſobotu do Bukee. Bohate wobdźělenje ſo wſudźe wočakuje.

Nawječorny wokrjes „Sokoła" (Khróſćicy, Njebjelčicy, Pančicy, Wotrow) zmjeje 29. III. wječor we 8 h. w Pančicach zwučowanje.

Njebjelčicy. „Ratařſki Dorost" za Khróſćicy a wokol. zmjeje ſobotu, 31. měrca w Njebjelčanſkej herbſkej grychće pučowanſku zhromadźiznu. Winowatoſć kóždeho ſobuſtawa je, zo přińdźe. Wutrobje witaji ſu nam wſitcy młodźi ratarjo a ſamoſtatni hoſpodarjo Njebjelčanſkeje woſady. Přednoſk ma knjer ryčeſkubleřſki najeńk Rjenčz Worklec. Serbſke Serbje!

Pančanſka „Sokolſka jednota" wuhotuje 22. jutrownika ſwój założeńſki ſwjedźeń w Pančicach.

Poršicy. „Jedn. Sokoł" ma tutón tydźeń pjatk ſwoje zwučowanje. Za tydźeń budźe ſo potom wutoru pak ſrjedu zwučować; to hiſće wozjewimy. — Po jutrach budźe ſo zaſo pjatk zwučować. Načolnik.

Posmjertna pokładnja při župje J. E. Smoleſ. Přizjewjeńſki, přijimanſki čas za (přez 50 lět ſtarej ſobuſtawy ſkónčí ſo ze **31. 3. 1928!** Potom přijimaju ſo jenož hiſće ſobuſtawy hač do 50 lět (zaſtupny pjenjez 1 hr. a za prěni ſmjertny pad 1 hr. = 2 hr.). Za ſtaršich (přez 50 lět) ſtupi wot 1. IV. 28 ſem wyšši zaſtupny pjenjez do mocy. Wodźacy wuběrk.

Za Pražſkich ſpěwarjow! — Přich. njedźelu (1. IV.) je **generalna pruha** popołdnju. w **4 hodź.** w „Serbſkim Domje". Budyšſki hermank za ſpěwarjow najwažniši njeje, **najprjedy** ſpěwanje, potom hermank! Wšo dalše čitajće pod „Ze Serbow" w dźenſniſim čiſle S. N. (jara wažne!) Hł. dirig.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoleř w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hoſpodarſki dźeł: Arnošt Bart w Brěžnycy. — Za nawěſtki: G. Janak w Budyšinje. —

Za
paćerſke
hoicy a hóły
ſtupnje a črije
7.50 • 8.50 • 9.50 • 11.50
Heinrich Mohr
w Budyšinje, na Žitnowſkach

Linoleum
najpřijomniše nakładźenje na ſpódnowanja
linoleum běhače
linoleum tepichi
linoleum na blida
we **wulkim** wubjerku
Otto König w Budyšinje
před Mjaſowymi ſtawami 6. Tel. 3102

Wudowc
pyta ſprawnu ſtaršu knjeńzu abo wudowu bjez pſiwiſka, nic niže 40 lět ſtaru, k wjeſdźenju domjacnoſce. Zešiwa ſnjeſe wuzamknjenja. Pokładnja pod E 2 na wudawarſtwu „Serbſkich Nowin"

W Khróſćicach na předań
31 kórcow pola
6 kórcow łuki
Štóž ma ſprawne wotmyſlenje něſto kupić, zhoni wšo dalše hač do 1. hapryla na **wiesnym hamće**

Pytam bnydom
holcu
za pólne dźěło a do mateje hródže
Knjeni Erna Hahn
Manjowski hród
(Wojerowski wokrjes)

Młoda, wyſokoſusčina, rjana
krowa
je na předań w Brěžncy 24

Kedźbu! Kedźbu!
wulki wubjerk
žonjacych a dźěćacych łatkow,
košle, łožowe płachty, wupjerki, płatowe a balmjane twory
jara tunjo předawa
Martha Briesovsky
w Budyšinje Fiedlerstrasse 4
— Žane klamy —

Najlepše běłe kuskate
wapno
(Stückkalk)
runje dóſło a poručuje
A. Paaz
při Halštrowſkim dwórniſku
TELEFON 13

Čelo
(jałowčka) k płahowanju je na předań **w Borsnecach čo. 7**

6 libjatow
su na předań
w Nieswačidle čo. 49

Wosebje
tanje dny gardinow
wot 15. měrca hač do 1. haprleje
K. Exler
w Budyšinje
na Zitnych wikach 11
Znapſeča „Złoty Hwězdy"
Ręči ſerbſkit

Visitne khartki
za konfirmandow
zhotowja tunjo
Smolerjec
knihićišćerńa a knihaŕńa
w Budyšinje

Sadowe štomiki wšěch družin
ſprawna, derjerośćaca twora najhóle dźakownych družinow. Wulki wubjerk — tunje płaćizny. Jara wjele **wišnjowych štomikow** wosobje tunjo. **Kosmački a janske jahody, pychowe kerčki atd.** poručuje
Štomowńa E. Pelz w Budyšinje
Weiße Bleiche — Telefon 2648

H. Zejlerjowe ſpiſy
4 zwjazki
ſu zaſo kraſcje a pyšnje zwjazane, zwjazk po 2.50 hr., na ſkładže we
Serb. knihaŕni w Budyšinje

5. Zwingerska pjenj. loterija
Pjenj. dobyća wšo bromadźe 160 000 hr.
Lós za 1 hr.
pola wšěch kollekteurow
Čehanjenje cyle wěſće 5. a 7. haprleje 1928.

Należnośće zapiska leżownoſcow
należnośće zawostajeństwa
Wotnajeńſke a kupne zrěčenja
wobstaranje hypothekow
zhotowjenja wšěch próſtwow
Prawizniski büro Jurij Krautwurſt
w Budyšinje na Serbskich hrjebjach 2
Telefon 2815 Telefon 2815.

Konditornja a kofejownja
Rudolf Biesold
w Budyšinje
na Bohatej hasy čo. 7
proſy česćenych woteběrarjow ze wſy wo bohaty wopyt noweje kofejowne. Torty, tykańcy a druhe pječwa w znatej kajkoſći

Kupujće za Waſcho ſyna, kiž jutry do wučby ſtupi, potrjebnu
powołańſku drastu tunjo
w hornjołužiſk. wobkhodźe za powołańſku drastu w Budyšinje **Kamſtraße 1**
Ecke Fichtestraße
Za różnoſkich wučobnikow też noże, worcle, nóžnje, rjemjenje, drjewjane črije atd. / Wěcy wuſtojne poſtužowanje / Rěču ſerbſkit

Žiwnoſć
wokoło 25 kórcow wulka w ſakſkej Łužicy ſo kupić pyta.
Poſtajenje pod „E 3" na wud. „Serbſkich Nowin".

Nowy
plüſowy ſofa
je za 100.— hr. na předań
w Budyšinje na Borklinje 2
(prjedy Glacel, w klamach)

30 běłen. kolikow k štomikam ma na předań
w Koslowje čo. 6

2 ſylnaj, derje čehniwaj **4 lět** ſtaraj běłohriwataj
Seelandskaj čémno-liſakaj,

kiž ſtaj w fabriey khodźiłaj, ſtaj na před. w Drježdźanach-N., Lößnitzstr. 3

Sylne proſata
ſu na předań w Radworju 36

Jałojcu,
wokoło lěta ſtaru, pyta
Paleř w Kopercach

Příloha k čís. ... SERBSKE NOWINY Wuloru, 27. měrca 1928

Nowa zhromadźizna Domowiny

njedźelu, 25. měrza we Wojerecach.

Za župu „Handrij Sejfert“ rosprawjesche knjes H a ... Wón skórźeše na njedostatk na herbskich wuče... nies Sserbami na pruskej zemi a so maju fararjo ... dźełać, so cźasta njenamakaja sa dźeło na herbskim ...omnym polu. Rosprawjeŕ prohesche wo pomoc je ... župy „Jan Arnoscht Smoleŕ“.

W hamtnym smyśle wuprajі so też pschedźiwda Wo... wskeho herbskeho burskeho towarstwa knjes B a l t i n ... župy „Jan Arnoscht Ssmoleŕ“ pschilubi podpjeru ... mnej, dokloż budźe można.

Jako sastupjeŕ Delnjeje Łužicy porjeca knjes dr. Z y ... je jenicke herbske sjednoćenstwo Delnjołužiśka „Ma... ...e Sserbśka,“ kotrejž so mĕšacźnje skhadźuje. Nimale ...iśke Delnjołužiśke wosrjadu fu bjes herbskeho duchownes... i wuczerjenji je runje tak śĕ. W pozlednim cźasu pak ... da, so hnadź so wobstejunjesce delnich Sserbow tola ras ...ycha. We wojowanju za fiwoju narodnosć wozkakuja ... herbscy bratrja w Delnjej Łužicy pomoc Hornjołuži...

W źwiśu s tutym prajchenjom japoda a pschija so

resolucija na pruske knjeżerstwo;

...aś take rĕka:

...dawa Rěnskeho stata s 11. 8. 1919 wopschija jenicke ...postajenje za schkit narodnych mjeńschinow Rěnskeje. Po ...rtikl 113 njeńmeńdża so zniwerźicne ludowe dźele Rěm... ...ego stata se sakonjami a sarjadnistwom we swojim źiwo... ...adowan ludnostnym roswiwanju, wosebje nic w tre... ...anju swojeje macźerneje rĕcze w schulach kaž też we ...jamnym sarjadnistwje a w sudnistwowych nałeźno... ...jach wobmjesowacź. Tute jażne wuwjedenja nĕm... ...ego wustawy pak w Pruskej, wosebje schtož schulu nastu... ...a, wobeńdu, haj hamo habotażnja. Nihdże w mĕscha... ...rowanych schulach Hornjeje a Delnjeje Łužicy njepoda... ...wsche ho abo so h'schcze njepodawa roswiwowanje we ...herbskej rĕcźi. Też pschichodnym herbskim wuczerjam, ...kotrejž buchu na seminarach wukubłani, njebesche żana ...pschileźnosć posticzena, so mohli swoju macźernu rĕcź ...dawiwnosć, hamo niz w najjednorschich składach. Ru... ...nje tak žo to w nowych wustawach za wukubłanje wu... ...czerjow njestawa. Pschećziwo tutej habotaźi nĕmskeje ...mowiny protestuja najwótrischo sastupjerjo herbskich or... ...anisazijow wobeju Łužicow, kotrejž žu 25. měrza we ...Bejerzach shromadźeni, a wozkakuja wot pruskeho knje... ...stwa a jemu podstajenych organow, so dostawaju dźe... ...herbskich starschich wi ludowych a hrjedźnych schulach ...dźakne rozwuczowanje w swojej macźernej rĕcźi a so ...sejuja se slawijanami a kulturne žiwotne ...ze, a so ...dokalnemu sojźematiskemu wutupjowanju herbskeje ...rĕcź dorućuje kóńz pschikaza.

*

Swjatoczny bźsche wokonik, jako pschedźiwda Domow...

ili herbske towarstwa do Domowiny

...ica; Studentski swjazk, Wojerowske herbske burske towak... ...a herbske towarstwo „Hendrich Jmtich“ w Hodźiu. ...e laborowanym witacźe shromadźizna nowe towarstwo ze ...ksperawa „Bratrowstwo hej sawdawany.“

Po krótkej rosmolwje, pschi kotrejž wĕso wobmyślen... ...njepobrachowawsche, postaji shromadźizna z wulkej ...ksijomu so ma bliźich:

Wschelorairstwowski źeł w Budeśiezach

...kaś a to po dotalnym postajenju njedźelu 8. julija 1928. ...Dźiwaju na to, so je ho słĕt sa Budeśiezu postajiś, kaźeŕunjeź budźe tam Boże śpitze Freuzkowy bibliski śwjedźeń, napo... ...minaśe pschedźiwda evangelske towarstwa, so bychu so teź w ...Wósłkaw źiwjenjowe dźiwanje wobźĕlili.

W dalschim domjedźichu jednanja k Pośmjertnej a po... ...mjertnej pokładni Domowiny, kotrejž lĕpschiny a wĕśtosć pschedźiwda, kźjes farař S c h e w e ž i k pokkadnje rospom... ...nesche. Do „pośmjertnuje a pomognje pokładnje“ Domow... ...iny móże kóždy žobustaw Domowinje pschistupiś. Wupra... ...cowanja mója w jenoliwym badźe 200 hr. a wjazy wuczinjeź. ...Pschistupcźi do pokładnje maju so letnje do prédża sapra... ...cowaś. Kóždy žobustaw, kotryž na Sserbśku Ludowu Banku ...u Budyśinje pjenjezy pschi snajmjenjscha mĕśacźnym wu... ...ładowanju na dań da, dostanje sa tele śwoje dobro... ...cźe jedyn prozent danje wjazy wobliczeny, hacź druhi lu... ...towarje, doniž śwoje winowatosće napschećo Domowinje ...dopjelnja. Na łónzu jednanjow žo na to pokaja, so tuta ...Domowinska pośmjertna a pomozna pokładnja a pośmjert... ...na pokładnja župy „J. A. Ssmoleŕ“ pornjo hebi wobśtejitej.

Pozledni dypk bźchu namjety. Župa „Michał Hórnik“ ...sche namjet sapodała, so ma tu herbskim dźĕćom, kotrejž ...schulu wuchodja, do ruki daś mała pschiruczna knjiźka jako ...narodny dar a postrow herbskeho ludu a jako pschewodnik ...do mładych lĕt. Dale mĕše herbske wožadne towarstwa kóž... ...de kóžo wosebity wožadny śwjedźeń sarjadowaś k witanju ...pschistupanju nowych śwojich dźĕći do źiwjenja. Namjet ...je jenohłósnje pschija. — Na dalschi namjet župy „Michała ...Hórnika“, so mĕła kóžda župa wĕśty pjenjes sa wudawki ...w narodnym dźĕle wot Domowiny sarumaze dostaś, wob... ...jamny shromadźizna 10 prozentow. — Tohorunja pschija ...ty namjet župy „Jana Arnoschta Ssmoleŕja“, so mĕło być ...shromadne dźĕło župow intensiwnische. —

Pschedźiwda możesche śwjesełazu powĕść dźĕlićeź, so žo ...towarstwo młodźenzow w Rożesce prózuje sa śjednoćenje ...Sserbow we Wóśłinku a wokolinu a pschedstajі to jako ...pschikładne dźĕło sa narod.

Dale pokaja žo na thorhojpożiwjećenje Porschiśkeje ...Ssokolskeje jednoty, kotreź budźe w junińu a na kotryź žu wschitzy Sserbźy Ssokolsko a wschitzy Sserbźo pschepro... ...ścheni. Starosta Łužiśke Sserbskeho Ssokoła, knjes S c h a ... ...b a, namolwjesche tu k bohatemu wopytej.

Na to žo hischcze wschelake mjeńśche praschenja skrótka narĕśnychu a króśko do 4 hodź. słónczi žo lĕtuscha hlowna shromadźizna Domowiny je shromadnym mózným spěwom „Hischcze Sserbśtwo nieśhubjene śwoji schkit we naš ma!“

Sastupjerjo herbskich towarstwow a druhi wopytowarjo shromadźizny žo roseńdźechu do źiwojich wjeskow a mĕśtow; z nimi je mĕśeze zaczahnyła nowa zahoritosć a rozsudźnosć za wojowanje za najchi žerbśki kulturu. Njech bywa pschichod naschcho Sserbowstwa jażny, kaž sandźena njedźela to bĕśche. Wschi wschitkim pak njesapomny, so nam bjes wojowanja njeźiwa dobywże.

Rock ma čerwjene horjesko.

Sbožnje na rjeźik pschibĕhły,
Do hmjerzce bĕ rsanjeny.
S ranow krej 'mu cźerjesche;
Hórschne bĕchu bolosće.

Srudne Boże płacźała,
Skorźachu wo Sbožnika.
Rockej dźĕsche pschez duschku,
Płakasche je žarołu.

Bliźesche k tym ranam žo,
S jenej k druhej łitaju.
Stuźicź dźĕsche bolosće,
Żelny do nich bychasche.

Stajicź dźĕsche śwjatu krej:
Sczeźiwjent śjej schkitu ſ nich.
Cźerwjeneho horjeschka
Budże hacź do śudnoh' dnja.

Sserbśka macź ſ wožady.

Wo Drježdźanskim Cwingeru.

Hajenje pomnikow — schkit starych kulturnych pomnikow — schkit domowiny — schkit rjanoscźow domiwny — žu we wustkim swjazku. Tohodla budże kóždy srosenicź, hdyž sé to jaksi schkit domiwny, ći psched 3 lĕtami da žo je śwojim wołankom zkyschcź: „Wukhowajcże Drježdźanski Zwinger!“ Tajke wołanje bésche woprawdźene. Zyle wulke postawy bĕchu žo zwalike, dźĕle figurow wotlemile, wosobjenjske a twarniske kruchi padachu dele. Muscźe we Zwingeru buchu žo dyrbjake sawrjeź, dokelż bé jich wopyt ...wobrok sa źiwjenje sjednowany. Bé najwyschi cźaż, so dachu žo ſ zykej mozu do wuporjedźenja a wobnowjenja. Tśi lĕta trajace njesprózniwe dźĕło je najhórscźu strachnosć wotstronilo. Najbóle wohrożene dźĕle Zwingera žu wumożene. Nĕhdże położa łobwĕkeho twara je jako wuporjedźena. So so pschihlejnosć wuji, na sakładze wulkotnych starych wyścźinow rjano jadro twara wot wobźiwnych pośpischidich pschimwarikow a salwarjenjow, samurowanjow wołkowa a durjow a podobnych barbarschnowu wuźiwowaźicź, to žo ńamo rofumi. Dotalne dźĕło móże žo derje poradźene mjenowaś. Ale hischcze pobrachuje druhi dźĕł twara a dale jandu lĕta, doniž pozlednje roschty a pozledni kamjenjernbar žo je Zwingerskeho dwora pominu. Schto žobu pomha, so žo dźĕło njedźiwajsu cźeźkeho cźaża dokonjaś? 5. Zwingerska lotterija, kotrejež cźehnjenje budże 5. a 7. hapryla 1928, dawa kóždemu pschileźnosć, k tutomu kulturnemu skutkej śwoju scherpałku pschinoschowaś.

Wučahowanje do Argentinskeje.

Dźiwowa saradźerńja „Towarstwa sa schkit germanskich pschiczahowarjow“ w Buenos Aires sdźĕli psched krótkim statistiku, so je žo w dĕhu pozlednjeho schtwórcźĕtka 1927 wospjet

5825 wožobow bjes wuspĕcha sa dźĕłom

dopraschowało.

Tuta licźba pokasuje jażo jażnje, so žo połoženje na dźĕlowych wikach w Argentinskej na žadyn pad lĕpschiło njeje. Njeliczomni rataźy dźĕłacźerjo žu bjes dźĕła a cźerpja nu... ...du, mjes tym so bohużel kóždy parnik nowych pschiczahowarjow pschiwjeze, kiž žu wot domjacych saradźerńjow po ...sdaću nochzychu powuczicź dacź.

Wożebje ma žo wotradźecź pschiczahowanje ratarskim dźĕłacźerjam, sasłužnikam, pschekupkim pschistajenjam a wuczerjam. Tajsy bychu w najwjazy padach proletariat njewinowuczenych składnojtnych dźĕłacźerjow powjesćicź a, njesju-li cźełnje khmani hdyž za nisku mzdu śwoje źiwjenje sdźerźecź ſ pschinoschowanjom, nosćenjom kórow, ſ wupowĕdźenjom puczow, ſ wumowjanjom za cźaż źnjow atd., dha dyrbjeli ſ prośbnym zoldkom wokolo bundacź.

Tola też wuwuczenych rjemjeśnikow dyrbimy pschezo sasze na to dopomnicź, so w dĕhu prĕnich pjeć dnjow, na kotrychž jich tudomna pschiczahowarska wyschnosć ſ jedu a sthowom sastara, dokelż a sabłużbu njenamakaju a so njedyrbjeli tudy tohodla bjes kóždeho pjenjesa w kapsy na kraj śtupjeź. Dewak by ho jim śtacź mohło, so

do najwjetschcze nuzy

pschindu a buchu rusowani byli, drastu a druhe wĕzki sa źmĕschnjze tunju płaczśinu pschedacź, njebychu-li dyzli ze hłodom mrjeź. — Tute namolwjenje poczahuje žo zyle wo... ...żebje na tajkich pschiczahowarjow, kiž žu je žonu a małymi dźĕćimi zohnowani, njesamolwitu lobkuwhjitosćej ſkucźa, so tajke hižom do Argentinskeje žobu pschiwześe, pschedy hacź maju wĕśtosć, so je sabłużeneni pjenjesami wuridu.

Pola dźĕłodawarjow a pschenajerjow žu źiwójhy ſ ma... ...łymi dźĕćimi jenoź njerad widźane. Wobydleńśki pjenjes je ńamo na žebi hižo pomérnje wyśoki, a schtóž njemóże

bydlenje hižo tśi mĕśacy dopředka zaplacźiś,

njenamaka dozyła bydlenja. Lĕpje je hižo za jenjenych, kiž dźĕcźi nimaju, je-li je žona śwólniwa a kmana, jako žiwjobna abo kuchaŕka cźeźko dźĕłacź. Pĕśtowcźe a wocźehnjeńcźi žo jenoź jara śrĕdka pojadaju.

W nasinpanju sahydlenja barow na kraju je žo bohu... ...żel jenoź mało stało. Sa burśiwo pschi hódne mĕrnopaśne a wobydlene krajiny žu w privatnych rukach wulkoknježiśi leżowniscźow. Wuźiwowańske a rosdźĕlenske prózowanja se ...stromy knjezeŕiwa njemĕśachu zaneho wuspĕcha, a pschi śwobodnym pschedawanju zadachu žebi wulkowobsedżerjo placźiny, kiž žu tak wusoke kaž pola naš w Rěmšku, haj, husto dosći hischcze wyschcze.

Potajkim, wostań w kraju, to cźi proju, w tym kraju wótzowskim!

Strowotniśtwo.

Jatpa na hłowje.

Njeje cźłowjeka, kotryž by jatpy njeznał, dokelż mamy je nimale wschitzy na hłowje njes wołgani. Nekotśi wjazy a nekotśi mjenje. S wotkel jatpa po prawom pohbadża. Nasche cźeło je zyle ſ koju pocźehnjene. Kóża žo stajnje jnowerha dźebi a to w małych a wjetschich schupinkach. To ani tak njepytrjemy, dokelż žo stajnje mynjemy. Na hłowje, hdźeż tak derje ke koži njemózemy, mózemy to bóle wobkedźbowacź. Wot spodu pak newa koża narosćе. Tute schupinki powschitkownje jatpu njemujemy. Jatpu mózemy też na cźele wobkedźbowacź, na pschikład hdyž žo nohajzy wusuwamy abo kupamy-li žo po dźešchem cźasu jónu. Tola najwjazy jatpy mamy na hłowje, hamo telko, so je nam famtam druhdy wotstudźe. S wsele jatpy samasuja ...so mnohe dźerći w koži, ſ pomazu kotrychž dychamy. (Njetrjebamy ani pschispomnicź, schtož hnmy hižo wjazy kótrej prajili, so ſ zołym cźełom dychamy.) Njemjejemy-li žebi cźasto hłowu, dha žo nam kózne dźerći na hłowje famasaju. Wložu nimaju potom wjazy powĕtra doścź a tak padaju. Mnohim ludźom žo jara hłowa poczi, wosebje taksim, kotrejž jara duchownje dźełaju. Niz pak jenoź pola dorosćenych, nź też pola njedorosćenych mózemy wsele jatpy na hłowje wobkedźbowacź. Tu mózemy też druhu pschicźinu tworjenja jatpy pytacź. To je hdyž žu w krewi druhdy wschelake druhe mazśiny, kotrejž tam njeśłuschcźeja. To žo potom na wschelakich stronach wudobywaju. Tohodla chcemy žebi hłowu cźasćišcźo myćź a cźesacź **a tak naśłepe** jatpu wotkwadźemy. Ninio tohó žu hischcze wschelake śrĕdki ſ wotstrońenju jatpy, tola wschć žu śwjetscha jara drohe. Tola pak mamy wsele domjacych śrĕdkow, ſ pomozu kotrychž mózemy jatpu wotstroniсź.

Farař Kneipp radźi nam, so bychmy žebi hłowu cźasto ſ wotwarom kopschiwom wumyli. Smĕschamy ½litra rĕcźe... ...nje abo deschcźoweje wody je ¼ litrom dobreho kiśała. Zytu mĕśchenku śwarimy. Když žo warі, cźišnjemy do njeje horjesch ſuschenych kopschiwow. Sa dwilu wotwak wotliśemy a ſ wustudźenym śpehi hłowu wumujemy. Ssmyli žebi hłowu wumy-li, wobwjasamy žebi ju je ſuchim rubiśchkom.

Dale mózemy žebi hłowu ſ twjerdej schcźĕrku pschecźe... ...sacź a na to je žałbu namasacź, kotruž hnmy žebi ſ dwoju jejowych cźorkow a ſ zitronoweje pischki pschiprawili. Na to žebi hłowu ſ linkej wodu wumujemy. Tónle njeschkódny śrĕdk mózemy też pola dźĕci nałožowacź.

Też mózemy jatpu ſ tym wotstroniсź, hdyž žebi hłowu ſ linkej wodu wumujemy a pschi tom praroje ſ jennym mydłom mydliny. Tak mamy žebi wjeczor hłowu wumyсź a je-li hłowa rano śpucha, dha žebi ju ſ wložazej schcźĕlku pschecźešamy a wložu ſ lanolinom namasamy. Hłowu mamy žebi ſ zyła zunu za twjeśeń wumyсź a jeli mózno, hischcze cźasćišcźo, wożebje, mamy-li wjele jatpy. Na dalsche wotsasnje trjebamy žebi hłowu ſ tym, so wschcźe mało zyzle rostrubamy a famtam dźĕł winozjy (Franzbrantwein) hromadze śmĕschamy. S tutej mĕśchenku nĕtko hłowu jónu za twjeśeń namasamy. S tym njewotstroninmy jenoź jatpu ale jatpu ſ tym wupadowanju wložow.

Nekotśi žebi wschelake mazśy abo wolize na wložy ma... ...saju. Sacźerunjeź wolize wożebje źuchim włoham połe... ...kuja, dha žebi tola wschelake pomady wjele hódne njejsu. S nimi žebi jenoź wložy famasamy a cźasto nam jeschć... ...dźiwja. Dale pak mamy na to dźerźeź a kedźbowacź, so ſ nabej hłowu na sonny wětśik njeśidźemy, wożebje niz, hmy-li pschepocźeni. Po tajkich njewobbłudnowych jednja... ...nach nam nimo mĕry wložy padaja. Mamy-li pschehwjer... ...de wložy, kupimy žebi worjechkowy wolij. Jenoź tón je wložam bjeshnadny.

Cźiścźenje mĕśnosćow ſ palenym zokorom.

Stari ludźo śnaja wschelake nałoźki a stare domjaze śrĕdki. Te njeśmu zenje zara hubjene. Prjedy žu žebi ludźo mjenujcź ſ tym powĕtrje w komorach abo śiwach cźiśćeli, so kuśk zokora w tajśej mĕśnosći ſpalichu, wożebje we tajśej mĕśnosći, hdźeż thory leżeśe. Wĕśny profesor Trillert w Pariźu je dopokazał, so ſ palenym zukora tak nitzowany azeitylenowy wodźik, kotryž je ſ mrowjazej ſtśalinu sjednoćeny, nasanje. Tutón wodźik je njemjezy jedym za najwaznjśichch desinfekterych śrĕdkow. Kak pak to pschewjedźemy. Spalimy pod schkleńzu wokolo 5 gr. zokora. Potom schkleńzu wotstronimy. Też bjeź schkleńzu mózemy zokor spaliсź. Tannny prof. je to mjenujcź pod 10 lt. wulkej schkleńzu śpytał. Wón tyhny 5 gr. zokora pod schkleńzu, pod kotrejž bĕchu wschelake nakaźliwiny tuberkulosy, cholery a druhe. Sa pol hodźiny bĕchu wschć śniczene. To mózemy žo fami pschepschedźeźicź, hdyž w tajśej mĕśnosći, hdźeż je śkazene mjażo abo śapodli. Śapalimy-li kuśk zokora, dha žo śmjerdź ja mału chwilku śhubi. Tak mózemy žebi na jednore waschnje śtwy wucźiśćeźicź.

Zokor je ł dobrym lekarstwom.

Mnohy thori ludźo wschudże radu pytaja a wschelake lekarstwa hromadja, so bychu jim pomhale. Njewědźa pak, so maju doma najkmanische a hebu najtuńsche lekarstwo k ruce. Je to zokor. Tutón žłuji nam jako lekarstwo we tśjoch podobach: a) kruchaty abo tuńsaty, b) dvórny a k dźełanju wschelakich próchow, c) we wodźe rozpuschćeny jako zokorowa woda, kotrejž hižo hama na žełi jako dobre lekarstwo płaći, d) jako kandyzowy zokor. Tón znajemy běły a žołty. Běły je cźišćišchi a lepschi. Kadźomuždy zokor je wobźebje schwarny pschećiwo kaschelej, cźišćenju na mutrobnu a bolenju schije.

Zokor je tež najlepschi wokhłodźujucy frědk. Mamy-li palnizu (Fieberhitze), njeje nicžo lhanjusche hacž 3 dkg. zokora w schklenźu wody rozpuschćeśi a wupiś. Na gonjenje waschnje mózemy žełi pichi zjemizy abo pschećiwakowatej zjemizy pomhać. Ssmy-li žo jara vrsthoriłi, dha tež na tuto waschnje najlepsze sadu cźumy zmjerknemy. Schklenza zokoroweje wody smérni žołcź a tak žo bórzy zmjerknemy.

Zokor rospuchći dale zahlingowy, kotrejž žu žo w cźerjowach nahromadźali a cźišći tak cźerjowa a žołdk. S tym połěkńje ł pożiwanja a žyłni šmuškowne myschli (Eingeweidemuskeln.) Hłowna wež je, so zokor žołdk, pluza a dychłowu (Luftröhren) rjedźi. Pischiczina kaschela je w tym, so mamy pluza saschłinguroene (verschleimt). Zokor potajkim wschě šmuškowne organy rjedźi, hdyž jón cźasto wunźiwamy. Po wobjedźe mamy žo wschudnje zokoroweje wody napiś, cźerpimy-li na pluza abo je-li naš žołdk jěrcź dosć derje njepożiwa. Do hernicźa wody rospuschćejmy 3 dkg. zokora. S tym wschě wobcźežnosće, kotrejž pschi habjenym pożiwanju nastanu, wottrenimy. Kohož w schiji boli, tak žo pocźerać njemóže, njech pšched jědźu hornjež prawje žłódkoho mlóka wupije. S tym je bórzy wschě wobcźežnosće dychanja łaschel a schijnbolenje wostrenił.

Tola pak njejmémy na žane waschnje zokor njepomérnje wužiwać. Mali něchtó dristawn, njejmje bojedla jone žłódke wězy ani zokorowu wodu wužiwać. S tym by žebi pohórschił.

We někotrej wodźe je pschewjele wapna. Tajke wodu **njemamy trjebu.** Rozpuschćimy-li w tajkej wodźe jenož **něschto** mało zokora, dha je tajka woda mjechka. Druhdy **nam łuft wapna do wócźka** padnje. Tu njeje nicžo lěpsche **hacź wodkładli zokoroweje wody na wócźko.** Najprjedy **pak** mózemy žebi **wócźko** ł zokorowej wodu wumyć.

S najdobrischim, mucźownym zokorom mózemy žebi **wotewrjene rany** rjedźiś. Hačrunjeź je zokor, kaž smy widźeli ł dobrym lekarstwom, njejmémy pak jón njepomérnje wužiwać. Wschako pšches mérn wužiwany wadźi.

Kak wołojimy žebi w nozy dychanje.

Mnohy ménja, so jenož tehdom najlepsze spja, hdyž žebi hromadu hłowakow abo wschelakich pschikrywkow pod hłowu nakładu. To je zyłe wopaki, dokelž tajke cźełko tschiwje lejł. Mutrobnje žo nam do hromady tłóczi a ł tym žo nam dychanje poczeži, dokelž žu mutrobnje njemóže stajnje pohibować. Radźimy tohodła wobźebje tym, kotrjž cźežko dychaju, so bychu žebi tak mało hacź móżno w nozy pod hłowu kładli. Jenož jedyn hłowak dośaha. Dale njejmé tajki, **kotrjž** cźežko dycha, **jenże** na boku lěhacź, ale jenož **jnak.** Też **ruzy** njejmémy žebi pšches kschiž na mutrobnje złožiś. Poślschežo abo pschikrywka njech stej łóhki. Komoru, hdyž tajki cźežky dychaju lěha, mamy stajnje derje wětrowacź. Tu pak je hłupe nawcźenje, wjele ł winu a tohodła mamy wobźebje na dźěsći kedźbowacź, so prawje kłhaju a njeckładźmy jim jenże wjazy hacź jedyn hłowak pod hłowu.

Dobry frědk k roscźenju włosow. Mnohy žebi wschelake drohe wody a žałby kupuje, so bychu wupadanju włosow jadźiwali. Njetrjebamy pak pschedaloko khodźiś. Tajke nadeńdźemy na polach a njes tym, so nam po wschelakich zujnych frědkach włosy hórzy sesch dźiwja. Ssu to **hschedewschém** korjenje cźiża abo łwjatojańskich łopjenow (Klettenkraut). Tute korunchi wunrjmuj a na powětśe, niz na błónczu wušnschimy. S korunschkow mózemy potom wotwar pschihotowacź, wot kotrehož wschědnje njechto mało do wody sméschamy, hdyž žebi hłowu mnjecmy. Tak dostanjemy po cźaśu mjechke włosy. Polijemy wokoło 20 gr. wotwarjenych korunchkow ł litrom symneje wody. Je potom po 12 hodź. pomałku warimy a to zyły dźeń na 10 hodźin dołho. Na to wotwar pschezbłśimy. Tajti wotwar mózemy žebi jenož na 3 dny dopschołka nawariś. Potom mamy jaho cźeśtiwy pschihotowacź. Ssamżu móz maju łuschene łopschiwy a jich korjenje a kśenja dźiwjeho hermancźika (Kamillen). Po tym žo wołosy łuwcźa. Tohodła by žo mało bóle na nasche domjaze łrědki dźiwacź hacź na wschelake zuse wězy a Klaśiwa.

Přilopk.

*** Wulki woheń pola Barlina najśerje ł wjeczerownem cźasu założeny.** Wulki woheń w milinarnistich dźełarnjach **w Oberschöneweide, kiž tam schtwórtk wulku blidarnju do popjela pschewobroczi,** je, kaž je lokalna termija dopokasała, se założenjom nastał. Ménja, so je tu wo njeskutk wjeczerownjoze jedna. Dotal hischcze njesmaczi sapalerjo łu wohenj na zara pschekłepane waschnje założili. Nastata schkoda wuczinja nehdże 300 000 hriwnow, je pak se sawěscźenjom krjta.

*** Sshdom domskich žo wotpalilo.** W Spadenje pola Wesermindy wudyrj wutoru pschipoldnju w domje jeneho ratarja woheń, najśerje běchu žo łoły we wuhnju łapalile. Dokelž wětr ł ranja dujesche, rosćěkeri žo wohenj ruzne na łuzdone twarjenja, so dě žo popoldnju w 2 hodź. hižom łydom domskich ł nimale zyłym inventarom wotpalilo.

*** Luboscźinska štuchłohra w mnischcźim tłóschirje.** S weže mnischcźeho tłóschtra w Lauterbachu pola Bregenza počza žo w nocy na schtwórtk nadobo łyhnje łwonicź. Jako žo zobuśtawy schtita za domjinu do tłóschtra dobuchu, namakachu tam dwě mnischcźan žo muža wobazajo. Nutsdobywnar spyta cźeknyć, ale kommandant domjinskeho schtita jeho ł wutśelom trjechi, so žo won wjese. W cźežky łranjenym łpónachu 29lětnjeho żelezniarja Ludwika Ruppa, kiž žo pschi pschebytkschowanju wuhna, so je mkodu mnischku lubował, je pak pschi dobyću do tłóschtra wokno smyknił a je do łtwjeżli dweju starcju mnischkow trjechił.

*** Leźny cźaś w nawjeczornej Europje.** Njedawno pišachmy, so dźensa w Franzowskej lětża saso leźny cźaś jawjeśi. Nětko wosćewja Havasta telegrafowanja, so Franzowska swój leźny cźaś w nozy wot 14. na 15. hapreja jawjedźe a so je swój wotpohlad knjeżerstwam Jendźelskeje, Belgiskeje a Hollandiskeje dźełiła.

*** Michorojte wjedro w Franzowskej.** S Pariśa piśaja, so po zyłej Franzowskej a pichi franzowskich mórskich hrjbach łpłny wichor łathadża. Někotre łódje běchu do łtracha pschischle a dyrbjachu so do pschistawow wrócźiś. Móz wichora powali też pomnik ła padnjenych wojakow w St. Gilles.

*** Wichor na Czornym Morju.** Po powjeści ł Odeły je na Czornym Morju poślednje dny tak łpłne wichor łathadżał, so dyrbjachu wschitke łódje jśdźicy pschestacź. Griechiski parnik „Dorothea" je w Aźowskim morju na skału sajeł.

Listowanje.

Do Prußeje. Dyrbiće prohtnu na wokrichtwo wobjerć dla dowolenja njewobmjezowanego korczmarskiego (polnu konzejbu) sapodacź. Tutej prośbnje ma žo po zjwje 47 wuwjedźenje statneho pschemyślowego porjada ruzyny narydu a wopisowanje lokala a to w dwěmaj etkemplarowaj sapodacź, tij je k wukonjenju korczmarskiwa potrjebny. Se pišmo dyrbi žo dowidźeć a) powne mjeno, stan a bydleńe namjetowarja, b) wotmamjenjenje leźomnoje, hdźež lokal je po wdy, drohi a cźišće abo na hewak wobstejoze waschnje, c) położenje a wobkrejnoscźe je korczmarskiwe potrjebnych rumnoscźow, wokołoze po pschestrenje a wyšokosći, potom samér jenotliwych rumnoscźow a jich kajkosći powdałitowanje. — Sa ruzny narydu ma žo měra wołacź, pschez kotruż je wscho dowidźeć. Měra ma žo na narydu łopjenc a wot Waß podpisacź. Dla tutych podłožkow je najlepje, so žo na wrašćelo wězywnuwschoho wobroczicźe.

Što wjele ludźi njewě?

1. So dorosćeny cźłowjek pschi žiwnim dźełu w pschećiwnem mjes druhim 37 puntow butry a tuka, 102 litry mloka, 400puntow žita a 700 litrow napojowe wody žiwa.
2. So je so punt butry nehdże 15 litrow mloka potrjebne, jeli mloko 3 procenty tuka wopschihi.
3. So jena krawa w Němskej w pschećiwku lěta 1926 hacź 2000 litrow mloka poda; jenotliwe krawy ł tak dobrym dźełdom podawaju 8—9000 litrow.
4. So mózemy ł 100 litrow dobreho mloka nehdże 14 puntow tucznoho Tilsitskeho tworoška wudźełaś.
5. So je Němska w lěcie 1926 ła nimale 500 millionow hriwnow mlekarskich wudźełkow ł wutroja dowołmala.
6. So pola starych Grichow a Romjanow pschi žanej jědźi njejmjedźiesche tworošk pobrachowachu.
7. So žebi Korla Wulki pschenojeńśi pjenjez ła frogu bubla ł buttru a twarohom zarubiwał dawaśe.
8. So je lekir jara šmuwa druhina kjałeho mloka, w jeżeli wotje hacź do 1 procenta ołkoła nałacź.
9. So w lěcie 1881 prěnja australska butrowa pobrała zaryćbžarjana do Zendelskeje dojeźe.

Hospodarski rozhlad.

Wutoru 27. měrca 1928:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,177	100 pólsk. złotych .	46,75
jendźelski punt . .	20,393	100 čěskosł. krónow .	12,378
100 šwajc. frankow	80,495	100 franc. frankow .	16,445

Barlinska burša wosta tež wčera bjez łyhnjiśicheho wobrota, hačrunjeź hó pomało sobuježe wšitke pschećiwelnischa. Wšit ł dołżnymi a rentowymi njeźłanami běchu saso žiwische a kurzy stajnjene.

Produktowe wiki też wažera žanebo pschemėnjenja njeschijnliwoscźechu. Placźišnja běchu kupje łobłahjene, bjez toho, so bychu hotowe žito tuńsche pschedawali. Žito njebé powschitkownje žadne, ale tuńsy sa nje stajnu trjebarnju žadni. Wažera placźešne zenjnaš

w Barlinje

pschenicy 12,25—12,40 hr., rožki 12,85 hr.
hacź 12,95 hr., jećmjenja nałśnjeho 11,50
hacź 14 hr., wowsa 11,70—12,10 hr.

w Drjezdźanach (pjatk)

pschenicy 12,65—12,90 hr. (12,65—12,90 hriwnow),
rožki 13,40—13,65 hr. (12,40—13,65 hr.),
jećmjenja nałśnjeho 14,95—15,50 hriwnow, (14,75—15,50 hr.),
jećmjenja najsmišnjeho 11,25—13,50 hriwnow (11,25—13,50 hr.),
wowsa 12,65—12,90 hr. (12,45—12,70

W termijnowym wikowanju

ja měrz: rožki 13,80—13,75 hriwnow,
ja mej: pschenicy 13,75—13,72½ hr., a rožki 14,05—14,10 hr.
ja julij: pschenicy 14,05 hr., rožki 12,35 hacź 12,40 hr., wowsa 13,25 hacź 13,22½ hr.

Pschihotowacź wuzaśa

Wuczobnika pjekarskeho. Husu we Sslomjenju a Marschall we Lupoji.
Wuczobnika šahrodnikskeho, Hertz we Wojerezach.
Stwinstu knjezi dwór w Cholmje pola Nitkel.
Holzu do domu w Biskopizach, Belmsdorferstr. 7 a Hürtelka na Heinrich Gräfowej haju.

Na pschedań:

Kamor drastny w Lubiju, Hačenjowa haja 101.
Duhle w Budyschinje, Schulika haja 711 na prawo.
Sonno 50 zentnarjow, Wirth w Stróži pola Wojerez.
Wós sportowy w Biskopizach, Lutherowa haja 11 na prawo.
Wós dźěcźaty w Budyschinje, Schulika haja 611, Abbatska haja 8, sadni dom a na Nowoseljskej dróhy 181 na prawo.
Jałowja wyšokorjeźelna w Bluńcu cźo. 7.
Wšhaśi 3 we Wulkej Dubrawje cźo. 3.
Jeja ł naładźowanju italskich kur, Linka w Cźichonzach, Telefon 3755.
Kury stadło w Budyschinje, Artillerista kasarna F III.

Sšudništy na pschehadźowanje.

Srjedu 28. měrca 1928

w **Kschidole** dop. w 10 hodź. w Friczec hoscźenzu josa, we **Wulkich Sdjarach** dop. w 10 hodź. w Strehlez hoscźenzu 4 pluhi a rypnikaž,
we **Wojerezach** w hoscźenzu „K sletemu ławej" dop. we 11 hodź.: meble, klawer, sofraj, foto-pschihrawa, a schtlenźanej kamoraj, schpihel, błidko ł schćenu, pianofkej stroje, friserjej stołaj, radiowe pschihrawy.
na **Hrodźišćanskim rewerje** nehdże 70 metrow klumpaczow. Kupzy šeidu žo śrjedu 28. 3. 28 dop. w 9 hodź. we šadnich kelkach, hdźež žo puczej do Suborniczki a Pěškowej Borschcze kschižuje.

Schwórtk 29. měrca 1928

w **Budyschinje** na šudnišwje: 3 klawéry, pianoforta a gramofonaj, sofa, šumofon, radjo, šalonske błido a 4 pisanske stroje, 7 wikanskich błidow, błidły ła pisanje stroje, błidło ła kurierow, šofaj ze jenjem, kantorski kamor, łchowała łóstawa maschina, 3 schiwe maschiny, drohi kamor, wótwy kamorski łóstaw, čzahnik, bładowa błelka, łofle, kachowy kamor, harmonium, štólba, wobraz, porćelanowe a šklenźane nadobne, žowa płachta, pochłonjenje ła wyšelchežo, 20 cźišnikow, błidži, pisanski sekretaraj, błuny, łchowanki, łkołowy, auto, žonjaze łobjemy kabat, mukaze łofa a dwójny kamor, wulke błido, elektr. lampa, [illegible] błido, klamaske polza, puschle, žonjaz schpihel a wencźahanske błido, podawanjski błidło:

je šwobodnicze ruki tačnik wo 20 hr., šeschiwa pschihrawa po 12,50 hr, niebjo wo 50 hr a walzowadło po 150 hr., cźišćerecźišo pschihrawa 100 hriwnow;
w Hornjej Kinje dop. w 10 hodź. w hoscźenzu „K lipowaj" 800 tunow drohowych plestrankow II.

Wołjewjenje.

Ssudništeho pschehadźowanja w Miejichach šrjedu 28. měrca pschij. w 12 hodź. nichtóż.

Škrowe denješe.

Barlinske produktowe witi dźenja dop. 3/11 hodźin: Witi ju štoro zyle bjes wobrota, tola w pschesjenowšći ł wukrajnymi powěsćemi stajne.
Dopołdnja 3/12 hodźin: Kaž pšched hodźinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wołjowe symje po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

	Płaćizny po złotej hriwnje.				
	26. 3.	24. 3.		26. 3	4. 3.
Pšenica	245-248	245-248	buny	23-24,00	23-24,00
rožka	257-259	257-259	woka	22-23,50	21-22,00
nal. jećmjeń	230-280	230-280	mócźne łupiny	14-14,75	14-14,75
naz. jećmjeń	—	—	žołte łupiny	15-16,00	15-16,00
wows	234-242	234-244	zeradella	—	—
kukurica	238-240	240-242	raps. wosušk	19,70	19,60
pšeńc muka	32-35,00	32-35,00	lany wosušk	24,40	24,40
rožana muka	34-36,50	34-36,50	pocm. melasa	—	—
pš. wotruby	16,75	16,75	běrnj. kruški	26-27,00	24-25,50
rožane „	16,75	16,75	syno, 50 kg	2,40-2,70	2,40-2,70
lane symjo	—	—	rožana sloma	0,90-1,20	0,90-1,20
raps	—	—	pšeńc. „	0,80-1,00	0,80-1,00
hróch	34-36,00	34-36,00	wowsna „	0,70-0,85	0,70-0,85
pjeluški	23-24,00	23-24,00	jećna „	0,70-0,85	0,70-0,85

Drjezdźanska burza (26. 3.)

Pšenica	253-258	běrnjace kruški	28,00-28,50
rožka	268-273	pšeńc. wotruby	16,00-16,50
nalětni jećmjeń	295-310	rožane wotruby	16,50-18,00
nazymsk. jećmjeń	225-270	pšeńcna muka	44,50-46,00
wows	253-258	rožana muka	41,00 42,50
čefwjeny dźeśel	190-205	woka	28,00-29,00
raps	340-350	pjeluški	28,50-29,50
kukurica (Mais)	240-242	hrócź.	31,00-36,50
suche truhanški	15-15,50	cokrowe truh.	21,00-22,00

Płaćizny rěznoho skotu na Drjezdźanskich skótnych wikach.

26. měrca.

193 woł., 305 byk., 376 kruw. a jałojc., 811 ćelat., 969 wowc., 4059 swini.

Płaćizny za

woły: 1. 53—56, 2. 44—48, 3. 35—41, 4. 31—33;
byki: 1. 54—57, 2. 48—52, 3. 43—46;
kruwy: 1. 49—52, 2. 40—45, 3. 30—35, 4. 24—27;
jałojcy: 1. 53—57, 2. 45—50;
wowcy: 1. 46—66, 2. 54—60, 3. 40—50;
ćelata: 1. 85—90, 2. 78—82, 3. 68—75;
swinje: (přez 300 pt.) 54—55, 2. (240—300) 53—54 3. (200—240) 51—52, 4. (160—200) 49—50
Rancy 46—49.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósća a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde 6o. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2587.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěłanje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. w w

Čisło (Nr.) 75 — Budyšin — srjedu, 28. měrca 1928 — Bautzen — Lětnik 87

Druhe čitanje hospodarstwa wójnskeho łódźstwa.

Sozialdemokrat **Kuhnt** sozialdemokratiske namjety rozłožowaše, kotrejž wudawki wójnskeho łódźstwa wo 50 miliardow hriwnow pyšichrěcheja a tež nochcedźa źrědki za nowu panzerowanu łódź pyšichwitowali, dźiwajo na faszistisku agitaciju pola wójnskeho łódźstwa a pola Phöbussoweje nałožnosće. Němske wójnske łódźstwo njemóže němske wikowanske łódźe zdźitaca.

Njerozumny a schódny luxus je, w małym němskim wójnskim łódźstwje wšěch możnosće Versailleskeho sprjećenja wuwinyć. Němska žrěbi tež hyšo wójnskeho łódźstwa žiwoje mišlino nijes ludźmi žiwěta sawěsći, hdyž stajnje dorozumjeńšu politiku dale wjedźe. Sa namórske bitwy wulkeho stila njemóže po tež po měnjenju ministra Groenera nasche małe wójnske łódźstwo trjebacź. Pyšićetimy, kotrejž wón njedźiwajo jeho za twar nowoje panzerowanje łódźe njemuje, truchowanje njetrubźerja. Panzerowana łódź njemohła bychrawdźe i baltiskeho morja njezscheczela wotdźerżeć a němsku neutralnosć zakhowacź. Na 10 000 tunow wobmjetowana panzerowana łódź njemóže pyšcheš kołokami druhich namórskich mozow wobstacź. Němska by dyrbjała po Versailleskim sprjećenju hyšo podmórskich cołmow a hyšo łódźstwa nałožiś. To je cim hóle nuzne, dokelž maju dla njemjenjene wojerjeke bronjerjeke politiki runje najbótrěbnischi ludźa, mali rentnarjo a likwidazniju zchodowani cżerpiéż. Twar panzerowaneje łódźe móże so jenož pyšinjowacź, hdyž cżeko wažaje wojerjke a politiske rozmysleńa za to rěcża. Tomu tak njeje. Pódla techo njewěrimy, so by so druhim twarcom tejele panzerowaneje łódźe we wójnskim padże němska wojerska móz hódnje posyniła. Demokratiska frakcija je wěsto swoboduwa, bróniłoleś naschemu ludu niż jenoż zakhowacź, ale tež posyłnicź. Tohodla rak so njedyrbi tóźe wojerske zadanje pyšichwolicź, dokelž je po Versailleskim sprjećenju dowolene. Zepla dyrbi Němska we zjednatym zajimje zbyć pyšcheš, so by w baltiskim morju wotbrowita, jo njeby k napschenowobronjenju dóschło. Twar panzerowaneje łódźe dyrbi nětkole tež zwonkownopolitiski zchódne sćežki měcź.

Loibl z bayerskeje ludoweje strony: Panzerowana łódź dyrbi so pyšisnowicź. Hdyž chcemy zjězla němske wójnske łódźstwo zakhowacź, potom dyrbimy tež nowocżasne łódźe měcź. Minister njech wšitkich ludźi wotstroni, kotříž dobreho ducha wójnskeho łódźstwa wobroćeja.

Nazionalny sozialist hrabja **Reventlow**: Dr. Groener je w Spao nědy rjekł: „Pyšićhaha? To je jenož słowo, dale nicżo! (Minister dr. Groener je jale wuńdże.)

Mějtopschedsyda **Esser** rěcznika namołuja, so by wo wudawkach za wójnske łódźstwo rěcżał. (Wulka hara pola nazionalnych sozialistow. Wołaju: Njeharadźićiwosći! To je njestronniski president! Frick a Strasser so k porjadej zawołataj.)

Nazionalny sozialist hrabja **Reventlow**: Pyšićišnischnjy wobornjeje wuzy, wobzhladźeje žeby žiwojeho wobornehe ministra a jeho měnjenje wo pyšićhaju. (Strasser wola: Prozenty mějto pyšićhaju! To je prawe za republikanšku hnojowu hromadu! — Sawola jo k porjadej.) Panzerowaneho łódźe njeje. Nałožcenje dźeći njeje wěs němskeho stata. Němśti stat je za to krajam wospjet źrědki pschiskpokasał. Hdyž Prusa 30 miljonow ja pschetwarjenje dźiwodła pyšisnowali, hdyž móża móża wjetsche ministerialne pyšichi dawacź dyźi němśti stat, potom je njesprawne, panzerowanu łódź wotpokasacź. Wobžarujemy wulke personalne wudawki we wójnskim łódźstwje a so žo jeho offizierojo k republiki njewufinawaju.

Brüninghaus z němskeje ludoweje strony praji, so je žiwotowa wójna na morju pschecziwo Němskej rozpudźila, dokelž je němske łódźstwo pscheźitabe pschecziwo Jendźelskej a Ameriźy było. S pohladom na słabosć naschego nahrajneho wójska njemóże žo wotpokasanje nowoje panzerowaneje łódźe samolwicź.

Demokrat žywobudny hnes z **Richthofen** žo spokojeny je wopowědźu wójnskeho ministra we wubjerku wuprají, so žo pyšichšłuchnicy wójnskeho łódźstwa w republikanskim duchu wocżahnu. Po nasnonjenjach źrědźeweje wójny njemóże žo płepje dobrodaćam wězywustojnych wójnskeho łódźstwa wěricź. Tirpitz, kotrehoż su tu wutkwalili, je njepschihódne rozwisne wójnskeho położenja sobu zawinował, hdyž je w dezembrje 1914 wo pschedstejacej wójnje podmórskich cołmow a wo blokadze Jendźelskeje rěcżał. Pod wilkom politiki wójnskeho łódźstwa su žo pucże Bismarckowe wutkrajneje politiki wopuschcżile. W należnjeźi nowoje panzerowaneje łódźe rěcznik w mjenje demokratiskeje frakcije praji, so demokratiska strona jasadnje stejischcżo sajmuje, so dyrbi žo powschikownje mjina zhromadnosć tež wschi hospodarskuje němskotatneje weberwy a wójnskeho łódźstwa nałožicź. To je cim hóle nuzne, dokelž maju dla njemjenjene wojerjeke bronjerjeke politiki runje najbótrěbnischi ludźa, mali rentnarjo a likwidazniju zchodowani cżerpiéż. Twar panzerowaneje łódźe móże so jenož pyšinjowacź, hdyž cżeko wažaje wojerjke a politiske rozmysleńa za to rěcża. Tomu tak njeje. Pódla techo njewěrimy, so by so druhim twarcom tejele panzerowaneje łódźe we wójnskim padże němska wojerska móz hódnje posyniła. Demokratiska frakcija je wěsto swoboduwa, bróniłoleś naschemu ludu niż jenoż zakhowacź, ale tež posyłnicź. Tohodla rak so njedyrbi tóźe wojerske zadanje pyšichwolicź, dokelž je po Versailleskim sprjećenju dowolene. Zepla dyrbi Němska we zjednatym zajimje zbyć pyšcheš, so by w baltiskim morju wotbrowita, jo njeby k napschenowobronjenju dóschło. Twar panzerowaneje łódźe dyrbi nětkole tež zwonkownopolitiski zchódne sćežki měcź.

Loibl z bayerskeje ludoweje strony: Panzerowana łódź dyrbi so pyšisnowicź. Hdyž chcemy zjězla němske wójnske łódźstwo zakhowacź, potom dyrbimy tež nowocżasne łódźe měcź. Minister njech wšitkich ludźi wotstroni, kotříž dobreho ducha wójnskeho łódźstwa wobroćeja.

Nazionalny sozialist hrabja **Reventlow**: Dr. Groener je w Spao nědy rjekł: „Pyšićhaha? To je jenož słowo, dale nicżo! (Minister dr. Groener je jale wuńdże.)

Mějtopschedsyda **Esser** rěcznika namołuja, so by wo wudawkach za wójnske łódźstwo rěcżał. (Wulka hara pola nazionalnych sozialistow. Wołaju: Njeharadźićiwosći! To je njestronniski president! Frick a Strasser so k porjadej zawołataj.)

Nazionalny sozialist hrabja **Reventlow**: Pyšićišnischnjy wobornjeje wuzy, wobzhladźeje žeby žiwojeho wobornehe ministra a jeho měnjenje wo pyšićhaju. (Strasser wola: Prozenty mějto pyšićhaju! To je prawe za republikanšku hnojowu hromadu! — Sawola jo k porjadej.) Panzerowaneho łódźe njeje. Nałožcenje dźeći njeje wěs němskeho stata. Němśti stat je za to krajam wospjet źrědki pschiskpokasał. Hdyž Prusa 30 miljonow ja pschetwarjenje dźiwodła pyšisnowali, hdyž móża móża wjetsche ministerialne pyšichi dawacź dyźi němśti stat, potom je njesprawne, panzerowanu łódź wotpokasacź. Wobžarujemy wulke personalne wudawki we wójnskim łódźstwje a so žo jeho offizierojo k republiki njewufinawaju.

Brüninghaus z němskeje ludoweje strony praji, so je žiwotowa wójna na morju pschecziwo Němskej rozpudźila, dokelž je němske łódźstwo pscheźitabe pschecziwo Jendźelskej a Ameriźy było. S pohladom na słabosć naschego nahrajneho wójska njemóže žo wotpokasanje nowoje panzerowaneje łódźe samolwicź.

Demokrat žywobudny hnes z **Richthofen** žo spokojeny je wopowědźu wójnskeho ministra we wubjerku wuprají, so žo pyšichšłuchnicy wójnskeho łódźstwa w republikanskim duchu wocżahnu. Po nasnonjenjach źrědźeweje wójny njemóże žo płepje dobrodaćam wězywustojnych wójnskeho łódźstwa wěricź. Tirpitz, kotrehoż su tu wutkwalili, je njepschihódne rozwisne wójnskeho położenja sobu zawinował, hdyž je w dezembrje 1914 wo pschedstejacej wójnje podmórskich cołmow a wo blokadze Jendźelskeje rěcżał. Pod wilkom politiki wójnskeho łódźstwo žu žo pucże Bismarckowe wutkrajneje politiki wopuschcżile. W należnjeźi nowoje panzerowaneje łódźe rěcznik w mjenje demokratiskeje frakcije praji, so demokratiska strona jasadnje stejischcżo sajmuje, so dyrbi žo powschikownje mjina zhromadnosć tež wschi hospodarskuje němskotatneje weberwy a wójnskeho łódźstwa nałožicź. To je cim hóle nuzne, dokelž maju dla njemjenjene wojerjeke bronjerjeke politiki runje najbótrěbnischi ludźa, mali rentnarjo a likwidazniju zchodowani cżerpiéż. Twar panzerowaneje łódźe móże so jenož pyšinjowacź, hdyž cżeko wažaje wojerjke a politiske rozmysleńa za to rěcża. Tomu tak njeje. Pódla techo njewěrimy, so by so druhim twarcom tejele panzerowaneje łódźe we wójnskim padże němska wojerska móz hódnje posyniła. Demokratiska frakcija je wěsto swoboduwa, bróniłoleś naschemu ludu niż jenoż zakhowacź, ale tež posyłnicź. Tohodla rak so njedyrbi tóźe wojerske zadanje pyšichwolicź, dokelž je po Versailleskim sprjećenju dowolene. Zepla dyrbi Němska we zjednatym zajimje zbyć pyšcheš, so by w baltiskim morju wotbrowita, jo njeby k napschenowobronjenju dóschło. Twar panzerowaneje łódźe dyrbi nětkole tež zwonkownopolitiski zchódne sćežki měcź.

Loibl z bayerskeje ludoweje strony: Panzerowana łódź dyrbi so pyšisnowicź. Hdyž chcemy zjězla němske wójnske łódźstwo zakhowacź, potom dyrbimy tež nowocżasne łódźe měcź. Minister njech wšitkich ludźi wotstroni, kotříž dobreho ducha wójnskeho łódźstwa wobroćeja.

Nazionalny sozialist hrabja **Reventlow**: Pyšićišnischnjy wobornjeje wuzy, wobzhladźeje žeby žiwojeho wobornehe ministra a jeho měnjenje wo pyšićhaju. (Strasser wola: Prozenty mějto pyšićhaju! To je prawe za republikanšku hnojowu hromadu! — Sawola jo k porjadej.) Panzerowaneho łódźe njeje. Nałožcenje dźeći njeje wěs němskeho stata. Němśti stat je za to krajam wospjet źrědki pschiskpokasał. Hdyž Prusa 30 miljonow ja pschetwarjenje dźiwodła pyšisnowali, hdyž móża móża wjetsche ministerialne pyšichi dawacź dyźi němśti stat, potom je njesprawne, panzerowanu łódź wotpokasacź. Wobžarujemy wulke personalne wudawki we wójnskim łódźstwje a so žo jeho offizierojo k republiki njewufinawaju

rěčeli a dale nadrobniše rěče rospomina, kotrej hu wo pomerach zyrkwje a stata na Kapitolu měli. Bamž potom praji, so je dobre strony nětcyšcheho knježerstwa wospjet pschipóznał a so hu so tele słowa wschadze rosčerite, tola hu je pschemeniti a je swiza storhnyli. Dale rěcžo bamž praji:

„Wšemu pak tej, runje tak biskop je, kotriž je wschech stron wuczeł pala naš pytaju, kelko wobjarmowneh njedostatkow hischcze je. Wšemu tej, runje tak wjele tschcyšćijanskich starschich, w kajkim położenju je woczehowanje tschcyšćijanskeje mładeżiny na kotrej ma jenoż zyrkej prawo.

Wobcželuje hu na to, so je wotmyslene, zyle woczehowanje młodžiwa na stat pschewotacj, a to už jenož cyłkne dźěłanje, ale tódle woczehowanje, a to so stawa pak je stomnjhnym podstajenym, pak i wunrěcenj.

Bamž je słedowazymi spomnjenja hódnymi wótrymi słowami słónčo: Nazionalni katolikoj na Kapitolu wotcrine měnjenje i bamžowsko mjelczenja wotwodźaja; pjaczoj njejsu žehi pschemyślili, so je denjdy lépje mjelczeć, niż dokelž njewědźa nječo rjec, ale jo hychu so wobžałowacj njejsu.

*

Pawžowa rěc wutke pśaczełowanstwo mjes zyrkwju a Mussolinowym knježerstwom wotkrywa. Kaž wschě druhe pśaczałowe wospjetowanje to Italiskej dže po idacju Mussolini tej bamžowu a zyrkwinu mój šemiczej. Tole wospjetowanje knježa ja nječo cyłkne dujsli je zozialdemokratami a liberalnami, a kaž mnohy druhy psched nim znadź też wón w njim powlečj.

Wjeselóśiowej w Sjednoczenych statach.

Dźelowy inspektor Davis je w jenacje Sjednoczenych statach 1,771.000 dźelenjenjerjow a 23.849.000 dźelazych wopśewo.

Ze Serbow.

Dnjewnica.

Srjeda, 28. nalětnika.

Malcha — Guntrama.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1".

* 1825 Kryścijan Bohuwěr Pfuhl na burskem kuble w Pś[illegible] pola Budyšina, kiž 21. decembra 1889 zemrě. W[illegible] Hendrich Ludiš, jeho swak, kiž jeho nadrobje znaje, praji wo nim, zo běše jedyn z najzasłužnišich a najswěrnišich synow našeho ludu, muž wyschelijadarjenosće a wuznamjenitoje wakenosće, kiž [illegible]rowniwoje dźeławosće kaž we swojim napinanju za zastojnstwje, tak na poli serbskeho pismjeństwa a požobnowany wobaraŕ před škódnymi wu[illegible]mi ludoweho wjednistwa. Swjate plonjo njewuměriwoje lubosće k serbskej narodnosći so we nim za to horjoše, zwutřkowuni wosebnosć serbskoje rěče rozjasnjeć, za jeje hajenje wutrjeby zběrć, kaž też njewuměnjenu ludej ze zabawnymi serbskimi pismami rozwuńenje a wokřewjenje skićić. Jeho najzasłužnišej dźěło stej jeho rěčnica a jeho słownik, kiž we jeho času steještej eyle na wjeršku Wobrnosće. Jara wjele wědomostnych a zabawnych nastawkow je pisał do serbskich časopisow. — Z wulkim dźěłom je skónčnje eyle wosleni. Ale tož we tajkim čerpjenju njeje přestał za swój lud myslić a dźěłać. Je swojej mandželskej swoje nastawki diktował hač do swojeje smjerće. Tak dołho pak, hač zmužnjeny serbski młodźinu, budže so spěwać jeho stajnje młodosiny spěw

Hory módre ja was znaju
Ja sym zaso w serbskim kraju.

1921 wulki serbski koncert w Drježdźanach pod Bjarnatom Krawcom.

* 1592 w Niwnicy na Morawje wulki češki paedagog Amos Komensky.

* 1825 w Přišecach na burskem kuble prof. dr. Pful.

Spomjatkuj sej přistowo: Po nocach bratr, za běły dźeń spać.

Najrjeńši spěw Bohuwěra Pfula.

Hory módre, ja was znaju,
Ja sym zaso w serbskem kraju,
Hdźež mi kwětki rjeńšo kčeja
Z keluškow so směja.
Módrozelena ty strona.
Wokřewjace serbske łona.
Wy sće moja *domowina*
Radosć wutrobina!

*

— **Wo wjedrje.** Wot wčerawšcheho wječora sem je schlisza wo ničhto malo wróćo schla a pokazuje na njewobstajne wjedro. Dołeš naše krowy sceja pod wlikwom wyšchim nad rańšej Europu, snješe drje wjedro trochu wišaty ale bóle ljuchi tas. Nižina nad Jendželskej wotkhadza k połnozy. Wyšchina j Azorskich kuwa so hač dotal psche wjele k nam hnuka njeje. W połnóznej Italiskej, hdźež je so wot njedźele deschcyšk kał, su wody j rěkow wustupowschi schkerne krajiny powodźiše. Wječera mjłachu tam nimale kyłne femierjenje. Deschcyšk pak je powschestał. Pola nas rataju pilnje kyja. — Jutrje schwórk schadźa słónčko 5,45 hodź. a khowa so 6,26 hodź. Mjłačk schadźa dop. 10,38 hodź. a khowa so rano 3,10 hodź. Dźenja mjłačk do prwšcheho wórtka stupa.. Barometer wječera w 7 hodź 730, hygrometer 0, thermometer we dnjo +14 Dźenja rano we 8 hodź. barometer 734, hygrometer +2, thermometer w nozy +7. Wuhlady na mačane wjedro.

*

Skónčnje je nałěte do kraja začahnyte.

Ani wróschka šnuha nježdje wjacy njewuhladamy, teš niż na mjschežańskich hałach. Wsche je wschitkich do šmjerjesow. Schto by teš naš hischcze dyrbjało dowonnicz na šaschke, schežiwaze, wótrozje, šnuhosće, njeschlosće zhn. Sćmy je pschetrali a i tym su šeldženosći pschepodate. Hladajmy tola do nałěcheho raja.

W hajku, bźu, tschcpota khżom wodych wotlučajcie Božeje šwórby. Sadowy nałěcza šchowi nam płaza, hrěbanyj jón łaczuje do so. Pśaczełow šyła wopka wot jajnicho rauja hacz do pódnjeho wjerzora. Cyłkot, pschpot mima konza a hižo łuka tu a tam zelen łobjecko do nawcho žiwjenja. Sdma je wuzšełowany, ale rola tu hižom je a kžda šlónčna pruha wabi pschcyo wjelcich zelen krafy k nowemu žiwjenju. Hižo pschka tu a tam kwětki schwódki psched domezańami a też nad rowcznami drobnych zemjnych klinkota hižo tu a tam hrěbowka a žolty šwólóčk, nad šelděnosći nowe žiwjenje. Naleželi wupinaja so łuczne plonizy po dalkim šymkim iparu; kaž brune šumbi šrjedź nich šyła so nam pola, na kotrych pilny ratar hižom dźěła a umjkuje. Kaž nitki cźahnu so šchczelki a puce hižes wotuczażu Božu šwórbu, naš k šebi wabje. Nóžkujmy wo nich pschcyo łubje do nałěcheho raja. Zyła Boża šwórba dże naš schcyowicj wšerzko k šebi pnaci. Płaschcaju łhuata zolmicka pschcs płobne hona šrjedź šlatnych jeżnow a łlubiny do dała a jeju rěznjschcza wobrubjeju cźeżtwe mizki.

Njech hrěje naš, łschwi naš, žwjazowlny cźaš. Wáh šunjes dari nam wschu kraju, je bychmy mógi nad njej šwoje špodobanje. Bytoš žiwinja je jara ale jenje njeschpomna, ždyž cźłowjek na šamcho šebje njeschadnje. Wschc dże naš kčejowicz, putaci k žbożu. Wotewinmy schroko naschc wutrobne komorcki, je by błónčko na ležża a pokoja do nich šwjećiło. Njemórkoiajmy, nałěcej je do kraja začahnyło a bórzy ; nim — jutrowny šwjeh dźeń, šwjedźeń šwětła a šwobody! Won j nami j wschich murjow, šlowow a komorcźkow do njeskónčnjeje wobšćerknjeho raja łczenjeho bycża! Kak mnoha šwój cźłowjeka buschja je žedźała za nałěcem a rola je špadowy dyrbjała do rukow šmjerze šymkeje nogy. Hišcze wón błyšczi pruha Božeho błónčka, tuž radujmy so!

*

— **Republikanski wječor na Budyšinje.** „Tšelnik" šwojak „Schwarz-Rot-Gold", wotmyła Budyšinjan wčera šachu šobotu 24. měrza, wječor we 8 hodź., republikanski wječor, šdobom jako wopomnjenišu šwjatočnosći na pjeru njerja a wojowarja we šwobodu Jurja Gerwega. Skóri fantaški pochod a powitanište šłowe pschedńdy wotewrjeny wječorny porjad dobrych poliscjerikow. Zidowski muški šwónny chór šaspěwa ili rjane špěwy pod šwetnym wjedrom šwoje čuczańšcze wjetcho dirigenty Gustava Wonczerja. Serjedźišcheho zyłeho šwjatočnoscjego bě pschednošk kujsa muzerja Kozora, wuznawajcy ikuli a žiwjenje Jurja Gerwega, kiž bu 1817 w Stuttgarcze jako šyn khudobich jtarjich rodźeny. Studowawschi i wopředia na šudnjerstwo, pójma bórzy šwoju pschichilnosć k šwobodźe a wopuschcźi po cźasu wšitku ctarn šudnjerw. Tuta kelka pschichilnosć k šwobodźe bu teš i podłožkom jeho njeslubjenja jeho k cźłowjeka bycża. Stutkowajcze jako journalista a dr i wu[illegible] za šwobodnoschuwjaženje ncrwiny, kiž schorjakcze w[illegible]a waschnja a knježenje wšitych wotrohich [illegible]ednemu Gerwega w Paršu a 1848 wobdźeli so [illegible] francowskej rewolucji a cźehnjcze je wjetšcheho wuc[illegible]ta tam šhromadzenych Němcow teš k rjemjenju wjetkaja, bu pak pschewinjeny a dyrbjeze bu njeschanu do wutroja wócź. Wušłe šwóji mjelczcze teš wótry cźas j bajtikom Hainu. S jeho pśiłuzom, kiž kujes wuczeł Howcak pschednoschowajcze, dopokłasche nam wobzeje dwoje jeho wichožnjowodu žadazy duch: Požledaju wšitka a brěhi, pohnuwajcy k rajnej šlutkownosći i łśpichcznu pschichodu. Porožka rewolucije 1848 teš w Němcźi nježeche jeho jako k nawótej a halle amnestija wotšupowanych šmójai jenm cźichi wječor žiwjenja w domizje, w kotrejž 1877 je bźdaw połnym žiwjenju wumrě. Se jašnych šłowow pschednoschowacja bě derje móżno, hrěbi w duchu šwobodźowacj bytojcz tutche błędźerja a bédźerja wo šwobodu. S wuježkom bohužłom bu[illegible] na najpomjenja ſpička „Bažnje jenoho žiwjeho" a „Nowe bažnje". Mózny pschiłkeł wutwarjeze wobšmaj łujcemaj pschedwschowanjemaj jeju nadobnu prózu. Mużłi ſpomny thór janjeze ri šwobodu dyrbeje, wuschcźiłowcj jerjeze jrěwy a dyrbjeze schwórby dodacj, kiżjo jara dźatny pschikłeł. Hudźba ſahra rjane pschespało a dośłowcze, dźatne, f horšiwej ſtutkownosći ſa wótcźiwni, jeje šwobodu, pohnuwaje šłowa pschedśedy, ſtónčkom nadobnu ſjezatoczńoſcj, ja kotrejž ſłuſche wschem ſwarzy dźak. Tak cźeſcja ſo bóżnje mužoju łuda, kaž cźeſcźi ſo łud ſam món. — Wjeceršnemu porjadej pschijimkny **ſo towarſchna** jabawa a rejo, kiž hischcze dołho thwiłku ſpohromadu a bołeſi jednoczeſche. W pschichodnym łśeże wotmeże ſo podobna ſwjatoczneſcj we wjetſchim wokłuku w Zurkowej Pudyšcze „Króny". ſ.

— **Małym reninarjam** wuplaczuje ſo podvjera ſa mšnaj hapreju pónđeſoł 2. hapreje 1928 wot 1/9 hodź. hać do 1/1 hodź. dop. w Šćepowni na Hrodowſći baſu 10 dekstach we wuplaczerni.

— **Saſiſka krajna lotterija.** Pschi pónđeſnischim cźehnjenju 5. rjadowinje 192. Saſiſkeje krajneje lotterije padźe dobrje wo 5000 hr. na cźiſło **15 276**; **dobrje wo 3000 hr.** na cźiſło 611, 41 797; dobrje **wo 2000 hr. na cźiſła 1426**, 4524, 13 073, 23 071, **48 361, 67 680, 94 316, 97 138**, 102 514, 119 400; dobrje wo **1000 hr. na cźiſła 40 624**, 41 202, 50 649, 61 460, 69 083, **84 968, 94 912**, 104 370, 110 584, 126 467, 132 771, 133 216, **141 202.**

Z Budyšca. Šćenom ruež ſ Kójkow do Budyšca je dla nakupowanja na nóżeſowiſkach a Budyšćanſkich ſhonach wot 27. měrza hać do 25. hapreje t. l. jowrjenj. Jeſony wobſtaſi pokaſuje ſo na Hainizy a ſchójnickim.

Herčine potajnstwo.

Roman.

36] (Pokračowanje.)

Sšwójſka Maupríe njebě ſo w abtowni wjazy widźeć dała, ale we Herče runje pětuje njerěčadźu, wośpježe, ždyž běſche nowy pſch[illegible]pod jim daſchnu maćijnu pſchiſłuſchadźa podał. Jenoho dnja běſche roſwoſnik ſ Les Jſletes ſor pózſał, kiž bě Herna pola knježiny Pěche ſjeju wopjatił, a tale pośjtka bě pschewodźana wot jara ſuchcho liſta, kiž bě knježna Hortenſija knjeni Maupríe napiſała. W liſcu mało lubownej epiſtoli ſdźeli ſtarjcha knježna Pěche knjeni; „je pſchecźaſta njepſchiłomnoſcjej Herčina je ju k roſhnjewanju pohnuła, ja uſudu ſo, ſo by ſo jej dyrbuł wjace „dołeſ je ninu moraſti pśinja winowatoſcj dźałaceſſkow jeje denja najſſwědomnjeſchcha dyrkownoſcj."

Na dnju, ždyž běſche tale powěſć pſchiſchła, poczejcźiſchtej Regina a jeje ſotra dźěłarnju jeju bratra je ſwojim wopytom. Jeju ſamke hnuſe (inſjunkt) njebě jim ſtebałe nc jajinu, kiž mjeſeſke Felikſ a Hertu, a dobyczerſkeju ſdźelſchtej jenu we wobſchelu liſta knježnu Hortenſiju Pěche.

„Ty widźiſch", rjekny Honorina, „wojdobnja rěrſi we cźaſcźiſchej Herčinej njeſpokojnoſcjej . . . Hnuſna knježna je we ſwojich ſamkownych naležnoſcjach pucźowała."

„Cźehodla njeſpokoje Herče we tutom liſce nicžo praſili?"

„Móje dha cźłowjek ſo k njej dołaca?" ſnapſchcźiwi Regina ſ muſkneſchenjom; „wona jakaſiſe dže ſožbenu ſwój dom!"

„Wona je khora", rjekny Felikſ.

„Ow, khora . . ." ménjeſche Honorina ſ hłowu wijo, „ja do tuteje thorjoſcje njewěrju; dojcka tak jlé njeje, wſchako maže ſtawaci; ju je tola po donje khodźiſ widźeli . . . ."

Tutón wopyt Felikſa roſhori. Pſchecźitawſchi ſjebi liſt, puesa jenoż bóle hiſchcze tukacź a njedowěrjcź. S hórkoſeju pichſpomni ſobi ſymne ſadźerjenje ſwojeje wujowki na dnju khowanja, wuſkoſtliwoſcj, do kotrejž bźſche ſ nékotrymiſkuli praſchenjemi była ſocźerjena; potom dowonni ſo nadobo też jaſo ſłowoju, kiž bźſche jóm pótowy pohonc ſe Sainte-Menehould rěcźał, a we wſchěch tutych małych drobnoſcjach namaka jeho pſchiběracja ſarlinoſcj nowu ſzrobu. Won ſo pſchetrał hóſdy wjecźor k abtowni khodźicź, a bź pſchejo ſamotniſcho ſiwy, pſchi cźimj ſdaſowacźke ſo doma ſwojeje macźerje runje tak wuttrajnje jaſ wujowzyneho hyaliſchcza . . .

Mjes tym bě mały rózł pſchecźeluſche, jaſnuſche daby pſchinjeſł; powětr bź ſo ſwobrel, ſuch na łukach roſtał; mily wětřik ſacźeri mrócźele a na nékotrych mjeſnach bź njebjo jaſo ſo ſmódrił. Na kromach kerczinow pocźachu ſo bižo bilaſi worjeſchinow ſołtuczej a tworźiny drohka woteſwjachu na łukach nahich hałoſeno ſwoje łeluchi ſe ſeſymi nitkami.

Tónu popołdnju ſejeſchcze połoſiſchi wětřik tak nježnje majtaze ſadźiwaja po kraju, ſo Felikſ wokno powocźini, a ſ tutymi powocźinjenymi wotnami dołymnadu ſo błónčne pruhi do dźěłarnje. Do mujłowu pomnjeny bź tłapadło a bóżo ſ ruki pſchcźeſi a ſedźeze ućke, łoheż wo dźěłarſke błido jepjeły, ſonjo ju a mujłeſche na ſaſchke cźaſu; wón mujłeſche na tón wjecźor wróćo, na kotrenż bźſche ſo ſ Hertu roſzohnował, hdyż bźjo konje ſ pómoc łoczeli nu to Les Jſletes dupotachu, — też na tamny łétni dźeń wón wróćo mujłeſche, na kotrenż bźſche jej w błídanju ſ dźiwim ſwinom wobroſtiſej, ſwoju lubóſcź wujnał . . . Melancholiſcźijo da tele ſpótłe kraſne dopomnjerja nimo ſwojeſcha ducha cźahowjeſ a bładaſche ja bélymi mróźakatami, kiż ſplimowachu w módrinje njebjeſ, a wón ſo wcaſchcſche, hać ſo njeje wobraz jeho nimjerſcho ſbożu, hdyż bo nadobo ruczijo durjowo ſahibnu, durje ſo bojaſtiwje woteſwirichu a ſchwijna, łohka poſtawa młodeje boży, wot błónczneje pruhi a wobjwetleną pſched nim ſtojeſche.

„Herta!" ſawoła Felikſ.

W dołhim płaſchczu ſ cźornecho ſukna ſawalena ſtojeſche wopraudźe a ſawćrto pſched nim; bźſche hiſchcze błéda, ale poſmelowaſche ſo na njeho. Won pichſikoczi k njej a nadobo błuchu, njedowćrca a ſarlinoſcj ſabyte a wſche druhe ſdypatne mujłe kaž wětřik wotleće.

Won pichſimnu ju ja ruku a dowjeſche ju k ſtołzej.

„Mój pśeni muſkoſ nałeſche ſebi płaczicź", rjekny **wona** je ſwojim ſmupathiſkim błoſom, „pſchetoż każ ty wſch[illegible] ſym j duje khowanja cźeſko khora była."

„Moja wdowa Herta! . . . Cźaſto ſym do abtownje ſhedźił, ale nje njeſym mats puſchcźił . . . Dowol ſo ſebi tebje wobkładam, hać ty ſo jara pſchemeńiła!"

Won wobkładowaſche ſebi ſeadźenej ruzy, wuſke wobliczje, ſeſchłe do dołhoczje, a rjanej wocźi, ſelenej każ morje, a ſnapſchcźiwi potom ſnjeſu: „Ty ſy pſchejo hiſchcze ta ſtara, lubſyna Herta! . . . . Trochu wobłémnyła ſy. Barba twojeho wobliczja dopomina na dźiwje poléſi: bóle je ſnadnym rójowym błyſchcźom. . . . .

„Pſchi poléſkach je dopomnjam", ſnapſchcźiwi Herta ſaſdy płaſchcza roſcźahujo, „jo mam ſtary dołh ſaptaczicź. Domu je nétko dwe léce, jo ſy mi w Les Jſletes ſtorcźeli darił; ja pſchijimjen cźi ſa to prénje twóſki ſ abtownje."

S tutymi ſłowami pſchechodźe jemu ſwórcźeſ, kiż bě ſeſtajany ſ pétrklinczow a ſ wołzebneje jatrońki, kotryż lud też fils-avant-le-père (ſyn pſched nanom) mjenuje, dokelž pſchikhadźeja twórcźiny pſched kopjenanmi.

„Ty ſy dobra, Herta, ty ſy wjele khmanijcze hacź ja!" ſawoła Felikſ ſo jacźerſwjeno. „Salwij pak ſo nétko hiſchcze trochu kruczijcho do ſwojeho płaſchcza, mjes tym ſo ja ſatepju."

„Ale ſ cźenom też to? Rjewidźiſchi-li błónce? . . . . Cźłowjek wjchan ſnowa wožiwi."

„Ně, tć, ja muchju, ſu by ſo ſajmanika! . . . . Wſchake je też pſchijomne, hdyż błyſchcźich ſo ſhachlaty ſynczeſ, mjes tym ſo pſchi wotewrjenym wokuje pſchijomnije pohjeſe dujemoj."

(Pokračowanje ſeſchnje.)

S **Kulowa.** Jutrowny **Hermank** w **Kulowje** budże pónjdźelu 2. hapreleje k. l.

S **Kulowa.** Schulerjo, kotryž majn powolańsku schuzu wupisowaŕ, pschijimaju ho pónjdźelu 2. hapreleje pódnjo w 6 hodź. w wěšchćańskej schuli.

W **Brěnje** pola Wojerez. Njedźelu popołdnju we wěsej wěju na wjesnym wobsedźe trubjachu. K ranju trubjachu we njedźu. Sa krótki cźas nascha dobrowólna [illegible] wobora se hykawm wujdźe a namaka we klóschtrowej Wěju, ho bźišče tam jednym wobsedźeŕ swoje [illegible] jo hy i nich [illegible] trawa wotstronik. Dokelž [illegible] wyschnowěrji wotsewi, smźe tuta wěz [illegible] jeje njelubje ješlužki.

[illegible] Swinjazge wiki saudźenu hrobu bźehu dewjeć. Na pschedań bźeše 345 prošatow a 6 bźeŕow płaćzachu 15—20 hr., bźehaki 33—45 hr.

Wjeselnizy pola Klětnoho. Njedźelu wjeczor wozdź. we nasthej wěju na wobeń trubjachu. Stara [illegible] rnawa žiwnoscerja Frenzla, kiž léta dołho na [illegible]slanym polu leži, ho palesche. Kak je wobeń, [illegible] hórsy falacha, nastał, njeje znate.

Pśeje Wodu. Tudomne konjunkte towarstwo zhubi [illegible] nahlu sjawjerej swojeho potkadnjowego rendanta [illegible]ata Jungn. Jeho je 68 lět starcho Boża ruchka

Stsepcźo. Sjawny puśej wot Bźelo-Wodźanskeho Wochoje dróhi pśeds Arnimiku promenadu nimo haja sa [illegible]enich rjekow hacź k lětnemu puśeju do Bźelo-Wodźanskeho. Sabla je pśestrowanja dla wot 2. hacź do 8. hapreleje [illegible]ezeny. Jadyn wobchad pokazuje ho na Budyšku a [illegible] dróhu.

Rušatkowa. W [illegible]domnej evangelskej mjeschczańskej [illegible] je sandźenu njedźelu 50 hólzow a 47 holzow swoji [illegible]ćili slub wobnowiwše. W evangelskej zyrkwi sa Mu[illegible]e wzyu wobnowi schćeśańśi slub 57 hólzow a 52 [illegible]owa.

[illegible] Rušatkowje kupne knježstwo je tři [illegible]y, Jablońc a Jenielsu na knjesa wuzesłanca Jenga pschenajało. Stawne knježstwo [illegible] ho postarało, jo jeno industrijowi dźiwadženju, [illegible]ćbne, njebźichu niedośatka na źeze, mloku,

[illegible]. Wot sobotu 17. měrza je ho pschekupa a [illegible]owskeje filiałki Singerskich schijazych maschi[illegible]echmann. shabik. Wón je ho 21. 7. 1885 na[illegible], je 1.56 m wulki a chodźi runje. Ma cźerśtuwe cźer-

---

Hospodarski rozhlad.

Skrjedu 28. měrza 1928.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

[illegible]	4,177	100 pólsk. złotych	46,75
[illegible]ski punt	20,398	100 českost. krónow	12,378
waje. frankow	80,495	100 franc. frankow	16,445

Barlinska bursa wosta teź wczera mźrna. Kurizy [illegible]ow trochu pospinowachu. Mjel ći dośkmyl a ren[illegible]ni lišćinami bźehu jako jara žiwe a kurizy skru[illegible].

Srodnikowe wiki teź wczera jara žiwe njebźechu. Rožka [illegible]dowa, pschedźa we 5 pj. po zentnarju tunischa. Druhe [illegible]ńna źita pschi swojich dotalnych płaćzišnach jawohu[illegible]. Wczera płaćzeshe zentnŕ

w Barlinje

[illegible]ńnizy 12,20—12,35 hr., rožki 12,85 hr. [illegible]ej 12,95 hr., nalźtajeho jećmjenja hr. 11,50—14 hr., wowsa 11,79—12,10 hr.,

W termijnowym wikowanju

[illegible] ja mźrc: rožki 12,75 hr., wowsa 12,72½ hriwnow,

[illegible] ja meju: pschenicźu 12,70—13,67½ hr. a rožki 14,08½—14,05 hr., wowsu pak 13,07½—13,05 hr.,

[illegible] ja julij: pschenicźu 14,06¼ hr., rožki pak 13,12½ hr., wowsu 13,15 hr.,

[illegible] ja september: rožk. 12,42½—12,35 hr.

Briefety budu w mjezach wot hapreleje hacź do junija po zentnarju 10 pj. tuńśeje.

Pschihladajcź pytaju

Buchjaŕnika [illegible]ranzoskeho, Langnera w Śmilnej.

Buchjaŕnika blidaŕskeho, Tauscher w Dźiwnikezach.

Buchjaŕnika tkaŕskeho a klehdaŕskeho, Seibt w Lubiju.

Dźěłaćerja Flick w Cźornym Khelmu.

Dźěłaćerja Kunza w janje Brigitta pola Bórkhamora.

Dźěłaćerjow mischtra, swob. Kaden w Bźelej Wodźe.

Dźěłaćerja do domu, Parothowa w Hródku, Drježdźańska [illegible]róha 11.

Dźěłaćerja do domu na „Tśešenju" w Bźelej Wodźe.

Dźěłaćerja do domu Lommatzsch w Budyschinje, Rybarska [illegible]róha 22.

Dźěłaćerja, knježi dwór w Radowišu pola Hródka.

„ Schuster w Budyschinje, w „Slotej Hwězdźe" a na Fichtowej haju 6.

Dźěłaćerjow a dźěłaćerśi zybelaja w Zsalowje.

Kupicź pyta

Bźes jenowpschećelny, Rodaŕ w Bźelej Wodźe na Khwališu cźišku 36.

Na pschedań:

Dźěwo 50—60 zentnarjow Zichta w Porchowje 183.

„ knježi dwór w Ruschi pola Hródka.

„ 10—20 zentn. Hornjerjeka haja 28 w Budyschinje.

Dźěwy 100 zentnarjow w Khwaćizach 29.

Dźicha pola Pjenica w Pumpic pola Hródka

Dźiwjaŕ, Hähnel, cźišnik w Bźelej Wodźe, Josefowa [illegible]. 2.

Dźěła [illegible]ankowaneho blacha, 6 mtr dołha ś 3 kolenami, [illegible]ćerjska w Mamjenicy, knježa haja 1.

Dźěłaćerja [illegible]ywsene njeswjedźo, krótke wuśy, blisnu na khwyhu boku schije, nahu hlowu a nohy cźerwjenej nawozći.

S **Wětschowa** w Delnjej Luźicy. **Wo dołhej cźeśkej** [illegible]**horjeśi je w Barlinje wjednik Wětschowskeje wjesnje** [illegible]**śa 1897 dosta wón duchownu swjećenju a wot léta** [illegible]**śa 1910 sastawaše Wětschowsku wjesnu wosadu,** [illegible]**Hermu, Radnsch, Sśechadow, Cźischow a Hušojk.**

S **Janschojz** w Delnjej Luźicy. **W jywojim cźasu pi**[illegible]**pila śhrabnyka a ju cźeśko ranika. Nětko je powe,** [illegible]**je jo njeswjedźena po cźeśkim cźerwjenju wumrěła.**

Serbske a němske

Spěwarske

kupujeće najšěpje we

Serbskej kniharni w Budyšinje

na Lawskich hrjebjach

S **Wjerbna** w Delnjej Luźicy. **Schtwórtk wjeczor wo**[illegible]**ko ½10 hodź. je njesnaty šlósnik sypał brózeń rataja** [illegible]**Matcja Borata we Wjerbnje sepaliś. Nadobo poczachu** [illegible]**pśy njemérnje jschejowaś a wobsedźeś dźěsche wokoło swo**[illegible]**jeho statka sa prawom hladaś. Psches brózeń namaka sto**[illegible]**mu a japalli leje. Słósnik je jo ś cźažom ś prócha mał. a** [illegible]**statok wosta njewotkhódźeny.**

S **Rólanow.** **Rjane wjedro nedźachu słóne wiki saudźe**[illegible]**mi ryjeda. S wokolnych wjesow běšche wjele rataŕow na** [illegible]**wiki pschišło. Na pschedań bźeše 185 prošatow, 5 bźeŕow a 3 howjadła. Wikowanje, kotrež je rano derje zapoczało, bóry pohnuchći, je hišće je śi prošatow njepschedaty** [illegible]**nyła. Sa prošate jahłaćichu 14—18 hr. Na druhi dźeń** [illegible]**bźeše bermank, kiž pak khětro pod hylnym wětrom cźerpješe,** [illegible]**kotrež wobsedźerjow hnydom hnéwaše. Wopyt bermanka bźeše wichora dla khětro śłaby. Połcźnišći pópriandźowi mějachu pak pomérnje dobry wobrot.**

Wobšed a nawobleknuś sa hrónju wošobu w Bźelej Wodźe, Mołikowa haja 20.

Była 1½ kluchoho k pschijimschćenju, Greiling w Sprjewje.

Krowa mloda wysokopuścerka we w Khrósće 7

Cźelata w Dźiwowjazach 9.

Cźelata 20 w Njeswačźidł. 56.

Kolo wuźaze bjes wobwuźowa w Kamjenzu na Budyschćej dróhy 126.

Finanzny haml

w **Hródku** pschedawa na pschedhadowanje hjdowaze wěsy: knihowy kamor, bźuśej, elektriski śwjećnik, 2000 zigarow, 500 blechsow wina. Kupcy ześhu so schtwórtk 29. měrza dop. w 11 hodź. na finanzunym hamcźe, jtiwa cźo. 13.

Sśudnizy na pschesahdowanje,

schtwórtk 29. měrza 1928

w **Kamjenzu** we kasarnach, kamorny dom maschinskich [illegible]elbow, dop. w 10 hodź.: 860 zigarow, pijaśći stroj a gramofon, kaśaty wós, kamor, koła, błido, 15 měchow skótnje žele, 9 měchow jećnjeho schrota a 4 měchy pizowanskeho grića, wosowa płachta a ledowy kamor, 7 regulatorow, 3 klamaśe błida, 2 metraj [illegible]nstrowanych kamikow, 5 porow małzanych ipodnich [illegible]elowow, 20 mtr. wolnzajskeho wosowego podsćeśa,

w **Lubiju** na śudnistwje dop. w 10 hodź.: Meble, mu[illegible]aze koło, ruczny kofr, klamaśa pokładna, cźorny [illegible]rakowy wobleś, kachle, drajśka, motor, hobowka se [illegible]oržnikom, 8 miešnich ławkow, żely, płodowe konjerwy [illegible]a wino, likery, rum, kokmak a wschelake twory sa kon[illegible]ditarjow.

pjatk 30. měrza 1928

we **Wulkej Dubrawje** cźo. 18 dop. w 9 hodź. 950 wschelakich śmamkow.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźeńa dop. ¾11 hodź.: Wiki jara mérne, płaćizny njepschemėnjene.

Dop. ¾12 hodź.: Żita, wobšebje rožka žadne, płaćizny sa pozdźišche termije trochu śeźlabjene, hewak taž hacź dotal.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a woliowe symje po tuni abo 1000 kg, howak 100 kg.

Płaćizny po złotej hriwnje.

	27. 3.	26. 3.		27. 3.	26. 3.
Pśeńca	244-247	245-248	bany	23-24,00	23-24,00
rožka	257-259	257-259	wcka	24-26,50	23-25,00
nal. jećmjeń	230-280	230-283	módre łupiny	14-14,75	14-14,75
naz. jećmjeń	—	—	žołte łupiny	15-16,00	15-16,00
wowsa	234-242	234-244	zeradella	—	—
kukuricа	238-240	233-240	raps. wosušk	19,70	19,60
pšeńc muka	32-35,00	32-35,00	lany wosušk	24,40	24,40
ržana muka	34-36,50	34-36,50	poen. mekast	—	—
pš. wotruby	16,75	16,75	bérnj. kruški	26-27,00	24-26,50
ržane „	16,75	16,75	syno, 50 kg	2,40-2,70	2,40-2,70
lane symje	—	—	ržana sfoma	0,95-1,25	0,90-1,20
rapa „	—	—	pšeńc. „	0,85-1,05	0,80-1,00
hrošch	35-37,00	35-37,00	wowsna „	0,75-0,95	0,70-0,85
pjeluški	23-24,00	23-24,00	jećna „	0,75-0,95	0,70-0,85

Z Łužicy

* S **Wopalese.** Na statnej drohi njedaloko Glaserej blidarnje sta ho njedźelu pschipołdnju wokoło ½1 hodź. njeboże z motorsćim kolom. Motorowy kolešaŕ, kiž měšesche znateho na jeziśim ześe jedźo, słubi z hišćeze njeznatego pschićiwy móz nad motorsćim kolom a sajźe do schtoma. Koło so cźišny a wobaj muźikaj skrachnje sinjeschćichtaj. Wonaj ho na někotrych městnach cźežko sinjeschćichtaj, jedyn jenk nimo toho ruku złama. Sinjeschćerowcu dowjeźechu do klinički knjesa dr. Wanki w Habrochcźanach.

* S **Wulkeho Schmnowa.** Wjacy 30 lět stary mechanik wótcźišći pschechwa. Max Alexin Weber, kiž we Schwirjelu w pschepytowańšći jatbe pschećiwa, wjesche ho saudźenym tydźeń psched oddawanim sudom jaswa. Sud jashudźi jeho wćahnjowe dla 1 ź wósazom jaswa. Jako jeho transporśiski wjednik z hamtskeho hudnistwa na dwórnistwo wjeźesche, cźehny Weber jaswu wjednikej krótko psched dwórnistwom. Zastojnik bźesche za nim a dyrbjesche někotre razy za nim tyčeć. Kulki pak mijnychu, schmórknychu so jónkle jenož hłowowe. S pomocu policajskeho hłowneho śeźahnistwa Schćina cźekachu jeho sajahu.

* S **Hainewalda** pola Žitawy. Pśeźdźela na zanje wotrali ho brózeń hubjerja Pawoła Pelpera. Sćežny wóz hašćenje pscheźewjesche a tak ho brózeń njedźiwajcy prózowanja wohnjowych wobornow do pepjela pschewobrećí. Nastata ichkeda je tśeśu wuka. Mjsta žebi, je je kśiśnika ruka wobeź sahajła.

* Se **Sprjewja.** Nakaź Hermanna Kunza w Tadźelu pola Sprjewja kupi žebi maschinu. Jako bźeše kupne [illegible]rećenje hotowe, ho wupytała, je Kunza njemóžesche maschinu sahašćeś. Dokelž won dowjeźe wupnjenu[illegible]maśa, wobwuźowaŕ ho saudźeny jshtwórtk. Pjatk dźěsche jeho [illegible]mandźelska za nim do Sprjewja, wona złoczi do wody a ho zatepi.

* Se **Sprjewja.** W **Fudobnych Łužicach** ho hoberta dowołowaja [illegible]arroserijowa fabrika Kreiaczilej Krumy Wotpalk. Minu nimskich mnohich [illegible]kowu ho tej wjele automobilow [illegible]ahotachu. Wšerjo, kiž nama wokoło 5 hodź. w maschinowni wubyri, ho z njeźiwérnej jrźiwnosću do zyle fabriki rozsćeri a shrabny tej domiže, kotrež je zyle wupali. Sparźmjeć nuzowe wobłujowe wobory bydom jaschćiwanych, ho jim hatle po někotrej hodźinach napinazeho prózowanja poradźi, wobeń wobnowjełowaś. Nastata schkoda je jara wulka a ho ź dźela je zawěsćenjem narunna. Kak je wobeń nastał, njeje hišće znate.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Pirny.** (Buchary do Łobja.) **Sa by ho wobstatk rybow w morju źěłowył, je jednota rybakow w Pirnie we Zapadźiwej pschijimanje 50 000 hadźenišći wuhorow do Łobja spschećała.**

* S **Radeberga.** (Njeboże je kwjertnym sćěhowkom.) Buterowy pop. 126 hodź. je jo tu na Stolypnjanskej dróhy wobźarajuzemu njeboże stało. Po mjenowanej dróhy pschisćeše wobołowany automobil z Łyšopic do města, kiž z dowolnu ruchnemu nocnej swjećeł, kiž jemu napschećoze pschijdźeże. We tuttym wokomiku je jónkle [illegible]ženka Helga Wächtlerez pschi hrajkanju do automobila [illegible]. Ju bźiše predni błokowy [illegible]ohlak shrabnył a ji nep wuhnył. Wobha holejka krótko po jnjeboženju wumrěłe.

* S **Drježdźan.** (Pschejdźene dźěrjo). **Njedźelu popołdnju na Neuhausskej drohy wobołowany automobil** [illegible]**bźeješe.** [illegible]**Cźeśko jranjene dowjeźechu je do starchijskeho bydlenja, kotrež wona bórzy na to wumrě.**

* S **Drježdźan.** (Wšelakorake [illegible]ma.) **Na nedźelnej** [illegible]**kowni a wjarći wotwěźa ho w tydźenju po jutrach** [illegible]**słótne** wiki towaru 10. a schtwórtk 12. hapreleje.

* S **Mišchna.** (Dujaz lět Mišchno.) **Sa kwjedźeń ma**[illegible]**hajelskeho wobłaśa mjsta Mišchna, kotrež je w lěcźe 928** pod Heńdrichom I. nałaźo, je Zakske hospodaske ministerstwo 3000 hr. jako statny pschinoschk pschidźěliło. Rěmste finanzne ministerstwo je pschihotowało, je zjednźa ho z jurisdiscej swjatećerjowskeje rěmste njeniesło z wobkhadnjom „Tausend Jahre Burg und Stadt Meißen" wuź. Jenož we pjenjezownym wobłaśu njeńjsu jednanja hišće skónczene.

* S **Dóbelnc.** (Pschi jajcźobrjenju pomjatk słubik.) **Tele dny pschimjesechu nětko 40 lět starcheho muża do tudomneje [illegible]herownje, kiž bźeše na Dwórnikezowej dróhy** [illegible]**cźejo padnył a ho ranił. Znajschenjny nětko na praschenje** [illegible]**ja jeho mjenom a bydlenjom zawjerjeńe wěsy powźda. Won wobtuzuje, je Paweł Regulin rěka, je konjazy wikowaŕ a pohadźe z Mištakow. Jako ho policija na napomnjenjnu mjsnina je jeho mjenom pra[illegible]ejše, tam we konjazym wikowańu Pawoła Regulina nicźo njenamaka. We Pohjedźenim cźasu je ho z thorejeju jbórschiło a nětko njemóža dopóśa mjeźo wo jeho wósodze zhonicź.**

* S **Drježdźan.** (Zesmjernje jnjeboważći.) **Jako jshtwórtk** [illegible]**pschipołdnju wokoło ½1 hodź. w Kunaez zubrachći we** [illegible]**Drježdźanach-Prohlisu z jejkom nałładowny nakładny automobil z pschi[illegible]powěźhakom wotjeźe, bźeše 46letny dźěłaćer Richard Hegewald je sjimajcy tśeźi dele, je jemu koła pschipowěźchoho pschez žiwot jajźechu a jeho tak cźežko kra[illegible]chu, je wón bźiżom je krótki cźas na to wumrě.**

* S **Wróitźlawje.** (Selterska blesna rosbuchnyła.) **We jenym Wróitźlawskim wobłbodźe je zonjaze płaćcze ze** [illegible]**pschisłajenym z wulkim wrjeskom wujsće nadh. Skoj ko wu**[illegible]**pokała, bźeše jena pschihłajenja jelterjch błeschu z cźajom na tkanke słajła. Je ju kebi ju śpreła. Jako wona błeschu ź tkankom na wotnowu bźehi słajł, tuta rosbuchny, dokelž bźeše pschemjenjenje cźopłoty pschenańe. Pschi rosbuchnjenju puthnychu je někotre wokrowne sbłeczja. Někotre bolju ju ź krutkom sdźerjenju franicku, jena jomo tak cźeśko je je bźeła, je nidźenje słubi.

* S **Barlina.** (Wšelakaźy okradnjenje jene zyle ja mawsnje.) **Tak śu na wikach jene wikowańcy jeje zyle samozjenje, 131000 hrjiwnow, nimo nimi 300 hriwnow w złotakach, kotrež stajnje w kelenej toschi pschi sebi nošeschće a ja cźaš wikow w Drježdźanym kaschćiku pod** [illegible]**jwojim wicźmnym błidom khowaješe, kradnyli.**

* S **Barlina.** (Dźěsćeli pod murjerskimi kamjenjemi pohrjebanej.) Na jenym namjeśću w Charlottenburgu sajědże śrjedu popołdnju w 2 hodź. nakładny automobil do hromady murjerskich zhelow a powali jón. Zhłołe spadachu na dźěsći, 3ětnjeho a dźewjećlětnjeho hólca, kotrajž zebi pschi zhelach hrajkachtaj, a pohrjebachu jeju. Wone běchu dźěsći znutskach cźežko sranjte. Jeju dyrbjachu do khorownje dowjeść.

* S **Barkna.** (Spytane mordarstwo a samomordarstwo). Ssobotu wječor stśeli 28lětny samkar Knieling se Eberswalda do swojeje njewěsty, Wilhelminy Krügerez, kotraž tehorunja z Eberswalda pokhadźeše a zatśeli ju na to sam. Mjes nawożenjom a njewjesu běše hižom huscźišcho k rozhoru dóšło.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schrowa powěsć wo wjedrje za jutrischi schtwórk:** Khłódno, wihate, haj skoro scherjate wjedro. Podobnje też w Jendźelskej.

Lipscźanske statne rěčnistwo je źłeb za jistematiju organisowanym wikowanjom z titulemi namakało, z kotrymž so wěsty dr. Albers nakładowasche. Wón samozitym sudjom lubjesche, so jim sa 10 000 hacź 20 000 hrivenow konfiski a doktorski titul, pozlednischi z wukrajnych universitow luradźi. Dr. Albers je pjeca jenoż z agentom wěsteho „tajneho komerzijelkeho radźićela“ Mathiesa w Barlinje, schasa a organisatora tohole wobschudźerskeho wikowanja. Tchole a doktorski titul, pozlednischi z wukrajnych universitow zapjecź.

*

Wilmersdorfska skupina Barlinskeje zentrumskeje strony je namjetla, dr. Wirtha na prěnje městno kandidatneje liscźiny sa němskozemske wólby postajicź.

*

W Zantochu pola Landberga nad W. je njedźelu w nozy jedyn cźeładnik z njećełožiwosću woheń saparał. Sa krótki cźas so schěcź drjownjow a hrodźow wotpali. Howjazy złot, žwinje a konje su płomjenjam jako wopor pschipadle. Jenoż cźichosći a pschećmenu sapschimnjenju wohnjowych wobrotow ma so dźałowacź, so njeje wjetscha wohnjowa schkoda nastała.

*

Sandźenu wutoru je so pozledźenju pólskeho schulskeho towarstwa w Bytomje 20 pschisłuschnikow němskeje samoschikaneje organizacije do pohrjebźenje dobyło. Nawalniny pschedźiwk pólskeho schulskeho towarstwa, dr. Michalka z Bytomja, dale assistenta Krakowskeje universitu, dr. Arnatskeho, kotryž bě runje pschednoschk se žwětłowymi wobrazami měł, a hischcze druhi pschedźiwdstwowy zrobustaw schulskeho towarstwa nabichu. Pschitomny policajski sastojnik huhdom nadpadowarskich kommandow alarmowasche, kotryž bórzy sakhadźenju němskich nazionalistow kónz sčini. Dokelž nadpadnicy w Bytomje bydła, njeje policija jich sajała.

*

Wutoru žu so w Italskej w Udinejskej prowinzy někotre wjes je zemjerjenjom podeschle, kotrež je wojerje w Tolmezzu, Cavazzu a Carnicu a Vittu d'Ssio schkodu nacźiniło. Hacź do popołdnja žu hižo dwanaesce zarazenych a 40 sranjenych naliczili. Tež w Tarvisu a Pontebbje (pschi awstrijskej njesy) žu twarjenja, kotrež žu so sastrypnje, cźłowjekow pohrjebnje. Dokelž žu so wschelake prowizorne druhe dźěle i pschetorhnjenjom telefona a telegrafa wetiamnje, boja so, so je zemjerjenje so na dalsche strony rozscherilo.

*

Generala Carmonu žu jusnwa za presidenta portugalskeje republiki wuzwolili.

*

General Obregon, jenicźki kandidat za presidentske wólby w Mexiku, zakoń namjetuje, z kotrymž so zalaže, alkoholske napitki w Mexiku wuzcźeć.

*

W Chicagu staj so wutoru wjecźor zažo dwaj bombowaj attentataj stuscźiłoj. S nimaj staj so domaj senatora Deufena a žudnika Swansona cźežko wobschkodźiłoj. Ludźo njejžu do schkody pschischli.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Dodawaju k wozjewjenju z 31. 1. 1928 wo **nowowólbach sawěrjenskich sastupjerjow jako pschisydarjow sawěrjenskeho hamta města Budyschina** so wobkedźbowanje wólbow-sastupjerjow **dźěłodawarjow** z wotedacźom hłosow, dokelž je tuta skupina jenoż jenu liscźinu z namjetanmi sapodała.

W tutej liscźinje namjetowani płacźa potajlim sa wolenych.

Wojsewinny wolenych, hdyž žu so wuprajili, so wólbu pschiwobjmu.

W Budyschinje, 24. měrza 1928.

Wjednik wólbow
Dr. Krüger, měšcźanski rada.

Pod cźišłom 78 towarstwowskeho registra je so dźensa towarstwo „Gartenbaugesellschaft“ se sydłom w Budyschinje sapisało.

W Budyschinje, 26. měrza 1928.

Hamtske sudnistwo.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Naša „Jednota Sokoła“ ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź. w towaršowni (Christl. Vereinshaus) na Hornjećerskej hasy.

Bukecy. „Radosć“ spěwa dźensa srjedu. Mužscy spěwarjo za Prahu w 7 hodź. Dirigent.

Jutrowna skhadźowanka! — Pruha za dźiwadło budźe sobotu, 31. III., pop. w 4 hodź. w „Serbskim Domje“ w stwičcy.

Lichań. „Zernička“ spěwa štwórtk wječor we 8 h. pola Rudolfec. Wšitcy spěwarjo a spěwafki maju wěsce přińć. Předsydstwo.

Nawječorny wokrjes „Sokoła“ (Khrósćicy, Njebjelčicy, Pančicy, Wotrow) změje 29. III. wječor we 8 h. w Pančicach zwučowanje.

Njebjelčicy. „Ratarski Dorost za Khrósćicy a wokol.“ změje sobotu, 31. měrca w Njebjelčanskej herbskej grychće pučowansku zhromadźiznu. Winowatosć kóždeho sobustawa je, zo přińdże. Wutrobnje witani su nam wšitcy młodźi ratarjo a samostatni hospodarjo Njebjelčanskeje wosady. Přednošk ma knjez ryćeŕkubleŕski najeńk Rjenčz Worklec. Serb k Serbej!

Njebjelčicy. „Jedn. Sokoł“ zwučuje hač do jutrow kóždy štwórtk wječor we 8 hodź.

Pančanska „Sokolska jednota“ wuhotuje 22. jutrownika swój załoženski swjedźeń w Pančicach.

Poršicy. „Jedn. Sokoł“ ma tutón tydźeń pjatk swoje zwučowanje. Za tydźeń budźe so potom wutoru pak srjedu zwučować; to hišće wozjewimy. — Po jutrach budźe so zaso pjatk zwučować. Načolnik.

Posmjertna pokładnja při župje J. E. Smoleŕ. Přizjewjeński, přijimanski čas za (přez 50 lět staršej sobustawy skónči so ze **31. 3. 1928!** Potom přijimaju so jenož hišće sobustawy hač do 50 lět (zastupny pjenjez 1 hr. a za prěni smjertny pad 1 hr. = 2 hr.). Za staršich (přez 50 lět) stupi wot 1. IV. 28 sem wyšši zastupny pjenjez do mocy.

Wodźacy wubjerk.

Za Pražskich spěwarjow! — Přich. njedźelu (1. IV.) je generalna pruha popołd. w **4 hodź.** w „Serbskim Domje“. Budyšski hermank za spěwarjow najwažniši njeje, najprjedy spěwanje, potom hermank! Wšo dalše je so wutoru pod „Ze Serbow“ w S. N. wozjewiło! Hł. dirig.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoleŕ w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěsći: G. Janak w Budyšinje. —

Wšě nowosće
za rubišća a šórcuchi su dóšle

Najnowše mustry tkaninow za jaki ○ Jara rjany wolmjany musselin
Tkaniny za suknje (čorne a brune) ○ Kašmirske rubišća ○ židźane
wokołošijne rubišća ○ francy ○ wobsadki ○ knefle ○ Čorna žida
za pjezle ○ Tunje składnostne kupy za dary k zelenemu štwórtku

Alfons Schauseil
w Budyšinje / Woschity dom za serbsku drastu

Princeske suknje
košle, žonjace kholowy, jaki, kosłowy płat, kopřiwinu, běłe a pisane łožowe šaty, čople štažćki jara tunjo
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11
znapřeča hosćenca „Wjeźdy“

Měsenja za pastwišća
měsenja za łuki
měsenja za zahrodki
jendź. Ray-trawu
italsku Ray-trawu
timothe
poruča
Gustav Heinka
w Budyšinje
na Žitn. wikach 34 :: Tel. 3358

Gardiny
přikrywy ✠ dźěćace šaty
W. Köhler w Budyšinje
na Hłownem torhošću 9.

Transmisije
kóždeje družiny
wolije, hencin atd.
podawa ze składa
Carl Gast
w Budyšinje
na Drjowowych wikach čo. 2

Młoda, syława, wysokosućelna
kruwa
do čahanja a **koza** blizko ke kózlatam je na předań
w Dalicach čo. 5

Makulaturu
ma na předań
Smolerjec knihićišćerńja
w Budyšinje

Wšě sulske knihi
dostanjeće
w Serbskej knihařni w Budyšinje

Přepołoženje wobkhoda!

Česćenemu wobydlerstwu **Budyšina a wokoliny** wozjewjam, zo po skónčenym přetwarjenju swoju

pjekarńju

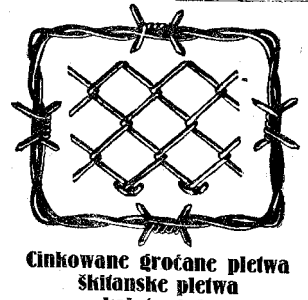
dźensa do prjedawšeje Handrakec pjekarnje na

Zwonkownej Lawskej hasy 14

přepołožu. Moja nowa pjekarnja je po najnowšim wašnju wutwarjena a je so při tom wosebje na nětčiše strowotniske předpisma dźiwało. o Česćenemu woteběrarstwu, kiž je mje 22 lět dołho podpjerało, wutrobny dźak. o Budu, kaž hač dotal stajnje dobre a słódne pjeńwa podawać a prošu česćenych wotebjerjow, zo bychu mi też za přichod swoju dowěru spožčili. Z počesćowanjom

Willi Bendel, pjekarski mišr

Naturska hojeńka H. Freund
Magnetopathiju, radźićelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty
na Jägerskej drozy 5
3 minuty wot dwórnišća
Rěčne hodźiny: štwórtk, pjatk a sobotu

Cinkowane grocźane pletwa
Skitanske pletwa
kalaty grót
wšěch družin pola

Gebhardt & Co.
w Budyšinje na Karlowej hasy 5
při Tworowym dwórnišću

Dźěłarnja grocźanych tworow a pletwow!

Rady widźane
Dary ke konfirmaciji
su
kožane twory
wot
ALBERTA
w Budyšinje na Lawskich hrjeb. 10

Jurij Hänsel w Budyšinje
na Sukelnskej hasy 34 :: Telefon čo. 2736
Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska
w Budyšinje hamtskim hejtmanstwje
Skład ratarsk. mašinow a grotu wšěch družin

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 15 Kč. Kóždo čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěnje so stajene nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy w m rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. w m

Čisło (Nr.) 76 — Budyšin — Štwórtk, 29. měrca 1928 — Bautzen — Lětnik 57

Kritika wo němskich financach.

W němskim žiwnje je žo žrjedu wo hospodarśtwje powšitkownego zarjadnistwa němskich finanzow jednalo. Hospodarśtwowy wuběrk je njes druhim wobstamknył, so knježerstwo njeńmě nowe poždźonki pśichwalić. Powuśenje danje němskich poždźonkow kuž žo jenož po wobstamknjenju němskego žiwnja stacy.

Sozialdemokrat **Hilferding** na to pokaza, so je 1924 11 milijonow hriwnow pśechesbytka w němskostatnej kasy było. Snižanje dawkow, kótrež je Reinhold pśichwjeźe, je wuprawnjene było. Rosliśenje statnych finanzow sćěhowazych lět je žo jenož i pontozu pśechesbytka i léta 1924 we wjeźe śerjałco. We wurjadnym rosliśenju léta 1927 je so njedostatk poldra milijardy pokazał. Nětkle je dezijt hyšće 853 milijonow wuměrjał, ja kótryž njeje žanych žrědłow k wurunanju. Pśichi tym žu žo dochody létša wo dwě milijardźe powjetšśiće. Tole rosmnožanje dochodow žu po kłowanym dźělu śeršerske ludowe cyrkwje swjedźe. **Njejsamožite wobdźerśeśiwo dwě tśeśinje němskostatnych cźežow njeje, wobdźerśeństwo jenož jenu tśeśinu.**

S **Brüningowym** zakonjom date žłubjenje, so žo mjedowy datek śišći, **njeje žo bopjelniło,** tohorunja niz žłubjenje, so **žo samožerstwowy dawk powyšchi.** We tym žo antisozialne prawidła nětcźišćego **finanzneje** politiki pokazuje.

Napjate finanzne położenje je naš sozialdemokratow k namjetam pohnuło, so by žo śiešćišćego finanzneho ministra pohnyliło. Wubjerkowe rozdźělenje žu i dźěła wuměr našich namjetow. Nawopak nadźenyły pśichipuśćeźcy, so žo žejmowe prawa wo statnym rosliśenju samjejskja. Nadźenyły, so by pśichiwolenje nowych wudawkow wot dwě śeśinowiskeje wjetšśiny wotwinjone było. To by njeśichnje wóz dało, kóždej politiwnej politiki wjetšśiny sadźeć. **To by** wotstronjenje runeho wólbneho prawa wot kóždy wokoła wojnamjerjało.

Wšitkny wjetšśin jaknosć w nětcźišćim rosliśenju, poradne rosliśenje pak žo jenož po śdarju w runowahy dźerži, woprawdźite tole rosliśenje dezijt wopśichija. Wurunanje njes dochodami a wudawkami budźe jenož możne, kśyž žo pśichódna hospodarśka konjunktura dale sdźerži.

Runowaha porjadneho rosliśenja žo jenož i wurjadnje nimi dochodami dosptaje. Lutowarśke prózowanja su pśechesćiwjenje nadeśdźe. **Wulke nowe žadanja sa němskostatne weboru a wójnśe łódźiwo njejžu tola tak nuśne, so bychu žo dyrbjałe w-cźasu hubjeneho finanzneho położenja dopśelnjeć.**

Widejpohtjaze rosliśenje 184½ milijona za nujowy program žada. Sa tele nowe wudawki njeje žanych žrědłow k wurunanju. Dochody z głow a z tobakowego dawka žu žo łohodła wušśe sastajiśe. S tym žo najpóśledniše rezerwy pśechrjebaju. To je herbitwo, kótrež nětcźišće knježerstwo pśichódnemu sawostaji. Wo tole herbitwo njebudźe žo nichtó torpjeć. Ssmy vas tajke herbitwe wot Hermeja pśewjedli. Nětcźišće herbitwo nichtó njepśewinuje, pśedy hač žo njeje śwjećiło, śtóž je sa nje zamołwity. W nowym rosliśenju budźe žo dyrbjeć dezijt 500 000 milijonow, žnadź 750 000 milijonow wurunacź. **Schadowanje němskeho kredźta i rěcźu prezidenta němskostatneje banki, Schachta, je hyšće hórše było, hač žmy žo bojeli.** Wot ministra sjawnu wopowědź wo knježerstwowej politiźy w praschenju wukrajnych poždźonkow worjatujenj. Němskostatne finanzy žu cźežko schadowake i poślednimi finanzowym wurunanjom i jeho dawanim łubocźe za kraje i pśechedrobjenj jarjadnistwom. (Wola žo: Bayerska!) Tak njemóże dale hić. Krajam dyrbi žo rjez, so njejžu jenož sajimy sa Lippe-Detmold, Mecklenburgsku a Bayersku, ale němske sajimy. Bilanca němskeho knježerstwa njeje też w finanzowym politiskim nastupanju zwjeselace. Sewoje pśechecźiwjenje pśechecźiwo tejle politiźy i tym wuprajimy, so pśechedpołożene rosliśenje wotpokasamy.

Němskonazionalny dr. **Quaatz:** Njeje zwjeźelace, kśyž žo pśichodna koalizija je žiwojim rěcźnikom próznje, dźěłu šandźeneje koalizije na neutralnej stronje finanzneje politiki pśiched wocźomaj wukraja ponjiźeć. Chcyeze woprawdźe wjeź, so (hyni) i rozbrojacym hospodarjenjom defizit šetwinjeć? Njeśtyśiwo tajke prajenje, wono žo też njebyło mohło dopokazaś. Ssmy dyrbjeli **njedostatkowe herbitwo przedawšcheho knježerstwa nastupiś.** To žo wobźeže na sozialnu politiku pozjawjowasche. Ničźo njebě žo stało sa mjedowu reformu, sa spomóženje sozialnych a drobnych rentnarjow. Runje Wy (k lewizy) pśeśeo prajiśe, so žo w tymle nastupanju njeje ničźo stało. **Nusne žrědła sa to finanzny minister dr. Reinhold njeje sajwostajił. Dawki je śniežił niz k pozitiwnjenju produkcije, ale k lépšchenemu maśeho dźěła wikowaństwa.**

Nětcźišći finanzny minister je defizit sajnje zmjeńšchował. Chcemy śtejśiśeho finanzneho ministra tak pozběrnicy, kajšej je w starej Pruśej i jejnym wubjerowym finanzowym hospodarjenjom było. Na naśich mašchi wudawkach ja krajne sakitanje njemóžemy wjele zahnuwaś. **Kritika sa-pódźanza dr. Hilferdinga njebě wézna, wona bě žo za wótrne wojowanje pośiajena.** Po prawom so naše finanzowne wudawki pśeśeo bóle zmjeńšchuja, dokelž najwjetšśi dźěł naśich žrědłow jako refarazija cźeźa do wukraja bźe. S pśechedrěcźnikom žym jenoho ménjenja, so njemóžemy kśyž wot léta je žrědłow němskeho stata pśeśeo wjetšśe zmjeńšchujemy krajam pśichipokasaś. **Kraje dyrbja žo zamjerjowaś.** Wjeźeśe zchłaknośe pak je, hdyž nam enienta porokuje, so prawe finanzne wurunanje njedokonjamy. Tole zmjeńšśenje finanzne wurunanje njeje możne, **dóniž** njeśimy swoje Dawesowe winowatośće dostónźiś wuprawiśi. Wukraj nam po tajkim sadźewanje, finanzne wurunanje dokonjeć.

Tónle dawk ja wukraj na kóždeho Nimca tłóśi. Kóžda němska źowjeka je se 600 hriwnami pśichi wukrajnym dołhy wobdźełena. Wjes pobłuślujenja stejśiśeha finanzneho ministra dyrbi žo parlamentarniśi zystem we dźenźnišće hospodarśtwo wudawkow rosbiś.

Kommunist **Neubauer** němskonazionalnych winnic, so ratarjow schcejśawaju, so njebychu dawki płaćili. Němskonazionalni pak zamjelcźeja, so su sami dawkowu politiku z Lutherom a Schliebenom cźinili. Sozialdemokratam rěcźnik porokuje, so su se swojim stabulśtim sadźerscźenjom hakle dawkowu politiku zmóžnili, kótraž je pśecerśiwo dźělazemu ludej złożena.

Demokrat **Dietrich** praji, so nětcźišće njesinjcźne finanzne, hospodarśke a zarjadniśe pomery njes němskim statom, krajemi a gmejnami demokratiśeje stronje najwjetšśe starośeje cźinja. Kraje žu žo k wudawkowej politiźy zwjedźe, kótraž w tym wokomiku k katastrofje powjedźe, hdyž po pśemjeńenjeju hospodarśtich wobstejnjośćeju dołhody wróćo pódu. Tale wošpadna politika je z pśichcźinu, so nemóželi stat nima žrědeł w ruku, so by mógł nujne žijśenje dawkow pśechewjeś. Finanzna politika je žo pod nětcźišćim finanznym ministrom dźeń a bóle na birokratisćišśe puśe pśechepołožła. Wobcźežnośeje žu so hyšće z cźežkowaźanymi widopohnjazymi wudawkami powyšchiše. Demokratiśkej oppozisiji njeje łohodła możno, finanznemu rosliśenju na 1928 pśichilrožowaś.

Nuczeny vijum w puczowańskich paßach so sa němsko-cześti wobkhad ipuschczi.

Wot 5. hapryle budźe wobkhad mjes Němskej a Czéjkoslowakiśej zwobodny. Wot tuteho dnja so wjazy vijum we puczowańskim paßu njedada. — Też ja puczowanje do Južnoslowjanskich njeje vijum wjazy trébny. Doßaha jenoż puczowański paß.

Socialdemokratisko-mjechšinowska wjetšina w pólskim sejmje.

Pólska knježerstwowa strona je dreje pśichi wólbach wulke dobrik śinila, tola njeje wjetšinu dozpila. Pśichi wólbach kjemowskeho prezidenta, kótryž žo w pólśim žejmje marschall njemje, njeje namjetny ministerski pśchedsyda, kótrehož Pilźudski za marschalla poruczowasche, wjetšinu dostał. Sa njeho žo jenož 142 hłośow woteda. Pśichi druhim wothłosowanju sozialdemokrata Daszyńskeho i 206 pśechesiwo 135 hłosam za marschalla wuswólchni. Sa Daszyńskeho pólska lewizna, narodne njemjeńšiny a dźěł pólskeho zentra hłosowasche. Sapódźanzy knježerstwowoje strony po wośewjenju wunoschka, pśchewodźeny i mužnědchowanjom lewizy pośedźerinju wopuśchczichu. Też ministrowje ja i lěwakom i ministerśkeje lawy wotśalichu. Rewolucionarny marschall w mérnej nastupnej rěcźi žłubi, so dźe swoje zajtśnjenje njeśerwinśi zajtśawaś a we wobhonu możnješe zhromadnemu dźěłu knježerstwa że žejmom puśeś wuzwuraś. Nasajtra so druhe zokonjatowy žejmoweho pśchedsydstwa wolachu. Knježerstwowa strona bě swójich kandidatow wróćo wsała. Tohodla žo jenož pśichłuchnyny pśchecźiwjicy fromeu wujwólchni.

Wot dźenja tuteho dnja nima knježerstwo wjazy prawo, žejm bjes jeho wole rospuśćeźiś.

Južnoslowjanska požeńonka w Ameriźy.

So by žo mohł dinarowy kurs ifrucźeć, **próńuje** so južnoslowjanske knježerstwo we požeńonku 250 milijonow dollarow.

Rumunska w Ameriźy požeńonku dostanje.

Kaž je w Parizišćich bankowych kruhach hłyšcheć, je žo z požrědnitwom Franzowskeje banki poradźiło, za Rumunsku požeńonku 50 milijonow dollarow dostaś. Požeńonka, wo kótruž je žo też rumunska kralowa, hdyž je po Ameriźy puczowała, prózowała, dyrbi žo k śtuźeńu valuty a na twar rumunskich żelezniznow nałožiś. Sa požeńonku Franzowska a druhe franzowske banki rutowanje pśchewosmu.

Wulka rada franzowskich stabowych offizerow w Tunisu.

W Tunisu žo w nu tłwili wulka rada offizerow franzowskeho generalneho stabu nakrajneho wójska a wójnskeho łódźiwa pod pśchedsydźiwom marschalla Franchetta d'Espereya wotwéwa. Pod jeho wjedniśiwom žo wójnske hry wuwjeduja, kótrymž žo wobźeže wažny charakter pśchipiśuje. Tak wažna śkadźowaniska wojeńśich wjednikow w potnóžnej Afriźy žo pśeni króć wotmélwa.

Měr lubowacy Mussolini.

Hišcheze pśched létom dyžcyže Mussolini Južnoslowjanow i brjoha Adriatiśkeho morja wuhnaś a zuły Južnoslowjanjku na cźajeze rosrubaś. Połnóžny dźěł dyžkoješe Madźarska dostaś, krótkorańśi žo Bołharjej lubjeśe, a połodniśći by žo Grichiśkej pśchewostajił. Mussolini njezmóhł tónle plan wuwjeś, dokelž Franzowśka swoju śchitrozu ruku nad Južnoslowjanskej dźerżeśe. Nóżes tym je Franzowska Južnoslowjanjku z bróńenji a muniziju zastarała a hanta žo na zakitańsku wójnu pśchecźiwo Italiskej derje pśchihotowała. Dopóśnawśchi, so bychu Italiku we wójnje zakóźnje śmjerśili, je Mussolini nadobo swoje ruźenje wotmyślenje pśchecźiwo Južnoslowjanskej a Franzowskej spuśćeźił. Kaž wjelk w bajy, kótrehož žu na rjeczes zamknyli, je wón jaka pśchecźel méra wudawa, kótrehož je jeho łubódźa njetrjebaja bojeć. We rosrěcźenju i wobhowórjom wjele cźitanych Londowśkich nowin „Daily Mail“, lordom Rotherme rom, je Mussolini prajił:

Italska ma hišcheze cźeźe wojowanje hospodarśkeho rozwića pśched žobu. **Wukrajne zchmatanjy bychu pozlednje lyże, zchtož mohła žebi wona dowolicź.** Ssmy swoje mérne wotmyślenja dopokazał, i wobsamtnjenjom **pśchecźelstwowego sreźenja z Južnoslowjanskej,** pśedawschej rivalku Italiskeje. Južnoslowjanska njeje sreźenje hacź dotal pu-

Nišće žadyn wobkhad ze zajatymi němskimi inżenieurami w Ruskej.

Němskemu knježerstwu žo hišcheze pśecźo njeje poradźiło, direktuje je zajatymi němskimi inżenieurami a techntkami wobkhadźeś. Powušeze, so žu žo zajatym wšchelake położenja dostałe, njejžu wěrnyhódne. Ruśke knježerstwo žo po žrědźu prózuje, jara hubjeny jaežiśeć, kótryž je hubjene wobkhadźenje i inżenierom Goldsteinom po zjimym śwjeze cźiniło, i njewěrnymi powěźeśemi wo nětcźišćim wobkhadźenju se zajatymi w Němskej poblabieć.

*

Kaž žo i Moskwy powoź, žu hkownego wobskorźenego Kostera wuturu i kenym straźowanjom do Moskwy pśchiwjeśi a jastwu Lubjanzy pśchepodali. Kaž je knježerstwo němskemu generalnemu konsulatoj w Charkowje dźěliło, njemóże žo konsulatowemu jastojnikej dowolicź, jatych wopytaś, dokelž dowolnośeź i Moskwy hišcheze njeje doschła.

Pruśi žejm žo w meji rospuśćeźi.

Pruśi žejm žo pśchedwidźomnje w meji rospuśćeźi. Kaž je źłyšcheć, žo namjet wśchěch politiśkich stronow zapada, po kótrymž ma žo žejm dźeń prjedy wólby do němskeho žejma, to je žoboty 19. meje, rosmuśćeźeć.

Zwjazk za pśedawanje skota so założił.

Po naśorku kubleriow je žo w Hamburgu zwjazk za pśchedawanje skota założił. S nim dyrbi žo pśchedawanje tak organiśowaś, jo ratarjo wšitko na płaćiźiny swojeho napłahowaneho skota dostanu. Swjazk dyrbi žo na krótkowjeśornu Němsku wupśchestrěć. Organizazija nětkle 85 nuźstnow wobžahuje. S tym je žo na puć hospodarśkeje zamopomocy stupiło, kótryž i kóždym nowym žobustawom a i kóždej wěsu, kótraž bo pśchedobudźe, wuśpśch sawěźi.

mjerdźiła, schtož by ju dyrbjało hač do pischichoho ju-lija stać. Ale hdy by tež k potwierdźenju njedóchło, njeby žanoho strocha za konflikt było. Italiske powołanje k Južnoslowjanskej jenake wostanu, kaž počahi k druhim krajam. A dokelž wobaj stataj Swjatej Ludow pischikluschataj, by so hrozi wamarak, so by so strach mózneho konflikta wotstronił.

Wo madźarskim namjetnym prašenju Mussolini mjenujesche: Madźarojo su ryćerski lud, za kotryż my Italjanzy cześćowanje šćitowamy. Wobaj krajej staj je spřawnym pischeczelstwom zwjazanaj. Tajki lud pak cźischeźom krajneho šćinjenja sćahowanje wojnskeje wuprawy wostajić, njeby w tutym mérje Europy było. **Ale take sahadze njesadźewa toma, so by jenotliwosće hrožeznja pischemjeńja, hdyž by so staroscźi-wym prahowanjam pokasuje, so je pischemjenje pischeza hódne. W zylych stawiznach njeje hischcze hrožeznja było, kotrejž by wérzne trało.**

Tajke kaž Italska njemóže Madźarska geografiske mjezy měć. Tola wona by dyrbjała rahnym mjezu měć.

Brennerski horski pischelhód naturisku geografisku mjezu twori. To, so je pschipadnje nehdże 200 000 ludźi awstriskeje rasy na italiskej stronje tejele mjezy zywych, njejmě bjesstrachujuscej a geografisku jednotu luda pisches 40 milijonow ludźi pischikročcźi.

Mussolini pschipomni, so by so z awstriskimi poddanami Italiske unije tak wobchadowało, kaž z Italijanzami. Rěcźe-lske dale wo italiskich prózowanjach, Tripolis a Cyrenaiku kolonisowacź. S tym dyrbi so polnozno-afrikanskemu brjohej plodnosć wróćić, kotraž je jón zitnigu staroho Roma jenjmła.

*

Po tejle rěcźi chze Mussolini Madźarom k rahwnej mjezy dopomhać, Němcam w południschej Tirolskej pak jahoła ulz. Wo pol milijonje Južnoslowjanow, kotřiž w Friaulu, Gorizy, Gradiscy a Istriskej pod italiskim knježerstwom bydla, Mussolini zjawła mjelcźi. Hdy unije tak potrózeja kaž Němcow w południschej Tirolskej. Cźłowjek dyrbi so bjesbantblitosći dźiwacź, i kotrejž Mussolini tajke bludy do zwěta puschcźa.

Mexikanski petrolejowy zakoń.

Président Calès je nowe wumjochowanje postajenje za petrolejowy zakoń podpisał. S nowym wukasom so konzessije, kotrejž su pisched 1kton 1917 po zakonju płaczile, tež za wschón pischichod jako płaczíwe wuznaja.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk, 29. nalětnika.

Eustazija.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1".

† 1927 Jurij Libš, prěni karaŕ Bačońskí, na wu-měnku w Budyšinje do swojich 70. narodninow. Běše so w Miłočicach 27. XI. 1857 jako syn serbsk. žiwnoscerja narodźił a w Prazy studował. Tu je pjeć lět dołho ze starším studentskeho towaŕstwa Serbowki był, dokelž njemčaschu lěpšeho znajerja serbskeje rěcze. — Z wurjadnej pilnosću je so tež sam wudokonjał w swojej macérscźinje a druhe słowjanske rěcze studujo. A tu je bižo spisał swoju wuley zaslužbnu knihu „Serbsku Składbu", kotruż je Michał Hórnik 1884 ze swojim nakładom wudał. — Jurij Libš běše **jedyn** z najlěpšich znajerjow serbskeje rěcze! — Stoż **je** pisał, je dźěło najwjetšeho mistra. Při tym běše nimo měry pokorny, ponižny, pobožny! — Ze wšej klutnosću so próceowaše za Khrystusom krocźić, kaž Domaš Kempenski, kotrehož złotu knihu je do serbskeje rěcze tak přeložił, zo to lěpje móżno njeje. Swój row je sebi wuprosył při scźenje Bačońskej cyrkwje, wosrjedźa swojeho serbskeho luda! —

1851 Wulki woheń w Delnjej Hórcy. Wunńdże w Dučmanec bróžni a wotpali so 11 statokow, też knjeża bróžeń z 3 hunami.

† 1927 Jurij Libš.

1911 wuzwoli so Arnošt Bart po Zobowej smjerći prěni króć do sakskeho sejma.

Spomjatkuj sebi přisłowo: Lute tučne dny, — tyja mało hdy.

Na Serbowstwo.

To Budyske hory wot spočatka su,
A budźa też stać hač na poslednim dnju,
Bóh twjerde jim město je přikazał,
Je zelene krony jim na hłowu dał.

Ta woda w Sprjewi ta běže też nět,
Kaž běžała prjedy nas tysacy lět,
So wobnowja stajnje a kónca nima
K našim tym dolinam płódnosće da.

Tón sléborny mósačk, kaž zastarsku je,
Też nětk hišće nócku nam wujasnuje;
Tón mjeńši mjez kwězdami wón so nam zda
A tola Bóh wjeršny joh kedźbu też ma.

Tak hromadka Serbow — tak mała, hač je
Wšak tola w kraju so dźerži a kée,
So žiwi, kaž stari so žiwili su,
A wótcam je podobna z duchom a z krwju.

Zhromadnje najskérje pěsnilej Domaška a
Wjelan w lěće 1851.

*

— **Wo wjedrje.** Barometer wčera wjeczor we 7 hodź. barometer 732, hygrometer 0, thermometer we dnjo +1. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 730, hygrometer 0, thermometer w nozy —8. Wuhladny na dalsche deschczowanje. Wot kupy Island je so nowa wyschina jewiła. Po někotrych dnjach, hnano wokolo soboty, njedźele móże nam najskérje sajo wumjedzenje pschinjesć. — Jutśe pjatk khodza hłónczko 5,42 hodź. a khowa so 6,28 hodź. Mjezak skhadza do pschipołdnja 11,48 hodź. a khowa so rano 3,55 hodź.

*

Mércowe zwónčki.

Mérzyłe śwónczki rěkaju w Sakskej nałětnje žuchowe kwětki (Leucoium vernum), kiž tam, hdźež so wobeźe jahe pokazuja, maja też tele němske mjeno: Schneeglöckchen, Märzglöckchen, Hornungblume. Też jako wulka žuchowka je tutón pischedpołoł nałécza jmaty. Roswiwa dźe tola śwoju kraŋnosć kčejnjow jenoż tróšcźu połobšcźo hacź nastcha zahrodna žuchowka (Galanthus nivalis), z kotrejž ma někotrunkuli podobnosć. Wobe stej zybuli z lineallinkami, deleka wot nóżnjow zatwitymi łopjenami, bjesłopjeschchitym stołpikom, z běłymi, schescźrožkostymi kwěcźinkami. Mérzowe śwónczki su wjetsche a nosicha na schéćej jenatkich zubach žołte a na żeleń zanki. Tohodla rěkaju němscki też „Gelbspitz!" Jich jenojenje na pschirodnjinkich stojnischczach w lěsach, terćźinach a trawnikach je porědko. Byrnjež tule lubosnu kwětku też cźasto w zahrodach hajili a pěstowali, hdźež twona radośtne pschednałetnje zacźuje świdnje, to bychmy jej tola też sajo wjetsche rozscherjenje w śwobodnej pschirodze pschejeli. Tohodla su mérzowe śwónczki do rostlinskich schktanzow sajschijeli, t. r. schtó je na nich w lěsach atd. pschepschijima, tón njewuhtuji jo jenoż strachej, jo bychu zhłostnu, ale też ja pschirodźinskeho sschkodźerja jeho śmeja. Tohodla ruzy precź!

*

— **Wo wotnajerje Budyskeho měschczanskeho dźiwadła** je so pjerca hižom wjele zajimzow zamołwiło. Njedźiwajo teho pak chze město wotnajenje zjawnje wupisacź.

— **Herrnhutske misijónstwo** mózesche po wunoschkach ho-downicho wospora nehdże połojzu śwojeho dołha, tiž 300 000 hrivnow, wuczinja, zaplaczecź. Wulki dźěl darow zu nam-dali pschecźeljo Herrnhutskeho misijonstwa, druhi dźěl, nehdże schtwórczinu, su němske evangelske wobcady wuzbe-rali pischiwolnju po złonczenym dopokutnischim rozmjerowanju. Schula japoczuje so jako pónjdźelu 16. haprleje.

— **We wyschej starobje** je w Lětnizy wuschiesi połowny sekretaŕ na wuslł. Hermann Jenda 94 lět stary wumrěł. Semrěły běsche nan tudomnemu wobsedźerja palečnje Emma Jendy.

— **Wozjebitu pischilohu** konfekcionowcho domu Wil-helma Hübela w Běłej Wodźe pischiwożichmy z dźensa nischemu cźišłu za naschich cźitarjow w Běłej Wodźe a wokolnizje. Wroschumy naschich cźitarjow, so bychu pisch-lohu pischeczelnje wobkedźbowali.

— **Nadupożawanjska hodźina.** Wlišcha barmotna na-dupodawanjska hodźina za skłabomyslnych, na padawy khorosej cźerpjazych a duchakhorich wobydlerjow mjesta Budyschyna budze źitedu 4. haprleje wot 11 hacź do 12 hodź. w mjeschczanskej khorownji.

— **Snjewużiwanje we wobchadze je schernmi.** Zjawna wikowanska komora je hižom we wschelakich padach prózowanja nacźolnych śwjatkow ho podatkowa podsyc-rała, kotrejž so pischczuwo tomu wobwroczeja, so by schcź hižom do dnja do wobkhadu badźa, tiž je na nich na-śwonnjeny. Tu njejedna so jenoż we njepozitk we wobkhadnym źiwjenju, ale wo sadźerjenje, tiž może je też khlostacź. Dunto so pischi tym też pschewidźi, so ma so na tajke schcźi po § 4,2 sakonja wo dawkach nacźinkach śmertkowy dawk placźicź. Němski finanzny minister je tohodla njedawno śwowa i wokolikom wosebje na to pokasał, so ma so za tajke schcźi śmertkowy dawk i swo-źiwanjom śramkow za śmertkowy dawk wotwjeźeć. Dźe-wajo na to je wón dawkowe wyschnosće, kotrejž na-śtupa, wosebje na to pokasał, so mużu so postaracź, je so pischi prahowanjach śmertkowego dawka a prahowanja knihow a wobkhadow wosebje kedźbnje, hacź je so za tajke schcźi dawk zaplacźił a je so pischczesźiwo pischecź-wjenjam śudnistaj zakrocźi.

— **Sakska krajna lotterija.** Pischi wutworischim cźa-njenju 5. rjadownje 192. Sakskeje krajneje lotterije, podaje dobywcze wo 30 000 hr. na cźišło 58 055; dobywcze wo 5000 hr. na cźišła 7347, 86 499; dobywcze wo 3000 hr. na cźišła 7495, 23 038, 50 006, 63 237, 104 825, 135 845, 142 909, dobywcze wo 1000 hr. na cźišła 5773, 14 095, 18 884, 28 769, 47 287, 63 818, 65 631, 77 203, 86 612, 96 253, 111 147, 136 695, 149 437.

— **Swjatk sakskich khežewobchežerjow** skhadźuje so **wot** 15. hacź do 18. junija w Pirnje **k** swojemu lětuschemu krajnemu schédzi, kotryż je zhodowu **jako** 30. **hlowna shromadźizna.** Njedźelu 17. junija dopołnja budze **wulka** sjawna demonstrazija.

— **Njezbože na drohi.** S njekedźiwliwym jedźenjom trach wczera dopołdnja na Nowowjalskej drohi hnydom pschi jelenjim mjesce khołejdźiwy do wobdobowego automobila, pschi cźimz je jedne kolo pyluje wobschkodźi. Pischi tutej skhadnosći ma so dopomnicź, je je tež khołejdźiwy winowaty, po pschedpischnje na prawej stronje jedźicź, schtož wón dohujeł pischezo njewobkedźbuje.

S **Hodźija.** Do wołsadneho zastupjerstwa buschtaj šadźenju njedźelu powolanaj dotalnaj hobustawaj, knjez wyčerkubler Max Schołta nad Počzaplizami a knjez wyschischi wuczer a kantor Wirt w Hodźiju, so by ani z wólbami ani z powolanjom **wołsadne zastupjerstwo** we śwojim sostajenju njepschemjeni. Sażowolenych za-pokaja njedźelu po jutrach **na němskim konschenju** do za-stojnstwa.

S **Khrósta-Lomska.** Budyski **wósrowy hamt nam pi-sche**, so maju so na **telefonskim wobrjedowanym** hamcze we Khrósće-Lomsku **pjatk** 30. **mérza wjeczor wot 6** hodź. někotre technische pschemjeńenja stacź, **cźehodla bu-dża** pischisamknjenja wobdźělnikow na někotre hodźiny pischetorhnjene.

Herčine potajnstwo.

Roman.

37] (Pokračowanje.)

Wón počza kusk drjewa wošcźepjecź a do kachlow tykacź. Hdyž śwětle płonjo sapapota, počza Herta śwona: „Nětko pokaj mi też wschě te rjane wězy, kiž sy wudźełał."

Wón wjedźeschče ju po zyrci dźełarni wokoło, pokasowa-sche jej wurěźane pazenja a wujasnjesche jej motiwy, wo-pomy, liśćowe rěźby. . . . Herta njemóżesche sy dodźiwacź a njepischesta so wuwoprascheowacź. „Wěsch-li, so by někto z wulkim wumělcom?" sotwola a hladasche na njeho s wobdźiwanym spokładanjom.

„Lischczerka! Ty dyrbje sy śtukowa prajicź, so wumužy sa khwalbu a lischczenjom dźeja kaž łóczki sa baldrjanom, a dyžeschy nje tohodla sa moju sławoscź pschimnuwacź."

„Ja nihdy njetżu, Felikko!"

Wón sary swojej cźinnej woczi do hlubokeju woczow mlodeje holcźki, tiž so zacźerwjenjerskí pischesta rěcźecź. . . .

Po khwilźu mjelczenja rěcźesche dale: „Dozuła sym stajnje swojemu talentej (twojim darom) dowérjała. Hdyžkuli sym sebi twój kschcźešt wobhladała, tiž sy mi w Les Jeseles darił, cźinjach bo posbudźena a spokojena a měwach no-wu dowéru do twojeho pischichoda."

„Ty potajtrne maješ hischcze moje prenje dźeło? . . . " wosprascha bo won pomjerkowajo.

„To so wé. . . . . W mojej khorosći sym pischezo na tón kschcźešt myslita. . . . . Ja bo bojach, so sym sbudła. Na zbožo stej jón knježnje Peche wróćezopo-płakej. . . . .

Tu wona nadobo so pschetorhny. . . . . Wé na tom, so dyze Felikkej wschitko wupowědaeź, ale hdyž cźišche runje zapoczeź, saczu, so to je zenje cźinicź njesamóże; by jej cźežko padło, tule prenju, lubu hodźinu zajowódźenja i bolosnymi rosważenjemi skasyeź. Wona, hewak pischezo tak wutro-bita, bu bojazna a malomyślna pischi myślí, to zyke jeje pischichodne zbožo wotwiśnje wot scźehiwkow wuznaca, kiž mohło trasch po wopaki frosenicź. „Ně," ponyhli pischi sebi, „dźenza hischcze nic. . . . . Chcemoj wo mérje prě-nje hromadźepobyce mużiwaeź . . . Pischichodny króć jemu śwoje potajnstwo dźełu."

Felikš cźuješche so i njepischewinjownej bojaślíwoscźu sadźerjenjeny a njeswaji sej herce praschenje pischedpołożcź. Wobaj wobsamknjichtaj mjelczeja, tózdźeluli wuloženje wotstorcźecź, a pischewostajischtaj so bjes potajnych myśli zbožu sajowódźenja . . . Tale luboha popołdnicza fe-bruarska hodźinka sda so jimaj być kaž jasny, cźisty jesor, bjes żolmow, bjes śmuhow, bjes blakow, a nihdy na nihdy nochajschtaj mérnu, pschewidnu wodu jamnicźe, na kotrejž hladźinje so khromadnje wjeselschtaj.

Potom pożydżeschtaj so sajo na mału lawku pisched dźe-łanišćim blidom a porjeschtaj wo saschkach cźajach bjesadu-wacź, mjes tym so wonka so hłonzo śmjewsche a mutska kachle śpjewachu a pschijomny tikot cźasnika k tokaku pśéch-nje so pominjaze wokomika jeju zboża i pischerjelnym śwu-kom pschewodźesche. Tak pominychu so hodźiny a wobaj so lubowaznaj dźiwaschtaj so, hdyž śpohladowanjschi pschileże pytnyschtaj, so bě so ztótnzo śkowało a w dźełarni po-cźa so cźinimacź. Hacź dotal njebědźichtaj, hynjschi w tom pischesjedowaj, wo pohlednich podawkach a możnosćach nat-bližschcho pischichoda nicźo rěcźałoj. Nětko pak dyrbjesche go tola słónczuje wo wopraudźitych wobstojnosćach rěcźecź.

„Hdy budźemoj so sajowódźecź?" wosprascha so Felikš Herty, kotraž běsche stanyła, to by wotsokała; „puschcźi-li nje twój Cerberus i zyła hdy do ablowinje?"

Herta jej khwilku rosmyślowaschče.

„Sskysch," złónczuje rjekny, „dokelž je moja cźeta pische-stała je mnu wobkhadźecź, je nasche położenje nimale cźežke, a mój dyrbjelnoj wschitkim bladam i pucza hicź. . . . . Budź jesternyj; pischikhadźajeze 15. meje budu potrjebtina a mózu jednacź kaž dżen . . . Na tutom dnju wosjewinuoj swój śluh, ale hacź do teho dnja cźinimoj tola khmanšcho, so bu śrédka widźimoj. . . . . Budźemoj mudraj a wobkladu-waj, mój lubý Felikko! . . . . "

Wona śtócźi jemu ruku; wón jo khutnje samyślí.

„Wle", śnapicźecźiwi, „na tutom, daju wulowaja cźe najskerschcho za jenicźku dźědźicźelku wuja Renandina, po-tom budźesch bohata . . . a ja budu pisched tobu stocź, kaž bych jo sa zbožom honił."

Wona jo śmějesche.

„Hdy by mój wuj hdy tu hłuposcź sworal, śwoju hołtu wot naturěrowstwa wujsamknjecź, jo jo cźi jaroczam, so jo-scho jamu nicźo njewojsmi, hacź jo bych mojej cźerpe podźel, po pratwje jej pischijatkuschemy, precź wacka. . . . Potajkim śmérnej jo w tom naturpanju, hordoj jemjano, twoja dostojnosć njepocźerpi pischi tom schkodny ani twoja hordosć njebudże pokorjena!"

„Ja dyrbju nehdże na dwě njedźeli wotnud precź," wot-mołwi Felikš, dźerżo jeje ruku w śwojej, „fo bych mie pa-zenja w jenom w dolinje Maaja stojazem hrodże pischicźiwił, pischichodnu njedźelu za dwě njedźeli pischinud wrócźo a po-tom cźe wopytam. . . . . Hacź dotal myślí prawje cźesto na mnje!"

„A ty budź prawje pilny! . . . . Mój maly kwěcźel budźe tebje na mnje dopominacź. . . . . Budźe cźi śmu-źitoscź a jesperpnosć dawacź!"

Pischi tom pischinny z jemym je śwojich nežnje dźěcźa-zych pohibnjerjow, kiž běchu jemu tak lube a ruate, i wodu napjelnjenu schkleńzu, w kotrejž kwěcźel śtojesche, a nadych-ny śwokocźenjom kwěcźinki; potom jabadi go do śwojeho płaschcza, tkwatajsche je śpěchnej nóżku wotźał a cź go śhubita.

Pomałku kwecźesche potom do abtownje wrócźo, njes tym jo Felikš wobkuślowny a zebi z luteje radośce a zamoh-śwoja radu njewědźo pischinnuj kwěcźel petrokluczow a wosebnuch jatrownkow a pischitaji kwětki tak energiśnje i śwo-jimaj hubomaj, so je śmjesche.

(Pokračowanje jeźehuje.)

S Jaloez. Saidźenu njedźelski hrušowasche kujes farat ... pacjerske pschi. Wšischu njedźelu Pa... dźeschi konfirmérowane. Kschežerišti hrub ...ha 9 hołzow a 1 holza.

Worka. Pondźelnischje skónne wiki běchu jara ...hadżene; bě tu jenoż 8 koni a 1 wol. Se ...sfocjatow ho žane njepschesha, dokeľž tu ikoro ...njeschu. S najwjetšeho pschičinu hubjenje ...wow je dryc, ho tu ratarjo na polach dźe... ...pecjeli a se wušmy rolu wschihotuja.

Z Kulowa. Tudomny Frenclee kněža na Hózkow... ...drózy je pri presadźowanju wikowarjow z pjerizanu ...ol Kiesel za 4900 hriwnow kupił.

Z Cjerneho Khołmza. Hamtšti pschedstojeer Winkler ...ejerskym Khołmzu je wot 30. měrza hacź do 12. haprleje ...na dowolu. Jeho zastupuje namjetnik hamtšeskeho psched... ...jerja gmejnšti pschedstojeer Buscha w Cjernym Khołmzu.

S Wojerez. Njedźelu Lactare, 18. měrza, wukonjesche ...howny Nowack konfirmaciju błoch z wokolnych wjow. ...ešo mimi běsche 40 šerbskich dźeći (20 hołzow a 20 hol... a 34 němšich (18 hołzow a 16 holzow), dohrjeja 74 ...ći z wokolnych wjow. Njedźelu Judźita, wobnowichu ...wjate Wjeru pod wukonjowym wobrjedom swoji. Kschežerišti ...ach. Rich běsche 159.

Se Spalow pola Wojerez. W nozy wot pondźele k wu... ...le so w naschej wsy jena 35letna holza sadušyła. ...ona w komorje spasche, hdyž pizowazy parnik (Futter... ...ser) łojesche. Tutón ju runje tepjesche a někotre kusli ...la běchu j njeho won padnyle. We komorje nasta tajki ...m, jo so wocha holza sadušy. Lekař, kotrehož běchu na ...mi dźeli sjasali, możesche jenoż šmjerć swješeću. Dasche ...opowjesće pobrachuja.

Z Trnjow. Sarjadnik Wojerowskeho krajneho radźi... ...Salmg je wohnjowym woboram j Delnjeho Wu... ...Lucy, Lipin, Manjowa, Werminghoffa, Bukowy a ...jerez je wobhladnuwe sapschimnjenje pschi wulkim woh... w Trnjach sjawny dźat a pschihótnjace wuprajil.

S Wolschinizy pola Klitnego. Dokeľž ma so wjesny ...nappowacź a nowy mošt twaricź, je pucź j Klit... ...e do Zympla a Wolpizy hacź na dalsche sa wschitkón ...hlad jawrjeny. Wobkład pokasuje ho na Zamno a ...chlin abo na Klitno a Turjo.

Z Wjeje Wody. S woporom pschekłepaneho jebaka ...ga Amarant w Barschežu, kiž nětko w Wjetej Wo... ...e pschebywa. Jebak tłočesche j gumijowym kołom na ...eschowane fiseiki mjenu Amarant. Tute falschowane ...ki je jebak na najpschekłepanischje waschnje w mjeje ...ischu wosebje wobkhodnikam pschedawak.

S Hródka. Pondźelu rano wudawa W. w jeje bydle... ...na Wjedrichowej dróhy 32 morwow namakachu. Wona ...ka w jowsim bydlenju wschitke plunowe honacza jwot... ...ješała. Pschiczina k sadwólonmej krocjeli njeje znata.

Kajke budźe lěto?

Wědowarnistojni hižom pilnje dźěłaja, so bychu j lědma ...kjenjeneho nalěża wjedro bližscheho lěża wuczitali. ...esoje wobliczenje a wschěcznje sakožnja pak na minjenu ...Pschi tym wuziwaja najhonjenja, kotraž je nam po... ...ja dotal znma pschinjesła. S nich chzeda wjedro na... a też lěża postajeź. My to nochcemy pschepytowaeź, ...hacź tu pšedzenje, pschikmunanja a wobliczenja wjedrowu... ...wajuch nětko prawe abo nic, chzemy jenoż wosjewicź, jchtož ...u wseni wuššědźili a kajke wjedro nam wěscheza. Możemy ...ch hnydom hdźeeź, so jich wobliczenja runje swjesełeze ...ejże. Na. krótkowuile symy a na symu, kiž so normal... ...je wotmeěwaja, kaž to pokładnym symu měsachomu, pschi... ...a smjesche thłodne lěża. K temu pschinižbje hišcheze jako ...ezmy faktor najwyschschi jthodźenk błonzowych blakow, ko... ...hcźej so j pokazym prawom boja. W lětach tajkich maxi... ...mowe błonzowych blakow je lěżo nimale khłodne a deschcziw... ...ste. Nětko pak na so prajieź, so ta lěto 1928 tajke maxi... ...mum błonzowych blakow wocźakowjene). A tak nětko wjesze ...winy, na czim j letuschim lěżom symy. Wěso bywaju teź ...wosahacza, dże dyzemy-li wjedrowustojnym wěrieź, njemóże ...ujsej pschewinuka nadźiju na blizsche lěżo stajieź. Budźemy ...ajsej skokojom byeź, hdyž jasnjemy nalětnje mužazy a ...najmjenschcha trochu czopje a niz pschejara beschzowate.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Kamjenizy.** (Młodostny zapaleŕ.) Polizija je 14-... ...cheho schulskeho hóza wuzhódźila, kiž je jandźenu ...e slym wotpohladanom jnchu trawu zapalił. Woheń ...o na khójnowy łěs wupschestrěł a na 2000 kóznych ...ow kša snicził.

* S **Freiberka.** (Wulki woheń w fabriku.) W nozy na ...ju wotpali ho wulke fabrikske nwarjenje Pschcheho ...a w Konradsdorfje. W twarjenjun běschtej błidarinja ...ečarnja kneřowy samełtnjenej, w kotrymž wotpalenja ...dźelo pschestaja. Woheń je najskerje j pschetwarbjenjom ...ischeho prudu nastał. Nastała schkoda je khętro wulka.

* S **Kamjenizy.** (Na 248 nutdobywanjow na hwe... ...) Nutsdobywarja Frankn, kiž je wot 1924 hacź ...(Eo dołho 348 nutdobywežow słuchił a je ho dołhi ...psched jasiczom schikłacź wódźał, dokeľž běsche je ...rowom so wobaral, je Kamjenicžanski sud pondźelu ...dom hłam a dwóchnaj mjažamoj thłostanje jasn... ...a jemu częstne prawa na wóšom lět wotrjeknyli.

* S **Plawna** (Samowerdaršwa strašhnje pschibjerają.) ...ruhej dolinej sawjerje je hižo 65-kmy murjeź je ...ajenjenom žiwjenje wsał. W nowym měsače je 40-... ...gratulschtr j plunowym jaleboježenjom swojemu ...nju kóz sčinił. W Saalign w Vogtlandšti su ...ljeho ratarja Franka w jeho brózni wobwěsnje ...nakasli.

* S **Lipšk.** (Sswjerny pad j wokna.) W Breiten... ...dróhy w Lipšku-Gohlisu padże w njepschitom... ...je macjerje 7-lětny hólz j wokna na dróhu dele a ...morwy leżo.

* S **Löwenberka** w Schlesyjsej. (We swojim domje ...leny.) W nozy wot njedźele na pondźelu wokoło 2 hodź. hodźesche dźiwaceź Bruno Müller se swojej swój... ...da pschi konfermazijskim zwjeseźenja swojeje dźowki, jako ...nadobno někajke schudrowanje we wolkeji saślyscha. Won ...sdźeschi do sthodże dele. Jako běsche hacź na posledni ...jera mori. Polizija hnydom za morderjom błodźesche a ...dźiwaceź Volker j Zobtena. Morjeny sawostaji žonu a ...ěsteho synicź. Po sdaczu je Volka chmyl kradnyeź a ...jako je ho pschesežkany widźał, je lětał.

* Se **Swérina.** (Wulke pschebschiwjenje.) We Swéri... ...je šu wešcho Langu, sastojnika pschi Swérinskim krajnym ...wjesja sajeli, dokeľž je pobhladny, so je 16- hacź 17 000 ...priwnom pschefschiwił. Pschepytowanja njeje hischeze ...łónczene.

* Se **Swérina.** (Wulki woheń w jenej Mecklenburg... ...ej wšy). Mecklenburgiku wješ Klein-Krams pola Ludwigslusta je frjedu rano zakolmy woheń podeschol, ...kiž 13 twarjenjow, jene cžłowjeske žiwjenje a wjele kó... ...tu snicźi. Woheń běsche w statoku ratarja Hayena, kiž ...běsche se klomu krytu, wudyrił a ha pschi. hjenym. mětrju ...j njembrej spěchnoscju na žuždone statoki wupschestrěł. ...Jenej 66létnej žonje njeběsche wjazy mózno so wukho... ...wacź a wona namaka šmjerć w płomjenjach.

* S **Güstrowa** we Mecklenburgiker. (Woheń.) W by... ...jenju jeneho błidarskeho mišstra w Güstrowje wudyri ...woheń. Schtyri thęże a pjekarnja so wotpalichu. 18. ...gmójbow je pschi wohnjowym njesboju hydlenje zhubiło. ...Pschiczina wohuja njeje hischeze swěsczena.

* S **Kolberga.** (Wulki woheń w Kolbergiskim wo... ...krjesu.) Schtwórtk w nozy je wulki woheń wješ Damig ...domapptal. Wožom burskich statokow je ho wotpaliko. ...Dokeľž běsche strach wulki, so ho zyła wješ wotpali, dyr... ...bjesche wotdźelenje Kolbergiskeje němkostatneje woboru ...na pomoz thwaricź. Wschitke žitowe a pizowe maschi... ...ny, kotrež so we wotpalenych twarjenjach khowachu, da... ...le 50 świni, 5 wowzow, a jara wjele pjerinu. Woheń ...je najzkerje słóstnińka ruka załožiła.

* S **Nürnberga.** (S automobilom do schloma.) Nje... ...eželu wjeczor sajeźe na jwonkownej Bucherowej dróhy wo... ...gowowy automobil do schtoma a na to psches pschérowy na ...polo, hdyž ho powrócź. Tři wožoby wosiachu sranjene leža.

* S **Minichowa.** (Sernjerjenje.) Pondźelu dop. 9.33 hodź. w Minichowje semja 3 sekundn dołho tichaseschze. Sstrjedźišćiscžo podsemskich storkow leži 190 kilometrow wot Minichowa sdalene. Njemérnosći semje pytnychu we pschitkich błachach města, wosebje pak w hornich bydle... ...pschach. —

* S **Düsseldorfa.** (Kotoł rosbuchnył.) W jenej fabri... ...ze w Raitha j hischeze njenateje pschicjinu kotoł rosbuchny. ...Jenemu dźełaceerjej ho cjanwy rostschapežku, druhemu wo... ...lołatcze kruchi nohu wotorhnychu, dwaj dalschej dźěła... ...ceerjej ho cžežko wopalischtaj.

* S **Warnsdorfa.** (Dźiwjenowy jandźel.) Wošomotna Marja Bandtez j Warnsdorfa hladasche z mosta Rjm... ...ske železnizy na czah, kiž jedyn ninto jódzicze. Hyscheło ...kara dla njepytny holczka. Jo ju automobilej po dróhy ...pschejschtaj. Jako chzyschze wona dróhu pschekhódnyeź, ju ...jedym automobil sthrabny a pschejedże. Kaž j dźiwom dźě... ...cžo jenoż j lohkim sranjenjom wotedźe.

* S **Młodeje Boleslawy** w Czejskoslowakiskej. (Wujaž... ...njene morderstwo w połnóżnych Czechach. Kaž w jwojim ...czasu pišachmy, namakachu w rěcy Jiersje pola Młodeje ...Boleslawy cjełu Boženeje Sedlakoweje, kotraž dźiwstze ho ...j Polisce, hdyž běsche ja 2000 dollarow piwarnje pschedała, ...do Prahi wróceźej. Jako słóstnika jaja pálka wyschnjoseź ...Stetneho Wjazslawa Dalibora j Pschedměricź, kiž běsche ...ho žonjez pschidał. Won běsche ju narecźał, so by j nim ...jeho starschejm wopytała. Duzy po puczu pak Dalibor swoju ...pschewodnizu jatsél a dunjeze jeje cjełu do Jiery. Sed... ...jakowa běsche pak hižom 8000 dollarow swojeznu mandjel... ...kownu do Prahi pólzała a tak namaka morder jenoż hischeze ...1000 dollarow. Morderja su cžesłi wyschnjosći pschepoda... ...li, psched kotrymž je ho won swojeho njeskutka wuznał.

Přilopk.

* Trójzy j bludnizy cjeknu. Sandźenu pondźelu 20-... ...cjny fahrodnikki nawjerzowny dźeł Barlina do njemjera ...staji, jako na Wittenbergiskim namjesce hjeze wschitkich ...pomozowych srědkow swonkach pa twarjenju horje lěżo ...symla. Jeho bórzy jatschu a sa šwatchneho duchakroeho ...spómachu, kiž běsche do teho hižom ho dwójzu j bludnizy ...pordobnił. Jeho hischeze wjeczor podźe do Dalibořiskeje ...bludnizy dowjescheu, tam pak, jako sdźe lědma jeho wo... ...sobu sapschali a formalnosje skónczili, jasu cjekaru a ...jatše na wyschku murju, kotraž wušaše wobdawa a wot ...tam strażnikej pschecžesnje khowasche. Hacźrunjez ho hnydom ...sa nim pschidźechu, wotka wón tola zhubjeny.

* **Barlin ma 190 000 žyrotow.** W Barlinje je 42 584 ...žyrotow pod hamtšim pschehonowanjstwom, 2893 žyrotow ...w Barlinskich wothladarnjach, 3463 wójnskich polne žyrot... ...ow, 47 923 wójnskich połžyrotow, 47 924 žyrotow jenoż ...bjes nana a 15 311 žyrotow jenoż bjes macžerje. To je ...dospla 190 198 žyrotow.

* **Pólsle semjerjenje?** Seismografy we wobledźowarni ...semjerjenjow w Karlsruhe zapisachu wutoru dopoldnja ...9.33 hodź. žytne semjerjenje, kiž mohle jenoż 350 kilome... ...trow sdalene być. Satschasenje běsche tak žytne, so pola ...aparatow pišanske pschipiwawy wuskeczichu.

* **Nowy Regensburgski biskop w Konnersreucze.** Zan... ...dźeny schwórtk pschijidże, kaž j Waldsassena pišachu, nowy ...Regensburgski biskop, kiž je ho hatle psched 10 dnjemi na ...tamnischi biskopski stol zynył, j wutšim pschewodom žwje... ...zeńskeho biskopa Hierla, tachantowy a lětarjow j Arzberga ...zyle cjichu do Konnersreuthja. Hischeze samshny wjeczor ...wopyta Theresu Neumannez. Piatk zyle dopoldnja psche... ...wyaše biskop pschi lożu stigmatisowaneje. Biskopowy ...wopyt ma wutši wuznam, dokeľž j nim Konnersreuthska ...należnoscź do zyle nowego stadja zastupi.

* **Wulke wohnje na pólitich wjach.** S narańscheje Ga... ...lizijskeje powe ho wo někotrych wjesnych wohnjach. We ...Czerszyku je ho sobotu 106 twórzenjow wotpalika, pschi ...cjimż stej dwě wožobje žmjerć namalałej. W Brjesowje wotpalichu ho schtyri žiwnosće, hdyž ho leharuntja dwaj wohnjowerjej hubu spalschtaj. We tjeżim wohuju powe ho ...je Chamanitowiz w Grodnowskim wokrjesu. Tam wotpali ho 10 domstich a 14 brózni jow. Też tu mamaka žonska žmjerć w płomjenjach.

* **Stóczkaje cjwila w Awstralisej.** Mesto Kunee we Nowej Polodnischej Walesiej bliża ho wulke mrózele stóczkow, kotrež po puczu, hdyž cžahnu, wschitke rostliny jezeru. Rój stóczkow, kiž je 30 kilometrow schzroki a dźesacź kilometrow dołhi, njepjschelutuje ani šwjetza. Stóczki cjehnu ho tak hustych hromadach, so ho pola automobilowu, kotrež pschejschiwo nim jedźechu, schkinkaiske schtlenjy rosłamachu a so auttowe thłódźki satykachu.

* **Historiski mjun bo wotpalił.** Pschi wulkim wohnju w jenej fabriku w Saandamje w Hollandšej sleczachu schrě na šuždonu historiski rěźak de Geootworšt, w kotrymž je w lěże 1697 ruski car Pětr Wulki jako cjěsla dźěłał. Runjež wokolnjowe wobory hnydom sapschimnichu, so historiski rěźak hacź na murje wotpali.

* **Sta lět staru.** W Alsberku, w Uckermindšim, wokrjesu šwjerjeskeje sele dny wumeńkał Jan La Rance, pokomnik šwjódy, kotraž je w lěże 1638 j Franzowskeje pschicžahnuła, šwoje 100. narodniny. La Rance sahydli ho w lěże 1859 w Alsbecku a stukowaschke tam jako šlawnik, gmejnšti pschedstojeeer a zyzkwinski starschi.

* **Schwajzarski lud pschecžiwo rjadam.** Ludowe požadanje na jakoschi šakas zuich rjadowych wuznamjenjow w Schwajzarskej je trěmu liczbu wo 50 000 podpischow dostało a ma ho tchodża w blizschim cjahu šejnej a podźi... ...schu ludowemu wothłosowanju pschedpokožicź.

* **10 łódźow bo podnórilo.** Pola Kaminskeje pschedho... ...rh pschi sajeźe do Běleho Morja w połnóżnej Ruskej je ...pschi šylnym wichorje 10 łódźow podnóri. Se schtyrjoch łódźow mózachu 45 muži wuchowaeź. Dóšt tamnych łódź... ...kow je njesnaty. Sowjetske łódze j zyrobu a wobleczenjemi ...ju na pomoz twójeźe.

* **1056 žmjertnych njesbožow na Londonskich dróhach.** ...Londonske jmitskowne ministerstwo je statistiku wo wobthla... ...dnych njesbožach w lěże 1927 wozjewiło. Po tutym wobli... ...cženju je w Londonje w lońschim lěże 1056 cłowjekow ...na dróhach bo žmjertneho njesboża pschijschło.

Swójbne powěsće.

Sernětoj: Aenosoit Wilhelm Hohlfeld, khěžet a ma... ...gazinowy dźełaceer w Jerkezach, 59 lět. — Korla Au... ...gust Anders, schewjski mišstr we Wjasoužu, 77 lět.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Lětalske radupodawaujske hodźiny za flabumyślnych, na padawu khorosći cjerpjazych a duchatharych wobydlerjow města Budyšina

wotmeěwaju so kóždu pjatu hodźinu w mešnjanskej khorownji na Jlnjcowej dróhy 1. — Blížischa radupodawalska hodźina je hyrjedu 4. haprleje t. l. wot 11—12 hodź.

Rada podawa so darmo.

W Budyschinje, 29. měrza 1928.

Měschczjanska rada, spowjerjerstwowy hamt.

— Schkrowa powěsć wo wjedrje sa jutischi pjatk: Samrocžene, schcerjate, tola wosoplenje. W Jerdźelišcu panzanje pschi dalschim wocžoplenju.

Němske lětadło „Bremen" w Baldonneln w Jrstej na pschihódne wjedro sa lět do Ameriki cžaka. Kaž dołho nětcźischi wjeczorny wětr a dosczowaze thłóbnische wjedro wostajnjetej, njemóże „Bremen" ho na lět pschesczeć.

*

W Nowym Langsowje w Oderbruchu je želesny sczeżor elektriskeho powoda ho powalinschi na tsjoch dźełaczerjow padnył. Jedyn j nich hu hnydom sarażenu, druhaj tlaj ho žmjerć straschnje kraniłoj.

*

W Rainje pola Neuburga w Bayerskej ho 30létny ratar Albrecht w klamach swojeho bratra j cžuznej granatu para... ...schcze, kotraž na dobo rosbuchny. Albrecht a dwěstrjne dźěczo jeho bratra ho rostorhaschtaj. Pschekupz Albrecht je ho cžežko franił.

*

Pola Metza sjej pschi swuczowanjskim lětanju dwě wo... ...jeźiskej lětadle do ho strashlej. Pilot jeneho lětadła, podoffi... ...zér ho jaraby, dokeľž ho padaza plachta, j kotrejž dele słocjł, njewożżini. Jeho pschewodnik njesranjeny na semju padże. Druhe lětadło ho pschecžišny, hdyž ho k semi pschistaji. Jeho wjednik žebi jenoż lohko hłowu srani.

*

Se semjerjenjom w połnóżnej Italskej je też město Udine cžežko cjerpiło. Wjele domow je ho sapschło.

*

Hdyž ho we Warschawje powěsć wo sajeźu někotrych kommunistiskich sapódźanow rosnjesze, ho někotre tyschacy ludźi k demonstraciji sbježachu. Mjes polizistami a demonstrantami k pschimanju dóndże, pschi cjimż ho někotši demonstrantoju sranichu. Polizija słónczenje łud rosehna, pschi cjimż někotrych ludźi saja.

*

Wutoru je w jenej fabrizy w Chicagu bomba rosbuchła. Sa pożlednje 5 mézazow je w Chicagu 62 bombow rosbuchło. Domy politiskich wjednikow ho policajźiy strażnja. Na wušledżenje kladjerjow bombow je ho myto 65 000 dollarow wuspalo.

*

W Mexiku je papażerske lětadło, kotrež j Arizony do města Mexika leczeshe, k semi padło. Tśjo Amerićenjo, we nim hedźachu, žu žmjerć poczerpili.

*

W Chicagu je loni dźełaŕ sodoweje wody Täppert wu... ...mrjel, zahwotsatwschi 166 miljonow dollarow. Tole hodźe... ...samożenje je ho někto jeho pschihwnsnym w Jadelwiesc... ...nach w Pruskej wuplaczilo.

SAMEREIEN FÜR FELD UND GARTEN

Najlepši **čerwjeny dźećel**
„ **Swedski dźećel**
„ **běły dźećel**
„ **Inkarnat-dźećel**
„ **trawowe symjo**
runklicowe symjo
Eckendorfske hobrske walcy, žołte a čerwj.
hróch / woku / pjelušku / seradellu
kukuricu k sadźenju
a wšě druhe symjenja za **polo** a **zahrodu**
poručuje
Karl Preißer jun.
w Budyšinje
na Žitnych wik. **24**

Kože wšěch družin
kupuja po najw. płaćiznach a
črjewa
předawaju
Kießling & Erdenberger
na Zwonku, Lawsk. hasy 54 III.
Sobotu w „Poł měsacu".

K hermankej!

Mamy štož pytaće

Gabardinowe mantle, Šwedska forma, w nowočasn. barbach 54.- 65.- **75.—**
Covércoatowe paletoty, z włósnic. předźěłane . . . . 54.- 60.- **65.—**
Wobleki z česanych tkaninow, módre a barbojte,
najnowše mustry, jara derje sedźace . . . . . 44.- 59.- 65.- **75.—**
Wobleki z derjedźerž. tkaninow . . . . . 32.- 40.- 48.- **55.—**
Sportske wobleki, tkaninowe a cordowe . . . . . 36.- 44.- 52.- **65.—**
Kosmičkate mantle . 27.- 38.- **42.—** **gumijowe mantle** wot **16.—**
Njepřemok. kabaty . 10.- 12.- **16.—**, **kožo-wolijowe jaki** . **22.—**
Sportske kholowy . . . . . 8.- 10.- 12.- 15.- **18.—**
kholowy, smuhate, nowočasne . . . . . 6.- 8.- 10.- 14.- **18.—**
Manchestrske kholowy, njeroztorhnjomne . . . . . 7.50 10.- **14.—**

Nowočasne **Žonjace mantle a kostumy** po wšěch płaćizn.

Wobleki za hólcow, z barbjenych tkaninow . . . . 6.50 10.- 12.- **15.—**
Kielske wobleki, matrosowa forma . . . . . 9.- 12.- 18.- **24.—**
Manchestrske wobleki 12.— 15.— **hólčace wobleki** wot **2.—**

Franc Mršťny

w Budyšinje, na Bohatej hasy 4 **w Kamjencu,** na Zwingerskej hasy 16

Najlepše
tučne howjaze ćelace a swinjace mjaso
łój, sušeny połc a kołbasu
za tunju dnjowu płaćizmu
wšědnje **ćopte kołbaski a kołbasowu kołbasu**
poručuje
R. Pěčka na Zitnej hasy.

K jutram nowy kłobuk!

Tak derje kaž so w najnowšej přiroda pyši, tak nuzne je za dostojnoho knjeza, zo sebi k jutram nowy kłobuk kupi.

To je stajnje tak było a wostanje. Nowe nalětnje barby, šěra, módro-šěra, bozowa, bruna a čerwjeno-bruna drasća w přihódnych nowočasnych formach z nizkej a wysokej kronu kóždeho knjeza a hodźa so ke kóždemu nowočasnemu woblekej a mantlej.

Znaty wobkhod za mužace kłobuki, firma pjelsćinowy dom Arthur Fiegel nasi. na Kěžorskej hasy 6 ma wšě tele barby — a hišće wjele druhich — we wupruhowanych znamkach a we wšěch šěrokosćach na składźe a prosy Was wo wopyt.

Hermansku njedźelu, 1. haprleje, je wobkhod wotewrjene.

Čerwj. dźećel, Šlezyski
čerwj. dźećel, Sedmih.
běły dźećel,
žołty dźećel
Šwedski dźećel
Lucernu, Prov.
seradellu, nowu
lane symjo
runklicu, Eckendorfsku
zeleninowe symjo
poručuje w znatej kajkosći
Gustav Heinke
w Budyšinje
na Žitn. wikach 84 :: Tel. 3218

Jutrowne wjesele!

Darmo

dostanje kóždy wotběrař
wot pjatka hač do pónjdźele
hdyž za **3.—** hr. nakupuje
(z wuwzaćom cokora)

1/2 punta jutrownych jejkow
abo
punt cokora

Nimo toho hišće naše znamki!

K swjedźensk. pječwam!

Cokor, punt jenož		30 pj.
„Kaiser Auszug" w měškach, punt		29 pj.
Margarina, punt	100, 80, 75, 60,	55 pj.
Kokosowy tuk w taflach, punt		65 pj.
Sultaniny, punt	120, 95, 75,	65 pj.
Kokos. worješki, punt jenož		70 pj.
Najl. mandle, 1/4 punta	60,	55 pj.

K swjedźenju!

Paleny kofej, 1/4 punt . .	120, 100, 80,	60 pj.
„Lipsćanske měšenja", 2 punt. tyza	125,	80 pj.
Hroch, 2 puntowska tyza . . .	120, 98,	75 pj.
Hromak, łanm. (Brechspargel), 2 p. tyza	190,	160 pj.
Hromak, dołhi, 2 puntowska tyza	295,	248 pj.
Słowki, 2 puntowska tyza . . .		88 pj.
Ananas, 2 puntowska tyza . . .		138 pj.
Brěški (Přirsiće), 2 puntowska tyza . .		170 pj.
Wišnje, 2 puntowska tyza		170 pj.

Južne, běle a čerwjene wina
wosebje tunjo

Jutrowne wěcy
w hobrskim wubjerku!

Zajacy	90 65, 45, 25,	10 pj.
Wulke jeja	25, 20, 15, 10,	5 pj.
Šokol. jeja	135, 65, 30, 20,	10 pj.
Dragee je a, pjelnjene, 1/2 punta . . .		32 pj.
Jutr. mlok. šokolada, 3 **taflě,** kóžda 100 g		**100** pj.
Jutrowna mlok. šokolada, 200 g tafla		68 pj.

Jutrowne dunki

K hermankej

1/2 punta **Hamburgskeho měšenja** . .	30 pj.
1/2 punta **kłobučkow. pralinow** . . .	35 pj.
1/2 punta **kokosow. truškow,** barb. . .	29 pj.
1/2 punta **kokosow. truškow,** z šoko!. .	39 pj.
1/2 punta **likěrow. bunow**	48 pj.
5 taflow krem. šokolady, kóžda 100 gr	**1.—** hr.
5 taflow dobr. mlok. šokolady k. 100 gr	**88** pj.

Naše wukładne wokna
pokazuja a praja Wam wšo!

Thams & Garfs
w Budyšinje a w Kamjencu

Zalutujeće sebi na kóždy pad

hněwanje, haru a wudawki, hdyž sebi hnydom dobre kolo kupiće. Lětdźesatki dołho wupruhowane dobre znamki su moje
Opel-Junio- a Brennabor-
jězdne kola
Dokelž mam wulki wobrot, mózu jara tunjo předawać. Wokolo **300 kolow** na składźe. Dołhotrajne rukowanje, přihódne wotpłaćowanje. Wulki skład narunankow, tohodla wuporjedźenja najspěšniše z rukowanjom
Jan Schieback, na Mužakowskej drózy 4. Telefon 3875

Předawam wot dźensa:
swinjace mjaso . . . . . **0.80** hr.
domjacu dobru a běłu kołbasu . **1.—** hr.
wšu drulu kołbasu wjele tuńšo
rjane howjaze a ćelace mjaso
za najnižšu płaćiznu!
P. Pjetaš, ręzn. mišťr. we Worklecach
Přenaju **3 1/2 kóren linki** w cyłem abo dźělene

K nalětnim wusywam

poručam nanajtuńšo:
kałowe symjo (za běły a čerwjeny)
runklicowe symjo (za žołtu a čerwjenu Eckendorfsku)
kaž wšě **druźiny kwětkoweho symjenja**
Drježdźanske cyblowe sadźanki a čerwjene dźećelowe symjo
wšě **druhe symjenja** za polo a do zahrońkow
Jan Bjedrich w Kolwazy
Sym Serb! — Sym kóždu sobotu w Budyšinje na Mjasow. wikach

Naš jutrowny a hermanski přiwabjacy tydźeń

wot 30. měrca hač 6. haprleje 1928

Naše płaćizny rěča za nas:

Wobleki za pachołow . 39.- 33.- 24.- **16.—** hr.
wobleki za mužow . . 79.- 59.- 49.- **29.—** hr.
dobre a čiste dźěło
wobleki po měrje dźěłane, dobre tkaniny, dobre dźěło, derje sedźace . **58.— 48.—** hr. a dróžše
gumijowe mantle . . . 30.- 25.- 18.- **18.—** hr.
sportske kholowy, Knickerboxery 18.- 16.- 12.- **9.85** hr.
Manchestrske kholowy, kruta twora 8.75 **7.50** hr.
kholowy z tak mjen. **jendź. kože** 5.45 **4.95** hr.
kholowy, smuhate 18.- 12.- 5.90 5.15 3.50 **2.50** hr.
lucy do dźěła . . . . . wot **2.50** hr.

Naš kreditowy system: Wotpłaćowanje po klamowych płaćiznach poskićuje Wam přihódnu składnosć k nakupowanju!

Wobkhod za mužacu drastu
Jurij Pawlic w Khočebuzu
na Mjas. torhošću 11

Kulturwehr

njech sebi kóždy w „Serb. knihańi" w Budyšinje skaza. Wukhadźa měsačnje a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

K hermankej!

Kłobuki za mužow
w nowočasnych formach a barbach
5.—, 5.50, 6.—, 6.80, 7.50, 8.50, 9.—, atd. atd.

Čapki za mužow a hólcow
wot **0.95, 1.20, 1.50, 2.—, 2.50, 3.—, 3.50** atd. atd.
Módre čapki wot **1,90,** tež najlepše kajkosće
Předpisane čapki za šulerjow, zastojnikow a spěwarjow

Hugo Lehmann
w Budyšinje na Bohatej hasy 25 Telefon 2234

Pytam!!!!

kuchařki, domjace holery a tajke do jatwy, jara wjele hólcow za pólne dźěła a do hródźe, wotrońkow a poloni.
Přistajerska
Görlichowa
w Budyšinje Tuchmacherstr. 1

Žiwnosć

w Lubijak. hejtmanstwje, 14 kóroow, elektr. swěca, wodowód, (Wasserleitung), pola a twarjenja w najlepšim rjadźe, je ze inventarom abo bjez toho na předań. Hodźi so tež za lětne přebywanje.
W Lejnje čo. 20 pola Wulezdo

Pisane ložowe nawobleńcha a ložowe płachty, wupjerki, najl. twory, wulki wupjerk, jara tunjo . . **R. Erler** w Budyšinje na Žitnych wikach 11 znapřeća hosć. „Stara".

přiloha k číslu 76

SERBSKE NOWINY

Stwórtk, 29. měrca 1928

Nalććo holićow.

Šibale nalććo na nas so směje,
Nalětnje słónćko nam zemićku hrěje,
Ze jstwow nas do stwórby wabi.
Strowy duch nalětni płuca nam šěri,
Do dźela młodostna ruka so měri,
Přima so łopaće, hrabi.
Pilnje njech holića zahrodku ryja,
Hnoja tam, hrabaju, sadźeja, syja.

Młódna so zeleni, pisani łuka,
Spod płota lubozna ćijałka kuka,
Ptački so wjesele honja.
Z kćenjemi běła so sadowe štomy,
W barbitej zeleni tepja so domy,
Pčoiki sej do dźela zwonja.
Pilnje njech holića zahrodku ryja,
Hnoja tam, hrabaju, sadźeja, syja.

Ludźo so na haprlejku drje hrěša,
Zo wona wjedro nam wjedrowje měša,
Po njej pak **r j e ń a š a** je maja.
Přiroda boža nas na kwas wšěch prosy,
Na kwas pak jenož směš, khodźiš-li bosy
Bosy dźe wulkotnje reja.
Pilnje njech holića zahrodku ryja,
Hnoja tam, hrabaju, sadźeja, syja.

Hudźba dat B. Krawc. M. Nawka.

Čisćc płomjenja!

We wulkej fali něhdyšcheho kujćišćeho donna w Barlinje wotuwi so w měrza šhromadźizna, kotraž wulki kajćišćej zajmowitosć wobudźi. Wšo pohromadźizny k swojenu nawoćiwjenju „Rěmskich wjesel w Srsćehe“ běše Wojewodźanski swjatk němskich wo k protestowańskemu wustupej namołwjał. W tym domje rěcja dwóšći predar D. Doering, trumpetar rada Dr. Jenne a kajeni Guida Dickowa. Wo jeje **p k o m j e n j a z e h o** pschednoschcka, kš bě wumjazoh pichilkeit pschetorhowajche, pschijachu jeschowaze žadanja:

1. Praktiski wuspěschne pschewjedźenje šakonjow pschećiwo małanosći a njerjadej w pismowstwje a šachowanju młodźiny pšhed małanosću a njerjadom.

2. Se ma so § 184 khłostańšeje šakonišeje knihi kruće nałožowaći k podtłóčowanju pschiłožnosćej kažazych cztschestnych wjerdźerkow w šłowje a wobrazu, so njeschmant wěsowuchwaći tuchu § njebožkow wjazy njerozpěschmy sčitowaći mohli.

3. Dźiwadłowy šakoń, kij by naš wot nićišćeho wobranjanja i njehormošćenu a wot małanosće rewišjow wuživowaše.

4. Sdźerjenje šachowańšeho instinkta (cuća) i pschišłušnej draštu, teš pschi turnowanju, łukanju a sportu.

5. Wobchowanje młodźiny k swójbnemu žiwjenju, wutłóčanje bokow sa jich najwažniše powołanje jako žona a mać.

Nadźijowanje budźa so tute žadanja teš w Sakšej pschećiwo pschewjedźenju šakonja wo šachowanju młodźiny pšhed małanosću a njerjadom, w pismowstwje pat pschesche tuchje rješi. Sćsko wukonja pruhowańša, wo kotrejž so powada, so je w Lipšku pschiprawjena? Tu mohle politiske kruhy pozitiwne dźěło wukonjeć, město toho, so bychu nětko šako k wótčinskemu pschi tubjenjemi pschišłuchu, kij wjazu šmrće šaršišcha njeć'nja.

Přilopk.

* Žałoski wopor šaršmjenišeho njeńboža pola Kupšca wumrě. Šaršmjenišła katastrofa na wubłowej jamje „Friedrich“ pola Kupšca (Mückenberg) je šebi dalšich šmjerćnych wow žadała. Sańdźeny schwórtk je tež šmkat Mańi wopor w khorowni wumrěł. Wowrjoch běhu pjat šali w Landhamorje na mary šešjeli, jako so ta mahna šarowańša šwjatočnosć wotmě. Šmužkowje njeschožených šu w jich domjazych wjazy pochowali.

* **Prozeš pschećiwo rubježnemu mordarjej Heinej hišće do šwjatkow.** Po powěsći z Koburga, budźe tamniši pschišahowy šud hišće do šwjatkow pschećiwo pótrowenu rubježnikej a wjazykróćnemu mordarjej Heinej jednać. Šakši justizny minister je należnoscj Plawenšeho mordarstwa tehorunja na Koburgšti šud wotšłupił. Schtož słyšimy, je justizny minister hišćeze na najnuzu, njeje pa penšti justizny minister hišćeze rošhudźił.

* **Wulki łćžny wohoń pola Nowcho Schćećina.** We łćžach z škałkeho ranja města Ratzebutra naša pjatk łćžny wohoń, kij šo na wulku pschestréń rošchěri. Mnohe ludźi z wokolnych wjow a 50 wojakow němšłostatneje wobory wobdźěłachu z pschi hašenju wohnja. Po dotalnym wobhonjenju je šo pschi 1000 jutrow łćža wotpalilo.

* **Wjele pschichodnych žiwn wjazy rejwacj nochje.** Se Stendala šo powě: Žona, psches 40 lět stara, kotraž je swojej džowce na reje džěche, šo tam šałostnje rošhori, dokelž jeje pschichodnym žiwn, kij hišće pšhed kwašom z jeje džowku šlejesche, z ujej wjazy njerejwaschе, so pschi kofejowej pschestawizy na wuživu dóńdże a šebi tam žiwy pschereśiwy. Se wulkej próšu jenoš pschikhwatany łćaž žónšku pšhed šmjerćnu wuthowaćj.

* **Wulki wohoń wohoń w jenej pólšej wšy.** We wšy Wose Wierdowškej w Pešašnišim wokrjesu je šo w nozy wot šyjedy na schtwórtk 31 warjenjow wotpalilo. Žónšku, kotrejž je wolest w šranju pschethwatał, šej šo hobuspalile.

* **Najštarschi katolšk měšchnik Němšeje wumrě.** We nozy na šobotu je najštarschi katolški měšchnik Němšeje, duchowny radźićel Josef Heidegger w 99. lěće žiwjenja a 75. lěće měšchništwa w Holzkirchenje pola Wilshofena we Dolnjej Bayeršej wumrě.

* **16 dujow bjes jěchje wutrał.** Po powěsći z Teciutlana w Meriku šu jenoš jeneho hórnika žiwoho wuthowali, kij bu z dalšichimi 26 hórnikami wohnja dla w Aurorašich podkopkach pod semju pohrjebany. Wón bóšche nimale 100 metrow pod semju tćał a 16 dujow bjes jěchje wutrał. Tami 26 bóchu wschitcy wumrěli.

* **106 lět stara.** W Makonje w Franzowšej dožy buroška z mjenom Darjon šaršćeny schtwórtk swoje 106. lěto žiwjenja. Wona płaći za najštarschu žonu zyłeje Franzowšeje.

Zawrjene časy.

Džiwaju na blišk jutrowny šwjedźenj dopomina policajski šamt na poštajenja wo šawrjenych cžašach.

1. Neje na šjawnych měštnach, w privatnych domach a měštnoscjach šawrjenych towaršstwow šu Bołmonckim, Cžichi pjatk a šobotu do jutrowničkí šakašane. Pschiwolenje wumjeschenje njeje dowolene.

2. Hudźbne poskićenja a druhe harcowate šwješčelenja na šjawnych měštnach šu Cžichi pjatk a šobotu do jutrownicki tak daloko wobmjeschowane, so šmě so jenoš tuchna hudźba poskićeć.

3. Džiwadłowe a kinematografiske pschedstajenja šmědźa so Cžichi pjatk a šobotu do jutrownicki jenoš tehdy wotměć, hdyž su pschedstajenja thutnoscj dnja pschimjerjene. Pschedwjedźenje šmědźkow, trykow, rewišow, wješelohrow a operetkow njeje dowolene.

Šawrjeny cžaš šapoczina so ja padny po 1. cžišłom Bołmonckim a Cžichi pjatk w nozy w 1 hodź., šobotu do jutrownicki w nozy w 12 hodź., w padach 2. a 3. cžišła tano w 6 hodź. Wón skónči so we wschitkich padach we nozy w 12 hodź.

Swójbne powěšće.

Sm r š ć e j: Olga Theinertowa rodź. Polez w Lubiju, 52 lět. — Wilhelmina Felikowe rodź. Woschechez we Šaženju pola Hróbka, 56 lět.

Towaršstwowski powěstnik.

Jutrowna šhadźowanka! — P r u h a za dźiwadło budźe s o b o t u, 31. III., pop. w 4 hodź. w „Šerbskim Domje“ w stwićcy.

Liehań. „Zernička“ spěwa š t w ó r t k wječor we 8 h. pola Rudolfec. Wšitcy spěwarjo a spěwarki maju wěsće přiń. Předsydstwo.

Nawječorny wokries „Sokoła“ (Khróšćicy, Njebjelčicy, Pančicy, Wotrow) změje 29. III. wječor we 8 h. w Pančicach zwučowanje.

Njebjelčicy. „Ratańśki Dorost za Khróšćicy a wokol.“ změje s o b o t u, 31. měrca w Njebjelčanskej herbskej grychće pućowansku zhromadźiznu. Winowatosć kóždeho sobustawa je, zo přińdźe. Wutrobnje witani su nam wšitcy młodźi ratarjo a samostatni hospodarjo *Njebjelčanskeje wosady. Předaošk ma kajez* ryćeŕkubleŕski najeńk Rjenć z Worklec. Serb k Serbej!

Njebjelčicy. „Jedn. Sokoł“ zwučuje hač do jutrow kóždy š t w ó r t k wječor we 8 hodź.

Pančanska „Sokolska jednota“ wuhotuje 22. jutrownika swój załoženski swjedźeń w Pančicach.

Poršicy. „Jedn. Sokoł“ ma tutón tydźeń p j a t k swoje zwučowanje. Za tydźeń budźe so potom wutoru pak srjedu zwučować; to hišće wozjewimy. — Po jutrach budźe so zaso pjatk zwučować. Načolnik.

Posmjertna pokładnja při župje J. E. Smolerj. Přizjewjeńški, přijimanski čas za (přez 50 lět stare sobustawy skónči so ze **31. 3. 1928!** Potom přijimaju so jenoš hišće sobustawy hač do 50 lět (zastupny pjenjez 1 hr. a za prěni smjertny pad 1 hr. = 2 hr.). Za starších (přez 50 lět) stupi wot 1. IV. 28 sem wyšši zastupny pjenjez do mocy.

Za P r a ž š k i c h šp ě w a r j o w ! — Přich. njedźelu (1. IV.) je g e n e r a l n a p r u h a popoł. we **4 hodź.** w „Serbskim Domje“. Budyšcki hermank za spěwarjow najwažniši njeje, n a j p r j e d y s p ě w a n j e, potom hermank! Wšo dalše je so wutoru pod „Ze Serbow“ w S. N. wozjewiło! Hł. dirig.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolerj w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmanc w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžnycy. — Za nawěšćki: O. Janak w Budyšinje. —

Sokolstwo, sport a hry.

Kolcsarstwo.

Šěšćdnjowe wujezdźowanje w Parizu wotmě so w bliššim času. Slawneho hollandskeho jězdźerja Van Kempena je Zwjazk Němskich kołojězdnych na tři měsacy wot wšitkich wubědźowanjow wuzamknył. Přičina k temu leži w podawkach při Barlinskim šěšćdnjowym wujezdźowanju, hdyž su so njelube wěcki stałe. Tak so Van Kempen na Pariskim šěšćdnjowym wujezdźowanju njemóže wobdźělić, hdyž by při boku Raynauda najlěpše wuhladny na dobyće mał. Předewzaće Pariskeho šěšćdnjoweho wujezdźowanja je sebi na Van Kempenowe městno znateho lětarja Faucheuxa zwěsćit.

Šěšćdnjowe wujezdźowanja při zelenym hlidźe. Podawki při poslednim Barlinskim šěšćdnjowym wujezdźowanju su byle ze přičinu, zo je direkcija Dortmundskeje hale Westfalow wjednikow wšitkich němskich městnow za halowy sport na 4. hapreje k zrěčenju do Barlina přeprosyła. Při tutej składnosći ma so wosebje wo prašenju šěšćdnjowych wujezdźowanjow rěčeć. Chcedźa spytać postajić prawidła, po kotrychž dyrbi móžno być, zo bychu so skandalose podawki, kajkež su so při dotalnych šěšćdnjowych wujezdźowanjach pokazale, cyle znjemóžnić.

Erfurtska kolesowa wujezdźowańja w konkursu. Nad zamoženjom towaršstwa sportskeho městna za kolesowu wujezdźowańju je konkurs wotewrjeny. Namjet jeneho wěrićela staji jedyn nětuši sobustaw předsydstwa. Nětčiše předsydstwo towaršstwa sportskeho městna je huydom wobćežowanje přećiwo wotewrjenju konkursa zapodało, dokelž tam njeje předłoženje ani njekhmanosć k płaćenju, ale namjet ma druhe přičiny.

Lohka athletika.

Přěčny běh narodow. Tradicionelny přěčny běh šościch narodow, kij je so, dokelž so Belgiska njewobdźěli, k přěčnemu běhej pjećich narodow Francowskeje, Jendźelskeje, Šotyskeje, Waleskeje a Irskeje zešćerił, wotmě so pola šotyskeho města Glasgowa k 21. razej. Kaž hižom w posledninaj lětomaj, tak připadźe dobyće też tón króć Francowskej (45 dypkow) před Jendźelskej (55 dykow), Šotyskej (104 dypkow), Waleskej (130 dypkow) a Irskej (179 dypkow). Wubědźowanjo mjez jenotliwymi w dołhosći 14,8 km skónči so z překwapjacym dobyćom Jendźelčana Eckersly-a, kiž z 52 mjeńš. 54,6 sek. Sotu J. S. Smitha (52,48) a kolonialneho Francowzu Boddari a (53,02) přetrjechi. — W Bernje w Šwajcarskej wubědźowachu so při sylnym wobdźělenju wo šwajcarske mištrstwo w přěčnym běhu. Z dobyćerjom z wubědźowanja, kiž běšo 8,3 km dołhe, wuńdźe Schiavo (ze Lausanne) z 28 mjeńš. 59,4 sek.

Dr. Peltzer je zaso we Wiekersdorfje. Dr. Peltzer je so ze swojeho pućowanja do Ameriki zaso k swobodnej šulskej gmajnje wo Wickersdorfje wrócił, zo by při pruhowanju abiturientow we Wickersdorfje sportske pruhowanja wotewrał, hdyž drje su někotre njedorozumjenja w šulskej gmajnje wotstronjene.

Dalokostny běh z Los Angela do Newyorka. Běžerjo z Los Angela do Newyorka, kotříž so docyła hišće při běženju wobdźěla, su najhóle kritiski dźěl pnć docepěli, překhod přez Rocky Mountain (Skalne hory). Crjódła běžerjow je so hižom khětro zeškrěła a pobě za-li woni z dotalnej spěšnosću dale, dha drje z nich jenoš jara mało Newyork docepje. Dotalny nahladny běžeŕ Arthur Newton z Połodnišeje Afriki je wustał, za to lěži někto Italčan **Gavuzzi na čole. Finu W** Kolehnainen je khětro zady wostał.

Kopańca.

Barlinscy w Parizu zbić. Kopańcowa hra mjez městomaj Parizom a Barlinom, kotraž so zaúdźeła njedźelu před někotrymi dnjemi na 25 000 přihladowarjemi wotmě skónči so z dobyćom 4:1 za Francowzow.

Kopańca čełaje .... wosebje w Amsterdamje. Zo jim za Olympiske kopańcowe hry w Amsterdamje j jara wulki. Namjety na abonnentne zastupne liśćiki su pře wšu wočakanu měru požadane. Łože a čestne tribuny su w Nowym stadionje w Amsterdamje hi žom wupředate.

Boksowanje.

Swětowe mištrstwo w boksowanju w Jendźelskej. Też w bliššim lěću ma być w Jendźelskej wubědźowanje wo swětowe mištrstwo w boksowanju. Štož s loni Tommijej Milligawej w boju z Mickejom Walkenjeje poradźiło, to dyrbi nětk jendźelski mišter mu choweje wahi Johnny Hill pospytać. Po nětčišim wotmyslenju w stadionje w Stamford Bridge 4. ju nija Johnny Hill a ameriski swětowy mištr Izzy Schwartz k wojowanju nastupitaj.

Šwajcarski boksowański zwjazk je swoje olympiske přihotowańske dźěła zastajił, dokelž Šwajcarski při Olympiskich hrach w Amsterdamje njebudźe za stupjena.

Němscy boksarjo do Prahi. Srjedu 4. haprleje přebywaju němscy boksarjo w Prazy. Bremenski boksaŕ Hülsebus wustupi přećiwo Swobodźe a Kölnski Hendrich Müller přećiwo Cirolnikej.

Wšelčizny.

Němski sportski wučeŕ za Turkowsku. Z wukraja su so na mnohich němskich sportskich wučerjow wobrócili, zo bychu wukrajnych wojowarjow za wuwučowali. W nowišim času je znaty sportski wučeŕ Alex Abraham w Turkowskej městno Olympiskeho trainera přewzał.

Hospodarski rozhlad.

Schtwórtk 29. měrza 1928:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,177	100 pólsk. złotych	46,775
jendźelski punt	20,892	100 čěskosl. krónow	12,377
100 šwajc. frankow	80,485	100 franc. frankow	16,44

Barlinska bursa sapisa wčera sajo žiwischi wobrot pschi postupowazych kursach. Na wikach i dołżnymi a rentowymi liščinami dotalny žiwy wobrot sowoła.

Produktowe wiki bźcha wčera sajo jara mérne. Placźiny bźchu sesłabjene, wotsełe ja posdyšsze termije popuschczowacha. Po powschitkownych powiźzach njejsu wuhladu tajle, so może žitowe placźiny dale postupowacź. W Amerizy su spekulanci placźiny jehnali. Nastymśe žywy w Nimskej njejsu jara wumjerjene. Wčera **płaczesche** zentnaŕ

w Barlinje

pschenizy 12,20—12,35 hr., rožki 12,85 hr.
hacź 12,95 hr., jećmjenja nelśiniešo 11,50
hacź 14 hr., wowsa 11,70—12,10 hr.

W termijnowym witowanju

ja měrz: pschenizy 13,35 hr., rožki 13,77½ hriwnow,
ja měrz: pschenizy 13,57½—13,56 hr. a rožki 13,97½—14 hr., wowsa 12,50 hriwnow,
ja julij: pschenizy 13,97½—13,98¾ hr., a rožki 13,10—13,12½ hr., wowsa pak 13,07½ hriwnow,
ja september: rožka 12,25 hriwnow.

Nekotre placźiny i wczerawschich Drjezdźanskich wikow
(Markthallen)

Sarźana pjerscina: Kury stare 1,30—1,60 hr., młode 1,40—1,80 hr., hušy 1—1,20 hr., kačźki 1,40—1,70 hr. holbje 0,50—1,30 hr. — Cźerwjeny kał 35—40 pj. z bźły 15 pj., kruschwy 550 pj., jabłuka 25—60 pj., běrny zentnaŕ 4,50—5,50 hr., žołtej kěrźaŕ 20—40 pj., fizoły kał 15 pj., měd 1,50—4 hr. — Butra 2—2,40 hr., twaroh 32—35 pj., muka 27—34 pj.

Sšwinjaze wiki wczera frjedu w Barlinje.

Na nje bźchu pschihnali 277 běhakow a 515 prošatow. Te płaczachu

běhaki:

wulke	**50—60 hr.**
frjenje	**37—50 hr.**
małe	**24—37 hr.**

prošata:

wulke	16—24 hr.
frjenje	10—16 hr.

Wiki klazachu, płaczisny jsu sesłabjene.

Pschikazanje wutaja

Wjekaŕskeho Neumann w Pšowjach.
Kowaŕskeho, Kulej w Wunju.
Wuržownika rěpnikeho, Kopańk we Wulkej Dubrawje.
„ kołbaŕskeho, Kowaŕk we Wojerezach na Rodwym dorhoschcu.
„ kowaŕskeho, Kulej w Wunju.
„ schwajzaŕskeho, Grenźich, Knježi dwór we Łašu.

Hońzu do osma, Voigtez pjekaŕnja w Budyšinje na Serbskich hrjebjach.
Hońza do domu, Nowakowa w Hródku, Dołha hońa 14.
„ Reichez pjekaŕnja w Mužakowje, Schmelzowa hońa 84.
„ Lanšuno w Biskopjach, Am Hof 1.
Rohorzeńsku kupcu, Knježi dwór w Sakrajzu u. Hródka.
Murjerjam, Scherbaum we Wojerezach.
Dźěłaczeŕki do šaŕkodu, Grieb w Hródku, Schrodnika hońa 10. a Jeršt w Hródku.

Na pichedań

Koša w Budyšinje, Zytkowska hońa 10.
Libjam 22, Schreiber w Mesto Sukowskich 9.
Byk 8 měsacow stary, wutrjadnje rjany rasišch, Friesla knježi dwór we Łašu.
Janske jahodowe kerźki w Budyšinje, Lotzowa hońa cźo. 7.
Dobanka we Wojerezach, Schlossergasse 2.
Kolo motorisle w Delnjej Hórzy 12
Wós dźěłazy we Wojerezach, Groschowa hońa 14.

Drjewowa awkcija

Sšobotu 31. měrza pop. w 5 hodź. maležina pschi wisnizy pola Narcźa,
popodnja w 4 hodź w hońenzu w Brunowje 135 metrow kulachow, 95 dołhich kšjonowych hromadow, 4 mtr. dubowych kulachow, pol metra dołheje duboweje hromady, 35 dołheje šuboweje maležiny. Drjewo leži w Kiwizach, zygańskich kełkach, Latmiśej herbi a we Wuhlowej hali.

Sšudnizy na pischedańowanje.

pjatk 29. měrza 1928

w **Khrośćizach** — kupzy šeidu šo pschip. w 1 hodź. we „Serbskej grynchje“ hospodaŕki a njedźelski wuš,
w **Brěsnje** pola Kamjenza dop. w 10 hodź. w hońenzu „K železnizy“ mužaze kolo.
w **Cźornym Khołmu** rano we 8 hodź. w hońenzu šudźony aparat,
w **Wunju** w Šěnberskich hońenzu pop. w 2 hodź. manblawa,
w **Biskopjach** dop. w 9 hodź. w hońenzu „Zum Anbau“ kneza a sota,
na šudnistwje dop. w 10 hodź. Sendźik wina, wicźmy wós, kšiniju, bibo, wobraz, wežnik, schpihel a klamaršta pohladnja,

sobotu 31. měrza 1928

w **Budyšinje** dop. w 10 hodź. w dworje šudnistwa: 4 jabłacziny, 33 kraischinow, 19 slawcišnikow, 21 cźerńikow (wuhloš), 34 cźerńikow (nisše) a 7 šadowych kerźkow, 5 janskich jahodowych kerźkow.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. ¾11 hodź.
Po wukrajnych wikach so słožuje fut płaczisny jsterujene.
Dop. ¾12 hodź.: Wukrajne žito drježsche, wukrajne sa posdyšsze termije.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symje po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaczizny po złotej hriwnje.

	28. 3.	27. 3.		28. 3.	27. 3.
Pšeńca	244-247	244-247	buwy	23-24,00	23-24,00
rožka	257-259	257-259	woka	24-26,50	23-25,00
nal. jećmjeń	230-280	230-280	módre łupiny	14-14,75	14-14,75
naz. jećmjeń	—	—	žołte łupiny	15-16,00	15-16,00
wowsa	234-242	234-242	zeradella	—	—
kukurica	232-239	233-240	rapc. wosušk	19,70	19,50
pšeńc muka	32-35,00	33-35,00	lany wosušk	24,40	24,40
rožna muka	34-36,50	34-36,00	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	16,75	16,75	běrnj. hruški	26-27,00	24-26,00
rožne „	16,75	16,75	syno, 50 kg	2,40-2,70	2,40-2,70
lane symje	—	—	rožna sloma	0,95-1,25	0,90-1,00
rapc	—	—	pšešš, „	0,85-1,05	0,90-1,00
hróch	35-37,00	35-37,00	wowsna „	0,75-0,95	0,70-0,86
pjeluški	23-24,00	23-24,00	jećna „	0,75-0,95	0,70-0,85

Płaczizny rěznicho skotu na Barliuskich skótnych wikach.

28. měrca 1928. Płaczizny po centn. a zł. hriwnach.

Skóne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 207.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetše rězneje hódnosće hač do 6 lět	60—61
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	53—57
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	46—50
Mjenje picowane wšěch starobow	37—44

Byki 391.

Połnomjasene, wurośćene, najwjetšeje rězneje hódnosće	53—54
Połnomjasene, młódše	51—52
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	48—48
Špatne	42—45

Jałojcy a krowy: 717.

Połnomjasne, wukormjene krowy najwjetšeje rězneje hódnosće	44—45
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	52—41
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	25—28
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	19—22
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 2750

Najlěpše wukormjene (2. druž.)	75—84
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	60—78
Špatne (4.)	40—56

Wowcy: 3068.

Młódše a starše wukormjene (1 družina)	61—68
Starše wukormjene (2.)	55—60
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	51—55

Swinje: 15209.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křižencjow, hač do 1½ lět stare	53—54
Wukormjene	52—53
Mjasne	51—52
Špatne	46—50
Rancy a kundrosy	47—49

Kupujće wuběrny dobry

Preißer:
na Žitnych wik. 24

Syru wołmu kupuje
po najwyšších płaćiznach abo wuměni na česan. tkaniny
Otto Osswald
dźěłarnja nohajcow w Budyšinje

Młode husy
su na předań
w Baconju 7

Proša čisło
2687
jeli maće mały nawětk do „Serbskich Nowin“.

Nowosće za naléčo

Mantle — we wulkim wubjerku
kostumy — najtuńšo
wobleki
bluzy
štryk. wobleki
Moja reklama — jaki
je derjesedźaca drasta — pullovry

W. Häcker w Budyšinje na Žitnej hasy 7

Sće so hižo rozsudźili,
? ? ? ? ? hdže ? ? ? ? ?
k hermankej
? ? Waše **stupnje** kupiće ? ?
Njeskomdźe sebi najprjedy
mój wulki wobućowy skład
wobhladać ! ! !
Přijomne płaćizny! Najlěpše kajkosće!
Na hermanku steju při měšćanskim dźiwadle!

Martin Jähne w Budyšinje
před Šulerskimi wrotami 9

Kupanske wany, 170 cm dołhe **16.**— hr.
klampnafske dźěła
w nowotwarach a wuporjedźenja nanajtuńšo
Otto Baumann, klampnafski mištr w Budyšinje
Před Garbaŕskimi wrotami čo. 4

Sadowe štomiki wšěch družin
sprawna, derjesośćaca twora najbóle dźakowanych družinow. Wulki wubjerk — tunje płaćizny. Jara wjele wišnjowych štomikow wosebje tunjo. Kosmaćki a janske jahody, štomiki a keřćki. Rožowe štomiki a nizke šćěpjene, pychowe keřćki atd. poručuje
štomownja E. Pelz w Budyšinje
Weiße Bleiche — Telefon 2648

Najkrasniši dar
za wšě přileżnosće su nowe pyšne zwjazki
H. Zejlerjowych spisow
Serbska knihaŕnja w Budyšinje / Serbski dom

Dźěćace wozyčki
w najnowšich formach a barbach
Pawoł Böger
w Budyšinje
na Šulskej hasy 5

Swoje dźěći škitaja
nazhonjene maćerje přećiwo wakam najlěpje
Leidiereс wakew. copikami a wakowej zalbu
Schloss Apotheke Bautzen.

Přesadźowaŕnja Wusdiki
(přeńy K. Wällnitz)
Pjatk 30. měrca popołd. ½3 hodź. so na **Zwonkowej Lawskej hasy 16,** nutřkhód z wrotami na lěwo, zjawnje a dobrowólnje na přesadźowanje předawaja: dźěłba nowych wobleków za mužow (Manchester, Gabardine, Cheviot atd.), wšel. wulk., dale nowe stupnje za mužow, žony a dźěći, dźěłba nowych płatowych twjelkow a trjenjow.
Wobhladanje dopołdnja wot ½11—½1 hodź.
Arno Wusdiki.
zjawnje přistajeny a přisahany přesadźowaŕ

Wšěm Serbam a přećelam „Serbskeho Sokolstwa“ poručamy
„Sokolske Listy“
Redaktor: wučeŕ Michał Nawka
płaća lětnje jenož 2.50
4. lětnik započina so z wulkim rózkom 1928
Skazanki přijimuje
Serbska knihaŕnja w Budyšinje

Wšě wobuća a wuporjedźenja wobućow spěšnje
derje a tunjo
wobućowy dom Mark w Kukowje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsaćnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2057.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy w 3 rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. 3 11

Čisło (Nr.) 77 | Budyšin — pjatk, 30. měrca 1928 — Bautzen | Lětnik 87

Skandalne wustupy w němskim sejmje.

Poslednje dny do rospuśćenja němskeho sejma su zapósłanzy jenotliwych politiskich stronow k pśichodnjoseńu wólbnych rěcow wuwuživali. Sapósłanz Landsberg schwórił w swojej rěći, kótaž bě połna kakatych słowow kommunistam pod nóš pikaśe, so su jo wón a wobrowdze wósłorkowaze waśnje sozialdemokratam liśchěźili. Pśicht tym jo sozialdemokratoju do wuśmeśchajcho wóśpjerśenja daću. Kommunistojo jo i njembrośerji pyrjachu a kommunistiski sapósłanz Jadasch jo połny słowow na sozialdemokratow wali a do nich i pjaśeju pjerjeśe. Na dobo bě fala jo mócnjazych sapósłanzow nastała. Bórzy krej běžeśe, dokelž pjasne puśi kaž krupy padachu. Jedyn sozialdemokrat ramo i pśiwalnikom do kommunista Bertza pjerjeśe. Ssudobje jo na cyrkwjach rozbi, a Bertza i kwju połatego wotnjeśechu. Bijeńja mjes sozialdemokratami a kommunistami někotre minuty trajeśe. Mjes tym namórśiny prezident Öfer swoje mórśno wopytśeśi, i cźimž bě jo pobrośenje pśichetorbło. Stanjenego Bertza do chowanje dowjedźechu, hdyž chyzyše jeho sozialdemokratiski sapósłanz dr. Moses, kótaryž w minjenych padach stajnje lekaśsku pomoc podawa, swobaliś. Sapósłanz Bertz nochyśe pak jo na žadnu pad sozialdemokratiskemu lekarjej hoźiś daś a pomharja i jeryni słowami wotpokaś. Da jo místo njeho radśo němsko-nazionalnemu sapósłanzej dr. Haedenkampfej swobaliś. W pobrośeńi rosborjene wurěcowanje dale dźeśeše, tola puki jo njewótpśijatowachu. Rada starśich jo hnydom seńdze a sapósłanza Jadascha, kótaryž bě bijeźu zawinował, i pobrośenja wusmukuju. Dokaž jo tón se sale njerad, a jo namórśnemu prezidentej wuchyśe jeho i pokazjami wotwjeśeś daś, namórśny prezident pobrośenje złožeźi.

Amnestija so rozbi.

Pśetomy wubjerk němskeho sejma je frydu wo amnestijowej pśichodnjoj wothłosował. Sozialdemokrat Landsberg w mjenje sozialdemokratow praji, so njemóža amnestiji femiskich mordarjow pśichwalowaś. Sapósłanz dr. Wunderlich i němske ludowje strony, Schulte i zentrumske strony a Hompa i hospodarskeho sjednoćenstwa praju, so su pśeco wo kóždej amnestiji. Němskonazionalny dr. Barth w mjenje swojeje strony praji, so je wina sozialdemokratow, dokuž so jakoń sacźinjuje. Dalše rospravnjenje nima žanoho santyśa.

Pśi wothłosowanju wobhnadźenje femiskich mordarjow wotpokasachu. We wothłosowanju wo zyłnym sakonju so wón i wjetšinu němiskich nazionalnych, němskeje ludoweje strony, zentrumskeje strony a hospodarskeho sjednoćenstwa i 15 pśeco 12 hłosami wotpokaja.

Wirth na němskostatnej liśćinje centrumskeje strony.

Pśichodźidstwo němskeje zentrumskeje strony je w poseźenju, kótaryž je so frydu w Barlinje wotmě, wobsamkło, rozmuśeś, so by dr. Wirth jako kandidat na němskostatnu liśćinu stajił.

Dr. Wirth, kótaryž bě w poseźenju pśichitowany, zkładnośeś wuji, so by pśicźinny rozkład, kótaryž su ja jeho jadźerjenje w posledńich létach rozśěgowaze byle, a wubźeha, so je so bojał, so njeby němska demokratija duchej śwérna wostała, kótaryž je dźeło Weimarskeje wustawy zaharjał.

Pśi powśichtkownym rozrěcźenju mějachu ja nusne, so dyrbi so zacźasce politiśkeje samolwitnosće pola staćejnow słubźiś, so jo zosjalny tharakter demokratije pobłubieś a so dyrbja so duchowne a dobropoćinjśe mozy tśichesćejanstwa mjes ludom pozběhnjeś. Saładne rozsźěle měnjenja so pśi tym njepokasachu.

Stronimy pśichedźyda dr. Marx a tukhwilny wjednik narjaźe w němskim sejmje dr. Stegerwald i doseźenjenjom wótśišćichaj, so je so i dr. Wirthowym słubjenjom, so budźe swoje politiśke dźeło zentrumskej stronje wěnowaś, wospjerśenja fronta sa wólby dospołnje samkła.

Pruski sejm dwójcy njeźiwnany k wobsamknjenju.

W pruskim sejmje njeju pśi wothłosowanju wo nowym wutworjenju Pruskeje kabiny politiśke strony prawizy zawjeźbu wothłosowanjow pśiwatkow wotedaśe a sejm i tym k wothłosowanju njeźiwnany sejźinje. W słědowazym posedźenju dyrbjeśeśe jo wo tchorhojnum sakonju wothłosowaś. Teź tón króć jo strony prawizy wothłosowanja wustajichu. Ssejm njebě jako k wothłosowanju tkmany.

Skóńcne wojowanje wo pancerowym křižaku.

Němiskostatna rada je jo, kaž je znate, pśiśerpjała pśichiłowelnu śrědkow sa pancerowany tśichkaŕ wuprajiła. Dokelž je dźenja w němiskim sejmje wjerśinna w tśeźim cźitanju sa kśiźaŕ hłosowała, budźe jo němiskostatna rada znowa dyrbjeś wo tśichkaŕowym twarje rosźěkowaś. Jelt so by wona na swojim wotpokazanskim stejiśću wostała, by němiski sejm znowa dyrbjał wo kśiźaŕa wothłosowaś, pśichi cźimž by dwěśeśerjowska wjetšina trěbna była.

Tarify němskeje żeleznicy so powušа.

Wunoźk němskeje żeleznicy je poslednje lěta stajnje wróśo ześeł. Mjes tym so je po powśichtkownym płaćiznowym indeksu wunoźk na kilometer w lěśe 1913 150 wuńcźinił, je jo wón i wojenja wojowbu na 123 a i wojenja tworbu na 132 znjiźił. Żelezniska sarjadniska rada je tohodla 28. měrca wobsamkła, tarify tak powyśiś, so lětnje 250 miljonow hriwnow wjacy wunjeśe. Pśichi tym śuńe tworowy wobtkład dwě śeśinje a wobowony wobtkład jenu śeśinju njeźi.

Powśichtkownje maja so płaćiśiny wo 5 procentow powyśiś.

Jara dwólne je, hač budźe němske knjeźerstwo wotmyślenje żeleznišeje sarjadniskeje rady pśichiłowaś. Bojo se, so i potowyśenjom tarifow, kótarejž jenoź 5 procentow wuńcźinjeźe, powśichtkownu podrožowazu žolmu za žobu cźejnje. Tohodla budźe jo wobsamknjenje sarjadniskeje rady we knjeźerstwje do drobna pruhowaś a pśedy hač budźe jo powyśenju tarifow pśichiłowaś, jo spyta, dokhody żeleznjizy na druhe wobłanje pśichiśporiś.

Barlinskim měšćanskim dźěłaćerjam so misa powyśiła.

Barlinśki magistrat je wobsamknył, misu měšćanskich politolětnych dźěłaćerjow wot 2. hapreje wo 6 pjenjezkow a wot 1. oktobra lěta wo dalše 4 pjenjezki na hodźinu powyśiś. Hodźinska mjeda wšichtkich druhich dźěłaćerjow so w tych kmanych poměrach powyśi. Polna mjedowa stawka měšćanskich dźěłaćerjow so lětsa wot 2. hapreje je 24 lět na 21 lět śiśi.

Schulski strajk w Barlinje so sastaji.

Starśichi dźěći Barlinišeje gmejnskeje schule w Sonnenburgskej dróży su resolucźiju pśichiśeli, so wobcźakuja prawe rozsudźenje wot kulturoweho ministerstwa. Stawśki swoje dźěći wot schtwórtka saso do schule pósćelu.

Teź knihićišćerjo pomognuju w Königsbergu budźa strajkowaś.

Knihićišćerjo pomognuju w Königsbergu žu w dwěmaj thromadźiznomaj frydu ninjale jenohłósnje wobsamkli, so pśichi žadanju na 10 hriwnow pśichiłoki we wjerśnych sawostanu. W cźišćerjernjach, kótarejž so pśichiwołenju sapowědźa, dyrbi so žobotu dźeło sastajiś. Strajkowaśili komitej je jo wuswolił.

W **Barlinje**, hdyž bě so pónźelu tchorunja strajk wobsamknył, su so frydu rozsudźili, wupowědźenje dźěła wrośeś. S tym so Barlin knihićišćerśeńskeho strajka sminje.

Nowa kročel hrabje Brockdorfa w Moskwje.

Rosprawa wótśišćeho inżenjeura Goldśteina pokazuje, so su i němśtimi inżenjeurami, w Rosiowje jatymi, kaž je stśělnikami wobkhadźeli. Němśi pósłanz w Moskwje je so tehodla pola ruskeho kommisara Cźicźerina znowa wobcźeżował a je wo nadrobnu zdźelenku wo tym prośył, kak su němśźy jeźi nětkole zamóžeźeni a kajka je jich strowoźeś. S dobrom je wo dowolnoseś prośył, so śuńeli jeźi swojim pśichiwuśnym dźěłaś, kak so jim wjedźe. Němśi pósłanz je dale, dokelž knjeźerstwo hišćorze njeje dowolśo, jatych wopytaś, jekretara němskeho pósłanstwa do Rosiowa pósłał, so by pola tamnišćeje měśtneje wyšnjoseje dowolnoseś k wopytej dozpił, so by so wo strowoźeji a zamóženju jatych pśeńeśiwjedźeł.

Němskostatna wuhlowa rada wo jendźelskej konkurrency.

Němiskostatna wuhlowa rada je frydu polne poseźenje měła. Tajny hórnišći radźeśel i Weisen na to pokaza, so je po skóńcenju jendźelskeho hórnišćeho strajka konkurrenca jendźelskeho wuhla jara śyńe zaśiwa. Na druhej stronje pak je wožiwjenje smitskowneho pśichetrjebanja wuhla wudźerała. Sy by so jendźelskej konkurrency wobaraku, je portheinśi syndikat dyrbjał swojim zobuśerjam 1 hriwnu 38 pjenjezkow dawka napołožeź a zamóžne tkoły hišćeze pśeźo płaćijnam njewótpowědaju, wošeje dokelž su wuchrośeje dźiwaju na powśichtkowne hospodarśe połoženje nźiś namjeńy wotpokasałe, kótaryž bychu wuhlowemu hórnišćemu położenje pśichiśeśe.

Lět němskeho lětadła do Ameriki so wotstorći.

Po powěźenjach, kótarejž su i Londona do Barlina doschle, je so lět němskeho lětadła „Bremen“ i Baldonnella we Irśej frydu a runje tak schtwórt dla ćahjeneho wjedra wotstorći. Lětadło je so dwójcy na wuśitkańskeho dnja wjeśeś, a wšcho je so na wušk pśichotowało, tola njepśijaśne powěźe wo wjedrie su lětarjow pśimuśe, wuśeźenje wottoreźeś, hač je wjedro połepšeju.

Kriza w Pólsce.

Nowowuwólowany kejzerow marschall Pilsudski je frydu spała statnebe prezidenta nastupny wopyt cźiniś. Schtwórtk dopołdnja je marschałka Pilśudskeho wopytał. W parlamentariskich kruhach wocakuja, so je po tymle rosrěcźenju politiśke położenje rozjasni. Kujejerstwowy blok je schtwórtk we źiwjej dalšej parlamentariskej taktiźy wuradował. Dokelž je jo wón frydu wólby namórśnych marschałkow Sejmow, maju za možne, so je so teź pśichi dźiśach komunistiskim njewótbźeli.

Powjeśćenje mjedy pólskich dźěłaćerjow.

Mjeda dźěłaćerjow němskeje pósyw je so w pśicherku wo 10 procentow powyśiła. Dźěłaśiśi cźaj njeje so pśichrośeśi. W telegrafowej twarišej słužbje je w tśoch symskich měsaćach 48 hodźin, w druhich měsaćach 52 hodźin wot tydźeń. Tole dojednanje hač do 31. dezembra płaći.

Rumunska wožmjedźiśiki dźěłaśi dóstanjedźe.

W rumunskim senacie je so sakoń wo sawjedźenju wožmjedźinskeho dźěłaśiskeho dnja w Rumunskej pśichitał. Sakoń je wczera do mozy stupił.

Francowska Mussolinowu rěć wotpokazuje.

Nabłady, kótarejž je italiski ministerski pśichedźyda Mussolini pśichi rosrěcźenju z Jendźelzanom Rothermerom wo měrowych rěcźenjach roswił, je w Pariźkich nowinach wotpokazuje. „Temps“ pišcha: Mussolinowe nabłady wo rewiziji Trianonskeho měrowego śrěcźenja budźa so bjes dwěma w pśedjezemjopiśkich krajach pobudźowaś. K temu móže ko rjec, so Mussolini na podłožu śrěcźenja, z hrabju Bethlenom wobsamnjeneho, ja Madźarsku wustupuje. Hdyž pak praji, so jadanje zatkowanje njeźiwnjenje tonu zadźěwaś, śrěcźenje w jenotliwosćach pśchemenić, won i tym jadanu zatupuje, kótaryž móże ko jutrje pśicźeźiwo zajimam Italskeje a druhich mozow wobroćeźi, kótaryž su pśichrośt kraja dóstałe. **Sso měrowego śrěcźenja dótłaś, rěka, wušće praschenja do praśćenja stajiś.** Nik Rumunska, ani Cźeśkoslowaska ani Južnoslowjanska zjyła do pśichemjenjenja njejsow njeswoła.

„Journal des debats“ na to dopomina, so je: ko 500 000 Sslowinzow italskemu statej pśichiźeliko, a stónźenje praji: Franzowska a jejne zwjazkarśi dyrbja w zaśitanju měrowych śrěcźenjow njekhablaze wustaś.

Franzowske nowiny wo Mussolinowym rosrěcźenju z Rothermerom.

„Écho de Paris“ k Mussolinowej rěći pśichipomni: Hdyž by w franzowskim zwonkownym ministerstwje muž wjedomstwo měł, kótryž by swojich winowatokjesow z Franzowskej a Europje wjedomy był, potom njeby tajke hrozaze wupinjenje bjes wonnoliwy wótale. Na njejsoje je Briand — poslednje Genfske Radźine wonradźenje je to dopołnało — tchorunja na stronje zamóženjow měrowych śrěcźenjow.

„Petit Parisien“ pische: Hdyž Mussolini praji, so dyrbi Madźarska mjeztym wjele rażu dostać, na kajke dopokazy so won powoła, hdyž pschećiwo pschisamknjenju Awstriskeje k Němskej a pschećiwo wróćenju polodriskeje Tirolskeje k Awstriskej wustupuje?

„Oeuvre“ mjenja, so na Mussolini dwoju rěcz, jenu won runska Italiskeje, druhu za wukraj trjeba. Mussolini je mysli, hdyž mjenja, so móža so mjezy Rumunskeje a Czěskoslowakskeje pschemjeniecz, so pak maju so nowe mjezy Italiskeje jako njesprawliwe wuprajicz.

Mussolini a damž.

Mussolini je schwórtk w ministerskej radźe rěcz wo samskowuepolitiskim połoženju mél, kotraž so jako wotmetowa na pohledniju damžowu rěcz wobkładuje.

Mussolini praji, so je ludowa dišziplina wubjerna. To je hasle poslednje rekrutowanje fašistiskeje młodźinskeje milizy pokazało. Pschi tym njeje jenož wo holu zeremoniju šło, ale wo wusitanny moment we wocžehnjenišim žiwjenju italiskeje młodźiny. Tónle system fašistiskeje revolucije jako swój zakład wobkładuje. Hdyž stat nadawk wocžehnjenja młodźiny niz wjchon njedopjelnja, won prawo na swoju existenzu na hrańi staji. S pohladom na wobstah fašistiskeho młodźinskeho dźěła druhe młodźinske organizacije pschez bóle swój wobsah zhubjeja. Tohodla je mjne, też zakonje wo młodźinje w fašistiskim zmysle reformowacz.

Mussolini je też někotre pschisponjenja k swonkownej politiki cžinił, kotrež pak so njejsu do sjawnosce dale.

*

Komisi rozprawnik Pariskich nowin „Information“ rěka, so je damžowa rěcz pjsched diogesanskej komisiju jako prěnje wo nowozałoženym politiki Swjatego Stoła naspramo fašistiskej wobkładuje. We Watikanu so na mišje spominja, so je damž wožiwjecz na to kładł, so je Katolikow, kotrjž pod etiketu „Nazionalny zentrum“ italskim politiskim rólu hraja, k porjadej sawoła. Katolske nacionalne zentrej, kotrjž je so fašistiskej zapijak, su wosebje damžowemu diwora jako hobitławi pschipisowali. Watikan so boji, so f teho wobkarmna smješenja njes šwětnej a nabožnišej mocu a pschikročenje skutkowanskich swobodu Swjatego Stoła nohanje.

Pariski „Matin“ w damžowym stejischcu nastork k swinemu wojowanju mjes Watikanom a italskim kulturnym widźi. Kak je tole wojowanje skónczi, njeje dopokazane. Politika kardinała Gasparra widźomnje w tym nastroju, so ma so zwukowny universalny karakter zachowa. Za so maju so k sistanu, kotrež su, kaž Francowska a italska diplomatiske porjadki f zyrkwu nawjasale, dobre wuhladki nadźerjeć. Podła tole politika wjsche fašistiskeho wuchadźejcza bohužel a ho wschego swinowe pyta, schtož nadeju na Swjaty Stol tukanje swobrocžesi, je je ho wóz orał w rukowu wschezhomóžneho diktatora jeźiwi. Dołho njebudże trać, so budźerej wobej mozy sjawnje je sobu wojowacz.

Demonstracija japanskeho wójnskeho łódźstwa přeciwo Chinje.

Dla nabjerkowanjow pschecziwo Japanzam w Anioju je 24 japanskich łódźow, kotrež su do schtyrjoch eskadrow dźělene, do wschelakich pschistawow połnócze a połodnjowe Chiny wujeło. Wjwiske łódże „Matsu“, „Negato“ a „Fuso“, kotrež prěnju eskadru bitwiskich łódźow tworja, su a pschiwodom 16 torpedowskich czołnow, k Hongkongej jedu, hdźež pjecz dnjow zawostanu.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 30. nalětnika.

Guida — Quirina, martrarja.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1“.

1879 załoži so pšez Jana Mlynka, tyšeršskeho mištra w Zaréču Zaréčanske serbske towarstwo, kiž je nětko w Serbach z wulkej česću skutkowało. Ze jeho dušu běše Jan Mlynk. Zarjadowa jemu sam dźiwadłowu hru: „Zerja abo hród na Landskrónje“, kotraž je so na wšelakich serbskich jewiščach z wulkim wuspěchom hrała, a załoži jemu bohatu serbsku knihownju. Jan Mlynk słuša do zbudźerjow našeho ludu, w Haslowskem a Njeswačidlskem towarstwje a we towarstwje serbskich burow je swěru sobu dźěłał, stajnje běše z wjednikom. — Cas žiwjenja je swěru do Serb. Now. dopisował. Měješe w sebi dobry pobožny serbski duch, kiž stajnje w Njeswačidlskej wosadze z domom běše. Wokkolo sebje zhromadźowaše wšitkich podobnje zmyslenych k zhromadnemu skutkowanju a tak bu ze žołnowanjom za wšitkich. —

† 1875 Jan Aug. Měrčink w Malem Wjelkowje, misionar bratrowskeje Jednoty — rodźeny z Hrodźišća, kiž je 5 lět sobu w krajinach sewjernego čopa kapitana Franklina pytał, so pšez swoju khrobłość wozmamjenił a dujownik wo swojim puéowanju pisał.

† 1908 D. theol. Gustav Adolf Fricke, Lipsčanski profesor a spěchowaŕ Łužiskeho předarskeho towarstwa. —

† 1650 Dr. Gregorius Matek (Mättig) knjez nad Mješicami, kiž je 26 500 tolaŕ za šulske stipendije wustajił. —

1848 wotewri so w Frankobrodze nacionalna zhromadźizna, kiž też hižo narodnym mjeńšinam w Němskej jich kulturne prawa zwěsnje.

Spomjatknj sebi přisłowo: Mać — je wšudże znać!

Zadosć.

Štó wróći do kraja mi lětnje ranje?
Wáń jeho kčéwa, jeho spěwá radosć?
Štó jenož krótku wróći słódku khwilku
Mi jeho wonjenja a zwonjenja?

Přez haj a hono čełnje zdychowanje.
A w duši cunjorudna splakny žadosć
To echo mrjočeho žiwjenja!

O spěchaj rjanoh' ranja zaswitanje!
Wróć kuzło wonjenja a zwonjenja!

Cišinski.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 733, hygrometer —1, thermometer wo dnja +8. — Dźensa rano we 8 hodź. barometer 731, hygrometer —4, thermometer w tyrje —2. Wětřiny na wětr a leć deschczowanje. — Nasche wjedrjo je zherjatu a njewobstajnu rus pschikwalo. Po rozpołoženju nižinow a wyschinow so nam skoro da, z nam žuły hrozy. Pschetoż wyschina pola hory Kelana žahuje k połnocy a wulkoži tam ležaca nižina. S tym měli bu snowa pschipława samneho powětra z lodowego morja bojecz. Se antlantiskeho oceana hiba so k nam nowa nižina. Hdyž do njeje lodyte wětry z połnocy storcza, rospuschczi so wjsche do sněha. — Tutsje hobotu sthadża stónczko 5,40 hodź. a zkowa so 6,30 hodź. Mjezacz skhadża po pschipołdnju 1,03 hodź. a zkowa so rano 4,29 hodź.

*

— **Kedźbu! Mali rentnarjo!** Wuplacjenje podpjery za małych rentnarjow, kiž běsche na pondźelu 2. haprleje 1928 dopołdnja wot 1/9 hacž do 1/11 hodźin pollafene, dyrbi so i techniskich winow na zamknu ozen popołdnju wot 3 hacž do 1/6 hodźin pschepołožicz.

— **Jelesniza budże dróšicha.** Wot 25. hacž do 28. měrza zkhadźowasche so w Barlinje sarjadništa rada němskotatneje jelesniz, kotraž dźiwasa na wobkhodne położenje němskotatneje jelesniz wobsamknu, so maja so 250 miljonow hriwnow, kotrež jelesniza trjeba, so by swój wobkhod dalewjesej mohła, s powyschenjom tarifow swjesej. Dwě sleczinje ma wunjesej twarowny wobkhad a jenu tyczinu wohobowny wobkhod.

— **Briefety za domjazu potrjebu budu tuńsche!** Němske statny wuhlowy zwjask a wulki wubjerk němskotatneje wuhlowoje rady staj we zwojim posedženju 27. nejma wobsamkloj, so maju so płaczilny briefetaw za domjazu potrjebu w srjedźoněmskim a narunskopołobstim brunjezowym syndikalze sniżicz. Tuna, kotraž w měrzu 15 hr. płaczesche, dyrbi w haprleji a meji jenoż hišcze 13 hr. płaczicz. Za industriju so płaczina njepschemjeni, tuna płaczi dale 13,40 hr.

— **Cžesny** mišstr Oskar Kraßna w Budyšinskich s. Po dołhej chorosći zemrě sobu knjes krajnoradnik wojschi mišstr, cžesny wušaŕ Oskar Kraßna w 73. lěcze žiwjenja. Won na wusse sakitowy wo Wjelke rjemjesło a ryzejsku slaw.

— **Srażenje autow.** Schtwórtk popołdnju w 10 hodź. pschi Swonk. Bohatych wrotach Zitawikti auto a auto jeneho tudomneho lekarja do so srasyschtej. Zitawikti auto dyrbjesche so do wuporjedźerjne podacz, lekarjowe wós běsche so jenoż lohko wobschkodźił.

— **Bohega Cžapanska,** snata Budyška winarnja pschi Mjaßowym torhoschczu je zyle nowy napohlad dostała a sajo pokasuje so nam jedyn Budyšli hosćenz w nowej pysche barbow. Molerske dźěła je wuwjedł knjes molerski mišstr Robert Schönemann, dekoraziju firma Hecht, Linke a Trusl, blidarske dźěła tudomna firma Clemens Schmidt. Zyły hosćenz je dokładnje pschetwarjeny. Nowe barby wokschewjeja wóczko a je tam derje pschechwatacz. Wobkedźbujcze też nawěschtk w dźenjnischim cžišle.

— **Sswobodne mjaßowe jětti (Freibank) w Budyšinje.** Ssobotu 31. měrza, dopołdnja wot 8 hacž do 10 hodź. wotedawa so žyre howjase mjaßo, punt po 40 pj., žyre žwinjace mjaßo, punt po 50 pj., žyre cželace mjaßo, punt po 50 pj.. We leczjumu połlěcze 1928 (wot 7. haprleje 1928) pschedawa so mjaßo na pschedawanskich dnjach hižom wot 7 hodź.

— **Salska krajna lotterija.** Pschi štwórtkownem cžehnjenju 5. rjadownje 192. Salskeje krajneje lotterije padje dobrjeze wo 100 000 hr. na cžišło 64 569; dobrjeze wo 5000 hr. na cžišła 22 246, 94 898; dobrjeze wo 3000 hr. na cžišła 5640, 37 162, 78 532, 129 875, 147 604; dobrjeze wo 2000 hr. na cžišła 45 251, 66 565, 90 343, 106 689, 116 461, 116 878, 147 832, 149 606; dobrjeze wo 1000 hr. na cžišła 120, 7172, 11 485, 11 837, 30 078, 37 786, 49 257, 50 734, 55 042, 101 030, 108 215, 119 429, 120 070, 123 040, 127 571, 143 758.

— **Cžeskoslowakski generalny konsulat w Drježdżanach** pschepjeldi so 1. haprleje do swojich nowych mětnischczow w Drježdżanach A. na Lennejej dróhi 1. Sobotu 31. měrza je hamt zamknjeny.

— **Nowe twjerde pjenjezy w Cžeskoslowakskej.** We Cžeskoslowakskej sawjednu so nowe 5- a 10 halerske pjenjezy f měschenja, kiž wobsteji f kopra a zynka, 20- a 50- halerske pjenjezy f nikleweje bronzy a 5- a 10krónowske pjenjezy ze žlebra. Nětčiše 5 krónowske a 2 halerske kuchi nutzesohnu.

— **Wo twarstwje w Salsce.** Detal je so twarstwo we Salskej mało pschichódnje rozwiło. Spocżatk měrza běsche so wjesdźelosć w twarstwje hacž na 35,1 proz. kadźiła. Symneho wjedra dla, kiž pokjeduje tydźenje kuješesche, je zwona jako na 38,5 proz. posunyła. W Salskej je tuchwilnje 23 731 twarskich dźěłacerjow bjes dźěła.

Herčine potajnstwo.

Roman.

38] (Pokraczowanje.)

Cžišo nasajtra poza Herta, kotrejež mozy so jeschcze wróćachu, w abtowni so Domjanczej. Pjerzały běchu wotstrinjenje a nadoba bu wudopołnjena; nětko możeshe šebi jimu, kotruž bu sebi wubrała, po swojej wołi pschiprawicz. Bě to k połnju ležaca, nimale pschecželna jimu, kotrejež jenicže wokno do zahrody a do lěsow woni hladasche. Herta da šebi meble pschinjesesi, pschitykka sawčhi, wosdebjerwasche zchlěć a vaju f wérčkami a staji wot Felikha wotcžasny kaschcht wosrjedź pjezakarela wčinja, a jej so posrědči, cutonni dčeri starcha domu wjeckoty ras dacz. Pschiprowjenja trajachu nětko tydźeń dołho. Hižo mysliteshe wobsitajnje jenoż na wjesdelu, na kotrejž měješche so Felikhem jaßo widźeć, hdyž jako jedyn nowy pschipad měr a wotoj jeje žiwjenja łažeshe. Jenoho rauja, hdyž so je schtyrjom jadowaschche, pschibiła Fanchetta chwatajcz do jeje jimy a pschipowědźi jej zyle jannuczena, so je nětkaša zónka deleka, kiž so za njej prajcha a chze j njej wjerzeć.

„Njemóże te muje horje pschinjesc?“ rjekny Herta.

„Ja jimu jej tola jadźiwała; wona ma dźesco pschi sebi, to wrjeschczi łaž mole dźiwje zwérjo.

„Dźesco!“

Sčeku schwatajche Herta dele a wuhlada cžešcherku je Wormsce, kotraž dźerjesche dźesco Rosy Fewcelowje na rukomaj.

Cžischenz wopravdje mjelkaschaje skrjeczesche, a jo by jeho smérowała, thodźesche barowka sam a sam, a spěwajsche z zyłej schiju nětajtu pěsen w narěczi jeje krajiny. Schkrjeczenje dźesca a strucha pěsen pěsjoreze mworjeschczej tajki njeharmonijski a komiski duet (zmjeschony dwojaspěw), so Herta ko zdźerjesci njemóżesche a poeza so i zyłesche schije hnjezej, haczmuez běsche jej schitthad njeschky.

„Postrow waj Bóh, madama,“ jawoła pčelnica, hnydom psched njej stajmoschi, „hym dosez wobczehnjenjo mcia, prjedy hacz hym waj namakała! . . . . Cžehodła njejsce mi prajła, so w Lachaladze bydlesce, potom njebudżecz žebi w B. . . . . hlewu nimale rosbicz trjebała. . . . ?“

„Tuž sebe te knjeznam Peche schła?“ wopraschа jo Herta.

„Haj . . . A hym bycła schwatanje pschijata wot wulkeje žonjesce, kiż so hnjaje se swojim lohcjom lahanjesche, jako by najradscho mój thribjet mumerjcz dnjała . . . Skónczuje je mi wosche adrezu dała, a tuž hym nekto . . . Ja wam toho maleho pjeracha sajo njesju.“

„Njemóżesce šebi dźesco dźeje dźerżeczy?“ wopraschа jo mloda holczka saczerwjenjo.

„Ne, pschetoż wonczahnu f tuteje krajiny . . .“ Wona wulożowaschche nětko Herezje, jo je jeje muż, tón tocžeł, jako mnoho dratjy jeho krajenje też, wobsamknuł, do Parisa cžahnyez, so by tam swoje zbože spytał, a jo chze swoju zylu donjasnoczej swon wjac! . . .

„Wy rozumicze, so mam na swojej hamtnej mołej ślubjene dospołne dosez“, wona pschida, „a je njemóżu šebi hischcze tajke njebožatko zwjuch ludźi na schiju powaznyez . . . Zyła by mały hym najbole pod tym czężesce, a tohodła pschinjesu jeho wróczo . . .“

S tuknyni słowami pschepoda jej dźesco, kiż běsche njez tym płakacz pschestałe a tykajsce jej nětko šiwjej małej rožowej ruczizy napschesche, pschi czimz hladaschche je swojimaj wulkimaj czornymaj wocżomaj zyle sadźiwane na nju. Herta czujesche so hłuboko hnuta, a haczenjcz njejsaply pschikhad tohole zyle njenadźitheho małeho stworjenja njeluboseze jeje nětcžischczeho połoženja jenoż mnożejce, to jazra w njej tola tamne marjerske sacżuje, kiż dréma we wutrobje tohodla wloženje hołeji, dyž wobhlada hnujaze wona wobohebo, wopuschczenego zwjerzinczka. Wona myślesche jenoż hischcze na to, mału zyrotu hajicz a pčelowacz, taż so staraju, nikoho, z hnička padnjene ptaczatko wohrjeez. Herta hyši prajesche, so je dźesco we domje swojeho dźeda, kotrež po prawom jemu słuscha, a je może wocakowacz, tam pschijmjate byez . . . Tuž wja je wutrobicze a nětcžze do swojeju rukow, a dokelž pocza sajo płakacz, kolebesche je nětko hamo a symjeschche k tomu ludowa pěsnicžku.

„Ale“, prajesche słónczuje, „my budźemy tola nowe pětnjeczu trjebacz, kak mamy to zapocżez?“

„Bah!“ znapschecżani burowka, „dźesczu je nětko nimale schescz mjezyaow a swoju polowku je hižo kaj tajki pjeny mały mušk . . . Zyła naidże brje so we wšej tej zónsce, kiż może jeho bracz.“

Zara wusłowjena wopraschа so Herta Fanchetta wo radu, kotruž bě tu woštała, je by zhonita, schto so tu złowa, a nětko pschi łachkach stojo pschipokazowasche: „Dobjez!“ rjekny stara słužownа, „dźowka kocheplecżerja tu je, kiż je njesbožo mjeła a kiż . . . .“

„Derje!“ pschetorhny ju Herta, kotrejež lizy so cżimne czehnjenjeju pokrytschej. „Poprosżesce ju, so by do abiowje pschischła!“

Kocheplecżerjowa dźowka też to pschinidże a bórzy běchu j njej pschijesdene; wona bě samo žiwólniwa, jedyn abo dwaj mežazaj w abtowni zmotacz, so by Herezje k pomazi była. Zona toczerja so hischcze franczny wjeczor rozžołnowa a mloda holczka kwoła kuna i małej zyrotku, kotrejž tak derje, haczi bo hodżesche we kabinezje pschihodała kbarnje łožko postajicz. Cžischczeny pschidźiwerji so hnydom k nowej cžešcherzy a napschežni sdokonny sdokk, hdyž bu też wot Herezjineho hrbo'neho maczanja swobrewany. Pschi jeho łóżku hedźo wobhladowanische sebi knjezna f Mauprie pschi swětle lampy tónle mérny dźěżowny spar a myschleschе, bo wopomnjeczowjen samarjena, na wusnace wuja Renaudina a na knjerez Rosy Fiwelewu. . . . .

Mjes tym je Fanchette, zyle pschesłapjena a wukrózna na wot toho, schtož be runje zkjsłała, f ablowinje skredu běżała a f łohkej nóżku, i kohrotom a dołżeju wobronjena, do domu hnjedźiwschi chwatała. Wona so wscha horjesche je sadosći, nowinki wupowědacz a wujaschnicz. Mjes tym, so jo kolezyj wjeczerjschtaj, hlasyschtej je jahtaj hischcze spěschnischo, a horcj zonzy natychedżejschtej, i muchimi ano! a ah! pschetorhnjesce lže a pschischłedżesnja.

(Pokraczowanje ležnuje.)

— **Powolanje wotdźelenje ja katarstwo** pichi Sjawnej dźiłkowej zaradźerni w Budyschinje je tež njedźelu 1. hapreleje 1928 (hermant) wot 13 hač do 17 hodźin wotewrjene, jo by ratarjam mózno było, tutu naprawu wuzywać. Wobstaranje stawa jo darmo a njestronizuje. Ratarjam wschěch worschtow może jo w jich zamknjenym zajimje powuczeć, so bychu powlanje wotdźelenje prawje wuzili. Pokazujemy tež na nawěschtk w dźensnischim čisle.

* **Lowiša** pola Njeswačidła. Sandźenu póndźelu zarano jo w wulkim wrjeskotom tjecha hrózinje tudomneho kupca Schierera. Brózčo je piched nědźe 2 kilomaj nastupa a tiecha běsche z zbytkami kryta. Pschičina zarazenja njeje hischcze znata. Nastata schkoda je jara wulka. Wóz je cyłonjekojo do schkody njepschidźechu.

* **Schwjer.** Sćrjedu rano wumrě nahle a njenadźiju wobydlerski kubla Julius Bruno Striegler. Wón je jo 60 lětom popołdnju.

* **Z pola Klěchicowa.** Póndźelu rano jo manželska prěchnowa zwadźichtaj. W zjawnosći zhrabała wón z nim zwojej žonje do prawego boka. Skutki tuteje zbitje tam, by pluza wobschkodźił. Ludźom lěkarja zawołać. Dotal žona njeje k sebi pschišła.

* **Wotrowy.** Radupodawanje za maćerje w Khrósinskim srjedu 4. hapreleje popołdnju w 2 hodź. Lekar budże přitomny.

* **Wotrowy.** Tuzemna katarska schula wobsahuje zwonka zymje połsto. W zjawnym wobsamknjenju, ke kotremuž běchu zastupjerjo wyschnjenskich schulerjow pscheproscheni, pschedwidźeje so tutej schule. Direktor Hermann pruhowarske zamtnił schulerjow. W zwojich praschenjach dótkachu wo rólnistwoje, katarskeje chemije, pizowanja, pschihowanja rostlinow a zwota. Na konju wuzamknu schulerjam premije za pilnosć a dobre powjedźenje wotnuć jo we sali Tjelčenje rozdźelenje, kotrež bu z wjeselej rejtu zlonczi.

* **Z pola Wojerez.** S 1. hapreleje t. l. poda jo mlóko pschi wschěch Wowscherjach po 40feningach zasadźenej wotu na derje zaswuženy wotpočink. Tuž może jo sdobom za 40feningowej wuzymy zasadźenu njedźelu pjwjedźenu jako zwónu wjeselu. S Hór a Nowoje Luki běchu jo tež polnej liczbje zejschli, to we wulkej sali ledma dosta dostachu. Swjedźenj wobstejesche ze wschelakich a bjawadła schulskich dźesi. Na to wothladaju je zwonami wutrobneho witanych a pschejesche jim, to bychu gmejna, tež we pschichodnje dale rostła a kwitła. Jako tak pschedsteerjerjej Jaeger a Kowal w mjenje wschěch pschepodatkow rjanych darow dźakne je zwona porčzałoj, w kotrychž mnohe porjadne a zhromadne dźełko je schulskej gmejnu wuzmyslili bo derje poradźeny wjeczor.

* **Z pola Niskeje.** Póndźelu jeńdźechu jo w Hórzy Niskeho wokrjesa na konferencu. Stawnizy su liczbje 74 chórdi. Lětnicžanski měschčanski pschednoschowanje wo stawnistwje. Shromadźenje, to chadźa wokrjesnemu wulkerej wo powyschenje wobsobinskeho wotschkodźenja a wschich wudawkow. Stónczenje wuhwalichu nowego wokrjesnje słužiwy stawnikow a jeho nawěstnika.

Z Łužicy

* **Pelcznizy.** Minister za ludowe wukubłanje dr. Kaspora wopyta njedźelu z pschewodom pschisłuschneho wokrjesneho referenta, wyschichcho kniježerskeho rady Endlera, wótru tudomneje powołanskeje schule. Knjesaj wobhladaj sebi pschiprawy, schulske městnoscze a wuczbne powschitkeje schule.

Z Sakskeje a dalšich krajow.

* **Drježdźan.** (Struchlohra.) Sćrjedu rano wołoło 7. hodź. wuhlikowy schachu wobydlerje 4. pajtkoha leżownoscze Plauenskeje zyrkwi 14 lětne Zofoscenje a Schulzakacku. Jako k durjam pschikhwatachu, pschindże jim 30 lětna Schierjeka Glätzerej z kwoju połbžana napschećo. Połicajo dowjescheju ju na kriminalnu policiju. Tu wobdawasche, jo je krótko do toho so je zwojim lubym, z jehlerjom Zofoscenjom Kanom Braunom z Eslama pschi, z kotrymž je hižom 11 lět hromadże žiwa, swadźił. Braun, kiž je ji hižom cyłeschicho se sarazenjom hrozy wustup po hamor schoł, kiž je tam zkhowany měł a je wona we łožu leżała je zkhowami „Cże sarazin“ a rany z hamorom na hłowu dyrił. Wona je hischcze tolko mazy měła, jo je wuczo stanyła a Braunej hamor wuzhrabnyła a jón z wokna na dwór dele cziśnyła. Braun, kiž je hnydom cżetnył, je so zhubił. Kriminalna policija jeho pilnje pyta.

* **Z Zschopkatwy.** (Sćrjedu na benzinowym motorje.) Na Wünschhaitzej dróhy sajedże schofer Sieber, kiž bješe w Schönwalskich motorowych dźełarnjach pschijatowy, je swojej maschinu do schtorna. Pschi srażenju so maschina zyle rozbi. Sieber slecza na dróhu a wosta tak cżežko zranjeny leżo, to bórzy po njeschożu wumrě. Jeho pschewodnik bješe so jenož wobdarł.

* **Z Kónu.** (Srjedny wukóncz mandźelskeje zwady.) Jene 26lětnja mandźelka pola žeble po mandźelskej zwadźe drasty i petrolejom a zapali ju. Po wschém zdaczu chcyše wona jenoż swojeho mandźelskeho do strachа pschinjesć, wona pak so tak cżežko po zuym cżele wopali, so na to wumrě.

* **Z Mankheima.** (Twarske njeschoże.) Na nowoatwarjenu tudomneho nowego měschczanskeho hotela njedaloko wodarnje wjeże so póndźelu rano 6½ metra hłuboka jama zakopuje a wotjenjenoho dźełarja pohrjeba. Wobjimjeni wobarnicy jeho hałe po napinajym prózowanju, kiž 4 hodźiny trajesche, mertwoho wuhrjebachu. Dalschi dźełarjer hačcze so w pschekopanym wotkomiku withowaci mohł.

* **S Warnsdorfa.** (Wobzeżny wo Warnsdorfje.) Hižom dźesći cżłaž we Warnsdorfje wobzeżny dźeći nadpadnja. Wone žu tak rosćerjene, jo w delnich rjadownach ludoweje schule w Warnsdorfje wobzeżny dźeći pokojza dźeći do schule pschihódże. Někotre dźeći žu tež na cżołach khorike. Wobzeżny žu w najwjazy padach mjenje straschnje wutupowale, žu pak zhebi tež hižom dwaj žiwjenjej woporaj zhadale. Wob 24 hodźin zemrěchchej poldra a pjeczlětnej rosćej po sdaczu zwój najwyschschi zhodźenk dozpěło, znajmjenschcha njeje so wojsewiku, jo žu dalsche dźeći khorile.

* **S Wina.** (Derje zorganizowana paduschowa zwólba.) Winska policija je někotre komunistawy paduschnoje zwólby sajała, kotrajž hižom léto dołho we Winskej wulkej wikowarni mjezy sebu krabnyche. Zwona zwólby je wěsty Robert Haberl, kiž so pschi socjalnodemokratiskich organizacijach wobdźeli.

Zhromadne posedźenje Sakskeje ratarskeje komory.

Wotnom, 27. měrza w Drježdźanach.

Ratarska komora sakskeho zwobodneho stata wotmě wutoru w Bejmowni zhromadne posedźenje. Prezident ratarskeje komory, rycerskubler Vogelsang, mjezy wotewrjenskim rěcz, w kotrejž won rozłoži, so schczěrpjenje na politiskim a hospodarskim polu nošy na zhebi znanjo rospada. Tutón respad hrožy skónczenje wschitkim worschtam. Sa ratarstwo njemóže jo z nusowym programom zane wustrowjenje wocakowacz. Wustrowicz może jo rajarstwo jenoż z dokładnym pschemjenjenjom hospodarskeje politiki. Nazionalne hospodarstwo ma so jako zyk wobhladowacz, jenoż potom hodźi so strowa hospodarska politika wjesez. So może ratarstwo derje wobstacz a na mózjnoscze žiwe być, to je njepowalny zakład hospodarskeho zjenjesa dozyła.

Politiske pudawki w Němskej su jasny wobras wobstejenjow. Rěznik žadasche zhebi, so měli někotři zwobodni muzojo, kotiž ani z powołanjom ani politiizy wuwjasani njejsu, dóst němskeho ludu wodźeć.

Prezident dźakowasche so jakkuli hospodarskemu ministerstwu ja jeho pschecjelne zmyslenje napschećo ratarstwu, wusběhny pak dale, so pak jenoż z frediami ratarstwu njeje pomhane. Trajnje kredity pschijimać, to dyrbi skónczenje w němskim stacze a tež w ratarskiwje z zahubje dowjesć. Jenoż zajzne wusnaczenje z nazionalnemu hospodarskemu programej może być z wuspěchom. Němskemu ludej a kniježerstwownym městnoscżam, kotrejž naskupa, je so tyutnosć położenja za ratarstwo pschedźesja. A zdyž potom hischcze dalsche worschty luda, kniježerstwo a parlament pschecjo hischcze njedowidża, so njetrjebaju dźiwacz, zdyž ratarstwo z frédłam pschima, kotrež běchu jemu dotal zuse. Prezident skónczi z naležnym apellom, jo bychu němscy ratarjo pschespjene byli.

W dalschim pschiwza komora w druhim cżitanju pschemjenjenja wobzhodneho porjada a zhwali rospravu za 1926. Dale zabrasche so z hospodarskim planom za 1928. Po pschecżitanju rosprawy wo dźiwanjach ratarskeje komory w lěcze 1927 wotmě so wólby. Na městno zemrěteho pschedsydy sakskeho Landtaga, Alexandra Pagenschera, wuswoli so rycerskubler Hantzsche z Lewbersdorfa hu městopschedsydu. Na konju pożdźenja dźakowasche so president wottstupjenemu tajnemu radźe D. h. c. Steigerej za jeho dźelo.

Železniske njezbože w polodniscej Němskej.

21 wozobow zranjenych.

Direkzija němskostatneje železnizy w Frankobrodze n. M. wozjewja:

Schtwórtk 29. měrza rano 4,51 hodźin sajedże na dwórnischczu w Eppertshausenje na cżarje mjes Offenbachom a Dieburgom dla wopaczneho wuhibnjenja kolije wozobowy cżah cżo. 3600, kiž z Offenbacha pschijeżdże, na wozobowy cżah cżo. 3905, kiž na dwórnischczu w Eppertshausenje slejeże a běsche po puczu z Dieburga do Offenbacha. Stanjenych bu 21 wozobow, mjes nimi tři cżežko. Mjes cżežkozranjenymi je tež jedyn wjednik lokomotiwy. Cżežkozranjenych dowjescheju do tharownje, lohkozranjeni pak mózachu dale puczowacz. Jedyn wós wuskerži z kolijow. W Eppertshausenje dyrbjachu puczowazy pschestupicz, dokelž běchu kolije sarazene.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powješcz wo wjedrje za jutrischu ſobotu:** Pschemjenjate, schorjate a chłodnische wjedro, tež w Jendželskej.

W Sakskej je ſo na sakładze Hindenburgskeje amnestije psches 1300 wobhnadźenjow wuprajiło.

*

W němskim ſejnuje je hrabja Westarp wo němskej zwonkownej politizy rjekł, jo je wona w Genfu a wschudże njeswuspěch mela. Němskonazionalni njejsu mohli swoju politiku pschewesć, dokelž wjesischnu nimaju. Dr. Stresemann hrabi Westarpej wotmolwi, jo ſo wo njeswuspěchu němskeje zwonkowneje politiki njehodźi rěczecz. Tajke zhowa ſu w rezi wjednika jeneje kniježerstwowje strony zhodźiwne. Dr. Stresemann ſo Westarpa wopraschа, schto je cżinił, jo by ſo methoda němskeje zwonkowneje politiki pschemenita. Wón ſo njejmě na to powołacz, jo jeho strona nima wjeschinu. Też ja nimam wjeschinu. Sedże mi mohli druhe prawidła za zwonkownu politiku dacz. To njejeże cżinił. Po nasch jenjach pjeczlětneho sastojnskeho cżasa może rjez, jo druha politika dyrbi ta, kotruž ſmy wjedł, njeje mózna była. Njemóżu zlubicz, jo ju pschemenju, dokelž je po mojim pscheswědczenju jeniczka mózna němska zwonkowna politika była.

W hospodarskim wubjerku je ſo pojasniło, so ſ „nahlejseho fonda“ 9½ milijona hriwnow za rauschе mjesy, 2½ milijona hr. za wjeczorne mjesy a 3 milijony za njewjedrowe katastrofy natoża.

*

Wyschschi żandarm Felgenhauer ſ Musta pola Magdeburga je ratarja Kerkana, ſ kotrymž bě ſo pschećzeżał, je sluzbnym revolwrom potscheli. Kerkau je mjes tym na swoje sranjenje wumrjel.

*

Jedyn Hamburgski pschekupſki pschistajenj je 180 000 hriwnow pschekschiwił, kotrež je je žadzenjom na wubjeżanje konjow zhubił.

*

Dla wopaczneho stajenja wuhibadła je w Eppertshausenje pola Offenbacha wozobowy cżah do druheho wozobowego cżaha srasył. 21 wozobow je ſo ranikło.

*

Se ſanjeschwarnjenjom pizneje wódy je w Budapeszcie 25 000 ludźi na tyſuż ſchoriło.

*

Do Prahi je wotpołanſtwo jużnoſłowjanskeje kniſchtiny pschiſchło. Jużnoſłowjanſki bjeżo ſ wubjeckom cżeſkeſłowakiſkeho parlamenta wo praschenjach kultury a hospodarſtwa wobeju ſtatow wuradźuja. Take konferenzy maju ſo kóżde léto wotbjerowacz.

*

W Mexiku ſu w ſtacze Guanajato kniježerjowarſki wojacy ſbeżkarjow ſbili. 92 ſbeżkarjow je padło, 47 ſo jajacy.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoleń w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brěžnicy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje. —

Poskićenje k hermankej

firmy

Jan Schieback w Budyšinje

na Mužakowskej drózy 4

Žane klamy, na kněžne čo. kedźbować!

Najwjetša kolesarnja na městanje!

Schtitanjte blachi, drjewobarbne 1 hr., 3 pory jene po 60 pj., čorna fyzlna twora 1,10 hr., 3 pory jene 90 pj., **swjena,** žołte a čorne, 32 dźěrkate, schtuka 90 pj., **pěty** ja prědkowne koleso 1,50 hr., **Torpedo-ſnamobéh dosp.** 14,50 hr., jadnje koleso ſ Torpedo a njesersawaz. **ſpicz**ami 17 hr., **pedale,** najl. 2,25 hr., 3 pory **jedyn 2,50 hr., najl. rjeczasn** 2,75 hr., 3 pory jedyn 2,50 hr., **wodźewadła,** jendźelſte, 3,25 hr., **ſpinadło** 1,50 hr., **Dżedło** 3 hr., **nošcher waczelow** 50 pj., 1 hr. 1,50 hr., 2,50 hr., **rjeczasowy kaſchcz** 1,25 hr., ſtati, rjane **muſtry,** 1,05 hacz 2,50 hr., **pſchiſtrowy na hedło,** wukhylne 1,50 hr., **ſtejaſi** 50 pj., 1 hr., 1,50 hr., **prědkowne widliy,** ſanikl. 5 hr., 1 kěło rukowanje, **krožna,** dosp. (mit Trellager) ſ widlizami 26 hr., 1 kěło rukowanje, wobcżite krožna, barbojte 45 hr. Wulki dźeł **narunankow,** też wot druhich hamebéhow. — **Wuporjedźenja najlepſchniſcho. Gummi** najl. ſnamkow we wſchěch wulkoſcżach jara tunje.

Wobleki za

konfirmandow

woprawj. wobleki	35.—, 27.—	**19.-**
wobl. za pruhowanje	38.—, 29.—	**19.-**
cleg. wobleki za muż.	58.—, 48.—, 33.—	**18.-**
wobleki z česan. tkan. módre.	85.—, 78.—	**59.-**
sport-wobleki za muż. z dżela z 2 kholow.	68.-, 58.-, 45.-	**29.-**
lětnje mantle z covercoata a gabardiny we wulkim wubjerku		
kosmičk. a gumij. mantle	36.— 27.— 24.—	**15.-**
njepremokawe kabaty imprägnirow.	24.— 18.— 15.— 13.—	**9.-**

klobuki, čapki, zwjerſne košle, samowjazaki we wulkim wubjerku a za znatu tunju płaćiznu

šulske wobleki	24.—18.50 13.50	**9.50**
matros. wobleki	25.-18.50 15.50	**12.50**

Za wučobnikow drastu do wšěch powolanjow sportske a dźełanske kholowy a šaty

Hugo Pachaly

w Budyšinje

pred Sulerskimi wrotami 1

Dla wupowědźenja mojich klamow
na Bohatej hasy 16

předawam wšě zymske a štrukowane wěcy z 10% ličbom zniženjom

Walter Noebel
w Budyšinje :: na Bohatej hasy 14

Hotel „Běły Kóń“

mějićel: Curt Lange
telefon čo. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědźerńja w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy
Najwobšěrniši wubjerk za wječerje

Wšědnje wumělski koncert
Njedźelu wot 1/212 hodźin dopoldnja
snědańsći koncert

Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa,
Radebergskeho a St. Beno-piwa

Wupřahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

Při Mjasowjetkach 5

Při Mjasowjetkach 5

Při Mjasowjetkach 5

Při Mjasowjetkach 5

Při Mjasowjetkach 5

Njesłyšanje tunje

su naše

: hermankowe płaćizny :

Też najdalši puć so zapłaći. Kupcy ze wsy dostanju předpołoža-li tutón nawěštk, při nakupowanju wot znajmjeńša 15.— hr. **jězbu zarunanu!**

Mužaca drasta

Džełańske kholowy z dźerž. tkanin. 5.75 4.95 **3.95**
Lětnje jupy jara rjane wuwjedźenje **5.75**
Njepřemokałe kabaty wulki wubjerk 14.50 12.50 **10.50**
Gabardin. ulstry nowočasna forma . . . 59.50 49.50 **39.50**
Covercoatowe paletoty 69.50 59.50 **49.50**
Sportske wobleki z džěła z 2 kholow. . . . 59.50 49.50 **39.50**
Gabardin. wobleki 69.50 59.50 49.50 **39.50**
Wobleki z česan. tkanin. narunanje za měru . . 69.50 59.50 **49.50**
Sportske kholowy 16.50 14.50 12.50 10.50 **7.50**
Gumijowe mantle 29.50 24.50 **16.50**

Sulske wobleki za hólcow, kholowy, njepřem. kabaty mantle, wosebje tunjo!

Zonjaca drasta

Džełanske suknje z derje dźerž. tkanin. . . 3.75 2.75 **1.95**
Plissee-suknje módre 6.75 5.75 **4.95**
Eleg. tkanin. wobleki 18.50 16.50 12.50 **9.75**
Žonjace wobleki wulke čisła 24.50 18.50 **14.50**
Mantle za přechodny čas z tkanin. muž. drasty . . . . wot **13.50**
Mantle za přechodny čas rips . . . . . wot **19.50**
Mantle za přechodny čas kaska . . . . . wot **18.50**
Kostumy z tkanin. muž. drasty . . . . wot **19.50**
Gabardin. kostumy módre . . . . . wot **28.50**
Rejwanske wobleki we wulkim wubjerku . . . . wot **6.57**

Wobleki za holcy, mantle, njepřemokawe kabaty hobrski wubjerk jara tunjo

Drastowy dom w Budyšinje

E. Häufler **Při Mjasowych jětkach 5**

Tworykupowace towarstwo w Budyšinje

zap. dr. z wobm. ruh.

Njedźelu, 1. haprl.

je naš **wosebity wobkhod** za **manufakturske twory** a **wobuća** kaž tež naš **wobkhod I** za **hospodarske wěcy** w zakońšnim času **wotewrjeny!**

Přihódne poskićenje k hermankej

za našich sobustawow:

Makowe košle, bjez zasadka wot **2,15** hr.
Makowe košle, ze zasadkom . „ **3,35** hr.
Makowe spódnje kholowy „ **3,15** hr.
Normalne košle „ **2,95** hr.
Norm. spódnje kholowy „ **2,85** hr.

Zwjerščnje košle, běłe . . . wot **5,80** hr.
Zwjerščnje košle, barb., . . „ **6,25** hr.
Samowjazaki . . . . . „ **1,75** hr.
Servitcury . . . . . „ **0,55** hr.
Nohajcy . . . . . „ **0,75** hr.

Žonjace košle, najl. płat. suknjo wot **3,50** hr.
Žonjace košle, z naramkami . „ **2,25** hr.
Košle z kholowamaj . . . „ **3,95** hr.
Pryncesne suknje . . . „ **3,50** hr.

Pryncesne suknje, trikot wulkosć 90 wot **2,50** hr.
„ **suknje** ze židu, wulk. 90 „ **2,95** hr.
„ **suknje,** wumj.-židź., triok. „ **4,50** hr.
Šlupiry, wumj.-židź., trikot, wulk. 60 „ **2,95** hr.

Mull, barb., 120 cm šěroki . . . . m **2,25** hr.
Etamina, barb., 150 cm šěroka . . m **1,60** hr.
Gardiny, hotowe wokna . . . wot **2,75** hr.

Łožowe płachty

Kopřina, sylna kajkosć 140/220 . . . . m **3,20** hr.
Strowotniwe, z kromku a bjezrjeje, 140/220 m **4,50** hr.
Dowlas z wušiw. (Hohlsaum) 150/225 . m **5,85** hr.

Łožowe garnitury

Počehnjenje z 2 hłowakomaj, wušiw. . . **11,10** hr.
Počehnjenja z 2 hłowakomaj (Stangenleinen) **15,10** hr.
Damastowe počehnjenje . . . . . **16,40** hr.
Počehnjenje **ze zasadkom** . . . . . **15,50** hr.

Somočane a Velvet-kholowy
dołhe a Breeches

Džełanske kholowy a lacy

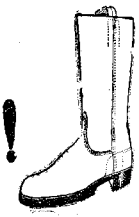
Kosmičkate mantle . . wot **32,50** hr.
Wobleki za pacholow . . . „ **40,00** hr.
narunanje za měru
Wobleki za mužow, nar. za měru „ **42,00** hr.

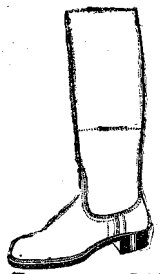
Wulki skład čornych a barbojtych

wobućow za dźěći, žony a mužow

Nizke stupnje a **džełanske stupnje,** najlěpšeje kajkosće

K hermankej!

Njekupujće ničo njetrjebawše!

Tunje poskićenje:

Žonjace stupnje
ze spinku **8.95**
Łakowe stupnje
ze spinku **12.50**
Šnórowanske stupnje
za mužow do džěła **9.95**
Šnórowanske stupnje
za mužow . . . **12.50**
Plušowe tofle . . **0.95**

Ale na črijach a stupnjach njesměće lutować!

Krisseller
na Bohatej hasy 29

přiloha k čisłu 77

SERBSKE NOWINY

Pjatk, 30. měrca 1928

Prěnja wulka swětowa wustajeńca nowin.

Schto Kölnska „Pressa" poskići.

Dwě lěće sem so nětko minyłej, so Düsseldorf wulku wustajeńcu, G e s o l e i, sarjadowa a z tym statnjazny k wospjetowanju wšěmócnosće Nohreninskeje wahjesche. Wulki wisłonowy wuspěch tejele pokazi dorje je Kölnikich pohnuł, so w swojim měrje něschto podobne do skutka staja. Tak dosahowachu so někotre njedźele, buja 12. meje, wotewrjenje wulkeje mjesynarodneje nowinarskeje wustajeńcy „Pressa" w Nohreninkej metropoli. Tam so we wulkim wobłuku wšitko to pokaza, schtož cłowjeka dźensnišneho cźaha na nowinarskoje zajimuje. Pressa nochje jenož wězywustojnemu nerec pokiwy podawać, hačrunjež je so w programje też na to dźiwało; wona pak dyrbi pschedewschěm sožełanemu cźitarju nowin na wušichne waschnje powučeć, kak jemu jenož srědka prawje pschedstaja nowinarstwo a jeho nastaće, jeho nadawki a techniske wumóžnjenja. Runje tutón nadawk pak je jara cźežki. Pschetož nichtó njewě, kak daloko wopytować maćisnu hižo snaje; na druhej stronje pak njedyrbi wustajeńca wopytowarjej wustupa hyć, ale jeho we dobrym zmyslu sabawjeć a powučeć. So so to poradźi, zo so po dotalnych pschihotowanjach wocźakować. — Hischće we tśeśi saměr prózuja so sarjadowarjo Pressy; wustajeńca ma wjesynarodnemu srosumjenju słužić. Najwjazy je snamjenitych statow hyła pokaże w Kölnje, schto jich nowinarstwo wukonja; to budźe nastorkom sdobneho napschemoghła. Sdobom chce Pressa myśl podpjerać, kaž němskotatarski komisar za wustajeńcu, němski minister hw. hł. dr. Külz, w swojim „Letniku za Němsku 1928" so powuczowaným nastawku pokazuje, so mało nowinarstwo w pschichodze tola swój hłowny nadawk w dźele za srosumjenje a wurunanje pytacz a w žiwjenju ludu a ludow niz i njepschećelstki wróžnje mjese hobu hyć.

Pschihoty za wustajeńcu hahaju daloko wróćo, kaž so pola wobschérneho pschedwobrazenja samo wot so rozumi. Lute sarjadowarje pschedsydstwo, kotrenuž porucza Kölnski wyschi měšćanosta, Conrad Adenauer. Pschedsydstwom pjatnaće wjesy nimo toho jako nastupschedsydźe Kölnskeje pschirjadowarjej Bönner a Meerfeld (znaty socialdemokratiski politik), jako wobsłužny pschedsyda hłowny direktor Dr. Esch, je stronu nakładnikow wobsłužnu radźićel Dr. Ahn („Kölnski dźenik") a wobsłužny radźićel Neven-Dumont (Kölnske Nowiny"), je žurnalistow redaktoraj Beher a Hormbach. Pschedsydstwu je pschistupkow wubjerł ta dźeło, kiž so we wobsahu sarjadowanje wustajeńcy w jednotliwem postara. Jemu pschistupkuschoju jenož wězywustojni, kaž prof. dr. Ester, prof. Wolff, hłowny redaktor Jurij Bernhard, direktor Dr. Diez, Dr. Max Osborn a Dr. Emil Dorisat.

Po dobrem starem waschnju posłaći Pressa wopytowarjej najprjedy pschehlad wo statwisniskim wuwiwanju nowinarstwa. Pschi tom žaha wróćo hač do cźasa prjedwschelkeho starowólka. Tak pschedstaja so nowinarstwo i powoza bubona, kajkeż běsche i waschnjom pola južnoamerikanskich Indijanow a cźornuchow pschi Tanganjika-jězorje, dale najdobrinu prjedawscheje chinjeje nowiny „King-Pao", kaž nowopak romiske nowiny „Acta Diurna". Potom dźiwamy so po nětčim nowóchernu cźaśej. Wohladamy spěwy hermanskich spěwakow, pschi kotrych mytnikow (Landsknechte), jenotronske cźitanje se 16. stołeća, pisane nowiny, wurěčowanske letaki, nowinarstwo wulkeho póstowneho pschedewschěcha Thurn a Taxis atd. A — to njech je hižo tudy napomnjene — stajnje budże stawiznitski kruch stilistiłu a architektoniju wobsrjedź žiwjenja tamneho cźasa samełnjeny, i kotrehoż je srosli a po kotrymż je cźahopiśnizny wopraworhły hył; i tom spočzi so zyłkeż žiwy ras. — We 18. stotku hižo je so nowinarstwo wo wjele wudospołnjuło; pschedewschěm pak je technika cźišcźa hyłnje postupowała. Tu pschedźeja prenje cźitła „Magdeburger", „Vossischen" a „Spenerschen Zeitung"; tam mózesch też spočzatki cźahopisnistwa studować. Publizistej cźaha so nadrobnje pohódnoseeja, kaž porjadnje so tej najwjetschi němski žurnalista, Józef Görres. Něsto pschindźemy k nowinarstwu ja cźaha Bjedricha Wulfeho, widźimy spočzatki wolcebranja nowin a z tym też rosk ćežowanje nawedźenika.

Sa cźaś francowskeje revoluzije wuwiwaju so prenje wulke nowiny, tiž su po zyłkem źiwdeze, kaž Cotta, Dumont, Schaubery, Faber pschi sebi nowiny: „Augsburgska Nowina," „Kölnski Nowiny" a „Magdeburgski Nowinu" na wyšoki stholodźk. Snjeseno cźahu dorje sesthodźachu nowinam, ale hižo sapoczatk lěta 1848 sbrachachu so znowa; tu budźemy wubladać pschewdeschěm „Berlinsku Ludowu Nowinu" a „Narodnu Nowinu". S tym pak smy hižo dokrocźili k nowocźasnemu nowinarstwu, kotrehoż techniske a cźahopisne rozwicźe so nam w pschichodnych rumnoscźach pokažuje. Tam budźe so nam pschedwjesć wunamakanje rotacijskeje maschiny, sterotypije, stajeńskeje maschiny, a na druhej stronje budźemy móz studować nastacźe nowocźasneho typa a nowe sarjadowanje nawedźenistwa. Na pschikład maju so pokazać zwójbne nawódschi w jich wschelakornych družinach, dźełowe witi a wobłbodne nawédschi.

S tym stejimy hižo wobrjedź nětšišcheho cźaha. Tu jedna so wo rosrijanje cźežkeho nadawka, kaž mamy nimo měry sapleśene pschiprawy nowocźasneho nowinarstwa wopytarjej srosumliwe sćinicź. To ma so stacź z tym, so so najprjedy podawanje nowinkow w najbole typiskich padach pschedwjedźe; pokazacź ma so, po kajkim puczu jenotliwa powěšć do redakcije dóńdże. Też schćerćowne powěšce a wobrazowa telegrafija budźe tudy samešnjena. Potom pschińdźe wopravne dźeło w redakcji, kiž pschedstaja bobrite dźeło rjadowanja pśches nyšnu měru bohatcje maćisny. Pschi tom spyta so jenotliwym podawkam titeho najbole sajimawcho duchownego progresa i zyle nowocźasnymi wustajeńskimi srědkami po możnosći bliźić. Sdnadź so tuto dźeło w krótkich dramatiskich sćenach pschedwjedźe. Na kóždy pad pak ma kóžde wotdźelenje redakcije (też wobrazowe) z swojemu prawu pschińcź. Budźe pak so też — a z tym smy sašo pola techniskeho — pokazać, kak je so po cźahu hłowa nowinow pschemjenjała a dźensnišnich napohlad dostała. Tehomuja njeje so sabyło na dźeło nakłada, kaž rosćelanje, wobliscźenje atd.

S tym pak hišće njeje wšcho. Samešnjena je też wobzebita wustajeńca skupinow wo nahladach wo zwjezy, katolizizmu w sali, kiž je bohaty na starem wumělstwje, židowstwa w rumnosći, kiž je natwarjena w stilu synagogi a nic napohlede protestantizmu. Też socialistiske a komunistiske nowinarstwo njepobrachuje. Wobsežeje dźiwacź budźe so na pocźahi mjes wumělstwom a nowinarstwom. —

Swjeselili smy so nad powěścu, so budźe też žerbske nowinarstwo na Presiu sameśnjene. Chcemy so ja to postaracź, so so to na dosć hódne waschnje stanje.

Tak šmělmy wocźakowacź, so Kölnska wustajeńca prenja tajkeho rasu, šmamjenitu kulturnu wuznam nowocźasneho nowinarstwa do praweho žiwela staji.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyschina.

Palmarum w Michałskej cyrkwi rano ½8 hodź. Bože wotkasanje žerbśe (farar Tischer), ½9 hodź. žerbska a w 10 hodź. němska konfirmazija (farar Kaplet). Pop. ½5 hodź. Bože wotkasanje němśe (farar Tischer).

S e m r ć e l i: 27. 3. Arnošcht Wilhelm Hohlfeld, khěžet w Jenkezach, 59 l. št.

Krajnozyrkwinske sjednoczeństwo w Budyschinje pschi połnym hrodźiku 6. Njedźelu dop. ½6 hodźin je njedźelska schula. Wječor we 8 hodź. evangelijazyta zhromadźizna; tehma: „Cźehodła ma Jesušowy smjertny wopor za naš wažnosć?" — Cźichi pjatk wječor w 7 hodź. je póstna nutrnosć.

Swjasć młodźiny za rosćuhł. kschescźanstwo w Budyschinje pschi Połnyh hrodźiku 6. Wutoru wječor we 8 hodź. je zhromadźizna za młode hłowy.

Krajnozyrkwinske sjednoczeństwo w Běłej Horje. Njedźelu popołdnju w 3 hodź. je biblisła hodźina. Sjednoczeństwowy wothladar Kschižan śmje biblisłe hodźiny njedźelu wječor w Hbjelsku, pondźelu w Kumwałdźe, wutoru w Cźornjowje, srjedu w Mohrdle, schtwórtk we Wotbramezach a pjatk w Rodezach, pschcźo wječor we 8 hodźinach.

S Budeschcź.

Njedźelu Palmarum žana žwjata spowědź njeje. Popołdnja we 8 hodź. wobkrućenje žerbskich paćeřskich dźěći. Něcź a wobkrućenje śmje wyschich farar Domaschka. Dop. ¾10 hodźin wobkrućenje němskich paćeřskich dźěći: farar Bójz. Wa wobdźelenje zyrkwinskich pschchośtejiczerjow pschi cźahu do zyrkwje so prošy. Psched zyrkw. burjemi so žberka za wožadnu diakoniju sběra.

S Budyschinka.

Njedźelu Palmarum budźe pop. w 2 hodź. konfirmazija.

S Bukez.

Njedźelu Palmarum dop. ½9 hodźin žerbska a ¼11 hodźin němska konfirmazija. Ssobusćitkowanje zyrkw. a posawnišskeho chóra. Popołdnju w 5 hodź. so paćeřske dźěći a pschiwuspni we wožadnej sali jeńdu.

S Hodźija.

Njedźelu Palmarum śmje farar Voigt rano ½8 hodź. konfirmaziju žerbskich paćeřskich dźěći: dop. ½9 hodź. farar Weśśar a ¼11 hodź. farar Voigt swoje němśe paćeřske dźěći konfirmérnje.

S Hrodźišchcźa.

Njedźelu Palmarum dop. ½9 hodź. žerbska a w 10 hodź. němska konfirmazija.

S Huczinu.

Njedźelu Palmarum dop. w 9 hodź. žerbska a ¼11 hodź. němska konfirmazija. Sběrka za zyrkej.

S Klukscha.

Njedźelu Palmarum rano we 8 hodź. němska spowědź i Bożim wotkasanjom, dop. w 9 hodź. němska a ¼11 hodź. žerbska konfirmazija.

S e m r ć e l a: Augusta Emilia rodź. Israelez, mandź. Korle Wylema Hendricha Janki, wojnaršeho mischtra w Komorowje, 68 l. 6 m. 25 dn. stara.

S Khwaczij.

Njedźelu Palmarum dop. ½8 hodźin konfirmazija paćeřskich dźěći, w 10 hodź. žerbske kemschenje, popołdnju w 3 hodź. šeśdźenje za konfirmérowanych a jich žwójbnych, ale też za wšitkich druhich wožadnych.

S Kotez.

Njedźelu Palmarum je dop. w 10 hodź. konfirmazija šćitschich paćeřskich dźěći, ½12 hodźin kemschenje za dźěći (wožadny farař).

S Lupoje.

Njedźelu Palmarum rano we 8 hodź. žerbska a ½10 hodź. němska konfirmazija. Sběrka za naschu wožadu.

S Malescheź.

Njedźelu Palmarum dop. ½9 hodź. němska a dop. w 10 hodź. žerbska konfirmazija.

S Minakała.

Njedźelu Palmarum dop. ½9 hodź. žerbska a w 10 hodź. němska konfirmazija, knjez farař Haudrik z mešta. Sběrka za naschu wožadu.

Festival Spěwarskeho Zwjazka Československeho

budźe přichodne jutry w Prazy wot 7. hač 9. a 15. jutrownika 1928.

Wulkotne a swojorazne zarjadowanje, kotrehoż šestne předsydstwo tworja knježa dr. jur. Karel Baxa, primator (prěni měšćanosta) hłownoho města Prahi, dr. Milan Hodža, minister šulstwa a narodneho rozswětlenja, Adolf Prokupek, předsyda nar. rady čsl. a dr. Antonin Swehla, předsyda knjeżerstwa — wobpřina cyle organizowane spěwarstwo československeje republiki, w hač dotal hišće tam njewidźanym rozměru. Sšsć wulkotnych koncertow steja na programje. Wuwjedźene budźa z wuwzaćom jenoho na wustajenišču na swjedźeńskej łubi (dworanje) přemysłoweho hrodu, wosebje k tomu zaměru natwarjenej; jenož 3. koncert budźe dla trěbnych piščelow we měšćanskim domje.

Kajke wuznamne drohotnosće tam posłucharstwu poskićeja, widźimy ze sledowaceho koncertneho porjada:

1. **Sobotu 7. jutrownika** ½8 hodźin wječor spěwaju najwurjadniše chóry (16), kotrež hižo při zajězdach do cuzby koncertowachu.
2. **Njedźelu 8. jutrownika** w 3 hodź. popołdnju **koncertne kantaty za sola, chór a orchester.**
   a) Rudolf Karel: „Vzkříšení" (zbudźenje, resurrectio). Chór: spěwarske družstwo Wulko-Prażske = 1000 spěwarjow. Dirigent: Otokar Ostrčil, šef nar. dźiwadła. Hudźba poskići so zjawnosći docyła k prěnjemu razej.
   b) Jan Lawoslaw Bella: „Janošikowy kwas". Chór: zwjazk spěw. tow. českosl. 5000 wosobow. Dirigent: dr. Dobroslaw Orel (Worjol) z Bratislawy. Solistojo budźa prěnje mocy nar. dźiwadła, też orchester je z tuteho wustawa.
3. **Njedźelu 8. jutrownika** ½8 hodźin wječor: **Morawski koncert** w Obecnym (měšćanskim) domje.
   a) Zónske a mužske chóry Morawskich komponistow, wuwjedźene wot spěw. tow. Morawskich wučerkow, kiž su nam z lońšeho koncerta w Budyšinje derje znate, a družstwo Morawskich wnčerjow. Dirigent: prof. Ferdinand Vach.
   b) „Glagolska mša" wot dr. Lcoša Janáčka. Diriguje prof. Jaroslaw Kvapil. Solistojo: Morawscy wumělcy. Chór: Filharmon. towarstwo „Brnjanska Bjesada". Orchester: Češka filharmonija Prażska. Pisćele braje Morawski virtuos.
4. **Póndźelu 9. jutrownika** popołdnju w 3 hodź.: **Koncert župow a zhromadneho spěwarstwa,** 5000 wosobow.
   a) Samostatne wustupjenje jenotliwych župow.
   b) Zhromadne chóry:

Žony spěwaju

„Slowjenčina" wot Jaroslawa Kričky pod wjednistwom knjeżny Hany Preclikoweje z Nymburka. (!)

„Trikolora" wot J. B. Foerstrea, diriguje prof. Pawl Dědeček z Prahi.

Mužojo spěwaju:

„Maćercy Slawiji" wot Wićeslawa Nowaka. Diriguje prof. F. Vach z Brna.

„Swjaty dźeń spěwa" wot J. B. Foerstera. Dirigent: Jaromir Herle z Prahi.

Tutaj spěwaj budźetaj k prěnjomu razej scyła předwjedźenej.

5. **Póndźelu 9. jutrownika** wječor ½8 hodźin: **Koncert słowjanskich hosćow.** Nimo južnosłowjanskich, pólskich, ruskich a wukrajinskich chórow wustupja też **Łužiscy Serbja** ze 7 čisłami pod taktowku Jurja Słodeńka.
6. **Njedźelu 15. jutrownika** ½3 hodźin popołdnju je *dźeń młodosće* (3000 holčkow a hólcow).

To budźe samostatne a zhromadne wustupjenje wučomcow wšelakich ludowych a měšćanskich šulow; tym přizamknu so dźěći towarstwowych šulow spěwańskich, studentstwo (1500) srjedźnych šulow a wučerskich wustawow. K prěnjemu razej zaspěwaju tam Jaroslawa Kříčki „Dźeń sławy", Shłosne přezpołe. Dale sledźuja jenohłósne pěsnje z přewodom orchestra, potom žónske, mužske a měšane chóry. Narodne hymny spěwaju wšitcy hromadźe. Orchester wobsteji ze khowancow Prażskeho konserwatorija.

Tutón koncert Prażskeje młodźiny budźe wulka ovacija (česćenje) presidentej republiki Masarykej.

Generalne pruhi ke koncertam su na wustajeniščU 8. 4. njedźelu rano we 8 hodź. za „Vzkříšení", w 10 hodź. za „Janoškowy kwas". — 9. 4. póndźelu rano we 7 hodź. jenotliwe župy, wot 9 hodźin zhromadne chóry.

Narodne dźiwadło předstaji 1. swjaty dźeń swjedźeńsku operu „Libuša" wot Bjedricha Smetany.

S Njeswačišća.

Njedźelu Palmarum rano we 8 hodź. konfirmazija němskich a w 10 hodź. serbskich pócežnych dźěći. — Sbórka za potrjebne: pačežnje dźěći maršeje wošady. — W 2 hodź. kemšenje za dźěći.

S Nowej Wsy.

Njedźelu Palmarum rano we 8 hodź. němska konfirmazija, dop. w 10 hodź. serbska Boža słužba, po kotrej serbska spowědź. Kollekta za tschechojańske wukubłanje młodźiny w nasich wosadach. pov. 1/3 hodź. němska spowědź a Boże wotkazanje.

S Porschiz.

Njedźelu Palmarum hodźe dopołdnja 1/2 hodź. serbska a w 10 hodź. němska konfirmazija; na serbskej zapołasanje nowowuwołwolenego pomocnika farskeho zastojnika pschedsteješčelskima kubleroma Marja Schramma w Kamjenicach. Dźěćikemšenje w Wobjezach pov. 1/2 hodź. za młódšich, 1/3 hodź. za starše dźěći, w 3 hodź. wosadne towarstwo młodych mužich w Porschizach, wjeczor spěwanje młodych hołzow pola wosadneje hosty.

Watoru wjeczor rozwuczowanje posamnistow.

S Rachwałda.

Njedźelu Palmarum je dop. w 9 hodź. serbske a 1/11 hodźin němske kemšenje.

S Rakez.

Njedźelu Palmarum je dop. 1/2 9 hodźin serbska a 1/2 11 hodźin němska konfirmazija, popołdnju w 2 hodź. je serbski póstny nješpor. — Póndźelu rano we 8 hodź. je pištanje na wěži a ranšcha nutrnosć.

S Wósporta.

Njedźelu Palmarum je rano 1/2 9 hodźin kemšenje z konfirmaziju ićuschich konfirmandow (wosadny farar). — Wjeczor we 8 hodź. zhromadźa so konfirmerowani na farje k spěwam a zwěstowobrazam. — Póndźelu swuczuje pospawišći chór (duchowny Wolf z Kichischowa). — Watoru sejdźe so wosadne jónske towarstwo (knjeni Jenschowa). — Schtwórtk swuczuje dobrowólny zyrkwiny chór (kantor Seibt), kotryž zhromadźizna zapoczatnje so we 8 hodźinach na farje.

S Wóślinka.

Njedźelu Palmarum dop. w 9 hodź. němska konfirmazija a spowědź, 3/411 hodź serbska konfirmazija a spowědź pačežnich dźěći.

Přilopk.

* **Njesboże z automobilom.** Pola Mannheima pscheczišmy so pischi pschenahłym saspinanju automobil, w kotrymž wójom wosobow hedźeše. Pischi njesbożu so jónsku mort, dwě dalšnej wosobje dyrbjachu do chorownje donjesć.

* **Sćmjerć pischi saspinjenju muje.** Na jerej ležownosći pischi Sahrodnej drózy w Eisenbergu pola Altenburga

Hospodarski rozhlad.

Pjatk 30. měrza 1928:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1775	100 pólsk. złotych	46,725
jendźelski pont	20,389	100 českosk. krónow	12,377
100 swic. frankow	80,45	100 franc. frankow	16,44

Barlinska burza zahoca wčera swoje wiswanje se sara žiwym wobkhodom. Kurzy efektow postupowachu. Na konje burzy so jasno trocha jasnabichu. Wiki i dołkmuni a rentowymi listkami běchu jasno mérnišše.

Produktowe wiki wčachu wčera jasno kruczischi raz, dokelž mukraj powyschene płaczizny powě. Ale na nasich wikach so jenož rožka po zentnarju wo 5 pjenježkow hróšeše. Druhe druziny žita dobrochu so pojdźiske termije. Wčera płaczischе zeznaja:

w Barlinje

pschenica 12,25—12,40 hr., rožki 12,90 hr. hacž 13 hr., jećmjenja mališnjeho 11,50 hacž 14 hr., wowsa 11,70—12,10 hr.

w Lubiju:

pschenica 12,80—13,25 hr., rožki 13,00 hr. 13,40 hr., jećmjenja mešanego 12,50 hr. hacž 15,25 hr., wowsa 11,50—12,10 hr.

W termijnowym wobchadowanju

za měrc: rožki 13,29½ hriwnow hacž 13,75 hriwnow,

za meje: rožki 13,65—13,65½ hr., rožki 14,0[illegible] wowsa 12,95—12,97½ hr.

za jule: rožki 14,10—14,08½ hr. a rož[illegible]2,20—12,25 hr., wowsa pak 13,2[illegible] hr.

Wiki schtwórtk w Kamjenicy.

Kihrow 1,20 hr., kohrabi 15 pj., hyrdrizy kał 50 pj. hocz 1 hr., rěpowy 50—90 pj., seleny 45 pj., hródna loboda 65 pj., morchej 20 pj., zybła 25 pj., bjły kał 20 pj., cžerwjeny 35 pj., wjelki 2?—30 pj., bórny 6 pjenježkow, zybła k hodźenju 0,80—1,50 hr. Libjata 2 hriwnje.

Wiki schtwórtk w Lubiju.

Butra 1,10—1,15 hr., jeja 11—12 pj., lanu wolij 1,60 hr., twaroh 25 pj., hrochcza 8—15 pj., zybła 25 pjenježkow, kołotej kerěšk 30—25 pj., rjetkej 25 pj., cžerwjena rěpa 15—20 pj., pjerwi 35 pj., jabłuka 10 hacž 25 pj., kórcze 1,20 hr., mjed 1,60 hr., kóstata hunt wo 70—85 pj., šikały kał 12 pj., swinjaze mjaso 1 hr. hacž 1,10 hr., howjaze 90—130 pj., cželaze 120—130 pj.

Wiki schtwórtk w Khorčebuju.

Butra 2,10—2,20 hr., twaroh 30 pj., jeja 13—14 pj., lany wolij 1,40 hr., howjaze mjaso 0,80—1,10 hr., cželaze 1,10—1,30 hr., swinjaze 1,20—1,30 hr., swinjace 0,85—1 hr., kury 2,50—4 hr., holbje 0,70—1 hr. husowny 2,50—3,50 hriwnow, łuby 0,90 hr., schčawi pak 1,20 hr., karpy 1,20 hr., morchej 15—20 pj., jódźna loboda 50—60 pj., hydrizy kał 40—90 pj., cžerwjeny 35 pjenježkow hacž 40 pjenježkow, bórny 20 pj. zybła 25—30 pj., bórny zentnar 5,50 hr. a jabłuka 20—40 pj., kołotej kerěšk 40—50 pj.

Swinjaze wiki wčera schtwórtk w Khorčebuju.

Na nje běchu přihnali 1020 prošatow a 162 běhkow. Wone płaczachu

prošata:

małe	8—13 hr.
hrjenje	12—15 hr.
wulke	15—18 hr.

běhki:

małe	20—40 hr.
hrjenje	40—60 hr.
wulke	60—80 hr.

Wiki wčera w Zhorjelcu.

Butra 1,05 hr., jeja 11—12 pj., bórny 4—5 pj. a wšły kał 20—30 pj., cžerwjeny 25 pj., jódźna loboda 45 pj., morchej 20—30 pj., zybła 25 pj., kołotej kerěšk 35—40 pj., hydrizy kał 40—70 pj., radišši 13 pj. ja wałcžk, jabłuka 10—25 pj., schčawki 1,40 hr., karpy 1,90 hr., pjerschi 50 pj., mjeso wuběrany 1,80 hr., w płascach 2,80 hr., słowjaze mjaso 1,20 hr., cželaze 1,10 hr. howjaze 1,20—1,30 hr., swinjaze 0,80—1 hr.

Pschihotowanje wotpala

Pohonča Herm. Raffelt w Hródku, Streubel we Wulkich Sdźarach.

Hołzu do domu Turnstr. 9 w Hródku. — Harnapowa, dwórnischčowy hosćenz w Semjicach.

Kowařskeho, Robert Bär we Cžerwjenych Nošizach 1.

Hołwodarskeho pomocnika, wošadkeć młyna Scholta we Slyczinje.

Na pschedań:

Durje a wokna trjebane, schčikaczernja dr. z wobm. ruk. w Wětšej Wodźe.

Wós sportowy a stólčk, dźesaz, w Hródku, Žanowa haša 51.

Sšyno, Kersten w Chojanowach pola Hródka.

Libjata we Wulkim Wošyku 34, w Boschezach 37.

Krowa młoda, žyzna, wyschkoschczelna, podobna we Kukowje 47. —

Krowa młoda, wyschkoschczelna we Wulkej Dubrawje 23.

Kobła 6-stna Oldenburgska, Schneider, rěsnik w Budyschinje, Kamjentna haša 11.

Soja plischowy, schewiotowy wobłak a hollandšli we Budyschinje, Wilhelmowa haša 101 na 1wo.

Pschešadźowanje saiwstajeństwa

w Kamjenzu sobotu 31. 3. pop w 3 hodź. we měschčanskim hołwodarskim kwartjeru šady hoschčenza „Město Berlin": kamor, błida, komody, cžahnički na šijku, stoły, ložy, schpihele a kchinske wuhotowanja.

Ssudništy na pschešadźowanje.

w Wjelkowjazach sobotu 31. 3. 28 dop. w 10 hodź. na hudnistwje: wschelake platy a płaczički, damasch, módre cžischczenja, tvjenja, stoł, klamaišku pokładnju, piano, bušel, soja, pišanišći błidži, pišanišći strojeł, wucžahowanišće błido, 6 stołow, schpihel, kanja,

we Wjelkowach pola Wiškowy pschihod. w 12 hodź. w Norkerej hoschčenzu wuhlowy wós.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje djensa dop. 3/411 hodź.: Wiki žo słožnja pomalku po skruczenjach wukrajnych płaczišnow.

Dop. 3/412 hodź.: Wiki wostanu znadne, płaczišny sa pozdźišče termije žu powyschene.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunl abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaczizny po złotej hriwnje.

	29. 3.	28. 3.		29. 3.	28. 3.
Pšenica	244-247	244-247	bany	23-24,00	23-24,00
rožka	257-259	257-259	woka	24-26,50	23-25,50
nal. jećmjeń	230-280	230-280	módre lupiny	14-14,75	14-14,75
naz. jećmjeń	—	—	žołte lupiny	15-16,00	15-16,00
wows	234-242	234-242	zeradella	—	—
kukurica	237-239	237-229	raps. wosušk	19,70	19,70
pšenž muka	32-35,00	32-35,00	lany wosušk	24,40	24,40
rožna muka	34-36,50	34-36,50	poca. melasa	—	—
pš. wotruby	16,75	16,75	bérnj. kruški	26-27,00	26-27,00
rožne „	16,75	16,75	syno, 50 kg	2,40-2,70	2,40-2,70
lane symjo	—	—	rožna słoma	0,95-1,25	0,95-1,25
raps	—	—	pšenž. „	0,85-1,05	0,85-1,05
hróch	35-37,00	35-37,00	wowsna „	0,75-0,95	0,75-0,95
pleluški	23-24,00	23-24,00	ječna „	0,75-0,95	0,75-0,95

Płaczizny rěznoho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

29. měrca.

29 wol., 15 byk., 27 kruw. a jałoje., 890 čelat., 11 wowc., 672 swini.

Płaczizny za

čelata: 1. 85—92, 2. 79—83, 3. 70—77;

swinje: (přez 300 pt.) 52—53, 2. (240—300) 53—54, 3. (200—240) 50—52, 4. (160—200) 49—50.

Rancy 46—49.

brajkačku šedł dźěćt pschi dodźerjanej murt, kotraž so wobo w dołhosći 8 metrow saßypny. Padaze kamjenje po hrjebakach 7ětnjeho hołza a morichu jeho. Někotre druhe dźěći buchu strašnje franjene.

* **Krutši hłuchlifotweho ideala namakali.** Franzowski generalny konsul w Hollisaru je wot generalneho konsula kupy St. Pierre powěsć dóstał, so tu tam dźěše ideala pschiprawowe, kotrež wot rosbliteho ležadła pisches oparne potłodźeja.

* **Hobrisi prozeß dla jebanstwa w Moskwje.** W Moskwje je so hobrisi prozeß pischeciwo sajsnjarjam Moskowskich wikowanskich a kreditowych towarstwow sapočał. Dosyła ma so 42 wobsołwow psched sudom samotrowčej, kotrejž je sowjetski stat wo 6 192 000 rublow pschinjeßił.

* **Nowe powodźenje w Ameriki.** Sćiwjeho beschcza zneßtłaczaja dla hroza hrjebjnej Kalifornijeej a Nevadskeje wulke powodźenja. Pisches bujoh někotrych rěkow je woda hižom wulka. Boca-hacjenje, kiž je 22 mil wot města Reno zdalene, hrozy so rostorhnjeć. Městej Reno a Nevada stej hižom sdźela powodźenej. Tež na hłowne bróhi města Sacramento je hižom woda zarjała. Wobhladnje na Southern-Pazific-železninju je z městanu pschetorhnjena. We wschelakich městach a wsach wopuschczeja wobydlerjo swoje domy. Je móžno, so tu po hižom człowjekoju zalepiłi.

* **Wjesdźiwosć w Sjednoczenych Statach.** Dźěłowy sekretař Davis wospjetowi w senacje, so je w Sjednoczenych Statach tuklymiuje 1 874 000 ludźi bjez dźěła. Ludź, kotrež maju zajstnuzu, je tam 23 840 000. Wonjo lěta 1925 je bjezdźěłnosć wo 7,4 proz. spadnyła.

* **Wopory automobilow w Ameriki.** Po jenym amerikanskim wobličenju je w zajdźenym lěće pschi zjesdźenjach z automobilami 26 618 wožobow wo žiwjenje pschischło. Seanjenych běše 798 700 wožobow. Lěto pjeđe su automobile 1316 wožobow mjenje morile.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Póndźelu 2. haprelje 1928, dop. 1/4 9 hodź je

zjawne pohrjebnje wokrjesneho wubjerka

w pohrjebnišći jali hamtskeho hejtmanstwa w Kamjenzu.

Dujowy porjad je wuhotowjenjeny na hamtskim hejtmanstwje a w gmejnach, kiž maju psches 1000 wobydlerjow.

W Kamjenzu, 27. měrza 1928.

Hamtske hejtmanstwo

Wobkhodnd cżaß hamtskeho hejtmanstwa a wokrjesneho swjatka hamtskeho hejtmanstwa je wot 2. haprelje 1928 wot póndźele hacž do pjatka wot rano we 7 hodź. hacž do 1/21 hodź. pop. a wot 2 hacž do 5 hodź. popołdnju, sobotu wot rano we 7 hodź. hacž do 1/21 hodź. pschipołdnju.

Ručne cżaß sa zjawnosć je wot rano we 7 hodź. hacž do 12 hodź. pschipołdnju.

W Kamjenzu, 24. měrza 1928.

Hamtske hejtmanstwo a wokrjesny hamt

Hamtske wozjewjenje z Kulowa

Wuřežać! Skhować!

Kedźbu! Wulki hermank a skótne wiki w Kulowje!

Póndźelu (nje wutoru), 2. haprelje 1928.

Wosebje so na to pokaza, zo su wiki w Kulowje nic wjacy wutoru ale pšece póndźelu wot měwaja. Jenoł swjatkowe wiki (3. swj. dźeń) su wutoru.

W tutom lěće so hišće wotměwaja:

Wulki hermank a skótne wiki 29. meje (swjatkowny hermank), 6. awgust (awgustski hermank), 15. oktobra (kermušny hermank) a 17. decembra (hodowny hermank).

Měsačne skótne wiki:

30. haprelje, 25. junija, 9. julija, 3. septembra a 5. novembra.

W Kulowje, 28. měrca 1928. **Měšćanska rada.**

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Jednota Sokoł" wuhotuje njedźelu 6. meje wulki rejski swjedźeń z rjanym programom. Prosy należnje bratrowske jednoty a susedne towarstwa, zo bychu na to dźiwale.

Bukecy. „Jedn. Sokoł" zwučuje kóždu sobotu wječor we 8 hodź. Też wotdźělenje starších muži zwučuje sobotu. Přińdźe tohodla wšitcy a to z časom! Sokolwanje je strowe!

Jutrowna skhadźowanka! — Pruha za dźiwadło budźe sobotu, 31. III., pop. w 4 hodź. w „Serbskim Domje" w stwičcy.

Njebjelčicy. „Ratařski Dorost za Khrósćicy a wokol." zmjeje sobotu, 31. měrca w Njebjelčanskej herbskej grychče pućowansku zhromadźiznu. Winowatosć kóždeho sobustawa je, zo přińdźe. Wutrobnje witanisu nam wšitcy młodźi ratarjo a samostatni hospodarjo Njebjelčanskeje wosady. Přednošk ma knjer ryčeřkubleński najeńk Rjenč z Worklec. Serb k Serbej! Započatk we 8 hodź. Předs.

Pančanska „Sokolska jednota" wuhotuje 22. jutrow nika swój założeński swjedźeń w Pančicach.

Za Prażskich spěwarjow! — Přich. njedźelu (1. IV.) je generalna pruha popold. w **4 hodź.** w „Serbskim Domje". Prošu wšitcy a z dypkom!

III. dirigent.

Tydźeńska skhadźowanka a wědomostna zabawa sobustawow **Maćicy Serbskeje** je kóždu **póndźelu** nawječor wot 6—9 h. w Serbskej kofejowni w „Serb. Domje" (w małej stwi).

Khermankej!

Tunje mantle za naléćo
tunje kostumy za naléćo
tunje wobleki za naléćo
tunje suknje a bluzy
tunje tkaniny za nalétnje wobleki
tunje tkaniny za léćne wobleki

Jan Jurij Pahn w Budyšinje

na Hlownym torhošću **rózk Žitneje hasy**

Přesadźowanje!

Sobotu, 31. 3. 28, připołd. 1/412 hodź. budźa so we wobkhodźe firmy **Gellner** na Hlownym torhošću sćěhowace zbytki dobroćinje a zjawnje na přesadźowanje předawać:
pjelsćinowe ćawle za žony, boa, šupowe kóžki, pjelsćino- a slomj. kłobuki, čapki za mužow a dźěći atd.
Wobkhadanje do časa.

Arno Wuschick w Budyšinje
zjawnje přistaj. a přisah. přesadźowaŕ.

W měśe a na wsach znata

Bodega

na Mjasowym torhošću je wuporjedźena

Spodobne přebywanje so kóždemu poskići. Prěni pospyt přeswědči Was wo tunim a sprawnym nakupowanju a poskićenju. K swjatym dnjam poskićam Rheinske a Moselske wina w blešach a wumĕrjene jara tunjo, tohorunja likěry, Świedski punš a sekty. Kóždy wječor hudźbna zabawa. Zasopředawarjo dostanu za najnižšu płaćiznu.

Šijace mašiny

kupujeće přeco tunjo pola

J. Schiebacka

na Mužakowskej drózy 4 — Žane klamy!

Też na wotpłaćowanje! Wulki wubjerk! Wuporjedźenja spěšnje z rukowanjom!

Kwětrace dutki

Kmótrace dutki

wo wulkim wubĕrku z dobrymi wěckami pjelnjene, kupujeće přeco zaso najtuńšo w najstarśim wosebitym wobkhodźe Budyšina w fabryce cokrowych tworow

F. A. Trumpler nasl. Robert Voye

na Kotołskej hasy 6.

Konfirmandow

činju kedźbnych, zo wuźiwam po přeću při fotografowanju zadnju sćěnu z cyrkwju.
Płaćizny su jara zniżene. Atelier je njedźelu wotewrjeny.

Fotograf W. Kornet
Gickelsberg 1b.

Znamka Lanz
z rukowanjom.
Napłaćowanje **10,-** hr.
Tydź. wotpłać. 3,— hr.

Woseb. kola
z najl. wobruć. a samoběhom wot 68,— hr.

Joh. Klemm
w Budyšinje
na Serbskej hasy čo. 1, I.

Tunjeńju najlěpši čefwjeny
Swedski lakarnat a Swedski lakarski dźećel, pieluški, sćerdełu, kowrót, frankliću, trawowe sumjo atd.
K rukowanja symjenjow
Arno Rauchfuss w Budyšinje
na Žitn. wikach 9

Hermanske poskićenje

Tapisserija, kuchenske garnitury, zwjerśne twjelki hlowaki, přikrywy atd., Vogtlandske wušiwy, a canki (Kloppel) Wolmu

Wulki wubjerk tunje płaćizny

Ernst Günther
Rózk Žitneje hasy a Mjasowych jětkow.

Šijace mašiny

najlěpše znamki, z dołholětnym rukowanjom a z małym napłaćenjom a měsačnym wotpłaćenjom wot 10,— hr.

K hermankej dawam **10%** woseb. rabata

Joh. Klemm
w Budyšinje
na Serbskej hasy čo. 1, I.

Tunje poskićenje k hermankej!

Hladajće a dźiwajće so!

Mantle za překhodny čas	hižo wot	2.90 hr.
Mantle z tkanin. muž. drasty	„ „	12.80 hr.
Kascha-mantle	„ „	16.80 hr.
Ripsowe mantle	„ „	19.50 hr.
Sportske kostumy	„ „	14.80 hr.
Kascha-kostumy	„ „	25.— hr.
Popelinowe wobleki	„ „	6.80 hr.
Kascha-wobleki	„ „	8.80 hr.
Bluzy	„ „	0.95 hr.
Sukanje	„ „	1.95 hr.

Jenotliwe kruchi:

Crepe de chine	m hižo wot	3.90 hr.
Popeline	m „ „	1.65 hr.
Wołmj. rips, 130 šěroki	m „ „	4.90 hr.
Somot, też zbytki	m „ „	4.90 hr.

Też we wšĕch druhich tkaninach, kaž Kascha, tkan. za serbske drasty, mantlowych tkaninach, Veloutiae a w dźěćacych mantlach štryk. wobleckach, pulovrach, Lumberjack mam wulki skład, móžu kóždeho spokojić.

Paul Otte
w Budyšinje na Žitnej hasy 10

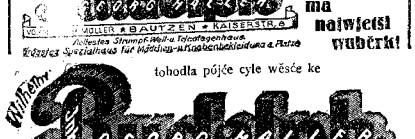
Wo čim so nětkle rĕči?

Wužiće Budyski hermank

Příchodnu njedźelu su naše rumnosće delka a w 1. poskhodźe wotewrjene dop. wot 11—12, popołdnju 14—18 hodź.

tohodla pójće cyle wěsće ke

Mužace kolo 15 hr.
Motorske kolo 75 hr.
Nowe mužace kola wot 72 hr.
Nowe žonjace kola wot 78 hr.

Wšě narunanki najtuńšo

Bratraj Thomas
w Budyšinje
na Kamjeńtnej hasy 16.

Symjeńtne bĕrny

a tajke k picowanju předawa
Rydeŕkubło w Minakale.

Žiwnosć

24½ kórcow wulka z cyłym inventarom je hnyd. na předań
w Čornych-Noslicach čo. 29.

Najlěpšu **hejdušku** a wšě korjeńki za swinjorżanje.
Arno Rauchfuss
wikowarnja symjenjow
na Žitnych wikach 9.

Wobleki za mužow

(narunanje za měru) z gabardiny, módreho cheviota a česan. tkaninow

mantle za naléćo

Covercoat a gabardina w najwjetšim wubjerku předawa tunjo

H. Gedlich w Budyšinje
na Nordstrasse 7.

Překwapjaca nowosć

Original-Janko-Ballon-koło

Jědźće na pruhu! — Budźeće so dźiwać!

Jan Schieback w Budyšinje
na Mužakowskej drózy 4
Najwjetša kolesarnja na městnje

Dajće Waše kłobuki k předźĕłanju a k přešiwanju

jenož direktnje do
kłobukow. fabriki Willi Nitsche

Předźĕłanje
žonjacych kłobukow: pjelsćin. 2.50, velourow. 300, mužacych kłobukow: pjelsćin. 2.00, velourow. 2.50, wobrubjenje 2.50, bańčk 0.50, kožu 0.40, čornobarbjenje 0.50

Přešiwanje
žonjacych kłobukow: słomjan. a wykowych 2.50, tagalowych, litzowych a florinowych 3.00, panamowych 3.50, čornobarbjenje 0.50, pisan. barbjenje 0.75

Stare pyšeński material rady wužijemy!
Zhotowjenje znajmjeńša za šěść dnjow!
Wjacy hač 20 nowych formow!

Fabrika a předźĕłarnja kłobukow
Willi Nitsche w Budyšinje
na Zwonknej lawskej hasy 24.

Wupjerki, łožowe šaty,

kuchinske šaty, frotérske šaty, rólowanske ruby, hotowe košle, słomjaki atd.
poručuje we wulkim wubĕrku a jara tunjo

Emil Wehrle, w Budyšinje

Heringska dróha 7 Heringska dróha 7

Dla přepołoženja wobkhoda na Bohatu hasu 9 dawam na wšě twory
10 rabata.

Groćane pljetwa

4 rózk. a 6 rózk.
kałacy grot
čahanski grot
Wšě naprawy za zahrodku
poručuje najtuńšo
Walter Voigt
wikowarnja železnych tworow
na Heringskej drózy 3
Telefon 2330.

Načinjenja symjenjow

Uspulum, Tillantin, Karbolineum za sadowe štomy, kaž tež wšě srědki přećiwo myšam, wulkim myšam, rozšěrjenicam (Blutlaus) atd.
Hamtski dowĕrnik statneho skitanja rostlinow.
Arno Rauchfuss
wikowarnja rostlinow
na Žitnych wikach 9

Dobry strażnik

(Stubenhund) je na předań
w Šunowje čisło 41

Srjedu wječor po 8 zemrě po krótkej khorosći w 72. lěće žiwjenja naša luba mać, přichodna mać a wowka

Marja zwud. Winarjowa

Pohrjeb budźe njedźelu 1. haprl. rano we 8 w Radworju

W Radworju, Worklecach, Lošwicy, Khelnje a Budyšinje, 29. 3. 28

Zrudźeni zawostajeni.

Sobotu, njedźelu, pónjdźelu

3 jara tunje hermanske dny 3

Dokelž sym zahe a přihódnje wjele nakupował a dokelž mam hišće wulki skład, mózu ja wšo jara tunjo předawać.

Poručuju tohodla we wulkim wubjerku:

mužace wobleki (dospołne narunanje za měru), gabardinowe wobleki, cheviotowe wobleki a tajke z česanych tkaninow, sportske wobleki, najl. kordowe a Manchestrske sportske wobleki, wobleki za pacholow, młodźencow, hólcow a dźěći, najl. tołste Manchestrske kholowy, dobre tołste kožane kholowy, (čorne, brune, módre), tkaninowe kholowy, dźěłanske kholowy, Breeches-kholowy, módre kóperowe jaki a kholowy, kalmukowe jaki, pisane a smuhate tkaninowe kholowy, kholowy za młodźencow, pacholow a hólcow, krótke kholowy a tajke z lackom, kholowy za tołstych ludźi, lacy, dobre njepřemok. kabaty (wšěch wulkosćow), gumijowe mantle, kosmičkate sportske jupy, Lüster-jaki, jenotliwe tkaninowe jaki, kosmičkate mantle, mantle za mužow, Swedske mantle atd. atd.

Woldemar Menger w Budyšinje

(prjedy: A. zwnd. Mengerowa)

na Serbskich hrjebjach čo. 6

Staroznaty sprawny wosebity dom drastow za burski lud, sćeni staw a dźěłaćerjow / Płaćizny su tak tanjo kuž možno!

Hłowna zhromadźizna Maćicy Serbskeje

budže **srjedu po jutrach — 11. haprleje 1923** pop. w 2 hodź. w žurli „Serbsk. Domu“ w Budyšinje

Dnjowy porjad: 1. Powitanje a hłowna rozprawa. 2. Wopominanje zemrět. sobustawow. 3. Dalše rozprawy. 4. Wóliby. 5. Přednošk. 6. Namjety, kotrež běchu so tydźeń do zhromadźizny zapósłałe. **Předsydstwo.**

K wusywanju

poskićamy najtuńšo wšitke symjenja na pola a do zahrodkow, kaž tež wšelake druźiny dźećela, trawy a rumkiecow, tak cyblowe sadźenki, wšitko dobra, derje skhadźaca kajkosć.

Hermann Loldt w Budyšinje

na Mjasowych wikach 20 Telefon 2098

Pytamy a poručimy

ženjenych a nježenjenych rólnych pohončow, ratarske dźěłaćerske swójby, jutrownych hólcow, holcy za dom, pólne dźěło a do hródže, kaž tež dejerjow

Ratarske wotdźělenje

při zjawnej dźěłowej zaradźerni w Budyšinje

na Hrodowskej hasy 10 :: Telefon 2861 a 2863

Njedźelu 1. haprl. wotewrjene wot 13—17 hodź.

Kupujće Wašim přiwuznym H. Zeilerjowe spisy

Wulke

tunje poskićenje k jutram!

Tafl. servisy ze złot. kromu za 6 wosob, wopr. porclin	19.50	**Kofej. servisy** za 6 wosob, wopr. porclin	4.90 wot
talerje ze złotej kromu porc., hłuboke a nizke, jenoż	55 pj.	**kuchińska-garnit.** 22dźělb. ze złotej kromu, wopr. porclin	14.50
3 porclinowe šalki jenoż	95 pj.	**3 winowe bónčki** z dołhej zelenej nóžku	1.00
4 porclinowe kofejowe nopaški	1.00	**3 likěrowe škleńčki** z dołhej zelenej nóžku	1.00
sadźba kamjenisow šklow	1.00		

Wóskowany plat. 100 cm šěroki . . . . . metr **1.60**

Sadźba aluminijumowych horcow k pječenju . . . 6 štuk wot 10—20 cm. **1.90**

sadźba aluminijumowych wudebjenych horncow . . . 6 štuk **3.25**

sadźba emaljowanych horncow k pječenju . . . . . 6 štuk **5.00**

emaljowany bow . . **95** pj. **wana,** kulojta **1.25**

powjazy za šaty, běłe, wot **35** pj.

Seelenfreund & Co.

w Budyšinje

jenož na Lawskich hrjebjach 12 **znapřeća měšć. dźiwadła**

Přihódne

poskićenje k hermankej

Zwjeršne košle najlěpša kajkosć	5.50		5.50
Panama-košle tołste a běłe			4.50
Flanellowe košle rjana, mjechka twora			4.90
Košle ze zasadkom najl. kajkosć, najnowše mustry	3.40, 3.—		2.40
Kornarje z rózk. Bielefeldska kajkosć	štuka 50 pj.	3 štuk	1.40
Ležate kornarje Nowo-časna niska forma	štuka 60 pj.	3 štuk	1.80
	štuka 85 pj.	3 štuk	2.40
Mehke kornarje z dobreho ripsa	štuka 20 pj.	6 štuk	95 pj.

Zonjace šaty

njesměrnje tunjo

dla spuščenja tutych wěcow

Slě a krawaty

we wulkim wubjerku a tunjo.

Wosebity wobkhod šatow

Karl Mitbauer

w Budyšinje na Šulskej hasy 7 zady dźiwadła.

Drastu

za žony, mužow a dźěći

kupujeće přeco

wužitkinje a derje we

60 lět wobstejacym

drastowym domje

Karl König

prjedy Otto Preuß

na Žitnej hasy 4 **w Budyšinje** na Žitnej hasy 4

Telefon 3480

Přeco najnowše a w hobrskim wuběrku namakaće **wobleki** za mužow a pacholow, **mantle za žony, kostumy, wobleki za dźěći,** jednore a najlěpše.

Njepřemokawe kabaty, kosmičkate a gumijowe mantle w najl. kajkosćach.

Płaćizny přeco najtuńšo.

Poskićam:

čelace mjaso	punt	**1.20—1.30** hr.
swinjace mjaso	punt	**85—1.10** hr.
zmjerzłe mjaso	punt	**0.60** hr.
howjaze mjaso	punt	**80—1.10** hr.
mjasowu jušku		**10** pj.
hejdušnu a jatrowu kolbasu		**10** pj.
ćopje kolbaski		**10—20** pj.
wšelaku kolbasu		**0.80—1.60** hr.

Ernst Polter w Budyšinje

rěznišk. mištr, na Šulerskej hasy čo. 1 (Schülerstr 1.)

K hermankej!

Kedźbu! Kedźbu!

wulki wubjerk

žonjacych a dźěćacych falkow, košle, ložowe plachty, wupjerki, platowe a baćmjane twory

jara tunjo předawa

Martha Briesovsky

w Budyšinje Fiedlerstrasse 4

— Žane klamy —

Tunje

tofle

dźěćace —.90, mužace 1.20, **95 pj.**

žonjace

Heinrich Meiler

w Budyšinje na Žitn. wikach

Ložowe damasty

běłosmuhate nawobličenja, ložowe plachty, najl. wupjerki, pisane ložowe nawobličenja kupujeće jara tunjo pola

K. Erler w Budyšinje

na Žitnych wikach čo. 11 znapřeća hosć. „Złoty hwězdy“

Dobre wupjerki pjerja, wołmjane, Reformspódnje posleša, přešiwanki (Steppdecken) poručataj

A. Rüže a syn

w Budyšinje na Kěžorsk. drožy 4

Jogtlandske wumělske **garding**

wupjeće stajnje tunjo pola

K. Erler w Budyšinje

na Žitnych wikach 11, znapřeća hosć. „Zł. Hwězda“. Rěča serbski

Žony! + Žony!

Wuplókowace aparaty irigatory, životowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjeluškowe khołowčki podłožki, šatčiki za prědki, šatčiki za pažemi. też wulki wubjerk wšelakich

gumijowych tworow.

Wobroćće so dowěrliwje na

K. Wagnerowa

w Budyšinje

před Šulerskimi wrotami čo. 9

Młode husy

su na předań

w Baćonju 7.

Wšě šulske knihi

dostanjeće

w Serbskej knihańi w Budyšinje

Tunje wupjerki

zaso dóšle

80 100 115 130 140 160 cm šěroke

210 260 290 330 360 410 pjenježk.

prawobarbne **pjerjo njepřepušćace**

Hilger w Budyšinje

jenož Seminarska hasa 2

ha, njehladnyny nim nějchto pěsla do wody k pieću zhromdzeć. Pjerstna jón wody stombjera. Kuwant hypnjenu pěst do wotzebitnich zhadowjow.

Kacze jeja.

Kaczi japaczne też z hnjuwni barzy po nóznym kacze jeja njeżeć. Njeże je hacź pisches 4 mežnazy dołha. W tuttym czasu njeże kaczka we pischeršu 60—80 jeji. Dobra njeżerka jiteże zamo na 100—120 jeji. Bychmy-li jeja we hnježe wostajili, by nam kaczka po 15 abo 20 jejach njeżej pschestała a by hydała. Dokeż kaczka radu jeja thowa, dha ju druhdy stanje, je hospoju je stadłom kaczatow pschekwapi. Njeże-li kaczka, mamy ju derje pizowacź a to je ichrótom, z bérnami, i parjennymi wotrubami a pschipadnje też z mjahkymi wotkładkami. Kaczi pizujeny 2—3 razy za dżeń. Gnježdo k njeżenju żebi kaczka zamo nětdże natwari a potom njeże do njeho denjź na jeja. Njeże-li kaczka, ma w nuzh czorny kólew měcź, dokeż ju potom jeju ipschichnjsko wori.

Zahrodnistwo.

Kak mamy k żadowym schtomam a k winej hnojicź.

Praschenje hnojenja je pschi wschém pławowanju rostlin i hjowonym praschenjom, dokeż na nim saleži zyły wuspěch. Hnojicź możemy je wschelakrnt hnojemi a niz jenoż z hródzmu, hacźumjeż pożledni ja najlépschi wobkładujemy, dokeż w nim žu wschě te žiwiny, kotrez rostlina k žiwjenju dospołnemu wutwicju trjeba. Hródźny hnój njemuženy i dospołnym prawom wschudże je sakładnym hnojom. S nim nabywa róda taju kajkeż, kajkuż żebi rostliny żadajn. Cżasto pak widżimy, kak munoży wożebje żadownym schtomam wopaki hnoja. Wschelazy, żadżeja-li schtom, nałdaja najprjedy nějchto hródźneho hnoja do spódy. S tym chżedża schtomej pobnojicź. To pak je myla, dokeż je hnój pschehlubsko a tak njemóże hnjez, dokeż k tłaczu žlujcha powětr. Tak hlubsko spódy pak je mało powětra. Hnój tam spódy w janje wuschnje a smjerdnje a schtomej nicżo njepomha. Cżim wjazy wadżi. Schtom njeżmé żenje pschesłuhsko jedżecź. Hewak chmanje njenjeże. Je-li pak spódy hnój, dha je pjerschej żadżi a schtomik i nim. Potom dżeż hlubsche a my ani njewémy cżahodła njenjeże. Też wokoło schtomu žanemo a wokoło korjenjow njejnémuny hnój nałdacź. Za to pak dokoła wokoło schtoma hnój rozkidujemy a to tak dałeko hacź hakiy dożahaju, dokeż schtom też tak dałeko korjenje cżéri. Deschej potom z hnoja žiwiny do spódy swopłokuje a tak je schtomej pohnojene. Sčuchi hnój możemy potom zhrabacź a hischcże jómu zażacź. Někotri hnudom na zahrody hnój rozkidaju, że bychu žkanje kusjchili. S tym žu idobom żadownym schtomam pohnojili. Schtom nam cżim bóle do hatjow cżéri, cżim lépscha je póda, w korjenj žu korjenje. Někotri hnudom hródźny hnój dokoła wokoło schtoma, tak dałeko a schéroko hacź hakiy dożahaju, nikko zarja. Też to je radżomne, dokeż i tym pódu lépschimy a korjenje maju hnudom w podże žiwiny pschetworowane. Też i hnójnizu możemy żadownym schtomam hnojicź na te waischnje, że wokoło schtoma wjazy hrsebiczkow dokeła wokoło wukopamy abo wokoło 20—30 cm hłubok dżery wutalamy. Dale możemy zahe naléto Domaschowu mucżku abo superfosfat wokoło schtoma rosnjetacź.

Hinak hnojimy k winej. Prjedy hacź wino żadżimy, nałdamy najprjedy do jamy nějchto hródźneho hnoja abo kompoty. K winej możemy tóżde 3 abo 4 léta znowa hródźny hnój jaryeź. Mjes tym pak hnojimy tóżde léto z pschimuwnymi hnojemi. Schiož tak żwojemu żadej a winej hnoji, njebudże żenje sjebany.

Hospodarstwo.

Hdyż žu nam w thacklach tepicź njecha.

Cżasto pschichimy hospoży sforżicź, że žu nihdy tepicź njecha. Wéz je druhdy dożej njerjaza, wożebje mamy-li njezjazy wopyt. To žu nam druhdy do jitwy kuri a jtónczuje wohenj hożnje abo žu nam nihdy njewari. To žu wożebje w lérze stanje, dokeż žłónczło do wuhenja žuwécź. Se tym žu we wuhnju njejerkamy powéte wodrédwa a spódnk hnóty powétr njemóże swjerschmy lohli wuntrjoscź. Znż zapalimy dereka we wuhnju wésczej stowy abo drjewowe kclitki a hnydom žu we wuhnju powétr pschecżischeschi a we fachlach zapreczinje žu njejsele sepicz.

Maju twarożkarjo žwjatcho pomoznika?

So bychmy to hnudom prajili: Haj, weni kajkeho maju. Runje tak derje, każ hajnjaju žwj. Huberta, schenczy žwj. Cristina a artillerijeju žwj. Barbaru, tak maju też twarożkarjo žwjatcho Theodula a to ma žo po starem prajenju tak: jako žo po žwjatym pomozniku rosbladowchu, wuzłędżichu žwjatcho Theodula, kiż je wokoło léta 400 lschejczanjsku wérn w Sirmizu predowal. Legenda powé, jo je žo Theodul nědżo z djabotom w praschenjach wéry swadżił. Djas bésche Theodula khétro wobrécżał, tak je tutón žlubł, je chże žo jemu pschijamnjcź, kdyż žo djabolej poradżi, cżeżi twarożkowy kotel po pschejnéntz do Sirmata donjesć. Djabol żebi dołho njejschemuškowaschże a hrabny ja kotlom. W žwojim khwatku pak žo na wjeschku hory jakopny, padny a kotel kulesche žo dele do dola. Po tym hacź bechu warożkarjo wożzebitu lubósez žwj. Theodula ja warożkarstwo jpójnali, wnjwolichu żebi jeho ja žwja teho pomozniha.

Hodżi žo butra nakładowacź?

W dopiżnje z Wiżżonzin cżitamy, jo žo k nakładowanju kutry najlépje septembrika butra pschihodżi. W němiczi dyrbjała ko najlépje mejzka a junizka butra bracź. Wukrajna njedyrbjała žo na żadyn pad wuzjiwacź, dokeż žo cżežko pruhowacź hodżi, hacź je cżerstwa. Pschedewschim zmé žo butra jenoż na chłódnych dnjach nakładowacź. Kodżbowacź ma žo, jo żadyn njewjedromy powétr njetnjezi — Butra dyrbi žo tak cżerstwa hacź nétkaż możno do kuzy donjesć, hdżež je žo ja cżiny kamjenjnowy horniz abo njezu postarało.

So njedy żaneho mloka wjazy w butje swostało, kiż by jej hewak pschikłóda dało, ma žo butra w dobrym cżasle pschedełacź. Kijało ma žo saża wotlecź. Na pymt kutey liczi žo kżiza kijała. Na to ma žo snowa wumywacź a i pschibérkom nějchto drobneje žele pschedżełacź. Kamjenjnowe horniz maju žo je želu a wodu dosez derje mjerzedżicź. Potom njech žo nétkotre naliki 3—5 do kamjenjnowego horniza położa, ja kotrymiż pak butra tohodła njeżłodżi ale kiż ju cżerstwu idżerja. Butra ma žo tak kruczę hacź możno do kamjenjnowego horniza stolkacź. Sorjekach njech žo porstaj schéroka kroma wostaji, horniz i platowym rubom pschikrycze, kiż žo kruczę pschikłóczi a je želenej wodu polije, tak je tajka na butje stejí. S cżahami ma ju stara želena woda wotlecź a nowa pschileć. Staji žo butra potom do chłódneje pinzy, dha idżerji žo na tuto waischnje dołhi cżaż hjesporocżna.

Prašenja a wotmołwjenja.

P r a š c h e n j e: Kak w žymje formenau a dżjuenu złotej najlépje złodżiny wuzjiemy? — Estołdżiny (Bierträber).

W o t m o ł w a: Cżerstwe złodżiny žu ninto méry dobra piza. Dyrbimy pak jara na to łedżowacź, jo je woprawdże cżerstwe pizujemy. Najlépsche a cżerstwe złodżiny maju w żebi 3,5 proz. błókowin a 12 proz. ischkrobu. W nich je na 80 proz. wody a tohodła žu bóle za tych hodża, tiż žu blizko piwarinje. Kontjom je njedewanny. Za to pak wożebje dóstam howeja. Za dżeń możemy 30—40 puntow po wulkosczi a wasy stwjeczeja. W žuschenych złodżiznach, Némzy je „Molkereimc“ njemuja je na 14 proz. błókowin a 50 proz. ischkrobu. W najnapanju žiwin žo wotrubam jara runaju. Sanschere złodżiny możemy wschém ikotej dawacź. To jolesi na tym, tak dołho mamy do piwarnje. Mamy-li dołeko, dha wejo ischcze kupujemy. Mamy-li pak bliżko, możemy hnudom cżerstwe kupowacź kotrez žu cżasto tunsche. Sanche pizujemy na žamzne waischnje jako wotruby.

Serbski Hospodar

Časopis za serbskich ratarjow

Cisło 13 | Budyšin, 30. měrca 1928. | Lětnik 35

Kisalnica.

(S wobrazom.)

Pschemalo wažimy żebi hischcże kijalnizu abo kijaku wischninu. Na wikach ju najradżicho kupuja. Sa khadżenje žo wubérnje hodżi. Hižo do wójny nałch kraj wjele kijałych wischnjow i wukraja kupowasche. W plahowanju njeje dawno tak wobużna każ tschechninu abo złódże wischninu. Tschechnina żada wlóżnoztu spódnju pódu (Kalkhaltigen Untergrund). W tom nastupanju kijalniza njeje tak wubużna. Nocże też derje a rady na bóle thudnjchej jemi. Wożebje drobne kijalnizy rostu żamo na thudnjchej pěsczonej jemi. Tohodła žlusheja do nasbóle spokojneje a sdobom też nasbóle dżakneje żadoweje drjewiny. Sčo wé, na lépsche a wjetsche płody wuplachowane kijalnizy żadaja pódu. Radno je, kijalnizy na tschóschnje wotschesspjowacź,

je-li dyrbja žo do bole žuicheje a thudnjchejeje płody żadżicź. Te pschinjneżu wjazy, lépsche a wjetsche płody, hacź te żažo na kijalnizy wotschesspjene.

Kijalnizy plahuja we wschéch możnych formach a tworbach. Pódła wyżokich a žrénjowuzokich schtomikow plahuja je jako kekti a cżahnu je też po spalerkach abo żerdkach. Wożebje derje hodża žo po spalerkach abo żerdkach cżahnjcź. S nimi możech wożebje połnozne stromy twarjenjow a jcżanow zahwodżewacź. Pschetko chłódkowa kijalniza dostawi też w chłódku, hdżež druhe płody jcżeżka żcawja. Hdyż kijalnizy jako schtomy żadżech, dożaha, że žu 6—8 metrow rózno. Jako kekti żadżej je 5—6 metr rózno. Na żerdki abo spalerki możech je na dwojake waischnje cżahnjcź. Możech je każ trécżki po żerdkach plecź. Tu wurézuj pruczki a hakożki mézacznje jómu. Te, kotrez stejo wostanu, pschiwjasuj żerdkam. Wone njech jcżeny derje zahwodżewaja bjes toho, jo bychu je pschehusto zarostle. Dale pschiczéżuja je w podobnjnje kaczanskeho U. W tutej podobnjnje wurostu žo hacź do 3—4 metrskeje wyskokoje. Wotwoży njech ztaj pol metra rózno. Tak żadżej kijalnizy, jeli je chżech w tutej podobnjnje cżahnjcź, metr rózno. S wotnożkow wukhadżace pruczki, hakożki a mjatlischcża pschiwjasuj z wobeju stron wotnożki. Slónczneje możech kijalnizy w podobnjnje palmety pschirézowacź. Wotnożki njech ju 30 cm. rózno. Też tu pschiwjasuj mjatlischcża zwobeju stron wotnożkow. W podobnjnje palmety możech też tschéschnje (i połnym prawom naschi Sserbjo wokoło Lubija tschéschnje, złódże abo němiki Süßkirschen a wischnje kijałe abo (Weichselkirschen) rosehnawaja a je też tak ponjemnja, cżahnjcź. Na żerdkach wischnje derje srédła cżahnu.

W jcżehowaznu podamy krótki pschehlad najbóle znatych wischnjow abo kijalnizow po rjadu każ wone zrawja. Znate tola je, jo wischnje abo kijalnizy podżiżcho tschéschnjow zrawja. Najzajcho i kijalnizow zrawja pożledniu pokojze junija. Znatemu je pod mjenami: „cżerwjena mejzka wischeń“ a tu druhu jako „Diemitzka amarelu“. Cżerwjena mejzka wischeń je też pod pomjenowanjom „złódka kijalniza“ znata. Jeje płody su krénjowulke hacź wulke; cżemnocżerwjenoje barwy. Te waża żebi runje tak derje jako k nakładowanju każ też k jédżi. Tuta druzina derje njeże. Tohodła je radżomne, ju żadżecź. Sterénje wulke płody Diemitzkeje amarele su zwołakto zaznocżerwjeneje barwy. Je runje tak rady jédża każ najdże hospoży je runje tak rady nakładaja. Rady kupuja płody tuteje druzjny konditerinje. Dokeż derje njeże, je radżomne, tutu druzinu plahowacź. Wot tónza junija hacź do zrjedź julija zrawja płody złódkeje kijalnizy, nam znateje pod pomjenowanjom „j Olivet“ a „kralowskeje amarele“ płody pożledneje su krénjo wulke a zajno cżerwjeneje barwy. Sslódka kijalniza „j Olivet“ ma wulke płody cżemnobruno-cżerwjeneje barwy. Wobé druzjnje sej jara płodnej, dobrej k jédżi a za nakładowanje je derje pschihodżajej. Też tu móża wschudżom i wuspěchom plahowacź. Minale nadobo wot tónz junija hacź do zpoczatk julija zrawitej „schpanilka ichpanischcza kijalniza“ a „zjankula j Choisy“ (Schöne von Choisy, wspraj Schömwasi). Pożledńja je krénjeje wulkoje na zolcź hacź bruntokjetcezerwjena. Wjele lépje pak njeje w płodje minale wulka a nabrun cżemnocżerwjena „schpanischa schkleicżana kijalniza“.

Wulki je wubjerk w druzjnach wożrejej lécża zrawjazych, Se spaczatka hacź do zrjedź julija zrawi dwójna schkleicżana

kišalniza. Wona ho štoro šiajnje derje radži. Plody su wulke cžerwjeno-cžerwjenje plody. Tuta druzina tež dy nakkaduje. Jara wulkowalnja druzjimi pod mjenom „erzelenza z Hindenkirk“. Tuta druzina runje tak derje nješe kaž poslědnja šeranjaja kišalniza (Schattenmorelle). Wulki na cžerwjenobrunj plod ma jenož matu pócžu, je nimomérny bohaty na brjóžu. Won jastadnje mile kišale a trochu jadrowje. Kěžorila kišalniza ma wulke cžerwjeno-na brunocžerwjenje plody. Tuta druzina tež jara derje nješe. Z wulkimi jažnocžerwjenymi plodami wosnamjenuje ho „kralowna Hortenisa“. Ju mjenuja tež „schkleńczanmi kišalniu.“ Wona wschak tak derje njenješe. Sadže bohate plody dowa „rjankula Montreuilska“, (Schone von Montreuil), šrěnjeje wulkosce na brunocžerwjeneje barby a wobježe derje hlodjaze.

S druzin wobrjedej hacž do konz julija jxrajazych wusběhujemy jenož tři: debre k jědži a jara plódnje k nakkadowanju podawa druzina „i Nateiskich siron“ (von der Natte) abo ju tež dwójnu Nateiku mjenuja. Jeje plody, su wulke a na cžorno-cžerwjenoje barby. Hischcze plodnischa hacž ta je „Ostheimerika kišalniza“-Ostheimer Weichsel). Jeje cžerwjenocžerwjene plody su nimale wulke. Doselž su trochu jahniske, tohodla hodza ho rozepłacž. Hižo tuta wobzebitosej pohonja k žiwnischemu plahowanju tutaje druzjiny. Jara derje nješe kišalniza znata pod mjenom „Deliczja Prezownika wischeń“ (Delitzich Pressauer Kirsche). Wdiny Spath je ju z jeje plahowanjom z wusběchom nakadzowat. Jeho pohnu ju plahowacz spojnacze, jo brěczka kišalniza podawa napowazu a najlěpsche wischnjowe brěczki. Mizes wschadnymi kišalnizami je dosez schpatnje a njespreschcznnje plody podawazych druzin. Na nje pruscheli wupruhowanych druzin schczěpjo prózowachu zo, je hóduje porjedžicz, schtož ho swjetischa schlachezi.

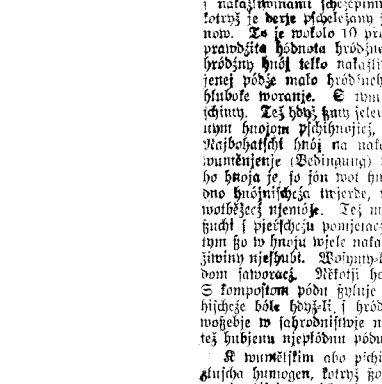
Mjes pózdnoranwjazymi druzinami su najbóle znate „wulki Gobet“ a „minijer i Podbělski“. Tež srawiwej hacž do spoczatka augusta. Druzina „wulki Gobet“ ma wulke, jazne a cžemnocžerwjene plody, pichi tom nimomérny derje nješe, tohodla je radzenno, ju we wulkim plahowacz. „Minijer i Podběliki“ je druzina wulkich cžornocžerwjenych plodow. Skłodji mile na kišal a zo tohorunja derje k nakkadowanju, kaž tež k jědži pichihodji. Schtož jeje plódnosez nastupa, su plahowarjo wschelakeho měnjenja. Hacž do žnjedž augusta srawi Barlinska morela. Wona podawa wjele srěnjowulkich cžornocžerwjenych plodow. Jako napózdnischu znajemy wulku dołhu lutowjku wischeń“ (Lotkische). Bóle znata je pod mjenom „kłódkowa morela k nakkadzowanju, kaž tež k jědži pichihodji. Schtož jeje plodowjeń a hodza zo na najlěpje k nakkadowanju. Ju mózа tež derje rozepłacž, bjes toho, jo by jej dalschi punez swadził. Tuta druzina jara derje nješe, tohodla dyrbjeli ju hischcze wjele bóle plahowacz.

Čorne abo čerńjowe jahody.

(S wobrasom.)

Cžornu abo cžerńjowu jahodu znajemy jako dźiwinku pichirodu. We naschich jahrodach měnjachmy ju hacž dotal z njerodźu abo njerzadom. Tuto měnjenje zo cžim bóle jasnjne wopokazuje, cžim bóle nasche hospodu zo pischcze lepje wusteja, wschě plody na wuzitk stajecz a z nich złódne dosedže abo kompoty, marmeladu, želeje abo podobne tłuscheczeńki pschihotowacz. Do najzłódnischich, haj lubosnje zaslodowanych plodow złuscha bjes dwěla cžorna abo cžerwjena jahoda. Kišale wodzano złodza jenož njedostatnje plody. Najzłódnischi želez je tón z cžornych abo cžerńjowych jahodow. Narano tola polnje złodny a pichi tom strowcezi horjazy želez cžornych jasnich jahodow.

Tute wažne wobzebitosze cžerńjowych jahodow spóznawschi su naschi jahrodnizy i poinym pratwom k tomu pschistupili dźiwju jahodu porjedžicz a ju tak wuplahowacz, jo

žnjemy ju w naschich jahrodkach jako hódnu jahodźinu plahowacz. Plahowarjo cžornych jahodow poskicżuja nam hižo rjany wěnz rerezkow podawazych dobre a złódne jahodki.

Wyšche stejazy wobras pokazuje nam titu z tutoho kerka. Tón podawa nam wulke podołhaste, zo sybolaze cžorne, zacžerwjene jaka złódne jahodki. Wone krajoja w auguscze o septembru. Sšo wijatu kerf dere rosce a dźakuje zo z bohatymi plodami, jo zu jemu blezt we zwojej jahrodze pschipokasat. Tutu druzinu su pomjenowali „Theodor Reimers“. Wijate pruty cžerwjena druzina, tak mjenowana „wulkojahodkata bastardsta“. Tež ta pod mjenom „Lucretia“ znata, ma dołhe wijate pruty. Tuta derje nješe a jeje jahodki hižo w julisju srawja. Jendželskim jahrodnikam je zo poradziło, kerki cžernych jahodow bjes wijatych a zo rjezajych prutow plahowacz. Tych wotnožki a pruczik rosu kaž te jansčich jahodkow abo kožuaczkow. Mjes tutymi su jako sahe srawjaze z wulkimi jahodkami najbóle znate: „Kittantinny“, „Lovettika najlěpscha“, „Maxwellowa jažnja“ a Rothburtka“. We auguscze srawi tak mjenowana „Snyder“. Jeje drjewina je jara kruta. Hischcze posdžicho dosrawi druzina „Lawton“.

Cžornym abo cžerńjowym jahodam najlěpje na złónzu howi. Tu dosrawja jahodki a zu potnje złódne a złódke. S nimi možejeh derje nahe ješčny, wyšoke płoty a nawišowate brjohi jahwodżewacz.

Bakterialne hnoje.

Jena z najzkowniischich wobstatkow, kotrez pódźinu płodnosez šwjscha, je bakterielna cžemnosez pódy. Na tom dźenża wěcze žadyn hospodar njedwěluje. Nakažliwiny (Bakterie) w pódze wulku rolu hraja. Cžemnosez nakažliwinow saležі na fisikalnych a chemitschi žamownoscžach pódy. W fisikalnych žamownoscžach je nahlownischi pomer wody a powětra w pódze, i chemijtich pak wobšah tych złuzit, kotrez rostliny mjinje trjebaja. Tak mjenowana reakzija pódy saležі na fisikalnym a chemijtim stawu žamotneje pódy Na druhim městnje je hnydom bakterielna cžemnosez w pódze, schtož na tym saležі, selko nakažliwinow póda wopschija. Chzemy-li, so by w pódze dosez nakažliwinow było, mamy pódu derje wopdželacz a derje žnojicz, a to z hródźnym hnojom tak jako z pschifupnym. Jenož w derje wobdźelanych pódach su bakterialne hnoje z wusběchom.

Bakterialne hnoje su wschě te hnoje, z kotrymiż pódu nakažliwiny dodawamy. Bakterielnych hnojow mamy wjazy druzinow. Wobzebje sa naschich hospodarjow ważne su, pschirodne a wumělske bakterielne hnoje.

K pschirodnym bakterielnym hnojam złuscha hródźny hnój. S hródźnym hnojom zo póda jenož na žiwinach njewobohacžk ale tež na humusu. S nim dodamy pódze tež wjele wužitnych nakažliwinow. S tym tež pódu hnydom i nakažliwinami schczěpimy. W i tg. hródźnego hnoja, kotrež je derje pschełežany je na 20 miljardow nakažliwinow. To je wokolo 10 proz. žiwinstwy zylego hnoja. Wopraudzite hódnota hródźnego hnoja tež jenož w tom, jo hródźny hnój tełko nakažliwinow wopschija. Hdyž je we jenej pódze malo hródźnego hnoja, njeprosha nam njeze hłuboke woranje. S tym bakterialnu cžemnosez njeschkodzinny. Tež hdyž hnuj jelenu hnój zawokali, mamy i hródźnym hnojom pschihnojicz, jo by hnój cžim prjedy złuił. Najbohatschi hnój na nakažliwinach je kompost. Prenje wumělenje (Bedingung) pschi pronym złoazu hródźnego hnoja je, zo jón wot hnójnizy dźelimy. Dale ma buez dno hnójnischcza trjerde, tak jo žona hnójnisza do spody wotbležecz njemóże. Tež ma zo hnój derje liepnacz a je-li złuchi z pjerschczu ponjetacz a druhdy i wodu poiecz. Se tym zo w hnoju wjele nakažliwinow rosmnoži a hnój zaze žiwiny njeschkodi. Wobmysli hnój na polu, mamy jón hnydom zaworacz. Někotři hospodarjo tež hnój kompostuja. S kompostom pódu žiwinje i nakažliwinami wobohacžimy, hischcze bóle hdyž-li z hródźnym hnojom. Komposty zu wobzebje w zahrodnischtwje nutne. S dobrymi kompostami tež hubjenu njepródnu pódu sšepschimy.

K wumělskim abo pschikupnym bakterialnym hnojam złuscha humogen, kotrež zo w Jendželskej dźela. Humogen je cžistzena pódowina, kotraž je i cžistymi kulturami nakažliwinow schczěpjena. Nakažliwiny zo w tutom hnoju pschi 25° C. žiwje mnoza. Na to zo tuta macžizna wususchi a ma jenož 20 proz. wody wopschiczez. Tuteho humogena trjebamy na 1 tg. (3½ górza) wokolo 2½ –3 zent. Won ma zo 3 abo 4 njedžele psched žnjecom zaworacz.

Druhi a podobny tajki bakterialny hnój je guanol, kotryż firma Wilkeningen w Hanowerskej pschihotuje. Drobna rosrybowana podowina zo z melazownymi wodpadkami smješcha a měschenja zo hacž na 25° C. zarjcze. Na to zo měschenja z cžistymi abo złuzymi kulturami bakterijow schczěpi. Nakažliwiny zo z konjazeho njerjada bjeru, kotryż zo z wupałkami (Schlempe) znatscha. Tuta měschenja ma dźeschi cžaz w 30° cžepłoze wostacz, to bychu zo nakažliwiny rosmnožile. Guanol wopschija 3,5—4 proz. dušnyka. W 1 gr. tuteje macžizny je 7—8 miljardow nakažliwinow. Na 1 ha. trjebamy wokolo 12 zentnarjow guanola.

Nimo toho mamy hischcze fosforowy humus jako bakterialny hnój. W nim je 6—8 proz. fosforoweje kišalniny, 1 proz. dušnika, 1 proz. draslja a 15—20 proz. wapna. We jenym gr. fosforowego humusa je 1—2 miljardy nakažliwinow. Pschi tom złuczenju wobzebje amonifikazne nakažliwiny. Tute pschemenjeja cžežko rospuschcjemne fosforowu kišalinu w Domaschowej mucezy abo w rosčojowej mucezy tak, jo móża ju rostliny derje pschijimacz.

Dalsche bakterialne hnojenje je dušnikowy humus. Won morschisa wokolo 8—10 proz. dušnika, 1 proz. fosforoweje kišalniny a 30 proz. wapna. W 1 gramu macžizny je na 400—600 miljonow nakažliwinow. Tuton dušnikowy humuz zo z drobneje rosemleteje pschowiny dźela. Pschowina zo z mozu a z hydrolisowanym wapnodušnikom měscha. Do toho zo hischcze wubliczjata kišalina smješcha. Pschi 30—40° C cžepłoty pschemeni zo wapnowy dušnik na mocžowinu a dale z natworjekowanymi amonifikazymi nakažliwinami na wuhliczjatem amonowy, kotryż zo sazy z pomozu wuhliczjateje kišalniny na dwójny wuhliczjatan amonny a wapnowy pischemeni. Dušnikateho humusa damy na 1 hektar 8—12 zentnarjow. S pomozu bakterijelnych hnojow możemy tež nasch wunoschk žnjow we hospodarstwje wo wjele zwyschicz.

Tlazjischcjo.

Hródźny hnój mamy zwérnje hladacz, jo by zo nam wohi wunk z njeho njeschkodził. To placži pak cžim bóle hischcze wo tlazjischczu. Wobzebje mark hospodarzo hischcze hacž dotal wjele wo tlazjischczu wědzecz njechachu. Tlazjischczo może nam město pschikupneho hnoja złuscheż. We nětjischim cžazu dyrbimy łutowacz, jo njebychmy wjele pjenjes za pschikupne hnoje wudali. To tlazjischcza hodži zo wschо možne, zbytki a drobki, bělizny a storzilny, jenož kamjenje nic. To wjele brukuje z [illegible] a cžasto i hnój [illegible] hischcze lake sunjece i [illegible] hischcez. W tlazjischczu [illegible] zgnjecza zaslodowanu labinu a žiwoju złhadzaju móż złuzju. Tlazjischcza dyrbimy cžasto pschemjetacz, jo by zo nowem do njeho dostał. Salle ja ili léta je tlazjischczo dospolnje pschełežane. Nalčto, hdyż je jemja bischcze zmjerzła, tlazjischczom hromadu rosnožujemy, so dyrbimy pschewjele kolijow njenaježdźili.

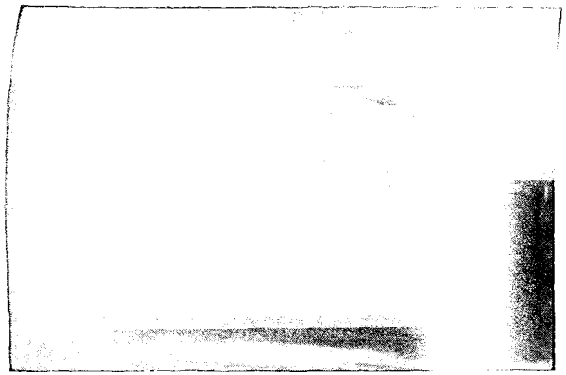
Pjeriznarstwo.

Kak honacžiti abo młodžiczli wukormimy.

Nałčto wjele hospodarjow paty naždanje. K rěsu kormjenje je wunoschnische hacž pschikupne kurmana jeja. Pjerzimy tež k rěsu lóžicho wukormimy.

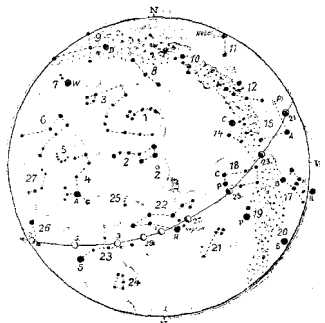
Někotra hospoza měni, jo ma pjerzinu ke kormjenju wschędźoze zawjesmy dżerżecz. To pak njeje tyeba. Dopołakane je, jo zo lajka pjerzina, kotraž może zo derje pschekładżecz, kaže formi. Wjazy hacž 20 młodżiczkow, 15 kaczkow abo 10 hnjż do jenoho złkéwa njedawajeje. Jenož zwerne a złune złoczata so nam derje kormja. Tohodla rebi złabe a tipre złoczata jenje dołho njewotstajimy. W běhu 24 hodżin mamy kormnu pjerzinu 3 rażi za dżeń pizowacz a to pschezo we zjawsim czażu. Najpjerwy wadži njeżajne pizowanje, dokelž tak nimaza złoczata jenje prawu měru. Jónu zo pschezeru a druhi zas jaža hłodni tradaju. To ke kormjenju njehodzi. S najlěpschej pizu je za honacžiti abo młodżiczli, kotrež su znajmjerżcha peltiscza měżaza hare, kóle iwjerda pisa hacž wschelake hnile wuginuaze. Sou-li młódżiche, dawamy jim wužitnuż z jeczneho schrótu, z bruzjanku abo zgrdżom smješcane. Tajke wužitnuze wótżemy jim też pospschicze hischcze pschidawacz. Tola pak hladajmy, so zo njepschetwkaju. Howak nam pospschicze mało żeru a i tym jaža na wały złuża. Kormimy-li je potajlim, je radżenuze, jo hnydom po rozżawanju wotnu zaczinimy. Tak zu mużene, smérom złodżecz a z tym zo lepje kormja. K pisżu pschedstajimy jim jeżderane młóko. Sa 16—20 dnjow zu młodżiczli ake honacžiti wukormjene. Słowny wež pak je, tež cžistzera w turcizzu. Tuż dyrbimy cżażczidko wutidacz a dało z pżżom abo pórhowinu pożpracz. Tež rěs so derje z tomu hodži. Ke kaczkam dyrbimy łóżdy dżeń hnój wulidacz, dokelž zo hewak pschezara zanjerodża. Kaczkam njehowi, je-li darbja w mokrym a majanym złkéwje żyrdacz. Młode kaczki jenož w rżódże żeru. Jenu ako dwě żamej cżeżdho wukormimy. Tež na nowy złkéw ako wokolnoszez zo łubżenje żiwnża. Na to mamy dżiwacz, dżeżmy-li je kormicz. Tež njeżmémy je w schtwórtym měżaza kormicz, dokelž tehdom runje linaju. Sdyż linaju, tehdom trjebaju najwjetschi dżěł pżzy na tworjenje nowoho pżrża. Wschelaczy su pschi kormjenju kaczkow jeżżehorze waschnje kormjenja jako debre spóznali: Najprjedy damy jim 10—12 dnjow žmétkanu pżzu z jeczneho abo wonżnoho schrótu a z wareneych běrnow. Pożżedże 8 abo 10 dnjow damamy jenoż wowż abo jeżżmjeń. Pschi tożtim pizowanju bóle mjaże tworja hacž hdyż z hnydom i wopredka zorno dostanu. Wżżo ztomuż jim też wschędźoze czeżżtuu wodu k pżżu do złkéwa, dokelž kaczka k jędži radu pschipiła.

Cżżemy-li pak żebi wożżebje tużne kaczki wukormnecz, dawamy jim najprjedy 10 dnjow żgrn rożżukanu rżpu abo morchej je złrótom pożżpanu. Dale 8—10 dnjow iecżmjeń abo wowż. Też hużży kormimy najlżżpje na tele waschnje. Tak je najżżpschnischo wukormimy. Też tym njeżnużdnżmy rano a wżeczor czżżstuu wodu k pżżu do złkéwa żtajicz. Dokelž pjerzina też pżż k dobrenmu pożżwanju rże-

Swójźwny jutrowny nałožk.

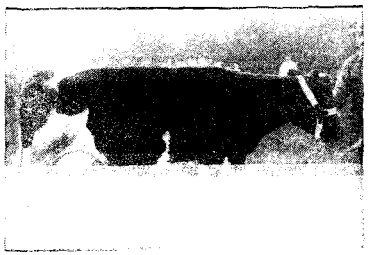
W Bretonskiji w bołhowjeczornej Franzowskej žyli stary lud Bretonow. Jich rěč je hinaschi hač franzowskeje. Je to wolnožla keltiskich rěčow. Ta žo dźensa hišće we Wellikiej krajinje we Jendželskej rěči. Ani franzowske ani jendželske knježerstwo tutej starej rěči njepodtróžujetej kaž znano pruske schulske wyschnjeje naschu žerbšku. Nč, jendželske schulske wyschnjeje wučerjow, tutu rěč w schuli pěstowazych, wobjebje mytuja. Na naschim wobrazu widźimy kak žo bretonske młode holzy pschi dźiwotwornem kamjenju pola St. Renaud šhadźuja. Wone mění, jo sterje muza dostanu. Wěrzje jedna žo tu wo wopernischčo se staropóhanskich cžasow Bretonskeje a jeho jasnowaneho ludu.

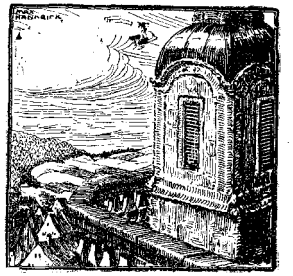
Hwězdna khartka na měsaz hapreju.

Dypkate cžarki swjatnja hwězdne wobrazy. Te su cžišlowane. Wišmiki su pichtróczenki mjenowy jasnych hwězdow. Kóždy druhi dźeń je sapisane, hdže měsaczk steji; dźeń je pod měsaczkom. Schip pokazuje, do kotreho konza khodźi.

1. Malu mjedwjedź (Bär)
P = Polnózna abo polarna hwězda.
2. Wulki mjedwjedź
3. Smij 4. Cžokmaj
A = Arktur.
5. Krónа. 6. Herkules
7. Warnto
W = Wega
8. Cepheus
9. Kaky (Schwan)
D = Deneb.
10. Cassiopeja
11. Andromeda
12. Perseus
13. Wósnik (Fuhrmann)
C = Capella.
15. Byk
A = Aldebaran.
Pl. = Plejady.
17. Orion
R = Rigel
B = Beteigenze
N = Mitha
18. Dwójnikaj
C = Castor
P = Pollux
19. Maky poš
P = Prokhon
20. Wulki poš
S = Sirius
21. Wodowy had
22. Law R = Regulus 23. Knježna S = Spica 24. Napak 25. Berenicyne wołosy 26. Waha 27. Hab.

Najlepša dójta zyleje Némkieje. Ju žu pomjenowali „Fjelnjschka". Na knježim dworje w Palmnikowje w Nasschej Pruskej je j domom. Loni psches zyle léto nadeji 227½ zentnarja mleka. Tuka mějesche jeje mloko 4 proz. Se njeho nad štachu 10 zentnarjow a 18 puntow buttry. Tajka dójti kuchmy kóždemu cžitarjej „Serbskeho Hospodarja" pschetí.

Hdźe je jwónk.

Wuprajanje wobraza w tydźenischim cžišle: **Wobroczeje** wobraz na prawy bok. Nad kromu pytajeje **w murí** stareho muža.

Hódaneczko.

Schtyrjo žu cži kralosjo, maju jene kralestwo. Schtóž žo j nimi jabka, znano pschihdže na hlepza.

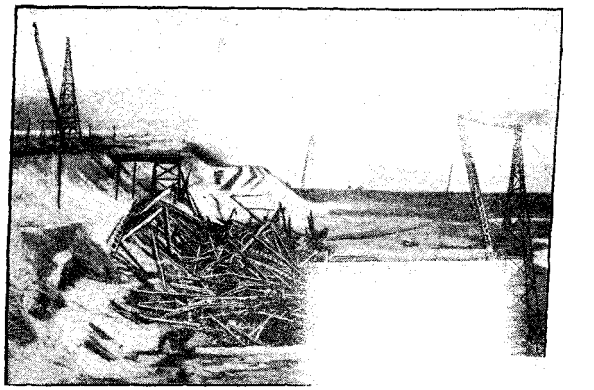
Wuhódanje hódaneczka w tydźenischim cžišle: Tuchal.

Naš čas we wobrazach

Co. 13 W Budyšinje, 31. měrca 1928 4. lětnik

Žałostne njesboże pola Kupska.

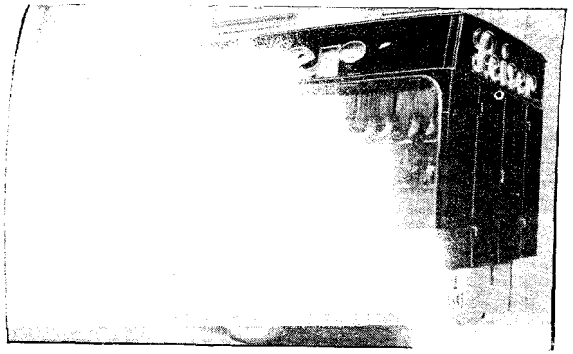

Pod khuduschlej pěstowej senju naschcheje domowinskeje Luzizy leza *milijardy hódne podsemske pokłady*, mjenujzy wuhlo, naschа bruniza S njeje dźěłaja brikety. Hłuboke *jamy wurywschi a bruniza* ſ *nich* wuběhawschi wostajischu sapuscženu krajinu lezo. Hdyž psches *tute* sapuscžene krajiny puczujesch, tebje hyma koji. Tu cže scherí. Zana selena trawiczka cže njeswjeseli. Zadyn schtom khłódka njedawa, ani ptaczk njespěwa. Puscžina w pschirodźe, puscžina też w ludu. Něhdy rosnoschowachu žo psches schumjozu holu zlěbrozažne žerdźe žkowa, prjedy hacz zuhnik pschińdže, so by krajinje bohatstwo ſ jeje nutrinow wudrěk. Nošcžaza industrija pschiwabi cžrjódy zuhnikow bjes domu, wotcžiny a dusche. Tuta zokma sapławi, wotpłowi žerbsku ludnosej też tu sawostajeni, dyrbja n... jenej stronje pjerschej wojnožuja, so mohli wuhlo wurywacz, nostate a *murródnjene jamy samjetaja*. K tomu twarjachu pola Kupska (Muckenberg) 300 metr dołhi a 75 metr wuzoki mošt. Tón njedawno wětr powali. Podla *labi 13 dźěłaczerjow a wjese cžežko* strani.

Wotpalene statoki.

Wulka žuchota tohole měsaza je po zyłej Němskej haj po zyłej žrjedźnej Europje straschne wohnje sawinowała. Se srudobu spominamy, kak žo njedawno w Tranjach pola Delnjeho Wujesda 8 statokow wotpali. Někotry ſ wotpalenych je do khudoby sapadnył. Tamnych wbohich wotpalenych dyrbjeli podpjerać. Loni bě jyna a rěpy dosch. Njech hcheseźijanjka luboscej žo tola też na tutych potrjechenych žmili. Nasch podlanski wobraz wjedze nas na podobne wopalnischčo do Mecklenbórskeje. W Maksmer-Kreutzowje sanicži woheń 13 statokow. W pkomjenjach też staruschka šmjerej namaka. Pschi prěnich štróželach žo njebě nichtón na nju dopomnił. Sšama pak telko mozy njemějesche, so mótka žo zduhowacž.

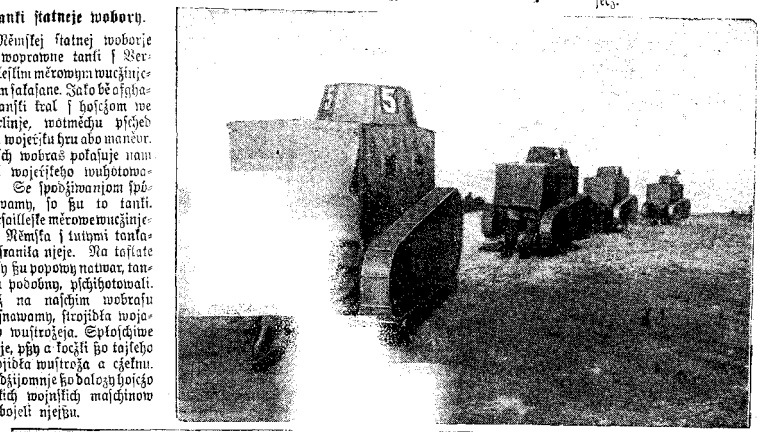

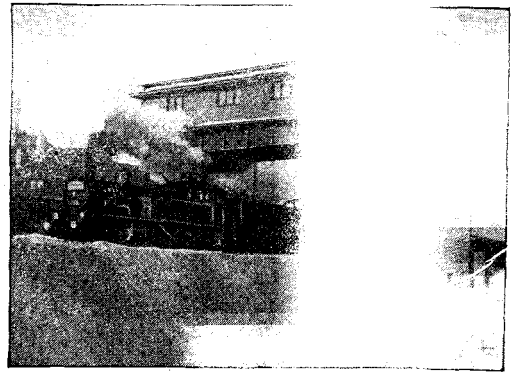
Sćežky auto wulkadunymi wokami.

Na spodźiwnu myšlicźku je jena Barlinska wobuczowa fabrika pschichcźka. Swowje cźežite auta za roswożowanje wobuczow je daka z wulkadunymi wokami wuhotowacź. Na naschim pòdlanskim wotkazu psched tónke spodźiwny auto stupimy. Widźimy we wokuje wulkadźene wobucźa. Po Barlinskich yaßach jězdźo dźeka za swoje wobucźa reklamu. Wěsće je tuta myšlicźka nowa. Jenoż nowe myšlicźki z reklamu pschesyczene wobydlerstwo Barlina wobkedźbuje. W tutej jězdźazej wustajeńcy samože fabrika swoje najnowiše wadźěłki wuskazeć.

Tanki statneje wobory.

Němskej statnej woborje su woprawne tanki z Versailleskim měrowym wucźinjenjom zakazane. Jako bě ofghanistanski kral z hosćom we Barlinje, wotměchu pschednim wojerisku hru abo manewr. Nasch wobraz pokazuje nam dźěl wojerskeho wuhotowanja. Se spodźiwanjom spóznawamy, so su to tanki. Versailleske měrowewucźinjenja Němska z tutymi tonkami stanika njeje. Na tafłate wosy su popowy natwar, tonkam podobny, pschihotowali. Kaž na naschim wobrazu spóznawamy, strojidła wojakow wustrożeja. Spokojchiwe kanje, pży a kocźki so tajkeho strojidła wustroża a cźekmu. Nadźijomnje so dalozy hoyczo tajkich wojnskich maschinow wobojeli njeje.

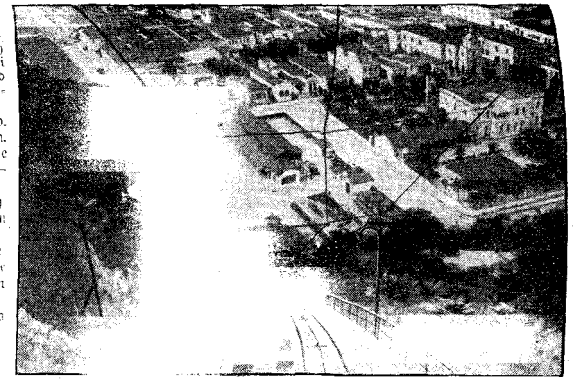

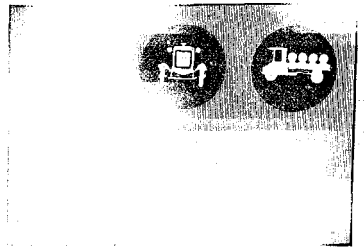
Nowy tiwarski styl statneje żelesnizy.

Se schtyrirožkateho twarjenja žoha psches żelesnu cźaru prěcźny twar, bjes toho, so by na tamnej stronje podbity abo podtwarjeny był. Wiży zyle w powětrju.

Wotwalenje hory w Brasilje.

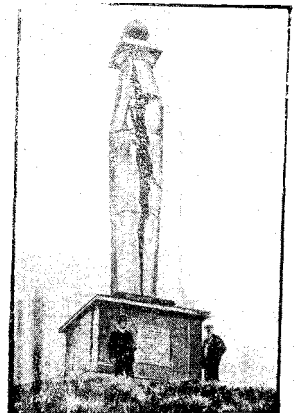
Kruch hory Serrat (Montserrat) pola města Santos so na wulki dźěl tuteho města wotwali. Pod sobu pohrjeba a mori 100 wobydlerjow. Na naschim wobrazu sylo dujemy z hory Serrat na město. Na nju wjedźe elektriska żelesniza. Na njej steji zyrkej. Město smjerje něhdże 25 tyßoz wobydlerjow. — Město je znate jako naihłownijsch kofejowych wikow. Dokelż pschi worju leży, rosesćelu wot tam wob lěto wjele stow milijonow zentnarjow kofeja. W Brasilske na wjazu kofe a, wożebje tunje druźiny, plahuja. Tehodla jim zantosowe druźiny rěkaja, dokel wot tam jón do zyzkeho żiwota rosesćelu.

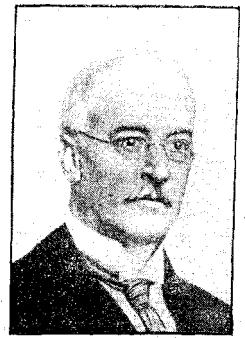

Jurey na horje Garazim. W[illegible]arit jich so je starschimi na horje Ga[illegible].

Miez zuzau. Lo pomnika wjac Dochana pola Auckland w Nowej Seelandskej njedawno blyst dyrwjschi jón na tole waschnje rosschesepi.

Rudolf Diesel je zdawny z tym, so rumanaka wożebity motor z wulkej cźerjazej mozu. Jón po nim Dieselowy motor pomjenowachu.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrarikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. dr. w. w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 3697.

Za nawčětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdełanje so stajace zawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 78 — Budyšin — sobotu, 31. měrca 1928 — Bautzen — Lětnik 87

Saksa kriza so přewinyła.

Hospodarska strona bě hrožiła, so dźensa ministrej Weber ze sakskeho krajneho sejma wustupi, jeli so jeho podźěl khěžerjow na podrunjenskim pjenjezu wo 4½ procenta njepowyšchi. Sejm je po dołhim jednanju skónčnje podźěl khěžerjow na 3 procenty na khodźiwy stata powyšchił. Podrunjenscy pjenjez so tohodla w Saksej njepowyšchi.

Němski žołm so rozpuščežił.

Tśeśi němski žołm němskeje republiki je so dźenja pschipołdnju w 12 hodźinach rozpuščežił. Pśiwody toho je so němsko-grichiske sprjećenje potwjerdźiło a so finansne rozsuđenje na lěto 1928 w tśeśim cytanju pschihwališło.

Minister Grzesinski přećiwo prawicynym stronam.

Pruski žołm je schtwórtk posdźe wječor powschitkownu **debatu w tśeśim cytanju statneho hospodarstwa** skónčił. Smuskowny minister Grzesinski pschi tym wótre wupady pschećiwo prawicynym stronam cyniješe. Němskonacionalnym praji, so **by w** němskim **žołmje** dopokazali, so su je knježenje njekhmani. Němskokubowej stronje wón jejne **hospodarske** pschećiwo khorhojnemu zakonjej porokowasche. Schtej někotre landbund na wjach cyni, je slósnistwo pschećiwo staiej a wjeśnemu ludźi. Měrne demonstracije budźa so cerpjeć, pschećiwo njezakonomsećanj pak budźa žandarmoja a policajstoj je wschej krutosću postupowaś a, hdyž budźa so dyrbjeć wobaraś, teź bróńje trjebaś.

Wusud w Barmatskim procesu.

Barmatski proces w Barlinje je so po někotrych 200 pokazanjach skónčił. S jednacje wobskorźenych su sajudźili:

1. **Julija Barmata** dla aktiwneho pschekupstwa w dwěmaj nademěj k jastwu na 11 měsazow, z kotrychž su 155 dnjow z pschepytowańskej jatbu jako wotpokuśenje wobliczeja.

2. **Hellwig** so dla wospjetneho pasiwneho pschekupstwa k jastwu na schćesć měsazow sajudźi, kotrejž so z pschepytowańskej jatbu jako wotpokuśenje wobliczeja.

3. **Henrya Barmata** dla aktiwneho pschekupstwa w jenym padźe k jastwu na schćesć měsazow sajudźichu. S nich je so 157 dnjow z pschepytowańskej jatbu wotpokuśiło.

4. **Waltherej** so dla pschećiwdźenja pschećiwo § 108 jakonja we privatnym sawěsćenju 200 hriwnowo pjenjezneho khłostanja napokoji, mějšo kotrychž w padźe njedopjelnjosće pjeć dnjow arresta stupi.

5. Wobkorźeny **Stachel** so dla wospjetneho pasiwneho pschekupstwa k jastwu na 3 měsazy 3 dny sajudźi. Jemu so khmanosćej k sastawanju sjawnych sastupnikow na tśi lěta wotrjekuje.

6. Wobstorźeni **Klemity**, Lange-Hegermann, Alfred Staub, Rabinowitz, Hugo Staub a Hahle so wuwinuja.

7. Pjenjezy a wěcy, we wobswědźenstwje sajudźenych namakanych, **abo jich** hódnosć su statej pschipadne. S nimi je jenoj mały dźěl žydowskich zhostow zaruna, kotrejž někotre 240 000 hriwnow wuńcinjeja.

Knihićišćerski strajk w Karlsruhe a Šćećinje.

Knihićišćerjo sjawskich **Karlsruhe** podkrjeplu je pjatk wobsamknył, so budźa knihićišćerjam pomnožnje wot zbytka strajkowacej, jeli je so jim hač do tehdy dana njeźbu hłowne wjednje žadanja pomnožnikow dopjelnile.

W **Šćećinje** su knihićišćerjo pomnožnje z 300 pschećiwo 12 hłosam wobsamkli, wot zbytka rano strajkowacej.

Bayerski sjwjask **knihićišćerskich pomožnikow** je pomnožnikam namołwił, so bychu, dokelž je so wotrjekanje wužnuło wo nowym tarifu zaso wupraji, pjatk wupowědženje dźěła wróćo wzali. Na to su dowěrjenscy pomnožnikow a dźěłowe rady **Muchenwiskich** cyśićerjenjow wobsamknyli, pomnožnikam porućeć, so bychu wupowědźenje dźěła wróćo wzali. Tohodla najskerje w Muichowje z strajkej njedóńdże.

Teź w **Lipsku a Stuttgarcie** su knihićišćerjo pomnožnje strajk wotpokazali a wobsamknyli, wupowědźenje wróćo wzaś.

Kaž „Wolfjej jasna frajna kjarka“ sjawi, je wjedniłstwo wótreju knihićišćerskich pomnožnikow pschećiwo jich strajkej, tola žyzna mjeńšina pomožnikow ja to wustupuje, so by so dźěło skóńcyło, jeli so dźěłodawarjo jich žadanjam napschećo njepschinidu.

Němski konsul w Charkowje smě zajatych němskich inżenierow w Rostowje wopytać.

Telegrafowa powěsćerjenja bolschewiskeho knježeństwa powě: Cyćerin je němskemu pósłanskej hrabi Brockdorff-Rantzauej sdźělił, so je němskemu konsulej w Charkowje dowolił, so smě němskich zastupnikow, w swójbu i komplottom we Schachtach zajatych, kotrjž so w pschepytowańskej jatbje we Rostowje nad Donom dźerža, wopytać.

Jastwowe khłostanje za 24 ruskich přistajeńcow.

Najwyschi sud w Moskwje je po schtyrjoch njedźelskich **jednanju** 24 pschistajenjow zarjadnistwa sa powodźerstwo **smuskowneje** Asiskeje, kotrjž běchu dla nyschelakich pschećiwdźenjow pschi powodźerstwu dźěła wobskorźeni, sajudźił, a to někotrych pschećiwdźenjow zarjadnistwa Rykunowa k jastwu na 6 lět. Druhe sajudźenje majut jastwowe khłostanje wot 1 hač 5 lět wotpokućeju.

Demonstracija socialistow w Prazy.

Sozialistojo w Prazy běchu schtwórtk sjawnu ludowu zhromadźiznu na staroměšćanskim torhošću swołali, so bychu pschećiwo pohubjenjam sakonja wo sozialnym sawěsćenju w parlamenće protestowali. Wyschnosć bě zhromadźiznu najprjedy dowoliła, schtwórtk pak ju wróćo wsała. Swołarjam zhromadźiznu njeběše tohodla możno, ju wotdźerjeć. Po mudatej paraźi běchu dźěłaćerjo popołdnju we 4 hodźinach dźěłacej pschestali a sjutachu z pschedmjestow do sjunstkowneho města cyahnyć. Policija, je **žandarmerija** pospołnjena, wschě dróhi do sjunstkowneho města dźěłaćerskim cyahanm zawrě. Njedźiwajo teho **žo** na starem měšćanskim torhošću **borzy** z tyšacami ludźo zhromadźichu. Policija drje cyrkwy ludźi, hdyž so zbližachu, rozhnawajušče, tola bjez wuspěcha, cyrkwy **so** hnydom jako zbližachu. Po pjećich hodźinach bě torhošćo hižo z ludom najwěstnjene, kotryž na policiju a knježerstwo **plu** a hańbu wołasche a spěw „Cerwjenja khorhoj“ spěwaše. Roskasowazy policajskich offizjerjow jědnej policiji pschikasa, lud z torhoschcza wuhnaś. Pokaja pak **so**, je roskas **pschepodźe pschindźe**. Hdyž **so** z jenej strony policiji poradźi, demonstrantow k khodźenju sadźěju, so hnydom za jědnej policiju nowe cyrkwy nawalichu, tak so wjele króć wospjetowany manewer policije bjez wuspěcha wotsta.

Sapółlanzy a jenatorjo sozialistiskich stronow policajskich offizjerow na to kedźbliwych cyniachu, so by ludowe cyrkwy jenoj z tym mjerowaś dadźo, so **by** zhromadźizna wotewri. Policija stónčnje do teho **swoli**. S podstawka **Gusowego** powoła sapółlanz Tayerle rěcześe, kotryž praji, so **žebi** dźěłacy lud njeda pravo na protesty a demonstrazije wjacej, a demonstrantu **stónčnje** namołwi, so **hnydom** **žo** rozechdu. Sa kommunistiisku stronu pak sapółlanz Muna porěcza a je **swojej** rěcži **samujśe** **sfały**, z kotrymž bě so **sa**lajana zhromadźizna **wotewiła**. Po jeho rěcži do **Gusejs** torhoschcza nakładny automobil, z kommunistami wobtěžadźeny, pschijědźe, kotryž **so** hnydom jako nowa rěcžnjiska tribuna wuži. S njeje kommunistiiskich sapółlanna Kollarikowa a po njej sapółlanz Jilek rěcześe. Tak **so** sozialistiska zhromadźizna do kommunistiiskeje zhromadźizny pschetwori. Pěscha a jězdna policija **podarmo** pytasche, lud z torhoschcza wucišchcejcej. Stónčnje **so** policajske wotdźělenja bjez**mózným** kupkam w rozhapscenym morju demonstrantow runachu. Wjedźo, so je wjetša próza podarmo, roskasowazy offizjer stónčnje policiji porući, so by torhoschcze wopuśiła. Město policajskow, jenož z gumijowymi klumpachami wobwonjenych, policija z tśělbami a nabadźenymi bu**jenjetami** pschećeše. Mjes tym pak běchu kommunistowe zhromadźiznu itončźli a heslo wudali, so by so na Bjezpałkowske namjesto cyahnyło. Tam žiżo wobwonjena policija kommunistowe wocakowaše. Tohodla kommunistowe do Hybernskeje drohi zahnychu. Teź tam **so** z policajstami jeskachu. Dóńdże k putam, tola stónčnje **so** policajstam podarźi, ludowu cyrkwju na Poříčskej a Žitkowe wucišchcejcej. Někotrych policajstow a 15 demonstrantow **su** so zranili. Khětrzy cyrkwju **swjeconych** ludźi jadachu a na policajstero**dowjedźechu**.

Pólsko-litewske jednanje w Königsbergu.

Pólski **sjwonkowny** minister Saleski je krótko psched **swojim** wotjězdom do Königsberga **sajmpjerjej** knježerstwowych nowin „Epoka“ **sledowace** rjeći: Po pólskim ménjenju budźa **so** pólsko-litewske jednanja je **sledowazymi** wězanti sabrace. Wotewrjenje pósłkeho, telegrafowego a **żelesnišćeho** wobkhada, namjeśneho wobkhada a **łódźnistwa** na rěcy Němenju. Wjacé tele **należnosće** su so **sajadanje** z internacionalnymi **sprjećenjemi** wuprawiłe, kaž na pschikład z dojednanjom w Bernje, Barcelonje a Klaipedźe. Jedna so po tajkim wo to, tele hižo wobsteja**ce** poćinjenja do **stutka** stajiś.

*

Prěnje **sjhromadne** pozeźenje pólsko-litewskeje konferency je **so** w twarjenju pruskeho wyschicheho presidija je krótkej rěcži městopresidenta dr. Serbiš**ga** wotewrił. Na to Woldemaras a pólski sjwonkowny minister Saleski rěcześe. Pschi**sej**, so bychu dobre pomjery mjes woběmaj krajomaj wobnowili.

Rumunojo so dla Mussolinowcje rěcze re[illegible]ili.

Rumunske nowiny **so** zjawnjeju z Rothermera a Musolina wo móžnym wu[illegible] mjeńšom z kśišćanom Madźarskeje žiwje saběrajo. [illegible] nowiny bjes rozdźěla politiskeje strony w tymsamym **wobrozenje** měra we Europy widza a **so** dźiwaju, je je Musolinyj praschenje do sjawnosće cyśiło, kotrejž móże za Italiju samu njetuke jeźbjoki měć. **Schtej Rumunitu jamu nastupa rumunske nowiny praja, to tejle rěcži dowerjenje rumunskeho ludu do prawnosće wobtrjeńenja pschećeśiwa se stronu Italiji a Rumunskej sćichaśetej.**

Nowiny „Adverul“ **so** sjawnje praschecja, hacl dyrbi **so** Rumunska dale za Musolina **saherjeć, hdyž wdrź. so** so italiska fajšistiska diktatura **z** madźarskej diktaturu sjednoja.

„Argus“, **namjedowaze ho**spodarske nowiny, pischu: Rothermere a Musolini **sabjwarjaj**, so **może** so prichodne **wuprawjenja** mjesny teź pschećiwo Madźarskej **wobtrjeć**; pschećeśi teź w Madźarskej **běźeze** wjetke **cyrkwy** Słowakow, Rumunow a Južnoslowjanow bydła.

Cavellec film so w Jendźelskej dowoli.

Cavellec film, kotryž jatśelenje milośćiwoje **kotry** Edicky Cavellec, w lěcze 1915 w Belgiskej i němskim wójnistwje **sudom** **sajatśelenje**, pokazuje, je **so** psched wubjerkom 150 **sobustawow** Londonskeje gmejnskeje rady a Middlesexskeje **prowinzialneje** rady pschedwjedźe. Londonski wubjerk je je**mjenje** hłosom wjerschkow wobsamknył, kaźe, kotrejž **sobustawy** **so** wutoru jeńdu, porućeju, so by **so** film dowolił. Tola je **so** wumělniło, so ma **so** historiskej wěrnosći njewotpowědźazy wustup wotstronić, kotryž pokaluje, kaž jedyn němski wojak wotprawjazeho wotdźělenja poćkuchnosćej **sapowě**, cźehodla jeho offizjer sasćeli.

Dyrbi **so** woczakaś, je rada **sjama** wutoru wubjerkowe **porućenje** potwjerdźi. Jako pschiźina za tole rozsudźenje **so** powschitkownje wobkładuje, so je film wjele mjenje stronišći a jensjazionalny, dyžli wjele amerikanskich wójnskich **sfilmow**, a so **so** nětka **sjrona** štruchlohrom zyle pschišłojnje a wołsobnje pschedstaja.

Postupanje kommunistow w Chinje.

S Chinu je do Londona powěsć pschišłcha, so kommunistiske chinske wójska k pschichwatanemu městu Swatowej, 400 kilometrow wot Kantona leżazemu, cźahnu. Kaž **so** i Honkonga powě, je knježerstwowe wójsko poražene pocźerpiło a je bjes porjada do Swatowa zotało. Dalšcha po**wěć** z druheho **zórła** praji, so je wójsko w Kantonje k kommunistam pscheschło a zo tež bataillony, za fakitanje Sswatowa postajene, cźekaju. Zyła policija w Swatowje i wotpowědźomu wyschišemu offizjerow je **so** dla sympathijow za kommunistowe je **sjnjžby** pschesćiła. Swatowske wobydlerstwo je w hrozu **samóžesi** wobydlerjo do Hongkonga cźekaju.

Borodin **sažo** w Chinje?

„Petit Parisien“ pisches Shanghai sjawi, so je **so** prie**nawšni** rusti radićel kominterna, Borodin, **sažo** do Chi**ne** wrócił. Wón **j** falschowanym awstriskim **pažom** na mjeno Schmidt puśuje. S jeho nawrótom do Chinu je **so** rewolucionerna kommunistiska agitazija **sažo** wu**jiwiła**.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobota, 31. nalětnika.

Amosa — Balbiny, knjeżny.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1“.

† 1926 Jan Hajnca we Wjelećinje, wuznamny basnik z ludu, kiž běše so 13. XI. 1852 w Njeswačidle narodźił. Nawukuwši młynstwo je w nimale wšitkich wjetšich serbskich młynach dźěłał a so dležši čas tež w Drježdźanach zadźerżał. Skónčnje je so w Korzynju woženił na klamarstwo a tam tkalstwo nawukuwł. Swoje poslednje lěta běše we Wjelećinje pola swojeho přichodneho syna žiwy, w jeho fabricy bjez přestaća dźěłajo. Woženi so z wudowu z třomi syrotkami, kotrež je najlěpje zastarał. — Jan Hajnca je so přez Pětra Mlónka za pěsnjeństwo zahorił, běše wjesoły člowjek a je wjele wjeselych pěsnjow a stawiznički pisał. P. Mlónkej je w kěrlušu swoje počesćowanje wuprajił, a tón je jemu rjenje wotmolwił. — Jan Hajnca běše pak tež nutrnje pobožny Serb, kiž je ličma hdy žanu njedźelsku Božu službu skomdźił. Z cyłej wutrobu wisaše na swojim serbskim ludu. Wot młodosće sem je so po možnosći při wšitkich serbskich należnosćach wobdźělił. Hišće do swojeje smjerće je nas pokojił:

Serbski ludo, njeměj strach,
Bóh je žiwy w njebjesach.
Hišće Bože słónčko swěći,
Hišće dari Bóh nam dźěći,
Hišće Boža tučałka
Bože sluby wukonja.

† 1759 senior Budyskeho kapitla Jak. Anton Khilian.
† 1926 Jan Hajnca.
1852 Jan Wjela započakoza so jako prěni wučeŕ na Zidowje.
1875 Budyšska Bjesada swjeći swój 25lětny jubilej.
Spomjatknj sebi přisłowo: Maš-li połnu sklička — daj też hłódnom' žičku.

Kak nas Jan Hajnca pokoji:

Serbski ludo, njeměj strach,
Bóh je žiwy w njebjesach.
Hišće Bože słónčko swěći,
Hišće dari Bóh nam dźěći,
Hišćo Boža tučałka
Bože sluby wobnowja.

Do swojeje smjerće.

*

Njedźela 1. jutrownika.

Bolmončka.

† 1853 Mi[illegible] Cyž, wikar na dachantstwje we Budyšinje, ja[illegible] 28 lět stary. Běše wubjerny serbski předar, kiž [illegible] a kliłku mało skisoł a za krótki čas zemrě. [illegible] so 1825 w Bóšicach pola Njeswačidła a studi[illegible] Pražy, hdźež je 1846 sobu sławne towarstwo „[illegible]ka“ załožił, kotrejž też jako starši wot jutrow hač do nazymy 1850 jara khwalobnje wodźił. Běše wobdarjeny a horliwy Serb. We swojim **krótkim** žiwjenju je hižo wjele wukonjał. Je spisał rjanu ludowu knižku: „Wutroba krała Jana“, a wažny wědomostny nastawk wo započatkach glagolitiskeje literatury na němskeho časopisa wótca J. A. Smolerja. Nimo toho je basnił a powědał do časopisa Jutrničky zwjeźa pod mjenom „Jaromér“. Běše syn khudeho serbskeho dźěłacerja. Wjele je so pohdy spěwał jeho rjekowski wohnjowy wótčinski spěw „Khrobły Serb“. „Pójće, bratŕa, khrobłe hajmy wóteow česć a prawo, cuzow' wašaju zadźěwčˇ zajmy, zo by Serbstwo trało!“ Tajki khrobły Serb je wón sam był. Tuž dźimy za Mikławšom Cyžom!

† 1859 *Mikławš Cyž, katechet w Budyšinje.*

Kjany kěrluš na Bolmončku wot Pětra Mlónka.

Dźens w kóždym Božim domje steja
Tych młodych křesćijanow čŕjódźički,
Kiž zjawnje swój slub wobnowjeja
Při swjatym woltarju a při dupi.
Hdyž juna haydom po jich narodźi
Jich kmótŕa su jón za nich činili.

Haj, Wótče, přewodź z twojej luadu
Tu čŕjódźičku, kiž je ći swjećena,
Zo njepřińdźeja žane k padu,
Haž juna so jich běh tu dokonja.
Zo swět a čert jich dźěłić njemóże
Wot Khrystusowej wulkej' wulkej' lubosće.

Přisłowo: Stoź měre njeżerje, to haprleja dobjerje.

*

Haprleja abo jutrownik.

Haprleja — haj ta luba haprleja, wšchak ninu wuznewon najwjazy pšenčežeiow. Je wuwolana jako njewobstajna a wjerzeata nam najsajtra dešicy a žnéh wobradžiez, so to wšchitko dobre ŕka. Haprleisse wjedro wschak je wschčem derje snate a nichtó njebjerje je sa khutne. K tomu wschemu hišcheze pšchindże, so haprleja hindonu na swojim prěnim dnju młodych a starych ząd sa nóż powodźi, hdyż ho jedyn druheho „po haprlejku jeżelu“. Luby čitarjo a čitarka, bjeź ho na kedżbu, so ho čši ież tak njeseindże! Njech pak je haprleja, kajkaż chce, jene rjane ma tola na žeht a to ju jutry, swjedżeń horjestacza. Natarź ma nětko w haprleji polnej ruzy dźěłacz. Wowhły dyrbja do semje a rola ma ho pšchidżełacz sa runklizu a běrny. Nadźijomnje haprleja mój žiwojeje njewobstajnosceje pšchejara njenakonjże, so bychu ratarske dźěła ruczje pośnpowale a so by nam bórzy czaż leženja seffhadżał.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjerzor lw 7 hodż. barometer 733, hygrometer +3, thermometer wo dnjo +12. — Dżenża rano we 8 hodż. barometer 730, hygrometer +7, thermometer w nozu +6. Wothlady na dešchczojte wjedro. — Nižina ſ wjerzora ho tak žylna njewopokaza, każ ho wczera bojachmy. We wjerzorn Europy schkleiża šnowa na rjane stupa a też pola nasż ho dżenża rano trochu na rjane hnu. Tola žurjowy ho dale bojeż, so wyschina nad połnoczną Europu nasch powětr žylnišcho wutwudży. Nasch wjedrowuslyjom ma sa pschichodnu tydżeń tele wjedro sa mésine: njedżelu, pondżelu a wutoru wikrotło a żnuno; srjedu żnua a pchemenjatc; schtwórk wikrotło; pjatk żnua a sobota je tritišli dżeń. — Sutje njedżelu Palmarum abo Bolmonczka schadże žlonczko 5,38 hodż. a thowa ho 6,31 hodż Mjazcjk schadża pop. 2,17 hodż. a thowa ho rano 4,55 hodż.

*

Konfirmacija — mčznik w žiwjenju.

Bolmonczka — Palmarum. Wuklanje a hosiannowanje tehdy w Jerusalemje, jako nasch Sbožnik do města jacžahny! Wutroby luda běchu sahorjene ja swojeho Mesjasa, ja swojeho krala, kij pschihbadżeschu ſ cžichej mnjlu na mózlizu jechaja. A dżenża? Dżenża wyslaja też w Božich domach po zylym kraju wutroby młodych ludzi. Sesu sahorjene sa swojeho Boha, kotremuż na dnju wobnowjenja kschczeńskeho kluba swéru slubuja. Pschichod widża jasny a rózoży psched sobu we swojej hischcze dżeczacej bjesstarosczi a njewinosczi. Steja na mčnitku swojeho žiwjenja. Hej, mójemy drje prajicz, na prčnim wažnym mčsnitku cžlowjeskeho žiwjenja.

Lubi młodzi kschczenzjo! Dżenża drje spominacze na rjany czaż dżeczatstwa, ſ kotrymż dyrbicze ho nětko roszohnowacz. Dżenża trupaju wam hischcze pšched duschu wjesełe a bjesstarotne hodżinki w domje lubeju starschezju, w kole schulskich towarschow a towarschkow. To je nětko nimo a njewrócži ho wjazy. Nětko stupacze do žiwjenja, kiż žebi zyle wasche mozy żada; dyrbicze wopuscžicz ſ kuschtstwi dom a rodnu wjeſ, dyrbicze nětko „kajka banka!“ wona sawola, roshorjena po jtiwi bčhajo, „a schtó by tola na taſcele domapytanje był pschihotowany?“

„Ja! Mje dawno hižo nicžo wjazy njedżiwa“, swarjeschc Gaspard.

Regina nicžo njeprajeschc, wobžarowaschc pak tajnje, so tu Felikka njeje; myślesche na to, kajkeż wjeſi by jeje bratr cžinił, hdy by wo tutom zjawnem staudaiu nětko zhonił, a pschedewsza žebi, so dże prčnja bnež, kij jeho tak kucže hacž ho nawrócži, wo wschem powuczi.

Kschczenjcz běsche wudowa žiwojim dżeczom na dżacje pschipowuczila, tole žiwójtne njesbože ſ płaschczym cžschczańskeje lubosče potrjecz a jo sawodżewacz, to mjes Regina tola janeje składnoseje njeſnpschczi, jo wot Hamoriny ſ B.. pschinjeseenu powčſcz po Lachaladże roschczerjowaschc, pschi cžinił jn ſzikla kujeni ſ Maupriė hanta na jara spomožne waschnje podpjerowasche. Wčſo ho na kedżbu bčrjesche, schtoż kuli sjawnje wupowedacz, ale tdyż ſ njej wo Herzje wčczachu, to pokazowasche tajſi šnuhny, melancholiſki wonas wobliczа, wurazy tajſe wnjsnamne achi a wuwjese tajſe rapwalwe spomnjenki, so pschipopłudharjo mčjadyn padnjenje jeje cžerki jenož cžim rkerschso sa wčrje podobne.

Bórzy žana duscha we wjzy wjazy na Herežinej winje njedwčlowasche.

Młoda holczka hama, kij bč w najwjetschim wosſamnoczenju w abtowni žiwa, njeſaſlyschja nicžo a ani njewuplesche na tajke rčcze. Dokelż mčſesche wjele dżela ſ rjadowanjom sa dżecžo a jeho ſawodżetaranje, njebč zyły tydżeń nohu ſ domu nesahnyła.

Sčkrotku běchu jej bjele wjeſele drasty pschinjeſli a wona ſe schpehowasche, hdyż dyrbjała male wuhotowanje sa dżecžo wobstarasz. Dżowka kschczeńskeje sa ſobu sa to poſtara, so hu ta wčz derje wobstarana.

Nětko, hdyż běsche male stworjenczko je wschim ſawodżaranje, cžehoż potrjebowasche, cžyste a pohódnje jawite, wot žiwojeje wotcžinj lubojcžiwje pleuczene a hajene, poczа wukuczez a ſo prozowacz, ſo bysche wobstali we wojewanju žiwjenja. Njesmčjeche pschezo lubeju ſtarschezu k pomozu a radże, ale dyrbicze ſcjecz na ſamhnymaz nohomaz. A dyrbicze być wobrónjeni, ſo bysche dobrowali nad njepschecželemi šnutskach a šwontach.

Psched Božim woltarjom wotpokazuje žwjate žlubjenje, ſo chjeze šwérni wotacz žwojemu Bohu. Wčrz do najwyschischeho a wschehomózneho je kótwize, kotraż waſ na njeměrnym morju naschcho czaża njeda žohmam pózjecz, kotreż zyle wčſcze też nad ſpitaja do žlubiny ſtorhnjez. Ale ſ dobyczerjom budże tózdy, tij ſa krucze tukeje kótwize dżerži. Macž, nan, wucžerjo a duchowny ſu pokazili dobry ſakład khschczańskeje wčrz do waſcheje wutroby. Nětko, hdyż pak wschitkich tutych pschewodżerjow ſ cžaża dżeczatstwa wjazy blizko njesmčjecze, macje ſo ſami staracz, ſo bysche pokracžowali na dobrym puczu, ſo bysche wojowali ſa dobre a dobywali a žebi njedali rubicz ſwoju krónu. Jenož na ſakładze khschczańſtwa, ſ khschczańſkim šnuſkleſom pschindżecze też dżenża hischcze nadale w šwčcze a jakhowacze ſebi cžiſte šwédomje psched Bohom a cžlowjekami. Wosch puczi ma ſtajnje hižo horje, jene dele, a jenož tak mózecze junu na žiwjenje žhladowacz. Hiż bósche žohnowane a wužitne. Tohodla njech je hešło sa wschitkich młodych ludzi, kiż ſtupja won do žiwjenja: Horje k wyschimam!

— **Jutrowny hermank w Budyschinje,** kiż ſo dżenża, jutrje a pondżelu wotmčdwa, je ſ pschedewarjemi dežera, wobžadżeny a poſtica ſnatk žiwy wobras. Wot Sserbſkeho Domu pjches zyle Zitne wikt hacž ſ šarym Kazarnam cžahaju ſo rjady hermanſkich budow, w kotrymż ſu wschelake wužitne wčzy dostacz. Na tkeiniku je ſo też tutón hermank wjeſoły knežik wotewrił, kiż wobſahuje dżeczi a młodżinu k wypjej wabi. Na ſwinjanſkich wikach běsche trochu mjenje žiwjenja. Butra płacžeschc 1,05—1,15 hr., jeja ſwjeschc 12 pj., wuareh 25 pj. Na hubjazej hažiżh běsche jara wjele lišjałow na pschedaż, płacžiwy wschak njebčchu nunje pschewyschoke, hdyż žebi na próju myślinu, kotruż pschedawarjo ſ nimi majn. Mjenſnowahu ſo ſwjeſcha płacžiwy mjez 1,80—2,50 hr. ſa ſchtuk. Na ſeleninowych wikach bčchu ſ žółtej ſyboln wjazy a wjazy hnitkow. Płacžiwy ſa ſeleninu wschak ſo njebčchu dale pschenčnile. Punt cžerwjeneho kala płacžeschc 35 pj., běłeho 18 pj., zybe 25 pj., mschowje 20 pj., ſellerja 40 pj., jedżnje lobody (Spinat) 60 pj., roża rydrojteho kalu 50—100 pj., hłójzka kokowje ſwjeticha 40 pj., punt jabłukow 15—50 pj., bčrnow 6 pj., zentnar 4,50—5,50 hr., litr laneho wolija 1,60 hr.

— **Lužiſki prowinzialny muſeſ ma ſo powjeſchcicz.** Nimſki ſtat je wčſtu Budyſchinej ſ darow ſa namjene kraje 150 000 hrihnowy pschipokſesał ja powjeſchcenje Lužiſkeho prowinzialneho muſeja. Dokelż pak tutón pjenjes njeje dożahaży a mčſto njemóże njeſtarich kedżbu pschinoſchowacz, ma ſo ſ podpjeru privatnych pschi Zinych wikach ja 500 000 hr. powołwar ſtajicz, w kotrymż maju ſo ninu wuſtajeſcžich a hrowodżiſkich mčſnoſcjow banka, wobſtwodne ſkamy a pjaſnize ſamſtnicz. S powjeſchcenjom Lužiſkeho prowinzialneho muſeja by hischcze wiſaze praſchenje wo potrowarjenju Zinych wikow wotbyte było.

— **25 lět ſ wotmajerjom Budyſkeje „Tiſkelnje“ 1.** haprleje t. l. dopołnił ſo 25 lět, ſo je knjez Karle Dčła ſ najenkom tudomnje „Tiſkelnje“. Jeho priedowník, knjez Wótig, wotmajeſche hoſcjenz 25½ lět dołho.

— **Wutwarjenje mčſchczańſkeje Schpitzenwize tupanje** ſebi Budyſke turnowaſtwo a jowrike towarſtwo cwerzigzy žada, dokelż **kubjele wjo idealne nicžiz. W nowiſchim** czaſu pschego bčše ja to wuſtupcja, ſo mała ho druha kupanja w Kuježkim hacže pschitrawicz.

— **Semrěł je knaſ Budyſki mčſchczan,** direktor muſkeje pjiwaczinje na wotp. knjez Seidel. Wón bu 69 lět ſtary. Budyſkej pjiwałni je dołhi czaż žinjenja swoje mozy woprowal a k jeje najhódnoſcjej pschinoſchował. Dżesacz lět dołho běsche ſwérzky też ſ mčſchczańſkim ſaſtupjerjom.

Herčine potajnstwo.

Roman.

39] (Pokračowanje.)

XI

Pyle jcžicha roschčerjowaſche ho nowinka po wſy a pschedeby ho wschudże każ deschczik po matku najhuſcžiſche liſzo pschepaſaka. Najprezy bč to jenož ſchuſtotanje a ſchepotanje, runja deschczowej kapzy, tij ſ kapjenja na kopjenu ſe roni, potom pschiſkrajſche powčſcz po žwojim puczu ſ jeneje haży do druheje, a potom ſtónczi wschitko we wikrotłem mutłim deſchczu hladowy a kleſſom, tij ho je wschčch ſtron tida. Herczini pschinowzni běchu mjes prčnimi, kotrymż ho wo tej wčzy dżeli, a woni też prčni žwoje roshorjenja wupraſchu.

„Cžu, ow!“ rjekny Gaspard, hdyż čž hrosnje ſaſakrował, „cžlowjek tola hischcze ſ kždym dnjom něſchto nowebo naſhonił. . . . . Mój najſtarſchi, hdže ma to ſónz wſaczy?“

„To je nitkoſeſ!“ ſawola Honorina.

„Cžeſej ſwójhu ſebi ſada,“ pschijpowni Iujeni ſ Maupriė krucže, ſo tutón ſchſtandał ſkerje ſčpje wujaſhinu. . . . . Honorina, ty pojeſeſch hnydom jutſje do B. . . . ſ wosſobnitzmaj, pola kotrejż je Herta dżełała. . . . .“

Tiwaj bujej pożdżiſko pschindże Honorina rano do wobſhoda knjeżnow Pesche. Tu pschija wulka Heloiſa, kotraż žadoſcžiwje pschicžakowaſche wuzi, wſchitko wupowedaſeſ, cžehoż ho domuſkowaſche, tak ho najſtarſcha knjeżna ſ Maupriė dospołuje powuczenja wo tom, ſchtoż hižo „pschestupjenje“ ſwojeje njesbožownje pschinuſnjeje njenowaſche, do Lachaladży wroczo jędżeſche. Hdyż nawroczi wſchi ho domoj pschi wjeczeri, pózjezwonjuje ho ſaczežwjeczuſchi, wuſpčch ſwjeczi wobhonjenjow wojuanjeni, jdyżhowaſche wndowa je Maupriė jara ſ hłubota a bołoſnje. Rada budżeſche, runja Zitam Starcho Sakenja, ſwoju hłowu ſ mčchom ſakryła a ſ popjelom pożpyała.

„Kajka banka!“ wona ſawola, roshorjena po jtiwi běhajo, „a schtó by tola na taſcele domapytanje był pschihotowany?“

„Ja! Mje dawno hižo nicžo wjazy njedżiwa“, ſwarjeſche Gaſpard.

Regina nicžo njeprajeſche, wobžarowaſche pak tajnje, ſo tu Felikka njeje; myślesche na to, kajkeż wjeſi by jeje bratr cžinił, hdy by wo tutom zjawnem ſtaudaiu nětko zhonił, a žebi, ſo dże prčnja bnež, kij jeho tak kucže hacž ho nawrócži, wo wschem powuczi.

Kschczenjcz běsche wudowa žiwojim dżeczom na dżacje pschipowuczila, tole žiwójtne njesbože ſ płaschczym cžschczańſkeje lubosče potrjecz a jo ſawodżewacz, to mjes Regina tola janeje ſkładnoſeje njeſnpschczi, jo wot Hamoriny ſ B.. pschinjeſenu powčſcz po Lachaladże roſcžerjowaſche, pschi cžinił jn ſzikla kujeni ſ Maupriė hanta na jara ſpomožne waſcžnje podpjerowaſche. Wčſo ho na kedżbu bčrjeſche, ſchtoż kuli ſjawnje wupowedacz, ale tdyż ſ njej wo Herzje wčczachu, to pokazowaſche tajſi ſnuhny, melancholiſki wonas wobliczа, wurazy tajſe wujſnamne achi a wuwjeſe tajſe rapwalwe ſpomnjenki, ſo pschipopłudharjo mčjadyn padnjenje jeje cžerki jenož cžim rkerschso ſa wčrje podobne.

Bórzy žana duſcha we wjzy wjazy na Herežinej winje njedwčlowaſche.

Młoda holczka hama, kij bč w najwjetſchim woſſamnoczenju w abtowni žiwa, njeſaſlyſchja nicžo a ani njewuplesche na tajke rčcze. Dokelż mčſesche wjele dżela ſ rjadowanjom ſa dżecžo a jeho ſawodżetaranje, njebč zyły tydżeń nohu ſ domu nesahnyła.

Sčkrotku běchu jej bjele wjeſele drasty pschinjeſli a wona ſe wſchowasche, hdyż dyrbjała male wuhotowanje ſa dżecžo wobſtarasz. Dżowka kſchczeńſkeje ſa ſobu ſa to poſtara, ſo hu ta wčz derje wobſtarana.

Nětko, hdyż běsche male ſtworjenczko je wſchim ſawodżaranje, cžehoż potrjebowaſche, cžyſte a pohódnje jawite, wot žiwojeje wotcžinj lubojcžiwje pleuczene a hajene, poczа też jeho wobliczko roſteczowacz. Malinſchk ſkoro wjazy njeplakaſche, ale jmerkowaſche ſo a ſchczehotaſche każ młody hóſ a pschebjerěſche ſo każ kral we žwojej wiſzej kolebzy; jeho ſlčkowy hlóſ a jeho nežne dżeczaze pobihowaju roſradowachu Hertu žmjercz jara a wotdżerzowachu ju pschecžaſto na to njeſlubc pomyſlicz, ſchtoż mjeſeche Felikkej ſchczicz. Wona ſtrachowaſche ſo toho, ſo mohł wón narjedy pſches někoho druheho wo tutom dyrdomdeju ſhonicz a hižo wo tom wobhonjenym dnju, hdyż njej do ačowaje pschidże. Ani wokonika na tom njeſwčlowaſche, ſo budża jomu jeje ſjawne a ſprawne rozſajnjenja dożahacz, ale bč pschebrała, ſo by dyrjała rozſajnicz. Hižo hama myſlicža na prčnje ſpodżiwanje Felikkowe bč jej bolożna, a zamo to, ſo mohłe tukanje, njech też jenož je ſpschihoſcju błykła, do myſlikow tak herzalubowaneho muża jaſcz, je njeſtrašnje roshorjeſche. Nětko ſo toho kajeſche, jo njebč jemu pschi ſwojim wowzyu w atelſeju wſchitko prajiła, a ſ bojaſnej njeſcžerpnoſcju cžakaſche na jeho nawrót.

Dokelż wdżeſche, ſo ma Feliks hobotu nezy ſo wroczicz, liczeſche ſ tym, ſo budże jeho njedżelu rano widżecz, a Zachaladach zwrkwine ſwony njebčchu pschezo hischcze ſe mjchł ſwonile, hdyż běsche wona hižo ſtohowana. Dżeżo ſpinkaſche hischcze we kolebzy, ſ wulkim ſawjeſkom ſawodżeny, a Herta rjadowaſche dospołuje ſwojim jtiwi, hdyż nadaſo ſpčſchne kroczele po ſthodże ſnjacz jaſtiſhcha. . . . . Wutroba jej mózuje bjeſeſhe. Nichtó njeże, a wóſſe ſo durje ſaſtepa, a pschedy hacž mózeſche „dale!“ ſawołacz, jadża ſo Feliks do jtiwi. Wón bč pſchčſu ličdy a jda ſo bjez tak roſhorjeny, ſo Herta ſ pschestrapujenjom, a hróſhu jaſchihny.

„Schto je ſo ſtało?“ wopraſcha ſo wicha ſujeſpokojeno. „Pschede wſchčm,“ rjekny Feliks ſ hłokom, podniſchenym pſches kyſne roshorjenje, „wotnołni mi. . . . Je dło to wérno, ſo ty tudy dżeżo ſthowasch?“

(Pokračowanje ſcžinje.)

— **Při příležnosći Pražskeje nalótneje masy** rozposla redakc. nowinow „Pražský illustrowaný Zpravodaj“ a „Hwězda čsl. pani a diwek“ jako postrow 2000 małych čeřwjenych ballonkow z připowěsnjenej wótrku. Myslička, zo so ballonki traś jenoż w blizkosći Prahi dele puśca, njeje so dopjelniła, přetož dnja 6. 8. zabłudźi so jedyn z tutych ballonkow samo hač do serbskeje Łužicy, hdyž jón na mjenowanom nim k. Jurij Mencel, naš serbski časnikaŕ a ludowy pisaŕ zdarma sem swěrny čitaŕ českich nowinow a časnikow. Ballonk bě nałětni wětr, kiž tute dny wěje, kaž dopisuje, *sem přinjesł a wučinja čara, kotruž* ballonk přelećał. 150 kilometrow. Zbožowny namakaŕ dóstanje wjetši hodnotny dar.

— **Dr. med. H. Schultowy „Fregatin“** podawa kwoli wobchodne žiwjenske hele a cźěsći z tym krej a powšitkich cźłonow na wulkanne wašnje. Pokazujemy nadalše cźitarjow na přichilohu we tutym ličbowym cźisle. Wobsahuje tuta přichiloha we swojim hamtnym załimje wobdźiwanje, dokelž, jeli sebi wjchcejece, dóstanjece wot med. H. Schulze G. m. b. H., Berlin W 30, darmo wjele wotrowych wudawkow rozsahnjuzu brošnirku a tuchu wulnamnjenu próbku tyłku na prudu.

— **Z wojakami žobudźałoj** běschtaj tele dny hólcejaj Pančizy, 4 a 9 lět staraj. Budźiłi bataillon němšfostatnje wobory wróći so z Kinsbórskeho sunčowanišcza po Pančizskej dróhi domoj. W Pančizach přichdaschtaj so wonaj wojakam a bjeżeschtaj z nimi cźołn hač do Budyšcina do zajtrowa. Jako so jeju wojazu tam wopytachu, hdyž so jemu a hdyž dyrbtaj wostaś, wotmołwichtaj, so dyrbtaj tež sama domoj. Dokelž pak njeje niemjeźeschtaj, začnjeschtaj jeden wojschi sa pacholow auto, so mózeschtaj so do domojwótcźicź.

— **Budyske haptyki** su wschędne dny hač do 7 hodź. rano wótrowjerne, njedźelu pak zamknjene. Nózny słužbu njedźelu wótrowjerne ma jenoż jena haptyka z měšacźanym zamknjenjom. W hapteji je so Hrodowska haptyka na cźichi hapt.

— Na 25-létne wobstaśe słyšadźe 1. hapreje dekoratiwne jahrodniśtwo a wósenja kwětkow Roberta Gaitly we Budyšcinje.

— **Konzert** proiežara Henry Marteau, rodźeny 27. maja 1928. Schtóž je tutón konzert jasnchu wutoru začuł, je wšěcze khwili słoża nimo hicź dał, tš so bywšo jako njewróćeli. Sšawny hudźbnik na hušlach profesor Henry Marteau a tjalketny porjad posłužencjow sałožbnemu swjatočnemu hospinku we swjatnicy hudźbnych sanjow nad wobsydnjacź. pódow wschędneho dnja z wjelgom wuschitnom. Henry Marteau je muj jednorcy přećel a hobrý kmótaŕ; jeho hudźba swojorodna a drje na namaka swojeho cuniecza. Natźeźesche praschenja wšak, samožnosće, buchu k wjchcekkajšemu. *Sonata* for violin wot Jana Sebastijana Bacha bu je nam jenjerjom cźisće a klubko jasnuece hudźbu, wokasnom krajnoscźe „Barje hudźby“. *Koncert na* violach in D-dur wot W. A. Mozarta sanmi nad wšo. hiš samoh jenoż tajka hudźba wuphłodźi, kaž nasće je Marteau wótrjesćeł. *Sonata* for violin and piano in G-dur-Nowa sonata op. 40) wot Beethovena dopokasa wuwitk wobsahowdźerje, kak dopóstwa wósiby romantiku. Wobsahowanje pak dopołnje pschetrjesći *Schubertowe* Quartet in B-moll (op. 70). Tu dóstaŕ techniku a wobsahowanje swojoh wupiešćikum. Krasnje khwalachu Magazinske hušle, wósebje wobhdźeństwo frjeŕi w Terezinje. Wschi dalše posłuchowace hušle pschetrjesći, wulkotnische a dopokazacu swojorafnosći tuhnjenoho wumyślenja Mistra so jeśi Henry Marteau sam „Arénu“ jasnychi, k wobzamowanju pak 25 hnadnu. Hobrźi pschichłuk wupadni pschidawk. Dokelž so hudźbni swjatočnje na tutón warsdanu koncert wjele hišo zdawna sem swěrny čitaŕ českich nowinow a wjšze buchu wschitcy spokojeni. Henry Marteau wumrěł, kiž wjele swojeho rozsěwa. Je samozrjadne, zo wyschnje wumrěsće hudźby.

2 **Mějcich.** Jutše njedźelu 1. hapreje popołdnju we 2 hodź. je w nasćej wjsy wulka swjatočnosć. Kaž je wschitkowuje derje znate, je luni naschoho cźasnika wot Worjechowskeho kněžnowa 80 kórzow hronow, něhdy naschej cźasnikarskeje kuhlowje wróćeju kupiła. Kupne jednanje wjedźechu po wschem jara sfradźnje. Wótrjozo naschoje gmejny mějachu z nimi swoju pschijcźinu. W dźewjanajym hrodźiłi běch tam 1. hapreje staru japróschemu lićbinu na peracamentowa papjeru jsčinanu nadeschli. Sseje wutłudźesche, je je w tymle sosiuje sudźeni i kastrowajcej wody. K tomu pschidźe, je bě wotdyżeł tuteje gmejny, wósiu Mojsko, kotrejž łuhy na horach yaše, je i tuteje sudaje pojił. Wot tego chyża jeho kaiż tak dejschoh, je dwójsiche tajam mloko jsam wotwjeżowaś. Mjeschcźerjenje swoje potajnitwe nikomu njebychu wuzdaliło, ale jasnje horoh kupichu za łódźu pjenjez. Wósm je spomnjenjeje sudźnicźi su dali pschepytaś. Pschepytanje je dopokazało, so je wuda na radiu bohatscha, hač hnate jórła w Joachimowje w Cźeskoslowakiji. Sawoje potapjstwo hatle jutšje njedźelu 1. hapreje schórotomu sudźeju wojerja. K tomu cźisła wulke pschihnuće. Wschędne hač nanajrjeschcźo wupschecna. W swjatoczpym cźasu wobcźomu 8 hudźicźy. Ssamo jedyn japóšłanz śmeje pschijsć nje swjatoczpy pschednoschk. Studnicźka je jich w swóju nje slawjinach wótru rólu hrała. Wotpšik japróschenoho pergamenta, kotrejž su w dźewjanajym hrodźiłi namakali, leži tež na Hradźanach w Prahy. Tuž Cźechowje wo tutej studnicźy je jeje źrownotnej wodu nedźadu. Tohodła chyżu 1918 Łužicu hač do Kólšanjcho Wunjeja anekterowaci, to buchu jasne studnje i tajkej howjazej mozy jenicźkeje pjeczowcźu. Místo Budyšcin dyrjsche loni jamjzny jasnje tupicź. Njewjedźachu pak hišcze nicźo wo tutej studnicźy. Mjeschcźenjcho pak bóchu pschekelepanjchi a zlni hory wutkupichu. Wórjy pak so wótrjozo Budyšcina domaschachu, schto su łhubili. Tohodła su nětko w Budyšcim mjeschcźanjskim parlamencze tajke njembre a rozbarjaje debaty. Każ j wósiebo źórka jhonim japodadźa komunistojo jutšjeł. hapreje studnicźki ... želenu interpelaciju na mjeschcźanjsku radu. Mjeschcźanjo a nasch farny Cźornoboh, ke kotrehoż nohomaj stuonicźka leźi, maśej pulti pschichod. Rospominaja hižo wschelake projekty, wo sanatorijach a hotelach, elektriskich żeleznicźach a wo wschém, schtoż do swětaznamych kupjelow jutše pschitežnosće, so do Mjeschcźa podacź, njech cźita sajimawu knižku nascheho pschirodopytnika wyschcheho wuczerja Bohuwěra Schězy w Rachlowje: „Cźłowjek w pschirodze“. W 1. dźele na stronach 63—69 je městnoscź dźiwotworneje studnicźki i wustrowjazej (mjł wusrjózazej) wodu nadrobnje wopiśane. Knižka je pola Ssmolerjez w Budyšcinje za 50 pj. dostacź.

S **Njechornja.** Tjeczi dźeń jutrow popołdnju budźe so nascha hoźitwa, kotraż 140 hektarow wopschija, z nowa pschenajecź.

S **Jokowa.** Nasch měschcźanoska knjes Herzog złoży swoje sastojnstwo z dźenźnjschim dnjom, kotrejž je 40 lět swěru sastarak. W běhu tutych lět je wjele sa nascu wjeś wutwukowak, wosebje so je fórbark, kiž Zirzenikemu knjeźstwu złuschesche, ja gmejnu upił. S tym je sebi trajny pomnik złajił. S jeho nasłědnikom je knjes kubleŕ Jan Lehnert wuswoleny. Wón je dobry Sserb. Pschejemy jemu do nowoho sastojnstwa wjele sboża.

S **Njeswačidła.** Pschi wólbach do zyrkw. sastojnjeswa załóżenu njedźelu su botalni sastupjerjo znowa wuzwolichu.

S **Rakez.** Ś 1. hapreju dopjelni so 40 lět, so knjes wyschschi wucźeŕ na wotp. Jan Bohuwěr Rjelka zwoje sastojnstwo jako kantor a organist pschi tudomnej zyrkwi pschestwa, kotrejž hischcźe dźenża z pokrym wjeselom w poźnej cźiłoschi wukonja. K jutram 1924 dyrbjesche so, dokelž hésche trěbnu starobu dozpěł, jako wjednik tudomneje schule — dże pschesahe za pilneho dźeławeho muża — na wotpoczink podacź. Cźim bóle pak so nadźijamy, so nam pschi Bożich złužbach hischcźe prawje wjeselei swoju wupruhowanu mózmjenu. Zyrkwinske pschedsedźerjerstwo a z nim zyła Rakezjanska wosada spomina dźenża dźakownje na wschitko, schtoż je knjes kantor Rjelka zmjeru tež w cźeźkim cźażu we wosadze se žohnowanjom skutkowak, wosebje tež na jeho pschikładnu lubosć k naschemu žerdźikemu ludźiwu.

S **Pančizy.** (Struchły podawk.) Do najwjetšcheho zmjerjenoho stracha pschindże dźenża dopołdnja najeŕi klóschtrskeho fórbarka w Kukowje, Pětr Mótúk. Ma wobstarneho pša. Tuž dźiwjshe jemu wobcźežnosće ziwjenja na lohke wašnje pschikrócźicź. Dźěsche na polizajsku złaziju w Pančizach po granatu, kotruż běchu njedawno małe dźeći we hlubokim puću namakale. Tak cźampaśche se swojim Tirašom k Nowakej hatej a njeješeche granatu jara kedźbliwje. Tydnu ju do próstwjeje harjenczeje tyły a pschimjasa ju Tirašej sa wopuch. Nětko cźišnu swój kij do hała, so by jón oporkrował a pschi tym trasch granata we wodje rosbuchła. Ale pschecźiwo swojemu waschnju njeschcźeł do wody, ale łišasche swojomu knjesej mérnje ruku sa smjerimu jedź — darjenu krupjanu kołbašu. Pschi tym pjechłowasche nastajnje i wopuchu a tak bě strach, so móże granata kóždy wokomik rosleczeć. W zinkjertnym strasche złoczi Pětr sam do hała a nkuwesche pśches njón. Ale poš naczaśi so sa nim. Tak pschecźiwowaschtaj na dźesaca krócź zuły hat wo wsi. Schkoda, so njebě mytowazy posłužnik Wotrowskeho pkuwaśskeho towaśstwa pschipódła. Tón by sawěsće Pětrej Mótúkej złotu medalju europiskeho mischtrstwa w pluwanju pschipiwaził, niż Rademacherej. Hdyž widźesche, so to niczo njepomha, wuléły muczny a pschedźełany na brjóh a cźekny tak derje hacź so to w motrej drasce hodźesche. Ale poš łažo sa nim. Po sto kroczelach wuśłyschi załožne rosbuchnjenje. Tiras bě granatu pschi wultim dubje złubił — najsterje bě bórnuza pschemakana — a rostorhnu 500 lět stare dubiśko na tschěsći. Tak běschtaj wobaj wumoženaj. Tutón złuchły podawk, tš je so dźeń do 1. hapreje 1928 pschi Nowakej hacźe stał, ma so do klóschtrskeje króniki źiwu zapisacź a Sserbske Nowiny jón i tutym ja naschich potomnikow registrěrnja. S dźakownoscźu, so je smjertnemu strachej tak někak hischcźe wotcźehł, wja Mótúk swojeho pša zazo domoj a chze jeho nětko hacź do naturalneje smjerje pschecźicź a sejiwicź.

Z **Panče.** Cźile žiwjenje knjeźese šwórtk wjeczor z ruminoj wjesnej zarli. Na powěsć, zo zwjazkowy zastupjer nacźalnik, bratr Męsank do nawjeczornoho kónca přijźe, hdyž su šlyrj jednoty do jeneho zwuczowanoho wokrjesa a zjednoćene (Panče, Wotrow, Njebjelčicy a Khrósčicy), běše so rjana ćrjoła Sokołowk k zhromadnemu dźěłu zešła. A wjacy mohło hišće hišće być, hdyż bě sej wšitcy ważnosće dnja wědomi byli. Tak zwuczowaše na poł kopy horliwych sobustawow bóše so zešła a tole bźelał wšitcy swědkaja, napinacho dźěła, kotrež sej sanu prostne zwuczowanja zada. Wšitcy tež zaćuwachu, zo za wozkazani stoji wosoba, kiž je polnje swojemu nałarnistwu zrosćena a zrozumi zwuczowanja za skutkowych přihódne ćinić. Tak podrjadnje so rad kóżdy Sokoł narjadowacej rucy, kiž chce nas w cźłowjeczowanju dobru krócźeł doprócźka dowjesć. Najwjedy přeźdże elementarne rozkazy, kotrež dyrbja być krute swójstwo kóżdeho Sokoła. Wosebje dyrbi so na to dźiwać, zo su tute posłowanje wšudże jenajke, hač na pismik. Tak je w tym zhromadne dźełe za złoty abo druhe swjedźenje, hdyż Sokoł jako cyłk wustupuje, wo wjele wołoženo. Zo wódźeše elementarne zwuczowanja też methodiscy z mnohim zdźiwanjom, schkowasche z toho, zo zwjeśa wšitcy hórzy zaprinnyelnu, kajki zamér tutón abo tamny rozkaz ma. Teharunja je w prostnym, hdyż nałarnik příkładnomje najprjódy sam wuwjedźenja pokazowasche. Wšitcy dyrje spóźnachu, zo je tajke zhromadne zwuczowanje pod wupruhowanym wjednikom jara mzne. Tuž so wóćakuje, zo hórzy zasy do naśich kóncin přikhadże. Přeńje dyrbja nětko jednoty do dźěła a za wšótowaśiswowy zlět w Budyšcach zwuczować, kiž so hižom 8. julija wotmóje. Dwoje so tu přewjedźa. Dla krótkeho cźasa so tamne hišće njehodźachu. Ze sokolskim spěwom w stupje skónći so zwuczowanje, kiž je zawěsće zasy nowe žiwjenje do nawjeczornych jednotow přinjesło. Njech je sej kóżdy Sokoł dźeń a bóle wědomy, za kajke ideale dźěła. Njech su jemu swjate a swoje słubjenje dźerži. Nazdar!

Z **Kukowa.** Wotnožka němskeho zwjazka wójnskich wobškodźenych wobdźělnikow a zawostajenych zmje přichodnu njedźelu 1. IV. (bołmončku) swoju měsačnu zhromadźiznu pola Natušec. Započatk popołdnja w štyrjoch. Wokrjesny nawjednik, k. Oswald z Połčnicy, budźe přitomny a chce rěčeć wo zastaranskim lěkowanju. Winowatosć kóždeho sobustawa je, zo na zhromadźiznu přińdźe, dokelž je referat jara ważny. Tuž wočakuje wjednistwo prawje bohaty wopyt. Njech so w tym njezjeba. Dale so prosy, zo bychu so hač do teho časa wšě přinoski wurunałe. Njech so pokładnikej z tym dźěło wołóži.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsć** wo wjedźe za jutšischi njedźelu: Mrócźele ho pschecźahuja, schcerjate, pschemenjate. W Jendźelskej ho wuwjedrnje, ale trochu symnischo.

*

S **Greilingez zigarettoweje fabriki** w Drjezdźanach **su schtwórtk w nozy 40 000 zigarettow kradnyli.**

*

Schtwórtk rano 7:8 hodźin pschekupiki pomoznik Heidenreich z Noweje Wsy pola Luchohamora z motorišim kokom pola Pausitz do lischki zahadźi. Wón a jeho towaršej Weiss a Riesy ho z wotmachom srajenja z kota wuježnyschtaj a ho tak cźežko sranischtaj, so morwaj lezo wostaschtaj. Cźežke kolo so z mešina wjesłoja na polo funknu.

*

Bayerske kněžerstwo ho najskerje rospuschcźi, dokelž je ho burski swjask z němskonazionalnej a bayerskej ludowej stronu dla powdyschenja mjedy sastojnikow roskoril.

*

Kubleŕ Derilinger w Garstinje w Bayerskej bě 15létnu słužobnu kuchinsku holcu nastwarił. Tohodla ho rosłobiwschi holca do jeje mnjchazu jed žnyny. Pjecź dorosćenych wozobow je cźežko sthoriło.

*

W Pschemyślu w Galizijskej bě pjatnaczełétny gymnasiast, kotrejž běchu dla njespokojoznego wukinjenja pothskotali, k wojeho wučerja wuplišitowal. Potom dźeśe domoj a nanej pedanik wupowěda. Tón jeho tohodla z doma wupokasa. Ani klowa njeprajtischi hólc na żeleznizu běżeśe a ho cźahej sajeź da. Pschi pohrjebje ho 4000 młodostnych ludźi wobdźeli, kotiż mějachu pschi rowje złožcźiwaze rěcze a nanej njesbožowneho wudma nadawachu. Potom psched gymnasij pschicźežeju, z kamjenjemi wokna wubichu, ho do twarznja dobuchu a nadobu w delnim poschodźe zapuśćichu. Taj wokna wobrydźenja profesora, kotrehoż bě wučenny wupiłowat, wubichu. Pod policajskim schkitanjom je wučeŕ je swojej žwjdbu město wopuschcźił.

*

Alexandra Subkowa, mandźelskeho pruskeje prynzeje Viktorije, žu w Aachanje na policajstwo skasali a jemu prajili, so je ł Prusseje wupokasany.

*

Afghanski kral ho pjches Moskwu, Turkowsku a Perskiu domoj wróći. Kommunistojo w Moskwje wulke pschihotowanja cźinja.

*

W městze Mito w state Maine w Sjednoczenych statach połnocnoje Ameriki je frjedu łydom pobsetnistich florkow sacźuli. Se semjerjenjom so njeje wjelscho schkoda nacźinita.

*

Tornado (wichor) je połudnju Alabamu w Sjednoczenych statach połnocnoje Ameriki sapuścił. Telefonowy a telegrafowy wobthad i městami a wjsami, w katastrofowym kraju leżazych, je so pschetorhnył. Snate jenoż je, so su so na někotrych městnach ludźo sarańli abo so sranili.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoleŕ w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Bržzync. — Za nawěsći: G. Janak w Budyšinje. —

Młode wysokosuć. rańšo-pruske
kruwy
też z čelatanu ma tunjo na předań
Grems
we Wukrancźicach

Wysokosućelna podsobna **kruwa** je na předań **w Błónjecach č. 5**

Wysokosućelna **kruwa** na předań **w Dobrošcźach** a pola Njeswačidła

Wysokosućelna **— — kruwa — —** je na předań **w Hlinje čisło 14**

Młoda suprośna **ranca** je na předań **w Kamjenjcej čo. 15**

Młoda wysokosućelna **kruwa** je na předań **w Smječkecach čo. 5**

2 małaj
konjej
staj na předań
w Komorowje čo. 35
pola Rakec

Najrjeńše
byk k płahowanju
pokhadźenje ze skotu stadlowych knihow 6—7 ctr. čežke su na předań
w Knježim hoscźencu
w Njeswačidle

30 Ctr. symjenthych **— — běrnow — —** je na předań **w Koslowje čo 2**

Porućuju
najl. Khoćebuski
lany wolij
přeco čerstwy
Pjekarnja w Nowej Wjesce pola Worklec

Najlepšu **hejdušku** a wšu korjonki za swinjeróstanje.
Arno Rauchhuß
wikowarnja symjenjowe na Zitnych wikach 9

Po dołholětnym wuwučowanju w klinicy za znutřkowne khorosće Lipsčanskeje university pod tajnym radźićelom ze Strümpell a třilětnym dźěle jako prěnja assistentka we wotdźělenju za znutřkowne khorosće Budyskeje khorownje pod prof. dr. Hessom sym so

w Budyšinje, na Kěžorskej hasy 14

jako

wotrjad. lěkarka za znutřkowne khorosće

zasydliła.

dr. med. Gertrud Kaiser

Telefon 2594

Rěčne hodź. wšědny dźeń dopołdnja wot 1/2 11—1/2 1 hodź., popołdnju 3—5 hodź. z wuwzaćom štwórtk popołdnju. — Sobotu jenož wot 9—12 hodź.

Zadanjamy nalutowańske pjenjezy

z 5–8 1/2 procentami

po wučinjenju

Šekowe konto z 4 % bjez dalšich wudawkow
Dawamy kredity, wobstaramy hypothcki a hódnotne papjery kaž wšě druhe bankowske dźěła

Přijimamy a wupłaćujemy tež pola filialkow we Wojerecach a w Khoćebuzu a agenturow w Kulowje, Wjerbnje, Łazu, Rakecach, Nowem Měsće, Wulkich Zdźarach, Khróšćicach, Barće, Delnim Wujezdźe

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Wšitke picowadła

Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach

Vogtlandske wumělske **gardiny**
kupujeće stajnje tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11, znapřeća hosć. „Zł. Hwězda". Rěču serbski

Živnosć
24% kórcow wulka z cyłym inventarom je hnyd. na předań
w Černych-Noslicach čo. 29.

Muži a žony
so k wopytanju privatnych hnydom pytaja. Wulka zasłužba. Po 22 hr. wobrota 9 hr. zasłužby.
K. Kauschke w Zhorjelcu
na Drježdźanskiej drózy 6

Wučobnika
pyta k jutram 1928
Maks Pöpel
pjekarnja w Khróšćicach

Jutrowny hólc
so na živnosć k 1. haprl. pyta Zhonić w S. N.

Syru wołmu kupuje
po najwyšších płačiznach abo wumění na česan. tkaniny
Otto Osswald
dźěłarnja nohajcow w Budyšinje

Symjeńtne běrny
Módre Odenwaldske Kaiserkrone
Njewuběrane běrny
Bórnieu
Lěčnu pšenicu
Lěčnu rožku
poručuje
Pawoł Bennewitz
w Budyšinje
Skład: Baldeweg & Sachse
na Drjewowych wikach

Spansku jstwu
dubowu, bohače wutřučenu, předawa dla pobrachowaceho ruma
RIEDEL
na Kantstraße 17

20 libjałow
tydźeń stare na předań
w Porśicach 21

Nowe hasy
při dźele, na hońtwje nosyće najlěpje
Rubber-třije
najpřijomniši elastiski khód najwjetša wudźerživosć
žane muřinjenje
Rubber-třije
we wšěch płačiznach
wot 15.— hač do 21 hr.
hobrski wubjerk
wuporjedźenja w samsnej dźěłarni

Fahle
Schuhwarenhaus
Kirchstraße 7

Symjeńtne běrny
a tajke k picowanju
předawa
Ryćerkubło w Minakale.

Předkresl. Bołharske **bluzy** a wotplot. **mustry** najnowše rysowanju. Najlěpši Swajcarski **wołmj. voile, Indanthren-předjenja** we wulkim wubjerku
Ernst Günther
rózk Žitn. hasy — Mjas. jětk.

Mužace koło 15 hr.
Motorske koło 75 hr.
Nowe mužace koła wot 72 hr.
Nowe žonjace koła wot 78 hr.
Wšě narunanki najtuńšo

Bratraj Thomas
w Budyšinje
na Kamjeńtnej hasy 16.

K nalětnim ●● wusywam poručuju:
Čerwjeny dźećel
Slezyski, sedmihórski, češki
Swedski dźećel
běły dźećel
trawowe symjo, seradellu hróch, woki, pjeluški, symjeńtny wows
symjeńtny ječmjeń
Paul Schulze nasl.
Telefon 2146—48.

Nowosće za naléčko

Mantle kostumy wobleki bluzy stryk. wobleki jaki pullovry — we wulkim wubjerku najtuńšo

Moja reklama je derjesedźaca drasta

W. Häcker w Budyšinje na Žitnej hasy 7

Spěšne mužace žonjace dźěćace

koła

Elfa, CWR, Aegir

Wšě narunanki.
Emaljowanje, niklowanje a wšě wuporjedźenja
Nowe šijace mašiny centrifugi a butrobasy
P. Richter w Kamjencu, Anger čo. 26.

H. Zejlerjowe spisy
4 zwjazki
su zaso hrosnje a pyšnje zwjazane, zwjazk po 2.50 hr., na składze we
Serb. knihařni w Budyšinje

K hermankej! ●

Wulki wuběrk! Tunje płačizny!
Šenilowe rubišća a šawle, čorne a pisane
mužace nohajcy, nohajcy, trikotaže, štrykowane jaki, dźěćace jački atd.
Ernst Jordanec wudowa
w Budyšinje na Jerjowej hasy 5
a na Znutřkownej lawskej hasy 8.

4 ha 44,3 a wulka

Živnosć čo. 4 w Holešowskej Dubrawcy

je khorosće wobsedźerja dla přijomnje na předań. Wuměnjenja žhoniće pola podpisaneho.

Rěčnik a notar **Lehmann**
w Budyšinje, Wallstraße 12

Do Budyšina přišedši zetkujemy so stajnje

w Lehmanec kofejowni

na Serbskej hasy čo. 8 — telefon 3118
ff hondiforske twory / najlěpše napoje
kofejowe pječwa / ječmjeny lód
štomowe tykancy / šokoladu

Wosebitosć: Torty

z kóždym lubym napismom k wšěm składnosćam so hodźacy dar

Najkedźbliwišo zawalamy dla rozesłanja

We přećelnych **rumnosćach kofejownje** wšědnje popołdnju a wječor **koncert**

Štrykow. wobleki

za žony a dźěći

Makowe košle a khołowy, wšel. kajkosć. Nohajcy, židźane, florowe, žida z mako, nowočasne barby, po kóždej płačiznje. Rukajcy za mužow a žony za překhodny čas. Sportske nohajcy, šuleńske nohajcy čorne a pisane.

Wulki wubjerk
Bleylowych woblekow
„ šwicarjow, sportskich jakow
„ jakow za mužow a žony

Nowočasne židźane šawle, šeniljowe rubišća a šawle čorne a pisane.

Rud. Oswald

jenož na Serbskej hasy čo. 1
Prošu njezmylće firmu!

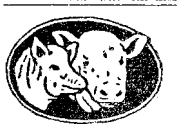
Poručuju k twarjenju

třěšne žłoby, cynkowe . . . . . meter 2,00 hr.
žłobowe železa . . . . . štuka 0,60 hr.

Klosety, kupjelske připrawy, samonapojaki
po najnowšich wuwjedźenjach

Wodowe připrawy, tež wulke plumpy
wšěch družin, ručne a elektriske, jara tunjo. — Woprašeće so, hdyž něšto trjebaće.

Pawoł Mittag, w Pančicach
klampnarski mištr — telefon Pančicy 266

Swajcarska

Lactina

znamka „Anker"

hižom wot lěta 1882 najlěpše narunanje mloka k picowanju čelatow a prosatow.

5 kg	4.50 hr.	daju	80	Liter	Lactina-mloko		
10 „	9.50	„	„	160	„	„	„
25 „	20.—	„	„	400	„	„	„
50 „	40.—	„	„	800	„	„	„

poručuje
Žitny dom w Kamjencu

Bydlu a lěkarju
wot 1. haprleje 1928
w Budyšinje, na Kěžorskej drózy 41

Dr. med. Haubold
homöopath. lěkař
Rěčne hodźiny wšědne dny wot 8—9 a 5—6 hodź.
nic pak sobotu popołdnju
Telefon 3317

Dźak.

Při składnosći 30-lětneho wobstaća mojeje pjekarnje a klamarnje wupraju česć. woteběrarjam za spoščenu dowěru a přikhilnosć najwutrobniši dźak a prošu mi tež tusamu za přichod wobkhować

Maks Schmidt a mandź.

W Nowej Wjesce pola Worklec
1. haprleje 1928

Dźak.

Wróćiwši so wot rowa mojeje lubeje žony, našeje njezapomnitneje maćerje přichodneje maćerje, čuty wowki

Marje Šröterjowcje

rodź. Skopec

wuprajamy wšěm za wopokazane lubosćiwe dźěłbraće, ertnje a pisomnje, a za rjanu rychu kwětkow

nanajwutrobniši dźak.

Wosebity dźak knjezej fararjej Wićazej w Hućinje za troštowace słowa, a wyše, wučerjej Hajnikej za spěwanje, też wšěm, kotřiž su zemrětu na poslednim puću přewodźeli.

Na rowje lubeje zemrětoje pak njech wotpočuje palma méra.

W Hlinje, 30. měrca 1928.

We mjenje wšěch zawostajenych
Arnošt Šrötar, kowarski mištr.

Příloha k číslu 78

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 31. měrca 1928

Ke konfirmaciskemu swjedźenjej.

Krasnje, jasnje zwony klinča
Dźens tu swjatu hodźinu,
Dokelž dźěći wobnowjeja
Křećeński slub při woltarju,
Kotrež tehdy horje wzate
Nětko z swojej pomocu
Swjatu wěru wuznaju.
Wjele tutych młodych ludźi
Čehnje nětko wšelke sćežki,
Wopuści dom staršich luby
Zo by stali sami we swěći.
Luby Knježe, twoja ruka
Njech jich wjedźe do swěta.
Ty sy pastyr kaž so słuša
Znaješ swojich dodrolma,
Hač tež wjetša je ta nuza,
Z tobu móže kóždy hić,
Wjele so jich kbwalić spyta
Zo je wodźer, kryw a šikt,
Žadyn pak tu swěru nima
Kaž naš Wóte, tón njebjeski,
Tak nětk cheemy swěru wostać
Dźěći jeho kralestwa,
Potom budźemy my wobstać
Zbožownje hač do rowa.
Hač tež wšitkó ke kóncej dźe
Boža hnada wěčna je,
Kóždy stup a hdźež my dźemy
Njech nam stajnje wostanje
Tuta swjata hodźina,
Wobraz za čas žiwjenja.

M. Cabran.

Jubilejna generalna zhromadźizna serb. tow. „Jednoty" w Drježdźanach.

Zańdźenu wutoru wotmě Drježdźańska „Jednota" **swoju 50. generalnu zhromadźiznu** w hosćencu „Bayrischer Hof" **na Hornčerskej hasy. K tomu běše so zahladna ličba sobustawow zešła. Wokoło 9 hodźin wotwri 1. předsyda Bjedrich Helas** zhromadźiznu **z katolskim** postrowom. Po wuspěwanju serbskeje hymny „Rjana Lužica" wozjewi předsyda dźeński porjad, **kotryž bě jara bohaty.** Při prěnim dypku, zdźeleći atd. **spomni předsyda** w krótkich słowach na **ważnosć** dźensnišeje zhromadźizny, přeju, zo by na towarstwje kaž hač dotal na 50 lět, tež w přichodze dale Boże žohnowanje ležało. Wot założerjow je tu hišće jedyn žiwy. Potom přijimachu so tři porjadne sobustawy jenohłósnje. Předsyda witaše jich wutrobnje a přeješe, zo bychu prawje dołho a swěrnje towarstwje a z tym swojemu narodej służili. Z **rozprawy předsydy** wo minjenym lěće je wuzběhnyć **bóčno** wukubłanske dźěło. Tak so skoro kóždu druhu wutoru něšto zajimawcho přednošowaše. Z přednošerjow **wuzběhny kk.** kons. radu fararja Krala, fararja dr. Jakubaša a dr. Wjacsławka, kotrymž so wutrobnje dźakowaše. Wobdźělenje Serbow a sobustawow na zarjadowanjach bě cyle spokojace a stupnuje so hišće dale. Na sobudźěłačerjach pak też tu jara pobrachuje. Předsydstwo dyrbi skoro cyle dźěło same dokonjeć. Dale wupřestrěwaše so rozprawa na wuměty, swjedźenje, dźělo předsydstwa, nutřkowny towarstwowy porjad, serbske kemšenje w kapali Tašenbergskeho paleja atd. Rozprawa pokładnika pokaza zwjeselacy wobraz. Wón bu jenohłósnje wuzwobdźeny. Knjez Rynč poda na to króku rozprawu wo hłownej zhromadźiznje „Domowiny" we Wojerecach, na kotruž bě wotpósłany. Wosebje spodobase so sobustawam resolucija na pruske knježeństwo. Jenohłósnje bu potom prjedawši předsyda towarstwa, knjez Lawkus, kotryž je 16 lět dołho towarstwu wjedł w najhrožniših časach wójny a inflacije a z tym sebi wulku zasłužbu za towarstwo zasłužił, na namjetowanje předsydstwa za čestnoho sobustawa pomjenowany. K dobremu wobwitowanju 50ćetneho jubileja w přichodnym lěće, kotryž dyrbi so we wjetšim wobsahu swjećić, wołeše so swjedźeński wubjerk. Při wólbach bě stare předsydstwo nućene, swoje městna zaso přewzać, dokelž so jenohłósnje z nowa woleše, z wuwzaćom zapisowarja, kotryž městno wjacy njemóže wukonjeć, dokelž je zadźěwany, na jeho městno woli so jenohłósnje k. Anlich. Duchowny radnik towarstwa je dale k. kons. rada farar Kral. Při poslednim dypku wobzamkny so hišće jubilejny pjenježny dar za někotrych starych serbskich veteranow, kotříž w najlěpšich wobstejnosćach njejsu. Dale rěčeše so hišće wo druhich towarstwowych należnosćach a předsyda pokaza na jutrowny jězbu do Prahi. Z namołwjacymi słowami předsydy wobzamkny so nahladna zhromadźizna wokoło ½12 hodźin. Z tutej zhromadźiznu stupi towarstwo zaso kročel doprědka Bohu k česći a Serbam k wužitku. H-s.

Hdyž Korla wari.

(Wobraz je wjes.)

Wórscha je mjenujšy ke mjšni zhło. A to na dopołdnišche, dokelž tu serbšk. Jenož na te khodźi, kaž tež jeje muž, hdyž tiaj tola Sserbaj. Tuteho zbožnoho waschnja dźerżetaj so zdawna tam, i cjahnuw jeju starscheju a wowki. A tuž dże Korla dźenja tam warić. Najradscho wschak kulki jě. Tuž so na te twaži. Chże dopokasać, so budże wobjed runje tak derje hotowy, hdyž hdyž wote wsche pschihdu. So njeby tak było kaž psched tydźenjom, hdyž móh z Bożeje słužby pschihdźe a mjeješe na hodźinu cjahać. Khóšć bracy, je tola dołho dołeć stary hólz był. Też nochże hej wot żony dla warjenja něschto „borcjinicj bacy". Kaž by wujsamknjene było, so ma wobjed we wětkem cjahu hotowy być. A cjini tak kaž by muż jatka nicjo wo warjenju njerozumił. Dochjakaj jenož, luba Wórscha, dźenja je runje k tomu pschileżnosć. To dyrbi cji pokasać, schto tamodźi a kak mi wot zukow dże. Njejsym tola podarmo na mandl lět hej sam wschu warił. Wotprawdże rjenje dźěsche. To wschak so hnjecej njetrjebacje. Wschu so wo najwjetschim mérje wotwiwasche. Na to waschnje so wo wjele spěchnischo cjini a wjazy nadźa, hacj pschi tajkim schuttanju, kaž ma to moja Wórscha tatke waschnje. Potajšim, nětko do dźěła. Pschipódla ma so tepjenje wobhladacj. Najprjedy pak dyrbi hej truchu natykacj.

Najprjódy pak dyrbi hej tobału narěchacj. Je wschón. Tatke, to budże dobałacj. Khójchu krucje natykacj, nětko łapalicj a pachacj. Nó, wschako so hižom pali.

Tatke — nětko pocjina běrny bělicj. Ale bórzy sastanje, dokelž w jitrowju so mały Měrcjin tupa, a tuž dyrbi khětš na njeho pohladacj hicj, dokiž wótsje hjeckerej njełapóčnje. To njemóže naschi Korla hnjecej, hdyž jemu psches wuchi. Pschi tym pak je do małuschka tak zahubowany, na njeho je horby. A běhacj hižom khabła też móže. Nano wschak hólcjej hnjetschu sahe jtawa a njeda prjedy měra, dokiž nan ke kolebzy pschischoł njeje a jeho hej hubu do łoža wsał. Tam hej wospjet wušnje.

Korla dże do jitrowju k swojemu lubuschkej a majka a hornje z nim na wschě schiwórcj hodźiny. Dże do jitrowju a pschichtnje Měrcjinej wjelikom bleschku, prjedy hacj swoje běrny dale běli. Połoji hólcju tak dołho do swojeho loża.

„Tu majch, Měrcjinko, twoju bleschku a tak mójchch ju wo mérje picj. Dyrbiich hej ja sam dźerżecj, maminka je do zjerkwje idła a ja dyrbju tola łutki pschihotowacj. Wupij swoju bleschku a potom wostań hišće khwilu w cjopłym łóžku, dźenja je tak hnmne a bezhcjichotje. Mjes tym móžu łutki swaricj. So pak njebudźeschch tak jara jo wusoł cjahacj, hewak jón ſ blesche ſcjehujesch a mjeješe wubjeji be łóžka."

Su jo njeby njcjo stałe, wujuje jo Korla swoje „łucje" a lehnje jo ſ Měrcjinej hubu do loża. Dawa jemu bleschku a krajka a žortuje ſ nim, to jo tołsty buchanz jtoro je šmječkom pukuje. Pschipódla sahe łutk pije. Tak sandże na pol hodźiny. S bleschku je Měrcjin hotowy a něšto dyrbješche khwilku spacj. Swodźena jeho prawje rjenje. Taš je; něšto spinkaj dale!

Haj, wohladaduły! Wdmna je per běrnow wobdźelenje a ně kotre zaby trubku sćahnuły, to dożjišto muhahła njeby, dha mały łóschjak do jitrowju muš jo pschikrohnuje.

„Wostań tola hišće chwilu łutk we łóžu, dyrbiu tola łutki pschihotowacj, ty mały pjerachc. Nę, nę, — mój luby hólcjo, njepřakaj, to wschak njcbě tak ménjene. Pój wschak, papa cje khětš ſwobleka a potom mójeješ hej nejkaule hrajłacj. Mjes tym łutki dożjinu."

Tatke, hólcjí je w swojim nowem wobleżenju a też w cżrijłach a nohajczkach. Nosćiwał wschak so Korla na to też je. Nječhże jemu hotowanje tak wot ruku, hdyž to swurzenj njeje. Ale něšto je jeho Měrcjink „fajn". A ſpěchnje ſahaj na łutki.

Hoj wschak haj, wonoj hej pomhatoj. Stary pak dołho běrny tołcje a mały junior mjeta bělisći po jitrowje wokoło. Dże do wjetła po bejtu ke łutkenju, wuhlada tam ſchlicżku kompota wot wczerawschcheho, ſczerje ke błonki a wupije ke tomu hišće klóbku juschku ſe ſchlicżki. A ſynk mjes tym na łachtowej ławje běrny wobdźěła. Mjes tym bě so hólcjí momałaj a wopanzał, so dyrbjesche jeho wušlěkacj a wschědnemu łobacjí wobleż. Pschi tym łutk drjewa pschipotopicj, so jo woda ke łutkam wari. Mjemnjuju łutki dyrbja hotowe być, hdyž jo woda wari. To wschak tajki stary hólz, kaž je Korla hacj do 46 lět był, derje wě. Nětko pak troschku ja łutki a łutki muwałkowacj. Tuž połaj, schto samóješch!

Pschi swojim mutnym dźěle njebě pytnył, so bě hej hólcjí na dwór dóschoł. Pschipadnje pokładnje Korla se wothum wen. Tu wuhlada Boju wobradu. Wjedrowitł hólz bě mjes tym zyle karnikle ſ khlěwa ſwupaschcheł. Ale něšto ſpeschnje wen. Kaž by dźenja wsche jakuſtane było.

Hdyž su tatke ſa ſchtwórcj hodźinki ſahu wschě w khlěwje a Korla ſ małym Měrcjinom na rukomaj do jitrowju ſtupi — pjej ſkorjene a ſatroschne, to ju jenm zyle łutki ze błida pokradnuli.

Nę, bohudźakowano, njeješ potradnjene. Wórscha hedźi hižo ja kachlemi. Je mjes tym domoj pschischła a to nad łutkami ſamilila. Něšto ju hižom warja. „Nó, muje, myšlach hej, ſo ſmječjech wobjed hižo hotowy? — „Haj, luba żona, hdyž ſu hižom tak ſpěchnje domoj." Wón njemóże wopschimnjcj, hdyż ſtej tej dwě hodźinje wotsedź. Każ běšłi ſtej ju ſtarbiłej.

Naſch Korla ſmjerja rady łutki je. A runje dźenja, hdyż je ſam ſpytał je dźełacj, nechce ſamych. Zyle ſchlenčzane ſu a wojerbe kaž kamjeń. Khóšć khort, ſchto to dźenja do łutkow je. Skónčnje ſu wutopa, to bě wapaczeńje!

Dobry wojak Swejk.

Wot dra. W. Giusti, profesora w Romje.

Porjedźenka: W poslednim nastawku **„Wo přitomnem čěskosłowakskim basnistwje"** je so w předposlednim wotrězku zmylk podsunył. Tam matej dwě sadźe takle rěkać: „Hišće ženje njeje tak kaž dźensa češka literatura do wukraja so předobyła. **Kaž** (nic hdyž) je Hašek ze swojim „dobrym wojakom Swejkom" swětej noweho Sancho Panza dał, dźělo, kiž móže so bjeze wšeho pódła „Don Quijota" wot Cervanteș mjenować, **tak** (nic to) je „poetismus" też formalnje češku literaturu mjez swětowe literatury postajił....." Zawěsće je wjetšina čitarjow sama za tym přišła, zo so tu wo přirunanje jedna a nic traš sadu tak zrozumiła, zo je Haškowy „Dobry wojak Swejk" snadź „poetistiske" dźělo.

*

Wosud běše chcył, zo dyrbješe Jaroslav Hašek nimale njeznaty a khudy wumrěć. Hakle po jeho smjerći rěčeše cyły swět wo „dobrem wojaku Swejku". Jeho „wuslědźichu" najprjedy w Ruskej a Němskej, potom hakle je poprawom we wótčinje připóznaty był, potom hakle su nadobo widźeli, zo wuznamny wojak 91 k. a k. pěšeho połka bě „z rjekom", zo bě „rjek" w nowočasnem zmysle słowa, postawa, kiž nas nic jenož jako člowjek zajimuje, ale kiž bu z wurazom cyleho ćerpjaceho člowjestwa we wójnskim času.

Najradšo myslu sebi „dobreho wojaka Swejka", kaž je jeho Piscator w swojim „dźiwadle na Nollendorfskim naměsće" w Barlinje předstajił. W srjedźinje stoji Swejk njepohibliwje a wokoło njeho wjerći so cyły swět ze swojimi generalami, ze swojim krejpřelećom, ze starej wotemrěwacej Rakuskej, ze swojimi swjatafskimi žónskimi, kotrež so za „smužitych wojakow" staraja, ze slawu a dobyćemi, a błodom a hubjeństwom.

Wichor swětoweje wójny wutorhnje tohole dźiwneho plahowarja psow z měrneho předměsćanskeho žiwjenja. Wokoło njeho wjerća so łěkarjo, kotříž maja jeho za duchakhoreho, oficěrojo ze skhrobływymi, sebjewědomymi woblićemi, kotříž w nim jenož „idiota" widźa, wosebne knjenje, kotrež so nadobo ze „dobrymi połošćerymi" stowařšaja, měšnicy, kotříž křesćanskeho poswjećeńskeho ducha za „wjetšu Rakusku" žadaja —, a wšitcy widźa we Swejka jenož niječku (nulu) njewužitneho, snadneho człowjeka, nanajwyše khmany za to, zo by před Benetkami (Venedigom) abo Lwowom (Lembergom) swoje kosće za kěžora a wótčinu dał.

Ale přeco mjeńše, snadniše stanu so postawy wokoło njeho, a přeco wjetši, hłuboši, člowječniši zda so nam być dobry wojak Swejk, kak z dymku we hubje po sněhojtych dróhach Češkeje čaha, kak w tampnem železničnem wozu z napismom „8 koni, 40 muži" sedźi, kak we khorownjach a tribunalach, ze swojimaj dźěsćowsej módrymaj wočomaj k. a k. łěkarjam a sudnikam do rozmněwaneho wobliča hlada.

Přikład dobreho wojaka traš njeje nowy, haj, smě so rjec, zo je stary kaž člowjestwo. Tak stary kaž strowy člowječi rozum, tak stary kaž wobhladniwosć, tak stary, kaž ironija potłóčeneho. Tohodla je nam też blizki a zrozumliwy. Docyła dyrbi so rjec, zo nowočasnemu člowjekej klasiski rjekowski ideal jara daloko leži: my lubujemy wjele bóle „Don Quijota", tohole „ryćerja struchleje postawy", tohole wojowarja bjez logiki a rozuma, tohole zahorjeneho błazna a čujemy cyle prawje, zo, njeby-li hdys a hdys tajki „błud" so jewił, by swět ležy dale žiwy być mohł.

Bliže hač rjekoju Iliady, rjekoju bjez bojosće a słabosće, su nam rjekoju Dostojewskeho, šěre, khore, čwilowane postawy z „Běłych nocow", z „Popodobnaka", z „Poniženych a skřiwdźenych" runjo tohodla, dokelž jich wutroba, jich duša, jich žiwjenje, jich ćerpjenje, jich słabosće su tak člowjeske a pře to tak přistupne.

Su drje hišće ludźo, kotříž před „dobrym wojakom Swejkom" nós morśa: to pak njeje z jeho winu, hdyž wosobne žónske, kotrymž też we wójnje njeje běłeho khlěba pobrachowało a „intellektuelni", (rozomowi), kotříž swět jenož z pohódnje dźělanskeje jstwy znaja, so rozhorjeja, zo kasarny tak smjerdźa, zo je we wójnje tak mało idealisma, zo rany so tak jědmja, zo sylne wudma wojakow su cyle po słowje zaso wuprajene, zo skónčnje češkeho čeknjenca za rjeka ssinja.

Tale kritika sama na sebi rozpadnje kaž je kěžorska Rakuska rozpadła. Dobry wojak Swejk pak je dale žiwy, dokelž je žiwy był a budże přeco žiwy. My widźimy jeho kóždy wječor w „Hosćencu ke konašej", my zetkawamy jeho w kasarnach, we khorownjach — we wšěch krajach.

„Dobry wojak Swejk" njewopisnje jenož dożiwenja jednotliweho člowjeka, njewuwobrazuje jenož přećiwnjeho češkeho luda přećiwo poslednim krwawnym zatorhowanjam Habsburkskeje dynastije, we nim su žiwi milijóny člowjekow, w nim je žiwa cyła doba, w nim wotražuje so zmužitosć a bojazliwosć, dobyćerski šćerkot bróni a rozwalaca porožka, dobromysłnosć a surowosć. A hlej: tam, hdźež oficielne krasnorěčnistwo wo złoće a słěbrje napowěda, wotraža so jenož mazanosć, a pokhmurjenosć, hdźež wo rjekach rěčeše, widźiš jenož surowych, bojazliwych mordarjow. Zabyte su dźensa stare španiske ryćerske romany, ale „Don Quijote" je žiwy kaž tehdy, hdyž bu pisany; dopominamy-li so my hišće na wopisowanja wójnskich korespondentow z lět 1914—18? Kak daloke, kak mortwe, kak zelharne so nam to wšitko zezdawa! Mjez tym zo w „dobrem wojaku Swejku" naše dopomnjeća a začišće znowa woživa a ćežke, krwawne lěta nam znowa jasnje před wočomaj stawaju.....

'nu titu hrabunk je šchrobom (Stärke). „Ach, bóześ jenoż bubu, to mohło šo tebi też stać. Njeverno, Měrćinko, njebudźemoj žane wjazy wariś. Njech šo skarała. Móże ej bóześ, šo je wona ſ woſpohladom šchrobowu titu prědku najila, to bóch šo prawje blamérowak. A žona, ty wschak ześ druhdy ſmyk cźinjich. Hlej, ani łuſka jusjchi nimasch wjenza na hirſchełkach. Je to waschnje? Nó potajkim, cźahaj jenoż ſwéi najprjedy ſa ſwój nóſ!“

Zemjerčenje a powodźenje w Italskej.

W najnowſchich powěſćach ſmy hižom wočzera wo ſemjerčenju a pryedy hižom wo powodźenju w Italskej naſpomnili. W ſcźěhowanych rjadkach dyrbimy pak hiſchcźe někotre dalſche nadrobniſche podawki wopiſaś:

Wuſtorn rano pryedchi ſemjerčenje je provinzu Udine w połnóſnej Italskej někotre wóſy a měſta. Woſebje cźerpjachu Tolmezzo, Cavazzo, Carnica, Verzegni a Vito d' Asſo. W Tolmezzu ſu podcźiſnyli ſtorki něhdże ſtoćinu wſchitkich twarjenjow tak wobſchkodźiłe, ſo ludźo w nich wjazy bydliś njemóža. „Kaž do ſtuhiny wjerzchnje ſcźěny“ w Udineſkej provinzu 12 morawych a 40 ſranjenych naliczichu. Je pak lichu mózno, ſo hiſchcźe wjazy wopomnu naliczadokuł je telefonſki wobſtaw wſchudźom pſchetorhnjeny. Najſylniſche běchu podcźiſnyte ſtorki w Berzegniju a w Cavazzu. W Tolmezzu dyrbjachu khorownju wuprózdnicź, dokuł běchu ſo murje ſylnje roſpuſte. Khorych ſwopchu do provinzialneho měſta Udine. Wěza Tolmezzoſkeje zyrkwje hroſy ſo ſajſpuſtej. Knjeſerſtwo je ſ pomozu hrybom ſapſchinnyło. Wobydleſtwo pſchebywa pod hołym njebjom.

Wurſtadnje wulka je ſchkoda, kotruż je ſemjerčenje nacźiniło. Też w měſcźe Udine, hdźež je ſo wobydleſtwo do wulkeje hroſy podało a pſcźiſo nóż pod hołym njebjom pſche, bywaſche, je ſo też wjele twarjenjow zyke ſajpyło. Semjerčenje pſchińdże dopołdnja 9,22 hodź. ſ wulkej mozu, trajeſche jenoż 8 ſekundow. Tutón krótki cźaſ pak doſahaſche, ſo ſo wjele njeſhoża ſta. Ludźo ſo potrjechenej kraſinje njemóža ſo ſmérowaś, dokuł ſo boja, ſo bo kataſtroſa wospjetuje.

W Venecźiſkej w połnóſchej Italskej mějachu ſobom wulke powodźenja, kotrejż je w mjenowanej provinzy wjele gmejnow potrjechiło. Woſebje cźerpjeſe ſtej San Pietro a San Sebaſtiano. Tam je woda někotre twarjenja podmětła, ſo ſtu ſo ſajpyłe. Polla Měſtry we wokolinje Venediga ſtu ſo někotre kanale pſcheſ ſwoje brjohi wulinyłe. W měſcźe Padua buchu někotre njeſtarowe dźěle powodźenje.

Zrućne wohnjowe njezbože w Iranjach pola Delnjeho Wujezda.

Sobotu, 24. měrca 1928.

Kak ſrudne popołdnjo to běſche,
Hdyż Boži woheń borze dźeſche
W Iranjach pola Delnjoh' Wujeſda,
Kiż wjeſka je tu cźicha holanſka.

Jak' hróźny wichor ſakhadźeſche,
Sſo ſdobom wſchitko ſapaleſche,
A tak móht rjez w krótkich minuſchinach
Sſo paleſche na ſtemich ſtatokach.

Ze płomjenja ſo roſcźěrjachu
A jara ſpěſchnje pſchiběrachu,
Tak ſwjeſcha wſchitka domſka nadoba
Wot płomjenjow bu bórzy pózrjeta.

O, kajke bě to wurudźenje,
Wot ſonow, bźeźi ſaloſcźenje,
Jich muſcźo wſchitko běchu na dźeli
Wot doma daloko też ſdaleni.

Tuż ſo tam wjele wunjeſcźe njehodźeſche,
Sdyż ſu też ſ dobom wſchitko ſapaleſche,
A twarjenja też běchu drjewjane
A ſwjeſcha ſe ſtomu też pſchikeyte.

Tam njedźelniza Sſymankowa
Też ſaloſcźeſche ſrudne ſtowa,
Hdyż ſe ſwojim njeſtrowym ſcźeſe dźeźakom
Też wopuſchcźeć wſchak dyrbjeſche ſwój luby dom.

Tuż ſ ſukadam tam hnidom łkwata,
Tam ſatorcźi a jara płaka,
Hdyż ſpalita ſo jim je krowa ſcźeleźom,
Też ſarěſane ſwinjo ſ wohenjom.

O Boža, kak ſu ſchkodowali,
Hdyż płomjenja jim wſcho ſu wſali,
Też Habankezom hiſchcźe wołaj hołaj dr
Staj ſ njendźym wohnjom ſobu ſpalenu.

Tuż ſ wutrobu daj kóżdy radu,
Schtóż ſmaje tajke ſrudne padu
Sa ludźi, kiż nětk maju trabaja
A ſrudnje do pſchichodu ſladaja.

Dalſchemu dopomnjeću
Haiża Budaćka we Laju.

Cyrkwinsko powěſće.

Z Budyſchina.

Njedźelu Palmarum, 1. hapriele 1928.

W Pětrowſkej zyrkwi rano ×8 hodź. ma farař Sieg. emund pſcźedowanje, dop. ½12 hodź. ſuperintendent Nowotp. Ramnin konfirmacija (zyrkwinſka hudźba: bygle: Bachowa fantaſija in E-dur ſrjedźna ſtudźba, 4. ſwjatk. kłór „Jeſuſa ja njepuſcźu“ — tekſt w nimſkich ſpěwarſchich 326.)

W Marijnej a Marćinej zyrkwi ma dop. w 9 hodź farař Groſſe konfirmaziju (zyrkwinſka hudźba „Njedźela Palmarum rano“ wot Mara Bruchą); w 11 hodź. ma ſuperintendent Fröhlich konfirmaziju (zyrkw. hudźba kaž w 9 hodź.), wjeczor w 6 hodź. ma farař Berg ſpowědź a ſwj. wotkaſanje.

Póndźelu pop. ¼4 hodź. ſchadźe ſo w evangelſkej towaršchowni na Hornjerſkej haſy wohladne zonjoze towaršchwo. Farař Schneider ſmije pſchednoſchk wo žonſkich poſtawach pſchi kſchiżnym puću.

Wutoru pop. ¾3 hodź. je w Pětrowſkej zyrkwi modleſka hodźina ſa njedźelnjenje.

Wutoru wjeczor we 8 hodź. ma w ev. towaršchowni farař Berg biblijſku hodźinu.

Póſtny biblijſki wjeczor ſrjedu w Tuchołſkej zyrkwi wupadnje.

Sſrjedu wjeczor we 8 hodź. je w Marijnej a Marćinej zyrkwi ſpowědź a ſwj. wotkaſanje ja konfirmérowanych, jich pſchiwuſnych a druhich woſadnych, ſuperintendent Fröhlich.

Dyżeńſke ſaſtojnſtwo we wobłnoſ zyrkwjonoſ ma farař Groſſe.

Zapośłane.

Dnja 28. t. m. je jara prawje a rjenje na našeho wótčinca prof. dr. Pfula spomnjene. Jeho njezachodnych zasłužbow wo naš lud smy sej wědomi. Zo je też mily człowjek był, najlěpje z jeho pěsnje widźimy „Hory módre, ja was znaju“. Serbske Nowiny pak jeho pěseń wopaki cituja, mjenujcy w K. A. Fiedlerowym přepěsnjenju, kotraż rjanosći P f u l o w e h o originala wjelestronsey škodźi. Je jara na času, zo so originala dźeržimy, kiż njech je dospołnje tudy hišće raz po słowje pěsnjerja cyle wočišćany. Fiedlet je přeměnił a přehubjeńšił dla pólskeho hłosa, kiż ani wěcy přiměrjeny njeje we swojim skakatym rhytmu. Podpisany je Pfulowy original komponował a jemu dostojny hłós přiswojił, kiż so po wšelakich nazhonjenjach jara lohko a rady spěwa. Hladajće do „Zórleška“ čo. 3 a přeswědčće so, haš tomu tak njeje.

Hory módre, ja was znaju,
ja sym zaso w serbskem kraju,
lubźeš mi bydli wutroba!
Młodnozelena ty strona,
wokřewjace serbsko hona,
: wy sće moja domizna! :

O ja hišo słyšu znowa
słóbroklinčne serbske słowa,
słódku réć mi maćerna!
Kotrychž jenak w myśli nošu,
w duchu was wšitkich košu,
: Serbja z rjaneje Łužicy! :

Dźensa różička mi kčěwa,
dźensa so mi zbožo směwa,
kaž dźeń běły nalětni!
Kajke žiwe pukotanje,
tajke zbóžne zaćuwanje,
: zo sym zaso mjez wami! :

Bjarnat Krawc.

Dopis z Wojerec.

Sa ratarſku ſchulu (Landwirtſchaftsſchule) we Wojerezach wotmětowaſche ſo ſobotu 24. t. m. ſjawne pruhowanje 1. a 2. rjadowanja. Dla njedoſtajnych měſtnoſczow we ſchuli, běſche ſo akt w rjenje pſchiprawjenej ſurli Polenkej hoſpodźenja „K ſtotemu łajwej“ ſtał. Na pſcheproſchenje knj. dir. Hermanna, ſcźěhowchu ſo wjele ſtarſchich — też herſkich macźerjow — a pſcźeſelichu.

Se wſchěcho, ſchtož tam ſjawnoſchnym, ſpóſnachmy bóle a bóle, kak nutna a wužitna je tuta ſchkoła ſa naſchu ſkudobnu wokolinu. Niż, ſo by ratarſki doroſt ſo napjelnjał ſe próſdnjanmi, kiż jenoż nutrobnjenzow k nadawkam ſcźinja.

S dźiwju pſchednoſchkow, kiż podarſchtaj Michlink ſ Cźornego Kholmza a Jäger ſ Nowoje Luti, bě ſlyſchcź, ſo wopraſchowje wjele do praktiſkeho ſwjenja bjeru.

Spodźiwne pak je, ſo młodźi ratarjo ſ Wojerez a bliſchich wokolinow w lětſ małej kſchiwje na lajke wuſtawki tacźachu wot oktobra hacź do měrza ſo wobdźěła. Pſchijědźechu tola wuczobnizh ſ wokſcźeja kóżdy dźeń po dalokich pućach wot Kulowſkich a Sdjarowſkich ſtron, wot Parzowa, Sowroda, Ptaćez, Lubuſcha, Lutow, Hóſnize a Cźornego Kholmza, njehladajo ani ſnuy ani ſrjeha a łodu na ſchcźežy, rano w praſkym cźaſu ſ ſwojej lubej wuczeńſi. Sdo wjaz niż ſ dźiwim motorom, ale na ſwojim měrnym „kolešu“ ſe „Trétmotorom“. — Pſched ſto a dźeſaci létami hodźeſche „pólſkich Kraiczez“ Janka wot Spal pěſchi do Wojerowſkeje ſchule. W domjazej wjeſnej knj. wuczeń jenoż w lymſkim połłeżu doſtawaſche a ſa tym dźeſi roſnwuczowaſche. —

Po pſcheproſchenju najſtarſchego — 27ſtetneho — wuczomja běſche nam dopuſchczene pſchi roſſohnowańſkim ſwjedźenju ſ Tſcźeleni ſo wobdźělicź. Też tu poſtcźowaſche ſo po bohatym programje wjele khmatneje ſabawy. Konzert, dźiwadło, pſchednoſchki we wſchelakej formje. Woſebje ſwjeſelaze a ſajimawe běchu wot wuczenzow ſkſcźoſchowane ſpěwy a turnarſke hry. S nich pózdnawſchnyj dźěłu plimu na Wojerowſkej ratarſkej ſchuli. Dale lat!

n.

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija“ zeńdźe so wutoru 3. haprleje wjeczor ½9 hodźin w Katolskej towaršwowni.

Městopředsyda.

Bukecy. „Jedn. Sokoł“ zwučuje kóżdu sobotu wječor we 8 hodź. Też wotdźělenje ſtarſchich muži zwučuje sobotu. Přińdźe tohodla wšitcy a to z časom! Sokolwanje je strowe!

Drježdźanske serbske zjenoćenſtwo „H r o m a d n i k“ nima w tym měſacu (jutrownika) swoje porjadne posedźenje do jutrow ale hakle 19. t. m. wjeczor pola G. Zmija na Khrystiansk. dróży 22. Přednošk zmóže naš sobustaw knjez wučeř Zahrodnik: „Što nam stara lipa na Kotlićeuskim pohrjebnišću powjeda.“ Wšelake drobnoſtki a nowinki. — Přijedy přednoška ½8: serbska rěčnica, čitanje a prawopis.

B. Krawc.

Jězba do Prahi. Štož na wobzbinski pas, njech jón sobu přinjese. Nic na wumóženje njeńdźe zabyć. Sobotu wjacy přiležnoſe njebudźe. Njech tu za tydźeń kóżdy w prawym času je. Też jutře na spěwanju.

Zarjadnik.

Narańša towaršwowa skupina „Hrodźišćo“. We swojim času postajeny wubjerk za wušić do Błótow ma srjedu 11. haprleje t. l. z dypkom wjeczor we 8 hodź., potajkim srjedu po jutrach, w Symankec hoſćence w Njechornju posedźenje k doſkónčenemu wuradźowanju a k postajenju wſelje njedźele na horjeka spomnjeny wušić. Přińdźe wšitcy z wěſtoſću. — Wšitcy spěwarjo a spěwarki towaršwa „Zerja“ njech też cyle wjaſe přińdu, kaž też druhe sobustawy su wutrobnje witani.

Předsyda skupiny „Hrodźišćo“

Porśicy. „Jednota Sokoł“ ma srjedu zwučowanje. Po jutrach budźe so dwójcy zwučować, a to wutoru a pjatk. — Přińdźe wšitcy dla rowneho zwučowanja.

Načołnik.

Wědomostne wotrjady Maćicy Serbskeje.

Swoje prěnje lětuše posedźenje zamóža srjedu po jutrach 11. haprleje dopołdnja dełkach w „Serbskim Domje“ w Budyšinje:

1) ¾10—½11 hodźin **Narodopisny-wumjelski wotrjad.** Přednoška a wuradźowanja.
2) ½11—½12 hodźin: **Prawizniski-rěčeński wotrjad.** Přednošk předsydy a wuradźowanja.
3) ½12—½1 hodźin: **Rěčespytny wotrjad.** Přednošk nałstopředsydy a wuradźowanja.

Sobustawy Maćicy Serbskeje a lubych hosći na tute posedźenja wutrobnje přeproſuja a rjana zyla wopytowarjow wočakuja

Předsydźa wotrjadow
Dr. Herman. Dr. Muka. Wjerak.

Tydźeńska skhadźowanka a wódomostnaſ z dźowa sobustwow Maćicy Serbskeje je kóżdu **póndźelu** nawječor wot 6—9 h. w Serbskej kolejowni w „Serb. Domje“ (w małej stwi).

Sokołſtwo, sport a hry.

Wubjerk za cźełozwučowanje.

Wubjerk za cźełozwučowanje zeńdźe so wutoru ke połnemu posedźenju zhromadneho předsydstwa a dźěłoweho wuběrka pod předsydstwom knjeza Stoewera w Domje kehekulerjow. Po powitanju předsyda a po přečitanju protokolla hłownje zhromadźiny rozprawješe wo hłownej zhromadźiznje zjednoćenſtwa za zajimy Budyskich turnarſkich a sportskich towaršſtwow. Na měšćansku radu je so 7 pismow zapodało, kiż jenoż sportske należnoſće nastupaju. Přijate bu Sćijećanske turnarſke towaršſtwo. Dale s uso wotmělo jednanja z presidentom Hornjołužiskich zwjazkow třělcow dla jeho přizamknjenja k wubjerkej za cźełozwučowanje jako sportski zwjazk. Tuta należnoſć je nětk tak rozrisana, zo ma so zwjazk korporativnje přizamknyć, ale jenotliwe třělcowske towaršſtwa maju so w swojich gmejnach k tamnišim wubjerkam za cźełozwučowanja přizamknyć. Prěni sportski zastupjeć wozjewi na to wupisanje za naléšni běh, kiż so 22. haprleje mjez Židowom, Cichońcami, Libuchowom, Małym Wjelkowom, Židowom wotměje. Započatk z dypkom w 9 hodź. Létuši wulki sportski tydźeń budźe wot 19. hač do 26. augusta. Lohkoathletiske a turnarſke wojowanja maju so na wobej njedźeli zjednoćić.

Z 15. haprleju započnu so zaso porjadne pruhowanja za wšitke sportske znamješka; wone su kóżde 2 njedźeli we wyššej realcy.

Wo poswjećenju Mlynskeje łuki jako sportowniſčo rozprawješe knjez Stoewer, zo ma so při tutej składnoſći sportski tydźeń zrjadować. Młodych sadźenkow dla njehodźi so poswjećenje do nazymy přenjosć.

Skónčenje so zapis sobustawstwa z 31. 12. 27 přečita, kiż wopřija 24 towaršſtwow ze 4568 sobustawami.

Kolesarſtwo.

Towaršſtwo kolojězdnych Diamant w Budyšinje poda so njedźelu 1. haprleje na swoju prěnju trainowańsku jězbu wo 50 kilometrow. Cara wjedźe z Budyšina do Wósporka, Lubija a Budyšina. Wotjězd je rano ½8 hodź. wot Karolineje zahrody, hdźež je też *kóne jězby*. Prěnich wobdźělnikow wočakuja ¾9 hodźi wróćo.

Wšelcźizny.

Z wójnskej łódźu do Amsterdama.

Hollandski Olympiski wubjerk je tele dny z Roma powěść dostał, zo italske knježerſtwo italske Olympiske muſtwo z wójnskej łódźu do Amsterdama přijeze, kaž je so to prjedy hižom wobzamkło. Za čas Olympiskich hrow budźa Italcenjo w Amsterdamje na swojej wójnskej łódźi bydlić.

Argentinske muſtwo je hižom do Europy přijało.

Argentinske Olympiske muſtwo je pod wjednistwom swojeju delegatow Angela Lessena a Euriqua Uharta do Lissabona přijało. Prjedy hač wono do Amsterdama dale pojěźe, chce hišće přećiwo portugalskim, španiskim a francowskim muſtwam z kopancowymi hrami wustupować.

Listowanje.

G. S. Nemca, kotrejž dostawacje, so w lěhu cłaża njepřichodźi. Je po Waschej mudźe postajena, tiž na duju njeměchaja. Přichi tym wosłanje. Radźimy Wam, so na Waschu powołańsku swojsku wobroćeć, so byšchoše, dźěłajo na Waschu położenje, hnadź někajke dźěło dóstać.

K. P. Paš płaćiš jako wupołaš k puczowanju do wuchodnich statow. Jón nimske wyschnosće wustajeja. Dostanjecje na to Waschim hamtiskim hejtmanstwje a płaćiš tu khwilu. Po nětčišchich wuměnjenjach traje 5 lět. Wijum so pak sapiša. To je wot přichistajazeho konsulata (wuwjedźenskeho sastupjeńskwo) data dowolnosć, do tuteho kraja sapuścić. Wijum do Ameriki dóstanjecje na amerikanskim konsulaće w Drježdźanach a płaćiš 37.80 hr. Kak wyšoke wijum do Kanada staji, njeje nam znate.

Z wobkhodnicho žiwjenja.

Němska w znamjenju motoriseho koła. Stejimy přichi spocjatku nowoje wusnamnjenje roswiwanjeje doby, we kotrejž so motor bóle a bóle do wobkhada dobyła. Wot 1. haprileje t. l. je mjesa, hdyž njeje wjazy wjednjiseho wopitma trejba, na 200 ccm. postajena. Wuzwobodźenje wot dawka je nětko znjame kaž wuzwobodźenje wot wjednjiseho wopitma. Tu drje njeje žadyn dwěl wo wulkorichtam wobydleństwa, kotrejž maju so najcejšcho wo swoju eksistenzu bědźicj, jenož přichi najwjetšim prózowanju a lutowanju móžno, jebi motorske koło kupicj. Njemčachu njeje jenož napłacżenje, kotrejž fabriki žiwnoj 175 hr. napłacżenja — tak žadasche jebi DKW jewdawali ja wuwuczowanje, pruhowanje atd. Nimo toho byrbješe so mnoho wobczežnych, cżak rubjazow formalitow wotbyć, so by cżłowjek wjednjise wopitma dostał. Ale niz jenož je sozjalneho, ale tež i hospodarskeho kim wusnamom. Nětko móża jebi tudźo, kotříž k wutonjenju swojeho powołanja motorske koło nutnje trjebaja, ale wudawki za wuwuczenje a pruhowanje sapłacżicj njemóża, motorjel koło kupicj. Wont powrjscha z tym swoju powołańsku samożnosć a pschinosch ja tak, runjež njewědomnje, k wustrowjenju naschoho hospodarstwa. Tohodla šmě so witacj, so najwjetscha motorowa fabrika Europy, Zschopauska dźěłarnja motorow J. S. Rasmunen akc. tow. samóże wot swojeho dnjowneho wudźěłka wo 170—180 motorskich kokow nětdże 90—100 kokow podawacj, ja kotrejž njeje wjednjiseho wopitma ani dawka trjeba. Wona móże potajtim potrjebu tukraja jara derje spokojicj, dokelž DKW-dźěłanja tele dny nětkrótce tyjaj łajtich kokow w mudrym dowidźenju doprědka dźěłasche, kotrejž móża so nětko najspěšnischo zhotowicj. „Němska w znamjenju motorskeho koła" budże hežko pschichodnych lět, kotremuž so nětko też nasche knjenje a knjeżny njesłamtnu.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Skótne wiki w Njeswačidle

sjedzu, 4. haprileja 1928. Gmejnska rada

Hospodarski rozhlad.

Sobotu 31. měrca 1928.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

Dollar	4,178	100 pólsk. złotych	46,775
nadelski pjenć	20,391	100 čěskosł. krónow	12,379
100 franc. frankow	80,445	100 franc. frankow	16,445

Barlinska burza bě wczera wurjadnje kruta. Kurzy skótow wosebje wschelakich druzyn stajnje postupowachu. Produktowe wiki pschinjeschcha znowa postupowoje płaćizny, so složuje wo powyschenych wukrajnych płaćiznach. Dokelž ma žito mało kupzow, so krutosć tak njewuskutkowa, kaž we wukraju. Tola běchu: pschenica pomjo schwórtki wo 10 pj., rožka wo 5 pj., nałtšni jeczmjeń wo 10 pj. a wowš wo 5 pj. dróšsche. Zentnar płaczeschu

w Barlinje

nicheizy 12,35—12,50 hr., rožki 12,95 hr. hacj 13,05 hr., jeczmjenja nałtšnjeho pak 11,50—14 hr., wowša 11,75—12,15 hr.

w Shorjelcu:

pschenizy 12,50—13,40 hr., rožki 12,50 hr. hacj 13,70 hr., wowša 11—12,10 hr. a jeczmjenja 13—15 hr. — Bórny 2,70 hr.

w Drježdźanach (sandženu póndželu)

pschenizy 12,65—12,90 hr. (12,65—12,90 hriwnow),
rožki 13,45—13,70 hr. (13,40 hacj 13,65 hriwnow),
jeczmjenja nałtšnjeho 14,75 hacj 15,50 hr. (14,75—15,50 hriwnow),
jeczmjenja nahmsteho 11,25 hacj 13,50 hr. (11,25—13,50 hriwnow),
wowša 12,65—12,90 hr. (12,65 hr. hacj 12,90 hr.),

schtwórtk w Kamjenzu

pschenizy 12,50—12,70 hr., rožki 12,80 hr. hacj 13 hr., jeczmjenja 14—15 hr.
wowša 12—12,50 hr. — bórny 3,50 hr. hacj 4 hr., — brošata 12—20 hr., libjata 1,20—1,80 hr.

W terminowym wikowanju

za měrc: rožki 13,75 hr., wowša 12,60 hriwnow,
za mein: pschenizy 13,72½—13,70 hr., rožki 14,10 hacj 14,09½ hr., wowša 13,10—13,07½ hr.wnow,
za julij: pschenizy 14,20—14,17½ hr., a rožki 13,27½——13,23½ hr., wowša 13,32½ hr.
za september: rožka 12,30—12,25 hr.,

Wiki wuzitkowcho stotu wczera pjatk w Barlinu.

(Magerviehhof Friedrichsfelde).

Na nje běchu pschihnali 770 mlodych dójkow, žuželnych krowow a jałowow, 4 hyški, 13 prósnikow a 189 cjelatkow.

Młode dójki a žuželne krowy płaczachu 250—540 hr.
Sauželne jałowy 220—450 hr.
Byki, prósniki, słót k wjasanju a
k kormjenju po zentnaru 42—46 hr.
Wubrany rjany słót dospě k schcze wyschische płaczišny.
Wiki tłuschi, płaczišny kaž dotal.

Wiki sandženu zrjedu w Halschtrowje.

Pschenza 12,25—12,50 hr., rožka 12,75—13 hr. a wowša 11,50—12 hr., bórny 3,50—4 hr., hyno 2 hr. hacj 2,50 hr., sloma 1,60—2 hr., wokleny 2,50—3 hr. butra 1,05—1,10 hr., jeja 11—13 pj., twarohi 25 pj., brošata (35 schtuk) 15—22 hr., libjata 2—2,20 hr. a jabłuka 25 pj., morchej 15—20 pj., běły kał 15—17 pj., rjenjejny 30—35 pj., zyhła 25 pj., k hadženju 80—190 hr. rjenjejnow, keu 1.— hr., mšo 1,60 hr.

Sadowne schtomiki. Jabłučniny, schčschniny a kruchowiny 2,50—3 hr., sljowčniny 4—5 hr., jahodki 2,50 hr. a jako kreczki 0,75 hr.

Přichistajcej rjadowanja

Bur do domu, Kubizki w Pistec, Sahrodnjska haša 5.
„ dr. Bergerka w Kamjenzu, Wjeczorna haša 15/1.
„ pschekupz, Siegowa w Bjelopjezach.
Kramarjeho Birla we Sstomjerjcu.
Pjekarjeho do Budyschina, Mollkowa haša 2.
Murjadnika pjekarjeho, Nyschtrjej kolejowanja w Hródku.
Murjerjow. Raik w Kamjenzu.
Schofarka ja warjenje, hotel Nachtig w Budyschinje.
Schijaca maschina za 35 hr., w Budyschinje, Zitne wiki čo. 26 a Pauliowa haša 8.

Byk 7 zentnarjow w Djéžnikezach čo. 31 b.
Krumpa 7 mtr. hluboka, w Budyschinje, Pauliowa haša 35 delka.
Kury 3 ſ khavonom, Rhodelandske w Budyschinje, Pólwy brodźik 5.
Niedźelski grat w Budyschinje, Sstukelnska haša 19i na prawo.
Kóń brunjoleny w Radworju 36.
Sćenno 10 zent., Jung w Budyschinje, Korlowa h. 24.
Kosa mloda bjes rohow ſ 2 kólatomaj w Schekezach 9.
Jeja k nałażdżowanju, Neckenorf w Nistej, Budyska haša 24.
Kotel żelezny E. Henner w Kitzi, Shorjelska dróha 30.
Sedžjalny, Kapfet, kowar w Ratezach
Byk 7-zentnarski w Djéžnikezach 31b.
Wós hospodarski, kowar Haupel w Sprjojach. — Dešowany wós, Nowak w Khjelkowje. — Dźěłazy wós w Hródku, Pólšowa haša 1. — Dźěłazy wós a šiwinski w Budyschinje, Lubjitka dróha 22, sadni dom 1. — **Wós hosćinskeho** a **rěznika** w Budyschinje na Wjeleczanskej dróhy 8.
Krowa ſ 3. cjelaczom wob so a bójnu kosu w Nakojdach čo. 8. — **Krowa** ſ cjelaczom w Niskopjezach, Torhoschcho 20. — **Mlodu** wysokobuczelna w Delnjej Hórzy 8.
Kachle hlinjane, Henejel w Kamjenzu, Anger 3
Runktizu, knježi dwór w Malem Wožuku.
Kóń, niedźelski grataŋ, ſ, boykart, Weiß, Oberlandjägermeister we Wóserezach.
Rehnjata 4, drastnej kamorai, Baumgart w Bukojnje pola Wóserez.
Khléb kratzaja maschina a wschelake hrajki, w Malej Rybej pola Heinzy, Lěsna haša 11.
Mandlawa elektr. abo ſ kurbu, Schuster, kowar we Wóserezach, Hródkowska dróha 33.

Zsudništy na pschesadźowanje,
póndželu 2. haprileje 1928

w **Tornowje** rano we 8 hodź. w Bawschkezej hoscenzu małe a wulke klamarske blido,
w **Korčinje** pschip. w 1 hodź. w hoscenzu Wilba, tři šwinje, jałowju,
w **Blunju** pop. w 2 hodź. w Sauberlichej hoscenzu mebje a schafty,
w **Kulowje** pop w 4 hodź. w hoscenzu „K 3 krónam" schijaca maschina.

wutoru 3. haprileje 1928

w **Budestezach** — kupzy sčitu so dop. w 10 hodź. drastny kamor, Khanšti sofa, schkleńczany kamor, klamarski kamor, 5 regulatorow,
w **Nowej Lutej** čo. 65 dop. w 11 hodź. schijaca maschina, hudźbny aparat, **blido k hnaczu.**

Dřewowa amtšija

njedźelu 1. haprileje 1928 pop. w 2 hodź pschi hajnikowni njedaloko Werninghoffskeho purjo je kobliczańskim rozpisane: 30 metrow brjowowych a khójnowych kulichow.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, howak 100 kg.

Płaćizny po złotej hriwnju.

	30. 3.	29. 3.		30. 3.	29. 3.
Pšenica	247-250	244-247	bunv	23-24,00	23-24,00
rožka	259-261	257-259	woka	24-25,00	24-26,50
nał. jeczmjeń	230-280	230-280	módro lupiny	14-14,75	14-14,70
naz. jeczmjeń	—	—	žołte lupiny	15-16,00	15-16,5
wowša	235-243	234-243	zeradella	—	—
kukurica	237-239	237-239	raps. wosušk	19,70	19,70
pšeńč muka	32-35,00	32-35,00	lany wosušk	24,20	24,40
rżana muka	34-36,75	34-36,50	poen. mejasa	—	—
pš. wotruby	17,00	16,75	bérnj. kruški	26-26,60	26-27,00
rżane „	17,00	16,75	syno, 50 kg	2,40-2,70	2,40-2,70
lane symjo	—	—	rżana sloma	0,95-1,25	0,95-1,25
raps	—	—	pšeńč. „	0,85-1,05	0,85-1,05
hróch	35-37,00	35-37,00	wowsna „	0,75-0,95	0,75-0,95
pjeluški	24-26,00	23-24,00	jačna „	0,75-0,95	0,75-0,95

Drježdźanska burza (30. 3.)

Pšenica	253-258	bérnjace kruški	28,00-28,50
rožka	269-274	pšeńč. wotruby	16,30-16,70
nałšni jeczmjeń	295-310	rżane wotruby	16,50-18,00
nazymsk. jeczmjeń	225-270	pšeńčna muka	44,50-46,00
wowš	253-258	rżana muka	41,50-43,00
čerwjeny dźeczel	185-200	woka	28,00-29,00
raps	340-350	pjeluški	29,50-30,00
kukurica (Mais)	240-242	hróch	31,00-37,00
suche truhančki	15-15,80	cokrowe truh.	21,00-22,00

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dżenja dop. ¾11 hodź.
Dokelž je wukraj žłabichi, płaćišny powyschejschu.
Dop. ¾12 hodź.: Kaž psched hodźinu.

Wiéne płaćizny štwórtk 29. III. Wšo po złotej hriwnju	w Kamjenzu za 1 centa	w Lubiju za 1 centa.
Pšenica	12,50—12,70	12,80—13,22
Rožka	12,80—13,00	13,00—13,45
Jeczmjeń (nałšt.)	14,00—15,00	12,50—15,50
Wows	12,00—12,50	11,50—12,10
Syno	2,25—2,75	2,25—3,35
Sloma z maš. młóc.	1,40—1,50	1,40—1,90
Sloma k zaslanju	1,70—1,80	
Słóma z ruku młócena	2,50—3,00	2,50—3,00
Bórny pola ratarja	3,50—4,00	3,30—4,00
„ hać na żeleznicu	—	—
Butra	2,00—2,20	1,10—1,15
Jeja	0,11—0,12	0,11—0,12
Pšeńčne wotruby	—	8,50—8,75
Rżane wotruby	—	8,50—8,80
Pšeńčna muka	—	30,25—21,00
Rżana muka	—	20,00—20,75
Prosata, wulke	—	—
„ srjenjo	12—20	—
„ małe	—	—

Wiéne płaćizny w Budyšinje.

31. měrca 1928.

Wšě płaćizny su po złotej hriwnju zrozymjte.

Předmjet		najnišša płaćizna	najwyša płaćizna
Pšenica, nowa	50 kila	12,50	13,00
Rožka, nowa	50 „	12,75	13,40
Jeczmjeń,	50 „	14,00	15,00
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	12,00	12,50
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—6
Bórny (we wjetš. džělb.)	50 „	3,00	3,50
Butra	1 „	4,00	4,40
Syno, nowe	50 „	2,75	3,25
Sloma, z maš. młóc., pras.	50 „	1,00	1,50
„ „ „ k zasł.	50 „	1,70	2,00
„ z cypami młócena	50 „	2,50	2,80
Pšeńčna muka, 60%	50 „	21,25	22,00
Rżana muka, 60%	50 „	20,25	21,50
Pšeńčne wotruby	50 „	8,75	9,00
Rżane wotruby	50 „	9,00	9,25
Jeja	1 štk.	0,10	0,12
Prosata 769 štuk	1 štk.	12,00	22,00

Na wikach so prosata słabje kupowachu.
Najlépše twory so hišće wyšše płaća.

Drobnowikowanske płaćizny w Budyšinje.

31. měrca 1928 po hamtskim postajenju.

Wšě płaćizny so po złotej hriwnju zrozymja.

Twora		najniša płaćizny hr.	najwyš. płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	2,00	2,40
Čelace mjaso	1 „	2,40	2,80
Skopjace mjaso	1 „	2,40	2,80
Swinjace mjaso	1 „	1,70	2,40
Tukrajny swinjacy šmalc	1 „	2,00	2,80
Pšeńčna muka	1 „	0,52	0,60
Rżana muka	1 „	0,46	0,48
Khléb	1 „	0,38	0,40
Jědźne bórny	1 „	—	—
Rajs	1 „	0,12	0,14
Hróch	1 „	0,48	1,20
Soki	1 „	0,70	1,00
Amerik. swinjacy šmalc	1 „	0,60	1,20
Sušeny połč	1 „	1,80	2,00
Dobre mloko	1 lt.	2,40	2,80
Jědźna butra	1 kg	—	0,28
„ „ wukrajna	1 „	4,00	4,60
Jeja	štuka	—	—
Jědźne buny	1 kg	0,10	0,13
Cokor, drobny	1 „	0,40	0,50
Petroloj	1 „	0,60	0,64
Kamjeńne wuhlo (domj. topj.)	1 ctr	—	0,40
Brunicowe briketty	1 „	—	2,10
		—	1,30

Magnetny dom!

Dom hódnostnych tworow!

GÖRLITZER JOHANNES

Kaufhaus Schanail

BAUTZEN

Serbski kupny dom

Serbski kupny dom

Wolmjane musseliny a pisane šidy za šórcuchi
zelene, čefwjene a módre sukno za suknje
čorne počelnjanje za kónfuše
pisany barchent za kónfuše
čorne wobsadki za kónfuše
pisane wobsádki a banty wokolo života
wolmjane tkaniny a šidy za nahlowjace rubiška z přihodźacymi šidźanymi francami, chenillowe rubiška

Wosebje tunjo:

satinowe šórcuchi, pisane a jenobarbne 3.50
hotowe kapy s banty za holcy . 0.95
čorne, běle a róžobarbne Moiréjowe banty 2.50

Dobre čehnje k sebi!

Wše nowosće

za rubiška a šórcuchi su dóšle

Najnowše mustry tkaninow za jaki • Jara rjany wolmjany musselin
Tkaniny za suknje (čorne a brune) • Kašmirske rubiška • šidźane
wokołošijne rubiška • franc y • wobsadki • knefle • Čorna šida
za pjezle • Tunje składnostne kupy za dary k zelenemu štwórtkej

Alfons Schauseil

w Budyšinje / Wosebity dom za serbsku drastu

Wosebity wobkhod
za
nawočnicy, šćiparje, (Klemmer)
dalekowidy atd.
Specialist
nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje na Seminarskej drózy 6.

Gardiny
tkaniny za gardiny
etamines
vitraže / polstores
we wulkim wubjerku
Otto König w Budyšinje
při Mjasowych jětkach 9.
Telefon čo. 3162.

Mužace a žonjace šaty, přešiwaki za loža, dźěći a klanki
W. Köhler w Budyšinje
na Hłownem torhošću čo. 9.

Bjez dawka! **Bjez wjedźeńskeho wopisma!**

To je ta wažna powěsć, na kotruž smy Was w našich dotalnych nawěstkach kedźbnych činili. Nawal běše mjez tym tak wulki, zo je so naš hobotski zymski skład jara porno eńšił. Hdyž Wam dźensa hišće sobudźělimy, zo budźe po nowym zakonju wjele tysac króć wupruhowany DKW-modeli ze 4 spinanskimi PS a 200 ccm. wot 1. haprleje bjez dawka a wjedźeńskeho wopisma, potom móžeće jenož hišće jene wolić: DKW!

Z tym, zo njetrjebaće dawk płačić, zalutujeće za lěto 38.— hr. Dokelž njetrjebaće žaneho wjedźeńskeho wopisma, njezalutujeće sebi nic jenož hněwanje a haru, ale předewšém dalše 50.— hr. Hdyž hišće wobmysliće, zo druhe mot. koła přez 100 hr. wjacy płaća hač DKW 4 PS, **zalutujeće znajmjeńša 200 hr., je-li sebi DKW kupiće.**

Jězdźenje na pruhu, kiž Was njewjaza, Was přeswědči wo wosebitostkach tuteho modela. Jenož 100000 króć wupruhowany dwajtaktowski system zmóžni 200 ccm motor twarić, kiž je swoju sławnosć dobył přez němske přisłowo:

„DKW, Das kleine Wunder,
läuft bergauf wie andere runter."

W „Motor a Sport" čo. 9 sće mjez tym wo bjezprikładnym postupowanju našeje fabriki čitać móhli, štož mamy so w prěnim rjedźe našemu 4 PS modelej dźakować.

Płaći **725.— hr.** z fabriki.

Naše bjezkonkurrencne wotpłačowanske wuměnjenja zmóžnja kóždemu, z 175.— a 200.— hr. napłačenjom a **10.— hr.** tydźeńskim wopłačowanjom sebi DKW kupić.

Rozsudźće so hnydom, zo hišće do jutrow swoje DKW dostanjeće. Wšak móžeće, dokelž njetrjebaće žaneho wjedźeńskeho wopisma, hnydom sebi do próżdninow dojěć. Potajkim skazajće sebi hnydom pola jenoho z našich dołka zapisanych zastupjerjow.

Zschopauer Motorenwerke
J. S. Rasmussen A.-G. / Zschopau Sa.

Jeničkaj zastupjerjej a připóznatej wuporjedźerjej za Budyšin:

Rudolf Lebelt
na Zwonk. Lawsk. hasy 20
Telefon 3077

Kurt Marschner
na Mužakowskej drózy
Telefon 3288

Wuwučenje a předpruhowanje při kupje motorskeho koła darmo.

DKW

Klobuki za překhódny a lětny čas

šidźane, pjelsćinowe ze šidu, pjelsćinowe ze stomu, crepp-georgettowe, cellophanbortowe, puntlowe florinowe, fantazijowe, eksotiske a woprawdźite eksotiske

šlewjerje, žarow. klobuki, flory na rukawy

w najwětšim wubjerku po bjezkonkurenčnych płaćiznach w kóždej wulkosći dostanjeće jenož we

fabricy a předźělarni klobukow

Willi Nitsche w Budyšinje

na Zwonkowej Lawskej hasy 84

Najwjetši wosebity dom na městnje

Hdyž chceće

woprawdźe dobry wobraz
měć, dha dźiće do fotografiskeho ateljeja

Richard Hutha

mějićel Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy čo. 13

Kóždu njedźelu wot 1/2 11—3 hodź. wotewrjene

Radwoř!

Waš regulator abo časnik
na sćěnu dyrbi so hišće k jutram porjedźić! Dajće hnydom knjezej krawskemu mistrej **Jurjej Lehmanej** powěsć. Přińdu sam bjez wobličenja po časnik a přinjesu jón też tak zaso wróćo!

Płaćizna za wuporjedźenje regulatora 7.50 hr., za časnik na sćěnu 4.50 hr., dýbsačny časnik 4.50—5.00 hr.

Dołhe rukowanje! Dołhe rukowanje!

Reinhold Koksch, časnikar
w Njeswačidle.

Derje kupuje
štóž so na „Serbske Nowiny" powoła!

Šulske tołše

za holcow a holcy wot . . 2.75 hr.

Aktowe mapy / Knihowe mapy / Snědańske tołše

po kóždej płaćiznje

ALBERT

w Budyšinje na Lawskich hrjebj. 10

Wšě družiny hnojidłow
ma stajnje na składźe
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach

Zmorščizny,
łajdy so zhubja. Naprawa darmo, jenož wróćo porto.
Erha-Haus Abtlg. 216 Berlin W. 30

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj. **papjerowy wotpady** po 3 pj. **lapy, błeše běłeho wina błeše čefwjeneho wina** sektowe błeše, wšě druhe błeše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **željezo a staroc metale** jenož na wupokas wyšnjesće.

Popp na Hornječerk. hasy 18 telefon 3427.

Należnosće zaslska ležowanscow
należnosće zawostajeństwa
Wotnajeńske a kupne zrěčenja
wobstaranje hypothekow
zhotowjenja wšěch próstwow

Prawizniski büro Jurij Krautwurst
w Budyšinje na Serbskich hrjebjach 2
Telefon 2815 Telefon 2815.

W. Despang w Budyšinje

Žane klamy! Na Mužakowskej drózy 4

Bohaty skład meblow a wntykanych meblow

Samena wutykanja. Telefon 2406. Přijomne płaćenske wuměnjenja

Kedźbu! **K hermankej!**

Mašinski cwjern, ručny cwjern,

hišće po jara tunich płaćiznach, kaž wšo **drobne a česakowe twory**

poruča

Eugen Gaitzsch z Drježdźan

při Bohatej wěži.

Prošu wobkedźbujće moju firmu!